

LANGENSCHIEDTA
SŁOWNIKI KIESZONKOWE

dla podróży, lektury, konwersacji i dla użytku
szkolnego

LANGENSCHIEDTS
TASCHENWÖRTERBÜCHER

für Reise, Lektüre, Konversation
und Schulgebrauch

Metoda Toussaint-Langenscheidt

Słownik kieszonkowy
języków polskiego i niemieckiego

Z podaniem wymowy systemem fonetycznym
metody Toussaint-Langenscheidt

Część pierwsza

Słownik polsko-niemiecki

opracowali

prof. Dr. Albert Zipper i prof. Dr. Emil Urich

Trzecie wydanie

Zarejestrowany znak ochronny

BERLIN-SCHÖNEBERG
Księgarnia nakładowa Langenscheidta
(Prof. G. Langenscheidt) Sp. z ogr. odp.

Methode Toussaint-Langenscheidt

Taschenwörterbuch
der polnischen und deutschen Sprache

Mit Angabe der Aussprache nach dem phonetischen System
der Methode Toussaint-Langenscheidt

Erster Teil

Polnisch-Deutsch

Bearbeitet von

Prof. Dr. Albert Zipper und Prof. Dr. Emil Urloh

Dritte Auflage

Eingetragene Schutzmarke

BERLIN-SCHÖNEBERG
Langenscheidtsche Verlagsbuchhandlung
(Prof. G. Langenscheidt) G. m. b. H.

145/125

Alle Rechte, insbesondere das der Übersetzung
in fremde Sprachen, vorbehalten

Copyright 1920

by Langenscheidtsche Verlagsbuchhandlung
(Prof. G. Langenscheidt)
Berlin-Schöneberg

1058674

Gedruckt in der Buchdruckerei
der Langenscheidtschen Verlagsbuchhandlung
(Prof. G. Langenscheidt) G. m. b. H.
Berlin-Schöneberg, Bahnstraße 28-30

Dn. III. Ro. 218

D. 172 | 2010

Vorwort.

Das gegenwärtige Wörterbuch unterscheidet sich von allen bisherigen polnisch-deutschen Wörterbüchern, indem es zum erstenmale 1) die Aussprache des Polnischen angibt; 2) über die Deklination und Konjugation unterrichtet; 3) die nötigen Hinweise an die Hand gibt, welcher von mehreren deutschen Ausdrücken im gegebenen Einzelfalle am Platze ist.

Für Mitarbeit an der Korrektur dieses Teiles danken wir bestens Herrn Prof. J. Kollauer. Im übrigen verweisen wir auf das Vorwort zum zweiten Teile, der in Druck und Herausgabe dem ersten vorherging.

Lemberg, im Januar 1921.

Prof. Dr. Albert Zipper.

Prof. Dr. Emil Urich.

Przedmowa.

Niniejszy słownik różniąc się od wszystkich dawniejszych słowników polsko-niemieckich, po raz pierwszy 1) podaje wymowę wyrazów polskich; 2) poucza o deklinacji i konjugacji; 3) wskazuje, który z kilku wyrazów niemieckich odpowiada w każdym poszczególnym wypadku wyrazowi polskiemu.

Za pomoc w załatwianiu korekt części polsko-niemieckiej dziękujemy serdecznie p. prof. J. Rollauerowi. Zresztą musielibyśmy powtórzyć, cośmy wypowiedzieli w przedmowie do części drugiej, której druk i wydanie wyprzedziło część pierwszą.

We Lwowie, w styczniu 1921.

Prof. Dr. Albert Zipper.

Prof. Dr. Emil Urich.

Vorbemerkungen.

1. Alphabetische Anordnung. Die alphabetische Reihenfolge ist überall beobachtet worden. An ihrem alphabetischen Platz sind auch die wichtigsten Eigennamen, die Infinitive der Vollendung, mit Ausnahme der mit *na*, *po* und *za* zusammengesetzten, sowie unregelmäßig gebildete Verb- und Substantivformen usw. aufgeführt.

Verweisungen sind nicht gemacht worden, wenn sie nur wenige Zeilen von dem Wort abstehen würden, auf das zu verweisen wäre.

2. Gleichgeschriebene Wörter treten in der Regel nur dann als besondere Titelföpfe auf, wenn sie verschiedener Abstammung sind. Sie werden mit ¹, ² usw. bezeichnet.

3. Zusammengesetzte und abgeleitete Wörter sind häufig zu Gruppen vereinigt worden unter Beachtung der alphabetischen Reihenfolge.

4. Geschlecht. Bei jedem polnischen Substantiv ist das Geschlecht durch *m*, *f* oder *n* angegeben; ebenso ist die Geschlechtsbezeichnung zu den entsprechenden deutschen Hauptwörtern gesetzt, wenn sie im Geschlecht von den polnischen abweichen.

5. Der Bindestrich (-) ersetzt bei der Adverbangabe der Adjektive sowie auch innerhalb der Artikel einen leicht zu ergänzenden Teil des Titelföpfes oder des vorhergehenden fettgedruckten Wortes, z. B. **bystry** (-tro) = *a. bystry, adv. bystro*; **gorzki**: -kie żale = *gorzkie żale*.

6. Die Tilde (~) vertritt entweder den ganzen fettgedruckten Titelfopf oder den links des Striches (!) stehenden Teil desselben und bei Verben — wenn nicht anders angegeben ist — sowohl den unvollendeten, wie vollendeten Aspekt; sie ersetzt ferner die ganze oder einen leicht zu ergänzenden Teil der Aussprache eines vorhergehenden Titelföpfes; z. B.

górować: ~ nad kim = *górować nad kim*.

celność: ~ny = *celny*.

dawać, *pf.* **dać**: ~ sobie radę = *dawać (oder dać) sobie radę*.

budować (~wać!) = *(budo'wać!)*.

7. Aspekt. Die Infinitive der Verben sind meistens in ihrer unvollendeten und vollendeten Form gegeben worden. Die unvollendete Form steht überall an erster Stelle; die vollendete ist durch ein vorgeseßtes *pf.* gekennzeichnet.

8. Adverb. Die regelmäÙig gebildeten Adverbien auf -e oder -o sind in der Regel nicht als besonderer Titelpopf gegeben worden; sie sind bei ihrem Adjektiv zu suchen.

9. Konjugation und Deklination. Bei jedem biegungsfähigen Wort weisen eingekreiste Zahlen mit Buchstaben auf die entsprechende Deklination und Konjugation (S. XVII—LXXIX) hin.

10. Die Bedeutungsunterschiede eint und desselben Wortes sind gekennzeichnet: a) durch vorgeseßte Zeichen; b) durch Synonyme; c) durch vorgeseßte polnische Objekte, Subjekte oder erklärende Bemerkungen. Die Erläuterungen sind stets in kleiner Schrift gedruckt.

11. Rechtschreibung. Für das Deutsche dienten als Grundlage die amtlichen Regeln für die deutsche Rechtschreibung. Die Schreibung der polnischen Wörter beruht auf den 1918 als allgemein geltend beschlossenen Grundsätzen.

Uwagi wstępne.

1. Zasadę porządku alfabetycznego przeprowadziliśmy ściśle. We właściwym alfabetycznym miejscu umieściliśmy także najważniejsze imiona własne, bezokoliczniki dokonane (z wyjątkiem złożonych z *na*, *po* i *za*), nieprawidłowe formy czasowników i rzeczowników i t. p. Odsyłania czyli wskazywania na inny wyraz zaniechaliśmy, jeżeli obydwa wyrazy znajdują się bardzo blisko siebie.

2. Wyrazy jednakowo pisane z reguły tylko w takim razie tworzą osobne nagłówniki, oznaczone ¹, ² i t. d., jeżeli różnią się pochodzeniem.

3. Złożone, jakoteż pochodne wyrazy często ułożono w grupy, przestrzegając w tem porządku alfabetycznego.

4. Rodzaj każdego polskiego wyrazu oznaczają znaki *m*, *f* albo *n*; jeden z tychże znaków znajduje się obok wyrazu niemieckiego, jednak tylko o ile obydwaj języki się różnią co do rodzaju.

5. Łącznik (-) przy podawaniu formy przysłówka od przymiotnika, jakoteż wewnątrz jednej grupy wyrazów zastępuje odpowiednią część nagłównika lub poprzedniego słowa tłusto wydrukowanego, n. p. **bystry** (-tro) = *a.* bystry, *adv.* bystro; **gorzki**: -kie żale = gorzkie żale.

6. Tylda (~) zastępuje albo cały tłusto wydrukowany nagłówek albo część jego znajdującą się na lewo od kreski pionowej (!), a u czasowników tak niedokonaną jak i dokonaną formę; nareszcie zastępuje całą wymowę albo odpowiednią część wymowy poprzedzającego nagłównika. N. p.:

górować: ~ nad kim = górować nad kim.

celność: ~ny = celny.

dawać, *pf.* **dać**: ~ sobie radę = dawać albo dać sobie radę.

budować (~watɕi) = (budo'watɕi).

7. Bezokoliczniki czasowników podane są z reguły w formach niedokonanej i dokonanej: najpierw niedokonana, potem dokonana ze znakiem *pf.*

8. Przysłówekó w prawidłowo utworzonych na -e i -o z reguły nie podajemy osobno, lecz przy odnośnym przymiotniku.

9. Konjugacja i deklinacja wyrazów oznaczona jest liczbami w kółku umieszczonemi i literami, które to znaki odnoszą się do wzorów i reguł na str. XVII—LXXI.

10. Różnice w znaczeniu tego samego wyrazu wskazujemy: a) znakami; b) synonimami; c) dodając biernik, podmiot albo objaśnienia po polsku (mniejszymi literami).

11. Pisownia: dla wyrazów niemieckich urzędowa, dla polskich według zasad w 1918 r. jako powszechnie obowiązujące uchwalonych.

Kurze Erläuterung

des

Louffaint-Langenscheidtschen Systems

für das Polnische*.

A. Allgemeine Grundsätze.

Deutsche Schrift: für polnische Laute, die den deutschen Lauten genau entsprechen: b, d, f usw.

Lateinische Schrift oder Zeichen: für polnische Laute, die den deutschen Lauten nicht vollkommen entsprechen: a, o, q usw.

Kursivschrift mit unterlegtem *u* oder *.* (*g*, *q*, *z*) für Nasenlaute.

Keinere Schrift: *h* (im Anlaut), *h*ⁱ, *fi*, *gi* usw. (innige Verschmelzung des Konsonanten mit *i*), *l* ganz weiches *l*.

B. Besondere Zeichen.

' (Wortakzent) gibt im Worte die betonte Silbe an: Ge'bet mir das Gebe'tbuch.

~ (Titel) s. S. VII, 6.

C. Aussprachezeichen, die einer Erklärung bedürfen.

Zeichen	Erklärung der Zeichen	Polnische Beispiele
a) Vokale.		
a	kurzes a, wie in dann, bald	dar (dar) Gabe chata (cha'ta) Hütte
ä	(polnisch e), nasales ä, ähnlich dem französischen in	reka (ra'ka) Hand peka (pa'ta) Zeffeln
ë	(polnisch e im Auslaut, so wie vor l und ll) schwach nasalisiertes ä	droge (dro'gë) den Weg deła (de'la) sie blies
ä ^m	(polnisch e vor b und p) nasales ä mit nachklingendem schwachem m	dëby (de'm'bu) die Eichen tëpy (te'm'pu) stumpf
e	kurzes offenes e oder kurzes ä, wie in rennt, Belt, Värm	cel (tse'el) Ziel wielki (wie'li) groß
i	kurzes geschlossenes i	lis (liß) Fuchs zima (si'ma) Winter

* Ausführlicheres über diese Aussprachebezeichnung ist enthalten in dem ersten Briefe der Original-Unterrichtsbriefe der polnischen Sprache von Prof. A. Krasnowolski und Prof. Kasimir Król, unter Mitwirkung von Dr. Fr. R. Jacob.

Die Verlagsbuchhandlung.

Zeichen	Erklärung der Zeichen	Polnische Beispiele
o	offenes kurzes o, wie in offen, Donner	oset (o'bet) Distel most (mošt) Brüde
o	(polnisch a), nasales o, ähnlich dem französischen on	was (wqš) Schnurrbar: kąt (kt) Winkel
o ^m	(polnisch a vor b und p) nasales o mit nachklingendem schwachem m	dałb (do ^m p) Gehe skapy (sk ^m pü) geizig
u	(polnisch u und ó), kurzes geschlossenes u	purpura (purpu'ra) Purpur mól (mul) Motte
ü	(polnisch y), etwa wie ein kurzes ü in dünn, dürr, aber näher einem i	ryba (rü'ba) Fisch my (mü) wir

b) Konsonanten.

tš	(polnisch c), wie das deutsche z in Zorn, Zwiebel	córka (tšu'rka) Tochter noc (notš) Nacht
tšj	(polnisch é oder ci), innige Verschmelzung von tš mit j	ćwierć (tš'wiertšj) Viertel cisza (tšj'i'sza) Stille
tšd	(polnisch cz), wie das deutsche tšch in deutsch, Kutsch	czas (tšchaz) Zeit rzecz (Getšch) Sache
đj	(polnisch dz), enge Verbindung von đ und j	nędza (nđ'đja) Not brodżę (bro'đję) ich wate
đj	(polnisch dz oder dzi), innige Verschmelzung von đj und j	dźwięk (đj'więk) Klang dzieło (đjie'lo) Werk.
đq	(polnisch dz), enge Verbindung von đ mit q	dżuma (đqu'ma) Fest jeżdżę (je'qđqę) ich jahre
q	(polnisch ź, źz) wie in Bogis, Journal	zar (Gar) Glut rzadko (Ga'tko) selten
č	(polnisch ch) wie in ach, Buch	chart (čart) Windhund chleb (člięp) Brot
šj	(polnisch ki), k mit j innig verschmolzen	kiedy (še'dii) wann wielki (wie'łšii) groß
li	(polnisch l) recht weiches l, innige Verschmelzung des l-Lautes mit j	las (liasz) Wald król (Tru'li) König
ł	(polnisch ebenso), sehr hartes l	łono (ło'no) Busen człowiek (tščłio'wiek) Mensch
mi	(polnisch mi), innige Verschmelzung von m mit i	miara (mia'ra) Maß misa (mi'ša) Schüssel

Zeichen	Erklärung der Zeichen	Polnische Beispiele
ni	(polnisch n im Auslaut, ni im Inlaut), innige Verschmelzung von n mit i	koń (kon) Pferd niwa (ni'wa) Flur
pi	(polnisch pi), p mit i innig verschmolzen	piasek (pia'šek) Sand piwo (pi'wo) Bier
r	Zungenspitzen-r	rok (roł) Fahr order (o'rder) Orden
f	(polnisch z), das stimmhafte f in Rose	zero (se'ro) Null zlew (šlef) Ausguß
ſi	(polnisch z oder zi)	źdźbło (šiš'blo) Salm zima (ši'ma) Winter
ß	(polnisch s), das stimmlose ß in Roß	śosna (šo'sna) Föhre śpór (špur) Streit
ſi	(polnisch ś oder si)	ślad (š'lat) Spur śiano (š'a'no) Heu
sch	(polnisch sz), wie das deutsche sch in schon, Schlacht	szary (š'a'rú) grau susza (šu'sha) Trockenheit
wi	(polnisch wi), w mit i innig verschmolzen	wiara (wi'a'ra) Glaube wino (wi'no) Wein

D. Besondere Bemerkungen.

1. Die in der Aussprachebezeichnung vorkommenden deutschen Buchstaben werden wie im Hochdeutschen ausgesprochen.
2. Sämtliche Vokale, somit alle Silben, sind im Polnischen kurz.
3. Der Ton ruht im Polnischen bei mehrsilbigen Wörtern in der Regel auf der vorletzten Silbe.

Zeichen.

- F familiär.
 P populär.
 ☾ (Komet) selten, wenig gebräuchlich.
 † (Kreuz) veraltet
 †† (drei Kreuze) regelwidrig, falsch.
 ▢ (Buch) wissenschaftliches Wort.
 ♀ (Blume) Pflanze, Botanik.
 ⊙ (Rad) Technik.
 ✕ (Schwert) militärisch.
 ⚓ (Anker) Schifffahrt.
 Ⓜ (Selbst) Handel.
 📧 (Posthorn) Postwesen.
 🚂 (Lokomotive) Eisenbahn.
 🚲 (Fahrrad) Radfahrersport.
 🎵 (Note) Musik.
 ⚒ (Spaten) Acker-, Gartenbau.
 ⚖ (Waage) Baukunst.
 ♠ (Birkel) Mathematik.
 ⚗ (Retorte) Chemie.
 ⚡ (Blitzstrahl) Elektrotechnik.
 🌐 (Globe) Länderkunde.
 🛡 (Wappenschild) Wappenkunde.
 🏪 (Äskulapstab) Arzneikunde.
 ⚖ (Waage) Rechtswissenschaft.
 ~ f. Vorbemerkungen 6.
 = (Gleichheitszeichen) gleich.

□

Znaki.

- F wyraz pospolity.
 P wyraz gminny.
 ☾ (kometa) wyraz rzadki, nieużywany.
 † (krzyż) wyraz zastarzały.
 †† (trzy krzyże) niegramatycznie, źle.
 ▢ (książka) wyraz umiejętny.
 ♀ (kwiatek) roślina, wyraz botaniczny.
 ⊙ (kolo zębate) wyraz techniczny.
 ✕ (miecze) wojskowość.
 ⚓ (kotwica) żeglarsztwo.
 Ⓜ (moneta) kupiectwo.
 📧 (trąbka) poczta.
 🚂 (parowóz) kolejnictwo.
 🚲 (bicykl) kolarstwo.
 🎵 (nuta) muzyka.
 ⚒ (rydel) rolnictwo, ogrodnictwo.
 ⚖ (pionek) budownictwo.
 ♠ (cyrkiel) matematyka.
 ⚗ (retorta) chemja.
 ⚡ (blyskawica) elektrotechnika.
 🌐 (glob) geografja, krajoznawstwo.
 🛡 (tarcza herbowa) heraldyka.
 🏪 (laska Eskulapa) medycyna.
 ⚖ (waga) umiejętność prawa.
 ~ zob. Uwagi wstępne 6.
 = (znak równości) równa się.

Abkürzungen. □

Skrócenia.

a.	auch także	ds	dieses to
a.	Abjektiv, Eigenschafts- wort przymiotnik	dsē	diese to
A. ob. acc.	Akkusativ czwarty przyrzadek	e-a	einander wzajemnie, jedno drugie
Abf.	Abkürzung skrócenie	e-e	eine jedna
adv.	Adverb, Umstandswort przysłówek	e-s	eines jednego, kogo
allg.	allgemein ogólnie	e-m	einem jednemu, komu
Anat.	Anatomie anatomja	e-n	einen jednego, kogo
Apth.	Apotheker aptekarz	e-r	einer jeden
Arith.	Arithmetik, Rechen- kunst rachunki	ehm.	ehemals dawniej
art.	Artikel, Geschlechts- wort rodzajnik	eigtl.	eigentlich właściwie
Astr.	Astronomie, Stern- kunde astronomja	et.	etwas coś
Astrol.	Astrologie, Sterndeute- rei astrologja	f	Femininum, weiblich rodzaju żeńskiego
bibl.	biblich biblijny	Fechtk.	Fechtkunst szermierka
bisw.	bisweilen niekiedy	Fernspr.	Fernsprechwesen tele- fonja
bfd.	besonders szczególnie	fig.	figürlich, bildlich obra- zowo
bursch.	burschikos wyraz stu- dencki	Flugw.	Flugwesen lotnictwo
Chir.	Chirurgie chirurgja	G. ob. gen.	Genitiv drugi przy- padek
ej.	Konjunktion, Binde- wort spójnik [wyższy]	Geol.	Geologie geologia
empr.	Komparativ stopień czego	Ggf.	Gegensatz przeciwień- stwo
D. ob. dat.	Dativ trzeci przyrzadek	Gram.	Grammatik gramatyka
dim.	Diminutiv, Verkleine- rungswort wyraz zdro- bniały	h.	haben
		Hist.	Historie, Geschichte historja
		I. ob. instr.	Instrumental(is) szósty przyrzadek
		imper.	Imperativ, Befehls- form tryb rozkazujący

<i>impf.</i>	Imperfekt czas wspólnie przeszły; auch unvollendete Handlung czynność niedokonana	<i>Myth.</i>	Mythologie mitologia
<i>indefl.</i>	indeflinabel nieodmienne	<i>n</i>	Neutrum, sächlich rodzaj nijakiego
<i>inf.</i>	Infinitiv, Nennform bezokolicznik	<i>N. ob. nom.</i>	Nominativ pierwszy przypadek
<i>int.</i>	Interjektion, Empfindungswort wykrzyknik	<i>o.</i>	ohne bez
<i>inv.</i>	invariabel, unveränderlich nieodmienne	<i>Parl.</i>	Parlament sejm
<i>iron.</i>	ironisch ironicznie	<i>pf.</i>	vollendete Handlung czynność dokonana
<i>it.</i>	Iterativum czasownik częstotliwy	<i>Pharm.</i>	Pharmazie, Arzneikunst nauka o lekarstwach
<i>Tagdw.</i>	Tagewesen myśliwstwo	<i>Phot.</i>	Photographie fotografia
<i>j.</i>	jemand ktoś	<i>Phys.</i>	Physik fizyka
<i>j-s</i>	jemandes kogoś	<i>pl.</i>	Plural, Mehrzahl liczba mnoga
<i>j-m</i>	jemandem komuś	<i>poet.</i>	poetisch poetycznie
<i>j-n</i>	jemanden kogoś	<i>Pol.</i>	Politik polityka
<i>Kartensp.</i>	Kartenspiel gra w karty	<i>p.p.</i>	Partizipium Perfekti, zweites Mittelwort imiesłów czasu przeszłego [zaimek]
<i>k-o</i>	kogo jemandes, jemanden	<i>pr.</i>	Pronomen, Fürwort
<i>Kochk.</i>	Kochkunst kucharstwo	<i>prov.</i>	provinziell, landschaftlich prowincjonalizm
<i>kol.</i>	kollektiv zbiorowo	<i>prp.</i>	Präposition, Verhältnisswort przyimek
<i>k-u</i>	komu jemandem	<i>pr.pers.</i>	Personalpronomen, persönliches Fürwort zaimek osobowy
<i>l.</i>	lassen	<i>pr.poss.</i>	Possessivpronomen, besitzanzeigendes Fürwort zaimek dzierżawczy
<i>L. ob. loc.</i>	Locativ siódmy przypadek	<i>Rel.</i>	Religion religja
<i>m.</i>	machen	<i>s.</i>	siehe zobacz
<i>m</i>	Masculinum, männlich rodzaju męskiego	<i>s. ob. subst.</i>	Substantiv, Hauptwort rzeczownik
<i>Mal.</i>	Malerei malarstwo	<i>sg.</i>	Singular, Einzahl liczba pojedyncza
<i>Mech.</i>	Mechanik mechanika		
<i>Min.</i>	Mineralogie mineralogja		
<i>mst</i>	meistens najczęściej		

ju	jein	V. ob. voc. Bożatib piąty przy-
sup.	Superlativ najwyższy	padek
	stopień	vgl. vergleiche porównaj
Thea.	Theater teatr	v/i. intransitives Zeitwort
Turn.	Turnwesen gimnasty-	czasownik nieprzecho-
	ka	dni
Typ.	Typographie, Buch-	v/t. transitives Zeitwort
	druckerkunst drukar-	czasownik przechodni
	stwo	voll. vollendet (czasownik)
übertr.	übertragen przenosić	dokonany
unpers.	unpersönlich nieoso-	w. werden
	bowo	zB. zum Beispiel n. p., na
untr.	untrennbar nierozdziel-	przykład
	nie	Zchnf. Zeichenkunst rysownic-
unvoll.	unvollendet (czasownik)	two
	niedokonany	Zool. Zoologie, Tierkunde
usw.	und so weiter i t. d.,	zoologja
	i tak dalej	zś. zusammen razem
v.	von ze, z	Zsng(n) Zusammensetzung(en)
v.	Verb(um) czasownik	złożenie, złożenia

Declinations- und Konjugationsmuster.

Vorbemerkungen.

1. Das Polnische hat fünf veränderliche Redeteile: Substantiv, Adjektiv, Pronomen, Numerale und Verb. Die Umwandlung der vier ersten Redeteile nennt man *Declination*, die des Verbs *Konjugation*. Von verbalen Formen werden das wandelbare Partizip Präsens und das passive Partizip, ferner das Verbaladjektiv und das Verbalsubstantiv ebenfalls dekliniert.

2. Um die Declination und Konjugation gründlich verstehen zu können, muß man die Grundsätze der polnischen Lautlehre genau kennen, insbesondere die Lehre von den Härtingen, Wandlingen und Wildlingen.

Zu den polnischen Härtingen gehören:

die stimmhaften Konsonanten b, d, g, w, z, h

die stimmlosen Konsonanten p, t, k, f, s, ch

die Nasenlaute m, n

die Zungenlaute r, l.

Die Wandlinge sind durch Wandlung (Veränderung) aus den Bahnlauten s, z, t, d oder aus den Gaumenlauten g, k, ch entstanden, und zwar unter dem Einflusse eines weichen Vokals (i, o, e), der später auch in einen andern Vokal übergegangen oder ganz verschwunden sein kann, oder unter dem Einflusse eines ehemaligen j.

Zu den Wandlingen gehören

a) einfache Laute: stimmloses sz (sch)

stimmhaftes ź (rz) (j)

b) zusammengesetzte Laute: stimmloses c (tsch)

stimmhaftes dz (dsch)

stimmloses cz (ttsch)

stimmhaftes dź (dtsch)

Die Wildlinge, auch weiche oder Schmelzlaute genannt, sind ihrem Lautwerte nach eine innige Verschmelzung eines harten Konsonanten mit j.

Zu ihnen gehören:

die weichen Lippenlaute bi, pi, wi, fi, mi

die weichen Bahnlaute ś (si), ź (zi), ć (ci), dź (dzi)

der weiche Bahnnasal ń (ni)

der weiche L-Laut l

die weichen Gaumenlaute ki, gi, chi.

A. Declinationsmuster

für alle Substantive, Adjektive, Pronomina und Numeralia
der polnischen Sprache.

Zu den Declinationsformen unterscheidet man:

a) das Thema und b) die Endungen.

Die Kasusformen werden gebildet, indem man die Kasus-
endungen an das Thema des deklinierten Wortes anhängt.

Das Substantiv.

1. Es gibt im Polnischen für die eigentlichen Substantive (d. h. nicht andere zu Hauptwörtern gewordene Wörter) vier Declinationen:

- ① die männliche Declination*;
- ② die sächliche Declination;
- ③ die weibliche Declination auf a und i;
- ④ die weibliche Declination auf einen Wilbling oder Wandling.

2. Allgemeine, für alle vier Declinationen der eigentlichen Substantive geltende Regeln:

- a) Der *Dat. Pl.* hat immer die Endung *om*.
- b) Der *Acc. Pl.* ist:
 - a) von den männlichen Personennamen gleich dem *Gen. Pl.*;
 - β) von allen übrigen Substantiven gleich dem *Nom. Pl.*
- c) Der *Voc. Pl.* ist immer gleich dem *Nom. Pl.*
- d) Der *Instr. Pl.* hat gewöhnlich die Endung *ami* und selten *mi*, *y* (i).
- e) Der *Loc. Pl.* hat, mit wenigen Ausnahmen, die Endung *ach*.

① Die erste Declination.

1. Nach der 1. Declination werden nur die männlichen Substantive dekliniert, und zwar:

- a) die im *Nom. Sg.* auf einen Konsonanten auslauten;
- b) die Rosenamen mit der Endung des *Nom. Sg.* *o*;
- c) die fremden Personennamen mit der Endung des *Nom. Sg.* *o*;
- d) nur im Plural; die im Singular zur 3. Decl. gehörenden männlichen Personennamen mit der Endung des *Nom. Sg.* *a* u. *o*.

2. In dieser Declination unterscheidet man:

- a) Namen von Lebewesen und Namen von leblosen Gegenständen;
- b) Personen- und Tiernamen und zwar folgendermaßen:
 - a) Der *Acc. Sg.* bei den Namen der Lebewesen ist in der Regel gleich dem *Gen. Sg.* und bei den Namen der leblosen Gegenstände gleich dem *Nom. Sg.*
 - β) Der *Acc. Pl.* bei den Personennamen ist in der Regel gleich dem *Gen. Pl.*, bei allen übrigen Substantiven gleich dem *Nom. Pl.*

* Die männlichen Personennamen auf *a* und die männlichen Familiennamen auf *o* gehen im Singular nach der 3., im Plural nach der 1. Declination; vgl. ③ C (Seite XXXVII).

3. Die Abhängigkeit der Deklinationsformen von diesen Regeln wird durch folgende Beispiele veranschaulicht:

I. <i>Sg. N. członek Mitglied</i>		<i>N. członek Glied</i>	
		} G. członka D. członkowi	
<i>A. = G.</i>		<i>A. = N.</i>	
		} V. członku I. członkiem L. w członku	
<i>Pl. N. członkowie Mitglieder</i>		<i>N. członki Glieder</i>	
		} G. członków D. członkom	
<i>A. = G.</i>		<i>A. = N.</i>	
		} V. = N. I. członkami L. w członkach	
II. <i>Sg. N. zbieg Flüchtling</i>		<i>N. zbieg Zusammenlauf</i>	
<i>G. zbiega Ausreißer</i>		<i>G. zbiegu</i>	
		} D. zbiegowi	
<i>A. = G.</i>		<i>A. = N.</i>	
		} V. zbiegu! I. zbiegiem L. w zbiegu	
<i>Pl. N. zbiegowie</i>		<i>N. zbiegi</i>	
		} G. zbiegów D. zbiegom	
<i>A. = G.</i>		<i>A. = N.</i>	
		} V. = N. I. zbiegami L. w zbiegach	

Schema der 1. Deklination.

<i>Sg. Nom.</i>	—; o
<i>Gen.</i>	a; u
<i>Dat.</i>	owi; u
<i>Acc.</i>	= <i>Gen.</i> od. <i>Nom.</i>
<i>Voc.</i>	(i)e*; u
<i>Instr.</i>	om; (i)em**
<i>Loc.</i>	(i)e*; u

* Das weiche o, vor dem die Härtinge
b, d, f, l, m, n, p, s, t, w, z
in die entsprechenden Weichlinge
bi, dź, fi, l, mi, n, pi, s, ć, wi, ź —
das r aber in den Wandlung rz übergehen.

** Nach g und k.

Pl. Nom. owie; i (ob. y)*; y (ob. i)**; e; a
Gen. ów; i***; y†
Dat. om
Acc. = *Gen.* ob. *Nom.*
Voc. = *Nom.*
Instr. ami; selten mi; zuweilen y (ob. i)**
Loc. ach

A. I. Im Auslaut ein Hörtling, ausgenommen ch, g, h, k.
 Thema gleich dem *Nom.*

	Singular	Plural
①1.	<i>N.</i> Jan Johann	<i>N.</i> Janowie
	<i>G.</i> Jana	<i>G.</i> Janów
	<i>D.</i> Janowi	<i>D.</i> Janom
	<i>A.</i> Jana	<i>A.</i> Janów
	<i>V.</i> Janie!	<i>V.</i> Janowie!
	<i>I.</i> Janem	<i>I.</i> Janami
	<i>L.</i> w Janie	<i>L.</i> w Janach

¹ cygan Zigeuner: *N. V. Pl.* cygani.

² Hiszpan Spanier: *N. V. Pl.* Hiszpanie.

³ pan Herr: *D. L. Sg.* panu.

⁴ syn Sohn: *V. Sg.* synu; *L. Sg.* w synu ob. w synie.

⁵ Jezus Chrystus: *V. Sg.* Jezusie Chrystusie ob. Jezu Chryste.

①2.	<i>N.</i> baran Schafbock	<i>N.</i> barany
	<i>G.</i> barana	<i>G.</i> baranów
	<i>D.</i> baranowi	<i>D.</i> baranom
	<i>A.</i> barana	<i>A.</i> barany
	<i>V.</i> baranie!	<i>V.</i> barany!
	<i>I.</i> baranem	<i>I.</i> baranami
	<i>L.</i> w baranie	<i>L.</i> w baranach

¹ kasztan Kastanienbaum: *A. Sg.* kasztan.

①3.	<i>N.</i> stan Stand, Zustand	<i>N.</i> stany
	<i>G.</i> stanu	<i>G.</i> stanów
	<i>D.</i> stanowi	<i>D.</i> stanom

* D. h. daß weiche i, daß die vorhergehenden Hörtlinge
 b, ch, d, f, k, m, n, p, s, t, w, z
 in die entsprechenden Mildlinge

bi, ś, dz, fi, l, mi, n, pi, ś, ć, wi, ź —
 g in dz — k in c — r in rz

erweicht, wobei es nach den Wandlingen dz, c und rz durch y ersetzt erscheint.

** D. h. y, daß nach g und k durch i ersetzt wird.

*** Nach den Mildlingen.

† Nach den Wandlingen.

A. stan	A. stany
V. stanie!	V. stany!
I. stanem	I. stanami
L. w stanie	L. w stanach

¹ dom Haus: *L. Sg.* w domie und w domu.

² raz 1. Mal: *G. Pl.* razy (3B. pięć razy fünfmal);
2. Heiß, Stoß: *G. Pl.* razów.

- ①4. biskup Bischof: *N. V. Pl.* biskupi; sonst wie ①1.
¹ chłop Bauer: *D. Sg.* chłopu.

①5. <i>N.</i> blondyn Blonder	<i>N.</i> blondyni
<i>G.</i> blondyna	<i>G.</i> blondynów
<i>D.</i> blondynowi	<i>D.</i> blondynom
<i>A.</i> blondyna	<i>A.</i> blondynów
<i>V.</i> blondynie!	<i>V.</i> blondyni!
<i>I.</i> blondynem	<i>I.</i> blondynami
<i>L.</i> w blondynie	<i>L.</i> blondynach

¹ Szwed Schwede: *V. L. Sg.* Szwedzie*; *N. V. Pl.* Szwedzi.

² Konrad Konrad: *N. V. Pl.* Konradowie

³ miliard Milliarde: *N. V. Pl.* miljardy.

- ①6. trud Mühe: *V. L. Sg.* trudzie; sonst wie ①3.
¹ cud Wunder: *N. V. Pl.* cuda, selten cudy.

- ①7. Tatar Tatar: *V. Sg.* Tatarze!; *L. Sg.* w Tatarze; *N. V. Pl.* Tatarzy, sonst wie ①5.

¹ aktor Schauspieler: *V. Sg.* aktorze!; *L. Sg.* w aktorze;
N. V. Pl. aktorowie.

- ①8. mur Mauer: *V. L. Sg.* murze; sonst wie ①3.
¹ metr Meter: *V. L. Sg.* metrze; sonst wie ①2¹.

①9. <i>N.</i> swat der Brautwerber	<i>N.</i> swatowie ob. swaci,}
<i>G.</i> swata	<i>G.</i> swatów [Schw. swaty.}
<i>D.</i> swatowi ob. swatu	<i>D.</i> swatom
<i>A.</i> swata	<i>A.</i> swatów
<i>V.</i> swacie!	<i>V.</i> swatowie! (swaci)
<i>I.</i> swatem	<i>I.</i> swatami
<i>L.</i> w swacie	<i>L.</i> w swatach

- ①10. kąć Winkel: *A. Sg.* kąć; *V. L. Sg.* kącie; sonst wie ①2¹.
¹ agrost Stachelbeere: *G. Sg.* agrestu.

* Bei Lautwandel sind die betreffenden Buchstaben immer fett gedruckt, ebenso die Einschübeungen.

II. Im Auslaut ch, h, g, k. Thema gleich dem *Nom.*

- ①11. N. Czech Tschéche N. Czesi (Sachf. Czechy)
 G. Czecha G. Czechów
 D. Czechowi D. Czechom
 A. Czecha A. Czechów
 V. Czechu! V. Czesi!
 I. Czechem I. Czechami
 L. w Czechu L. w Czechach
¹ druh Freund (im hohen Stil): N. V. Pl. druhowie.

- ①12. ruch Bewegung: V. L. Sg. ruchu; sonst wie ①3.
¹ brzuch Bauch: G. Sg. brzucha; V. L. Sg. brzuchu.

- ①13. N. bieg Lauf N. biegi
 G. biegu G. biegów
 D. biegowi D. biegom
 A. bieg A. biegi
 V. biegu! V. biegi!
 I. biegiem I. biegami
 L. w biegu L. w biegach
¹ kruk Krabe: G. A. Sg. kruka. — ² stolik Tischlein: G. Sg. stolika. — ³ barłóg Strohlager: Th. barłog; G. Sg. bartoga. — ⁴ krąg Kreis: Th. krąg; G. Sg. kręgu.

- ①14. N. rolnik Ackermann N. rolnicy
 G. rolnika G. rolników
 D. rolnikowi D. rolnikom
 A. rolnika A. rolników
 V. rolniku! V. rolnicy!
 I. rolnikiem I. rolnikami
 L. w rolniku L. w rolnikach

Obenso: Turək (Th. Turk) Türke.

¹ chłopczyk Knabe: N. V. Pl. chłopczyki.

² Bóg (Th. bog-) Gott: D. Sg. Bogu; V. Sg. Boże; N. V. Pl. bogowie (Sachf. bogi).

³ Norweg Norweger: N. V. Pl. Norwegowie.

⁴ Die griech. Personennamen auf og haben N. V. Pl. auf owie ob. y (dzy), zB. pedagog Pädagoge: pedagogowie ob. pedagogzy.

III. Umlaut: a > e; o > e.* Thema gleich dem *Nom.*

- ①15. N. sąsiad Nachbar N. sąsiedzi
 G. sąsiada G. sąsiadów
 D. sąsiadowi D. sąsiadom
 A. sąsiada A. sąsiadów
 V. sąsiedzie! V. sąsiedzi!
 I. sąsiadem I. sąsiadami
 L. w sąsiedzie L. w sąsiadach

* Das Zeichen > bedeutet: „wird verwandelt in“.

¹ kociol (früher kociel) Kessel: Th. *kocł-*.

² łeb Kopf (beß Tieres): Th. *łb-*; D. Sg. *łbu*.

³ len Bein, Flachs: Th. *ln-*; G. D. Sg. *lnu*; sen Schlaf: L. Sg. *śnie*.

⁴ alabaster Alabaster: Th. *alabastr-*; G. Sg. *alabastru*;
V. L. Sg. *alabastrze*.

⁵ giez: Th. *gz-*; a) Viehbremse; G. Sg. *gza* usw.; b) Brunst;
G. Sg. *gzu* usw.

①23. djabeł Teufel: Th. *djabł-*; D. Sg. *djabłu*; N. V. Pl. *djabli*
(Sachf. -ly); sonst wie ①1.

¹ lew Löwe: Th. *lw-*; D. Sg. *lwu*; sonst wie ①2.

VII. N. Sg. gleich dem Thema mit einem eingeschobenen
weicheu *o*; † > l im V. L. Sg.

①24. Th. *karł-*

N. *karzeł* Bzwerg

G. *karła*

D. *karłowi*

A. *karła*

V. *karle!*

I. *karłem*

L. *w karle*

N. *karły* (Sachf.)

G. *karłów*

D. *karłom*

A. *karłów*

V. *karły!*

I. *karłami*

L. *w karłach*

} Ebenſo
blazen Narr:
G. Sg. *blazna*
usw.

¹ orzeł Adler: Th. *orł-*; A. Pl. *orły*.

² kozioł (früher koziel) Biegenbock: Th. *kozł-*; A. Pl. *kozły*.

³ osioł (früher osiel) Esel: Th. *osił-*; D. Sg. *osłu* od. *osłowi*;
A. Pl. *osły*.

⁴ pies Hund: Th. *ps-*; D. Sg. *psu*; A. Pl. *psy*.

⁵ Węgiel Ungar: Th. *węgr-*; N. V. Pl. *Węgrzy*; G. A. Pl. ...*grów*.

VIII. N. Sg. mit der Wandlung *o* > *a*.

①25. Th. *zəb-*

N. *zəb* Bahn

G. *zəba*

D. *zəbowi*

A. *zəb*

V. *zəbie!*

I. *zəbem*

L. *w zəbie*

N. *zəby*

G. *zəbów*

D. *zəbom*

A. *zəby*

V. *zəby!*

I. *zəbami*

L. *w zəbach*

¹ dąb a) Eiche: G. Sg. *dəba*; b) Eichenholz: G. Sg. *dəbu*.

² błąd Fehler: G. Sg. *blədu*; V. L. Sg. *blədzie*.

IX. N. Sg. mit der Wandlung *o* > *ó*; † > l im V. L. Sg.

①26. Th. *stól-*

N. *stól* Tisch

G. *stólu*

D. *stólowi*

A. *stól*

V. *stole!*

I. *stólem*

L. *w stole*

N. *stóly*

G. *stólów*

D. *stólom*

A. *stóly*

V. *stóly!*

I. *stólami*

L. *w stólach*

¹ bór großer Wald: *L. Sg. w boru.*
² wieczór a) Abend: *G. Sg. wieczora*; b) Abendunterhaltung:
G. Sg. wieczoru.

³ wół Dohs: *G. A. Sg. wolu.*

⁴ Mit einem ó im Thema (folglich auch in allen Kasus) sind nur: Jakob (auch Jakob geschrieben) Załob, nach ①1; ogól (*G. Sg. ogólu*) Gesamtheit, szczegól (*G. Sg. szczególu*) Einzelheit, daß Einzelne, chór (*G. Sg. chóru*) Chor; sonst alle drei wie ①26.

①27. Th. kościół-
 kościół Kirche: *G. Sg. kościoła*; *V. L. Sg. kościole*; sonst wie ①26.

¹ popiół Asche: *G. Sg. popiołu.*

B. I. Im Auslaut ein Wildling oder ein Wandling. Thema gleich dem Nom.

①28. król König; *N. V. Pl. królowie* (Sachf. króle); sonst wie ①11.

¹ dobrodziej Wohltäter: *N. V. Pl. dobrodzieje.*

①29. nauczyciel Lehrer: *N. V. Pl. nauczyciele*; *G. A. Pl. nauczycieli*, sonst wie ①11.

¹ gość Gast: *I. Pl. gości.*

² daniel Damhirsch: *A. Pl. daniele.*

①30. <i>N. cel</i> Ziel, Zweck	<i>N. cele</i>
<i>G. celu</i>	<i>G. celów</i>
<i>D. celowi</i>	<i>D. celom</i>
<i>A. cel</i>	<i>A. cele</i>
<i>V. celu!</i>	<i>V. cele!</i>
<i>I. celem</i>	<i>I. celami</i>
<i>L. w celu</i>	<i>L. w celach</i>

¹ miecz Schwert: *G. Sg. miecza.*

² miesiąc Monat: *G. Sg. miesiąca*; *G. Pl. miesięcy.*

①31. <i>N. korzeń</i> Wurzel	<i>N. korzenie</i>
<i>G. korzenia</i>	<i>G. korzeni</i>
<i>D. korzeniowi</i>	<i>D. korzeniom</i>
<i>A. korzeń</i>	<i>A. korzenie</i>
<i>V. korzeniu!</i>	<i>V. korzenie!</i>
<i>I. korzeniem</i>	<i>I. korzeniami</i>
<i>L. w korzeniu</i>	<i>L. w korzeniach</i>

Ebenso berbec Bübchen: *G. berbecia* usw.

¹ koń Pferd: *A. Sg. konia*; *I. Pl. końmi.*

² gwóźdz Nagel: *G. Sg. gwoździa.*

³ sążeń Klasten: Th. sążeń.

(Man beachte, daß ñ und ni gleichwertig sind, ein Lautwandel also nicht eintritt; ebenso ć = ci usw.)

①32. Mickiewicz Miżkiewitsch: *N. V. Pl. Mickiewiczowie* (Sachf. Mickiewiczze); sonst wie ①11.

¹ królewicz Königsohn: *N. L. Pl. królewicze.*

①33. N. pisarz <i>Schreiber, Schrift-}</i>	N. pisarze
G. pisarza <i>[steller]</i>	G. pisarzy od. pisarzów
D. pisarzowi	D. pisarzom
A. pisarza	A. pisarzy (-ów)
V. pisarzu!	V. pisarzo!
I. pisarzem	I. pisarzami
L. w pisarzu	L. w pisarzach

II. N. Sg. = dem Thema mit einem eingeschobenen e.

①34. N. palec <i>Finger</i>	N. palce
G. palca	G. palców
D. palcowi	D. palcom
A. palec	A. palce
V. palcu!	V. palce!
I. palcem	I. palcami
L. w palcu	L. w palcach

¹ figiel *Schabernack*: Th. *figl-*; czerwiec *Juni*: Th. *czerwec-*.
 — ² koniec *Ende*: Th. *końc-*. — ³ lipiec, Th. *lipc-*: a) *Monat Juli*: G. Sg. *lipca*; b) *Bienenhonig*: G. Sg. *lipcu*. — ⁴ *marzec* *März*: Th. *marc-*. — ⁵ *łokieć Elle*; *Ellbogen*: Th. *łokc-*; G. Pl. *lokci*. — ⁶ *rubel Rubel*: Th. *rubl-*; G. Pl. *rubli*.

⁷ <i>grudzień</i> <i>Dezember</i> : Th. <i>grudń-</i>	} G. Pl. -i.
⁸ <i>kwiecień</i> <i>April</i> : Th. <i>kwietń-</i>	
⁹ <i>sierpień</i> <i>Monat August</i> : Th. <i>sierpń-</i>	
¹⁰ <i>styczeń</i> <i>Januar</i> : Th. <i>styczn-</i>	
¹¹ <i>wrzesień</i> <i>September</i> : Th. <i>wrześń-</i>	
¹² <i>dzień</i> <i>Tag</i> : Th. <i>dń-</i> : N. Pl. <i>dnie</i> od. <i>dni</i> (<i>immer</i> : <i>dwa dni</i> , <i>trzy dni</i> , <i>cztery dni</i>); G. Pl. <i>dni</i> . <i>Wian</i> <i>merke</i> : <i>we</i> <i>dnie</i> <i>adv.</i> <i>beś</i> <i>Tagś</i> , <i>bei</i> <i>Tage</i> . — ¹³ <i>handel</i> <i>Handel</i> : Th. <i>handl-</i> ; G. Sg. <i>handlu</i> .	

III. N. Sg. mit der Wandlung e > a.

①35. Th. <i>męż-</i>	
N. mąż <i>Wianu</i>	N. mężowie (<i>Eachf. mężo</i>)
G. męża	G. mężów
D. mężowi	D. mężom
A. męża	A. mężów
V. mężu!	V. mężowie!
I. mężem	I. mężami
L. w mężu	L. w mężach

IV. N. A. Sg. mit der Wandlung o > ó.

①36. Th. <i>noż-</i>	
N. nóż <i>Messer</i>	N. noże
G. noża	G. nożów od. noży
D. nożowi	D. nożom
A. nóż	A. noże
V. nożu!	V. noże!
I. nożem	I. nożami
L. w nożu	L. w nożach

¹ Mit einem *ó* im Thema (folglich auch in allen Kasus) sind nur: *król* (①28); *stróz* Wächter: *N. V. Pl.* *stróże*, sonst wie ①35; *tchórz* a) *Štiš*: *N. A. V. Pl.* *tchórže*; b) *fig.* Feigling: *N. V. Pl.* *tchórže*, sonst wie ①35.

² *ból* Leid, Schmerz: *Th.* *ból-* od. *bol-*; *G. Sg.* -u.

³ *pieniądz* Geldstück: *Th.* *pieniądz-*; *G. Pl.* *pieniądzy*; *I. Pl.* *pieniądzi*.

⁴ *wódz* Führer: *Th.* *wodz*; *A. Sg.* *wodza*; *Pl.* wie ①35.

V. Personennamen auf *-ec*: *Th.* *kupc-*

①37. <i>N.</i> <i>kupiec</i> Kaufmann	<i>N.</i> <i>kupcy</i>
<i>G.</i> <i>kupca</i>	<i>G.</i> <i>kupców</i>
<i>D.</i> <i>kupcowi</i>	<i>D.</i> <i>kupcom</i>
<i>A.</i> <i>kupca</i>	<i>A.</i> <i>kupców</i>
<i>V.</i> <i>kupczel</i>	<i>V.</i> <i>kupcy!</i>
<i>I.</i> <i>kupcem</i>	<i>I.</i> <i>kupcami</i>
<i>L.</i> <i>w kupcu</i>	<i>L.</i> <i>w kupcach</i>

¹ Ebenso: *malc* (*Th.* *malc-*) kleiner Knabe; *młodzieniec* (*Th.* *młodzien-*) Jüngling; *mędrzec* (*Th.* *mędr-*) der Weise; *starzec* (*Th.* *star-*) Greis.

² *chłopiec* (*Th.* *chlope-*) Knabe, Bursche: *D. Sg.* *chłopca*.

³ *goniec* (*Th.* *-gońc-*) Gilbote.

VI. Im Auslaut des Themas ein Lippenmitbling, im Auslaut des *Nom. Sg.* ein Lippenhärting.

①38. <i>Th.</i> <i>pawl-</i>	
<i>N.</i> <i>paw</i> Pfau	<i>N.</i> <i>pawie</i>
<i>G.</i> <i>pawia</i>	<i>G.</i> <i>pawi</i>
<i>D.</i> <i>pawioł</i>	<i>D.</i> <i>pawiom</i>
<i>A.</i> <i>pawia</i>	<i>A.</i> <i>pawie</i>
<i>V.</i> <i>pawiu!</i>	<i>V.</i> <i>pawie!</i>
<i>I.</i> <i>pawiem</i>	<i>I.</i> <i>pawiami</i>
<i>L.</i> <i>w pawiu</i>	<i>L.</i> <i>w pawiach</i>

¹ Hierzu gehören (je doch *A. Sg.* = *N. Sg.*): *jedwab* Seide (*Th.* *jedwab-*): *G. Sg.* *jedwabiu*; *szczaw* Sauerampfer (*Th.* *szczaw-*): *G. Sg.* *szczawiu*; *nów* Neumond (*Th.* *now-*): *G. Sg.* *nowiu*; ferner alle Ortsnamen auf *-aw*, zB. *Jarosław* (Jaroslau in Galizien und Jaroslaw in Rußland): *G. Sg.* *Jarosławia*; ebenso *Zagrzeb* Stadt Agram (*Th.* *Zagrzeb-*): *G. Sg.* *Zagrzebia*.

①39. Mit Umlaut im *Nom. Sg.*: *gołęb* Taube. Vom *Thema* *gołębi* wie ①38.

¹ *drob* Federvieh (*Th.* *drob-*): *G. Sg.* *drobiu*.

² *ołów* Blei (*Th.* *ołow-*): *G. Sg.* *ołowiu*; *A. Sg.* = *N. Sg.*

C. Substantive mit zwei Themata: im *Sg.* auf *-anin*, im *Pl.* auf *-an*; *G. A. Pl.* ohne Endung.

①40. <i>N.</i> dworzanin Hofmann	<i>N.</i> dworzanio
<i>G.</i> dworzanina	<i>G.</i> dworzan
<i>D.</i> dworzaninowi	<i>D.</i> dworzanom
<i>A.</i> dworzanina	<i>A.</i> dworzan
<i>V.</i> dworzaninie!	<i>V.</i> dworzanie!
<i>I.</i> dworzaninem	<i>I.</i> dworzanami
<i>L.</i> w dworzaninie	<i>L.</i> w dworzanach

¹ Amerykanin Amerifaner: *G. A. Pl.* Amerykanśw; ebenso muzulmanin, republikanin und die Namen der geistlichen Orden, z. B. Augustjanin, Dominikanin, Franciszkanin.

D. Unregelmäßige Substantive.

①41. <i>N.</i> brat Bruder	<i>N.</i> bracia
<i>G.</i> brata	<i>G.</i> braci
<i>D.</i> bratu	<i>D.</i> braciom
<i>A.</i> brata	<i>A.</i> braci
<i>V.</i> bracie!	<i>V.</i> bracia!
<i>I.</i> bratem	<i>I.</i> braćmi
<i>L.</i> w bracie	<i>L.</i> w braciach

①42. chrzest Taufe: *Th.* chrzt- (anstatt chrzst-), *G. D. Sg.* chrztu; sonst wie ①3.

①43. <i>N.</i> człowiek Mensch	<i>N.</i> ludzie
<i>G.</i> człowieka	<i>G.</i> ludzi
<i>D.</i> człowiekowi	<i>D.</i> ludziom
<i>A.</i> człowieka	<i>A.</i> ludzi
<i>V.</i> człowieku!*	<i>V.</i> ludzie!
<i>I.</i> człowiekiem	<i>I.</i> ludźmi
<i>L.</i> w człowieku	<i>L.</i> w ludziach

* Im hohen Stil człowiecze!

①44. czyścić Fegefeuer: *Th.* czyść- (verfürzt auß czyśc): *G. Sg.* czyśca usw. wie ①34.

①45. <i>Sg. N.</i> dech Atem	<i>V.</i> tchu!
<i>G.</i> tchu	<i>I.</i> tchem
<i>D.</i> tchu	<i>L.</i> w tchu
<i>A.</i> dech	<i>Pl.</i> ist nicht gebräuchlich.

¹ mech Moos: *Th.* mch-: *G. Sg.* mchu, sonst wie ①12.

①46. <i>N.</i> ksiądz Priester	<i>N.</i> księża
<i>G.</i> księdza	<i>G.</i> księży
<i>D.</i> księdzu	<i>D.</i> księżom
<i>A.</i> księdza	<i>A.</i> księży
<i>V.</i> księżu!	<i>V.</i> księża!
<i>I.</i> księdzem	<i>I.</i> księżmi
<i>L.</i> w księdzu	<i>L.</i> w księżach

①47. ojciec Vater: Thema oje-	
N. ojciec	N. ojcowie
G. ojca	G. ojców
D. ojcu	D. ojcom
A. ojca	A. ojców
V. ojczę!	V. ojcowie
I. ojcom	I. ojcami
L. w ojcu	L. w ojcach

①48. przyjaciel Freund: im Sg. regelm. (nach nauczyciel ①29).	
Pl. N. przyjaciele	V. przyjaciele
G. przyjaciół	I. przyjaciółmi
D. przyjaciółom	L. w przyjaciółach
A. przyjaciół	

①49. rok (G. Sg. roku) Jahr: im Sg. vom Thema rok- nach ①13; hat keine Mehrzahl, wofür die von lato (Sommer) (2. Defl. ②3) eintritt.

①50. tydzień „Woche“ bildet seine Kasusformen vom Thema *tygodni-* nach ①31.

¹ przechodzić der Vorübergehende: Th. *przechodzi-*, sonst nach ①31¹.

E. Nom. Sg. mit der Endung o. Polnische Kosenamen und fremde Personen-Eigennamen.

Ihre Deklination unterscheidet sich sonst von der der Substantive ohne o gar nicht; die Kasus werden nach den bisherigen Mustern je nach der Natur des Auslautes gebildet, d. h. sie hängen ebenso davon ab, ob der Auslaut ein Härtling, ein Milbling oder ein Wandling ist. Man merke nur, daß der Voc. Sg. der fremden Eigennamen dem Nom. Sg. gleich ist.

①51. Th. <i>Frani-</i>	
N. Franio Fränzchen	N. Franiowie
G. Frania	G. Franiów
D. Franiowi	D. Franiom
A. Frania	A. Franiów
V. Franiu!	V. Franiowie!
I. Franiem	I. Franiami
L. we Franiu	L. we Franiach

¹ Torkwato Tasso: V. Sg. ebenso; L. Sg. w Torkwacie Tassio; sonst wie ①1.

③ Die zweite Deklination.

Bur 2. Deklination gehören: a) alle sächlichen Substantive; b) das männliche *książę* nebst der Zusammensetzung *arcyksiążę* (Erzherzog); c) die Vergrößerungsnamen von Lebewesen auf -sko, die, insofern sie von Maskulinen abgeleitet sind, sowohl männlich wie sächlich gebraucht werden.

Schema der 2. Deklination.

Singular	Plural
N. o; e; um; e	N. a***
G. a	G. -; i†; y††; ów;
D. u	D. om
A. = N. (n) od. = G. (m)	A. = N. (n) od. = G. (m)
V. = N.	V. = N.
I. em; (i)em*	I. ami; mitunter y
L. (i)e**; u	L. ach

Allgemeine Regeln.

a) Für alle Substantive der 2. Deklination:

α) der *Voc. Sg.* ist immer gleich dem *Nom.*;

β) der *Gen. Sg.* hat nur eine Endung a;

γ) der *Dat. Sg.* hat die Endung u.

b) Für sächliche Substantive:

α) der *Acc. Sg.* ist immer gleich dem *Nom.*;

β) der *Gen. Pl.* ist meist ohne Endung.

U n m. Viele Kasusendungen sind dieselben wie in der 1. Dekl.

A. *Nom. Sg.* auf o.

I. Im Auslaut des Themas ein Härting, außer ch, g, k.

②1. Th. *drzew-*

N. drzewo Baum

G. drzewa

D. drzewu

A. drzewo

V. drzewo!

I. drzewem

L. w drzewie

N. drzewa

G. drzew

D. drzewom

A. drzewa

V. drzewa!

I. drzewami

L. w drzewach

¹ zło das Böse, Unheil: *L. Sg.* w złu; *G. Pl.* fehlt.

² niebo Himmel bildet außerdem den *Pl.* nach dem Thema *niebios-*: *L.* w niebiosach (veraltet w niebiesiech).

②2. Th. *jezior-*

jezioro der See: *L. Sg.* w jeziorze, sonst wie ②1.

¹ dobro Gut, Heil, Wohl: *L. Sg.* w dobru; *G. Pl.* dóbr.

² piątro, piątro Stoßwerk, Stufe: *G. Pl.* piętr, piątr.

* Nach g und k.

** D. h. das weiche e, vor dem die Härtinge in die entsprechenden Mildlinge, das r in den Wandling rz übergehen.

*** Ausnahmsweise i, y.

† Nach den Mildlingen.

†† Nach den Wandlingen.

II. Im *L. Sg.* Umlaut: **a > e**.

- ②3. *Ṭh. lat-*
lato Sommer: *L. Sg.* w *lecie*, sonst wie ②1.
¹ *ciało* Körper: *L. Sg.* w *ciele*.
² *ciasto* Kuchen: *L. Sg.* w *cieście*; *miasto* Stadt: *L. Sg.* *mieście*.
³ *gniazdo* Nest: *L. Sg.* w *gnieździe*.
⁴ *światło* Licht: *L. Sg.* w *świele*, *G. Pl.* *światel*.
⁵ *zwierciadło* Spiegel: *L. Sg.* w *zwierciadle*, w *zwierciadle*.
⁶ *czoło* a) Stirn: *L. Sg.* w *czole*; b) Spitze (Borderteil):
L. Sg. na *czele* an der Spitze (z. B. der Armees).

III. Im *G. Pl.* Umlaut: **o > ó; ę > ą**.

- ②4. *słowo* Wort: *Ṭh. slow-*; *G. Pl.* *słów*, sonst wie ②1.
 ②5. *święto* Fest: *Ṭh. święt-*; *L. Sg.* w *święcio*, *G. Pl.* *święt*, sonst wie ②1.

IV. Im *G. Pl.* ein eingeschobenes **e**.

- ②6. *Eingeschobenes hartes e*.
wiadro Eimer: *Ṭh. wiadr-*; *G. Pl.* *wiader*, sonst wie ②2.
¹ *ziarno* Korn: *G. Pl.* *ziarn* od. *ziaren*.
² *źdźbło* Haln: *G. Pl.* *ździebel*.
 ②7. *Eingeschobenes weiches e (ie)*.
bagno Sumpf: *Ṭh. bagn-*; *G. Pl.* *bagien*; sonst wie ②1.
¹ *plótno* Leinwand: *G. Pl.* *plóclen*.

V. Im Auslaut des *Ṭhemas* **ch, g, k**.

- ②8. *Ṭh. wojsk-*
<i>N.</i> wojsko	<i>wojska</i>
<i>G.</i> wojska	<i>wojsk</i>
<i>D.</i> wojsku	<i>wojskom</i>
<i>A.</i> wojsko	<i>wojska</i>
<i>V.</i> wojsko!	<i>wojska!</i>
<i>I.</i> wojskiem	<i>wojskami</i>
<i>L.</i> w wojsku	<i>w wojskach</i>

- ②9. *drzewko* Bäumchen: *Ṭh. drzewk-*; *G. Pl.* *drzewek*, sonst wie ②8.

VI. Bergrößerungsnamen von *Lebewesen* auf **-sko**.

- ②10. *Ṭh. chłopisk-*
<i>N.</i> chłopisko <i>m</i> od. <i>n</i> Bauern-}	<i>N.</i> chłopiska
<i>G.</i> chłopiska {ferl}	<i>G.</i> chłopisków
<i>D.</i> chłopisku	<i>D.</i> chłopiskom
<i>A.</i> chłopisko (nur <i>n</i> !)	<i>A.</i> chłopiska od. chłopi-}
<i>V.</i> chłopisko!	<i>V.</i> chłopiska! {sków}
<i>I.</i> chłopiskiem	<i>I.</i> chłopiskami
<i>L.</i> w chłopisku	<i>L.</i> w chłopiskach
- ¹ *matczyisko* *n* die arme Mutter: *A. Pl.* nur *matczyiska*.

VII. *N. Sg.* auf **o**, im Auslaut des Themas ein Mitbling (Rosenamen auf -unio und -usio).

②11. *Th. oczuń-*

<i>N. oczunio</i> das liebe Auglein	<i>N. oczunia</i>
<i>G. oczunia</i>	<i>G. oczuniów</i>
<i>D. oczunio</i>	<i>D. oczuniom</i>
<i>A. oczunio</i>	<i>A. oczunia</i>
<i>V. oczunio!</i>	<i>V. oczunia!</i>
<i>I. oczuniem</i>	<i>I. oczuniami</i>
<i>L. w oczunio</i>	<i>L. w oczuniach</i>

VIII. Personen-Sammelnamen auf -**stwo**.

Die Personen-Sammelnamen auf -stwo, die Mann und Frau oder mehrere Männer und Frauen bezeichnen, werden:

a) in syntaktischer Beziehung als Substantive personal-männlichen Geschlechts im Plural betrachtet und doch

b) nur im Singular dekliniert, mit einigen Abweichungen von der Deklination der gewöhnlichen Substantive auf -wo.

Mälzenstwo wird in seinen beiden Bedeutungen (1. Ghestand und 2. Ehepaar, Eheleute) als *Sg.* sächlichen Geschlechts betrachtet und nach den allg. Regeln (wie drzewo) dekliniert, also nach ②1.

②12. *Th. państw-*

<i>N. państwo</i> Herr u. Dame od. mehrere Herren u. Damen	
<i>G. państwa</i>	<i>V. państwo!</i>
<i>D. państwu</i>	<i>I. państwem</i>
<i>A. państwa</i>	<i>L. w państwu</i>

NB. państwo „der Staat“ geht nach ②1.

B. *Nom. Sg.* auf e.

I. Im Auslaut des Themas ein Mitbling od. ein Wandling.

②13. *Th. zdań-*

<i>N. zdanie</i> grammatischer Satz	<i>N. zdania</i>
<i>G. zdania</i>	<i>G. zdań</i>
<i>D. zdaniu</i>	<i>D. zdaniom</i>
<i>A. zdanie</i>	<i>A. zdania</i>
<i>V. zdanie!</i>	<i>V. zdania!</i>
<i>I. zdaniem</i>	<i>I. zdaniami</i>
<i>L. w zdaniu</i>	<i>L. w zdaniach</i>

②14. *Th. pol-*

<i>N. pole</i> Feld	<i>N. pola</i>
<i>G. pola</i>	<i>G. pól</i>
<i>D. polu</i>	<i>D. polom</i>
<i>A. pole</i>	<i>A. pola</i>
<i>V. pole!</i>	<i>V. pola!</i>
<i>I. polem</i>	<i>I. polami</i>
<i>L. w polu</i>	<i>L. w polach</i>

¹ serce Herz; *G. Pl.* serc. — ² ziele Kraut; *Sg. Th.* ziel-; *Pl.* nach *Th. zioł-*: zióła, ziół, ziołom, zioła, zioła!, ziołami, w ziołach.

II. *Gen. Pl.* mit der Endung *i, y*.

- ②15. narzędzie Werkzeug: *Źh. narzędz-*: *Gen. Pl.* narzędzi, sonst wie ②13.

¹ południe Mittag, Süd: *D. Sg.* południowi od. południu.

² przysłowie Sprichwort: *G. Pl.* przysłów od. przysłowi.

- ②16. wybrzeże Gestade: *Źh. wybrzeż-*; *G. Pl.* wybrzeży, sonst wie ②14.

C. Substantive mit zwei Themata.

- ②17. *Źh.* im *Sg. -eń*, im *Pl. -on*

Źh. imień-

N. imię Name

G. imienia

D. imieniu

A. imię

V. imię!

I. imieniem

L. w imieniu

Źh. imion-

N. imiona

G. imion

D. imionom

A. imiona

V. imiona!

I. imionami

L. w imionach

¹ nasienie Samen: *Sg.* (*Źh. nasień-*) wie ②13; *Pl.*: *Źh. nasion-*.

- ②18. *Źh.* im *Sg. -ęć*, im *Pl. -ęt*

Źh. cielęc-

N. cielę kälb

G. cielęcica

D. cielęciu

A. cielę

V. cielę!

I. cielęclem

L. w cielęciu

Źh. cielęt-

N. cielęta

G. cieląt

D. cielętom

A. cielęta

V. cielęta!

I. cielętami

L. w cielętach

- ②19. *Źh. książęc-* u. *księć-*

N. książę Fürst

G. książęcica*, księcia

D. książęciu*, księciu

A. wie *Gen.*

V. książę!

I. książęclem*, księciem

L. w książęciu*, księciu

Źh. książęt-

N. książęta

G. książąt

D. książętom

A. książąt

V. książęta!

I. książętami

L. w książętach

* Die früheren vollen Formen des Singulars werden jetzt nur im hohen Stil gebraucht.

D. Griechisch-lateinische u. lateinische Namen auf *-um*.

- ②20. *Źh. muze-*

Sg. muzeum Museum

(durch alle Klafuß)

Pl. N. muzea

G. muzeów

D. muzeom

A. muzea

V. muzea!

I. muzeami

L. w muzeach

¹ Ebenso: gimnazjum
vom *Źh. gimnazj-*.

E. Unregelmäßigkeiten.

②21. a) *Дх. dziecięc-*; dziecko *Kind: Sg. wie* ②18.

b) *Дх. dzieck-*; dziecko *Kind: Sg. wie* ②8.

<i>Pl. Дх. dziec-</i>	A. dzieci
N. dzieci	V. dzieci!
G. dzieci	I. dziećmi
D. dzieciom	L. w dzieciach

②22. *Дх. ok-*. *Sg. oko Auge, wie* ②8.

<i>Pl. N. oczy Augen</i>	oka die Kläpchen (im Netz
G. oczu od. oczów	ok u[sw.]
D. oczom	okom
A. oczy	oka
V. oczy!	oka!
I. oczami od. oczyma	okami
L. w oczach	w okach

②23. *Дх. uch-*. *Sg. ucho Ohr, wie* ②1^a.

<i>Pl. N. uszy Ohren</i>	ucha die Henkel (der
G. uszu od. uszów	uch Krüge u[sw.]
D. uszom	uchom
A. uszy	ucha
V. uszy!	ucha!
I. uszami od. uszyma	uchami
L. w uszach	w uchach

②24. Fremde Namen auf einen Vokal sind unflektierbar; zB. boa die (Pelz-)Boa, durch alle Kasus boa.

③ Die dritte Deklination.

Zur 3. Deklination gehören: a) die weiblichen Substantive mit den Endungen des *Nom. Sg. a* und *i* (immer auf -ni); b) im *Sing.* die männlichen Personennamen auf *a* und die männlichen Familiennamen auf *o*.

Schema der 3. Deklination.

Singular	Plural
N. a; i; o	N. y; i; o
G. y; i	G. -; i; y
D. (i)e*; i; y	D. om
A. e; (a)	A. = N.
V. o; u; = N.	V. = N.
I. a	I. ami
L. (i)e ¹ ; i; y	L. ach

* D. h. daß weiche o.

A. *Nom.Sg.* auf *a*.

I. Im Auslaut des Themas ein Härting.

③ 1. <i>ryb-</i>	
<i>N.</i> ryba Fisch	<i>N</i> ryby
<i>G.</i> ryby	<i>G.</i> ryb
<i>D.</i> rybje	<i>D.</i> rybom
<i>A.</i> rybę	<i>A.</i> ryby
<i>V.</i> rybo!	<i>V.</i> ryby!
<i>I.</i> rybą	<i>I.</i> rybami
<i>L.</i> w rybje	<i>L.</i> w rybach

¹ bitwa Schlacht: *ryb. bitw-*, *G. Pl.* bitw od. bitew; cegła Ziegel: *G. Pl.* cegiel.

③ 2. woda Wasser: <i>ryb. wod-</i> , <i>D.L.Sg.</i> wodzie, <i>G.Pl.</i> wód, sonst wie ③ 1.
--

¹ jazda 1. Fahrt, 2. Reiterei: *ryb. jazd-*, *D.L.Sg.* jeździe.

² łata flüden, *ryb. łat-*, *D.L.Sg.* łacie, sonst wie ③ 1.

³ cera Gesichtsfarbe, *ryb. cer-*, *D.L.Sg.* cerze.

⁴ siostra Schwester: *ryb. siostr-*, *D.L.Sg.* siostrze, *G.Pl.* sióstr.

③ 3. mucha Fliege: <i>ryb. much-</i> , <i>D.L.Sg.</i> musze, sonst wie ③ 1. Ebenso chata Hütte: <i>ryb. chat-</i> , <i>D.L.Sg.</i> chacie.

③ 4. <i>nog-</i>	
<i>N.</i> noga Fuß	<i>N.</i> nogi
<i>G.</i> nogi	<i>G.</i> nóg
<i>D.</i> nodze	<i>D.</i> nogom
<i>A.</i> nogę	<i>A.</i> nogi
<i>V.</i> nogo!	<i>V.</i> nogi!
<i>I.</i> nogą	<i>I.</i> nogami
<i>L.</i> w nodze	<i>L.</i> w nogach

¹ łaska Gnade: *ryb. łask-*, *D.L.Sg.* łasce, *G. Pl.* łask.

² nauczycielka Lehrerin: *ryb. nauczycielk-*, *D.L.Sg.* nauczycielce, *G.Pl.* nauczycielek.

³ służa Diener: *ryb. służ-*, *N.V.Pl.* służdy, *A.Pl.* = *G.Pl.* (służa f ganz nach noga).

⁴ księga Buch: *ryb. księg-*: *G.Pl.* ksiąg.

II. Im Auslaut des Themas ein Wildling.

③ 5. <i>kul-</i>	
<i>N.</i> kula Kugel	<i>N.</i> kule
<i>G.</i> kuli	<i>G.</i> kul
<i>D.</i> kuli	<i>D.</i> kulom
<i>A.</i> kulę	<i>A.</i> kule
<i>V.</i> kulo!	<i>V.</i> kule!
<i>I.</i> kulą	<i>I.</i> kulami
<i>L.</i> w kull	<i>L.</i> w kulach

③6. Th. <i>dyni-</i>		
N. dynia Kürbis		N. dynle
G. dynl		G. dyn
D. dynl		D. dyniom
A. dynię		A. dynie
V. dynio!		V. dynie!
I. dynią		I. dyniami
L. w dyni		L. w dyniach
¹ ziemia Erde: Th. <i>ziemi-</i> ; G. Pl. ziem.		
² Marynia Mariechen: Th. <i>Maryń-</i> ; V. Sg. Maryniu.		
³ kopalnia Bergwerk: Th. <i>kopalni-</i> , G. Pl. kopalni, & kopalń.		
⁴ kuchnia Küche: Th. <i>kuchni-</i> , G. Pl. kuchni od. kuchen.		

③7. Th. <i>zmij-</i>		
N. zmija Otter		N. zmije
G. zmii		G. zmij
D. zmil		D. zmijom
A. zmiję		A. zmije
V. zmijo!		V. zmije!
I. zmiją		I. zmijami
L. w zmii		L. w zmijach

③8. Fremde Namen auf -ja.		
Th. <i>linj-</i> (= <i>linj-</i>)		
N. linja Ginie		N. linje
G. linji		G. linji
D. linji		D. linjom
A. linję		A. linje
V. linjo!		V. linje!
I. linją		I. linjami
L. w linji		L. w linjach

III. Im Auslaut des Themas ein Wandelng.

③9. Th. <i>prac-</i>		
N. praca Arbeit		N. prace
G. pracy		G. prac
D. pracy		D. pracom
A. pracę		A. prace
V. praco!		V. prace!
I. pracą		I. pracami
L. w pracy		L. w pracach
¹ msza Messe: Th. <i>msz-</i> ; G. Pl. mszy.		

IV. Fremde Namen auf a mit einem Vokal im Auslaut des Themas.

③9a. Th. <i>ide-</i>		
N. idea* Idee		N. idee
G. idei		G. idei

* Betont l'dea oder ide'a.

D. idel	D. ideom
A. idee	A. idee
V. idee!	V. idee!
I. idee	I. ideami
L. w idel	L. w ideach

¹ sta'tua Statue; Th. statu-, G.D.Sg. -y, L.Sg. -y ob. -i; Pl. fehlt. — ² Ge'nua Genua hat G.D. auch Genuy.

B. Nom. Sg. auf i (ni).

③10. Th. bogiń-	
N. bogini Göttin	N. boginie
G. bogini	G. bogiń
D. bogini	D. boginiom
A. boginię	A. boginie
V. bogini!	V. boginie!
I. boginią	I. boginiami
L. w bogini	L. w boginiach

¹ pani Frau: Th. pań-; A. Sg. panią.

C. Männliche Substantive auf a und o.

Sie richten sich überhaupt:

a) im Sg. nach den Regeln der 3. Decl.;

b) im Pl. nach den Regeln der 1. Decl., in Abhängigkeit von der Natur ihrer Thematata.

③11. radca Rat(mann): Th. radc-; Sg. wie ③9; Pl. wie ①37.

③12. woźnica Fuhrmann: Th. woźnic-; Sg. wie ③9; Pl. wie ①28¹.

③13. wojewoda Wojwode: Th. wojewod-; Sg. wie ③2; Pl. wie ①5¹

③14. Loga (Familienname): Th. Log-; Sg. wie ③4; Pl. wie ①14⁴.

¹ kolega Kollege: Th. koleg; N. V. Pl. koledzy.

③15. kaznodzieja Prediger: Th. kaznodziej-, Sg. wie ③7; Pl. wie ①28¹.

③16. cieśla Zimmermann: Th. cieśl-; Sg. wie ③5; Pl. G. cieśli ob. cieśłów, sonst wie ①29.

③17. poeta Dichter: Th. poet-; Sg. wie ③2², Pl. N. V. poeci; sonst wie ①9.

③18. mężczyzna Mannsperson: Th. mężczyzn-; Sg. wie ③1; Pl. wie ①4, G. aber mężczyzn.

¹ chłopczyna „lieber armer Junge“ hat im Pl. nur die Sächf. N. V. chłopczyny, G. chłopczyn usw.

² Die sowohl männlichen wie weiblichen Personennamen auf a, zB. gaduła Schwäger ob. Schwägerin, kaleka Krüppel, niemowa der Stimme oder die Stumme, sierota Waise usw. gehen auch im Pl. ganz nach der 3. Decl. und haben folglich nur Sächformen:

N. Pl. gaduły, kaleki, niemowy, sieroty usw.

G. Pl. gaduł, kalek, niemów, sierot usw.

D. Unregelmäßige Substantive.

- ③ 19. ręka Hand: Th. *ręka*; Sg. wie ③ 4¹; Pl. *ręce, ręk, rękoma, ręce, ręce!*; *rękami* ob. *rękoma*, w *rękach* ob. w *ręku*.

④ Die vierte Declination.

Weibliche Substantive mit *Nom. Sg.* gleich dem Thema, daß auf einen Mißling oder einen Wandling auslautet.

Singular	Plural
N. —	N. i, y; e
G. i, y	G. i, y
D. = G.	D. om
A. = N.	A. = N.
V. = G.	V. = N.
I. a	I. ami; mi
L. = (w) G.	L. ach

Es gibt in der 4. Decl. viele Subst., die im *Gen., Dat., Voc., Loc. Sg.* und im *Nom., Gen., Acc., Voc. Pl.* dieselbe Endung haben.

I. Im Auslaut des Themas ein Mißling.

④ 1. N. sieć Netz	N. sieci
G. sieci	G. sieci
D. sieci	D. sieciom
A. sieć	A. sieci
V. sieci!	V. sieci!
I. siecią	I. sieciami
L. w sieci	L. w sieciach
- ¹ pieczęć Siegel: N. A. V. Pl. *pieczęci*, *pieczęcie*.
² postać Gestalt: N. A. V. Pl. *postaci* ob. *postacie*.

- ④ 2. kość Knochen: I. Pl. *kości*, sonst wie ④ 1.

④ 3. N. dłoń flache Hand	N. dłonie
G. dłoni	G. dłoni
D. dłoni	D. dłoniom
A. dłoń	A. dłonie
V. dłoni!	V. dłonie!
I. dłońią	I. dłońmi
L. w dłoni	L. w dłoniach

¹ czeladź Gefinde: G. *czeladzi*.

④ 4. N. kolej Bahn	N. koleje
G. kolei	G. kolei
D. kolei	D. kolejom
A. kolej	A. koleje
V. kolei!	V. koleje!
I. koleją	I. kolejami
L. w kolei	L. w kolejach

④5. Th. wś-	
N. wieś Dorf	N. wsie, ʹ wsi
G. wsi	G. wsi
D. wsi	D. wsiom
A. wieś	A. wsie, ʹ wsi
V. wsi!	V. wsie, ʹ wsi!
I. wsią	I. wsiami
L. we wsi	L. we wsiach

④6. Th. gałęź-	
N. gałąź Zweig	N. gałęzie
G. gałęzi	G. gałęzi
D. gałęzi	D. gałęziom
A. gałąź	A. gałęzie
V. gałęzi!	V. gałęzie!
I. gałęzią	I. gałęziami
L. w gałęzi	L. w gałęziach

④7. Th. sol-	
N. sól Salz	N. sole
G. soli	G. soli
D. soli	D. solom
A. sól	A. sole
V. soli!	V. sole!
I. solą	I. solami
L. w soli	L. w solach

II. Im Auslaut des Themas ein Wandling.

④8. N. rzecz Sache	N. rzeczy
G. rzeczy	G. rzeczy
D. rzeczy	D. rzeczom
A. rzecz	A. rzeczy
V. rzeczy!	V. rzeczy!
I. rzeczą	I. rzeczami
L. w rzeczy	L. w rzeczach

¹ podeszew Sohle: Th. *podeszw-*.

² wesz Laus: Th. *wsz-*.

④9. noc Nacht: N. A. V. Pl. <i>noce</i> , sonst wie ④8.

III. Im Auslaut des Themas ein Lippenlaut.

④10. Th. brwi-	
N. brw Augenbraue	N. brwi
G. brwi	G. brwi
D. brwi	D. brwiom
A. brw	A. brwi
V. brwi!	V. brwi!
I. brwią	I. brwiami
L. w brwi	L. w brwiach

¹ cerkiew (griechische Kirche): Th. *cerkwi*; N. A. V. Pl. *cerkwie*.

IV. Unregelmäßigkeiten.

- ④11. *czesć* „Ehre“ bildet seine Kasus (nur im *Sg.*) nach ④1 vom abgef. *Th. czesć*; die Formen vom Thema *czesć-* werden im hohen Stil gebraucht.

④12. *Th. płć-*

<i>N. plec</i> Geschlecht	<i>N. płcie</i>
<i>G. płci</i>	<i>G. płci</i>
<i>D. płci</i>	<i>D. płciom</i>
<i>A. plec</i>	<i>A. płcie</i>
<i>V. płci!</i>	<i>V. płcie!</i>
<i>I. płcią</i>	<i>I. płciami</i>
<i>L. w płci</i>	<i>L. w płciach</i>

④13. *jegomość* „Wohlgeboren“ hat mannigfache Formen:

a) Den alten Formen näher sind:

<i>N. jegomość</i>	<i>N. ichmoście*</i>
<i>G. jegomości</i>	<i>G. ichmościów</i>
<i>D. jegomości</i>	<i>D. ichmościom</i>
<i>A. jegomości</i>	<i>A. ichmościów</i>
<i>V. jegomość!</i>	<i>V. ichmoście!</i>
<i>I. jegomością</i>	<i>I. ichmościami</i>
<i>L. w jegomości</i>	<i>L. w ichmościach</i>

b) Neuer sind die nach der 1. Decl. vom *Th. jegomość* gebildeten Formen:

<i>N. jegomość</i>	<i>N. jegomościę</i>
<i>G. jegomością</i>	<i>G. jegomościów</i>
<i>D. jegomościowi</i>	<i>D. jegomościom</i>
<i>A. jegomością</i>	<i>A. jegomościów</i>
<i>V. jegomość ob. jegomościu!</i>	<i>V. jegomościę!</i>
<i>I. jegomościem</i>	<i>I. jegomościami</i>
<i>L. w jegomościu</i>	<i>L. w jegomościach</i>

c) Das weibliche *jejmomość* geht ganz nach der 4. Decl., ausgenommen: *Voc. Sg. = Nom. Sg.*, oder es bildet den *Pl.* vom *Th. ichmość-*, und zwar: *N.A.V. ichmoście*, *G. ichmości*, *D. ichmościom*, *I. ichmościami*, *L. w ichmościach*.

d) Das von einem bestimmenden Adjektiv begleitete *mość*, als Titel männlicher oder weiblicher Personen, wird regelmäßig nach der 4. Decl. flektiert; zB.

<i>N. królewska mość königliche Majestät</i>	<i>N. królewskie mości</i>
<i>G. królewskiej mości</i>	<i>G. królewskich mości</i>
<i>D. królewskiej mości</i>	<i>D. królewskim mościom</i>

* = *ich* (*G. Pl.* von *on*) + *moście* (*N. Pl.* von *mość*).

A. królewską mość	A. królewskie mości
V. królewska mości!	V. królewskie mości!
I. królewską mością	I. królewskiemu mościami
L. w królewskiej mości	L. w królewskich mościach

⑤ Die Pluralia-tantum.

⑤1. łowy Zagb: *G.* łowów.

⑤2. usta Mund: *G.* ust.

⑤3. Czechy Böhmen: *G.* Czech.

¹ Niemcy (*G.* Niemiec) Deutschland, Węgry (*G.* Węgiel) Ungarn, Włochy (*G.* Włoch) Italien haben im *L.* die Endung -ech (statt -ach), also w Niemczech, w Węgrzech, we Włoszech; Prusy (*G.* Prus) Preußen hat neben -ach auch -iech.

² sanie Schlitzen: *G.* sani.

³ skrzypce Geige: *G.* skrzypiec und skrzypców.

⑤4. drzwi Tür: *G.* drzwi.

⑤5. łh. plec-

N. plecy der Rücken, die Schultern, *G.* pleców, *D.* plecóm,

A. plecy, *V.* plecy!, *I.* plecami (ł plecyma), *L.* w plecach.

⑤6. dziatki Kinderchen: *G.* dziatek.

⑥ Die Pronomina.

1. Die adjektivischen Pronomina haben im *Sg.* drei Formen: *m*, *f* und *n*, im *Pl.* nur zwei Formen: eine Personalform und eine Sachform.

2. Der *Acc. Sg.* *m* eines bestimmenden adjekt. Pronomens ist in der Regel, je nach der Natur des von ihm bestimmten Nomens, gleich dem *Gen. Sg.* (bei Lebewesen) oder gleich dem *Nom. Sg.* (bei Sachnamen).

3. Der *Acc. Sg.* *n* ist gleich dem *Nom. Sg.*

4. Der *Acc. Pl.* der Personalform ist gleich dem *Gen. Pl.*, derjenige der Sachform gleich dem *Nom. Pl.*

5. Der *Voc. Sg.* aller Geschlechter ist gleich dem *Nom. Sg.*, der *Voc. Pl.* gleich dem *Nom. Pl.*

Singular

	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>N.</i> -, <i>y</i> , <i>i</i> ¹		<i>a</i>	<i>e</i> , <i>o</i>
<i>G.</i> ego		<i>ej</i>	<i>ego</i>
<i>D.</i> emu		<i>ej</i>	<i>emu</i>
<i>A.</i> = <i>G.</i> oder <i>N.</i>		<i>a</i> ²	= <i>N.</i>
<i>V.</i> = <i>N.</i>		= <i>N.</i>	= <i>N.</i>
<i>I.</i> <i>ym</i> , <i>im</i>		<i>a</i>	<i>ym</i> ³ , <i>im</i> ³
<i>L.</i> (<i>w</i>) <i>ym</i> , <i>im</i>		(<i>w</i>) <i>ej</i>	(<i>w</i>) <i>ym</i> ³ , <i>im</i> ³

¹ Nach *k.* — ² Ausgenommen *tę* von *ta.* — ³ Auch *em*, (*i*)*em* geschrieben.

		Plural	
		Personalform	Sachform
N.	i, y ¹		N. e
G.		ych, ich	
D.		ym, im	
A.	= G.		A. = N.
		V. = N.	
I.		ymi ² , imi ²	
L.		(w) ych, ich	

I. Personalpronomen.

①1.	N. ja ić	my wir
	G. mnie, \ mię	nas
	D. mi, mnie	nam
	A. mnie, mię	nas
	I. mną	nam!
	L. we mnie	w nas

①2.	N. V. ty tu	wy ihr
	G. ciebie, \ cię	was
	D. tobie, ci	wam
	A. ciebie, cię	was
	I. tobą	wami
	L. w tobie	w was

①3.	Singular		
	m	f	n
N.	on er	ona sie	ono eß
G.	jego, niego, go	jej, niej	jego, niego, go
D.	jemu, niemu, mu	jej, niej	jemu, niemu, mu
A.	jego, niego, go	ją, nią	je, nie
I.	nim	nią	nim ³
L.	w nim	w niej	w nim ³

		Plural	
		Personalform	Sachform
N.	oni		one
G.		ich, nich	
D.		im, nim	
A.	ich, nich		je, nie
I.		nimi ⁴	
L.		w nich	

¹ D. h. i, welches das vorangehende k in e, r in rz erweicht und in y übergeht. — ² Auch emi, (i)emi geschrieben.

³ Nach der Krakauer Rechtschreibung niem geschrieben.

⁴ Auch niemi geschrieben: 1. für beide Formen (nach der Warschauer Rechtschreibung); 2. für das weibliche und das sächliche Geschlecht, d. h. wenn das Pronomen ein weibliches oder ein sächliches Substantiv vertritt (nach der Krakauer Rechtschreibung).

II. Reflexives Personalpronomen.

④4. *seinet, się*

Singular u. Plural

N. —

G. siebie, \searrow się

D. sobie

A. się, siebie

I. sobą

L. w sobie

III. Possessivpronomen.

A. Volle Formen (vgl. a. B: zusammengezogene Formen).

Singular

	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
④5. N. V. <i>mój</i> mein		moja	moje
G. <i>mojego</i>		mojej	mojego
D. <i>mojemu</i>		mojej	mojemu
A. <i>mojego</i> od. <i>mój</i>		moją	moje
I. <i>moim</i>		moją	moim*
L. w <i>moim</i>		w <i>mojej</i>	w <i>moim*</i>

Plural

	Personalform	Eachform
N. V. <i>moi</i>		moje
G.	moich	
D.	moim	
A. <i>moich</i>		moje
I.	moimi**	
L.	w <i>moich</i>	

¹ czyżo?, czyjaż?, czyjeż? „wem gehörig“, hängt die enklitische Endung -ż nach Vokalen und -o nach Konsonanten an.

² czyjs, czyjaś, czyjes irgendwessen, j-m gehörig
 czyjbądź, czyjabądź, czyjebądź, czyj- } irgendwessen,
 kolwiek, czyjakolwiek, czyjekolwiek } wessen auch nur
 fügt die Endungen: -ś, -bądź, -kolwiek den betr. Formen von
 czyj, czyja, czyje hinzu.

B. Dieselbe Deklination mit zusammengezogenen Formen.

Singular

	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
N. V. — (<i>mój</i>)		ma	me
G. <i>mego</i>		mej	mego
D. <i>memu</i>		mej	memu
A. <i>mego</i> od. wie N.		mą	me
I. <i>mym</i>		mą	mym***
L. w <i>mym</i>		w <i>mej</i>	w <i>mym***</i>

* Auch *mojem* geschrieben, wie *nim* und *niem*.** Auch *mojemi* geschrieben; vgl. Num. zu *nimi* (④3).*** Auch *mem* geschrieben (wie *nim* und *niem*).

		Plural	
		Personalform	Sachform
	N. V. — (moi)		me
	G.	mych	
	D.	mym	
	A. mych		me
	I.	mymi**	
	L.	w mych	

** Auch memi geschrieben (wie nimi und niemi).

⑥ 6.

		Singular		
		m	f	n
	N. V. nasz unfer		nasza	nasze
	G. naszego		naszej	naszego
	D. naszemu		naszej	naszemu
	A. naszego ob. nasz		naszą	nasze
	I. naszym		naszą	naszym*
	L. w naszym		w naszej	w naszym*

		Plural	
		Personalform	Sachform
	N. V. nasi		nasze
	G.	naszych	
	D.	naszym	
	A. naszych		nasze
	I.	naszymi**	
	L.	w naszych	

* Oder naszem (wie nim und niem).
 ** Auch naszemi (wie nimi und niemi).

IV. Demonstrativpronomen.

⑥ 7.

		Singular		
		m	f	n
	N. ten dieser		ta	to
	G. tego		tej	tego
	D. temu		tej	temu
	A. tego ob. ten		tę	to
	I. tym		tą	tym*
	L. w tym		w tej	w tym*

		Plural	
		Personalform	Sachform
	N. ci		te
	G.	tych	
	D.	tym	
	A. tych		te
	I.	tymi**	
	L.	w tych	

* Auch tem (wie nim und niem).
 ** Auch temi (wie nimi und niemi).

⑥7¹. Wie ⑥7, doch A. Sg. f auf a (nur tę).

tamten jeuer	tamta	tamto
ów	owa	owo
sam selbst; allein	sama	samo
ten sam derselbe	ta sama	to samo

⑥8. tenże, taż, toż * derselbe, ebendieser.

Singular

	m	f	n
N. tenże		taż	toż
G. tegoż		tejże	tegoż
D. temuż		tejże	temuż
A. tegoż ob. tenże		tęż	toż
I. tymże		taż	tymże **
L. w tymże		w tejże	w tymże **

Plural

	Personalform	Sachform
N. ciż		też
G.	tychże	
D.	tymże	
A. tychże		też
I.	tymiż ***	
L.	w tychże	

V. Fragende, bezüglliche und unbestimmte Pronomina.

⑥9. a) N. kto wer	b) N. co was (s. ⑥11)
G. kogo	G. czego
D. komu	D. czemu
A. kogo	A. co
I. kim	I. czym, w czym
L. w kim	L. w czym, w czym

— ebenso, indem man die Endungen -ś, -bądź, -kolwiek zu den betr. Formen von kto und co hinzufügt.

⑥10. a) N. któż wer denn?	b) N. cóż was denn?
G. kogóż	G. czegoż
D. komuż	D. czemuż
A. kogóż	A. cóż
I. kimże	I. czymże ob. czemże
L. w kimże	L. w czymże ob. w czemże

⑥11. Co was? welcher? ⑥9b.

Co za? oder co to za? was für ein, eine, ein? wird unwandelbar für alle Geschlechter nur mit Nom. und Acc. Sg. u. Pl. gebraucht.

* Mit dem Nachdruckzusatz -że nach Konsonanten und -z nach Vokalen.

** Auch temże, w temże geschrieben (wie nim und niem).

*** Auch temiż geschrieben (wie nimi und niemi).

⑥ 12.

Singular

<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
N. który welcher	która	któro
G. którego	której	którego
D. któremu	której	któremu
A. którego ob. który	która	które
I. którym	która	którym ob. którem
L. w którym	w której	w którym ob. w którym

Plural

Personalform	Sachform
N. którzy	które
G. których	
D. którym	
A. których	które
I. którymi ob. któremi	
L. w których	

¹ któryż, któraż, któreż? welcher denn? — ebenso, mit der enklitischen Endung -ż nach Vokalen oder -ze nach Konsonanten.

² któryś, któraś, któreś irgendwelcher
 którybądź którabądź któreбайд } irgendeiner,
 którykolwiek którakolwiek którekolwiek } welcher auch nur
 — ebenso, mit den enklitischen Endungen -ś, -байд und -kolwiek,
 die man zu den betr. Formen von który, która, które hinzufügt.

³ niektórzy, niektóre Pl. manche (vom heutzutage nicht mehr gebrauchten Sg. niektóry, -a, -e).

⁴ jakowy, -a, -e welcher = wie beschaffen
 jakowys, -as, -es irgendwelcher = irgendwie beschaffen
 takowy, -a, -e solcher = so beschaffen

— mit der Personalform des N. Pl. jakowi, jakowis, takowi.

⁵ inny, inna, inne ein anderer; N. Pl. inni und inne
 inszy, insza, insze ein anderer; N. Pl. insi und insze.

⁶ każdy, każda, każde jeder (nur im Sg. gebraucht).

⑥ 13.

Singular

<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
N. jaki was für ein? wie beschaffen?	jaka	jakie
G. jakiego	jakiej	jakiego
D. jakiemu	jakiej	jakiemu
A. jakiego ob. jaki	jaką	jakie
I. jakim	jaką	jaki(e)m
L. w jakim	w jakiej	w jaki(e)m

Personalform	Sachform
N. jacy	jakie
G. jakich	
D. jakim	

A. jakich

jakie

I. jaki(e)mi

L. w jakich

¹ jakiz, jakaż, jakież? (mit Nachdruck) was für ein? — ebenso, mit der Endung -z nach Vokalen und -ze nach Konsonanten.

² jakiś, jakaś, jakieś irgendetwas = ein gewisser, irgendetwas beschaffen

jakibądź	jakabądź	jakiebądź	} was für einer auch nur
jakikolwiek	jakakolwiek	jakiekolwiek	

— mit den enklitischen Endungen -ś, -bądź, -kolwiek, die man zu den betr. Formen von jaki, jaka, jakie hinzufügt.

⑥14. wszystek, wszystka, wszystko aller, all und jeder, ganz; Th. *wszystk-*; N. Pl. *wszyscy* (statt *wszystcy*; Personalform) und *wszystkie* (Sachf.). Sonst wie ⑥13.

⑥15. jeden, jedna, jedno einer, ein gewisser; ein; Th. *jedn-*, A. Sg. *f jedna*, sonst wie *ten, ta, to*; N. Pl. *jedni* (Persf.) und *jedne* (Sachf.).

⑦ Die adjektivische Deklination.

(Deklination von Adjektiven, Ordnungszahlwörtern und wandelbaren Partizipien.)

Sg. N. *m y; i; —* *f a n o*

Pl. N. Persf. *i¹; y²* Sachf. *e*

sonst wie Schema der Deklination der adjektivischen Pronomina.

A. N. Sg. *m auf y od. i.*

⑦1. Sg. N. *zdrowy* gesund *zdrowa zdrowe*
Pl. N. Persf. *zdrowi* Sachf. *zdrowe*
sonst ganz wie das Fürwort *który* ⑥12.

⑦2. Sg. N. *gorący* heiß *gorąca gorące*
Pl. N. Persf. *gorący* Sachf. *gorące*
sonst wie *który* ⑥12

⑦3. Sg. N. *gluchy* taub *glucha gluche*
Pl. N. Persf. *glusi* Sachf. *gluche*
sonst wie *który* ⑥12

⑦4. Sg. N. *ochoczy* willig, munter *ochocza ochocze*
Pl. N. Persf. *ochoczy* Sachf. *ochocze*
sonst wie *który* ⑥12

¹ Vor welchem die Härtinge b, ch, d, l, m, n, p, s, t, w in die entsprechenden Weichlinge bi, ś, dz, l, mi, ni, pi, ś, ć, wi, der Wandling sz aber in ś übergehen.

² D. h. i, welches die Härtinge g, k, r in die Weichlinge dz, c, rz erweicht und durch y ersetzt wird.

-
- ⑦ 5. *Sg. N.* twardy hart twarda twarde
Pl. N. Persf. twardzi Садф. twarde
 sonst wie który ⑥ 12
-
- ⑦ 6. *Sg. N.* mały klein mała małe
Pl. N. Persf. mali Садф. małe
 sonst wie który ⑥ 12
-
- ⑦ 7. *Sg. N.* bogaty reich bogata bogate
Pl. N. Persf. bogaci Садф. bogate
 sonst wie który ⑥ 12
-
- ⑦ 8. *Sg. N.* drogi teuer droga drogie
Pl. N. Persf. drodzy Садф. drogie
 sonst wie das Fürwort jaki ⑥ 13
-
- ⑦ 9. *Sg. N.* wysoki hoch wysoka wysokie
 wie jaki ⑥ 13
-
- ⑦ 10. *Sg. N.* dobry gut dobra dobre
 wie który ⑥ 12
-
- ⑦ 11. *Sg. N.* lepszy besser lepsza lepsze
 sonst wie nasz ⑥ 6
 So alle Adjektive im Komparativ (folglich auch im Superl.).
-
- ⑦ 12. *Sg. N.* hoży rüstig hoża hoże
Pl. N. Persf. hoży Садф. hoże
 sonst wie nasz ⑥ 6
-
- ⑦ 13. *Sg. N.* głupi dumm głupia głupie
G. głupiego głupiej głupiego
D. głupiemu głupiej głupiemu
 sonst nach dem Fürwort mój ⑥ 5
-

B. Besondere Eigentümlichkeit der Adjektive auf -ony mit einem Nibbling oder Wandling vor dieser Endung.

- ⑦ 14. *Sg.* Th. zielon-
 N. zielony grün zielona zielone
 Pl. N. Persf. Th. *zielen-*; zieleni
 Садф. Th. *zielon-*; zielone

¹ Die passiven Partizipien auf -ony (ebenso):

C. Eigentümlichkeit der passiven Part. auf -ciony u. -dziony.

- ⑦ 15. *Sg. Th.* *gniecion-*; *N.* gnieciony, gnieciona, gniecione ge-
 brüdt, geknetet, von gniesć *impf.* brüden, kneten.
Pl. N. Persf. Th. *gniecen-*; gnieceni
 Садф. Th. *gniecion-*; gniecione

⑦16. *Sg.* *Łh.* *kradzion-*; *N.* *kradziony, kradziona, kradzione*
gestohlen, von *kraść impf.* stehlen.

Pl. N. *Perff.* *Łh.* *kradzeń-*; *kradzeny*
Sachf. *Łh.* *kradzion-*; *kradzione*

D. *Nom. Sg. m* ohne Endung.

⑦17. *Sg. N.* *ojców, ojcowa, ojcowe* dem Vater gehörig, sonst wie ⑦1.

¹ Ebenſo *Sg. N.* *mamin, mamina, mamine, matczyn, matczyna,*
matczyne der Mutter gehörig, sonst wie ⑦1.

E. *Adjektivische Declination der Substantive.*

a) *Männlich.*

⑦18. *Sg. N.* *myśliwy* Jäger, *Pl. N.* *myśliwi*

b. h. ganz wie das *Adjektiv zdrowy m* (mit der *Perff.* im *Pl.*) ⑦1.

⑦19. *Sg. N.* *złoty* Gulden *Pl. N.* *złote*

b. h. ganz wie das *Adjektiv bogaty m* (mit der *Sachform* im *Pl.*) ⑦7.

b) *Weiblich.*

⑦20. *Sg. N.* *krawcowa*

a) *Frau* des *Schneiders*, b) *Schneiderin*

ganz wie *zdrowa f* von *zdrowy m* ⑦1

¹ *królowa* Königin, *Sg. A.* *królowę, V.* *królowo!*, sonst wie *krawcowa*.

c) *Sächlich.*

⑦21. *mostowe* Brückenzoll

ganz wie *zdrowe n* von *zdrowy m* ⑦1.

F. *Gemischte substantivisch-adjektivische Declination der Subst.*

⑦22. *Sg. N.* *podkomorzy* Unterkämmerer, *Pl. N. u. V.* *podkomorzowie*, sonst wie ein *Adjektiv*; *Łh.* *podkomorz-*.

⑦23. *Sg. N.* *podstoli* Untertruchseß

G. *podstolego*

Pl. N. u. V. *podstolowie*

sonst wie ein *Adjektiv*; *Łh.* *podstol-*.

⑦24. *Sg. N.* *Antoni* Anton

Pl. N. u. V. *Antoniowie*

sonst wie das *Adjektiv głupi* ⑦13.

⑦25. *Sg. N.* *Ignacy* Ignaz

Pl. N. u. V. *Ignacowie*

sonst wie das *Adjektiv gorący* ⑦2.

⑦26. *Singular*

N. *sędzia* Richter

G. *sędziogo*

Plural

N. *sędziowie*

G. *sędziów* usw.

L

D. sędzlemu
A. sędziogo
V. sędzio!
I. sędzią
L. w sędzi

nach der 1. substantivischen
Declination

6. Zusammengesetzte Substantive (Substantiv + Adjektiv oder Adjektiv + Substantiv).

a) Beide Bestandteile in der Nominativform:

- ①27. Sg. N. rzeczpospolita f Republik
G. D. rzeczypospolitej
A. rzeczpospolitą
V. rzeczpospolita!
I. rzeczpospolitą
L. w rzeczypospolitej
Pl. N. A. V. rzeczypospolite
G. rzeczypospolitych
D. rzeczpospolitym
I. rzeczpospolitymi
L. w rzeczpospolitych

— d. h. daß Substantiv *rzecz* f nach der 4. Declination und das Adjektiv *pospolita* ganz regelmäßig.

①28.

Singular

N. A. Białystok m (= Bialy + stok m) (Ortsname)
G. Białegostoku
D. Białemustokowi
V. Białystoku!
I. Białymstokiem
L. w Białymstoku

b) Małopolska (für Mala + Polska), Wielkopolska u. dgl. bleiben in ihrem ersten Bestandteil unverändert:

- ①29. Sg. N. Małopolska, G. Małopolski, D. Małopolsce usw. nach ③4¹.

①30. Wielkanoc Ostern

Sg. N. A. Wielkanoc, G. D. Wielkanocy usw. nach ④9

— früher und jetzt im hohen Stil: G. D. Wielkiejnocy, I. Wielkanocą, L. o Wielkiejnocy usw., also in beiden Bestandteilen decliniert.

c) Nur im ersten Bestandteil decliniert:

- ①31. N. sztukamięsa (= sztuka N. Stück + mięsa G. Fleisch) gefochtes Fleisch (nur im Sg. gebraucht) nach ③4¹.
G. sztukamięsa V. sztukomięsa!
D. sztucemięsa I. sztukamięsa
A. sztukamięsa L. w sztucemięsa

⑧ Die Deklination der Grundzahlwörter.

(Die Ordnungszahlen werden ganz wie Adjektive dekliniert.)

⑧1. jeden, jedna, jedno ein, eine, ein(8) vgl. ⑥15.

⑧2. N. Perff. dwaj *m* dwie *f* dwa *n*
 Sachf. dwa
 G. dwuch (oft dwóch gefchr.) od. dwu
 D. dwom, \searrow dwu
 A. Perff. = G. dwie dwa
 Sachf. = N.
 I. dwoma (a. *f* dwiema), \searrow dwu
 L. w dwuch, \searrow w dwu

¹ Das zusammengesetzte obadwaj (Sachf. obadwa), obidwie, obadwa „beide“ geht wie dwaj (dwa), dwie, dwa, indem man den ersten Bestandteil in ob- verwandelt: G. obudwu oder obudwuch, D. obudwom usw.; ebenso obydwaj (obydwa), obydwie, obydwu mit der Vorfilbe ob-.

⑧3. trzy drei

	Personalform	Sachform
N. trzej		trzy
G.	trzech	
D.	trzech	
A. trzech		trzy
I.	trzem	
L.	w trzech	

⑧4. N. pięć fünf
 G. D. pięciu
 A. Perff. pięciu, Sachf. pięć
 I. pięciu ob. pięcioma
 L. w pięciu

Ebenso: sześć, siedem (Th. *siedmi-*), osiem (Th. *ośmi-*), dziesięć, dziesięć.

⑧5. a) N. jedenaście elf
 G. D. jedenastu (Th. *jedenast-*)
 A. Perff. jedenastu, Sachf. jedenaście
 I. jedenastu ob. jedenastoma
 L. w jedenastu
 b) N. dwanaście zwölf
 G. D. dwunastu (Th. *dwunast-*)
 A. Perff. dwunastu, Sachf. dwanaście
 I. dwunastu ob. -oma
 L. w dwunastu

¹ Ebenso: dwadzieścia mit dem zweiten Thema *dwudziest-*; trzydzieści (Th. *trzydziest-*), czterdzieści (Th. *czterdziest-*).

- ⑧6. N. pięćdziesiąt fünfzig
 G. D. pięćdziesięciu (Th. *pięćdziesięć-*)
 A. Perff. pięćdziesięciu, Sachf. wie Nom.
 I. pięćdziesięciu ob. pięćdziesięcioma
 L. w pięćdziesięciu

⑧7. sto hundred
 a) als Substantiv *n* ohne Namen der gezählten Gegenstände gebraucht, wird es nach ②1 dekliniert (L. Sg. w **ście** ob. w *stu*; G. Pl. *set*); b) mit einem Substantiv (Namen der gezählten Gegenstände) verbunden, nimmt es für alle Kasus (außer N. u. A. der Sachform) die Endung **u** an.

- ⑧8. N. dwieście 200 A. Perff. dwustu ob. dwuchset,
 Sachf. dwieście
 G. dwustu ob. dwuchset I. dwustu
 D. dwustu L. w dwustu
 Ebenfo: trzysta 300: G. trzystu ob. trzechset; czterysta 400:
 G. czterystu ob. czterechset.

- ⑧9. N. pięćset 500
 G. D. I. L. pięciuset
 A. Perff. pięciuset, Sachf. pięćset
 Ebenfo: sześćset 600: sześciuset; sześciuset; siedemset
 700: siedmiuset; osiemset 800: ośmiuset; dziewięćset 900:
 dziewięćsiuset.

B. Unbestimmte Zahlwörter.

- ⑧10. N. ile wieviel I. ilu ob. iloma
 G. D. ilu L. w ilu
 A. Perff. ilu, Sachf. ile
 Ebenfo: tyle *sobiel*, wiele *viel*; kilka *einige* (3 bis 9)
 kilkanaście, Nebenthema *kilkunast-*, nach dwanaście
 kilkadziesiąt, Nebenthema *kilkudziesięć-*, nach pięćdziesiąt
 kilkaset, G. *kilkuset*, nach pięćset.

C. Sammelzahlwörter.

- ⑧11. N. dwoje *zwei*
 G. dwojga
 D. dwojgu
 A. dwoje
 I. dwojgiem
 L. w dwojgu
 also Th. *dwoj-* u. *dwojg-*
 mit den Endungen wie
 ②14 u. ②8

Sammelzahlwort mit Substantiv.

- N. A. troje *ludzi*
 G. trojga *ludzi*
 D. trojgu *ludzi* ob. *ludziom*
 I. trojgiem *ludzi*
 L. w trojgu *ludzi* ob. *ludziach*

N. oboje rodzice beide Eltern	oboje Wolsey Herr Wolsti und Frau Wolsta
G. obojga rodziców	obojga Wolskich
D. obojgu rodzicom	obojgy Wolskim
A. oboje rodziców	oboje Wolskich
I. obojgiem rodzicami	obojgiem Wolskimi
L. w obojgu rodzicach	w obojgu Wolskich

czworo vier: A. ebenso, sonst nach dem Th. czworg- wie dwoje.

B. Konjugationsmuster.

Einleitung.

1. In der polnischen Konjugation unterscheidet man: a) einfache Formen und b) zusammengesetzte Formen.

2. Der Imperativ eines jeden Verbs hat einige einfache und einige zusammengesetzte Formen.

3. Das Präteritum des Indikativi ist seiner ursprünglichen Bildung nach eine zusammengesetzte Form, in seiner jetzigen Gestalt aber eine einfache.

4. Da die betreffenden zusammengesetzten Formen von allen Verben auf dieselbe Weise gebildet werden, so wollen wir in unseren Mustern nur einfache Formen berücksichtigen.

a) Präsens Indikativi.

Sg. 1. Pers. <i>ę</i> ; <i>m</i>	Pl. 1. Pers. <i>my</i> (<i>Ń m</i>)
2. " <i>sz</i>	2. " <i>cie</i>
3. " —	3. " <i>ą</i> ; <i>ją</i>

Die 1. Pers. Sg. und die 3. Pers. Pl. haben in der Regel ihren Stamm in einer ganz gleichen Gestalt, die sich von derjenigen der vier übrigen Personen unterscheiden kann (infolge eines Lautwandels); dagegen haben diese anderen vier Personenformen dasselbe Präsens-Thema, das in der 3. Pers. Sg. allein (ohne Endung) erscheint; zB.:

Sg. 1. <i>niosę</i> ich trage	2. <i>niesiesz</i>	3. <i>niesie</i>
Pl. <i>niesiemy</i>	<i>niesiecie</i>	<i>niosaą</i>

Wir wollen deshalb in den Mustern in der Regel nur je drei Formen des Präsens angeben: 1. Pers. Sg., 3. Pers. Sg. und 3. Pers. Pl.

b) Futurum *pf.* = Präsens *impf.*

Das einfache Futurum der perfektiven Verben wird gleich dem Präsens der imperfektiven Verben gebildet und konjugiert.

Die in unseren Mustern angegebenen Präsensformen werden entweder das eigentliche Präsens oder das Futurum bezeichnen, je nach der Art des konjugierten Verbs (*pf.* oder *impf.*).

c) Das Partizip Präsens.

1. Das unwandelbare *Part. Präs.* wird immer von der 3. Pers. Pl. des *Präs. Ind.* durch Anhängung eines *c* gebildet (niosą — niosąc). 2. Ebenso wird das wandelbare *Part. Präs.* mit den Geschlechtsendungen *-y, -a, -o* (also auf *cy, -ca, -co*) gebildet (niosą — niosący, a, o).

d) Imperativ.

- Sg.* 1. Pers. umschreibend (niech¹ + 1. Pers. *Sg.* des Präsens od. des einfachen Futurums).
 2. " —; ^r2; j; ij od. yj
 3. " umschreibend (niech¹ + 3. Pers. *Sg.* des Präsens od. des einfachen Futurums).
Pl. 1. " = 2. Pers. *Sg.* + *my*.
 2. " = 2. " " + *cie*.
 3. " umschreibend (niech¹ + 3. Pers. *Pl.* des Präsens od. des einfachen Futurums).

Beispiel:

<i>Sg.</i> 1. (niech niosę)	2. nios	3. (niech niosie)
<i>Pl.</i> niosmy	nioscie	(niech niosą)

Die einzige Grundform des Imperativs ist also die 2. Pers. *Sg.*, und diese werden wir in den Mustern angeben.

e) Präteritum, Hilfspartizip.

	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	Persf.	Sachf.
<i>Sg.</i> 1. Pers.	l-em	l-a-m	l-o-m	<i>Pl.</i> li-śmy	ly-śmy
2. "	l-oś	l-a-ś	l-o-ś	li-ście	ly-ście
3. "	ł	ła	to	li	ty

Die Grundform dieser Zeit ist die 3. Person, die aus dem sog. Hilfspartizip (ohne andere als die Geschlechtsendungen) besteht. Außerdem werden wir in den Mustern zuweilen noch die 1. Pers. *Sg.* *m* angeben, wenn darin ein Lautwandel vorkommt (z. B. 1. Pers. *niosłem*, 3. Pers. *niosł*, *niosła*, *niosło*; 3. Pers. *Pl.* *niosli*, *niosły*).

f) Partizip Präteriti.

Das *Part. Prät.* wird vom Infinitivstamm abgeleitet, und zwar immer:

- a) nach Konsonanten durch Anhängung von *-szy*,
 b) nach Vokalen " " " " *-wszy*.

¹ Oder *niechaj*.

² D. h. der erweichte Endkonsonant des Themas, z. B. *nios*
 ①2; *plyn* ②1.

Im ersten Falle kommt oft ein Lautwandel vor (gleichwie im Hilfspartizip oder der 3. Pers. Sg. m Präteriti), und daher wollen wir in den Mustern ebenso das *Part. Prät.* angeben (zB. *niesć—niósł—(za)niósłszy*)¹.

g) Passives Partizip.

Das *Part. Pass.* wird mittels des Suffixes **-n** oder **-t** mit den adjektivischen Endungen, folglich auf **-ny**, **-na**, **-ne** oder **-ty**, **-ta**, **-te** gebildet, wobei man sich aber nicht streng nach den allgemeinen Regeln richten kann.

Deshalb wollen wir in den Mustern das *Part. Passivi* oder die auf Grund dessen gebildete unpersönliche Form des *Prät.* immer angeben. Außer dem *Nom.Sg.* werden wir ebenso die Personenform des *Nom.Pl.* angeben, insofern man darin einen Lautwandel findet, wie in den Mustern ②1, 2 usw.

h) Infinitiv.

Bei der Bildung des *Inf.* kommt oft Lautwandel vor. Wir werden daher in den Mustern ebenso den Infinitivstamm angeben.

5. Zusammengesetzte Formen.

Das ganze Passiv gehört zu den zusammengesetzten Formen.

6. In der Regel werden wir in den Mustern folgende Formen angeben: 1. den Infinitiv (*Inf.*), 2. das Präsens Indicativi (*Präs.*) bzw. das einfache Futurum (*Fut.*), 3. den Imperativ (*Imp.*), 4. das Präteritum Indicativi (*Prät.*), 5. das Partizip Präteriti (*P.Prät.*), 6. das passive Partizip (*P.Pass.*).

①

Die erste Konjugation.

Das Präsens-Thema = Wurzel + weichem e.

I. Klasse.

Der *Inf.* = Wurzel + Endung **ć** (mit event. Lautwandel).

a) Wurzelstämme auf **s**, **z**, **t**, **d**.

① 1. *paść* impf. weiden *Inf.-Thema: pas-*, *Präs.-Thema: pasic-*

Präs. | *pasę* | *pasie* | *pasą* | *Imp.: paś!*

Prät.: *paśl*, *pasła*, *paślo*; *paśli*, *paśly*

P.Prät.: *-passzy** [*pasłszy*] | *P.Pass.:* *pasiony*, *-a*, *-e*; *pasieni*, *pasione*

* Die mit Bindestrich versehenen Formen kommen gewöhnlich in Bsgn (mit Vorfilben) vor.

② 2. *niesć* impf. tragen *Inf.-Thema: nies-*, *Präs.-Thema: niesie-*

Präs. | *niosę* | *niesie* | *niosą* | *Imp.: nieś!*

Prät.: *niosłem*; *niósł*, *niosła*, *niosło*; *nieśli*, *niosły*

P.Prät.: *-niósszy* [*niósłszy*] | *P.Pass.:* *niesiony*, *-a*, *-e*; *niesieni*, *niesione*

¹ Nach der Akademie *niósł-szy*. Wo diese Abweichung vorkommt, setzen wir sie in eckigen Klammern daneben.

③3. **trząść** *impf.* schütteln *Inf.-Tł.*: trzęs-, *Präs.-Tł.*: trzęsie-

Präs. | trzęsę | trzęsie | trzęsą | *Imp.*: trząś!

Prät.: trząsi, trzęsia, trzęsło; trzęśli, trzęsły

P.Prät.: trząsszy [trząsłszy] | *P.Pass.*: trzęsiony, -a, -e;
trzęsieni, trzęsione

④4. **gryźć** *impf.* beißen *Inf.-Tł.* gryz-, *Präs.-Tł.* gryzie-

Präs. | gryzę | gryzie | gryzą | *Imp.*: gryź!

Prät.: gryźl, gryzła, gryzło; gryźli, gryźły

P.Prät.: -gryzszy [gryzłszy] | *P.Pass.*: gryziony, -a, -e;
gryzieni, gryzione

⑤5. **leźć** *impf.* kriechen *Inf.-Tł.* lez-, *Präs.-Tł.* lezie-

Prät.: lazi, lazła, lazło; leźli, lazły | *P.Prät.*: -lazszy [lazłszy]

Const wie gryźć ④4.

¹ Die Komposita odnaleźć *pf.* wiederfinden, znaleźć *pf.* finden, wynaleźć *pf.* erfinden bilden ihre Future und Imperative von den ungebräuchlichen Zusammensetzungen von isć: odnajść, znajść, wynajść; *3B.*: *Fut.* znajdę, znajdziesz, znajdzie, znajdziemy, znajdziecie, znajdą; *Imp.* znajdzie, znajdziemy, znajdziecie, niech znajdą (vgl. ⑤4).

⑥6. **wieźć** *impf.* et. fahren *Inf.-Tł.* wiez-, *Präs.-Tł.* wiezie-

Präs. | wiozę | wiezie | wiozą | *Imp.*: wieź!

Prät.: wiozłem; wioźl, wiozła, wiozło; wioźli, wiozły

P.Prät.: -wiozszy [wioźłszy] | *P.Pass.*: wieziony, -a, -e;
wiezieni, wiezione

⑦7. **gnieść** *impf.* brüden, kneten *Inf.-Tł.* lez-, *Präs.-Tł.* gnie-

Tł. lez-, *Präs.-Tł.* gniecie-

Präs. | gniotę | gniecie | gniotą | *Imp.*: gnieć!

Prät.: gniotłem; gniotł, gniotła, gniotło; gniotli, gniotły

P.Prät.: -gniotszy [gniotłszy] | *P.Pass.*: gnieciony, -a, e;
gnieceni, gniecione

¹ pleść *impf.* flechten; *Inf.-Tł.*: plet-, *Präs.-Tł.*: plectie-

⑧8. **kłaść** *impf.* legen *Inf.-Tł.* kład-, *Präs.-Tł.* kładzie-

Präs. | kładę | kładzie | kładą | *Imp.*: kładź!

Prät.: kładł, -a, -o; kładli, kładły

P.Prät.: -kładszy [kładłszy] | *P.Pass.*: kładziony, -a, -e;
kładzeni, kładzione

- ⑨ 9. **bość** (ob. bósć) *impf.* mit den Hörnern stoßen *Inf.-Thema: bod-*, *Präs.-Thema: bodzie-*

Prät.: bodłem; bódł, bodła, bodło; bodli, bodły
P.Prät.: -bódszy [bódlszy] | *P.Pass.:* bodzony, -a, -e; bodzeni, bodzone
 Const wie kłaść ⑧8.

- ⑩ 10. **wieść** *impf.* führen *Inf.-Th. wied-*, *Präs.-Th. wiedzie-*

Präs.: | wiodę | wiedzie | wiodą | *Imp.:* wiedz! |
Prät.: wiodłem; wiódł, wiodła, wiodło; wiodli, wiodły
P.Prät.: -wiódszy [wiódlszy] | *P.Pass.:* wiedziony, -a, -e; wiedzoni, wiedziona

- ⑪ 11. **prząść** *impf.* spinnen *Inf.-Th. przęd-*, *Präs.-Th. przędzie-*

Präs.: | przędę | przędzie | przędą | *Imp.:* prządź! |
Prät.: prządł, przędła, przędło; przędli, pszędły
P.Prät.: -prządszy [prządwszy] | *P.Pass.:* przędziony, -a, -e; przędzeni, przędzone

- ⑫ 12. **siąść** (früher sieść) *pf.* sich setzen *Burzelu: sied-* u. *sied-*

Fut.: | siądę (siędę) | siądzie (siędzie) | siądą (sięda) |
Imp.: siądź! |
Prät.: siadł, siadła, siadło; siadli, siadły
P.Prät.: siadszy [siadwszy] | *P.Pass.* fehl; unperf. *Prät.* fehl
 b) *Burzelstämme auf k und g.*

- ⑬ 13. **piec** *impf.* backen, braten *Inf.-Thema: piek-*, *Präs.-Thema: piecze-*

Präs.: | piekę | piecze | pieką | *Imp.* piecz! |
Prät.: piekł, piekła, piekło; piekli, piekły
P.Prät.: -piekszy [piekwszy] | *P.Pass.:* pieczony, -a, -e; pieczoni, pieczona

- ⑭ 14. **wlec** *impf.* schleppen *Inf.-Th. wlek-*, *Präs.-Th. wlecze-*

Präs.: | wlekę ob. włokę | wlecze | wleką ob. włoką |
Imp.: wlecz! |
Prät.: wlekłem ob. włokłem; wlekl ob. włókl, wlekła ob. włókła, wlekle ob. włókle; wlekli, wlekły ob. włóklży
P.Prät.: -wlekszy [wlekwszy] ob. -włókszy [włóklwszy]
P.Pass.: wleczony, -a, -e; wleczoni, wleczona

- ①5. **strzec** [strzydz*] *impf.* hüten *Inf.-Thema:* strzeg-, *Präs.-Thema:* strzeże-

<i>Präs.</i>	strzegę	strzeże	strzegą	<i>Imp.:</i> strzeż!
<i>Prät.:</i> strzegł, strzegła, strzegło; strzegli, strzegły				
<i>P.Prät.:</i>	-strzeczszy [strzegłszy]	<i>P.Pass.:</i> strzeżony, -a, -e; strzeżeni, strzeżone		

- ①6. **móc** [módz*] *impf.* können *Inf.-Th. mog-, Präs.-Th. może-*

<i>Imp.</i> fehlt	<i>Prät.:</i> mogłem; mógł, mogła, mogło; mogli, mogły
<i>P. Prät.:</i>	-mógłszy [mógłszy] <i>Sonst wie strzec</i> ①5.

c) *Wurzelstämme auf m und n.*

- ①7. **dąć** *impf.* bläsen *Wurzel:* dm-

<i>Präs.</i>	dmę	dmie	dmą	<i>Imp.:</i> dmij!
<i>Prät. m</i>	dąłem	dąleś	dął	<i>Perf.</i> dąliśmy dąliście dąli <i>Čachf.</i> dąłyśmy dąłyście dąły
<i>f</i>	dąlam	dąłaś	dąła	
<i>n</i>	dąlom	dąłoś	dąło	
<i>P.Prät.:</i>	-dąwszy	<i>P.Pass.:</i> dąty, -a, -e; dąci, dąte		

- ①8. **jąć** *pf.* anfasseln, anfangen *Wurzel:* jim-

<i>Fut.</i>	-jmę	-jmie	-jmą	<i>Imp.:</i> -jmij!
-------------	------	-------	------	---------------------

Prät.: jąłem; jął, jąła, jąło; jąli, jąły

P.Prät.: -jąwszy | *P.Pass.:* -jęty, -a, -e; -jęci, -jęto

¹ Komposita ebenso, zB. nająć *pf.* mieten. Nach den konsonantisch auslautenden Präpositionen ist vor -jm ein e einzuschreiben; zB. objąć *pf.* umfassen: *Fut.* obejmę, obejmie, obejmą; *Imp.* obejmij! usw.

- ①9. **wziąć** u. **wziąć** *pf.* nehmen (= wz + jać; die 2. Form unregelmäßig gebildet)

<i>Fut.</i>	wzmę	wźmie	wzmą
<i>Imp.</i>	{ wź!	wźmy!	wźcie!
	{ wźmij!	wźmijmy!	wźmijcie!

Prät.: wziąłem; wziął, wzięła, wzięło; wzięli, wzięły

P.Prät.: wziąwszy | *P.Pass.:* wzięty, -a, -e; wzięci, wzięte

* Nach der Rechtschreibung der Akademie.

②0. *kląć impf.* fluchenWurzel: *kln*

<i>Präs.</i>	klnę	klnie	klną	<i>Imp.:</i> klinij!
--------------	------	-------	------	----------------------

Prät.: kłąłem; kłął, kłęła, kłęło; kłęli, kłęły*P. Prät.:* -kławszy | *P. Pass.:* kłęty, -a, -e; kłęci, kłęte

¹ Hierzu gehört das defektive *wszcząć pf.* (= *wz + cząć*) anheben, anfangen, ohne *Fut.* u. *Imp.* — *Prät.:* wszczął, wszczęła, wszczęło; wszczęli, wszczęły; *P. Prät.:* wszcząwszy; *P. Pass.:* wszczęty, -a, -e; wszczęci, wszczęte; imperf. *Prät.:* wszczęto.

②1. *ciąć impf.* häuen, schneiden *Inf.-Th.* *cia-*, *Präs.-Th.* *tnie-*

<i>Präs.</i>	tnę	tnie	tną	<i>Imp.:</i> tnij!
--------------	-----	------	-----	--------------------

Prät.: ciąłem; ciął, cięła, cięło; cięli, cięły*P. Prät.:* -ciąwszy | *P. Pass.:* cięty, -a, -e; cięci, cięte

¹ Nach den Konsonantisch auslautenden Präpositionen ist vor zwei Konsonanten des Themas ein e einzuschreiben; zB. *obciąć pf.* umhäuen: *Fut.* obetnę, obetnie, obetną; *Imp.* obetni! usw.; *spiąć pf.* spannen: *Fut.* zepnę; *Imp.* zepnij! usw.

² Besonders ist zu merken die Wandlung der Präposition z in dem sonst regelmäßigen *ściąć pf.* (= *z + ciąć*) abhäuen, fällen; *zotnę; zotnij; ściął, ścięła, ścięło; ścięty.*

II. Klasse.

Der Infinitivstamm = Wurzel + *a*, also der Infinitiv auf -*ać*.②2. *rwąć impf.* reißen*Inf.-Th.* *rwac-*, *Präs.-Th.* *rwie-*

<i>Präs.</i>	rwę	rwie	rwą	<i>Imp.:</i> rwij!
--------------	-----	------	-----	--------------------

Prät.: rwał, rwała, rwało; rwali, rwały*P. Prät.:* -rwawszy | *P. Pass.:* rwany, -a, -e; rwani, rwane

¹ *zwać impf.* nennen, Wurzel *zw-*; *Präs.* zowie, zowiesz, zowie; zowiemy, zowiecie, zowią. Die Komp. (*pf.*) haben im *Fut.* nur die Grundform: *zwę, zwie, zwą; zB. nazwać pf.* benennen: *Fut.* nazwę.

②3. *łgać impf.* lügenWurzel: *łg-*

<i>Präs.</i>	łzę ob. łgę	łże	łżą ob. łgą	<i>Imp.:</i> łzyj!
--------------	-------------	-----	-------------	--------------------

sonst wie *rwąć* ②2.

②4. *brać impf.* nehmen*Inf.-Th.* *bra-*, *Präs.-Th.* *bierze-*

<i>Präs.</i>	biorę	bierze	biorą	<i>Imp.:</i> bierz!
--------------	-------	--------	-------	---------------------

Prät.: brał, brała, bralo; brali, brały*P. Prät.:* -brawszy | *P. Pass.:* brany, -a, -e; brani, brane

¹ Bei den konsonantisch auslautenden Präp. ist ein eingeschoben-
nes e nur vor zwei Konsonanten nötig; also zB.: zebrać *pf.* zu-
sammenscharen: *Fut.* zbiore, zbierze, zbiorą; *Imp.* zbierz! usw.

² wozbrać *pf.* anschwellen: *Fut.* wzbierze; *Imp.* wzbierz!

III. Klasse.

Wurzel anf r-, *Inf.* anf -eć.

⑨ 25. drzeć *impf.* reißen

Wurzel: dr-

Präs. | drę | drze | drą | *Imp.*: drzyj!

Prät.: darł, darła, darło; darli, darły

P. Prät.: -darszy [darlszy] | *P. Pass.*: darty, -a, -e; darci, darte

¹ Hierzu gehören die defektiven Formen *pf.*: *Prät.* otwarłem
ich öffnete, otwarł, otwarła, otwarło; otwarli, otwarły, *P. Prät.*
otwarszy [otwarlszy], *P. Pass.* otwarty, -a, -e; otwarcı, otwarte.

² Bei den konsonantisch auslautenden Präpositionen ist vor
zwei Konsonanten (dr-, mr-, pr-, tr-, wr-) ein e einzuschieben; zB.
obdrzeć *pf.* rundum abreißen: *Fut.* obdrę, obdrze, obdrą;
Imp. obdrzyj! *Prät.* obdarł usw.

³ Daher auch, mit der Wandlung des stimmhaften z in das
stimmlose s, die Formen von zetrzeć *pf.* abreißen: *Prät.* starł, -a,
-o usw.; *P. Prät.* starszy [starlszy]; *P. Pass.* śarty, -a, -e usw.

⑨ 26. żreć *impf.* fressen

Wurzel: żr-

Präs. | żrę | żresz | żre | żremy | żrecie | żrą | *Imp.* żryj!

Prät.: żarł, żarła, żarło; żarli, żarły

P. Prät.: -żarszy [żarlszy] | *P. Pass.*: żarty, -a, -e; żarci, żarte

⑩ Die zweite Konjugation.

Das *Präs.*-Thema mit der Ableitungssilbe -nle; das *Inf.*-Thema
mit der Ableitungssilbe -na (-ne).

Einige allgemeine Regeln.

1. Der Imperativ (2. Pers. Sg.) hat

a) die Endung -ij, wenn vor dem -n der Ableitungssilbe
ein Konsonant steht, zB. ciągnąć: ciągnij;

b) keine Endung und lautet auf -ń aus, wenn vor dem -n
der Ableitungssilbe ein Vokal steht, zB. plynąć: plyn.

2. Im Präteritum (nebst *Part. Prät.*) fällt die Ableitungssilbe -ną (-ne) oft aus, oder sie bleibt teilweise oder in allen Formen. In dieser Beziehung gilt im allgemeinen:

- a) die Silbe -ną (-nę) bleibt:
 α) in allen Verben, die vor -ną (-nę) einen Vokal haben, zB. płynąć: płynął, płynęła, płynęło;
 β) fast in allen einsilbigen (zB. tchnąć atmen) und in ihren Kompositis.
 b) Manche Verben bilden ihr Präteritum immer ohne -ną (-nę), zB. marznąć: marzłom, marzł.
 c) Sonst gibt es viele Verben, die ihr Präteritum mit oder ohne -ną (nę) bilden, je nach dem Belieben des Sprechenden. Darin sind sogar bei den Grammatikern und in den Wörterbüchern manche Unterschiede.

3. Das passive Partizip hat zwei Formen: auf -nięty (-a, -e) oder auf -niony (-a, -e). Manche Verben ziehen die erste Form, manche die zweite Form vor; viele bilden auch beide Formen.

4. Viele intransitive Verben *pf.* der 2. Konj. bilden oft neben dem Partizip auf -ły noch ein Partizip auf -nięty (öfter) oder -niony, das jedoch die Bedeutung des aktiven *Part. Prät.* (gleich demjenigen auf -ły) hat und eigentlich als Objektiv gebraucht wird; zB. zwiędnać *pf.* verwelken: *adj. Part.* zwiędły (-a, -e) oder zwiędnięty (-a, -e) verwelkt.

I. Klasse: Regelmäßige Konjugation.

⑩ 1. **płynąć** *impf.* fließen, schwimmen
Inf.-Thema: płyną-, *Präs.-Thema:* płynie-

<i>Präs.</i>	płynę	płynie	płyną	<i>Imp.:</i> płyn!
<i>Prät.:</i>	płynął, płynęła, płynęło; płynęli, płynęły			
<i>P. Prät.:</i>	-płynąwszy unperf. <i>Prät.</i> -płynięto			

⑩ 2. **ciągnąć** *impf.* ziehen *Inf.-Th.* ciągną-, *Präs.-Th.* ciągnie-

<i>Präs.</i>	ciągnę	ciągnie	ciągną	<i>Imp.:</i> ciągnij!
<i>Prät.:</i>	ciągnął, ciągnęła, ciągnęło; ciągnęli, ciągnęły			
<i>P. Prät.:</i>	-ciągnąwszy			
<i>P. Pass.:</i>	ciągnięty, -a, -e; ciągnięci, ciągnięto, & ciągniony, -a, -e; ciągnięni, ciągnione			

¹ tchnąć *pf.* anhauchen: *P. Pass.* nur tchnięty. Dagegen Komp. natchnąć *pf.* begeistern: *P. Pass.* natchnięty oder natchniony.

⑩ 3. **marznąć** (mar-znać) *impf.* frieren
Inf.-Thema: marzną-, *Präs.-Thema:* marznie-

<i>Präs.</i>	marznę	marznie	marzną	<i>Imp.:</i> marznij!
<i>Prät.:</i>	marzł, marzła, marzło; marzli, marzły			
<i>P. Prät.:</i>	-marznąwszy ob. -marzszy [marzłszy] unperf. <i>Prät.:</i> marznięto			

⑩4. **klęknąć** *pf.* niederknien*Inf.*-*Thema*: klękną-, *Präs.*-*Thema*: klęknie-

<i>Fut.</i>	klęknę	klęknie	klękną	<i>Imp.</i> : klęknij!
-------------	--------	---------	--------	------------------------

Prät.: klęknął, klęknęła, klęknęło; klęknęli, klęknęły ob. kląkł, klękła, klękło, klękli, klękły
P. Pass.: klęknąwszy ob. -kląkszy [kląkszy]
imperf. Prät.: klęknięto

¹ *niknąć impf.* verschwinden: *P. Prät.* -niknąwszy; sonst wie klęknąć; przeniknąć *pf.* durchbringen: *Prät.* nur przeniknął, -ęła, -ęło usw.

² *schnąć impf.* trocken werden: *Prät.* schnął, -ęła, -ęło; -ęli, -ęły, oder: schlem, sechl, schla, schlo; schli, schly; *P. Prät.* nur -schnąwszy. *Komp. Prät.* gewöhnlich die Formen ohne -ną (-nę); zB. *uschnąć pf.* ganz trocken werden: uschlem, uschnął oder usechl, uschła, uschło; uschli, uschly; *P. Prät.* usnąwszy.

II. Klasse: Gemischte Konjugation.

Die einen Formen nach der 1. Konj., die anderen nach der 2., manchmal doppelt.

⑩5. **biec** [biedz] (↘) *biegnąć* *impf.* laufen *Wurzel*: *bieg-*

Prät.: biegł, biegła, biegło; biegli, biegły
P. Prät.: -biegszy [biegłszy] (↘) -biegnąwszy
 Sonst nach *marznąć* ⑩3.

⑩6. **ciec** (↘) *cieknąć* *impf.* fließen, rinnen *Wurzel*: *ciek-*

Präs.: cieknę, cieknie ob. *cieczesz*, cieknie ob. *cieczo*, ciekniemy ob. *cieczemy*, ciekniecie ob. *cieczecie*, ciekną (früher *cieka*)
Imp.: cieknij!, ↘ *ciecz!*
Prät.: ciekł, ciekła, ciekło; ciekli, ciekły
P. Prät.: -ciekszy [ciekłszy] ob. -cieknąwszy
P. Pass.: -cieczony, -a, -e; -cieczeni, -cieczone

⑩7. **grząźć** ob. **grzęznać** *impf.* versinken *Wurzel*: *grzęz-*

Prät.: grząźł, grzęzła, grzęzło; grzęźli, grzęźły
P. Prät.: -grząwszy [grząłszy] ob. -grzęznąwszy
 Sonst nach *marznąć* ⑩3.

⑩8. **kraść** *impf.* stehlen *Wurzel*: *krad-*

Prät.: kradł, kradła, kradło; kradli, kradły
P. Prät.: -kradszy [kradłszy]
P. Pass.: kradziony, -a, -e; kradzeni, kradzione
 Sonst wie *marznąć* ⑩3.

⑩ 9. paść pf. fallen

Wurzel: pad-

Prdt.: padł, padła, padło; padli, padły*P. Prdt.*: padszy [padszły]

Sonst wie marznąć ⑩ 3.

⑩ 10. rość ob. rosnąć impf. wachsen Wurzel: ros- (urspr. rost-)

Prdt.: rosłem; rósł, rosła, rosło; rośli, rosły*P. Prdt.*: -rósszy [rósłszy]

Sonst wie marznąć ⑩ 3 (mit Erweichung des s vor ni).

⑩ 11. [-ląc

(Wurzel: lęk-) nur in Kompositis]

Inf.: przeląc ob. przelęknąć pf. (i-u) erschrecken*Prdt.*: przeląkłem; przeląkł, przelękla, przelękło; przelękli, przelękły*P. Prdt.*: przeląkszy [-ląkszy]*P. Pass.*: przelęknięty, -a, -e ob. przelękniony, -a, -e

Sonst (zuweilen sogar in den Präteritum-Formen) wie klęknąć ② 4.

⑩ 12. ląc [lądz] ob. lęgnąć impf. brüten

Wurzel: lęg-

Prdt.: lągl, lęgła, lęgło; lęgli, lęgly*P. Prdt.*: -lągszy [ląszły]*P. Pass.*: -lęgnięty, -a, -e; -lęgnięci, -lęgnięte ob. -lężony, -a, -e; -lężeni, lężone

Sonst wie ciągnąć ⑩ 2.

⑩ 13. leć [ledz] pf. sich legen, fallen

Wurzel: leg-

Prdt.: legł, legła, legło; legli, legły | *P. Prdt.*: legszy [ległszy]

Sonst wie klęknąć ⑩ 4.

¹ oblec pf. belagern. *P. Pass.*: obleşony, -a, -e; obleşeni, -one (zu unterscheiden von oblec (= ob + wlec) pf. anfleiden [nach wlec ⑨ 14 gehend]).

⑩ 14. rzec pf. sagen

Wurzel: rzek-

Prdt. | rzeknę (früher rzekę) | rzeknie (rzecze) | rzekną (rzeka)*Imp.*: rzeknij! ob. in den Komp. -rzecz!*Prdt.*: rzekł, rzekła, rzekło; rzekli, rzekły*P. Prdt.*: rzekszy [rzekłszy]*P. Pass.*: -rzeczony, -a, -e; -rzeczoni, -rzeczone

⑩ 15. [-**prząc** (-**prządź**)] (Wurzel: *przęg-*) nur in Kompositis

- Inf.*: zaprzeć *pf.* aufpassen
Fut.: zaprzęgnę, zaprzęgnie, zaprzęgną, \ zaprzęgę, zaprzęże, zaprzęgą
Imp.: zaprzęgnij ob. **zaprzęż!**
Prdt.: zaprzęgl, zaprzęgła, zaprzęgło; zaprzęgli, zaprzęgły
P. Prdt.: zaprzęgszy [-przęgłszy]
P. Pass.: zaprzężony, -a, -e; zaprzężeni, zaprzężone ob. zaprzęgnięty, -a, -e; zaprzęgnięci, zaprzęgnięte

⑩ 16. [-**siąc** (-**siądz**)] (Wurzel: *sięg-*) nur in Kompositis

- Inf.*: przysiąc *pf.* schwören
Fut.: przysięgnę, przysięgniesz, przysięgnie
 przysięgniemy, przysięgniecie, przysięgną
feltener: —, przysiężesz, przysięże
 przysiężemy, przysiężecie, —
Imp.: przysięgnij (\ **przysięż!**)!
Prdt.: przysięgl, przysięgła, przysięgło; przysięgli, przysięgły
P. Prdt.: przysięgszy [-siągłszy]
P. Pass.: -przysiężony, -a, -e; -przysiężeni, -przysiężone, \ -przysięgnięty, -a, -e; -ci, -te

⑩ 17. **wściec się** (\ wścieknąć się) *pf.* toll werden

Thema: *ws + ciek-*

Prdt.: wściekl się, wściekła się, wściekło się; wściekli się, wściekły się

P. Prdt.: wściekszy [wścieklszy] się

Die übrigen Formen gewöhnlich nach **ciągnąć** ⑩ 2 (*P. Pass.* als *P. Prdt.* nur wścieknięty), \ nach **piec** ⑩ 13.

⑩ Die dritte Konjugation.

Präs.-Stamm mit der Ableitungssilbe **je** (vor Vokalen in j verkürzt).

I. Klasse.

Der *Inf.*-Stamm (= Wurzel) auf **l, y, u**.

⑩ 1. **bic** *impf.* schlagen

Themata *bi-* u. *bije-*

<i>Präs.</i>	biję	bije	biją	<i>Imp.</i> : bij!
<i>Prdt.</i>	bił, biła, biło; bili, biły	<i>P. Prdt.</i> : -biwszy		
<i>P. Pass.</i> : bity, -a, -e; bici, bite				

Ⓐ2. *myć impf.* waschen Thematata: *my-* u. *myje-*

Präs. | myję | myje | myją | *Imp.*: myj!
Prät.: mył, myła, myło; myli, myły | *P. Prät.*: -mywszy
P. Pass.: myły, -a, -e; myci, myte

Ⓐ3. *czuć impf.* fühlen Thematata: *czu-* u. *czuje*

Präs. | czuję | czuje | czują | *Imp.*: czuj!
Prät.: czuł, czuła, czuło; czuli, czuły | *P. Prät.*: -czuwszy
P. Pass.: czuty, -a, -e; czuci, czute

II. Klasse.

Der *Inf.*-Stamm mit der Ableitungssilbe *a*, d. h. der *Inf.* auf *-ać*.

Die Ableitungssilbe des *Präs.*-Stammes erweicht den Endkonsonanten der Wurzel und *j* fällt ganz weg. Daher Lautwandel: *g* in *ż*, *k* in *cz*, *r* in *rz*, *s* in *sz*, *t* (früher in *c*, jetzt) in *cz*, *sk* und *st* in *szcz*, *z* in *ż*, *zd* in *żdż* und aus den anderen Härtingen die entsprechenden Weiblinge.

Ⓐ4. *rąbać impf.* hacken, hauen Thematata: *rąba-* u. *rąbie-*

Präs. | rąbię | rąbie | rąbią | *Imp.*: rąb!
Prät.: rąbał, rąbała, rąbało; rąbali, rąbały
P. Prät.: -rąbawszy | *P. Pass.*: rąbany, -a, -e; rąbani, -e

Ⓐ5. *plakać impf.* weinen Thematata: *plaka-* u. *placze-*

Präs. | płaczę | płacze | płaczą | *Imp.*: płacz!
 Sonst wie *rąbać* Ⓐ4.

Ⓐ6. *strugać impf.* schnitzeln Thematata: *struga-* u. *struże-*

Präs. | struję | struje | strują | *Imp.*: struż!
 Sonst wie *rąbać* Ⓐ4. Kann auch nach Ⓐ1 konjugiert werden.

Ⓐ7. *ślać impf.* schicken, senden Wurzel: *sl-*; Thematata: *sla-* u. *śle-*

Präs. | ślę | śło | ślą* | *Imp.*: ślij!*

Sonst wie *rąbać* Ⓐ4.

* Viele sprechen und schreiben: *szłę, szło, szlą, szlij* usw.

Ⓐ8. *ściąć impf.* betten Wurzel: *ści-*; Thematata: *sla-* u. *ściele-*

Präs. | ścię | ścię | ścią | *Imp.*: ściel!
 Sonst wie *rąbać* Ⓐ4.

Ⓜ9. *karac* *impf.* strafen Thematata: *kara-* u. *karze-*

Präs. | karzę | karze | karzą (↘ karaja) | *Imp.:* karz!
 Sonst wie rąbac Ⓜ4.

¹ bazgrać *impf.* kriecheln: *Präs.* 3. *Pl.* bazgrzą ob. bazgraja;
Imp. bazgrz ob. bazgraj!

Ⓜ10. *pisać* *impf.* schreiben Thematata: *pisa-* u. *pisze-*

Präs. | piszę | pisze | piszą | *Imp.:* pisz!
 Sonst wie rąbac Ⓜ4.

Ⓜ11. *deptać* *impf.* treten Thematata: *depta-* u. *depcze-* (*depce-*)

Präs. | depczę (früher depce) | depcze (depce) | depczą (depca)
Imp.: depcz (depce)! | Sonst wie rąbac Ⓜ4.

¹ dygotać *impf.* zappeln, zittern — ebenso oder nach Ⓜ1.

Ⓜ12. *głaskać* *impf.* streicheln Thematata: *głaska* u. *glaszcze-*

Präs. | głaszczę | głaszcze | głaszczą
Imp.: głaszcz! | Sonst wie rąbac Ⓜ4.

¹ Kann auch nach Ⓜ1 konjugiert werden.

Ⓜ13. *chłostać* *impf.* peitschen Thematata: *chłosta* u. *chloszcze-*

Präs. | chloszczę | chloszcze | chloszczą
Imp.: chloszcz! | Sonst wie rąbac Ⓜ4.

Kann auch nach Ⓜ1 konjugiert werden.

Ⓜ14. *wiązać* *impf.* binden Thematata: *wiąza-* u. *wiąże-*

Präs. | wiążę | wiąże | wiążą | *Imp.:* wiąż!
 Sonst wie rąbac Ⓜ4.

Ⓜ15. *gwizdać* *impf.* pfeifen Thematata: *gwizda* u. *gwizdze-*

Präs. | gwizdzę | gwizdże | gwizdzą
Imp.: gwizdź! | Sonst wie rąbac Ⓜ4.

Kann auch nach Ⓜ1 konjugiert werden.

Ⓜ16. *krajać* *impf.* schneiden *Inf.-Th.:* *kraja-*, *Präs.-Th.:* *kraje-*

Präs. | kraję | kraje | krają | *Imp.:* kraj!

Prät.: krajał, krajała, krajało; krajali, krajały

P.Prät.: -krajawszy | *P.Pass.:* krajany, -a, -o; krajani, krajane

⑩17. **lać** *impf.* gießen *Inf.*-Thema: la- (aus dem alten leja-),
Präs.-Thema: leje-

<i>Präs.</i>	leję	leje	leją	<i>Imp.</i> : lej!
<i>Prät.</i> :	lał, lała, lało;	lali, lały	<i>P.Prät.</i> : -lawszy	
<i>P.Pass.</i> :	lany, -a, -e; lani, lane			

III. Klasse.

Der *Inf.* auf **-eć**, der *Präs.*-Stamm auf **-eje**.

⑩18. **mdleć** *impf.* ohnmächtig werden *Thema.*: mdle- u. mdleje-

<i>Präs.</i>	mdleję	mdleje	mdleją	<i>Imp.</i> : mdlej!
<i>Prät.</i> :	mdlał, mdlała, mdlało;	mdleli, mdlały	<i>P.Prät.</i> : -mdlawszy	
<i>P.Prät.</i> :	-mdlawszy			

⑩19. **wrzeć** *impf.* sieden *Thema*: wrze-

<i>Präs.</i>	wrę	wrzesz	wrę	wrzemy	wrzecie	wrą
<i>Imp.</i> :	wrzej!					

P.Präs.: wrąc ob. wrząc; wrący, -a, -e ob. wrzący, -a, -e

Const wie mdleć ⑩18.

IV. Klasse.

Der *Inf.*-Stamm mit der Ableitungssilbe **-owa**, der *Präs.*-Stamm mit der Ableitungssilbe **-uje**.

⑩20. **kupować** *impf.* kaufen *Thema*ta: kupowa- u. kupuje-

<i>Präs.</i>	kupuję	kupuje	kupują	<i>Imp.</i> : kupuj!
<i>Prät.</i> :	kupował, kupowała, kupowało;	kupowali, kupowały	<i>P.Prät.</i> : -kupowawszy	
<i>P.Pass.</i> :	kupowany, -a, -e; kupowani, kupowane			

⑩ Die vierte Konjugation.

Der *Präs.*-Stamm auf **l** ob. **y** (nach den Wandlingen).

I. Klasse.

Der *Inf.*-Stamm = dem *Präs.*-Stamm, folglich der *Inf.* auf **-lć** ob. **-yć**.

Lautwandel. In der 1. Pers. Sg. und 3. Pers. Pl. des *Präs.*, im *Part. Präs.* und *Part. Pass.* gehen die Wildlinge des Themas **ć**, **dz**, **ś**, **ź** in die entsprechenden Wandlinge **c**, **dz**, **sz**, **ź**, die Lautgruppen **czć**, **ść**, **źdz** in **czcz**, **szcz**, **źdz** über.

Audere Wildlinge und Wandlinge des *Präs.*-Stammes bleiben in allen Formen unverändert (ausgenommen die Lippenlaute im Auslaut).

Vollständige Konjugation* von

- und des ebenso (mit Berücksichtigung der Unterschiede zwischen den imperf. u. perfektiven Verben konjugierten
- ⑫1. **bronić** *impf.* schützen, verteidigen,
obronić *pf.* mit Erfolg schützen, verteidigen

Inf.-Thema u. *Präs.-Thema*: (o)broni-

Aktivum

Präs. | bronię | bronisz | broni | bronimy | bronicie | bronią

Ebenso *obronię*, vollendetes *Fut.* von *obronić pf.*

<i>Prät. m</i>	bronilem	bronileś	bronile
<i>f</i>	bronilam	bronilaś	bronila
<i>n</i>	bronilem	broniloś	bronilo
<i>Perff.</i>	broniliśmy	broniliście	bronili
<i>Sachf.</i>	broniliśmy	broniliście	bronili

Ebenso *obronilem* von *obronić*.

<i>Plusquamperf.</i>	<i>m</i>	bronilem	—	-leś	—	-ł	był
	<i>f</i>	bronilam	—	-łaś	—	-ła	była
	<i>n</i>	bronilem	—	-łoś	—	-ło	było
	<i>Perff.</i>	broniliśmy	—	-liście	—	-li	byli
	<i>Sachf.</i>	broniliśmy	—	-łyście	—	-ły	byli

Ebenso *obronilem* *był* von *obronić*.

Fut. (unvoll.) a) *będę* — *będiesz* — *będzie* — *będziemy* — *będziecie* — *będa* *bronić*

b) <i>m</i>	}	<i>będę</i> — <i>będiesz</i> — <i>będzie</i>	{	bronile
				bronila
				bronilo
<i>Perff.</i>	}	<i>będziemy</i> — <i>będziecie</i> — <i>będa</i>	{	bronili
<i>Sachf.</i>				bronili

Von *obronić* fehlt es.

<i>Cond. Präs.</i>	<i>m</i>	bronilibym	—	-lbyś	—	-lby
	<i>f</i>	bronilabym	—	-labys	—	-laby
	<i>n</i>	bronilobym	—	-lobys	—	-loby
	<i>Perff.</i>	bronilibyśmy	—	-libyście	—	-lby
	<i>Sachf.</i>	bronilibyśmy	—	-lybyście	—	-lby

Ebenso *obronilibym* von *obronić*.

* Die an das Thema gehängten KonjugationSENDUNGEN sind hier sämtlich *kursiv*, das Hilfsverb *być* ⑫1 bezw. *zostać* ⑫15 ist gewöhnlich gedruckt.

<i>Cond.</i> <i>Prät.</i>	{	a) m	byłbyin	—	byłbyś	—	byłby	bronit
		f	byłabym	—	byłabyś	—	byłaby	bronita
		n	byłobym	—	byłobyś	—	byłoby	bronito

Perff. byłibyśmy — byłibyście — byłiby broniti
Sachf. byłybyśmy — byłybyście — byłyby broniti

b) m bronitbym — tbyś — t-by był
 f bronitabym — tabyś — taby była
 n bronitobym — tobyś — toby bylo

Perff. bronitbyśmy — tbyście — t-by byli
Sachf. bronitłybyśmy — tłybyście — tłyby były

(Ebenso a) byłbym obronił u. b) obronitbym był von obronić.

<i>Imp.</i>	niech bronie	broń	niech bron
	brońmy	brońcie	niech bronie

Ebenso niech obronie; obroń usw. von obronić.

Part. Präs.: unwandelbares: broniac — wandelbares: broniacy,
 broniacca, broniacce

Von obronie fehlen sie.

Part. Prät.: fehlt von bronie; — obroniuszy von obronie pf.

Part. Pass.: broniony, -a -e, bronieni, bronione — obroniony, -a,
 -e, obronieni, obronione.

Passivum

Das *Part. Pass.* wird bei der Bildung der passiven Formen (mit Ausnahme des *Inf.* und der Partizipien) gewöhnlich im *Nom.* genommen; doch wird ziemlich oft, besonders im *Prät.* und *Cond.*, ebenso der *Instr.* gebraucht.

<i>Präs.</i>	m } f } n }	jestem — jesteś — jest	{	broniony
				broniona
				bronione

<i>Perff.</i> <i>Sachf.</i>	}	jesteśmy — jesteście — są	{	bronieni
				bronione

Von obronie pf.: jestem obroniony, -a, -e. Diese Form ist in Bezug auf die durch das Zeitwort bezeichn te Handlung eigentlich keine Präsensform, weil obronie ein perfectives Verb ist; sie bezeichnet also nur den in der Gegenwart dauernden Erfolg einer bereits vollendeten Handlung; deutsch: „ich bin geschützt“ = „man hat mich geschützt“.

<i>Prätt.</i>	<i>m</i>	byłem	—	byłeś	—	był	broniony
	<i>f</i>	byłam	—	byłaś	—	była	broniona
	<i>n</i>	byłom	—	byłoś	—	było	bronione
<i>Perff.</i>		byliśmy	—	byliście	—	byli	bronieni
<i>Sachf.</i>		byliśmy	—	byliście	—	były	bronione

von obronić *pf.*: a) byłem obroniony ebenso;

b)	<i>m</i>	zostałem	—	zostałeś	—	został	obroniony
	<i>f</i>	zostałam	—	zostałaś	—	została	obroniona
	<i>n</i>	zostałom	—	zostałoś	—	zostało	obronione
<i>Perff.</i>		zostaliśmy	—	zostaliście	—	zostali	obronieni
<i>Sachf.</i>		zostaliśmy	—	zostaliście	—	zostały	obronione

<i>Fut.</i>	<i>m</i>	} będę — będziesz — będzie	} broniony broniona bronione
	<i>f</i>		
	<i>n</i>		

Personalform

będziemy — będziecie — będą bronieni

Sachform

będziemy — będziecie — będą bronione

von obronić *pf.*: a) będę obroniony usw. wie vorstehend;

b)	<i>m</i>	} zostaną — zostaniesz — zostanie	} obroniony obroniona obronione
	<i>f</i>		
	<i>n</i>		
		zostaniemy — zostaniecie — zostaną obronieni (Perff.)	
		" " "	obronione (Sachf.)

<i>Cond.</i>	<i>m</i>	byłbym	—	bybyś	—	byby	broniony
<i>Präs.</i>	<i>f</i>	byłabym	—	byłabyś	—	byłaby	broniona
	<i>n</i>	byłobym	—	byłobyś	—	byłoby	bronione
		bylibyśmy	—	bylibyście	—	byliby	bronieni (Perff.)
		bylibyśmy	—	bylibyście	—	byliby	bronione (Sachf.)

von obronić *pf.*: a) byłbym obroniony usw. wie vorstehend;

b)	<i>m</i>	zostałbym	—	zostałbyś	—	zostałby	obroniony
	<i>f</i>	zostałabym	—	zostałabyś	—	zostałaby	obroniona
	<i>n</i>	zostałobym	—	zostałobyś	—	zostałoby	obronione
		zostalibyśmy	—	zostalibyście	—	zostaliby	obronieni (Perff.)
		zostalibyśmy	—	zostalibyście	—	zostaliby	obronione (Sachf.)

<i>Cond.</i>	<i>m</i>	byłbym był	—	bybyś był	—	byby był	broniony
<i>Prätt.</i>	<i>f</i>	byłabym była	—	byłabyś była	—	byłaby była	broniona
	<i>n</i>	byłobym było	—	byłobyś było	—	byłoby było	bronione

Personalform

bylibyśmy byli — bylibyście byli — byliby byli bronieni

Sachform

bylibyśmy byliby — bylibyście byliby — byliby byliby bronione

Bon obronić *pf.*: a) byłbym był obroniony *uſw.* wie vorſtehend;

- b) *m* byłbym — byłbyś — byłby został* obroniony
f byłabym — byłabyś — byłaby została** obroniona
n byłobym — byłobyś — byłoby zostało† obronione

Perſonalform

bylibyśmy — bylibyście — byliby zostali†† obronieni

Œachform

byłybyśmy — byłybyście — byłyby zostały*† obronione

* ob. zostałbym był, zostałbyś był *uſw.* — ** ob. została-
 bym była, zostałabyś była *uſw.* — † ob. zostałobym było,
 zostałobyś było *uſw.* — †† ob. zostalibyśmy byli *uſw.* — *† ob.
 zostałybyśmy były *uſw.*

Imp. m } niech będę — bądź — niech bądźcie { broniony
f } } broniona
n } } bronione
 bądźmy — bądźcie — niech będą bronieni (Perſ.)
 " " " " bronione (Œachf.)

Bon obronić *pf.*: a) niech będę obroniony *uſw.* wie vorſtehend;

- b) *m* } niech zostaną — zostaną — niech zostanie { obroniony
f } } obroniona
n } } obronione
 zostańmy — zostańcie — niech zostaną obronieni (Perſ.)
 zostańmy — zostańcie — niech zostaną obronione (Œachf.)

Knf.: *Sg. m* być bronionym, *f* być bronioną, *n* być bronionym,
Pl. być bronionymi

Bon obronić *pf.*: a) być obronionym *uſw.* wie vorſtehend;

- b) zostać obronionym, zostać obronioną, zostać obronionym,
 zostać obronionymi.

Part. Präs.: będąc bronionym — bronioną — bronionym;
 będąc bronionymi

Bon obronić fehlſt eſ.

Part. Prät.: fehlſt von bronieć.

Bon obronić: zostawszy obronionym — obronioną — obro-
 nionym; zostawszy obronionymi

¹ pełnić *impf.* erfüllen: *Imp.* pełnij!

②2. trapl6 *impf.* quäſen

Thema: trapi-

Imp.: trap! | Sonſt wie bronieć ②1.

¹ robić *impf.* maſſen: *Imp.* r6b!

² załatwić *pf.* erleben: *Imp.* załatwij!

⑫3. chwalić *impf.* loben Thema: chwali-

Präs. | chwalię | chwali | chwala | *Imp.*: chwal!

P.Pass.: chwalony, -a, -e; chwaleni, chwalone

Const wie bronić ⑫1.

⑫4. kleić (anstatt klejlic) *impf.* leimen Thema: klei-

Präs. | kleję | klei | kleją | *Imp.*: klej!

P.Pass.: klejony, -a, -e; klejoni, klejone | Const wie bronić ⑫1,
 1 doić *impf.* melfen: *Imp.* dój!

⑫5. tracić *impf.* verlieren Thema: traci-

Präs. | tracę | traci | traca

P.Pass.: tracony, -a, e; traceni, tracone | Const wie bronić ⑫1.

⑫6. czcić *impf.* ehren Thema: czci-

Präs. | czczę | czci | czczą | *Imp.*: czcij!

P.Pass.: czczony, -a, -e; czczeni, czczone | Const wie bronić ⑫1.

⑫7. pędzić *impf.* treiben Thema: pędzi-

Präs. | pędzę | pędzi | pędzą

P.Pass.: pędzony, -a, -e; pędzeni, pędzone

Const wie bronić ⑫1.

⑫8. prosić *impf.* bitten Thema: prosi-

Präs. | proszę | prosi | proszą

P.Pass.: proszony, -a, -e; proszeni, proszone

Const wie bronić ⑫1.

⑫9. puścić *pf.* loslassen Thema: puści-

Fut. | puszcze | puści | puszcza

P.Pass.: puszczoney, -a, -e; puszczeni, puszczone

Const wie bronić ⑫1.

1 mścić się *impf.* sich rächen: *Imp.* mścij się!

⑫10. wozić *it.* j-n öfter fahren Thema: wozi-

Präs. | wożę | wozi | wożą

P.Pass.: wożony, -a, -e; wożeni, wożone | Const wie bronić ⑫1.

⑫11. jeździć *it.* öfter fahren Thema: jeździ-

Präs. | jeżdżę | jeździ | jeżdżą | *Imp.*: jeźdź!

P.Pass.: -jeżdżony, -a, -e; -jeżdżeni, -jeżdżone

imperf. *Prät.*: jeżdżono

Const wie bronić ⑫1.

⑫12. *uczyć impf.* *lehren* Themat a: *uczy-*

<i>Präs.</i>	uczę	uczy	uczą	<i>Imp.</i> : u z!
	<i>Prdt.</i> : uczył, uczyła, uczyło; uczyli, uczyły			
<i>P.Prdt.</i>	-uczywszy	<i>P.Pass.</i> : uczony, -a, -e; uczeni, uczone		

II. Klasse.

Der *Inf.*-Stamm auf *e-*, folglich der *Inf.* auf *-eć*.

Vantwandel: In der 1. Pers. *Sg.* und 3. Pers. *Pl.* wie in der 1. Klasse: *ć* > *c*; *dz* > *dz*; *ś* > *sz*.

⑫13. *cierpieć impf.* *leiden* Themat a: *cierpie-* u. *ciepi-*

<i>Präs.</i>	cierpię	cierpi	cierpią	<i>Imp.</i> : cierp!
	<i>Prdt.</i> : cierpiał, cierpiała, cierpiało; cierpieli, cierpiały			
<i>P.Prdt.</i>	-cierpiawszy	<i>P.Pass.</i> : cierpiany, -a, -e; cierpiani, cierpiane		

⑫14. *brzmieć impf.* *tönen* Themat a: *brzmie-* u. *brzmi-*

Imp.: brzmij! | Sonst wie *cierpieć* ⑫13.

⑫15. *myśleć impf.* *denken* Themat a: *myśle-* u. *myśli-*

<i>Präs.</i>	myślę	myśli	myśla	<i>Imp.</i> : myśl!
	<i>Prdt.</i> : myślał, myślała, myślało; myśleli, myślały			
<i>P.Prdt.</i>	-myślawszy	<i>P.Pass.</i> : myślany, -a, -e; myślani, myślane		

⑫16. *lecieć impf.* *fliegen* Themat a: *lecie-* u. *leci-*

<i>Präs.</i>	lecę	leci	leczą	<i>Imp.</i> : leć!
	Sonst wie <i>cierpieć</i> ⑫13.			

⑫17. *siedzieć impf.* *sitzen* Themat a: *siedzie-* u. *siedzi-*

<i>Präs.</i>	siedzę	siedzi	siedzą	<i>Imp.</i> : siedź!
	Sonst wie <i>cierpieć</i> ⑫13.			

⑫18. *wiszieć impf.* *hängen* Themat a: *wisie-* u. *wisi-*

<i>Präs.</i>	wiszę	wisi	wiszą	<i>Imp.</i> : wiś!
	Sonst wie <i>cierpieć</i> ⑫13.			

⑫19. *krzyczeć impf.* *schreien* Themat a: *krzycze-* u. *krzyczy-*

<i>Präs.</i>	krzyczę	krzyczy	krzyczą	<i>Imp.</i> : krzycz!
	<i>Prdt.</i> : krzyczał, krzyczała, krzyczało; krzyczeli, krzyczały			
<i>P.Prdt.</i>	-krzyczawszy	<i>P.Pass.</i> : -krzyczany, -a, -e; krzyczani, -krzyczane		

⑫20. *drżeć* *impf.* zitternThemata: *drże-* u. *drży-**Imp.*: drżyl | Sonst wie krzyżeć ⑫19.¹ spojrzeć *pf.* hinschēhen: *Imp.* spojrzyl od. spójrzl

⑬

Die fünfte Konjugation.

I. Regelmäßige Konjugation.

Präs.-Stamm und *Inf.*-Stamm auf *a-*.⑬1. *kochać* *impf.* liebenThema: *kocha-**Präs.* | kocham | kocha | kochają | *Imp.*: kochaj!*Prät.*: kochał, kochała, kochało; kochali, kochały*P.Prät.*: -kochawszy | *P.Pass.*: kochany, -a, -e; kochani, kochane

II. Gemischte Konjugation.

Verben auf *-ywać*, *-lwać*; *Inf.*-Stamm auf *ywa-*, *lwa-*; *Präs.*-Stamm auf *uje-*.⑬2. *pokazywać* *impf.* u. *it.* zeigen Th.: *pokazywa-* u. *pokazuje-**Präs.* | pokazuję | pokazuje | pokazują*Imp.*: pokazuj! | Sonst wie *kochać* ⑬1.⑬3. *oszukiwać* *impf.* betrügen Themata: *oszukiwa-* u. *oszukuje-**Präs.* | oszukuję | oszukuje | oszukują*Imp.*: oszukuj! | Sonst wie *kochać* ⑬1.⑬4. *wychowywać* *impf.* erziehen Th.: *wychowywa-* u. *wychowuje-**Präs.* | wychowuję, \ wychowuyam | wychowuje, \ wychowywa
wychowują, \ wychowywają*Imp.*: wychowuj od. wychowujaj! | Sonst wie *kochać* ⑬1.⑬5. *poszukiwać* *impf.* nachsuchen Th.: *poszukiwa-* u. *poszukuje-**Präs.* | poszukuję, \ poszukiwam | poszukuje, \ poszukiwa
poszukują, \ poszukiwają*Imp.*: poszukuj od. poszukiwaj! | Sonst wie *kochać* ⑬1.

⑭ Ursprüngliche Konjugation.

⑭1. *być* *impf.* u. *pf.* sein (s. ⑭1 Passivum) Th.: *by-, jes-, będą-*

<i>Präs.</i>	jestem jesteśmy	jestes jesteście	jest są
<i>Fut.</i>	będę będziemy	będziesz będziecie	będzie będą
<i>Impf.</i> niech będą! — bądź!		<i>Prät.</i> był, była, było; byli, były	
<i>P. Präs.</i> będąc*; będący, -a, -e	<i>P. Prät.</i> bywszy	<i>P. Pass.</i> -byty, -a, -e; -byci, -byte	

•Ebenso die Komposita (alle *pf.*).

* Einziges vom Futurum gebildetes *Part. Prät.* mit der gewöhnlichen Bedeutung des *Part. Präs.*

⑭2. *dać* *pf.* geben

Themata: *dad-* u. *da-*

<i>Fut.</i>	dam	dasz	da	damy	dacie	dadzą
<i>Imp.</i> daj!	<i>Prät.</i> dał, dała, dało; dali, dały					
<i>P. Prät.</i> dawszy	<i>P. Pass.</i> dany, -a, -e; dani, dane					

⑭3. *jeść* *impf.* essen

Thema: *jed-*

<i>Präs.</i>	jem	jesz	je	jemy	jecie	jedzą
<i>Imp.</i> jedz!	<i>Prät.</i> jadł, jadła, jadło; jedli, jady					
<i>P. Prät.</i> -jadszy [jadwszy]	<i>P. Pass.</i> jedzony, -a, -e; jedzeni, jedzone					

•Ebenso die Komposita (alle *pf.*).

⑭4. *wiedzieć* *impf.* wissen

Wurzel: *wied-*, Themata: *wied-* u. *wiedzie-*

<i>Präs.</i>	wiem	wiesz	wie	wiemy	wiecie	wiedzą
<i>Imp.</i> wiedz!	<i>Prät.</i> wiedział, wiedziała, wiedzieli, wiedziały					
<i>P. Prät.</i> -wiedziawszy	<i>P. Pass.</i> -wiedziany, -a, -e; -wiedziani, -wiedziane					

⑩ Unregelmäßige Verben.

Gemischte Formen, verschiedene Thematata usw.

⑪ 1. bać się *impf.* sich fürchten Thematata: ba- u. boł-*Präs.* boję się | boisz się | boi się | boimy się | boicie się | boją się*Imp.*: bój się!*Prät.*: bał się, bała się, bało się; bali się, bały się*P.Prät.*: fehlte; unperf. *Prät.*: bano się⑫ 2. chcieć *impf.* wollen Thematata: chce- u. chce-*Präs.*: chcę | chcesz | chce | chcemy | chcecie | chcą | *Imp.*: chciej*P.Präs.*: chcą; chcą, -a, -e

Sonst nach der 4. Konj. wie lecieć ⑫ 16.

⑬ 3. dawać *impf.* u. *it.* geben Thematata: dawa- u. daje-*Präs.* | daję | daje | dają | *Imp.*: dawaj!*P.Präs.*: dając; dający, -a, -e

Sonst nach der 5. Konj. wie kochać ⑬ 1.

⑭ 4. iść *impf.* gehen Wurzeln: id- u. szed-*Präs.* | idę | idzie | idą | *Imp.*: idź!

<i>Prät.</i> : m	szedłem	szedłeś	szedł	Perff. szliśmy szliście szli	Sachf. szliśmy szlyście szly
f	szłam	szłaś	szła		
n	szłam	szłoś	szło		

P.Prät.: -szedzyszy [szedłszy] | *P.Pass.* u. unperf. *Prät.*: fehlte¹ Die Komposita ebenso, jedoch immer mit der Wandlung der Stammfille -id (bzgw. -is) in -jd (bzgw. -js); zB. dojsć: *Fut.* dojdę, dojdzie, dojdą; *Imp.* dojdź! usw.² Die Präp. po geht vor -jd (-js) in pó über; also pójsć *pf.* hingehen: *Fut.* pójdę, pójdiesz, pójdzie usw.; *Imp.* pójdź! usw.; bagegen: *Prät.* poszedłem, poszedłeś, poszłam usw.³ Bei den konsonantisch auslautenden Präp. ist vor -jd (-js) u. sz- ein e einzuschreiben; also: odejsć *pf.* weggehen: *Fut.* odejdę, odejdiesz usw.; *Imp.* odejdź! usw.; *Prät.* odszedł, odszła, odszło usw. Ebenso: wejść *pf.* hineingehen: *Fut.* wejść, wejdiesz, wejdzie usw.; *Imp.* wejdź!; *Prät.* wszedł, wszła, wszło usw.⁴ Ebenso (nach Ziffer 3): zejść *pf.* herabgehen, mit dem *Prät.*: zszedłem ob. zszedłem, zszedłeś ob. zszedłeś, zszedł ob. zszedł; zszła; zszło usw.

⑮5. **jechać** *impf.* fahren **Wurzeln:** jed (*jad-*) u. jech-

Präs. | jadę | jedzie | jadą | **Imp.:** jedź!
Prät.: jechał, jechała, jechało; jechali, jechały
P. Prät.: -jehawszy | **P. Pass.:** -jechany, -a, -e

⑮6. **kaszleć** *impf.* husten **Themata:** kaszle- u. kaszla- (*kasla-*)

Präs. | kaszłę | kaszle | kaszlą | **Imp.:** kaszl ob. kaszlaj ob. kasłaj!
Prät.: kaszłał, kaszłała, kaszłało; kaszłali, kaszłaly ob. kasłal
kasłala, kasłalo; kasłali, kasłaly; unperf. **Prät.** kaszlano
ob. kasłano

⑮7. **mieć** *impf.* haben **Themata:** mie- u. ma-

Präs. | mam | masz | ma | mamy | macie | mają | **Imp.** miej!
P. Präs.: mając; mający, -a, -e | **Const** u. b. 3. & onj. w. mdleć ⑮18

⑮8. **mieć** *impf.* mahlen **Themata:** miele- u. mel-

Präs. | mielę | mielesz | miele | mielemy | mielecie | mielą

Imp.: miel!

Prät.: melli, mella, mello, melli, melly

P. Prät.: -melszy [-mellszy]

P. Pass.: mielony, -a, -e; mieleni, mielone ob. melty, -a, e;
melci, melte

¹ zemleć *pf.* fertig mahlen: in allen übrigen Formen ohne daß eingeschobene e; also: **Fut.** zmielę, zmieliesz usw.; **Imp.** zmiel!;
Prät. zmieli usw.

⑮9. **pachnieć** (∞ pachnąć) *impf.* riechen, duften **Themata:** pachnie- u. pachnę-

Präs. | pachnę | pachnie | pachną | **Imp.:** pachnij!
Prät.: pachniał, pachniała, pachniało, pachnieli, pachniały
ob. ∞ pachnął, pachnęła, pachnęło, pachnęli, pachnęły
P. Prät.: -pachniawszy

⑮10. **patrzeć** ob. **patrzyć** (alteß patrzeć) *impf.* schauen **Themata:** patrzy- u. patrza-

Präs. | patrzę | patrzy | patrzą | **Imp.:** patrz, ∞ patrzaj!
Prät.: patrzył, patrzyła, patrzyło; patrzyli, patrzyły
ob. patrzal, patrzała, patrzalo, patrzeli, patrzały
unperf. **Prät.:** patrzono, ∞ patrzano

⑮ 11. **pomnieć** *impf.* gedenken Thematata: *pomni-* u. *pomnie-*

Präs. | pomnę | pomniesz | pomni | pomnimy | pomnicie | pomną

Imp. pomnij!

Prät.: -pomniał, -pomniała, pomniało; -pomnieli, -pomniały

P. Prät.: -pomniawszy

P. Pass.: -pomniany, -a, -e; -pomniani, -pomniane

⑮ 12. **spać** *impf.* schlafen Thematata: *spa-* u. *spi-*

Präs. | śpię | śpisz | śpi | śpimy | śpicie | śpią | *Imp.:* śpij!

P. Präs. śpiąc; śpiący, -a, -e

Sonst vom Th. *spa-* nach der 3. Konj. wie rąbać ⑮ 4.

⑮ 13. **umieć** *impf.* können = verstehen Thematata: *umie-*

Präs. | umiem | umiesz | umie | umiemy | umiecie | umieją

Imp.: umiej!

P. Präs.: umiejąc; umiejący, -a, -e

Sonst nach der 4. Konj. wie cierpieć ⑮ 13.

⑮ 14. **stać** *impf.* stehen Thematata: *sta-* u. *stoi-*

Präs. | stoję | stoisz | stoi | stoimy | stoicie | stoją | *Imp.:* stój!

Prät.: stał, stała, stało; stali, stały

P. Prät.: -stawszy | unperf. *Prät.:* stano

⑮ 15. **wstać** *pf.* aufstehen Thematata: *wsta-* u. *wstanie-*

Fut. | wstanę | wstanie | wstaną | *Imp.:* wstań

Prät.: wstał, wstała, wstało; wstali, wstały

P. Prät.: wstawszy | unperf. *Prät.:* wstano

¹ stać się *pf.* werden, stattfinden: *Präs.* stanę sie usw.

⑮ Unpersönliche Ausdrücke.

⑮ 1. **widać** *impf.* (daß alte, jetzt nicht mehr gebr. Verb im Inf.).

Präs.: widać man sieht = es ist zu sehen | *Imp.:* niech będzie widać!

Prät.: było widać ob. widać było | *Cond. Präs.:* byłoby widać

Fut.: będzie widać | Andere Formen fehlen.

¹ Ebenso slychać (alt) *impf.* man hört = es ist zu hören.

⑩2. **można** (eigentlich: *Nom. Sg. f* des Adjektivs *możny*, -a, -e in der früheren Bedeutung „möglich“; zu ergänzen: *rzecz*)

Präs.: można man kann, man darf, es ist möglich

Imp.: niech będzie można!

Prät.: można było | **Cond. Präs.:** możnaby

Cond. Prät.: możnaby było ob. byłoby można

Fut.: można będzie

Andere Formen fehlen.

¹ Ebenso niepodobna es ist unmöglich.

⑩3. Auf Grund der adjektivischen und verbalen Formen des Hilfsverbs *być* aus *powinien* „schuldig“ entstauben: *ich soll, muß, bin verpflichtet, du sollst usw.*

Präs.: *m* *powiniennem*, *powinieneś*, *powiniem*
f *powinnam*, *powinnaś*, *powinna*
n *powinnom*, *powinnoś*, *powinno*
 Perff. *powinniśmy*, *powinniście*, *powinni*
 Sachf. *powinnyśmy*, *powinnyście*, *powinny*

Prät.: *m* *powiniennem* był, *powinieneś* był, *powiniem* był
f *powinnam* była usw.
n *powinnom* było usw.
 Perff. *powinniśmy* byli usw.
 Sachf. *powinnyśmy* byli usw.

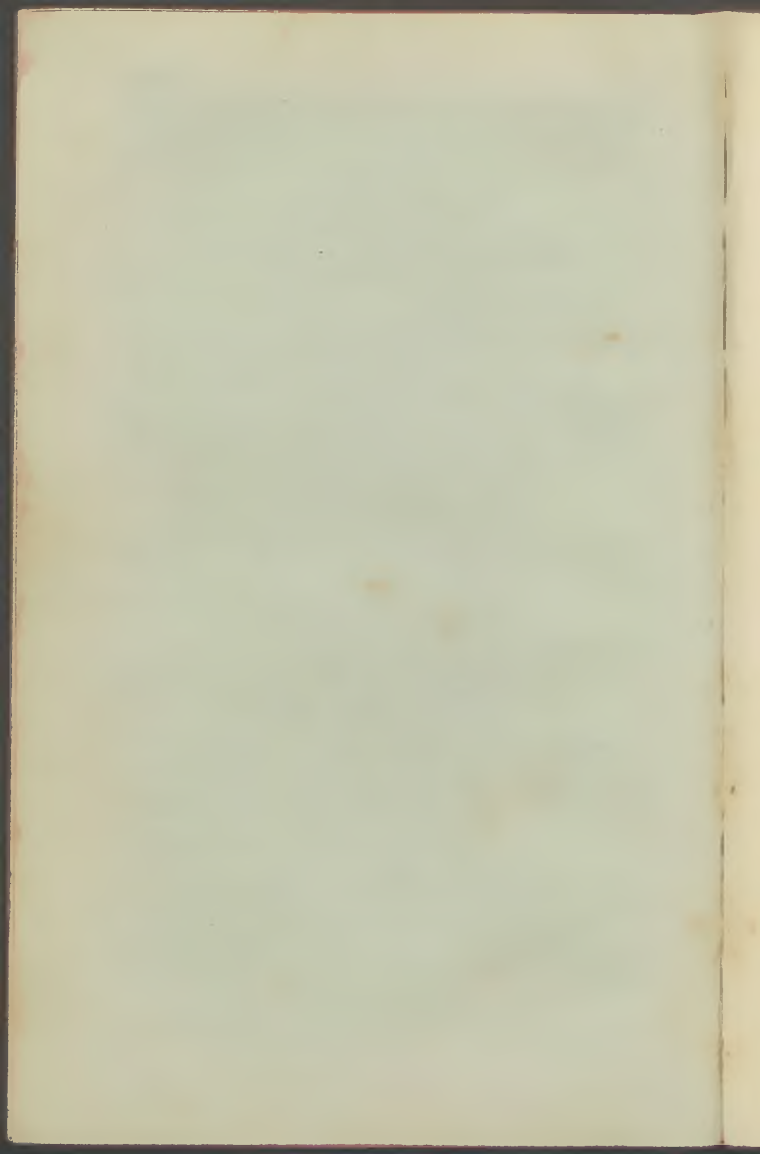
Cond. Präs.: *m* *powiniembym*, -*byś*, -*by*
f *powinnabym*, -*byś*, -*by*
n *powinnobym*, -*byś*, -*by*
 Perff. *powinniśmy*, -*byście*, -*by*
 Sachf. *powinnyśmy*, -*byście*, -*by*

Cond. Prät.: *Sg. m* *powiniembym* — -*byś* — -*by* był
 ob. *byłbym* — *byłbyś* — *byłby* *powiniem*
f *powinnabym* — -*byś* — -*by* była
 ob. *byłabym* — *byłabyś* — *byłaby* *powinna*
n *powinnobym* — -*byś* — -*by* było
 ob. *byłobym* — *byłobyś* — *byłoby* *powinno*

Pl. Perff. *powinniśmy* — -*byście* — -*by* byli
 ob. *bylibyśmy* — *bylibyście* — *byliby* *powinni*

Sachf. *powinnyśmy* — -*byście* — -*by* byli
 ob. *bylibyśmy* — *bylibyście* — *byliby* *powinny*

¹ Ebenso *winiennem*, *winieneś*, *winiem* *ich soll, du sollst, er soll usw.*

A

A, a (a) *n* indef. *n*, *a*.

a (a) 1. *vj.* und; (zas) aber; a to in-

dessen. 2. *int.* hal, ei! [Schirm.]

abazur (aba'zur) *m* ①8 Vampen.

abdykacja (abduka'tsja) *f* ③8

Thronentsagung, Abdankung.

abdykować (~lo'watŝi), *pf. za*~

②20 ab danken. [14 Bibel *f.*]

abecadnik (abetŝa'dvnik) *m* ①

abecadło (~lo) *n* ②1 Alphabe't;

~**wy** (~lo'wü) ⑦1 alphabe'tiŝch.

aber(r)acja (abera'tsja) *f* ③8:

~ (umysłowa) Sinnesverwir-

rung.

abo (a'bo) = albo.

abominacja (abomina'tsja) *f*

③8 Widerwille *m*.

abonament (abona'ment) *m* ①19

Abonneme'nt *n*; ~**owy** (~to'wü)

⑦1 Abonnements...

abonent (abo'neut) *m* ①9, ~**ka**

(~ne'ntŝa) *f* ③4² Abonne'nt(in).

abonować (abono'watŝi), *pf. za*~

②20 abonnieren.

absces (a'psŝeŝ) *m* ①3 Absze'ß,

Geschwür *n*.

absolut (apŝo'lvut) *m* ①9 Recht-

haber; *phis.* das Absolu'te;

~**ność** (~lv'noŝtŝi) *f* ④1

Entschiedenheit; ~**ny** (~nü) ⑦1

(-nie) absol'u't; (uparty) recht-

haberisch.

abstrakcyjny (apŝtraktŝü'jny)

⑦1 abitra'ft. [um zu.]

aby (a'bü) damit, daß; mit *inf.*;

acan (a'tŝan) *m* = asan.

ach! (aŝ) ach! [gleich, obwohl.]

acz(ko)wiek (atŝ[ko'vwiek]) ob-;

Adam (a'dam) *m* ①1 Adam; *fig.*

wyzuć starego ~a den alten

Adam ausziehen.

adamasz/ek (adama'sŝeŝ) *m* ①

21¹ Damast; ~**kowy** (~fo'wü)

⑦1 damastien.

administracja (adminiŝtra'tŝja-

ja) *f* ③8 Verwaltung; ~**cyjny**

(~ŝü'jny) ⑦1 Verwaltungs...

administrator (~ŝtra'tor) *m* ①7¹,

~**ka** (~ŝtrato'rŝa) *f* ③4² Ver-

walter(in); ~**ski** (~ŝŝi) ⑦9

Verwalter...

administrować (~ŝtro'watŝi), *pf.*

za~ ②20 (*instr.*) verwalten.

admiralski (admira'lvŝŝi) ⑦9

Admirals...

[mira'l.]

admiral (admira'l) *m* ①1 Ad-}

admonicja (admonii'tŝja) *f* ③8

Ermahnung. [Ehrung.]

adoracja (adora'tŝja) *f* ③8 Ber-}

adorator (~tor) *m* ①7¹, ~**ka** (~

to'rŝa) *f* ③4² Verehrer(in).

adorować (~ro'watŝi) ②20 ver-

ehren.

adres (a'dreŝ) *m* ①3 Anschrift

f, Adre'ŝŝe *f*.

adresować (adreŝo'watŝi), *pf.*

za~ ②20 adressieren.

Adrjatyk (adrja'tuf) *m* ①14

Adria'tiŝches Meer *n*.

adwokac'ki (adwoka'tŝŝi) ⑦9

Adwoka'ten...; ~**two** (~two) *n*

②1 Advokatenberuf *m*.

adwokat (adwo'fat) *m* ①9 Rechts-

anwalt, Adwoka't; ~**owa** (~to'-

wa) *f* ⑦22 Frau Rechtsanwält.

Adyga (adu'ga) *f* ③4 Etŝch.

afekt (a'fekt) *m* ①19 Affe'ft;

~**acja** (~ta'tŝja) *f* ③8 Biererei;

~**ować** (~to'watŝi) ②20 zur

ŝchau tragen.

aferysta (afeŝü'ŝta) *m* ③17

Geschäftiguer,

afisz (a'fiš) *m* ①30¹ Mauer-
anschlag; ~**er** (a'fi'šer) *m* ①7
Bettelankleber.

afiszować (a'fišo'watš), *pf.*
za ②20 flieben, anschlagen; ~
się (*instr.*) zur Schau tragen.

aforyzm (afo'rūzm) *m* ①3 Ge-
danke, Denkspnd.

afront (a'front) *m* ①10¹ Schimpf;
~ zrobić einen Schimpf antun.

Afryka (afrū'fa) *f* ③4¹ A'frika *n*;
~**nka** (ka'nka) *f* ③4² A'frika-
nerin; ~**ńczyk** (ka'nitšuk) *m*
①14 A'frika'ner; ~**ński** (ka'nitš) ⑦9
afrikanisch.

agat (a'gat) *m* ①10 A'gat;
~**owy** (to'wū) ⑦1 A'gat...

agien|cja (a'gie'ntšja) *f* ③8
Agentur; ~**cyjny** (tšū'jnu) ⑦1
Agentur...

Agnieszka (a'gnie'ška) *f* ③4¹
Agnes.

agonja (ago'nja) *f* ③8 Todes-
kampf *m*, Agonie'.

agrest (a'grešt) *m* ①10¹ Stachel-
beere *f*; ~**owy** (to'wū) ⑦1
Stachelbeer...

ajl (aj) *ei*, o weh!

ajencja (aje'ntšja) *f*. agencja.

ajent (a'jent) *m* ①9 A'gent.

akacja (aka'tšja) *f* ③8 Akazie,
Akazienbaum *m*; ~**owy** (to'wū) ⑦1
Akazien...

akademicki (akadem'ičš) ⑦9
akademisch; ~**ik** (be'mič) *m*
①14 (stuchacz) Hochschüler;
(członek akademji) Mitglied *n* der
Akademie der Wissenschaften.

akademja (akabe'mja) *f* ③8 Aka-
demie'; ~ handlowa Handels-
akademie; ~ sztuk pięknych
Kunstakademie; ~ umiejętności
Akademie der Wissenschaften.

akcja (a'tšja) *f* ③8 Aktio'n,
Handlung; * Aktie; ~**jonarjusz**
(jona'rjuš) *m* ⑦33 Aktionä'r.

akcyjny (aktšū'jnu) ⑦1 Aktien...

akcyz|a (aktšū'fa) *f* ③1 Ver-

brauchs-, Verzehrungs-steuer;
~**owy** (so'wū) ⑦1 Steuer...

aklimatyzować (aklimatūso'-
watš), *pf.* **za** ②20 aklimati-
sieren; ~ się sich eingewöhnen.

akompañament (akompañaj'-
ment) *m* ①19 Begleitung *f*.

akompañator (ator) *m* ①7¹, ~**ka**
(to'rka) *f* ③4² Begleiter(in).

akompañować (ajo'watš), *pf.*
za ②20 (*dat.*) begleiten (*acc.*).

akord (a'fort) *m* ①6 Akko'rd.

aksamit (akša'mit) *m* ①10¹
Samt; ~**ny** (mi'tnu) ⑦1 sam-
ten, von Samt. [Aufzug.]

akt (akt) *m* ①10¹ Akt; Thea. Akt,)

aktor (a'ttor) *m* ①7¹, ~**ka** (to'r-
ka) *f* ③4² Schauspieler(in); ~**ski**
(tš) ⑦9 Schauspieler...; ~
stwo (štvo) *n* ②1 Schauspiel-
kunst *f*.

aktualność (aktua'lnošitš) *f*
④1 Aktualität, augenblickliche
Wichtigkeit; ~**ny** (nu) ⑦1 (-nie)
aktue'll, zeitgemäß.

akuratność (afura'tnoštš) *f* ④1
Pünktlichkeit, Genauigkeit; ~**ny**
(nu) ⑦1 (-nie) pünktlich, ge-
nau.

akuszer (aku'šer) *m* ①7¹ Ge-
burtshelfer; ~**ka** (šerka) *f*
③4² Hebamme; ~**ski** (štš) ⑦9
geburtshilflich; ~**stwo** (štvo)
n ②1 Geburtshilfe *f*.

akwarela (akware'la) *f* ③5
Aquarell *n*; ~**owy** (to'wū)
⑦1 Aquarell...; farby ~**owe**
Wasserfarben. [Machen *n*.]

Akwisgran (akwi'šgran) *m* ①3
alabaster (alaba'šter) *m* ①22⁴
Alabaster; ~**trowy** (tro'wū) ⑦1
aus Alabaster, alabastern.

alba (a'lba) *f* ③1 Chorhemd *n*.
albercik (albe'rtšič) *m* ①13²
wei Teegebäd *n*. [... oder.]

albo (a'lbo) *oder*; ~... ~*entweder*;
albowiem (albo'wjem) *denn*.

alboż (a'lboš) *fragend*: *oder?*

album (a'libum) *m* ①3 Album n; **owy** (amo'wu) ⑦1 Album...
ale (a'le) aber, doch; nach einer Negation: sondern; nikt nie jest bez ~ niemand ist ohne Fehler.
aleja (alie'ja) *f* ③8 Allee'.
alaluja (alie'lu'ja): wesolego ~! fröhliche Oftern!
alambik (alie'mbik) *m* ①13² Destillierkolben; **owy** (fo'wu) ⑦1 abgezogen (Branntwein).
ależ (a'leş) = verstärktes ale.
alić (a'litš), **aliści** (ali'šitšji) siehe! [rung *f.*]
aljaż (a'lašč) *m* ①30 Begie-
aljenacja (aljena'tšja) *f* ③8 Ver-
 äußerung. [Sermespulver *n.*]
alkiermes (alšie'rmeš) *m* ①3
alkierz (a'lišiešč) *m* ①30¹ Al-
 to'ben.
aloes (alio'eš) *m* ①3 Alo'e *f*;
owy (alioešo'wu) ⑦1 Aloe...
Alojzy (alio'jšu) *m* ⑦2 (*pl. nom.*
u. voc. Alojzowie) Alois.
Alpejczyk (alpe'jitschuk) *m* ①14
 Alpenbewohner.
Alpy (a'lipu) *f/pl.* ⑤3 Alpen.
alt (alit) *m* ①10 Alt, Altstimme *f.*
altan'a (al'ta'na) ③1, ~ka (ta'n-
 ta) ③4² *f* Saube. [Aufregung.]
alteracja (alitera'tšja) *f* ③8
alterować (ro'watšji) sie, *pf.* z~
 sie ④20 sich aufregen.
altowy (alito'wu) ⑦1 Alt...
altówka (altu'fka) *f* ③4² Bio'la,
 Bratsche.
altysta (alitu'šta) *m* ③17 Altist.
Alzacja (al'ša'tšja) ③8 Elsaß *n*;
icznyk (itšchuk) *m* ①14 Elsaßer.
ałun (a'łun) *m* ①3 Alan'n; **owy**
 (aluno'wu) ⑦1 Maun...
amant (a'mant) *m* ①9, ~ka (a-
 ma'ntka) *f* ③4² Liebhaber(in).
amarantowy (amaranto'wu) ⑦1
 (-wo) amarantrot.
amator (ama'tor) *m* ①7¹, ~ka
 (to'rka) *f* ③4² Liebhaber(in);
ski (šči) ⑦9 Liebhaber...;

stwo (štwo) *n* ②1 Liebhaber-
 rei *f.*
amazonka (amazo'ntka) *f* ③4²
 Amazone; (suknia) Damenreit-
 kleid *n*; ☉ 2 Amazonenstrom *m.*
ambaras (amba'raš) *m* ①3 Ver-
 legenheit *f.*
ambarasować (šo'watšji), *pf.*
za~ ④20 in Verlegenheit brin-
 gen. [heifel.]
ambarasowny (šo'wnti) ⑦1
ambasada (ambas'a'da) *f* ③2
 Botschaft; **or** (o'dor) *m* ①7¹
 Botschafter; **orowa** (odoro'wa)
f ⑦20 Gemahlin des Botschaf-
 ters; **orski** (do'ršči) ⑦9 Bot-
 schafter...; **orstwo** (do'rštvo)
n ②1 Botschafterstellung *f*;
 (osoby) Botschafter *m* samt Ge-
 mahlin.
ambicja (ambij'tšja) *f* ③8 Ehr-
 geiz *m*; **onować** (jono'watšji)
 ④20 streben (o *acc.*, do *gen.*
 nach *dat.*).
ambit (a'mbit) *m* ①10¹ = am-
 bicja; **ny** (šči'tu) ⑦1 (-nie)
 ehrgeizig.
ambona (ambo'na) *f* ③1 Kan-
 zel; spaść z ambony Verlobte:
 aufgeboden werden.
ambulans (ambu'lanš) *m* ①3
 Ambula'nz *f*, Feldspital *n*; **o-
 wy** (šo'wu) ⑦1 Ambulanz...
Ameryka (ameru'ta) *f* ③4² Ame-
 rika *n*; **nin** (ša'n'in) *m* ①40¹
 Amerikaner; **nka** (ša'nta) *f*
 ③4² Amerikanerin; **ński** (š-
 ta'nšči) ⑦9 amerikanisch.
amfilada (amfi'la'da) *f* ③2 Him-
 merfolge.
amorek (amo'reš) *m* ①21 Liebes-
 gott; amorki *pl.* Amore'tten *f/pl.*
amory (amo'ru) *m/pl.* ⑥1 Liebe-
 lei *f.* [Näschchen *n.*]
amputka (ampu'lka) *f* ③4² Wief-
amunicja (amuni'tšja) *f* ③8
 Munition *n*; **cyjny** (štju'ntu)
 ⑦1 Munitions...

analfabeta (analfabe'ta) *m* ③17
Analphabe't.

analiza (anali'ja) *f* ③1 Analy'se.

ananas (ana'naš) *m* ①21 Ana-
naš *f*; iron. sauberer Vogel;
~owy (ˌbo'wū) ⑦1 Ananas...

androny (andro'nū) *m/pl.* ⑥1
Gewäſch *n*, alberneſ Zeug *n*;
~ pleść ob. prawie dummeeſ
Zeug ſchwaſen. [Junge.]

andrus (a'ndruš) *m* ①2 Gaſſen-}

andrut (a'ndrut) *m* ①21 Waſſel*f.*

Andrzej (a'ndžej) *m* ①281 An-
dreaſ.

anegdotja (anegdo'ta) ③22, ~
ka (ˌdo'ta) ③42 *f* Anekdo'te;
~yczny (ˌdotū'tſchnū) ⑦1 anek-
dotiſch, Anekdoten...

anem|iczny (anemi'tſchnū) ⑦1
anä'miſch, blu'tarm; ~ja
(ane'mja) *f* ③8 Anämie', Blut-
armut.

Angiel|ka (angie'liſa) *f* ③42
Engländerin; **zskl** (ˌſli) ⑦9
engliſch; **zszczyzna** (ˌſtſchū'ſ-
na) *f* ③1 engliſche Sprache,
engliſcheſ Weſen *n*.

angin|a (angli'na) *f* ③1 Raſchen-
bräune; ~owy (ˌno'wū) ⑦1
bräuneartig. [Länder.]

Anglik (a'ngliſ) *m* ①14 Eng-}

Anglja (a'nglja) *f* ③8 England *n*.

ani (a'ni) nicht einmal, auch
nicht; ~ ... ~ weber ... noch.

aniol (a'niel) etc. *f.* anioł.

anielica (anie'li'tſa) *f* ③9 En-
gelſweſen *n*.

aniel|ski (anie'liſki) ⑦9 (-ko)
engelhaft; ~skość (ˌſtoſki'tſi) *f*
④1 engelhafteſ Weſen *n*.

anilin|a (anili'na) *f* ③1 Anilin
n; ~owy (ˌno'wū) ⑦1 Anilin...

animozja (animo'zja) *f* ③8 Un-
wille *m*. [Wut.]

animusz (ani'muſch) *m* ①30}

anioł (a'niol) *m* ①17 Engel; 2
Pański engliſcher Gruß; 2 stróż
Schußengel; ~czek (ˌko'tſchek),

~ek (anio'leł) *m* ①21 Engelchen
n; ~ek z rozkami Teufelchen *n*.

aniwersarz (aniwe'rſaſch) *m*
①33 Jahreſfeier *f*. [eher alſ.]

aniżell (anliže'li) nach *comp.* alſ.}

ankra (a'nfra) *f* ③23 Anker *m*,
Klammer; ~ować (ˌkro'watſi)
①20 verankern.

ano (a'no oder ano') *ej.* (nuże)
wohlan; (więc) alſo.

anonim (ano'nim) *m* ①21 ano-
nym'e Buſchriſt *f*; ~owy (ˌmo'-
wū) ⑦1 anonym.

anons (a'nonſ) *m* ①3 Anzeige *f*.
anormal|ność (anorma'lnoſti'tſi)
f ④1 Abnormität; ~ny (ˌnū)
⑦1 anormal.

ansa (a'nſa) *f* ③1 Groß *m*;
mieć anę do (*gen.*) Groß gegen
(*acc.*) hegen. [Enſe'mble *n*.]

ansambl (a'nſambli) *m* ①30}

antaba (anta'ba) *f* ③1 Hand-
habe. [Häßchen *n*.]
antafek (anta'leł) *m* ①21^b }

Ant|lek (a'nteł) *m* ①20 Anton;
~kowy (ant'ko'wū) ⑦1 beſ Anton.

antenat (ante'nat) *m* ①9 Vor-
fahr, Ahn; ~ka (ˌna'ta) *f* ③42
Vorfahrin, Ahnfrau.

Anto|ni (anto'ni) *m* ⑦24 An-
ton; ~niowy (ˌnio'wū) ⑦1 An-
tonſ. [(*dim.* zu Anton).]

Antoś (a'ntoſi) *m* ①11¹ Toni;

antrakt (a'ntrakt) *m* ①10¹ Zwi-
ſchenakt; ~owy (ˌto'wū) ⑦1
Zwiſchenaktſ...

antyczny (antū'tſchnū) ⑦1 anti'k.

antyk (a'ntūł) *m* ①13² Antiqui-
tät *f*.
antykwar|nia (antū'kwa'rnja) *f*
③6³ Antiquaria't *n*; ~yczny
(ˌrū'tſchnū) ⑦1 antiqua'riſch.

antykwarz (antū'kwaſch) *m* ①33
Antiqua'r (Buchhändler).

antylopa (antū'lo'pa) *f* ③1 An-
tilope.

antypa|tja (antū'pa'tja) *f* ③8 Ab-
neigung, Widerwille *m*; ~tyczny

- (~tú'tschnú) ⑦1 antipa'thisch, zuwider. **[[tische Pfeife.]**
- antypka** (antú'pfa) f ③4² tür-
Anusila (anu'fja) f ③6⁸ Mädchen
 n; ~n (~fjin) ⑦17¹ Mädchen.
anuż (a'nufch) wenn aber doch.
anyż/(ok) (a'nufch, anú'gef) m
 ①30 (①21'a) Anis; ~**kowy**
 (~schto'wu) ⑦1 Anis...; ~(**ków-**
ka (~sch|f|u'fła) f ③4² Brannt-
 wein m. **[[hansea'tisch, Hanfa...]**
- anzoatycki** (anzeatú'tschli) ⑦9
apel (a'peli) m ①30 Apffel.
apelować (~io'watſi), pf. za~
 ②20 appellieren.
apety|cik (apetú'tschit) ①13² ge-
 ringer Appetit; ~**czny** (~tſchnú)
 ⑦1 (-nie) appetitlich.
apetyt (ape'tút) m ①10¹ Appeti-
 ti't; ~**ny** (~tú'tnú) ⑦1 (-nie)
 appetitlich. **[[apollinisch.]**
- apol(l)ínski** (apoli'nischli) ⑦9
apoplek|sja (apople'fja) f ③8
 Schlag(anfall) m; ~sja tknięty
 vom Schläge getroffen; ~**tyczny**
 (~tú'tschnú) ⑦1 Schlag...; ~**tyk**
 (~plie'ftuf) m ①14 Apoplek-
 tiker. **[[apostolisch.]**
- apostolski** (apofstó'fſtli) ⑦9
apostoł (apo'fstoł) m ①1 Apostel.
aproba|cja (aproba'fja) ③8, ~ta
 (~ta) ③2² f Approbatio'n.
aptecz|ka (apte'tſchfa) f ③4²
 Hausapotheke; ~**ny** (~nú) ⑦1
 Apotheker...
apte|ka (~fa) f ③4¹ Apotheke;
 ~**karski** (~ka'rſtli) ⑦9 Apo-
 theken...; ~**karz** (~te'faſch) m
 ①33 Apotheker; ~**karzowa** (~
 go'wa) f ⑦20 Frau Apotheker.
Arab (a'rap) m ①1 Araber; ~**ja**
 (ara'bja) f ③8¹ Arabien n; ~**ski**
 (ara'pſtli) ⑦9 arabisch.
arbutz (a'rbutſ) m ①2¹ Kürbis;
 fig. dostać ~a einen Korb er-
 halten; ~**owy** (~so'wu) ⑦1
 Kürbis... **[[Erzengel.]**
- archanioł** (archa'nioł) m ①17
arcy... (a'rtſú...) in 8ſſan: erz...,
 Erz...; ~**biskup** m Erzbiſchof;
 ~**biskupi** erzbifchöflich; ~**dzieło**
 n Meifter-ftüd, -werk; ~**kapłan**
 m Hoheprieſter; ~**książę** m Erz-
 herzog; ~**książęcy** erzherzoglich;
 ~**księstwo** n Erzherzogtum; ~
 ~**księżna**, ~**księżniczka** f Erz-
 herzogin; ~**pasterz** m geiftlicher
 Oberhirt.
aren|da (are'nda) f ③2 Pacht;
 ~**darka** (~da'rfa) f ③4² Pächte-
 rin, Pächterſfrau; ~**darski** (~
 da'rſtli) ⑦9 Pacht...; ~**darz**
 (are'ndaſch) m ①33 Pächter.
arendować (~do'watſi), pf. za~
 ②20 pachten.
areszt (a'reſcht) m ①10 Arreſt.
aresztować (~to'watſi), pf. przy~
 za~ ②20 kogo: arretieren, ver-
 haften; co: in Beſchlag nehmen.
arfa (a'rfa) f ③1 Harfe; ~
 Kornfege; ~**Jarka** (arſja'rfa) f
 ③4² Harfenſpielerin; ~**Jarski**
 (~ja'rſtli) ⑦9 Harfenſpiel(er)...;
 ~**Jarz** (a'rſjaſch) m ①33 Harfen-
 ſpieler.
argument (argu'ment) m ①19
 Argume'nt n, Beweisgrund.
arja (a'rja) f ③8 Arie.
arka (a'rfa) f ③4¹ Arche; ~ przy-
 mierza Bundeslade.
arkan (a'rfan) m ①3 Schlinge f.
arkusik (arku'ſiſk) m ①13²
 kleiner Bogen.
arkusz (a'rfuſch) m ①30¹ Bogen;
 (papieru) Papierbogen; ~**owy**
 (~ſcho'wu) ⑦1 Bogen..., Folio...
arlekin (arlio'tin) m ①1¹ Har-
 telin, Hanswurst.
armat|ja (arma'ta) f ③2² Kanone,
 Geſchütz n; ~**ni** (~tnú) ⑦13
 Kanonen..., Geſchütz...
armja (a'rmja) f ③8 Armee',
 Heer n.
ar(r)ogan|cja (aroga'ntſja) f ③8
 Anmaßung, Frechheit; ~**cki** (~
 tſtli) ⑦9 (-cko) anmaßend.

ar(r)ogant (aro'gant) *m* ①9 anmaßender Mensch, Frechling; **ka** (ka'ntka) *f* ③4² anmaßendes, freches Weib *n*.
arsenał (arše'nał) *m* ①3 Arsenal *n*, Benghans *n*.
arszenik (aršče'nik) *m* ①13 Arsenik; **owy** (to'wü) ⑦1 Arsenik... [Schlag-ader.]
arterja (arto'ria) *f* ③8 Puls-,
artretyczny (artretü'tšnu) ⑦1 gödtlich, Gödt...; **zm** (tro'tüsm) *m* ①3 Gödt *f*.
artykuł (artü'tul) *m* ①3 Artikel.
artylerja (artü'lerja) *f* ③8 Artillerie'; **ryjny** (rü'jny) ⑦1, **rzycki** (rü'tšiki) ⑦9 Artillerie...; **rzyta** (rü'ta) *m* ③17 Artilleri'ft.
artyſta (artü'ta) *m* ③17 Künstler; **stka** (štka) *f* ③4² Künstlerin; **styczność** (štü'tšnošt) *f* ④1 Künstlerium *n*; **styczny** (štü'tšny) ⑦1 (-nie) künstlerisch.
artyzm (a'rtüsm) *m* ①3 Kunstfertigkeit *f*. [Vrie.]
aryjka (arü'jka) *f* ③4² kleine
as (aš) *m* ①2 As *n*, Daus *n*.
asan (ašan) *m* ①2 Ref. Herr.
asekuracja (ašekura'tšja) *f* ③8 Versicherung; **yjny** (štü'jny) ⑦1 Versicherungs...
asekurować (to'watš), *pf. za-* ②20 affekurieren, versichern.
asenterunek (ašentoru'nef) *m* ①21¹a Affentierung *f*; **kowy** (to'wü) ⑦1 Affentierungs...
aseptyka (ašeptü'fa) *f* ③4¹ Aseptik.
aspan (ašpan) *m* = asan.
aster (aštor) *m* ①22⁴ Aster *f*.
astma (aštma) *f* ③1 Asthma *n*.
asumpt (ašumpt) *m* ①3 Vorwand.
asygnacja (ašügnatšja) *f* ③8 Anweisung; **cyjny** (štü'jny) ⑦1 Anweisungs...

asygnować (ašügnowatš), *pf. wy-* ②20 anweisen.

at (at) = ot.

atak (a'tał) *m* ①13 Angriff, Atakta'đe *f*; **š** Anfall; ~ **apoplektyczny** Schlaganfall.

atakować (atafo'watš), *pf. za-* ②20 angreifen, anfallen.

ataman (ata'man) *m* ①2 Kosakenhauptmann.

atencja (ato'ntšja) *f* ③8 Aufmerksamkeit, Ehrerbietung.

Ateny (ate'ny) *f/pl.* ⑤3 Athe'n *n*.

ateusz (ate'uš) *m* ①33 Athei'ft; **owski** (ščo'ški) ⑦9 atheistisch. [(Buch.)]

atlas (a'tiaš) *m* ①2¹ Atlas

atłas (a'tiaš) *m* ①3 Atlas (Stoff); **owy** (šo'wü) ⑦1 atlasen, von Atlas.

atmosfera (atmošfera) *f* ③2² Atmosphäre; **yczny** (rü'tšny) ⑦1 atmosphärisch.

atoli (ato'li) aber, jedoch.

atom (a'tom) *m* ①3 Atom *n*.

atrakcja (atra'tšja) *f* ③8 fig. Anziehung, Anziehungsmittel *n*.

atrament (atra'ment) *m* ①19 Tinte *f*; **owy** (to'wü) ⑦1 Tinten... [ten' r.]

audytor (audü'tor) *m* ①7¹ Audi-

August (au'gušt) *m* ①1 Au'gušt.

aukcja (au'tšja) *f* ③8 Auktion; **cyjny** (štü'jny) ⑦1 Auktions...

aura (au'ra) *f* ③2³ Wetter *n*.

austerja (auštö'ria) *f* ③8 Wirtshaus *n*.

Austrja (auštrja) *f* ③8 Österreich *n*; **cki** (ja'tški) ⑦9 österreichisch; **czka** (ja'tška) *f* ③4² Österreicherin; **k** (auštrjak) *m* ①14 Österreicher.

autentyczny (autontü'tšnošt) *f* ④1 Authentizität; **tyczny** (tü'tšny) ⑦1 authentisch; **tyk** (auto'ntüł) *m* ①13² Authentisches *n*, Wahres *n*.

autograf (aũto'graf) *m* ①3 Autogra'ph *n*.
autor (aũ'tor) *m* ①7¹ Urheber, Gründer; (pisarz) Schriftsteller.
autorament (a'ra'ment) *m* ①19 Werbung *f*; człowiek dawnego (ob. starego) ~u Mann von altem Schrot und Korn.
autor|ka (aũto'rka) *f* ③4² Urheberin; (pisarka) Schriftstellerin; ~ski (~stwi) ⑦9 Autor...; ~stwo (~stwo) *n* ②1 Autorschaft *f*.
awans (a'wanš) *m* ①3 Awance-me'nt *n*, Beförderung *f*; *pl.* ~e Entgegenkommen *n*; ~e robic entgegenkommen.
awansować (~šo'watš) *pf. za.* ~ ②201 vorrücken.
awantaz (awa'ntaš) *m* ①30 Vorteil; na ~ zum Vorteil.
awantur|a (awantu'ra) *f* ③2³ (przygoda) Abenteuer *n*; (kłótnia) Kravall *m*; ~nica (~turni'ŭŭa) *f* ③9 Abenteuerin; ~niczy

(~ni'tšŭ) ⑦4 abenteuerlich; ~nik (~tu'rnik) *m* ①14 Abenteuerer; (zaczepnik) Händelsucher.
awanturować (~turo'watš) *isię. pf. za.* ~się ②20 ein abenteuerliches Leben führen; (zaczepiac) Händelsuchen.
azali (aša'li) *ob.*
azard (a'fart) *m* ①6 Zufall, Geratewohl *n*; ~ować (~do'watš) ②20 riskieren, auf's Spiel setzen; ~owny (~do'wnŭ) ⑦1 Hazard..., flegant.
Azja (a'sja) *f* ③8 Asien *n*; ~ Mniejsza Kleinasien *n*; ~ta (ašja'ta) *m* ③17 Asiat; ~tka (~tka) *f* ③4² Asiatin; ~tycki (~tu'tšŭ) ⑦9 asiatisch.
azot (a'šot) *m* ①10¹ Stickstoff; ~owy (~to'wŭ) ⑦1 stickstoffhaltig.
aż (aš) *biš*; (ze) *daš*.
ażurowy (ašuro'wŭ) ⑦1 durchsichtig, durchsüchen.

B

b. Abf. für były.
ba (ba) *ja* freilich, ja sogar.
baba (ba'ba) *f* ③1 (sp. altes) Weib *n*; P Hebamme; *fig.* Memme; (ciok) Hammelock *m*; (pieczywo) Napfluchen *m*, Gugelhupf *m*; *pl.* ~r. Baby die Pleja'den.
bab|cia (ba'ptšla) *f* ③6 Großmutter; ~cin (~šŭin) ⑦17 der Großmutter (gehörig); ~eczka (babe'tška) *f* ④3² (Groß-) Mütterchen *n*.
babi (ba'bi) ⑦13 weiblich; ~e lato *n* Altweiber Sommer *m*.
babiarz (~bjaš) *m* ①33 Weichling; (donzuan) Weibernarr.
ba|bić (~bi'tšŭ) ②2 Geburtshelferdienste leisten; ~bienie (~bje'nie) *n* ②13 Geburtshilfe *f*.
Babilon (babli'von) *m* ①2 Ba'bylon *n*; ~ński (~li'o'nšŭ) ⑦9

babylonisch; ~ńska wieža der babylonische Turm.
babin|a (~bi'na) ③1, ~ka (~bi'nka) ③4² *f* gutes Mütterchen *n*.
babiniec (~bi'uietš) *m* ①34² Vorhalle *f* einer Kirche.
babka (ba'pka) *f* ③4² = babcia; (pieczywo) Napfluchen *m*; ~ Wegerich *m*; ślepa ~ ciuciu ~ Blindesuh (Kinderspiel).
babrac (ba'bratšŭ) *pf. za.* ~ ②9 wühlen (w *loc.* in *dat.*); *fig.* jüdeln, schmieren.
babranina (babrani'na) *f* ③1 Schmiererei, Sudelei.
bab|ski (ba'pšŭ) ⑦9 (alt)weiblich; (Alt-)Weiber...; ~sko (~što) *n* ②8, ~sztyl (~štŭlŭ) *m* ①29 elendes Weib *n*, Bettel *f*.
babu|la (babu'la) ③5, ~leńka (~le'niŭka) ③4², ~nia (~niŭa) ③6,

- ~sia (bɔ'ɕja) ③6 f (alteß) Wüterchen n, Großmütterchen n.
- baca** (ba'tɕa) m ③11 Oberjenne. [Schwerek Pferd n.]
- bachmat** (ba'ɕmat) m ①2
- bachór** (ba'ɕur) m ①26² Fraß; (zydek) Zudenjunge.
- baciar|ski** P (batɕja'rɕɕi) ⑦9 Schelmen..., Gauner...; ~**stwo** P (bɔ'two) n ②1 Gaunerstreich m.
- baclarz** P (ba'tɕiaɕ) m ①33 Schelm, Gauner. [ſche f.]
- bacik** (ba'tɕiɕ) m ①13² Beitel-
- bacówka** (batɕu'fka) f ③4² Sennhütte.
- bacz|ność** (ba'tɕnoɕtɕi) f ④1 Aufmerksamkeit; ~l Achtung!; ~**ny** (nɔ) ⑦1 (-nie) aufmerksam.
- baczyć** (bɔ'tɕɔtɕi) ⑫12 achtgeben.
- bać** (batɕi) się ⑩1 (gen.) fürchten (acc.), sich fürchten vor (dat.); ~ się o (acc.) für (acc.) fürchten.
- badac** (ba'batɕi), pf. z., wy~ ⑩1 (er)forſchen; ~^z unterſuchen; ~^z verhören.
- badacz** (bɔ'ɕ) m ①33 Forſcher.
- badanie** (bada'nie) n ②13 (Str-) Forſchung f; Unterſuchung f; Verhör; ~ **świadców** Zeugenverhör. [Forſcher..., forſchend.]
- badawczy** (bada'ɕtɕɔ) ⑦4 (-czo)
- Badena** (bade'na) f ③1 Baden n; **Badeńczyk** (bade'niɕɔɕ) m ①11¹ Badener.
- badyl** (ba'dul) m ①29² Stengel; pl. ~o Unkraut n.
- bagatela** (bagate'la) f ③5 Kleinigkeit. [z~ ⑩20geringschätzen.]
- bagatelizować** (bɔ'ɕiɔ'watɕi), pf.
- bagatelka** (bɔ'tɕa) f ③4² ~^z Bagatellſache, -verfahren n.
- bagien|ka** (bagie'nka) f ③4² Sumpfgraß n; ~**ko** (ko) n ②9 kleiner Sumpf m; ~**ny** (nɔ) ⑦1 Sumpf...
- bagnet** (ba'gnet) m ①10 Bajonette n; iſc na ~y mit gefälltem Bajonett angreifen.
- bag|nisko** (bagni'ɕko) n ②8 Sumpf-, Moor-gegend f; ~**nisty** (nɔ'i'ɕtu) ⑦7 (-sto) ſumpfig, morafiig; ~**no** (ba'gno) n ②7 Sumpf m, Moraf m, Moor.
- baja** (ba'ja) f ③8 Barchent m.
- bajać** (ba'jatɕi), pf. na~ ⑩16 faulieren; iron. ſchwagen.
- bajarz** (ɔ'jaɕ) m ①33 Märchenerzähler; iron. Schwäger.
- ba|bardzo** (bajba'rɔɕo) adv. uważać kogo za ~ j-n für nichtſ)
- bajca** etc. f. bajca usw. [halten.]
- bajca|larka** (bajtɕa'rka) f ③4² Märchenerzählerin; ~**rz** (ba'jɕɔɕɔ) m ①33 Märchenerzähler.
- bajda** (ba'jda) 1. f ③2 = bajka. 2. m ③14 = bajarz.
- bajdurzyć** (bajdu'ɕutɕi) ⑫12 ſchwagen, ſalbadern.
- bajecz|ka** (baje'tɕka) f ③4² Märlein n; ~**ność** (nɔ'ɕɔtɕi) f ④1 Fabelhaftigkeit; ~**ny** (nɔ) ⑦1 (-nie) märchenhaft, fabelhaft; ~ne dzieje pl. ſagenhafte Geſchichte.
- baj|ka** (ba'jka) f ③4² Märchen n, Fabel; ~**kops** (ko'pɕiɕ) m ①2 Märchen-, Fabel-dichter.
- bajofski** (bajo'niɕi) ⑦9: bajonska suma Heibengeld n.
- bajura** (baju'ra) f ③2⁸ Pfütze, Lache.
- baka** (ba'fa) f bloß im acc.: bakę komu świecić j-m ſchmeicheln.
- bakalja** (baka'lja) f ③8, mst-pl. Süßigkeiten. [Schulmeister.]
- bakalarz** (baka'laɕ) m ①33
- bakier** (ba'tier): na ~ ſchieß; czapkę włożyc na ~ die Mütze ſchießrücken; fig. być z kim na ~ mit j-m geſpannt ſein.
- bakun** (ba'tun) m ①2¹ gewöhnlicher Tabak, Knaſter.
- bal** (bal) m ①30 Ball, Ballfeſt n; fig. ſprawic komu ~ j-m e-n Denkfettel geben, j-m zuſetzen.

balans (ba'lanʃ) *m* ①3 Schwebel
f Gleichgewicht *n*; **Jer** (la'nʃ-
jer) *m* ①7 Schmelgel.
balansować (ˌbo'watʃi), *pf. po-*
①20 in der Schwebel (ob. im
Gleichgewicht) halten.
balaski (balia'ʃti) *m/pl.* ⑤1 Ge-
länder *n*.
baldaszek (balda'szef) *m* ①21
Dolbe *f*; **kowy** (ˌko'wü) ⑦1
Dolben..., dolbenständig.
balet (ba'let) *m* ①10 Balle'tt *n*;
mlistr (bal'e'tmliʃtʃ) *m* ①33
Ballettmeister; **nica** (bal'e-
ni'tʃa) ③9, **niczka** (ˌni'tʃka)
③4² Ballett tänzerin **niczy**
(ˌni'tʃü) ⑦ Ballett.. **nlk**
(ˌle'tnik) *m* ①14 Ballett tänzer.
ballk (ba'liʃ) *m* ①13 Tanzkrän-
zchen *n*.
balja (ba'lja) *f* ③8 Waschfaß *n*.
balon (ba'lon) *m* ①2¹ Ball,
Spielball; ~ (napowietrzny)
(Enst-)Ballon; **lk** (ˌlo'niʃ)
m ①13² kleiner Ballon.
balować (balo'watʃi) *się, pf.*
na.. się ②20 Bälle besuchen;
się unterhalten; **wy** (ˌwü)
⑦1 Ball.. hallmäßig.
ballwiernia (bal'wie'rnja) *f* ③6³
Barbierstube; **wlerz** (ba'li-
wieʃ) *m* ①33 Barbier.
balaguta (balagu'ta) *m* ③18²
Fuhrmann. [schwäzen.]
bałakać (ba'la'katʃi) ③1
bałamuścić (bałamu'tʃitʃi), *pf.*
po.. za.. ②5 verwirrt machen;
(zwodzić) verführen; (paplać)
schwäzen; (wikać sprawy)
schwindelnd; **ctwo** (ˌtʃtwo) *n*
②1 Berwirrung *f*; Verführung
f; Schwindel *m*, Schwinderei *f*.
bałamut (bała'mut) *m* ①9, **ka**
(ˌmu'tka) *f* ③4² Fäbler(in);
Verführer(in); Schwäber(in);
Schwindler(in); **ny** (ˌmu'tnü)
⑦1 (-nie) vermorren, unklar.
Bałkany (bałka'nu) *m/pl.* ⑤1

Balkan *m*; **Kański** (ˌka'niʃti)
⑦9 Balkan...
bałtycki (baltu'tʃki) ⑦9 bal-
tisch, Ostsee...; **tyk** (ba'tuʃ) *m*
①3 Ostsee *f*.
bałuszyć (bału'szütʃi) ②12:
~ *oczy* die Augen aufreißen.
bałwan (ba'wan) *m* ①2¹ Klum-
pen, Bloß; *fig.* Tölpel, Flegel;
(posag) Göße; ~ morski Meeress-
woge *f*; ~ dymu Rauchwolke *f*;
stoi jak ~ er steht da wie ein
Stigöße. [Klumpen..., Bloß...]
bałwaniasty (balwania'ʃtu) ⑦1
bałwanic (ˌwa'niʃti), *pf. za..*
②1 aufwirbeln; ehmury: zu-
sammentreiben; ~ *się* (morze)
Wellen werfen. [vertrotteln.]
bałwaniec (ˌnieʃ), *pf. z..* ①18
bałwanowalność (ˌnowa'toʃitʃi)
f ④1 Plumpheit, Unbeholfen-
heit; Blöbheit; **ty** (ˌtu) ⑦1
(-to) ungeschlacht, plump; töl-
pelhaft.
bałwochwalc (balwo'chwaltʃa)
m ③12, **czyni** (ˌtʃü'wi) *f*
③10 Gößenbiener(in), Heide
m, Heidin *f*; **czy** (ˌtʃü) (-czo)
⑦4 gößenbienerisch; **stwo** (ˌ-
ʃtwo) *n* ②1 Gößendienst *m*,
Abgötterei *f*.
banalny (bana'linü) ⑦1 (-nie)
banal, abgeschmackt.
banaluka (banali'uka) *f* ③4¹
dummes Buch *n*; *pl.* Albern-
heiten; pleść -luki dummes
Zeug reden.
banan (ba'nau) *m* ①2¹ Banane *f*.
banda (ba'nda) *f* ③2 Bande.
bandaż (ba'ndaʃ) *m* ①30²
Banda'ge Verband.
bandażować (ˌgo'watʃi), *pf. za..*
②20 bandagieren, i-m e-n Ver-
band anlegen. [Bandagist.]
bandażysta (ˌgu'ʃta) *m* ③17
bandera (bande'ra) *f* ③1 Flagge.
banderja (bande'ra) *f* ③8 Trupp
m Berittener.

- bandu|ra** (bandu'ra) *f* ③1 Kofakenlaute; *fig.* unbeholfener Mensch *m*, Tölpel *m*; **~rzysta** (˘Gu'ſta) *m* ③17 Lautenspieler.
- bandycki** (bandu'tſki) ⑦9 Banditen...; *po* -ku banditenmäßig.
- bandyta** (bandu'ta) *m* ③17 Bandit, Räuber.
- bania** (ba'nia) *f* ③6 bauchiges Gefäß *n*; Δ Kuppel; Ψ Kürbis *m*; *fig.* Dickbauch *m*.
- banlak** (ba'nlak) *m* ①13² bauchiger Topf; ~ na bieliznę Waschseffel. [luka.]
- banialuka** (banialu'ka) = bana-
baniasty (˘ni'a'ſtu) ⑦7 (-sto) bauchig, kugelförmig.
- banicja** (banii'tſja) *f* ③8 Verbannung, Acht; ~ita (˘ni'i'ta) *m* ③17 Verbannter, Geächteter.
- bank** (bank) *m* ①13 Bank *f*.
- bankier** (ba'ntier) *m* ①7 Bankier; *fig.* reicher Mensch; ~ski (˘ſie'rſki) ⑦9 Bankier..., Wechsel...; *po* ~sku bankiermäßig; ~stwo (˘ſtwo) *n* ②1 Bank-, Wechselgeschäft.
- bankiet** (ba'utiet) *m* ①3 Banke'tt *n*, Festessen *n*; (pobocze) Böschung *f*; *fig.* sprawić komu ~j-m den Kopf waschen.
- bankietować** (˘to'watſi), *pf.* *po* ~ ⑩20 bankettieren, schmausen.
- bankietowy** (˘to'wu) ⑦1 Banke'tt... [note *f*.]
- banknot** (ba'nknot) *m* ①10 Bank-
bankowy (banko'wu) ⑦1 Bank...
bankructwo (bankru'tſtwo) *n* ②1 Bank(e)rott *m*, Zahlungsunfähigkeit *f*.
- bankrut** (ba'nkrut) *m* ①9 Bankerottierer; ogłosić się ~em sich zahlungsunfähig erklären.
- bankrutować** (˘to'watſi), *pf.* *z* ~ ⑩20 Bankerottieren, Bankerott werden.
- bant** (bant) *m* ①10 Balken, Rie-
- gel; *pl.* ~y Hühnersprosse *f*, Tbea-Galerie *f*.
- bańka** (ba'nka) *f* ③4² kleines bauchiges Gefäß *n*; (puszka) Büchse; (łazka) Fläschchen *n*; Ψ Schröpfkopf *m*; ~ na wodzie Wasserblase; ~ mydlana Seifenblase; Ψ bańki stawiać Schröpfen.
- barak** (ba'raf) *m* ①13 Bara'de *f*, Hütte *f*; ~owy (˘to'wu) ⑦1 Baracken...
- baran** (ba'ran) *m* ①2 Schafbock, Widder, Schöpß; *fig.* Schafskopf; *pl.* ~y Schafpelz *m*; nosić na ~a hudepach tragen; ~ek (˘ra'nek) *m* ①21 Hamm *n*, Wämmchen *n*; *fig.* Heuchler; *pl.* ~ki feiner Schafpelz; (chumry) Schafschewollen *f/pl.*
- bara|ni** (bara'ni) ⑦13 Schafbock..., Widder..., Schöpfen...; *fig.* ~nia głowa *f* Schafskopf *m*; ~nica (˘ni'i'tſja) *f* ③9 Schafpelz *m*; ~nina (˘ni'i'na) *f* ③1 Schöpfen-, Hammel-fleisch *n*.
- barankowy** (baranko'wu) ⑦1 Schaf(s)..., Hamm(s)...
- baraszkować** (barasſko'watſi), *pf.* *na* ~, *po* ~ ⑩20 Mutwillen treiben; (gadać) schwätzen; (prózniazyć) müßig gehen.
- barbarz|yniec** (barbaſu'nietſ) *m* ①37¹ Barbar, roher Mensch; ~yński (˘Gu'nſki) ⑦9 barbarisch, roh, grausam; *po* ~yſku auf barbarische Weise; ~yństwo (˘ſtwo) *n* ②1 Barbarei *f*, Roheit *f*, Grausamkeit *f*.
- barchan** (ba'rſhan) *m* ①3 Barchent; ~owy (˘no'wu) ⑦1 von Barchent.
- barczys|tość** (bartſchu'ſtoſi'tſi) *f* ④1 Breitschultrigkeit; ~ty (˘tü) ⑦7 (-sto) breitschultrig.
- baré** (bartſi) *f* ④1 Baumnest *n* der Waldbienen; (otwór w ulu) Flugloch *n*.

bard (bart) *m* ①5¹ Barde, Dichter; **on** (ba'rdon) *m* ①3 Baute *f*, Veier *f*. [*lebarde f*, *Streitart f*.]
bardysz (ba'rduš) *m* ①30¹ Gelb
bardziej (ba'rdušej) *f*. bardzo.
bardzo (ba'rdo) sehr; (moeno) stark, heftig; *empr.* bardziej mehr; *sup.* najbardziej am meisten.
bark (bark) *m* ①13 *mft pl.* ~i Oberarm, Achsel *f*, Schulter *f*; **owy** (ko'wu) ⑦1 Achsel..., Schulter...
bartóg (ba'rdu) *m* ①13⁸ Strohlager *n*, elendes Lager *n*; (smio-cie) Kehrlicht; *fig.* Glend *n*, Armut *f*; (gausnośe) Faulenzerei *f*.
barok (ba'rok) *m* ①13 Barockstil; **owy** (ko'wu) ⑦1 Barock...
barometr (baro'metr) *m* ①8¹ Barometern; **yczny** (trü'tsch-nü) ⑦1 (-nie) barometrisch.
baron (ba'ron) *m* ①1 Baron, Freiherr; **owa** (no'wa) *f* ⑦20 Baronin, Freifrau; **owski** (no'fšči) ⑦9 freiherrlich; po **owsku** wie ein Freiherr, nach Art e-8 Freiherrn; **owstwo** (no'fštwo) *n* ②1 Freiherrschafft *f*, Freiherrnwürde *f*; (baron i baronowa) Freiherr *m* und Freifrau *f*; **ówna** (nu'wna) *f* ③1 (*gen. pl.* -nównien) Baronesse, Tochter des Freiherrn.
barszcz (barsčič) *m* ①30 Sauer-suppe *f*, rote Rübensuppe *f*; **ę** Bärenflau; **yk** (üf) ①13² leichte, gute Sauer-suppe *f*.
Bartek (ba'rtek) *m* ①20 Bartel; *fig.* 2 Tölpel, Vimmel.
Bartłomiej (bartło'miej) *m* ①28¹ Bartholomäus.
bartniactwo (bartni'tstwo) *n* ②1 Beidlerei *f*, Bienezucht *f*; **czy** (tšču) ⑦4 dem Beidler eigen, Beidel...; **k** (ba'rtušič) *m* ①14 Waldbienenwärter, Beidler.
barwa (ba'rwa) *f* ③1 Farbe;

(liberja) Birree'; *fig.* Schein *m*, Vorwand *m*.

barwić (wilitšič), *pf. za.* ②2 färben; *fig.* schmücken, beschönigen.
barwiczka (wilitšička) *f* ③4², **widło** (wilito) *n* ②1 Schminke *f*; **wik** (wilič) *m* ①13² Farbstoff; **ę** Steinpilz.
barwiniek (barwi'neš) *m* ①21¹a Singrün *n*, Immergrün *n*; **kowy** (ko'wu) ⑦1 Singrün..., Immergrün...
barwnik (ba'rwnič) *m* ①13² Farbstoff; **wny** (wnu) ⑦1 (-nie) schön gefärbt; *fig.* bilderreich, lebhaft.
bary (ba'rü) *m/pl.* ⑤1 Schultern *f/pl.*; Turn. Red *n*; wziąć się za ~ handgemein werden.
baryła (baru'ła) *f* ③1 Faß *n*; *fig.* Dickbauch *m*; **ka** (ru'łka) *f* ③4² Fäßchen *n*; **kowaty** (kowa'tu) ⑦7 (-to) faßähulich.
bas (baš) *m* ①2¹ Baß, Baßstimme *f*; (instrument, ①3) Baßgeige *f*; (spiowak) Baßsänger, Bassist; *fig.* grober, stolzer Ton; *pl.* ~y Stieße, Schläge; spuścić z ~u gelindere Saiten aufziehen.
basatyk (baša'tüf) *m* ①13¹ Peitsche *f*, Geißel *f*; *fig.* Vümmel, schwerfällig Mensch; **owaty** (kowa'tu) ⑦7 (-to) plump, ungeschlacht.
basarunek (bašaru'neš) *m* ①21¹ Schadenersatz, Entschädigung *f*, Schmerzensgeld *n*.
basen (ba'šen) *m* ①3 Bassin *n*, Wasserbecken *n*. [*n.* Bärbel *n.*]
Basla (ba'šļa) *f* ③6² Bärtschen
basować (bašo'watšič), *pf. po.* ②20 Baß singen; Baß spielen; *fig.* beistimmen, schmeicheln.
basowy (wü) ⑦1 (-wo) Baß...
bast! (ba'šta) basta! genug davon! aus damit!
bastować (to'watšič), *pf. za.* ②20 basta sagen; mit et. auf-

hören; (strojkować) die Arbeit einstellen, streifen.
bastówka (ba'stu'fka) *f* ③4² Arbeits-einstellung, Streif *m*.
baszja (ba'szja) *m* ③12 Pascha; ~owski (~scho'f'stji) ⑦9 Pascha...; po ~owsku wie ein Pascha; ~owstwo (~scho'f'stwo) *n* ②1 Würde *f* (od. Amt) e-8 Paschas.
baszta (ba'szta) *f* ③2² Bastei', Bastio'n, Bollwerk *n*; ~ wodna Wasserturm *m*.
baś, baś! (baśi) komm(t), komm(t)! (podruf für Schafe).
baśń (baś'ni) *f* ④3 Märchen *n*; (wiesó) Gerücht *n*; (klamstwo) Pöge.
bat (bat) *m* ①10 Peitsche; *pl.* ~y (Peitschen-)Hiebe; brać (ob. dostać) ~y Hiebe bekommen.
batalja (bata'lja) *f* ③8 Schlacht, Treffen *n*. [tailo'n n.]
bataljon (bata'ljon) *m* ①3 Bata-
baterja (bate'ria) *f* ③8 Batterie'.
batog (ba'tog) *m* ①13 Peitsche *f*.
batożek (bato'żek) *m* ①21^b kleine Peitsche *f*. [m.]
batuta (batu'ta) *f* ③2² Taftstodf
batyst (ba'tyst) *m* ①10¹ Battist'; ~owy (~to'wü) ⑦1 Battist...
bawarja¹ (bawa'rja) *f* ③8 Bier-halle.
Bawarja² (~) *f* ③8 Bayern *n*;
czyk (~tšül) *m* ①14 Bayer;
ka (~ka) *f* ③4² Bayerin; Zskl (~štji) ⑦9 (po Zsku) bayrisch.
bawelna (bawe'lna) *f* ③1¹ Baumwolle; ♀ Baumwollstan-de; *fig.* owijać w baweinę die Wahrheit verhüllen, et. bemän-teln; ~nlany (~nia'nü) ⑦1 aus Baumwolle, baumwollen.
bawialnia (baw'a'lnia) *f* ③6³ Gesellschaftszimmer *n*, Salon *m*; ~ny (~nü) ⑦1 Gesell-schafts...; Spiel...; pokój ~ny = bawialnia.

bawić (ba'witšji) ②2 1. *pf.* za~ sich aufhalten, (ver)weilen; nie baw długo halte dich nicht lange auf; ~ się zaubern, lange aus-bleiben. 2. *pf.* za~, u~ unterhalten, ergötzen; iro. to mnie bawi das amüsiert mich; ~ się (*instr.*) sich unterhalten, sich amüsieren (mit *dat.*); (zajmo-wać się) sich beschäftigen (mit *dat.*), (be)treiben (*acc.*); ~ się w (*acc.*) spielen (*acc.* od. mit *dat.*); bawi się w pana er spielt den großen Herrn. [Spielzeug.]
bawidełko (bawide'łko) *n* ②9f
bawoli (bawo'li) ⑦13 Büffel...; ~olica (~li'tšja) *f* ③9 Büffel-luh; ~ół (ba'wół) *m* ①26³ Büffel, Büffelochs.
bazar (ba'far) *m* ①8 Baza'r, Kaufhalle *f*; (targowica) Markt (-platz); ~owy (~ro'wü) ⑦1 Bazar...; Markt...
bazgracz (ba'sgratš) *m* ①33 Schmierer, schlechter Schreiber od. Schriftsteller; (zły malacz) Klebser.
bazgrać (~gratšji), *pf.* na~ ②9¹ schmieren, kleben; Unsinn zu-sammenschmieren.
bazgranie (ba'sgra'nie) *n* ②13, ~granina (~gran'i'na) *f* ③1 Schmiererei *f*, Kleberei *f*.
bazia (ba'sja) *f* ③6 Weidenkäg-chen *n*. [Bafel n.]
Bazyła (basulie'a) *f* ③9a (o. *pl.*)
Bazyli (basu'li) *m* ⑦24 Basilius.
bazyliślek (basuli'sček) *m* ①21 Basili'st, Drache; ~kowy (~to'wü) ⑦1 Basili'sten...
bażant (ba'żant) *m* ①2 Fasa'n;
żarnia (~ta'rnja) *f* ③6³ Fasanerie', Fasanengarten *m*; ~owy (~to'wü) ⑦1 Fasanen...
bąbłel (bą'beł) *m* ①34³ Wasser-, Luft-, Seifen-)Blase *f*; ~lelek (~be'leł) *m* ①21 Bläschen *n*;
łasty (~bł'a'btu) ⑦7 Blasen...

bączek (bɔ'ʦɨɛk) *m* ①21^{1a} kleiner Kreis; na czapce: Rosette *f*; *fig.* puścić bączka ein falsches Gerücht verbreiten.

bądz (bɔdʑi) *l.* (chociaz) wenn auch; (albo) oder; ~ ... ~ entweder ... oder; kto ~ wer immer; co ~ was immer; gdzie ~ wo immer; jak ~ wie auch immer, beliebig; ~ co ~ jedenfalls *2. imper. v. być.*

bąk (bɔk) *m* ①13¹ (ptak) Rohrdommel *f*; a. Pe'likan; (owad) Bremse *f*; (tryga) Kreis; *fig.* strzelać ~i faulenzien, müßig herumerschlendern; strzelić ~a e-n Bod' schießen; puścić ~a ein falsches Gerücht im Umlauf setzen.

bąkać (bɔ'fatʂi) ⑬1, *pf. wy~ ob. bąknać* (bɔ'fnɔtʂi) ⑩4 summen, brummen; *fig.* halblaut (ob. undeutlich) reden, in den Bart brummen; ani bąkał er hat nicht einmal gemußt.

bę (bɛ): ani ~ ani me weder ja noch nein sagen; on jest ani ~ ani me er ist ein unbeholfener Mensch. [③8 Seligspredung.]

beatyfikacja (beatʲfika'tʂja) *f*
bebecz (be'becz) *m* ①2 aew. pl. ~y Eingeweide *n/pl.*, Gedärme *n/pl.* [aufreizen, aufheßen.]

bechtać (be'ɕtatʂi), *pf. po~* ⑬1
beczeć (be'ʦɨɛtʂi) ⑫19, *pf. za~ ob. beknąć* (~fnɔtʂi) ⑩4 (owca) blöfen; (o kozie) medern; (ptak) laut weinen, plärren, heulen; (zapłacić za co) bezahlen.

beczka (be'ʦɨka) *f* ⑤4² Faß *n*, Tonne; *fig. z innej ~i zacząć* von et anderem (ob. in anderem Tone) reden; ~owy (~o'wú) ⑦1 Faß..., Tonnen...

beczka (betʂu'ka) *f* ③4² Fäßchen *n*, Löffchen *n*; ~owy (~o'wú) ⑦1 Fäßchen...; auß einem kleinen Faß.

bedel (be'beli) *m* *f.* pedel.

bedł(k)a (be'dl(ɕ)a) *f* ③1¹ (③4²) (Urd-)Schwamm *m*.

bednariski (bedna'rʂi) ⑦9 Böttcher..., Faßbinder...; ~stwo (~stwo) *n* ②1 Böttcherei *f*, Faßbinderei *f*.

bednarz (be'dnaʂ) *m* ①33 Böttcher, Faßbinder. [Beefsteak *n.*]

befszyk (be'ʂɕɨk) *m* ①13²

bejca (be'jca) *f* ③9 Beize, Farbenbeize. [⑩20 beizen.]

bejcować (bejco'watʂi), *pf. na~*
bek (bek) *m* ①13 owcy: Blüten *n*; owcy: Medern *n*; (plac) lautes Weinen *n*, Geplärren, Geheul *n*.

bekać (be'fatʂi) się ⑬1 röhren, in der Brunst sein.

bekas (be'fatʂ) *m* ①2 Schnepf; ~i (~fa'ʂi) ⑦13, ~owy (~faʂo'wú) ⑦1 Schnepfen...

bekiesza (bekie'ʂa) *f* ③9 langer Rod *m*; Bekesche, Peizrod *m*.

beknać *f.* beceć.

bekowisko (bekowi'ʂo) *n* ②8 Brunstzeit *f* der Hirse.

beksa (be'ʂa) *m* und *f* ③11 Blätter(in *f*), weinerlicher Mensch.

bela (be'la) *f* ③5 Ballen *m*, Paß *m*; *fig.* pijany jak ~ schwer betrunken, P stoßbesoffen.

Belgijczyk (belgi'jɕɨk) *m* ①14¹ Belgier; Lijski (~ʂi) ⑦9 belgisch; ~ja (be'ligja) *f* ③8 Belgien *n*.

belka (be'lika) *f* ⑤4² = bela; Balken *m*; ~owane (~o'watʂi), *pf. po~* ⑩20 Balken unterziehen, mit Balken versehen; ~owanie (~wa'nio) *n* ②13 Balkenwert, Gebäst; ~owy (~o'wú) ⑦1 Balken...

bełkot (be'łot) *n* ①10¹ Ballern *n*, Kollern *n*, Poltern *n*; (tajanie) Schelten *n*; (jankanie) Stottern *n*, Stammeln *n*.

bełkotać (~o'tatʂi), *pf. wy~* ⑩11 kollern; (jakać się) stottern, stammeln.

belt (bɛlt) *m* ①10 Bolzen, Pfeil; Meerenge *f*, Belt.

beltac (bɛ'ltatʃi), *pf. po* ①31 mischen, trüben.

Benedyktyn (bene'du'tün) *m* ①4 Benediktiner(mönch); **ka** (tu'nfka) *f* ③4² Benediktinerin, Benediktinerinnonne; **ka** Benediktiner(liför) *m*.

benefis (bene'fiʃ) *m* ①3 Benefiz, Benefizvorstellung; **owy** (bo'wü) ⑦1 Benefiz...

benjaminek (benjami'uef) *m* ①20 Nesthäkchen *n*, Mutter-söhnchen *n*. [*ji'n n.*]

benzyna (bensü'na) *f* ③1 Benzol

bera (be'ra) *f* ③2³ Butterbirne.

berbec (be'rɛtʃi) *m* ①31 Büchchen *n*, Knirps.

berberys (berbe'rüʃ) *m* ①3 Berberitze *f*, Essigborn; **owy** (bo'wü) ⑦1 Berberitzen...

berdysz (be'rduʃ) *m* ①30¹ = bardysz.

berlacz (be'rłatʃ) *m* ①30¹ Pelz, od. Filzschuh.

Berlin (be'rlin) *m* ①1 Berlin *n*; **ka** (li'nfka) *f* ③4² Berlinerin.

Berlińczyk (berli'niʃtʃuk) *m* ①14 Berliner; **ski** (ʃti) ⑦9 Berliner...; *po* **sk**u berline-riʃ.

berło (be'rlo) *n* ②6² Szepter.

Bernardyn (berna'rdün) *m* ①4 Bernhardiner(mönch); **dyński** (dü'niʃti) ⑦9 Bernhardiner...

Berneńczyk (ne'niʃtʃuk) *m* ①14 Berner; Brünner; **ski** (ʃti) ⑦9 Berner...; Brünner...

Berno (be'rno) *n* ②1 (w Szwa-carji) Bern; (na Morawji) Brunn.

berzerka (berʒe'rfa) *f* ③4² Schäferhut *m*, breitkempiger Hut *m*.

Beskid (be'ʃti) *m* ①6, *a.* *ny* (li'ni) *pl.* Beski'den *pl.*

bestja (be'ʃtja) *f* ③8 Bestie, Vieh (*n. fig.*); **jalny** (ja'lnü)

⑦1, **jalski** (ja'liʃti) ⑦9 bestialisch, viehisch; **jalnie** (ja'linie), *po* **jal**sku auf bestialische (od. viehische) Art; **jalność** (ja'lnoʃtʃ) *f* ④1, **jalstwo** (ja'liʃtwo) *n* ②1 Bestialität *f*, viehische Roheit *f*.

bestwiec (be'ʃtwieʃi) ①18, **bestwić** (be'ʃtwiʃi) *się* ②2, *pf. z.* wild (od. roh) werden; (oddawać *się* rozpuścić) der Wollust frönen; (o zwierzętach) in der Brunst sein.

bestyjka (beʃtju'jka) *f* ③4² kleine Bestie; (pieszczotliwie) niedliches Geschöpf *n*; **ny** (nü) ⑦1 Bestien..., Vieh...; **stwo** (ʃtwo) *n* ②1 bestialisches Geschöpf; (sprawa) Niederträchtigkeit *f*.

besztać (be'ʃtatʃi), *pf. z., na* ③1 grob schimpfen, schelten.

bet (bet) *m* ①10, mit *ny pl.* Federbett *n*. [*liedcr.*]

bez¹ (beʃ) *m* ①22³ Foulorder,

bez² (be) (*gen.*) ohne (*acc.*); un..., *żw.* ~ przestanku unaufhörlich; ~ przygotowania unorbereitet; ~ rozwagi unbedachtſam; ~ mała beinahe, fast.

bez... (beʃ..., beʃ...) in *ʃfign* mit ...loś, ...loſigkeit, un..., Un...

bezbarwny (beʃba'rwnü) ⑦1 (-nie) farblos.

bezblędny (beʃb'ndü) ⑦1 (-nie) fehlerlos, fehlerfrei.

bezbolesny (beʃbo'leʃnü) ⑦1 (-nie) schmerzlos, schmerzfrei.

bezboźnica (beʃboʒni'tʃa) *f* ③9 gottloses Weib *n*, Gottesleugnerin; **nik** (bo'ʒniʃ) *m* ①13 gottloser Mensch, Gottesleugner; **ność** (noʃtʃi) *f* ④1 Gottlosigkeit; **ny** (nü) ⑦1 (-nie) gottlos, verrucht.

bezbronność (beʃbro'noʃtʃi) *f* ④1 Wehrlosigkeit; **ny** (nü) ⑦1 (-nie) wehrlos, unbewaffnet.

bezbrzeżny (bes'ʒe'ʒnū) ⑦1 (~nie) uferlos; fig. grenzenlos, unermesslich.

bezcelowość (bes'tselo'woʒitʃi) f ④1 Zwecklosigkeit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-wo) zwecklos.

bezcen (be'tʃen): za ~ spottbilig, zum Spottpreis.

bezcenność (ˌtʃe'nnosʒitʃi) f ④1 Spottpreis m; (wysoka wartość) außerordentlich hoher Wert m; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) wertlos, spottwohlfeil; (bardzo kosztowny) sehr kostbar ob. teuer.

bezceremonjalny (ˌtʃeremonja'lnū) ⑦1 (-nie) keine Umstände machend, ungezwungen.

bezcieleśność (ˌtʃielie'snosʒitʃi) f ④1 Körperlosigkeit, Unkörperlichkeit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) körperlos, unkörperlich.

bezczełnica (ˌtʃʃe'lni'tʃa) f ③9 schamloses (od. freches) Frauenzimmer; ~nik (ˌtʃʃe'lni'nik) m ①13² Schamloser, Frecher, Unverschämter; ~ność (ˌnosʒitʃi) f ④1 Schamlosigkeit, Frechheit, Unverschämtheit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) schamlos, frech, unverschämt.

bezcześć (ˌtʃʃe'ʃitʃitʃi) ⑩9 entehren, verunehren.

bezczynność (ˌtʃʃu'nnosʒitʃi) f ④1 Untätigkeit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) untätig.

bezdenność (bes'de'nnosʒitʃi) f ④1 Bodenlosigkeit; (przepaść) Abgrund m; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) bodenlos. [grund m.]

bezden (be'sdeni) f ④3 Ab-

bezdomny (ˌdo'mnū) ⑦1 obdachlos; (bez ojczyzny) heimatlos.

bezdrożie (ˌbro'ʒe) n ③16 unwegfamer Ort m, Abweg m; fig. Irr-, Umweg m; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) unwegsam.

bezdrzewny (ˌdʒe'wnū) ⑦1 baumlos, holzlos.

bezduśność (ˌdu'sʃnosʒitʃi) f

④1 Herzlosigkeit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) seelenlos, herzlos.

bezdździeczny (ˌbʒedʒi'tʃnū) ⑦1 (-nie) erblos, ohne Erben.

bezdzielnosc (ˌbʒie'tnosʒitʃi) f ④1 Kinderlosigkeit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) kinderlos, ohne Nachkommen. [⑦1 (-nie) klanglos.]

bezdźwiczny (ˌbʒwi'ʒitʃnū) | **bezceństwo** (besetʃe'niʃtʃwo) n ②1 ehrlose Handlung f, Niederträchtigkeit f.

bezecnik (besetʃ'nik) m ①14 schändlicher Mensch, Schurke; ~ność (ˌnosʒitʃi) f ④1 Schändlichkeit, Abscheulichkeit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) schändlich, abscheulich, niederträchtig.

bezforemność (besfore'mnosʒitʃi) f ④1 Form-, Gestaltlosigkeit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) formlos, mißgestaltet; (nieregularny) unregelmäßig.

beztłowy (besʒlo'wū) ⑦1 kopflos.

bezgorączkowy (ˌgoraʒ'ʃko'wū) ⑦1 fieberlos, -frei.

bezgraniczność (ˌgrani'tʃnosʒitʃi) f ④1 Grenzenlosigkeit, Unbegrenztheit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) grenzenlos, unbegrenzt; (niezmierny) unermesslich.

bezig (be'ʒiʃ) m ①13² Besi'f n (Kartenspiel).

beziemność (besi'mie'nnosʒitʃi) f ④1 Namenlosigkeit, Anonymität; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) namenlos, anonym; (nieznany) unbekannt; (bez podpisu) ohne Unterschrift, ohne Angabe des Namens.

beziinteresownosc (ˌzintereso'wnosʒitʃi) f ④1 Uneigennützigkeit; ~ny (ˌnū) ⑦1 (-nie) uneigennützig; (bezpłatnie) unentgeltlich.

bezkarność (beska'nosʒitʃi) f ④1 Straflosigkeit; (niekarność)

zügellofigkeit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) straflos; zügelloß.
bezkostny (beʒkɔʂtɨnɨ) ⑦1 ohne Kosten.
bezkrew|ność (ˌkreˈwɔɲɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Blutlosigkeit, Blutarmut; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 blutlos, blutarm.
bezkrolewie (ˌkrɔlɛˈwʲɛ) *n* ②15 Zwischenherrschaft *f*, Interregnum.
bezkrawy (ˌkrwaˈwɨ) ⑦1 (-wo) unblutig, ohne Blutvergießen.
bezkwi|stość (ˌkrwiˈʂtɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Blutleere, Anämie'; **sty** (ˌʂtɨ) ⑦7 blutleer, anämisch.
bezkształt|ność (beʒʂɨʦtʲaˈtɨnɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Gestaltlosigkeit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) gestaltlos, ungestalt.
bezliku (beʒlʲiˈku) unzählig.
bezlitosny ob. **bezlitośny** (ˌliˈtoʂnɨ, ˌtoʂɨˈ) ⑦1 (-nie) mit-leidslos; (okrutny) grausam.
bezl|ność (ˌbɛˈɫɔnɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Menschenleere; (samotność) Einsamkeit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) menschenleer; einsam.
beźład (beˈʒɫat) *m* Unordnung *f*; zamieszanie) Verwirrung *f*; **ny** (ˌɫaˈɫɨ) ⑦1 (-nie) unordentlich; verworren.
bezmian (ˌmʲian) *m* ①3 Schnell-wage *f*.
bezmiar (ˌmʲiar) *m* ①7 Maßlosigkeit *f*, Unermeßlichkeit *f*, Grenzenlosigkeit *f*; (nieskończoność) Unendlichkeit *f*.
bezierny (ˌmʲɛˈrɨnɨ) ⑦1 (-nie) maßlos, unermeßlich, grenzenlos; (nieskończony) unendlich.
bezmózgi (ˌmuˈʒɨ) ⑦13 hirnlos; (głupi) dumm, einfältig.
bezmysł|ność (ˌmɨˈʒɨˈnɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Gedankenlosigkeit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) gedankenlos.
beznadziej|ność (ˌnadʲɛˈjɔnɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Hoffnungslosigkeit.

keit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) hoffnungslos.
beznogi (ˌnoˈɡʲi) ⑦13, **beznózny** (ˌnoˈɫɨnɨ) ⑦1 ohne Bein(e), ohne Fuß (Füße).
bezoki (ˌoˈʦi) ⑦13 augenlos.
bezokolicz|nik (ˌofoʂliˈʦɨɲɨk) *m* ①13² unbestimmte Art *f* (beß Zeitworteß), Nennform *f*, Infinitiv; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 unbestimmt.
bezwoc|ność (ˌowoˈʦɨnɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Unfruchtbarkeit; *fig.* Fruchtlosigkeit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) unfruchtbar; fruchtlos.
beźpestkowy (beʒpeʂtɔˈwɨ) ⑦1 kernlos, ohne Kern.
beźpieczeństwo (beʒpʲɛʦɨˈɲɨʂtʲwo) *n* ②1 Sicherheit *f*, Gefahrlosigkeit *f*; (brak trosk) Sorglosigkeit *f*.
beźpiecz|ność (ˌpʲɛˈʦɨnɔʂɨʦɨ) *f* ④1 = beźpieczeństwo; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) sicher, gefahrlos (od *gen.* vor *dat.*, gegen *acc.*); (bez obawy) unbesorgt.
beźpłatnie (ˌpʲɫaˈtnʲɛ) unentgeltlich, umsonst.
beźpłat|ność (ˌpʲɫaˈtɨnɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Unentgeltlichkeit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 unentgeltlich, frei; (bez wynagrodzenia) unbesoldet.
beźpłod|wość (ˌpʲɫɔˈɫɔnɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Geschlechtslosigkeit; **wy** (ˌwɨ) ⑦1 geschlechtslos, ungeschlechtlich.
beźpłod|ność (ˌpʲɫɔˈɫɔnɔʂɨʦɨ) *f* ④1 Unfruchtbarkeit; *fig.* Fruchtlosigkeit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) unfruchtbar; *fig.* fruchtlos.
beźpośred|ni (ˌpoʒɨˈredɨnʲi) ⑦13 (-nio) unmittelbar; **ni** (ˌnʲoʂɨʦɨ) *f* ④1 Unmittelbarkeit.
beźpotomny (ˌpɔtoˈmɨnɨ) ⑦1 (-nie) ohne Nachkommen(schaft).
beźpotrzebny (ˌpɔtʂɛˈbɨnɨ) ⑦1 (-nie) unnötig.

bezpowletrzny (beʂpowie'tʂnū) ⑦1 luftleer.

bezpownoty (ʂpowro'tnū) ⑦1 (-nie) unwiederbringlich.

bezpawie (pra'mie) n ②15 gefeßwidrige Handlung f, Gefeßlosigkeit f; (krzywda) Unrecht, Unbill f.

bezpawność (pra'wnoʂtʂ) f ④1 Gefeßlosigkeit, Gefeßwidrigkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) gefeßlos, gefeßwidrig; (niestuszny) unrechtmäßig.

bezpocentowy (proʂento'wū) ⑦1 (-wo) unverzinslich.

beprzedmiotowy (pʂedmio'to'wū) gegenstandslos.

beprzeſtanny (pʂeʂta'nū) ⑦1 (-nie) unaufhörlich.

beprzeczynowy (pʂeʂtʂyno'wū) ⑦1 grundlos, ohne Grund; (dobrowolny) freiwillig.

beprzykładność (pʂkła'dnoʂtʂ) f ④1 Beiſpiellosigkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) beiſpiellos, ſondergleichen.

beprzytomny (pʂtū'mnū) ⑦1 (-nie) geiſteſabweſend.

bezradność (beʂra'dnoʂtʂ) f ④1 Ratlosigkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) ratlos.

bezręki (rę'ki) ⑦13 ohne Hand (Hände), der Hände beraubt.

bezrobocie (robo'tʂie) n ②15 Arbeitſeinſtellung f, Streif m; (brak pracy) Arbeitsmangel m.

bezrolga (ro'ga) f ③4 Schwein n; ~gi (gi) ⑦13 ungehört.

bezrozum (ro'zum) m ①3 Unverſtand, Unvernunft f; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) unvernünftig, vernunftlos.

bezząd (be'ʂąd) m ①6 Unordnung f; (bezpawie) Gefeßlosigkeit f, Anarchie f; (niestorność) Bügelloſigkeit f; ~ny (nū) ⑦1 ordnungslos, anarchiſch.

bezsensność (beʂʂe'nnoʂtʂ) f

④1 Schlafloſigkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) ſchlaſlos.

bezsensowny (ʂʂe'ʂo'wnū) ⑦1 (-nie) ſinnlos, unſinnig.

bezsillność (ʂʂi'linoʂtʂ) f ④1 Kraftloſigkeit, Unermüden n; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) kraftlos, entkräftet.

bezskrzydły (ʂʂkʂu'dū) ⑦6 flügellos, ungeflügelt.

bezkuteczność (ʂʂkute'tʂnoʂtʂ) f ④1 Unwirksamkeit, Erfolgloſigkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) unwirksam, erfolglos.

bezsłoneczny (ʂʂlone'tʂnū) ⑦1 ohne Sonnenlicht, unbefonnen.

bezsłowny (ʂʂlō'wnū) ⑦1 wortlos; (młeczący) lautlos; (nieślowny) wortbrüchig.

bezsprzecznność (ʂʂpʂe'tʂnoʂtʂ) f ④1 Widerſpruchsloſigkeit, Unbeſtreitbarkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) widerſpruchslos, unſtreitig.

bezsronność (ʂʂtro'nnoʂtʂ) f ④1 Unparteilichkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) unparteiſch.

bezsumentność (ʂʂumie'nnoʂtʂ) f ④1 Gewiſſenloſigkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) gewiſſenlos.

bezterminowy (termino'wū) ⑦1 (-wo) friſtlos, ohne Friſt.

bezustanny (beʂuʂta'nū) ⑦1 (-nie) unaufhörlich, ohne Unterlaß, fortwährend.

bezużyteczność (użyte'tʂnoʂtʂ) f ④1 Nutzloſigkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) nutzlos.

bezwartościowość (wartoʂtʂio'woʂtʂ) f ④1 Wertloſigkeit; ~wy (wū) ⑦1 wertlos.

bezwarunkowość (warunko'woʂtʂ) f ④1 Bedingungsloſigkeit; ~wy (wū) ⑦1 (-wo) bedingungslos, unbedingt.

bezwiedny (wie'dnū) ⑦1 (-nie) unbewußt, unwillkürlich.

- bezwładność** (beswła'dnoʂi'tʂi) f ④1 Kraftlosigkeit; (niemoce) Ohnmacht; Bhsf. Trägheit, Beharrungsvermögen n; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) kraftlos, ohnmächtig.
- bezwodnik** (w'o'dnił) m ①13² Unhydri't n; ~ny (nū) ⑦1 wasserfrei, wasserlos.
- bezwola** (w'o'ła) f ③5 Willenslosigkeit.
- bezwonność** (w'o'nnoʂi'tʂi) f ④1 Geruchlosigkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) geruchlos.
- bezwstyd** (be'ʂʂtüt) m ①6 Unverschämtheit, Schamlosigkeit f.
- bezwstyd/nica** (ʂʂtüdni'tʂa) f ③9 unverschämtes (ob. schamloses) Frauenzimmer n; ~nik (ʂʂtū'dnił) m ①14 unverschämter (ob. schamloser) Kerl; ~ność (noʂi'tʂi) f ④1 = bezwstyd; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) unverschämt, schamlos.
- bezwysłkowy** (beswysłk'o'wū) ⑦1 (-wo) ausnahmslos.
- bezwyznanio'wość** (wüsnanio'woʂi'tʂi) f ④1 Konfessionslosigkeit; ~wy (wū) ⑦1 (-wo) konfessionslos.
- bezwzględnność** (beswzglę'dnoʂi'tʂi) f ④1 Rücksichtslosigkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) rücksichtslos; A' abfolu't.
- bezzębny** (zęb'nū) ⑦1 zahnelos.
- bezzwłoczność** (beswłoc'ʂcnoʂi'tʂi) f ④1 Unverzüglichkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) unverzüglich, sofortig.
- bezzyskowność** (beswzysł'o'wnoʂi'tʂi) f ④1 Unvorteilhaftigkeit, Gewinnlosigkeit; ~ny (nū) ⑦1 unvorteilhaft, keinen Gewinn bringend.
- bezzenność** (z'e'nnoʂi'tʂi) f ④1 Ehelosigkeit, Hölleba't m, lediger Stand m; ~ny (nū) ⑦1 (-nie) ehelos, ledig.
- bęben** (bę'm'ben) m ①22 Trommel f; (o dzieciach) Schlingel, Fraß, Rader; ~ek (b'e'neł) m ①21^b kleine Trommel f, Trommeln n; Anat. Trommelfell n; ~kowy (benko'wū) ⑦1 Trommel...; (jak bębenek) trommelähnlich, trommelartig.
- bębnic** (bę'm'bnitʂi), pf. za. ⑩1¹ trommeln, die Trommel schlagen; (na fortepianie) klumpern; lekeję: hüffeln; ~k-u nad uchem i-m die Ohren vollschreien.
- bęcnąc** (bę'cŋo'tʂi) ⑩1 (laut) zu Boden stürzen, hinfliegen; pf. stark schlagen.
- będa** (bę'do) usw. f. być.
- bęklarci** (bę'ka'rtʂi) ⑦13 Bastard...; ~art (bę'kart) m ①10 Bastard, uneheliches Kind n.
- biada** (bia'da) wehe! o wehe!
- biadać** (a'tʂi) ⑩1 wehklagen, jammern; ~na (acc.) sich klagen über (acc.).
- białaczką** (biała'tʂka) f ③4² Weißblütigkeit.
- biała'wość** (biała'woʂi'tʂi) f ④1 weißliche Farbe; ~wy (wū) ⑦1 (-wo) weißlich.
- białko** (bia'ko) n ②9 Eiweiß; ~ Eiweißstoff m, Albumi'n; Anat. das Weiße im Auge; ~waty (wa'tū) ⑦7 eiweißhaltig.
- białogłowa** (białogł'o'wa) f ③2 Frauenzimmer n, Weib n; ~głowski (gł'o'ʂʂi) ⑦9 Frauenzimmer..., Weiber...; po -sku nach Weiberart; ~głowy (gł'o'wū) ⑦1 weißköpfig. [We'igrad n.]
- Białogród** (biał'o'grut) m ①26
- białolicz** (bi'tʂi) ⑦2 weißwängig.
- białonogi** (no'gi) ⑦13 mit weißen Beinen od. Füßen.
- białopióry** (piu'ru) ⑦10 weißgefiedert, mit weißen Federn.
- białoręki** (rę'ki) ⑦13 weißhändig.

białoskór|nicwo (ˌbʲɫɔrɲiˈtʃ-
two) *n* ③ 1 Weißgerberei *f*; ~
nik (ˌbʲɫuˈrɲik) *m* ① 14 Weiß-
gerber. [mit weißen Flügeln.]
białoskrzydły (ˌbʲɫɔʃɥˈdʲɫɨ) ⑦ 6,
białość (biaˈlɔʃtʲɕi) *f* ④ 1 weiße
Farbe, Weiße *n*.
białowasy (biaˈlɔwɔˈʃɨ) ⑦ 1 mit
weißem Schnurrbart.
białowłosy (ˌbʲɫɔˈwʲɔʃɨ) ⑦ 1 weiß-
haarig.
biały (biaˈɫɨ) ⑦ 6 (-to) [*comp.*
bielszy, *sup.* najbielszy] weiß;
(czysty) rein; (jasny) hell, licht;
(wiersz) reimlos; czarno na bia-
łem schwarz auf weiß; biała
broń *f* Handwaffe.
biba (biˈba) *f* ③ 1 Saufgelage *n*.
biblijny (bibliˈʲjnɨ) ⑦ 1 biblisch,
Bibel...
biblja (biˈbʲlja) *f* ③ 8 Bibel.
bibljoteka (bibliˈjɔtɛˈka) *f* ③ 4¹
Bücherei, Bibliothek; ~**karz**
(ˌkaʃɥ) *m* ① 33, ~**karka** (ˌkaˈr-
ka) *f* ③ 4² Bibliothekar(in).
bibosz (biˈboʃɥ) *m* ① 32¹ Säuf-
fer, Trinker.
bibulasty (biˈbuʃaˈʃtɨ) ⑦ 7 lösch-
papierartig, wie Löschpapier.
bibuła (biˈbuˈɫa: a) *f* ③ 1 Lösch-,
Fließpapier *n*; b) *m* Säufer.
bibułka (ˌbuˈɫka) *f* ③ 4² dünnes
Löschpapier *n*; (cienki papier)
Seidenpapier *n*; (do papierosów)
Zigarettenpapier *n*.
bicie (biˈtʃɛ) *n* ② 13 Schlagen,
Prügeln; (cięż) Schläge *m/pl.*,
Prügel *m/pl.*; ~ serca Herz-
Klopfen; ~ pulsu Pulsschlag *m*;
~ bydła Viehschlächten.
bicykl (biˈtʃyklɨ) *m* ① 30¹
(Zwei-)Rad *n*, Fahrrad *n*;
~**ist(ka)** (ˌiʃtɨˈʃtʲɕa) *m* ③ 17
(*f* ③ 4²) Radfahrer(in).
bicz (bʲitʃɥ) *m* ① 30¹ Peitsche *f*;
(bicie) Peitschenhiebe *pl.*; *fig.*
Geißel *f*; kręcić ~ na kogo *j-m*
daß Verderben bereiten.

biczować (bʲitʃɔˈwatʃɨ), *pf.*
wy~ ② 20 peitschen, geißeln.
biczownik (ˌbʲitʃɔˈvɲik) *m* ① 14 Peit-
scher, Geißler; (seksa) Geißel-
bruder, Flagellat. *nt.*
bić (bʲitʃɨ), *pf.* **wy~**, **za~**, **po~**
② 1 schlagen, hauen; (ochłostać)
prügeln; bydło: schlachten;
pieniądze: prägen; ~ w dzwony
die Glocken läuten; ~ w oczy
in die Augen fallen; poty biją
na mnie ich komme in Schweiß;
krew bije mi do głowy daß
Blut steigt mir in den Kopf;
zegar bije trzecią die Uhr
schlägt drei; ~ się się schlagen;
(walezyć) kämpfen.
biec (bʲitʃɨ), *pf.* **po~** ② 5 laufen,
rennen; (spieszyć) eilen; ~ za
(*instr.*) nachhellen (*dat.*).
bieda (bieˈda) *f* ③ 2 Not, Elend
n; (nieszczęście) Unglück *n*; (nie-
przyjemność) Unannehmlichkeit;
(wózek) zweirädriger Karren
m; od biedy żur Not; z biedą
mit genauer Not.
biedactwo (bieˈdaˈtʃtɔ) *n* ② 1
armeß, elendeß Geschöpf.
biedajczek (bieˈdaˈtʃɛʃɥ) ① 21,
~**czyna** (ˌtʃɨˈna) ③ 18¹,
~**czysko** (ˌtʃɨˈʃtɔ) ② 10, ~**k**
(bieˈdaʃ) ① 14 *m* armer Mensch,
armer Teufel.
biedaczka (bieˈdaˈtʃɥka) *f* ③ 4²
Arme, Elende, Unglückliche.
biednieć (bieˈdnʲitʃɨ) ② 18 arm
werden, in Not geraten.
biedniusieńki (bieˈdnʲiʃɛˈnieʃki),
~**teńki** (ˌtɛˈnieʃki) ⑦ 9 sehr arm od.
elend. [(mizerny) armselig.]
biedny (bieˈdnɨ) ⑦ 1 (-nie) arm;
biedota (bieˈdɔˈta) *f* ③ 2² Armut,
Elend *n*; (miernota) Mittel-
mäßigkeit.
biedować (ˌwatʃɨ) ② 20 Not
leiden, in dürftigen Umständen
leben; ~ z (*instr.*) sich plagen
mit (*dat.*).

biedronka (biedro'nka) *f* ⑤4²
 Marienkäferchen *n*.

biedz (bietʃ) = *biec*.

biedzić (bie'dʑitiʃi) *się* ⑫7 *się*
 plagen, seine Not haben.

bieg (bieł) *m* ①13 *bieg*; (~
 rzoczy) Verlauf, Gang; *z* ~iem
 im Laufe.

bieg... (bieg...) *f*. *biec*.

biegacz (bie'gacʃ) *m* ①33
 Käufer.

biegać (~gatʃi) ⑬1 (herum-)
 laufen; ~ *za* (*instr.*) nachlau-
 fen (*dat.*).

bieganina (~ganin'a) *f* ③1 *bie-*
 gerei, Herumtreiben *n*.

biegli (bie'gile) geläufig, voll-
 kommen; (*zrzecznie*) mit Geschid-
 lichkeit; **łosc** (łogitʃi) *f* ④1
 Geläufigkeit, Fertigkeit; (*wpra-*
wa) Übung; **ny** (nu) ⑦6
 (szybki) rasch, flink; (*doświa-*
dezony) erfahren; (*zrzeczny*) ge-
 schickt, gewandt; (*wprawny*) ge-
 übt; *s.* Sachverständiger *m*,
 Fachmann *m*.

biegnąć (bie'gnqtʃi) ⑩5 = *biec*.

biegun (bie'gun) *m* ①2 (*biegacz*)
 Käufer; (*koś*) Kenner; (*oś*) Achse
f; (*ozap*) Papfen, Angel *f*; ☉
 Pol; (~magnetyczny) Magnetspol.

biegunka (biegun'ka) *f* ③4²
 Durchfall *m*. [*Pol...*, *Pola'r...*]

biegunowy (bieguno'wū) ⑦1

biel (bieł) *f* ④3 *biel* *n*; (*ma-*
torja) weißes Tuch od. Kleid *n*;
 ~ ołowiana Bleiweiß *n*.

bielec (bie'letʃ) *m* ①37¹ weißer
 Neger, Albi'no.

bieleć (bie'letʃi), *pf. wy* ~ ⑩18
 weiß sein; (*stawać się białym*)
 weiß werden; *włosy*; bleichen;
 dzień bieleje der Tag graut.

bieleń (bie'leń) *f* ④3¹ Blei-
 weiß *n*.

bielić (bie'łitiʃi), *pf. po* ~, *na* ~
 ⑫3 *bielić*, weiß machen;
twarz; weißschminken; *plótno*:

bleichen; *rondło*: verzinnen; ~
 się weiß glänzen od. schimmern.

bieliłto (bie'li'łto) *n* ②6² weiße
 Schminke *f*.

bielinek (~li'nek) *m* ①21 Kofh-
 weißling.

bielizna (~li'sna) *f* ③1 Weiß-
 zeug *n*, Wäsche; (*włosy*) graues
 Haar *n*.

bielmo (bie'łmo) *n* ②1 weißer
 od. grauer Star *m*.

bielnik (bie'łnik) *m* ①13² Bleiche
f, Bleichplatz.

Bielsk (bie'łʃk) *m* ①13 Bielis *n*.

bielszy (bie'łʃcū) *f*. *biały*.

bieluchny (bie'łuchnū) ⑦1,
 ~utki (~u'tki), ~uteńki (~u-
 te'ńki) ⑦9 schneeweiß.

bielut (bie'łuni) *m* ①31
 Stetschappel.

bielka (bie'rka) *f* ③4² Stein *m*
 im Damespiel.

bielnik (bie'łnik) *m* ①13² Ob-
 je'kt *n*; ~ność (~noʑitʃi) *f* ④1
 leidender Zustand; *fig.* Nach-
 giebigkeit, *Wpactie'*; ~ny (~nu)
 ⑦1 (-nie) leidend, passiv; *fig.*
 nachgiebig, apa'thisch; *strona*
 ~na leidende Form, Passiv *n*.

biierz... (bie'j...) *f*. *brac*.

biierzmołwać (bie'jmo'watʃi)
 ⑩20 *biierzmołwać*, konfirmieren; ~
wanie (~wa'nie) *n* ②13 Fir-
 mung, Konfirmation.

bies (bieʃ) *m* ①2 Teufel, Sa-
 tan; *do biesal* zum Teufel,
 zum Henker!

biwiadła (bie'łta'da) *f* ③2 Ge-
 lage *n*, Gastmahl *n*; ~ *umysto-*
wa geistiger Hochgenuß *m*; ~
nik (~nik) *m* ①14 *biwiadła*,
 ~ny (~nu) ⑦1 (-nie) Schmaus...,
 Fest...; *fig.* scherzhaft; ~ować
 (~do'watʃi) ⑩20 schmausen,
 zechen; (*żyć wesole*) wohlleben.

biesić (bie'łitiʃi) *się*: nur biesi
 się er raſt wie ein Teufel.

biesowy (bie'ło'wū) ⑦1 Teufel's...

Bieszczad (bje'stŝtŝat) *m* ①6
Beŝti'den *pl.*

bieżący (bje'gɔ'tŝu) ⑦2 laufend;
(woda) fließend; (pieniądze) um-
laufend. [Beefsteak *n.*]

bifszyk (bji'ŝŝtŝik) *m* ①13²

bigos (bli'gɔŝ) *m* ①3 Ragout *n*
aus allerlei Fleisch mit Sauer-
kraut; *fig.* Gemenge *n*, Ver-
wirrung *f*; narobic ~u Verdruß
bereiten.

bigotka (bigo'tka) *f* ③4² Bet-
schwester, Trömmlerin.

bija|czka (bija'tŝka) *f* ③4² höl-
zerner (od. eiserner) Stempel *m*;
~k (bi'jaŝ) *m* ①13² Stampfer,
Bleuel; (u cepa) Klöppel; (czo-
wiek) Raufbold, Rauser.

bijanka (bija'nka) *f* ③4² Schlag-
sahne. [ferci, Schlägerei.]

bijatyka (bijatŝ'ka) *f* ③4¹ Rau-
bil

bila (bi'la) *f* ③5 Billardball *m.*

bilans (bi'lanŝ) *m* ①3 Bilanż *f*;
~owy (~ŝo'wü) ⑦1 Bilanz...

billar(d) (bi'lar(t)) *m* ①8¹ (①6)
Billard *n*; ~owy (~bjo'wü) ⑦1
Billard...

bilbas (bi'lbaŝ) *m* ①2 großer,
ungeŝchlachter Kerl.

bilecik (bi'le'ŝik) *m* ①13²
Billettschen *n*; (liŝcik) Briefchen *n.*

bilet (bi'let) *m* ①10¹ Bille'tt *n*,
Karte *f*; (w) Fahr-karte *f*, -ŝchein;
~owy (~to'wü) ⑦1 Billett...

biljon (bi'ljon) *m* ①2¹ Billio'n
f; ~owy (~no'wü) ⑦1 Billio-
nen...

biłmo (bi'lmo) *n* ②1 = bielmo.

binokle (bino'kle) *pl.* ⑤4
Operngucker *m*, Theaterglas *n.*

biodro (bio'dro) *n* ②6 Hüfte *f*;
~wy (~dro'wü) ⑦1 Hüft...

blor... (bior...) *f.* brąc.

birban|ckl (birba'ntŝli) ⑦9
(-ko od. po -ku) lieberlich, aus-
gelassen; ~t (bi'rban) *m* ①9
Inŝtiger Bruder, Bummeler;
~tarja (~te'rja) *f* ③8, ~tka (~

ba'ntka) *f* ③4² lieberliches Be-
ben *n*, Bummeleri.

birbantować (~to'watŝi), *pf.* po-
~ ②20 ein lieberliches Beben
führen, bummeln.

birret (bi'ret) *m* ①3 Bare'tt *n*;
(u kobiet) Haube *f*; (jarmułka)
Wirbelläppchen *n.* [holen!]

bis! (biŝ) noch einmal!, wieder-!

bisiork|a (biŝjo'rka) *f* ③4²
Glasperte; ~owy (~to'wü) ⑦1
aus Glasperten.

biskup (bi'ŝkup) *m* ①4 Biŝhof;
~l (biŝku'pli) ⑦13 biŝhöflich,
Biŝhofŝ...; ~stwo (~ŝtwo) *n*
②1 Biŝtum; (godność) biŝhöf-
liche Würde *f.* [derholen.]

bisować (biŝo'watŝi) ②20 wie-
~

bisurman (biŝu'rman) ①1²,
~anin (~ma'nin) *m* ①40¹ Mo-
hammedaner, Muŝelmann;
fig. wollüŝtiger Menŝch; ~anieć
(~ma'niećŝi) ②18 zum Iŝlam
übertreten; *fig.* lieberlich wer-
den; ~aŝki (~ma'niŝki) ⑦9 (po-
-sku) mohammedaniŝch; *fig.*
lieberlich, ausgelassen; ~aŝtwo
(~ma'niŝtwo) *n* ②1 mohamme-
daniŝcher Glaube *m*, Iŝlam *m*;
(bisurmanie) die Mohammeda-
ner *pl.*; *fig.* Bügelloŝigkeit *f*,
Ausgelassenheit *f.*

biszkopt (bi'ŝkopt), **biszkopt** (~
kopt) *m* ①10¹ Biŝkui't *n*;
(suchar) Zwiebać; ~owy (~to-
wü) ⑦1 Biŝkui't...

bitew (bi'teŝ) *f.* bitwa.

bitka (bi'tka) *f* ③4² Schlägerei,
Handgemenge *n*; (w kartach)
Stich *m.*

bitnoŝć (bi'tnoŝćŝi) *f* ④1
Streitbarkeit, Tapferkeit;
(męstwo) Mut *m*; ~ny (~nü) ⑦1
ŝtreitbar, tapfer; (męzny) mutig.

bitwa (bi'twa) *f* ③1¹ Schlacht,
Treffen *n*; a. = bitka.

biuletyn (bi'ule'tün) *m* ①3 Ta-
gesbericht; (w) Krankenbericht.

blurko (blu'rkɔ) *n* ②9 Schreib-
tisch *n*.
bluro (blu'ro) *n* ②2 = biurko;
(urząd) Bureau, Amt, Kanz-
lei *f*; ~**wy** (~ro'wu) ⑦1 (po-
owemu) Bureau..., Kanzlei...;
bureaumäßig.
blust (bluʂt) *m* ①10¹ Büste *f*,
Oberkörper; (obraz) Brustbild *n*.
blwak (bli'wak) *m* ①13² Biwak
n, Feldlager *n*.
blwakować (~to'watʂi), *pf.* po-
②20 biwakieren, im Freien
lagern.
blzmut (bli'smut) *m* ①10¹ Wis-
mut; ~**owy** (~to'wu) ⑦1 Wis-
mut...
blzun (bli'sun) *m* ①3 Dachsen-
ziemer, Knute *f*; *fig.* Tölpel,
Kloß; goły jak ~ blutarm.
blachla (bia'cha) *f* ③3 Blech *n*;
(naczynie) Form *f* aus Blech;
~**arski** (~cha'rsʂi) ⑦9 Klemp-
ner...; ~**arstwo** (~cha'rsʂtwo)
n ②1 Klempnerhandwerk,
Spenglerei *f*; ~**arz** (bia'chaʂ)
m ①33 Klempner, Spengler,
Blechschmied. [Blechsucht.]
bladaczka (bliada'tʂaka) *f* ③4²
blada|wość (bliada'woʂtʂi) *f*
④1 Bläßlichkeit; ~**wy** (~wu) ⑦1
(-wo) bläßlich, blaß.
blado-lcey (bliado'li'tʂu) ⑦2 von
bleicher Gesichtsfarbe.
blaidość (bia'doʂtʂi) *f* ④1
Blässe, Bleichheit; ~**dy** (~du) ⑦5
(-do) [compr. bledszy, sup. naj-
bledszy] blaß, bleich.
blalga (bia'ga) *f* ③4 Aufschnei-
derei; (przechwałki) Prahlerei;
(klamstwo) Lüge; ~**gler** (~gler)
m ①7 Aufschneider; Prahler;
Hügener.
blagować (~go'watʂi), *pf.* na-
po- ②20 aufschneiden; prah-
len; lügen. [blakować.]
blaknąć (bia'knɔʂtʂi) ⑩4 =
blakować (~to'watʂi), *pf.* z- ②20

die Farbe verlieren, verblei-
chen; (o barwie) verschiefen.

blamanż (bia'mańʂ) *m* ①30
Mandelgallerie *f*.

blank (blank) *m* ①3 (nom. pl. i),
blanka (bia'ńka) *f* ③4², mit *pl.*
Mauerzinne *f*, Brustwehr *f*.

blankiet (bia'ńiet) *m* ①10¹ Blan-
ke'tt *n*; (z pełnomocnictwem) Voll-
machtsblatt *n*; *fig.* Vollmacht *f*.

blansz (blansz) *m* ①30 weiße
Schminke *f*; ~**ować** (~o'watʂi)
sie ②20 sich (weiß) schminken.

blask (blasz) *m* ①13 Glanz,
Schimmer.

blasz|anka (blasz'a'ńka) *f* ③4²
Blechflasche; ~**any** (~sza'ńu)
⑦1 Blech...

blaszka (bia'szka) *f* ③4² Me-
tallplättchen *n*; ~**owy** (~to'wu)
⑦1 Blättchen... [Blatt *n*.]

blat (blat) *m* ①10¹ Platte *f*;
bladł (bliɔdl) *f.* blednąć.

blechować (blecho'watʂi) ②20
bleichen.

bled|nąć (ble'o'ndɔʂi) ⑩4, ~**nieć**
(~nie'tʂi) ②18, *pf.* z-, po- blaß
werden, erblaffen, erbleichen;
(poznać) verschiefen.

bledszy (ble'iszy) *f.* błady.

bleja (ble'ja) *f* ③8 Boof. Bleie.

blejwas (ble'jwas) *m* ①3 Blei-
weiß *n*.

blekot (ble'kot) *m* ①10¹ Stot-
terer; (jakać się) Stottern *n*,
Stammeln *n*; ♀ Tollkraut *n*.

blchtr (bli'chtr) *m* ①8 Flit-
ter; (pozorna świetność) falscher
Glanz; (ułuda) Täuschung *f*,
Trug.

blizulchny (bli'su'chny) ⑦1
(-no), ~**teńki** (~to'ńi) ⑦9
(-ko) ganz (ob. sehr) nahe.

blizki (bli'ʂi) ⑦9 [compr. bliż-
szy ⑦11, sup. najbliższy] nahe
(=liegend); (stosunki) eng.

blizko (~to) [compr. bliżej, sup.
najbliżej] nahe, in der Nähe;

- ~ (gen.) nahe bei ob. an (dat.): (przy liezbach) gegen, ungesähr.
- blizkość** (bli'kość) f ④ 1 Nähe; **z** Verwandtschaftsrecht n.
- blizkoznacznosc** (kosna'tsch-ność) f ④ 1 Sinnverwandtschaft; **ny** (nu) ⑦ 1 (-nie) sinverwandt, synony m.
- blizna** (bli'sna) f ③ 1 Narbe, Wundmal n; **owaty** (nowa'tu) ⑦ 7 narbig, Narben...
- blizni** (bli'sni) ⑦ 13 1. m der Nächste, Nebenmensch. 2. a. nahe verwandt.
- blizniaczek** (blis'nia'tschek) m ① 21 Zwillingbrüderchen n; **aczka** (tscha) f ③ 4² Zwillingsschwester; **aczy** (tschu) ⑦ 4 Zwillingss..., Doppel...; **ak** (bli'sinat) m ① 14¹ Zwilling, Zwillingstind n.
- bliznielcy** (blis'niel'tsi) ⑦ 2 Zwillingss...; **ta** (ta) n/pl. ② 18 Zwillinge pl.
- bliziej** (bli'jei) f. blisko.
- blizszosc** (blis'schosc) f ④ 1 größere Nähe; **z** näheres Verwandtschaftsrecht n; ~ pokrewienstwa nähere Verwandtschaft.
- blizszy** (blis'sch) f. blizki.
- blok** (blok) m ① 13, **czek** (tschek) m ① 21^b Rolle f; (do rysunków) Zeichenbloß; **kowy** (ko'wu) ⑦ 1 Rollen...
- blond** (blont) inbett. blond; **dyn** (dü) m ① 5 Blonder, Blondhaariger; **dyna** (du'na) f ③ 1 Blondine; (koronka) Blonde.
- bluszcz** (blushtsch) m ① 30 Efeu; **owy** (shtsch'o'wu) ⑦ 1 Efeu..., efeuartig.
- bluz/a** (blu'sa) f ③ 1 Bluse, Kittel m; **ka** (blu'ska) f ③ 4² Bluse.
- bluzgac** (blu'sgatsh) ⑩ 1, pf. **nać** (ngatsh) ⑩ 4 schmähen, lästern; (wypławać) ausspeien; (błotem) bespritzen.
- bluznić** (blu'snitsh), pf. na~ ⑩ 1¹ lästern, schmähen.
- bluznier/ca** (lu'e'rtsha) m ③ 11 (Gottes-)Bästerer; **czy** (tschu) ⑦ 4, **ski** (sh'i) ⑦ 9 (-czo, -sko) (gottes)lästerlich, Bäster...; **stwo** (stwo) n ② 1 (Gottes-)Bästerung f, Bästerrede f.
- blagać** (bla'gatsh), pf. wy~ ⑩ 1 flehen (o acc. um acc.).
- blagalny** (ga'lu) ⑦ 1 (-nie) flehentlich, demütig; (dla ublagania) sühnend, Sühn...
- blahlosć** (bla'hość) f ④ 1 Geringsüßigkeit, Nichtigkeit; **y** (hu) ⑦ 3 (-ho) geringsüßig, eitel, nichtig.
- blawat** (bla'wat) m ① 10, a. **ek** (wa'tel) m ① 21^b Kornblume f; (materja) Seidenstoff; **nik** (wa'tnit) m ① 14 Seidenzeug-, Schnittwaren-händler; **ny** (nu) ⑦ 1 seiden, Seiden...; sklep m **ny** Seiden- od. Schnittwaren-handlung f.
- blaz/en** (bla'sen) m ① 24 Narr, Possenreißer; (głupiec) Tor, Dummkopf; mieć za blazna zum Narren h., narren; **efski** (se'n'shi) ⑦ 9 närrisch, Narren...; po **ensku** wie ein Narr; **enstwo** (stwo) n ② 1 Narrheit f, Narrenpossen f/pl.
- blaznować** (blasno'watsh) ⑩ 20 Possen treiben; ~ z (gen.) ver-spotten (acc.).
- blażnić** (bla'snitsh) ⑩ 1¹ zum Narren machen, zum Besten haben; ~ się sich lächerlich machen, sich blamieren. [fius.]
- Błażej** (bla'jei) m ① 28¹ Błaż
- bląd** (blat) m ① 25² Fehler; (pomyłka) Irrtum; popełnić ~ e-n Fehler begehen; wprowadzić w ~ irreführen.
- błądzić** (blu'dsitsh), pf. z~ ⑩ 7 irren, irragehen; (mylić się) sich irren, fehlen.

błąkać (błu'fatʃi) się, *pf. za.* ~ się ⑬1 (herum)irren.

błąd... (błɔb...) f. błąd.

błąd|ność (błɔ'dnoʃi'tʃi) f ④1 das Irrtümliche od. Fehlerhafte n; ~ny (nɔ) ⑦1 (-nie) fehlerhaft, voll Fehler; (mylny) irrtümlich, irrig; (bładzący) Irr...; ~na droga f Irreweg m; ~ny rycerz m irrender Ritter.

błękit (błɔ'kit) m ①10¹ Blau n, blaue Farbe f; ~nawy (na'wɔ) ⑦1 (-wo) bläulich; ~nik (bi'tnik) m ①13² Admus n; ~ny (nɔ) ⑦1 (-nie u. -no) (himmel-)blau.

błocic (bło'tʃi'tʃi) się ⑩5 sich mit Kot beschmutzen; ~sko (tʃi'ʃko) n ②8 häßlicher Kot m; ~sty (ʃtɔ) ⑦7 fotig.

błogi (bło'gli) ⑦8 (-go) glücklich; (miły) behaglich, wohl.

błogostawic (błogostaw'itʃi), *pf. po.* ⑩2 segnen, benehien.

błogosta|wieństwo (wle'niʃtwo) n ②1 Segen m; ~wlony (wlo'nɔ) ⑦1 gesegnet, gebenedeit; (szczęśliwy) glücklich; (uwielbiany) gepriesen.

błogość (bło'goʃi'tʃi) f ④1 Glückseligkeit; Behaglichkeit.

błona (bło'na) f ③1 dünne Haut, Häutchen n, Membran; ~niasty (nla'ʃtɔ) ⑦7 hautartig, häutig.

blonica (bloni'i'tʃa) f ③9 Entzündung der Schleimhaut, Nasenbräune, Diphtერი'itis.

blonia (bło'nie) n ②15 mit blonia pl. Auf, Anger n, weite Ebene f.

blonka (bło'nfa) f ③4² Häutchen n; ~owaty (łowa'tɔ) ⑦7 häutchenartig, aus Häutchen bestehend. [membranartig.]

blonowaty (blonowa'tɔ) ⑦7

blon (blon) f ④3 = blonie.

Błotne Jezioro (bło'tne jezio'ro) n ⑦1 u. ②2 Blattensee m.

błot|nisty (błotni'i'ʃtɔ) ⑦7 fotig, sumpfig; ~ny (nɔ) ⑦1 Kot..., Sumpf...

błoto (bło'to) n ②1, **błotko** (łto'ko) n ②9 Kot m; pl. błota Sumpfe m/pl., Moräste m/pl., sumpfiger Boden m.

błysk (błɔʃk) m ①13 Aufblitzen n, Schimmern n.

błyskać (błɔ'ʃfatʃi) ⑬1 blitzen, schimmern; błyska (się) *impers.* es blizt; (na pogodę) es wetterleuchtet.

błyskawica (błɔʃkawij'tʃa) f ③9 Blitz m; ~czny (tʃɔnɔ) ⑦1 (-nie) Blitz...; (szybki jak błyskawica) blitzschnell.

błyskot (błɔ'ʃkot) m ①10¹ Glanz, Schimmer; ~ać (łotatʃi) ⑬1 schimmern, funkeln; *fig.* prunken; ~ka (łotka) f ③4² Blitter(werk) n m, Blendwerk n; ~ny (nɔ) ⑦1 funkelnd, schimmernd.

błysnąć (błɔ'ʃuɔtʃi) *pf.* ⑩4 aufblitzen, schimmern; błysnęło *unpers.* es blizte auf.

błyszcz (błɔʃtʃtʃ) m ①30 Glanz.

błyszczec (łetʃi), *pf. za.* ⑩19 glänzen, schimmern, funkeln.

bo (bo) denn.

bobak (bo'bak) m ①13¹ Murmeltier n; (straszydło) Gespenst n, Popanz.

boblek (bo'bel) m, mit pl. **bobki** (bo'pʃi) ①21¹ b Vorbeeren f/pl., Vorbeerzweige m/pl.; (tajno) Schafz., Ziegenmist m; ~kowy (łowɔ) ⑦1 Vorbeer...

bobo (bo'bo) n ②1 kleines Kind. **bobo|winy** (bobowij'nɔ) pl. ③1 Bohnenstroh n; ~wy (łowɔ) ⑦1 Bohnen...

bobrowy (bobrowɔ) ⑦1 Biber...

bobu (bo'bu) f. bób.

bochen|lek (boʃe'nef) m ①21¹ b Laib; ~kowaty (ʃe'nłowa'tɔ)

- ⑦7, ~kowy (ˈfo'wũ) ⑦1 Vais..., laibförmig.
bocian (bo'tsian) m ①2 Storch; ~l (ˈtʃi'a'ni) ⑦13 Storch...
boczek (bo'tʃek) m ①21^a kleine Seite f; kleiner Rand; (mięso) Seitenstück n; boczekm seitwärts; ~nica (ˈni'tʃa) f ③9 Seitenstreife, Flaute; △ Flügel m; ☐ Flügelbahn; ~ny (ˈni) ⑦1 Seiten..., seitlich.
boczyć (bo'tʃyć) sie, pf. z. sie ⑩12 seitwärts gehen, sich auf der Seite halten; fig. sich aufblähen; ~ na (acc.) gram fein (dat.), zürnen (dat.), unwillig sein über (acc.).
boć (bo'tʃ) denn ... ja od. doch.
boćkowski (bo'tʃko'wʃki) ⑦9: ~ monitor m od. ~e narzędzie n Geißel f.
boćwina (ˈwi'na) f = botwina.
bod... (bod...) f. bósć.
boda](z) (bo'dajʒe) o daß (doch)!; gebe Gott!; ~ się! daß dich der Kuddel!; ~ nie wer weiß, vielleicht.
bodak (bo'dak), a. **bodjak** (bo'djak) m ①13² Distel f; (kolec) Stachel, Dorn; ~owy (ˈfo'wũ) ⑦1 Stachel..., Dorn...
bodliwość (bodli'woʃtʃi) f ④1 Stöckigkeit; ~wy (ˈwũ) ⑦1 stöckig.
bodnąć f. bósć.
bodnia (bo'dnia) f ③6⁸ Bottich m.
bodzlec (bo'dʃietʃ) m ①34² Stachel; (ostroga) Sporn; fig. Beweggrund, Antrieb, Reiz; dodawać bodźca k-u j-n aufspornen.
Bog... (bog...) f. Bóg.
bogacić (boga'tʃi'ć) pf. wz. ⑩5 reich machen, bereichern; ~ się sich bereichern, reich werden.
bogacieć (boga'tʃi'etʃi) pf. wz. ⑩18 reich werden.
bogactwo (ˈtʃtwo) n ②1 Reich-

tum m; pl. -twa Reichtümer m/pl., Schätze m/pl.

bogacz (bo'gatʃ) m ①33, ~ka (ˈga'tʃka) f ③4² Reiche(r).

Bogarodzica (bogarodʃi'tʃa) f ③9 Mutter Gottes.

bogaty (boga'tu) ⑦7 (-to) reich, wohlhabend; (obfity) reichlich; (cenny) kostbar; ~ w co reich an etwas.

bogdan (bo'gdan) m ①2, ~ka (ˈda'nka) f ③4² Geliebte(r); 2 Theodor.

bog|ini (bog'i'ni) f ③10 Göttin; ~nka (ˈg'i'nka) f ③4² Fee.

bogobo|ność (bogobo'jnoʃtʃi) f ④1 Gottesfurcht; (pobożność) Frömmigkeit; ~ny (ˈni) ⑦1 (-nie) gottesfürchtig; fromm.

bogochwalca (ˈtʃfa'li'tʃa) m ③11 Gottesverehrer. [Dberberg n.]

Bogumín (bogu'min) m ①21¹

Bogusław (ˈɬlaf) m ①1 Gottlob.

bohater (boha'ter) m ①7¹, ~ka (ˈte'ra) f ③4² Held(in); ~ski (ˈʃki) ⑦9 (-sko od. po -sku) Helden..., heldenmütig, wie ein Held; ~stwo (ˈʃtwo) n ②1 Heldenmut m, Heldentum; (czyn bohaterski) Heldentat f.

bohomasz (boho'maʃ) m ①2¹ schlechter Maler, Schmierer; (malowidło) elendes Gemälde n.

boi (bo'i) etc. f. bać.

boisko (boi'ʃko) n ②8 Dresch-tenne f; (miejsce ćwiczeń) Übungs-, Turn-, Sport-platz m.

boj... (boj...) f. bój.

bojar (bo'jar) m ①7¹, ~ka (ˈja'ra) f ③4² Bojare(in), Edelmann m, -frau f, Herr(in); ~ski (ˈʃki) ⑦9 Bojaren..., adelig; ~stwo (ˈʃtwo) n ②1 Bojarentum, Bojarenwürde f, Adelstand m.

bojaźliwość (bojaʃli'woʃtʃi) f ④1 Furchtsamkeit, Verzagtheit; ~wy (ˈwũ) ⑦1 (-wie) furchtsam, verzagt.

bojaźń (bo'jaʃni) *f* ④3 Furcht (przed instr. vor dat.).

boję (bo'jɛ) *f.* bac.

bojowac (bojo'watʃi) ⑩20 kriegen, Krieg führen; (służąc wojskowo) Kriegsdienst leisten; ~**wisko** (wii'fko) *n* ②8 Kampflatz *m*, Schlachtfeld; ~**wnik** (wio'wnik) *m* ①14 Krieger, Kämpfer; (żolnierz) Soldat; ~**w(ny)** (w[n]u) ⑦1 Kampf..., Krieg..., Schlacht...; **szyk** *m* ~**wy** Schlachtordnung *f*.

bok (bof) *m* ①13 Seite *f*; ✕ Flanke *f*; **w** ~, **z** ~ oft Seiten..., **ż** **klucie** *n* **w** ~ Seitenstecher; **widok** *m* **z** ~ Seitenansicht *f*; **na** ~! auf die Seite!, auß dem Wege!; **to** **mi** **wyła**zi ~**ami** **ich** habe es bis an den Hals.

bokobrody (bofobro'du) *m/pl.* ⑥1 Badenbart *m*.

bokówka (bofu'fka) *f* ③4² Nebenzimmer *n*, Alkoven *m*.

bol... (boł...) *f.* ból.

bolak (bo'łak) *m* ①13² Geschwür *n*, Beule *f*.

bolączka (boło'tʃka) *f* ③4² schmerzhaftes Geschwür *n*.

boleć¹ (bo'łeć) ⑩15 unperf. schmerzen, weh tun; **głowa**, **zab** **mię** **boli** **ich** habe Kopfs-, Zahn-, schmerzen; **bolący** schmerzend, schmerzhaft.

boleć² (w) ⑩18 Schmerz empfinden; (**martwić** **się**) **sich** **frän**ken ob. grämen.

bolesność (bołie'fnoʃtʃi) *f* ④1 Schmerzhaftigkeit, Schmerzlichkeit; ~**ny** (nł) ⑦1 (-nie) schmerzhaft, schmerzlich.

bolesć (bo'łeʃtʃi) *f* ④1 Schmerz *m*, Leid *n*; (**troska**) **Kummer** *m*; **od** **siedmiu** **bolesci** mittelmächtig, noch leidlich.

bo (bom) = **bo** ja denn **ich**.

bomba (bo'mba) *f* ③1 Bombe; (piwa) **Krögel** *n*; **Thea.** **effekt**

volles, aber wertloses Theaterstück *n*, **Schläger** *m*.

bon (bon) *m* ①3 Schein, Anweisung *f*. [**berwärt**erin.]

bona (bo'na) *f* ③1 **Bonne**, **Kin-}**
bonbon (bo'nbon) *m* ①2¹ **Bon-}**
bo'n, **Zuckerwerk** *n*.

Bonifacy (boniʃa'tʃu) *m* ⑦25 **Bonifa'tius**.

bonifratr (fra'ter) *m* ①7 **barmherziger** **Bruder**.

Bonlonja (bono'nja) *f* ③8 **Bologna** *n*; ~**oński** (no'nifki) ⑦9 **Bologneser**...

borg (borf) *m* ①13 **Borg**, **Kredi't**; ~**owac** (go'watʃi) ⑩20 **borgen**, auf **Borg** (ob. **Kredit**) **nehmen**; ~ **k-u** **i-m** auf **Borg** **geben**.

borowlanka (borowia'nka) *f* ③4² **Wacholdersaft** *m*.

borowina (wii'na) *f* ③1 **Moor** *n*; **ż** **Heidelbeere**; ~**owy** (no'wu) ⑦1 **Moor**...

borowy (boro'wu) ⑦1 **1.** zum **Walde** **gehörig**; (**dziki**) **wild**; **ż** **Bor...**, **ż** **kw.** **mas** **~** **Bor-** **säure** *f*. **2.** **m** **Waldb** **heger**.

borówka (boru'fka) *f* ③4² **Heidelbeere**.

bor/suczy (borʃu'tʃu) ⑦4 **Dach**...; ~**suk** (bo'rʃuk) *m* ①13¹ **Dach**.

bort (bort) *m* ①10¹ **Bord**, **Schiff** **verdeckt** *n*. [**Saum** *m*.]

borta (bo'rta) *f* ③2² **Worte**;

boru (bo'ru) *f.* bór.

boruta (boru'ta) *m* ③17 **Walb-** **od.** **Sumpfs-** **geiß**.

borykać (boru'fatʃi), *pf.* **na** ~ ⑩13 (**się**) **sich** **herumbalgen**; ~ **o** (*acc.*) **ringen** um (*acc.*).

bosak (bo'ʃak) *m* ①13² **Boots-** **od.** **Feuer-** **hafen**; (**chodzący** **boso**) **Barfußler**; **chodź** **ca** **~** **bar-** **fuß** **herumgehen**; *pl.* **~** **ni** **unbe-** **schlagener** **Wagen** **od.** **Schlitten**.

boski (bo'fki) ⑦9 (-ko) **gött-** **lich**, **oft** **Gottes**(...); *fig.* **himm-**

liſch; **kość** (bo'ſtoſi'tſi) *f* ④1
Göttlichkeit, göttliche Natur.
bosy (bo'ſu) ⑦1 (-so) barfuß;
(niokuty) unbeschlagen.
bósc (boſi'tſi) *f*. bóśc.
botwina (botwi'na) *f* ③1 Man-
gold *m*, Weißkohl *m*.
bowiem (bo'wieni) *deunt*.
bozia (bo'ſia) *f* ③6 (in der Kinder-
ſprache) Gott *m*.
Boże (bo'Ge) *f*. Bóg.
bożek (bo'Geſ) *m* ①21 Götze;
(balwan) Götzenbild *n*.
bożnica (boGü'i'tſa) *f* ③9 Tem-
pel *m*, Synago'ge; **czy** (tſchü)
⑦4 Tempel..., Synagogen...
boży (bo'Gü) ⑦12 göttlich, von
Gott gegeben, oft Gottes(...);
cały dzień ~ den lieben langen
Tag (hindurch); Boże Ciało *n*
Fronleichnamſfeſt; Boże Na-
rodzenie *n* Weihnachten *pl*.;
Boże drzewko *n* Chriſtbaum *m*.
bożyszczę (boGü'i'tſiſche) *n*
②14¹ = bożek.
bób (bup) *m* ①26 (Sau-)Bohne *f*;
dać k-u bobu *j-n* verbreiſchen.
bóbr (bubr) *m* ①26 Biber; plakać
jak ~ bitterlich weinen.
bód... (bud...) *f*. bóśc.
Bóg (buſ) *m* ①14² Gott; książdz
z Panem Bogiem der Geiſtliche
mit den Sterbefakramenten.
bój¹ (buj) *m* ①36² Kampf;
(bitwa) Schlacht *f*, Treffen *n*;
(wojna) Krieg; wſtępnym bojem
im Sturm; **ka** (ka) *f* ③4²
Schlägerci, Rauferei.
bój² (..) *f*. bać.
ból (buſ) *m* ①36² Schmerz, Weh
n; *pl*. bole Geburtſwehen *pl*.
bór (bur) *m* ①26¹ großer Wald,
Forſt. [heit *f*; *fig*. Abgott *m*.]
bóstwo (bu'ſtwo) *n* ②8 Gott.
bóśc (buſi'tſi) ⑨9, *pf*. u., **bodnąć**
(bo'dno'tſi) ⑩4 ſtechen; (rogami)
ſtoßen; (oſtrogami) ſpornen; *fig*.
fränken, verbrießen.

braciszek (bratſii'iſchof) *m* ①21
kleiner Bruder, Brüderchen *n*;
(zakonny) Laienbruder.
bralck (bra'tſi) ⑦9 der Brü-
derſchaft (ob. dem Verein) an-
gehörend; **ctwo** (tſtwo) *n*
②1 (religiöſe) Brüderſchaft *f*,
Verein *m*; (rzemieſlnicze) Zunft
f, Zunftung *f*, Gilde *f*.
brać (bratſi) ⑨24, *pf*. **wziąć**
(wſi'zti) ⑨19 nehmen; (chwytac)
(er)greifen, faſſen; lokar-
stwo: einnehmen; pensje: be-
ziehen; ✕ für tauglich erklären;
~ k-o za (*acc.*) *j-n* halten für
(*acc.*); ~ ſlub *ch* trauen laſſen;
~ rozwód ſich ſcheiden laſſen; ~
na uwagę in Erwägung ziehen,
erwägen; ~ na ſię übernehmen;
~ ſię do (*gen.*) ſich machen an
(*acc.*); ~ ſię skąd woher
kommen; ſlabość (ſtrach) mnie
bierze mi *ch* überfällt Schwäche
(Schred).
brać..., **bracl...** (bratſi[i]) *f*. brat.
braha (bra'ha) *f* ③3 Schlempe.
brak (braſ) *m* ①13 (wybór) Auſ-
wahl *f*, Kern; (wybiórki) Auſ-
ſchuß, Bracln; (niedostatek) Man-
gel (*gen.* an *dat.*); ~ mi (*gen.*) eß
fehlt mir (*acc.*), eß mangelt mir
an (*dat.*).
brakować¹ (brafo'watſi) ⑩20, *pf*.
braknąć (bra'no'tſi) ⑩3 fehlen,
mangeln; braknie (*gen.*) eß
mangelt, gebriecht an (*dat.*).
brakować² (..), *pf*. **wy...** ⑩20
auſſcheiden, auſſeſen, ſortieren;
(wy)brakowany Bracl..., Auſ-
ſchuß... [f ③4² Tor *n*.]
brama (bra'ma) *f* ③1, **ka** (ka)
bramować (bramo'watſi), *pf*. **a...**
⑩20 verbrämen, einfaſſen.
braniec (bra'nieſ) *m* ①37¹,
branka¹ (bra'nſa) *f* ③4² Kriegß-
gefangene(r); Sklave *m*, Skla-
vin *f*. [Zwangswerbung.]
branka² ✕ (..) *f* ③4² Werbung.]

bransolet(k)a (branzole't[ɫ]a) *f* ③2² (③4²) Armband *n*, Armspange.

branża (bra'nʒa) *f* ③9 Fach *n*, Erwerbszweig *m*.

brat (brat) *m* ①41 Bruder; *fig.* Kamerad; *żyć za panie bracie* (pan brat) *z* kim *j-n* für seinesgleichen ansehen.

bratać (brat'aɫɕi), *pf.* **po-** ⑬1 verbrütern, brüderlich vereinigen; *fig.* vertraute Freundschaft stiften; ~ *się* Brüderschaft schließen, brüderlich umgehen; *iron.* für seinesgleichen ansehen.

brat|anek (brat'aɲek) *m* ①20, **anica** (ˈanɨ'ɫɕa) *f* ③9 Brudersohn *m*, tochter *f*, Nefte *m*, Nichte *f*; **ek** (bra'tek) *m* ①21¹ ♀ Stiefmütterchen *n*; **erski** (brat'eɫɕi) ⑦9 (po-sku) brüderlich, Brüder...; **erskość** (ˈɛʃkɔɫɕi) *f* ④1 Brüderlichkeit; **erstwo** (ˈɛɫtwo) *n* ②1 Bruderschaft *f*, brüderliche Liebe *f*; (brat *ze* *zoną*) ②12 der Bruder mit seiner Frau; **ni** (bra'tɨi) ⑦1 (-nio) brüderlich.

bratobójca (bratobu'jɕa) *m* ③11 Brudermörder; **czy** (ˈtɕɨ) ⑦4 brudermörderisch; **stwo** (ˈɛɫtwo) *n* ②1 Brudermord *m*.

brato|wa (brato'wa) *f* ⑦20 des Bruders Frau, Schwägerin; **wizna** (ˈwi'ɫɕna) *f* ③1 brüderliches Erbe *n*.

brechać (bre'ɕaɫɕi), *pf.* **na-** ⑬1 belien; (kłamć) lügen.

brednia (bre'dɲa) *f* ③6³ Geschwätz *n*, ungereimtes Gerede *n*; (traszka) Kleinigkeit.

bredzić (ˈbrɛɕiɕi), *pf.* **na-** ⑬7 schwafeln, Ungereimtes reden.

brelok (bre'lok) *m* ①13² Uhnhängsel *n* am Armband usw.

Bremia (bre'ma) *f* ③1 Bremen

n; **Leński** (ˈlɛm'e'ɲiɕɨ) ⑦9 Bremer... **Brettnagel**

bretnal (bre'tnaɫ) *m* ①30¹

brew (bref) *f* ④10 Augenbraue.

brewerja (browe'ɲa) *f* ③8 toller Streich *m*; *pl.* -rje Spektakel *m*, Händel *m/pl.*

brewlarz (brow'laɫɕ) *m* ①30³ Brevier *n*.

brnąć (brɲɫɕi) ⑩2 waten; *fig.* immer tiefer hineingeraten.

broczyć (bro'ɕɫɨɕi), *pf.* **z-** ⑫12 bluten; ~ *w* (*loc.*) sich baden in (*dat.*); ~ *k-o* *czem j-n* mit et. besudeln, besprühen.

brod... (brod...) *f.* bród.

brod|a (bro'da) *f* ③2 Kinn *n*; (włosy) Bart *m*; (ostrzy koniec) Spitze; **acz** (ˈaɕɫɕ) *m* ①33 bärtiger Mann, Langbart; **aty** (ˈaɕa'tu) ⑦7 bärtig.

brodaw|eczka (brodawe'ɕɕka) *f* ③4² kleine Warze, Wärtchen *n*; **ka** (ˈaɕa'ɫa) *f* ③4² Warze.

brodzić (bro'dɕiɕi) ⑫7 waten; *fig.* ~ *w* (*loc.*) versunken sein in (*dat.*), leben in (*dat.*).

brodzisty (ˈbrɔɕi'ɕtɨ) ⑦7 durchwaderbar; (piłyki) feicht.

brog... (brog...) *f.* bróg.

broiciel (broɕi'ɕiel) *m* ①29 Unheil- od. Unfug-stifter.

broić (bro'itɕi), *pf.* **z-** ⑫4¹ Unheil stiften, Unfug treiben; (grzeszyć) sündigen.

brom (brom) *m* ①3 Brom *n*; **ek** (ek) *m* ①21¹ a Bromverbindung *f*.

brona (bro'na) *f* ③1 Egge.

bronchit (bro'nɕit) *m* ①10¹ Bronchitis *f*.

bronlak (bro'nɫak) *m* ①13² Eggenzahn; (koń) Arbeitspferd *n*, schlechtes Pferd *n*.

broníc (bro'nitɕi), *pf.* **o-** ⑫1 verteidigen, wehren; (chronić) schützen, bewahren (*przed instr.* vor *dat.*); (zabraniać) verwehren,

verbieten; bron Boże! Gott bewahre!; ~ się się verteidigen (przeciw *dat.* gegen *acc.*); (chronić się) się schützen (od *gen.* gegen *acc.*).

bronować (brono'watʃi), *pf. wy.* ~
②0 eggen. [Egger.]

brownik (brɔ'wnik) *m* ①14

bronz (brɔnz) *m* ①3 Bronze *f.*

bronzować (brɔ'watʃi) ②0 bronzieren, mit Bronze überziehen.

bronzowniktwo (brɔ'wnik'i'tstwo) *n* ②1 Bronzieren-stand *m.*, Beruf *m.*, Bronzearbeit *f.*; ~**wnik** (brɔ'wnik) *m* ①14 Bronzieren, Bronzearbeiter; ~**wy** (brɔ'wu) ⑦1 (-wo) bronzefarbig, braun, oft Bronze..., zB. posąg *m.* ~wy Bronzestatue *f.*

bron (brɔn) 1. *f* ④3 Waffe, mŃ Waffen *pl.*; (rodzaj wojska) Waffengattung. 2. *f.* bronieć.

broz(k)a (bro'ʃk[ɫ]a) *f* ③1(③4²) Brosche.

brozur(k)a (broʃu'r[ɫ]a) *f* ③1(③4²) Broschüre; (zasyt) Heft *n.* [②20 broszieren, heften.]

brozuować (bro'watʃi), *pf. z.* ~
browar (bro'war) *m* ①8 Brauerei *f.*, Brauhaus *n.*; ~**nictwo** (brɔ'nik'i'tstwo) *n* ②1 Brauwesen, Brauerei *f.*; ~**nik** (brɔ'nik) *m* ①14 Brauer, Braumeister; ~**ny** (brɔ'ni) ⑦1 Brau..., zB. kociol *m.* ~ny Braukessel; Brauer..., zB. parobek *m.* ~ny Brauerknecht.

brożek (bro'ʒek) *m* ①21^{1a} (mały bróg) kleiner Schaber; (stozek) Kegel.

bród (brɔd) *m* ①26 Furt *f.*; przejść rzekę w ~ e-n Fluß durchwaten; w ~ reichlich, im Überflusse.

bródka (brɔ'tka) *f* ③4² kleines Kinn *n.*; (włosy) Bärtchen *n.*, Stuphart *m.* [Schaber.]

bróg (brɔk) *m* ①36² (Heu-)

brózda (bru'ʃda) *f* ③2 Furche; (zmarszczka) Runzel, Falte.

brózdzić (bru'ʃdʒitʃi) ②11 Unruhe stiften; (sprzeciwiać się) widersprechen; (oszukiwać) schwindeln.

brózdzićlel (bruʃdʒi'tʃiel) *m* ①29, ~**ka** (brɔ'ʒiel'ka) *f* ③4² Unruhestifter(in); Schwindler(in).
brózdziły (bruʃdʒi'ɫy) ⑦7 furchig, gefurcht.

brud (brɔd) *m* ①6 Schmutz, Unrat; *pl.* brudy schmutzige Wäsche *f.*; *fig.* schmutzige Geschichten *f./pl.*; schmutzige Verhältnisse *n./pl.*; ~**as** (brɔ'das) *m* ①2 unreiner Kerl, Schmierfink.

brudnieć (brɔ'dnieʃi), *pf. po.* ~
②18 schmutzig werden.

brudny (brɔ'dny) ⑦1(-no) schmutzig, schmierig; (nieczysty) unrein; ~**dota** (brɔ'dɔ'ta) *f* ③2² Schmutz *m.*, Schmutzigkeit, schmutziges Geschäft *n.*; (sknerstwo) knauseriges Gebaren *n.*

brudzić (brɔ'dʒitʃi), *pf. za.* ~
②7 beschmutzen, beschmieren, schmutzig machen.

bruk (bruʃk) *m* ①13 (Straßen-) Pflaster *n.*; zostać na ~ ohne Lebensunterhalt bleiben; mieszkać na ~ auf der Straße wohnen; wyrzucić na ~ auf die Straße setzen.

brukać (bru'katʃi) ③1, *pf. po.* ~ beschmutzen, beschmieren.

brukarz (bru'karʃ) *m* ①33 Pflasterer. [Trübe, Erbkohlrabi *m.*]

bruklew (bru'ɫew) *f* ④10¹ Röhrl-

brukotłuk (bru'kɔ'ɫuk) *m* ①13¹ Pflastertreter, Müßiggänger.

brukować (brɔ'watʃi), *pf. wy.* ~ ②20 pflastern.

bruko|wlec (brɔ'wɔ'ɫɛʃ) *m* ①37 Pflastertreter; ~**wy** (brɔ'wu) ⑦1 Pflaster..., wiadomość *f.* ~wa Straßenneuigkeit; gazeta *f.* ~wa Volksblatt *n.*

- Bruksela** (brufʃe'ła) *f* ⑧5
Brüssel *n*; **Zskl** (ʃe'łiʃki) ⑦9
Brüsseler.
- brukselka** (brufʃe'łka) *f* ③4²
Kohlspresse.
- bruljon** (bru'ljon) *m* ①3
Schmierheft *n*.
- brunat|ność** (bruna'tnoʃtʃi) *f*
④1 braune Farbe, Braun *n*;
~ny (nū) ⑦1 (-no) braun.
- brunet** (bru'net) *m* ①9, ~(k)a (n-
ne't[ka]) *f* ③2² (③4²) Schwarz-
haariger(*r*).
- Bruńswik** (bru'niʃwiʃk) *m* ①13
Braunschweig *n*; **Zicki** (ni'ʃi-
ki) ⑦9 Braunschweiger.
- brus** (bruʃ) *m* ①2¹ (oselka) Weg-
stein; (belka) Balken, Bohle *f*;
fig. Grobian, Flegel; ~owaty
(~koma'tu) ⑦7 (-to) flegel-
haft.
- brusznica** (bruszn'i'čka) *f* ③9
Preiselbeere; ~owy (n'ko'wū)
⑦7 Preiselbeeren...
- bruścik** (bru'ʃitʃik) *m* ①13²:
~ ciołecy stalbsbrust *f*.
- brutal** (bru'tali) *m* ①32¹ bru-
taler, roher Mensch; ~ka (n'ta'ł-
ka) *f* ③4² brutales Weib *n*;
~ność (noʃtʃi) *f* ④1 Brutali-
tät, Roheit; ~ny (nū) ⑦1
(-nie) brutal, roh.
- bruzda** (bru'ʃda), **bruździć** (bru'ʃ-
dʃi'ci) = brózda, brózdzić.
- brw...** (brw...) *f.* brew.
- brwisty** (brwi'ʃtū) ⑦7 mit
buschigen Augenbrauen.
- bryczka** (br'i'čka) *f* ③4²
Britschka, leichter, ungedeckter
Wagen *m*.
- bryg** (brūt) *m* ①13 Brigg *f*.
- bryka** (br'ka) *f* ③4¹ Last-, Fuhr-
manns-wagen *m*; (przekład dla
użytku uczniów) Eselsbrücke *f*.
- bryk|ać** (br'i'ka'ci) ③1, *pf.* ~nąć
(n'otʃi) ⑩4 sich wild gebaren,
hinten ausfallen; *fig.* herum-
tollen, außer Rand und Band
- sein; ~ przeciw (*dat.*) sich über-
mütig betragen gegen (*acc.*).
brykiet (br'i'ket) *m* ①10 Preß-
kohle *f.* [Ńheit *n.*]
brykla (br'i'ka) *f* ③5 Blank-
bryknąć *f.* brykać.
brylant (br'i'lant) *m* ①10 Brill-
lant; ~owy (n'to'wū) ⑦1 Brill-
lant(en) ...; ~owy humor *m*
glänzende Laune *f*.
- bryla|stość** (br'lia'stoʃtʃi) *f*
④1 Klumpigkeit; ~sty (n'ʃtū)
⑦7 (-sto) klumpig; (o ziemi)
schollig.
- bryle** (br'i'le) *f.* bryla.
- bryła** (br'ia) *f* ③1 Klumpen
m; (ziemi, lodu) Scholle; **A**
Körper *m*; ~ka (n'ka) *f* ③4²
Klumpchen *n*, kleine Scholle.
- brytowa|łość** (b'owa'toʃtʃi) *f*
④1 körperlicher Gehalt *m*,
Masse; ~ty (n'tū) ⑦7 klumpig,
massiv.
- bryndza** (br'i'ndʃa) *f* ③9 Schaf-,
Schmierkäse *m*; *fig.* Glanz *n*, Rot.
- brys** (br'ʃi) *m* ①31¹ kleiner
Köter.
- bryt** (brūt) *m* ①10¹ Breite *f*-**8**
Zeuges.
- brytan** (br'i'tan) *m* ①2 englische
Dogge *f*; (duży pies) großer
Hund.
- Bryt|anja** (br'i'tanja) *f* ③8 Bri-
tannien *n*; **Zański** (n'ta'niʃki)
⑦9 britisch.
- brytwana** (br'itwa'na) *f* ③1
Bratpfanne.
- bryzg** (br'ʃk) *m* ①13 Spritzer,
Guß.
- bryzgać** (br'i'ʃgatʃi) ③1, *pf.*
~nąć (n'otʃi) ⑩2 spritzen,
sprängen; ~ czem na kogo j-n
mit et. bespritzen.
- brzan(k)a** (b'ʃa'n[ka]) *f* ③1 (③4²)
Boot. Farbe; ♀ Rieschgaß *n*.
- brzask** (b'ʃaʃk) *m* ①13 Morgen-
dämmerung *f*, grauen *n*; z ~ciem
dnia bei Morgengrauen.

brząkać (bʒɔ'fatʃi) ⑬1, pf. ~
nąć (~nɔtʃi) ⑩2 klirren, rasseln;
(pieniędzy) klimpern.

brząkałdło (~ła'dło) n ②1 Klim-
perinstrument, Klimperwert;
(pałeczka) Schlegel m; ~ła (~ła)
m ⑬18 Klimperer, elender
Musikant.

brząkać (bʒɔ'fatʃi) ⑬1, pf.
~nąć (~nɔtʃi) ⑩2 klimpern,
schlecht spielen.

brząkać! (bʒɔ'fatʃi) patʃ!, plauz!
brząkać (~nɔtʃi) pf. ⑩4 mit Ge-
räusch niederfallen, hinplätzen.

brzeg (bʒɛʃ) m ①13 Rand;
(szaty a.) Saum; (wody) Ufer n;
(morza) Küste f, Strand; ~owy
(~go'wó) ⑦1 Ufer..., Küsten...

brzemienność (bʒɛm'nie-
noʃ'tʃi) f ④1 Schwangerschaft;
~ny (~nú) ⑦1 schwanger; fig.
reich (w acc. an dat.).

brzemień (bʒɛ'miɛ) n ②17 Last f,
Bürde f; (narzęze) Tracht f;
(matki) Weibesfrucht f.

brzeczot (bʒɛ'ʃɔtʃɔt) m ①21
(Messer-, Säbel-)Klinge f.

brzezina (bʒɛʃi'na) f ③1 Bir-
kenholz n; (pręt) Birkenrute;
(lasek) Birkenhain m.

brzeźek (bʒɛ'ʒɛʃ) m ①21 b
kleiner (ob. schmaler) Rand,
Saum; ~ny (~nú) ⑦1 Rand...,
Ufer..., Küsten...

brzęczeć (bʒɛ'ʃɔtʃɛʃi), pf. za-
⑩19 (o owadzie) summen; (o
metal) klingen, klirren; brzę-
cząca moneta f klingende Mün-
ze; brzęczy mi w uszach die
Ohren klingen mir.

brzączydło (~ʃɔ'u'dło) n ②1 =
brząkadło.

brząk (bʒɔk) m ①13 Klang, Ge-
klirr n; (pieniędzy) Geklimper
n; (kajdan) Gerassel n; ~adło
(~ła'dło) n ②1 = brząkadło;
~liwy (~li'wó) ⑦1 (-wie) klim-
pernd; summend.

brzmieć¹ (bʒm'ietʃi), pf. za-
⑩14 tönen, klingen, erschallen,
(brzęczeć) summen; (opiewać)
lauten. [schwollen.]

brzmieć² (~), pf. na- ⑩18 (an-)

brzoskwińia (bʒɔʃtʃwi'ni'a) f
③6 ♀ Pfirsichbaum m; (owoc)
Pfirsich m; ~niowy (~ni'o'wó)
⑦1 Pfirsich... [Rüster f.]

brzost (bʒɔʃt) m ①10¹ Ulme f.]

brzoza (bʒo'ʃa) f ③1 (gen. pl.
brzóz) Birke; ~owy (~ʃo'wó)
⑦1 Birken...

brzuch (bʒuch) m ①12¹ Bauch,
Unterleib; dogadzać ~owi się
pflegen; leżeć do góry ~em auf
der faulen Bärehaut liegen;
~acieć (~cha'tʃietʃi) ⑩18 e-n
biden Bauch bekommen; ~acz
(bʒu'chɔtʃɔ) m ①33 Did.,
Schmer-bauch; ~atoś (cha'-
toʃ'tʃi) f ④1 Beleidigung, Fett-
leibigkeit; ~aty (~tu) ⑦7 (-ato)
bidleibig; (o naczyniu) bauchig.

brzuchomowca (bʒuchomo'ʃtʃa)
m ③12 Bauchredner; ~stwo
(~ʃtwo) n ②1 Bauchrednerei f.

brzuśzec (bʒu'ʃɛtʃɛ) m ①34
das Bauchige n; (u palca) Ballen;
(noża etc.) Schneide f; ~szek
(~ʃɛk) m ①21¹ b Bäuchlein n;
(futra) Bauch; ~szny (~ʃnu)
⑦1 Bauch...

brzydactwo (bʒu'da'tʃtwo) n ②1
Häßlichkeit f, Garstigkeit f; (o
osobie) häßliche Person; ~dal
(bʒu'dal) m ①29 häßlicher,
garstiger Mensch; ~dki (bʒu'tʃi)
⑦9(-ko) häßlich, garstig; ~dkoś
(~ʃɔ'tʃi) f ④1 Häßlichkeit,
Garstigkeit.

brzydnąć (bʒu'dnɔtʃi), pf. z~, po-
⑩3 häßlich (ob. garstig) werden.
brzydota (~do'ta) f ③2² Häß-
lichkeit; (brzydka rzecz) häßliche
Sache.

brzydzić (bʒu'dʃi'tʃi), pf. z~ ⑩7
ekeln; to mię brzydzi eś ekelt

mich davor; ~ się (*instr.*) Gfel haben vor, sich eßeln vor (*dat.*).
brzytwa (bʒu'tʃa) *f* ③ 1^a Rasiermesser *n.* [geschwür *n.*]
bubon (bu'bon) *m* ① 2^a Leisten-
buch! (buck) hums!, plauz!
buch!ac (bu'chatʃi) ⑩ 1, *pf.* ~nac (~notʃi) ⑩ 2 (o ogniu, dymie) her-
 außschlagen, auflobern, hervor-
 brechen; (o wodzie) hervorströ-
 men; (o parze) dampfen; (padać)
 hinfürzen; k-o: schlagen, puffen;
 co: gierig hinunterschluden;
 (krasé) paden, einstecken.
buchhalter (bu'chal'ter) *m* ① 7^a, ~ka
 (~to'rfa) *f* ③ 4² Buchhalter(in);
 ~ja (~ja) *f* ③ 8 Buchhaltung;
 ~ski (~ʃi) ⑦ 9 buchhalterisch,
 Buchhaltungs...
buchalstoś (bucka'ʃtoʃi'tʃi) *f*
 ④ 1 Bauſch *m*; ~sty (~ʃtʃi) ⑦ 7
 (-to) bauſchig.
buchta (bu'kʃta) *f* ③ 2² (zatoka)
 Bucht; ↓ Bauſch *m* e-8 Schiffes;
 (plocozy) Werbenfuchen *m.*
buc!czek (butʃi'tʃek) *m*
 ① 21¹ b, ~k (bu'tʃi'k) *m* ① 13²
 kleiner Stiefel, Halbſtiefel.
bucznieć (bu'tʃni'e'tʃi), *pf.* na~
 ⑩ 18 aufſchwellen; *fig.* ſich auf-
 blähen; (butwieć) modern,
 morſch werden.
buczyna (buckŃa'na) *f* ③ 1
 Buchenholz *n*; (las) Buchenwald
m; (buklew) Bucheder.
bu!da (bu'da) *f* ③ 2 Bude, Hütte;
 (na wozie) Plane; ~dka (bu'tka)
f ③ 4² Hüttchen *n*; ☞ Wächter-
 haus *n*; Iha. ~dka ſuflera
 Souffleurkaſten *m*; ~dnicy
 (budni'tʃu) ⑦ 4 ☞ Bahn-
 wärter...; ~dnik (bu'dnik) *m*
 ⑦ 14 Budenbeſitzer; ☞ Bahn-
 wärter.
budowa (budo'wa) *f* ③ 2 Bau *m*;
 (sposób budowania) Bauart, Bau-
 ſtil; (budynek) Gebäude *n.*
budować (~watʃi), *pf.* wy~, z~

⑩ 20 (er)bauen; (tworzyć) ſchaf-
 fen, bewirken; ~k-o j-n erbauen;
 ~ się ſich ein Haus bauen; ~ się
 czem ſich an et. (*dat.*) erbauen.
budow!a (budo'w!a) *f* ③ 5 Bau
m; (budynek) Gebäude *n*; ~lany
 (~lia'nü) ⑦ 1 zum Bau gehörig,
 oft Bau...; ~nictwo (~ni'tʃtvo)
n ② 1 Baukunſt *f*; ~nictwo
 ładowe Hochbau *m*; ~nictwo
 wodne Waſſerbau *m*; ~niczy
 (~ni'tʃu) *m* ⑦ 22 Baumei-
 ſter; a. a. Baumeiſter...
buduar (budu'ar) *m* ① 8 Bouboir
n, Ankleidezimmer *n.*
budulcowy (budul'tʃo'wü) ⑦ 1
 Bau...; ~lec (~du'letʃ) *m* ① 34
 Bauholz *n.*
budyn!ek (budn'nef) *m* ① 21¹ a
 Gebäude *n*; ~kowy (~ko'wü)
 ⑦ 1 Gebäude... [ding.]
budyn! (bu'düni) *m* ① 31 Bud-
budzi!el (budʃi'tʃi'e!l) *m* ① 29,
 ~ka (~ʃi'e'!ka) *f* ③ 4² Weder
 (Wederin).
budzi!ć (bu'dʃi'tʃi), *pf.* o~, z~
 ⑩ 7 (auf)weden; *fig.* a. er-
 regen; ~ się erwachen, auf-
 wachen. [uhr *f*, Weder.]
budzik (~dʃi'k) *m* ① 13² Wed-
budzet (bu'dʒet) *m* ① 10¹ Budget
n, Voranſchlag der Einnahmen
 und Ausgaben; ~owy (~to'wü)
 ⑦ 1 Budget...
bufet (bu'fet) *m* ① 10¹ Büfe'tt *n*;
 (krodens) Anrichtetiſch; ~owy
 (~to'wü) *m* ⑦ 1 Büfettellner;
 ~owa (~to'wa) *f* ⑦ 20 Büfett-
 dame. [bauſchig.]
bufiasty (buʃia'ʃtʃi) ⑦ 7 (-to)
bufka (bu'fka) *f* ③ 4² Puffärmel *m.*
bufonada (bufona'da) *f* ③ 2
 Spaßmacherei; (zarty) Poſſen
pl.; (blaga) Aufſchneiderei.
bufonować (~no'watʃi), *pf.* po~
 ⑩ 20 Poſſen treiben; (blago-
 wać) aufſchneiden. [Bulle.]
buhaj (bu'hai) *m* ① 31¹ Stier,}

bujac (bu'jatſi) ③1 hin und her schweben; *fig.* umherschwärmen; (hulać) in Saus u. Braus leben.

bujność (bu'jnoſti) *f* ④1 Üppigkeit; (ziemia.) Fruchtbarkeit; (charakteru) Übermut *m*; **ny** (nu) ⑦1 (-nie) üppig, fruchtbar.

buk (buſ) *m* ①13 Buche *f*.

bukiet (bu'fiet) *m* ①10¹ (Blumen-)Strauß. [eder.]

bukiew (bu'fief) *f* ④10¹ Buchs-

buklak (bu'lak) *m* ①13² Wasser-schlauch.

Bukowina (buko'wina) *f* ③1 Bukowina; **nińczyk** (wini'ni-tſchül) *m* ①14, **inka** (wini'nka) *f* ③4² Bukowiner(in); **niaki** (wini'niſti) ⑦9 bukowiniſch.

bukowy (buko'wu) ⑦1 Buchen...

bukspan (bu'ſchpan) *m* ①3 Buchsbaum; **owy** (no'wu) ⑦1 Buchsbaum...

bui bull (bui) gluck gluck!

bula (bu'lia) *f* ③5 = bulla.

bulba (bu'liba) *f* ③1 Kartoffel; **biasty** (bia'ſtu) ⑦7 kartoffel-ähnlich. [dogge *f*.]

buldog (bu'ldoſ) *m* ①13¹ Bull-

buljon (bu'ljon) *m* ①3 Fleisch-brühe *f*; (na kapeluszu etc.) Troddel *f*.

bulka (bu'lika) *f* ③4² Blase; **otać** (to'tatſi) = belkotac.

bull (bu'lija) *f* ③5 Bulle.

bulwa (bu'liwa) *f* ③1 Erdapfel *m*, Kartoffel; (korzeń) Knollen *m*.

bulwar (war) *m* ①8 Boulevard *n*, Ringstraße *f*.

bulwowy (bulwo'wu) ⑦1 Kartoffel..., Knollen...

bułany (bula'ny) ⑦1 falb, isabellenfarbig.

bułat (bu'lat) *m* ①10 Damaststahl; (szabla) orientaliſcher Säbel, Schwert *n*.

buława (bula'wa) *f* ③1 Feldherrn- (od. Marschall)stab *m*;

fig. Armeekommando *n*, Feldherrnwürde *f*.

Bułgar (bu'lgar) *m* ①7 Bulgar're; **Ja** (ga'ria) *f* ③8 Bulgarien *n*; **ka** (ka) *f* ③4² Bulgarin; **ski** (ſti) ⑦9 bulgariſch.

bułka (bu'lika) *f* ③4², **eczka** (bule'tſcha) *f* ③4² Semmel, Weißbrot *n*; **kowy** (to'wu) ⑦1 Weißbrot... aus Semmeln.

buncik (bu'ntſik) *m* ①13² Bündel *n*; *fig.* kleines Komplot *n*.

bunda (da) *f* ③2 Wollmantel *m*.

bunt (bunt) *m* ①10 Bund *n*; (rokosz) Aufruhr.

buntować (to'watſi), *pf. z.*, **po-** ①20 aufwiegeln, aufheben; ~ sie sich empören, sich auflehnen.

buntowniczy (to'wni'tſchü) ⑦4 (-czo) aufrühreriſch; **nik** (to'wniſ), **szczyk** (to'fſchitſchül) *m* ①14 Aufrührer, Rebell.

buńczuczny (buni'tſchu'tſchnü) ⑦1 (-no u. -nie) mit e-m Roßschweif verſehen; (strojny) pomp-haft, prächtig; (pyszny) hochmütig, aufgeblasen.

buńczuczyć (tſchütſi) sie, *pf. na* ~ sie ⑩12 sich blähen, sich brüsten.

buńczuk (bu'ni'tſchül) *m* ①13² Roßschweif als Fahne. [weiß.]

bur (bu'ra) *f* ③2³ derber Ber-

buraczkowy (buratſcho'wu) ⑦1 rübenfarbig, dunkelrot; **ak** (bu'raf) ①13², **aczek** (ra'tſcheſ) *m* ①21¹ rote Rübe *f*, Runkelrübe *f*; **akowy** (rafo'wu) ⑦1 Runkelrüben...

burliczeć (bu'ri'tſchetſi) ③19, *pf.* **knąć** (knogſi) ⑩2: a) brummen, murmeln; burczy mu w brzuchu es knurrt ihm im Bauche; b) *v/t.* schelten.

burczymucha (burſchümü'cha) *m* ③18² Brummbar.

burda (bu'rda) *f* ③2 Hader *m*;
(halas) Värm *m*, Spektafel *m*;
(o ezłowieku) streitsüchtiger
Mensch *m*, Händelsucher *m*.

burglabia (burgra'bia) *m* ⑦26
Burggraf; **abstwo** (gra'p-
stwo) *n* ②1 Burggrafschaft *f*.

burka (bu'rka) *f* ③4² kurzer
burknąc *f*. burceć. [Mantel *m*.]
burkotać (burko'tatši) ⑩11¹ =
burceć. [ling.]

burkut (bu'rkut) *m* ①10¹ Säuer-
burłak (bu'rłak) *m* ①13¹ rus-
sischer Bauer; (włóczęga) Land-
streicher.

burmistrz (bu'rmiſtſch) *m* ①32¹
Bürgermeister; **owac** (tſcho'-
watſi) ⑩20 Bürgermeister
sein; *fig.* andere kommandieren
wollen; **owski** (tſcho'ſſki)
⑦9 (po-sku)-bürgermeisterlich,
Bürgermeister...; **owstwo**
(tſcho'ſſtwo) *n* ②1 Bürger-
meister-amt, -würde *f*; **yni**
(tſchü'ni) *f* ③10 Frau Bürger-
meister, Bürgermeisterin.

burnus (bu'rnuſ) *m* ①2¹ Ober-
rod, Mantel.

burość (bu'roſtſi) *f* ④1 dunkel-
graue Farbe, Dunkelgrau *n*.

bursa (bu'rſa) *f* ③1 Internat'n,
Konvik't *n*, Schülerheim *n*; **k**
(-ſak) *m* ①14 Bögling e-ſ
Internats od Konvikts.

bursztyń (bu'rſztyn) *m* ①3
Bernstein; **owy** (no'wü) ⑦1
bernsteinern.

bur(a) (bu'rt[a]) = bort(a).

burtnik (bu'rtnik) *m* ①14 Ruder-
knecht; ⑥ Bortenmacher.

bury (bu'ru) ⑦10 (-ro) dunkel-
grau, ſchwarzgrau.

burza (bu'ra) *f* ③9 Sturm *m*
(*a. fig.*); (z plorunami) Gewitter *n*.

burzan (gan) *m* ①2¹ Steppen-
gras *n*.

burzliwość (bu'zli'woſtſi) *f*
④1 Ungeſtüm *n*, ungeſtümſ

Wesen *n*; **wy** (wü) ⑦1 (-wie)
ſtürmiſch, ungeſtüm; (ezłowiek)
leidenschaftlich, heftig.

burzyciel (bu'gütſiel) *m* ①29,
ka (tſie'liſa) *f* ③4² Zer-
ſtörer(in); (wierzyciel) Unruhe-
ſtiſter(in), Aufwiegler(in).

burzyć (bu'gütſi), *pf. z.* ⑩12
zerſtören; (pustoszyć) verwüſten;
dom: niederreißen; (podburzać)
aufwiegeln; ~ ſię (o morzu)
ſtürmiſch werden, aufbrauſen;
(o trunkach) in Gärung kommen;
(o krwi) in Wallung kommen;
(o ezłowieku) in Aufruhr geraten;
(buntować ſię) ſich auflehnen od
empören. [Sturmvogel.]

burzyk (bu'güt) *m* ①13 Boof.
buszować (buſo'watſi) ⑩20
(durch)ſuchen, (durch)ſtöbern.

buszówka (ſchu'ſka) *f* ③4²
Durchſuchung.

but (but) *m* ①2¹ Stiefel.

buta (bu'ta) *f* ③2² Übermut *m*,
Hochmut *m*.

butel (bu'tel) *m* ①34 große
Flaſche. **czyna** (tſchü'na)
③1, **ka** (te'liſa) *f* ③4² kleine
Flaſche; **kowy** (ko'wü) ⑦1 Fla-
ſchen... [①10¹ Butterſchnitte *f*.]

buterszyn (bu'terſchnit) *m*.

butla (bu'tla) *f* ③5 = butel.

butność (bu'tnoſtſi) *f* ④1 Hoch-
mut *m*, Übermut *m*; **ny** (nü)
⑦1 (-nie) hoch-, über-mütig.

butonier(k)a (butonie'r[ſ]a) *f*
③2³ (③4²) Knopfloch *n*.

butwieć (bu'twiećſi), *pf. z.* ⑩18
mo'dern; (gnić) faulen.

buzdygan (buſdū'gan) *m* ①2¹
Streitkolben.

buzia (bu'ſia) *f* ③6, **k** (ſia) *m*.
①13² Mündchen *n*; (warz) Ge-
ſichtchen *n*; (calus) Krißchen *n*.

buzować (buſo'watſi), *pf. z.* ⑩20
tüchtig anſſpelteln; e-n derben
Berweiß geben (*dat.*); ~ ſię
ſtark brennen.

by (bū) 1. *ej.* (= aby) damit, daß. 2. Bient mit den Personenendungen der Vergangenheit zur Bildung des Konjunktivs; im Deutschen setzt man dafür: hätte, wäre, würde, zB. czytałbym ich würde lesen; byłbym przyszedł ich wäre gekommen; es wird mit dem vorhergehenden Worte verbunden.

bycz|lek (bū'tsches) *m* ①21 junger Stier; **~y** (tschū) ⑦4 (-czo) Stier..., Ochsen...; *fig.* wild, roh.

być (būtʃi) ⑭1 fein; (istnieć) da sein, existieren, bestehen; (znajdować się) sich befinden; als Hilfszeitwort des Passivums: werden.

bydełko (būde'łko) *n* ②9 das liebe Vieh. [*Bromberg n.*]

Bydgoszcz (bū'dgofstsch) *f* ④8

byd|lak (bū'dlak) *m* ①13² ein Stück *n* Vieh; (człowiek) Vieh *n*, Viehtier; **~latko** (Ło'tko) *n* ②9 kleines Vieh; (człowiek) dummer Mensch *m*; **~lę** (bū'dlę) *n* ②18 Vieh; (człowiek) roher Mensch *m*; **~lęcieć** (būblię'tsjetʃi) ⑩18 zum Vieh werden, zum Tier herabsinken; **~lęcość** (tschōstʃi) *f* ④1 viehisches Wesen *n*, et. Viehisches *n*; **~lęcy** (tschū) ⑦2 (-co ob. po -comu) viehisch, tierisch, a. Vieh..., Tier... [*Sprotte.*]

bydlinka (būbli'nka) *f* ③4²

bydlny (bū'dlnū) ⑦1 Vieh...; (kraj) viehreich.

bydło (Ło) *n* ②6² Vieh.

byfsztyk (bū'fschtūf) *m* ①13² Beefsteak *n*.

byk (būf) *m* ①13¹ Stier, Ochse, Bulle; (człowiek) großer Kerl, Bengel; (biad) Bod.

bykowiec (būfo'wjetʃ) *m* ①34 Ochsenziemer.

byle (bū'le) 1. vor Substantiven, Adjektiven, Adverbien: irgend, ... auch immer, zB. ~ gdzie irgendwo; ~ jaki wer auch immer;

~kto der erste Beste; gadać ~co Unsinn schwätzen; ~ jako zur Not, schlecht. ' *ej.* (= żeby tylko) wenn nur; wofern nur; (beim *inf.*) bloß um zu ..., zB. mówię, ~ mówię er redet, bloß um zu reden.

byll (bū'li) *f.* być.

byll|ca (būli'tʃa) *f* ③9 ♀ Weisfuß *m*; **~na** (Łna) *f* ③1 Kraut *n*; (obwast) Unkraut *n*; (todyga) Stengel *m*, Stiel *m*.

był (bū) etc. *f.* być. [*malig.*]

były (bū'li) ⑦6 gewesen, ehe-
bynajmniej (būna'jnniej) gar nicht, nicht im geringsten, nichts weniger als. [scharfsichtig]

bystroki (būstrootʃi) ⑦9

bystrość (bū'strostʃi) *f* ④1 (szybkość) Schnelligkeit; (rzeki) reisender Lauf *m*; (zmysłu) Schärfe; ~ umysłu Scharfsinn *m*, Scharfblick *m*.

bystry (bū'stru) ⑦10 (-tro) (rzeka) reisend; (koń) feurig; (wzrok, umysł) scharf.

byt (būt) *m* ①10¹ Dasein *n*, Existenz *f*; (położenie) Lage *f*, Zustand; **~ność** (Łnoʃtʃi) *f* ④1 Dasein *n*; (istnienie) Vorhandensein *n*, Existenz; (pobyt) Aufenthalt *m*; (obecność) Anwesenheit.

Bytom (bū'tom) *m* ①38¹ Beuthen *n*.

bytować (būto'watʃi) ⑩20 dusein, existieren.

bytowanie (Łtowa'nje) *n* ②13 Dasein, Existenz *f*; (sposób życia) Lebensweise *f*.

bywać (bū'watʃi) ⑩1 oft sein, zu sein pflegen; (zdarzać się) zu geschehen pflegen; ~ u k-o i-n besuchen, mit j-m verkehren; czy bywasz gdzie? kommst du zu j-m?; bywaj(cie)! willkommen!; bywaj zdrów! lebe wohl!

bywa|lec (Łwa'letʃ) *m* ①37 ein Mensch, der viel in der Welt

herumgekommen ist; Weltmann *m*; **ty** (tū)° ⑦ 6 oft dagesen; (doświadczony) erfahren, geübt; **nio** (nie) *n* ② 13 häufige Besuche *m/pl*.

bz... (bf...) *f*. bez'.

bzdnać *f*. bzdzieć.

bzdurła (bʃdu'ra) *f* ③ 2³ Kleinigkeit, Bagatelle; *pl.* **ny** albernes Zeug; **ny** (nū) ⑦ 1 geringfügig, lumpig; **stwo** (stwo) *n* ④ 1 albernes Geschwätz; (fraszka) Bagatelle *f*.

bzdurzyć (bʃdu'gütʃi), *pf.* **na** ⑩ 12 schwagen, dummes Zeug reden.

bzdyk (bʃdūk) *m* ① 13¹: stary ~ alter Knasterbart.

bzdzieć (bʃdʃietʃi) ⑩ 14, *pf.*

bzdnać (bʃduŋtʃi) ⑩ 2 einen (Wind) fahren lassen, *P* farzen.

bzdziŋy (bʃdʃi'niū) *f/pl.* ③ 1 *n* und *m*, *P* Furz *m*.

bzdziuch (bʃdʃioch) *m* ① 12¹, **na** (na) *f* ③ 3 Stänker(in), *P* Färzer(in); (tebórz) Hasensfuß *m*, Angstmeier *m*.

bzik (bʃiʃ) *m* ① 13¹ Boof. Viehbremse *f*; (pomieszenie zmysłów) Verücktheit *f*; **ma** **na** er hat einen Sparren, es rappelt bei ihm; **owaty** (owata'tū) ⑦ 7 (-to) launenhaft, verrückt, närrisch.

bziklać (bʃi'fatʃi), **bzyklać** (bʃū~) ⑩ 1, *pf.* **nać** (nŋtʃi) ⑩ 2 zischen; (o owadach) summen.

bzowy (bʃo'wū) ⑦ 1 Flieder..., Holunder...

C

caca (tʃa'tʃa) indef. schön, artig.
cacać (tʃa'tʃatʃi), *pf.* **na** ⑩ 1 (się) z kim j-n lieblosen, mit j-m tädeln.

cacalek (tʃa'nek) *m* ① 20 Bärtling; **nka** (tʃa'ntka) *f* ③ 4² Viebslungen *pl.*, Bärtlichkeiten *pl.*; obiecanka **nka** nicht jedes Versprechen ist für bare Münze zu nehmen, larifari!; **ny** (nū) ⑦ 1 schön, niedlich; (pieszczony) verzärtelt.

cackać (tʃa'tʃatʃi) ⑩ 1 (się) = cacać (się); (stroić się) (sich) übermäßig putzen od. schmücken; ~ się z czem et. mit übertriebener Sorgfalt tun.

cacko (tʃa'tʃko) *n* ② 8 Spielzeug; *fig.* et. Niedliches; (rzecz zwodnicza) Blendwerk.

cał (tʃa'li) *m* ① 30¹ Boll; ani na ~ nicht um ein Haar.

callec (tʃa'lietʃ) *m* ⑦ 34 vom Pfluge unberührte Erdscholle *f*; **lżna** (lʃi'na) *f* ③ 1 Erdscholle; **ś** frisches Feld *n*.

callowy (tʃa'li'o'wū) ⑦ 1 Boll..., einen Boll breit, lang od. dick; **ówka** (u'fka) *f* ③ 4² zollbides Brett *n*; (lina) zollbides Tau *n*; (miara) Bollmaß *n*, Bollstab *m*.
callusienki (tʃa'liuʃie'niʃi), **ut-ki** (u'tki) ⑦ 9 gauz, völlig.

całka (tʃa'łta) *f* ③ 4² ganze Zahl; **Integral**. [ganzen.]

całkiem (tʃent) gänzlich, im

całkowitość (tʃo'wi'toʃtʃi) *f* ④ 1 das Ganze *n*; **wity** (tū) ⑦ 7 (-wicie) gauz, gänzlich; (niepodzielony) unzerstückt; **wy** (wo'wū) ⑦ 1 Integral...

cało (tʃa'ło) unversehrt, unverlegt; **dnioły** (dnio'wū),

dzienny (dʃie'nnū) ⑦ 1 gauz-tägig, den ganzen Tag dauernd;

ksztalt (tʃa'ło'fʃtalt) *m* ① 10¹ das Ganze *n*, System *n*; **nocny** (no'tʃnū) ⑦ 1 gauznächtlich, die ganze Nacht dauernd; **palenie**

(pa'lio'nie) *n* ② 13 Brandopfer; **roczny** (ro'tʃnū) ⑦ 1 gauz-jährig, das ganze Jahr dauernd.

całość (ˈcałɔʃtʃi) *f* ④1 das Ganze *n*; (nienaruszoność) Unversehrtheit; (bezpieczeństwo) Sicherheit.
całować (tʃaˈłɔwacʲ) *pf.* **po-** ⑩20 (się) sich küssen; ~ *k-o* w rękę i-m die Hand küssen.
całun (tʃaˈluɪ) *m* ①21 Leichentuch *n*; ~ śniegu Schneedecke *f*.
całus (tʃaˈluʃ) *m* ①21 Fuß; (posłany ręką) Fußhand *f*; ~ **ek** (ˈluˈbeʃ) *m* ①21^b (pieczywko) Kaiser *n*; ~ **ka** (ˈluˈʃka) *f* ③42 Brotlaib *m*.
cały (tʃaˈɫɨ) ⑦6 ganz; (nienaruszony) unversehrt, unverletzt; (istny) echt, lebhaft; (nie pusty) massiv; całymi dniami tagelang; pan całągebą gemachter Mann.
cap (tʃap) *m* ①2 Boot; *fig.* Tölpel.
caplać (tʃaˈpatʃi) ⑩1, *pf.* ~ **nąć** (ˈnɔtʃi) ⑩2 rasch ergreifen, erwischen, packen.
cap-tap! (tʃaˈtʃap) *rips*, *rap!*
capstryk (tʃaˈpʃtʃɨk) *m* ①13² Zapfenstreich.
car (tʃar) *m* ①7¹ Zar, russischer Kaiser; ~ **at** (tʃaˈrat) *m* ①10 das russische Reich *n*, das Zarentum *n*; ~ **ewicz** (tʃareˈwiʃtʃ) *m* ①32¹ Sohn des Zaren.
Caro|gród (tʃaroˈgrut) *m* ①26 Konstantinopel *n*; ~ **grodzki** (ˈgroˈtʃʃi) ⑦9 konstantinopolitänisch.
carowa (ˈroˈwa) *f* ⑦20¹ Zarin, russische Kaiserin.
carówna (ˈruˈwna) *f* ⑦20¹ Tochter des Zaren.
carski (tʃaˈrʃʃi) ⑦9 zarisch, Zaren...; ~skie wrota *n/pl.* die Mittelstür / vor dem Altare griechischer Kirchen; ~ **stwo** (ˈʃtwo) *n* ②1 = carat; (car ze żoną) ②12 Zarenpaar.
caber (tʃɔˈber) *m* ①22 Zimer.
ceber (tʃeˈber) ①22, **cebrzyk** (ˈʧɨk) ①13² *m* Zimer, Kübel;

leje jak z cebra es gießt in Strömen.

cebulla (tʃebuˈɫia) *f* ③5 Zwiebel; *F* (zegar) große Taschenuhr; ~ **arka** (ˈlaˈrka) *f* ③4² Zwiebelhändlerin; ~ **asty** (ˈliaˈʃtu) ⑦7 zwiebel-artig, ~ähulich; ~ **ka** (ˈbuˈɫa) *f* ③4² kleine Zwiebel, Zwiebelchen *n*; (korzeń) Zwiebel; ~ **kowaty** (ˈkɔwaˈtɨ) ⑦7, ~ **kowy** (ˈkʃɔˈwɨ) ⑦1 zwiebelartig, Zwiebel...

cech (tʃeʃ) *m* ①12 Zunft *f*, Innung *f*; (towarzystwo) Gesellschaft *f*; (bractwo) Bruderschaft *f*, Sippschaft *f*.

cecha (tʃeˈʃa) *f* ③3 (Kenn-) Zeichen *n*, Merkmal *n*; (piecno) Braudmal *n*; (na monetach) Stempel *m*, Gepräge *n*.

cechmistrz (ˈmʃtʃ) *m* ①33 Zunftmeister, Vorsteher; *fig.* Anführer, Haupt *n*.

cechowac (tʃeʃɔˈwacʲ) *pf.* **na-** ⑩20 (znaczyć) ein Zeichen aufdrücken auf (*acc.*); złożyć: brandmarken; (być oznaką) kennzeichnen, zu erkennen geben.

cechowy (ˈwɨ) ⑦1 Zunft..., zünftig.

cedr (tʃedr) *m* ①8 Zeder(baum) *f*; ~ **owy** (ˈdroˈwɨ) ⑦1 Zedern...

cedulka (ˈduˈɫka) *f* ③4² Zettel *m*.

cedzić (tʃeˈʃʃiʃ), *pf.* **prze-** ⑩7 (durch)sehen; ~ słowa langsam sprechen.

cedz|idło (ˈbʃiˈdɔ) *n* ②1 Sieb *f*, Sieb; (przetak) Durchschlag *m*; ~ **onka** (ˈdʃɔˈnka) *f* ③4² reiner Absud *m*.

cegiel|nia (tʃegieˈɫnia) *f* ③6³ Ziegelbrennerei, Ziegelei; ~ **niany** (ˈniaˈnɨ) ⑦1, ~ **niczy** (ˈniˈtʃɨ) ⑦4 Ziegelei...; ~ **nik** (ˈgieˈɫnik) *m* ①14 Ziegelbrenner; (właściciel cegielni) Eigentümer einer Ziegelei; ~ **ny** (ˈɫɨ) ⑦1 Ziegel...

cegiełka (tʃegjɛ'łka) *f* ③4² Ziegelchen *n*; et. in Ziegelform.

ceglany (tʃegɫa'utɫ) ⑦1 Ziegel..., von Ziegeln; **arski** (ɟɫa'ɾʃki) ⑦9 Ziegelbrennerei...; **arstwo** (ɾʃtwo) *n* ②1 Ziegelbrennen; **arz**(tʃɛ'gɫaʃɔ) *m* ①33 Ziegelbrenner; (handlarz cegiel) Ziegelhändler; **asty** (ɟɫa'ʃtɫ) ⑦7 (-sto) ziegelartig, ziegelrot.

ceglą (tʃɛ'gɫa) *f* ③1¹ Ziegel (=stein) *m*; z cegły Ziegel...

cekhauz (tʃɛ'kʃauʃ) *m* ①3 Zeughaus *n*.

cel (tʃɛɫ) *m* ①30 Ziel *n*; (do strzelania) Zielscheibe *f*; (na strzelbie) Korn *n*, Visier *n*; (zamiar) Zweck, Absicht *f*; (wybór) Auswahl *f*, Kern; celom, w celu zum Zwecke, behufß (*gen.*).

cela (tʃɛ'ɫa) *f* ③5 Zelle.

celibat (tʃɛɫi'bat) *m* ①10¹ Bönlibat *m u. n.*

celkowy (tʃɛɫkɔ'wɫ) ⑦1 Zellen...

celnictwo (tʃɛɫni'ɫʃtwo) *n* ②1 Zollwesen; **czy** (ɫʃɔ) ⑦4 Böllner...; **k** (tʃɛ'ɫniʃk) *m* ①14 Böllner, Bollennehmer.

celność (tʃɛ'ɫnɔʃiʃki) *f* ④1 Geübtheit im Schießen, Treffsicherheit; (doskonłość) Trefflichkeit, Vortrefflichkeit, Vorzüglichkeit; **ny**(nɫ) ⑦1 (-nie) wohl zielend, gut treffend; (doskonaty) (vor)trefflich, vorzüglich; (ciowy) Zoll...

celować (tʃɛɫɔ'watʃi) ②20 zielen; (przewyższać) übertreffen (nad kim j-n); hervorragen, sich auszeichnen; celujący ausgezeichnet, vorzüglich. [genfurt *n.*]

Celowiec (ɫɔ'ɛtʃ) *m* ①34 Klatz

celowość(ɫɔ'ɔʃiʃki) ④1 *f* Zweckmäßigkeit; **wy** (wɫ) ⑦1 (-wo) zweckmäßig; (umysłny) absichtlich; Gram. Absichts..., Zweck...

cembra (tʃɛ'mbra) *f* ③2³ Brunnenkasten *m*, Zimmerung.

cembrować (ɫbro'watʃi), *pf. wy-* ②20 mit Brettern eindecken; verkleiden. [Verkleidung *f.*]

cembrowanie (ɫwa'nje) *n* ②13

cement (tʃɛ'ment) *m* ①10¹ Zement *m od. n*; **owy** (ɫɔ'wɫ) ⑦1 Zement...

cena (tʃɛ'na) *f* ③1 Preis *m*; (wartość) Wert *m*; *fig.* (znaczenie) Bedeutung, Ansehen.

cenic (ɫniʃki), *pf. za-* ③1 den Preis angeben; (o kupcu) verlangen, fordern; (szacować) achten, schätzen; ~ wysoko hochschätzen; ~ malo geringschätzen.

cennik (tʃɛ'nnik) *m* ①13² Preisverzeichnis *n*, Preisliste *f*; ~ leków Arzneitaxe *f*.

cenność (ɫnɔʃiʃki) *f* ④1 Schätzbareit, hoher Wert *m*; **ny** (nɫ) ⑦1 schätzbar, wertvoll.

cent (tʃɛnt) *m* ①10 Kreuzer.

centurja ǂ (tʃɛntu'ɾja) *f* ③8 Tausendgüldenkraut *n*.

cenzurowany (tʃɛnʃurowa'nɫ) ⑦1: gra w -nego verdrießlicher König *m* (Gesellschaftsspiel).

cep (tʃɛp) *m* ①2¹ (Dresch-)Flegel (*a. fig.*); **ak** (tʃɛ'pak) *m* ①13² Dreschflegelstiel.

cera (tʃɛ'ra) *f* ③2³ Gesichtsfarbe; (na pończosze) Stopfnah.

ceratja (tʃɛra'ta) *f* ③2² Wachsteinwand; **owy** (ɫɔ'wɫ) ⑦1 von Wachsteinwand; (z pokryty) mit W. überzogen. [rus.]

Cerber (tʃɛ'rɔɾ) *m* ①7 Zerber-

ceregiele (tʃɛɾɟɛ'ɫɛ) *pl.* ⑤3² übertriebene Artigkeiten *f/pl.*; bez ceregiełi ohne Umstände.

ceremonja (tʃɛremo'nja) *f* ③8 Zeremonie', Feierlichkeit; *pl.* ~je Höflichkeiten *pl.*; bez ~ji ohne Umstände; ~je dworskie Hofzeremonie'*n*; ~jalny (ɫja'l-nɫ) ⑦1 (-nie) zeremoniell,

feierlich; (człowiek) ceremonioś; **~jał** (mo'niał) *m* ①3 Beremoniell *n*; **~jant** (jant) *m* ①9, **~jantka** (ja'ntka) *f* ③4² Umständemacher(in); **~jować** (jo'watſi) *się* ②20 Beremonien (ob. Umstände) machen; (okazywać sobie grzeczności) *się* gegenſeitig Höflichkeiten erweiſen.

cerkiew (tſe'rkief) *f* ④10¹ griechiſche Kirche; **~ny** (nle'wü) ⑦1 kirchlich, Kirchen...

cerować (tſero'watſi), *pf.* **za** ②20. ſtopfen, ſticken.

certollé (tſerto'litſi) *się* ②3 = ceremonjować *się*.

ceſarski (tſeſa'rſki) ⑦9 (po-sku) kaiſerlich; **~sarstwo** (ſa'rſtwo) *n* ②1 (godnoś) Kaiſerwürde *f*; (państwo) Kaiſerreich, Kaiſertum; (ceſarz i ceſarzowa) ②12 Kaiſerpaar; **~sarz** (tſe'ſaſz) *m* ①33 Kaiſer; **~sarzewicz** (ſa(je'wiſz) *m* ①32¹ Sohn des Kaiſers, kaiſerlicher Prinz; **~sarzowa** (ſa-Go'wa) *f* ⑦20¹ Kaiſerin.

cełnar (tſe'lnar) *m* ①8 Zentner; **~owy** (ro'wü) ⑦1 Zentner...

cełno (tſe'tno) *n* ②1: grać w ~ i licho gerade oder ungerade ſpielen.

cew|ka (tſe'ſka) *f* ③4² Röhrchen *n*, Kanal *m*; ⊕ Spule, Spindel; ♀ ~ łzowa Tränenſtiel; ~ moczowa Harnröhre; **~kowy** (ko'wü) ⑦1 ♀ ſtiel..., Harnröhren...; ⊕ Spul...

cegl (tſe'gli) *pl.* ⑥1 Zange *f.* **cełka** (tſe'tka) *f* ③4² Ziedchen *n*, Tüpfel *m*, Tüpfelchen *n*.

cełkować (ko'watſi), *pf.* **po** ②20 tüpfeln. [tüpfelt, geſtedt.] **cełkowany** (koma'nü) ⑦1 ge-

chabanina (ſhabani'na) *f* ③1 magereſ, ſaftloſeſ Fleiſch *n*.

chabazie (ſhaza'ſie) *pl.* ⑥3² Un-
traut *n*.

cha|ber (ſha'ber) *m* ①22 Kornblume *f*; **~browy** (bro'wü) ⑦1 kornblumenblau.

chacie (ſha'tſie) *f.* chata.

chadzać (ſha'dſatſi) ②1 gewöhnlich gehen, zu gehen pflegen.

chajder (ſha'jder) *m* ①8 Cheber, Zudensſchule *f*. [rod.]

chałat (ſha'lat) *m* ①10 Zuden-

chałupia (ſhalu'pa) *f* ③1 (Bauern-)Hütte, Käte; *fig.* Haus *n*;

~ka (ka) *f* ③4² Hüttchen *n*;

~nica (nli'tſa) *f* ③9 Häuſlerin, Kätnerin;

~niczy (nli'tſu) ⑦4 Häuſler..., Kätner...; **~nik** (nik) *m* ①14 Häuſler, Kätner.

cham (ſham) *m* ①2 Bauer; *fig.* gemeiner Menſch; **~ski** (ſſki) ⑦9 (po-sku) bäurifch; *fig.* gemein, grob.

chan (ſhan) *m* ①2 Khan.

chaos (ſha'oſ) *m* ①3 Chaos *n*, Wirrwarr.

chapl (ſhap) ripſ, rapſ!

chaplac (ſha'patſi) ②1, *pf.* **~nąc** (nqtſi) ②2 rapſen; (porwać) an ſich reißen, entwenden, wegſchnappen. [Rapſerei.]

chapanina (ſhapani'na) *f* ③1}

charakter (ſhara'ktor) *m* ①8 Charakter; (pismo) Händſchrift *f*, Hand *f*; (godnoś) Würde. *f*; w charakterze in der Eigenſchaft; **~nik** (te'rnik) *m* ①14 Zauberer; **~ny** (nü) ⑦1 charakterfeſt, ehrenhaft.

charci (ſha'rtſi) ⑦13 Windhund...; **~k** (k) *m* ①13¹ kleiner, junger Windhund.

charczac (ſha'rtſetſi) ②19 röheln, ſchnarren.

char|kać (ſha'rkatſi) ②1, *pf.* **~knąc** (knqtſi) ②2 ſich räufpern; (pluć) ſpeien.

char|acki (ſhara'tſki) ⑦9 (-ko) kränklich, elend; **~actwo** (tſtwo) *n* ②1 Kränklichkeit *f*; (nędza) Not *f*, Elend; (charaki)

- Bettelvolk; **ak** (cha'riał) *m* ①14 Sieher; (nędzarz) armer Schlufer, Bettler.
- chart** (chart) *m* ①2 Windhund, Windspiel *n*.
- chat|a** (cha'ta) *f* ③2² Hütte; **ka** (ka) *f* ③4² Hüttchen *n*.
- chc|eć** (chtšletšj), *pf.* **z|e** ⑩2 wollen; (żadać) fordern, verlangen; chce się k-u Lust, Verlangen haben, *z*W. chce mi się ich habe Lust od. Verlangen, es verlangt mich, ich will; chce mi się jeść (pić, spać) mich hungert (dürstet, schläfert).
- chc|iw|eć** (chtšji'wletšj) *m* ①37 Habsüchtiger, Gieriger; **w|ość** (wošitšj) *f* ④1 Habgier, Habsucht; **wy** (wu) ⑦1 (-wie) gierig, habsüchtig, ...süchtig, *z*W. wy sławy ruhm|süchtig.
- che|botać** (che|botać), *pf.* **po** ⑩13¹ rütteln, schütteln; ~ sie sich schaukeln; morze: wogen.
- che|m|no** (che'mno) *n* ②1 Kulm *n*; **z|ski** (zški) ⑦9 Kulmer.
- che|p|ic|e|ć** (che|pi'itšje|) ①29, **ka** (tšje'lika) *f* ③4² Prahler(in), Großtuer(in).
- che|p|ić** (che'plitšj) *się*, *pf.* **po** ⑩2 prahlen, großtun, sich brüsten (z *gen.* mit *dat.*); sich rühmen (*gen.*).
- che|p|li|wość** (che|pli'wošitšj) *f* ④1 Prahl|sucht, Ruhmredigkeit; **wy** (wu) ⑦1 (-wie) prahlerisch, großtuerisch, ruhmredig.
- che|m|ja** (che'mja) *f* ③8 Chemie'; **mi|czny** (mi'itšnu) ⑦1 (-nie) chemisch; **mi|k** (miš) *m* ①14 Che'miser. [fränklich.]
- che|racki** (che|ria'tšji) ⑦9 siech, **che|riać** (che'riatšj), *pf.* **na** ⑩1 siechen, fränkeln.
- che|riak** (riak) *m* ①14 fränklicher Mensch. [Engelchen *n*.]
- che|rubinek** (che|rubin'ek) *m* ①20 **cheć** (chtšj) *f* ④1 Wille *m*;
- (ochota) Lust (do *gen.* zu *dat.*); (zamiar) Absicht; (zyczliwość) Wohlwollen *n*, Gewogenheit.
- che|dogi** (chtšo'gi) ⑦8 (-go) rein, reinlich.
- che|dożyć** (čjtšj), *pf.* **wy** ⑩12 reinigen, putzen; P geschlechtlich verkehren.
- che|t|ka** (cht'ka) *f* ③4² Lust (do *gen.* zu *dat.*), Gelüste *n* (nach *dat.*); ~ zbiera k-o do (*gen.*) es gelüstet j-n nach (*dat.*); **ny** (nu) ⑦1 (-nie) (bereit)willig; (pilny) emsig, fleißig; (zyczliwy) geneigt, zugetan, gewogen.
- chichotać** (chičho'tatšj), *pf.* **za** ⑩1 (się) sichern.
- chichotka** (ka) *f* ③4² Riechertiefe.
- chimer|a** (chi'me'ra) *f* ③2³ (urojenie) Einbildung; (kaprys) Grille, Raune; **ować** (ro'watšj) ⑩20 Grillen fangen, übelgelaunt sein; **yczka** (ru'tška) *f* ③4² Grillenfängerin; **yk** (me'rul) *m* ①14 Grillenfänger.
- chin|n|a** (chi'ni'na) *f* ③1 Chini'n *n*; **owy** (no'wu) ⑦1 Chinin... **Chinka** (chi'nfka) *f* ③4² Chinesin.
- Chiny** (chi'nü) *pl.* ⑤3 China *n*.
- Chin|czyk** (chi'nitščuk) *m* ①14 Chineser. [chinesisch.]
- chi|ński** (chi'nitšji) ⑦9 (po-sku) **chi|ńszczyzna** (chi'niščtščü'zna) *f* ③1 chinesisches Wesen *n*; *fig.* alter Bock *m*, Rückwärtserei.
- ch|ać** P (chiatšj) ⑩17 gierig saufen.
- ch|apa** (ch|a'pa) *m* u. *f* ③1 (kobieta) unordentliches Weib *n*, Schlampe; (plotkarz) Klatscher *m*, Klatschbase *f*.
- ch|ap|ać** (ch|a'patšj) ⑩6, *pf.* **nać** (nučšj) ⑩2 bespitzeln, besubeln (czem na k-o j-n mit *et.*); ~ atramentem e-n Klecks machen; ~ k-o j-m einen Schlag versetzen; ~ się plätschern.

chlapanina (chlapani'ni'na) *f* ③1 (brzydkie pismo) Kledserei; (deszcz) regnerisches Wetter *n*.
chlapanwka (chlapan'wka) *f* ③4² regnerisches, fogiges Wetter *n*.
chlapnac *f*. chlapac.
chlast! (chl'ast) flatsch!, patstch!
chlastac (chl'astatstsi) ⑩12, *pf*.
chlasnac (chl'astatstsi) ⑩2 = chlapac, chlapnac.
chleib (ch'lep) *m* ①2¹ Brot *n*; *fig.* Unterhalt, Auskommen *n*; ~bny (ch'biu) ⑦1 Brot...; (ziemia) brotreich; ~bodawca (ch'bo-da'ftsa) *m* ③11, ~bodawczyni (ch'bo-daststsi'ni) *f* ③10 Brotgeber(in); Ernährer(in); ~bowy (ch'bo'wu) ⑦1 Brot...; ~bus (ch'bu-si) *m* ①31 das liebe Brot *n*.
chlew (ch'lef) *m* ①3 Viehstall, mst Schweinestall; ~ny (ch'le'wu) ⑦1 Schweine...; trzoda *f* ~na Vorstienvieh *n*.
chlipiac (ch'lip'patstsi) ⑩6, *pf*. ~nac (ch'lip'patstsi) ⑩2 schlürfen; (kac) schluchzen.
chlorlek (ch'lo'rel) *m* ①21¹a Chloru' *n*; ~srebra Chlor Silber *n*; ~wapniu Chloralk; ~owy (ch'lo'wu) ⑦1 Chlor...
chluba (ch'lu'ba) *f* ③1 Ruhm *m*, Stolz *n*; (zaszczyt) Ehre.
chlubić (ch'lobi'ci) *się*, *pf*. po~ się ⑩2 (czem) sich rühmen (*gen.*); itolż sein (auf *acc.*).
chlubny (ch'bu) ⑦1 (-nie) rühmlich, ehrenvoll.
chlupiac (ch'lu'patstsi) ⑩4, ~otac (ch'lo'tatstsi) ⑩11¹ plattchen.
chlust! (chl'ust) flatsch!
chlustac (chl'ustatstsi) ⑩12, *pf*.
chlusnac (chl'ustatstsi) ⑩2 bespritzen, begießen (czem na k-o j-u mit *et.*); (językiem) schwaßen; ~k-o j-m e-n Schlag versetzen.
chlustum (ch'lo'tem) in Strömen.
chleptac (ch'le'ptatstsi) ⑩11¹ schlampfen.

chtodlek (ch'lo'del) *m* ①21¹b angenehme Kühle *f*; ~nawy (ch'la'wu) ⑦1 (-wo) kühl, frisch.
chtodniec (ch'lo'detstsi) *pf*. po~ ⑩18 kühl werden, sich abfühlen.
chtodnik (ch'lo'dnik) *m* ①13² (altana) Gartenlaube *f*; (w huco) kühl-Ofen (napój) kühlendes Getränk *n* (lody) Gefrorenes *n*; ~ny (ch'lo'dny) ⑦1 (-no) kühl; (ozieqby) gleichgültig.
chtodzie (ch'lo'dzi'etstsi) *pf*. o~ ⑩7 (ab)kühlen; *fig.* erfrischen.
chtonac (ch'lo'tngtstsi) *pf*. po~ ⑩1 verschlingen.
chtop (ch'lo'p) *m* ①4¹ Bauer; F Kerl; (gbur) Bauernflegel.
chtopiaczek (ch'lo'p'aczek) ①21, ~ak (ch'lo'pak) ①14 *m* Zunge, Bursche; ~czyk (ch'lo'czyk) *m* ①14¹ kleiner Zunge, Knabe; ~czyna (ch'lo'czyna) ③18¹ lieber Zunge, Knabe; ~czysko (ch'lo'czysko) *m* od. *n* ②10 Bengel *m*.
chtopek (ch'lo'pek) *m* ①20 Landmann, Bauer.
chtopi (ch'lo'pi) ⑦13 männlich.
chtopiec (ch'lo'piec) *m* ①37² Knabe, Zunge; (służący) Bursche; (do butów) Stiefelfnecht.
chtopiec (ch'lo'piec) *pf*. s~ ⑩18 zum Bauern werden, verbauern.
chtopisko (ch'lo'pisko) *m* od. *n* ②10 ungeschlagter Bauernkerl *m*; F Kerl *m*. [Jugend..., Knaben...]
chtopigcy (ch'lo'picy) ⑦2 jung,
chtopka (ch'lo'pka) *f* ③4² Bauernweib *n*, Bäuerin.
chtopski (ch'lo'pski) ⑦9 (po -sku) bäurisch, Bauern...; ~rozum *m* der gesunde Menschenverstand; ~stwo (ch'lo'pstwo) *n* ②1 Bauernstand *m*; Bauern *m/pl.*, Bauernvolk; (prostaćtwo) bäurisches Wesen.
chtosta (ch'lo'sta) *f* ③2² körperliche Züchtigung; *fig.* Unglück *n*; (kara) Strafe.

ch'ostac (chlo'statŝi) *pf.* 0., **wy** ~
 ①13 züchtigen, peitschen; *fig.*
 plagen.
ch'ód (ch'út) *m* ①26 Röhle *f*;
 (cióń) Schatten; o chłodzie i
 głodzie im Glend.
ch'typac (ch'ú'patŝi) ①4: ~oczy-
 ma mit den Augen zwinkern.
ch'tysnac (ch'ú'pugtŝi) *pf.* ⑩2 e-n
 Schluß tun, einschließen.
ch'tystek (ch'ú'ŝtel) *m* ①21 ar-
 mer Schluder; (miokos) dum-
 mer Zunge. [*fig.* große Menge.]
chmara (chma'ra) *f* ③2³ Wolfe;
chmiel (chmiel) *m* ①30 Hop-
 fen; *fig.* Bier *n*; ~arnia (~a'rnia)
f ③6³ Hopfengarten *m*; ~nik
 (~nił) *m* ①14 Hopfenplatz,
 Hopfengarten; ~ny (~nú) ⑦1,
 ~owy (~o'wú) ⑦1 Hopfen...
chmura (chmu'ra) *f* ③2³ Wolfe;
pl. a. Gemölk *n*; ~ka (~ka) *f*
 ③4² Wölkchen *n*; ~ny (~nú) ⑦1
 (-nie) bewölkt, umwölkt; *fig.*
 düster, finster.
chmurzyć (~gütŝi) *się*, *pf.* za-
 się ⑩12 sich bewölken, sich be-
 ziehen; *fig.* finster dreinblicken.
chmyz (chmüŝ) *m* ①2 kleines,
 unansehnliches Pferd *n*; *fig.*
 Zwerg, Knirps.
choch|elka (chocho'lika) *f* ③4²,
 ~la (cho'ch'ła) *f* ③5 Kochlöffel
m, Schöpflöffel *m*. [*Stobold.*]
chochlik (cho'ch'lił) *m* ①13¹
choć (choŝi), **choćiaż** (cho'tŝiaŝ)
 obgleich, obwohl, wenn auch;
 (przynajmniej) wenigstens.
chod... (chod...) etc. *f.* chód.
chodaczkowy (chodatŝko'wú)
 ⑦1 Bauernschuh...; szlachta *f*
 -wa niederer Adel *m*.
choda|k (cho'dak) *m* ①13², ~czek
 (~da'tŝeł) *m* ①21 Bauern-
 schuh; Bastschuh.
chodnik (cho'dnił) *m* ①13²
 Gang, Pfad; (aleja) Allee *f*;
 (~ na podłoge) (Rauf-)Teppich;

(~ na ulicy) Bürgersteig;
 Streda *f*, Ort.

chodzić (cho'dŝitŝi) ⑩7 gehen,
 zu gehen pflegen; (do szkoły,
 teatru) besuchen (*acc.*); (zdarzać
 się) sich treffen, sich ereignen;
 to chodzi p ludziach daß trifft
 sich unter den Menschen; (~ za
 kim) folgen (*dat.*); (~ za czem)
 nachgehen (*dat.*); (~ kolo cze-
 go) sich befassen mit (*dat.*); (~
 w czem) tragen (*acc.*); imperf.
 chodzi o (*acc.*) es geht (od-
 handelt sich) um (*acc.*).

choin(k)a (choi'n[ŝ]a) *f* ③1 (③4²)
 Nadelbaum *m*; (nur choinka)
 Christbaum *m*.

chojniak (cho'jniak) *m* ①13²
 junge Kiefer *f*.

cholew(k)a (chole'wa, lie'ŝta) *f*
 ③1 (③4²) Stiefelschaft *m*;
 smalić cholewki do k-o j-m den
 Hof machen; poznać pana po
 cholewach man erkennt den
 Vogel an den Federn.

chołodziec (choło'dŝietŝ) *m* ①34²
 litauische kalte Suppe *f*.

chomał (cho'mał) *m* ①3 Kumi
n; *pl.* ~y Pferdegeschirr *n*.

chomik (cho'mił) *m* ①13¹ Ham-
 ster.

chopnac (cho'pnaŝ) *pf.* ⑩2 auf-
 springen; ~ k-o j-m eins ver-
 setzen.

choralny (chora'linú) ⑦1 Cho-
 ral...; ~at (~ral) *m* ①3 Chora'l.

chorągiew (choro'gieł) *f* ④10¹
 Fahne; (oddział żołnierzy) Fähn-
 lein *n*, Kompanie; ~ka (~gie'ŝta)
f ③4² Fähnlein *n*; zwinąć ~kę
 zurücktreten, anderen Sinnes
 werden. [*uenträger, Fähnrich.*]

choraży (choro'gú) *m* ⑦22 Fah-
choroba (choro'ba) *f* ③2 Krank-
 heit; do -by! zum Fenster!

chorobil|wość (ch'ó'woŝitŝi) *f*
 ④1 Kränklichkeit; ~wy (~wú)
 ⑦1 (-wie) kränklich, krankhaft.

chorować (choro'watʃi), *pf.* na~ się ⑩20 krank sein; ~ na (*acc.*) leiden an (*dat.*); *fig.* ~ na pana den großen Herrn spielen.

chorowilość (ˈwi'toʃiʃi) *f* ④1 = chorobliwość; ~ty (ˈtū) ⑦7 (-to) kränklich.

Chorwacja (chorwa'tʃja) *f* ③8 Kroatien *n*; **Żki** (ˈʃi) ⑦9 (po Żku) kroatisch.

chory (cho'ru) ⑦1 (-ro) krank (na *acc.* an *dat.*); ~ na umyśle geisteskrank, irrsinnig.

chorzeć (cho'ʒetʃi), *pf.* na~ się ⑩18 krank sein, kränkeln.

chować (cho'watʃi), *pf.* po~, wy~, za~ ⑩1 verbergen, verstecken (do *gen.* in *acc.*); (zaohowywać) behalten, bewahren; (hodować) ziehen, halten; (wychowywać) erziehen; (przechowywać) aufbewahren; (grzebać) begraben, beerdigen; ~ się sich verstecken; (wychowywać się) erzogen werden, ~ się dobrze wohl geraten.

chowanka (choma'ŋa) *f* ③4² Blindenfuh (spiel *n*).

chód (chut) *m* ①26 Gang.

chór (chur) *m* ①26⁴ Chor *m* u. *n*; śpiewać ~em im Chor singen; ~alny (ˈra'ŋiŋū) ⑦1 = choralny; ~rowy (ˈro'wū) ⑦1 Chor...; ~rzyst(k)a (ˈʃu'ʃtʃiʃja) *m* ③17 (*f* ③4²) Chorist(in), Chorsänger(in).

chów (chuf) *m* ①26 Zucht *f*.

chrabąszcz (chra'bɔʃtʃiʃ) *m* ①33 Weichfüßer.

chrapać (chra'patʃi) ⑩4, *pf.* ~nąć (ˈŋɔʃi) ⑩2 schnarchen; (sapać) röcheln; (mówić ochryple) heiser reden; ~ać się sich mit Mühe durcharbeiten; ~ać się do czego nach et. streben.

chrapka (ˈʃa) *f* ③4² Groll *m*, Lust zu Schaden; (chetka) Begierde, Verlangen *n* (na *acc.* nach *dat.*).

chrapliwość (ˈli'woʃiʃi) *f* ④1

schnarchende, heisere Stimme;

~wy (ˈwū) ⑦1 (-wie) heiser, |

chrapnąć *f.* chrapać. [rauh, |

chrapowaty (chrapowa'tū) ⑦7

(-to) = chrapliwy.

chrapot (ˈpɔt) *m* ①10 Röcheln *n*.

chrobot (chro'bot) *m* ①10 Ge-

raffel *n*; (trząsk) Geräusch *n*;

~ać (ˈbo'tatʃi) ⑩11¹ rasseln;

~ać się sich herumdrehen; ~liwy

(ˈli'wū) ⑦1 (-wie) rasselnd.

chrobry (chro'brū) ⑦10 tapfer.

chromać (chro'matʃi) ⑩1 hinken,

lahm sein; (wahać się) schwanken;

sprawa chroma es hapert,

die Sache geht schief.

chromlek (chro'mek) *m* ①21^{1a}

Chromverbindung *f*; ~owy

(ˈmo'wū) ⑦1 Chrom...

chromy (chro'mū) ⑦1 (-mo)

hinkend, lahm.

chronić (chro'nitiʃi), *pf.* o~ ⑩1

schützen; ~ się sich schützen;

(wystrzegać się) sich hüten (vor

dat.), meiden, fliehen (*acc.*);

~ się do (*gen.*) flüchten zu (*dat.*).

chropawość, chropowatość (chro-

pa'woʃiʃi, ˈpowa'toʃiʃi) *f* ④1

Volprigkeit, Rauheit.

chropawy (ˈpa'wū) ⑦1 (-wo),

chropowaty (ˈpowa'tū) ⑦7 (-to)

holprig, rauh, uneben.

chróst (chruʃt) *m* ①10¹ Reifig

n; (pieczywo) Krämpel *n*.

chróstać (chru'ʃtatʃi) ⑩1, *pf.*

~nąć (chru'ʃnɔʃiʃi) ⑩2 rasseln,

knistern. [fig...; Strauch...]

chróstowy (ˈto'wū) ⑦1 Rei- |

chrószczeć (chru'ʃtʃetʃi) ⑩18

= chróstać. [bürrer Reifig.]

chróście (chru'ʃtʃie) *n* ③12 |

chrupać (chru'patʃi) ⑩4, *pf.* ~

~nąć (ˈŋɔʃi) ⑩2 knaden; *v/t.*

zerbeißen, zerfauen.

chruplasty (ˈp'a'ʃtū), ~powaty

(ˈpowa'tū) ⑦7 (-to) knorpelig,

mürbe.

chryja (chru'ja) *f* ③7 Chrie;

(kiótnia) Zant *m*; (zamieszanie) Wirrwarr *m*.

chrypleć (chru'pletſi) ⑩ 13 heifer reden; **ka** (ka) *f* ③ 4² Heiserkeit;

Ilwy (li'wü) ⑦ 1 (-wie) heifer.

chrzan (chſchan) *m* ① 3 Meerrettich, Kren; **owy** (no'wü) ⑦ 1 Meerrettich...

chrzaklać (chſch'fatſi) ⑩ 1, *pf.* **nać** (ngtſi) ⑩ 2 ſich räusporn.

chrzastka (chſch'ſtka) *f* ③ 4² Knorpel *m*; **kowatość** (kowa'toſtſi) *f* ④ 1 das Knorpelige *n*;

kowaty (kowa'tu) ⑦ 7 (-to) knorpelig, knorpelartig; **kowy** (ko'wü) ⑦ 1 Knorpel...; **niak** (niał) *m* ① 13² Knorpelauswuchs, Chondro'm *n*.

chrząszcz (chſch'ſchſch) *m* ① 33 Käfer. [① 29 Täufer.]

chrzciel (chſch'tſi'chiel) *m*

chrzcić (chſch'tſi'tſi) *pf.* o. ⑩ 6 taufen; (nazywać) nennen.

chrzcielnica (chſch'tſiel'ni'tſa) *f* ⑤ 9 Taufbeden *n*.

chrzciny (chſch'tſi'nü) *pl.* ⑤ 3 Taufe *f*, Taubtaufe *f*.

chrzest (chſch'eſtſm) ① 42 Taufe *f*; **ny** (nü) ⑦ 1 Tauf...; **ny** ojciec *m* (Tauf-)Pate; **na** matka *f* (Tauf-)Patin; **ny** syn *m*, **na** córka *f* Taufkind *n*, Patenkind *n*.

chrześciłanin (chſch'eſtſi'janin) *m* ① 40 Chriſt; **anka** (ja'nta) *f* ③ 4² Chriſtin; **an-ski** (ja'nſtſi) ⑦ 9 (po -sku) Chriſtlich, a. Chriſten...; **anstwo** (ja'nſtwo) *n* ② 1 Chriſtentum; (chrzeſcijanie) Chriſtenheit *f*.

chrześnialczka (chſch'eſnia'ſchka) *f* ③ 4² Pate; **ak** (chſch'eſniał) *m* ① 14¹ Pate, Patenkind *n*. [ren *n*, Gekirr *n*.]

chrzęst (chſch'ſt) *m* ① 10² Klir-

chrzęścić (chſch'ſtſi'tſi) ⑩ 9, *pf.* **znać** (ſngtſi) ⑩ 2 klirren; (o lauchach) raffeln.

chuch (chuch) *m* ① 12 Hauch; (w warcabach) Steiu, der geblaſen wurde.

chuchlać (chu'chatſi) ⑩ 1, *pf.* **nać** (ngtſi) ⑩ 2 hauchen; **nać** na k-o j-n vergärtn; **nać** (w warcabach) e-n Steiu blaſen.

chuchrak (rak) *m* ① 14¹ Schwächling; (tehörz) feiger Menſch; (biedak) armer Schluđer; **ro** (ro) *n* ② 6 = chuchrak; (u ryb) Fiſchbiindel, Fiſcheingeweide.

chuć (chutſi) *f* ④ 1 (ſinnliche) Begierde; (popęd) Trieb *m*.

chudactwo (chuda'tſtwo) *n* ② 1 Armseligkeit *f*; (o osobie) armes Geſchöpf; (biedacy) armes Volk;

aczka (da'tſchka) *f* ③ 4² armseliges, mageres Weib *n*; **ak** (chu'dak) *m* ① 14 armseliger, magerer Menſch.

chuderlawość (derlia'woſtſi) *f* ④ 1 Magerkeit, elendes Ausſehen *n*; **wy** (wü) ⑦ 1 (-wo) mager, elend.

chudeusz (chude'uſch) *m* ① 33 armer Teufel, Habenichtſ; **owski** (deuſcho'ſtſi) ⑦ 9 (po -sku) armselig, elend; **owstwo** (ſtwo) *n* ② 1 Armseligkeit *f*.

chudnąć (chu'dngtſi) *pf.* s. **wy** ⑩ 1, **chudnieć** (nietſi) *pf.* **wy** ⑩ 18 mager werden, abmagern; (biednieć) verarmen.

chudoba (chudo'ba) *f* ③ 2 Armut, Elend *n*; (mienie) die ganze Habe e-s armen Teufels; (bydio) Viehn.

chudolpacholski (chudopacho'liſtſi) ⑦ 9 (po -sku) ärmllich, armselig, dürftig; **pacholstwo** (ſtwo) *n* ② 1 Armut *f*, Dürftigkeit *f*; **pacholek** (pacho'leł) *m* ① 20 armer Schluđer.

chuldość (chu'doſtſi) *f* ④ 1 Magerkeit; (nędzota) Armseligkeit; **dy** (dü) ⑦ 5 (-do) mager; (nędzny) arm(felig); **dzina** (dſi'na) *f* ⑤ 1 = chudeusz.

chuj (chuj) *m* ①30 (*gen. u. acc.* chuja) männliches Glied *n.*
churkotać (churko'tatʃi) ⑩11¹ rasseln; churkoce w brzuchu eš fuurt im Peibe.
chusta (chu'sta) *f* ③2² Tuch *n.*
chust(ecz)ka (ˌka, ˌte'tʃka) *f* ③4² Tuch *n.*, Tüchlein *n.*; ~ do nosa Schnupf-, Taschen-tuch *n.*; ~ na szyję Halstuch *n.*
chwaekl (chfa'tʃi) ⑦9 (-ko) tüchtig.
chwalba (chfa'łba) *f* ③1 Prahlerei, Ruhmredigkeit; ~ca (ˌka) *m* ③11 Lobpreiser, Vobredner; (ezecieli) Verehrer.
chwalebność (ˌle'bnosʃtʃi) *f* ④1 Vob-, Preis-würdigkeit, Böblichkeit; ~ny (ˌni) ⑦1 (-nie) löblich, rühmlich, lobenswert.
chwalic (chfa'łitʃi), *pf. po.* ⑩3 loben, rühmen; (wielbić) (lob-) preisen; ~ się sich rühmen, prahlen.
chwała (chfa'ła) *f* ③1 Ruhm *m.*; (zaszczyt) Ehre; (cześć) Vob *n.*, Verehrung; ~ Bogu! Gott Vob!, Gott sei Dank!; ~ niebieska ewige Seligkeit.
chwast (chfa't) *m* ①10 Unkraut *n.*; ~owaty (ˌtoma'ti) ⑦7 voll U.; (jak chwast) unkrautartig.
chwaścic (chfa'ʃitʃitʃi) *się, pf. za.* ⑩9 sich einmisten, wuchern; (rosnąć) wachsen.
chwaścic (ˌʃitʃi) *się, pf. za.* ⑩18 mit Unkraut verwachsen; (stać się chwastem) strunkig werden. [Unkraut.]
chwaścisty (ˌʃitʃi'ʃti) ⑦7 voll HurŃch; F NordŃkerl.
chwac (chfat) *m* ①2 tüchtiger HurŃch; F NordŃkerl.
chwac (ch'fatʃi), *pf. za.* ⑩17 schütteln; ~ się schwanfen, wanfen; (o zębach) wackeln.
chwiale|ność (ch'ie'jnoʃtʃi) *f* ④1 Schwanken *n.*; Wackeln *n.*; *fig.* Unentschlossenheit, Wankelmüt

m.; ~ny (ˌni) ⑦1 (-nie) schwankend; wackelig; *fig.* unentschlossen, wankelmütig.
chwilla (ch'łi'ła) *f* ③5 Augenblich *m.*; ~(ecz)ka (ˌka, ˌle'tʃka) *f* ③4² kleine Weile, Weilchen *n.*; ~owy (ˌo'wi) ⑦1 (-wo) augenblicklich; *adv.* a. derzeit.
chwoŃt (chfo't) *m* ①10 Schweif, Schwanz.
chwoŃcz (ch'fo'ʃtʃ) *m* ①30¹ Schachtelhaln.
chwycic *Ń. chwytac.*
chwyt (ch'füt) *m* ①10 Griff.
chwytacz (ch'fütatʃ) *m* ①33 Aufgreifer, HäŃcher; Zool. Wideltier *n.*; ♂ Hänger; ♂ Zange *f.*
chwytac (ˌtatʃi) ⑩1, *pf. s., u., chwycic (ˌtʃitʃi) ⑩5 (się) ergreifen, greifen nach (*dat.*); (ujmowac) fassen (*za acc.* bei *dat.*); (łapać) fangen; ~ powietrze ustami nach Luft schnappen; ~ się (*gen.*) ergreifen, auffassen (*acc.*); (zabiorac się do czego) sich an et. machen.
chwytny (ˌtu) ⑦1 zum Greifen; ogon *m.* ~ Widelschwanz.
chyba (ch'ba), a. ~ ze auŃer etwa; auŃer wenn; eš Ńe dem, baŃ.
chybać (ch'batʃi) ⑩1, ~otać (ˌo'tatʃi) ⑩11¹, *pf. ~nac (ˌno'tʃi) ⑩2 schaukeln, hin und her bewegen; ~ się sich schaukeln, Ńich bewegen.
chybiać (ˌbiatʃi) ⑩1, *pf. ~bić (ˌbitʃi) ⑩2 (*gen.*) verŃehlen, nicht treffen (*acc.*); (o nadzieji) Ńehlschlagen; (o planie) miŃraten, nicht geraten; na chybił trafił aufŃ Geratewohl.
chybiki (ch'p'i) ⑦9 (-ko) hurtig, behend, Ńink; ~kość (ˌko'ʃtʃi) *f* ④1 Hurtigkeit, Behendigkeit, Ńlintheit.
chybnac, chybotac *Ń. chybać.*
chyc (ch'itʃ) hursch!***

chylie (chyl'itʃi), *pf.* **po** ~, **s** ~
 ③ neigen; (zginac) beugen; ~
 się się neigen, się beugen.

chylkiem (chyl'kiem) gebeugt, ge-
 bückt; *fig.* heimlich, verstoßen.

chylrek (chyl'trok) *m* ①21
 Schlangkopf, Schalf; ~ **osć**
 (~trokʃitʃi) *f* ④1 Schlaueit,
 List, Tücke; ~ **y** (~trul) ⑦10 (-tro
 u. -trze) schlau, listig, tückisch.

chyzlosć (chyl'gosʃitʃi) *f* ④1
 Schnelligkeit, Flinkheit; *Phyf.*
 Geschwindigkeit; ~ **y** (~gü) ⑦12
 (-zo) schnell, flink, geschwind.

c. d. n. Abf. für ciąg dalszy
 nastapi.

ci (tʃi) (*nom. ty*) dir; (*nom. ten*)
 diese.

ciackac (tʃia'tʃakʃi) (się) =
 cackac (się). [*cheu.*]

ciakko (tʃia'kko) *n* ③9 Körper-

ciato (ci) *n* ②31 Körper *m*; (czło-
 wieka a.) Leib *m*; (zwłoki) Leich-
 nam *m*, Leiche *f*; (~prawodawce
 etc.) Körperschaft *f*; Boze 2
 Fronleibnam *m*; ~ **palenie** (~
 palie'nie) *n* ②13 Leichenver-
 brennung *f*.

ciapa (tʃia'pa) *m* ③18², *f* ③1
 unbeholfene Person *f*.

ciapać (~patʃi), *pf.* **po** ~ ①4 un-
 deutlich reden; ~ *po* blocie im
 Kote patʃen.

ciap ciap! (tʃiap) bezeichnet einen
 schwerverfälligen Gang, etwa: klatsch!
 klatsch!

ciarki (tʃia'rʃi) *pl.* ③4² Schauer
m; ~ *mnie* przechodzą eś über-
 läuft mich ein Schauer.

ciasnosc (tʃia'snosʃitʃi) *f* ④1,
 ~ **ota** (~no'ta) *f* ③2² Enge; (~
 miejsca) der beschränkte Raum
m, Gedrängtheit; (~ umystu)
 Beschränktheit; (potrzeba) Be-
 drängnis, Not; ~ **y** (~nū) ⑦1
 (-no) eng, beschränkt.

ciast(ecz)ko (tʃia'st[ecʃ]ko) *n*
 ②9 Backwerk, Kuchen *m*.

ciasto (tʃia'sto) *n* ②3² Teig *m*;
im pl. a. = ciast(ecz)ko.

ciąc (tʃi'qʃi), *pf.* **po** ~ ②21
 schneiden; (mieczom) hauen, e-n
 Sieb versehen (*dat.*); (stowami)
 sticheln; ~ *w* karty tüchtig
 Karten spielen.

ciąg (tʃi'q) *m* ①13 Zug; ~ dal-
 szy Fortsetzung *f*; *w* ciągu im
 Verlaufe, während; jednym cią-
 giem in einem Zuge, in einem-
 fort, ununterbrochen; ~ **giem**
 (tʃi'q'giem), ~ **gle** (~głie) fortwäh-
 rend, immerfort; ~ **gliwość** (~
 gli'woʃitʃi) *f* ④1 Zähigkeit,
 Dehnbarkeit; ~ **gtość** (~gtoʃitʃi)
f ④1 ununterbrochene Dauer,
 Stetigkeit; (~ wydarzeń) unun-
 terbrochener Zusammenhang
m; *a.* = ~gliwość; ~ **gty** (~gty)
 ⑦6 dehnbar; (nieustanny) fort-
 während, ununterbrochen;
 (o proporcjach) stetig.

ciągnąć (tʃi'q'gnqʃi), *pf.* **po** ~,
wy ~ ⑩2 ziehen; ~ dalej fort-
 setzen; *v/i.* sich wohin begeben,
 ziehen; ~ się sich hinziehen,
 sich erstrecken; (trwać) dauern.

ciągnienie (tʃi'q'gnie'nie) *n* ②13
 (losów) Ziehung *f*. [*schast.*]

ciąża (tʃi'q'ca) *f* ③9 Schwanger-

ciążenie (tʃi'q'ce'nie) *n* ②13

Schwerkraft *f*. [*teln f/pl.*]

ciążki (tʃi'q'ʃtʃi) *pl.* ⑥1 Han-

cichaczem (tʃi'kiʃa'tʃem), auch
cichce.m (tʃi'kiʃtʃem) im still-

len; (ukradkiem) verstoßen.

cichnąć (tʃi'kiʃnqʃi), *pf.* **u** ~,
przy ~ ⑩4 still werden, ver-

stummen; (uspokajac się) sich
 beruhigen; (o burzy) sich legen.

cichość (tʃi'kiʃoʃitʃi) *f* ④1
 Stille, Ruhe.

cichy (~chū) ⑦3 (-o od. po-u)
 still, ruhig; *głos*: leise; (*tajny*)
 geheim; *fig.* cicha woda *f* Duck-

mäuser *m*.
ciebie (tʃie'bie) *f.* *ty*.

- ciec** (tʃiɛtʃ), *pf.* **po** ⑩ 6 fließen, rinnen; (przeziębac) triefen, laufen; krew ciecze mu z nosa er hat Nasenbluten; ciecze mu z oczu die Augen triefen ihm.
- ciecierzyca** (tʃiɛtʃiɛgũ'tʃa) *f* ⑧ 9 Kichererbse.
- cieclorka** (tʃiɛtʃiɔ'rka) *f* ⑧ 4² = ciecierzycza; *Boo*. Birkhenne.
- ciecz** (tʃiɛtʃ) *f* ④ 8 Flüssigkeit.
- ciekać** (tʃiɛ'fatʃ) *się* ⑩ 1 läufig werden.
- ciekawość** (tʃiɛka'woʃtʃi) *f* ④ 1 Neugier(he); (żądza wiedzy) Wißbegierde; (rzecz ciekawa) Merkwürdigkeit.
- ciekawski** (ka'fʃi) *m* ⑦ 9, **ska** (ka) *f* ⑦ 20 Neugierige(r).
- ciekawy** (ka'wũ) ⑦ 1 (-wie) neugierig; (żądny wiedzy) wißbegierig; (zajmujący) interessant, merkwürdig.
- ciekłość** (tʃiɛ'kioʃtʃi) *f* ④ 1 flüssiger Zustand *m*; **ty** (tu) ⑦ 6 flüssig.
- cieknać** (ciɛktʃi) ⑩ 2 = ciec.
- cielak** (tʃiɛ'liaf) *m* ① 13¹ großer Kalb *n*; *fig.* Tölpel, dummer Mensch; **atko** (a'tko) *n* ② 9 Kälbchen; *fig.* Tölpel *m*; **oc** (oetʃ) *m* ① 34 (abgejagt)
- ciele** (tʃiɛ'lie) *f.* ciało. [Kalb *n.*]
- cielesność** (tʃiɛlɛ'ʃnoʃtʃi) *f* ④ 1 Körperlichkeit; (zmysłowość) Sinnlichkeit; **ny** (nu) ⑦ 1 (-nie) körperlich, Leibes...; sinnlich; kara *f* na Leibesstrafe.
- ciele** (tʃiɛ'liɛ) *n* ② 18 Kalb; (barwan) Kalbskopf *m*; **cina** (ciɛtʃi'na) *f* ③ 1 Kalbfleisch *n*; **cy** (ciɛ'tʃũ) ⑦ 2 Kalbs...; *ce lata n/pl.* Flegeljahre.
- cielić** (tʃiɛ'liɛtʃi) *się, pf.* **o** *się* ⑩ 3 kalben, ein Kalb werfen.
- cielskość** (tʃiɛlɛ'ʃtoʃtʃi) *f* ④ 1 Beleibtheit, Feistigkeit; (barwa) Fleischfarbe; **ty** (tu) ⑦ 7 (-to) wohlbeleibt, feist; fleischfarben.
- cielny** (tʃiɛ'liɛni) ⑦ 1 trächtigt.
- cielesko** (tʃiɛ'liɛsko) *n* ② 8 (unförmlicher) Körper *m* od. Leib *m*.
- ciemiaczko** (tʃiɛmiɛ'ʃtʃko) *n* ② 9¹ Zoutane'le *f*.
- ciemierzycza** (tʃiɛmiegũ'tʃa) *f* ⑧ 9 weiße Nieswurzel.
- ciemie** (tʃiɛ'mie) *n* ② 17 Scheitel *m*; nie *w* ~ bity er ist nicht auf den Kopf gefallen.
- ciemiega** (tʃiɛmiɛ'ga) *f* ③ 4 vergebliche Mühe; *m* ③ 18² unbeholfener Mensch.
- ciemleżca** (tʃiɛmiɛ'ʃtʃa) *m* ③ 11, **życiel** (ciɛ'ʃiɛli) *m* ① 29 Bedrücker, Tyrann.
- ciemieżyć** (ciɛ'ʃiɛtʃi), *pf.* **u** ⑩ 12 bedrücken, tyrannisieren.
- ciemku** (tʃiɛ'mku) *po* ~ im Dunkeln, im Finstern.
- ciemnowość** (tʃiɛmna'woʃtʃi) *f* ④ 1 Halbdunkel *n*; **nawy** (na'wũ) ⑦ 1 (-wo) halbdunkel, et. dunkel; **nla** (tʃiɛ'mnia) *f* ③ 6² Dunkelheit; (fotograficzna) Dunkelstammer; **nica** (niɛ'tʃa) *f* ③ 9 finstere Stube; (więzienie) Dunkelarrest *m*.
- ciemnieć** (ciɛtʃi), *pf.* **o**, **po** ⑩ 18 dunkel (od. finster) werden; (o człowieku) blind werden.
- ciemniutki** (ciɛ'niu'tʃi) ⑦ 9 (-ko) stockfinster; (człowiek) ganz blind; **no** (tʃiɛ'mno) in 3ten dunkel..., 3⁸. **no-oki** (no'ʃi) ⑦ 9 dunkeläugig; **ność** (noʃtʃi) *f* ④ 1 Finsternis, Dunkelheit (a. *fig.*); **nota** (no'ta) *f* ③ 2² Blindheit; *fig.* Unwissenheit.
- ciemny** (niɛ) ⑦ 1 (-no) finster, dunkel; (ślepy) blind; (niejasny) dunkel, unklar, unverständlich; (nieoświecony) unaufgeklärt, unwissend; ciemna strona *f* Schattenseite.
- cieniować** (tʃiɛnio'watʃi), *pf.* **przy** ⑩ 20 schattieren; **ab-** schatten, nuancieren.

clenistoć (ˌnʲiˈstɔʃitʃi) f ④1 Schatten(reichtum) m; ~ty (ˌtɨ) ⑦7 (-to) schattenreich, schattig.
cleni|chny (tʃɛnʲuˈchnɨ) ⑦1, ~t(ə)ki (ˌnʲiˈtʃi, ˌtɔˈnʲi) ⑦9 (-no u. -ko) sehr dünn od. fein.
clenki (tʃɛˈnki) ⑦9 dünn, fein; o plynach: schwach; ~kość (ˌkɔʃitʃi) f ④1 Dünne, Feinheit; ~k. figury Schlankheit; ~kusz (ˌkusz) m ①30² Nachbier n, Dünnbier n; o trunkach: schlechtes, wässriges Getränk n.
clennik (tʃɛˈnɨt) m ①13² Laubhütte f, Schattendach n.
clen (tʃɛnʲ) m ①31 Schatten.
clepar|nia (tʃɛpɛˈrɲa) f ③6³ Treibhaus n; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 Treibhaus...
clepleć (tʃɛˈplɛtʃi), pf. po~ ⑩18 warm werden, sich erwärmen. [Quelle.]
cleplica (ˌplʲiˈtʃa) f ③9 warme
Cleplce (ˌtʃɛ) pl. ⑤3 Teplitz n.
cleplik (tʃɛˈplʲik) m ①13² Wärmestoff.
cleplawy (tʃɛpɛˈlɔwɨ) ⑦1 et. warm, lau; ~o (tʃɛˈpɔ) n ②3ª Wärme f; ~omierz (tʃɛˈpɔˈmʲɛʃ) m ①33 Wärmemesser, Thermometer n; ~ostka (tʃɛˈpɔˈlɔˈʃtʃa) f ③4² Wärmeeinheit, Kalorie'; ~ota (ˌɔˈta) f ③2² Wärmegrad m, Temperatur.
clepły (tʃɛˈplɨ) ⑦6 (-to) warm; fig. -a wdówka f reiche Witwe; dać -ą ręką bei seinen Zeiten geben. [Nachschreibe.]
clerlica (tʃɛˈrʲiˈtʃa) f ③9
cler|nlowy (tʃɛˈrɲɔˈwɨ) ⑦1 Dorn(en)...; ~nisty (ˌnʲiˈʲtɨ) ⑦9 (-to) dornig, dornenvoll.
clern (tʃɛˈrɲɨ) m ①31 Dorn, Stachel; pl. -nie Dornstrauch.
clerpleć (tʃɛˈrplɛtʃi), pf. prze~ wy~ ⑩13 leiden, dulden, ertragen; (zezwałać) zulassen, gestatten; ~ na (acc.) leiden an

(dat.); ~ z powodu (gen.) Schmerz empfinden über (acc.).
clerpienie (ˌpʲɛˈnʲɛ) n ②13 Leiden; (ból) Schmerz m.
clerpiętlwy (tʃɛˈrpiɛˈtʲliˈwɨ) ⑦1 (-wie) leidensfähig.
clerplkawy (tʃɛˈrptɔˈwɨ) ⑦1 (-wo) et. herb; ~ki (tʃɛˈrptʲi) ⑦9 (-ko) herb; fig. verdrießlich, unangenehm; ~kość (ˌkɔʃitʃi) f ④1 Herbheit, Verdrießlichkeit.
clerpl|wość (tʃɛˈrptʲiˈwɔʃitʃi) f ④1 Geduld; ~wy (ˌwɨ) ⑦1 (-wie) geduldig.
clerplnąć (tʃɛˈrpnɔtʃi) ⑩3, ~nieć (ˌnʲɛtʃi) ⑩18 o zębach: stumpf werden; o nogach, rękach: erstarrten, einschlafen; (drętwieć) Starr werden.
ciesać (tʃɛˈɕatʃi) ⑩1 = ciosać.
ciesielski (tʃɛˈɕʲɛˈlʲɛʲi) ⑦9 Zimmermanns...; po~sku zimmerhandwerksmäßig; ~stwo (ˌɕtʲwɔ) n ②1 Zimmerhandwerk, Zimmerei f.
ciesiołka (tʃɛˈɕʲɔˈlʲka) f ③4² Zimmerarbeit, Zimmerung.
cieszyć (tʃɛˈɕɨtʃi), pf. u~ ⑩12 erfreuen; Freude machen (dat.); (pocieszać) trösten; cieszy się eš freut mich; ~ się (z gen.) sich freuen (über acc. od. auf acc.); (pocieszać się) sich trösten.
Cieszyn (tʃɛˈɕɨn) m ①2¹ Teschen n; ~yński (ˌɕɨˈnʲɛʲi) ⑦9 Tesch(e)ner.
cieście (tʃɛˈɕitʃɛ) f. ciasto.
cieś|la (tʃɛˈɕʲiˈla) m ③16 Zimmermann; (owad) Baumchröter; (dzięciol) Specht; ~arka (ˌaˈrka) f ③4² Zimmermannsfrau.
cieś|nieć (tʃɛˈɕʲinʲɛtʃi) ⑩18 enger werden, sich verengen; ~nina (ˌnʲiˈna) f ③1 (Meer-)Enge.
clietzew (tʃɛˈɕɛʃ) m ①38 Birk-huhn n, -hahn, -henne f.

- cię** (tɕi'ə) *f.* ty.
cię... *f.* ciąg.
cięcie (tɕi'ə'tɕie) *n* ②13 Hieb *m*;
 (blizna) Schramme *f*; ✂ Schnitt
m; ~ cesarskie Kaiserschnitt *m*;
 ~ lasu Holzschlag *m*.
cięciwa (tɕi'ə'tɕi'wa) *f* ③1
 Sehne. [Gliederreißen *n.*]
ciągaczka (tɕi'ə'ga'tɕka) *f* ③4²
ciągł (tɕi'ə'gł) *pl.* ⑥1 Striemen
f/pl., Schwielen *f/pl.*; (chlosta)
 (Peitschen-, Ruten-)Hiebe *m/pl.*
ciągłem (tɕi'ə'głɛm) *in* einem
 fort, ununterbrochen.
ciągło (~gł) *n* ②1 Zugvorrich-
 tung *f*.
ciętość (~toɕitɕi) *f* ④1 Schnei-
 digkeit; ~ty (~tu) ⑦7 (-to) ge-
 schnitten; (podpity) betrunken;
 (dowcipny) witzig; (sprytny) ge-
 rieben; rana *f* ta Hiebwunde.
ciężar (tɕi'ə'gar) *m* ①8 Last *f*;
 (waga) Gewicht *n*; *pl.* ~y Lasten
f/pl.; (daniny) Abgaben *f/pl.*; ~ek
 (~ga'raf) *m* ①21¹ Gewicht *n*;
pl. ~ki Panteln *f/pl.*; ~na
 (~na) *f* ⑦1 schwangeres Weib *n*,
 Schwangere; ~ność (~noɕitɕi)
f ④1 Schwangerschaft; ~owy
 (~ro'wü) ⑦1 Last...
ciężec (tɕi'ə'getɕi) *pf.* za ~ ⑩18
 schwer werden.
ciężki (tɕi'ə'ɕkci) ⑦9 (-ko)
 schwer; (ociężały) schwerfällig;
 ~kość (~koɕitɕi) *f* ④1 Schwere;
 (oiężenie) Schwere; (ocięża-
 łość) Schwerfälligkeit; (trudność)
 Schwierigkeit.
ciężyc (tɕi'ə'gütɕi) *pf.* za ~ ⑩12
 lasten, drücken; głowa mi cięży
 der Kopf ist mir schwer.
ciocia (tɕio'tɕia) *f* ③6 Tante.
ciotek (~cɛk) *m* ①21 Bullenkalf
n; (o człowieku) Tölpel.
cios (tɕioɕ) *m* ①3 Hieb; (*a. fig.*)
 Schlag; (nieszczęście) Unglücks-
 fall; (kamień) Quaderstein.
ciosać (tɕio'ɕatɕi) *pf.* wy ~ ⑩1
 behauen; *fig.* ~ k-u kolki *n*
 glowie *i-m* auf der Nase her-
 umtanzen.
ciosowy (tɕioɕo'wü) ⑦1: ka-
 mień *m* ~ Quaderstein.
ciotłeczny (tɕiote'tɕču) ⑦1:
 ~ brat *m* Geschwisterkind *n*,
 Better, Cousin; -na siostra *f*
 Base Cousine; ~ka (tɕio'tfa) *f*
 ③4² Tante, Nichte. [m] *f.*
cis (tɕiɕ) *m* ①3 Eibe(-baum)
Cisa (tɕi'ɕa) *f* ③1 Theiß.
cisawy (tɕi'ɕa'wü) ⑦1 (-wo)
 kastanien- ob. nuß-bräun.
cis/kać (tɕi'ɕkatɕi) ⑩1, *pf.* ~
 nąć¹ (~nɔtɕi) ⑩2 werfen,
 schleudern; robotę: beiseite
 legen; ~ się *się* vor Wut hin
 und her werfen.
cisnąć (~), *pf.* po ~ ⑩2 drücken;
 (uciskać) bedrücken, drängen; ~
 się *się* drängen.
cisowy (tɕi'ɕo'wü) ⑦1 Eiben...,
 aus Eibenhölz.
cisza (tɕi'ɕa) *f* ③9 Stille;
 (zacisze) Einöde; (ciecho życie)
 stilles Leben *n*, Privatleben *n*;
 ~kiem (~kɛm) still, leise; (ukrad-
 kiom) heimlich, verstohten.
ciśnienie (tɕiɕi'niɛ'niɛ) *n* ②13
 Drücken; *psys.* Druck *m*.
ciucia *F* (tɕiu'tɕia) *f* ③6 Hünd-
 chen *n*. [Blindkuh.]
ciucubabka (~tɕi'uba'pa) *f* ③4²
ciutać (tɕiu'atɕi) *pf.* u ~ ⑩1
 zusammensparen.
ciupa (~pa) *f* ③1 enge, elende
 Stube; (więzienie) Loch *n*, Ge-
 fängnis *n*. [langsam hauen.]
ciupać (~patɕi) *pf.* wy ~ ⑩4
ciupaga (tɕi'upa'ga) *f* ③4 pol-
 nischer Bergstod *m*.
ciupas (tɕiu'paɕ) *m* ①2¹ Schub;
 ~em *per* Schub; odstawić ~em
 abgeschoben werden.
ciupasować (~bo'watɕi) *pf.* wy ~
 ⑩20 abschieben.

ciupaśnik (tʃi'upa'ʃinʲik) *m* ①14 Schübling, Abgeschobener.
ciura (tʃi'u'ra) *m* ③18² Trostfnecht; *fig.* Tölpel.
ciur/kać (tʃi'u'rkatʃi) ③1, *pf.* ~knać (ˌkɲotʃi) ⑩2 rinnen, fließen; ~kiem (ˌkɛm) in Strömen, stromweise. [dieselben.]
ciż (tʃi'ʃ) (*pl. v. tenże*) eben-
ciżba (tʃi'ʃba) *f* ③1 Gedrängen; (*tłum*) großer Haufen *m.* [*m/pl.*]
ciżmy (ˌmū) *pl.* ⑤1 Halbstiefel
ckliwość (tʃk'li'woʃi'tʃi) *f* ④1 Übelkeit; (*wstręt*) Ekel *m.*, Abscheu *m.*
ckliwy (ˌwū) ⑦1 (-wie u. -wo) Übelkeit erregend; ekelhaft; ckliwo mi mir ist übel.
ckni (tʃk'ni) *się* ⑩1 *impers.:* ~ mi się mir ist übel ob. unwohl; (*nudno mi*) ich habe Langeweile; (*teskno mi*) ich sehne mich (*do gen. nach dat.*).
clić (tʃli'tʃi) ⑩3 verzollen.
colo (tʃlo) *n* ②6 Zoll *m.*; (*urząd*) Zollamt; ~wy (ˌwū) ⑦1 Zoll..., zollamtlich.
cment/arnik (tʃmenta'rnik) *m* ①14 Friedhofswärter; (*grabarz*) Totengräber; ~arny (ˌnū) ⑦1 Friedhof...; ~arz (tʃmo'ntaʃ) *m* ①33 Fried-, Kirchhof, Gottesader.
cmok (tʃmok) *m* ①13² Schmaß.
cmok/ać (tʃmo'fatʃi) ③1, *pf.* ~nać (ˌɲotʃi) ⑩2 (mit der Bunge) schnalzen; ~ k-o j-n schmaßend küssen.
cnota (tʃno'ta) *f* ③2 Tugend; (*zaleta*) gute Eigenschaft, Borzug *m.*; ~ka (ˌka) *m u. f* ③4² kleine Tugend *f.*; (*o człowieku*) Scheinheilige(r), Heuchler(in); ~liwiec (ˌli'wiɛtʃ) *m* ①37 Scheinheiliger; ~liwość (ˌli'woʃi'tʃi) *f* ④1 Tugendhaftigkeit; ~liwy (ˌli'wū) ⑦1 (-wie) tugendhaft.

cny (tʃnū) ⑦1 (cnie) ehrwürdig.
co (tʃo) ⑧9b 1. *pr. rel. u. inter.* welches, was. 2. vertritt die abhängigen Fälle des *pron. rel. kłóry*. 3. *adv.* (nieco) etwas, ein wenig; *cosi* aus allen Kräften; *co godzinę*, *co miesiąc* alle ob. jede Stunde, alle Monate; *co chwila* jeden Augenblick; *co drugi dzień* jeden zweiten Tag. 4. *ej.* (jesli) wenn, sooft. 5. *co do (gen.)* betreffs, in betreff (*gen.*), was anbelangt (*acc.*); *co do jednego* bis auf den letzten.
coć (tʃotʃi) = *co ci*, *co tobie*; (*dla czego*) warum denn.
codzienny (tʃodʃie'nnū) ⑦1 (all)täglich; ~dzień, ~dziennie (tʃo'dʃieni, tʃodʃie'nnie) jeden Tag, Tag für Tag; *na dzień* für den alltäglichen Gebrauch.
cof/ać (tʃo'fatʃi) ③1, *pf.* ~nąć (ˌɲotʃi) ⑩2 zurücknehmen, zurückziehen; *zegar:* zurückstellen; ~ się sich zurückziehen, zurückweichen.
cokolwiek (ˌko'li'wiɛk) ⑧9 etwas, ein wenig; (*wszystko*) alles, was; was immer; (*co bądź*) irgends etwas; was auch immer; ~bądź (ˌbɔtʃi) was auch immer.
cokół (tʃo'ful) *m* ①26 Sodel.
comber (tʃo'mber) *m* = *caber*.
comiesięczny (tʃomieʃy'ɛtʃnū) ⑦1 (-nie) allmonatlich, jeden Monat. [nächtlich.]
conocny (ˌno'tʃnū) ⑦1 all-
coraz (tʃo'raʃ) jedesmal; (*beim empr.*) immer, zB. ~ gorzej immer ärger.
coroczny (tʃoro'tʃnū) ⑦1 (-nie) alljährlich, jedes Jahr.
coś (tʃoʃi) 1. *pr. indef.* ⑧9b etwas. 2. *adv.* es scheint, wohl; (*nie wiem, dlatego*) ich weiß nicht, warum.
cotygodniowy (tʃotɨgodnio'wū) ⑦1 allwöchentlich.

cór(k)a (tʃu'ɾʃa) *f* ③2³ (③4²)
Tochter.

córeczka (ˌre'tʃka) *f* ③4² Töch-
terchen *n*, Töchterlein *n*.

cóz (tʃuʃ) *pr. interr.* ⑥10 b
was (denn)?; ~ tam? was gibts
Neues?

cuchnąć (tʃu'chnɔtʃi) ⑩2 übel
riechen, stinken (czem nach *dat.*).

cucić (tʃu'tʃiitʃi), *pf.* o~ ⑩5
weden; omdlatego: zur Be-
sinnung bringen; ~ się zur Be-
sinnung kommen; ~ się ze snu
erwachen, munter werden.

cud (tʃut) *m* ①6¹ Wunder *n*;
cudem durch ein Wunder, auf
wunderbare Weise; ~ **dacki** (ˌ
da'tʃi) ⑦9 (po -ku) wunder-
lich, seltsam, sonderbar; ~ **dac-
two** (ˌda'tʃtwo) *n* ②1 wunder-
liches Ding; (postępowanie)
wunderliche Art *f*, Sonderbar-
keit *f*.

oudaczeć (tʃuda'tʃetʃi), *pf.* s~
⑩18 wunderbar werden.

cudaczka (ˌda'tʃka) *f* ③4² seltsames
Weib *n*; (dziwaczka)
Grillenfängerin; ~ **daczny** (ˌ
da'tʃnu) ⑦1 (-nie) = ~ **dacki**;
~ **daczyć** (ˌda'tʃtʃi) ⑩12
Grillen fangen; ~ **dak** (tʃu'daʃ)
m ①13¹ wunderlicher Mensch,
Sonderling; (dziwak) Grillen-
fänger; ~ **dnosć** (ˌdnosʃtʃi) *f* ④1
außerordentliche Schönheit;
~ **dny** (ˌdnu) ⑦1 (-nie) wunder-
schön, köstlich; ~ **do** (ˌdo) *n* ②1
= cud; (potwór) Gespenst; ~
dotwórcza (ˌdotʃu'ɾʃa) *m* ③11
Wundertäter; ~ **dotwórczy** (ˌdo-
tʃu'ɾʃu) ⑦4 wundertätig; ~
dotwórstwo (ˌdotʃu'ɾʃtwo) *n*
②1 Wundertätigkeit *f*, Wun-
dergabe *f*; ~ **downość** (ˌdo'w-
nosʃtʃi) *f* ④1 = cudność;
(moc cudowna) Wunderkraft,
Wundertätigkeit; (osobliwość)
das Wunderbare *n*; ~ **downy** (ˌ

do'wnü) ⑦1 (-nie) (osobliwy)
wunderbar, oft Wunder..., zB.
~downe dziecko *n* Wunder-
kind; (czyniący cuda) wunder-
tätig; a. = cudny.

cudzołóstwo (tʃudʒoʂto) *n*
②1 Ehebruch *m*; ~ **łożca** (ˌ
lo'ʃtʃa) *m* ③11 Ehebrecher;
~ **łożnica** (ˌloʒni'tʃa) *f* ③9
Ehebrecherin; ~ **łożnik** (ˌlo'ʒ-
niʃ) *m* ①14 = ~ **łożca**; ~ **łożny**
(ˌlo'ʒni) ⑦1 (-nie) ehebreche-
risch; ~ **łożyc** (ˌlo'ʒtʃi) ⑩12
ehebrechen, ehebrecherischen
Umgang haben.

cudzoziemczyzna (tʃudʒozjem-
tʃu'ʃna) *f* ③1 das Auslän-
dische, Fremdländische *n*; aus-
ländisches Wesen *n*; ~ **ziemiec**
(ˌʒi'e'mietʃ) *m* ①37, ~ **ziemka**
(ˌʒi'e'mka) *f* ③4² Ausländer(in),
Fremde(r); ~ **ziemski** (ˌʒi'e'm-
ʃki) ⑦9 (po -sku) ausländisch,
fremd.

cudzy (tʃu'dʒu) ⑦12 (-dzo)
fremd; (cudzoziemski) auslän-
disch; ~ **słów** (tʃudʒu'ʂluf) *m*
①26 Anführungszeichen *n*.

cug (tʃuf) *m* ①13 Bug, Gespann
n (Pferde).

cugiel (tʃu'gieʂ) *m* ①34¹ Bügel,
meist *pl.*

cugowy (tʃugo'wü) ⑦1 Bug...

cukier (tʃu'tier) *m* ①22⁴ Zuder;
pl. cukry Zuderverf *n*; ~ **ek**
(ˌʃi'e'ɾeʃ) *m* ①21¹ b Zuderl *n*,
Bonbon; ~ **nia** (ˌʃi'e'ɾni'a) *f* ③6³
Zuderbäckerei, Konditorei; ~ **ni-
ca** (ˌni'tʃa) *f* ③9 = ~ **niczka** a;
~ **nictwo** (ˌni'tʃtwo) *n* ②1
Zuderbäckerkunst *f*; ~ **niczka** (ˌ
ni'tʃka) *f* ③4²: a) Zuder-
büchse; b) Zuderbäckerin; ~
niczy (ˌni'tʃu) ⑦4 Zuder-
bäcker..., Konditor...; ~ **nik** (ˌ
ʃi'e'ɾniʃ) *m* ①14 Zuderbäcker.
cukromierz (ˌɾo'mieʃ) *m* ①33
Zudermesser.

- cukrować** (tšufro'watšj), *pf. o.~*
po. ①20 zudern; (posypać cukrem) mit Zucker bestreuen, überzudern; cukrowany überzudert; (stodki) (zuder)süß.
- cukrowałość** (krowa'toštšj) *f*
 ④1 Zudergehalt *m*; **aty** (krowa'tu) ⑦7 (-to) zuderhaltig; (podobny do cukru) zuderähulich; **lec** (kro'wietš) *m* ①34¹ Zuderrohr *n*; **nla** (kro'wnia) *f* ③6³ Zuderfabrik; **nictwo** (krowni'tštwo) *n* ②1 Zuderfabrikation *f*; **nliczy** (krowni'tšču) ⑦4 Zuderfabrik...; **nik** (kro'wnišk) *m* ①14 Zuderfabrikant; **ny** (kro'wnü) ⑦1 Zuder...; (cukrzony) gezudert, zudersüß.
- cukrzyca** (kšču'tš) *f* ③9 Zuckerkrankheit. [Zudern.]
- cukrzyć** (tšu'tščütšj), *pf. o.~*, **po.~**
cumja (tšu'ma) *f* ③1 Schiffseil *n*, Sorrtau *n*; **owac** (mo'watšj) ④20 (ein Schiff) anbinden, sorren.
- cup!** (tšup) rips, raps!; husch!
- cwał** (tšwał) *m* ①3 Galopp; **em, w** ~ im Galopp.
- cwałować** (o'watšj), *pf. po.~* ④20 galoppieren, im Galopp laufen.
- cybuch** (tšu'buch) *m* ①12¹ Pfeifenrohr *n*; **owy** (šo'wü) ⑦1 Pfeifenrohr... [Stattun.]
- cyc** (tšütš) *m* ①30 Biz, bunter
- cyca(s)ty** (tšütša'šjtü) ⑦7 mit starken Brüsten.
- cyclek** (tšü'tšek) *m* ①21^b, **ka** (ka) *f* ③4² Biße *f*; (u kobiety) Brust *f*; **kowy** (šo'wü) ⑦1 Bizen...; Brust...
- cycowy** (tšütšo'wü) ⑦1 von Biz ob. Stattun.
- cyferblat** (tšü'ferblat) *m* ①10¹ Zifferblatt *n*; (twarz) Gesicht *n*.
- cyfra** (tšü'fra) *f* ③2⁸ Ziffer; (znak) Chiffre; (monogram) Namenszug *m*.
- cyfrować** (tšüfro'watšj), *pf. po.~*
 ④20 beziffern; bezeichnen.
- cyfrowy** (wü) ⑦1 Ziffer...
- cygan** (tšü'gan) *m* ①1¹ Zigeuner; *fig.* Betrüger, Dieb; **ka** (ga'nka) *f* ③4² Zigeunerin; *fig.* Betrügerin, Diebin.
- cygańsk!** (ga'nišk) ⑦9 betrügerisch; *po-sku* nach Zigeunerart; **stwo** (štwo) *n* ②1 (cygani) Zigeuner *pl.*; (oszustwo) Betrug *m*, Schwindel *m*.
- cygar'nica** (tšügar'ni'tš) *f* ③9, **niczka** (ni'tška) *f* ③4², Zigarrenspiße. [garre *f.*]
- cygaro** (tšüga'ro) *n* ②2 Bi- }
- cykać** (tšü'fatšj) ⑩1, *pf.* **nać** (na'tšj) ⑩2 tuden. [na't *n.*]
- cykata** (tšüka'ta) *f* ③2² Bitro- }
- cykl** (tšükl) *m* ①30 Zyklus; ~ podan Sagenkreis.
- cyklist!** (tšükl'i'šta) *m* ③17, **ka** (ka) *f* ③4² Radfahrer(in).
- cyknać** *s.* cykać.
- cykorja** (tšüko'rja) *f* ③8 Zichorie. [ling *m.*]
- cykuta** (tšüku'ta) *f* ③2² Schier- }
- cylinder** (tšüli'nder) *m* ①22 Zylinder, Balz *f*; (na głowe) Zylinder(hut).
- cymbalista** (tšümbali'šta) *m* ③17 Zimbelschläger.
- cymbał** (tšü'mbał) *m* ①2¹, *mst pl.* **y** Zimbal *n*, Zimbel *f*; (o czło wieku) Dummkopf, Tölpel.
- cyna** (tšü'ua) *f* ③1 Binn *n*.
- cynamon** (na'mon) *m* ①3 Zimt; **owy** (mono'wü) ⑦1 Zimt...
- cynfolja** (tšüno'lja) *f* ③8 Stannio'l *n*. [Drüder.]
- cyngiel** (tšü'ngieli) *m* ①34
- cylniczny** (tšüni'tšču) ⑦1 (-nie) zynisch, schamlos; **nik** (tšü'nišk) *m* ①14 Zyniker, schamloser Mensch; **nizm** (ni'ism) *m* ①3 Zynismus.
- cynk** (tšünk) *m* ①13 Zink *n* (*m*).

- cynkować** (ˈkɔ'watʃɨ) ②20 ver-
zinken; ~**wy** (ˈwɨ) ⑦1 Zinf...,
von Zinf.
- cynolwać** (tʃɨno'watʃɨ) ②20
verzinnen; ~**wy** (ˈwɨ) ⑦1
Zinn...; zinne(r)n.
- cypel** (tʃɨ'pɛl) *m* ①34 Gipfel;
(~ góry) Spitze *f*; (~ ziemi) Land-
zunge *f*, Vorgebirge *n*.
- Cypr** (tʃɨ'pɛr) *m* ①8 Bypem *n*;
Lyski (ˈprɨ'jʃtʃɨ) ⑦9 byprisch.
- cyprys** (ˈɕpʃ) *m* ①2¹ Bypre'ſſe *f*;
~**owy** (ˈɕo'wɨ) ⑦1 Bypreffen...
- cyranka** (tʃɨra'ŋka) *f* ③4²
Kriechente.
- cyrk** (tʃɨ'rk) *m* ①13 Zirkus.
- cyrkiel** (tʃɨ'rkiɛl) *m* ①34 Zir-
fel; ~**klasty** (ˈkɫa'ʃtɨ) ⑦7 zir-
felsförmig.
- cyrkować** (ˈkɔ'watʃɨ), *pf. wy* ~
②20 (ab)zirkeln; (oznaczać) be-
stimmen.
- cyrkowiec** (tʃɨ'rko'wiɛtʃ) *m*
①37 Zirkuskünstler; ~**wy** (ˈwɨ)
⑦1 Zirkus... [Künstlerin.]
- cyrkówka** (ˈtʃu'fka) *f* ③4² Zirkus-
cyrkularz (tʃɨ'rku'larʃ) *m* ①33
Zirkula'r *n*, Rundschreiben *n*.
- cyrkuł** (tʃɨ'rkuł) *m* ①3 Kreis
(e-s Landes); (urząd) Kreisamt
n; ~**owy** (ˈlo'wɨ) ⑦1 Kreis...
- cyrograf** (tʃɨ'ro'graf) *m* ①3
Handschrift *f*; (skrypt dłużny)
Schuldbrief, Schuldschein.
- cyrulicki** (tʃɨ'ruli'kʃɨ) ⑦9
Barbier..., Feldscher...; po-
cku wie ein Barbier; ~**k** (ˈru'lik) *m*
①14 Barbier, Feldscher.
- cysterna** (tʃɨ'ʃtɛ'rna) *f* ③1
Zisterne; (na wodę) Wasserbe-
hälter *m*.
- Cysteris** (tʃɨ'ʃtɛrʃɨ) *m* ①4 Zi-
sterzien'er; ~**skl** (ˈtɛ'rʃɨ) ⑦9
Zisterzienser...
- cyt!** (tʃɨt) *pst!* still!
- cytat** (tʃɨ'tat) *m* ①10¹ Zita't *n*,
Anführung *f*.
- cytować** (tʃɨto'watʃɨ), *pf. za* ~
②20 zitieren, anführen; (wezwać)
vorladen.
- cytra** (tʃɨ'tra) *f* ③2³ Zither.
- cytryna** (tʃɨ'try'na) *f* ③1 Zi-
trone; ~**nowy** (ˈno'wɨ) ⑦1 Zi-
tronen...; (o barwie) zitronen-
gelb. [Zitherspieler.]
- cytrzysta** (tʃɨ'tʃɨ'stʃɨ) *m* ③17
cytwar (tʃɨ'twar) *m* ④8¹ Zitwer;
~**owy** (ˈro'wɨ) ⑦1 Zitwer...
③8 Zivivilisation.
- cywilny** (tʃɨ'wi'linɨ) ⑦1 (-nie)
zivi'l, bürgerlich, a. Zivil...;
subst. Zivili'st *m*, Zivilperson *f*.
- czachary** (tʃa'ʃa'rɨ) *pl.* ⑤1
Gestrüpp *n*.
- czad** (tʃat) *m* ①6 Dfendunst,
Kohlendunst, Schwaden.
- czalc** (tʃa'litʃ) *się, pf. za* ~ *się*
②4 lauern (na *acc.* auf *acc.*); ~
się do (*gen.*) sich heranschleichen
an (*acc.*); (przysiadac) sich ducken.
- czaj** (tʃaj) *m* ①30 Tee.
- czajczy** (ˈtʃɨ) ⑦4 Kiebiż...;
~**ka** (ˈka) *f* ③4² Kiebiż *m*; (tód-
ka) Kahn *m*, Plachen *m*.
- czajnik** (ˈɕɨʃ) *m* ①13² Tee-
kaufe *f*.
- czako** (tʃa'ko) *n* ②8 Tʃa'ko *m*.
- czamara** (tʃama'ra) *f* ③2³
Schmirtrod *m*.
- czambuł** (tʃa'mbuł) *m* ①3
Streifzug der Tataren; w ~
durch die Bant, in Bausch und
Bogen.
- czapeczka** (tʃape'tʃka) *f* ③4²
Mützchen *n*, Käppchen *n*.
- czapka** (tʃa'pka) *f* ③4² Mütze;
× Kappe; ~**karz** (ˈkaʃ) *m* ①33
Mützenmacher; (kupiec) Mützen-
händler; ~**kować** (ˈkɔ'watʃɨ)
②20 die Mütze abnehmen;
(schlebiac) schmeicheln (*dat.*).
- czapla** (tʃa'pɫa) *f* ③5 Reiher
m; ~**ll** (ˈli) ⑦13 Reiher...
- czaprak** (tʃa'prak) *m* ①13²
Schabra'te *f*.

czar (tʃʰar) *m* ①8 Zauber; (wzrost) Reiz; *pl.* ~y Zauberei *f*, Zauberkünste *f pl.*

czara (tʃʰa'ra) *f* ③2³ Schale.

czarno (tʃʰa'rtʃi) ⑦13 teuflisch, Teufels...

czarka (ˌka) *f* ③4² kleine Schale.

czar|niawy (tʃʰarni'a'wū) ⑦1 (-wo) schwarzlich; ~**niuchny** (ˌniu'chnū) (-no) ⑦1, ~**niutki** (ˌniu'tki) (-ko) ⑦9 pechschwarz.

czarno (tʃʰa'rno) *in* 3fign schwarz...; ~**brewa** (ˌbrɔ'wa) *f* ③1, ~**brewka** (ˌbrɔ'ʃka) *f* ③4² Frauenzimmer *n* mit schwarzen Augenbrauen, Brünnette; ~**gło-**

wy (ˌgɔ'wū) ⑦1 schwarzköpfig; ~**główka** (ˌgɫu'ʃka) *f* ③4² Schwarzmelise; ~**góra** (ˌgu'ra) *f* ③2³, a. ~**górzo** (ˌgu'ʒɔ) *n* ②16 Montene'gro *n*; ~**górczyk** (ˌgu'rtʃɫ) *m* ①14 Montene-

gri'ner; ~**górk** (ˌgu'rka) *f* ③4² Montenegrinerin; ~**górski** (ˌgu'rʃki) ⑦9 montenegrinisch; ~**grzywy** (ˌgʒy'wū) ⑦1 schwarz-

mählig; ~**księski** (ˌkʃi'ʒ'ʃki) ⑦9 (po -sku) schwarzkünstle-

risch, zauberisch, a. Zauber...; ~**księstwo** (ˌkʃi'ʒ'ʃtwo) *n* ②1 Schwarzkunst *f*, Zauberei *f*; ~

księżniczka (ˌkʃi'ʒ'ɫni'tʃka) *f* ③4² Schwarzkünstlerin, Zau-

berin; ~**księżnik** (ˌkʃi'ʒ'ɫnik) *m* ①14 Schwarzkünstler, Zau-

berer, Hexenmeister; ~**oki** (ˌo'ki) ⑦9 schwarzäugig; ~**pióry** (ˌpi'urū) ⑦10 schwarzgefiedert; ~**skrzydły** (ˌʃkʃu'diū) ⑦6 schwarzgeflügelt.

czarność (tʃʰa'rnoʃtʃi) *f* ④1 Schwärze, Schwarz *n*.

czarno|włosy (tʃʰarnow'o'ʃū) ⑦1 schwarzhaarig; ~**ziom** (tʃʰar-no'ʃiom) *m* ①3 schwarzer Bo-

den, Humus.

czar|nucha (tʃʰarnu'cha) *f* ③3, ~**nuszka** (ˌnu'ʃka) *f* ③4²

♀ Schwarzkümmel *m*; (o krowie) schwarze Kuh.

czarny (tʃʰa'rnū) ⑦1 (-no) schwarz; 2 *Las m* Schwarzwald.

czarodziej (tʃʰaro'dʃiej) *m* ①28¹, ~**ka** (ˌdʃi'o'ʃka) *f* ③4² Zau-

berer *m*, Zauberin *f*; Schwarz-

künstler(in); ~**ski** (ˌʃki) ⑦9 (-sko) Zauber..., zauberisch; (uroczy) bezaubernd, entzündend, reizend; ~**stwo** (ˌʃtwo) *n* ②1 Zauberkunst *f*, Zaubermesen.

czarować (tʃʰaro'watʃi), *pf.* o ~ ②20 zaubern, hexen; ~*k-o* *i-n* bezaubern.

czarow|nica (ˌnii'tʃa) *f* ③9 Here; ~**niczy** (ˌnii'tʃɫ) ⑦4 zauberisch; ~**nik** (ˌro'wniʃ) *m* ①14 Zauberer; ~**ny** (ˌnū) ⑦1 zauberisch; (uroczy) bezaubernd.

czart (tʃʰart) *m* ①9 Teufel, Satan; ~**owski** (ˌto'ʃʃki) ⑦9 (po -sku) teuflisch, a. Teufels...

czas (tʃʰaʃ) *m* ①3 Zeit *f*; (wolny ~) Muße *f*; Gram. ~ *tera-*

źniejszy Gegenwart *f*; ~ *prze-*

szły Vergangenheit *f*; ~ *przys-*

szły Zukunft *f*; ~**em** (ˌɔm) bis-

weilen, manchmal, zuweilen.

czasopismo (tʃʰaʃopi'ʃmo) *n* ②1 Zeitschrift *f*.

czasować (tʃʰaʃo'watʃi) ②20 a b-

wandeln, konjugieren.

czasownik (tʃʰaʃo'wniʃ) *m* ①13² Zeitwort *n*.

czaso|wo (tʃʰaʃo'wo) derzeit;

(powien czas) eine Zeitlang;

~**wość** (ˌwoʃtʃi) *f* ④1 Zeitlich-

keit; ~**wy** (ˌwū) ⑦1 Zeit...; (tym-

czasowy) zeitweilig, provisorisch;

(doczesny) zeitlich, vergänglich.

czasz|a (tʃʰa'ʃa) *f* ③9 (Trink-) Schale;

(u fontany) Becken *n*, Bassin *n*;

~**ka** (ˌka) *f* ③4² Schä-

del *m*; (wkłesość kości) Pfanne.

czata (tʃʰa'ta) *f* ③2² Wache, Wachposten *m*, Vorposten *m*;

pl. czaty Mauer.

czatować (tʃatɔ'watʃi) ②20 lauern, im Hinterhalte liegen; ~ na (acc.) lauern auf (acc.), auflauern (dat.).

czatownik (ˌtɔ'wɔnɨk) m ①14 (Auf-)Wauerer; ~nia (ˌnɨa) f ③6³ Turm für Schildwachen; Warturm m.

cząb(ę)r (tʃɔg^m'b[ɔ]r) m ①22 Quenbelthymian.

cząst|(ec)zka (tʃɔg'ʃt[ɔ'tʃ]ka) f ③4² kleiner Teil m, Teilchen n; ~kowy (ˌkɔ'wɔ) ⑦1 (-wo) zu kleinen Teilen, Teil...

czci... (tʃtʃi...) f. część.

czciiciel (tʃtʃi'itʃiɔl) m ①29, ~ka (ˌtʃiɔ'itʃa) f ③4² Verehrer(in), Anbeter(in).

czcić (tʃtʃi'tʃi), pf. u. ②6 ehren; Boga: verehren, anbeten.

czcigodność (tʃtʃi'gɔ'dnɔʃitʃi) f ④1 Ehrwürdigkeit; ~ny (ˌnɨ) ⑦1(-nie) ehrwürdig; ehrenvoll.

czcionka (tʃtʃi'ɔ'nka) f ③4² Typ. Letter.

czczą (tʃtʃɔ) f. czcić.

czczość (tʃtʃɔʃitʃi) f ④1 Geere; (w żolądku) Nüchternheit; (nudność) Übelkeit; fig. (marność) Wichtigkeit; (~ mowy etc.) Gedankenarmut, Zuhaltlosigkeit.

czczy (tʃtʃɔ) ⑦4 (-o) leer; (o żolądku) nüchtern; fig. (marny) eitel; na czczo mit leerem Magen; czczo mi mir ist übel.

Czech (tʃɛʃ) m ①11 Böhme; ~y (tʃɛ'ʃɨ) pl. ⑤3 Böhmen n.

czeczotka (tʃɛtʃɔ'tka) f ③4² Flachsstängel m, Weerzeifig m; (o kobiecie) Schwägerin; (o drzewie) Birkenholz n.

czego (tʃɛ'gɔ) (gen. von co) wessen; (dlaczego) warum.

czek (tʃɛʃ) m ①13 Scheck.

czekać (tʃɛ'ʃatʃi), pf. za. ③1 warten (na acc. auf acc.); abwarten (acc.); ~ (gen.) erwarten

(acc.); ~ (acc.) warten (gen.), bevorstehen (dat.). [Wartesaal m.]

czekalnia (tʃɛʃa'lnia) f ③6³ czekolad|a (tʃɛʃɔ'ɔ'ɔ'da) f ③2

Schokolade; ~ka (ˌlɨ'tka) f ③4² Schokoladenplätzchen n; ~owy (ˌɔ'wɔ) ⑦1 Schokoladen...; (o barwie) schokoladefarben.

czelad|ka (tʃɛʃɔ'ɔ'tka) f ③4² = czeladź; ~nik (ˌdnɨk) m ①14

(Handwerks-)Gesell, Handwerksbursch; ~ny (ˌdnɨ): ⑦1 Gesinde...; (domowy) häuslich.

czeladź (tʃɛ'ɔ'tʃi) f ④3 Gesinde n, Diensthofen pl.; (czeladnicy) (Handwerks-)Gesellen pl.

czele (tʃɛ'ɔ'ɔ): na ~ f. czolo.

czelność (ˌnɔʃitʃi) f ④1 Unverschämtheit, Frechheit; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 (czolowy) Stirn...; (frontowy) Front...; (nachelny) Haupt...; (zuchwały) frech.

czelność (tʃɛ'ɔ'ɔ'itʃi) f ④1 (~ pieca) Ofenloch n; (otchłań) Abgrund m; ♀ Gewölbe n; ~ piekielna Höllenpfehl m.

czem (tʃɛm): ~ ... tem je ... desto; ~ prędzej so schnell wie möglich.

czemu (tʃɛ'ɔ'mu) (dat. v. co) warum?; po ~? wie teuer?

czepek (tʃɛ'pɛk) m ①21^b Haube f.

czel|piąc (tʃɛ'pɨatʃi) się ③1, pf. ~pić (ˌpɨitʃi) się ②1 (gen.) sich hängen an (acc.), sich anklammern an (acc.); (o roślinach) sich ranken an (acc.); fig. bieda się czepia k-o j. gerät in Not.

czepić² (ˌ) ②1 ergreifen, packen.

czepiec (tʃɛ'pɨetʃ) m ①34¹ Haube f; Boos. der zweite Magen der Wiederkäuer.

czerecha (tʃɛ're'ʃa) f ③3 = czereśnia. [Haufe m.]

czereda (ˌɔ'da) f ③2 Gefindel n.

czereпча (tʃɛ're'mʃa) f ③3 Traubenkirche.

czerep (tʃe'ɾɛp) *m* ①3 Scherbe
f; (czaszka) Schädel.

czerepacha (tʃe'ɾɛpa) *f* ⑧3 Schild-
kröte; *fig.* alte Hexe.

czereśnia (tʃe'ɾɛɕɲia) *f* ③6³
Kirſche; (drzewo) Kirſchbaum
m; ~niowy (tʃe'ɾɛ'wɔ) ⑦1 Kir-
ſchen...; Kirſchbaum...

Czerkies (tʃe'ɾkʲɛɕ) *m* ①4
Tſcherke'ſſe.

czernica (tʃe'ɾnʲi'tʃa) *f* ⑧9
♀ Heidelbeere, Schwarzbeere:
Zool. Tintenfisch *m*.

czerniciel (tʃe'ɾʲɛl) *m* ①29, ~ka
(tʃe'ɾʲɛ'ka) *f* ③4² Verleumder
(=in). **【Wachstelze f.】**

czerniczek (tʃe'ɾɕɛk) *m* ①21

czernić (tʃe'ɾnʲi'tʃɨ) *pf. po* ~ ⑩1
ſchwarz machen, ſchwarzigen; *fig.*
anſchwärzen, verleumben; ~
ſię ſchwarz erſcheinen.

czernidło (tʃe'ɾnʲi'dɔ) *n* ②1
Schwärze *f*; ~ do butów Schuh-
wiſche *f*; ~ drukarskie Druck-
farbe *f*. **【griechiſcher Wöſch.】**

czerniec (tʃe'ɾnʲɛtʃɨ) *m* ①37¹

czernieć (tʃe'ɾnʲɛtʃɨ) *pf. s.*, *po* ~
⑩18 ſchwarz werden.

Czerniowce (tʃe'ɾnʲio'ftʃɛ) *pl.*
⑤3³ Czernowitz *n*.

czerniuchny (tʃe'ɾnʲu'ɕnu) ⑦1
(-no), ~utki (tʃe'ɾnʲu'tʃi) ⑦9 (-ko)
ganz ſchwarz, pechſchwarz.

czerni (tʃe'ɾnʲi) *f* ④3 (o barwie)
ſchwarze Farbe; (czarna odzież)
ſchwarze Kleidung; (tłum) Ge-
ſindel *n*, Pöbel *m*.

czerpaczka (tʃe'ɾpa'tʃka) *f*
③4² Schöpflöffel *m*.

czerpać (tʃe'ɾpa'tʃɨ) *pf. na* ~ ⑩4
ſchöpfen; ~ z (*gen.*) entnehmen
(*dat.*).

czerpak (tʃe'ɾpa) *m* ①13² = czer-
paczka; ♂ Schöpferhd; (sieć)
Ziſchhamen.

czerstwieć (tʃe'ɾʃtʲɛtʃɨ) *pf. s.*
~ ⑩18 (o chlebie) trocken ob-
hart werden; *fig.* rüſtig werden.

czerstwość (tʃe'ɾʃtʲɔɕ) *f* ④1
(chleba) Härte; (rzeźkość) Rüſtig-
keit, Friſche; ~wy (tʃe'ɾ'wɔ) ⑦1 (-wo)
hart, altbacken; rüſtig, friſch.

czarw (tʃe'ɾɛɾf) *m* ①38 Wurm,
Blotte *f*; ~ pszczoł Bienenbrut *f*.
czarwcowy (tʃe'ɾ'ɔ'wɔ) ⑦1 Zuni...;
Zool. Kermes...

czerwiec (tʃe'ɾ'wʲɛtʃɨ) *m* ①34¹
(miesiąc) Zuni; Zool. Johanniſ-
blut *n*, polniſcher Kermes.

czerwień (tʃe'ɾ'wʲɛnʲ) *f* ④3
rot werden, erröten; ~nieć ſię
⑩1, ~nieć (tʃe'ɾ'wʲɛnʲɨ) *pf. po* ~ ⑩18
rot werden, erröten; ~nieć ſię
ze wstydu ſchamrot werden.

czerwlny (tʃe'ɾ'wʲɛnʲɨ) ⑦1 (w kar-
tach) Coeur..., Herz...

czerwień (tʃe'ɾ'wʲɛnʲ) *f* ④3
(barwa) rote Farbe, Rot *n*;
(w kartach) Coeur *n*, Herz *n*;
♀ Sumpffſchlängentrant *n*;
(szkariat) Scharlach *m*, Purpur
m; ~ olowiana Wiennig *m*.

czzerwona (tʃe'ɾ'wʲɔna) *f* ④1
rotlichheit; ~wy (tʃe'ɾ'wʲɔ) ⑦1 (-wo) rötlich. **【Ruf.】**

czzerwona (tʃe'ɾ'wʲɔna) *f* ③4² rote
czerwonoskrdzec (tʃe'ɾ'wʲɔnɔ'skrdʒɛk)
m ①37¹ Rothaut *f*, Zin-
dianer.

czerwony (tʃe'ɾ'wʲɔnɨ) ⑦1 (-no) rot.

czesać (tʃe'ɾ'ʃa'tʃɨ) *pf. za* ~, *u* ~,
przy ~, *wy* ~ ⑩10 kämmen; konia:
ſtriegeln; weine: frempeln; len:
hecheln; *fig.* (chłostać) prügeln,
wiſchen; (hajac) herunterputzen;
~ ſię ſich kämmen.

Cześ (tʃe'ɾ'ʃɨ) *f.* Czech.

czeski (tʃe'ɾ'ʃɨ) ⑦9 (po -sku)
böhmifch.

czesne (tʃe'ɾ'ʃɛ) *n* ⑦21 Schulgeld.

czes... (tʃe'ɾ'ʃɛ...) *f.* zeszać.

cześć (tʃe'ɾ'ʃɨ'tʃɨ) *f* ④11 Ehre;
(uszanowanie) Ehrerbietung; ~!
Gruß!, Heil!

cześnik (tʃe'ɾ'ʃɨ'nʲik) *m* ①14
Mundſchenf; ~ostwo (tʃe'ɾ'ʃɨ'nʲo)
n ②1 Mundſchenfamt; (cześnik

z żoną) ②12 der Mundschneit samt Gemahlin.
często (tʃɕɔ'ʃto) oft, häufig; ~ często sehr oft.
Częstochowa (tʃɕo'wa) f ③1 Czestochau n.
częstokół (tʃɕɔ'kɔ'ł) m ①26 Fahlwert n, Palisa'de f.
częstokroć (tʃɕɔ'krotʃi) oft, häufig; ~ **tny** (tʃɕɔ'ni) ⑦1 (-nie) oft-malig, häufig. [Häufigkeit.]
częstość (tʃɕɔ'ʃtoʃtʃi) f ④1
częstotliwy (tʃɕɔ'ʃtotli'wɨ) ⑦1 oft-malig; Gram. czasownik m ~ frequentatives Zeitwort n.
częstować (tʃɕɔ'watʃi), pf. **po~** ②20 bewirten; ~ kogo tabaką j-m eine Priße anbieten; ~ kujem mit dem Stoß traktieren.
częsty (tʃɕɔ'ʃtu) ⑦7 häufig.
część (tʃɕɔ'ʃtʃi) f ④1 Teil m; (udział) Anteil m; ~ trzecia (czwarta, piąta etc.) Drittel n (Viertel, Fünftel usw.); częścią ... częścią teils ... teils.
częściowy (tʃɕɔ'ʃwɨ) ⑦1 (-wo) teilweise, Teil...; lekarz m ~ Viertelarzt. [Echluden m.]
czkawka (tʃɕka'fka) f ③4²
człap (tʃɕlap) m ①2 großer Pferdeschritt, Trab; ~ **ak** (tʃɕak) m ①13¹ Klepper.
człeczlek (tʃɕɛ'ʃɕɛk) m ①21 = człowieczek; ~ **y** (tʃɕɨ) ⑦11 = człowieczy; ~ **yna** (tʃɕɨ'na) m ③18¹ armer Kerl; ~ **ysko** (tʃɕɨ'ʃko) n ②10 guter Kerl m.
człek (tʃɕɛk) m ①13¹ = człowiek.
człon (tʃɕɔn) m ①2¹, ~ **ek** (tʃɕɛk) m ①21^b Glied n; (staw) Gelenk n; (u rośliny) Knoten; pl. ki (ciata) Gliedmaßen; (pl. kowie) (towarzystwa etc.) Mit-glied n; ~ **kini** (tʃɕi'ni) f ③10 (weibliches) Mitglied n.
członkowa|tość (tʃɕɔwa'toʃtʃi) f ④1 Gliederfügung, Gliedersatz

m; ~ **ty** (tʃɕtu) ⑦7 (-to) gegliebert, gliederig.
człowieczlek (tʃɕɔwio'ʃɕɛk) m ①20 kleiner Mensch, Menschlein n; Kerlchen n; ~ **enstwo** (tʃɕɛ'niʃtwo) n ②1 Menschen-natur f, Menschheit f; ~ **y** (tʃɕɨ) ⑦4 (po -emu) menschlich, Menschen...; ~ **ysko** (tʃɕɨ'ʃko) n ②10 = człeczysko.
człowiek (tʃɕɔ'wio'k) m ①43 (pl. ludzie) Mensch; (mąż) Mann; (sluga) Diener; oft für man.
czmych|ać (tʃɕmɨ'ɕatʃi) ③1, pf. **nać** (nɔtʃi) ⑩2 sich aus dem Staube machen.
czochrać (tʃɕɔ'ɕratʃi), pf. **po~** ③1 len: hecheln; weinę: frem-peln; ~ się sich fragen; ~ się z kim sich mit j-m zerren.
czołgać (tʃɕɔ'lgatʃi) się, pf. **za~** się ③1 kriechen.
czołko (tʃɕɔ) n ②9 kleine Stirn f; (opaska) Stirnhinde f.
czoło (tʃɕɔ'lo) n ②3⁸ Stirn f; (przód) Vorderseite f, Front f; jakiem czołem śmiesz? wie unterstehst du dich? czołem! (Gruß) meine Hochachtung!; na czele an der (die) Spitze.
czołobit|ność (tʃɕɔ'bit'noʃtʃi) f ④1 demütigste Untertänigkeit od. Verehrung; ~ **ny** (tʃɕɨ) ⑦1 (-nie) höchst demütig; unter-tänigst. [(przedni) front...]
czołowy (tʃɕɔ'wɨ) ⑦1 Stirn...;
czop (tʃɕɔp) m ①2¹ Spund, Zapfen; fig. Tölpel, Klotz; ~ **ek** (tʃɕɔ'pek) m ①13¹ Bäckchen n; (do flaszki) Pfropfen, Kork; ~ **ow** (tʃɕɔ'p'we) n ⑦21 Zapfengeld; ~ **owy** (tʃɕɔ'p'wɨ) ⑦1 Zapfen...
czosn|lek (tʃɕɔ'ʃnɛk) m ①21^a Knoblauch; ~ **kowaty** (tʃɕɔwa'tu) ⑦7 (-to) knoblauchartig; ~ **kowy** (tʃɕɔ'wɨ) ⑦1 Knob-lauch...; mit Knoblauch.

czó|lenko (tʃulɛ'nto) *n* ②9 kleiner Kahn *m*; ⊕ (tkackie) (Weber-)Schiffchen; ~no (tʃu'ln-o) *n* ②6¹ Kahn *m*, Nachen *m*.
czterdziesiątka (tʃtɛrɔ'ʒɛ'ʦka) *f* ③4² Anzahl von vierzig; (wiek) Alter *n* von vierzig Jahren.
czterdziesto (ˌto) in 3sgn vierzig...; ~dniowy (ˌdnio'wu) ⑦1 vierzigstägig; ~godzinny (ˌgodʒi'nnu) ⑦1 vierzigstündig; ~letni (ˌlɛ'ni) ⑦13 vierzigjährig. [zigste.]
czterdziesty (ˌtu) ⑦7 der vierzigste.
czterdzięści (ˌɔʦi'ʒɛ'ʦi) ⑧5 vierzig. [von Männern.]
cztery (tʃtɛ'rej) ③3 vier (nur)
czternastka (tʃtɛrna'ʒka) *f* ③4² die (Zahl) Vierzehn.
czternasto (ˌto) in 3sgn vierzehn...; ~dniowy (ˌdnio'wu) ⑦1 vierzehntägig; ~letni (ˌlɛ'ni) ⑦13 vierzehnjährig.
czternastu (ˌtu) ⑧5 vierzehn (nur von Männern); ~ty (ˌtu) ⑦7 der vierzehnte. [vierzehn.]
czternaście (ˌna'ʒɛ'ʦɛ) ⑧5)
cztero (tʃtɛ'ro) in 3sgn vier...; ~dniowy (ˌdnio'wu) ⑦1 viertägig; ~godzinny (ˌgodʒi'nnu) ⑦1 vierstündig; ~konny (ˌko'n-nu) ⑦1 vierspännig; ~krotny (ˌkro'tnu) ⑦1 vierfach; ~lecie (ˌlɛ'ɕɛ) *n* ②15 Zeit *f* von vier Jahren; ~letni (ˌlɛ'ni) ⑦13 vierjährig; ~listny (ˌli'ʒtu) ⑦1 vierblättrig; ~miesięczny (ˌmieʒɛ'ʦny) ⑦1 viermonatlich; ~piętrowy (ˌpiɛ'tro'wu) ⑦1 vierstöckig; ~wlersz (ˌro'niɛrʂ) *m* Bierzeiler; ~zgulskowy (ˌroʒgul'sto'wu) ⑦1 vierfüßig.
cztery (tʃtɛ'rú) ③3 vier; ~kroć (ˌkrotʒ) viermal; ~sta (ˌʒta) ③8 vierhundert.
czub (tʃup) *m* ①2¹ (Haar-)Schopf, Büschel *n* Haare; (głowa) Kopf;

(u drobiu) Federbusch; (u koguta) Kamm; mieć w ~ie sich ein Mäuschchen angetrunken haben; mierzyć z ~em gehäuft messen.
czubaty (ˌba'tu), **czubiasty** (ˌbi'a'ʒtu) ⑦7 (-to) geschopft, mit einem Schopfe versehen; (wy-puky) baufchig.
czubek (tʃu'bek) *m* ①21^{1b} kleiner Schopf *m*, a. = czub; *pl.* czubki Irrenhaus *n*.
czubić (ˌbi'ɕi) ③2 einen Schopf aufsetzen (*dat.*); ~k-o i-n bei den Haaren raufen; ~ się, *pf.* po~ sich raufen, streiten.
czucie (tʃu'ɕɛ) *n* ②13 Empfindung *f*; (uczucie) Gefühl; (węch) Geruch *m*; (dotyk) Tastsinn *m*.
czuć (tʃutʒi), *pf.* od~, u~ ③3 empfinden, fühlen; wężem: riechen, wittern; unperj. eż riecht; ~ się sich fühlen.
czujność (tʃu'jnoʒi'ɕi) *f* ④1 Wachsamkeit; (baczność) Aufmerksamkeit; ~ny (ˌnu) ⑦1 (-nie) wachsam; (budzący się łatwo) leicht erwachend; (baczny) aufmerksam.
czulość (tʃu'łoʒi'ɕi) *f* ④1 Empfindlichkeit; (uczuciowość) Bartgefühl *n*, Bärtlichkeit; *pl.* czulości Bärtlichkeiten *pl.*
czułośćko|wość (ˌoʒtʃko'woʒi'ɕi) *f* ④1 übertriebene Bärtlichkeit; ~wy (ˌwu) ⑦1 sehr zärtlich, sentimental.
czuły (tʃu'łu) ⑦6 (-le) empfindlich (na *acc.* gegen *acc.*); (uczuciowy) gefühlvoll, zärtlich; (troskliwy) fürsorglich; (rzewny) rührend.
czumak (tʃu'maʒ) *m* ①13¹ Dorfbewohner im südwestlichen Rußland.
czupradło (tʃupira'dło) *n* ②6² lächerliche Frisur *f*; *fig.* lächerlich frisierte Frau *f*.
czupryna (tʃupru'na) *f* ③1 Schopf *m*; (głowa) Kopf *m*.

czupur|ność (tʃupu'noʃiʃi) *f*

④ 1 hitziges Wesen *n*; ~ny (nū)

⑦ 1 (-nie) hitzig, rappelig.

czupurzyć (tʃu'gutiʃi) się, *pf. za* ~
się ⑩ 12 sich aufblähen.

czuwać (tʃu'watʃi) ⑩ 1 wachen;
~ nad (*instr.*) aufpassen auf
(*acc.*); ~ na (*acc.*) lauern auf
(*acc.*).

czwart|lak (tʃwa'raf) *m* ④ 14
Soldat aus dem vierten Regi-
ment; ~ek (tʃet) *m* ④ 21^a Don-
nerstag; wielki ~ek Gründ-
onnerstag; ~kowy (tʃo'wū)
⑦ 1 Donnerstags...

czwarty (tʃu) ⑦ 7 der vierte; Uhr:
-a godzina vier Uhr; bila -a es
hat vier geschlagen.

czworak (tʃwo'raf) *m* ④ 13
Bierling; (pieniądz) Bier-
großchenstück *n*; chodźć na
~ach auf allen Bieren gehen;
pl. i Gefindehaus *n* (mit vier
Wohnungen). [*fach, viererlei.*]

czworaki (tʃo'ra'ki) ⑦ 9 (-ko) vier-}

czworo (tʃwo'ro) ⑧ 10 vier; in
38gn = cztero...; ~boczny (tʃo'tʃonu)
⑦ 1 vierseitig; ~bok (tʃo'bof)
m ④ 13 Biered *n*; ~graniasty
(tʃo'grani'a'stū) ⑦ 7 (-to)
viereckig; ~kąt (tʃo'kāt) *m* ④ 10
Biered *n*; ~kątny (tʃo'kātny) ⑦ 1
viereckig; ~nozny (tʃo'no'zny) ⑦ 1
vierfüßig; ~nóg (tʃo'no'z) *m*
④ 13^a Bierfüßler; ~ścian (tʃo'ro-
s'cian) *m* ④ 3 Tetraeder *n*.

czwórka (tʃwo'rka) *f* ③ 4² die
(Zahl) Vier; (~koni) Vierge-
spann *n*; ~mi zu vieren, in
Doppeltreihen.

czwórnasób (tʃwo'urna'ʃup) *w* ~
viernial so viel, vierfach.

czy (tʃu) 1. in Fragen mst unüber-
setzt, 38. ~jesteś zdrow? bist du
gesund?; manćmal = denn, wohl,
38. ~wiesz o tem? weißt du es
denn?; 2. in abhängigen Fragen:
ob, 38. powiedz mi, ~jesteś

zdrów fage mir, ob du gesund
bist; 3. ~... ~ ob ... oder.

czyhać (tʃu'hatʃi) ⑩ 1 lauern,
aufpassen.

czyj (tʃu'ji) *m*, ~a *f*, ~e *n* ⑥ 5
weßsen; ~kolwiek (tʃo'kɔ'wief)
⑥ 5² weßsen auch immer; ~ś
(tʃi) ⑥ 5² irgend jemandes;
(obey) fremd.

czyli (tʃu'li) = czy; (also) oder.

czym (tʃum) *instr.* u. *loc.* v. *co*;

= czy jestem. [*Handlung f.*]

czyn (tʃun) *m* ④ 3 Tat *f*,

czynić (tʃu'niʃiʃi), *pf. u* ~ ⑩ 1
tun; (działać) handeln; (wynosić)
ausmachen; ~k-o czem j-n
machen zu (*dat.*); ~ się czem
sich machen zu (*dat.*), sich aus-
geben für (*acc.*).

czynnik (tʃu'nnik) *m* ④ 13²

Faktor; ~ność (tʃo'noʃiʃi) *f* ④ 1
(czyn) Tat, Handlung; (działal-
ność) Tätigkeit; (pracowitość)
Betriebsamkeit; (praca) Arbeit,
Geschäft *n*; (zatrudnienie) Be-
schäftigung; ~nośćciowy (tʃo-
noʃiʃio'wū) ⑦ 1 Handlungs-...
Tätigkeits-...; ~ownik (tʃo'w-
nik) *m* ④ 14 Beamter (in Rus-
land); ~ny (nū) ⑦ 1 (-nie) tätig,
wirksam; (pracowity) betriebsam;
Gram. tätig, aktiv; w ~nej służ-
bie im aktiven Dienste; ~nnie
znieważyc iatlich beleidigen.

czynsz (tʃunʃ) *m* ④ 30 Zins;
(~za najem) Mietzins; puścić na
~ verpachten; ~ownik (tʃo'w-
nik) *m* ④ 14 Zinszahlender,
Zinspflichtiger; ~owy (tʃo'wū)
⑦ 1 zinsbar, Zins...

czyrak (tʃu'raf) *m* ④ 13² Blut-
schwär, Geschwür *n*.

czyrkać (tʃu'rfatʃi) ⑩ 1, *pf.*
~nąć (tʃo'nfatʃi) ⑩ 2 zirkeln.

czyś|tość (tʃu'ʃtoʃiʃi) *f* ④ 1
Reinheit, Reinlichkeit, Sauber-
keit; (niewinność) Keuschheit.
Büchigkeit; ~ty (tū) ⑦ 7 (-to)

rein(lisch), sauber; (niewinny) keusch, züchtig.

czyściciel (tʃɨʂi'tʃi'ʲielɨ) *m*
① 29, **ka** (tʃɨ'ka) *f* ③ 4² Reini-
ger(in), Putzer(in).

czyścić (tʃɨʂi'tʃi'ʲiʲɨ), *pf. wy~*,
o~ ② 9 reinigen, putzen, säubern.

czyścicielstwo (tʃɨʂi'ʲielɨ) *n* ② 6²
Bugsloße *f*; **ciec** (tʃɨ'etʃ) *m*

① 44 Hegefeuer *n*; ~c. na ziemi
Vot *f*, Pein *f*; **ciuchny** (~
tʃɨ'u'chnɨ) ⑦ 1 (-no), **ciutki** (~
tʃɨ'u'tʃi) ⑦ 9 (-ko) sehr rein
od. sauber; **cowy** (tʃo'wɨ)
⑦ 1 Hegefeuer...

czytać (tʃɨ'u'tatʃɨ), *pf. prze~*
③ 1 lesen; (wykładać) vorlesen,
vortragen.

czytelnia (tʃan'i'na) *f* ③ 1 Le-
serci; **ny** (ta'na) ⑦ 1 gelesen;
~na msza *f* stille Messe.

czytelnia (tʃe'lnia) *f* ③ 6³ Lese-
zimmer *n*, Lesehalle; **nictwo**

(ni'tʃtʃwo) *n* ② 1 Lektüre *f*;
niczka (ni'tʃʃka) *f* ③ 4² Le-
serin; **nik** (te'niʃ) *m* ① 14

Leser; **ność** (noʃtʃɨ) *f* ④ 1
Lesbarkeit, Leserlichkeit; **ny**
(nɨ) ⑦ 1 (-nie) lesbar, leser-
lich, deutlich.

czytywać (tʃi'watʃɨ) ③ 2 (oft)
lesen.

czyż¹ (tʃɨʂɨ) *f. czy.*

czyż² (~) *m* ① 33, **yk** (tʃɨ'u'gɨʃ)
m ① 13² Reijig.

ćma (tʃɨ'ma) *f* ③ 1¹ (ciemność)
Dunkelheit, Finsternis; (um)
Masse, Unmenge; (mara) Ge-
spenst *n*, Geistererscheinung;
Zool. Nachtfalter *m*.

ćmleć (tʃɨ'mi'etʃɨ), *pf. za~* ② 1¹
verdunkeln, verfinstern; ~ oczy
die Augen blenden; ~ fajkę
schmauchen; unperi. ćmi się w
oczach es wird dunkel vor den
Augen; ~ się w głowie k-u *j.*
wird verwirrt.

ćwiartka (tʃɨ'wa'rtka) *f* ③ 4²

Biertel *n*; (papieru) Viertel-
bogen *m*; (format) Quart(for-
mat *n*) *n*; **owy** (tʃo'wɨ) ⑦ 1
Biertel...; (o formacie) Quart...
ćwiartować (tʃɨ'warto'watʃɨ), *pf.*
roz~, **po~** ② 20 vierteln,
vierteln.

ćwiczenie (tʃɨ'wi'tʃe'nie) *n* ② 13
Übung *f*; (nauka) Unterricht *m*;
~ (rekrutów) Abrichten.

ćwiczyć (tʃɨ'wi'tʃɨ'ʲiʲɨ), *pf. wy~*
② 12 üben; (uczyć) unterrich-
ten; ~ abrichten; (chłostać) züch-
tigen; ~ się *się* üben.

ćwiek (tʃɨ'wi'ek) *m* ① 13² Nagel,
Bwede *f*; wbić k-u ~a w głowę
j-m den Kopf verfeilen.

ćwierć (tʃɨ'wi'ertʃɨ) *f* ④ 1 Viertel
n, oft Viertel...; ⑧. ~ godziny
Viertelstunde *f*, ~ roku Viertel-
jahr *n*, ~ arkusza Viertelbogen

m; **arkuszowy** (arkuʃo'wɨ)
⑦ 1 Viertelbogen...; (format)

Quart...; **funtowy** (funt'o'wɨ)
⑦ 1 viertelfüßig; **metry**

(metro'wɨ) ⑦ 1 ein Viertel-
meter lang (breit, dick); **nuta**

(nu'ta) *f* ③ 2² Viertelnote;

rocze (ro'tʃe) *n* ② 16 Bier-
teljahr, Quartal; **roczy** (ro'
tʃchnɨ) ⑦ 1 (-nie) viertel-
jährig.

[*n.* Gezirpe *n.*]

ćwierć (tʃɨ'wi'ertʃɨ) *m* ① 13 Birpen

ćwierkać (tʃɨ'wi'e'rtatʃɨ) ③ 1, *pf.*
za~ od. **ćwierknąć** (u'qtʃɨ) ⑩ 2

birpen. [Biertel *n.*]

ćwiertnia (tʃɨ'wi'e'rtɨ'na) *f* ③ 6³

ćwiertować (tʃɨ'wi'erto'watʃɨ)
② 20 = ćwiartować.

ćwik (tʃɨ'wi'ik) *m* ① 13¹ Halb-
fapaun; (o człowieku) Schlan-
kopf, Fuchs; (gra) Zwischspiel *n*.

ćwiklać (tʃɨ'wi'ik'atʃɨ) ③ 1, *pf. nąć*
(u'qtʃɨ) ⑩ 2 e-n Peitschenhieb
geben; ~ k-u czym w oczy *j-m*
fortwährend et. vorhalten.

ćwika (tʃɨ'wa) *f* ③ 1¹ rote Rübe,
Runkelrübe.

D

- d.** *Abt. für dnia.*
- dach** (daś) *m* ①12 Dach *n*; (mieszkanie) *Obdach n*; **~arz** (da'kaś) *m* ①33 Dachbeder; **~owy** (daśo'wü) ⑦1 Dach...; **~dwka** (~ku'ffa) *f* ③4² Dachstein *m*, Dachziegel *m*; **~dwkowy** (~ku'ffo'wü) ⑦1 Dachziegel...
- dać** *f.* dawać.
- dadzą** (da'dz) *f.* dać.
- dają** (da'j) etc. *f.* dawać.
- daktyl** (da'ktül) *m* ①30¹ Dattel *f*; (w wierszu) Da'ktylus; **~owiec** (~o'wietś) *m* ①34¹ Datelpalme *f*; **~owy** (~o'wü) ⑦1 Dattel...
- dal** (dali) *f* ④7 Ferne, Weite.
- dalece** (dali'e'tśe): tak ~ soweit, sofehr, bis zu dem Grade; tak ~ nie eben nicht, gerade nicht; jak ~ wie fehr.
- dalej** (da'lej) *f.* daleko.
- daleki** (dali'e'li) ⑦9 (*empr.* dalszy, *sup.* najdalszy) weit, entfernt; ciąg *m* dalszy Fortsetzung *f*.
- daleko** (~ko) (*empr.* dalej, *sup.* najdalej) weit, fern; (vor *empr.*) bei weitem.
- dalekość** (~ko'stś) *f* ④1 Entfernung, Weite, Ferne; **~kowiedz** (~ko'wi'e'tś) *m* ①32¹ Fernsichtiger; (przyrząd) Fernrohr *n*.
- dalibóg!** (dali'bu'f) bei Gott!
- dalszy** (da'li'sz) ⑦11 *f.* daleki.
- dam** (da'ma) *f* ③1 Dame; (w kartach) Königin; **~ski** (~śki) ⑦9 Damen..., Frauen...
- damul(ka)** (damu'li'ka) *f* ③5 (③4²) kleine Dame, Weiblein *n*; *zoof.* Damhirschkuh. [*datiert.*]
- dan** (dan), a. ~o (o) gegeben.
- dane** (da'ne) *pl.* ⑦1 Daten *n/pl.*; (warunki) Anforderungen *f/pl.*; są ~ na to, że es gibt Beweise dafür, daß.
- danie** (da'nie) *n* ②13 Geben;
- (potrawa) Gang *m*, Speise *f*; ~ pomocy Hilfeleistung *f*; ~ rozkazu Erteilung *f* e-8 Befehls.
- daniel** (da'nieli) *m* ①29² Damhirsch; ~i (~nie'li) ⑦13 Damhirsch...
- danina** (dani'na) *f* ③1 = dań.
- Danja** (da'nja) *f* ③8 Dänemark *n*.
- dank** (dan'k) *m* ①13 Dank, Kampfpreis; (pierwszeństwo) Vorrang, Vorzug.
- danniczy** (danni'tsz) ⑦4 zinsbar, lehenspflichtig; **~lik** (da'nnik) *m* ①14 Lehens-, Steuerpflicht.
- dano** *f.* dan. [*tiger.*]
- dany** (da'nü) ⑦1 gegeben.
- dań** (dani) *f* ④3 Abgabe, Zins *m*.
- dar** (dar) *m* ①8 Gabe; (podarek) Geschenk *n*; (talent) Anlage *f*.
- darcie** (~tśie) *n* ②13 Zerreißen; (piór) Reißen; (tyka) Schalen; (ból) Gliederreißen.
- daremnie** (dare'mnie) vergebens, vergeblich; (bezowocnie) fruchtlos; (bezpłatnie) umsonst, unentgeltlich; **~ność** (~no'stś) *f* ④1 Vergessenheit, Fruchtlosigkeit; **~ny** (~nü) ⑦1 vergeblich, nutzlos; fruchtlos; unentgeltlich, geschenkt.
- darli** (da'rli), **darł** (darł) *f.* drzeć.
- darmo** (da'rmo) unentgeltlich, umsonst, gratis, frei; (daremnie) vergeblich; (bez przyczyny) unbedienterweise, unverschuldet; (niepodobna) unmöglich.
- darmo|cha** (darmo'cha) *f* ③3 unentgeltliche Arbeit; **~jad, ~zjad** (~sjiat) *m* ①5⁸ unnützer Brotesser, Schmarozer.
- darnina** (~ni'na) *f* ③1 Nasen *m*.
- darniować** (~ni'o'watśi) ②20 mit Nasen belegen.
- dar|niowy** (~ni'o'wü) ⑦1 Nasen...; **~nisty** (~ni'ktü) ⑦9 raufig, mit dichtem Nasen bewachsen.

darń (darni) *f* ④3 Raſen *m*.

darować (daro'watſi), *pf. po* ②20, *it. wywać* (wü'watſi) ③4 ſchenken; karę: erlaſſen; (przebaczając) verzeihen.

darowizna (dowi'ſua) *f* ③1 ſchenkung; (podarek) Geſchenk *n*.

darty (da'rtü) ⑦7 geriffen; (jedwab, pióra) geſchliffen.

darzyć (da'gütſi), *pf. ob.* ②12 beſchenken, bedenken, begaben (k-o czem j-n mit *dat.*); beſcheren (j-m *acc.*); (błogosławić) ſegnen; (zaszczycać) beehren; ~ ſię gebeißen, geraten; (udawać ſię) gelingen, vorſtatten gehen.

daszłek (da'ſheł) *m* ①21^b kleines Dach *n*; Schirmdach *n*; (u czapki) Schild, Müſensſchirm; Gram. Zirkumfle'x; ~ **kowaty** (kowa'tü) ⑦7 (-to) dachförmig, wie ein Dach.

data (da'ta) *f* ③2² Datum *n*; *fig.* dawnej *daty* von altem Schlage, altmodiſch; dzisiejszej *daty* modern, modiſch.

datek (toſ) *m* ①21¹ Gabe *f*, Geſchenk *n*.

datować (dato'watſi) ②20 datieren, daß Datum beſetzen (*dat.*); ~ ſię (ſich) datieren, beginnen.

dawać (da'watſi) ④3, *pf. dać* (datſi) ④2 geben; (darować) ſchenken; życie: hingeben, aufopfern; (kazać zrobić) machen laſſen; (pozwalać) geſtatten laſſen; ~ sobie radę ſich Rat ſchaffen; dajmy na to! nehmen wir an!; ~ ſię mit *inf.* ſich laſſen (*inf.*); ~ ſię k-u j-m nicht gewachſen ſein, j-m unterliegen; nie daj ſię! halte dich tapfer!

dawłca (da'ſtſa) *m* ③11, ~ **czyni** (tſchu'ni) *f* ③10 Geber(in); Spender(in).

dawien (da'wien): z ~ dawna ſeit langer Zeit, ſeit undenklichen Zeiten.

dawka (da'ffa) *f* ③4² Doſiſ. Gabe.

dawniej (da'wniej) *f.* dawno; (niegdys) einſt, ehemals; ~ **no** (no) (*emp.* ~niej, *sup.* naj~niej) lange, ſeit langer Zeit; ~ **ność** (noſitſi) *f* ④1 Länge; (~ rodu) Alter *n*; ~ **ny** (nü) ⑦1 alt, lange vergangen; (były) geweſen, ehemalig; po ~nemu nach altem Brauch, wie früher.

dąb (dę^mp) *m* ①25¹ Eiche *f*; (drzewo dębowe) Eichenholz *n*; stanać dęba (o koniu) ſich bäumen; stanąć dębem (o wlosach) zu Berge ſtehen; chłop *m* jak ~ baumſtarcker Kerl; ~ **czak** (tſchał) *m* ①13² junge Eiche *f*.

dąbrowa (dę^mbro'wa) *f* ③2 Eichenwald *m*; *fig.* Feld *n*, wo einſt ein Eichenwald wuchſ.

dąć (dę^tſi), *pf. za.* ⑧17 blaſen; (o wietrze) wehen; ~ w (*acc.*) ſich dieß tun, ſich brüſten mit (*dat.*); ~ ſię ſich aufblähen.

dąs (dę^s) *m* ①3, *gen. pl.* ~y Schmolzen *n*, Grimaffen *f/pl.*

dąsać (dę^satſi) *się, pf. na.* ~, *za.* ~ ſię ③1 ſchmolzen (*na acc.* mit *dat.*), unwillig ſein (über *acc.*).

dążność (dę^snoſitſi) *f* ④1 Streben *n*, Tende'nz.

dążyć (dę^sgütſi), *pf. z.* ②12 eilen; (starać ſię) ſtreben (do *gen.* nach *dat.*); ~ do celu daß Ziel verfolgen.

dbać (dbatſi) ③1 (o *acc.*) ſich kümmern (um *acc.*); achten (auf *acc.*).

dbałość (dba'łoſitſi) *f* ④1 Sorgfalt; (troska) Sorge; ~ **ły** (li) ⑦6 (-le) ſorgſam; beſorgt.

debjut (de'bjut) *m* ①10¹ Debüt *n*, Antrittſrolle *f*.

debjutant (debju'tant) *m* ①9, ~ **ka** (ta'ntka) *f* ③4² Debütant(in); *fig.* Anfänger(in).

- debutować** (debjuto'watʃi), *pf.* **za.** ⑩20 debütieren, zum ersten Male auftreten.
- debra** (de'bra) *f* ③2³ Schlucht.
- dech** (deç) *m* ①45 Atem; do ostatniego tchu bis zum letzten Atemzuge; jednym tchem in einem Zuge; co tchu in größter Eile, eilends; bez tchu atemlos.
- decydować** (detʃudo'watʃi), *pf. z.* ⑩20 entscheiden (o instr. etwas od. über acc.); ~ się sich entscheiden, sich entschließen.
- decyzja** (detʃu'ʃja) *f* ③8 Entscheidung.
- dedykacja** (dedyka'tʃja) *f* ③8 Widmung, Zueignung.
- dedykować** (do'watʃi) ⑩20 widmen, zueignen.
- defekt** (de'fekt) *m* ①10¹ Defekt, Mangel; (wada) Fehler, Gebrechen *n*; ❧ Ausschuß.
- deficyt** (de'fi'tʃyt) *m* ①10¹ Defizit *n*, Mangel.
- defraudacja** (defrauda'tʃja) *f* ③8 Unterschleif *m*, Veruntreuung.
- defraudować** (do'watʃi), *pf. z.* ⑩20 veruntreuen.
- deka** (de'fa) *f* ③4¹ Dede.
- dekoltacja** (kolta'tʃja) *f* ③8 Dekolletierung.
- dekret** (de'fret) *m* ①10¹ Dekret *n*, Erlaß; (wyrok) Urteil *n*.
- delegat** (dele'gat) *m* ①9 Delegierter, Abgeordneter.
- delektować** (delektu'watʃi) *się, pf. na.* ~ się ⑩20 sich ergötzen (czem an dat.).
- delfin** (de'lisin) *m* ①2 Delphin; (we Francji) französischer Kronprinz, Dauphin; **at** (de'li'nat) *m* ①10¹ Dauphin *f*.
- delicje** (deli'tʃje) *pl.* ③8 Delikatess *f*, Vederbissen *m*; *fig.* Bönne *f*, Vergnügen *n*.
- delikatność** (de'li'kato'noʃtʃi) *f* ④1 Feinheit, Zartheit; (w obejściu) Höflichkeit, Artigkeit, rücksichtsvolles Benehmen *n*; **ny** (de'nü) ⑦1 (-nie) zart, fein; (uprzejmy) höflich, artig, rücksichtsvoll; (o potrawach) delikat, lecker; ~na sprawa *f* feine, heikle Sache.
- delja** (de'lja) *f* ③8 weiter (Pelz-)Mantel *m*.
- delta** (de'łita) *f* ③2² Delta *n*.
- dementować** (demento'watʃi), *pf. z.* ⑩20 berichtigen, in Abrede stellen.
- demesz** (de'mesz) *m* ①30¹, **ka** (de'me'ʃka) *f* ③4² Damaßgenerklinge *f*.
- denat** (de'nat) *m* ①9, **ka** (nata'fa) *f* ③4² Verstorbener (*n*).
- denerwować** (denerwo'watʃi), *pf. z.* ⑩20 aufbringen, aufregen.
- denko** (de'nto) *n* ②9 Boden *m*, Unterlage *f*; (~kapelusza) Obertheil *m*, Kopf *m*; (pokrywka) Deckel *m*.
- denność** (de'nnoʃtʃi) *f* ④1 Gicht; **ny** (de'nü) ⑦1 gichtisch; ~na woda *f* Grundwasser *n*.
- dentysta** (dentu'ʃta) *m* ③17 Zahnarzt; **yczny** (de'tu'ʃtçny) ⑦1 zahnärztlich; **yka** (de'tu'fa) *f* ③4 Zahnheilkunde.
- departament** (depar'tament) *m* ①19 Departement *n*; Abteilung *f*.
- dependent** (depe'ndent) *m* ①9: ~adwokacki Advokaturkandidat; ~notarialny Notariatskandidat.
- depozyt** (depo'zyt) *m* ①10¹ Deposition *n*, Hinterlage *f*; (urząd) Depositenamt *n*; składać do ~u deponieren, in Verwahrung geben; mieć w ~zycie in Verwahrung haben; **owy** (de'to'wu) ⑦1 Depositen..., Verwahrung...
- deptać** (de'ptatʃi), *pf. z.* ⑩11 treten; ~co et. mit Füßen treten; ~k-u po nogach j-m auf die Füße treten; *fig.* j-n verachten.

deptak (ˌtaɫ) *m* ①13² Fußweg; (w miejscach kapielowych) Trinfhalle *f*; (miyn) Tretnühle *f*.

deputowany (deputowa'nu) ⑦1 abgeordnet; *subst.* Abgeordneter *m*, Deputierter *m*.

dera (de'ra) *f* ③2³ (Pferde-) Dede. [**z.** ②20 stören.]

deranzować (deranGo'watʃi), *pf.*

derdać (de'rdaʦi), *pf.* po. ②1 hüpfen.

dereśniak (dere'niaɫ) *m* ①13² Kornelkirschein; ~**niowy** (~nio'wu) ⑦1 Kornelkirsch...; ~**niówka** (ˌnu'ɫfa) *f* ③4² Kornelkirschenbranntwein *m*. [kirschef.]

dereń (de'reɲ) *m* ①31 Kornel-

derez (de'reʦ) *m* ①30¹ Fliegenfimmel, stichelhaariger (ob. weißsprenkeliger) Rappe.

derka (de'rka) *f* ③4² = dera.

derkacz (ˌkaʦ) *m* ①33 Wachstelnig. [Brettchen *n*.]

desezca (deʃe'tʃka) *f* ③4²

deseń (de'ʃeɲ) *m* ①31 Muster *n*.

deser (de'ʃer) *m* ①8 Nachtisch, Dessert *n*; ~**owy** (~ro'wu) ⑦1 Dessert...

deska (de'ʃka) *f* ③4² Brett *n*; (~ do rysowania) Reißbrett *n*; przeczytać książkę od deski do deski vom Anfang bis zum Ende; do grobowej deski bis zum Grabe.

despekt (de'ʃpeɫ) *m* ①10¹ Verachtung *f*, Geringschätzung *f*; uczynić ~ k-u j-n geringschätzen, beleidigen.

desperacja (ˌpera'tʃja) *f* ③8 Verzweiflung; ~**acki** (~ra'tʃli) ⑦9 (po -acku) verzweiflungsvoll, verzweifelt; ~**at** (~pe'rat) *m* ①9, ~**atka** (~ra'tka) *f* ③4² Verzweifelte(r). [verzweifeln.]

desperować (~ro'watʃi) ②20]

despota (deʃpo'ta) *m* ③17 Despot. [**prze.** ②20 destillieren.]

destylować (deʃtɫo'watʃi), *pf.*

deszcz (deʃtʃ) *m* ①30 Regen (-guß); ~ pada es regnet.

deszczochron (deʃtʃo'χron) *m* ①3 Regenschirm.

deszczowy (deʃtʃo'wu) ⑦1 (-wo) Regen..., regnerisch.

deszczówka (deʃtʃu'ɫa) *f* ③4² Regenwasser *n*. [Brettchen *n*.]

deszczułka (deʃtʃu'ɫa) *f* ③4²

deszczyk (de'ʃtʃyk) *m* ①13² Staubregen; pada ~ es rieselt.

dewotka (dewo'ta) *f* ③4² Bettschwester.

dezertor (dese'rter) *m* ①7 Deferteur, Überläufer.

dezynfekcjonować (deʃɲfeɫtʃjono'watʃi), *pf.* z. ②20 desinfizieren.

dąb... (dą^mb...) *f.* dąb.

dąbczak (dą^mptʃak) *m* ①13² Eichenmittel; (młody dąb) junge Eiche *f*.

dąbina (dą^mbli'na) *f* ③1 Eichenholz *n*; (las) Eichenwald *m*.

dąbniak (dą^mbni'ak) *m* ①13² junges Eichenwäldchen *n*; ♀ Eichenschwamm; (miód) alter Met.

dąbnik (~bnik) *m* ①13² Gerberlohe *f*. [von Eichenholz.]

dąbowy (dą^mbo'wu) ⑦1 eichen,

dąćle (dą'tʃle) *n* ②13 Blasen;

(~ wiatru) Wehen.

dął... (dąłi...), **dąłt...** (dąłt...) *f.* dąć.

dąłtość (dą'toʃtʃi) *f* ④1 Höhlung, Wölbung; ~**ty** (~tł) ⑦7 (-to) höhl., höhl...; ♪ instrument *m* ~**ty** Blasinstrument *n*.

diadem (bia'dem) *m* ①3 Diadem *n*, Stirnband *n*.

diamant (bia'ment) *m* ①10 Diamant; ~**owy** (~to'wu) ⑦1 diamanten. [Tagebuch *n*.]

diarjusz (bia'rjuʃ) *m* ①33]

djabelny (djabe'lny) ⑦1 (-nie), ~**ski** (~ʃti) ⑦9 (-sko) teuflisch, Teufels...; *fig.* höllisch, schändlich; ~**stwo** (~ʃtwo) ②1 Teufelei *f*, Teufelswerk.

djabel (bja'bel) *m* ①23 Teufel; **~ek** (be'let) *m* ①21 = djablik.
djabli (b'li) ⑦9 (-lo) teuflisch, höllisch, Teufels...; **~ca** (b'li-tša) *f* ③9 Teufelin, Teufelsweib *n*.
djablik (bja'b'li) *m* ①13¹ Teufelchen *n*, kleiner Teufel; ~ drukarski Druckfehlerteufel.
djak (bjał) *m* ①14 Kirchsänger in der griechischen Kirche.
djasek (bja'set) *m*, nur gebräuchl. do djaska! zum Teufel!
dia (dia) (*gen.*) für (*acc.*) od. bloßer *dat.*, *z*W. ~ ciebie dir, für dich; (*z powodu*) wegen, infolge (*gen.*); (*ze względu na*) aus Rücksicht gegen (*acc.*), um ... willen (*gen.*); (*w celu*) behufß (*gen.*), um zu (*inf.*), *z*W. ~ zobaczenia ciebie um dich zu sehen; **~czego** weshalb, weswegen, warum; **~tego** deshalb, deswegen.
dla/wica (blami'tša) *f* ③9 Halsbräune; **~wic** (bla'witši) ⑩2 (się się) würgen, drücken; **~widuda** (wi'udu'da) *m* ③18² elender Musikant, Klimperer; **~wlec** (w'letš) *m* ①34 Kehlsopfentzündung *f*, Krupp; **~wienie** (wie'nie) *n* ②13 Würgen, Drücken.
dłoniasty (dłonia'stu) ⑦7 handförmig; (o nodze) mit Schwimmhäuten versehen; **~nłowy** (n'no'wu) ⑦1 zur flachen Hand gehörig.
dłoni (dłoni) *f* ④3 flache Hand; (ręka) Hand; jak na dłoni handgreiflich, ganz klar.
dłotować (dłoto'watš), *pf. wy~* ⑩20 (aus)meißeln, (aus)stemmen.
dłubaczka (dłuba'tšča) *f* ③4² Grabmeißel *m*; (do zębów) Zahnstocher *m*.
dłubać (dłu'batš) ⑩4 meißeln; ~

w zębach in den Zähnen stochern; ~ w nosie in der Nase bohren; ~ nad czem über (*dat.*) grübeln; (robić powoli) langsam arbeiten.

dłubanina (dłubani'na) *f* ③1 Grübelei, mühsame Arbeit.

dług (dłu) *m* ①13 (Geld-)Schuld *f*; *fig. a.* Schuldigkeit *f*.

długi (dłu'gli) ⑦8 (*cmpr.* dłuższy, *sup.* najdłuższy) lang; (tylko o czasie) langwierig.

długo (~go) (*cmpr.* dłużej, *sup.* najdłużej) lange; na ~ auf lange Zeit; auf die Dauer; **~brody** (~bro'du) ⑦5 laugbärtig; **~języczny** (j'ęszu'tšynu) ⑦1 vorlaut, geschwätzig; **~lotni** (~lie'tni) ⑦13 langjährig; **~lotność** (~lie'tnoštš) *f* ④1 Langjährigkeit; **~nogi** (~no'gli) ⑦8 langbeinig; **~ręki** (~r'ęki) ⑦9 langarmig.

długość (goštš) *f* ④1 Länge.
długo...: **~trwałość** (~trwa'łoštš) *f* ④1 lange Dauer, Langwierigkeit; **~trwały** (~trwa'łu) ⑦6 langwierig, von langer Dauer; **~uchy** (~u'ču) ⑦3 langohrig; (o naczyraniach) langhennelig; **~wleczność** (~wie'tščnoštš) *f* ④1 langes Leben *n*; **~wleczny** (~wie'tšynu) ⑦1 langlebig, lange dauernd; **~włosy** (~wo'łu) ⑦1 langhaarig.

dłut(k)o (dłu'tf(o)) *n* ②1 (②9) Hohl-, Stemm-eisen, Meißel *m*.

dłużeć (dłu'žetš), *pf. wy~* ⑩18 länger werden.

dłużej (~żej) *f.* długo. [Schuldf.]

dłużek (~žet) *m* ①21^b kleine

dłużeń (~žen) ⑦17 = dlužny.

dłużnia (dłu'žnia) *f* ③6² gerade Linie, Gerade.

dłużniczka (~ni'tšča) *f* ③4² Schuldnerein; **~niczy** (~ni'tšču) ⑦4 Schuldnere...

~nik (dłu'g-

niś *m* ① 14 Schuldner; ~ność (nośitśi) *f* ④ 1 Schulbigkeit, Schuld; ~ny (nny) ⑦ 1 schuldig; skrypt *m* ~ny Schuldbrief.
dłuższość (dłu'szofśośitśi) *f* ④ 1 größere Bänge.
dłuższy (śśhu) ⑦ 11 *f.* długi.
dłużyć (dłu'gütśi) się ⑫ 12: dłuży mi się ich habe Lange- weile; czas się dłuży die Zeit vergeht langsam.
dm... *f.* dąć. [dmy Dünen *f/pl.*]
dma (dma) *f* ③ 1¹ Wind *m*; *pl.*
dmuch|ać (dmu'chatśi) ⑬ 1, *pf.* ~nąć (nngtśi) ⑩ 2 hauchen blasen; (o wietrze) wehen; ~nąć (umknąć) sich blifschnell entfernen; (uderzyć) e-n Pieb verfeßen (*dat.*).
dmuchawka (śśha'sfa) *f* ③ 4² Blaserohr *n*, Pötrohr *n*.
dna (dna) *f* ③ 1¹ Arthri'tis, Gicht; ~wy (wly) ⑦ 1 gichtiś, Gicht...
dni (dni) etc. *f.* dzień.
dnieć (dnietśi) ⑩ 18: dnije eś tagt, eś wird Tag.
dnio|we (dnio'we) *n* ⑦ 21 Tage- lohn *m*, -gelt; ~wy (wly) ⑦ 1 Tages...
dniówka (dni'wfa) *f* ③ 4² X Rast- tag; (praca dzienna) Tagesarbeit; a. = dniowe.
dno (dno) *n* ② 6 Boden *m*; (rzeki etc.) Grund *m*.
do (do) (mit *gen.*) in (mit *acc.*), *śB.* ~ szkoły in die Schule; nach (*dat.*), *śB.* ~ domu nach Hause; an (*acc.*), *śB.* (adres) ~ pana X an Herrn X; (ku) zu (*dat.*), an (*acc.*), *śB.* ~ ciebie zu dir; (aż do) bis (zu, nach); (w stosunku do) im Verhältnis zu (*dat.*); (w celu) zu (*dat.*), *śB.* wezwać k-o do zdania sprawy i-n zur Rechenschaft ziehen; (stosownie do) angemessen, nach (*dat.*); pół ~ drugiej halb zwei; (oft durch zusammengesetzte Wörter) *śB.* pióro *n* ~ pisania Schreibfeder *f*;

szczoteczka *f* ~ zębów Zahn- bürste; ~ widzenia! auf Wie- dersehen!
do... in Bfsgn zu..., hinzu..., bei...; zu Ende ..., vollends ...
doba (do'ba) *f* ③ 2 Zeit, Zeit- punkt *m*; (stosowny czas) rechte Zeit; (24 godziny) voller Tag *m*, vierundzwanzig Stunden *f/pl.*; (położenie) Lage; na dobie zeitgemäß.
dobad|ywać (dobadu'watśi) się ⑬ 2, *pf.* ~ać (śba'batśi) się ⑬ 1 (*gen. ob. o acc.*) erforschen, er- fragen (*acc.*), zu erforschen suchen (*acc.*); (~ na kim) aus (*dat.*) herausbringen.
dobie *f.* dobijać.
dobiec *f.* dobiegać.
dobiedować (dobiedo'watśi) ⑩ 20 bis zu Ende dulden.
dobieg (do'blet) *m* ① 13 Ein- holen *n*, Erlaufen *n*.
dobiegać (dobie'gatśi) ⑬ 1, *pf.* **dobiec** (do'bletś) ⑩ 5 ob. **dobie- gnąć** (dobie'gngtśi) ⑩ 2 ans Ziel kommen, das Ziel erreichen; ~ k-o i-n einholen; ~ cz-o et. erreichen, erlangen; godzina dobiega die Stunde läuft ab.
dobierać (śbie'ratśi) ⑬ 1, *pf.* **do- brać** (do'bratśi) ② 24 (*gen.*) hin- zunehmen, noch mehr nehmen von (*dat.*); (wybierać) sorgfältig wählen, auslesen; (dostosować) anpassen; ~ k-u do żywego i-m bis aufs Blut zusehen; dobra- ny ausserlesen; (stosowny) pas- send; ~ się (do *gen.*) mit Mühe erreichen; ~ się (*z instr.*) passen, sich schicken (zu *dat.*); dobrali się sie passen zueinander, sie haben sich zueinander gefunden.
dobijać (dobi'i'jatśi) ⑬ 1, *pf.* **dobieć** (do'bietśi) ⑩ 1 vollends totschla- gen, den Gnadenstoß verfeßen (*dat.*); *fig.* vollends vernichten; i ś Unglück vollenden; ~ targu

- handelsfertig werden; ~ inter-
su ein Geschäft abschließen; ~
do ładu landen; *fig.* sich glück-
lich hindurcharbeiten; ~ się się
gegenseitig totschlagen; *fig.* sich
vollends zugrunde richten; ~ się
do (*gen.*) mit Gewalt hineinge-
langen wollen in (*acc.*); ~ się
do drzwi an die Tür schlagen;
~ się o (*acc.*) heftig streben nach
(*dat.*), ringen um (*acc.*); ~ się
czego et. mit Mühe erlangen.
- dobitek** (dobli'tef) *n* ~ nie-
szczęścia (um) das Unglück
vollzumachen.
- dobitka** (ˌbʲi'tka) *f* ③4² Zuschlag
m; na -kę zum Beschluß, um
der Sache ein Ende zu machen.
- dobitność** (ˌbʲi'tnoʂi'tʲi) *f* ④1
Nachdruck *m*; (dokładność) Ge-
nauigkeit; ~ny (ˌnũ) ⑦1 (-nie)
nachdrücklich; deutlich, genau.
- doborowy** (doboro'wũ) ⑦1 (aus-)
erlesen, ausgesucht.
- dobosz** (do'boʂ) *m* ①33 Trom-
melschläger, Tambour.
- dobór** (do'bur) *m* ①26 Wahl *f*;
(wybór najlepszy) Auslese *f*,
Stern; ⚔ Gattierung.
- dobóść** (ˌbuʂi'tʲi) *pf.* ⑨9 den
Todesstoß versetzen (*dat.*); *fig.*
~ k-u j-m stark zusehen, i-n
sehr kränken.
- dobrac** *f.* dobierać. [Nacht]
- dobranoc!** (dobra'notʲ) gute!
dobrany (ˌnũ) *f.* dobierać.
- dobre** (do'bre) *n* ⑦21 Gutes,
Wohltaten *f/pl.*; (dobry cel) gu-
ter Zweck *m*; na ~ im Ernst.
- dobrzeć** (do'brze'tʲi) *pf.* ⑩2 bis
wohin waten, mühsam waten
erreichen; *fig.* ergründen.
- dobro** (do'bro) *n* ②2¹ Gut, Wohl,
das Beste; *pl.* -ra Landgut *n*.
- dobrobył** (ˌbro'bũt) *m* ①10¹
Wohlstand; ~czynność (ˌtʲʂũ'n-
noʂi'tʲi) *f* ④1 Wohltätigkeit;
~czynny (ˌtʲʂũ'nũ) ⑦1 (-nie)
- wohltätig; (zbawienny) heilsam;
~czyńca (ˌtʲʂũ'nũtʲa) *m* ③12
Wohltäter.
- dobroć** (do'brotʲi) *f* ④1 Güte.
- dobroldusność** (ˌdu'ʂnoʂi'tʲi)
f ④1 Gutherzigkeit, Gutmütig-
keit; ~duszny (ˌdu'ʂnũ) ⑦1
(-nie) gutwillig, gemütlisch;
~dział (dobro'dʲʂej) *m* ①28¹
Wohltäter; (jako tytuł) pan ~dział
gnädiger Herr, Euer Gnaden;
(jako adres) Wohlgeborener Herr
...; (u chłopów proboszcz) Herr
Pfarrer; ~działka (ˌdʲʂejka) *f*
③4² Wohltäterin; (jako tytuł)
gnädige Frau, Gnädige; ~
~działstwo (ˌdʲʂej'stʲwo) *n* ②1
Wohltat *f*; ~myślność (ˌmũ'
ʂi'lnoʂi'tʲi) *f* ④1 gute Ge-
finnung, Gutherzigkeit; ~myśl-
ny (ˌmũ'ʂi'lnũ) ⑦1 wohlge-
fimmt, gutherzig.
- dobrota** (dobro'ta) *f* ③2² Güte;
(szczęście) Glück *n*.
- dobrotliwość** (ˌbrotli'woʂi'tʲi)
f ④1 Güte, Barmherzigkeit, Wohl-
wollen *n*; ~wy (ˌwũ) ⑦1 (-wie)
gütig, leutselig, wohlwollend;
(o charakterze) gutmütig, sanft.
- dobrowolność** (ˌwo'lnoʂi'tʲi) *f*
④1 Freiwilligkeit, freier Wille
m; ~ny (ˌnũ) ⑦1 (-nie) frei-
willig, aus freiem Willen.
- dobrochunny** (dobru'chnũ) ⑦1 sehr
gut.
- dobry** (do'brũ) ⑦10 (*empr.* lep-
szy ⑦11, *sup.* najlepszy) gut;
(łagodny) gutmütig, gütig; (zdat-
ny) tauglich, passend; (pomysłny)
günstig; (pożądany) erwünscht.
- dobrze** (ˌbʲʂe) (*empr.* lepiej, *sup.*
najlepiej) gut, wohl; (nalezycie)
recht, passend, tüchtig; ~ uro-
dzony aus gutem Hause; ~
mieć się sich wohl befinden, in
guten Verhältnissen sein; ~ ży-
czyć k-u j-m wohlwollen; ~ że
... es ist gut, daß ...

dobrzeć (do'bzetſi) *pf.* wy~
 ①18 gut (ob. besser) werden,
 ſich beſſern.

dobudow|ywać (dobudowu'watſi) ①31, *pf.* ~ać (~do'watſi) ①32 hinzubauen; (budować do końca) ausbauen, den Bau vollenden.

dobudzić (dobu'dſiitſi) *pf.* ①7 (się) erwecken.

dobytek (dobu'tek) *m* ①21^a (bydło) Hausvieh *n*; (mienienie) Habe *f*, Habſeligkeiten *f/pl.*

dob|ywać (dobu'watſi) ①31, *pf.* ~yć (do'büitſi) ①41 miasto: erobern, erſtürmen; (wyciągać) hervorziehen, herausnehmen; broni: ziehen, zücken; ~ się die Kräfte aufbieten; ~ się (dokąd) hineinwollen; ~ się do drzwi an die Tür poſten; ~ się (skąd) ſich herausarbeiten, entkommen; (o wodzie etc.) hervorbringen, hervorberehen; (o dymie) aufſteigen.

docelniać (dotſe'niatſi) ①31, *pf.* ~nić (~nitſi) ①21 gehörig ſchätzen ob. beurteilen.

dochodowy (~chodo'wu) ⑦1: podatok *m* ~ Einkommenſteuer *f*.

dochodzić (~cho'dſiitſi) ①27, *pf.* **dojść** (*f. dą*) (dogen.) naſen (*dat.*), nicht mehr weit entfernt ſein von (*dat.*); dochodzi dwunasta es wird halb zwölf Uhr (ſchlagen); ~ czego forſchen nach (*dat.*), ermitteln (*acc.*); (sądownie) verfolgen (*acc.*); (dorównywać) ſich meſſen können (mit *dat.*), gleichkommen (*dat.*).

dochow|ywać (dochowu'watſi) ①32, *pf.* ~ać (~cho'watſi) ①31 (auf)bewahren; ~ k-u (*gen.*) j-m halten (*acc.*); ~ się (doczekać się) erleben; ~ się k-o, cz-o ſich j-n, et. großziehen ob. erziehen.

dochód (do'chut) *m* ①26 Einkommen *n*, Einkünfte *pl.*

dochrapać (dochra'patſi) się *pf.* ①4 (*gen.*) mit großer Mühe erlangen (*acc.*).

dochwyć (~chwu'tſiitſi) *pf.* ①25 (się) (*gen.*) ergreifen, erwiſchen (*acc.*).

dociąć *f.* docinać.

dociąg|ać (~tſi'g'gatſi) ①31, *pf.* ~nąć (~ngtſi) ①02 (~ dokąd) hinziehen (bis ...); (napinać) spannen; ~ do końca beendigen; ~ czem ausſuchen mit (*dat.*); (wlec się) ſich hinſchleppen; mit Mühe gelangen; (o chorych) erleben, am Leben bleiben.

docie|kać (~tſi'e'katſi) ①31, *pf.* ~o (do'tſietſi) ①06 ob. ~knąć (~tngtſi) ①02 (*gen.*) zu erforſchen ſuchen (*acc.*); nachſpüren (*dat.*), erforſchen (*acc.*).

docierać (dotſie'ratſi) ①31, *pf.* **dotrzeć** (do'tſetſi) ①25¹ (kończyć tarcie) vollends zerreiben; ~ do (*gen.*) vordringen, ſich durcharbeiten bis zu (*dat.*); ~ k-u j-m zuſeßen; ~ się (*gen.*) rein reiben (*acc.*); (o chorym) durch Reiben zum Bewußtſein bringen.

docierpieć (~tſi'e'rpjetſi) *pf.* ①13 anſtdulden.

docinać (~tſi'i'natſi) ①31, *pf.* **dociąć** (do'tſi'g'atſi) ①21 zu Ende hauen ob. ſchneiden; ~ k-u j-m hart zuſeßen, j-n nedden.

docin|eć (dotſi'neć) *m* ①21^b Stichelei *f*, Nederei *f*; ~kowy (~ko'wu) ⑦1 ſtichehend, neddend.

docis|kać (~tſi'i'ſkatſi) ①31, *pf.* ~nąć (~ngtſi) ①02 bis wohin ſchleudern; (przyciskać) drücken; ~ k-u j-m zuſeßen; ~ się ſich durchdrängen bis zu (*dat.*).

do cna (do'tſna) völlig, vollends.
docucić (~tſu'tſiitſi) się ①25 mit Mühe zum Bewußtſein bringen.

doczekać (~tſche'katſi) ①31 bis zu e-r gewiſſen Zeit warten; ~ czego erleben, erfahren (*acc.*);

- ~ się (k-o) nicht umsonst gewartet haben auf (acc.); (czego) erleben (acc.).
- doczes|ność** (dotſche'ſnoſt'ſtſi) •
 ④1 das Zeitliche n; ~ny (nū)
 ⑦1 (-śnie) zeitlich, vergänglich;
 (tymczasowy) vorübergehend.
- oczyścić** (oſtſchü'ſitſitſi) pf.
 ⑫9 (się) völlig rein machen.
- doczyt|ywać** (oſtſchü'tatſi) ⑬2,
 pf. ~ać (oſtſchü'tatſi) ⑬1 zu
 Ende leſen; ~ się (gen.) durch
 Leſen erfahren (acc.).
- dodać** f. dodawać.
- dodaj|nik** (doda'jinif) m ①13²
 Summa'nd, Poſten; ~atek (da'teſ)
 m ①21^{1a} Zugabe f, Zuſaß;
 (w książce) Anhang; (w pieniądzu)
 Zuſchlag; ~atkowy (bat'o'wū)
 ⑦1 (-wo) Zuſaß..., an-
 gehängt; adv. a. anhangsweiſe;
 (ostatecznie) ſchließlic.
- dodatni** (da'tni) ⑦13 (-nio)
 vorteilhaft, gut; (wpływ) wohl-
 tätig; & poſitiv; znak m ~
 Additionſ- ob. Plus-zeichen n;
 ~a strona f. Rückſeite.
- dodawać** (doda'watſi) ⑬3, pf.
 dodać (do'batſi) ⑬2 (hin)zu-
 geben, hinzufügen; & addieren;
 ~ odwagi Mut einlöſen; ~ sił
 Kraft verleihen.
- dodawanie** (dawa'nie) n ②13
 Addition f. [Tagesanbruch.]
- odnia** (do'bnia), a. do dnia mit
- dodrapać** (dodra'patſi) pf. ⑭4
 zu Ende kraſen; ~ się ſich wund
 kraſen; fig. ſich mühselig durch-
 arbeiten, et. erreichen.
- oddrukować** (druko'watſi) pf.
 ⑭20f (acc.) (noch mehr) hinzu-
 drucken; (gen.) ausdrucken (acc.).
- odduſić** (du'ſitſi) pf. ⑭8 zu
 Tode würgen.
- od|dzierać** (oſtſie'ratſi) ⑬1, pf.
 ~drzać (do'betſi) ⑨25 ganz
 zerreißen; sukni etc.: ganz ab-
 tragen.
- oddzisdnia** (oſtſie'ſibnĩa) a. do dziś
 dnia bis zum heutigen Tage.
- oddzwonić** (oſtſwo'nitſi) pf. ⑭1
 bis zu Ende läuten; ~ się j-n
 aufläuten; nie mogą się ~ ich
 Klingel umſonſt.
- oddzwi|gać** (oſtſiwj'gatſi) pf.
 ⑬1, ~nąć (noſtſi) pf. ⑭2 bis
 wohin heben ob. tragen.
- dog** (doſ) m ①13¹ Dogge f.
- dogadać** (doga'datſi) pf. ⑬1
 ausreden, zu Ende reden; ~ się
 (cz-o) ſich durch Reden zuziehen
 (acc.); nie mogą się ~ ich kann
 mich nicht verſtändigen.
- dogadywać** (gadū'watſi) ⑬2
 (k-u) (namawiać) zureden; (do-
 cinać) ſticheln auf (acc.).
- dogadzać** (doga'dſatſi) ⑬1, pf.
 dogodzić (go'oſitſi) ⑭7 (k-u)
 willfahren (dat.), zufrieden-
 ſtellen (acc.); (otaczać troskliwą
 opieką) hegen u. pflegen; ~ so-
 bie ſich pflegen, (pohulać) ſich
 einen guten Tag machen; iron.
 ~ k-u j-m arg zuſetzen.
- doganiać** (ga'niatſi) ⑬1, pf.
 dogonić (go'nitſi) ⑭1 ob.
- dognać** (do'gnatſi) ⑬1 (do gen.)
 bis wohin treiben; ~ k-o j-n
 einholen, erreichen.
- dogal|szać** (ga'ſhatſi) ⑬1, pf.
 ~sić (ſitſi) ⑭8 vollends
 löſchen. [Luſtfeher.]
- dogładac** (glō'datſi) m ①33
- dogład|ać** (datſi) ⑬1, pf. ~nąć
 (noſtſi) ⑭2 (gen.) achtſhaben
 auf (acc.), beaufſichtigen (acc.);
 (pielegnować) pflegen (acc.),
 Sorge tragen für (acc.).
- dogmat** (do'gmat) m ①10¹ Dog-
 ma n, Glaubensſaß.
- dognać** f. doganiać. [verfaulen.]
- dognieć** (gnitſi) pf. ⑭1 vollends
- dogod|ność** (go'oſnitſi) f ④1
 Bequemlichkeit; (grzeczność) Ge-
 fälligkeit; ~ny (nū) ⑦1 (-nie)
 bequem, gelegen.

dogodzić f. dogadzać.
dogonić i. doganiać.
dogorywać (dogorú'watŝi) ⑬1, pf. **rzec** (˘go'ŝetŝi) ⑩19 zu Ende brennen, erlöŝchen; fig. in den letzten Zügen liegen.
dogotowyać (˘gotowú'watŝi) ⑬4, pf. **ac** (˘to'watŝi) ⑬2 hinzufuchen; (lepiej ugotować) gar kochen; ~ się gar werden.
dogramolić (˘gramo'liŝi) się pf. ⑩3 ŝich mühsam wohin schleppen; fig. mühsam erlangen.
dogrlyzać (˘grú'ŝatŝi) ⑬1, pf. **yzć** (do'grúŝiŝi) ⑨4 vollends zerbeißen; ~ k-o i-n zu Tode quälen; ~ k-u i-m heftig zuŝetzen; ~ się ŝich zu Tode grämen.
dogryzki (dogrú'ŝi) f/pl. ③4² Ueberreste m/pl. von Speißen; fig. beißende Sticheleien f/pl.
dogrzwac (˘gŝe'watŝi) ⑬1 wärmen; ~ k-u i-m hart zuŝetzen.
doić (do'liŝi), pf. **wy** ⑩4¹ melken; fig. ~ k-o i-n anpumpen.
dolgrać (˘i'gratŝi) się pf. ⑬1 (gen.) ŝich durch Tändeln zuziehen (acc.).
dolwo (˘i'wo) n ②1 Gemelf.
dojadać (doja'datŝi) ⑬1, pf. **dojeść** (do'jeŝiŝi) ⑬3 den Neŝt verzehren; nie ~ hungern; ~ k-u i-m hart zuŝetzen.
dojazd (do'jaŝt) m ①16 Zufahrt (-ŝtraße) f; ~ **dowy** (˘do'wú) ⑦1 Zufahrt...
dojać f. dojmować.
dojeść f. dojadać.
dojeżdżać (doje'ŝdŝatŝi) ⑬1, pf. **dojechać** (˘je'ŝatŝi) ⑬5 wohin gefahren (od. [konno] geritten) kommen; ankommen, hinzulangen; ~ k-u i-m zuŝetzen.
dojka (do'ja) f ③4² Biße; (kobieta dojca) Melkerin.
dojmować (dojmo'watŝi) ⑩20, pf. **dojać** (do'jotŝi) ⑨18¹ (dat.) hart zuŝetzen (dat.); ~ k-u do

żywego i-m zu Reibe gehen; p. p. **dojmujący** (˘mujó'tŝi) ⑦2 (-co) beleidigend; (dokuczliwy) empfindlich.

dojlnica (dojni'i'tŝa) f ③9 Melkeimer m; ~ **ny** (do'jntú) ⑦1: ~na krowa f Melkkuh; fig. Einnahmequelle.

dojrzałość (˘Ga'ŝotŝiŝi) f ④1 Reife; (˘pleiowa) Mannbarkeit, Pubertät; ~ **ty** (˘tú) ⑦6 (-le) reif; manbar.

dojrzawać (dojŝe'watŝi) ⑬1, pf. **dojrzeć**¹ (do'jŝetŝi) ⑩20¹ reif werden, reifen; (˘pleiowo) manbar werden.

dojrzeć² (˘) pf. ⑩20¹ erblicken, wahrnehmen, bemerken; (gen.) achtgeben auf (acc.).

dojść (dojŝiŝi) pf. ⑩4¹ (do gen.) kommen bis in (acc.) od. bis an (acc.); erreichen (acc.); ~ (gen.) gleichkommen (dat.); (zbadać) ergründen, auŝŝpüren; (uryskać) erlangen; (dojrzeć) reif werden; ~ końca z kim mit i-m fertig werden.

dok (doŝ) m ①13 (ŝiffŝ-)Doŝn.

dokazywać¹ (doŝaŝú'watŝi) ⑬2, pf. **dokazać** (˘ŝa'ŝatŝi) ⑩14: a) (gen.) bewirken, zustande bringen, du'rŝetzen (aŝe acc.); ~ swego ŝeinen Zweck erreichen, mit ŝ-m Willen durchbringen; b) (dowodzić) beweifen.

dokazywać² (˘) ⑬2 Unŝug treiben, tolle Streiche machen.

dokąd (do'kt) wohin; (o czasie) wie lange; (jak daleko) wie weit; ~ **gdź** (˘gdŝi), ~ **kolwiek** (˘ko'li'wieŝ) wohin auch immer; (o czasie) ŝo lange auch immer.

doklejać (˘klo'jatŝi) ⑬1, pf. **dokleić** (˘liŝi) ⑩4 hinzuleimen.

dokład (do'ŝat) m ①6, ~ **ka** (˘ŝa'tŝa) f ③4² Zugabe f, Zulage f.

dokładać (˘ŝa'datŝi) ⑬1, pf. **dołożyć** (˘lo'ŝutŝi) ⑩12 zulegen;

- starania etc.: anwenden (*acc.*); ~ się do (*gen.*) seinen Beitrag geben zu (*dat.*).
- dokładność** (do'ła'dno'ŝi'tŝi) ④1 Genauigkeit; (~ opowiadania) Ausführlichkeit; (~ staranność) Sorgfalt; ~ny (~nu) ⑦1 (-nie) genau; ausführlich; sorgfältig.
- dokłu|wać** (do'klu'watŝi) ⑩1, *pf.* ~ć (do'klu'tŝi) ⑩3 vollends durchstechen; k-o: totstechen.
- dokoła** (do'fo'ła) ringsherum; (*gen.*) um (*acc.*) herum.
- dokołatać** (~ła'tatŝi) *pf.* ~ć ⑩11 durch Klopfen (od. Schlagen) zugrunde richten; ~ się (*gen.*) mit vieler Mühe erlangen (*acc.*).
- dokonywać** (~kontu'watŝi) ⑩1, *pf.* **dokonać** (~ko'natŝi) ⑩1 beenden, vollenden; (wykonać) ausführen, zustande bringen; ~zycia sterben; ~ się vollbracht werden.
- dokończyć** (~ko'nitŝutŝi) *pf.* ⑩12 beenden, vollenden.
- doktor** (do'ttor) *m* ①7¹, ~ka (~to'rfa) *f* ③4² Doktor(in); (lekarz, lekarka) Arzt *m*, Ärztin *f*; ~ski (~ŝli) ⑦9 Doktor...; po ~sku nach Art eines Doktors; ~yzować (~ru'ŝo'watŝi) ⑩20 (się) promovieren.
- dokuczać** (do'ku'tŝatŝi) ⑩1, *pf.* ~yć (~tŝutŝi) ⑩12 zusetzen od. lästig werden (*dat.*), plagen.
- dokuczliwy** (~li'wu) ⑦1 (-wie) peinlich, empfindlich, lästig; ~ człowiek *m* Quälgeist.
- dokument** (do'ku'ment) *m* ①19 Dokume'nt *n*, Urkunde *f*.
- dokupować** (~po'watŝi) ⑩4, *pf.* **dokupić** (~ku'piitŝi) ⑩2 dazu kaufen; ~ się (*gen.*) durch Kauf erwerben (*acc.*).
- dol...** (do'li...) *f.* dól.
- dola** (do'ła) *f* ③5 Bos *n*, Schi'd-fal *n*, Geschid' *n*.
- dolać** *f.* dolewać.
- dolat|ać** (do'la'tatŝi) ⑩1, ~yzć (~til'watŝi) ⑩2, *pf.* **dolecieć** (~lie'tŝietŝi) ⑩16 (do *gen.*) im Fluge erreichen (*acc.*); (dosięgać) dringen bis zu (*dat.*); (o woni) sich spüren lassen.
- dol|ęgać** (~lie'gatŝi) ⑩1, *pf.* ~edz (do'lietŝ) ⑩13 Schmerzen verursachen; schmerzen.
- dolegli|wość** (~legli'woŝitŝi) *f* ④1 Leiden *n*, Schmerz *m*, Beschwerde; ~wy (~wu) ⑦1 (-wie) schmerzhaft, beschwerlich; (o bolu) empfindlich.
- dol|ewać** (~lie'watŝi) ⑩1, *pf.* ~ać (do'liatŝi) ⑩17 zugießen.
- dolewka** (~lie'ŝfa) *f* ③4² Zuguß|
- doleżć** *f.* dołazić. [m.]
- dolicz|ać** (~li'i'tŝatŝi) ⑩1, *pf.* ~yć (~tŝutŝi) ⑩12 hinzurechnen, hinzuzählen; ~yć się (*gen.*) e-e Zahl finden; durch Zählen finden (*acc.*).
- dolin|a** (do'li'na) *f* ③1, ~ka (~ka) *f* ③4² Tal *n*. [Unter...]
- dolny** (do'lnu) ⑦1 nieder,|
- dołazić** (~ła'ŝitŝi) ⑩10, *pf.* **doleżć** (do'lieŝitŝi) ③5 (do *gen.*) kriechen (*fig.* sich mühsam durcharbeiten) bis zu (*dat.*).
- dołacz|ać** (~d'atŝatŝi) ⑩1, *pf.* ~yć (~tŝutŝi) ⑩12 beifügen, hinzufügen; ~ony (o dokumentach) beiliegend, beifolgend.
- dołek** (do'leŝ) *m* ①21^a Grübchen *n*; *pl.* dolki *ŝodt.* Dalfen.
- dołkowaty** (do'kowa'tu) ⑦7 (-to) löcherig.
- dołowaty** (do'lowa'tu) ⑦7 voll Gruben; (podobny do doliny) tal-|
- dołozyc** *f.* do'kladac. [ähnlich.]
- dom** (dom) *m* ①3¹ Haus *n*; ~ (do'ma) zu Hause, daheim.
- domacać** (doma'tŝatŝi) się *pf.* ⑩1 durch Befühlen herausbringen.
- domacywać** (~matŝu'watŝi) się ⑩1, *pf.* ~ać (~ma'tŝatŝi) się ⑩1

- (gen.) burdž Befragen herausbringen (acc.); fig. suchen nach (dat.).
- domagać** (boma'gatŝi) się ⑬1 (gen.) fordern (acc.), verlangen (acc.), dringen auf (acc.).
- domalow|ywać** (domal'owu'watŝi) ⑬4, pf. ~ać (~lo'watŝi) ⑪20 hinzumalen; (wykończyć) zu Ende malen.
- domator** (boma'tor) m ①7¹, ~ka (~to'rfa) f ③4² Stubenhöder(in); ~ski (~ŝi) ⑦9 (po ~sku) stubenhödernäßig.
- dom|awiać** (~ma'wiaćŝi) ⑬1, pf. ~dwić (~mu'witŝi) ⑪2 die Rede schließen, ausreden; (wymawiać dokładnie) deutlich aussprechen; ~awiać k-u auf j-n sticheln; ~awiać się (gen.) anspielen auf (acc.); (żądać) verlangen (acc.).
- domek** (do'meŝ) m ①21¹ Häuschen n.
- domęcz|ać** (domę'tŝatŝi) ⑬1, pf. ~yć (~ŝtŝitŝi) ⑪12 k-o: zu Tode quälen; czego: mühsam zustande bringen, beendigen; ~ się ŝich zu Tode quälen.
- domiar** (do'miar) m ①8: na ~mogo nieszczęścia um mein Unglück vollzumachen.
- domierz|ać** (~mie'gatŝi) ⑬1, pf. ~yć (~gütŝi) ⑪12 zumessen; nie ~ ŝlecht messen.
- domieszać** (~mie'ŝatŝi) pf. ⑬1 hinzumischen, beimischen.
- domieszka** (~ŝa) f ③4² Beimischung.
- dominik|anin** (domini'ka'nin) m ①40¹ Dominikaner; ~ański (~ka'nŝi) ⑦9 Dominikaner...
- domknąć** f. domykać.
- do|mtać** (~mła'tŝatŝi) ⑬1, pf. ~młócić (~młu'tŝitŝi) ⑪5 ausdrücken.
- domniemany** (~mn'ema'nū) ⑦1 vermutlich, mutmaßlich.
- domniem|ywać** (domni'emū'watŝi) się ⑬1, pf. ~ać (~mnie'matŝi) się ⑬1 (gen.) vermuten (acc.). [⑪3(gen.)erbitten(acc.).]
- domodlić** (~mo'dlićŝi) się pf. }
domokrz|ać (bomofr'o'ŝtŝa) m }
 ③12 Hausierer; ~ny (~fr'o'gnū) }
 ⑦1 Hausier...
- domordować** (~mordo'watŝi) pf. ⑪20 den Todesstoß verŝetzen (dat.).
- domoro|dny** (domoro'dnū) ⑦1, ~ŝty (~ŝtū) ⑦6 einheimisch.
- dom|ostwo** (~mo'ŝtwo) n ②1 Behausung f; ~ownik (~mo'wniŝ) m ①14 Hausgenosse; pl. Hausgefinde n; ~owy (~mo'wū) ⑦1 häuslich, Haus...; wojna f o-wa Bürgerkrieg m; po ~owemu wie zu Hause.
- domówić** f. domawiać.
- domurow|ywać** (domurowu'watŝi) ⑬4, pf. ~ać (~ro'watŝi) ⑪20 aufbauen; ~ do (gen.) hinzubauen.
- dom|ykać** (domū'latŝi) ⑬1, pf. ~knąć (do'mfuktŝi) ⑪2 (się) ganz schließen.
- domysł** (do'miŝi) m ①3 Vermutung f, Mutmaßung f.
- domy|ślać** (~mū'ŝi'latŝi) się ⑬1, pf. ~ślić (~ŝi'litŝi) się ⑪3 (gen.) vermuten (acc.), mutmaßen (acc.); (odgadywać) erraten(acc.); (wnioskować) ŝließen (acc.).
- domyśl|ność** (~noŝi'ŝi) f ④1 Scharffinn m, Erfindungsgabe; ~ny (~nū) ⑦1 scharffinnig; (przypuszczalny) mutmaßlich; (dający się domyśle) leicht zu erraten.
- donaj|mywać** (donajmū'watŝi) ⑬4, pf. ~nąć (~na'igtŝi) ⑪18¹ hinzumieten.
- donder** (do'nder): niech cię ~weźmie (ob. swisnie)! hol' dich der Kuddel!
- donica** (doni'tŝa) f ③9 Topf m.
- doniczego** (doni'tŝe'go) indell. Taugenichtŝ m.

doniczka (doni'tsĭka) *f* ③4²
kleiner Topf *m*; (na kwiaty)
Blumentopf *m*; ~owy (no'wŭ)
⑦1 Topf...

doniesienie (no'nieſie'nie) *n* ②13
Meldung *f*, Nachricht *f*, Bericht
m; (donos) Anzeige *f*.

donieść *f*. donosić.

doniosłość (no'ńio'floſi'tſi) *f* ④1
Tragweite, Bedeutung; ~ty (no'
ŭ) ⑦6 (-sle) bedeutend, wichtig.

donos (do'noſ) *m* ①3 Anzeige
f, Denunziation *f*.

donosiciel (no'ſi'tſieł) *m* ①29.

~ka (no'ſi'tſieł'ka) *f* ③4² An-
zeiger(in), Denunzia'nt(in);
~ski (no'ſi) ⑦9 Anzeiger...

donosić (no'ſi'tſi) ⑩8, *pf.* **do-
nieść** (do'nieſi'tſi) ⑩2 (do *gen.*)
tragen (bis in ob. bis an *acc.*);
~ (gen.) noch mehr bringen
(*acc.*); ~ k-u o (*instr.*) j-n be-
nachrichtigen von (*dat.*), j-m
mitteilen (*acc.*); ~ co na kogo
j-n wegen et. anzeigen, denun-
zieren.

donosiłość (no'ſi'noſi'tſi) *f* ④1
(karabinu) Schußweite; (głosu)
Stärke; (doniosłość) Bedeutung,
Wichtigkeit; ~ny (no'ŭ) ⑦1
(-nie) laut, weit vernehmlich.

doń (doun) = do niego zu ihm.

dopadać (dopa'datſi) ⑩1, *pf.*

dopasać (do'paſatſi) ⑩9 (do
gen.) fallen (bis auf *acc.*); (na-
padać) überfallen; (dopędzać) er-
eilen; ~ cz-o et. erreichen, auf-
treiben.

dopalać (pa'watſi) ⑩1, *pf.* ~łó
(no'łi'tſi) ⑩3 zu Ende brennen;
~ się ausbrennen; ~ cygare
die Zigarre austrachen; dopa-
lić się w mieszkaniu die Woh-
nung erheizen.

dopasowiywać (dopaſowu'watſi)
⑩4, *pf.* ~ać (no'watſi) ⑩20
anpassen.

dopaść *f.* dopadać.

dopatrzywać (patru'watſi) ⑩2,
pf. ~rzyć (pa'tſĭtſi) ⑩10
(się) wahrnehmen, entdeden.

dopełniacz (dope'lniatſĭm) ①33
Ergänzer; Gram. Genitiv.

dopełniac (pe'lniatſi) ⑩1, *pf.*
~nić (no'itſi) ⑩1 vollfüllen,
ganz anfüllen; (wypemiac) er-
füllen; ~ liczby vollzählig
machen; ~ miary das Maß voll-
machen; ~ przyrzeczenia das
Versprechen halten.

dopełniczy (no'itſĭu) ⑦4 Er-
gänzungs... supplementär.

dopetzać (pe'łtatſi) *pf.* ⑩1,
~nąć (no'tſi) *pf.* ⑩4 (do *gen.*)
kriechen (bis zu *dat.*).

dopędzać (p'd'batſi) ⑩1, *pf.*
~dzić (no'ſi'tſi) ⑩7 (do *gen.*)
treiben (bis in *acc.*); ~ k-o j-n
einholen, erreichen, (dorówny-
wać) j-m gleichkommen.

dopiąć *f.* dopinać.

dopić *f.* dopijać.

dopiekać (dopie'katſi) ⑩1, *pf.*
dopiec (do'pjetſ) ⑩13 vollends
baden, gar braten; (o stońcu)
brennen, stechen; *fig.* ~ k-u j-m
tüchtig zusetzen; ~ się aus-
baden, gar werden.

dopiero (pe'ro) (a. ~ co) eben,
soeben; ~ teraz erst jetzt; a cóż
~ geschweige denn.

dopijać (pi'jatſi) ⑩1, *pf.* **do-
pić** (do'pitſi) ⑩1 vollends aus-
trinken, ganz leeren; ~ się
(gen.) sich durch Trinken zu-
ziehen (*acc.*).

dopilnować (pilno'watſi) *pf.*
⑩20 (gen.) sorgsam beobachten
(*acc.*), gut besorgen (*acc.*);
wachen (über *acc.*); ~ się sich
in acht nehmen.

dopinać (pi'natſi) ⑩1, *pf.* **do-
piąć** (do'pitſi) ⑩21¹ ganz zu-
knöpfen; (przyginać) gehörig an-
heften; *fig.* (gen.) erreichen
(*acc.*), erlangen (*acc.*).

dopisywać (dopliʃü'watʃi) ⑩2, pf. **~ać** (ˌpi'ʃatʃi) ⑩10 zu Ende schreiben; (do gen.) hinzuſchreiben; fig. (udać się) geraten, glücken, günſtig ausfallen.

dopisek (ˌpi'ʃeʃ) m ①21^a Nachſchrift f, Zuſaß; (na brzegu) Randbemerkung f.

dopisać (ˌpia'tʃatʃi) ⑩1, pf. **~cić** (ˌtʃi'atʃi) ⑩5 zu zählen.

dopłata (ˌta) f ③2² Zahlung, Zulage.

dopływ (do'plüf) m ①3 Zufluß; (~ rzeki) Nebenfluß.

dopływać (doplü'watʃi) ⑩1, pf. **~nąć** (ˌnɔtʃi) ⑩1 ſchwimmen (do gen. biß zu dat.); (o okręcie) ſegeln. [solange noch.]

dopokąd (dopo'fɔt) ſolange alß,

dopomagać (ˌpoma'gatʃi) ⑩1, pf. **~óc** (ˌpo'mutʃ) ⑩16 helfen, beſtehen; (instr.) unterſtüßen (mit dat.); tak mi Panie Boże dopomóż! ſo wahr mir Gott helfel

dopominać (ˌpomli'natʃi) ſię ⑩1, pf. **~nnieć** (ˌpo'mni'etʃi) ſię ⑩11 (gen.) verlangen (acc.), fordern (acc.); ~ ſię u k-o i-u mahnen (wegen gen.).

dopomóc ſ. dopomagać.

dopowiadać (ˌpowia'batʃi) ⑩1, pf. **~wiedzieć** (ˌwie'bfietʃi) ⑩4 zu Ende ſagen, den Reſt erzählen.

dopowiedzenie (ˌwiedʃe'nie) n ②13 Gram. Appoſition f.

dopóki (ˌpu'ki) ſolange (alß, biß); **~ty** (ˌtu) ſolange.

dopraszać (ˌpra'ʃatʃi) ſię ⑩1, pf. **doprosić** (ˌpro'ʃi'itʃi) ſię ⑩8 (gen.) dringend bitten od. erſuchen (um acc.); ~ u k-o durch Bitten von j-m erhalten.

doprawdy (dopra'wbü) fürwahr, wahrlich; (w pitaniu) wirklich?

doprosić ſ. dopraszać.

doprowadzać (doprowa'batʃi)

⑩1, pf. **~dzić** (ˌdʃi'itʃi) ⑩7 führen (do gen. biß zu dat.); (towarzyszyć) begleiten; ~ do skutku bewerkſtelligen, außführen; ~ do cz-o zu et. bringen; ~ do końca zu Ende bringen, beendigen.

doprzągać (ˌpʃɔgɔ'gatʃi) ⑩1, pf. **doprządz** (bo'pʃɔɔtʃ) ⑩15 da-zu ſpannen, beſpannen.

dopuszczać (ˌpu'ʃɔtʃatʃi) ⑩1, pf. **dopuszcic** (ˌpu'ʃi'itʃi) ⑩9 zulassen; (pozwalać) geſtatten, erlauben; ~ do siebie den Zutritt zu ſich geſtatten; ~ ſię (gen.) begehen (acc.), ſich zuſchulden kommen laſſen (acc.).

dopytywać (ˌpütü'watʃi) ſię ⑩2, pf. **~ać** (ˌpu'tatʃi) ſię ⑩1 erfragen, durch Fragen erſahren; ~ ſię u k-o Nachfrage bei j-m halten.

dorablać (ˌra'biatʃi) ⑩1, pf. **dorobić** (ˌro'bi'itʃi) ⑩2¹ (do końca) beendigen, vollenden, fertigmachen; (klucz do zamku etc.) machen; (dodać) anſtücken; ~ ſię (gen.) ſich et. durch Arbeit erwerben.

dorachowywać (doraʃowü'watʃi) ⑩4, pf. **~ać** (ˌɔʃo'watʃi) ⑩20 (do końca) die Rechnung beenden; (do gen.) dazurechnen; ~ ſię außrechnen, berechnen.

doradca (ˌra'tʃa) m ③12 Ratgeber; ~ prawny Rechtsanwalt; **~czy** (ˌtʃu) ⑦4 Ratſ...; beratend.

dorałdzać (ˌra'bfatʃi) ⑩1, pf. **~dzić** (ˌdʃi'itʃi) ⑩7 (au)raten.

dorastać (ˌra'ʃtatʃi) ⑩1, pf. **dorosnąć** (ˌro'ʃnɔtʃi) ⑩10 u heranwachſen; ~ k-o an j-u heranreichen; fig. ~ do (gen.) ge-wachſen ſein (dat.).

dorósć (do'ruʃi'itʃi) ⑩10 heranwachſen; ~ k-o an j-u heranreichen; fig. ~ do (gen.) ge-wachſen ſein (dat.).

dorazowy (doraʃo'wü) ⑦1 (·wo) einmalig.

dorażny (dora'ʃinü) ⑦1 (-nie) augenblicklich; (sąd, prawo) Stand...; (opatrunek) Not...

dorecz|ać (dorę'tʃatʃi) ⑬1, pf. ~**yc** (tʃatʃi) ⑫12 überbringen, einhändigen.

doreczny (dorę'tʃinü) ⑦1 (-nie) bei der Hand, fertig.

doreczu (dorę'tʃu): na ~ bei der Hand, zur Hand.

doreczyciel (dorę'tʃu'tʃiɔli) m ①29, ~**ka** (tʃiɔ'ʃka) f ③4² Geber(in), Überbringer(in).

dorobek (ro'bek) m ①21^{1a} Erwerb, Verdienst.

dorobić f. dorabiać.

dorobkiewicz (dorob'kiewitʃ) m ①32¹ Emporkömmling; ~**stwo** (tʃu'kʃtwo) n ②1 Emporkommen.

doroczny (ro'tʃinü) ⑦1 (-nie) jährlich; (coroczny) alljährlich.

dorod|ność (ro'dnoʃitʃi) f ④1 schöner Wuchs m; schöneß Außere n; ~**ny** (nü) ⑦1 (-nie) von schönem Außeren, stattlich.

doros|łość (ro'ʃioʃitʃi) f ④1 Mannbarkeit, Großjährigkeit; ~**ty** (tü) ⑦6 (-o) erwachsen.

dorosnąć f. dorastać.

Doro|ta (doro'ta) f ③2² Dorothea f; ~**ka** (ka) f ③4² Dorchon n.

dorozu|miewać (dorozumie'watʃi) się ⑬1, pf. ~**mieć** (sm'mietʃi) się ⑬13 (gen.) merken, mutmaßen, vermuten (alle acc.).

dorożka (doro'ʃka) f ③4² Droschke; ~**arski** (ka'rʃki) ⑦9 Droschken...; ~**arz** (ro'ʃkaʃ) m ①33 Droschkenfutcher.

dorósć f. dorastać.

dorówn|ywać (równü'watʃi) ⑬1, pf. ~**ać** (rünü'watʃi) ⑬1 völlig ausgleichen ob. glätten; ~ k-u j-m gleichkommen.

dorwać f. dorywać.

dorysować (dorüʃo'watʃi) ⑪20, pf. hinzuzeichnen.

dorywać (rü'watʃi) ⑬1, pf. **dorwać** (do'rwatʃi) ⑨22 ganz herausreißen ob. abreißen; ~ się (gen.) erwischen (acc.), erschuppen (acc.).

dorywcz|o (rü'fʃo) dann und wann, gelegentlich; (spiesznie) eilig; ~**y** (tʃu) ⑦4 in der Eile gemacht, gelegentlich.

dorzecze (doʃe'tʃe) n ②16 Flußgebiet.

dorzecz|ność (doʃe'tʃnoʃitʃi) f ④1 Sachlichkeit, Zweckmäßigkeit; ~**ny** (nü) ⑦1 (-nie) sachlich, zweckmäßig.

dorznać f. dorzynać.

dorzu|cać (du'tʃatʃi) ⑬1, pf. ~**cić** (tʃitʃi) ⑫5 werfen (aż do gen. bis an acc.); (dokładać) hinzuwerfen, hinzutun; (w mo-wie) hinzufügen.

dorzynać (du'natʃi) ⑬1, pf. **dorznać** (do'gnatʃi) ⑩2 ganz abschneiden; (zabić) abschlachten; fig. (k-o) völlig vernichten, zugrunde richten.

dosad|ność (ʃa'dnoʃitʃi) f ④1 Kraft des Ausdrucks, Prägnanz; ~**ny** (nü) ⑦1 (-nie) kraftvoll, energisch.

dosalać (ʃa'latʃi) ⑬1, pf. **dosolić** (ʃo'litʃi) ⑫3 hinzusalzen; (należycie solié) gehörig (ob. genug) salzen.

dosłać f. dosiewać.

dosładać (ʃia'batʃi) ⑬1, pf. **dosłaść** (do'ʃiɔʃitʃi) ⑨12: ~ konia das Pferd besteigen, aufsitzen.

doslego (doʃie'go): ~ roku (zycze)! glückliches Neujahr!

doslewać (ʃie'watʃi) ⑬1, pf. **dosiać** (do'ʃiatʃi) ⑪17 dazu-säen; zu Ende besäen.

dosłęg|ać (ʃiɔ'gatʃi) ⑬1, pf. ~**nąć** (nɔtʃi) ⑩2 erreichen.

dosięgalny (gə'ʃinü) ⑦1 erreichbar.

doskoczyć (doʃto'ʃchütʃi) *pf.* ⑫12 (do *gen.*) springen (bis an *acc.*), heranspringen; ~ k-o j-n einholen, erjagen.

doskonalic (doʃkona'litʃi), *pf. wy~* ⑫3 (się *śich*) vervollkommen.

doskonalność (doʃnitʃi) *f* ④1 Vollkommenheit, Vortrefflichkeit; ~ty (do) ⑦6 (-lo) vollkommen, vortrefflich, ausgezeichnet.

doskwierać (doʃkwi'e'ratʃi) ⑬1 zuseßen (*dat.*); peinigen, quälen.

dosłowny (doʃlo'wnü) ⑦1 (-nie) wörtlich, buchstäblich.

dosługiwac (doʃlugi'watʃi) ⑬3, *pf. ~zyc* (doʃlu'gütʃi) ⑫12 zu Ende dienen, ausdienen; ~ się (*gen.*) es zu (*dat.*) bringen.

dosłyszec (doʃlu'ʃchetʃi) *pf.* ⑫19 gut hören; nie ~ nicht recht hören; ~ o czym et. hören, et. in Erfahrung bringen.

dosmarzyc (doʃma'gütʃi) *pf.* ⑫12 hinzubraten; (zu)pełnie ausbraten; ~ się gar werden.

dosolic *f.* dosalać.

dospac *f.* dosypiać.

dostać *f.* dostawać.

dostarczac (doʃta'rtʃatʃi) ⑬1, *pf. ~czyc* (doʃtʃütʃi) ⑫12 (*gen.*) liefern (*acc.*), verschaffen (*acc.*).

dostateczność (doʃtate'ʃchnoʃitʃi) *f* ④1 Hinlänglichkeit; ~ny (do) ⑦1 (-nie) genügend, hinreichend, hinlänglich.

dostatlek (doʃta'toʃ) *m* ①21^a Menge *f.*, Vorrat; (o majątku) Wohlhabenheit *f.*; *pl.* ~ki Reichtümer *pl.*, Vermögen *n*; ~kiem (do) (a. po ~kiem) vollauf, im Überfluß; ~nie (do) ⑦13 (-nie) hinreichend; (zamożny) wohlhabend; (obitny) reichlich.

dostawa (doʃta'wa) *f* ③1 Lieferung, Transport *m.*

dostawać¹ (doʃta'watʃi) ⑬3, *pf. dostać*¹ (doʃtatʃi) ⑬14 (stać

do pewnego czasu) stehenbleiben, aushalten, ausharren; (~kroku k-u) gleichen Schritt halten mit (*dat.*); (dojrzewac) reif werden, reifen; unper. dostaje (*gen.*) es genügt; nie dostaje (*gen.*) es fehlt, es mangelt (an *dat.*).

dostawać² (do) ⑬3, *pf. dostać*² (do) ⑬14 (otrzymywać) erhalten, bekommen; ~ (*gen.*) (dosięgać) langen, reichen (bis zu *dat.* ob. bis an *acc.*); (dobywać) herausnehmen, hervorziehen; ~ się k-u j-m zufallen, zuteil werden; ~ się (do *gen.*) kommen, gelangen (nach *dat.* ob. zu *dat.*); ~ się (z *gen.*) sich loßmachen, loßkommen (von *dat.*).

dostawca (doʃta'ʃtʃa) *m* ③12, ~czyni (doʃtʃü'ni) *f* ③10 Lieferant(in); ~czy (doʃtʃü) ⑦4 Lieferungs..., Abgaben...

dostawiac (doʃta'watʃi) ⑬1, *pf. ~wic* (doʃwitʃi) ⑫2 liefern, zustellen; (dolożyć) (da)zuseßen.

dostąpić *f.* dostępować.

dostęp (doʃtę'p) *m* ①3 Zutritt; ~ność (doʃtę'pnoʃitʃi) *f* ④1 leichter Zutritt *m.*, Zugänglichkeit; ~ny (do) ⑦1 (-nie) zugänglich; (możliwy do osiągnięcia) erreichbar; (łatwo zrozumiały) leicht faßlich.

dostępować (do'watʃi) ⑫20, *pf. dostąpić* (doʃtę'piti) ⑫20 hinzutreten; (*gen.*) erlangen (*acc.*), kommen zu (*dat.*); ~ do k-o au j-n herantreten, sich j-m nähern.

dostojestwo (doʃtoje'wʃtwo) *n* ②1 (hohe) Würde *f.*; (urząd honorowy) Ehrenamt, Ehrenstelle *f.*

dostojnik (doʃto'jni) *m* ①14 Würdenträger; ~ność (doʃtoʃitʃi) *f* ④1 Würde, Ehrenamt *n*; ~ny (do) ⑦1 (-nie) (ehr)würdig.

dostosowywać (doʃtoʃowü'watʃi) ⑫4, *pf. ~ać* (doʃowatʃi) ⑫20 anpassen.

dostrajać (do'stra'jatŝi) ⑬1, *pf*
dostroić (do'stro'iitŝi) ⑬4¹ voll-
 ends pußen; ♪ zu Ende stim-
 men; a. = dostosowywać.

dostrzec f. dostrzegać.

dostrzegac (do'stŝe'gatŝ) *m*
 ①33 Beobachter, Wahrnehmmer.

dostrzegać (do'gatŝi) ⑬1, *pf*. **do-**
strzec (do'stŝetŝ) ⑥15 wahr-
 nehmen, bemerken, erblicken.

dostrzegalnica (do'ga'lnia) *f* ③6³
 Warte; **alność** (do'ga'lnoŝtŝi)
f ④1 Wahrnehmbarkeit. **alny**
 (do'ga'lnu) ⑦1 wahrnehmbar,
 bemerkbar; **anie** (do'ga'nie) *n*
 ②13 Wahrnehmung *f*; **awczy**
 (do'gawczy) ⑦4 Wahrneh-
 mungs...

dostzelić (do'stŝe'litŝi) *pf*. ⑬3
 (do *gen.*) mit e-m Schusse er-
 reichen (*acc.*); (dobieć) vollends
 totschießen.

dostrzeżenie (do'stŝe'ŝenie) *n*
 ②13 Wahrnehmung *f*, Bemerk-
 ung *f*.

dostudzić (do'stu'dŝitŝi) *pf*. ⑬7
 gänzlich abkühlen.

dostukać (do'stu'katŝi) *się pf*. ⑬1
 solange klopfen, bis aufgemacht
 wird.

dostygnać (do'stu'gatŝi) ⑬1, *pf*.
nać (do'ngatŝi) ⑩2 vollends kalt
 werden.

dosyć (do'su'tŝi), **dość** (do'stŝi)
 genug; (vor a. u. *adv.*) ziemlich,
 zB. ~ wysoki (-ko) ziemlich hoch;
 ~ ze genug, immerhin.

dosypać f. dosypywać.

dosypiać (do'su'pia'tŝi) ⑬1, *pf*.
dospać (do'su'patŝi) ⑬12 weiter-
 schlafen; (wyspać się) sich aus-
 schlafen; nie ~ zu wenig schlaf-
 en. [Gabe beim Einschlitten.]

dosypka (do'su'pka) *f* ③4² Zus-

dosyplywać (do'su'plywatŝi) ⑬2,
pf. **nać** (do'su'patŝi) ⑩4 zuschüt-

ten. [(-nie) gänzlich, völlig.]

doszczętny (do'stŝetŝ'ntu) ⑦1

doszedł (do'sŝe'ł) **doszła** (do'-
 ŝła) etc. *f.* dojsć.

doszukać (do'sŝu'katŝi) *się pf*.
 ⑬1 (*gen.*) (durch Suchen) ent-
 decken, auffinden.

dościg (do'stŝi'g) *m* ①13 (do-
 pędzenie) Einholen *n*, Erreichen
n; (zbadanie) Erforschen *n*; (do-
 rzalność) Reisen *n*, Reise *f*.

doścignąć (do'stŝi'gnatŝi) ⑬1, *pf*.
nąć (do'ngatŝi) ⑩2 (dopędzać) ein-
 holen, erreichen; (badać) er-
 forschen, ergründen; (dojrzewać)
 reif werden, reifen.

dość *f.* dosycć.

doszplewywać (do'sŝplewu'watŝi)
 ⑬4, *pf*. **nać** (do'sŝple'watŝi) ⑬1
 zu Ende singen.

dosrodkowy (do'sro'tko'wu) ⑦1
 dem Mittelpunkt zustrebend,
 Zentripeta'l..

doświadczać (do'sŝwia'tŝatŝi)
 ⑬1, *pf*. **yc** (do'sŝwitŝi) ⑩12
 k-o: versuchen, prüfen; cz-o: er-
 fahren, e-e Erfahrung machen
 über (*acc.*); **ŝŝy.** experimen-
 tieren.

doświadczalny (do'sŝwa'lnu) ⑦1
 Experimenta'l..; **enie** (do'sŝe'-
 nie) *n* ②13 Erfahrung *f*; **ŝŝy.**
 Experime'nt, Versuch *m*; **ony**
 (do'sŝo'nu) ⑦14¹ (wypróbowany)
 erprobt, bewährt; (pelen do-
 świadczenia) erfahren.

dotarcie (do'tar'cie) *n* ②13
 Durchbringen, Erreichen.

dotąd (do'tat) bis hierher, bis
 dahin; (o miejscu) bis zu dieser
 Stelle; (o czasie) bis jetzt; je-
 szcze ~ bis auf den heutigen
 Tag.

dotkliwość (do'tkli'woŝtŝi) *f*
 ④1 (dotyk) Taŝtŝinn *m*; (do-
 legliwość) Empfindlichkeit; **wy**
 (do'wu) ⑦1 (-wie) empfindlich.

dotknąć *f.* dotykać.

dotknięcie (do'tkni'cie) *n* ②13
 (się) Anrühren, Berührung *f*.

- dotrwać** (do'trwa'tŝi) *pf.* (do *gen.*) dauern (bis zu *dat.*); (dotrzymać) bis ans Ende ausharren.
- dotrzeć** *f.* docierać.
- dotrzymywać** (dotŝumü'watŝi) ⑬2, *pf.* **~ać** (ˌtŝü'matŝi) ⑬1 (do *gen.*) halten (bis zu *e-r* gewissen Zeit); ~ k-u (pola, kroku etc.) i-m standhalten; mit i-m gleichen Schritt halten; ~ k-u towarzystwa i-m Gesellschaft leisten; ~ słowa (obietnicy) sein Wort (Versprechen) halten; ~ tajemnicy ein Geheimnis bewahren.
- dotychczas** (dotu'ŝtŝaŝ) bis jetzt, noch jetzt, heute noch; **~owy** (ˌbo'wu) ⑦1 bisherig.
- dotyczy** (ˌtu'tŝü) ⑬12 (się) unperf. betreffen, anbelangen.
- dotyk** (do'tu't) *m* ①13 Gefühl *n*, Tastsinn.
- dotykać** (dotu'fatŝi) ⑬1, *pf.* **dotknąć** (do'tku'ntŝi) ⑩2 (się) (*gen.*) berühren (*acc.*), anrühren (*acc.*); (granicyć) grenzen, stoßen (*an acc.*); ~ k-o (słowami) j-u fränken; (nawiedzać) heimsuchen.
- dotykallność** (ˌfa'ünoŝi'tŝi) *f* ④1 Berührbarkeit; *fig.* Sandgreiflichkeit; **~ny** (ˌnü) ⑦1 (-nie) berührbar, fühlbar; *fig.* handgreiflich, offenbar.
- dotykowy** (ˌfo'wu) ⑦1 Tast...; Gefühls...
- doucz|ać** (dou'tŝatŝi) ⑬1, *pf.* **~ć** (ˌu'tŝütŝi) ⑩12 (*gen.*) weiter lehren; ~ się (*gen.*) hinzu-, weiter-lernen.
- dowarzać** (ˌwa'ŝatŝi) ⑬1, *pf.* **~ć** (ˌŝütŝi) ⑩12 (się) = dogotow(yw)ać (się).
- doważ|ać** (ˌ) ⑬1, *pf.* **~ć** (ˌ) ⑩12 dazu wiegen; (dobrze ważyć) gehörig abwägen; nie ~ nicht vollwiegen.
- dowcip** (do'ftŝip) *m* ①3 (bystrość
- umstu) Scharfsinn, Wuttermwitz; (*żart*) Wit.
- dowcip|kować** (ˌfo'watŝi) ⑩20 witzeln; (udawać dowcipnego) den Geistreichen spielen; **~nisi** (ˌtŝi'pniŝi) *m* ①31¹ Witzbold; **~nisiła** (ˌni'ŝia) *f* ③6 witziges Frauenzimmer *n*; **~ność** (ˌnoŝi'tŝi) *f* ④1 Witzigkeit, Scharfsinn *m*; **~ny** (ˌnü) ⑦1 (-nie) scharfsinnig, sinnreich; (*żartobliwy*) witzig.
- dowiad** (do'wiat) *m* ①6 Auskunftschäften *n*.
- dowiadywać** (ˌwiabu'watŝi) się ⑬2 sich erkundigen, nachfragen; (*pf.* **dowiedzieć** [ˌwie'dŝietŝi] się ④4) erfahren, vernehmen.
- dowidzieć** (ˌwi'dŝietŝi) *pf.* ⑩17 (*gen.*) erblicken (*acc.*), erschauen (*acc.*); nie ~, nie dowidzieć kurz-sichtig sein; nie ~ (*gen.*) nicht recht sehen (*acc.*).
- dowiedzieć** *f.* dowiadywać.
- dowiedziony** (ˌwie'dŝo'nü) ⑦16 erwiesen.
- dowler|cać** (ˌwie'rtŝatŝi) ⑬1, *pf.* **~cić** (ˌtŝi'tŝi) ⑩5 zu Ende bohren; ~ się (*gen.*) durch Bohren entdecken (*acc.*).
- dowie|rzać** (ˌwie'ŝatŝi) ⑬1, *pf.* **~rzyć** (ˌŝütŝi) ⑩12 trauen, vertrauen, zutrauen; nie ~ mißtrauen.
- dowieść** *f.* dowodzić.
- dowieźć** *f.* dowozić.
- dowilekać** (ˌwie'fatŝi) ⑬1, *pf.* **~ać** (do'wiletŝ) ⑩14 (do *gen.*) schleppen (bis *zudat.*); dowlec się mit Mühe gelangen (bis *zudat.*).
- dowod|ność** (ˌwo'dnoŝi'tŝi) *f* ④1 Gründlichkeit, Triftigkeit; **~z** Beweisraft; **~ny** (ˌnü) ⑦1 (-nie) überzeugend, triftig, klar; **~z** beweiskräftig; **~owy** (ˌdo'wu) ⑦1 Beweis...
- dowodzenie** (dowodŝe'nie) *n* ②13 Beweisführung *f*, Beweisen;

~ wojskiem Anführung *f*, Kommando.

dowodzić¹ (dowo'đpitſi) ②7 (*instr.*) anführen (*acc.*), kommandieren (*acc.*).

dowodzie² (~) ②7, *pf.* **dowieść** (do'wieſtſi) ⑨10 (*gen.*) beweisen (*acc.*), erweisen (*acc.*); (dokazać) zustandebringen (*acc.*).

dowojawać (~wojo'watſi) się *pf.* ①20 (*gen.*) sich durch Krieg (*fig.*) durch seine Streiche) ziehen (*acc.*).

dowolność (~wo'wołnoſtſi) *f* ④1 Willkür, Belieben *n*; ~ny (~nu) ⑦1 (-nie) willkürlich, beliebig, nach Belieben.

dowołać (~wo'wołatſi) *pf.* ③1 (się) (*gen.*) herbeirufen (*acc.*).

dowzić (~wo'zitſi) ②10, *pf.* **dowieźć** (do'wieſtſi) ⑨6 führen, bringen (bis nach *dat.*); ~k-u (*gen.*) i-m zuführen (*acc.*).

dowozowy (~so'wü) ⑦1 Zufuhr...; ~zenie (~že'nje) *n* ②13 Zufuhr *f*.

dowód (do'wut) *m* ①26 Beweis; (poświadczenie) Schein.

dowódca (~wu'tſa) *m* ③11, ~czyni (~tſchü'nji) *f* ③10 Anführer(in); ~X Befehlshaber, Kommandant.

dowództwo (~wu'tſtwo) *n* ②1 Kommando, Oberbefehl *m*.

dowóz (do'wuz) *m* ①26 Zufuhr *f*.

doza (do'za) *f* ③1 Dosis.

dozgonność (doſgo'wnoſtſi) *f* ④1 lebenslängliche Dauer; ~ny (~nu) ⑦1 (-nie) lebenslänglich; bis in den Tod (dauernd).

dozierać (~ſje'ratſi) ③1 (*gen.*) beaufsichtigen (*acc.*), die Aufsicht führen über (*acc.*).

doznawać (~sna'watſi) ③3, *pf.* ~ać (do'snatſi) ③1 (*gen.*) erfahren (*acc.*), erleben (*acc.*).

dozorca (~so'rtſa) *m* ③11, ~czyni (~tſchü'nji) *f* ③10 Auf-

ſeher(in); Wärter(in); ~ domu Hausmeister *m*.

dozorować (~ro'watſi) ②20 (*nad instr.*) beaufsichtigen (*acc.*), die Aufsicht führen über (*acc.*).

dozór (do'ſur) *m* ①26 Aufsicht *f*; (opieka) Obhut *f*.

dozwalać (~ſwa'łatſi) ③1, *pf.* ~zwoić (~ſwo'łitſi) ③3 gestatten, erlauben, zulassen.

dożyć *f.* dożyć *n*.

dożyć (do'gutſi) *pf.* ①2 (*gen.*) erleben (*acc.*).

dożynać (~Gu'natſi) ③1, *pf.* **dożyć** (do'gotſi) ⑨20 (*gen.*) vollends abmähen; die Ernte vollenden.

dożynki (~Gu'nſi) *f/pl.* ③4² Erntefest *n*, Schnitterfest *n*; ~kowy (~ko'wü) ⑦1 Ernte...

dożywcie (~Guwo'tſje) *n* ②15 lebenslänglicher Besitz *m*; (renta) Leibrente *f*; ~tni (~tnji) ⑦13 (-nio) lebenslänglich, auf Lebenszeit; ~tnik (~tniſ) *m* ①14 Rußnießer.

dój (duj) 1. *m* ①36² Melken *n*; (wydój) Gemelk *n*. 2. *imper. v.* doić.

dójka (~ſa) *f* ③4² *f.* dojka.

dół (dul) *m* ①26 Grube *f*; Loch *n*; (parter) Erdgeschoß *n*, ebene Erde *f*; (spód, dno) Grund, Boden, Unterteil; (wklesłość) Höhlung *f*, Höhle *f*; na ~ nach unten, herunter; w ~ rzeki stromawärts; z dołu von unten; (zapłata) nachträglich; na dole unten.

drab (drap) *m* ①2 tüchtiger Kerl; (hultaj) Salunke, Strolch.

drabina (drabi'na) *f* ③1 Leiter; ~liniasty (~linia'ſtü) ⑦7 Leiter...; ~lnka (~bi'nka) *f* ③4² kleine Leiter; ~lnowy (~bino'wü) ⑦1 Leiter...

dragant (dra'gant) *m* ①10 Bodsdorn, Bodsdistel *f*.

- draglon** (dra'gon) *m* ①4 Dra-
go'ner; ~ofski (ˌgo'nʲiʃki) ⑦9
Dragoner...
- drata** (dra'ʦa) *f* ③ w nogi! auf und
davon!
- dramat** (dra'mat) *m* ①10¹ Dra-
ma *n*, Schauspiel *n*; ~yczny (ˌtʲu-
tʲuʃtʃnɔ) ⑦1 (-nie) drama-
tiŝ.
- dranica** (dran'i'tʃa) *f* ③⁹ Schin-
}
- dranka** (dra'nka) *f* ③⁴ dünnes
Brett *n*; dünner Span *m*; (pal)
Baupfahl *m*.
- drań** (drani): a) *f* ④3 Lumpen-
werk *n*, schlechtes Zeug *n*; b) *m*
①31¹ Lumpenkerl, Tauge-
nichts; *pl.* Gefindel *n*.
- drapacz** (dra'patʃ) *m* ①33
Krazer; (skrypek) schlechter
Geiger; ♀ Wiesendistel *f*; ~ka
(ˌpa'tʃka) *f* ③⁴ Kraßbürste;
(zgrzebło) Striegel *m*.
- drapać** (dra'patʃi) ④4, *pf.* po~
drapnąć (ˌnɔtʃi) ⑩2 krazen;
(uciekać) eilends davonlaufen,
Reißaus nehmen; ~ się sich
krazen; ~ się na co auf et.
hin aufklettern.
- drapak** (ˌpaʃ) *m* ①13² schlechter
Besen; dać ~a Reißaus nehmen.
- drapichrdst** (ˌpʲi'ʃruʃt) *m* ①9
Strolch, Bagabund.
- drapież** (dra'pjoʃ) *f* ④8 Raub
m; ~ca (ˌpjo'ʃtʃa) *m* ③12, ~
nik (ˌniʃ) *m* ①14 Räuber;
~ność (ˌnoʃi'tʃi) *f* ④1 Raub-
sucht; ~ny (ˌnɔ) ⑦1 (-nie) raub-
ŝüchtig, räuberiŝ; oft Raub...,
zB. zwierzę *n* ~no Raubtier.
- drapnąć** *f.* drapać.
- drapować** (drapo'watʃi), *pf.* u~
④20 drapieren; (upinać) in
Falten legen.
- drasnąć** (dra'ʃnɔtʃi) *pf.* ⑩2 die
Haut rizen od. streifen; *fig.* ver-
lezen, angreifen; ~ się sich
streifen.
- draśnięcie** (draʃ'niɛ'tʃiɛ) *n* ②13
- Streif *m*, Riß *m*, Streifwunde
f; leichte Verletzung *f*.
- dratwa** (dra'twa) *f* ③1¹ Bech-
draht *m*.
- drażliwość** (draʒli'woʃi'tʃi) *f*
④1 Reizbarkeit; (sprawy) heikle
Sache; ~wy (ˌwɔ) ⑦1 (-wie)
reizbar, empfindlich; (sprawa
etc.) kizlig, heiklig, heikel.
- drażnić** (dra'ʒni'tʃi), *pf.* po~,
roz~ ⑩1¹ (k-o ob. ~ się z kim)
reizen, ärgern, necken (*acc.*);
(pobudzać) (an)reizen, erregen.
- draż** (drɔ) *f.* drzeć.
- draż** (drɔʃ) *m* ①13 Stange *f*;
fig. (o człowieku) Kloß, Tölpel;
(dźwignia) Hebestange *f*, Hebel;
(u wozu) Kutschbaum; ~al (drɔ'-
gali) *m* ①29 Tölpel, Kloß.
- drażek** (drɔ'ʒeʃ) *m* ①21¹ kleine
Stange *f*, Hebel; (dyszel) Wa-
gengleichsel *f*; (do gimnastyki,
mł *pl.*) Reck *n*.
- drażkarz** (drɔ'ʃkaʃ) *m* ①33
Lastwagenkutscher.
- drażyć** (drɔ'ʒi'tʃi), *pf.* wy~ ⑩12
(aus)höhlen, eingraben.
- drelich** (dro'liʃ) *m* ①12 Dril-
liŝ; ~owy (ˌko'wɔ) ⑦1 aus
Drillliŝ. [Jugs-röhre *f.*]
- dren** (brɔn) *m* ①3 Abfluß, Ab-
drenować (ˌno'watʃi) ④20 von
Flüßigkeit befreien, entwässern.
- droplić** (dro'ptʃi'tʃi) ⑩5, ~
tać (ˌtatʃi) ④11 trippeln, kleine
Schritte machen.
- dreszcz** (dresʃtʃ) *m* ①30
Schau(d)er; ~ mnie przechodzi
eş überläuft mich kalt.
- dreszczyk** (dro'ʃtʃi'ʃk) *m* ①13²
Schauer, Frösteln *n*.
- drewlenko** (drewle'nko) *n* ②9
Hölzchen.
- drowniany** (ˌwnja'nɔ) ⑦1 Höl-
zern, von Holz; Holz...
- drowno** (dro'wno) *n* ②7 Holz;
Scheitholz. [Holzkammer.]
- drewutnia** (ˌwu'tnia) *f* ③6²

Drezno (dro'sno) *n* ②1 Dresden.
drę (drę) *f.* drzeć.

dręczyciel (drętschu'tsjiel) *m*
①29, **ka** (ktsi'e'lika) *f* ③4²
Quäler(in).

dręczyć (drę'tschüttsj), *pf. u.~. za~*
⑩12 quälen, plagen, peinigen;
~ się się kasteien; (martwić się)
sich grämen.

drętwieć (drę'twjettsj), *pf. z~*
⑩18 steif werden, erstarren;
(o członkach) einschlafen.

dręać (dręatstj) ⑩31, *pf. dręnąć*
(dręnqtstj) ⑩2 zittern, beben,
zappeln; (o strunach) schwingen.

drob... (drob...) *f.* drób.

drobiazga (dro'bjaß) *m* ①13
Kleinigkeit *f*; (o dzieciach) kleine
Kinder *n/pl.*

drobiazgo|wość (bjaßgo'woßtsj)
f ④1 Kleinlichkeit, Kleinigkeits-
krämerei; **~wy** (wü) ⑦1 (-wo)
kleinlich, Kleinigkeits...; **~** Ba-
gatell...; **~** sprzedaz *f* ~wa Ver-
kauf *m* im kleinen.

drobić (dro'bittstj), *pf. po~. na~*
⑩2¹ zerstückeln, zerbröckeln; ~
nozki *m* trippeln.

drobi|na (bri'na) *f* ③1 Atom*n*,
Molekü'l*n*; (mala ilość) Bißchen
n; **~nowy** (no'wü) ⑦1 Atom...,
Molekular...

drobne (dro'bne) *n/pl.* ⑦1
Kleingeld *n*.

drobnost|ka (no'ßtka) *f* ③4²
Kleinigkeit, Bagatelle; **~kowość**
(ko'woßtsj) *f* ④1 Kleinigkeits-
krämerei; **~kowy** (ko'wü) ⑦1
(-wo) kleinlich, pedantisch.

drobność (dro'bnoßtsj) *f* ④1
Kleinheit, Geringfügigkeit.

drobnotwó (drobno'twur) *m*
①26 Kleinwesen *n*, Mikro-
organismus.

drobny (dro'bny) ⑦1 (-no) klein,
winzig; (malo znaczący) gering-
fügig, unbedeutend; -na sprze-
daż *f* Kleinverfleiß *m*.

droczyć (dro'tschüttsj) ⑩12, *a.*
~ się (z instr.) reizen, necken.

droga (dro'ga) *f* ③4 Weg *m*;
(gosciniac) Straße; ~ żelazna
Eisenbahn; (podróż) Reise,
Fahrt, wybrać się w drogę sich
auf den Weg (od. auf die Reise)
machen; drogą (gen.) im Wege,
mittels(gen.); swoją drogą(hiu-)
wiederum; to ~ das ist etwas
anderes, das geht seine Wege.

drogi (dro'gij) ⑦8 [cmpr. droż-
szy (dro'schschü) ⑦11, sup. naj-
droższy] teuer; ~o kamienie
m/pl. Edelsteine.

drogo (go) [cmpr. drożej (dro'-
Gej), sup. najdrożej] teuer; ~
cenny (tshe'unu) ⑦1 kostbar.
drogomistrz (go'mißtsch) *m*
①33 Wegmeister.

drogość (goßtsj) *f* ④1 hoher
Preis *m*; (wartość) hoher Wert *m*.

drogowskaz (go'ßßtsch) *m* ①2¹
Wegweiser.

drogowy (go'wü) ⑦1 Weg...,
[Straßen...]

drop (drop) *m* ①38¹ Treppe *f*.

drozd (droß) *m* ①2 Drossel *f*.

drożdże (dro'ßßge) *pl.* ①36 Hefe
f; **~owy** (dßgo'wü) ⑦1 Hefen...

drożać (dro'gettsj), *pf. po~* ⑩18
teuer werden, im Preise steigen.

drożej *f.* drogo.

drożnik (dro'gniß) *m* ①14.
Straßen-aufseher, -wärter; **~**
Bahnwärter.

drożny (ny) ⑦1 gangbar.

droższy *f.* drogi.

drożyć (dro'Güttsj) się ⑩12 zu-
viel fordern, vom geforderten
Preise nichts nachlassen; ~ z
(instr.) den Preis (gen.) zu hoch
ansetzen; (chcieć być proszonym)
sich bitten lassen, spröde tun.

drożyna (droGü'na) *f* ③1 schma-
ler Weg *m*, Pfad *m*. [erung.]

drożyzna (Gü'na) *f* ③1 Teu-
drób (drup) 1. *f.* drobić. 2. *m*
①39¹ Geflügel *n*, Federvieh *n*.

dróg (druŝ) *f.* droga.

dróžka (dru'ŝka) *f.* ③4² kleiner, schmaler Weg *m.*

druchna (dru'chna) *f.* ③1¹ Brautjungfer; (przyjaciółka) Freundin.

druciany (druŝia'ni) ⑦1 Draht..., von Draht; ~ **ciarz** (dru'ŝiaŝ) *m.* ①33 Draht-, Raŝtel-binder; (robiaćy druty) Drahtzieher; ~ **cik** (~ŝik) *m.* ①13² dünner Draht.

druczek (dru'tŝek) *m.* ①21¹a kleiner Druck.

drug (dru'gli) ⑦8 der zweite; (inny) der andere; jeden...~ der eine... der andere; na ~m ŝwiecie im Zenŝeits; po ~e zweitens.

drugorzędny (~goŝ'bnú) ⑦1 zweitklassig, zweiten Grades.

druh (druŝ) *m.* ①11¹ Kamerad, Freund; (družba) Brautführer.

druk (druŝ) *m.* ①13 Druck; (ksiązka a.) Druckschrift *f.*, Drucksache *f.*; *pl.* ~i (urzędowe) Drucksorten *f/pl.*, ~ **arnia** (druka'rnia) *f.* ③6³ Buchdruckerei; ~ **arski** (~ka'rŝki) ⑦9 Druck..., Buchdrucker...; po ~arsku nach Buchdruckerweise; ~ **arstwo** (~ka'rŝtwo) *n.* ②1 Buchdruckerkunst *f.*; ~ **arz** (dru'kaŝ) *m.* ①33 (Buch-)Drucker.

drukować (~ko'watŝi), *pf.* wy~ ②20 drucken; piótno etc.: bedrucken.

drumla (dru'mlia) *f.* ③5 Brumm-eisen *n.*, Maultrommel.

drut (drut) *m.* ①10¹ Draht; (do robienia pończoch) ①2¹ Stricknadel *f.*

drutować (~to'watŝi), *pf.* po~ ①20 mit Draht zusammenziehen.

drutowy (~to'wú) ⑦1 Draht...

druzgotać (druŝgo'tatŝi), *pf.* z~ ②11 zerschmettern, zerschlagen.

družba (dru'ŝba): a) *m.* ③1 Brautführer; b) *f.* ③1 Kameradschaft, Freundschaft.

družbować (~bo'watŝi) ②20 (*dat.*) Brautführer (od. Brautjungfer) sein (*gen.*). [Jungfer.] **družka** (druŝka) *f.* ③4² Braut-**družyna** (druŝú'na) *f.* ③1 Gesellschaft; (oddział) Gefolge *n.*, Abteilung.

drwja (drwa) *n/pl.* ②6 (Brenn-)Holz *n.*; ~ **al** (drwał) *m.* ①29 Holzhauer; *fig.* ungeschlachter Mensch; ~ **alinia** (drwa'linia) *f.* ③6³ Holzhammer.

drwić (drwitiŝi), *pf.* za~ ②2² (*z gen.*) spotten (über *acc.*), Spott treiben (mit *dat.*); ~ *sobie* (*z gen.*) spotten (*gen.*), zum besten haben (*acc.*); (lekcowaćy) ŝich nichts machen (*aus dat.*).

drwina (drwi'na) *f.* ③1 (*mit pl.*) Spott *m.*, Gespött *n.*, Stichelei.

drwinkarz (drwi'ukaŝ) *m.* ①33 Spötter.

drwinkować (~ko'watŝi) ②20 spötteln; (*sobie z gen.*) aufziehen (*acc.*), zum besten haben (*acc.*).

dryakiew (druja'tiof) *f.* ④10 & Eŝtabio'se; (lekarstwo) The'riak *m.*

drylać (dru'gatŝi) ③1, *pf.* ~ **nać** (~nactŝi) ②2 zuden, zappeln.

dryl (druł) *m.* ①30² Drillbohrer.

drylować (~lio'watŝi) ②20 drillen; owoce: auskernern.

drymbas (dru'mbliak) *m.* ①2 großer Kerl. [Droschke.]

drynda (dru'nda) *f.* ③2 (schlechte)

dryndać (~datŝi) się ③1 (hin und her) fahren.

dryzdać (dru'ŝatŝi) ③1 Durchfaß; haben. [m.]

drzazga (dŝa'ŝga) *f.* ③4 Splinter

drzączka (dŝo'tŝka) *f.* ③4² Bittern *n.*; & Bittergras *n.*

drzeć (dŝetŝi), *pf.* po~ ②25 (*zer-*) reißen, in Stücke reißen; ~ *k-o* ze skóry *j-n* ŝinden; ~ *gardło* ŝich den Hals abschneiden; ~ *koty* *z kim* ŝich mit *j-m* herumzanfen;

- ~ się (krzyczeń) aus vollem Halse schreien, heulen (kłócić się) sich zanken; (o ubraniu) reißen, Löcher bekommen; ~ się o (acc.) sich reißen um (acc.). [mern.]
- drzemać** (dʒe'matʃi) ④4 schlumern *m*, Schläfchen *n*.
- drze|wce** (dʒe'ftʃe) *n* ②14¹ (Bunzen-)Schaft *m*, Stiel *m*; (dzida) Speiß *m*; ~ **weczko** (~we'tʃko) *n* ②9 kleines Bäumchen; ~ **wiasty** (~wia'ʃtū) ⑦7 (-to) holzig, holzähnlich.
- drzewieć** (dʒe'wjetʃi), *pf. z.* ②20 verholzen, zu Holz werden.
- drzewisty** (~wi'ʃtū) ⑦7 holzreich, waldig.
- drzewko** (~dʒe'fko) *n* ②9 Bäumchen; Boze ~ Christbaum *m*.
- drzewny** (~wnū) ⑦1 Baum..., Holz...
- drzewo** (~wo) *n* ②1 (na pniu) Baum *m*; (ścięte) Holz.
- drzeworyt** (~wo'rūt) *m* ①10¹ Holzschnitt; ~ **nictwo** (~ni'tʃtwo) *n* ②1 Holzschnidekunst *f*; ~ **nik** (~worū'niʃ) *m* ①14 Holzschneider.
- drzwi** (dʒwji) *f/pl.* ⑤4 Tür *f*; ~ **iczki** (dʒwi'tʃki) *f/pl.* ③4² kleine Tür *f* Türchen *n*; ~ **lowy** (dʒwio'wū); ⑦1 Tür...
- drzymać** (dʒū'matʃi) = drzemać.
- drzeć** (dʒetʃi), *pf. za.* ②18 zittern, beben (z gen. vor dat.).
- dub** (dup) ①2¹, nur *pl.* duby: plęć (ob. bredzić) smalone duby Unsinn zusammenreden.
- dubelt** (du'bełt) *m* ①10¹ Doppelschnepfe *f*.
- dubeltowy** (~to'wū) ⑦1 (-wo) Doppelt..., doppelt; ~ **ówka** (~tu'fka) *f* ③4² Doppelschneide; calować z ~ówki auf beide Wangen küssen.
- dublet** (~du'biłet) *m* ①10¹ Doppelschneide *n*, Doublette *f*.
- dublować** (~bło'watʃi), *pf. z.* ②20 (ver)doppeln; (w bilardzie) **duby** (du'bū) *f.* dub. [dublieren.]
- duch**¹ (duχ) *m* ①12¹ Hauch, Atem; (para) Dampf; (wyziew) Duft.
- duch**² (~) *m* ①11¹ Geist; (dusza) Seele *f*; (życie) Leben *n*; (odwaga) Mut; (mara) Geist (*pl.* Geister); w ~u im stillen, heimlich.
- ducho|wienstwo** (duχowie'n-ʃtwo) *n* ②1 Geistlichkeit *f*, Kleerus *m*; ~ **wny** (~χo'wnū) ⑦1 geistlich; *subst.* Geistliche(r) *m*; ~ **wość** (~woʃtʃi) *f* ④1 Geistigkeit, geistiges Wesen *n*; ~ **wy** (~wū) ⑦1 (-wo) geistig, Geistes...
- duda**¹ (du'da) *m* ③13 Dudelsackpfeifer; (głupiec) Tölpel.
- duda**² (~) *f* ③2, mst *pl.* dudy Dudelsack *m*, Sackpfeife.
- dudarz** (du'daʃ) *m* ①33 Dudelsackpfeifer.
- dudek** (du'deχ) *m* ①21 Wiegehoppf; (głupiec) Gimpel, Narr; (pieniądz) Groschen; wystrychnąć k-o na dudka j-n zum besten haben.
- dudka** (du'tka) *f* ③4² Pfeifchen *n*; *pl.* dudki kleine Sackpfeife; stroić dudki winseln, jammern.
- dudlic** (du'dlitʃi) ②3 dudeln, auf der Sackpfeife spielen.
- dudnić** (~du'niʃi) ②1 dröhnen, dumpf heben; (bębnic) trommeln.
- dudu** (du'du): ani ~ o tem man hört nichts davon; keine Rede!; ani ~! nicht gemudst!
- dudy** *f.* duda.
- duet** (du'et) *m* ①10¹ Due'tt *n*.
- dufać** (du'fatʃi) etc. *f.* ufać etc.
- dukat** (du'fat) *m* ①10 Dukaten; ~ **owy** (~to'wū) ⑦1 Dukaten...
- dukwieć** (du'kwjetʃi) ②18 sich plagen.
- duma** (du'ma) *f* ③1 (pycha) Stolz *m*, Hochmut *m*; (poesja)

- Gedicht *n*, Gesang *m*; (w Rosyi) Parlament *n*.
- dumać** (du'matʃi) ⑬1 in Gedanken vertieft sein, sinnen, träumen; ~ nad (*instr.*) nachsinnen über (*acc.*).
- dumka** (du'mfa) *f* ③4² kleines (wehmütiges) Gedicht *n*, Lied *n*.
- dumny** (ˌnũ) ⑦1 (-nie) stolz, hochmütig, übermütig.
- Dunaj** (du'naj) *m* ①30 Donau *f*.
- dunder** (du'nder) = donder.
- dany** (du'nũ) *f/pl.* ③1 Dünen.
- duń|czyk** (du'nitschũt) *m* ①14 Däne; ~ka (ˌka) *f* ③4² Dänin; **Łski** (ˌʃki) ⑦9 (po Łsku) dänisch.
- dup|a** P (du'pa) *f* ③1 Hintere *m*; ~ak (ˌpaʃ) *m* ①14 dummer Kerl, Tölpel.
- duplikat** (dupli'fat) *m* ①10¹ Duplifat' *n*, Doublette *f*.
- dur** (dur) *m* ①8 (odurzenie) Bewußtlosigkeit *f*, Betäubung *f*; (trućizna) Gift *n*; ⚡ Typhus.
- dur|ak** (du'raʃ) *m* ①14, ~on (ˌroni) *m* ①34 Narr, dummer Kerl; ~niczka (ˌni'tschka) *f* ③4² geschenkte Sache; trafia mu się ~niczka er macht ein prächtiges Geschäft; ~niczką umsonst, gratis.
- durnieć** (ˌnietʃi), *pf.* z ~ ⑩18 töricht (od. dumm) werden.
- durnowa|tość** (ˌnowa'toʃitʃi) *f* ④1 Blödsinn *m*, Tölpelhaftigkeit; ~ty (ˌtũ) ⑦7 (-to) blödsinnig, tölpelhaft.
- durny** (du'rnu) ⑦1 (-no) töricht, dumm.
- durzyciel** (duʃũ'tʃiel) *m* ①29, ~ka (ˌtʃie'liʃa) *f* ③4² Betrüger (*in*).
- durzyć** (du'ʃũtʃi), *pf.* z ~ ⑩12 betören, zum besten haben; ~ się sich betören lassen; ~ się w kim in j-n vernarrt sein.
- duser** (du'ʃer) *m* ①8¹ Schmei-
- chelei *f*, Komplime'nt *n*; (napiewek) Trinkgeld *n*.
- duciele** (duʃi'tʃiel) *m* ①29, ~ka (ˌtʃie'liʃa) *f* ③4² Bürger (-in) boa ~ Riesenschlange *f*.
- duś|ć** (du'ʃũtʃi), *pf.* u. z ~ ⑩8 (er)würgen, ersticken; (tumić) dämpfen; (smażyć) dämpfen, schmoren; (ukrywać) geheimhalten; (ślęczyć nad czym) viel Mühe verwenden auf (*acc.*); ~ pieniądze knausern; ~ co w sobie et. in sich unterdrücken; ~ się zu ersticken drohen.
- duz|a** (du'ʃa) *f* ③9 Seele; (w skrzypcach) Stimmholtz *n*; (w żelazku) Platteisen *n*; ~ka (ˌka) *f* ③4² liebe Seele, Seelchen; (pieszczotliwie) Liebchen *n*.
- duz|k|em** (ˌk|em) in einem Zuge, ohne abzusetzen.
- duz|nica** (duʃni'tʃa) *f* ③9 (Herz- od. Brust-)Krampe *m*.
- duzno** (du'ʃno) Erſwül; ~ tu hier ist es zum Erſticken.
- duz|ność** (ˌnoʃitʃi)/④1 schwere, drückende Luft; ⚡ Atemnot, Beklemmung; ~ny (ˌnũ) ⑦1 (dotyczący duszy) Seelen...; (dużący) ſchwül, beklemmend, erstickend; ~pasterski (ˌpaʃte'rʃki) ⑦7 Seelforger...; ~pasterz (ˌpa'ʃtoʃ) *m* ①33 Seelforger.
- duzyczka** (duʃũ'tʃka) *f* ③4² Seelchen *n*. [tiel *m*.]
- du|ka** (du'tka) *f* ③4² Feder-|
- du|żo** (du'ʒo) viel; ~zość (ˌʒoʃitʃi) *f* ④1 Größe; ~zy (ˌʒũ) ⑦13 groß, stark.
- dwa** (dwa) *m*, **dwie** (dwie) *f* ⑧2, bei Personen: **dwaj** (dwaj) *m*, **dwie** (dwie) *f* ⑧2 zwei, z. B. dwa konie zwei Pferde; dwaj chłopcy zwei Knaben; dwa razy zweimal.
- dwa|dzie|ścia** (ˌdʒie'ʃitʃia) ⑧5¹ (*gen.*) zwanzig; ~kroć (ˌkroć) zweimal; ~naście (ˌna'-

- bitbie** (8) 5 zwölf; **naścioro** (naścioro) (8) 13 zwölf (verschiedenen Geschlechtes).
- dwieście** (dwieścibie) (8) 8 (gen.) zweihundert.
- dwólc** (dwo'litci), *pf.* **po** ⑩ 4¹ verdoppeln; ~ się się verdoppeln, sich teilen; dwoi mi się w oczach ich sehe alles doppelt.
- dwólc|tość** (dwoi'tościbie) *f* ④ 1 Zweifältigkeit, Zwiespalt *m*; (chytosć) Arglist; **ty** (tu) ⑦ 7 (-to) zwiefach, doppelt; (wahajacy się) schwankend; (chytro) hinterlistig; (niezczery) doppelzüngig.
- dwojalk** (dwo'jak) *m* ① 13² Zwilling; (naczynie) Doppeltopf; (pieniadz) Doppelgroschen; *pl.* ~ki Paartöpfe *m/pl.*; **kl** (ja'li) ⑦ 9 (-ko) zweierlei, zweifach, doppelt; **kość** (kostibie) *f* ④ 1 zweifache Art.
- dwoje** (dwo'je) (8) 11 zwei, ein Paar *n*; składać we ~ falten, doppelt zusammenlegen.
- dwom** (dwom) *f.* dwa.
- dworacki** (dwora'tkci) ⑦ 9 (po-ku) Hof..., Höflings...; **two** (two) *n* höfische Manier *f.*, höfisches Wesen.
- dworacz|ka** (ra'tscka) *f* ③ 4² Hofschranze *n* u. *f.*; **y** (tschu) ⑦ 4 Hof..., Höflings...; **yc** (tschütci) ⑩ 12 im Hofdienste stehen; (schlebiać) den Hof machen (*dat.*), schmeicheln (*dat.*).
- dworak** (dwo'raf) *m* ① 14 Höfling; Hofmann, Hofschranze.
- dworek** (ref) *m* ① 21^{1a} (Meier) Hof; (~wiejski) Landhändchen *n*.
- dwor|nie** (dwo'rnie) nach Hofsitte; (wystawnie) mit großem Pomp; **nośc** (noscibie) *f* ④ 1 höfische Sitte; (wystawny dwór) glänzender Hof *m*; **ny** (nu) ⑦ 1 = dworski.
- dworować** (ro'watci), *pf.* **na** ⑩ 20 (z *gen.*) sich lustig machen (über *acc.*).
- dwors|ki** (dwo'rski) ⑦ 9 Hof..., zum Hof gehörig; po-sku höfisch, hofmäßig; **kość** (kostibie) *f* ④ 1 Hofmanier.
- dworszczyzna** (dworschtschna) *f* ③ 1 Frondienst *m*.
- dworz|anin** (dwo'zanin) *m* ① 40 Höfling; *pl.* ~anie Hofgejnde *n*; **anka** (ga'ufa) *f* ③ 4² Hofdame.
- dworzec** (dwo'getci) *m* ① 34⁴ Herrenhof; Bahnhof.
- dwóch** (dwuch) *f.* dwa.
- dwój|a** (dwo'ja) *f* ③ 7 Zweier *m*, schlechte Note im Zeugnis; **ka** (ka) *f* ③ 4² Zweier; (para) Paar *n*; **kami** zu zweien, paarweise; **nasób** (na'sup) doppelt, zwiefach.
- dwór** (dwur) *m* ① 26 (podwórze) Hof(raum); (w przeciwstawieniu do wnętrza domu) das Freie *n*; (na wsi) (Herren-)Hof; (służba dworska) Hof, Hofgejnde *n*; (~ cesarski etc.) Hof; z dworu von außen; na ~ hinaus; na dworze im Freien, draußen.
- dwu** (dwu) *f.* dwa.
- dwu...** in 88gn zwei...; **aktowy** (akto'wu) ⑦ 1 zweifaltig; **arkuszowy** (arkuszo'wu) ⑦ 1 zwei Bogen umfassend; **barwny** (ba'rwnu) ⑦ 1 zweifarbig; (mieniący się) schillernd; **boczny** (bo'tchnu) ⑦ 1 zweifseitig; **calowy** (tschalio'wu) ⑦ 1 zweizöllig.
- dwuch** (dwuch) *f.* dwa.
- dwu...** **częściowy** (tschschchibio'wu) ⑦ 1 zweiteilig; **dnlowy** (dnio'wu) ⑦ 1 zweitägig; **dzlęstka** (dsie'stka) *f* ③ 4² die Zahl zwanzig; **dzlęstogodzinny** (dsie'stobodzi'innu) ⑦ 1 zwanzigstündig; **dzlęstokoronowy** (dsie'stotorono'wu) ⑦ 1 zwanzig Kronen enthaltend *ob.*

(cena)kostend, Zwanzigkronen...;
 ~**dzlestokorondwka** (ˌdu'ʃfa) *f*
 ③ 4² Zwanzigkronenstück *n*; ~
dzlestolecie (ˌdʑɛʃtɔlɛ'ʦɛ) *n*
 ② 15 Zweijährzehnt; ~**dzlesto-**
letni (ˌdʑɛ'tɲi) ⑦ 13 zwanzig-
 jährlig; ~**dzlestopięciolecie** (ˌdʑɛʃtɔpɪ'ɕtɔlɛ'ʦɛ) *n* ② 15
 fünfundzwanzigster Gedenktag
m; ~**dzlestówka** (ˌdʑɛʃtu'ʃka) *f*
 ③ 4² Zwanziger *m*; (o dziewczy-
 nie) zwanzigjähriges Mädchen
n; ~**dzlestu** (ˌdʑɛ'stu) ③ 5 (nur
 bei männlichen Personen) zwanzig;
 ~**dzlesty** (ˌdʑɛ'tɲ) ⑦ 7 der zwanzig-
 ste; ~**funtowy** (ˌfunto'wɔ) ⑦ 1
 zweispündig; ~**garbny** (ˌgar-
 bo'ɲɔ) ⑦ 1, ~**garbowy** (ˌgar-
 bo'wɔ) ⑦ 1 zweiseitig; ~**głoska**
 (ˌgłɔ'ska) *f* ③ 4² Doppellaut
m, Diphthong *m*; ~**głosowy**
 (ˌgłɔ'ɔwɔ) ⑦ 1 zweistimmig;
 ~**głowy** (ˌgłɔ'wɔ) ⑦ 1 zweiföpfig;
 orzel *m* głowy Doppeladler;
 ~**godzinny** (ˌgodʑi'ɲɔ) ⑦ 1 zweistündig;
 ~**imienny** (ˌimi'e'ɲɔ) ⑦ 1 zweinamig;
 ~**Języczny** (ˌjɛʑu'ʦɲɔ) ⑦ 1
 zweizüngig; (mówiący 2 językami)
 zwei Sprachen sprechend; *fig.*
 doppelzüngig; ~**klasowy**
 (ˌkʂa'sɔ'wɔ) ⑦ 1 zweiklassig;
 ~**kolorowy** (ˌkɔ'lorɔ'wɔ) ⑦ 1
 zweifarbig; ~**konka** (ˌkɔ'ɲka) *f*
 ③ 4² zweiseitige Droschke,
 Zweispanner *m*; ~**konny** (ˌkɔ'ɲ-
 nɔ) ⑦ 1 zweiseitig; ~**kopytny**
 (ˌkɔpɔ'tɲɔ) ⑦ 1 zweiseitig; ~
kropek (ˌkrɔ'pɛʃ) *m* ① 21 Doppelpunkt;
 ~**krotny** (ˌkrɔ'tɲɔ) ⑦ 1 (twie)
 zweimalig; doppelt; *adv.*
 zweimal; ~**letni** (ˌlɛ'tɲi) ⑦ 13
 zweijährig; ~**licowość** (ˌlitʂɔ'
 woʂ'tʂɛ) *f* ④ 1 Doppelseitigkeit
n, Heuchelei, Falschheit;
 ~**licowy** (ˌwɔ) ⑦ 1 mit zwei
 Gesichtern; (o suknie) auf beiden
 Seiten gleich; *fig.* falsch, heuch-

lerisch; ~**listny** (ˌli'stɲɔ) ⑦ 1
 zweiblättrig; ~**łokciowy** (ˌ
 łɔkʂɔ'wɔ) ⑦ 1 zweiflügelig; ~
mian (ˌmjan) *m* ① 2¹ Bino'm
n; ~**mianowy** (ˌno'wɔ) ⑦ 1 Bi-
 no'misch; ~**miesięczny** (ˌmie-
 ʂɛ'ʑɛ'ʦɲɔ) ⑦ 1 zweimonatlich;
 ~**milowy** (ˌmillo'wɔ) ⑦ 1 zwei
 Meilen weit; ~**nastka** (ˌna'ska)
f ③ 4² (die Zahl) Zwölf; (for-
 mat książki) Duode'z *n*; ~**nastni-**
ca (ˌnaʂɲi'ʦka) *f* ③ 9 Zwölf-
 fingerdarm *m*; ~**nastodniowy**
 (ˌatɔɲɔ'wɔ) ⑦ 1 zwölfstägig;
 ~**nastofuntowy** (ˌatɔfunto'wɔ)
 ⑦ 1 zwölfpfündig; -we działo
n Zwölfpfünder *m*; ~**nastogod-**
zinny (ˌatɔgodʑi'ɲɔ) ⑦ 1
 zwölfstündig; ~**nastoletni** (ˌatɔ-
 lɛ'tɲi) ⑦ 13 zwölfjährig; ~
nastomiesięczny (ˌatɔmieʂɛ'ʑɛ-
 'ʦɲɔ) ⑦ 1 zwölfmonatlich; ~
nastościan (ˌatɔ'stʂian) *m* ① 2¹
 Dodeka'eder *n*; ~**nastu** (ˌna'stu)
 ③ 5 (nur von männlichen Personen)
 zwölf; ~**nasty** (ˌɲɔ) ⑦ 7 der
 zwölfte; *godzina f* ~**nasta**
 zwölf Uhr; ~**nogł** (ˌno'gɔ) ⑦ 8,
 ~**nożny** (ˌno'ʒɲɔ) ⑦ 1 zwei-
 beinig, zweiseitig; ~**osłowy** (ˌo-
 ʂɔ'wɔ) ⑦ 1 zweifachsig; ~
osobowy (ˌoʂɔbo'wɔ) ⑦ 1 für
 zwei Personen; ~**piętrowy** (ˌpɪ-
 ɕtro'wɔ) ⑦ 1 zweistöckig; ~
ptłowy (ˌptʂɔ'wɔ) ⑦ 1 zwitter-
 artig, Zwitter...; ~**ramienny**
 (ˌrami'e'ɲɔ) ⑦ 1 zweiarmig;
 ~**razowy** (ˌraʂɔ'wɔ) ⑦ 1 zweimalig;
 ~**rekl** (ˌrɛ'ʂɛ) ⑦ 9 zweiseitig;
 ~**roczniak** (ˌro'tʂɲi'aʃ) *m* ① 13¹
 zweijähriges Tier *n*; ✕ Soldat
 mit zweijähriger Dienstpflicht;
 ~**roczny** (ˌɲɔ) ⑦ 1 zweijährig;
 ~**rogł** (ˌro'gɔ) zweiseitig;
 ~**rukka** (ˌru'ʀka) *f* ③ 4²
 Doppelflinte; ~**rząd** (ˌʒɔd) *m*
 ① 25² zweigliedrige Aufstel-
 lung *f*; ~**setny** (ˌʂɛ'tɲɔ) ⑦ 1

- der zweihundertste; **~sieczny** (ˌɕisʲɛˈtʂɨnɨ) ⑦1 zweischiebig; **~stronny** (ˌɕstroˈnɨ) ⑦1 zweiseitig; (obustronny) zweifach, doppelt; **~tomowy** (ˌtomoˈwɨ) ⑦1 zweibändig; **~torowy** (ˌtoroˈwɨ) ⑦1 zweigeleisig, zweispurig; **~tygodnik** (ˌtɨgoˈdnik) *m* ①13² Halbmonatschrift *f*; **~tygodniowy** (ˌdnioˈwɨ) ⑦1 zweimöndentlich; **~tysięczny** (ˌtɨɕiɛˈtʂɨnɨ) ⑦1 der zweitausendste; wojsko *n*-ne ein Heer von zweitausend Mann; **~węglan** (ˌwɔˈɡlan) *m* ①2¹ Doppelfarbenat *n*; **~wiersz** (ˌwʲɛrʂ) *m* ①30² Zweizeiler, Doppelvers; **~wierszowy** (ˌwʲɛrʂoˈwɨ) ⑦1 zweizeilig; aus e-m Doppelvers bestehend; **~złotkowy** (ˌzɫoɕtoˈwɨ) ⑦1 (-wo) zweifilbig; **~znacznik** (ˌɕniaˈtʂɨnik) *m* ①13² zweideutiges (ob. doppel Sinniges) Wort *n*; **~znaczność** (ˌnoɕɕiɕɨ) *f* ④1 Zweideutigkeit, Doppelsinn *m*; **~znaczny** (ˌnɨ) ⑦ (-nie) zweideutig, doppel Sinnig; **~żestwo** (ˌʒɛˈnʲɕtwo) *n* ②1 Doppelehe *f*, Bigamie *f*.
- dya...** (dɨa...) *f*. dja... und dia...
- dybać** (dɨˈbatɕɨ) ⑩4 (na *acc.*) aufklauern (*dat.*).
- dyby** (ˌbɨ) *f/pl.* ③1 Fußeisen *n*, Fußstod *m*; ~ na ręce Handeisen *n*, Handstod *m*.
- dychać** (ˌɕatɕɨ) ⑩1 = dyszeć.
- dychawica** (dɨˌɕawʲiˈtɕa) *f* ③9 Engbrüstigkeit, Atemnot.
- dychawicz|ność** (ˌwʲiˈtɕɨnoɕɕiɕɨ) *f* ④1 kurzer Atem *m*, Engbrüstigkeit; **~ny** (ˌnɨ) ⑦1 engbrüstig, mit kurzem Atem; (o zwierzętach) dämpfig.
- dyc** *P* (dɨtɕɨ) doch, nicht wahr?
- dyg** (dɨk) *m* ①13 Knids.
- dylgać** (dɨˈgatɕɨ) ⑩1, *pf.* ~gnąć (ˌgnɔtɕɨ) ⑩2 knidsen.
- dygnit|arka** (dɨgnʲitaˈrka) *f* ③4² vornehme Frau; **~arski** (ˌɕɕi) ⑦9 Würdenträger...; po ~arsku wie ein Würdenträger, würdevoll; **~arstwo** (ˌɕɕtwo) *n* ②1 hohe Würde *f*; **~arz** (ˌarɕiˈtɕɨ) *m* ①33 Würdenträger.
- dygotać** (dɨgoˈtatɕɨ), *pf.* za~ ⑩11¹ zappeln.
- dyja...** (dɨja...) *f*. dja... u. dia...
- dyktat** (dɨˈktat) *m* ①10¹ Diktatⁿ.
- dykteryjka** (dɨkterʲɨˈjka) *f* ③4² Anekdote, Schurre.
- dyktować** (ˌtoˈwatɕɨ), *pf.* po~ ⑩20 diktieren, vortragen; (rozkazywać) vorschreiben.
- dyl** (dɨk) *m* ①30¹ Diele *f*, Brettn.
- dylować** (dɨkloˈwatɕɨ), *pf.* wy~ ⑩20 dielen, mit Dielen belegen.
- dym** (dɨm) *m* ①3 Rauch; (w statystyce) Rauchfang. [eilig gehen.]
- dymać** (dɨˈmatɕɨ) ⑩1 blasen; *P*
- dymica** (ˌmʲiˈtɕa) *f* ③9 Dampfsäule, Rauchsäule.
- dymić** (dɨˈmʲitɕɨ) (się) ⑩2 rauchen. [m.]
- dymka** (dɨˈmka) *f* ③4² Kanenass
- dymnica** (dɨmniˈtɕa) *f* ③9 Rauchkammer; ♀ Feldbrante; **~lk** (dɨˈmnik) *m* ①13² Rauchstube *f*; (otwór w dachu) Rauchloch *n*; **~y** (ˌnɨ) ⑦1 (-no) raucherig, Rauch...; (dymiący) rauchend; (zadymiony) nach Rauch riechend.
- dynamit** (dɨnaˈmit) *m* ①13² DYNAMIT *n*.
- dyndać** (dɨˈndatɕɨ) ⑩1 baumeln, schaukeln; (wisieć) hängen.
- dylnia** (dɨˈlnia) *f* ③6 Kürbis *m*; **~niowy** (ˌnioˈwɨ) ⑦1 Kürbis...
- dyplom** (dɨˈplom) *m* ①3 Diplom^m *n*, Urkunde *f*; **~ata** (ˌmaˈta) *m* ③17 Diploma^t, Staatsmann; *fig.* schlauer Mensch.
- dyrdać** (dɨˈrdatɕɨ) ⑩1 trippeln; (o koniu) schütteln.
- dyrek|cja** (dɨrɛˈkɕja) *f* ③8 Direktion; **~cyjny** (ˌrɛɕɕɨˈjnɨ)

⑦1 Direktionss...; **tor** (re'tor) *m* ⑦1, **torka** (re'to'rfa) *f* ③⁴2 Direktor *m*, Direktrice *f*; **torstwo** (to'rŕstwo) *n* ③1 Direktorstelle *f*; (dyrektor ze żoną) ②12 Dyrektori samit Gemahlin.
dyscyplina (dũŕŕupli'na) *f* ③1 Disziplin, Zucht; (biez) Geißel; (nauka) Wissenschaft; **arka** (na'rfa) *f* ③⁴2 Disziplinär-untersuchung, -verfahren *n*.
dysk (dũŕk) *m* ①13 Diskus, Wurfscheibe *f* [im Kartenspiel].
dyska (dũ'ŕka) *f* ③⁴2 Behn *f*.
dyskretność (dũŕkre'tnoŕŕi'ŕŕi) *f* ④1 taktvolles Benehmen *n*; (bacznosc) Behutsamkeit; (milczenie) Verschwiegenheit; **ny** (nũ) ⑦1 (-nie) diskre't; (baczny) behutsam, vorsichtig; (względny) voll Rücksicht; (milczący) verschwiegen; (grzeczny) höflich.
dysonans (dũŕo'nans) *m* ①3 Dissonanz *f*, Wißflang.
dyspensa (dũŕpe'nŕa) *f* ③1 Dispens *m*, Erlassung, Erlaß *m*.
dysputa (pu'ta) *f* ③²2 Disputation, Wortstreit *m*.
dystyngowany (tũngowa'nũ) ⑦1 (-nie) vornehm, fein.
dyszeć (dũ'sze'ŕŕi) ⑩19 atmen; (ciężko oddychać) schwer atmen, keuchen; ~ zemstą Rache schmecken.
dyszfel (dũ'sŕhel) *m* ①34 Deichsel *f*; **lowy** (lo'wũ) ⑦1 Deichsel...
dywan (dũ'wan) *m* ①21 Teppich.
dyżur (dũ'ŕur) *m* ①8 Tagdienst; **ny** (Gu'mũ) ⑦1 Tages...; diensthabend.
dzban (dŕban) *m* ①21 Krug, Kanne *f*; **(usz)ek** (dŕba'neŕ, nu'sŕhel) *m* ①21 kleiner Krug; **(k)owy** (k'o'wũ) ⑦1 Krug..., Kannen...
dziać (dŕiatŕi) ⑩17 wirken, striden; ~ się geschehen, sich ereignen, sich zutragen; (odby-

wać się) vorgehen; (~ się dobrze) (er)gehen.

dział (dŕiat) *m* ①2 Greis; (~ kościelny) Kirchendiener; (zebrak) Bettler; (dziadek) Großvater; (antenat) Vorfahr; **ny** Totenfeier *f*; zejść na ~y an den Bettelstab kommen; **ek** (dŕia'beŕk) *m* ①20 Großvater; (staruszek) altes Männchen *n*; (do orzechów) Nußknacker; (w kartach) Strohmaun; **ostwo** (do'ŕtowo) *n* ②1 Bettelarmut *f*; (zebracy) Bettler *pl.*; (dziadek z żoną) ②12 Großeltern *pl.*; **ować** (do'watŕi) ⑩20 betteln; *fig.* im Glend leben; **owski** (do'ŕŕŕi) ⑦9 großväterlich; (zebracy) bettlerisch, Bettler...; po ~owsku wie ein Bettler; **dwka** (dũ'ŕka) *f* ③⁴2 Bettlerin; armes Weib *n*; **unio** (dũ'ni'o) *m* ①51 der liebe Großvater.

działleć (dŕia'dŕŕietŕi) ⑩18 altern. [väterchen *n.*]

działzlo (dŕŕio) *m* ①51 Groß-
dział (dŕiat) *m* ①3 Teil, Anteil; (oddział) Abteilung *f*; ~ wód Wasserscheide *f*.

działacz (dŕiatŕŕ) *m* ①33, **ka** (ka) *f* ③⁴2 Täter(in); (sprawca) Urheber(in); (w zyciu społecznem) Agitator *m*.

działać (iatŕi), *pf.* **z** ⑩13 handeln, tun, tätig sein; (postępować) verfahren; (wplywać) wirken.
działalność (iat'li'noŕŕi'ŕŕi) *f* ④1 Tätigkeit, Wirksamkeit.

działanie (iat'ne) *n* ②13 Handeln, Wirken; (~ lekarstwa) Wirkung *f*; cztery -nia *n/pl.* die vier Rechnungsarten *f/pl.*

działka (dŕia'ŕka) *f* ③⁴2 1. f. działacz. 2. Anteil *m*; (podziałka) Stala.

działo (dŕia'ło) *n* ②1 Geschüß; **wy** (lo'wũ) ⑦1 Geschüß...; (dotyczący podziału) Teilungs...

dzłama (dʃła'ma) ③1, **dzła** (dʃła) ③6 m u. f Bruder Langsam n; fader Mensch m.

dzłamać (dʃła'matʃi) ③1 unappetitlich essen.

dzłanet (dʃła'net) m ①2 Roß n.

dzłarski (dʃła'rʃki) ⑦9 (-ko) wader, tüchtig; **kość** (koʃtʃi) f ④1 Baderkeit, Tüchtigkeit.

dzłatki (dʃła'tki) n/pl. ⑤6 Kinderchen n/pl., liebe Kinder n/pl.; **wa** (wa) f ③1 Kinder n/pl.; Kinderwelt.

dzłasto (dʃł'ʃto) n ②6 Bahnfleisch; **wy** (wo'wu) ⑦1 Bahnfleisch...

dzłcz (dʃłtʃ) f ④8 (dzikość) Wildheit, Rohheit; (zachowanie) rohes Benehmen n; (ludzie) Wilde pl., wilde Horde; (okolica) Wildnis.

dzłzcć (dʃł'tʃetʃi), pf. z. ④18 wild werden, verwildern.

dzłczek (dʃłtʃek) m ①21¹ Wildling; **czyna** (tʃu'ʃna) f ③1 Wildbret n; (dzikie zwierzęta) Wild n. [Speer m, Panze.]

dzłda (dʃł'da) f ③2 Spieß m.

dzłclak (dʃł'tʃlak) m ①13¹ Kind n; (o dorosłym) kindischer Mensch; **clatko** (tʃł'tko) n ②9 Kindchen, Kindelein; **clę** (tʃł) n ②21 Kind; **clęcy** (tʃł'tʃu) ⑦2 Kindes..., kindlich; **cina** (tʃł'na) f ③1 Kleines (armes) Kind n.

dzłcinnieć (tʃł'nnietʃi), pf. z. ④18 kindisch werden.

dzłcinnosć (tʃł'nnosʃtʃi) f ④1 kindisches Wesen n, Kinderei; **clnny** (nu) ⑦1 (-nie) Kindes..., Kinder...; kindlich; (glupi jak dziecko) kindisch; **clństwo** (tʃł'ntʃtwo) n ②1 Kindesalter, Kindheit f; (dziecinne sprawy) Kinderei f; **clobójca** (tʃł'obu'jtʃa) m ③12 Kindesmörder; **clobdżcy** (bu'jtʃu) ⑦4

Kindesmörderisch; **clobójczyni** (tʃł'ni) f ③10 Kindesmörderin; **clobójstwo** (bu'jtʃtwo) n ②1 Kindesmord m; **cliska** (tʃł'ʃka) pl. ②10 unartige, unerträgliche Kinder n/pl.; **cluch** (dʃł'tʃuch) m ①11¹ = dzieciak. [dzieci] Kind.}

dzłcko (dʃł'tʃko) n ②21 (pl.) **dzłdzic** (dʃł'dʃitʃ) m ①33 Erbe; (właściciel dóbr) Gutsherr, -besitzer; **two** (dʃł'tʃtwo) n ②1 (prawo dziedziczne) Erbrecht; (spadek) Erbe, Erbschaft f; (własność) (Erb-)Eigentum.

dzłdziczka (dʃł'tʃka) f ③4² Erbin; (właścicielka dóbr) Gutsherrin; **nosć** (nosʃtʃi) f ④1 Erbllichkeit; **ny** (nu) ⑦1 (-nie) erblich, Erb...

dzłdziczyc (tʃł'tʃi), pf. o. ④12 erben (po instr. von dat.), beerben (acc.); (posiadać) besitzen.

dzłdzina (dʃł'ina) f ③1 Erbe n, Erbgut n; (obszar) Gebiet n, Landstrich m; fig. Gebiet n.

dzłdziniec (dʃł'nietʃ) m ①34² Hof; **lńcowy** (dʃł'ni'tʃo'wu) ⑦1 Hof...

dzłgclowaty (dʃł'gclowa'tu) ⑦7 teerähnlich, teericht; **wy** (tʃł'wu) ⑦1 Teer... [Teer.]

dzłglicć (dʃł'gletʃi) m ①34⁵

dzłje... (dʃł'je...) f. dziać.

dzłje (dʃł'je) m/pl. ①30 (zdarzenia) Begebenheiten f/pl.; (losy) Gescheide n/pl.; (historja) Geschichte f.

dzłjopis (jo'pʃi) m ①2 Geschichtschreiber; **pisarski** (ʃa'rʃki) ⑦9 Geschichtschreiber...; **pisarstwo** (ʃa'rʃtwo) n ②1 Geschichtschreibung f; **pisarz** (pʃ'ʃaʃ) m ①33 = pis. [schichtlich, historisch.]

dzłjowy (dʃł'jo'wu) ⑦1 ge-
dzłklan (dʃł'lan) m ①1² Defa'n; (ksiądz) Decha'nt;

- ~anat** (ˈkaˈnat) *m* ①10¹ Defana't *n*; Dechantei' *f*; **~anja** (ˈkaˈnja) *f* ③8 Defanei; Dechantei; **~ański** (ˈkaˈniʃki) ⑦9 Defan...; Dechanten...; **~aństwo** (ˈstwo) *n* ②1 Defanat; Dechantenwürde *f*.
- dzieleńle** (dʑiɛˈnie) *n* ②13 Teilen, Teilung *f*; (w rachunkach) Division *f*.
- dzieleć** (dʑiɛˈlitʃ), *pf. po.* ⑩3 teilen; (oddzielać) trennen; absondern; (rozdzielać) verteilen; (w rachunkach) dividieren; ~ się (czem z instr.) sich teilen (mit dat. in acc.), teilen (mit dat. et.); (na acc.) bestehen (aus dat.), geteilt werden (in acc.).
- dzielnia** (dʑiɛˈɲa) *f* ⑦1 Divi'de'nd *m*; **~nica** (ˈniʦka) *f* ③9 (Stadt-)Viertel *n*, Stadtteil *m*, Bezirk *m*; **~nicowy** (ˈtʃoˈwu) ⑦1 Bezirks..., Viertel...; **~nik** (ˈnik) *m* ①13² Divi'sor.
- dzielnosć** (dʑiɛˈnoʃki) *f* ④1 Tapferkeit, Mut *m*; (~ charakteru etc.) Tüchtigkeit, Trefflichkeit; (skuteczność) Wirksamkeit; **~ny** (ˈnu) ⑦1 (-nie) tapfer, mutig; (silny) tüchtig, trefflich, wacker; (skuteczny) wirksam.
- działko** (dʑiɛˈko) *n* ②9 Werkchen; **~o** (dʑiɛˈlo) *n* ②1 (czyn) Tat *f*; (słtwór) Werk.
- dziennie** (dʑiɛˈnnie) täglich; **~nik** (ˈnik) *m* ①13¹ Tagebuch *n*; (gazeta) Tageblatt *n*, Journal *n*, Zeitung *f*, Blatt *n*; **~nikarski** (ˈkaˈrʃki) ⑦9 Journalisten..., journalistisch; po -sku journalistenmäßig; **~nikarstwo** (ˈstwo) *n* ②1 Journalistik *f*, Zeitungswesen; **~nikarz** (ˈniˈkaʃ) *m* ①33 Journalist; **~ny** (ˈnu) ⑦1 Tages..., Tag(e)...
- dzień** (dʑiɛˈni) *m* ①34¹² (pl. dni) Tag. [beim Striden.]
- dzierzg** (dʑiɛrʃ) *m* ①13 Knoten
- dziergać** (dʑiɛˈrgatʃ) ⑩3 flöp-peln, schlingen; (obszywać) benähen. [Haubenlerche.]
- dzierlatka** (dʑiɛˈriaˈtka) *f* ③4²
- dzierzawa** (dʑiɛrʃaˈwa) *f* ③1 Pacht; (posiadłość) Besitztum *n*, Besizung; **~ca** (ˈtʃa) *m* ③12 Pächter; **~czy** (ˈtʃy) ⑦4 Pacht...; Gram. zaimek *m* ~czy besizanzeigendes Fürwort *n*.
- dzierzawic** (ˈgaˈwiʦki), *pf. wy.* ⑩2 pachten; k-u: in Pacht geben; (posiadać) besitzen.
- dzierzawny** (ˈwnu) ⑦1 Pacht...
- dzierzba** (dʑiɛˈrʃba) *f* ③1 Boof. Würger *m*. [Hocheln, abrifseln.]
- dzierzgac** (dʑiɛˈrgatʃ) ⑩3 |
- dzierzyciel** (dʑiɛrʃiˈtʃiel) *m* ①29. **~ka** (ˈtʃka) *f* ③4² Inhaber(in).
- dzierzyc** (dʑiɛˈrʃitʃi) ⑩12 inne-haben; (trzymać) (fest)halten.
- dziesiątak** (dʑiɛʃiˈtak) *m* ①13² Zehnheiler- (od. Zehnkreuzer-) Stück *n*; **~tek** (ˈtɛk) ①21¹ b zehn Stück, Zehner; **~tek** lat Fahrzehrut *n*; **~tka** (ˈtka) *f* ③4² (die Zahl) Zehn, Zehner *m*; (pieniądz) Zehnfronennote, Zehnmarkschein *m*; **~tkowac** (ˈkoˈwatʃi) ⑩20 dezimieren; (dzielić) in zehn Teile teilen; fig. lichten, massenhaft töten; **~ty** (ˈtu) ⑦7 der zehnte.
- dziesięcina** (dʑiɛʃiˈtʃiˈna) *f* ③1 Zehnt *m*.
- dziesięcio...** (dʑiɛʃiˈtʃio...) in 38gn zehn...; **~dniowy** (ˈdniˈwu) ⑦1 zehntägig; **~godzinny** (ˈgoˈdʑiˈnnu) ⑦1 zehnstündig; **~kąt** (ˈtʃoˈt) *m* ①10 Zehneck; **~kąt-ny** (ˈkɔˈtnu) ⑦1 zehneckig; **~krot-ny** (ˈtroˈtnu) ⑦1 (-nie) zehnuma-lig, zehnfach; **~lecie** (ˈlɛtʃiɛ) *n* ②15 Deze'nnium, zehn Jahre *pl.*; **~letni** (ˈlɛtˈni) ⑦13 zehnjährig; **~miesięczny** (ˈmiɛʃiˈtʃnu) ⑦1 zehnmouatlich; ~

- raki** (ra'fi) ⑦9 (-ko) zehnerlei, zehnfach.
- dziesięcioro** (dšieš'itšjo'ro) ⑧10 zehn Stück (verschiedener Art ob. verschiedenen Geschlechtes).
- dziesięcio...** **tysięczny** (tšieš'itšnu) ⑦1 der Zehntausendste; **złotówka** (zlotu'sfa) f ③4² Zehnguldenstück n.
- dziesięciu** (tšju) ⑧4 zehn (nur von männlichen Personen).
- dziesięć** (dšieš'itš) ⑧4 zehn; **kroć** (krotš) zehnmal.
- dziesiętnik** (šieš'tnik) m ①14 Vorsteher einer Abteilung von zehn Mann; **ny** (ntu) ⑦1 Dezima'l...
- dziewa** (dše'wa) f ③1 Maid.
- dziewanna** (wa'nna) f ③1 Königsferge.
- dziewczątka** (dšeštšq'tko) n ②9 kleines Mädchen; **ęć** (tšč) n ②18 Mädchen; **ęcy** (tšč'tš) ⑦2 Mädchen...; po ęcem Mädchenhaft; **yna** (tšč'na) f ③1 Mädchen n; (panna) Jungfer; **y(ni)sko** (tšč'u'sko, tšč'un'i'sko) n ②10¹ großgewachsenes (ob. häßliches) Mädchen; Dirne f; **ynka** (tšč'u'fa) f ③4² kleines Mädchen n.
- dzieweczka** (dšiewe'tšča) f ③4² (hübsches, kleines) Mädchen n.
- dziewiątka** (w'q'ta) f ③4² (die Bah) Nenn; **y** (tu) ⑦7 der Neunte; **a godzina** neun Uhr.
- dziewiąca** (w'i'tša) f ③9 Zungfrau; **ictwo** (w'i'tštwo) n ②1 Zungfernschaft f; (= **iczość** [w'i'tšoč'itš] f ④1) Zungfräulichkeit; **lczy** (w'i'tšč) ⑦4 (-czo) Zungfrau(en)..., jungfräulich; **lczy las** m Urwald.
- dziesięcio...** (w'i'd'itšjo...) in Bfgen neun...; **dniowy** (dnio'wu) ⑦1 neuntägig; **godzinny** (gobš'i'mu) ⑦1 neunstündig; **krotny** (kro'tnu) ⑦1 neun-
- malig, neunfach; **letni** (le'tni) ⑦13 neunjährig; **miesięczny** (mieš'itšnu) ⑦1 neunmonatlich; **nogi** (no'gi) ⑦8 neunfüßig; **raki** (ra'fi) ⑦9 (-ko) neunertei, neunfach.
- dziewięciornik** (w'i'd'itšjo'rnif) m ①13² Weberblume f.
- dziewięcioro** (ro) ⑧15 neun Stück (verschiedener Art ob. verschiedenen Geschlechtes).
- dziewięciu** (tšju) ⑧4 neun (nur von männlichen Personen).
- dziewięć** (dšie'w'i'd'itš) ⑧4 neun; **dziesiąt** (dšie's'itš) ⑧6 neunzig (nur von Weibern, Tieren, Sachen); **dziesiąty** (š'itš'tu) ⑦7 der neunzigste; **dziesięcioletni** (dšieš'itšjo'le'tni) ⑦13 neunzigjährig; **dziesięciu** (š'itš'ju) ⑧6 neunzig (nur von männlichen Personen); **kroć** (krotš) neunmal; **set** (šet) ⑧9 neunhundert; **setny** (še'tnu) ⑦1 der neunhundertste.
- dziewiętnastoletni** (dšiew'i'd'itšjo'le'tni) ⑦13 neunzehnjährig; **u** (na'stu) ⑧5 neunzehn (nur von männlichen Personen); **y** (tu) ⑦7 der neunzehnte.
- dziewiętnaście** (na'sitšje) ⑧5 neunzehn (nur von Weibern, Tieren, Sachen). [deburg n.]
- Dziewin** (dšie'win) m ①2¹ Mag-}
- dziewiąka** (dšie'sfa) f ③4² Magd, Dienstmagd; (dziewczyna) Mädchen n; (uliczna) Dirne; **karz** (kaš) m ①33 Schürzenjäger.
- dziewoja** (dšiewo'ja) f ③7 Maid.
- dziewośląb** (wo'slq'mb) m ①25 Brautwerber; **stębić** (š'itš'bitš) ②2 um ein Mädchen werben.
- dziewucha** (wu'ča) f ③3 Maid; **uszka** (wu'sča) f ③4² Mägglein n.
- dzieł(ka)** (dše'qa, dše'sča) f ③9 (③4²) Badtrog m.

działcielina (dʑiãtʂɛli'na) f ③1 (koniczyna) roter Wiesenfleece m; (macierzanka) Thymian m.

działciół (dʑiã'tʂiol) m ①2 Specht. [Engelwurz f.]

działgłel (dʑiã'gʲeli) m ①34

dzięka (dʑiã'ka) f ③4¹ meist pl. dzięki Dank m; składać dzięki Dank abstellen; dzięki Bogu! Gott sei Dank.

dziękczynny (dʑiã'tʂɨu'nnɨ) ⑦1 Dank(sagung)s...

dziękować (ˈko'watʂi), pf. po~ ①20 (k-u za acc.) danken (j-m für acc.); się bedanken (bei j-m für acc.); (~ za urząd) das Amt niederlegen. [n, Gber.]

dzik (dʑiɕ) m ①13¹ Wildschwein

dzilki (dʑi'i'ki) ⑦9 (-ko) wild, roh, a. Wild; (bojaźliwy) scheu; (o ludziach) menschenfurcht; (dziwny) sonderbar; ~kość (ˈkoʂtʂi) f ④1 Wildheit, Roheit; ~kus (ˈkus) m ①2 wilder Mensch.

dzionek (dʑio'nek) m ①21¹ (der liebe) Tag.

dziopa (dʑio'pa) f ③1 junges Mädchen n, Badfisch m.

dziób (dʑiup) m ①2¹ Schnabel; (znak po ospie) Blatternarbe f.

dziobać (dʑiu'batʂi) ①4, pf. po~ ob. **dziobnąć** (ˈbɨnɨtʂi) ⑩2 mit dem Schnabel piden ob. haben; fig. i-m e-n Fieβ verfezen; ~ się się schnäbeln.

dzióbak (ˈbak) m ①13¹ Zool. Schnabeltier n; ♂ Spitzhammer; ~baty (ˈba'tɨ) ⑦7 (-to) Blatternarbig; ~bek (dʑiu'bek) m ①21¹ Schnäbelchen n; (calus) Schmäzchen n.

dziobnąć s. dziobać.

dziobowaty (dʑiubowa'tɨ) ⑦7 (-to) schnabelähnlich; ~wy (ˈbo'wu) ⑦1 Schnabel...

dziyrt (dʑi'i'rüt) m ①10¹ (Wurf-) Speiß.

dzisiejczy (dʑi'ʂi'e'jʂɨ) ⑦11

heutig, vom heutigen Tage; (tegozesny) mobe'ru, modisch.

dziś (dʑi'ʂi), **dzisiaj** (ˈʂi'aj) heute.

dziupło (dʑiu'plo) n ②6 Loch n im Baume. [(luka) Süde.]

dziura (dʑiu'ra) f ③2³ Loch n; **dziurawic** (dʑiura'witʂi), pf. **prze~** ②2 (durch)löchern, Löcher machen; ~ się löcherig werden, Löcher bekommen.

dziurawość (ˈwoʂitʂi) f ④1 Löcherigkeit; ~awy (ˈwu) ⑦1 (-wo) löcherig, durchlöchert; ~eczka (ˈro'tʂka) f ③4² ganz kleines Loch n, Pöchlein n; ~ka (dʑiu'rka) f ③4² (kleines) Loch.

dziurkować (ˈko'watʂi), pf. po~ ①20 kleine Pöcher machen.

dziurkowalność (ˈwa'toʂitʂi) f ④1 Löcherigkeit; ~tościał Porofita't; ~ty (ˈtɨ) ⑦7 (-to) löcherig, porös. [(+bing) n.]

dziw (dʑiɨ) m ①3 Wunder

dziwacki (ˈwa'tʂɨ) ⑦9 (-ko) wunderbar, seltsam, sonderbar.

dziwactwo (ˈwa'tʂtwo) n ②1 wunderliches Wesen, Grille f.

dziwaczeć (ˈwa'tʂetʂ), pf. z~ ①18 wunderbar (ob. grillenhaft) werden.

dziwaczka (ˈwa'tʂka) f ③4² grillenhaftes (ob. launenhaftes) Weib n, Grillenfängerin; ~ność (ˈnoʂtʂi) f ④1 Wunderlichkeit, Sonderbarkeit, wunderliches Wesen n; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) = dziwacki. [ber(ing) n.]

dziwadło (ˈwa'dło) n ②6 Wunder

dziwak (dʑi'wak) m ①14 wunderlicher Mensch, Sonderling.

dziwer (ˈwer) m ①22 Damaszierung f. [①20 damaszieren.]

dziwerować (ˈro'watʂi), pf. po~ **dziwić** (dʑi'i'witʂi), pf. z~, za~ ③2 wundern; ~ się, **dziwować** (ˈwo'watʂi) ①20 ię (dat.) sich wundern (über acc.), bewundern (acc.).

dziw|nie (dʃi'wnie) wunderbar; (osobliwie) sonderbar, seltsam, oft wunder...; ~no (no): ~no mi jest eš mundert mich, eš nimmt mich wunder; ~nošć (nošć) f ④1 Wunderbarkeit; Sonderbarkeit; ~ny (ny) ⑦1 wunderbar; (dziwaczny) wunderbarlich, seltsam, sonderbar.

dziwo (dʃi'wo) n ②1 Wunderding, Wundererscheinung f; ~lęg (wo'łę) m ①13 Wundertier n; (potwór) Ungeheuer n, Schenſal n; ~ta (ta) f ③2²: to nie ~ta! kein Wunder!; ~twór (tfur) m ①26 Ungeheuer n, Schenſal n; ~wać (watʃi) się ④20 = dziwić się; ~wisko (womi'ško) n ②8 wunderliche Erscheinung f, Wunder(ding).

dzwon (dʃwon) m ①3 Glocke f; ~arz (dʃwo'naʃ) m ①33 Glockengießer; ~ek (neš) m ①21^b Glöckchen n, Schelle f, Klingel f; & Glockenblume f.

dzwonić (nitiʃi), pf. za~ ④1 läuten, ſchellen, klingeln; ~zębami mit den Zähnen klappern; dzwoni mi w uszach die Ohren klingen mir.

dzwon|ka (dʃwo'nka) f ③4² Kartenspiel: Schelle; ~ki (ki) m/pl. ①21¹ Bartkläppchen n der Hühner; ~ko (ko) n ②9 Schmitte f von e-mʃiſche; ~kowały (kowa'tu) ⑦7 (-to) glödenförmig; ~kowy (ko'wu) ⑦1 Schellen...; ~ne

(ne) n ⑦21 Glockengebüſch f; ~nica (ni'tka) f ③9 Glockenturm m; ~nik (niš) m ①14 Glöckner.

dzwono (dʃwo'no) n ②1 Radſelgef. **dzyndzyk** (dʃu'ndʃu) m ①13 Quaste f. [za~ ④19 klingen, tönen.] **dźwięczeń** (dʃwi'ę'tſchetʃi), pf. **dźwięczność** (nošć) f ④1 (Bohl-)Klang m, Sieblichkeit des Tones; ~ny (ny) ⑦1 (-nie) wohlklingend, klangvoll.

dźwięk (dʃwi'ęk) m ①13 Klang, Ton, Schall.

dźwigać (dʃwi'gacʃi) ④1, pf. ~nąć (nęcʃi) ⑩2 (nosić) tragen; (podnosić) (empor)heben; (budować) bauen; ~ się ſich aufrichten, ſich erheben.

dźwigar (gar) m ①8 Träger; ~arka (ga'rka) f ③4² Winde; ~nia (dʃwi'gni'a) f ③6³ Hebel m; (zóraw) Kran m; ~nik (niš) m ①13² Hebelſtange f, Schwenkel. [(Ńtuš).]

Dżwina (dʃwi'na) f ③1 Düna **dżdżownica** (dʒdʒowni'tka) f ③9 Regenwurm m; ~y (dʒdʒo'wu) ⑦1 Regen...

dżdż (dʒdʒu) ④12 (się) eš nieselt; ~sty (dʒdʒu'stu) ⑦7 (-to) regneriſch, Regen...

dżet (dʒet) m ①10¹ Zett n, ſchwarzer Bernſtein.

dźgać (dʒgacʃi) ④1, pf. ~nąć (nęcʃi) ⑩2 = żgać.

dżum|a (dʒu'ma) f ③1 Pest; ~owy (mio'wu) ⑦1 Peſt...

E

echo (e'cho) n ②8 Echo, Widerhall m.

edukac|ja (edu'ka'tka) f ③8 Erziehungs... **edukacyjny** (eduk'jny) ⑦1 Erziehungs...

edykt (e'dukt) m ①10¹ Ebi'kt n, Befehl.

Egipt (e'gipt) m ①10¹ Ägypten n; ~cjanin (tkja'nin) m ①40 Ägypter; ~ski (ski) ⑦9 (polski) ägyptiſch.

egzamin (egsa'min) m ①19 Prüfung f, Examen n; ~acyjny (nakt'jny) ⑦1 Prüfungs...

egzaminować (egsaminow'watʃi),
pf. *prze~* ⑩20 prüfen.

egzemplarz (egse'mplʌʃ) *m*
①33 Exempla'r *n*; (okaz)
Muster *n*. [Mahnung.]

egzorta (egso'rta) *f* ③2² Er-
zotyczny (egsotú'tʃónú) ⑦1
(-nie) ero'tisch, ausländisch.

e](ze)l (e'j[ʒe)ei (sieh doch)!

ekonom (eko'nom) *m* ①1 Ber-
walter; ~ja (no'mia) *f* ③8
Ökonomie, Wirtschaftslehre;
(oszczędność) Sparsamkeit.

ekran (e'fran) *m* ①3 Sichtschirm.

ekspens (e'ʃpens) *m* ①3 Aus-
gabe *f*; Auslagen *pl.*, Kosten *pl.*

ekspensować (ʃpo'watʃi), *pf. wy~*
⑩20 ausgeben.

eksperyment (ʃperú'ment) *m*
①19 Experime'nt *n*, Versuch.

eksportacja (ʃporta'tʃja) *f* ③8:
~ zwłok Reichenbegängnis *n*.

ekspres (e'ʃpreʃ) *m* ①4 Dienst-
mann.

eksternista (eʃterni'sta) *m*
③17, ~ka (ʃta) *f* ③4² Ex-
terne(r). [Equipa'ge *f*, Wagen.]

ekwipaż (e'kwip'aʃ) *m* ①30

ekwiwalent (e'kwilwa'lient) *m*
①10¹ Äquivalente'nt *n*.

elaborat (elabo'rat) *m* ①10¹
Ausarbeitung *f*.

elastyczność (elastú'tʃ-
noʃtiʃ) *f* ④1 Elastizität,
Spannkraft; ~ny (nú) ⑦1
(-nie) ela'stisch. [n.]

Elbląg (e'łbłɔg) *m* ①13² Elbing

elegancki (elega'ntʃi) ⑦9
(-ko) elegant, geschmackvoll, fein.

elegant (ele'gant) *m* ①9 Stüber,
Ged; ~ka (ga'ntka) *f* ③4²
Modedame.

elgantować (ganto'watʃi) *się*,
pf. wy~ *się* ⑩20 sich putzen.

elekcja (ele'ktʃja) *f* ③8 Wahl;
~yjny (tʃú'jnu) ⑦1 Wahl...

elekt (e'lekt) *m* ①9 der Neu-
erwählte.

elektor (ele'ktor) *m* ①7¹ Wäh-
ler, Kurfürst; ~at (to'rat) *m*
①10¹ Kurfürstentum *n*; ~ski
(ʃʃi) ⑦9 Kur..., kurfürstlich;
~stwo (ʃtwo)n ②1 Kurfürsten-
tum, Kurwürde *f*.

elektryczność (trú'tʃchnoʃtiʃi)
f ④1 Elektrizität; ~ny (nú)
⑦1 (-nie) ele'ktrisch.

element (ele'ment) *m* ①19
Eleme'nt *n*, Grundstoff; *pl.* ~a
nauki Anfangsgründe; ~arz
(me'ntaʃ) *m* ①30² Zibel *f*.

elewator (elawa'tor) *m* ①8¹
Aufzug. [n, Heiltrant.]

eliksyr (eli'ktür) *m* ①8 Elixir'

elita (eli'ta) *f* ③2² Auslese.

Elżbieta (elʒbi'e'ta) *f* ③2² Eli-
sabeth. [n, Schmelzarbeit.]

emalja (ema'lja) *f* ③8 Email

emancypantka (emantʃupa'ntka)
f ③4² emanzipiertes Frauen-
zimmer *n*. [Sinnbild *n*.]

emblem (embli'e'mat) *m* ①19

emeryt (eme'rüt) *m* ①19 Aus-
gebiente(r), Pensionist; ~alny
(ta'lnú) ⑦1 Pensions...; ~ka
(nú'tka) *f* ③4² Pensionistin;

~ura (tu'ra) *f* ③2³ (pensja)
Ruhegehalt *n*; (stan) Ruhestand
m; podać się na ~urę in Pen-
sion gehen. [mittel *n*.]

emetyk (eme'tik) *m* ①13 Brech-

emigracja (emigra'tʃja) *f* ③8
Auswanderung; (emigranci)

Emigranten *m/pl.*, Auswan-
derer *m/pl.*; ~cyjny (tʃú'jnu)
⑦1 Auswanderungs...

emigrant (emi'grant) *m* ①9, ~ka
(emigra'ntka) *f* ③4² Auswan-
derer(in).

emigrować (gro'watʃi), *pf. wy~*
⑩20 auswandern.

emisariusz (ʃa'rjuʃ) *m* ①33
Emissär, Sendbote.

emocja (emo'tʃja) *f* ③8 Auf-
regung. [Wetteifer *m*.]

emulacja (emul'a'tʃja) *f* ③8

encyklopedja (entšy'flope'dja) f ③8 Enzyklopädie, Konversationslexikon n. [wie, Bišo'rie.]
endywja (endü'wja) f ③8 Endi-
enema (ene'ma) f ③1 Klisier n.
energja (ene'rgja) f ③8 Energie, Tatkraft.
entuzjizm (entu'fjazm) m ①3 Enthusiasmus, Begeisterung; ~owac (~mo'watšj) sie ①20 begeistert (od. entzündt) werden.
epilcki (epi'tški) ⑦9, ~czny (~tšnú) ⑦1 episch.
epigram (epi'gram) m ①3 Epigramm n, Sinngedicht n.
epikurejczyk (epikure'jtschú) m ①14 Epikureer.
epitet (epi'tet) m ①10¹ Epitheton n, Beiwort n.
epizod (~sot) m ①6 Episode f.
epokla (epo'fa) f ③4¹ Epoche, Zeitabschnitt m; ~owy (~to'wú) ⑦1 epochemachend.
epolet (epo'let) m ①10¹ Epau-
 le'tte f, Achselband n.
epopeja (epope'ja) f ③8 Epos n.
epuzer (epu'zer) m ①7 Heiratskandidat. [Ůra.]
era (e'ra) f ③2³ Zeitrechnung,
Ernest (e'rnešt) m ①9 Ernst.
erotyeczny (erotú'tšnú) ⑦1 erotisch; ~tyk (ero'túš) m ①13² Liebesgedicht n; (osoba) Erotiker.
erudycja (erudú'tšja) f ③8 Gelehrsamkeit; ~yt (eru'bút) m ①9 Gelehrter.
es (eš) m ①3: nur pl. esy floresy Schnörkel m/pl., Arabesken f/pl. [fo'ut, Disko'nt.]
eskont (ešfont) m ①10¹ Es-
eskontowac (~to'watšj), pf. z ①20 eskontieren, abrechnen.
eskułap (ešku'lap) m ①4 scherzhaft: Urzt.
Estera (ešte'ra) f ③2³ Esther.
estetka (ešte'ta) m ③17 kunstsinziger Mensch; ~yczny (ešte-tú'tšnú) ⑦1 (-nie) ästhetisch,

geschmackvoll, schön; ~yk (ešte-túš) m ①14 Ästhetiker; ~yka (~tu'fa) f ③4¹ Ästhetik.
Estonja (ešto'nja) f ③8 Esth-
etl (et) aber! [land n.]
etap (e'tap) m ①3 Etappe f, Rastort; ~owy (~po'wú) ⑦1 Etappen...
etat (e'tat) m ①10¹ Eta't, Staatsüber-schlag; (stan) Statu'tus; ~owy (~to'wú) ⑦1 Statist..., etatismäßig. [stell n.]
etażerka (etaže'rka) f ③4² Ges-
eter (e'ter) m ①8 Äther; ~yczny (~ru'tšnú) ⑦1 Äther...; (lozny) ätherisch, geistig.
etiuda (e'tu'da) f ③2 Etüde.
etyczny (e'tú'tšnú) ⑦1 (-nie) ethisch; ~ka (~ka) f ③4¹ Ethik, Sittenlehre.
etykieta (e'túš'e'ta) f ③2² Etikette; (napis) Auf-schrift; (naksiažce) Rücken-schildchen n; (obyczaje dworskie) Hofzeremoniell n, Hofbrauch m; (grzeznosć) Höflichkeit; ~alnosć (~ta'lnoš'tšj) f ④1 Beobachtung der Höflichkeiten.
Eugenja (euge'nja) f ③8 Eugenie; ~jusz (~juš) m ①33 Eugen.
Europa (euro'pa) f ③1 Europa n; ~e|czyk (~pe'jtschúš) m ①14 Europäer; Zejski (~pe'jšti) ⑦9 (po -sku) europäisch.
ewakuacja (ewakua'tšja) f ③8 Räumung.
ewangielicki (ewangiel'i'tšti) ⑦9 evange-lisch; ~lik (~gje'liš) m ①14 Evangelische(r), Protestant; ~lista (~liš'ta) m ③17 Evangelist; (zebraz) Evangelis-manu; ~lja (~gje'lja) f ③8 Evangelium n. [ewangielja.]
ewanielja (ewanie'lja) f ③8 =
ewentualnosć (ewentua'lnoš'tšj) f ④1 Eventualität; ~ny (~nú) ⑦1 (-nie) eventuell.
ex... (eš..., ešj...) f. egz..., eks...

F

fabry|czny (fabrŭ'tŝchnŭ) ⑦1 (-nie) Fabrik..., fabrikmäßig; **ka** (ka) f ③4¹ Fabrik; (budowa) Bau m; (gmach) großes Gebäude n; **kacja** (ka'tŝja) f ③8 Fabrizierung, Verfertigung; **kant** (brŭ'kant) m ①9 Fabrika'nt; **kat** (kat) m ①10¹ Fabrika't n, Erzeugniß n.

fabrykować (ko'watŝi), pf. s. ⑩20 fabrizieren, verfertigen; (podrabiać) fälschen.

fabuła (fa'buła) f ③1 Fabel, Märchen n; (trosć) Fabel, Inhalt m.

facel|ja (fatŝe'tŝja) f ③8 Spaß m, Scherz m; **Jonat** (jo'nat) m ①9, **Jonista** (jonli'ŝta) m ③17 Spaßmacher.

facet (fa'tŝet) m ①9 Stutzer, Ged; (mężczyzna) Mann, Herr; wesoly ~ lustiger Passagier; **ka** (tŝe'tŝa) f ③4² Frauensperson.

fach (faŝ) m ①13 Fach n; (prze-groda a.) Abteilung f; **owlec** (ko'wleŝ) m ①37 Fachmann; **owy** (ko'wŭ) ⑦1 (-wo) Fach...

facjata (fatŝja'ta) f ③2² Fassade, Vorderseite; (poddasze) Dachstube; (twarz) Gesicht n.

facjon|da (je'nda) f ③2 Tausch (-händel) m; (interes) Geschäft n; (trymark) Schacherei; **darz** (dasz) m ①33 Tauschhändler, Spelulant; (oszust) Schacherer, Schwindler; **dować** (bo'watŝi) ⑩20 Tauschhandel treiben; Geschäfte machen; (mieniać) (um)tauschen.

fafuła (fafu'ła) m ③18² Taugenichts, Faulenzler; (głupiec) Tropf, Simpel.

fagas (fa'gaŝ) m ①2 (służący) Diener; (pogardliwie) Denun-

zia'nt; **ostwo** (ŝo'ŝtwo) n ②1 Angeberei f; **ować** (ŝo'watŝi) ⑩20 klagen, denunzieren.

fa|got (fa'got) m ①10¹ Fago'tt n.

faja (fa'ja) f ③7 große Tabakspfeife; fig. Lölpel.

fajans (fa'janŝ) m ①3 Fayence f; pl. ~ Sachen f/pl. aus F.; **owy** (ŝo'wŭ) ⑦1 Fayence...

faj|czany (fajtŝa'nŭ) ⑦1 Pfeifen...; **czarnia** (tŝa'rn'a) f ③6³ Rauchstube.

fajdać P (fa'jbatŝ) ⑩1 die Notdurft verrichten.

fajeczka (faje'tŝka) f ③4² (Tabakŝ-)Pfeifchen n.

fajerka (faje'rka) f ③4² Kohlen-, Blut-beden n. [de f.]

fajf (fajf) m ①3 Empfangstun- }

fajk|la (fa'jka) f ③4² (Tabakŝ-) Pfeife; **owy** (ko'wŭ) ⑦1 Pfeifen...

fajtl (fajt) huŝk b; futŝ!

fajtać (fa'jtatŝ) ⑩1 in beständiger Bewegung sein; ~ nogami mit den Füßen schlenkern; ~ ogonem webeln.

fakt (fakt) m ①10¹ Tatsache f.

faktor (fa'tor) m ①7¹, **ka** (to'rka) f ③4² Makler(in); **ne** (ne) ⑦21 Maklerlohn m.

faktorować (faktoro'watŝi) ⑩20 Makler sein, mäkeln.

faktor|skl (to'rŝki) ⑦9 (po-sku) Makler..., wie ein Makler; **stwo** (ŝtwo) n ②1 Maklergeschäft.

faktyczny (faktŭ'tŝchnŭ) ⑦1 (-nie) tatsächlich, erwiesen.

fakultet (faku'łtet) m ①10¹ Fakultät f.

fala (fa'ła) f ③5 Welle, Woge.

falba|na (fal'ba'na) f ③1 Falbel, Faltenfaun m; **niasty** (ni'a-ŝtŭ) ⑦7 falbelförmig; (z falbana) mit Falbeln umsäumt.

fallisty (fałli'ŝtū) ⑦7 (-to) wellenartig; (pelen fal) wogend; **ować** (ˈɔ'watɕi) ⑪20 wogen, wallen; (o morzu) Wellen schlagen; **owanie** (ˈɔ'wa'nje) n ②13 wellenförmige Bewegung f; Wogen; **owy** (ˈɔ'wū) ⑦1 (-wo) wellenförmig, Wellen...
fałd (falt) m ①6, **fałdeczka** (fałbe'tɕka) f ③4², **fałdzik** (fał'ɔ'ɕik) m ①13² Falte f; przysiąść fałdów eifrig arbeiten an (dat.).
fałdować (ˈɔ'watɕi), pf. s. **po** ⑪20 in Falten legen, falten.
fałdzistość (fałɕi'ŝtoɕiɕi) f ④1 Faltigkeit; **ty** (tū) ⑦7 (-to) faltig, faltenreich.
falsz (fałɕ) m ①30 Falschheit f; (nieprawda) Unwahrheit f, Lüge f; (falszerstwo) Fälschung f; ♪ falscher Ton; **erka** (ˈɕe'rta) f ③4² Fälscherin; **erski** (ˈɕti) ⑦9 (-ko) Fälscher...; falsch; **erstwo** (ˈɕtwo) n ②1 Fälschung f.
falszerz (fał'ɕeɕ) m ①33 Fälscher; Lügner; ~ monet Fälschmünzer.
falszować (fał'ɕo'watɕi), pf. **po** s. ⑩20 fälschen.
falszowanie (ˈɕwa'nje) n ②13 Fälschung f; **ywość** (ˈɕū'woɕiɕi) f ④1 Falschheit, Unwahrheit; **ywy** (ˈɕū'wū) ⑦1 (-wie u. -wo) falsch; (nieprawdzy) unrichtig; (podrobiony) unecht; (klamliwy) lügenhaft; (nie-szczery) nicht aufrichtig.
fama (fa'ma) f ③1 Gerücht n.
familijny (famili'jnū) ⑦1 (-nie) Familien...
familja (famii'lja) f ③8 Familie.
familjant (ˈmi'ljant) m ①9, **ka** (ˈja'ntka) f ③4² Mann m ob. Frau f von vornehmer Herkunft; (krewny) Verwandte(r).
fanaberja (fanabe'rja) f ③8 Bieterei; robić -je großtun.

fanfaron (fanfa'ron) m ①1⁴ Aufschneider; **ować** (ˈno'watɕi) ⑪20 großtun, prahlen.
fant (fant) m ①10 Pfand n; (rzecz) beschwerliches Ding n; gra f w y Pfänderspiel n.
fantałsta (fanta'ɕta) m ③17 Phantast, Schwärmer; **zyjny** (ˈju'jnū) ⑦1(-nie) phantastisch.
fantować (fanto'watɕi), pf. **za** ⑪20 pfänden; (zastawiać) in Pfand geben, verpfänden.
fantownik (ˈnit) m ①14 Pfandleiher; (lichwiarz) Wucherer; y (ˈwū) ⑦1 Pfand... [Kirche.]
fara (fa'ra) f ③2³ Pfarre, Pfarr-
farba (fa'rba) f ③1 Farbe; (krew) Schweiß m; **biarnia** (ˈbia'rnja), **biernia** (ˈbie'rnja) f ③6³ Färberei, Färbearbeit; **biarz** (ˈbiaɕ), **bierz** (ˈbieɕ) m ①33 Färber; **bierski** (ˈbie'rɕti) ⑦9 Farbe(r)...; **bierstwo** (ˈɕtwo) n ②1 Färbekunst f.
farbka (fa'rpa) f ③4² Waschblau n.
farbować (farbo'watɕi), pf. **po** s. ⑩20 färben; (mit Farbe) anstreichen; sukno farbuje das Tuch färbt ab; zwierz farbuje das Wild schweift.
farfurja (farfu'ra) f ③2³ Steingut n; **owy** (ˈro'wū) ⑦1 Steingut... [③17 Pharmazeu't.]
farmaceuta (farmatɕe'uta) m
farmazon (ˈma'fon) m ①4 Freimaurer; **oński** (ˈso'nɕti) ⑦9 Freimaurer...
farny (fa'rnū) ⑦1 Pfarr...
farsa (fa'rɕa) f ③1 Schwanke, Pöffe.
farsz (farɕ) m ①30 Füllsel n.
fartułch (fa'rtuɕ) m ①12¹, **szek** (ˈtu'ɕeɕ) m ①21^{1b} Schürze f, Schürzchen n; **szkowy** (ˈɕto'wū) ⑦1 Schürzen...
faryzejski (faruɕe'jɕti) ⑦9 = faryzeuszowski.

faryzousz (farúse'usç) *m* ①33 Pharisäer; *fig.* Heuchler, Scheinheiliger; ~ostwo (asço'ßtwo) *n* ②1 Pharisäertum; *fig.* Scheinheiligkeit *f*; ~owski (asço'ßki) ⑦9 (po -sku) pharisä'isch; *fig.* heuchlerisch. [*fig.* Didwanst *m.*]
fasa (fa'ßa) *f* ③1 Faß *n*, Tonne; }
fascykul (fasçtçü'kul) *m* ①3 Faszi'fel, (Alten-)Bündel *n*.
faskia (fa'ßka) *f* ③42 Fäßchen *n*; ~owy (asço'wü) ⑦1 Faß...
fasolia (faso'lia) *f* ③5, ~ka (asça) ③42 Fiole, Bohne; ~(k)owy (asço'wü) ⑦1 Bohnen...
fason (fa'ßon) *m* ①3 Fasso'n *f*, Form *f*; (o sukniach) Schnitt.
fasonować (asço'watçi), *pf.* s. ②20 die Form, den Schnitt geben (*dat.*).
fasować (faso'watçi), *pf.* za. ②20 (pakować) fassen, (voll-)stopfen; (pobierać) bekommen.
fa(s)s|ja (fa'ß|ßja) *f* ③8 Fassung; (podatku) Steuerbekenntnis *n*; ~onować (asçono'watçi) ②20 fatieren.
fastrygla (fasçtrü'ga) *f* ③4 Anschlage-, Aufstech-nacht; (niei) Aufschlagefaden *m*; ~ować (asço'watçi) ②20 heften.
faszerować (fasçero'watçi) ②20 mit Hackfleisch füllen.
fatalność (fata'linoßiçki) *f* ④1 Fatalität, böser Zufall *m*; ~ny (asçnü) ⑦1 (-nie) unheilvoll.
fatałach (fata'łach) *m* ①12¹, *msz pl.* ~y Fuß, Tand.
fatałaszek (asça'łasçek) *m* ①21¹b, *pl.* -szki Kleinigkeiten *f/pl.*
fatyga (fatü'ga) *f* ③4 Mühe.
fatygować (asço'watçi), *pf.* po. ②20 bemühen, Mühe machen (*dat.*), anstrengen; ~ się sich bemühen, sich Mühe geben.
faworyt (fawo'rüt) *m* ①9 Günstling, Liebling; ~y (asçrü'tü) *m/pl.* ①2 Badenbart *m*.

faworyzować (asçrü'so'watçi) ②20
fel (fe) *psui!* [begünstigen.]
febra (fe'bra) *f* ③2³ Fieber *n*; ~owy (asçbro'wü) ⑦1, ~yczny (asçbrü'tsçnü) ⑦1 Fieber...
fichtmistrz (fe'çtmisçtçi) *m* ①33 Fichtmeister.
fichtować (fexç to'watçi) *się* ②20 fichten.
fichtunek (asçtu'neç) *m* ①21¹ Fichten *n*, Fichtkunst *f*; ~tunkowy (asçtunco'wü) ⑦1 Ficht...
federalcja (febera'tçja) *f* ③8 Föderation, Bund *m*; ~cyjny (asççü'jny) ⑦1 Bundes...
felczer (fe'łtsçer) *m* ①7 Feldscher; ~ski (asçtsçer'ßki) ⑦9 Feldscher...
feljeton (felçje'ton) *m* ①3 Feuilleton *n*. [①40 Phäni'zier.]
Fenicjanin (feniçtçja'nin) *m*
fenomen (feno'men) *m* ①3 Phänome'n *n*. [lich, Unglücks...]
feralny (fera'linü) ⑦1 unglücklich
ferozja (fere'çja) *f* ③8 bäurischer Oberrod *m*.
ferje (fe'rje) *f/pl.* ③8 Ferien *pl.*
ferma (fe'rma) *f* ③1 Farm, Meierei.
ferment (fe'rment) *m* ①10¹ Ferme'nt *n* (a. *fig.*), Gärstoff; ~tacja (asçta'çja) *f* ③8 Gärung.
fermentować (asço'watçi), *pf.* wy. ②20 gären, in Gärung sein.
ferować (fero'watçi) ②20: ~ wyrok ein Urteil fällen.
fertaç (fe'rtatçi) ②1 (*instr.*) herum-drehen (*acc.*), ~ ogonem wedeln; ~ się sich herum-drehen, sich herumtummeln.
fertyczność (fertü'tsçnoßiçki) *f* ④1 Vehaftigkeit, Wunterkeit; ~ny (asçnü) ⑦1 (-nie) lebhaft.
ferwor (fe'rwor) *m* ①8 Eifer.
feston (fe'ßton) *m* ①3 Blumen-, Band-gewinde *n*.
festyn (fe'ßtün) *m* ①3 Fest *n*, Feierlichkeit *f*.

- feta** (fe'ta) *f* ⑤² Festmahl *n*, Gastmahl *n*. [ruch, Gestant.]
- fetor** (fe'tor) *m* ①⁸ übler Geruch
- figa** (fi'ga) *f* ③⁴ Feigenbaum *m*; (owoc) Feige; *fig.* nichts.
- figiel** (fi'gieli) *m* ①³⁴ Streich, Schabernack; platać (ob. stroić) figle Pöffen treiben.
- figlar**/ka (fi'gli'a'rka) *f* ③⁴ Spasmacherin; ~ność (nośitki) *f* ②¹ Schalkhaftigkeit; ~ny (nu) ⑦¹ (-nie) schalkhaft.
- figlazz** (fi'g'łazz) *m* ①³³ Spasmacher, Schalk.
- figlować** (fi'glio'watki) *pf.* po- ①²⁰ Pöffen treiben, scherzen.
- figol**/waty (fi'gowa'tu) ⑦⁷ feigenartig; ~wy (go'wü) ⑦¹ feigen...
- figura** (fi'gu'ra) *f* ③² Figur; (ksztalt) Gestalt; (posag) Statue.
- figurant** (rant) *m* ①⁹, ~ka (ra'ntka) *f* ③⁴ Figura'nt(in), Nebenspieler(in); (czlowiek o ładnej figurze) Mann *m* (Frau *f*) von schöner Gestalt. [Wen *n*.]
- figurka** (gu'ra) *f* ③⁴ Figur-; **flk** (fił) *m* ①¹³ Sprung, Hupf; ~mik Hofuspokus, Kniff.
- fikać** (fi'fatki) ③¹, *pf.* fiknać (ngtki) ⑩² hüpfen; (spasć) herunterfallen; (tańczyć) tanzen.
- fikcyjny** (fikcyj'ny) ⑦¹ (-nie) erdichtet, erfunden.
- fiksat** (fi'ksat) *m* ①⁹ mit e-r fixen Idee Behafteter; *fig.* wunderlicher Mensch.
- fiksować** (fikso'watki) *pf.* s- ⑩²⁰ mit e-r fixen Idee behaftet sein; włożyć: schmieren; fotografować: fixieren; ~k-o oczyma j-n anstarren, fixieren.
- filar** (fi'lar) *m* ①⁸ Pfeiler; *fig.* Stütze *f*, Kraft *f*; ~owy (ro'wü) ⑦¹ Pfeiler...
- filc** (fiłitki) *m* ①¹³ Filz; ~owy (tko'wü) ⑦¹ Filz...
- filizanka** (fiłizanka) *f* ③⁴ Tasse; scherzhaft: Nachttopf *m*.
- filja** (fi'łja) *f* ③⁸ Filia'le.
- flować** (fiło'watki) ⑩²⁰ (o świecy, lampie) rauchen, schmauchen.
- flut** (fi'łut) *m* ①⁹ Spitzbube, Gauner; (przebiegły) Schlaukopf, Schalk, Schelm.
- fluter**/ność (fiłute'nośitki) *f* ④¹ Schlauheit, Schalkhaftigkeit; ~ny (nu) ⑦¹ (-nie) schalkhaft, pöflich; ~stwo (stwo) *n* ②¹ list *f*, boöhafter Streich *m*.
- flutka** (fiłu'tka) *f* ③⁴ Spitzbäbin, Schelmin.
- fimfa** (fi'mfa) *f* ③¹ = finfa.
- final** (fi'nal) *m* ①³ Fina'le *n*, Ende *n*, Schluß.
- finan**/se (fina'nsze) *m/pl.* ①³ Finanzen *pl.*; ~sista (stista) *m* ③¹⁷ Finanzmann; (bankier) Bankier, Geldmann; ~sowy (so'wü) ⑦¹ Finanz...
- finfa** (fi'nfa) *f* ③¹ Rauch *m* von brennendem Papier; *fig.* (zniewaga) Schimpf *m*, Schmach; (grymas) Grille, Grimasse; stroić finfy Grillen fangen.
- fiok** (fiok) *m* ①¹³ Quaste *f*; *pl.* fioki Puffschachen *f/pl.*, Flitterstaat *m*.
- fiokować** (fioko'watki) się, *pf.* wy- się ⑩²⁰ sich herauspöfen.
- fiolet** (fi'o'liet) *m* ①¹⁰ violette Farbe *f*; *pl.* ~y violetteš Gewand *n* (e-3 Bischofs); ~owy (to'wü) ⑦¹ (-wo) Veilchen...; (o barwie) veilchenblau.
- firan**(ecz)ka (fi'ra'nka, rano'tska) *f* ③⁴ Vorhang *m*, Gardine.
- fircyk** (fi'rtki) *m* ①¹³ (modniś) Stutzer, Geck; (trznopiot) Windbeutel; ~owaty (towa'tu) ⑦⁷ (-to) stutzerhaft, gedenhäft.
- firletka** (fi'rlitka) *f* ③⁴ Lichtnelke.
- firma** (fi'rma) *f* ③¹ Firma; ~mowy (mo'wü) ⑦¹ Firmen...; (znany) bekannt, renommiiert.

flstuta (flsttu'ta) *f* ③1 Fistel; ♪ Fistelftimme, Falsche'tt *n*.
flszbin (fli'schbin) *m* ①3 Fischebein *n*; ~owy (no'wü) ⑦1 fischebeinern.
flu, fiu! (flu): jemu ~ w glowie! das ist ein Windbeutel!
flzyczny (flz'u'tschnu) ⑦1 (-nie) physisch; (dotyczący fizyki) physikalisch.
flzyk (flz'isuf) *m* ①14 Physiker; (lekarz) Physikus, Bezirksarzt.
flzyka (flz'u'ta) *f* ③4¹ Physik.
flzys (flz'isuf) indef. Gestalt *f*, Aussehen *n*.
flacha (fla'cha) *f* ③3 große Flasche.
flaczek (fla'tschek) *m* ①21^b, *mp* *pl.* flaczki Kalbaunen *f/pl.*
flader (fla'ber) *m* ①22 Geäder *n* (in Holz, Marmor u. dergl.).
fladro|wać (fladro'watfi) ⑩20 abern, aberig machen; (blagować) aufschreiben, lügen; ~waty (wa'tu) ⑦7 (-to) aberig.
flaga (fla'ga) *f* ③4 Flagge; (burza) Gewitter(wolke *f*) *n*.
flak (flak) *m* ①13¹ Darm, Gedärm *n*; *pl.* ~i Kalbaunen *f/pl.*; (coś miękkiego) etwas Weiches, Schläffes; mieć ~i w glowie dumm sein.
flakon (fla'kon) *m* ①3 Flaschen *n*. [schlaff, weich.]
flakowaty (flakowa'tu) ⑦7 (-to)
flanc (flantfi) *m* ①13, ~a (tfa) *f* ③9 Stedling *m*, Setzling *m*.
flanella (flane'ła) *f* ③5 Flanelle *n*; ~owy (no'wü) ⑦1 aus Flanelle.
flasz|eczka (flasz'e'tschka) *f* ③4² Flaschen *n*; ~ka (fla'schka) *f* ③4² Flasche; ~kowaty (kowa'tu) ⑦7 (-to) flaschenförmig; ~kowy (ko'wü) ⑦1 Flaschen...
flaj|derka (fla'derka) *f* ③4², ~dra (fla'dra) *f* ③2³ Flunder; (kobieta) schmutziges Frauen-

zimmer *n*, Schlampe; ~drowaty (drowa'tu) ⑦7 (-to) schlampig.
fleck (fle'tschik) *m* ①13² kleine Flöte *f*, Querflöte *f*.
flagma (fle'gma) *f* ③1 Phlegma *n*, Schleim *m*; (zimna krew) Kaltblütigkeit; (obojętność) Gleichgültigkeit; (spokój) Gelassenheit; z flegmą gelassen, gleichgültig; ~tyczka (tu'tschka) *f* ③4² phlegmatisches, kaltblütiges Frauenzimmer *n*; ~tyczność (tu'tschno'stiti) *f* ④1 Phlegma *n*, Kaltblütigkeit; ~tyczny (ntü) ⑦1 (-nie) phlegmatisch, kaltblütig; ~tyk (ma'tuf) *m* ①14 Phlegmatiker, phlegmatischer Mensch.
flegmis|tość (mi'fsto'stiti) *f* ④1 das Schleimartige *n*; (za-flegmienie) Verschleimung; ~ty (tü) ⑦7 (-to) schleimig.
flejtuch (fle'ituch) *m* ①12¹ Stück Weinwand, Widel; *fig.* Schmutz, finf; ~owaty (chowa'tu) ⑦7 (-to) schmutzig, nachlässig gekleidet.
flet (flet) *m* ①10 Flöte; grać na flecie die Flöte blasen; ~nia (n'ła) *f* ③6² Flötenregister *n* (in der Orgel); (fleck) Querflöte; ~nista (ni'sta) *m* ③17 Flötenbläser.
flirt (flirt) *m* ①10¹ Flirt, Viebes-tändelei *f*.
flirtować (flirto'watfi), *pf.* po- ⑩20 (z instr.) flirten (mit dat.), den Hof machen (dat.).
flis(ak) (fli'stak) *m* ①2 (①14) Floßknecht, Flößer.
fiobert (flo'bert) *m* ①10¹ Flobertgewehr *n*.
fiores (flo'refi) *m* ①3 *f.* es.
fioret (ret) *m* ①10¹ Fehdt-begen. [(pieniądze) Gelb *n*.]
flota (flo'ta) *f* ③2² Flotte;
fluksja (flu'tsja) *f* ③8 Erkältung; (opuchnięcie) Geschwulst; mieć fluksję verkühlt sein.

fochy (fo'čü) *m/pl.* ①12 Grimassen *f/pl.*; (gniew) Born *m*;
~ stroić feinen Unmut zeigen, ein böses Gesicht machen.

foka (fo'ka) *f* ③4¹ Seehund *m*, Robbe.

folga (fo'liga) *f* ③4 (w jubilerstwie) Folie; (ulga, ulzenie) Linderung, Erleichterung; *folgę dawać* = *folgować*.

folgować (fol'go'watŝi), *pf.* *s.* ~, *po.* ①20 nachlassen; (*dat.*) nachgeben (*dat.*), mit Schonung behandeln (*acc.*).

folja(n)t (fo'lja[n]t) *m* ①3 (①10)

Folia'nt, Buch'nin Folioformat.

folusz (fo'luš) *m* ①30² Walkmühle *f*; ~ **nik** (~luš'čn'ik) *m*

①14 Walkmüller,

foluszować (~šo'watŝi), *pf.* *wy.* ~ ①20 (Tuch) walken.

folwarczny (fol'wa'rtŝnü) ⑦1 zum Borwerk (ob. Meierhof) gehörig; ~ **wark** (fo'wark) *m* ①13 Borwerk *n*, Meierhof.

fomfry (fo'mfrü), a. **fonfry** (fo'n~) *m/pl.* ①3 Grimassen *f/pl.*, Baunen *f/pl.*

fontana (fonta'na) *f* ③1 Springbrunnen *m*. [Schleife *f.*]

fontaż (fo'ntaŝi) *m* ①31 (Band~)

fora (fo'ra) fort l. hinaus!; (*dengi raz*) noch einmal!; ~ *ze dwora!* fort mit dir!

form|ka (fore'mfa) *f* ③4² = forma; ~ **ność** (~noŝitŝi) *f* ④1 regelmäßige Form, Regelmäßigkeit; ~ **ny** (~nü) ⑦1 (-nie) regelmäßig, wohlgestaltet.

forma (fo'rma) *f* ③1 Form; (*kształt*) Gestalt; (*wzór*) Muster *n*; (*model*) Modell *n*.

formal|ność (forma'lnoŝitŝi) *f* ④1 Formalität, Höflichkeit, Form; ~ **ny** (~nü) ⑦1 (-nie) förmlich, in gehöriger Form; (*tyczący się formy zewnętrznej*) forma'l, forme'll; (*prawdziwy*)

recht, echt; (*zupelny*) vollkommen, gänzlich. [ma't n.]

format (fo'rmat) *m* ①10¹ For-
formować (formo'watŝi), *pf.* *s.* ~, *u.* ①20 formen, bilden; ~ aufstellen.

formularz (~mu'liaŝ) *m* ①30² Formula'r *n*; ~ **(k)a** (~mu'li[ŝ]a) *f* ③1 (③4²) Formel.

fornal (fo'rnał) *m* ①29 Pferde- knecht; ~ **ka** (~na'lika) *f* ③4² Biergespann *n*; (*wóz*) Fuhrwerk *n*; ~ **ski** (~ŝti) ⑦9 Dorf- kutscher...; *koń m* ~ski Arbeits- pferd *n*.

fornir (~nir) *m* ①8 Furnier *n*.
fornirować (~ro'watŝi), *pf.* *wy.* ~ ①20 furnieren.

forsa (fo'rŝa) *f* ③1 Kraft, Ge-
walt; (*trad*) Mühe.

forsować (~ŝo'watŝi) ①20 mit Gewalt durchsetzen wollen; (*popierać*) sich verwenden für (*acc.*); ~ *się* sich zu sehr anstrengen. [Anstrengend.]

forsowny (~ŝo'wnü) ⑦1 (-nie)

forte|ca (forte'tŝa) *f* ③9 Festung, Feste; ~ **czny** (~tŝnü) ⑦1 Festungs... [griff, Rist *f.*]

fortel (fo'rteł) *m* ①30 Kunst-

forte|plan (forte'pian) *m* ①3 Piano *n*, Klavier *n*, Flügel; *grać na* ~ie Klavier spielen.

fortun|a (fortu'na) *f* ③1 Glück *n*; (*majątek*) Vermögen *n*; ~ **ka** (~ka) *f* ③4² kleines Vermögen *n*.

fortyfikacja (forty'fika'tŝja) *f* ③8 Befestigung; *pl.* -kacje Festungswerke *n/pl.*; ~ **cyjny** (~tŝü'jnü) ⑦1 Befestigungs...

fortyfikować (~fo'watŝi), *pf.* *u.* ①20 befestigen.

forys (fo'rüŝi) *m* ①29 Offiziers-
diener.

forytować (forüto'watŝi), *pf.* *u.* ①20 fördern, begünstigen.

fosa (fo'ŝa) *f* ③1 (Festungs-) Graben *m*.

fotel (fo'teł) *m* ①20¹ Leh-
stuhl, -essel.
fracht (fracht) *m* ①10¹ Frucht *f*;
pl. ~y Frachtgüter *n/pl.*; ~owy
(to'wü) ⑦1 Frucht...
fragment (fra'gment) *m* ①19
Fragme'nt *n*, Bruchstück *n*.
frak (frak) *m* ①13² Frack.
framuga (framu'ga) *f* ③4 Mische.
franca (fra'ntŝa) *f* ③9 Fran-
zosenkrankheit, Duffseuche.
Franciszek (frantŝi'schek) *m*
①20 Franz; ~kanin (ka'nin)
m ①40¹ Franziskanermönch;
~kański (ka'nis'ki) ⑦9 Fran-
ziskaner... [reich *n*.]
Francja (fra'ntŝja) *f* ③8 Frank-
francowaty (frantŝowa'tü) ⑦7
von der Duffseuche angesteht,
vene'risch.
francuski (frantŝu'ski) ⑦9
(po -sku) französisch; ~czyzna
(tschu'sna) *f* ③1 französischeß
Wesen *n* (französische Sitten,
Gebräuche, Sprache).
Francus (fra'ntŝuŝ) *m* ①4 Fran-
zose; ~ka (tschu'ska) *f* ③4²
Französin.
franek (fra'neŝ) *m* ①20, ~nia
(nia) *f* ③6² Fränzchen *n*.
frankonczyk (franko'ntŝukł)
m ①14 Franke; ~ski (ski)
⑦9 (po Lsku) fränkisch.
frankować (franko'watŝi), *pf.* o~
⑩20 frankieren.
frant (frant) *m* ①9 Schlaufopf,
Schalk; z glupia ~ sich dumm
stellender Schlaufopf.
frantowski (franto'ski) ⑦9
(po -sku) schlau, gerieben; ~
stwo (stwo) *n* ②1 Schlaueheit
f, Schalkhaftigkeit *f*; (postępek
ski) Schalkstreich *m*.
Franus (fra'nuŝ) ①33 = Franek.
fraszobliwość (fraŝobli'woŝtŝi)
f ④1 Klümmerniß *f*; ~wy (wü)
⑦1 (-wie) klümmervoll.
frasować (fraŝo'watŝi), *pf.* za~

⑩20 betrüben; Sorge verur-
sachen (*dat.*); ~ się (*instr.*) sich
bekümmern, sich grämen (*acc.*)
acc.). [Kummer, Sorge *f.*]
frasznek (fraŝu'neŝ) *m* ①21¹
fraszka (fra'szka) *f* ③4² Kleinig-
keit; *pl.* fraszki scherzhafte Ge-
dichte *n/pl.* [Nebenart *f.*]
frazes (fra'seŝ) *m* ①3 Phraŝe *f.*
fregata (frega'ta) *f* ③2² Fre-
gatte. [(zahlreicher) Besuch *m.*]
frekwencja (frefke'ntŝja) *f* ③8
franzel (fre'neŝel) *m* ①34², ~ek
(seŝ) *m* ①21^{1b}, ~la (lŝia) *f* ③5
Franze *f.*
front (front) *m* ①10¹ Front *f*,
Bordseite *f*; ~on (ton) *m*
①3 Giebel; ~owy (to'wü) ⑦1
Front...
froter (fro'ter) *m* ①7 Frotteur.
froterować (tero'watŝi), *pf.* wy~
⑩20 frottieren, glattwischen.
frunąć (fru'noŝi) *pf.* ⑩1 weg-
fliegen. [Friedrich, Frib.]
Fryderyk (früde'rül) *m* ①14
fryga (frü'ga) *f* ③4 Kreisel *m*;
fig. flinker Mensch *m*.
frymarczyć (früma'rtŝuŝi)
⑩12 Handel treiben, schachern;
(mieniać) (ver)tauschen; ~ka
(ka) *f* ③4² Tausch(handel) *m*,
Schacherei.
fryzjer (frü'sjer) *m* ①7 Friseur,
Haarmacher; ~ka (sje'ka) *f*
③4² Friseur; ~ski (ski) Fri-
seur... [⑩20 frisieren]
fryzować (früfo'watŝi), *pf.* u~
fryzura (ŝu'ra) *f* ③2² Frisur.
fuczeć (fu'tŝeŝi) ⑩19 fauchen.
fujarla (fuja'ra) *f* ③2² Pfeife;
fig. unbeholfener Mensch *m*;
~ka (ka) *f* ③4² Hirtenpfeife.
fuklać (fu'latŝi) ⑩1, *pf.* ~nąć
(noŝi) ⑩2 (*na acc.*) schmähen,
schelten, heftig ansprechen.
fular (fu'lar) *m* ①8 Foulard,
leichter Seidenstoff; ~owy (ro'wü)
⑦1 Foulard...

fury (fu'mü) *m/pl.* ① 3 Dinkel *m.*

funda (fu'nda) *f* ③ 2 spendierter Schmans *m.*

funda|cja (funda'tſja) *f* ③ 8 Stiftung; (założenie) Gründung; ~**cyjny** (ˈtſu'jnu) ⑦ 1 Stiftungss...

fundament (funda'ment) *m* ① 19 Fundame'nt *n*; *fig.* Grund, Grundlage *f*; ~**alny** (ˈta'lnu) ⑦ 1 Grund..., Haupt...

fundator (ˈda'tor) *m* ① 7¹, ~**ka** (ˈto'rfa) *f* ③ 4² Gründer(in), Stifter(in); (celestujący) Gastgeber(in).

fundować (ˈdo'watſi), *pf.* **za** ④ 20 gründen, stiften; bewirten (k-u acc. i-n mit *dat.*); ja funduję ich halte euch frei.

fundusz (fu'nduſſ) *m* ① 30 Fonds; *pl.* ~ Vermögen *n*, Mittel *n/pl.*; ~**owy** (ˈſſo'wu) ⑦ 1 Fonds..., Stifts...

funkc|ja (fu'ntſja) *f* ③ 8 Funktion; (urząd) Amt *n*; (obowiązek) Pflicht, Schuldigkeit; (służba) Dienst *m*; ~**Jonariusz** (ˈjona'rjuſſ) *m* ① 33 Funktionär, Beamte(r).

funkcjonować (ˈno'watſi) ④ 20 funktionieren; seinen Dienst verrichten; (pracować) arbeiten.

funt (funt) *m* ① 10 Pfund *n.*

funtowy (ˈto'wu) ⑦ 1 Pfund..., ein Pfund schwer.

fura (fu'ra) *f* ③ 2³ Fuhre, Fuder *n*; (podwoda) Fuhrwerk *n*; furami fuderweise, massenhaft.

furczek (fu'rtſſetſi) ④ 19 faulen, schnurren.

furda (fu'rda) *f* ③ 2 Kleinigkeit; wszystko ~ das ist alles nichts.

furja (fu'ria) *f* ③ 8 Furie; (szal) Wut, Raserei; (gniew) Zühjorn *m*; ~**t** (ˈt) *m* ① 9 Rasender; (gwałtownik) Hühkopf.

fur|kać (fu'rfaſi) ④ 1, *pf.* ~ (k)nać (ˈkɲatſi) ④ 2 mit Geräusch auffliegen.

furman (fu'rman) *m* ① 1¹ Fuhrmann, Kutscher; ~**ka** (ˈma'nfa) *f* ③ 4² Fuhrmannsgewerbe *n*; (wóz) Fuhrwerk *n.*

furmański (ˈma'niſi) ⑦ 9 Fuhrmanns...; po-sku wie ein Fuhr-**furnać** *f.* furkać. [mann.]

furora (furo'ra) *f* ③ 2³: robić furorę Aufsehen erregen, ungemein gefallen.

furt|a (fu'rta) *f* ③ 2², ~**ka** (fu'rta) *f* ③ 4² Pforte, Pfortchen *n.*

fusy (fu'ſu) *m/pl.* ① 3 (Boden-) Saß *m.*

fusz|er (fu'ſſer) *m* ① 7 Pfuſcher; ~**ka** (ˈſſo'rfa) *f* ③ 4² Pfuſcherin; (robota partacka) Pfuſcharbeit.

fusz|erować (ˈro'watſi), *pf.* **s** ④ 20 pfuſchen. [ra'ln, Hütle *f.*]

futer|a (fute'ra) *m* ① 2¹ Futte-|

futerko (fute'rko) *n* ② 9 Pelz *m.*

futor (fu'tor) *m* ① 8 Bauerngut *n.*

futro (fu'tro) *n* ② 6 (skóra niewyprawna) Fell; (sk. wyprawna) Pelz *m*; *pl.* futra Rauchwaren *f/pl.*

futryna (futru'na) *f* ③ 1 (u okien) Fensterrahmen *m*; (u drzwi) Türfutter *n.*

futr|zany (futſſa'nu) ⑦ 1 Pelz...

fuzja (fu'ſja) *f* ③ 3 (zagd-) Flinte; (połączenie) Fusion, Vereinigung.

G

gab (gap) *m* ① 3 Kuster *f*, Ulme *f.*

gabinet (gabij'net) *m* ① 10¹ Kabinett *n*; (pracownia) Arbeitszimmer *n*; (rada ministrów) Ministerium *n*; ~**owy** (ˈto'wu) ⑦ 1

Kabinett(s)...; rada *f* ~owa Ministerrat *m.*

gablotka (gabli'o'tka) *f* ③ 4² kleiner Auslagenſchrank *m.* [maus *f.*]

gacek (ga'tſet) *m* ① 21 Fleder-|

gach (gač) *m* ①11¹ Buhler, Diebhaber; (kobieciarz) Weiberrarr.

[Hofen.]

gacie P(ga'tšje) *f/pl.* ⑤3² Unter-}

gad (gat) *m* ①2 Reptil *n*, Dusch; *pl.* ~y Kriechtiere *n/pl.*; (o czlowieku) Bestie *f*, Duder *n*.

gadać (ga'datšj) ③1 (mówić) reden, sprechen; (w złym sensie) schwätzen, plappern; (gawędzić) plaudern.

gadalinie (gaba'nje) *n* ②13, ~nina (~ni'na) *f* ③1 leeres, unnützes Gerede *n* od. Geschwätz *n*.

gadatilwość (gadati'wošć) *f* ④1 Geschwätzigkeit, Schwätzhastigkeit; ~wy (~wü) ⑦1 (-wie) geschwätzig, schwätzhast.

gadka (ga'tka) *f* ③4² (rozmowa) Gerede *n*; (wiesć pogłoska) Gerücht *n*; (podanie) Sage.

gadu-gadu (gadu-ga'du) im Plaudern, beim Erzählen.

gadul'ska (gadu'ška) *f* ⑦9 Schwätzerin, Plaudertasche; ~ski (~šči) *m* ⑦9 Schwätzer, Plauderhans; ~stwo (~štvo) *n* ②1 Geschwätzigkeit, Schwätzhastigkeit. [dulski.]

gadula (gadu'la) *m* ③18² = gadzina (gadš'i'na) *f* ③1 Schlangengeziicht *n*; (zmija) Ratter (a. fig.).

gagatek (gaga'teč) *m* ①21 (pieszczoszek) Mutterföhnchen *n*; (delikacik) Weichling. [Hain.]

galk (ga'ič) *m* ①13² (kleiner)

gaj (gai) *m* ①30¹ Hain, Wäldchen *n*; ~owy (~o'wü) *m* ⑦18 Wald = heger, -hüter; ~dwka (~u'fka) *f* ③4² Hegerwohnung; (ptak) Grassüde.

gala (ga'la) *f* ③5 Gala; (uroczystość) Hoffest *n*; (strój) Gala-Kleid *n*.

galan|terja (gali'ante'ria) *f* ③8 Galanterie, feines Benehmen *n*; (towary) Galanteriewaren

f/pl.; ~teryjny (~ru'jnu) ⑦1 Galanterie...

galar (ga'lar) *m* ①8¹ Galeere *f*.

galaret|la (gali'are'ta) *f* ③2² Gallerte, Süßze; ~owaty (~to-wa'tü) ⑦7 (-to) gallertartig.

galasówka (galašu'ffa) *f* ③4² Gallwespe.

galera (gale'ra) *f* ③2³ Galeere.

galerja (~rja) *f* ③8 Galerie; (ganek) Gang *m*; (krużganek) Säulenhalle.

galernik (~le'rnik) *m* ①14 Galeerenflave.

Galicja (gali'tšja) *f* ③8 Galizien *n*; ~czyjski (~čšiatšü'jšči) ⑦9 (po -sku) galizisch; ~nlm (~tšja'njin) *m* ①40 Galizier.

galon (ga'lon) *m* ①3 Borte *f*, Tresse *f*.

galop (ga'lop) *m* ①3 Galopp; ~em im Galopp; ~ka (~lo'pka) *f* ③4² Galopp *m* (Zanz).

galopować (~o'watšj), *pf.* po- ①20 galoppieren.

galowy (~lo'wü) ⑦1 (-wo) Gala...; (uroczysty) festlich, feierlich.

gałzka (gał'žka) *f* ③4² Zweiglein *n*, Ästchen *n*.

gałż (ga'łž) *f* ④6 Zweig *m*, Äst *m*; (szubienica) Galgen *m*; fig. (dział) Zweig *m*.

gałeczka (gale'čka) *f* ③4² kleine Kugel, Kugelchen *n*.

gałzisty (gałžsi'štl) ⑦7 (-to) ästig, mit vielen Ästen.

gałgan (ga'lgan) *m* ①2 Puppen, Feßen, Fader; fig. Pupp(en)ferl); *pl.* ~y Puppengesindel *n*; ~ek (~ga'neč) *m* ①21^{1b} Feßchen *n*, Pappchen *n*; ~larz (~lašč) *m* ①33 Puppenfammer.

gałgan|ski (~ga'nišči) ⑦9 (-sko u. po -sku) lumpig, niederträchtig; ~stwo (~štvo) *n* ②1 Puppereif, Niederträchtigkeit *f*.

gałka (ga'fka) *f* ③4² (kleine) Kugel; (~ u zasowy) Niegel-

- knopf *m*; (orzeszek) Nuß; ~ oczna Nugatpfel *m*. [Escala.]
- gama** (ga'ma) *f* ③1 Tonleiter,
- gamon** (ga'moni) *m* ①31¹ Tölpel, Lummel.
- gamrat** (ga'mrat) *m* ①9 Buhler.
- ganek** (ga'nek) *m* ①21¹ Gang, Galerie *f*; Balkon.
- gangren|a** (gangre'na) *f* ③1 Brand *m*; ~owy (~no'wü) ⑦1 brandig.
- ganic** (ga'nitʃi), *pf. z.* ⑩1 tabeln (k-u *acc.* i-n wegen *gen.*); verweisen (j-m *et.*).
- gap** (gap) *m* ①38¹ Tasse.
- gapa** (ga'pa) *f* ③1: jechać koleją na gape als blinder Passagier reisen.
- gapić** (ga'plitʃi) się, *pf. za.* się ⑩2 gaffen; (na *acc.*) angaffen (*acc.*). [tölpelhaft.]
- gapiowaty** (gapiowa'tü) ⑦7 (-to)
- garb** (garp) *m* ①3 Budel, Föder.
- garbacieć** (garba'tʃietʃi), *pf. z.* ⑩18 bud(e)lig werden, e-n Budel bekommen.
- garbar|nia** (garba'rnja) *f* ③6⁸ Gerberei; ~ski (~ʃti) ⑦9 Gerber...; ~stwo (~ʃtwo) *n* ③1 Gerberei *f*, Gerberhandwerk.
- garbarz** (ga'rbaʃ) *m* ①33 Gerber.
- garbaty** (~ba'tü) ⑦7 (-to) bud(e)-lig, höckerig; *subst.* Budliger *m*; nos *m* ~ Ublernase *f*.
- garbić** (ga'rbitʃi), *pf. po.* ⑩2 bud(e)lig machen, biegen, krümmen; ~ się krumm gehen, sich bücken.
- garbnik** (ga'rbnik) *m* ①13² Gerbstoff, Gerbsäure *f*.
- garbować** (garbo'watʃi), *pf. wy.* ⑩20 gerben. [liger.]
- garbus** (ga'rbus) *m* ①2 Budel
- gardero|ba** (garbero'ba) *f* ③1 Garderobe; (suknie) Kleider-vorrat *m*; ~bian(k)a (~bia'n[ʃ]a) *f* ③1 (⑧4²) Kammerjungfer.
- gardlany** (gardł'a'nü) ⑦1 Kehlkopf..., Hals...
- gardłacz** (ga'rblatʃ) *m* ①33 Kropftaube *f*; (mający wole na szyi) Kropffiger; (krzykacz) Schreihals; (pijak) Saufbold.
- gardło** (~ło) *n* ②6 Kehle *f*, Gurgel *f*, Schlund *m*, Rachen *m*; (zycie) Leben, Kopf *m*; ból *m* gardła Halsweh *n*, Hals-schmerzen *m/pl.*; boli mnie ~ ich habe Halsweh; na całe ~ aus vollem Halse; stanąć kością w gardle zum Halse hinauswachsen; skazać na ~ zum Tode verurteilen; zakazać pod gardłem bei Todesstrafe verbieten.
- gardłować** (gardło'watʃi) ⑩20 viel reden ob. schreien (za *instr.* um *gen.* willen).
- gardłowy** (~ło'wü) ⑦1 Hals..., Gurgel...; sprawa *f* -wa Kriminalsache.
- gardzieli** (gardʃi'tʃieli) *m* ①29, ~ka (~tʃie'łka) *f* ③4² Ber-ächter(in).
- gardzić** (ga'rbʃitʃi), *pf. wz.* po~ ⑩7 (*instr.*) verachten (*acc.*).
- gardziel** (ga'rbʃiel) *f* ④3 Schlund *m*, Gurgel.
- gardziotko** (gardʃio'tko), **garetko** (gare'tko) *n* ②9 Kehlen.
- garkuchnia** (garku'chnja) *f* ③6⁴ Garfküche. [Włuszkete *f.*]
- garłacz** (ga'rłatʃ) *m* ①30²
- garnąc** (ga'rnutʃi), *pf. z.* ⑩2 (zusammen)scharren; ~ do siebie an sich raffen; ~ się (do *gen.*) streben (nach *dat.*), sich machen (an *acc.*).
- garncar|nia** (garntʃa'rnja) *f* ③6⁸ Töpferwerkstätte; ~ski (~ʃti) ⑦9 Töpfer...; ~stwo (~ʃtwo) *n* ②1 Töpferhandwerk.
- garncarz** (ga'rntʃaʃ) *m* ①33 Töpfer.
- garnek** (ga'rnef) *m* ①21¹ Topf.

garniec (ga'rnietŝ) *m* ①34² Maß *n* von vier Quart; (dla ciast suchych) Reze *f*.
garnirować (garni'rowatŝi), *pf. u.* ①20 garnieren, besetzen.
garnitur (˘ni'tur) *m* ①8 Garnitu'r *f*; (ubranie) Anzug; ~ do kawy Kaffeegesçirt *n*.
garnizon (˘ni'son) *m* ①3 Garni'son *n*, Befatzung *f*; ~owy (˘no'wù) ⑦1 Garnisons...
garnusze(cze)k (garnu'sçef, ŝçe'tŝef) *m* ①21¹ Töpfchen *n*, kleiner Topf.
garst(oc)ka (ga'rŝta, ~ŝte'tŝta) *f* ③4² Sandvoll, ein Bißchen *n*.
garść (garŝitŝi) *f* ④1 die (hohle) Hand; (miara) Sandvoll; (zboza) Schwaden *m*; garściami mit vollen Händen.
gasić (ga'ŝitŝi), *pf. z.* ⑩28 löŝchen; (uŝmierzać) stillen, beruhigen.
gasnąć (ga'ŝnçtŝi), *pf. z.* ⑩4 erlöŝchen, ausgehen; (ginać) hinŝwinden, hinŝcheiden, vergehen; (umierać) sterben.
gatk (ga'tŝi) *f/pl.* ③4² Unterhoŝen.
gatun|ek (gatu'neŝ) *m* ①21^{1a} Gattung *f*; (~ towaru) Sorte *f*; ~kowy (˘to'wù) ⑦1 Gattung...; ciężar *m* ~kowy ŝpeçifiŝches Gewicht *n*.
Gawel (ga'wel) *m* ①24: Paweł i ~ Pinz und Kunz.
gawęda (gawę'da) *f* ③2 Plaudern *n*, Geplauder *n*; ♀ Sternblume; (utwór poetycki) poetiŝche Erzählung.
gawędzić (˘ŝitŝi), *pf. po.* ⑩7 plaudern; (bredzić) dummes Zeug ŝwazzen.
gawędź (ga'wiedŝi) *f* ④3 Geŝindel *n*, Büssel *m*.
gawot (ga'wot) *m* ①10¹ Ga-

gawron (ga'wron) *m* ①2 Saatkrähe *f*; fig. Dummkopf, Tölpel.
gaz (gaŝ) *m* ①3 Gas *n*.
gaza (ga'ʒa) *f* ③1 Gaze.
gazda (ga'ʒa) *m* ③13 Bauer, Grundbeŝizer.
gazeciarski (gaŝetŝia'rŝti) ⑦9 Zeitungs...; ~stwo (˘ŝtwo) *n* ②1 Zeitungswesen, Journaliŝt *f*.
gazeciarsz (˘ŝetŝiaŝ) *m* ①33 Journaliŝt; (czytelnik gazet) eifriger Zeitungŝleŝer; (roznoszacy gazety) Zeitungŝausträger.
gazetka (gaŝe'ta) *f* ③2² Zeitung, Blatt *n*, Journal *n*; ~ka (˘ta) *f* ③4² kleine Zeitung, Blättchen *n*; ~owy (˘to'wù) ⑦1 Zeitung...
gazon (ga'son) *m* ①3 Raŝen (-plaç, -beet *n*).
gazowy (gaŝo'wù) ⑦1 Gas...; (z gazy) Gaze..., von Gaze.
gądzina (gaŝbŝi'na) *f* ③1 Bäuerin, Grundbeŝizerin.
gąb (gę^mp) *f. gęba*.
gąbca|ki (gę^mptŝa'ti) *m/pl.* ①13 Schwämme; ~sty (˘ŝtù) ⑦7 (-to) ŝchwammig, poröŝ.
gąbka (gę^mpa) *f* ③4² (auch ♀) Schwamm *m*; (gęba) Mündchen *n*, Mäulchen *n*; ~owaty (˘towa'tù) ⑦7 ŝchwammartig.
gąsienica (gęŝien'i'tŝa) *f* ③9 Raupe; ~czny (˘tŝnu) ⑦1 Raupen...
gąsiń (gę'ŝi) *n* ②18 Gänŝchen.
gąsior (gę'ŝior) *m* ①2, gęsior (gę'~) *m* ①2 Gänŝerich; (naczyńie) groŝe, bauchige Flaŝche *f*; (dachówka) Hoßziegel; (pochód) Gänŝemarŝç.
gąska (ga'ŝta) *f* ③4² junge Gänŝ, Gänŝchen *n*; (zabawa) Gänŝŝpiel *n*; (kobieta) dumme Gänŝ.
gąszcz (gaŝçtŝ) *m* ①30 (gęsty plyn) dicker Saft, dicker Brei; (gęstwina) Dickicht *n*.

gbur (gbur) *m* ①2 ungeschlachtet
Mensch, Flegel, Grobian.

gburowalność (~rowa'tość) *f*
④1 Grobheit, Flegelrei; ~
ty (~tu) ⑦7 (-to) ungeschlachtet,
flegelhaft, grob.

gdakać (gda'fatś) *pf.* **za.** ①5
gaderu; *fig.* schnattern, plappern.

Gdańsk (gdaniś) *m* ①13² Dan-
zig *n*; ②1 (~li) ⑦9 Danziger.

gdera(cz) (gde'ra[tsch]) *m* ③18²
(①33) Brummbar.

gderaczka (~ra'tschka) *f* ③4²
brummiges Frauenzimmer *n*.

gderać (gde'ratś) ①9¹ brum-
men, murren.

gderliwy (gderli'wü) ⑦1 (-wie)
brummig.

gdy (gdü) (w zdaniu czasowem)
als; (ilekroć) wenn; (w zd. przy-
czynowem) da, weil; (podczas
gdy, gdy przeciwnie) während;
~by (~bü) wenn; (jakby) wie
wenn; ~ż (~sch) weil, da ja.

gdzie (gdzie) *wo*; (dokąd) wohin;
~Indziej (~i'ndziej) anderswo
(~hin); ~kolwiek (~fo'lwiek)
irgendwo(hin); (względnie) *wo*
(~hin) immer; (dokądkolwiek)
irgendwohin; (w zdaniu wzglę-
dnem) *wo*(hin) auch immer.

gdzieś (gdzieś) irgendwo; (do-
kądś) irgendwohin.

gdzież (gdzież) *wo* denn; (do-
kądże) wohin denn; ~ tam!
aber *wo* denn!

generacja (genera'tsjja) *f* ③8
Generatio'n, Geschlecht *n*.

generalny (~ra'linü) ⑦1 (-nie)
Genera'l...; (główny) Haupt...;
(ogólny) allgemein; ~ski (~śli)
⑦9 Genera'l...; *po* ~sku wie
ein General.

general (gene'rał) *m* ①1 Gene-
ra'l; ~owa (~o'wa) *f* ⑦20 Ge-
neralin, Frau General.

Genewa (gene'na) *f* ③1 Genf
n; ②ski (~ne'fśli) ⑦9 Genfer.

geneza (gene'sa) *f* ③1 Ge'nesis,
Entstehung.

genjalny (genja'linü) ⑦1 (-nie)
genial, geistreich.

genjusz (ge'njusch) *m* ①33 Ge-
nie *n*, Genius; (duch) Geist;
(duch opiekuńczy) Schutzgeist.

geografja (geogra'fja) *f* ③8
Geographie, Erdkunde.

gest (gešt) *m* ①10¹ Geste *f*, Ge-
bärde *f*; *pl.* ~y Gebärdenpiel *n*.

gestykułacja (geštükuł'a'tsjja)
f ③8 Gebärdenpiel *n*; ~lewać
(~lo'watś) ①20 Gebärden
machen, gestikulieren.

gęba (gęm'ba) *f* ③1 (*gen. pl.* gęb)
Mund *m*, P Maul *n*; *stul*
gębe! halt's Maul!; dać *k-u*
w gębę *i-m* *e-e* Maulschelle
geben; *pan* całą gębą ein
großer Herr, ein ganzer Herr.

gębować (gęmbo'watś) ①20
maulen, schimpfen, lästern.

gęłać (gę'gatś) ③1, *pf.* ~nęć
(~ngtś) ①2 schnattern.

gęsi (gę'si) ⑦13 Gänse...; *lść*
~ego im Gänsemarck geben;
~na (~śi'na) *f* ③1 Gänsefleisch
n; Gänsebraten *m*.

gęsior (gę'sior) *m* ①2 *f.* gąsior.

gęstawy (gęšta'wü) ⑦1 (-wo)
ziemlich dicht *ob. did.*

gęstlnąć (gę'stngtś) ①4, ~nieć
(~nietś), *pf.* **z.** ①18 *did.* (*ob.*
dicht) werden, sich verdichten;
(*o* płynach) gerinnen, sich setzen.

gęstość (gę'stoś'tś) *f* ④1
Dichte; ~sty (~śtül) ⑦7 (-to)
dicht, did; (częsty) oftmalig,
häufig; (liczny) zahlreich; ~sta
mina/ selbstbenutztes Auftreten
n; często ~sto gar häufig.

gęstwina (~wi'na) *f* ③1 Dichtn.

gęś (gęś) *f* ④1 Gans.

gęślarz (gę'si'łasch) *m* ①33 Pau-
tenspieler; *fig.* (Volks-)Dichter.

gigć (gigć), *pf.* **prze.** ~, **wy.** ~, **z.**
⑨21¹ biegen, beugen.

gibki (gii'p'fi) ⑦9 (-ko) biegsam, geschmeidig; **kość** (~kofi'tfi) f ④1 Biegsamkeit, Geschmeidigkeit.

giełda (gie'lda) f ③2 Börse; **~dowy** (~do'wü) ⑦1, **~dziarski** (~d'la'r'fi) ⑦9 Börsen...; **~dziarz** (gie'ld'ia'f) m ①33 Bör.

gier (gier) f. gra. [Inspektulant.] **giermek** (gie'rnek) m ①20 (Schilb-)Knappe.

głoz (głoz) m: a) ①22^{5a} (Bieh-)Bremsen f; b) ①22^{5b} das Toben des von e-r Bremsen gebissenen Viehes; (zadza) Brunst f, Weilheit f; pl. gzy Mutwille m.

głotki (głot'ki) ⑦9 (-ko) biegsam, geschmeidig; fig. gefügig; **kość** (~kofi'tfi) f ④1 Biegsamkeit; Gefügigkeit.

gill (gilli) m ①29² Zool. Gimpel.

gilla (gii'ł'ia) f ③1 Hülf.

gimnastyczny (gimna'f'ci'f'ny) ⑦1 (-nie) gymnastisch, Turn...; **ka** (~ka) f ③4¹ Gymnastik, Turnen n; **~kować** (~ko'wat'fi) ①20 (się) turnen.

gimnazjalny (~na'f'ja'lnü) ⑦1 Gymnasia'l...; **~jum** (~na'f'jum) n ②20¹ Gymnasia'ium.

głnąć (głi'ng'fi), pf. z. ~ ⑩1 zugrunde gehen, untergehen; (w bitwie) fallen; (znikać) verschwinden, sich verlieren; (gubić się) abhanden kommen; ~ za (instr.) bis zum Sterben verbleiben sein in (acc.); mit Leib und Seele hängen an (dat.).

gips (gips) m ①3 Gips; fig. Schlaumeier; **~arnia** (~ka'rn'ia) f ③8³ Gipsgrube; (palarnia gipsu) Gipsbrennerei.

gipsować (~po'wat'fi), pf. za~ ①20 gipsen, mit Gips überziehen.

gipsowy (~wü) ⑦1 Gips...

głtara (głita'ra) f ③2³ Gitarre; grać na gitarze die G. spielen.

glazura (głazu'ra) f ③2³ Glasur.

glazurować (~ro'wat'fi), pf. po~ ①20 glasieren, mit Glasur überziehen. [(grunt Boden m.)

gleba (głe'ba) f ③1 Erdscholle; **gliceryna** (głit'ger'na) f ③1 Glyzeri'n n.

głika (głi'ka) f ③4¹ Berberitze, Sauerdorn m.

glinna (głi'na) f ③1 Lehm m, Ton m; **~nek** (~nek) m ①21^{1a} Tonerde f; **~niany** (~nia'nü) ⑦1 Ton..., irden; **~niasty** (~nia'f'tü) ⑦7 (-to) tonartig, tonreich; (o gruncie) lehmig; (o barwie) tonfarben.

glinka (głi'nka) f ③4² Tonerde; pl. glinki Tongrube f.

glista (głi'f'ta) f ③2² Regenwurm m; (u ludzi) Spulwurm m.

głon (głon) m ①3 Wasserfaden, Seetang; pl. ~y Algen f/pl.

gładki (gła'tfi) ⑦9 (-ko) (równy) glatt, eben; (o sukni) einfaß; (piękny) schön, hübsch; (o stylu, mowie) gefeilt; (o obejściu) fein; mówić gładko fließend u. anmutig reden; gładko to idzie daß geht leicht vonstatten.

gładkomowny (~komo'wü) ⑦1 wohlberedt, redengewandt.

gładkość (~kofi'tfi) f ④1 Glätte; (wytorność) Feinheit; (piękność) Schönheit; (zręczność) Gewandtheit.

gładysz (gła'du'f) m ①33 Gefäß, Stupfer; ♀ Schneeglöckchen n.

gładzić (gła'd'fi'tfi), pf. wy~ ①7 glattmachen, glätten; (poprawiać) (aus)feilen; (niszczyć) (ver)tilgen; ~ się się putzen.

gładziutki (gład'fi'u'tfi) ⑦9 (-ko) spiegelglatt; (w obejściu) aalglatt.

głaskać (gła'f'kat'fi) ①12, pf. po~ ob. **głasnać** (~ng'fi) ⑩2 streicheln; fig. ~ uszy angenehm

die Ohren kitzeln; ~ czyją dumę i-8 Stolge schmeicheln.

głaz (głaz) *m* ①3 Felsblock; ~ **zowaty** (~sowa'tu) ⑦7 felsen- (ob. stein-)artig.

głęb¹ (gł^mb) *f* ④6 Tiefe; (~sceny) Hintergrund *m*; (~kraju) Inneres *n*; (~serca) Innerstes *n*.

głęb² (~) *m* ①2 (kaczan) Strunt; **Δ** Schaft; *fig.* unbeholfener Mensch; ~ **biasty** (gł^mb'ia'ŝtu) ⑦7 Strunk..., strunkig; ~ **blk** (~blit) *m* ①13² kleiner Strunk; **♀** Blumenchaft; *pl.* ~biki Strunksalat *m*.

głębia (gł^m'bia) *f* ③6³ = głęb¹. **głębiej** *f.* głęboko.

głębi¹*na*, ~ **zna** (~bi'na, ~bi'sna) *f* ③1 Tiefe, sehr tiefe Stelle.

głębok¹*ki* (gł^m'bo'ki) ⑦9 (*empr.* głębszy [gł^m'pszy]) ⑦11, *sup.* najgłębszy) tief; ~kie uszanowanie *n* ansehnliche Hochachtung *f*; ~**ko** (~to) (*empr.* głębiej [gł^m'biej], *sup.* najgłębiej) tief; ~**kość** (~to'ŝitŝi) *f* ④1 Tiefe.

głodnieć (gło'dnietŝi), *pf.* **z.** ①18 hungrig werden.

głodny (~nū) ⑦1 (-no) hungrig; *fig.* begierig, hungernd (nach *dat.*); ~ rok *m* Hungerjahr *n*.

głodomór (głodo'mur) *m* ①7 Hungerleider; (popisujący się głodowaniem) Hungerkünstler; (skąpiec) Geizhals.

głodować (~watŝi) ①20 Hunger leiden, hungern. [*ger...*]

głodowy (~wū) ⑦1 (-wo) Hun-

głodzić (gło'dŝitŝi), *pf.* **wy.** ②7 hungern lassen, auszuhungern suchen; ~ się się die Nahrung versagen. [*dorn...*]

głogowy (głogo'wū) ⑦1 Weiß-

głos (głos) *m* ①3 Stimme *f*; (dźwięk) Klang; (brzmienie) Schall; (~słowika) Schlag; (pogłoska) Geräusch *n*; prosić o ~ umß Wort bitten; udzielić ~u

das Wort erteilen; odebrać ~ das Wort entziehen.

głosiciel (głos'i'cieli) *m* ①29, ~**ka** (~tŝie'ci) *f* ③4² Verkünder(in).

głosić (gło'ŝitŝi), *pf.* **wy.** ~ ②8 verkünden, bekanntmachen; (rozglaszać) e-e Nachricht verbreiten.

głosik (~ŝit) *m* ①13² feine, leise Stimme *f*, Stimmchen *n*.

głoska (gło'ŝka) *f* ③4² Laut *m*, Buchstabe *m*. [(ab)stimmen.]

głosować (głoŝo'watŝi) ①20]

głosowanie (~ŝowa'nie) *n* ②13 Abstimmen, Abstimmung *f*.

głosownia (głoŝo'wnia) *f* ③6

Lautlehre.

głosowy (~ŝo'wū) ⑦1 (-wo) Stimm(en)...; (wokalny) Vokal...

głoś¹*nia* (gło'ŝnia) *f* ③6³ Stimm-

riße; ~**ny** (~nū) ⑦1 (-no) laut; (ślawny) berühmt; (znany) be-

kannt, rufbar.

głowa (gło'wa) *f* ③2 Kopf *m*,

Haupt *n* (a. *fig.*); ~ mnie boll ich habe Kopfweh; kręci mi się w głowie mir schwindelt;

~ cukru *ŝut m* Zucker.

głowacz (gło'watŝ) *m* ①33

Großkopf; (dobra głowa) tüchtig

erster Kopf; **Boof.** Maulquappe *f*; **♀** Wegdistel *f*.

głowiasty (~wia'ŝtu) ⑦7 groß-

köpfig; (o koszeniu) knollig; sa-

łata *f* glowiasta Kopfsalat *m*.

głowica (~wi'ŝka) *f* ③9 (u laski,

szabli) Kopf *m*, Knopf *m*; (u kolumny) Knopf *m*, Kapitäl *n*.

głownia (gło'wnia) *f* ③6⁴ (reko-

jęsć) Griff *m*; (u szabli) Klinge *f*; (~drowna) (Feuer-)Brand *m*.

głowowy (głowo'wū) ⑦1 Kopf...

głód (głut) *m* ①26 Hunger; (~

w kraju) Hungernot *f*; *fig.*

(pragnienie) Hungerde *f*.

głóg (głut) *m* ①13 Hagedorn,

Weißdorn.

głów (gluf) f. głowa.
głów(ecz)ka (glu'ffa, glume'tsf-
 ta) f ③ 4² Köpfchen n.
głów|nie (glu'wnie) hauptfäch-
 lich; ~ny (nüt) ⑦ 1 Haupt...
głuchnąć (glu'chnęć), pf. o~
 ⑩ 4 taub werden; fig. (na acc.)
 gleichgültig werden (für acc.).
głucho (glu'cho) still; ~ wszędzie
 überall herrscht tiefe Stille; ~-
 nlemy (nie'mü) ⑦ 1 taub-
 stumm; ~ta (glucho'ta) f ③ 2²
 Taubheit; ~waty (~wa'tu) ⑦ 7
 (-to) schwerhörig.
głuchy (głü) ⑦ 3 taub; (o dźwię-
 kach) dumpf; (ciechy) still, stumm;
 (bez złarna) leer.
głupi (glu'pi) ⑦ 13 (-pio) dumm,
 töricht; (ograniczony) beschränkt;
 z głupia frant Schlaufkopf m.
głupiec (glu'pjetś) m ① 37 Dum-
 mer, Dummkopf, Tor.
głupiec (pjetś), pf. o~, z~ ⑩ 18
 dumm werden, den Verstand
 verlieren; ~ ze zdumienia starr
 werden vor Erstaunen, verblüfft
 sein. [erzdumm, stockdumm.]
głuputki (pju'tki) ⑦ 9 (-ko)
głupkowaty (glupkowa'tu) ⑦ 7
 (-to) blödsinnig, schwachsin-
 nig.
głupota (po'ta) f ③ 2² Dum-
 mheit, Torheit.
głupowacieć (powa'tjetś)
 ⑩ 18 dumm werden.
głupowa|tość (wa'tość) f ④ 1
 Blödsinn m, Schwachsinn m; ~ty
 (tü) ⑦ 7 (-to) = głupkowaty.
głupstwo (glu'pstwo) n ② 1
 Dummheit f; pl. głupstwa
 dummes Zeug n; (nieprzy-
 zwoitości) Unanständigkei-
 ten f/pl. [Gimpel.]
głuptas (glu'ptas) m ① 4 Tor,
głusi (glu'fi) = głuchy. [hahn.]
głuszec (glu'szetś) m ① 34 Muer-
głuszyć (glu'szüć), pf. za. ⑩ 12
 betäuben; rośliny: ersticken;
 (tłumie) dämpfen, unterdrücken.

gmach (gmach) m ① 12 stattliches
 Gebäude n; fig. etwas Großes n.
gmatwać (gmatwa'tsi), pf. po~
 ⑩ 1 in Verwirrung bringen.
gmatwanina (nli'na) f ③ 1 ver-
 worrenes Zeug n, Durchein-
 ander n.
gmerać (gme'ratśi) ⑩ 1 (się)
 mit den Händen (herum)wüh-
 len; ~ za (instr.) nachgrübeln
 über (acc.).
gmin (gmiin) m ① 3 das gemeine
 Volk n, Pöbel.
gmina (gmi'na) f ③ 1 Gemeinde.
gminność (gmi'nnosć) f
 ④ 1 Gemeinheit, gemeines Be-
 tragen n.
gminny (gmi'nütü) ⑦ 1 (-nie) Ge-
 meinde...; (prostacki) gemein,
 ordinär.
gnać (gnatśi), pf. po~ ⑩ 1 (präs.
 gonieć etc.) treiben, jagen; ~ za
 (instr.) nachsetzen (dat.), ver-
 folgen (acc.).
gną (gnę) etc. f. giąć.
gnębić (gnęmbi'tsi) m ① 29,
 ~ka (tsie'lika) f ③ 4² Be-
 drücker(in), Tyrann(in).
gnębić (gnęm'bitśi), pf. przy~
 z~ ⑩ 2 bedrücken, bedrängen.
gniały (gnia'du) ⑦ 5 (-do) (o ko-
 niu) braun.
gniazd(ecz)ko (gnia'stko, gnia-
 sde'tsfko) n ② 9 Nestchen.
gniazdo (gnia'sdo) n ② 3² Nest;
 (siedziba) Sitz m, Aufenthalts-
 ort m; (kryjówka) Schluß-
 winkel m; ~ górskie Gebirgs-
 stoc m; ~ bocianie Mastkorb
 m; ~ choroby Krankheitsherdm.
gnicie (gni'tsie) n ② 13 Faulen,
 Fäulnis f.
gnić (gni'tsi), pf. z~ ⑩ 1 fau-
 len; (w więzioniu) schmachten;
 (w ziemi) im Grabe liegen;
 (próżnować) faul daliegen.
gnida (gni'da) f ③ 2 Lausei n,
 Nisse; fig. elendes Geschöpf n.

gniecenie (gni'etŝe'nje) *n* ②13
Drücken; ~ w brzuchu Bauch-
grimmen.

gnieść (gni'eŝi'tŝi), *pf. z.* ⑨7
drücken (a. *fig.*); ciasto: kneten;
~ się się (zer)drücken; ~ się
z czem mit et. nicht fertig
werden können.

gniew (gni'eŝ) *m* ①3 Zorn; (nie-
chęć) Unwille; (złość) Ärger,
Groll.

gniewać (gni'e'watŝi), *pf. roz.*
⑩1 ärgern, erzürnen, auf-
bringen; ~ się się ärgern, zür-
nen, böse sein; gniewam się
z tobą ich bin mit dir böse.

gniewli|wość (gni'e'wli'woŝi'tŝi)
f ④1 Verdrießlichkeit, auf-
fahrendes Wesen *n*; ~ **wy** (w'u)
⑦1 (-wie) auffahrend, zornig.

gniewny (gni'e'wnü) ⑦1 (-nie u.
-no) zornig, ärgerlich.

gnieździć (gni'e'ŝdi'si'tŝi) się, *pf.*
za. ~ się ⑩11 niŝten, ŝich ein
Nest bauen; (mieszkać ciasno)
zusammengepfercht wohnen.

gnilec (gni'l'eŝtŝi) *m* ①34 Sko'r-
but, Mundfäule *f*; ~ **ny** (w'u)
⑦1 säulniŝterregend.

gnik|ka (gni'ik'a) *f* ③4² Leig-
birne; ~ **y** (w'u) ⑦1 (an)gefault,
verfault.

gniot..., gniót... *f.* gnieść.

gnoić (gno'i'tŝi) ⑩4¹ düngen,
miŝten; ranę: eiern laŝŝen;
~ się (o ranie) eiern.

gnoljarka (gnoj'a'r'ka) *f* ③4²
Düngemaŝchine; ~ **Jarnia** (w'
ja'r'nia) *f* ③6³, ~ **Jowisko** (w'
jow'i'ŝto) *n* ②1 Miŝtgrube *f*,
Düngergrube *f*; Miŝthauŝen *m*;
~ **Jówka** (w'ju'ŝka) *f* ⑤4² Miŝt-
janche, Gülle. [Kobold.]

gnom (gnom) *m* ①3 Erdgeiŝt,]

gndik (gnu'i'ik) *f.* gnoić.

gndj (gnui) *m* ①36² Miŝt, Dün-
ger; (w ranie) Eiter; (człowiek)
Faulpelz.

gnuś|nieć (gnu'ŝini'e'tŝi) ⑩18
faul werden, ŝich der Trägheit
ergeben; ~ **nik** (w'nik) *m* ①14
Faulpelz; ~ **ność** (w'noŝi'tŝi) *f*
④1 Faulheit; ~ **ny** (w'ny) ⑦1
(-nie u. -no) faul, träge.

godło (go'dło) *n* ③6 Symbo'l,
(Sinn-)Bild; (znak) Zeichen;
(hasło) Wahlŝpruch *m*, Loŝungs-
wort.

god|ność (go'dnoŝi'tŝi) *f* ④1
Würde; (nazwisko) Name *m*;
~ **ny** (w'ny) ⑦1 (-nie) würdig;
(szanowny) achtbar, ehrenwert;
~ **ny** cz-o, a. **godzien** (go'dŝien)
⑦17 wert, würdig, mŝt in 3^ogn,
3B. ~ podziwu bewunderungs-
wert od. -würdig; ~ pochwały
lobenswert, zu loben.

godować (godo'watŝi) ⑩20
ŝchmauŝen.

godowy (w'u) ⑦1 Schmauŝ...,
Feier...; suknia *f* -wa Feŝt-
gewand *n*.

gody (go'dü) *m/pl.* ⑥1 Feŝt *n*;
~ weselne Hochzei'tŝeŝt *n*;
(dobrobyt) Wohlŝtand *m*.

godzić (go'dŝi'tŝi), *pf. z., po.,*
u. ⑩7 k-o: unterhandeln (mit
dat.); ŝtażbę: dängen; ~ się
(z kim) übereinkommen (mit
dat.); kłóćących się: auŝŝöhnen,
vergleichen; spór: ŝchlichten,
beilegen; ~ się ŝich auŝŝöhnen,
ŝich vergleichen; ~ na k-o
(na co), w k-o (w co) loŝgehen,
zielen, loŝŝtürzen auf j-n (auf
et.), *fig.* einen andern (et.
andereŝ) meinen; ~ na co
ŝtreben, trahten nach et.; ~ na
czyje życie j-m nach dem Leben
trahten; ~ się na (*acc.*) ein-
verŝtanden ŝein mit (*dat.*); un-
perf. godzi się eŝ geziemt (*ŝich*),
eŝ ŝchicht ŝich.

godzien *f.* godny.

godzina (godŝi'na) *f* ③1 Stun-
de; która ~? wieviel Uhr (od.

wie spät) ist es?; druga, trzecia (.) es ist zwei, drei Uhr.

godzinka (godʑi'nka) *f* ③⁴ 2 Stündchen *n*; *pl.* godzinki Stundengebete *n/pl.*

godzlnny (.)ntu), **godzlnowy** (.)no'wu) ⑦1 Stunden...; trwający godzinnę e-e Stunde lang dauernd.

godziwość (.)woʑi'tʃi) *f* ④1 Anständigheit; **wy** (.)wu) ⑦1 (-wie) anständig; (dozwolony) erlaubt, zulässig.

gogo (go'go) *m* ①40 Stuger, Ged. [heilen.]

golc (go'litʃi) ②⁴ 1 (*v/i.* ~ się) **golarnia** (gol'a'rnja) *f* ③6³ Rasierer, Barbierstube.

golarz (go'łasʃ) *m* ①33 Rasierer, Barbier.

golas (go'łasʃ) *m* ①2 nackter Mensch; *fig.* Habenicht's.

golenowy (gol'no'wu) ⑦1 Schienbein..., Unterschenkel...

goleń (go'leni) *m* ①31 Schienbein *n*, Unterschenkel.

gollbroda (gol'bro'da) *m* ③18² Barbier, Rasierer.

gollc (go'litʃi), *pf.* o. ②3 barbieren, rasieren; *fig.* rupfen; ~ się sich rasieren.

gollzna (gol'i'sna) *f* ③1 kahle Erbflecke; *fig.* Armut.

golutki (gol'u'tʃi) ⑦9 (-ko) splitternackt; (lisy) ganz kahl; (ubogi) blutarm.

gołąb (go'lg'mp) *m* ①39 Taube *f*; (samiec) Tauber.

gołąbek (lg'm'bel) *m* ①21 Taubchen *n*.

gołąbi (gol'gm'bij) ⑦13 Tauben...; **blarz** (.)blasʃ) *m* ①33 Taubenzüchter; **blca** (.)bli't-ka) *f* ③9 Taubenweibchen *n*.

gołąbnik (gol'gm'bniʃ) *m* ①13² Taubenschlag, Taubenhau *n*.

gołolędz (go'lo'letʃi) *f* ④3 Blatt-eis *n*; **stowny** (.)stow'nu) ⑦1

(-nie) leere Worte enthaltend; (nieuzasadniony) unbegründet.

gołość (go'łoʑi'tʃi) *f* ④1 Nacht-heit; (.)okolicy) Kahlheit.

gołowas (.)lo'wgʃ) *m* ①2 Grün-schnabel, Milchkart.

goły (go'lu) ⑦6 (-lo) nackt; (o głowie) bloß, entblößt; (lisy) kahl; (bez domieszek) bloß; (próżny) leer; (biedny) (blut)arm; pod gołym niebem unter freiem Himmel.

gołysz (.)łusʃ) *m* ①33 armer Schluher, Habenicht's.

gomon (go'moni) *m* ①31¹ zank-süchtiger Mensch.

gomółka (.)mu'łka) *f* ③⁴ 2 Küm-melkäse *m*. [Schindelmacher.]

gonclarz (go'ntʃiasʃ) *m* ①33 **gondola** (gondo'ła) *f* ③5 Gondel.

gonlc (go'nłitʃi), *pf.* po. ②1 (k-o, za kim) verfolgen (*acc.*), nachsetzen (*dat.*); (za czem) streben, ringen (nach *dat.*); zu erhaschen suchen (*acc.*); (dokąd) eilen, rennen; ~ ostatkami am Bettelstabe sein; ~ się (z kim) um die Wette laufen (mit *dat.*); (o zwierzętach) läufigsch od. brünnstig sein. [Kurier.]

gonlec (.)nietʃi) *m* ①37³ Eilbote.

gonlony (gon'lo'nu) *m* ⑦18 (zabawa) Hasche- od. Fang-spiel *n*; (taniec) Galopp.

gonitwa (.)ni'tʃa) *f* ③1¹ Wettrennen *n*; (turniej) Turnier *n*.

gont (gont) *m* ①10, a. 2a (go'nta) *f* ③2² (Dach-)Schindel *f*; **owoy** (.)to'wu) ⑦1 Schindel...

gońca (go'nitʃa) *f.* goniec.

gończy (go'nitʃu) ⑦4: pies *m* ~ Jagdhund; list *m* ~ Stedbrief.

gorąco (gor'g'tʃo) *n* ②1² Hitze *f*; *f. a.* gorący. [fig. a. Feuer *n*.]

gorącość (.)tʃoʑi'tʃi) *f* ④1 Hitze;

gorący (.)tʃu) ⑦2 (-co) (*cmpr.* gorętszy [.]rg'tʃu), *adv.* goręcej [.]rg'tʃei] heiß; *fig. a.*

brennend, glühend; (o modlitwie) inbrünstig; (ognisty) hitzig; (serdeczny) herzlich; ~ uczynek *m* frisches Verbrechen *n*.

gorączka (goro'tscha) *f* ③4² Fieber (hije) *n*; *fig.* Hitzkopf *m*.

gorączkować (~ło'watŃi) ⑪20 fiebern, Fieber haben; *fig.* ~ się się übermäßig ereifern.

gorączkowy (~wü) ⑦1 (-wo) Fieber...; *fig.* hitzig.

gorczy|ca (gortŃu'tŃa) *f* ③9 Senf *m*; ~czny (~tschnü) ⑦1 Senf...

gore! (go're) Feuer!, es brennt!

goreć (go'retŃi), *pf. za* ⑪19 brennen, in Flammen stehen; *fig.* (pałać) brennen, lobern (żądza, zemsta vor Begierde, vor Rache); na złodzieju czapka gore dem Schuldigen pocht das Herz. [lobernid.]

goręjący (~g'tŃü) ⑦2 brennend, glühend.

gorę|cej, ~tszy *f.* gorący.

goril|wość (gorli'woŃitŃi) *f* ④1 Eifer *m*; ~wy (~wü) ⑦1 (-wie) eifrig.

gors (gorŃ) *m* ①3 (u kobiet) Busen, Brust *f*; ubranie do ~u außgeschnittenes Kleid.

gorse|arka (gorŃetŃia'rfa) *f* ③4², ~arz (~Ńe'tŃiaŃ) *m* ①33 Wiederfabrikant(in).

gorset (go'rŃet) *m* ①10¹ Wied. *n*, Schür-brust *f*, =leib.

gorszący (gorŃoŃ'tŃü) ⑦2 (-co) anstößig, Ärgernis erregend.

gorszy (go'rŃŃü) ⑦11 (*f.* zły) ärger, schlechter, schlimmer.

gorszyciel (~Ńü'tŃieli) *m* ①29, ~ka (~tŃle'Ńka) *f* ③4² anstößige Person *f*; Verführer(in) (der Zugend).

gorszyć (go'rŃŃitŃi), *pf. z.* ⑩12 Anstoß (od. Ärgernis) erregen; ~k-o bei j-m Anstoß erregen; ~ się (*z gen.*) Anstoß nehmen (an *dat.*).

Gorycja (goru'tŃja) *f* ③8 Görz *n*.

gorycz (go'rütŃŃi) *f* ④8 Bitterkeit, bitterer Geschmack *m*; *fig.* Schmerz *m*, Kummer *m*; ~ka (~rü'tŃka) *f* ③4² Engian *m*.

goryl (go'rül) *m* ①29² Gori'la.

gorzałka (goŃa'ka) *f* ③4² Brantwein *m*, Schnaps *m*.

gorzeć (go'ŃetŃi) ⑪19 = goreć.

gorzej (go'Ńei) (*f.* źle) ärger, schlimmer.

gorze|nia (goŃe'Ńnia) *f* ③6⁸ Brantweimbrennerei; ~niany (~nia'nu) ⑦1 Brennerei...; ~nlk (~Ńe'ŃniŃ) *m* ①14 Brantweimbrenner.

gorzka|wość (gorsŃka'woŃitŃi) *f* ④1 Bitterlichkeit, bitterlicher Geschmack *m*; ~wy (~wü) ⑦1 (-wo) bitterlich, etwas bitter.

gorzki (go'rŃŃi) ⑦9 (-ko) bitter; (bolesny) schmerzlich; (smutny) traurig; ~kawałek *m* chleba saures Stück *n* Brot; -kie żale *m/pl.* Klagelieder *n/pl.*; -ka sól *f* Bittersalz *n*; -ka wódka *f* Englischbitter *m*.

gorzknieć (~Ńü'tŃi), *pf. z.* ⑪18 bitter werden. [feit.]

gorzkość (~koŃitŃi) *f* ④1 Bitterheit.

gospoda (goŃpo'da) *f* ③2 Wirtshaus *n*, Herberge *f*; stanąć -dą u k-o bei j-m einkehren; stać -dą u k-o bei j-m wohnen.

gospodar|czy (goŃpoda'rtsŃü) ⑦4 (-czo) Wirtschaft..., wirtschaftlich, ökonomisch; ~ka (~ka) *f* ③4² Wirtschaft, Haushalt *m*; ~ność (~noŃitŃi) *f* ④1 Wirtschaftlichkeit, gute Haushaltung; ~ny (~nü) ⑦1 (-nie) wirtschaftlich, haushalterisch; (oszczędny) sparsam.

gospodarować (~ro'watŃi) ⑪20 wirtschaften, haushalten; (czem) verwalten (*acc.*).

gospodar|ski (~da'rŃi) ⑦9 (po-sku) (należący do gospodarza)

dem Hausherrn gehörig, Hausherrn...; (należący do gospodarstwa) Wirtschaft's..., Haushaltung's...; (oszczędny, prosty) sparsam, einfach; **stwo** (~stwo) *n* ② 1 Wirtschaft *f*, Haushalt(ung) *f* *m*; (gospodarz z żoną) Wirt *m* und Wirtin *f*; Herrschaft *f*.

gospodarz (goʂpo'daʂ) *m* ① 33 Wirt, Hausherr; (zarządca) Wirtschaft'er, Haushalter; (wiesniak) Bauer. [gospodarowac.]
gospodarzyć (~da'gütʂi) ⑩ 12 =
gospodny (~po'dnu) ⑦ 1 zum Wirtschaft'haus gehörig, Wirtschaft'haus...

gospodyn (~du'ni) *f* ③ 10 Wirtin, Hausfrau; (zarządczyni) Wirtschaft'erin, Haushälterin; **śla** (~po'ʂia) *f* ③ 6 liebe Wirtin.
gościć (go'ʂiʂitiʂi), *pf. u. za.* ⑩ 9 verweilen, sich aufhalten; k-o: bewirten. [Gicht *f*.]

gościec (go'ʂiʂietʂ) *m* ① 44
gościna (go'ʂiʂi'na) *f* ③ 1 (pobyt gościa) Aufenthalt *m* (als Gast ob. Fremder); (odwiedziny) Besuch *m*; (gospoda) Einkehrhaus *n*, Herberge; być w -nie als Gast verweilen; przyjać w -nę gastfreundlich aufnehmen; stawac -ną einkehren.

gościolec (~n'ietʂ) *m* ① 34² Land-, Heer-straße *f*; (podarek) Andenken *n* von der Reise.

gościńność (go'ʂiʂi'nnos'itʂi) *f* ④ 1 Gastfreundschaft; prawo *n* ~ności Gastrecht; **ny** (~nu) ⑦ 1 (-nie) (dla gości) Gast...; (odznaczający się gościnnością) gastfreundlich, gastlich.

gość (go'ʂiʂi) *m* ① 29¹ Gast; (obcy) Fremder. [Gicht...]

gośćcowy (go'ʂiʂiʂo'wu) ⑦ 1
gotować (goto'watʂi), *pf. u. za.* *z.* ⑩ 20 (warzyć) kochen, sieden; (przygotowywać) vorbereiten;

(urządzać) bereiten, zurecht-machen; ~ się kochen, sieden; się vorbereiten; (zanosić się na co) bevorstehen.

gotowalnia (~wa'linia) *f* ③ 6³ (toaleta) Toilette, Putzstich *m*; (pokój) Ankleidezimmer *n*.

gotowizna (~wi'sna) *f* ③ 1 Barschaft, bares Geld *n*.

gotowość (~to'woʂiʂi) *f* ④ 1 Bereitschaft; (ochota) Bereitwilligkeit.

gotowy (~wu) ⑦ 1, **gotów** (go'tuf) ⑦ 17 bereit, fertig; (skłonny) bereitwillig, geneigt, entschlossen; ~ napisac eż ist möglich, daß er schreibt, er ist imstande zu schreiben, er dürfte schreiben; gotowe pieniądze *pl.* Bargeld *n*.

gotówka (gotu'fka) *f* ③ 4² Barschaft, bares Geld *n*.

goździk (go'ʂidʂik) *m* ① 13² Nelke *f*; **owy** (~ko'wu) ⑦ 1 Nelken...

gódz (gudʂi) *f.* godzić.

góra (gu'ra) *f* ③ 2² Berg *m*; *pl.* góry Gebirge *n*; (miejsce, piętro wyższe) Höhe, oberes Stodwert *n*; na górze oben; z góry von oben; (naprzód) im voraus, im vorhinein; do góry in die Höhe, nach oben; z górą (= z okładem) mit einer Zugabe, über ew. hinaus; brać górę nad (*instr.*) die Oberhand gewinnen über (*acc.*).

góral (gu'rał) *m* ① 29, **ka** (~ra'rifka) *f* ③ 4² Gebirgsbewohner(in); **ski** (~ʂi) ⑦ 9 (po-sku) Gebirgsbewohner...

górk (gu'rka) *f* ③ 4² kleiner Berg *m*, Hügel *m*, Anhöhe.

górnictwo (gurni'itstwo) *n* ② 1 Bergbau *m*, Bergwesen; **lczy** (~ni'itʂu) ⑦ 4 bergmännisch; Berg(werks)...

górnik (gu'rnik) *m* ① 14 Bergmann, Bergarbeiter.

górnołot|ność (gurnoło'tnoŝi'tŝi) f ④1 Überschwenglichkeit; ~ny (..nü) ⑦1 (-nie) überschwenglich, hochtrabend.

górnny (gu'rnnü) ⑦1 (-nie) (górski) Berg...; (wyższy) Ober...; fig. (wzniosły) erhaben, schwungvoll; (górnolotny) hochtrabend.

górować (guro'watŝi) ⑪20 oben (=auf) sein; ~ nad kim über j-n die Oberhand gewinnen, den Vorrang vor j-m haben; ~ nad czym et. beherrschen. [Berg...]

górski (gu'rŝki) ⑦9 Gebirgs...)

górzys|tość (gu'żü'tŝoŝi'tŝi) f ④1 Gebirgscharakter m; ~ty (..tü) ⑦7 (-to) gebirgig.

gówniarz P (gu'wniaŝ) m ①33 Scheißerl.; ~no P (..no) n ②7 Dred m, Kot m.

gra (gra) f ③2³ Spiel n.

grab (grap) m ①3 Weißbuche f.

grablarski (graba'rŝki) ⑦9 Totengräber...; ~arz (gra'baŝ) m ①33 Totengräber.

grablarka (grab'a'rfa) f ③4² Heurheberin; (maszyna) Hartz, Rechenmaschine.

grabic (gra'bici'tŝi), pf. za~ ⑫2 rechen, harken; fig. ~ k-o j-n pfänden; ~ k-u co j-m et. rauben.

grabie (..bie) f/pl. ⑥3² Rechen m.

grabieć (..bie'tŝi), pf. z~ za~ ⑪18 vor Kälte steif werden.

grabież (..biesŝ) f ④9 Raub m, Plünderung; (konfiskata) Pfändung, Konfiskation.

grabież|nik (grabie'gnik) m ①14, a. ~ca (..bie'sŝtŝa)m ③11 Räuber, Plünderer; ~ny (..bie'gnü) ⑦1 raub-, plünderungs-süchtig; (skonfiskowany) gepfändet.

grabieżyc (..bie'gütŝi) ⑫12 rauben, plündern.

grabki (gra'pŝi) f/pl. ③4² kleiner Rechen m; (widła) Gabel f.

grabowy (grabo'wü) ⑦1 weißbuchen.

grac(k)a (gra'tŝ[ŝ]a) f ③9 (③4²) Karst m; (u kominiarzy) Grateisen n; (do popielnika) Schür-eisen n.

gracja (gra'tŝja) f ③8 Ammut.

gracki (gra'tŝki) ⑦9 (-ko) brav.

gracować (gratŝo'watŝi), pf. po~ ⑪20 karsten; (plewić) ausjäten.

gracz (gratŝ) m ①33 (Karten-) Spieler; (tegi chłop) Morbscherl.

grać (gratŝ), pf. za~ ⑫1 (~ w karty etc.) spielen; (na czym) Instrument spielen; (ziste) blasen; (o psach) anschlagen, bellen.

grad (grat) m ①6 Hagel; ~ pada eŝ hagelt; fig. ~ kul Kugelregen.

grado|bicie (grado'bi'tŝie)n ②13 Hagelschlag m; ~wy (..do'wü) ⑦1 Hagel...

gradus (gra'duŝ) m ①2¹ Tritt, Stufe f; (podwyższenie) Po'dium n; (stopień) Grad. [Jer.]

grajcar (gra'itŝar) m ①8¹ Kreuz-

grajek (gra'jeŝ) m ①20 Spielmann. [Gramma'tif.]

gramatyka (grama'tika) f ③4¹

gramolić (gramo'li'tŝi) się, pf. wy~ się ⑫3 sich mühsam hinarbeiten; ~ do (gen.) mühsam streben nach (dat.). [ua'te f.]

granat¹ (gra'nat) m ①10¹ Gra-

granat² (..) m ①10 Granat-äpfel; (drogi kamień) Granat; (barwa) Dunkelblau n.

granatowy (..to'wü) ⑦1 (-wo) Granat(en)...; dunkelblau.

grania|stosłup (grania'stoŝłup) m ①2¹ Prisma n; ~sty (..ŝtł) ⑦7 (-sto) edig, fantig.

grani|ca (..ni'tŝa) f ③9 Grenze; za -cą im Auslande; za -cę ins Ausland; ~czny (..ni'tŝnü) ⑦1 Grenz...

graniczyć (..ni'tŝütŝi) ⑫12 (z instr.) grenzen, stoßen (an acc.).

grasować (gratŝo'watŝi) ⑫20 grassieren; (o wojsku) plündern; (o chorobie) herrschen, wüten.

grat (grat) *m* ①10 Plunder; *pl.* ~y Gerümpel *n*; stary ~ alter Tepp, (kobieta) alte Schachtel *f*.
gratka (~ka) *f* ③4² günstige Gelegenheit; (zysk) Profitchen *n*.
grdyka (grdú'ka) *f* ③4¹ Adams-äpfel *m*.
Grecja (gre'tsjá) *f* ③8 Griechenland *n*; **Żki** (~kji) ⑦9 (po Żku) griechisch.
Greczynka (gretschü'uka) *f* ③4² Griechin; **Żzna** (~zna) *f* ③1 griechische Sprache.
Grek (gref) *m* ①14 Grieche.
gremialny (gremia'lnü) ⑦1 (-nie) gemeinsam, zusammen.
grempla (gre'mpl'a) *f* ③5 Frem-pelkamm *m*.
gremplować (grempl'o'watšj), *pf.* *prze.* ①20 frempeln.
grob... (grob...) *f.* grób.
grobla (gro'bli'a) *f* ③5 Damm *m*.
grob|wiec (~bo'wietšj) *m* ①34 Brust *f*; ~wy (~wü) ⑦1 (-wo) Grab(es)...; do ~wej deski bis zur Bahre.
groch (groč) *m* ①12 Erbsen *f*; *fig.* ~ z kapustą Kraut u. Rüben; rzucić ~ o ścianę tauben Ohren predigen.
grocho|winy (~čho'wi'nü) *f/pl.* ③1 Erbsenstroh *n*; ~wisko (~wi'ško) *n* ②1 Erbsenfeld; ~wy (~čho'wü) ⑦1 Erbsen...; (o barwie) erbsengrün; *fig.* ~wy wiedzieć *m* Korb, Abweisung *f*.
grodowcy (grodo'wü) ⑦1 Burg..., Schloß...
grodzić (gro'dšitšj), *pf.* o~ ①27 umzäunen, einfrieden; *fig.* (*pf.* za~) versperren. [**Burg f.**]
grodzisko (~dš'i'ško) *n* ②1 alte
grodzki (gro'tšjki) ⑦9 Burg...
grom (grom) *m* ①3 Donner (e|schlag); *fig.* Schlag.
grom|lada (~ma'da) *f* ③2 Schar, Pause *m*; (klasa) Klasse; (gmina wiejska) Dorfgemeinde; ~adka

(~ma'tka) *f* ③4² Häufchen *n*; ~adny (~ma'bntü) ⑦1 (-nie) haufenweise; (liczny) zahlreich.
gromadzić (~ma'dšitšj), *pf.* na~ z~ ①27 co: häufen, sammeln; k-o: versammeln, zusammenberufen; ~się się (ver)sammeln.
gromadzki (~ma'tšjki) ⑦9 Gemeinbe...
gromić (gro'mlitšj), *pf.* z~ ①21 (upominać) heftig schelten, scharf anfahren; (zwyćzać) besiegen, schlagen.
gromki (gro'mkji) ⑦9 (-ko) donernerb. [**Weißherze.**]
gromnica (gromni'tšja) *f* ③9]
grom|wczy (~ni'tšwnü) ⑦1 Sichtmeß...; Matka Boska Gromniczna Mariä Sichtmeß.
gromo|chron (~mo'čron) *m* ①3 Blitzableiter; ~władca (~mo-wła'tšja) *m* ③11 Blitzschleuderer; ~wy (~mo'wü) ⑦1 Donner... [**chen.**]
gronko (gro'nko) *n* ②9 Tränb-
grono (gro'no) *n* ②1 Traube *f*; (gromada) Scharf, Gesellschaft *f*; ~nauczycielskie Lehrkörper *m*.
gronostaj (~no'štaj) *m* ①29² Hermelin. [**ben...**]
gronowy (~no'wü) ⑦1 Trau-
groslwo (groš'i'wo) *n* ②1 Geld.
grosz (grošč) *m* ①30² Groschen, Heller; (pieniądz) Geld *n*; zbijać ~e Geld sammeln.
groszek (gro'šček) *m* ①21¹a (junge) Erbsen *f/pl.*
grosz|owy (~čho'wü) ⑦1 Groschen..., e-n Groschen kostend; ~ówka (~čhu'ka) *f* ③4² Groschenstück *n*.
grot (grot) *m* ①10 (u strzaly, włóczni) Spitze *f*, Eisen *n*; (włócznia) Wurffpieß.
grota (gro'ta) *f* ③2² Grotte.
groza (gro'sa) *f* ③1 Schauer *m*, Schrecken *m*, Entsetzen *n*; (karnosć) strenge Bußt.

grozić (gro'ſiitſi), *pf.* **po**~, **za**~
⑫10 drohen.

groźba (gro'ſiba) *f* ③2 Drohung, *pl.* *ha.* Drohworte *n/pl.*; ~**ność** (noſiitſi) *f* ④1 Strenge; (~ położenia) Fürchterlichkeit; ~**ny** (nu) ⑦1 (-nie) drohend; (surowy) streng.

grób (grup) *m* ①26 Grab *n.*; (nagrobek) Grabmal *n.*; *fig.* Tod, Lebensende *n.*; *pl.* groby (w. królewskie) (Königs-)Grust *f.*

gród (grut) *m* ①26 (zamek) Burg *f.*, Schloß *n.*; (miasto) Stadt *f.*

grubas (gru'baſ) *m* ①2 Didwanst, dider Mensch.

grubiec (brietſi), *pf.* **z**~ ⑪18 dider werden.

grubjan (bjan) *m* ①1², ~**anin** (bja'nin) *m* ①40, ~**anka** (bia'nka) *f* ③4² Grobian *m.*, großes Frauenzimmer *n.*; ~**ański** (bia'niſki) ⑦9 (po -sku) grob, unhöflich; ~**aństwo** (two) *n* ②1 Grobheit *f.*

grubo (gru'bo) [*empr.* grubiej, ~blej] did, stark; (nie drobno) grob; (bardzo) sehr; (wiele) viel, stark.

gruboskórny (gruboſku'rni) ⑦1 (-nie) didhäutig; *fig.* grob.

grubość (gru'boſiſi) *f* ④1 Dide, Stärke; (~ człowieka) Didebigkeit; (~ głosu) Tiefe; *fig.* Grobheit, Roheit.

grubozłarnisty (boſiarni'ſti) ⑦7 grobförnig.

gruby (bū) ⑦1 (nie cieńki) did, stark; (piótno etc. a.) grob; *fig.* (prostacki) grob, roh; (wielki) grob, groß; z grubsza obrobić aus dem Groben arbeiten.

gruchać (gru'chatſi), *pf.* **za**~ ⑬1 girren.

gruchnąć (gru'chnuſi) *pf.* ⑩2 (rozlegać się, dać się słyszeć) (plóſli) erſchallen, ſich verbreiten; (upaść) (hin)fallen, (hin)ſtürzen;

(czem o co mit et. au [*acc.*]) ſchlagen; ~ k-o j-m e-u ſchlag verſetzen.

gruchotać (grucho'tatſi), *pf.* **z**~ ⑪11 (turkotać) raffeln, poltern; (łamać) zerſchlagen, zerſchmettern; ~ się (zer)brechen, zerſchellen; (o okręcie) ſcheitern.

gruczoł (gru'ſchoł) *m* ①3 Drüſe *f.*; ~**ek** (iſcho'let) *m* ①21² kleine Drüſe *f.*; ~**owaty** (łowa'tu) ⑦7 drüſig, drüſenförnig; ~**owy** (ło'wū) ⑦1 Drüſen...

grudła (gru'da) *f* ③2 (bryła) Scholle; (zamraża bioto) gefrorener Straßentotm; ~**śniegu** Schueeball *m.*; *fig.* jak po grudzie mit großen Schwierigkeiten; ~**ka** (gru'tka) *f* ③4² kleine Scholle; ~**kowaty** (łowa'tū) ⑦7 ſchollig, voller Schollen.

grudniowy (grudni'wū) ⑦: Dezember...; ~**dzień** (gru'dſien) *m* ①34⁷ Dezember.

grudziſty (grudſi'ſti) ⑦7 (-to) holperig.

gruncik (gru'ntſiſi) *m* ①13² kleines Grundſtück *n.*

grunt (grunt) *m* ①10¹ Grund, Boden; (rola) Grundſtück *n.*, Acker; (podstawa) Grundlage *f.*; do ~u bis auf den Grund, völlig; z ~u gründlich; (rzeczy) völlig; w -cie im Grunde, eigentlich.

gruntować (to'watſi), *pf.* **po**~, **u**~ ⑪20 (na *instr.*) gründen, ſtützen (auf *acc.*); (badać) ergründen, zu erforſchen ſuchen; (w malarstwie) grundieren.

gruntowność (to'mnoſiſi) *f* ④1 Gründlichkeit; ~**ny** (nu) ⑦1 (-nie) gründlich; ~**y** (to'wū) ⑦1 Grund...

grupa (gru'pa) *f* ③1 Gruppe.

grupować (po'watſi) ⑪20 (się ſi) grupieren.

grusza (gru'ſza) *f* ③9 Birnbaum *m.*; ~**eczka** (ſcho'ſſka)

f ⑤⁴2 kleine Birne, Birnchen
n; **ka** (gru'schka) f ③⁴2 Birne;
fig. ~ki na wierzbie Luftschlösser
n/pl.; **kowaty** (kowat'u) ⑦7
(-to) birn(en)förmig; **kowy** (~
ko'w'u) ⑦1 Birn(en)...

gruz (gruż) m ①3 Schutt; pl.
~y Trümmer pl.

gruzel (gru'sel) m ①22 Klump-
pen; **sek** (~se'lek) m ①21¹
Klümpchen n; **z** Tuberkel f;
kowy (~ko'w'u) ⑦1 tuberku-
löß. [chen n.]

gruzła (gru'sła) f ③1¹ Klümp-
gruzło/wacieć (gru'słowa'tsjet'sj)
①18 klümpig werden; (o mle-
ku) gerinnen; **waty** (~wa'tu)
⑦7 klümp(er)ig; (o drzewie)
knorrig, knotig; **z** drüsig; **wy**
(~sło'w'u) ⑦1 Klump...

gruzlica (gru'slic'a) f ③9 Tu-
berkulo'se; **cz(n)y** (~tsch[n]ü)
⑦4 (⑦1) Tuberkel...

gryf (gruf) m ①2 Greif.

gryka (gru'ka) f ③⁴1 Heideforn
n, Buchweizen m.

grymas (gru'mas) m ①3 Gri-
masse f; (humor) Grille f.

grymasić (~ma'sit'sj) ⑩8, **gry-
masować** (~maso'wat'sj) ①20
Grillen fangen.

grymasznica (~masznit'sja) f ③9,
nik (~ma'sznit) m ①14 Gri-
masfenschneider(in), Grillen-
fänger(in); **ny** (~nü) ⑦1 (-nie)
grillenhaft, voller Grimassen;
(przebiorający) wäherlich.

grys (gruś) m ①3, **lk** (gru'slit)
m ①13 Grief; **owy** (~so'w'u)
⑦1 Grief...

grywać (gru'wat'sj) ⑩1 oft spie-
len, zu spielen pflegen.

gryzący (gru'żo'tsju) ⑦2 beißend,
äugend. [①21 Federfuchser.]

gryziplórek (gru'sipiu'ref) m
gryzmolić (gru'smoli'tsji), pf. na~
①23 schmieren, kleben.

gryzmoła (~ła) m ③18² Schmie-

rer, Klebser; (pogardl.) elender
Schriftsteller.

gryzoń (gru'soni) m ①31¹ Nage-
tier n.

gryźć (gru'sit'sj), pf. z~ ⑨4
beißen; (ogryzać) nagen; (zuć)
kauen; orzechy: knaden; (mar-
twie) tränken; (okwasach) äßen;
fig. ~ ziemię inß Graß beißen;
~ się się beißen; ~ się czym
się über et. tränken od. grämen.

grzać (gżat'sj), pf. o~, za~ ①17
wärmen, warm machen; ~ się
się wärmen (przy loc. an dat.);
(o zwierzętach) läufig sein.

grzanka (gża'nka) f ③⁴2 ge-
röstete Brot-, Semmel-scheibe.

grządka (gżo'tka) f ③⁴2 (Gar-
ten-)Beet n.

grzązki (gżo'st'ki) ⑦9 (-ko)
sumpfig; **kość** (~ko'st'sj) f ④1
sumpfbartige Beschaffenheit.

grząźć (gżo'sit'sj) ⑩7 = grzęznać

grzbieć (gżbiet) m ①10¹ Rücken
n, Rücken; (~dachu) Dach-
first; (górski) Gebirgskamm;
owy (~to'w'u) ⑦1 Rücken...

grzebać (gżo'bat'sj), pf. po~,
wy~, za~ ①4 graben; (w ziemi)
wühlen; (w śmieciach) scharren;
(o koniu) scharren; k-o: begrä-
ben, beerdigen, bestatten.

grzebak (~bak) m ①13² Schür-
hafen, Schürreife n.

grzebleniarz (~bie'niasz) m
①33 Kammmacher; **bleniasty**
(~nia'st'u) ⑦7 (-to) mit einem
Kamm versehen; (podobny do
grzebienia) kammartig, kamm-
förmig; **bleń** (gżo'blen') m ①31
Kamm; (na szyszaku) Helmbusch;
by(cze)k (~bül, ~bü'tschof) m
①13² (2¹b) kleiner Kamm.

grzech (gżech) m ①12 Sünde f;
owy (~cho'w'u) ⑦1 Sünden...

grzechotać (~cho'tat'sj), pf. za~
①11 klappern; (o zabach) qua-
ten.

grzechot|ka (gGeŝo'tfa) *f* ③4² Klapper, Schnarre; **~nik** (~niŝ) *m* ①13¹ Klapperschlange *f*.
grzech|niś (gGe'tŝni'ŝi) *m* ①32¹, **~nisla** (~ni'ŝia) *f* ③6 ausnehmend höfliche Person; **~ność** (~noŝi'tŝi) *f* ④1 Höflichkeit; (~dziocł) Artigkeit; (przy-sługa) Gefälligkeit, Gefallen *m*; **~ny** (~nũ) ⑦1 (-nie) höflich; (o dzieciach) artig, brav.
Grzegorz (gGe'goŝ) *m* ①33 Gregor.
grzej|... (gGej...) *f*. grzać.
grzesz|nica (gGeŝni'tŝa) *f* ③9, **~nik** (gGe'ŝniŝ) *m* ①14 Sün-der(in); **~ność** (~noŝi'tŝi) *f* ④1 Sündhaftigkeit; **~ny** (~nũ) ⑦1 (-nie) 'sündig, Sünden...
grzeszyć (gGe'ŝi'tŝi), *pf.* **z** ⑩12 (przeciw *dat.*) sündigen (gegen *acc.*), sich verfühnen (an *dat.*); (przeciw prawu etc.) verletzen, übertreten (*acc.*); *fig.* nie ~ czem sich nicht auszeichnen durch (*acc.*).
grzęd|a (gGż'da) *f* ③2 (Garten-) Beet *n*; (dla kur) Hühnerstange.
grzęd|nąć (gGż'noŝi'tŝi), *pf.* **u** ⑩7 versinken, steckenbleiben; *fig.* hineingeraten.
grzmieć (gGmi'e'tŝi), *pf.* **za** ⑩14 donnern; grzmi eŝ donnert; *fig.* rozbrzmiewać erdröhnen.
grzmol|cić (gGmo'tŝi'tŝi) ⑩5, *pf.* **tnąć** (~tnoŝi'tŝi) ⑩2 schlagen, hanteln; (rzucieć) schleudern.
grzmot (gGmot) *m* ①10¹ Donner.
grzyb (gGżyp) *m* ①2¹ Pilz; **grzyb|ek** (gGż'beŝ) *m* ①21¹ b kleiner Pilz; (nalesnik) Pfannkuchen.
grzybleć (~b'i'e'tŝi), *pf.* **z** ⑩18 wie ein Pilz zusammen schrumpfen; (starzeć) alt werden.
grzyb(k)|owy (gGżybo'wũ, gGżyp'o-wũ) ⑦1 Pilz...
grzy|wa (gGu'wa) *f* ③1 Mähne; **~wlasty** (~wia'ŝtũ) ⑦7 mit

langer Mähne; **~wka** (gGu'ŝfa) *f* ③4² kleine Mähne; (u kobiet) Stirnloden *f/pl*.

grzyw|na (gGu'wna) *f* ③1¹ (moneta) Mark; (kara) Geldstrafe.
gubernator (guberna'tor) *m* ①7¹ Gouverneur; (namiestnik) Statthalter; **~ski** (~to'rŝi) ⑦9 Gouverneurs...; **~stwo** (~ŝtwo) *n* ④1 Amt e-s Gouverneurs; Statthalterŝchaft *f*.
guber|nia (gube'rnja) *f* ③8 Gouvernament *n*; **~niałny** (~nia'lnũ) ⑦1 Gubernial...

gubić (gu'b'i'tŝi), *pf.* **z** ⑩2 vernichten; (niszczyć) vernichten, zugrunde richten · (tepić) tilgen.

gula (gu'ła) *f* ③5 (gaika) Kugel; (guz) Beule; (naroś) Auswuchs *m*.

gulasz (gu'łasŝ) *m* ①30 Gulasz *n*.
gulka (gu'łka) *f* ③4² kleine Kugel od. Beule.

guma gu'ma) *f* ③1 Gummi *n*.
gum|enny (gum'e'nũ) ⑦1 Scheunen...; *subst. m* ⑦18 Scheunenauffeher.

gumka (gu'mka) *f* ③4² Gummiband *n*, Gummischnur; (do wycierania) Radiergummi *n*.

gum|nisko (~ni'ŝko) *n* ②1 Scheunenplatz *m*; **~no** (~no) *n* ②7 (stodoła) Scheune *f*, Scheuer *f*; (klepisko) Dreschtenne *f*; (podwórze gospodarskie) Wirtschaftshof *m*.

gumować (gumo'watŝi), *pf.* **na** ⑩20 gummieren.

gumowy (~wũ) ⑦1 Gummi...

gusła (gu'ŝła) *n/pl*. ③1¹ Bauerei *f*, Szereci *f*.

gust (guŝt) *m* ①10¹ Geschmack; (ochota) Lust *f*; **~owność** (~to'wnoŝi'tŝi) *f* ④1 Schönheit, Eleganz; **~owny** (~nũ) ⑦1 (-nie) geschmackvoll.

gustować (guŝto'watŝi) ⑩20 (w *instr.*) Geschmack (od. Gefallen) finden (an *dat.*).

guślarka (guśl'a'rfa) *f* ③⁴² Zauberin; **arski** (a'rski) ⑦⁹ (po -sku) Zauber...; durch Zauber; **arstwo** (arstwo) ②¹ Zauberei *f*, Hexerei *f*, Zauberkünste *f/pl.*; **arz** (gu'śli'asch) *m* ①³³ Zauberer.

gutaperka (gutape'rfa) *f* ③⁴² Buttapercha *n*; **owy** (o'wü) ⑦¹ auß **B**.

gubernantka (gubern'a'ntka) *f* ③⁴² Gouvernante, Erzieherin; **ner** (no'rner) *m* ①⁷ Hofmeister, Erzieher; **nerka** (ne'rfa) *f* ③⁴² Hofmeisterstelle.

guz (guś) *m* ①²¹ Knoten; (na ciełe) Beule *f*; (narosi) Höcker; (na drzewie) Knorren; (wielki guzik) großer Knopf; oberwac guzy Hiebe bekommen.

guzdrac (gu'sdratki) się ④¹⁵ tändeln, nicht fertig werden; **alski** (dra'lski) *m* ⑦⁹, **alska** (ska) *f* ⑦⁹, **ala** (dra'ła) *m* ③¹⁸² Zeitvertrödler(in); **anina** (drani'na) *f* ③¹ Tändelei, Zeitverlust *m*.

gulzek (gu'sek) *m* ①²¹^b kleiner Knoten; **ziczek** (si'iszek) *m* ①²¹^b Knöpfchen *n*; **zik** (gu'sik) *m* ①¹³² Knopf; **zikarka** (guśl'a'rfa) *f* ③⁴² Knopfmacherin; **zikarnia** (ka'ru'ła) *f* ③⁶³ Knopffabrik; **zikarski** (ka'rski) ⑦⁹ Knopfmacher...; **zikarstwo** (arstwo) *n* ②¹ Knopfmacherhandwerk; Knopffabrikation *f*; **zikarz** (guśl'asch) *m* ①³³ Knopfmacher; **zikowaty** (guśl'owa'tü) ⑦⁷ (-to) knopfartig; **zikowy** (o'wü) ⑦¹ Knopf...; **zowaty** (sowa'tü) ⑦⁷ heulig, voller Beulen; (o drzewie) knorrig, knotig.

gwalcenie (gwaltse'nie) *n* ②¹³ Mißhandlung *f*; (kobiety) Schändung *f*, Notzucht *f*; (prawa) Verletzung *f*; **ciel** (tski'

tski) *m* ①²⁹ Gewalttäter; Schänder, Notzüchtiger; Verlezer; **ciel** (tski) ⑦⁹ (po -sku) gewalttätig.

gwalcic (gwa'tsiki) *pf. z.* ②⁵ k-o: Gewalt antun (*dat.*), ver-gewaltigen (*acc.*); kobietę: schänden, notzüchtigen; prawa: verletzen.

gwalt (gwalt) *m* ①¹⁰¹ Gewalt (-tat) *f*, Gewalttätigkeit *f*; (przymus) Zwang; ~em mit Gewalt, gewaltsam; na ~ (prędko) in größter Eile; na ~ dzwonic die Sturmglocke läuten; na ~ tracic Värm (ob. Marm) blasen; ~! zu Hilfe!; (ze zdziwieniem) großer Gott!; um Gotteßwillen!

gwaltowność (gwalt'o'wno'ski) *f* ④¹ Gewaltfameit, Heftigkeit; (porywczosć) auffahreudeß Wesen *n*; **ny** (nü) ⑦¹ (-nie) gewaltfame; (silny) heftig; (porywczy) auffahrend, hitzig; (konieczny, pilny) dringend.

gwar (gwar) *m* ①⁸ Värm; (~ ptaszak) Gezwitzcher *n*; **ny** (nü) ⑦¹ (-nie u. -no) lärmend.

gwara (gwa'ra) *f* ③²³ Mundart.

gwarancja (ra'ntsi) *f* ③⁸ Garantie, Bürgschaft, Haftung.

gwarantować (to'watki) ④²⁰ garantieren, Bürgschaft leisten.

gwardja (gwa'rdja) *f* ③⁸ Garde, Leibwache; **dzista** (dsi'sta) *m* ③¹⁷ Gardist.

gwarlecki (re'tski) ⑦⁹ Berg (=maunß)...; **ectwo** (ctwo) *n* ②¹ Gewerkschaft *f*; **ek** (gwa'rek) *m* ①²⁰ Bergmann; (właściel kopalni) Bergwerbestiżer.

gwarowy (gwaro'wü) ⑦¹ mund-artlich.

gwarzyć (gwa'gutsi) *pf. po* ②¹² plaudern, schwagen; (o ptaszkach) zwitschern.

gwłazda (gwa'łda) *f* ③²¹ Stern *m*; **d(ecz)ka** (gwa'łka, gwa'

de'tscha) f ③4² Sternlein n; (Bože Narodzenie) Weihnachtts-abend m; na ~dke zum Christ-kind, als Weihnachtsgeschenk; ~dkowaty (gwiaſtowa'tu) ⑦7 (-to) sternartig, sternförmig; ~dkowy (~fo'wü) ⑦1 Stern...; (na Bože Narodzenie) Weih-nachtts...; ~dowy (gwiaſbo'wü) ⑦1 Stern(en)...

gwiaździsty (gwiaſbſi'ſtü) ⑦7 geſtrnt. ſternbeſät; (podobny do gwiazdy) sternförmig.

gwiniarka (gwin'tſja'ra) f ③4² Schraubenschnidmaſchine; ~clarz (gwi'ntſjaſch) m ①33 Schraubenschnneider.

gwint (gwi'nt) m ①10¹ (Schrau-ben-)Gewinde n.

gwintować (~to'watſi) ①20 zie-hen, mit Gewinden verſehen.

gwin|townik (~to'wniſ) m ①13² Schraubenbohrer; ~tówka (~tu'ſta) f ③4² Flinte mit gezo-genem Rohr.

gwizd (gwiſt) m ①3 Pfeiff.

gwiz|dać (gwi'ſbatſi) ①15, pf. ~dnąć (~dnogſi) ⑩2 pfeifen.

gwizdanie (~da'nie) n ②13 Pfeifen. [ſe. Pfeiſchen n.]

gwizdawka (~da'ſta) f ③4² Pfeiſ-

gwołi ~ (gwo'li) (dat.) um (gen.) willen.

gwoź|dziarnia (gwoſ'bſja'rnja) f ③6³ Nagelſchmiede, Nagel-

fabrik; ~dziarz (gwo'ſibſjaſch) m ①33 Nagelſchmied; ~dzik (~

bſiſ) m ①13²: a) Nägelchen n, kleiner Nagel; b) ~ Nefle f;

~dzikowy (~fo'wü) ⑦1 Nellen...

gwoźdź (gwoſ'tſi) m ①31² Nagel.

gz... (gſ...) ſ. giez.

gzik (gſiſ) m ①13² Boöl. Vieh-bremſe f.

gzykzak (gſ'tſzak) m ①13² Bid-žad; ~owaty (~kowa'tü) ⑦7

(-to) im Bidžad.

gzyms (gſümſ) m ①3 Gefimſ n; ~owy (~ſo'wü) ⑦1 Gefimſ...

H

habit (ha'bſit) m ①10 Mönchs-kleid n, Kutte f.

hacz|lek (ha'tſcheſ) m ①21^b, a. ~yk (~tſchül) m ①13² kleiner

Haſen, Häſchen n.

hacz|kować (hatschko'watſi), pf. wy. ①20 häſeln.

hacz(y)kować (hatsch[ü]kowa'tü) ⑦7 (-to) haſenförmig, haſig.

haciar|ka (hatsja'ra) f ③4² Stiderein; ~nia (~na) f ③6³

Stidereinwerſtätte; ~ski (~ſti) ⑦9 Stid...; ~stwo (~ſtwo) n ②1 Stiderei f.

haft|y (haſt) m ①10¹ Stiderei f.

haftk|a (ha'ſta) f ③4² Haſtel; ~arz (~taſch) m ①33 Haſtel-

macher. [①20 ſtiden.]

haftować (haſto'watſi), pf. wy.~

Haga (ha'ga) f ③4 Haag n.

hak (haſ) m ①13² Haſen; ~o-

waty (~kowa'tü) ⑦7 (-to) ha-ſenförmig, haſig. [rach] Um.

hala (ha'la) f ③5 Halle; (w go-)

halerz (ha'leſch) m ①30² Keller.

Halina (hal'i'na) f ③1, **Halka**¹

(ha'liſta) f ③4² Venchen n.

halka² (~) f ③4² (Frauen-)Un-

terrod m. [Föh'n.]

halny (ha'lnü) ⑦1: wiatr m ~

hałas (ha'laſ) m ①3 Lärm.

hałasować (hałaso'watſi) ①20

lärmen, Lärm machen.

hałas|tra (halaſ'tra) f ③2³ (Zum-

pen-)Gefindel n, Zumpenbolſ n.

hałasliwy (halaſ'li'wü) ⑦1

(-wie) lärmend. [matte f.]

hamak (ha'maſ) m ①13² Hänge-]

hamować (hamo'watſi), pf. za-

①20 hemmen; wóz etc.: brem-

- sen; k-o: zurückhalten, im Baume halten; (poskramiać) unterdrücken, beschwichtigen; ~ się sich beherrschen, sich mäßigen.
- hamulec** (hamu'leŝ) *m* ①34 Bremse *f*, Hemmvorrichtung *f*; *fig.* Baum, Bügel; nałożyć ~ na k-o j-n im Baume halten.
- handel** (ha'ndel) *m* ①34¹⁸ Handel; (sklep) Handlung *f*, Geschäft *n*.
- handelek** (~de'leŝ) *m* ①21^{1a} kleines Geschäft *n*; (śniadańkowy) Frühstückstube *f*, Kneipe *f*.
- handełes** (~de'leŝ) *m* ①2 Hauſierer.
- handlar/ka** (handla'rfa) *f* ③4² Händlerin; ~ski (~ŝli) ⑦9 Händler...; po ~sku nach Händlerart, wie ein Händler; ~stwo (~ŝtwo) *n* ②1 Handelswesen. [**Händler.**]
- handlarz** (ha'ndlaŝ) *m* ①33}
- handlować** (~lo'watŝi) ⑪20 handeln, Handel treiben (czem mit *dat.*).
- handlowiec** (~lo'wieŝ) *m* ①37 Handeltreibender; (pomocnik handlowy) Handlungsgeselle; ~wny (~wnü) ⑦1 Handel treibend, Handels...; ~wy (~wü) ⑦1 (-wo) Handels...; (sklepowy) Handlungss... [**⑩12 streiten.**]
- handryczyć** P (handru'tŝyŝiŝi) *f*
- hanieb/ność** (hanie'bnoŝiŝi) *f* ④1 Schimpflichkeit, Schändlichkeit; ~ny (~nü) ⑦1 (-nie) schimpflich, schändlich, auch Schand...; (wstrętny) abscheulich; (ogromny) gewaltig; (niezwykły) außerordentlich.
- hańba** (ha'n'ba) *f* ③1 Schande, Schmach, Schimpf *m*.
- hańbić** (~biŝiŝi), *pf.* **z.** ⑩2 schmähen, beschimpfen, entehren, schänden; ~ się czem sich durch et. entehren. [**bu't, Ginz.**]
- haracz** (ha'ratŝ) *m* ①30² Tri-
- harap** (ha'rap) *m* ①2¹, ~nik (~ra'puŝ) *m* ①13² Peitsche *f*.
- haratać** (hara'tatŝ), *pf.* **po.** ⑩31 hauen, schlagen. [**Sermelone f.**]
- harbuz** (ha'rbuŝ) *m* ①2¹ Waſſer-
- harc** (hartŝ) *m* ①30, *gew. pl.* ~e Einzelkampf (vor der Schlacht), Schärmützel *n*; wyprawiać ~e = harcować; *fig.* wyjeżdżać na ~e *z* (*instr.*) sich sehen lassen mit (*dat.*); heransrüden mit (*dat.*); ~erstwo (hartŝe'rŝtwo) *n* ③1 Schärmützel; (skautstwo) Pfadfindertum; ~orz (ha'r-tŝeŝ) *m* ①33 Einzelkämpfer; (skaut) Pfadfinder.
- harcować** (~tŝo'watŝi) ⑪20 schärmützeln; (na koniu) herumtraben; (biegać swawolnie) herumlaufen.
- harcownik** (~tŝo'wniŝ) *m* ①14 Schärmützler; (na koniu) Roffestummler.
- har/dość** (ha'rdoŝiŝi) *f* ④1 Stolz *m*, Hochmut *m*; ~dy (~dü) ⑦5 (-do) stolz, frech, lech; *fig.* ~da dusza *f* Dickschädel *m*.
- harkotać** (harfo'tatŝi) ⑪11 plappern, schwagen.
- harmider** (harmi'der) *m* ①8 Lärm, Gepolter *n*.
- harmonijny** (~mon'i'jnu) ⑦1 (-nie) harmonisch, wohll klingend; (zgodny) einig.
- harmonizować** (~niŝo'watŝi), *pf.* **s.** ⑪20 (*z instr.*) harmonisieren, im Einklang sein, übereinstimmen (mit *dat.*).
- harmonja** (~mo'nja) *f* ③8 Harmonie, Wohllklang *m*; (zgoda) Eintracht, Übereinstimmung.
- harować** (horo'watŝi) ⑪20 (un- unterbrochen) schwer arbeiten.
- harpun** (ha'rpun) *m* ①2¹ Harpu'ne *f*. [**Stärke f.**]
- hart** (hart) *m* ①10¹ Kraft *f*,
hartować (~to'watŝi), *pf.* **za.** ⑪20 härten; *fig.* (się się) abhärten.

hartow|ność (harto'wnoŝi'tŝi) *f*
 ④1 Härte; *fig.* Ausdauer; ~ny
 (nũ) ⑦1 (-nie) gehärtet; *fig.*
 abgehärtet, ausdauernd.
hasac (ha'ŝatŝi) ⑩1 herum-
 springen; (tańcyć) tanzen.
hasło (ha'ŝło) *n* ②6² Losung *f*,
 Losungswort, Parole *f*; (znak)
 Zeichen.
haust (haufŝt) *m* ①10 Schlud;
 jednym ~em auf einen Zug.
heban (he'ban) *m* ①3 Ebenholz
n; ~owy (bano'wũ) ⑦1 von
 Ebenholz.
hebel (he'bel) *m* ①34 Hobel.
hebes (he'beŝ) *m* ①2 Dumm-
 kopf, Trottel.
heblować (hebl'o'watŝi), *pf.* s.
 ①20 hobeln, glätten.
Hebrel|czyk (hebre'itŝik) *m*
 ①14 Hebräer; ~ski (ŝki)
 ⑦9 (po Zsku) hebräisch.
heca (he'tŝa) *f* ③9 Spektafel *m*.
hecować (hetŝo'watŝi) ④20
 Spektafel machen.
hecowny (wũ) ⑦1 (-nie) to-
 misch, lustig. [tor.]
hegar, (he'gar) *m* ①8¹ Zruga's
hej(ze) (he'j(ze)), hebał, holla!
hejnał (he'jnał) *m* ①2¹ Morgen-
 musik *f*.
hełm (helm) *m* ①3 Helm.
hen (hen) weit(hin). [rich.]
Henryk (he'nruk) *m* ①14 Heintz-
herb (herp) *m* ①3 Wappen *n*;
 (ród) Geschlecht *n*, Familie *f*.
herbacjany (herbatŝja'nũ) ⑦1
 Tee...; ~arnia (tŝja'rnja) *f*
 ③6² Teeanstalt.
herbarz (he'rbaŝ) *m* ①33
 Wappenbuch *n*; (zielnik) Her-
 ba'rium *n*.
herbat|a (herba'ta) *f* ③2² Tee
m; ~ka (ka) *f* ③4² Tee *m*;
 (zabawa przy herbacie) Teeränz-
 chen *n*; ~nica (nũitŝa) *f* ③9
 Teebüchse; ~nik (ba'tnik) *m*
 ①13², mit *pl.* ~niki Teegebüd *n*.

herbo|wlec (herbo'wleŝ) *m*
 ①37 Wappenträger, Adeliger;
 ~wy (wũ) ⑦1 Wappen...;
 szlachcic *m* ~wy echter Edel-
 mann.
heret|ycki (heretũ'tŝki) ⑦9 (po-
 ku) ketzerisch, Ketzer...; ~yczka
 (tũ'tŝka) *f* ③4² Ketzerin;
 ~yk (re'tũk) *m* ①14 Ketzer.
herezja (here'sja) *f* ③8 Ketzerei;
fig. (mit *pl.*) unerhörtes Zeug *n*.
hermafrodyta (hermafrodũ'ta) *m*
 ③17 Hermaphrodit, Zwitter.
herszt (herŝt) *m* ①9 Häupt-
 ling; (zdojców) Räuberhaupt-
 mann; *fig.* Adelsführer.
het (het) weg. [führer, Feldherr.]
hetman (he'tman) *m* ①1¹ Heer-
hetmanic (ma'nũitŝi) ⑩1 das
 Kommando führen; ~k-u i-u
 befehligen.
hetman|ski (ma'nũitŝi) ⑦9
 Feldherrn...; ~stwo (ŝtwo)
n ②1 Feldherrnwürde *f*.
hiacync (hija'tŝynt) *m* ①2¹ Hy-
 azinth *f*. [Hierogly'phe *f*.]
hieroglif (hiero'glif) *m* ①3
Hieronim (nũim) *m* ①1 Hiero-
 nymus. [rius.]
Hilary (hilia'ru) *m* ⑦25 Hilar-
hlobowy (hlijobo'wũ) ⑦1: -wa
 wieść *f* Fiobspost.
hipote|czny (hipote'tŝnũ) ⑦1
 (-nie) Hypotheken..., hypothe-
 tarisch; ~ka (ka) *f* ③4¹ Hy-
 pothek; (pierwsza, druga ...)
 (Hypothekar-)Saß *m*; (urząd)
 Grundbuchamt *n*; na ~kę
 gegen hypothekarische Sicher-
 stellung; ~kować (ko'watŝi)
 ④20 hypothekarisch sichern.
histo|rja (histo'rja) *f* ③8 Ge-
 schichte; (powiastka) Erzählung;
 (przygoda) Abenteuer *n*; *pl.*
 historje Wunderdinge *n/pl.*;
 historje wyprawiać Spektafel
 machen; ~ryczność (rũ'tŝ-
 noŝitŝi) *f* ④1 geschichtliche

Wahrheit; **~ryczny** (ˈnũ) ⑦1 (-nie) historisch, geschichtlich, Geschichtss...; **~ryjka** (ˈrũjka) f ③4² Geschichtchen n; **~ryk** (ˈtoˈrũk) m ①14 Geschichtsforscher; (pisarz) Geschichtschreiber.

Hiszpan (hʲiˈʂpan) m ①1² Spanier; **~panja** (ˈpaˈnja) f ③8 Spanien n; **~panka** (ˈpaˈnka) f ③4² Spanierin; **~pański** (ˈpaˈnʲski) ⑦9 (po-sku) spanisch.

hodować (hodoˈwatʂi), pf. wy~ ①20 pflegen, großziehen; zwierzeta: züchten; (żywie) nähren.

hodowca (hodoˈftʂa) m ③11 Züchter; **~la** (ˈdoˈwla) f ③5 Zucht; (mikrobów) Kultur.

hojność (hoˈjnoʂtʲi) f ④1 Freigebigkeit; **~ny** (ˈnũ) ⑦1 (-nie) freigebig; (obfity) reichlich.

Holandja (holˈaˈndja) f ③8 Holland n.

Holenderczyk (holɛndeˈrtʂũk) m ①14 Holländer; **~ka** (ˈka) f ③4² Holländerin; **~ski** (ˈʂki) ⑦9 (po Lsku) holländisch.

holendrować (holɛndroˈwatʂi) ①20 holländern, Bogen laufen.

holować (holoˈwatʂi), pf. s.~ ①20 ins Schlepptau nehmen, bugfieren. [Schleppschiff n.]

holownik (ˈwɔnik) m ①13²

hołd (hɔlt) m ①6 Huldbigung; (poszanowanie) Ehrerbietung, Verehrung. [Huldigen.]

hołdować (hołdoˈwatʂi) ①20

hołdowniczy (ˈwɔnikʲi) ⑦4 Huldbigungs...; (poddany) lehnbar. [Pump, Taugenichts.]

hołodryga (hołodruˈga) m ③18²

hołota (hołoˈta) f ③2² Gesindel n, Lumpenvolk n. [Schluder.]

hołysz (hoˈlũʂ) m ①33 armer

honor (hoˈnor) m ①8 Ehre f; pl. ~y Ehrenstellen f/pl.; ~y domu Sonneurs n/pl.

honorarium (ˈraˈrjum) m ②20¹ Honora'r n.

honorować (ˈroˈwatʂi) ①20 honorieren, bezahlen; (szanować) (ver)ehren.

honorowy (ˈroˈwũ) ⑦1 (-wo) Ehren...; człowiek m ~ Ehrenmann. [(tym) Hausen m.]

horda (hoˈrda) f ③2 Horde; }
horyzont (horũˈfont) m ①10¹ Horizont, Gesichtskreis; **~alny** (ˈtaˈlnũ) ⑦1 (-nie) horizontal.

hotel (hoˈtɛli) m ①30 Hote'l n, Gasthof; **~owy** (ˈdoˈwũ) ⑦1 Hote'l...; subst. Hote'lbiener m.

hoży (hoˈʒũ) ⑦12 (-zo) frisch, munter, rüstig.

hrabia (hraˈbia) m ⑦26 Graf; **~blanka** (ˈbiaˈnka) f ③4² Tochter des Grafen; Komte'sse; **~biątko** (ˈbiątko) n ②10 junger Graf m, Gräflin; **~bina** (ˈbiˈna) f ③1 Gräfin; **~biostwo** (ˈbioˈstwo) n ②1 (stan) Grafenstand m, Grafenwürde f; (hrabia i hrabina) ②12 Graf m und Gräfin f; gräfliche Herrschaft f; **~biowski** (ˈbioˈʲski) ⑦9 (po -sku) gräflisch, Grafen...; **~bstwo** (hraˈpʂtwo) n ②1 Grafschaft f.

hreczlany (hɛɾʂaˈnũ) ⑦1 Buchweizen...; **~ka** (hɛɾˈʂka) f ③4² Buchweizen m; **~koslej** (ˈkoʂlej) m ①33 Landmann.

hrymąś (hrũˈmąʂi) pf. ⑩2 zu Boden stürzen, hinplagen; ~k-o j-m einen Schlag versetzen.

hub(k)a (huˈba, huˈpka) f ③1 (③4²) Feuer-, Bünd-schwamm m; Bunder m. [tenarbeiter.]

huciarz (huˈtʂiasz) m ①33 Hüt- }

huculski (hutʂuˈlʲski) ⑦9 Huzulen...; **~uś** (huˈtʂũ) m ①1¹ Huzu'le.

huczeć (huˈtʂɛtʂi), pf. za~ ②19 brausen, fausen; (o arma-

tach) donnern; -czy mi w głowie es fauft mir im Kopfe; ~ na k-o i-n heftig anfahren.

huczek (hu'tſchek) *m* ①21^b Geräufch *n*; (krzyk) Gefchrei *n*; (radość) Jubel.

huczny (hū) ⑦1 (-nie u. -no) geräufchvoll, lärmend, braufend; (o oklaskach) rauschend; (wspaniały) prächtig, glänzend.

huf(iec) (hu'f[ietſ]) *m* ①2¹ (①34¹) Föhnlein *n* (Soldaten).

huk (huſ) *m* ①13 Knall; (ioskot) Getöſe *n*; (~ armat) Donner; (mnóstwo) (große) Menge *f*.

hukać (hu'fatſi) ⑬1, *pf.* huknąć (hūgtſi) ⑩2 tofen, lärmern.

hulacki (hulia'tſki) ⑦9 ſchwelgeriſch.

hulać (hu'latſi), *pf.* po~ ⑬1 ſchwelgen, luſtig leben; po~ sobie ſich einen guten Tag machen.

hulaka (hulia'ka) *m* ③18² Schwelger, lieberlicher Menſch; ~szczy (ſchſtſchū) ⑦4 (-czo) ſchwelgeriſch; ~tyka (~tū'ka) *f* ③4¹ Schwelgerei.

hulta (hu'ltaj) *m* ①33 Salunte, Taugenichts; ~ski (~ta'ſki) ⑦9 (po -sku) ſchurkiſch, lieberlich; ~stwo (~ſtwo) *n* ②1 lieberliches Leben; (hultajo) lieberliches Gefindel.

humanitar[ność (humanita'r-

noſi'tſi) *f* ④1 Humanität, Menſchlichkeit; ~ny (hū) ⑦1 (-nie) humanitä'r, menſchenfreundlich.

humor (hu'mor) *m* ①8 Laune *f*, Gemütsſtimmung *f*.

hurkot (hu'rfot) *m* ①10¹ Geräſſel *n*, Gepolter *n*.

hurkotać (~fo'tatſi) ⑪11 rafſeln, poltern; -koce mi w brzuchu es knurrt mir im Bauche.

hurma (hu'rma) *f* ③1 (große) Maſſe; hurma haufenweiſe.

hurt (hurt) *m* ①10¹: ~em (kupie) in Kauf u. Bogen; ~em (sprzedawać) im großen.

hurtownik (~to'wnik) *m* ①14 Großhändler; ~ny (hū) ⑦1 (-nie) Groß..., im großen.

husyt (hu'ſyt) *m* ①9 Altjude.

huśtać (hu'ſtatſi), *pf.* po~ ⑬1 ſchaukeln. [ſchaukeln.]

huśtawka (huſta'fka) *f* ③4²

hut/a (hu'ta) *f* ③2² Hütte; ~zelazna, szklana Eiſen-, Glas-hütte; ~nictwo (~nik'two) *n* ②1 Hüttenweſen; ~niczy (~nik'tſchū) ⑦4 Hütten...

huzar (hu'far) *m* ①7 Huſar; ~ski (~fa'rſki) ⑦9 (po -sku) Huſaren..., huſarenmäßig.

hyciel (hu'tſchell) *m* ①34 Schinder, Abbeder; *fig.* Hundſott; ~lowski (~lio'ſki) ⑦9 Schinder...

hymn (hūmn) *m* ①3 Hymne *f*.

! (li) und; (także) auch; i ... nie nicht einmal; i ... i sowohl ...

ich (iſch) *f.* on. [als auch.]

ichmość... *f.* jegomość.

idą (idq') etc. *f.* iść.

idealista (iidea'liſta) *m* ③17, ~ka (~ka) *f* ③4² Idealist(in).

idealny (~a'lnū) ⑦1 (-nie) idea'l; (doskonały) ausgezeichnet, vollkommen.

ideał (iide'ał) *m* ①3 Idee'l *n*; (wzór) Vorbild *n*.

identyczność (identū'tſchnoſi'tſi) *f* ④1 Identität, Gleichheit.

ideol[wiec (iideo'wletſi) *m* ①37 e-r Idee hulbigender Menſch; ~wy (hū) ⑦1 (-wo) idee'l. [werden.]

idjocleś (idjo'tſietſi) ⑪18 Blöde]

idjolta (idjo'ta) *m* ③17 Idiot, Blödsünniger; ~tyczny (~tū'tſch-

- nü) ⑦1 (-nie) idio'tisch, blöb-sinnig; **~tyzm** (idjo'tüzm) *m* ①3 Zbioti'smus, Blöbsinn.
- Idzi** (i'dʑi) *m* ⑦24 Źgi'dius.
- Idż** (i'dʑʒ) *f.* isé.
- Igieł/nica** (igie'lni'tʂa) *f* ③9, **~nik** (igie'lni'k) *m* ①13² Nadelbüchse *f.* [**Nadel.**]
- Igiełka** (igie'łka) *f* ③4² kleine **nader**; **~asty** (ig'ła'stū) ⑦7 nadel förmig; (o drzewach) Nadel...; **~lica** (ig'li'tʂa) *f* ③9 (große) Nadel; (u wieży) Spitze.
- Igła** (i'gła) *f* ③1¹ (Näh-)Nadel.
- Ignacy** (igna'tʂū) *m* ⑦25 Żgnaj.
- Igrać** (i'gratʂi) ⑩1 spielen, tänzeln; (żartować) scherzen.
- Igraszka** (igra'szka) *f* ③4² Spiel *n.*, Spielerei. [**Schauspiel.**]
- Igrzysko** (ig'gū'sko) *n* ②8 Spiel, **Ik|ra** (i'kra) *f* ③2³ (Ziśch.) Kogen *m.*; **~rzak** (szak) *m* ①13¹ Rogner. [**Laichen.**]
- Ikryć** (i'krytʂi) się ⑩12)
- Ile** (i'le), (bei Personen männlichen Geschlechts) **llu** (i'liu) ⑧9 wieviel?; ~ masz lat? wie alt bist du?; ~ moźności soviel als möglich; **~kroc** (krotʂi) sooft.
- Ilo|czas** (ilo'tʂasz) *m* ①3 Silbenmaß *n.*; Quantität' *f* (der Silbe); **~czyn** (tʂyn) *m* ①3 Produkt *n.*; **~rakl** (ra'kʂi) ⑦9 von wievielerlei Art?; **~raz** (i'lo'raz) *m* ①3 Quotient.
- Ilościowy** (ilo'si'tʂio'wu) ⑦1 (-wo) quantitati'v; **~ość** (i'lo'si'tʂi) *f* ④1 Anzahl, Menge; Quantität'.
- Ilu** *f.* ile. **~kl** (kʂi) ⑦9 lettig.)
- Ił** (ił) *m* ①3 setter Ton, Betten; **Im** (im) 1. *dat. pl.* v. on, ona, ono; 2. *adv.* ~ ... tem je ... desto.
- Imać** (i'matʂi) ⑩1 fassen, ergreifen; ~ się (*gen.*) beginnen (*acc.*), Hand anlegen an (*acc.*).
- Imaginacja** (imagina'tʂja) *f* ③8 Phantaste, Einbildungskraft; (mrzonka) Einbildung; **~acyjny** (natʂū'ju) ⑦1 imaginä'r.
- Imaginować** (no'watʂi), *pf. wy* ~ ⑩20 sobie co się et. vorstellen ob. einbilden.
- Imbier** (i'mbier) *m* ①8 Żngwer.
- Imbryk** (i'mbrūk) *m* ①13² Kaffeekanne *f.*
- Imieniny** (imien'ni'ni) *f/pl.* ③1 Namenstag *m.*; **~ennica** (imien'ni'tʂa) *f* ③9 Namensverwandte; **~ennik** (imie'nni'k) *m* ①14 Namensvetter; (album) Stammbuch *n.*; **~enny** (ni) ⑦1 (-nie) Namen..., namentlich.
- Imie|st|owowy** (imie'stowo'wu) ⑦1 Gram. Partizipia'l...; **~dw** (imie'stuf) *m* ①26 Partizip *n.*, Mittelwort *n.*
- Imię** (i'miə) *n* ②17 Name *m.*; (w gramatyce) Nennwort, Nomen.
- Impertynencja** (impertüne'ntʂja) *f* ③8 Impertine'nz, Frechheit; **~encki** (ne'ntʂi) ⑦9 (-ko) impertinent, frech; **~ent** (tū'nent) *m* ①9 Frechling.
- Impet** (i'mpet) *m* ①10¹ Heftigkeit *f.*, Ungestüm *n.*; w pierwszym impecie in der ersten Aufwallung; **~yk** (pe'tūk) *m* ①14 ungestümer Mensch.
- Imponować** (impono'watʂi), *pf. za* ~ ⑩20 imponieren; -nujący imponierend; (o rzeczach) imponfant. [**nehmung.**]
- Impreza** (impre'sa) *f* ③1 Unter-; **improwizacja** (improwi'sa'tʂja) *f* ③8 Improvisation; (mowa) Stegreifdichtung; (mowa) Stegreifrede.
- Imputować** (imputo'watʂi) ⑩20 zumuten.
- Inaczej** (ina'tʂej) anders; (w przeciwnym razie) sonst.

Indag|acja (indaga'tŝja) *f* ③8
Verhör *n*; ~**ować** (˘go'watŝi)
④20 verhören, vernehmen.

Indukcyjny (induk'tŝj'ntü) ⑦1
(-nie) indukti'v.

Indyczka (indü'tŝŝka) *f* ③4²
Puthenne; ~**yczy** (˘tŝŝü) ⑦4
Puten...; ~**yk** (i'i'ndük) *m* ①13¹
Puter. **[Einland *n*.]**

Infanty (inf'lia'ntü) *f/pl.* ③1

Informować (informo'watŝi), *pf.*
po. ④20 informieren, befeh-
ren.

Inicjał (in'i'tŝjal) *m* ①2¹ (ver-
zierter) Anfangsbuchstabe.

Inno... (inno...) anders...; ~**języ-
czny** (˘jęŝü'tŝnü) ⑦1 anders-
sprachig; ~**wierca** (˘wie'rtŝa)
m ③12 Andersg läubiger.

Inny (i'nnü) ⑥12⁵ der (die, das)
andere; ein anderer.

Inscenizować (inŝtŝen'iz'o-
watŝi) ④20 in Szene setzen.

Inserat (inŝe'rat) *m* ①10¹ In-
sera't *n*, Anzeige *f*.

Inspekta (inŝpe'ta) *n/pl.* ①19
Treib-, Mist-beete.

Instancja (inŝta'ntŝja) *f* ③8
(w sądzie) Inst'a'nŝ; (wstawienie
się) Fürsprache, Fürbitte; ~**o-
nować** (˘jono'watŝi) ④20 (za
instr.) sich verwenden (für *acc.*).

Instrument (iustru'ment) *m*
①19 Werkzeug *n*.

Instynkt (i'ntŝtŝnt) *m* ①10¹
Inst'i'kt, Trieb.

Instyucja (inŝtütü'tŝja) *f* ③8
Institutio'n, Einrichtung.

Instytut (inŝtütü'tut) *m* ①10 In-
stitu't *n*, Anstalt *f*.

Intencja (inte'ntŝja) *f* ③8 Ab-
sicht; (wola) Wille *m*; (życzenie)
Wunsch *m*.

Interes (inte'reŝ) *m* ①3 Geschäft
n; (sprawa) Angelegenheit *f*;
(korzyś) Vorteil, Interesse *n*;
(powab) Reiz; ~**ik** (˘re'ŝiŝ) *m*
①13² kleines Geschäft *n*.

Interesować (intereŝo'watŝi), *pf.*
za. ④20 interessieren; (obcho-
dzić) angehen; ~ się (*instr.*) sich
interessieren (für *acc.*); -sujący
interessant; (zajmujący) anzie-
hend.

Interesowność (˘ŝo'wnoŝi'tŝ) *f*
④1 (chęć zysku) Eigennützig-
keit; (powab) Reiz *m*, Anzie-
hende *n*, Interessante *n*.

Intonować (intono'watŝi) ④20
intonieren, anstimmen.

Intrata (intra'ta) *f* ③2² Einkom-
men *n*, Einnahme.

Intratność (˘noŝi'tŝi) *f* ④1 Ein-
träglichkeit; ~**ny** (˘nü) ⑦1
(-nie) einträglich.

Introligator (introliga'tor) *m*
①7¹ Buchbinder; ~**nia** (˘to'r-
n'ia) *f* ③6³ Buchbinderei; ~**ski**
(˘ŝi) ⑦9 Buchbinder...; ~
stwo (˘ŝtwo) *n* ②1 Buchbin-
derhandwerk.

Intruz (i'ntruz) *m* ①2 Eindring-
ling.

Intryga (intru'ga) *f* ③4 Intrig-
ge; (podstęp) List; (w dramacie)
Verwicklung; ~**gant** (˘gant) *m*
①9 Intriga'nt, Ränkeschmied;
~**gować** (˘go'watŝi) ④20 intri-
gieren, Ränke schmieden.

Inwentarz (inwe'ntaŝ) *m* ①30²
Inventa'r *n*.

Inżynier (inŝi'n'ier) *m* ①7¹ In-
genieur; ~**ja** (˘nie'rja) *f* ③8
Ingenieurwesen *n*; ~**ski** (˘ŝi)
⑦9 Ingenieur... **[u.]**

Ircha (i'rŝa) *f* ③3 Sämischleder

Irytacja (irüta'tŝja) *f* ③8 Auf-
regung.

Irytować (˘to'watŝi), *pf.* z. ④20
aufregen.

Iskać (i'ŝkatŝi) ④1 laufen.

Iskierka (iŝtie'rka) *f* ③4² Fein-
chen *n*.

Iskra (i'ŝkra) *f* ③2³ Funke(n) *m*.

Iskrzyć (i'ŝŝŝütŝi) się, *pf.* za.
się ④12 funkeln.

Istnieć (i'ŝt'ni'eć) ⑪ 18 bestehen, vorhanden sein, existieren; **nie** (n'ie'nie) n ② 13 Dasein, Bestand *m*, *Existe'ncja f*.

Istny (i'ŝt'ny) ⑦ 1 (rzeczywisty) wirklich, tatsächlich; (prawdziwy) wahr, echt.

Istota (i'ŝto'ta) *f* ③ 2² Wesen *n*; (rzeczywistość) Wirklichkeit; **ny** (ny) ⑦ 1 (-nie) wesentlich; (rzeczywisty) wirklich, tatsächlich.

Iść (i'ŝć) ⑩ 4, *pf.* **pójść**

(puj'ŝć) ⑩ 4² gehen; idzie o (*acc.*) es handelt sich um (*acc.*). **Iście** (i'ŝćie) fürwahr.

I. t. d. *Abt.* für i tak dalej.

Iwa (i'wa) *f* ③ 1 Salweide.

Izba (i'ŝba) *f* ③ 1 Stube; (~handlowa etc.) (Handels- u. sw.) Kammer; ~panów Herrenhaus *n*; ~posłów Abgeordnetenhaus *n*.

Izdebka (i'ŝde'pka) *f* ③ 4² Stübchen *n*, Kammerchen *n*.

Iż (i'ŝ) daß.

J

ja (ja) ⑧ 1 ich.

Jabl'czany (jabl'ŝa'ny) ⑦ 1 Apfel...; **ecznik** (n'blo'tŝni'k) *m* ① 13² Apfelmot; **ko** (ja'blo'ko) *n* ② 9, Apfel *m*; **kowy** (ko'w) ⑦ 1 Apfel...; **onka** (n'blo'nta) *f* ③ 4² junger Apfelbaum *m*; **oń** (ja'bloni) *f* ④ 3 Apfelbaum *m*; **uszko** (n'bu'ŝko) *n* ③ 9 Apfelchen.

Jacht (ja'ŝt) *m* ① 10¹ Jacht *f*.

Jacy (ja'ŝy) *f.* Jaki.

Jad (jat) *m* ① 6 Gift *n*.

Jad... (jad...) *f.* jeść.

Jadać (ja'batŝ), *pf.* z. ⑩ 1 essen, speisen.

Jadalnia (jada'lnja) *f* ③ 6⁸ Speisesaal *m*, Speisezimmer *n*; **ny** (ny) ⑦ 1 Speise...; (o potrawach) eßbar.

Jadą (ja'dą) etc. *f.* jechać.

Jadło (ja'dło) *n* ② 6² Essen; (wikt) Kost *f*; **dajnia** (da'jnja) *f* ③ 6⁸ Gasthaus *n*; **spls** (n'blo'ŝpi'ŝ) *m* ① 3 Speisefarte *f*.

Jadowitość (jadowi'toŝć) *f* ④ 1 Giftigkeit; (złość) Bosheit, Wut; **ty** (ty) ⑦ 7 giftig; (złośliwy) boshaft. **[wig.]**

Jadwiga (jadwi'ga) *f* ③ 4 Hed-.

Jaglany (jagla'ny) ⑦ 1 Hirse...

Jaglica (jagli'tka) *f* ③ 9 Tracho'm *n*.

Jagła (ja'gla) *f* ③ 1¹ Hirseforn *n*; *pl.* jagły Hirsegrütze *f*.

Jagnię (ja'gnię) *n* ② 18 Lamm.

Jagłoda (jago'da) *f* ③ 2 Beere; **ódka** (gu'ta) *f* ③ 4² Beerlein *n*. **[Jadra] Boden *f/pl.***

Jaje (ja'je) *n* ② 14¹ Ei; *pl.* jajaj

jajeczko (jaje'tŝko) *n* ② 9 kleines Ei; **nica** (ni'tka) *f* ③ 9 Eierspeise, Rühreier *n/pl.*

Jajko (ja'iko) *n* ② 9 Eichen; święcone ~ Dsterei.

Jajnik (ni'k) *m* ① 13² Eierstod.

Jajowaty (jajowa'ty) ⑦ 7 (-to) eiförmig, ova'l.

Jak (ja'k) wie; (beim *sup.*) so ... als möglich, möglichst; (kiedy) als; wenn; (jeżeli) wenn; (odkąd) seitdem.

Jaki (ja'ki) ⑥ 13 was für ein?; (relativ) welcher; ~ ... taki so ... wie; (jak) wie; ~ taki (=jakis) irgendein; (niejedyn) mancher; **ładz** (n'bdz'ł) ⑥ 13² was immer für ein; welcher immer; **ś** (ŝ) ⑥ 13² (irgend)ein; (ktoś) jemand.

Jakkolwiek (jako'wio'k) wie auch immer; (choć) obwohl, obgleich.

Jako (ja'to) als; (jak) so ... wie; ~ to zum Beispiel; ~ tako es geht an; so ziemlich; leidlich;

- Jakoś** (ja'foʃi) irgendwie; (troche) etwas, ein wenig.
- Jakoś|ć** (ja'foʃi'tʃi) f ④1 Quali-tät; ~ **ciowy** (ˈtʃo'wɔ) ⑦1 (-wo) qualitati'v. [iŝ.]
- Jakoż** (ja'foʃ) in der Tat, wirk-lich.
- Jakób** (ja'kup) m ①26⁴ Jakob.
- Jakże** (ja'tʃe) wie; a ~ freilich.
- Jałmuż|na** (jałmu'ʒna) f ③1¹ Al'mosen n; ~ **nik** (ˈni:k) m ①14 Al'mosen-spende.
- Jał|wcowy** (jałw'tʃo'wɔ) ⑦1 Wacholder...; ~ **wiec** (ˈwɔ'wɔtʃ) m ①34 Wacholder.
- Jałowić** (jałw'wɔtʃi), pf. wy. ①18 unfruchtbar werden.
- Jałowizna** (ˈwɔ'wi:ʃna) f ③1 Zung-vieh n; (o gruncio) wüste Stelle; ~ **wnik** (ˈwɔ'wni:k) m ①13¹ Zung-vieh n; (o stajni) Kälberstall; ~ **wość** (ˈwɔʃi'tʃi) f ④1 Unfrucht-barkeit; (suchosć) Trockenheit, Magerkeit; ~ **wy** (ˈwɔ) ⑦1 (-wo) unfruchtbar; (próźny) leer, eitel; (o piśmie, stylu) trocken, gedankenarm. [Färse.]
- Jałowka** (ˈju'ʃka) f ③4² Kalbe.}
- Jama** (ja'ma) f ③1 Grube, Höhle.
- Jamnik** (ja'mnik) m ①13¹ Dachshund. [Hans.]
- Jan** (jan) m ①1 Johaun(es).}
- Janek** (ja'nek) m ①20 Hän-schen n.
- Janina** (ˈni:na) f ③1 Johanna.
- Janka** (ja'ŋka) f ③4² Hännchen n.
- Jap|onja** (japo'nja) f ③8 Zapa'n n; ~ **onka** (ˈpo'ŋka) f ③4² Zapa'nerin; ~ **ończyk** (ˈpo'ŋtʃɔ'k) m ①14 Zapa'ner; **Doński** (ˈpo'ni:ʃi) ⑦9 (po -sku) japanisch.
- Jar** (jar) m ①8 Schlucht f.
- Jarka** (ja'rka) f ③4² Sommer-getreide n; Frühlingssaat; ~ **ki** (ˈki) ⑦9 frühjährig; (młody) jung, frisch; (żwawy) munter.
- Jarm|arczny** (jarma'rtʃnɔ) ⑦1 Jahrmarkts..., Markt...; ~ **ark** (ja'rmark) m ①13 Jahrmarkt, Markt, Messe f; (wrzawa) Bärm.
- Jarmutka** (jarmu'tka) f ③4² Zudenmütze. [vegeta'riŝ.]
- Jarski** (ja'rʃki) ⑦9 (po -sku)}
- Jary** (ja'rɔ) ⑦10 heurig; Som-mer...; (czysta) klar, rein; (rzeźki) rüstig. [Faselsüßn n.]
- Jarzabek** (jaʒa'm'bek) m ①21}
- Jarz|biak** (jaʒa'm'biaf) m ①13² Ebereschensbranntwein; ~ **lina** (ˈbi:na) f ③1 Eberesche; ~ **binowy** (ˈno'wɔ) ⑦1 Eber-eschen...
- Jarzmie** (ja'ʒmitʃi), pf. u. ②2 unterjochen; fig. bedrücken.
- Jarzmo** (ˈmo) n ②1 Zoch; ~ wo-lów Paar Zugochsen.
- Jarzyn|a** (jaʒɔ'na) ③1 Küchen-gewächs n; Gemüse n; ~ **owy** (ˈno'wɔ), ~ **ny** (ˈʒɔ'tnɔ) ⑦1 Gemüse...
- Jasełka** (jaʃe'tka) m/pl. Krippe f (des Heilands); (widowisko) Krippenspiel n. [Hcn n.]
- Jasiek¹** (ja'ʃiek) m ①21 Hän-s-}
- Jasiek²** (ˈ) m ①21^b Dhrkissen n; ♀ Bohne f.
- Jasion** (ja'ʃion) m ①3 Esche f; ~ **owy** (ˈno'wɔ) ⑦1 Eschen..., aus Eschenholz. [suʃ, Kanunfel f.]
- Jaskier** (ja'ʃkier) m ①22 Hähnen-}
- Jaskinia** (ja'ʃti'nia) f ③6 Höhle.
- Jaskó|lczy** (jaʃku'ltʃɔ) ⑦4 Schwalben...; ~ **ka** (ˈka) f ③4² Schwalbe.
- Jaskra|wość** (jaʃkra'woʃi'tʃi) f ④1 Grellheit; ~ **wy** (ˈwɔ) ⑦1 (-wo) grell.
- Jasno** (ja'ʃno) hell; (dokładnie) deutlich, klar; in 3sgn hell..., 3B. ~ **oki** (ˈo'ki) ⑦13 helläugig; ~ **widzący** (ˈwidʒa'tʃɔ) ⑦2 hell-sehend; ~ **widzenie** (ˈdʃe'nie) n ②13 Hellsehen; ~ **włosy** (ˈwɔ'ɔ) ⑦1 blond.
- Jasność** (ja'ʃnoʃi'tʃi) f ④1 Helligkeit; (światło) Licht n; (światłość) Glanz m; (dokładność) Deutlichkeit, Klarheit; ~ **ny**

(~nũ) ⑦ 1 hell, licht; klar, deutlich; ~ panieł gnädiger Herr!
Jastrząb (ja'střǫmp) *m* ① 39 Habicht, Falke; ~ **ębi** (~třǫmp'bi) ⑦ 13 Habicht's..., Falke...
Jasyr (ja'sūr) *m* ① 8 Kriegsgefangenschaft *f*; Sklaverei *f*.
Jaszczur (ja'střǫšur) *m* ① 8¹ Saurier; (skóra) Eidechshaut *f*; ~ **czy** (~střǫšur'třǫ) ⑦ 4 Eidechsen...; (róda) Schlangen..., Ottern...; ~ **ka** (~ka) *f* ③ 4² Eidechse; (żmija) Schlange, Natter (a. *fig.*).
Jaszczyk (ja'střǫšuk) *m* ① 13² Munitionskasten. [šen n.]
Jaś (ja'š) *m* ① 32¹ Hans, Händel
Jaśmin (ja'šim'in) *m* ① 3 Jasmi'n.
Jaśnie (ja'šin'je) (in Titeln) ~ Wielmożny Hochwohlgeboren; ~ Oświecony Durchlaucht.
Jaśniec (ja'šin'jetř) *pf. za.* ④ 18 glänzen.
Jatki (ja'tki) *f/pl.* ③ 4² Fleischbank *f*; (rzeźnia) Schlachthaus *n*; (rzeź) Gemebel *n*.
Jaw (jaš) *m* ① 3: na ~ wydać aus Sicht bringen, bekanntmachen; wyjść na ~ an den Tag kommen, bekannt werden.
Jawa (ja'wa) *f* ③ 1: na jawie im wachen Zustande.
Jawic (ja'witř) *pf. z.* ② 2 bekanntmachen; ~ się erscheinen.
Jaw|nogrzesznica (jawnog'ęęšni'třa) *f* ③ 9 öffentliche Sündenberin; ~ **ność** (ja'wnořitř) *f* ④ 1 Öffentlichkeit; ~ **ny** (~nũ) ⑦ 1 (-nie) öffentlich; (znany) bekannt.
Jawor (ja'wor) *m* ① 8 Ahorn; ~ **owy** (~ro'wũ) Ahorn..., von Ahornholz.
Jazda (ja'sda) *f* ③ 2¹ Fahrt; (konnica) Reiterei, Kavallerie; ano ~! weg!; ~ konno Reiten *n*.
Jaźń (ja'źń) *f* ④ 3 das Jā.
Jąc (jǫtř) *pf.* ① 18: ~ się (*gen.*)

sić an (*acc.*) machen, sich zu (*dat.*) nehmen.

Jądro (jǫ'dro) *n* ② 6 Kern *m*; jądra *pl.* Boden *f/pl.*

Jąkać (jǫ'katř) *się, pf. wy., za.* się ③ 1 stottern.

Jątrzyć (jǫ'třǫtř) ② 12 reizen; Pol. aufheizen; ~ się eiteln.

Je¹ (je) *f.* on.

Je² (~) *f.* jeść.

Jechać (je'ęatř) *pf. po.* ⑤ 5 fahren; (podróżować) reisen; (konno) reiten.

Jecie (je'třje) *f.* jeść.

Jeden (je'den) ⑧ 1 ein, eine, ein; (jedyny) ein einziger; (ten sam) derselbe; (równy) gleich; (ktos) jemand; nie ~ mancher; sam ~ ganz allein.

Jeden|aście (~na'ęitřje) ⑤ 5 elf; ~ **astka** (~na'ętka) *f* ③ 4² die (Zahl) Elf; ~ **astoletni** (~totie'tni) ⑦ 13 elfjährig; ~ **asty** (~na'ętũ) ⑦ 7 der (die, das) elfste; ~ **asta godzina** *f* elf Uhr.

Jedlina (jedli'na) *f* ③ 1 Tannen- }

Jedna (je'dna) *f.* jeden. [holz *n.*]

Jednać (je'dnatř) *pf. z., po.* ③ 1 (k-o z *instr.*) ausöhnen (i-n mit *dat.*); (sobie k-o) (für sich) gewinnen (*acc.*); (sobie co) erwerben (*acc.*).

Jednak (~naš) dennoch, doch.

Jedna|ki (~na'ki) ⑦ 9, ~ **kowy** (~ko'wũ) ⑦ 1 (-ko, -wo) einerlei, gleich; ~ **kość** (~kořitř) *f*, ~ **kowość** (~ko'wořitř) *f* ④ 1 Einerleiheit, Gleichheit.

Jedno (je'dno) *f.* jeden; in 3ten mit ein...; ~ **czesny** (~třęe'ęnũ) ⑦ 1 (-ešnie) gleichzeitig.

Jednoczyć (~no'třǫtř) *pf. z.*

② 12 vereinigen.

Jedno|głośny (~gło'ęinũ) ⑦ 1

(-nie) einstimmig, einhellig; ~ **konny** (~ko'nnũ) ⑦ 1 einspännig; ~ **konna dorozka** *f* Einpänner *m*; ~ **kopytny** (~kopu'tnũ) ⑦ 1

einhufig; **~lity** (ˈli'tu) ⑦7 einheitlich, gleichmäßig; **~miesięczny** (ˈmieʃɛg'ʦɨnu) ⑦1 einmonatlich; **~myślność** (ˈmɯ'ʃliˈnoʃɪtʃɨ) f ④1 Einmütigkeit; **~myślny** (ˈnu) ⑦1 (-nie) einmütig, einhellig; **~okli** (ˈo'li) ⑦9 einäugig; **~roczny** (ˈro'ʦɨnu) ⑦1 (-nie) einjährig; **~stajność** (ˈʃta'jnoʃɪtʃɨ) f ④1 Einförmigkeit; (jednakość) Gleichheit, Gleichförmigkeit; **~stajny** (ˈnu) ⑦1 (-nie) einförmig; (jednaki) gleich, gleichförmig.

Jedność (ie'dnoʃɪtʃɨ) f ④1 Einheit; (zgoda) Einigkeit, Eintracht.

Jednostka (ˈno'ʃtka) f ③4² (w liczbach) Einer m; (osobnik) Zudivi'duum n.

Jednostron|ność (ˈʃtro'noʃɪtʃɨ) f ④1 Einseitigkeit; (stronniczość) Parteilichkeit; **~ny** (ˈnu) ⑦1 (-nie) einförmig; einseitig; (stronniczy) parteilich, parteiisch.

Jedno|znaczný (ˈjna'ʦɨnu) ⑦1 (-nie) gleichbedeutend, synonym; **~żestwo** (ˈʒe'nʃtwo) n ②1 einfache Ehe f, Monogamie' f.

Jedwab (ie'dwap) m ①38¹ Seide f; **~nik** (ˈwa'bwiʃ) m ①13¹ Seidenwurm; **~ny** (ˈnu) ⑦1 seiden.

Jedyn|aczka (jedyna'ʦɨka) f ③4² einzige Tochter; **~ak** (ˈdu'nak) m ①14 einziger Sohn; **~ka** (ˈka) f ③4² Einfer m; **~y** (ˈnu) ⑦1 (-nie) einzig; (znakomity) vortrefflich, vorzüglich.

Jedz... f. jechać.

Jedzenie (ieʃe'nie) n ②13 Essen; (potrawa) Speise f.

Jego (ie'go) f. on.

Jegomość (iego'moʃɪtʃɨ) m ④13 Herr; (in der Anrede) gnädiger Herr; (ksiądz) geistlicher Herr.

Jej (iei) f. on.

Jelelni (ieʃe'ni) ⑦13 Firscht...;

~nina (ˈni'na) f ③1 Firschtbraten m; **~ń** (ie'ʃeni) m ①31¹ Firscht.

Jelito (ieʃi'to) n ②1 Darm m; pl. jelita Eingeweide pl.

Jelonek (ieʃo'nek) m ①21 Firschtäfer. [ranżig werden.]

Jęzczeć (ie'ʦɨɛtʃɨ), pf. z. ④18 }
jętli (ˈli) ⑦9 ranżig.

Jemioła (iemio'ła) f ③1 Mistel. Jemu (ie'mu) f. on.

Jeniec (ie'nieʦɨ) m ①37 (Kriegs-) Gefangener.

Jeno (ie'no) nur.

Jerozolima (ieroʃo'lima) f ③1 Jeru'salem n.

Jerzy (ie'ʒu) m ⑦25 Georg.

Jesienny (ieʃe'nu) ⑦1 Herbst... herbstlich.

Jesień (ie'ʃeni) f ④3 Herbst m.

Jesion (ie'ʃion) m ①3 Esche f; **~owy** (ˈno'wu) ⑦1 Eschen...

Jesiotr (ie'ʃotr) m ①2 Stör.

Jest (ieʃt) f. być.

Jestestwo (ieʃte'ʃtwo) n ②1 Dasein, Existenz f; (stworzenie) Wesen. [najmniej] wenigstens.

Jeszcze (ie'ʃɨɛtʃe) noch; (przy-) **jeść** (ieʃɨtʃɨ), pf. z. ④3 essen, speisen; (o zwierzętach) fressen;

(gryźć) beißen; ~ obiad zu Mittag essen; ~ śniadanie frühstücken; chce mi się ~ ich habe }
jeśli (ie'ʃli) wenn. [Sunger.]

jeźlono (ieʃo'ro) n ②2 See m.

jeździć (ie'ʃibɨtʃɨ) ②11 fahren; (podróżować) reisen; (konno) reiten.

jeździe (ˈɛʃie) f. jazda.

jeździec (ˈɛʃieʦ) m ①37 Reiter.

jeź (ieʃɨ) m ①33 Zgel.

jeżeli (ieʒe'li) wenn.

jeżyć (ie'ʒutʃɨ), pf. na. ②12 aufrichten; ~ się sich aufrichten; zu Berge stehen. [beere.]

języna (ieʒu'na) f ③1 Bromf.

Jęzczeć (ie'ʦɨɛtʃɨ) ②19, pf. **jęknąć** (ie'knɔʦɨ) ②2 stöhnen,

- ächzen; *fig.* (o ziemi) erdröhnen; (w więzieniu) schmachten.
- jęczmienisko** (jɛtʃmʲɛniʲ'ʃko) *n* ②8 Gerstenfeld; **mienny** (ˌmʲɛ'nnɨ) ⑦1 Gersten...; **mięś** (jɛtʃmʲɛni) *m* ①31 Gerstenkorn *n*; ♀ (*pl.* ęjęczmiona *ustw.*) Gerste *f.*
- jędrność** (jɛ'drnoʃtʲɕ) *f* ④1 Kernigkeit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) kernig; (krzepki) rüstig.
- jędrzej** (jɛ'dʒɛj) *m* ①28¹ Unbreaß. [*n.* Furie.]
- jędza** (jɛ'dʒa) *f* ③9 böses Weib
- jęk** (jɛk) *m* ①13 Seufzer, Schmerzschrei. [*fläglich.*]
- jękliwy** (jɛk'li'wɨ) ⑦1 (-wie) **jęknać** *f.* jęzcć.
- języczek** (jɛ'ʃu'tʃɛk) *m* ①21^b Züngelchen *n*; (zły język) böse Zunge *f*; (w gardle) Häpſchen *n*; (u wagi) Zunge *f*; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 Zungen...; (gadatliwy) geſchwäzig.
- język** (jɛ'ʃɨk) *m* ①13² Zunge *f*; (mowa) Sprache *f*; **owy** (ˌko'wɨ) ⑦1 Sprach...; **oznawstwo** (ˌoʃna'ʃtʲwo) *n* ②1 Sprachwiſſenſchaft *f.*
- jodła** (jo'dla) *f* ③1¹ Tanne, Tannenbaum *m*; **owy** (jo'wɨ) ⑦1 Tannen..., von Tannenholz. [*aufß* genaueſte.]
- jota** (jo'ta) *f* ③2²: co do joty
- jubiler** (jubli'er) *m* ①7 Zuweliet, Goldarbeiter; **stwo** (ˌ
- we'rʃtʲwo) *n* ②1 Zuweliet-handwerk.
- jubilusz** (ˌle'uʃɨ) *m* ①30 Zubiläum *n*; (rok ˌowy) Zubelijahr *n*; **owy** (ˌʃo'wɨ) ⑦1 Zubiläums...
- Jucha** (ju'ʃa) *f* ③3 Blut *n*; (zupa) Brühe; (przewisko) (ſchlechter) Kerl *m.*
- Jucht** (juçt) *m* ①10¹, a. **sa** (ˌsa) *f* ③2² Suchtenleder *n*; **owy** (ˌto'wɨ) ⑦1 suchten.
- Juczny** (ju'tʃnɨ) ⑦1 Paß...; zwierzę *n* -ne Paßtier. [*žen.*]
- Judzić** (ju'dʃitʲɕ), *pf. po.* ②7 rei- }
- Junack** (juna'tʃi) ⑦9 (po-ku) männlich, kühn; (chełpliwy) prahlereiſch; **actwo** (ˌna'tʃtʲwo) *n* ②1 Kühnheit *f*; Prahlerci *f*; **ak** (ju'nał) *m* ①14 kühner Mann; Paubegen; (pyszalek) Prahlhans. [*Brühe.*]
- Juszka** (ju'ʃka) *f* ③4² (ſchwarzje)
- Jultro** (ju'tro) *n* ②2 Morgen *m*; (*adv.*) morgen; **trzejszy** (ˌtʃɛ'jʃɨ) ⑦11 morgig.
- Jutrzenka** (ˌtʃɛ'nka) *f* ③4² Morgenrot *n*, röte; (gwiazda) Morgenſtern *m.*
- Jutrznia** (ju'tʃznia) *f* ③6³ Frühmeſſe, Mlette; (świt) Dämmernung.
- Już** (juʃɨ) ſchon; ~ to ... ~ to bald ... bald; teiś ... teiś; **ci** (ˌtʃi) freilich, allerdings.
- J. W.** Abt. für Jaśnie Wielmożny.

K

- kabacik** (ka'ba'ʧik) *m* ①13² Weibchen *n*, Wamslein *n.*
- kabałarka** (ka'ba'ła'ra) *f* ③4² Kartenſchlagerin; **ła** (ˌba'ła) *f* ③1: klaśc ˌo Karten aufſchlagen. [*Wams n.*]
- kabat** (ka'bat) *m* ①2¹ Rod,
- kabłak** (ka'błak) *m* ①13² bogenförmige Krümmung *f*; **owa-**
- ty** (ˌkowa'tɨ) ⑦7 (-to) bogenförmig (gekrümmt).
- kabotyn** (ˌbo'tɨn) *m* ①2 Hochſtapler.
- kacerstwo** (ka'tʃɛ'rʃtʲwo) *n* ②1 Keßerei *f.*
- kacercz** (ka'tʃɛ'ɕ) *m* ①33 Keßer.
- kacyk** (ka'tʃɨk) *m* ①13¹ Tyrant.
- kaczan** (ka'tʃan) *m* ①2¹ Strunk.

kaczę (ka'tschę) *n* ②18 junge Ente *f*; **ka** (ka) *f* ③4² Ente; **or** (tschor) *m* ①2 Enterich; **y** (tschü) ⑦4 Enten...

kaczyniec (katschü'nietš) *m* ①34² Dotterblume *f*.

kadłub (ka'dłup) *m* ①2¹ Rumpf.

kadryl (ka'drül) *m* ①30¹ Quadrielle *f*.

kaduk (ka'duk) *m* ①13²: idź do ~a! geh zum Teufel!; do ~a! zum Fenster!

kadzic (ka'dšitš) *pf. na* ②7 räuchern; *fig.* Weihrauch streuen, schmeicheln.

kadzidło (kadšidło) *n* ②6² Räucherwerk, Weihrauch *m*.

kadzienica (kadšieniča) *f* ③9 Räucherfaß *n*.

kadz (katsč) *f* ④3 Bottich *m*.

kachel (ka'fel) *m* ①34, **la** (la) *f* ③5 Kachel *f*; **lowy** (lo'wü) ⑦1 Kachel...

kafka (ka'fan) *m* ①2¹ Wams *n*, Zude *f*; **nik** (ta'nif) *m* ①13² Zäpfchen *n*, Leibchen *n*.

kaganek (kaga'nek) *m* ①21^{1b} Ampel *f*, Pämpchen *n*; **niec** (nietš) *m* ①34² Pechlampe *f*; (dla psa etc.) Maulkorb.

ka/halny (ka'halny) ⑦1 zur Zudengemeinde gehörig; **hał** (ka'hal) *m* ①3 Zudengemeinde *f*; Vorstand der Z.

kajać (ka'jatš) *się* ③1 (*gen.*) bereuen (*acc.*); *fig.* zu Kreuze kriechen, (strzoc się) sich hüten (*vor dat.*). [*seln f/pl.*]

kajdany (kajda'nü) *pl.* ③1 Feser

kalac (ka'latš) *pf. s.* ③1 besieden, besudeln. [*mentohl.*]

kalafior (kala'šior) *m* ①2¹ Blus

kalarepa (kalare'pa) *f* ③1 Kohlrübe.

kaliectwo (kalie'tštwo) *n* ②1 (körperliches) Gebrechen, Krüppelhaftigkeit *f*.

kaleczyć (tschütš) *pf. po* ②12

berlezen, verwunden; *fig.* verstümmeln; *język:* radebrechen.

kaloka (ka) *m* ③18² Krüppel.

kalendarz (kale'ndarš) *m* ①33

Kalender; **owy** (Go'wü) ⑦1 Kalender... [*Unterhose f.*]

kalesony (kalešo'nü) *m/pl.* ⑤1

kalikować (kaliko'watš) ④20 die Bälge der Orgel treten.

kalka (ka'ka) *f* ③4¹ Pauspapier *n*.

[*Berechnung.*]

kalkulacja (kalkulia'tšja) *f* ③8

kalkulować (lo'watš) *pf. wy* ④20 berechnen; (przypuszczać) vermuten, glauben.

kalumnia (kalin'mnija) *f* ③6³ Verleumdung.

kał (ka) *m* ①3 (Menschen-)Stot.

kałamarz (kala'marš) *m* ①33 Tintenfaß *n*.

kałdun (ka'dun) *m* ①2¹ Bauch.

kałuza (kału'za) *f* ③9 Gache, Pfüze. [*masche.*]

kamasz (ka'marš) *m* ①30¹ Gas

kamfora (kamfo'ra) *f* ③2² Kampher *m*.

kamieniarski (kamienia'ršči)

⑦9 Steinmetz...; **niarz** (mie'narš)

m ①33 Steinmetz;

nica (ni'tša) *f* ③9 Haus *n*,

Zinshaus *n*; **nicznik** (ni'tsch-

nič) *m* ①14 Hauseigentümer.

kamienieć (mie'nietš), *pf. o.*

s. ④18 versteinern.

kamieniołom (kalo'lom) *m* ①3

Steinbruch. [*steinig.*]

kamienisty (kami'štü) ⑦7 (-to)

kamienny (kami'nnü) ⑦1

Stein..., steinern.

kamień (ka'mien) *m* ①31 Stein.

kamionka (kamio'nka) *f* ③4²

tönerne Flasche. [*Weste.*]

kamizelka (kamije'ka) *f* ③4³

kamy(cze)k (ka'mül, kamü'tškel)

m ①13² (①21^{1b}) Steinchen *n*.

kanapa (kana'pa) *f* ③1 Ka'napee

n. [*vogel.*]

kanarek (kanek) *m* ①21Kanarienvogel

kancelarja (kantschelia' rja) f ③8 Kanäle; ~ryjny (rũ'jny) ⑦1 Kanäle... [kantig.]
kanclasty (kantsia'ftu) ⑦7 (-to)
kanclerz (ka'ntflicsch) m ①33 Kancler. [ruh n.]
kangur (ka'ngur) m ①2 Kängu-
kania (ka'nja) f ③6 Hühner-
 geier m.
kanikuła (kani'fula) f ③1
 Hundstern m; (dni upalne)
 Hundstage m/pl.
kanonada (kanona'da) f ③2 Ge-
 schützfeuer n; (buk armat) Ge-
 schützdonner m.
kanonik (kano'nif) m ①14 Ka-
 no'nikus, Domherr.
kant (kant) m ①10 Kante f; ~em
 puścić laufen lassen, aufgeben.
kantlor (ka'ntor) m ①8 Konto'r
 n, Geschäft n; ~orzysta (to-
 gu'fta) m ③17 Kontori'ft.
kantyczka (kantũ'tschka) f ③4²
 Gesangbüchlein n.
kanwa (ka'nwa) f ③1 Kanewas m.
kapa (ka'pa) f ③1 Bettdecke;
 (~kościelna) Mantel m.
kapac (ka'patfj), pf. wy~ ④4
 tropfen, triefen.
kanalina (kani'na) f ③1 lang-
 sames Tropfen n. [Teufel.]
kapcan (ka'pctan) m ①2 armer
kapcaniec (kaptca'nietfj), pf. s~
 ④18 verarmen, herunter-
 kommen. [①33 Kapellmeister.]
kapelmistrz (kape'lmifstfch) m/
kapel|usik (kape'lu'fif) m ①13²
 Sütchen n; ~usz (pe'luš) m
 ①30² Süt; ~usznik (lu'fch-
 nif) m ①14 Sutmacher.
kapiszon (kpi'schon) m ①2¹ Ka-
 puzer f.
kapit|alik (kpi'ta'lif) m ①13²
 kleines Kapital n; ~alny (ta-
 'lnũ) ⑦1 (-nie) (glówny)
 hauptsächlich; (doskonaty) vor-
 züglich; ~ał (kpi'ta) m ①3
 Kapitäl n.

kapitan (kpi'tan) m ①1 Haupt-
 mann; ~owa (no'wa) f ⑦20
 Hauptmannsgattin.
kapituła (tu'ła) f ③1 (Dom-)
 Kapitel n.
kaplica (kapi'licza) f ③9 Kapelle.
kapłan (ka'plan) m ①1¹ Priester.
kapłański (kpa'nfif) ⑦9 (po-
 sku) priesterlich; ~stwo (fif-
 two) n ②1 Priestertum.
kapłon (ka'plon) m ①2 Kapaun.
kapnac (ka'puotfj) pf. ⑩2
 tropfen. [rod m.]
kapota (kapo'ta) f ③2² Ober-
kapral (ka'pral) m ①29 Kor-
 poral'; ~ski (pra'lfif) ⑦9
 Korporal...; po -sku korporal-
 mäßig; wie ein Korporal.
kaprys (ka'prufj) m ①3 Grille
 f, Laune f, Kapri'ze f.
kapryślic (kaprũ'fif) ⑩8 Gril-
 len fangen, launisch sein.
kapryśnik (kprũ'fif) m ①14
 launenhafter Mensch; ~ny (nũ)
 ⑦1 grillenhaft, launenhaft.
kapтур (ka'ptur) m ①8¹ Kappe
 f; ~ek (tu'rek) m ①21^b
 Käppchen n.
kapust|a (kapu'fta) f ③2² Kraut
 n, Kohl m; ~nik (nif) m ①13¹
 Kohlweifling.
kapuściany (kpu'fifianũ) ⑦1
 Kraut...; ~niak (pu'fifian) m
 ①13² Sauerkrautsuppe f;
 (deszcz) Bindfadenregen.
kapuza (pu'fa) f ③1 Kapuze.
kara (ka'ra) f ③2³ Strafe.
karać (ratfj), pf. u~ ④9 strafen
 (za acc. für acc., wegen gen.;
 czem mit dat.).
karabin (kara'bini) m ①3¹ Ge-
 wehr n.
karafka (ra'ffa) f ③4² Wasser-
 flasche. [Zusammenstoß.]
karambol (ra'mbol) m ①30
karawan (ra'wan) m ①3
 Reichenwagen; ~aniarz (wa-
 niasch) m ①33 Reichenbieter.

karb (farp) *m* ①3 Kerbe *f*; na ~ (gen.) auf Rechnung (gen.); w ~ach trzymać im Baume halten.
karbol (fa'rboł) *m* ①30 Karbo'l- säure *f*; ~owy (ˈlo'wü) ⑦1 Karbol... [①20 kerben.]
karbować (ˈbo'watʃi), *pf.* za...
karciłany (kartʃia'nu) ⑦1 Karten...; ~arz (fa'rtʃiaʃ) *m* ①33 Kartenspieler.
karclé (ka'rtʃiɛʃi), *pf.* s. ~ ②5 tabeln, berweisen.
karcz|omny (kartʃe'mnu) ⑦1 (-nie) Wirtshaus...; (prostacki) grob, gemein; ~ma (fa'rtʃma) *f* ③1¹ Wirtshaus *n*, (Dorf-) Schenke; ~marz (ˈmasʃ) *m* ①33 Schenkwirt.
karczować (kartʃo'watʃi), *pf.* wy~ ①20 ausrodern.
kareta (fara'ta) *f* ③2² Kutsche.
kark (fark) *m* ①13 Kaden, Ge- niß *n*; (szyja) Hals.
kar|leć (fa'rłeʃi) ①18 zum Zwerge werden; ~lik (ˈlif) *m* ①13¹ Zwerg.
karł... (fark...) *f.* karzeł.
karłowaty (ˈlowa'tü) ⑦7 (-to) zwergartig.
karmazyn (farma'sün) *m* ①3 Karmoiſi'nfarbe *f*; fig. Magnat; ~owy (ˈno'wü) ſcharlachrot.
karmelek (farme'leʃ) *m* ①21^b Bonbon.
karmilć (fa'rmilʃi), *pf.* na~, wy~ ②2 nähren; zwiierzęta: füttern; dziocko: säugen, stillen.
karmieleł(ka) (farmli'ʃlełi, ˈʃje'łʃa) *m* (f) ①29 (③4²) Ernährer(in).
kar|ność (fa'rnoʃiʃi) *f* ④1 Bußt, Diſzipli'n; ~ny (ˈnü) ⑦1 (-nie) Straf..., diſzipli- niert, gehorſam; (surowy) ſtreng.
karp (farp) *m* ①38¹ Karpfen.
Karpaty (farpa'tü) *pl.* Karpathen *pl.* [(do gry) Spielkarte.]
karta (fa'rt'a) *f* ③2² Blatt *n*;

kartacz (fa'rtatʃ) *m* ①30¹ Kar- tätſche *f*.
kart(oc)ka (fa'rt'a, farte'tʃka) *f* ③4² kleines Blatt *n*, Blättchen *n*.
kartel (ˈtel) *m* ①30 Karte'll *n*.
kartofel (karto'fel) *m* ①34, ~fla (ˈfla) *f* ③5 Kartoffel *f*, Erdapfel *m*; ~flany (ˈfla'nu) ⑦1 Kartoffel...
karuk (fa'ruk) *m* ①13 Fiſchleim.
kary (fa'rü) ⑦10: ~koń *m* Kappe.
Karyntja (karü'ntja) *f* ③8 Kärn- ten *n*.
karzą (fa'ʒa) etc. *f.* karać.
karzeł (fa'ʒel) *m* ①24 Zwerg; ~ek (ˈGe'ʒel) *m* ①21 Zwerg- lein *n*.
kasa (fa'ʒa) *f* ③1 Kaſſe.
kasarnia (faʒa'rnja) *f* ③6³ Ka- ſe'rne.
Kasla (fa'ʒia) *f* ③6² Käthchen *n*.
kaſjer(ka) (fa'ʒjer, kaʒje'rka) *m* ①1 (f) ③4² Kaſſierer(in).
kasować (kaʒo'watʃi), *pf.* s. ~ ①20 kaſſieren; (znośić) auf- heben.
kaſo|wość (ˈwoʒiʃi) *f* ④1 Kaſſenweſen *n*; ~wy (ˈwü) ⑦1 Kaſſen...
kaſza (fa'ʃa) *f* ③9 Grütze.
kaſzeł (fa'ʃel) *m* ①34^{1b} Huſten. [Brei *m*.]
kaſzka (fa'ʃka) *f* ③4² leichter] kaſzeł (ˈleʃi) ②6 huſten.
kaſztan (fa'ʃtan) *m* ①21¹ ♀ Kaſtanienbaum; (owo) Kaſta- nie *f*; (koń) Brauner; ~owaty (ˈnowa'tü) ⑦7 kaſtanienbraun; ~owy (ˈno'wü) ⑦1 Kaſtanien...
kat (kat) *m* ①9 ſcharfrichter.
katar (fa'tar) *m* ①8 Schnupfen, Kata'rriſh.
katarynka (fatarü'nka) *f* ③4² Veierkaſten *m*.
katedra (fate'dra) *f* ③4² Ka- the'der *n*, Lehrkanzel; (kościół) Kaſtedra'lfirche, Dom *m*.

katolicki (fatołi'tsji) ⑦9 (po-ku) fatholisch. [Arbeit.]

katorga (fato'rga) f ③4 Straf- }
katować (fato'watŝi), pf. s. ①20 }
 miŝhandeln. [ter, Qual.]

katusza (fatu'sza) f ③9 War- }

kawa (fa'wa) f ③1 Kaffee m.

kawaler (fawa'lier) m ①7¹ Kavalier, Edelmann; (~orderu) Ritter; (mężczyzna) Herr; (niezłoty) Junggefelle; (starający się o pannę) Freier; **skł** (~łó'rŝli) ⑦9 (po-sku) Ritter..., ritterlich; Junggefellen..., Iebig; **stwo** (~stwo) n ②1 Junggefellenstand m.

kawał (fa'wał) m ①2¹ (große) Stück n; (łgic) Streich; wziąć k-o na ~ i-n zum besten halten; **o(czo)k** (~wa'leł, ~le'tŝeł) m ①21¹ Stück n, Stückchen n.

kawęczyć (~wó'tŝetŝi) ①219 (nad instr.) ŝich plagen (mit dat.).

kałwarka (fawia'rfa) f ③4² Kaffeehausbesitzerin; **włarnia** (~nia) f ③6³ Kaffeehaus n, Café n; **włarniany** (~nia'nú) ⑦1 Kaffeehaus...; **włarz** (fa'wiaŝ) m ①33 Kaffeehausbesitzer.

kawka (fa'fła) f ③4² Dohle.

kawowy (fawo'wú) ⑦1 Kaffee...

kazać (fa'ŝatŝi), pf. na~, roz~ ①14 (rozkazywać) befehlen, heißen; (nakazywać) gebieten; (wymagać) erfordern, verlangen; (beim inf. oft) lassen, zB. ~ isć gehen lassen; ~ pozdrowić grüßen lassen; (mieć kazanie) predigen, eine Predigt halten.

kazalnica (kaŝaln'i'tŝa) f ③9 Kanzel.

kazanie (~ŝa'nje) n ②13 Predigt f.

kaznodziejla (kaŝnodŝe'ja) m ③15 Prediger; **skł** (~ŝli) ⑦9 Prediger...; **stwo** (~stwo) n ②1 Predigeramt; (wymowa) Kanzelberedŝamkeit f.

kazić (fa'ŝitŝi), pf. s. ①10 verderben, vernichten; (plamie) beslecken; (zarazac) anstecken.

kazirodny (~ro'ndú) ⑦1, **zkl** (~ro'tŝli) ⑦9 (po-zku) blutŝänderisch; **zca** (~ro'tŝta) m ③12 Blutŝänder; **ztwo** (~ro'tŝtwo) n ②1 Blutŝande f.

każ... (kaŝ...) ŝ. kazać u. kazić.

każń (kaŝni) f ④3 Gefängnis n.

każdo... (fa'ŝdo...) in 3ffg jeder..., all...; **czasowy** (~ŝaŝo'wú) ⑦1 (-wo), **czesny** (~ŝŝe'ŝnú) ⑦1 (-nie) jeberzeitig; **dzlenny** (~dŝle'nnú) ⑦1 (-nie) alltäglich; **razowy** (~raŝo'wú) ⑦1 (-wo) jebeŝmalig, jebeŝmal; **roczy** (~ro'tŝnú) ⑦1 (-nie) alljährlich.

každy (~bú) ⑥12⁶ jeder, jede, jebeŝ; (ohne subst.) jedermann; **kolwlek** (~łó'łwleł) ⑥12² jeder beliebige. [Winkel.]

kącik (kó'tŝił) m ①13² (kleiner) **kądzleł** (kó'dŝieł) f ④7 (Spinn-) Roden, Spinbel; (linia żeńska) weibliche Linie; po ~i mütterlicherŝeits.

kąkol (kó'koli) m ①30 & Dold; (chwast) Unkraut n; fig. Paß; **nica** (~ni'tŝa) f ③9 Korrrade.

kąpac (kó'patŝi) (się), pf. wy~ (się) ①14 (ŝich) baden.

kąpiel (kó'pieł) f ④7 Bad n; pl. ~e Bäder pl.; (miejsce kąpielowe) Badeort m; **owy** (~łó'wú) ⑦1 Bade...; s. Badienier m.

kąsać (kó'ŝatŝi), pf. na~, po~ ③1 beißen; (o komarach etc.) ŝtechen.

kąsek (kó'ŝeł) m ①21 Biŝfen.

kąt (kó't) m ①10 Winkel; fig. swó~ ~ fein eigenes Heim n; wy-cierać ~y kim i-n miŝbrauchen; pójsć w ~ przed kim ŝich nicht meŝsen können mit i-m.

kątomlerz (kó'to'mieŝ) m ①33 Winkelmeŝŝer; **wy** (~to'wú) ⑦1 Winkel...

keluk (kɛʃiuk) *m* ①13² Daumen.
kein r (kɛ'viner) *m* ①7¹, **ka** (~ne'rfa) *f* ③4² Kellner(in).
kędzlerzawic (kɛ'ɖʃɛ'gɔ'wɔ'itʃi), *pf. po.* ⑩2² (sich) kräuseln.
kędzlerzawy (~wɔ) ⑦1 kraus (-haarig). [*Wode f.*]
kędzlor (kɛ'ɖʃɔr) *m* ①8 (Krause).
kępa (kɛ'm'pa) *f* ③1 Büschel *m*; (wyspa) Insel, Werder *m*;
piasty (~pja'stɔ) ⑦7 (-to) büschig.
kęs (kɛ'ʃ) *m* ①2¹ Bissen; (kawalek) Stüd *n*; o~um ein Haar;
ek (kɛ'ʃɛf) *m* ①21¹b (kleiner) Bissen. [*Gestalt.*]
kiblic (kɛ'bi'itʃi) *f* ④1 Taille.
kichlac (kɛ'ʃatʃi) ⑩1, *pf. nać* (~nɔtʃi) ⑩2 niesen.
kiedy (kɛ'dɔ) (fragend) wann?; (ohne Frage) je(mals), einmal; (jeżeli) wenn; (skoro) da; (gdym) als, wenn; nie mieć ~ (*inf.*) keine Zeit haben zu...; **indziej** (~i'ndʃɛj) ein andermal; **kolwiek** ~ko'wɔ'ief) wann auch immer; **ż** (kɛ'dɔ'ʃi) einst, einmal; **ż** (~ɖʃɛ) wann (denn)?
kleilich (kɛ'li'ʃ) *m* ①12¹ Kelch;
szek (~ʃi'ʃɛf) *m* ①21¹b Glas *n*, Gläschen *n*.
kleinia (kɛ'vɔ'nia) *f* ③6³ (Mauer-) Kelle.
kłet (kɛł) *m* ①22¹ Spitz-, Eckzahn; (u dzika) Hauer; *fig. wziąć na ~* sich aufsehen.
kłetbasa (~ba'ʃa) *f* ③1 Wurst; **baska** (~ba'ʃta) *f* ③4² Würstchen *n*; **basic** (~ba'ʃi'itʃi) ⑩8 verwirren; **basnik** (~ba'ʃi'ni'ʃ) *m* ①14 Wurstmacher, Würsthandler. [*zenfeim.*]
klełek (kɛ'łɛk) *m* ①21¹b Pflanz
kłetakowac (~ko'watʃi) ⑩20 feimen; **kowy** (~wɔ) ⑦1 Keim...
kłęzac (kɛ'łʃatʃi), *pf. o.* ⑩1 zäumen, bändigen. [*m, GebiŃ.*]
kłężno (kɛ'łʃno) *n* ②6 Baum

klep (kɛp) *m* ①2 Narr.
kiepski (~ʃi) ⑦9 (-ko) schlecht, übel.
kierat (kɛ'rat) *m* ①10 Kehrradn.
kiermasz (kɛ'rmasz) *m* ①30¹ Kirchmesse *f*, Kirmes *f*; (jarmark) Jahrmarkt.
kierowac (kɛro'watʃi), *pf. po.* **s.** ⑩20 (*instr.*) lenken, leiten (*acc.*); oo: richten, lenken, wenden; ~k-o j-n heranziehen, erziehen, bilden (*na acc. zu dat.*); ~sich sich richten, sich wenden; (*na acc.*) sich vorbereiten (für *acc.*); (czem) sich leiten lassen (*von dat.*).
kierownica (~ni'tʃa) *f* ③9 Richtlinie; **nictwo** (~ni'tʃtwo) *n* ②1 Leitung *f*, Direktion *f*;
niczka (~ni'tʃka) *f* ③4², **nik** (~ro'wɔ'itʃ) *m* ①14 Leiter (-in), Direktor(in); **ny** (~nɔ) ⑦1 lenkbar, Lenk...
kierunek (~ru'nek) *m* ①21¹a Richtung *f*; *fig.* Tendenz *f*; (kierownictwo) Leitung *f*.
kies(k)a (kɛ'ʃi'ʃa) *f* ③1 (③4²) Geldbeutel *m*, Börse.
kieszleń (kɛ'ʃɔ'ni) *f* ④3 Tasche; **onka** (~ʃɔ'nfɔ) *f* ③4² kleine Tasche, Täschchen *n*; **onkowy** (~ko'wɔ) ⑦1 Taschen...
kij (kɛj) *m* ①30¹ Stab, Stod; *pl. o* Stodschläge *pl.*
kijanka (~ja'nfɔ) *f* ③4² Froschlauge.
kljek (kɛ'jɛk) *m* ①21¹b Stöck-
killim (kɛ'li'm) *m* ①2¹ Teppich.
kilka (kɛ'li'ka) ⑧10 einige, mehrere; **dziesiąt** (~ɖʃɛ'ʃɔ't) ⑧10 bezeichnet e-e Zahl über 20 bis 90; **krotnie** (~tro'nie) einige-mal; **naście** (~na'ʃi'itʃɛ) ⑧10 einige zehn; **set** (~ʃɛt) ⑧10 einige hundert. [*vere.*]
kilkoro (kɛ'li'ko'ro) einige, meh-
kilku (kɛ'li'ku) ⑧10 = kilka; **dnłowy** (~dnɔ'wɔ) ⑦1 mehrt-

tägig, mehrere Tage dauernd; **~dziesięciu** (ˈdʑɛʂɛʦʲɨ/ˈtʂɛʦʲɨ) =
kilkadziesiąt; **~godzinny** (ˈɡɔdʑɨnˈnɨ) ⑦1 mehrstündig;
~letni (ˈlɛˈtni) ⑦13 mehr-
jährig; **~miesięczny** (ˈmʲɛ-
ʂɨˈtʂɨnɨ) ⑦1 mehrmonatlich;
~nastu (ˈnaˈʂtu) = kilkanaście;
~stopniowy (ˈʂtɔpniɔˈwɨ) ⑦1
mehrgradig.

kilogram (kʲilɔˈɡram) m ①21
Kilogramm n; **~metr** (ˈmɛtr)
m ①81 Kilometer n.

kita (ʲiˈta) f ③1 Leistenbruch m.

kim (ʲim) f. kto.

kimże (ˈʑɛ) f. któż.

kinkiet (kʲinˈkʲɛt) m ①10 Thea-
terlampe f; ujrzeć światło
~ów über die Bretter gehen.

kłieć (kʲiˈpʲɛtʂɨ), pf. za~ ⑩13
fieden, wallen; fig. ~ gniewem
vor Horn schäumen.

klir (ʲir) m ①8 Trauertuch n,
Trauerflor; **~owy** (ˈrɔˈwɨ) ⑦1
Trauer...

kisic (ʲiˈʂɨtʂɨ), pf. za~ ⑩8
säuern; ~ się, **kisnąć** (ˈkʲɨnɔtʂɨ),
pf. **skisnąć** ⑩2 gären, säuern.

kiszka (ʲiˈʂka) f ③42 Darm
m; (gumowa) Schlauch m; (wyrób
masarni) Wurst; **~owy** (ˈkɔˈwɨ)
⑦1 Darm...

kiszony (ˈʂɔˈnɨ) ⑦141 gesäuert,
Sauer...

kisic (ʲiˈʂɨtʂɨ) f ④1 Büschel n
(am Ende des Schwanzes); (u ro-
ślin) Rispe; **~ciasty** (ˈtʂɨaˈʂtɨ)
⑦7 (-to) buschig.

kita (ʲiˈta) f ③2 Federbusch m.

kitować (ˈkɨˈwɔtʂɨ), pf. za~ ⑩20
(ver-, zusammen-)kitten.

klwać (ʲiˈwɔtʂɨ) ⑩1, pf. **po~
nąć** (ˈnɔtʂɨ) ⑩2 (głowa) nicken;
(palcem) winken; (ogonem) we-
beln; ~ się wadeln, wanken.

klacz(ka) (kʲiaˈtʂ[ka]) f ④8(③42)
Stute.

klamka (kʲiaˈmka) f ③42 Klinke.

klamra (kʲiaˈmra) f ③23 Klam-
mer; **~erka** (ˈmɛˈrka) f ③42
(kleine) Klammer, Spange.

klapa (kʲiaˈpa) f ③1 Klappe; (nie-
powodzenie) Durchfall m, Fiasko
n; (u ucha) Ohrfläppchen n.

klapnąć (kʲiaˈpnɔtʂɨ) pf. ⑩2
klappen; e-n Klappe geben (dat.);
(upaść) fallen.

klas/kać (kʲiaˈʂatʂɨ) ⑩12, pf.
~nąć (ˈnɔtʂɨ) ⑩2 laut (schlagen);
(rękami) klatschen.

klasztor (kʲiaˈʂtor) m ①8
Kloster n; **~ny** (ˈnɔˈrɨ) ⑦1
klosterlich.

klat(ecz)ka (kʲiaˈtka, ʲkʲatˈtʂka)
f ③42 Käfig m; ~ piersiowa
Brustkorb m. [Tęte f.]

klawisz (kʲiaˈwʲiʂɨ) m ①302

kląc (kʲiˈɔtʂɨ) ⑨20 fluchen;
~ się (schwören (na acc. bei dat.).

klątwa (kʲiˈɔˈtwa) f ③11 Fluch m,
Kirchenbann m.

klecha (kʲlɛˈcha) m ③172 Pfaffe.
klecić (kʲlɛˈtʂɨtʂɨ), pf. s~ ⑩5
(elend) bauen, zusammenfallen.

kleic (kʲlɛˈiitʂɨ), pf. s~, za~ ⑩4
(zusammen)leimen; fig. zu-
sammenfügen; ~ się (zgadzać się)
sich zusammenreimen; (udawać
się) gebeißen, glücken; (o oczach)
zufallen.

kleik (ˈkʲiɩ) m ①13 Schleim.

kleisty (ˈkʲiˈʂtɨ) ⑦7 klebrig.

klej (kʲlɛj) m ①30 Peim.

klejnot (ˈnɔt) m ①10 Kleinod n.

klekot (kʲlɛˈkɔt) m ①101 Ge-
klapper n; (ogrze) Geklimper n.

klekotać (ˈkɔˈtatʂɨ), pf. za~
⑩11 klappern; (grać) klimpern.

klekotka (ˈka) f ③42 Klapper;
fig. Plaudertasche.

klepać (kʲlɛˈpatʂɨ), pf. **po~, wy~**
⑩4 klopfen; kosć etc.: dengeln;
~ k-o po ramieniu j-m auf die
Schulter klopfen; ~ biedę ein
elendes Leben fristen; ~ pacierzę
Gebete herklappern.

klepisko (kʲlɛpʲi'ʂko) *n* ②2

Dreschtenne *f*.

klepka (kʲlɛ'pka) *f* ③4² Daube; brak mu piątej -ki es ist in seinem Kopfe nicht richtig.

kler (kʲlɛr) *m* ①8 Klerus, Geisteslichkeit *f*; **~yk** (kʲlɛ'rʲuk) *m* ①14 Kleriker. [Bede *f*.]

kleszcz (kʲlɛʂtʂ) *m* ①30

kleszcze (kʲlɛ'ʂtʂɛ) *pl.* ①30

klę... (kʲlɛ'g...) *f.* klęć. [Zange *f*.]

klęzcęć (kʲlɛ'g'tʂɛtʂ) ⑩19 knien; na klęczkach (~kac) kniefällig.

klęklac (kʲlɛ'g'kac) ⑩1, *pf.* ~nac (~nɔtʂ) ⑩4 niederknien, auf die Knie fallen.

klęska (kʲlɛ'g'ska) *f* ③4¹ Niederlage; (nieszczeście) Unglück *n*; (cios) Schlag *m*.

klęsnąć (~nɔtʂ) ⑩2 einsinken, abnehmen; abschwellen.

klient (kʲlʲɛnt) *m* ①9 Klie'nt; ☞ Kunde; ☞ Patie'nt. [*n.*]

klimat (kʲlʲimat) *m* ①10¹ Klima

klin (kʲlʲin) *m* ①2¹ Keil; (w sukni etc.) Einfaß; wbieć k-u ~ w głowę i-n in große Verlegenheit bringen; ~ow(aty) (~no'wɔ, ~nowa'tɔ) ⑦1 keilförmig, Keil...

kłisza (kʲlʲi'ʂa) *f* ③9 Kłisze *n*. **kłn...** *f.* kląć.

kłoc (kʲlɔtʂ) *m* ①30¹ Klotz, Block; ~ek (kʲlɔ'tʂɛk) *m* ①21^{1b} Klötzchen *n*; (do robienia koronek) Spitzenköpffel; (obcas) Absatz.

klomb (kʲlɔmp) *m* Blumenbeet *n*.

klon (kʲlɔn) *m* ①3 Horn.

kłosz (kʲlɔʂ) *m* ①30¹ (halbkugelförmige) Glasbede *f*, Glasglocke *f*.

klucz (kʲlutʂ) *m* ①30¹ Schlüssel; (zamknięcie) Schloß *n*, Verfaßlichkeit; (o dobrach) Herrschaft *f*; (~gesi etc.) Zug; ~ka (~ka) *f* ③4² (u drzwi) Schloßhaken *m*;

(uszko) Dhr *n*; (petelka) Schlinge; (sido) Falle; ~nica (~ni'tʂa) *f* ③9 Schaffnerin; ~nik (kʲlu'

tʂnik) *m* ①14 Schaffner, Berwalter; ~yk (~tʂuk) *m* ①13² Schlüsselstein *n*.

kluska (kʲlu'ʂka) *f* ③4² Klotz *m*; *pl.* kluski Rudein *f/pl.*

kładka (kʲa'tka) *f* ③4² Steg *m*.

kłak (kʲak) *m* ①13² Berg *n*; (o wtosach) (Paar-)Gotte *f*; funta ~ów niewarto keinen Heller wert.

kłam (klam): zadać ~ komu i-n e-r Düge zeihen. [lügen.]

kłamać (kʲa'matʂi), *pf.* s. ~ ⑩4

kłamca (~tʂa) *m* ③12 Lügner.

kłamliwość (~li'woʂtʂi) *f* ④1 Lügenhaftigkeit; ~wy (~wɔ) ⑦1 (-wie) lügnertisch, falsch.

kłamstwo (~stwo) *n* ②1 Düge*f*.

kłaniać (kʲa'niatʂi) ⑩1, *pf.*

ukłonić (ukʲlɔ'niitʂi) ⑩1 grüßen; (oddawać cześć) verehren;

kłaniam się ich empfehle mich; ~ się k-u i-n grüßen, sich vor i-m verbeugen. [gemein.]

kłapciasty (kʲaptʂi'a'stɔ) ⑦7

kłapnąć (kʲa'pnɔtʂi) *pf.* ⑩2 P frepieren. [Gesel.]

kłapouch (kʲapo'uch) *m* ①12¹

kłaść (kʲaʂtʂi) ⑧8, *pf.* położyć (połó'gʲutʂi) ⑩12 legen; ~ trupem erschlagen; (chowac) (ein)steden; (umieszczac) salzen; ~ się sich legen.

kłęb (kʲɛmp) *m* ①25 Knäuel; *pl.* kłęby (węza) Bindungen *f/pl.*;

(dymu) Rauchwolke *f*; (kurzu) Staubwirbel; (biodra) Hüfte *f*.

kłębek (kʲɛm'bek) *m* ①21^{1b} Knäuel; idzie jak z kłębka es geht ganz nach Wunsche.

kłębic (~bitʂi) się ⑩2: dym kłębi się Rauchwolken steigen auf.

kłoda (kʲo'da) *f* Klotz *m*, Block *m*.

kłonić (kʲlɔ'niitʂi), *pf.* na. ~ ⑩1 neigen.

kłopot (kʲo'pot) *m* ①10¹ Sorge *f*, Verlegenheit *f*; nabawić ~ in Verlegenheit bringen.

kłopotac (ˈpɔˈtatʃɨ), *pf. za* ⑩1 (k-o) Sorge bereiten (*dat.*); plagen (*acc.*); ~ się sich Sorgen machen, sich hürnen.

kłopotliwy (ˈliˈwɨ) ⑦1 (-wie) sorgenvoll; (nie)my unangekłtos (kɔʃ) m ①3 Ähre f. [uehm.]
kłócić (kɨˈtʃɨtʃɨ), *pf. po* ⑩5 (mieszac) aufrühren, schütteln; (przeszkadzac) stören; ~ się zauten, sich nicht vertragen.

kłódka (kɨˈtʃa) f ③4 Vorhänge-schloß n.

kłótti|wość (kɨtʃiˈwoʃtʃɨ) f ④1 Bankfucht; ~ **wy** (ˈwɨ) ⑦1 bankfuchtig. [Streit m.]

kłótnia (kɨˈtnja) f ③6³ Bank m, kłuc (kɨtʃɨ), *pf. u* ⑩, *po* ⑩3 stechen. [Iprędko] schnell.

kłus (kɨʃ): ~em im Trabe; **kłusować** (ˈkɔˈwatʃɨ) ⑩20 traben; (o jeźdźcu) im Trab reiten; (krasć zwierzyne) wildern.

kłusownik (ˈkɔˈwɨnɨk) m ①14 Wilddieb, Raubschütz.

kmiecy (kmiˈtʃɨ) ⑦2 Bauern...

kmieć (kmiˈtʃɨ) m ①31¹ Bauer.

kmień(ek) (kmiˈɲ[ɛk]) m ①3 (21¹a) Kummel; ~ **kowy** (ˈkɔˈwɨ) ⑦1 Kummel...; ~ **kówka** (kɨˈvʃa) f ③4² Kummelbranntwein m.

kmiolek (kmiˈɔˈtɛk) m ①20 (armer) Bauer.

kmotr (kmoˈtr) m ①7¹ Genatter; (towarzysz) Genosse.

kniaź (kniˈaʃɨ) m ①28 (*Nom. Pl.* kniazowie) Fürst.

kniaja (kniˈja) f ③7 Forst; Jagdrevier n.

knocik (knoˈtʃɨk) m ①13² kleiner (ob. schmaler) Docht.

knot (knoˈt) m ①10 Docht.

knować (knoˈwatʃɨ), *pf. u* ⑩1 im Schilde führen, bereiten; ~ zdradę Verrat spinnen; ~ podstęp Ränke schmieden.

knowanie (ˈwaˈnie) n ②13 Umtriebe *pl.*, Ränke *pl.*

knur (knur) m ①2 Männchen n vom Hausschwein.

knut (knut) m ①10 Knute f.

kobiątka (kɔbjaˈtka) f ③4² Kober m.

kobieciarz (kɔbieˈtʃjaʃ) m ①33 Weiberfreund; ~ **cina** (ˈtʃiˈna) f ③1 armes Weib n; ~ **cy** (ˈtʃɨ) ⑦2 weiblich, Frauen...; *po* ~ cemu nach Weiberart, weibisch.

kobierzec (kɔbieˈtʃɛʃ) m ①34² Teppich; stanac na kobiercu z kim sich mit j-m trauen lassen.

kobiełta (ˈta) f ③2² Weib n, Frau; ~ **tka** (ˈtka) f ③4² nettes Frauenzimmer n.

kobyłli (kɔbɨˈli) ⑦1 Stuten..., Pferde...; ~ **lica** (ˈliˈtʃa) f ③9 Holzbod m; ~ **ta** (ˈta) f ③1 Stute. [Paute.]

kobza (kɔˈbʃa) f ③1 Veier,

koc (kɔʃ) m ①30² Kogen, Dede f.

kochać (kɔˈtʃatʃɨ) ⑩1 lieben, liebhaben; ~ się (w kim) verliebt sein (in *acc.*); (w czym) an (*dat.*) Wohlgefallen finden; ergeben sein (*dat.*).

kochanek (kɔtʃaˈnek) m ①20 Geliebter, Liebling; *pl.* kochankowie die Verliebten *pl.*, Liebespaar n; ~ **le** (ˈnie) n ②13 Liebe f; (o osobie) Geliebte(r); Liebste n; ~ **ka** (ˈtʃaˈnka) f ③4² Geliebte; ~ **y** (ˈtʃaˈnɨ) ⑦1: mój ~y! mein Lieber!

kochli|wość (ˈliˈwoʃtʃɨ) f ④1 Verliebtheit; ~ **wy** (ˈwɨ) ⑦1 verliebt, romantisch.

kołci (kɔˈtʃɨ) ⑦13 Kägen...; ~ **ciq** (ˈtʃɨ) n ②18 Käzchen.

kocioł (kɔˈtʃɔl) m ①22¹, ~ **ek** (ˈtʃɔˈleʃ) m ①21¹b Kessel; *pl.* kotły Pauken *f/pl.*

kocisko (kɔtʃiˈʃko) n ②10¹ häßliche Kaze f. [Krüde.]

kociuba (kɔtʃuˈba) f ③1 Ofen-

kocur (kɔˈtʃur) m ①2 Kater.

kocyk (ko'tšüf) *m* ①13¹ kleiner
Kotzen, kleine Dede.

kocz (kotsch) *m* ①30¹ gebedte
Kutische *f*.

koczokodan (ko'ban) *m* ①2
Meertage *f*; *fig.* Affengesicht *n*.

koczować (kotscho'watšü) ①20
lagern; (pędzić życie niestale)
umherstreifen, ein Nomaden-
leben führen.

koczolwisko (kwi'łko) *n* ②8 La-
gerplatz *m*; ~wniczny (wni'
tšü) ⑦4 (-czo) Nomaden...;
~wnik (tšcho'wnik) *m* ①14
Nomade.

kogo (ko'go) *f*. kto.

kogulci (kogu'tšü) ⑦13 Fah-
nen...; ~t (ko'gut) *m* ①2 Fah-
nen.

kolc (ko'litšü) *pf. u.* ⑩4¹ lindern,
stillen.

kojarzenie (kojaže'nio) *n* ②13
Verbindung *f*; ~ pojéc Ideen-
assoziation *f*.

kojarzyć (koja'žütšü) *pf. s.* ⑩12
knüpfen, vereinigen.

kojacy (koj'čü) ⑦2 (-co) lin-
dernd, beruhigend. [täfig.]

kojoc (ko'jetšü) *m* ①34 Fühner-
kokarda (koka'rda) *f* ③2 Masche.

kokietka (kocie'tka) *f* ③4² Ko-
kette, gefallsüchtiges Frauen-
zimmer *n*. [Keuchhusten.]

koklusz (ko'klusč) *m* ①30

kokol(sz)ka (ko'kofč, ~ko'sčka) *f*
④9 (③4²) (Guld-)Henne, Füh-
ner; ~szy (sčü) ⑦11 Fühner...

kol... *f*. klóc.

kolacja (kolla'tšja) *f* ③8 Abend-
mahl *n*, Abendessen *n*.

kolanko (koll'anko) *n* ②9 (kleines)
Knie; (u roślin) Knoten *m*;
~waty (wa'tü) ⑦7 knieför-
mig; knotig, knotenförmig.

kolano (koll'ano) *n* ②1 Knie;
~wy (no'wü) ⑦1 Knie...

kolarz (koll'asč) *m* ①33 Rad-
fahrer.

kolasa (koll'a'sa) *f* ③1 Kalesche.

kolacy (koll'čü) ⑦2 stehend,
beißend.

kolba (kol'liba) *f* ③1 Kolben *m*.
kolczasty (kolčtš'a'stü) ⑦7 (-to)
Stachel..., stachelig.

kolczuga (kolčtš'u'ga) *f* ③4
Ringelpanzer *m*.

kolczyk (kolčtšüf) *m* ①13²
Dhrring, Dhrrgehänge *n*.

kolebka (kolie'pka) *f* ③4² Wiege.
kolec (kol'etš) *m* ①34 Stachel,
Dorn.

kollega (kolie'ga) *m* ③14¹
Kollege, Amtsgenosse.

kolagować (koll'owatšü) ⑩20: ~
z kim j-8 Kollege sein.

kolaj (kol'lei) *f* ④4 Geleise *n*,
Wagenspur; (następstwo Reihe,
Reihenfolge; (obróć) Entwic-
kung, Richtung; Eisenbahn;

~arz (kolie'asč) *m* ①33 Eisen-
bahner; ~ka (kolie'ka) *f* ③4²
Eisenbahn; ~nictwo (nli'tštvo)

n ②1 Eisenbahnwesen; ~ny
(kolie'niü) ⑦1 (-no) der Reihe
nach (geschehend), abwechselnd;

~owy (kol'owü) ⑦1 Eisenbahn...
kolesza (kolie'sča) *f* ③9 Mais-

mehl *n*.
koleżanka (koliega'nta) *f* ③4²
Kollegin; ~eński (kolie'nli'tšü) ⑦9
(po -sku) kollegial, kamerad-
schaftlich; ~eństwo (čtvo) *n*
②1 Kollegialität *f*, Kamerad-
schaft *f*; ~ka (kolie'sčka) *m* ③18²
(guter) Kollege.

kolęda (kolie'da) *f* ③2 Weih-
nachts-, Neujahrslied *n*; (upo-
minek) Weihnachts-, Neujahrs-
geschenk *n*; chodzić po kolędzie
Neujahrswünsche abtatten.

kolędować (kol'owatšü) *pf. za.*
⑩20 Weihnachtslieder singen.

kolistość (kolli'stočtšü) *f* ④1
Kreisgestalt; ~ty (tü) ⑦7
(-to) kreisförmig, rund.

kolka (kol'lika) *f* ③4² Stechen *n*;
(ból) Kollit.

kolnać (ko'lingtʃi) *pf.* ⑩ 2 ſtechen
(*acc.*), e-n Stich geben (*dat.*).

kolor (ko'lor) *m* ① 8 Farbe *f*;
pl. ~y Gefichtsfarbe *f.*

kolorować (ko'rowatʃi), *pf.* *po.* ~
⑪ 20 kolorieren, färben.

kolorowy (kwü) ⑦ 1 (-wo) far-
big; ~yt (kwü'rüt) *m* ① 10¹ Ko-
lori't n, Färbung *f.*

kolumna (kwü'mna) *f* ③ 1 Säule;
Typ. Spalte; (oddział) Kolonne.

koł (kol) *m* ① 3 Pfahl, Pfloß;
sianać zem erstarren.

kołacz (ko'latʃ) *m* ① 30¹ Kuchen.

kołatać (koła'tatʃi), *pf.* *za.* ~ ⑪ 11
klopfen, pochen; (miotać) hin
und her ſchleudern; ~ do k-o
vorfprechen bei j-m.

kołatka (kōta) *f* ③ 4² Klapper.

kołczan (ko'itʃan) *m* ① 2¹
Köcher. [Steppbede.]

kołdra (kōdra) *f* ③ 2³ Bettbede.}

kołek (ko'lek) *m* ① 21¹ Holznagel,
Stift; (u akrypców) Wirbel;
fig. zawiesić na kolku an den
Nagel hängen, aufgeben.

kołkować (ko'watʃi), *pf.* *za.* ~
⑪ 20 (mit Holznägeln) an-
nageln.

kołnierz (ko'nieʃ) *m* ① 33
Kragen; ~rzyk (kolnie'güt) *m*
① 13² (kleiner) Kragen.

koło¹ (ko'lo) (*gen.*) (dokola) *um*
(*acc.*) herum; (tuz obok) neben,
bei, an (*dat.*); (bei Zahlen) gegen,
ungefähr; chodźcie ~ sorgen für
(*acc.*).

koło² (~) *n* ② 4 Rad; (figura)
Kreis *m*, Birkel *m*; (grono, to-
warzystwo) Versammlung *f*,
Klub *m*, Verein *m*; ~dziej
(ko'lo'dziej) *m* ① 28¹ Radmacher,
Wagner; ~dziejski (dziej'e'jʃi)
⑦ 9 Radmacher...; ~tuszk
(tu'ʃka) *f* ③ 4² Quirl *m*.

kołowaciel (kwa'wjetʃi), *pf.* *s.* ~
⑪ 18 steif werden, erstarren;
fig. blöb werden.

kołowacizna (kwü'ina) *f* ③ 1
Drehkrankheit; (ogłupienie) Ver-
blöbung; (glupota) Blödsinn *m*.

kołować (kolo'watʃi), *pf.* *s.* ~
⑪ 20 kreisen; (zboczyć z drogi)
e-n Umweg machen; (w mowie)
Umschweife machen.

kołowrot (kwrot) *m* ① 10 Welle
f; ~ek (kwrot'ek) *m* ① 21¹
Spinnrad *n*; (u garncarza)
Töpferscheibe *f*.

kołowy (kwü) ⑦ 1 Rad...; (okragły)
Kreis...; (z kołów) Pfahl...

kołpak (ko'pak) *m* ① 13² Kalpak.

kołtun (ko'ltun) *m* ① 2¹ Weichsel-
zopf; (z włosów) Haarzotten *f/pl.*;
(zacofaniec) Spießbürger; ~no-
waty (tunowa'tü) ⑦ 7 (-to)
weichselzöpfig; spießbürgerlich;
~uństwo (tu'ništwo) *n* ② 1
Spießbürgertum.

kołysać (kolü'ʃatʃi), *pf.* *u.* ~, *za.* ~,
po. ~ ⑪ 10 (a. ⑬ 1) wiegen;
(o wietrze etc.) ſchaukeln.

kołysanka (kō'anka) *f* ③ 4² Wie-
genlied *n*.

kołyska (kolü'ʃka) *f* ③ 4² Wiege.

komar (ko'mar) *m* ① 2 Mücke *f*.
komedja (kome'dja) *f* ③ 8 Ko-
mödie, Lustspiel *n*; *fig.* lustige
Geschichte; ~nt (djant) *m* ① 9
Schauspieler; *fig.* Gaukler.

komenda (kome'nda) *f* ③ 2

Kommando *n*; (rozkaz) Befehl*m*.

komenderować (kero'watʃi),
pf. *za.* ~ ⑪ 20 kommandieren;
(rozkazywać) befehlen.

kometa (kome'ta) *m* ③ 18², *f*
③ 2² Kome't *m*.

komilczny (komi'tʃnū) ⑦ 1
(-nie) komisch; ~k (ko'miʃ)
m ① 14 Ko'miter.

komiln (ko'min) *m* ① 2 Kamin;
Schornstein, Rauchfang; ~nek
(komi'nek) *m* ① 21^{1b} (kleiner)
Kamin; ~nlarczyk (nia'rtʃuk)
m ① 13¹ Schornsteinfegerlehr-
ling; ~nlarka (nia'rka) *f* ③ 4²

Frau e-8 Schornsteinfeger's;
(na głowie) (Schnee-)Haube;
~niarski (ˌkɕti) ⑦9 Schorn-
steinfeger...; ~niarstwo (ˌkɕtwo)n
②1 Schornsteinfegerhandwerk;
~niarz (komi'niarɕ) m ①33
Schornsteinfeger, Rauchfang-
lehrer; ~nowy (ˌno'wɨ) ⑦1
Kamin...; Rauchfang...

komis (komi'miɕ) m ①3 (zlecenie)
Auftrag; (przechowanie) Ver-
wahrung f; oddać w ~ (dzielo)
in Kommission geben; ~arjat
(ˌkomi'ɕarjat) m ①10¹ Kom-
missaria'tn; ~arz (ˌkomi'ɕarɕ)m
①33 Kommissä'r; ~ja (ˌja) f
③8 Kommission; ~yjny (ˌɕu'j-
nɨ) ⑦1 (-nie) Kommissions...

komis|niak (komi'ɕniak) m
①13² Soldaten-, Kommiß-
brot n; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 Kommiß...

komitet (komi'tet) m ①10¹
Komitee n, Ausschuß; ~owy
(ˌto'wɨ) ⑦1 Komitee...

komitywa (ˌtu'wa) f ③1 Ein-
vernehmen n.

komnata (konna'ta) f ③2 Ge-
mach n. [wegung.]

komocja (komo'tɕja) f ③8 Be-
~

komorja (komo'ra) f ③2²
Kammer, Stube; (spizarka)
Speisekammer; (urząd cłowy)
Zollamt n; ~no (ˌno) n ⑦21
Mietzins m, Miete f; ~nik
(ˌnik) m ①14 Mieter; (egzeku-
tor) Gerichtsvollzieher.

komórka (komu'rka) f ③4²
Kämmerlein n, Stübchen n,
(przedział) Abteilung, Fach n;
Anat. Belle; ~owaty (ˌkoma'tu)
⑦7 zellenförmig; ~owy (ˌto'wɨ)
⑦1 Zellen...

kompetować (kompeto'watɕi)
①20 (o acc.) sich bewerben
(um acc.).

komplement (komplo'ment) m
①19 Komplime'nt n.

komplet (komi'plet) m ①10¹

Vollzahl f; (przy tańcach) Tanz-
probe f; (zbiór zupełny) voll-
ständige Sammlung f; być
w-pleciei vollzählig beisammen
sein; niema ~u die vorgefrie-
bene Zahl ist noch nicht voll;
~ny (ˌplie'tnɨ) ⑦1 (-nie) kom-
ple'tt, vollständig, ganz.

kompot (komi'pot) m ①10¹
Kompo'tt n, Eingemachtes n.

kompozytor (komposu'tor) m
①7¹ Komponi'st. [Umschlag.]

kompres (komi'pres) m ①3}

kompromis (kompromi'ɕ) m ①3
Kompromi'ß n, Übereinkunft f;
(sąd rozjemczy) Schiedsgericht n;
~owy (ˌɕo'wɨ) schiedsrichterlich.

kompromitacja (ˌkomi'ta'tɕja) f
Blößstellung.

kompromitować (ˌto'watɕi), pf.
s. ①20 blößstellen.

komu (ko'mu) s. kto. [meiuplaɕ.]

komunał (komu'nal) m ①3 Ge-}

komunikacja (ˌkomi'ka'tɕja) f ③8
Verkehr m, Verbindung; ~-
cyjny (ˌɕu'jɨnɨ) ⑦1 Verkehrs...

komunikować (ˌto'watɕi), pf. s.
①20 mitteilen; (udzielać komu-
ni) das hl. Abendmahl erteilen;

~ się das hl. Abendmahl emp-
fangen; (udzielać się) sich mit-
teilen; ~ z kim mit j-m Um-
gang pflegen.

komunja (ˌkɨnja) f ③8 Kommu-
nion, das heilige Abendmahl n.

komża (ko'mɕa) f ③9 Meßhemdn.

konać (ko'uatɕi) ③1 mit dem
Tode ringen, sterben.

konar (ˌnar) m ①8¹ Ast.

koncept (koni'ntɕept) m ①10¹
Konze'pt n, Entwurf; (pomysł)
Einfall; (żart) Witz; ruszyć ~em

et. ersinnen, einen Witz machen;
~owy (ˌto'wɨ) ⑦1 Konzept...

koncert (koni'ntɕert) m ①10¹
Konze'rt n; ~ant (ˌtɕe'rtant) m

①9, ~antka (ˌta'ntka) f ③4²
Konzertgeber(in).

koncertować (kontʃerto'watʃi) ⑪20 konzertieren.

koncertowy (ˈto'wũ) ⑦1 Konzert...; -wo konzertmäßig.

kondolencja (kondolie'ntʃja) f ③8 Beileid n; ~**cyjny** (ˈtʃũ'j-nũ) ⑦1 Beileids...

konduktor (ˈdu'ktor) m ①7¹ Konduktent r; Schaffner; (elektryczny) Konduktor, Leiter; (gromochron) ①2¹ Blitzableiter; ~**ka** (ˈto'rfa) f ③4² Schaffnerin.

kondycja (ˈdu'tʃja) f ③8 (warunek) Bedingung; (stan) Stand m; (położenie) Lage; (służba) Stellung.

kondygnacja (ˈdũgna'tʃja) f ③8 Stodwerk n.

kone/w (ko'nef) f ④10¹ Kanne; ~**w(ecz)ka** (ˈne'ʃta, ˈnewe'tʃta) f ③4² (kleine) Kanne.

konferen|cja (konfere'ntʃja) f ③8 Konferenz n; ~**cyjny** (ˈren'tʃũ'juũ) ⑦1 Konferenz...

konferować (ˈro'watʃi) ⑪20 konferieren. [Beichtstuhl.]

konfessiona|ł (ˈʃeʃjo'nal) m ①3

konfiskata (ˈʃiʃka'ta) f ③2² Konfiskation, Beschlagnahme.

konfiskować (ˈko'watʃi), pf. s. ~ ⑪20 beschlagnahmen.

konfitura (ˈʃlitu'ra) f ③2³, mst -ry Konfekt n, Einmachobst n.

kol|niarz (ko'njaʃ) m ①33, ~**niarka** (ˈni'a'rfa) f ③4² Pferde Liebhaber(in); ~**niczek** (ˈni'tʃeʃ) m ①21 Pferdchen n.

konieczyna (konitʃũ'na) f ③1 Klee m.

koniec (ko'nietʃ) m ①34² Ende n; (~nosa, języka) Spitze f; (zakonczenie) Schluß; w końcu endlich, schließlich.

koniecz|nie (konie'tʃnie) notwendig, durchaus, unbedingt; ~**noś** (ˈnoʃitʃi) f ④1 Notwendigkeit; ~**ny** (ˈnũ) ⑦1 notwendig, unumgänglich.

kol|nik (ko'nli) m ①13¹ kleines Pferd n; (do zabawy) Stedendpferd n; (polny) Heupferdchen n; (w szachach) Rössel n; ~**nikowy** (ˈko'wũ) ⑦1 Pferdchen...; (w szachach) Rössel...; ~**nina** (ˈni'na) f ③1 Pferdefleisch n; ~**niokrad** (ˈnio'krat) m ①5 Pferde Dieb; ~**nisko** (ˈni'ʃko) n ②10¹ häßliches, großes Pferd; ~**niusz** (ˈniu'ʃu) m ⑦18 Stallmeister.

konkuren|cja (konkure'ntʃja) f ③8 Konkurrenz n; ~**cyjny** (ˈtʃũ'juũ) ⑦1 (-nie) Konkurrenzmäßig.

konkurować (ˈro'watʃi) ⑪20 konkurrieren; (ubiegać się) sich bewerben.

konkury (ˈku'ru) m/pl. ①2 Werbung f; isć w ~ um ein Mädchen freien.

kon|lica (konli'tʃa) f ③9 Reiterei, Kavallerie; ~**y** (ˈnũ) ⑦1 (-o) reitend, zu Pferde.

kon|plany (konopla'nu) ⑦1, ~**pny** (ˈno'pnu) ⑦1 Hanf... von Hanf; ~**pie** (ˈno'pie) f/pl. ③3² Hanf m; ~**pisko** (ˈnopl'i'ʃko) n ②8 Hanffeld. [schmied.]

konow|ł (ˈno'wał) m ①2 Kur- / **konsekw|encja** (konʃekwe'ntʃja) f ③8 Konsequenz, Folge; (logiczność) Folgerichtigkeit; ~**entny** (ˈnũ) ⑦1 (-nie) konsequent; folgerichtig.

konserwa|cja (konʃerwa'tʃja) f ③8 Erhaltung; ~**tysta** (ˈwa'tu'ʃta) m ③17 Konservativer.

konserwować (ˈno'watʃi) ⑪20 konservieren.

konstytule|cja (ˈʃtltu'tʃja) f ③8 Konstitution, Verfassung; ~**cyjny** (ˈtʃũ'juũ) ⑦1 (-nie) konstitutionell, verfassungsmäßig.

konsum(p)cyjny (ˈkum[p]tʃũ'j-nũ) ⑦1: podatek m ~ Verzehrungssteuer f.

konsyljarz (konʂu'ljajʂ) *m* ①33 (radca) Rat; (lekarz) Arzt.
konszachty (ˌʂa'xʲtɨ) *m/pl.* ①2 geheime Ränke *pl.*
kontakt (ko'ntakt) *m* ①10¹ Kontak't, Berührung *f*; ⚡ Stromschließer, Stromanschluß.
kontemplacja (ˌtempɫja'tʂja) *f* ③8 Beschaulichkeit; ~cyjny (ˌtʂu'jnɨ) ⑦1 beschaulich.
kontenans (ˌto'nanʂ) *m* ①3 Fassung *f*.
kontent (ko'tent) ⑦17 (nur *nom.*) (z *gen.*) zufrieden (mit *dat.*).
kontentować (ˌto'watʂi), *pf.* u. ①20 zufriedenstellen; ~ się (*instr.*) zufrieden sein (mit *dat.*).
konterfekt (ˌte'rʲekt) *m* ①10¹ Konterfei *n*, Abbild *n*.
kontr... (kontr...) in 3ten Gegen..., zB. ~kandydat (ˌkandɨ'dat) *m* ①9 Gegenkandidat.
kontrabanda (ˌtraba'nda) *f* ③2 Schmuggelware; (~ wojenna) Bannware.
kontrakt (ko'ntrakt) *m* ①10¹ Kontra't, Vertrag.
kontraktować (ˌto'watʂi), *pf.* za~ ①20 kontrahieren, Vertrag schließen. [tragsmäßig.]
kontraktowy (ˌto'wɨ) ⑦1 ver-
kontumacja (ˌtuma'tʂja) *f* ③8 Kontuma'z; ~cyjny (ˌtʂu'jnɨ) ⑦1 Kontumaz...
kontur (ko'ntur) *m* ①8, *mst pl.* ~y Umriß *m*. [Schung.]
kontuzja (ˌtu'ʂja) *f* ③8 Quet-
kontynent (ˌtu'nent) *m* ①10¹ Kontine'nt, Festland *n*.
kontynuacja (ˌtɨnua'tʂja) *f* ③8 Fortsetzung.
konwalia (konwa'ljja) *f* ③8 Maiglöckchen *n*; ~jowy (ˌjo'wɨ) ⑦1 Maiglöckchen...
konwikt (ko'nwikt) *m* ①10¹ Erziehungsanstalt *f*.
konwis|arnia (ˌwiʂa'rnja) *f* ③6⁸

Binggieherei; ~arz (ˌwi'ʂaʂ) *m* ①33 Binggieher.
konwojować (ˌwojo'watʂi) ①20 geleiten, begleiten.
konwój (ko'nwɨj) *m* ①36² Geleit *n*, Begleitung *f*.
konwulsja (ˌwu'ɫʂja) *f* ③8 Krampf *m*; ~syjny (ˌʂu'jnɨ) ⑦1 (-nie) konwulsivisch, krampfhaft.
koń (kɔni) *m* ①31¹ Pferd *n*, Roß *n*; (drewniany do zabawy) Stedenpferd *n*; (w szachach) Rößel *n*, Springer; (~ parowy HP) Pferbekraft *f*; 8ool. ~ morski Walroß *n*.
końcowy (kon'tʂo'wɨ) ⑦1 End..., Endluß... [Endung.]
końcówka (kon'tʂu'ʂka) *f* ③4²
kończyć (ko'ni'tʂu'tʂi), *pf.* za~, s. ②12 enden, endigen, schließen; (umierać) sterben; ~ się zu Ende sein, ans sein; (mieć zakończenie) endigen, ausgehen; Gram, auslauten.
kończyna (ˌtʂu'na) *f* ③1, *mst pl.* -ny Gliedmaßen *pl.*
koński (ko'ni'sʲi) ⑦9 Pferde...
kopa (ko'pa) *f* ③2 Schod *n*, 60 Stück; (bróg) Schober *m*.
kopać¹ (ko'patʂi), *pf.* wy. ①4 graben; o~ się sich eingraben; (brnąć) waten.
kopać² (ˌ) ①4, *pf.* kopnąć (ˌngʲtʂi) ②2 (uderzyć nogą) (mit dem Fuße) stoßen, treten; (o koniu) ausschlagen; ~ się (do *gen.*) sich eiligst begeben (nach *dat.*, zn *dat.*), e-n Sprung machen; ~ się do panny e-m Mädchen den Hof machen.
kopalnia (kopa'lnja) *f* ③6⁸ Grube, Bergwerk *n*; ~niany (ˌnja'nɨ) ⑦1 Gruben..., Bergwerks...; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 fossi'l.
kopcie (ko'ptʂi'itʂi), *pf.* za~ ②5 rauchen, Ruß abgeben.
kopciuszek (kop'tʂi'u'ʂeʂ) *m* ①21 Aſchenbrödel *n*.

kopczyk (ko'pʲtʃuk) *m* ①13² kleiner Hügel. [Rauch, Ruß.]
kopać (ko'pɛʃ) *m* ①34⁵ (bider)
koper (ko'pɛr) *m* ①22⁴, **ak** (ko'pɛrɛʃ) *m* ①21¹a Dill; **kowy** (ko'wɔ) ⑦1 Dill...
koperta (ko'pɛrta) *f* ③2² Kuvert *n*, Briefumschlag *m*; (u zegarka) Uhrbedel *m*.
koperwas (kɔ'pɛʃ) *m* ①3 Kupferwasser *n*, Bitrio'l *n*.
kopla (ko'pʲa) *f* ③8 Kopie; (odpis) Abschrift; (dzida) Ranze.
koplał (kɔ'pʲa) *m* ①3 Kopierbuch *n*.
koplasty (ko'pʲa'stɨ) ⑦7 (-to) vollgehäuft.
kopica (kop'i'tʃa) *f* ③9 Schober *m*. [Hügel.]
kopiec (ko'pʲɛʃ) *m* ①34³ (Grb.)
kopijnik (kɔ'pʲi'nik) *m* ①14 Ranzenkämpfer.
kopiować (kɔ'pʲo'watʃ), *pf.* s. ①20 kopieren; (odpisywać) abschreiben.
kopka (ko'pʲka) *f* ③4² kleiner Haufen *m*; (wiązka) kleines
kopnąć *f.* kopać². [Bund *n*.]
kopny (ko'pny) ⑦1: -na droga *f* verschneiter Weg *m*.
kopuła (ko'puła) *f* ③1 Kuppel;
owaty (kɔ'wa'tɨ) ⑦7 (-to) kuppelähnlich; **owy** (kɔ'wɔ) ⑦1 Kuppel...
kopystka (kɔ'pʲistka) *f* ③4² Rührschicht *n*, Rührfelle.
kopytko (kɔ'pʲitko) *n* ②9 kleiner Huf *m*; (szwskie) Leisten; **we** (kɔ'wɛ) *n* ⑦21 Viehzoll *m*.
kopyto (kɔ'pʲito) *n* ②1 Huf *m*; (szwskie) (Schuster-)Leisten *m*; *fig.* Muster.
kora (ko'ra) *f* ③2³ Rinde.
korab (ko'rap) *m* ①38¹ Rachen.
korall (ko'ral) *m* ①30¹ Koralle *f*; **lk** (kɔ'ralik) *m* ①13² kleine Koralle *f*; **owy** (kɔ'wɔ) ⑦1 (-wo) Korallen...; (czerwony) Korallenrot.

korbla (ko'rba) *f* ③1 Kurbel; **owy** (kɔ'wɔ) ⑦1 Kurbel...
korcić (ko'rtʃitʃ), *pf.* s. ②5 wurmen.
kordelas (korde'laʃ) *m* ①2¹ Hirschfänger, Jagdmesser *n*.
kordon (ko'rɔn) *m* ①3 Kordo'n, Grenzbesatzung *f*; (granica zaboru) Grenze *f*; **ak** (kɔ'noʃ) *m* ①21¹ Seidenschürchen *n*.
korlaczek (kɔ're'tʃɛk) *m* ①21^b kleiner Korl (stöpfel); **ak** (kɔ'reʃ) *m* ①21¹ Korl, Pfropfen; (u bucika) Korleinslage *f*, Absatz.
korakta (kɔ're'ta) *f* ③2² Korrektur.
korespondencja (kɔ'reʃpɔnde'ntʃja) *f* ③8 Korrespondenz, Briefwechsel *m*; **antka** (kɔ'de'ntka) *f* ③4² (pocztówka) Korrespondenz-, Postkarte; (osoba) Korrespondentin.
korkociąg (kɔ'rtʃi'ɔŋ) *m* ①13 Korkzieher.
korkować (kɔrko'watʃ), *pf.* za. ①20 zukorken.
korkowy (kɔ'wɔ) ⑦1 Kork...
kornet (ko'rnet) *m* ①9 Korne'tt; *♪* Binte *f*.
korniszon (kɔrni'sʃɔn) *m* ①2¹ Essiggurke *f*. [tig.]
korny (ko'rny) ⑦1 (-nie) demü-
koromysło (kɔromʲ'stɔ) *n* ②6² Stange *f* zum Tragen der Kannen.
korona (ko'rona) *f* ③1 Krone; *fig.* 2 Polen *n* im Gegensatz zu Litauen.
koronałcja (kɔ'na'tʃja) *f* ③8 Krönung; **cyjny** (kɔ'natʃu'jny) ⑦1 Krönungs...
koronlczka (kɔ'ne'tʃka) *f* ③4² feine Spitze; **ka** (kɔ'ronka) *f* ③4², *ms* *pl.* *ki* Spitzen *pl.*; (rózaniec) Rosenkranz *m*; **kar-ski** (kɔ'karʃki) ⑦9 Spitzen...; **karstwo** (kɔ'karstwo) ②1 Spigenflöppelei, Spigenfabrikation *f*;

~kowy (ˈko'wɔ) ⑦1 Spitzen..., mit Spitzen besetzt.
koronny (ˈro'nnɨ) ⑦1 gekrönt; (należący do korony) Kronen...; ⚭.n. polnisch im Gegensatz zu litauisch.
koronować (ˈno'watʃi), pf. u. ④20 krönen; ~ się się krönen lassen.
koronowy (ˈno'wɔ) ⑦1 Kronen...
korowaty (ˈkorowa'tɨ) ⑦7 (-to) rindenartig.
korowód (ˈro'wɔd) m ④26 Zug, Gefolge n; ~ z pochodniami Fackelzug; pl. -wody Weitaufg. feiten f/pl., Umstände m/pl.
korowy (ˈro'wɔ) ⑦1 Rinden...
korpus (ˈkɔrpuʃ) m ④3 (tułów) Rumpf; (~ wojska) Korps n; ~usny (ˈpu'ʃnɨ) ⑦1 Korps...
korsarski (ˈkɔʂa'ʂʲi) ⑦9 Seeräuber...; ~arstwo (ˈʂtwo) n ②1 Seeräuberei f; ~arz (ˈɔ'ʂaʃ) m ④33 Seeräuber.
korso (ˈkɔʂɔ) n ②1 Korso m.
koryta|rz (ˈkɔr'ta'ʃ) m ④30² Korridor, Gang; ~rzowy (ˈkɔ'wɔ) ⑦1 Korridor...; ~rzyk (ˈɔ'ʂɨk) m ④13² kleiner, schmaler Gang.
koryto (ˈrɨ'tɔ) n ②1 Trog m, Krippe f; (~ rzeki) Flußbett.
korzec (ˈkɔʂɛʦ) m ④34⁴ Scheffel. [Wurzelreich.]
korzenlasty (ˈkɔʂɛn'lastɨ) ⑦7
korzeni (ˈkɔʂɛn'i) sie ④21 Wurzeln schlagen, sich einwurzeln. [Zel...]
korzeniowy (ˈkɔʂɛn'ɔwɨ) ⑦1 Wurzel-
korzennik (ˈkɔʂɛn'nik) m ④14 Gewürzhändler; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 Gewürz..., Spezerei...; (zaprawiony korzeniami) gewürzt.
korzeń (ˈkɔʂɛnʲ) m ④31 Wurzel f; pl. -nie Gewürz n, Spezereif.
korzon|ek (ˈkɔʂɔ'nek) m ④21¹ Würzelchen n; (kleine) Wurzel f; ~kowaty (ˈkɔwa'tɨ) ⑦7 (-to)

wurzelartig; ~kowy (ˈko'wɔ) ⑦1 Wurzel...
korzyć (ˈkɔ'ʒɨʦʲ), pf. u. ④12 (się się) demütigen.
korzystać (ˈkɔʒɨ'tatʃʲ), pf. s. ④1 (z gen.) sich zunutze machen, benutzen, Gebrauch machen von (gen.); (zyskać) gewinnen.
korzyst|ność (ˈkɔʒɨ'tnoʃʲtʲ) f ④1 Vorteilhaftigkeit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) vorteilhaft.
korzyś (ˈkɔ'ʒɨʦʲ) f ④1 Vorteil m, Nutzen m; (zysk) Gewinn m.
kos (ˈkɔʃ) m ④2 Umsel f.
kosa (ˈkɔʂa) f ④31 Sense; (warkocz) (Haar-)Bopf m.
kosaciec (ˈkɔʂa'tʲɛʦ) m ④34² Schwertlilie f.
kos|larka (ˈkɔʂa'rka) f ④4² Mäherin; (maszyna) Mähmaschine; ~siarz (ˈʲaʃ) m ④33 Mäher.
kosic (ˈkɔʃiʲtʲ), pf. s. ④28 mähen.
kosmaty (ˈkɔʂma'tɨ) ⑦7 (-to) zottig; (owłosiony) behaart.
kosmetyk (ˈkɔʂmɛ'tɨk) m ④13² Schönheitsmittel n.
kosmyk (ˈkɔʂmɨk) m ④13² Haarbüschel m ob. n; (warkoczyk) Böpfchen n.
kosodrzew (ˈkɔʂɔ'dʒɛʃ) m ④3 Zwergfichte f; ~ina (ˈbɔwɨ'ina) f Krüppelholz n.
kosteczka (ˈkɔʂtɛ'ʧka) f ④4 Knöchlein n, Knöchelchen n.
kostera (ˈkɔʂtɛ'ra) m ④318² (gracz) Kartenspieler; (skapiec) Geißhals.
kost|jum (ˈkɔʃtjum) m ④3 Kostüm n; ~ narodowy Volks-tracht f.
kost|ka (ˈkɔʃka) f ④4² kleiner Knochen m, Knöchlein n; (u nogi) (Fuß-)Knöchel m; (do gry) Würfel m; (bryła sześcienna) Würfel m; ~kowy (ˈko'wɔ) ⑦1 Knöchel...; (w kostkach)

Würfel..., würfelartig; ~nica (ˌni'tʂa) f ③9 Totenkammer.
kostnieć (ko'ʃtɲietʃi), pf. s. ①18 verknöchern; (drętwieć) erstarren.
kostny (ˌnɯ) ⑦1 Knochen...
kostur (ko'ʃtur) m ①2¹ Steden, Stab. [Senfenträger.]
kosyniar (koʃu'nier) m ①7
kosz (koʃ) m ①30² Korb.
koszałka (koʃa'ka) f ③4² Binsenkorb m; pleść -ki opalki verworrenes Zeug reden.
koszarly (koʃa'ru) f/pl. ③1 Kasjerne f; ~owy (ˌro'wɯ) ⑦1 Kasernen...
koszą (ko'ʃɔ) usw. f. kosić.
koszt (koʃt) m ①10¹ Aufwand, Kosten pl.; ~orys (ˌto'rɯʃ) m ①3 Kostenanschlag.
kosztować (ˌto'watʃi), pf. po. s. ①20 kosten, Kosten verursachen; pf. za. (gen.) kosten (acc.), durch den Geschmack untersuchen (acc.); (próbować, doświadczyć) versuchen, erfahren.
kosztowność (ˌto'wnoʃtʃi) f ④1 Kostbarkeit; pl. ~ności Kleinodien n/pl.; ~ny (ˌnɯ) ⑦1 (-nie) kostbar, kostspielig.
koszula (koʃu'ła) f ③5 Hemd n; ~ka (ˌka) f ③4² Hemdchen n; (okładka) Umschlag (bogen) m.
koszyl(cze)k (ko'ʃuʎ, koʃu'tʃeʃ) m ①13² (①21^{1b}) Körbchen n, (kleiner) Korb; ~karnia (ˌʃu'la'ruja) f ③6³ Korbfabrik; ~karski (ˌʃɫi) ⑦9 Korbmacher...; ~karstwo (ˌʃtɔ) n ②1 Korbmacherei f, Korbflechterei f; ~karz (ˌʃu'kaʃ) m ①33 Korbmacher, Korbflechter; ~kowaty (ˌkɔwa'tɯ) ⑦7 (-to) korbförmig; ~kowe (ˌkɔ'we) n ⑦21 Körbelgeld n; ~kowy (ˌwɯ) ⑦1 Korb...
kośba (ko'ʃba) f ③1 Mähnen n; (trawa skoszona) Wähd.

kościłany (koʃtʃi'a'nɯ) ⑦1 Knochen..., knöchern; Bein...; ~arka (ˌtʃi'a'rka) f ③4² Knochenfahmlerin; ~arz (ko'ʃtʃi'aʃ) m ①33 Knochenfahmler; ~eo (ˌtʃi'eʃ) m ①34² Knochengerüst n, Skelett.
kościelny (koʃtʃi'e'lnɯ) ⑦1 Kirchen..., kirchlich; subst. Kirchendiener m, Mesner m, Küster m. [Skelett n.]
kościotrup (koʃtʃi'o'trup) m ①2
kościół (ko'ʃitʃɯ) m ①27 Kirche f; ~ek (ˌtʃɯ'leʃ) m ①21^{1b} Kirchlein n. [knöchig.]
kościły (ˌtʃi'i'ʃtɯ) ⑦7 (-to)
kość (koʃtʃi) f ④2 Knochen m, Bein n; pl. kości Gebeine n/pl.; (do gry) Würfel m/pl.; fig. ~ niezgody Bankapfel m; stać kością w gardle ganz zuwider sein.
koślawić (koʃi'a'witʃi) ③2 frumm machen; bucik: schief-treten; ~ się frumm werden.
koślawieć (ˌwiotʃi) ①18 frumm (ob. schief) werden. [schief.]
koślawy (ˌwɯ) ⑦1 (-wo) frumm,]
kot (kɔt) m ①2 Raqe f; (samiec) Rater; pl. ~y Raqenpelz m; fig. drzeć ~y z kim się schlecht mit j-m vertragen; odwracać ~a ogonem auf den Kopf stellen; Ausflüchte suchen. [hang m.]
kotara (kɔ'ta'ra) f ③2³ Bettvor-]
kotlecza (kɔ'te'tʃa) f ③4², ~ek (kɔ'teʃ) m ①21 Rätzchen; ~ka (ˌka) f ③4² Raqe; Rätzchen n.
kotlarczyk (kɔ'ta'rtʃɯk) m ①14 Kupferschmiedburſche; ~arka (ˌa'ra) f ③4² Frau e-ſ Kupferschmiedes; ~arnia (ˌa'ruja) f ③6³ Kupfer-, Kessel-schmiede; ~arski (ˌʃɫi) ⑦9 Kupferschmied...; ~arstwo (ˌʃtɔ) n ②1 Kupfer-, Kessel-schmied-handwerk; ~arz (kɔ'ta'ʃ) m ①33 Kupfer-, Kessel-schmied.

kotlet (fo'tlet) *m* ①10 Kotelet'tt
n, Rippenstück n.

kotlina (kotli'na) *f* ③1 Talfessel
m, Mulde.

kott... (kotl...) *f*. kocioł.

kottować (kotło'watŃi), *pf.* za~
①20 (się) sieden, wallen; *fig.*
in lebhafter Bewegung sein.

kottownia (kɔwnia) *f* ③6³ Kessel-
halle.

kotny (ko'ntŃi) ⑦1 trächtigt.

kotwica (kotwici'tŃa) *f* ③9 An-
ker *m*; ~**iczny** (kɔwici'tŃu) ⑦1
Anker... [Boż m.]

kowadło (kɔwa'dło) *n* ②6 Um-
-

kowal (ko'wali) *m* ①29 Schmied;
(w szkole) Büffler; ~**czyk** (kɔ-
wa'licŃu) *m* ①14 Schmiede-
knecht; ~**owa** (kɔ'wa) *f* ⑦20,
~**ka** (kɔwa'lika) *f* ③4² Frau des
Schmiedes; ~**ski** (kɔŃi) ⑦9
Schmiede...; po ~sku wie ein
Schmied; ~**stwo** (kɔŃwo) *n* ②1
Schmiedehandwerk.

koza (ko'sa) *f* ③2 Ziege; (wię-
zienie) Gefängnis n, Arrest *m*.

kozera (kɔse'ra) *f* ③2³ Trumpf *m*.

koźl (ko'sji) ⑦13 Ziegen...,
Bock...; ~**zlarz** (kɔŃasŃ) *m* ①33
Ziegenhirt; ~**zica** (kɔŃi'tŃa) *f*
③9 Gense; ~**zleł** (ko'siel) =
koziol; ~**zik** (kɔŃiŃ) *m* ①13²
(schlechtes, einfaches) Taschen-
messer *n*; ~**zlot** (kɔŃiol) *m* ①24²
(Ziegen-)Bock; (u wozu) Kutsch-
bock; (rusztowanie) Gestell *n*; ~
złotek (kɔŃio'leł) *m* ①21 junger
Bock; (w gymnastyce) Purzel-
baum; ~ziolki wywracać
Purzelbaum schlagen; ~**zloro-
zec** (kɔŃoro'ŃeŃ) *m* ①34 Stein-
bock.

koźłowy (kɔŃo'wŃi) ⑦1 Bock...
-

koźulch (ko'guŃ) *m* ①12¹ Pelz;
(na mleku) Haut *f*; ~**szak** (kɔŃu-
Ńeł) *m* ①21^b kurzer Pelz;
(na mleku) Haut *f*; ~**sznik** (kɔ-
ŃuŃiŃ) *m* ①14 Kürschner.

koźl|atko (kɔŃi'atko) *n* ②9 Zid-
lein; ~**ocy** (kɔŃi'atŃu) ⑦2 Zid-
lein...; ~**l** (ko'siŃi) ⑦1 Ziegen...

kd|leczek (kɔle'tŃeŃ) *n* ②9
kleiner Kreis *m*; ~**ko** (ku'ko) *n*
②9 Rädchen; ~**kreis** *m*, Birkel
m; w ~ko im Kreise herum.

kózka (ku'Ńka) *f* ③4² kleine Ziege.

kpić (kpi'Ńi), *pf.* za~, wy~ ②2²
(sobie) (z *gen.*) sich nicht küm-
mern (um *acc.*); sich nichts
machen (aus *dat.*); ~sobie z k-o
j-n zum besten haben.

kpina (kpi'na) *f* ③1, *mf. pl.*
kpiny Spott *m*, Gespött *n*;
kpiny robić sobie (z *gen.*) seinen
Spott treiben (mit *dat.*).

kra (kra) *f* ③2³ Eischolle, Treib-
eis *n*.

kracłasty (kɔŃia'Ńtu) ⑦7 (-to)
qegittert; (kratkowany) karriert.

kracz... (kratŃ...) *f*. krakać.

kradł (krabl) etc. *f*. kraść.

kradz|leż (kra'bsjeŃ) *f* ④9 Dieb-
stahl *m*; ~**lony** (kɔŃo'nŃi) ⑦16
gestohlen; (tajny) heimlich.

kra|k (kra'lik) *m* ①13² Ländchen
n; ~**na** (kɔ'na) *f* ③1 Landschaft,
Landsstrich *m*.

kraj (traj) *m* ①30 Land *n*; (~
rodzinny) Heimat *f*; (kraniec)
Rand; (koniec) Ende *n*.

krajać (kra'jatŃi), *pf.* po~ ①16
schneiden; (~ w kawały) in
Stücke schneiden; *fig.* Schmerz
bereiten; serce mi się kraje
daß Herz bricht mir.

krajan (kra'jan) *m* ①1², ~**ka** (kɔ-
ja'na) *f* ③4² Lands-mann *m*,
-männin *f*.

krajczy (kra'jtsŃu) *m* ⑦4 Vor-
schneider, Truchseß.

krajka (kra'jka) *f* ③4² Tuchleiste,
Sahlband *n*.

krajobraz (kɔ'ɔbraŃ) *m* ①3 Land-
schaftsbild *n*, Landschaft *f*.

krajowlec (kɔ'ɔwleŃ) *m* ①37
Zuländer, Eingeborener; ~**wy**

(~wu) ⑦1 inländisch, einheimisch, Landes...; ~znawczy (~fna'f'tschü) ⑦4 die Landeskunde betreffend; ~znawstwo (~fna'f-ßtwo) n ②1 Landeskunde f.

krakać (fra'fatšj), pf. za~ ④5 fröhnen.

Kraków (fra'fuf) m ①21 (gen. Krakowa etc.) Krakau n; ~owiać (~fo'wiać) m ①13 Mann aus der Krakauer Gegend; **lowiak** (taniec) Krakowiaf, Krakowieune f; **lowianin** (~wia'nin) m ①401, **lowianka** (~ka) f ③42 Krakauer(in); **lowski** (~fo'fššii) ⑦9 Krakauer...

kram (fram) m ①3 Krämerladen; (towar) Ware f; ~arka (~ma'ra) f ③42 Krämerin; ~arz (fra'maš) m ①33 Krämer; ~lk (~mliš) m ①132 Kleiner Kram.

kraniec (fra'nietš) m ①342 Rand; (brzeg) Saum; (koniec) Ende n; (granica) Grenze f.

krancowy (fran'tšo'wu) ⑦1 an der Grenze gelegen; extrem.

Kras (fraš) m ①3 Karst.

krasa (fra'ša) f ③1 Farbe; (piękność) Schönheit.

krasie (fra'šitšj), pf. o~ ④8 färben; (ozdabiać) schmücken, zieren.

krasno... (fra'šno...) in 3ffgn schön..., zB. ~licy (~li'tšj) ⑦2 schönwangig; ~pióry (~pi'u'ru) ⑦10 schön gefiedert.

krasny (fra'šnü) ⑦1 (-no) rot; (piękny) schön.

krasomowca (~šomo'fšša) m ③11 Schönredner; ~czy (~tšchü) ⑦4 schönrednerisch; rhetorisch; ~stwo (~štwo) n ②1 Redekunst f.

krasy (fra'šü) ⑦1 (-so) bunt, buntfarbig. [stehlen, rauben.]

krasć (fraš'tšj), pf. u~, po~ ④8

kratja (fra'ta) f ③28 Gitter n; ~ka (~ka) f ③42 Gitterchen n;

pl. ~ki (więzienie) Gefängnis n; (wzór na materję) Karree n.

kratkować (kratšo'watšj), pf. o~ ④20 gittern; (linjować) farrieren.

kratkowany (~wa'nü) ⑦1 farriert.

krawaciar/ka (krawatšja'ra) f ③42 Krawattennäherin; ~stwo (~štwo) n ②1 Krawattenverfertigung f.

krawat (fra'wat) m ①10, ~ka (~wa'tka) f ③42 Krawatte; (do wiązania) Selbstbinder m.

krawcowa (krawšo'wa) f ⑦20 Schneiderin, Schneidermeisterin; (żona krawca) Schneiderfrau; ~czyk (~tšchj) m ①131 Schneiderbursche; ~czyni (~tšchü'ni) f ③10 Schneiderin.

krawędź (fra'wędž) f ④3 Rand m, Kante; ~gźnik (~wędž'niš) m ①132 Bordstein.

krawiec (fra'wietš) m ①37 Schneider; ~ki (~wie'tšj) ⑦9 Schneider...; po ~ku schneidermäßig; ~two (~wie'tštwo) n ②1 Schneiderei f, Schneiderhandwerk.

krag (frqš) m ①134 Kreis; (tarcza) Scheibe f; (siój w drzewie) Ring; Anat. Wirbel; (kark) Genick n; fig. ując w kregi in die Schranken weisen, händigen. [Holz n.]

kraglak (~gliaš) m ①132 Rund- }

krąleek (frq'Gel) m ①21^b kleiner Kreis; (tarcza) kleine Scheibe f; (do dzwigania) Rolle f; ~enie (~Ge'nie) n ②13 Kreisen; ~enie krwi Blutumlauf m, Blutkreislauf m; ~ownik (~Go'wniš) m ①132 ↓ Kreuzer.

krążyć (frq'gütšj) ④12 kreisen, umlaufen. [wurfs...]

kreć (kre'tšj) ⑦13 Maul- }

kreda (fra'da) f ③2 Kreide; brać na kredę ankreiden lassen, auf Borg nehmen.

kredens (ˌdenʃ) *m* ①3 Speise-
schrank; **~owy** (ˌʃo'wu) ⑦1
Speiseschrank...; *subst.* Spei-
senträger *m*.

kred|ka (kre'ʦka) *f* ③4² Stüdchen
n Kreide; (dorysowania) Kreide-
stift *m*; **~(k)owy** (krebo'wu,
kretko'wu) ⑦1 Kreide...

krem (krem) *m* ①3 Creme *f*.

kremowy (ˌmo'wu) ⑦1 Creme...

krepa (kre'pa) *f* ③1 Trauerslor *m*.

kres (kres) *m* ①3 Ende *n*, Ziel
n; (granica) Grenze *f*.

kres|a (kre'ʃa) *f* ③1 Strich *m*;

(u kapelusza) Hutrand *m*, Krempe;
~ka (ˌka) *f* ③4² (kleiner)
Strich *m*; (przy glosowaniu)
Stimme; (kolej) Reihe; **~kować**

(ˌko'watʃ) ④20 mit e-m Strich
versehen; **~kowany** (ˌwa'nu)
⑦1 gestrichelt.

kresowy (kreʃo'wu) ⑦1 an der
Grenze gelegen, Grenz...

kres|łó (kre'ʃłitʃi), *pf.* **prze-
wy**, **na**, **po**, **s** ④23 streichen;
(rysować) zeichnen, entwerfen;
(opisywać) schildern.

kret (kret) *m* ①2 Maulwurf.

kre|tes (kre'tes) *m*: z krete|sem
vollständig ganz und gar.

kre|towina (kretow'i'na) *f* ③1
Maulwurfshügel *m*.

krew (krew) *f* ④10 Blut *n*; (ród)
Familie, Geschlecht *n*.

krew|łó (kre'włitʃi), *pf.* **s** ④2 sein
Wort nicht halten; (popelnić co
złego) verbrechen.

krew|ki (kre'ʦki) ⑦9 (-ko) leb-
haft, hitzig; (ułomny) gebrech-
lich, schwach; **~kość** (ˌkoʃitʃi) *f*
④1 lebhaftes Temperament *n*;
Gebrechlichkeit.

krew|niak (kre'wniak) *m* ①14,

~niaczka (ˌnia'tʃka) *f* ③4²,

~ny (ˌnu) *m* ⑦18, **~na** (ˌna) *f*

⑦20 Verwandte(r).

kre|za (kre'ʃa) *f* ③1 Krause.

kre|ć (krę'tʃitʃi), *pf.* **o**, **wy**

④5 drehen, winden; **~** glowa
den Kopf schütteln; **~** nosom die
Nase rümpfen; (o dymie) **~**
w oczach, w nosie heißen (in
acc.); **~** się się drehen, sich win-
den; (chodząc tu i tam) sich herum-
treiben; (starać się) sich bewer-
ben (um *acc.*); (o włosach) sich
kräuseln; kręci mi się w glo-
wie mir schwindelt.

krę|cony (ˌtʃo'nu) ⑦14 gedreht,
gewunden; -cone schody *m/pl.*
Wendeltreppe *f*; -cone włosy
m/pl. gekraustes Haar *n*.

krę|g... (kręg...) *f.* krag...

krę|gieł (krę'gieł) *m* ①34³ Kegel
(zum Spielen); grać w kręgle *ʃ.*
schießen; **~nia** (ˌgłe'wnia) *f*
③6³ Kegelbahn.

krę|g|stóp (ˌgo'ʃłup) *m* ①2¹
Wirbelsäule *f*; **~wlec** (ˌwłetʃ)
m ①34 Wirbeltier *n*.

krę|pować (kręmpo'watʃi) ④20
binden, fesseln; *ʃg.* **~** wolność
czyją i-8 Freiheit einschränken;
być krępowanym geniert (od.
behindert) sein; **~** się sich Zwang
antun; sich genieren.

krę|py (krę'm'pü) ⑦1 unterseht.

krę|tacz (krę'tatʃ) *m* ①33 Be-
träger, Schwindler.

krę|tanina (ˌtan'i'na) *f* ③1 Spin-
und Herlaufen *n*, Schererei;
(wykręty) Musksluchte *pl.*

krę|ty (ˌtł) ⑦7 (-to) gedreht, ge-
wunden, krumm; -te schody
m/pl. Wendeltreppe *f*.

krn|abr|ność (krnq'm'brnoʃitʃi) *f*
④1 Starrsinn *m*, Trotz *m*; **~
ny** (ˌnu) ⑦1 (-nie) starrsinnig,
trotzig; (zuchwały) frech.

kr|ochmal (kr'o'chmal) *m* ①30
Stärke *f*, Stärkemehl *n*.

kr|ochmalló (ˌma'włitʃi), *pf.* **na** ④23
stärken.

kr|o|cio (kr'o'ʦio) *pl.* ⑤3² Hun-
derttausende *pl.*; **~ciowy** (ˌ
tʃio'wu) ⑦1 Hunderttausende

besitzend od. betragend; *fig.* sehr reich. [kleiner Schritt.]
kroczek (fro'tschek) *m* ①21^{1a}
kroczyć (tschütſi) ⑩12 schreiten.
króset (fro'tſſet): do ~! tausend!
krugulczy (krogu'litſchü) ⑦4 Sperber...; ~lec (letſ) *m* ①34 Sperber.
król (fro'litſ) *pf. u.* ⑩4¹ schneiden; ~ na co et. zu erreichen suchen; ~ na k-o i-m zu sein scheinen.
krok (kroł) *m* ①13 Schritt; na każdym ~u auf Schritt u. Tritt; ~i prawno *pl.* Rechtsmittel *n/pl.*
królew (fro'lef) *f* ④10¹ (Dach-) Sparren *m.*
krókodyl (kroko'bül) *m* ①29 Krokodil *n*; ~i (bü'li) ⑦1 Krokobil...
krokowy (fo'wü) ⑦1 Schritt...
krol... *s.* król.
krom (krom) (*gen.*) (prócz) außer (*dat.*); (mimo) trotz (*gen.*); (bez) ohne (*acc.*).
krom(ecz)ka (fro'mka, krome'tſka) *f* ③4² Brotschnitte.
kronika (fro'nika) *f* ③4¹ Chronik *f*; ~arski (ka'rſſi) ⑦9 Chronik...; Chronisten...; chronikartig; ~arz (ni'kaſch) *m* ①33 Chronist.
kropelka (krope'lika) *f* ③4² Tröpflein *n.*
kropić (fro'plitſ) ⑩2, *pf.* **kropnąć** (notſi) ⑩2 besprengen, beträufeln; (chłostać) prügel, schlagen; deszcz kropi es tröpfelt; kropnąć leeren; kropnąć się sich rasch auf den Weg machen.
króplido (pi dlo)n ②6 Sprengwedel *m*; (polewaczka) Gießkanne *f*; (ki) Stod *m*, Prügel *m*; ~plelnica (plelni'tſa) *f* ③9 Weihstessel *m.*
kropka (fro'pka) *f* ③5 Tropfen *m*; ~listy (li ſtü) ⑦7 (-to) in

Tropfen (herabfallend); (gęsty) dicht; ~lomierz (lio'mieſch) *m* ①30¹ Tropfglas *n.*

kropka (fro'pka) *f* ③4² Punkt *m*; znaleźć się w kropce sich schlagfertig zeigen.

kropnąć *s.* kropić.

kropować (krope'watſ), *pf.* **wy~** ⑩20 punktieren, tüpfeln.

krójsienka (kroſie'nka) *n/pl.* ②9 Stidrahmen *m*; ~sna (fro'ſna) *n/pl.* ②7 Webstuhl *m.*

krosta (fro'ſta) *f* ③2² Ausschlag *m*, Blatter.

...**krotny** (fro'tnü) ⑦1 in 8ſſen ...malig, 38. trzy~ dreimalig.

krótochwila (krotochw'i'la) *f* ③5 Kurzweil; (zart) Spaß *m*; (komeyjka) Poſſe; ~ny (nü) ⑦1 (-nie) kurzweilig, ſpaßhaft.

krówa (fro'wa) *f* ③2 Kuh; ~wi (wi) ⑦13 Kuh...; ~wlanka (wia'nka) *f* ③4² Kuhpockengift *n*; (do szczepienia) Impfstoff *m*; ~włarnia (wła'rnia) *f* ③6² Kuhstall *m*; ~włarz (fro'właſch) *m* ①33 Kuhhirt. [tko] Kürzer.

krócej (fru'tſej) (*empr.* zu kró-)
krócić (fru'tſiſſi), *pf. u.* ⑩5 kürzen; *fig.* bändigen.

króclutki (tſju'tſi) ⑦9 (-ko) sehr kurz. [2. *s.* kroić.]

krój (kroj) *l.* *m* ①36² Schnitt.]

król (kruł) *m* ①28 König; ~estwo (le'ſtwo) *n* ②1 Königreich; (godność) Königswürde *f*; (para królewska) Königspaar; ♀ u. Boal. Reich; ~ewlak (le'wlaſ) *m* ①14 Einwohner von Ruſſiſch-Polen; ~ewicz (le'witſch) *m* ①32¹ Kronprinz, königlicher Prinz; ~ewlec (le'wleſ) *m* ①34¹ Königberg *n*; ~ewna (le'wna) *f* ③1¹ königliche Prinzessin; Königstochter; ~ewski (le'ſſi) ⑦9 (po-sku) königlich; Königſ...; ~ewszczyzna (le'ſſchſch'ſna) *f*

③1 Krongüter *n/pl.*; (danina) Kronsteuer.

królik (fru'lił) *m* ①14¹ kleiner König; 300f. Kaninchen *n*; mysi ~ Baunkönig; ~ **arnia** (ˌwifa'rna) *f* ③6³ Kaninchengarten *m*; Kaninchenzuchtanstalt.

królóbójca (fru'lobu'jtʃa) *m* ③11 Königsmörder; ~ **czynl** (ˌtʃu'ni) *f* ③10 Königsmörderin; ~ **stwo** (ˌbu'jtʃtwo) *n* ②1 Königsmord *m*. [Königin.]

królowa (fru'lo'wa) *f* ⑦20¹ **królować** (ˌlo'watʃ) ①20 König sein; regieren, herrschen; (odznaczać się) hervorstechen.

krótki (fru'tki) ⑦9 (-ko) kurz. **krótkomowność** (krutkomo'wnoʃtʃ) *f* ④1 Bündige Ausdrucksweise, Wortfargheit; ~ **ny** (ˌnu) ⑦1 Bündig, wortfarg. **krótkość** (fru'tkoʃtʃ) *f* ④1 Kürze.

krótkotrwały (ˌtotrwa'łu) ⑦6 Kurzdauernd.

krótkowidz (ˌfo'wiłtʃ) *m* ①32¹ Kurzsichtige(r); ~ **cy** (ˌwiłdʃtʃu) ⑦2 Kurzsichtig.

krówka (fru'fka) *f* ③4² junge (ob. hübsche) Kuh.

królaniowy (krtanio'wu) ⑦1 Kehltopf...; ~ **an** (krtan') *f* ①3 Kehltopf *m*.

kruchłość (fru'choʃtʃ) *f* ④1 Mürbheit; (metalu) Sprödigkeit; ~ **y** (ˌtʃu) ⑦3 (-o) mürbe, brüchig; (o metalu) spröde; ~ **o ze mną** es steht schlecht mit mir.

kruczata (krutʃta'a) *f* ③2² Kreuzzug *m*.

kruczek (fru'tʃek) *m* ①21 kleiner Rabe; (o psie) schwarzcr Hund; (haczyk) Haken; (wykret) Ausflucht *f*, Finte *f*; ~ **y** (ˌtʃu) ⑦4 (-o) Raben...; (o barwie) rabenschwarz. [Haken.]

kruk (fruł) *m* ①13 Rabe; (hak) **krułpa** (fru'pa) *f* ③1 Graupe;

(grad) Graupenhagel *m*; ~ **plarka** (ˌpia'rfka) *f* ③4² Graupenverkäuferin; ~ **piarnia** (ˌpia) *f* ③6³ Graupenmühle; ~ **plarz** (fru'plarsz) *m* ①33 Graupenmüller; ~ **plasty** (ˌpia'fstu) ⑦7 graupenförmig.

kruplé (fru'plitʃi) ⑩2 schroten; ~ **się** (na instr.) zur Last gelegt werden (*dat.*).

kruplka (fru'pka) *f* ③4² Gräupchen *n*; *pl.* -ki kleiner Hagel *m*; ~ **nik** (ˌnił) *m* ①13² Graupensuppe *f*; (napój) Getränk *n* aus Branntwein und Honig.

kruźcowaty (krusztʃowa'tu) ⑦7 (-to) metallartig; ~ **cowy** (ˌtʃo'wu) ⑦1 metallisch; Diestall...; ~ **ec** (fru'sztʃetʃ) *m* ①34 Metall *n*, Erz *n*.

kruźec (fru'szetʃ) *pf.* *s.* ①18 mürbe (*fig.* nachgiebig) werden.

kruźyc (ˌsztʃtʃ) *pf.* *na* ~, *po* ~ ⑩12 zerbröckeln, zerkrümeln; *k-o*: rühren; (wywolać skrucbę) Reue hervorrufen; *kopię* ~ (za instr.) eine Lanze einlegen (*für acc.*); ~ **się** sich bröckeln; *fig.* Reue empfinden.

kruźyna (krusztʃu'na) *f* ③1 Bröckchen *n*, Krümlein *n*.

kruźganek (krugga'nek) *m* ①21b Säulengang, Galerie *f*.

krw... *f.* krew.

krwawica (krwawi'tʃa) *f* ③9 schwere Arbeit; (pieniądz zapracowany) schwer verdientes Geld *n*.

krwawic (krwawi'tʃi) *pf.* *po* ~, *za* ~, *o* ~ ⑩2 mit Blut besetzen; ~ **się** bluten; *fig.* rot sein, erröten.

krwa|wlec (ˌwłietʃ) *m* ①31¹, ~ **wnik** (ˌwnił) *m* ①13² Blutstein, Karneol; ~ **wo** (ˌwo) blutig; (ciężko) schwer, sauer; ~ **wy** (ˌwu) ⑦1 blutig; Blut...; (ciężki) schwer, sauer; (czerny) blutrot.

krwionośny (krwiono'shni) ⑦1 blutführend; Blut...; **żerca** (~Go'riſza) *m* ③11 blutdürstiger Mensch; **żerczy** (~tſhü) ⑦4 blutdürstig, blutigierig.

krwistość (krwi'stoſh'tſi) *f* ④1 Vollblütigkeit; **ty** (~tü) ⑦7 vollblütig, blutreich.

krwotok (krwo'toſ) *m* ①13² Blutung *f*; (wybuch krwi) Blutsturz.

kryć (krütſh), *pf. s.* ①12 verbergen, versteden; (tać) verheimlichen; (nakrywać) bedecken.

krąg (krüſ) *m* ①13 Baum; ujać w -i im Baume halten; *pl. -i* unnatürliche Bewegungen *f/pl.*

kręgować (~go'watſh) *się* ①20 *się* unnatürlich bewegen.

kryjomy (krüjo'mü) ⑦1 (-mo) geheim; **łowka** (~ju'ſka) *f* ③4² Bersted *n*, Schlußwinkel *m*.

Krym (krüm) *m* ①3 Krim *f*.

krynica (krün'i'tſa) *f* ③9 Quelle; **łeczny** (~li'tſhni) ⑦1 Quell...

krypa (krü'pa) *f* ③1 Nachen *m*.

krypta (krü'pta) *f* ③2² Krypte.

krystaliczny (krüſta'i'tſhni) ⑦1 Kristall...

kryształ (krü'shtał) *m* ①1 Kristall; **ek** (~ſhta'leſ) *m* ①21¹ kleiner Kristall; **owy** (~o'wü) ⑦1 kristallen, Kristall...; (przezroczysty) durchsichtig.

kryty (krü'tü) ⑦7 gedeckt.

krytyczność (~tü'tſhnoſh'tſi) *f* ④1 kritischer Sinn *m*; ~ położenia kritische Lage; **ny** (~nü) ⑦1 (-nie) kritisch; (o położeniu) bedenklich.

krytyk (krü'tüſ) *m* ①14 Kritiker.

krytykować (~o'watſh), *pf. s.* ①20 kritisieren; (w złym sensie) betritteln.

krzyż (krü'ſa) *f* ③1 Krause.

krzyżować (~so'watſh), *pf. za.* ①20 kräufeln.

krzałczek (kſha'tſheſ) *m* ①21^b

kleiner Strauch, Büschchen *n*;

czysty (~tſhü'ſtü) ⑦7 (-to) strauchartig, buschig.

krzak (kſhał) *m* ①13² Strauch, Busch.

krząkać (kſha'ratſh) ③1, *pf. n.* ①2 *się* räusporn.

krzątać (kſha'ratſh) *się* ③1 *się* tummeln; (kolo *gen.*) *się* bemühen (um *acc.*), besorgen.

krzątalinna (~ni'na) *f* ③1 Geschäftigkeit.

krzemian (kſhe'mian) *m* ①3 Kieselsäure *f*; **mlenisty** (~mleni'shtü) ⑦7 kieselartig; **mlen** (~mleni) *m* ①31 Kiesel(stein); **mlonka** (~mlo'nka) *f* ③4² Kieselerde; **myk** (~müſ) *m* ①13² kleiner Kieselstein; Feuerstein.

krzepić (kſhe'pietſh), *pf. po.* ③2 stärken, erquiden; ~ *się* *się* stärken, *się* erholen.

krzepki (kſhe'ptſi) ⑦9 (-ko) stark, rüstig; **kość** (~koſh'tſi) *f* ④1 Stärke, Rüstigkeit.

krzepnąć (kſhe'pnatſh), *pf. s.* ③2 *z.* ③3 erstarren, gerinnen.

krzesać (kſhe'satſh), *pf. s.* ③2 *wy.* ①10: ~ ogień Feuer schlagen.

krzeselko (kſheſe'lko) *n* ②9 Sesselchen; **sto** (kſhe'sto) *n* ②6² Sessel *m*, Stuhl *m*.

krzesiwo (kſheſli'wo) *n* ②1 Feuerzeug. [Staub *f.*]

krzew (kſheſ) *m* ①3 Busch; **krzewić** (kſhe'witſh) ③3 verbreiten; ~ *się* *się* fortpflanzen.

krzta (kſhta) *f* ③2²: ani krzty nicht ein bißchen; do krzty gänzlich, vollständig. [ſh] würgen.

krztusić (kſhtu'shitſh) ③8 (*się*)

krztusiec (~ſhetſ) *m* ①34² Keuchhusten. [(-co) grell.]

krzyczący (kſhütſh'ſhü) ⑦2/

krzyczeć (kſhü'tſhetſh) ③19 ſchreien; ~ na k-o i-n anſchreien, anfahren.

krzyk (křčůf) *m* ①13 Schrei, Geschrei *n*; (rozgłos) Aufsehen *n*.
krzykacz (křčů'fatřč) *m* ①33 Schreier.
krzykllwy (křčů'wů) ⑦1 schreierřč; (ogłosie) betäubend, grell.
krzyknać (křčů'natř) *pf.* ⑩2 aufschreien, e-n Schrei tun; ~ na k-o j-m zwrufen; (ze złością) j-n aufschreien.
krzywa (křčů'wa) *f* ⑦2 krumme Linie, Kurve.
krzywda (křčů'wba) *f* ③2 Unrecht *n*; (szkoda) Schade *m*.
krzywdzić (křčů'wřč), *pf.* *po.* ~ ⑩7 (k-o) Unrecht tun (*dat.*), schädigen (*acc.*).
krzywica (křčů'wřč) *f* ③9 Krümmung des Rückgrates; englische Krankheit.
krzywic (křčů'wřč), *pf.* *s.* ~ ⑩2 krümmen, biegen; ~ się się krümmen, krumm werden; (na twarzy) das Gesicht verziehen; ein verdrießliches Gesicht machen. [Krümmung.]
krzywizna (křčů'wřč'na) *f* ③1
krzywo (křčů'wo) krumm, schief; (~ patrzeć) scheel; (fałszywie) falsch; ~ przysięgać e-n Meineid begehren; in 3řgn krumm... 3ř. ~przysięstwo (křčů'wřč'řč'two) *n* ②1 Meineid *m*; ~przysięzca (křčů'wřč'řč'třč) *m* ③11 Meineidiger; ~usty (křčů'wřč'tů) *m* ⑦7 Schiefmaul *n*.
krzywość (křčů'wřč'řč'třč) *f* ④1 Schiefe.
krzywulec (křčů'wřč'wřč'třč) *m* ①34 Krummholz *n*.
krzywy (křčů'wřč) ⑦1 krumm, schief; (fałszywy) falsch.
krzyż (křčů'řč) *m* ①30¹ Kreuz; *pl.* ~o Kreuz *n*, Rückgrat *n*.
krzyżak (křčů'řč'ak) *m* ①14 Kreuzritter; 3řo. Kreuzspinne *f*.
krzyżować (křčů'wřč'řč'třč), *pf.* *u.* ~, *po.* ~ ⑩20 (wbic na krzyż) ans Kreuz schlagen, kreuzigen;

(kłaść na krzyż) ins Kreuz legen, kreuzen; ~ nogi die Beine übereinander legen; ~ się się kreuzen; (wikkac się) sich queren; in Verwirrung geraten.

krzyżownik (křčů'wřč'nřč'třč) *m* ①14 Kreuzfahrer; ~wy (křčů'wřč) ⑦1 Kreuz...; wojny *f/pl.* ~wo Kreuzzüge *m/pl.*; dni *m/pl.* ~we Bußtage.

krzyżówka (křčů'wřč'wřč'třč) *f* ③4² Rückenstück *n*, Lendenbraten *m*.
krzyżyk (křčů'wřč'řč'k) *m* ①13² kleiner Kreuz *n*, Kreuzchen *n*; 3 Kreuz *n*; (o wieku) drugi, trzeci ... ~ zmanzig, dreißig ...

Zahre *pl.*; *řčg.* dać k-u ~ na drogę j-n loswerden; ~owy (křčů'wřč) ⑦1: robota *f* ~owa Kreuzstich *m*.

krzyżmo (křčů'wřč'mo) *n* ②1 Christma *n*; (przy chrzcie) Taufhemd.

ksiądz (křčů'wřč'řč) *m* ①46 Priester, Geistlicher; ~ proboszcz Pfarrer; (in der Anrede) ~ dobrodziej *řčw.* (Guer) Hochwürden.

książeczka (křčů'wřč'řč'třč'třč) *f* ③4² Büchlein *n*.

książę (křčů'wřč'ę) *m* ②19 Fürst, Herzog, Prinz; ~cy (křčů'wřč'ę'třč) ⑦2fürstlich, herzoglich; (Wasza) książęca Mość (Guer) Durchlaucht.

książka (křčů'wřč'ę'třč) *f* ③4² Buch *n*; ~kowy (křčů'wřč'ę'třč) ⑦1 Buch...; mól *m* ~kowy Bücherwurm; ~nica (křčů'wřč'ę'třč'třč) *f* ③9 Bibliothek.

ksieni (křčů'wřč'ę'třč'třč) *f* ③10 Äbtissin.
księżzowa (křčů'wřč'ę'třč'třč'wa) *f* ⑦20 Frau eines Geistlichen.

ksiągla (křčů'wřč'ę'třč'třč'ga) *f* ③1⁴ großes Buch *n*; ~arnia (křčů'wřč'ę'třč'třč'ga'rnřč) *f* ③6³ Buchhandlung; ~arski (křčů'wřč'ę'třč'třč'ga'rnřč'třč) ⑦9 Buchhändler...; ~arstwo (křčů'wřč'ę'třč'třč'ga'rnřč'třč'třč) *n* ②1 Buchhandel *m*; ~arz (křčů'wřč'ę'třč'třč'ga'rnřč'třč'třč) *m*

m ①33 Buchhändler; **ozblór** (fß'ägo'ßür) **m** ①26 Bücher-sammlung *f*, Bibliothek *f*.
kślęstwo (fß'ä'ßtvo) **n** ②1 Fürstentum, Herzogtum; (*para książęca*) der Fürst und die Fürstin; **żna** (żna) *f* ③1 Fürstin, Herzogin, Prinzessin; **żniczka** (żni'tşka) *f* ③4² Tochter e-ß Fürsten od. Herzogs, Prinzessin. **[priesterlich.]**
kślęzy (fß'ä'ży) ⑦12 Priester...
kślęzyc (żütş) **m** ①30¹ Mond;
owy (ßo'wu) ⑦1 Mond...
ksyk|aó (fßü'fatş) ⑩1, *pf.* **naó** (naótş) ⑩2 zischen.
kształc|ó (fşta'ltşitş), *pf.* **wy** ⑩3 bilden; (*na acc.*) heran-bilden (*zu dat.*); **się** sich (aus-)bilden.
kształt (fştal) **m** ①10 Gestalt *f*; **ny** (nu) ⑦1 wohl-gestaltet, von schöner Gestalt; **nie** schön.
kształtowaó (to'watş), *pf.* **u** ⑩20 gestalten, bilden, formen.
kto (fto) ⑧9a wer; (*któs*) je-mand; **ładź** (bq'tş), **kolwlek** (ko'lwleł) ⑧9a wer auch immer, irgend jemand; **ś** (ş) ⑧9a (irgend) jemand.
którędy (ktur'ędu) wo?, auf welchem Wege?
który (ktu'ru) ⑧12 welcher; der; (fragend) welcher?, wer?; -ra godzina? wieviel Uhr ist es?, wie spät ist es?; -regó dziś mamy? den wievielten haben wir heute?; **ładź** (bq'tş), **kolwlek** (ko'lwleł) ⑧12² welcher auch immer; **ś** (ş) ⑧12² irgendeiner.
któz (ktuř) ⑧10 wer denn?
ku (ku) (*dat.*) gegen (*acc.*), nach (*dat.*), zu (*dat.*); (*dia*) zu (*dat.*).
kuban (ku'ban) **m** ①1¹ Bestechung *f*, (Bestechungs-)Geschenk *n*; **braó** **y** bestechlich

sein; **dawaó** **y** bestechen;
larz (ba'niasş) **m** ①33 bestechlicher Mensch.

kubek (ku'beł) **m** ①21^{1b} Becher.
kubel (ku'beł) **m** ①22 Kübel, Wassereimer. **[Wamş n.]**

kubrak (ku'brař) **m** ①13² Ritze *l*.
kuc (kutş) **m** ①30¹, **yk** (ku'tşuł) **m** ①13¹ Pony; *řg.* Knirps.

kuchar|ka (kuřa'řka) *f* ③4² Köchin; **ski** (şři) ⑦9 Koch...; *po* **sku** nach den Vorschriften der Kochkunst; **stwo** (ştvo) **n** ②1 Kochkunst *f*.

kucharz (ku'řař) **m** ①33 Koch;
owa (kuřa'owa) *f* ⑦20 Frau des Kochs; **yó** (řa'gütş) ⑩12 sich mit der Küche beschäftigen. **[Küchenjunge.]**

kuchcik (ku'řtşik) **m** ①13¹

kuchenka (ře'nřa) *f* ③4² kleine Küche; (*gazowa etc.*) Kochmaschine.

kuchenny (ře'nnu) ⑦1 Küchen-...; *sól* *f* -na Kochsalz *n*.

kuchmistrz (ku'řmiřtş) **m** ①33 Küchenmeister; **yni** (řřü'ni) *f* ③10 Küchenmeisterin.

kuchnia (ku'řnia) *f* ③6⁴ Küche.

kuchta (ta) **m** ③17 Küchenjunge.

kucla (ku'tşia) *f* ③6 Weihnachts-speise aus Weizen, Weizen u. Honig.

kucnaó (ku'tşnaótş) *pf.* ⑩2 sich niederhocken, sich niederfauern.
kucyk *s.* **kuc.**

kucz(k)a (ku'tş[ř]a) *f* ③9 (③4²) Stütze (aus Laub und Reisig); *pl.* **kuczki** Laubhüttenfest *n*; *przysiąó w kuczki* sich niederhocken.

kuczma (ku'tşma) *f ③1 hohe Pelzmütze.*

kuó (kutş), *pf.* **u**, **wy** ⑩3 schmieden, hämmern; **wierszo** Berse schmieden; **łokeję** die Lektion büffeln.

kudłacz (ku'blatş) **m** ①33 zottiger Mensch; zottiges Tier *n*.

kudłaczyć (kudla'tschütſi), *pf.*
 po. ⑩12 die Haare zerrausen.
kudłaty (tū) ⑦7 (-to) zottig;
 ~y (tu'bitu) *f/pl.* ③1¹ Botten.
kufel (ku'fel) *m* ①34, ~ok (se'leſ)
m ①21¹ Bierkanne *f*, Krügel *n*.
kufer (ku'fer) *m* ①22, ~ek
 (se'reſ) *m* ①21^b Koffer.
kuglarka (kugla'rfa) *f* ③4²
 Gauflerin, Taschenspielerin;
 ~arski (sſki) ⑦9 Gaufler...,
 gauflerisch; ~arstwo (stwo) *n*
 ②1 Gauflerspiel, Taschen-
 spielererei *f*; ~arz (ku'gla'sch) *m*
 ①33 Gaufler, Taschenspieler;
 (oszust) Betrüger.
kuklać (ku'fatſi) ⑩1 Kuckuck ru-
 fen; ~awka (ka'fa) *f* ③4² Kuck-
 uck *m*. [(tu'fa) *f* ③1¹ Puppe.]
kuklełka (ku'le'ka) *f* ③4², ~kła
kukułczy (ku'ltſchū) ⑦4
 Kuckucks...; ~ka (ka) *f* ③4²
 Kuckuck *m*.
kukuru|dza (kukuru'dza) *f* ③9
 Kukuruz *m*, Mais *m*; ~dzianka
 (bſia'na) *f* ③4² Maismehl
n; ~dziany (nū) ⑦1 Mais...
kula (ku'la) *f* ③5 Kugel;
 (bilardowa) Ball *m*; (laska) Krüde.
kulać (ku'latſi) ⑩1 kugeln,
 schießen; ~ się (od śmiechu) vor
 Lachen bersten.
kulaś (ku'laś) *m* ①2 krummer
 Strich; (o człowieku) Lahmer;
 ~wlec (la'wleſi) ⑩18 lahm
 w. hinken; ~wość (woſiſi) *f*
 ④1 Lahmheit; ~wy (wū) ⑦1
 (-wo) lahm, hinkend.
kułbaczyć (kułba'tschütſi), *pf.*
 u., o. ⑩12 satteln.
kułbaka (ka) *f* ③4¹ Sattel *m*.
kuleć (ku'letſi) ⑩18 hinken.
kulesza (ku'le'sza) = kolesza.
kulić (ku'liſi), *pf.* s. ⑩3 zu-
 sammenziehen; ~ się sich zu-
 sammenrollen, sich duden.
kulić (ku'liſ) *m* ①13 Fasching;
 Boal. Möwe *f*.

kulisty (ku'li'sti) ⑦7 (-to) kugel-
 förmig, kugelrund.
kulka (ku'łka) *f* ③4² (kleine)
 Kugel.
kulsza (ku'łſza) *f* ③9 Hüft-
 bein *n*.
kultura (kułtu'ra) *f* ③2³ Kul-
 tu'r; ~alny (ra'lnū) ⑦1 (-nie)
 kulturell; ~ny (tu'rnū) ⑦1
 Kultur...
kułak (ku'łak) *m* ①13³ geballte
 Faust *f*; (uderzenie) Faustschlag.
kułakować (ko'watſi) ⑩20 mit
 Fäusten schlagen.
kum (kum) *m* ①2, ~a (tu'ma) *f*
 ③1 Gevatter(in); (towarzysz)
 Kamerad(in).
kumać (ku'matſi) się, *pf.* po. się
 ⑩1 (z instr.) Gevatterschaft
 machen (mitdat.); (przyjaźnić się)
 Freundschaft schließen (mitdat.).
kumostwo (kumo'stwo) *n* ②12
 Gevattersleute *pl.*; (przyjaźń)
 ②1 Kameradschaft *f*.
kumoszka (mo'szka) *f* ③4²
 Frau Gevatterin, Muhme.
kuna (ku'na) *f* ③1 Warber *m*;
pl. kuny Warberfell *n*.
kundys (ku'ndūſ) *m* ①1 Rötter.
kunszt (kunscht) *m* ①10¹ Kunst
f; ~owny (to'wnū) ⑦1 (-nie)
 künstlich.
kupa (ku'pa) *f* ③1 Haufe(n) *m*;
 (= duzo) viel; ~mi haufen-
 weise; do kupy zusammen.
kupcowa (kuptſo'wa) *f* ⑦20
 Kaufmannsfrau.
kupczyk (tu'ptſchütſi) ⑩12
 (instr.) handeln (mit dat.).
kupczyk (tschūf) *m* ①13¹ Krä-
 mer; (chlopak) Kaufmanns-
 lehrling.
kupić (ku'plitſi) ⑩2 häufen,
 sammeln; ~ się sich zusammen-
 drängen, sich zusammenrotten.
kupić² *f.* kupować.
kupiec (ku'pletſi) *m* ①37 Kauf-
 mann, Händler; ~ki (pie'tſi)

- ⑦9 (po ~ku) kaufmännisch; a. Kaufmanns...; ~two (two) n
 ②1 Kaufmannschaft f; (handel) Handel m.
- kupka** (ku'pka) f ③4² Häuflein n.
- kupno** (ku'pno) n ②1 Kauf m.
- kupny** (ku'ny) ⑦1 Kauf...; (dający się kupić) käuflich; (kupiony) gekauft; (po)~ gangbar.
- kupować** (kupo'watɕi) ⑪20, pf. **kupić** (ku'pitiɕi) ⑪22 kaufen.
- kur** (kur) m ①8¹ Hahn; ♂ Wä- fern pl.; ~a (ku'ra) f ③2³ Huhn n, Henne.
- kura|cja** (kura'tɕja) f ③8 Kur; być w ~cji in Behandlung sein; ~c|usz (kɕiusɕ) m ①33, ~c|uszka (kɕiu'sɕka) f ③4² Patient(in); (w miejscu kąpielo- wem) Badegast m; ~cyjny (kɕu'jny) ⑦1 Kur...
- kurant** (ku'rant) m ①10 ♀ Bäuser m; zegar m z ~em Spieluhr f.
- kurcz** (kurɕ) m ①30 Krampf.
- kur|czak** (ku'ɕzak) m ①13¹ junges Huhn n; ~czka (kɕɕ) n ②18 Hühnlein, Küchlein.
- kurczolwaty** (kɕowa'tu) ⑦7 (-to) krampfartig; ~wy (kɕo'wɔ) ⑦1 (-wo) Krampf..., krampfhast.
- kurczyć** (ku'rtɕytiɕi), pf. po~ ⑪12 (się) zusammenziehen.
- kurek** (ku'rek) m ①21 Hahn; (na wieży) Wetter-hahn, -fahne f.
- kurhan(ek)** (ku'rhan, kurha'nel) m ①3 (①21¹) Grabhügel.
- kurjer** (ku'rjer) m ①7 Kurier; (goniec) Gilbote; ☞ Gilzug.
- kurkowy** (kurfo'wɔ) ⑦1: król m ~ Schützenkönig.
- kurnik** (ku'rnik) m ①13² Hühner- stall, Hühnerhaus n; (chalupa) elende Hütte f.
- kuropatwa** (kuropa'twa) f ③1¹ Rebhuhn n.
- kurować** (kuro'watɕi), pf. wy~ ⑪20 kurieren, heilen.
- kursywa** (kursü'wa) f ③1 Kur- re'ntskrift.
- kurтка** (ku'rtka) f ③4² Kurzer Rod m, Spenzer m.
- kurwa** P (ku'rwa) f ③1¹ Sure.
- kurytarz** (kuru'tarɕ) m ①30² Ko'rridor, Gang.
- kurz** (kɕɕ) m ①30 Stanb.
- kurzy** (ku'ɕy) ⑦12 Hühner..., Hahn...
- kurzyć** (ku'ɕytiɕi), pf. na~, s~ ⑪12 stäuben, Staub erregen; (dymić) rauchen; ~ się stäuben; (o dymie) rauchen.
- kusiciel** (kɕi'i'tɕiel) m ①29 Verführer, Versucher.
- kusić** (ku'ɕitiɕi), pf. s~ ⑪28 ver- führen, verleiten, in Versuchung führen; ~ się (o acc.) streben (nach dat.); zu erreichen suchen.
- kusy** (ku'ɕy) ⑦1 (-so) kurz, zu- gestutzt; kuso ze mną es ist schlecht um mich bestellt.
- kusza** (ku'sɕa) f ③9 Armbrust; Wurfmaschine. [riɕ.]
- kuszaco** (kɕɕo'tɕo) verführer-
- kuśnier|ski** (kɕnier'ski) ⑦9 Kürschner...; ~stwo (kɕtwo) n ②1 Kürschnerhandwerk.
- kuśnierz** (ku'ɕniesɕ) m ①33 Kürschner.
- kuta|s** (ku'taɕ) m ①2¹ Quaste f; ~sik (kɕa'ɕik) m ①13² Quast- chen n. [Krummbein n.]
- kuternoga** (kuterno'ga) m ③18²
- kutwa** (ku'twa) m ③18² Geiz- hals, Knäuser.
- kuzyn** (ku'syn) m ①1 Cousin, Better; ~ka (kɕu'nfka) f ③4² Cousine, Base; ~ostwo (kɕo'ɕtwo) n ②1 Verwandtschaft f; (kuzyn ze żoną) ②12 der Cou- sin und seine Frau.
- kuź|nia** (ku'ɕnia) f ③6³ Schmie- de; ~nica (kɕu'ni'tɕa) f ③9 Eisenhammer m.
- kwadra** (kwa'dra) f ③2³ Mond- viertel n; ~ns (kɕbranɕ) m ①18²

- Biertelstunde *f*, Viertel *n*; *ns*
na piątą (ein) Viertel (auf)
 fünf (Uhr); *nsik* (*dra'nsiik*) *m*
 ①13² Viertelstündchen *n*.
- kwadrat** (*twa'drat*) *m* ①10
 Quadrat *n*; *owy* (*to'wü*)
 ⑦1 (-wo) Quadrat..., im Qu.
- kwalfikacja** (*kwalfifika'tsja*) *f*
 ③8 Qualifikation, Eignung;
cyjny (*tsbü'jnu*) ⑦1 Quali-
 fikations..., Eignungs...
- kwalfikować** (*no'watš*), *pf. u*,
za ⑪20 qualifizieren, be-
 urteilen; *się* sich eignen.
- kwapić** (*twa'piitš*) *się* ⑫2 sich
 beeilen.
- kwartallnik** (*kwarta'lnik*) *m*
 ①13² Vierteljahrschrift *f*; *ny*
 (*nu*) ⑦1 (-nie) viertel-
 jährlich. [Jahr *n*.]
- kwartał** (*twa'rtal*) *m* ①3 Viertel-
- kwartet** (*tet*) *m* ①10¹ Quar-
 te'tt *;* *owy* (*to'wü*) ⑦1
 Quartett...
- kwasi** (*twaš*) *m* ①3 Säure *f*;
 (*napój*) saurer Trank; *pl. y*
 Mißverständnis *n/pl.*; (*nieza-
 dowolenie*) Unzufriedenheit *f*.
- kwasek** (*twa'šek*) *m* ①21^{1a} säuer-
 licher Geschmack; ♀ Sauertamp-
 fer, Sauerkraut *n*.
- kwasić** (*šlitš*), *pf. za*, *na*
 ⑫8 säuern; *się* sauer wer-
 den; *fig.* ein saures Gesicht *m*.
- kwaskowaty** (*twaškowa'tü*) ⑦7
 (-to) säuerlich.
- kwaśnieć** (*šniētš*), *pf. s* ⑪18
 sauer (*fig.* verstimmt) werden.
- kwaśny** (*šnu*) ⑦1 (-no) sauer;
fig. unfreundlich.
- kwaterya** (*kwate'ra*) *f* ③2³ Quar-
 tier *n*, Wohnung; *niczy* (*ni-
 h'itšü*) ⑦4 Einquartie-
 rungs...
- kwateryować** (*ro'watš*), *pf. za*
 ⑪20 einquartieren; (*mieszkać*)
 wohnen, im Quartier liegen;
unek (*ru'neš*) *m* ①21¹ Ein-
- quartierung *f*; *unkowe* (*run-
 to'we*) *n* ⑦21 Quartiergeld.
- kwef** (*tweš*) *m* ①3 Schleier.
- kwefić** (*twe'šitš*), *pf. za* ⑫2
 verschleiern.
- kwesta** (*twe'šta*) *f* ③2² Almosen-
 sammlung; *chodzić po -ście*
 Almosen sammeln; *rka* (*twe-
 šta'rka*) *f* ③4², *rz* (*twe'štaš*)
m ①33 Almosensammler (*in*).
- kwestja** (*twe'štja*) *f* ③8 Frage,
 Problem *n*; (*sprawa*) Angelegen-
 heit; *bez -ji* zweifellos; *niema-
 -ji eš* unterliegt keinem Zwei-
 fel. [①30¹ Fragebogen.]
- kwestionariusz** (*tsjona'rjuš*) *m*
kwestionować (*no'watš*), *pf.*
za ⑪20 in Frage stellen, be-
 zweifeln.
- kwękać** (*twa'gatš*) ⑬1 stöhnen,
 seufzen.
- kwiatarka** (*kwiatšja'rka*) *f* ③4²
 Blumenmädchen *n*; *nla* (*nla*)
f ③6³ Blumehandlung.
- kwiat** (*kwiat*) *m* ①16¹ Blume *f*;
 (*kwiecie*) Blüte *f*; *fig.* *~ wieku*
 Blüte *f* des Lebens; *ek* (*teš*)
m ①21¹ Blümlein *n*, Blümchen
n; *owy* (*to'wü*) ⑦1 Blumen...
- kwilczeć** (*kwil'čšetš*) ⑫19, *pf.*
knąć (*knqtš*) ⑩2 quiefen.
- kwiczot** (*tschoł*) *m* ①2 Wa-
 holderdrossel *f*.
- kwieciany** (*kwietšja'nu*) ⑦1
 Blumen...; *clarka* (*tsja'rka*)
f ③4² = *kwiaciarka*; *ciarnia*
 (*tsja'rnja*) *f* ③6³ Treibhaus *n*.
- kwiecie** (*kwie'tšitš*), *pf. u* ⑫5
 mit Blumen schmücken.
- kwieciele** (*tsie*) *n* ②13 Blüte(n-
 fülle) *f*; *cleń* (*tsieni*) *m*
 ①34³ April; *clisty* (*tsi'itü*)
 ⑦7 (-to) blumig, blumenreich;
tniowy (*tnio'wü*) ⑦1 April...
- kwik** (*kwik*) *m* ①13 Bequieße *n*.
- kwiknąć** *s.* *kwiczeć*.
- kwilic** (*kwil'itš*) ⑫3, *pf. za*
 wimmern, winseln.

kwit (kwit) *m* ①10 Quittung *f*, Empfangschein; **~a** (ˌta): **~a** z nami wir sind quitt; **~arjusz** (ˌtaˈrjuʃ) *m* ①30¹ Quittungsbuch *n*.

kwitek (ˌteʃ) *m* ①21^b Quittung *f*; odejść z kwitkiem nichts ansprechen; odprawić z kwit-

kiem unberichtigter Dinge abziehen lassen. [blühen (a. fig.).] **kwitnąć** (kwitˈnɔtʃ), *pf. za* ⑩4¹ } **kwitować** (ˌtoˈwatʃ), *pf. s.*, *po* ⑪20 quittieren.

kwoka (kwoˈta) *f* ⑧4¹ Gluckhenne; **~ć** (ˌtʃ) ⑬1 glücken. **kwota** (kwoˈta) *f* ③2² Betrag *m*.

L

labrynt (laʃliˈrunt) *m* ①10¹ Babyrinth *n*, Irrgarten.

lać (laʃ) *pf. po* ⑪17 gießen; ~ się rinnen, fließen; deszcz leje es gießt.

lada¹ (laˈda) *f* ③2 Kabe, Kiste.

lada² (ˌ) indef. der erste beste; jeber; nie ~ kein unbedeutender; nicht unbedeutend; **~co** (ˌdaˈtʃo) *m* indef. Tangenichts; **~jak** (ˌjaˈti) ⑥13 der erste beste.

lak (laˈk) *m* ①14 Laie; (w zakonie) Laienbruder. [n; 4 Lad.]

lak (laʃ) *m* ①13 Siegellack *m u.*

lakier (laˈkier) *m* ①8 Lack, Firnis; **~nik** (ˌleˈnik) *m* ①14 Lackierer.

lakierować (ˌroˈwatʃ), *pf. po* ⑪20 lackieren, firnissen.

lakować (ˌtoˈwatʃ), *pf. za* ⑪20 siegeln.

lakowy (ˌwɔ) ⑦1 Lack...

lala (laˈla) *f* ③5 Puppe; (pieszczoch) Bärtling *m*; **~eczka** (ˌleˈtʃka) *f* ③4² Püppchen *n*; **~ka** (laˈla) *f* ③4² Puppe; **~kowaty** (ˌkovaˈtu) ⑦7 (-to) puppenartig, gedehnt.

lama (laˈma) *f* ③1 Lama *n*; (obszycie) Einfassung.

lament (laˈment) *m* ①10¹ Wehklage *f*.

lamentować (ˌtoˈwatʃ) ⑪20 wehklagen, jammern.

lamować (ˌmoˈwatʃ), *pf. ob* ⑪20 einfassen.

lamówka (ˌmuˈʃka) *f* ③4² Einfassung, Einfassungsbändchen.

lampa (laˈmpa) *f* ③1 Lampe.

lamparci (ˌpaˈrtʃi) ⑦13 Leoparden..., Panther...

lampart (laˈmpart) *m* ①2 Leopard, Panther; *fig.* Lump.

lampartować (ˌtoˈwatʃ) się ⑪20 sich herumtreiben.

lampas (laˈmpaʃ) *m* ①2¹ (Hosen-)Vorte *f*.

lam|p(ecz)ka (laˈmpka, ˌpeˈtʃka) *f* ③4² Lämpchen *n*; **~plarz** (ˌplaʃ) *m* ①33 Lampenputzer;

(fabrykant) Lampenfabrikant;

~plon (ˌplon) *m* ①3 Lampion *n*.

lamus (laˈmuʃ) *m* ①2¹ Speicher.

lancet (laˈntʃet) *m* ①10 Lanzette *f*; **~owaty** (ˌtowaˈtu) ⑦7 (-to) lanzettförmig.

landara (landaˈra) *f* ③2² Reisewagen *m*.

lanie (laˈnie) *n* ②13 Gießen; (chłosta) Prügel *pl.*; **~ny** (ˌnu) ⑦1: ~ne żelazo *n* Gußeisen.

lapis (laˈpʃi) *m* ①3 Kalkstein.

las (laʃ) *m* ①16² Wald.

laseczka (laʃeˈtʃka) *f* ③4² kleiner Stod *m*, Stöcklein *n*.

lasek (laˈʃeʃ) *m* ①21^a Waldchen *n*.

laska (laˈʃka) *f* ③4² Stod *m*, Stab *m*; (ˌlaku) Stange Lack.

laskonogi (laʃkonoˈgi) ⑦10 dünnbeinig. [m ~ Hasefuß *f*.]

laskowy (ˌtoˈwɔ) ⑦1: orzech

lasowy (laʃoˈwɔ) ⑦1 Wald...

lata (ła'ta) f. lato.

latać (ła'ta'ć) ③1 (herum-) fliegen; (biogac) (herum)laufen, (herum)rennen.

lata|ka (ła'tka) f ③4² (kleine) Laterne; **~nia** (łania) f ③6³ Laterne; **~nia morska** Leuchtturm m; **~nlk** (łnlk) m ①14 Laternenanzünder.

latawiec (łata'wiew) m ①34¹ Papierdrache; (samolot) Aero-
pla'n. [(roczoł) Zährchen, Zähr.}

latko (ła'tko) n ②9 Sommer m; }

lato (łto) n ②3 Sommer m; pl. lata (als pl. zu rok) Jahr n; (wiek) Alter; dwa lata zwei Jahre; przed laty vor alters.

latosi (łato'rosi) f ④3 Reis n; fig. Sproß m, Sproßling m.

laur (łaur) m ①8 Vorbeer.

laurowy (łro'wü) ⑦1 Vorbeer...

laz... (łaz...) f. leżć.

lazaret (łaza'ret) m ①10¹ Lazarett n, Krankenhaus n.

lazur (łazur) m ①8 (kamień) Basu'r(stein); (biakit) Uzu'r; **~rowy** (łro'wü) ⑦1 azurblau.

ląc (łc) ⑩12 = legnac².

ląd (łd) m ①6 (fest-)Land n.

lądowac (łdo'watć), pf. wy~ ④20 landen.

lądowy (łwü) ⑦1 Land...

ląg... (łg...) f. łąc. [(hin)fallen.}

lec (łec), pf. po~, u~ ⑩13}

lecie (łe'ćie) f. lato.

lecieć (łe'ćiew) ⑩16 fliegen; (biec) laufen. [leicht.}

leciutki (łeciu'tki) ⑦9 sehr

leciwy (łci'wü) ⑦1 bejahrt.

lecz (łecz) aber; (po negacji) sondern.

leczni|ca (łni'tca) f ③9 Heilanstalt; (publiczna) Polyklinik; **~czy** (łczy) ⑦4 Heil..., Kur...

leczyć (łczy'ć), pf. wy~ ⑩12 heilen, kurieren; chorego: behandeln; ~ się u k-o sich von j-m behandeln lassen.

led|wie (łe'dwie), ~wo (łwo) Laub; (prawie) fast.

legar (łe'gar) m ①8 ④ Schwelle f; ④ Tragbaum.

legat (łe'gat) m 1. ①9 (posel) Legat, Gesandter. 2. ①10¹ (zapis) Legat n, Vermächtnis n.

legawiec (łega'wiew) m ①34¹ Borstehund, Hühnerhund.

legendla (łegle'nda) f ③2 Legge'nde, Sage; **~arny** (ła'rnü) ⑦1, **~owy** (łdo'wü) ⑦1 sagenhaft, mythisch. [Legionar.}

legjonista (łegjoni'ta) m ③17}

legt (łegt), **legn...** (łegn...) f. lec.

legnac (łe'gnac) ③1 sich (nieder)legen. [Lager, Lagerstätte f.}

legowisko (łegowi'sko) n ②8}

legumina (łgumi'na) f ③1 Mehlspeise.

lej... (łej...) f. lać.

lejce (łe'jce) m/pl. ①30 Bügel.

lejlak (łe'jek) m ①21^{1b} Richter; **~kowaty** (łkowi'tü) ⑦7 (-to) richterförmig.

lek (łek) m ①13 Heilmittel n, Arz(e)nei f; **~arka** (ła'rfka) f ③4² Ärztin; **~arski** (ła'rfki) ⑦9 ärztlich; **~arstwo** (łstwo) n ②1 Heilmittel, Arznei f;

~arz (łe'fak) m ①33 Arzt.

lekce (łe'ćie) leicht; (nierozważnie) unbedachtsam; **~ważący** (łwa'żćü) ⑦2 (-co) geringfügig.

lekceważyć (łwa'żćü), pf. z~ ⑩12 geringfügigen, nicht beachten.

lekcja (łe'ćja) f ③8 Lektion, (Unterrichts-)Stunde; dawac~je Stunden geben.

lekki (łeki) ⑦9 (-ko) leicht; (nie moony) schwach; (szybki) schnell; (powierzehowny) oberflächlich.

lekkol|duch (łekko'duch) m ①12¹ leichtsinniger Mensch; **~myślność** (łekko'mü'slnoc'ć) f ④1 leichtsinn m; **~myślny** (ł-

- nú) ⑦1 (-nie) leichtsinnig; (nierozważny) unbedacht.
- lekkosć** (lɛ'kɔʃi'tɕi) f ④1 Leichtigkeit; (zręczność) Gewandtheit.
- lektyka** (lɛktu'ka) f ③4¹ Sänfte, Tragstuhl m. [Fflugſchar f.]
- lemiesz** (lɛ'mjɛʃ) m ①30¹
- len** (lɛn) m ①22⁸ Flaß, Vein.
- lenić** (lɛ'nitɕi) się ⑩1 faul sein; nie ~ się nicht säumen, nicht zögern; (o zwierzętach) Haare lassen, sich maufern; (o wężach) sich häuten.
- lenistwo** (lɛnisti'wɔ) n ②1 Faulheit f, Trägheit f. [Lenzer.]
- leniuch** (lɛ'njuç) m ①11¹ Faul-
- leniowiec** (lɛnivi'wiɛtɕ) m ①29 Faulenzer; Boof. Faultier n; ~wy (~wü) ⑦1 (-wie-u. -wo) faul, träge; (powolny) langsam.
- lenińczy** (lɛnni'ntɕu) ⑦4 Behens...; ~nik (lɛ'nnik) m ①14 Behensmann, Basall; ~no (~no) n ②1 Behen; ~ność (~noſi'tɕi) f ④1 Behnbarkeit; ~ny (~nü) ⑦1 Behn..., lehnbar.
- leń** (lɛni) m ①31¹ Faulenzer.
- lep** (lɛp) m ①3 Bogelleim; pójść na ~ sich verlocken lassen.
- lepianka** * (lɛp'a'nfka) f ③4² Behnhütte.
- lepić** (lɛ'plitɕi), pf. za. ⑩2 leimen, kleben; figury: bilden, formen; ~ się kleben, klebrig sein.
- lepiej** (lɛ'piej) [cmpr. zu dobrze] besser; (raczej) eher, lieber.
- leplki** (lɛ'plki) ⑦9 klebrig; ~kosć (~kɔʃi'tɕi) f ④1 Klebrigkeit.
- lepnać** (lɛ'pnɔtɕi) ⑩2 (do gen.) kleben (an dat.).
- lepszy** (~ſçu) ⑦11 [cmpr. zu dobry] besser. [waldig, bewaldet.]
- lesisty** (lɛʃi'ſti) ⑦7 (-to)
- leszczynia** (lɛʃçtɕu'na) f ⑧1 Haselnußtaube; (~owy drzewo) Haselholz n; ~owy (~no'wü) ⑦1 Hasel... [ander.]
- Leszek** (lɛ'ſçɛk) m ①20 Alex;
- leśnictwo** (lɛʃni'ktɕwɔ) n ②1 Forstwesen, Forstkunde f; ~niczówka (~nitɕu'fka) f ③4² Försterhaus n; ~niczy (~nitɕu) ⑦4 Forst...; subst. Förster m: ~ny (lɛ'ſintü) ⑦1 Wald..., Forst...
- letarg** (lɛ'tarɕ) m ①13 Bethargie f, Todesſchlaf; fig. Untätigkeit f.
- letni** (lɛ'tni) ⑦13 sommerlich, Sommer...; (ciopławy) lau; ~nik (~nik) m ①14 Sommerfrischler; ~nio (~nio) sommerlich; ~nisko (lɛ'tniki'ſko) n ②8 Sommerfrische f.
- lew** (lɛw) m ①23¹ Pöwe.
- lewar** (lɛ'war) m ①18¹ Heber.
- lewatywa** (lɛwatu'wa) f ③1 Rlistier n.
- lewica** (lɛwiti'tɕa) f ⑧9 linke Hand, Linke; po lewy links; ~o (lɛ'wo): na ~o links; ~y (~wü) ⑦1 links, linksseitig.
- leżę** (lɛʃtɕi), pf. po. ⑩5 kriechen; (iść powoli) langsam gehen; (wspinać się) klettern; (wypadać, o włosach) ausgehen.
- leża** (lɛ'ʒa) f ⑧9: pl. leżo Standquartiere n/pl., Lager n.
- leżak** (~ʒaɕ) m ①13² Liegestuhl; (piwo) Lagerbier n. [liegen.]
- leżać** (lɛ'ʒɛtɕi), pf. po. ⑩19
- leżwie** (lɛʒ'wiɛ) f/pl. ⑤3² Ven den.
- legnąć** (lɛg'ngɔtɕi), pf. wy. ⑩12 ausbrüten, gebären.
- lęk** (lɛk) m ①13 Angst f, Furcht f.
- lękać** (lɛg'atɕi) ⑩1 (er)schrecken; ~ się (gen.) sich fürchten (vor dat.), fürchten (acc.); ~ się (o acc.) besorgt sein (um acc.).
- lęklliwość** (lɛk'li'woſi'tɕi) f ④1 Ängstlichkeit, Furchtsamkeit; ~wy (~wü) ⑦1 (-wie) ängstlich.
- Ignąc** (lɛgnɔtɕi), pf. przy. ⑩2 kleben; (do gen.) zugetan sein

- (dat.); hängen (an dat.); (przytegae) sich fest anschließen.
- W** (wi): ~ tylko nur; einzig und allein. **W** (gelage n.)
- wbacja** (wiba'tsja) f ③8 **Trink-}**
- wberalny** (wibera'lnu) ⑦1 (-nie) liberal, freisinnig.
- wberja** (wibe'ria) f ③8 **Vibree.**
- wbra** (wi'bra) f ③2³: ~ papieru Buch n Papier.
- wce** (wi'tsjo) n ②15¹ **Wange f,** Antlitz; (w sadownictwie) **Be-** weisstück.
- wcho** (wi'cho) n ②8 der böse Geist m; (bieda) Unheil; do licha! zum Henker!
- wchlo**² (.) elend, schlecht; ~ota (wcho'ta) f ③2² schlechtes, elendes Zeug n; (nedza) **Glend n;** (ocznolwiekulender) **Charakterm.**
- wchtarz(yk)** (wi'chtasch, wta'gul) m ①33 (①30³) **Beuchter.**
- wchwa** (wi'chwa) f ③1 **Wucher m;** ~wiarcka (w'wiar'ca) f ③4² **Wucherin;** ~wiariski (w'wi) ⑦9 (po-sku) **wucherisch, Wucher...;** ~wiarstwo (w'stwo) n ②1 **Wucher m, Wucherei f;** ~wiarz (w'wiasch) m ①33 **Wucherer.**
- wchwlc** (w'witst) ②2 **Wucher treiben.**
- wchy** (wi'chu) ⑦1 elend, schlecht.
- wcowaé** (witcho'watst) ①20 (z instr.) **passen (zu dat.).**
- wcowy** (wcho'wu) ⑦1 **Gesichts...**
- wcytacja** (witstuta'tsja) f ③8 **Bersteigerung, Feilbietung.**
- wcytowaé** (wto'watst), **pf. z** ①20 **bersteigern, feilbieten.**
- wczba** (wi'tscho) f ③1 **Zahl;** (numer) **Nummer;** (ilosé) **An-** zahl; (rachunek) **Rechnung;** zdac liczbé (z gen.) **Rechenchaft ab-** legen (über acc.).
- wczbowaé** (witcho'watst), **pf.** po~ ①20 **rechnen;** (numerowaé) mit Nummern bezeichnen.
- wczbowy** (wcu) ⑦1 **Zahl(en)...**
- wczoblnik** (wtscho'bnik) m ①13² **Zahlwort n;** ~ny (wcu) ⑦1 (-nie) **nume'risch.**
- wczlnik** (wi'tschnik) m ①13² **Zähler;** ~ny (wcu) ⑦1 (-nie) **zahlreich.**
- wczyé** (wi'tschutst), **pf. po~** ①2 **zählen, rechnen;** ~ na k-o auf j-n **rechnen;** ~ sié (z instr.) **beachten (acc.);** **Rechnung tra-** gen (dat.). **W** (Rechenbrett.)
- wczydfo** (witschu'dlo) n ②6²
- wiga** (wi'ga) f ③4 **Bund m.**
- wik** (wi) m ①13: bez wu **unzäh-** lig, zahllos.
- win** (win) m ①2 **Schleife f.**
- winja** (wi'na) f ③1 **Veine, Tau n;** ~ewka (wne'fka) f ③4² **Veine.**
- winja** (wi'nja) f ③8 **Vinie;** (do rysowania) **Vineal n.**
- winjowaé** (winjo'watst), **pf. po~** ①20 **liniieren.**
- winjowy** (wcu) ⑦1 **Vinien...**
- winoskoczok** (winosko'tschok) m ①13¹ **Seiltänzer.**
- wipa** (wi'pa) f ③1 **Vinde.**
- wpcowy** (wiptcho'wu) ⑦1 **Zuli...**
- wplic** (w'pletst) m ①34³ **Zuli;** (miód) **Zungfernhonig.**
- wpowy** (wpo'wu) ⑦1 **Vinden...**
- wra** (wi'ra) f ③2³ **Veier;** ~nik (wnik) m ①14 **Vautenspieler,** **Spielmann;** ~yczny (w'witschnu) ⑦1 (-nie) **lyrisch.**
- wrs** (wst) m ①2 **Fuch8;** pl. lisy **Fuch8pelz m;** ~si (w'wst) ⑦13 **Fuch8...;** ~sica (w'wst'ka) f ③9 **Fuch8in.** **W** (Schreiben n.)
- wst** (wst) m ①10¹ **Brief,**
- wst(ecz)ok** (w'wstok, wst'wtschok) m ①21³ **Blättchen n.**
- wstewka** (wst'w'fka) f ③4² **kleine** **Leiste.**
- wstonosz** (wto'nosch) m ①33 **Briefträger.**
- wstpad** (wst'pat) m ①5 **Nov-**ember; ~owy (w'pado'wu) ⑦1 **November...**

listowny (lĭŝto'wnŭ) ⑦1 (-nie)
 Brieflich; ~wy (to'wŭ) ⑦1
 Brief...; s. Brieftrager m.
 listwa (lĭ'stwa) f ③1¹ Leiste.
 lisza (lĭ'szaj) m ①30¹ Flechte
 f; ~owaty (iowa'tŭ) ⑦7 voll
 Flechten. [Fuchsin.]
 liszka (lĭ'szka) f ③4² Fuchs m,
 liśclasty (lĭŝl'ŝl'a'stŭ) ⑦7
 blatterig, Laub... [lein n]
 liścik (lĭ'sl'ŝl'ik) m ①13² Brief-
 liść (lĭŝl'ŝl'i) m ①31¹ Blatt n;
 pl. liście Laub n.
 litanja (lĭta'nja) f ③8 Vitanei;
 (spis) Register n.
 litera (to'ra) f ③2² Buchstabe m.
 literacki (ra'tŝl'i) ⑦9 (po-ckn)
 literarisch. [Buchstäblich.]
 literalny (ra'l'nŭ) ⑦1 (-nie)
 literat (to'rat) m ①9, ~ka (ra't-
 ka) f ③4² Schriftsteller(in).
 litewski (to'sŝl'i) ⑦9 litauisch.
 liłoŝclwy (lĭtoŝl'ŝl'wŭ) ⑦1
 (-wie) mitleidig, barmherzig.
 liłoŝć (lĭ'toŝl'ŝl'i) f ④1 Mit-
 leid n, Erbarmen n.
 liłoŝny (to'ŝl'nŭ) ⑦1 (-nie) Mit-
 leid erregend; (zatoŝny) kläglich.
 litować (to'watŝi) się, pf. u~
 się ①20 (nad instr.) Mitleid
 haben (mit dat.).
 litr (litr) m ①8¹ Liter m, n.
 liźlać (lĭ'satŝi) ①14, pf. ~nać
 (nqŝl'i) ⑩2 leden; (ezogo) ein
 wenig kosten, fig. e-n schwachen
 Begriff haben (von dat.).
 luzun (lun) m ①2 Speichellecker.
 lniany (l'nja'nŭ) ⑦1 leinen,
 Lein..., Flachs...
 loch (loch) m ①13 Loch n; 
 Schacht; (wĭzionie) Kerker.
 locha (lo'cha) f ③3 Sau.
 lod... (lod...) f. lód.
 lodo|waciac (lodoma'tŝl'etŝi), pf.
 z. ①18 zu Eis gefrieren; ~waty
 (wa'tŭ) ⑦7 (-to) Eis..., eifig,
 eiskalt; morze n ~wate Eis-
 meer; cukier m ~waty Zucker

Zucker; ~wlec (do'w'letŝi) m
 ①34¹ Gletscher; ~wnia (wnia)
 f ③6² Eiskasten m; (piwnica)
 Eiskeller m; ~wy (wŭ) ⑦1
 Eis...

lok (loŝ) m ①13² Lode f.

lokacja (loka'tŝja) f ③8 Ver-
 mietung, Verpachtung; (umie-
 szczenie) Unterbringung; ~kapi-
 talów Kapitalsanlage.

loka (lo'ka) m ①28¹ Laŝai.

lokal (lo'kali) m ①30 Lokal n;
 ~noŝć (ka'lnoŝl'ŝl'i) f ④1 Lo-
 kalitat, Ortlichkeit; ~ny (nŭ)
 ⑦1 lokal, ortlich.

lokator (loka'tor) m ①7¹, ~ka
 (to'rka) f ③4² Mieter(in).

lokować (loko'watŝi), pf. u~
 ①20 unterbringen; kapitały: anlegen.
 lombard (lo'mbart) m ①6 Leih-
 haus n.

lombardować (do'watŝi), pf. z.
 ①20 gegen Pfand leihen.

lont (lont) m ①10¹ Lunte f,
 Bunder.

lornet(ka) (lorn'e'tŝja) f ③2²
 (34²) Opernglas n.

los (loŝ) m ①8 Loŝ n, Schid-
 sal n; (przypadek) Zufall; na ~
 szczęŝcia auŝ Geratemohl.

losować (loŝo'watŝi), pf. wy~
 ①20 losen, Loŝe werfen; co:
 verlosen.

losowanie (ŝowa'n'ie) n ②13
 Ziehung f, Verlosung f.

lot (lot) m ①10¹ Flug; (polot)
 Schwung. [Batterie.]

loterja (lote'rja) f ③8 Lotto n,
 lot(ka) (lo'tka) f ③4² Schwung-

feder; ~nictwo (nli'tŝtwo) n
 ②1 Flugtechnik f; ~nik (nliŝ)
 m ①14 Flieger; ~ny (nŭ) ⑦1
 Flügel..., geflugelt; (szybki)
 ŝchnell; (ulatujacy) flüchtig, gaŝ-
 förmig. [Eis n, Gefrorenes n.]

lód (lud) m ①26 Eis n; pl. lody

lśnlć (lŝl'nliŝl'i), pf. za~ ①21
 (się) glänzen, funkeln.

lub (lʉp) oder.

lubić (lʉ'bʲitʲi), *pf.* **po~** ②2

lieben, gern haben; beim *inf.* meist durch gern übersetzt: lubię pisac̄ ić s̄chreibe gern; lubimy chodzić wir gehen gern; ~ się (z *instr.*) gern haben.

lubieżnik (lʉbieʒ'nʲik) *m* ①14

Wollüstling; ~**ność** (lʉnoʒ'itʲi) *f* ④1 Wollust, Sinnlichkeit; ~**ny** (lʉnʉ) ⑦1 (-nie) wollüstig.

lubo (lʉ'bo) obwohl, obgleich.

lubość (lʉ'boʒ'itʲi) *f* ④1 Lust, Vergnügen *n.*

lubować (lʉ'bo'watʲi) *się* ①20

(w *instr.*) Gefallen finden (an *dat.*), sich ergötzen (an *dat.*).

lubryka (lʉbrʉ'ka) *f* ③4¹ Röltel *m.*

luby (lʉ'bʉ) ⑦1 lieb, angenehm.

lud (lʉt) *m* ①6 Volk *n.*; ~**ok**

(lʉ'dok) *m* ①21^b Völkchen *n.*

lud/ność (lʉ'dnoʒ'itʲi) *f* ④1 Be-

völkerung; ~**ny** (lʉnʉ) ⑦1 (-no) volkreich, bevölkert.

ludoljad (lʉdol'jat) *m* ①5 Men-

schensfresser; ~**włoc** (lʉwʲotʲ) *m*

①37 Bauernbündler; ~**wy** (lʉwʉ)

⑦1 Volks...; ~**znawstwo**

(lʉdosna'fʲstwo) *n* ②1 Volks-

kunde *f.*; ~**żerca** (lʉ'e'rtʲa) *m*

③11 Menschenfresser; ~**żerczy**

(lʉʲʲ) ⑦4 menschenfresserisch.

Ludwik (lʉ'dwʲik) *m* ①14 Lud-

wig; ~**a** (lʉwʲi'ka) *f* ③4¹ Luise.

ludwisłarna (lʉdwʲisł'a'rnʉ) *f*

③6³ Glodengießerei; ~**arz** (lʉwʲi'ʲaʲʲ)

①33 Glodengießer.

ludzie (lʉ'dʲie) *pl.* ①43 Men-

schens *m/pl.*, Leute *pl.*; wyjść na

ludzi etwas Rechtes werden;

chodzi po ludziach es ist eine

alltägliche Sache.

ludzki (lʉ'tʲʲi) ⑦9 (-ko u. po

-ku) Menschen...; menschlich;

(laskawy) menschenfreundlich,

lieblich; ~**kość** (lʉkoʒ'itʲi) *f* ④1

Menschheit; (laskawość) Mensch-

lichkeit, Menschenfreundlichkeit.

lufa (lʉ'fa) *f* ③1 (Flinten-) Lauf *m.*

lufcik (lʉ'ftʲik) *m* ①13³ Luft-

loch *n.*; (w drzewiach) Guckfenstern,

luka (lʉ'ka) *f* ③4¹ Lücke.

lukler (lʉ'lier) *m* ①22 Zuder-

überguß. [Tribe, Süßholz *n.*]

lukrecja (lʉtro'ʲja) *f* ③8 Pa-

lukrować (lʉtro'watʲi), *pf.* **po~**

①20 mit Zuder übergießen.

lulka (lʉ'lʲka) *f* ③4² Tabaks-

pfeife.

lunatyk (lʉna'tʉk) *m* ①14

Mondsuchtiger, Nachtwandler.

lunąć (lʉ'ngtʲi) *pf.* ⑩1 (plö-

lich) ausgießen; *fig.* schlagen;

deszcz lunął es begann zu

gießen. [rohr *n.*, Fernglas *n.*]

luneta (lʉne'ta) *f* ③2² Fern-

lura (lʉ'ra) *f* ③2³ schlechter

Trank *m.*, Geföhl *n.*

lustlorko (lʉʲte'rtok) *n* ②9 (Klei-

ner) Spiegel *m.*; ~**ro** (lʉ'stro)

n ②6 Spiegel *m.*

lutnia (lʉ'tnʉ) *f* ③6⁸ Laute,

Veier. [bruar...]

lutniowy (lʉtnʲo'wʉ) ⑦1 Fe-

lutnist(ka) (lʉnʲi'ʲitʲa) *m* ③17

(*f* ③4²) Lautenspieler(in).

lutować (lʉto'watʲi), *pf.* **z~** ①20

löten.

lutny (lʉ'tnʉ) *m* ⑦19 Februar.

luz (lʉʲ) *m* ①3: ~om frei, zB.

isć ~om frei gehen; Pol. ein

Wilder sein. [①20 ablösen.]

luzować (lʉso'watʲi), *pf.* **z~**

luźny (lʉ'ʲinʉ) ⑦1 (-no) lose,

loder; (o koniu) frei; (o ludziach)

dienstlos, postenlos.

lwi (lʉwʲi) ⑦13 Löwen...

lwica (lʉwʲi'ʲka) *f* ③9 Löwin.

Lwów (lʉwuf) *m* ①27 Bemberg *n.*

lżej (lʲʲej) [*ompr.* zu lekko]

leichter; ~**szy** (lʲʲ) ⑦11

[*ompr.* zu lekki] leichter.

lżyć (lʲʲitʲi), *pf.* **ze~** ②12 Lä-

stern, schmäheln.

lżywy (lʲʲu'wʉ) ⑦1 schmähend.

L

- taba** (ia'ba) *f* ③ 1 Etbe.
- tabędzi** (tabę'dźi) ⑦ 13 Schwannen...; **będzi** (ia'będźi) *m* ① 31 Schwan.
- tach** (lach) *m* ① 12¹, **man** (man) *m* ① 2¹ Bumpen.
- taclasty** (atę'ia'ęti) ⑦ 7 (-to) voll bunter Fleden; (tatany) geflickt.
- tacilna** (atę'li'na) *f* ③ 1 lateinische Sprache, Latein *n*; po łacinie lateinisch; **łnlk** (łnli) *m* ① 14 römisch-katholischer Christ; (umiejęcy po łacinie) Lateiner; **łński** (atę'li'nię'li) ⑦ 9 lateinisch; obrządek *m* łński römisch-katholischer Ritus.
- łacny** (at'ęni) ⑦ 1 (-nie u. -no) leicht.
- ład** (łat) *m* ③ 6 Ordnung *f*.
- ładnieć** (ładn'ęći) *pf. wy.* ① 18 hübsch werden. [schön, nett.]
- ładny** (łni) ⑦ 1 (-nie) hübsch.
- ładować** (łado'watę'i) *pf. za.* ① 20 (ein-, ver-)laden.
- ładownia** (łdo'wnia) *f* ③ 6² Haberampe; **łnica** (łni'tęa) *f* ③ 9 Patronatsche; **łnk** (łnił) *m* ① 14 Magazinarbeiter; **łny** (łni) ⑦ 1 Frucht..., Last...; (naładowany) beladen; (obszerny) geräumig, mit großem Vaderaum.
- ładunek** (łdu'neł) *m* ① 21¹ Ladung *f*; (nabój) Geschöß *n*.
- łaglew** (łag'leł) *f* ④ 10¹ Trinkgefäß *n*.
- łagodnieć** (łago'dn'ęći) *pf. z.* ① 18 mild (ob. sanft) werden.
- łagodność** (łago'dnoę'ię'i) *f* ④ 1 Milde; (ł charakteru) Sanftmut; **łny** (łni) ⑦ 1 (-nie) mild; sanft.
- łagodzić** (łdę'lię'i) *pf. u.* **za.** ② 7 mildern; (uspokajać) besänftigen; (przygotowywać) vorbereiten.
- łajać** (ia'jatę'i) *pf. z.* ① 16 schimpfen.
- łajdacłki** (łajda'tę'li) ⑦ 9 (po-ku) lieberlich; schürkisch; **łtwo** (łtwo) *n* ② 1 Lieberlichkeit *f*; (łotrostwo) Bumperei *f*, Schürkere *f*.
- łajdaczeć** (łda'tę'otę'i) *pf. z.* ① 18 lieberlich werden.
- łajdaczka** (łda'tę'ęa) *f* ③ 4² lieberliches Frauenzimmer *n*.
- łajdaczycę** (łę'otę'i) *się. pf. z.* **się** ② 12 ein lieberliches Leben führen. [(łotr) Schürte.]
- łajdak** (łaj'dak) *m* ① 14 Bump; **łajno** (łaj'no) *n* ② 1 (Tier-, Menschen-)Rot *m*.
- łaknąć** (łak'nąę'i) ⑩ 2 (*gen.*) begehren (*acc.*).
- łakocie** (łako'tę'ie) *f/pl.* ⑤ 3² Bedereien, Raschwert *n*.
- łakomić** (łako'mi'tę'i) *pf. z.* ② 1 (k-o na *acc.*) die Begierde erregen (in i-m nach *dat.*); ~ się leder sein; ~ się (na *acc.*) gelüsten (nach *dat.*), gierig sein (auf *acc.*).
- łakomilec** (ło'mi'tę'i) *m* ① 37 lusterner Mensch; **łstwo** (ło'm-ętwo) *n* ② 1 Lusternheit *f*, Raschhaftigkeit *f*; *fig.* Bier *f*; **ły** (ło'mi) ⑦ 1 (-mie u. -mo) lustern, raschhaft; (cheiwy) gierig; (przynęcający) verlockend.
- łakotłka** (ło'tłka) *f* ③ 4² Raschwert *n*; (o kobiecie) Räscherin; **łnił** (łniłi) *m* ① 28¹ Bedertmaul *n*. [kach) Spalte *f*.]
- łam** (łam) *m* ① 3 Bruch; (w dru-ku) **tamać** (łam'atę'i) *pf. na.* **po.** ① 4 (zer)brechen; (o druku) umbrechen; ~ ręce die Hände ringen: ~ się brechen; (z *instr.*) ringen (mit *dat.*); łamie mnie w kościach es reißt mich in den Gliedern.

łamigłówka (łam'igłu'fka) *f* ③4²
Rästel *n*.

łamiwy (łam'li'wú) ⑦1 zer-
brechlich.

łan (lan) *m* ①3 Stüd *n* Uder;
Hufe *f*.

łania (ła'nia) *f* ③6 Firschuh.

łanowy (łano'wú) ⑦1 Hufen...

łańcu|ch (ła'nitśuch) *m* ①12¹

Kette *f*; ~**chowy** (łcho'wú) ⑦1

Ketten...; ~**szek** (łtśu'sček) *m*

①21^b Kettchen *n*; (od zegarka)

Uhrkette *f*; ~**zkowy** (łśko'-

wú) ⑦1 Ringel...

łapa (ła'pa) *f* ③1 Pfote, Tappe.

łapać (ła'patśi), *pf.* *z.* ④4

fangen, ergreifen; ~ *na* gorą-

cym uczynku auf frischer Tat

ertappen.

łapanina (łapani'na) *f* ③1

Fangerei; ~**ka** (łpa'nka) *f* ③4²

Fangen *n*, Fangspiel *n*.

łapcie (ła'ptśie) *m/pl.* ①31

Paßschuhe.

łapczywość (łaptśu'wośtśi) *f*

④1 Gier, Habsucht; ~**wy** (łwú)

⑦1 (-wie) gierig, habfüchtig.

łapka (ła'pka) *f* ③4² Pfötchen *n*;

(rączka) Händchen *n*; (pułapka)

Falle.

łapownictwo (łapowni'tśtowo)

n ②1 Bestechlichkeit *f*; ~**ownik**

(łpo'wnik) *m* ①14 bestechlicher

Mensch; ~**ówka** (łpu'fka) *f* ③4²

Geldgeschenk *n*, Bestechung.

łasica (łasi'tśa) *f* ③9 Wiesel *n*.

łasić (łasi'tśi) *się* ②8 (o zwie-

rzętach) schwänzeln, sich schmie-

gen; (o ludziach) fuchsschwän-

zeln; ~ *się* przed kim i-m schmei-

cheln.

łaska (ła'ska) *f* ③4¹ Gnade,

Gunst; ~**awca** (ła'fka) *m* ③11

Gönner, Wohltäter; ~**awość**

(ła'wośtśi) *f* ④1 Güte,

Gütigkeit; ~**aw(y)** (ła'fka, łaś-

ła'wú) ⑦17 (⑦1) (-wie) gnä-

dig, gütig; (o zwierzętach) zahm;

bądź łaskaw! sei so gut!; haben
Sie die Güte!

łaskotać (łaśko'tatśi), *pf.* *po.*
za. ④11 figeln.

łaskot|ka (łko'tka) *f* ③4² Rißel

m; ~**lwy** (łkotli'wú) ⑦1 figlig.

łasować (łaśo'watśi), *pf.* *z.* ④20

naschen.

łasun (ła'sun) *m* ①2 Näscher.

łasny (ła'sú) ⑦1 naschhaft, gierig;

lüstern (na *acc.* nach *dat.*).

łata (ła'ta) *f* ③2² Fleden *m*;

(zordz) Latte. [Fleden.]

łatać (łatśi), *pf.* *za.* *po.* ④31

lat|anina (łan'i'na) *f* ③1 Flied-

werk *n*; ~**ka** (ła'tka) *f* ③4²

kleiner Fled *m*.

łatwość (ła'twośtśi) *f* ④1 Leicht-

tigkeit; ~**owlerny** (łatwowie'r-

nú) ⑦1 (-nie) leichtgläubig;

~**y** (ła'twú) ⑦1 (-wo) leicht.

ław|a (ła'wa) *f* ③1 Bank; iść *ła-*

wą wie ein Mann gehen; ~**eczka**

(łwo'tśka) *f* ③4² kleine Bank,

Bänkchen *n*; ~**ica** (łwi'tśa) *f*

③9 Bank; ✂ Schicht, Lage;

(mielizna) Sandbank; ~**ka** (ła'-

ka) *f* ③4² (kleine) Bank; ~**ni-**

czy (ławni'tśu) ⑦4 Schöf-

fen...; ~**nik** (ła'wnik) *m* ①14

Schöffe, Baienrichter.

łazanki (łasa'nki) *f/pl.* ③4²

Fledchen *n/pl.*

łazarz (ła'sasz) *m* ①33 Pa'zarus;

2 *fig.* armer kranker Mensch.

łazić (łasi'tśi) ②10 (herum-)

friechen; (ehodzić) gehen; (uga-

niać się) sich herumtreiben.

łazienka (łasi'e'nka) *f* ③4² Ba-

bezimmer *n*; *pl.* -ki Badean-

stalt *f*; ~**zlenny** (łśe'nnú) ⑦1

Bade...; ~**znia** (ła'sinia) *f* ③6⁴

Badehaus *n*, Bad *n*. [Wiese.]

łączka (łtśka) *f* ③4² kleine

łącz|nica (łtśkni'tśa) *f* ③9

Verbindungsline; ✂ Verbin-

dungsbahn; ~**nie** (łtśknie)

gemeinschaftlich, zusammen;

(z kim) mit (*dat.*) zusammen; in Verbindung (od. in Gemeinschaft) mit (*dat.*); **~nlk** (~nił) *m* ①13² Binbezeichnen *n*; Gram. Ko'pula *f*; (*sprzegl.*) Kupplung *f*; **~ność** (~nośc) *f* ④1 Verbindung, Vereinigung; **~** Anschluß *m*; **~ny** (~ny) ⑦1 gemeinschaftlich, vereint.

łączyć (łɔ'ʧɥtɨʃi) ⑩12 (się się) vereinigen, verbinden.

łąkla (łɔ'ka) *f* ③4¹ Wiese; **~owy** (~ło'wɔ) ⑦1 Wiesen...

lątka (łɔ'tka) *f* ③4² Marionette, Glieberpuppe.

łb... ł. łeb.

łeb (łɛb) *m* ①22² Kopf *m*.

łebek (łɛ'beł) *m* ①21¹ Köpfchen *n*.

łechtac (łɛ'ɥtɔtɨʃi), *pf. po.* ④11¹ kitzeln, reizen.

łezka (łɛ'ʃka) *f* ③4² Tränchen *n*.

łęg (łɛŋ) *m* ①13 sumpfiges Wiesenland *n*. [*gewölbe n.*]

łęg (~) *m* ①13 Bogen, Bogen-}

łęgac (łɛgɨʃi), *pf. ze.* ⑨23 lügen.

łgarstwo (łga'rɥtwo) *n* ②1 Lüge *f*.

łgarz (łgɨʃɥ) *m* ①33 Lügner.

łkac (łkatɨʃi) ⑩13 schluchzen.

łobuz (ło'buʒ) *m* ①2 Gassenjunge; (*niepoń*) Taugenichts; **~zowski** (~ło'ʃɥi) ⑦1 gassenbübisch.

łodygla (łodu'ga) *f* ⑤4 Stengel *m*, Strunk *m*; **~owaty** (~gowa'tu) ⑦7 (-to) stengelförmig.

łodzi... (łodɥi...) ł. łódź.

łolc (ło'litɨʃi), *pf. wy.* ⑩4¹ mit Talg schmieren.

łoljek (ło'jɛł) *m* ①21¹ Talg; **~łowaty** (~jowa'tu) ⑦7 (-to) talgartig; **~łowy** (~jo'wɔ) ⑦1 Talg...; **~łowka** (~ju'ɥta) *f* ③4² Talgferze.

łolkiowy (łotɥio'wɔ) ⑦1 Ellbogen...; (*długi na lokcie*) ellenlang; *miara f* -wa Ellenmaß *n*; *towary m/pl.* -we Schnittwaren *f/pl.*; **~klec** (ło'tletɨʃi) *m*

①34⁵ Ell(en)bogen; (*miara*) Elle *f*; **~kietek** (~tɛ'ɛtɛł) *m* ①21 kleine Elle *f*; (*o czlowieku*) ein Mensch *m* von ellenhohem Wuchse; *pl.* **~kietki** Händchen *n/pl.*

łom (łom) *m* ①3 Brechen *n*; *pl.* **~y** Steinbruch *m*.

łomot (ło'mot) *m* ①10¹ Krachen *n*. [④11¹ brechen, zererschlagen.]

łomotać (~mo'tatɨʃi), *pf. za.*

łono (ło'no) *n* ②1 Schoß *m*; (*piersi*) Busen *m*; **~wy** (~no'wɔ) ⑦1: *kość f* ~wa Schambein *n*.

łopata (łopa'ta) *f* ③2² Schaufel *f*; **~ka** (~ka) *f* ③4² Schaufelchen *n*, Spaten *m*; *Anat.* Schulterblatt *n*.

łopot (ło'pot) *m* ①10¹ Värm.

łopotać (~po'tatɨʃi) ④11¹ Värm machen.

łopuch & (ło'puɥ) *m* ①12¹ Klette *f*.

łoslowy (łoɥio'wɔ) ⑦1 von Elenleber, Elen...

łoskot (ło'ɥkot) *m* ①10¹ Geräusch *n*, Gerassel *n*.

łoskotać (~ło'tatɨʃi), *pf. na.* ④11¹ ein Geräusch verursachen, rasseln. [*Pachś...*]

łososlowy (łoɥio'wɔ) ⑦1}

łosos (ło'ɥoɥi) *m* ①31¹ Pachś.

łozak (ło'ɥak) *m* ①13¹ Füllen *n*; (*mały koń*) kleines Pferd *n*.

łoś (łoɥi) *m* ①31¹ Elen(tier) *n*.

łotr (łotr) *m* ①2 Schuft, Schurke, Gauner; **~ostwo** (łotr'oɥtwo) *n* ②1 Schurkerei *f*; **~owski** (~tro'ɥɥi) ⑦9 (*po-sku*) schurkisch, Schurken...

łowca (ło'ɥɥa) *m* ③11 Jäger.

łowczy (łɥɥɥ) ⑦4 Jagd...; *subst.* Jägermeister *m*.

łowić (ło'wɥitɨʃi), *pf. wy.* ⑩1 jagen, fangen; *ryby:* fischen.

łowiec (~wɥɛtɨʃi) *m* ①37 Jäger; **~kl** (~wɥɛ'tɥi) ⑦9 Jäger...; **~two** (~wɥɛ'tɥtwo) *n* ②1 Jagd *f*.

toza (to'sa) *f* ③2 ♀ Weibe; (pret) Rute, Gerte; **~zina** (~si'na) *f* ③1 Sahlweide; (pret) Weidenruten *pl.*; **~zowy** (~so'wú) ⑦1 Weiden...

toże (to'že) *n* ②14 Bett; *fig.* (dziecko) prawego łoza ehelich.

tożyc (to'gützi) ⑩12 (na *acc.*) Geld ausgeben (für *acc.*).

tożysko (~gu'fko) *n* ②8 Lager, Lagerstätte *f*; (~ rzeki) Flußbett; **~** Nachgeburt *f.*

łodka (lu'tka) *f* ③4² Boot *n.*

łodz (lutzi) *f* ④7 Boot *n.*, Kahn *m.*, Fahrzeug *n.*

łój (luj) *m* ④36² Talg, Unschlitt.

łów (luf) *m* ④26, *mst pl.* łowy Jagd *f.*

łóźleczo (Inge'tschlo) *n* ②9 Bettchen, Kinderbett; **~ko** (lu'schlo) *n* ②9 Bett.

łucznik (lu'tschnik) *m* ④14 Bogenschütze.

łuczywo (lutschú'wo) *n* ②1 Rien *m.*, Rienholz.

łudzić (lu'bzitzi) *pf.* *z.* ⑩7 täuschen, trügen; (k-o czem) betören (i-n durch *acc.*); (wabié) loden; ~ się się täuschen lassen; ~ się nadzieją się eitle Hoffnungen machen.

ług (luf) *m* ④13 Vauge *f*; **~owaty** (~gowa'tú) ⑦7 (-to) laugenartig; **~owy** (~go'wú) ⑦1 Vaugen...

łuk (~) *m* ④13 Bogen; **~owaty** (~kowa'tú) ⑦7 (-to) bogenförmig; **~owy** (~ko'wú) ⑦1 Bogen...

łuna (lu'na) *f* ⑤1 Feuerschein *m.*

łup (lup) *m* ④3 Beute *f.*

łupka (lu'pa) *f* ⑤1, **~plina** (~pli'na) *f* ⑤1 Schale.

łupać (lu'patzi) *pf.* *po* ⑩4 spalten; łupie mnie w głowie es reißt mir im Kopfe.

łupok (lu'pof) *m* ④21^b Schiefer.

łupić (lu'plitzi) *pf.* *z.* ⑩2 abschälen; kraj: plündern.

łupiestwo (lupie'stwo) *n* ②1 Raub *m.*, Räuberei *f.*

łupież (lu'piešč) *f* ④9 Schuppen *pl.* auf dem Kopfe.

łupieżlica (lupie'schtša) *m* ③11 Räuber; **~ny** (~nú) ⑦1 Raub...

łupieżyc (~pie'gützi) ⑩12 Raub treiben. [Hülse.]

łupka (lu'pka) *f* ③4² Schale, **łupkowy** (lupko'wú) ⑦1 Schiefer...

łupnąć (lu'pnqtzi) *pf.* ⑩2 (uderzyé) e-n Schlag versehen (*dat.*).

łuska (lu'ska) *f* ③4² Schuppe; (~ z naboju) Hülse.

łuskać (~katzi) ⑩1 aushülsen; orzechy: knaden.

łuskowaty (~kowa'tú) ⑦7 schuppenartig; **~owy** (~ko'wú) ⑦1 Schuppen...

łuszczyc (luschtschú'tša) *f* ③9 Schuppenflechte.

łuszczyc (lu'schtschützi) *pf.* *z.*, *wy* ⑩12 aushülsen, schuppen.

łut (lut) *m* ④10 Lot *n.*

łyczko (lu'tschko) *n* ②9 Bastfaden *m.*

łydka (lu'tka) *f* ③4² Wade.

łyk (luf) *m* ④13 Schlud.

łykać (lu'katzi) ⑩1 schluden.

łyknąć (~nqtzi) *pf.* ⑩2 einen Schlud tun.

łyko (lu'ko) *n* ②8 Bast *m.*

łykować (lúkowa'tschletzi) ⑩18 zähe werden; **~tość** (~tošitzi) *f* ④1 Bähheit; **~ty** (~tú) ⑦7 (-to) zähe.

łyplac (lu'patzi) ⑩4, *pf.* **~nąć** (~nqtzi) ⑩2: ~ oczyma die Augen verdrehen.

łyśnić (lu'schietzi) *pf.* *wy* ~ ⑩18 fahl werden.

łyśnina (~si'na) *f* ⑤1 Glaze; (u konia) Blässe.

łyśy (~szú) ⑦1 fahl; (o koniu) mit einer Blässe.

tyskać (tu'ŝtatŝi) ⑬1 = blyskac.

tyżleczka (tu'ge'tŝta) f ③4² kleiner Böffel m; **~ka** (tu'ŝta) f ③4² Böffel m; **~kowaty** (ko-wa'tu) ⑦7 (-to) löffelartig.

tyż|wa (tu'qwa) f ③1¹ Schitt-

ŝchuh m; **~wlarz** (tu'wlarŝ) m ①33 Schittŝchuhläufer.

tza (tŝa) f ③1¹ Träne; **~wy** (tu-wu) ⑦1 Tränen...; (zalzawio-)

tż... (tŝ...) f. igac. [ny] tränend.]

tżoć (tŝetŝi), pf. na~ ⑬18 lügen.

tżywy (tŝu'wu) ⑦1 lügenhaft.

M

ma (ma) f. mieć u. mój.

maca (ma'tŝa) f ③9 Maße, ungeŝäuertes Brot n der Zuden.

macać (ma'tŝatŝi), pf. po~ ⑬1 berühren; (badać) auŝforŝchen, prüfen; (w ciemności) tappen.

macadeŝko (matŝade'ko) n ②9 Fühler m, Fühlerhorn.

macerować (matŝero'watŝi), pf. wy~ ⑪20 einweichen.

machać (ma'ŝatŝi) ⑬1 (czem) ŝwanken, ŝwingen, hin und her bewegen (acc.); (iŝć zwawo) ŝnell gehen.

machina (maŝi'na) f ③1 Maŝine; **~alny** (na'linu) ⑦1 mechaniŝ; **~ować** (no'watŝi) ⑪20 Ränke ŝmieden.

machnąć (ma'ŝnqtŝi) pf. ⑩2 (czem) ŝwanken (acc.).

maclica (matŝli'tŝa) f ③9 Gebärmutter; **~perlowa** Perlmutter; **~lczny** (tŝli'tŝnu) ⑦1 Gebärmutter...

Malcioj (ma'tŝiej) ①28¹, **~ciek** (tŝie'ek) ①21 m Matthias.

macierz (ma'tŝiejŝ) f ④9 Mutter; **~szkolna** Schulverein m. [Tŝh'mian m.]

macierzanka (tŝa'nka) f ③4² **macie|rzyński** (tŝu'n'ŝti) ⑦9 (po -sku), **~rzysty** (tŝu'ŝtu) ⑦7 Mutter..., mütterlich;

~rzyństwo (tŝu'n'ŝtwo) n ②1 Mutterŝchaft f.

maciora (matŝio'ra) f ③2³ Sau.

maciupki (matŝiu'pki) ⑦9 (-ko) winzig klein; (mało) ŝehr wenig.

macolcha (tu'bo'ŝa) f ③3 Stiefmutter; **~szy** (tŝu) ⑦11 (po -szemu) ŝtiefmütterlich.

maczać (ma'tŝatŝi), pf. za~ ⑬1 eintauchen; (zwilżyć) beneßen; ŝig. **~palce** (w czem) Anteil haben (an dat.).

maczek (ma'tŝek) m ①21^b ♀ Mohn; (o piŝmie) winzig kleine ŝchrift f, Augenpulver n.

maczuga (tu'ŝu'ga) f ③4 Keule. **magazyn** (maga'ŝyn) m ①3 Magazyn n, (Waren-)Lager n.

magiel (ma'gieł) m ①34¹³ Mangel f, Wäŝcherolle f.

maglować (gło'watŝi), pf. z~ ⑪20 mangeln, rollen.

maglo|wnica (tu'wni'tŝa) f ③9 Mangelbrett n; **~wnik** (tu'wnik) m ①13² Mangelstuch n.

magnes (ma'gneŝ) m ①3 Magnet; **~ować** (tu'bo'watŝi) ⑪20 magnetifizieren; **~owy** (tu'bo'wu) ⑦1 Magnet...

mah|oniowy (maho'ni'wu) ⑦1 Mahagoni...; **~oń** (ma'ho'ni) m ①31 Mahagoni(holz) n.

małc (ma'litŝi), pf. u~ ⑬4 mit Laub ŝhmücken; **~się** ŝich belanben. [grüneŝ Laub n.]

maj (maj) m ①30² Mai; (zieleni) **majaczoć** (ja'tŝetŝi), pf. za~ ⑪18 in der Ferne ŝich (unklar) zeigen; blinken.

majaczyć (tu'ŝitŝi) ⑬12 Unŝinn reden, phantaŝieren.

majałek (maj'et) m ①21^a Vermögen n; (mienio) Habe f;

(posiadłość) (Zand-) Gut n; ~kowy (˘jɔtko'wũ) ⑦1 Vermögenß...

majdan (ma'jdan) m ①3 freier Platz.

majestat (maje'stat) m ①10¹ Majestä't f; (wspaniałość) Herrlichkeit f; ~yczny (˘tu'tŝchnũ) ⑦1 (-nie) majestä'tiŝch.

majętność (maję'tnoŝitŝi) f ④1 Wohlhabenheit; (posiadłość) (Zand-) Gut n; ~ny (˘nũ) ⑦1 (-nie) wohlhabend, vermögend.

majlowa (˘jo'wũ) ⑦1 Mai...; ~ówka (˘ju'ŝka) f ③4² (Mai-) Ausflug m.

majster (ma'jŝter) m ①20 Meister; ~rowa (˘ŝtro'wa) f ⑦20 Meisterin; ~rować (˘watŝ) ④20 meistern.

majtek (ma'jtek) m ①20 Ma- trose. [menhosen.]

majtki (ma'jtŝki) f/pl. ③4² Da- mak (mał) m ①13 Mohn.

makaron (mafa'ron) m ①3 Ma- karoni n, Nudel f.

makat (ma'fat) m ①10, ~a (˘fa- ta) f ③2² (gewirfter) Teppich m.

maklowy (˘to'wũ) ⑦1 Mohn...; ~dwka (˘lu'ŝka) f ③4² Mohn- kapsel, Mohnkopf m; ~utra (˘lu'tra) f ③2² Mohnnapf m.

malar/ka (maŝa'rka) f ③4² Ma- lerin; ~ski (˘ŝti) ⑦9 Maler...; ~stwo (˘ŝtwo) n ②1 Maler- kunst f, Malerei f.

malarz (ma'laŝ) m ①33 Maler.

malec (ma'leŝ) m ①37¹ kleiner Knabe, Kleiner.

malec (ma'leŝ) m, pf. z. ④18 kleiner werden.

malen/ki (˘le'niŝi) ⑦9 sehr klein; ~stwo (˘ŝtwo) n ②1 kleines Ding; (o dziecku) kleines Kind; od ~stwa von klein an.

mallna (mal'i'na) f ③1 Him- beere; ~owy (˘no'wũ) ⑦1 Him- beer...; ~dwka (˘nu'ŝka) f ③4² Himbeerschnapß m.

malować (˘lo'watŝi), pf. wy~ na ④20 malen.

malo|wany (˘wa'nũ) ⑦1 gemalt; (pstry) bunt; (piękny) bildŝchön; (pozorny) ŝcheinbar, ŝchein...; ~wldto (˘wli'blo) n ②6² Ma- lerei f, Gemälde; ~wnlczość (˘wnli'tŝoŝitŝi) f ④1 daß Malerische n; ~wnlczy (˘tŝũ) ⑦4 (-czo) maleriŝch.

maluczki (mal'u'tŝki), ~utki (˘lu'tŝi) ⑦9 (-ko) sehr klein, klein wenig.

mało (ma'lo) wenig; o ~ bei- nahe; ~nie fast, beinahe; ~kto wenige; ~kiedy selten; ~cenny (˘tŝe'nnũ) ⑦1 geringwertig; ~duszny (˘dn'ŝchnũ) ⑦1 klein- mütig; ~letni (˘le'tni) ⑦13 minderjährig, unmündig, mi- nore'nn; ~letność (˘noŝitŝi) f ④1 Minderjährigkeit, Unmün- digkeit; ~mleszczanin (˘mieŝ- tŝa'nin) m ①40 Kleinbürger; ~mleszczanski (˘ŝtŝa'nŝi) ⑦9 (po -sku) leinbürgerlich, kleinstädtiŝch; ~mowny (˘mo- wnũ) ⑦1 wortfarg; ~sprawny (˘ŝpra'wnũ) ⑦1 energielos, wenig leistungsfähig.

małostka (mał'oŝka) f ③4² Kleinigkeit; ~ość (ma'loŝitŝi) f ④1 Kleinheit; od ~ości von Kindheit an, von Kind auf.

mało|ważny (˘wa'gnũ) ⑦1 von geringer Bedeutung; ~wlcerny (˘wle'rnũ) ⑦1 kleingläubig.

mat|pa (ma'pa) f ③1 Affe m; ~peczka (˘pe'tŝka) f ③4² kleiner Affe m, Affchen n; ~pl (˘pi) ⑦13 Affen..., affenähn- lich; ~plę (˘pię) n ②18 junger Affe; ~pować (˘po'watŝi) ④20 (acc.) nachaffen, nachahmen (beide dat.).

maty (˘tu) ⑦6 klein; subst. Bube m, Zunge m. [tier n.]

matz (małŝ) m ①30¹ Weich- }

- matzeński** (ma'ʒe'nʲɕɨ) ⑦ 9 Ehe..., ehelich; **~stwo** (ˈɕtwo) n ② 1 Ehe f; (para **~ska**) Ehepaar; (matzonkowie) Eheleute pl. **matzonjek** (ˈʒo'neʃ) m ① 20 Gatte, Gemahl; pl. **~kowie** Eheleute pl.; **~ka** (ˈʒa) f ③ 4 2 Gattin, Gemahlin.
- matzownica** (ˈɡoʋni'tʃa) f ③ 9 Ohrmuschel. **【Mutter.】**
- mama** (ma'ma) f ③ 1 Mama, **mamałyga** (ˈmʌ'ga) f ③ 4 Maismehl n, Pole'nta.
- mamcia** (ma'mtʃia) ③ 6 3, **~eczka** (ˈme'tʃka) f ③ 4 2, **~usia** (ˈmu'ʃia) f ③ 6 3 Mütterchen n. **mamczyk** (ma'mtʃɨk) pf. wy. ② 12 Amme sein; k-o: säugen.
- mamc** (ma'mtʃɨ) pf. o. ② 2 blenden, täuschen.
- mamidło** (ˈmi'dło) n ② 6 2 Blendwerk, Täuschung f.
- mamka** (ma'mka) f ③ 4 2 Amme.
- mamona** (mamo'na) f ③ 1 Mammon m, Reichtum m.
- mamrotac** (mamro'tatʃɨ) ① 11 murmeln, brummen.
- mamusia** f. mamcia.
- manatki** (mana'tʃi) f/pl. ③ 4 2 Sabseligkeiten.
- mandat** (ma'ndat) m ① 10 1 Mandat n; (zlecenie) Auftrag.
- manekin** (mane'ʃin) m ① 2 Gliederpuppe f; fig. willenloser Mensch. **【nö'ber n.】**
- manewr** (ma'newr) m ① 8 Manöver; **manewrowac** (ˈmʌ'ro'watʃɨ) pf. po. ① 20 manövrieren.
- Mania** (ma'nia) f ③ 8 Wizzi f, Marie f. **【Lebensart.】**
- maniera** (ˈni'e'ra) f ③ 2 3 Manier, **manierka** (ˈni'e'rka) f ③ 4 2 Geldflasche. **【Ma'nifest n.】**
- manifest** (ˈni'ʃeʃt) m ① 10 1 **manja** (ma'nja) f ③ 8 Manie, Bahn(finn) m; **~cki** (ˈni'a'tʃɨ) ⑦ 9 (po -cku) wahnsinnig, überspannt; **~ctwo** (ˈni'a'tʃ-
- two) n ② 1 Überspanntheit f, fixer Bahn m; **~k** (ma'njał) m ① 14 Bahnfinniger.
- mankiet** (ma'nkiet) m ① 10 Manschette f.
- manowiec** (mano'wietʃ) m ① 34 1 Irrweg, Umweg; fig. chodzieć-wcami sich schlecht aufführen.
- mańkut** (ma'nkut) m ① 2 Linkshänder. **【(Land-)Starte.】**
- map(ka)** (ma'p[ʃ]a) f ③ 1 (③ 4 2) **mar** (ma'ra) f ③ 2 3 Traumge-sicht n; (uiuda) Täuschung.
- marchew** (ma'rʃeʃ) f ④ 10 1 Möhre, gelbe Rübe; **~ka** (ˈʃe'ʃka) f ③ 4 2 junge Möhre.
- Marcin** (ma'rtʃin) m ① 1 Martin.
- marcowy** (marʃo'wü) ⑦ 1 März...; **~ kawaler** m Page-stolz.
- Marek** (ma'rek) m ① 20 Markus.
- margaryna** (margar'na) f ③ 1 Margarine. **【Mergel.】**
- margiel** (ma'rgiel) m ① 34 1 3 **margines** (margi'neʃ) m ① 3 Rand. **【gel...】**
- marglowy** (ˈɡl'o'wü) ⑦ 1 Mer- **margralbia** (ˈgra'bja) m ⑦ 26 Marktgraf; **~bina** (ˈbi'na) f ③ 1 Marktgräfin; **~bstwo** (ˈgra'p-ʃtwo) n ② 1 Marktgraffschaft f.
- marka** (ma'rka) f ③ 4 2 Marke; (pocztowa) Briefmarke; (moneta) Mark.
- markletanka** (markieta'nka) f ③ 4 2 Markletenderin.
- markocié** (marko'tʃitʃɨ) pf. z. ② 5 betrüben, beunruhigen; **~ się** betrübt sein.
- markotać** (ˈto'tatʃɨ) ① 11 brummen, murren. **【trüb, traurig.】**
- markotny** (ˈto'tnü) ⑦ 1 (-no) **markować** (ˈto'watʃɨ) pf. na. ① 20 martieren.
- marmur** (ma'rmur) m ① 8 Marmor; **~owy** (ˈro'wü) ⑦ 1 Mar-

marnieć (ma'rn'ietſ), *pf.* z. ①18 zugrunde gehen, verkümmern.
marnosc (noſiſtſ) *f* ④1 Eitelkeit; (znikomość) Vergänglichkeit.
marno...: **~trawca** (~tra'ftſa) *m* ③11 Verschwenker; **~trawczyni** (~tra'ftſu'ni) *f* ③10 Verschwenderin; **~trawieć** (~tra'wi'ietſ) ②2 verschwenden, vergeuden, verprassen; **~trawnosc** (~tra'wnoſiſtſ) *f* ④1 Verschwendungssucht; **~trawny** (~nu) ⑦1 (-nie) verschwenderisch; **~trawstwo** (~tra'fſt'wo) *n* ②1 Verschwendung *f*.
marnować (~no'watſ), *pf.* z. ④20 verschwenden, vergeuden.
marny (ma'rnü) ⑦1 (-nie) eitel; (znikomy) vergänglich; (szczyty, niedzny) gering, armselig, elend; (bez znaczenia) unbedeutend; (daremny) vergeblich, nutzlos.
Mars (marſ) *m* ①2 Mars, Kriegsgott; *fig.* mars drohende, ernste Miene *f*; **Lowaty** (~ſowa'tü) ⑦7, **Lowy** (~ſo'wü) ⑦1 (-to, -owo) martialisch, kriegerisch; (groźny) grimmig, drohend.
marszałek (marſza'leſ) *m* ①20 Marschall; **~kowski** (~ko'fſi'li) ⑦9 Marschall...
marszeczka (ma'rſcſtſka) *f* ③4² Runzel.
marszczyć (~ſcſtſcſtſ), *pf.* na..., *po...* z. ②12 runzeln, falten.
martwieć (ma'rt'wi'ietſ), *pf.* z. ②2 (się) jich) kränken, grämen; (dręczyć) martern, kasteien.
martwić (~wi'ietſ), *pf.* z. ①18 erstarren, absterben.
martwość (~woſiſtſ) *f* ④1 Erstarrung, Belosigkeit; **~wy** (~wü) ⑦1 (-wo) leblos; (odrętwiały) erstarrt, abgestorben.
marudzić (maru'dſi'ietſ) ②7 mürrisch sein, Grillen fangen; (być ciągle chorym) kränkeln; (nudzić) langweilen; (bredzić) faßeln.

mary (ma'ru) *f/pl.* ③1 Totenbahre *f*.
marynarka (marüna'rka) *f* ③4² Marine; (surdut) Saffo *m*; **~arski** (~na'rſi'li) ⑦9 (po-sku) Schiff(er)..., Seemanns...; **~arz** (~ru'naſcſ) *m* ①33 Matrose, Seemann, Schiffer.
marynata (~na'ta) *f* ③2² marinirtes Gericht *n*.
Marynia (marü'nia), **~sia** (~ſia) *f* ③6² Marietchen *n*, Mäzgi.
marynować (~no'watſ), *pf.* za... ④20 marinieren, einmachen.
marzanka ♀ (maGa'nka) *f* ③4² Waldmeister *m*.
marzec (ma'ſetſ) *m* ①34⁴ März.
marzenie (maſe'nie) *n* ②13 Träumen; (widzenia) Traumbild; (urojenie) Einbildung *f*, Wahn *m*.
marznąć (ma'rſn'ietſ), *pf.* z. ⑩3 frieren; (zamarać) gefrieren.
marzyciel (maGu'tſi'iel) *m* ①20, **~ka** (~tſi'e'li) *f* ③4² Träumer(in), Schwärmer(in).
marzyć (ma'Gütſ), *pf.* z. ②12 träumen, schwärmen; (uroić sobie) sich einbilden.
masa (ma'ſa) *f* ③1 Masse; (wielka ilość) Menge; **~mi** maszenweise.
maszarnia (maſa'ru'ia) *f* ③6² Wurstladen *m*, Selchgeschäft *n*; **~arz** (ma'ſaſcſ) *m* ①33 Wurstmacher, Wursthändler.
masaż (ma'ſaſcſ) *m* ①30 Massage *f*; **~ysta** (~Gu'ſta) *m* ③17, **~ystka** (~Gu'ſka) *f* ③4² Masseur *m*, Masseuse *f*.
maszeczka (maſe'tſka) *f* ③4² Bärchen *n*; (o osobie) maschierte Person.
maszelniczka (maſel'ni'ietſka) *f* ③4² Butterdose, Butterfaß *n*; **~etko** (~ſe'iko) *n* ②9 gute, frische Butter *f*.

- maska** (ma'ŝka) *f* ③4² Farbe; (o osobie) maskierte Person; ~**rada** (ra'da) *f* ③2 Maskenball *m*.
- maskować** (ko'watŝi), *pf. za* ④20 maskieren; (taię) verheimlichen; (ukrywać) verbergen.
- maskowy** (ko'wü) ⑦1 Masken...
- masło** (ma'ŝlo) *n* ②8² Butter *f*.
- maslon** (ma'ŝon) *m* ①1¹ Freimaurer; ~**onerja** (ko'nerja) *f* ③8 Freimaurerei; ~**oński** (ko'n'ŝki) ⑦9 Freimaurer...
- masować** (maŝo'watŝi), *pf. wy* ④20 massieren.
- masoliwość** (woŝi'tŝi) *f* ④1 Massenhaftigkeit; ~**wy** (wü) ⑦1 (-wo) massenhaft.
- masyność** (maŝu'wnoŝi'tŝi) *f* ④1 Massivität; ~**ny** (nü) ⑦1 (-nie) massiv.
- maszerować** (maŝero'watŝi), *pf. po* ④20 marschieren.
- maskara** (maŝta'ra) *f* ③2³ Scheuſal *n*.
- maszt** (maŝt) *m* ①10¹ Mast (-baum); ~**owy** (to'wü) ⑦1 Mast... [①33 Stallrecht.]
- maszalerz** (maŝta'leŝ) *m*
- maszyna** (maŝu'na) *f* ③1 Maschine; ☞ Lokomotive; ~ do szycia Nähmaschine; ~**nista** (ni'ŝta) *m* ③17 Maschinist; ☞ Lokomotivführer; ~**nka** (ŝu'nta) *f* ③4² (kleine) Maschine; ~**nowy** (no'wü) ⑦1 Maschinen...
- maść** (maŝi'tŝi) *f* ④1 Salbe; (barwa konia) Farbe.
- maścić** (ma'ŝi'tŝi'tŝi), *pf. na*, *po* ④9 salben; (zaprawić tłuszczem) schmälzen, mit Fett anmachen.
- maślak** (ma'ŝi'laŝ) *m* ①13² Steinpilz; ~**anka** (lia'nta) *f* ③4² Buttermilch; ~**any** (lia'nü) ⑦1 Butter...; ~**arka** (la'rta) *f* ③4² Butterfrau; ~**arz** (ma'ŝi'laŝ) *m* ①33 Butterhändler.
- mat|acki** (mata'tŝki) ⑦9 (po-sku) betrügerisch; ~**actwo** (two) *n* ②1 Betrug *m*, Wäſchenſchaft *f*, Schwindelei *f*; ~**acz** (ma'taŝ) *m* ①33 Betrüger, Schwindler.
- matczyny** (mattŝu'nü) ⑦1 Mutter..., mütterlich.
- matecznik** (mate'tŝnik) *m* ①13² Urwald; (u pszczoł) Mutterhaus *n*. [Matrage *f*.]
- materac** (mate'ratŝ) *m* ①30¹
- materja** (mate'rja) *f* ③8 Materie; (wełniana etc.) Zeug *n*, Stoff *m*; ☞ Citer *m*. [ria'l *n*.]
- materjał** (jał) *m* ①3 Materie
- matka** (ma'tka) *f* ③4² Mutter; (u pszczoł) Weibel *m*; ~ chrześtna Taufpatin.
- matkob|ca** (matkobu'itŝa) *m* ③11 Muttermörder; ~**stwo** (ŝtwo) *n* ②1 Muttermord *m*.
- matnia** (ma'tnia) *f* ③6² Falle, Schlinge. [ŝinniger, Kretin.]
- matolek** (mato'lek) *m* ①20 Blöb- }
- matrymonialny** (matrümonia'ü-nü) ⑦1 ehelich; Ehe...
- matu|ra** (matu'ra) *f* ③2³ Maturität's- (od. Reife-)prüfung; ~**zyst(ka)** (ŝu'ŝi'tŝa) *m* ③17 (f ③4²) Abiturie'nt(in).
- Maurycy** (mauru'tŝü) *m* ⑦25 Moriz. [ŝagen pŝlegen.]
- mawiać** (ma'wia'tŝi) ③1 zu
- mazać** (ma'ŝatŝi), *pf. wy*, *na* ④14 ŝmieren; (plamić) beflecken; (brudzić) beschmutzen; tablicę, pismo: ablöŝchen, wegwiŝchen.
- mazgalcé** (maŝa'litŝi), *pf. z* ④4 nachläŝig machen; ~ się weinen.
- mazga|** (ma'ŝga) *m* ①28¹ ŝmie-riger Kerl; (niedolega) Tölpel.
- mazurek** (maŝu'reł) *m* ①21^b Maŝu'rka *f*; (placek) Kuchen.

maż (maʃl) *f* ④3 (Wagen-) Schmiere. **mażnica** (ˌmaʒˈnica) *f* ③9 (Lager-) Maß (m) *f.* mój.
maćić (mɔˈtʃiʦiʦi), *pf.* po~, za~ ②5 trüben; (wikłać) verwirren, durcheinander werfen; ~ się trübe werden; (mieszać się) verwirrt werden.
maćzarka (mɔʦˈarka) *f* ③4², ~arz (mɔʦˈarʃa) *m* ①33 Mehlhändler(in).
maćzka (mɔʦˈka) *f* ③4² feines Mehl *n.*; (krochmal) Stärke; ~ ryżowa Reismehl *n.*; ~ cukrowa Weizenmehl *m.*
maćznik (ˌmaʒˈnik) *m* ①13¹ Mehlwurm.
maćzny (ˌnu) ⑦1 Mehl...
małdrał (mɔˈdrał) *m* ①29 Kluger, schlauer Mensch; ~drość (ˌdroʃiʦiʦi) *f* ④1 Klugheit, Weisheit; ~dry (ˌdru) ⑦10 (-drze) klug, geschickt, weise.
małrzeć (ˌdʒeʦiʦi), *pf.* z~ ④18 klug (od. geschickt) werden.
mał (mɔł) *f.* męka.
małka (mɔˈka) *f* ③4¹ Mehl *n.*
maż (mɔʃ) *m* ①35 Mann; (małzonek) Ehemann, Gemahl; pójść (od. wyjść) za ~ heiraten.
mchu (mɔhu) *f.* mech.
mdłoć (mdłɔʦiʦi), *pf.* o~, po~, ze~ ④18 ohnmächtig werden, in Ohnmacht fallen; (stać nać) schwach werden.
mdłość (mdłɔʃiʦiʦi) *f* ④1 Schwäche, Übelkeit; *pl.* mdłości Ohnmacht *f.*
mdły (mdłɔ) ⑦6 (-lo) schwach, kraftlos; (o potrawach) flau; ~ mi es ist mir übel.
me (me) *f.* mój.
mebel (meˈbel) *m* ①34⁶ Möbel(stück) *n.*; ~larz (ˌlarʃ) *m* ①33 Möbeldhändler.
meblować (meblɔˈwatʃi), *pf.* u~ ④20 möblieren.

mecenas (mɛʦɛˈnas) *m* ①1¹ (opiekun nauk) Gönner; *zł.* Advokat, Rechtsanwalt.
mecz (mɛʃ) *m* ①45¹ Moos *n.*; *fig.* Flaum, Wildbart.
mechanik (mɛʃaˈnik) *m* ①14 Mechaniker. **Mešee** (ˈʃe) *f.*
meczet (mɛˈʃɛt) *m* ①10¹
medal (mɛˈdal) *m* ①30^{1a} Medaille *f.*; ~lk (ˌdaˈliʦ) *m* ①13² kleine M. *f.*; ~jon (ˌdaˈljɔn) *m* ①3 Medaille *n.*, Denkmünze *f.*
medycyna (mɛdɔˈtʃynɔ) *f* ③1 Medizin *n.*, Arzneikunde; ~yczny (ˌdɔˈtʃynɔ) ⑦1 medizinisch; ~yk (ˌdɔʦ) *m* ①14 Mediziner.
medytować (mɛdɔˈwatʃi), *pf.* wy~ ④20 nachsinnen, überlegen.
mego (mɛˈgo), **mej** (mej) *f.* mój.
melancholizny (mɛlanˈchɔliˈtʃynɔ), ~ljny (ˌliˈjnɔ) ⑦1 (-nie) melancholisch, schwermütig; ~ja (ˌʃɔˈlja) *f* ③8 Melancholie, Schwermut.
melanz (mɛˈlans) *m* ①30 Melkaffee.
melon (mɛˈlɔn) *m* ①2 Melone *f.*
meł (meł) etc. *f.* mleć.
mem (mem) etc. *f.* mój.
memorjał (memoˈrjał) *m* ①3 Denkschrift *f.*, Eingabe *f.*
mennica (mɛnniˈtʃa) *f* ③9 Münzamt *n.*; ~czy (ˌtʃɔ) ⑦4 Münz...
merdać (mɛˈrdatʃi), *pf.* po~ ④1 webeln.
meszek (mɛˈʃɛʃ) *m* ①21^{1a} feines Moos *n.*; (o włosach) Flaumhaar *n.* **Mešuh** (ˈʃuh)
meszt (mɛʃt) *m* ①10 Halb-
meta (mɛˈta) *f* ③2² Ziel *n.*
metal (ˌtal) *m* ①30 Metall *n.*; ~owy (ˌlɔˈwɔ) ⑦1 aus Metall.
meteor (ˌteˈɔr) *m* ①8 Meteor *n.*
metr (mɛtr) *m* ①8 Meter *n.* *u.* *m.*; ~owy (ˌtrɔˈwɔ) ⑦1 ein Meter lang.

metryka (metrú'ła) *f* ③4¹ (urodzin, chrztu) Geburts-, Taufschein *m*; (zaslubin) Trauschein *m*; (śmierci) Totenschein *m*.
metrykalny (ˈta'wnú) ⑦1: urząd *m* ~ Matrifelamt *n*.
męczarnia (mę'tŝa'rnja) *f* ③6³ Marter, Qual; **ennica** (ˈtŝen-ni'tŝa) *f* ③9, **ennik** (ˈtŝe'n-niŝ) *m* ①14 Märtyrer(in); **enski** (ˈtŝe'n-niŝ'ci) ⑦9 (po-sku) Marter..., Märtyrer...; **enstwo** (ˈŝtwo) *n* ②1 Märtyrertum.
męczyć (mę'tŝyć) *pf.* **z(a)** ~ ⑩12 martern, quälen; (dreczyć) plagen; (trudzić) ermüden, ermatten; ~ się sich quälen; się plagen; müde werden. [ling.]
mędrek (mę'drɛŝ) *m* ①20 Klüg-
mędrkować (ˈmɔ'watŝi) ⑩20 klügeln. [Weifer.]
mędrzec (mę'dʒɛtŝ) *m* ①37¹
męka (mę'ka) *f* ③4⁴ Dual, Pein; (bieda) Not.
męski (mę'ŝci) ⑦9 (-ko u. po-sku) männlich; Mannes..., Männer...; **skość** (ˈŝtoŝtŝi) *f* ④1 Männlichkeit; (wiek ~ski) Mannbarkeit; **stwo** (ˈŝtwo) *n* ②1 Mannhaftigkeit, Mut *m*.
męt (męt) *m* ①10¹, *mŝ* *pl.* ~y Bodensaß, das Trübe *n*; **ny** (ˈnú) ⑦1 (-nie u. -na) trüb, unrein; (niejasny) unklar.
męzatka (mę'ʒa'tka) *f* ③4² verheiratete Fran.
męzczyzna (mę'ŝtŝy'ŝna) *m* ③18 Mann.
mężniel (mę'ʒnielŝi), *pf.* **wy** ~ ⑩18 mannbar werden, zum Manne heranreifen.
mężny (ˈnú) ⑦1 (-nie) mannhaft, tapfer, mutig.
męzohó|czyni (ˈmɔbujtŝy'ni) *f* ③10 Gattenmörderin; **stwo** (ˈbu'ŝtwo) *n* ②1 Gattenmord.
męzowski (ˈmɔ'fŝci) ⑦9 Ehe-

manns...; **ulek** (ˈGu'ioŝ) *m* ①20 liebes Männchen *n*.
mglić (mgli'tŝi), *pf.* **za** ~ ⑩1 in Nebel hüllen; *mgli* *mi* się (przed oczyma) es flimmert mir (vor den Augen).
mglistość (mgli'tŝoŝtŝi) *f* ④1 Nebel *m*; (niejasność) Unklarheit; **y** (ˈtú) ⑦7 (-to) nebelig; (niejasny) unklar.
mgła (mgła) *f* ③1¹ Nebel *m*.
mglenie (mgnie'nie) *n* ②13: oka ~ Augenblid *m*.
mi (mi) *f.* ja. [neral.] Staub.)
miar (miał) *m* ①3 feiner Maß
miarłki (ˈci) ⑦9 (-ko) fein (gestoßen); kleintörnig; (piyki) feicht; ~ cukier *m* Staubzucker.
miano (mia'no) *n* ②1 Name *m*; **ować** (ˈno'watŝi) ⑩20 (be-)nennen; (k-o czem) ernennen (i-n zu dat.). **owicie** (ˈno-wi'tŝie) nämlich; und zwar; **ownik** (ˈno'wniŝ) *m* ①13² Kenner; Gram. Nominativ.
miarła (mia'ra) *f* ③2³ Maß *n*; (umiarkowanie) Mäßigung; żadną miarą auf keine Weise; ze wszech miar in jeder Hinsicht; **ka** (ˈka) *f* ③4² (kleines) Maß *n*.
miarkować (ˈmɔ'watŝi), *pf.* **z** ~, **u** ~ ⑩20 mäßigen, hemmen; (spozrzegać) merken.
miarodajny (ˈroba'jntú) ⑦1 maßgebend; **dowy** (ˈdo'wú) ⑦1 Maß...; (o kroku) gemessen.
miaścuzko (miaŝtŝo'tŝo) *n* ②9 Städtchen *n*, (Markt-)Flecken *m*.
miaŝto (mia'ŝto) *n* ②3² Stadt *f*; **wy** (ˈŝto'wú) ⑦1 Stadt...
miazgla (mia'ŝga) *f* ③4 Drei *m*; **owaty** (ˈgowa'tú) ⑦7 (-to) dreiig.
miadzdyć (mia'ʒbʒy'tŝi), *pf.* **z** ~ ⑩12 zermalnen, zerschmettern.
mić (mi'tŝi), *pf.* **z** ~, **po** ~ ③21¹ (zɛr) knittern, zerdrücken.
Michał (mi'ŝal) *m* ①1 Michael.

michałki (m'icha'łki) *m/pl.* ① 13
Reinigkeiten *f/pl.* [Gebläse *n.*]
mlech (m'lech) *m* ① 12¹ Blasebalg,
mlecz (m'lecz) *m* ① 30¹ Schwert
n; *po* ~ väterlicherseits; ~**nik**
(~nik) *m* ① 14 Schwertträger;
~**owaty** (~tschowa'tu) ⑦ 7 (-to)
schwertsförmig; ~**owy** (~tscho'-
wu) ⑦ 1 Schwert...; ~**yk** (m'le'-
tschuł) *m* ① 13² kleines Schwert
n; ♀ Schwertlilie *f.*
mleć (m'leć) ⑩ 7 haben; (posiadać)
besitzen; (trzymać) halten;
(~ za co) halten, ansehen (für
et.); ~ za złe übelnehmen;
~ dwa (trzy) lata zwei (drei)
Jahre alt sein; (beim *inf.*) sollen,
z. B. mam pisać ich soll schreiben;
miał powiedzieć er soll gesagt haben;
(powinność) sollen; ~ się (dobrze,
złe) sich befinden; es geht (mir,
dir usw.) gut (schlecht); (być w
stosunku) sich verhalten (do *gen.*
zu *dat.*); ~ się na baczności achtgeben;
f. a. niema.
mlednica (m'ledni'tsja) *f* ③ 9
Waschbeden *n*; Anat. Beden *n.*
mleźda (m'le'dja) *f* ③ 9 Rain *m.*
mle/dziak (m'le'dsiał) *m* ① 13²
Kupfermünze *f*; ~**dziany** (~dsia'-
nu) ⑦ 1 Kupfer..., Kupfern; ~
dzoryt (~dsio'rüt) *m* ① 10¹
Kupferstich; ~**dzorytnik** (~rü't-
nik) *m* ① 14 Kupferstecher.
mleź (m'leź) *f* ④ 3 Kupfer *n.*
miejsce (mie'jstse) *n* ② 14¹
Ort *m*; (dla k-o) Platz *m*,
Raum *m*; (w książce etc.) Stelle
f; niema miejsca es ist kein
Platz da; na miejscu auf der
Stelle; miejscami stellenweise;
zająć ~ Platz nehmen.
miejscowość (~tscho'wošt'ki) *f*
④ 1 Örtlichkeit, Ortschaft; ~**wy**
(~wu) ⑦ 1 Orts..., örtlich.
miejski (mie'jstki) ⑦ 9 (po -sku)
Stadt..., städtisch.

mleś (m'leś) etc. *f.* mleć.
mleźna (m'le'ł'na) *f* ③ 1 feichte
Stelle, Untiefe.
mleźnik (m'le'ł'nik) *m* ① 14
Müller.
mleźać (m'le'ł'at'ki), *pf. wy* ~ ⑩ 1
(um)tauschen; pioniądzo: wech-
seln; ~ się (z kim) tauschen
(mit *dat.*).
mleźić (m'le'ł'it'ki), *pf. z* ~ ⑩ 1
1. (ver)ändern; ~ się schwärzen;
2. (nazywać) nennen; (uważać za
co) für et. halten; ~ się (czem)
sich ansgen (für et.).
mleźie (m'le'ł'ie) *n* ② 13 Habe *f*,
Besitz *m*, Vermögen.
mleźnictwo (m'le'ł'it'stwo) *n*
② 1 Messkunst *f*; ~**niczy** (~łi'-
tschu) ⑦ 4 Mess...; *subst.*, a. ~**nik**
(m'le'ł'nik) *m* ① 14 Feldmesser;
~**ność** (~łošt'ki) *f* ④ 1 Mäßig-
keit; (przeciętność) Mittelmäßigkeit;
~**nota** (~ło'ta) *f* ③ 2²
Mittelmäßiges *n*; ~**ny** (~nu)
⑦ 1 mäßig; (mały) mittel-
mäßig; (umiarkowany) enthalt-
sam; ~**nie** ziemlich.
mleźić (m'le'ł'it'ki), *pf. z* ~ ⑩ 10
(k-u co) verleiden (j-m et.);
mierzi mnie es ist mir zuwider.
mleźnąć (~łošt'ki), *pf. z* ~ ⑩ 3
zuwider werden.
mleźwa (m'le'ł'wa) *f* ③ 1¹ Wirr-
stroh *n*; (nawóz) Strohdünger
m; ~**wasty** (~łwa'tu) ⑦ 7 voll
Wirrstroh; *fig.* wirr.
mleźyć (m'le'ł'it'ki), *pf. z* ~, *wy* ~,
na ~ ⑩ 12 messen; (do *gen.*)
zielen (nach *dat.*); ~ się (z kim)
sich messen (mit j-m).
mleźić (m'le'ł'it'ki) *m* ① 30²
Monat; (księżyc) Mond; ~**czka**
(~łit'ka) *f* ③ 4² Menstrua-
tion, monatliche Reinigung;
~**cznik** (~łit'ki) *m* ① 13²
Monatschrift *f*; ~**czny**
(~nu) ⑦ 1 (-nie) monatlich,
Monats-.

miesić (mie'šlitšj), *pf. wy* ⑩ 8 einmachen.

mieszać (šchatšj), *pf. z*, *za*, *w*, *po* ⑩ 1 mischen, mengen; (izyka etc.) umrühren; (zakłócać) stören; (wprowadzać nieład) verwirren; k-o: aus der Fassung bringen; ~ z błotem lästern; ~ się (do gen.) sich (ein)mischen (in acc.); (tracić rozważę) verwirrt (od. verlegen) werden.

mieszaniec (miešča'nietšj) *m* ① 37¹ Mischling; ~ **anina** (ščani'na) *f* ⑤ 1 Mischmasch *m*; (miesiwo) Aufschnitt *m*; ~ **anka** (šča'nka) *f* ③ 4² Gemisch *n*.

mieszczanin (mieščtšča'nin) *m* ① 40 Städter, Bürger; ~ **anka** (ščtšča'nka), ~ **ka** (mie'ščtšča'ka) *f* ③ 4² Städterin, Bürgerin; ~ **ański** (ščtšča'nšči) ⑦ 9 (po -sku) städtisch, bürgerlich, Stadt...; ~ **aństwo** (štwo) *n* ② 1 Bürgerstand *m*; städtische Bevölkerung *f*; ~ **uch** (mie'ščtšuch) *m* ① 11¹ Kleinstädter.

mieszek (mie'šček) *m* ① 21^b kleiner Blasebalg; (sakiewka) Geldbeutel.

mieszkać (mie'škatšj), *pf. za* ⑩ 1 wohnen (w loc. in dat.).

mieszkalny (ša'lnü) ⑦ 1 Wohn...; (dobry do ania) bewohnbar, wohnlich; ~ **nie** (ša'nie) *n* ② 13 Wohnung *f*; (miejsce pobytu) Wohnort *m*; (pobyt) Aufenthalt *m*; ~ **aniec** (ša'nietšj) *m* ① 37¹ Bewohner, Einwohner; ~ **anka** (ša'nka) *f* ③ 4² Einwohnerin.

mieszcic (mie'šitšlitšj), *pf. u*, *z* ⑩ 9 unterbringen; (w sobie) enthalten; ~ się (w loc.) enthalten sein (in dat.); ~ się (gdzie) Unterkunft finden; (mieszkać) wohnen. [armselige Stadt.]

mieszcina (miešitšji'na) *f* ③ 1
miewać (mie'watšj) ⑩ 1 zu ha-

ben pflegen; ~ się sich befinden; jak się -wasz? wie geht's dir?
mię (mij) *f. ja*.

mięczak (mij'tšak) *m* ① 13¹ Weichtier *n*. [Flachs rauhen.]
międlie (mij'dlitšj), *pf. z* ⑩ 3
między (mij'dſü) (*instr.*) zwischen (*dat.*); (pośród) unter (*dat.*); ~ **akt** (šakt) *m* ① 10¹ Zwischenakt; ~ **narodowy** (narodo'wü) ⑦ 1 international.

mięczyć (mij'tšütšj), *pf. z* ⑩ 12 weich machen, erweichen; (wzruszać) rühren.

mięki (kli) ⑦ 9 (-ko) weich; (o człowieku) weichherzig; (zniewiesialy) weichlich; ~ **kość** (šotšj) *f* ④ 1 Weichheit; Weichherzigkeit; Weichlichkeit.

mięknąć (nogtšj), *pf. z*, *roz*, *od* ⑩ 3 weich werden; (o człowieku) sich erweichen lassen. [Muskel.]

mięsień (mij'sien) *m* ① 34¹¹
mięsistość (mij'sištostšj) *f* ④ 1 das Fleischige *n*; (gęstość) Dichtigkeit; (otyłość) Leibesfülle; ~ **isty** (šiš'tu) ⑦ 7 (-to) fleischig; (gęsty) dicht; (otyły) corpulent; ~ **lwo** (šli'wo) *n* ② 1 Fleisch, Fleischware *f*; ~ **ny** (mij'šnü) ⑦ 1 Fleisch...; ~ **o** (mij'šo) *n* ② 5 Fleisch; ~ **opust** (mij'šopušt) *m* ① 10¹ Fasching, Carneval; ~ **ożerca** (šože'rtša) *m* ③ 11 Fleischfresser; ~ **ożerny** (šo'ernü) ⑦ 1 fleischfressend.

mięśniowy (šinio'wü) ⑦ 1 Muskel...

mięta (mij'ta) *f* ③ 2² Minze.

miętosic (mij'tošitšj), *pf. z* ⑩ 8 zerknittern.

miętlowy (što'wü) ⑦ 1 Minzen...; Pfefferminz...; ~ **ówka** (štu'fka) *f* ③ 4² Pfefferminzgeltschen *n*.

mig (mif) *m* ① 13 Augenwinz; *pl.* i Gebärden *f/pl.*; rozmawiać na i sich durch Gebärden verständigen; w ~ in einem Nu.

- migać** (mł'gatɕi) ③1 winken; (czem) rasch hin u. her bewegen; (o światło, gwiazdach) flackern.
- migawka** (miga'ffa) f ③4² Augenlid n; (fotografja) Schnellphotographie; ~kowy (ˈkɔ'wɔ) ⑦1: zdjęcie n. ~kowe Momentaufnahme f.
- migdał** (mli'gbat) m ①2¹ Mandelbaum; (owoc) Mandel f; Anat. pl. ~y Mandeln f/pl.; ~owy (ˈɔ'wɔ) ⑦1 Mandel...
- mignąć** (mɔɕɕi) pf. ⑩2 winken; (prędko pojawić się) sich zeigen; rasch vorbeiziehen.
- migotać** (młigo'tatɕi), pf. za~ ⑪11 flimmern, flackern; (przed oczyma) blinzeln. [mernd.]
- migotliwy** (ˈgotli'wɔ) ⑦1 flimmernd.
- mijać** (mł'jatɕi) ③1, pf. ~nąć (ˈnɔɕɕi) ⑩1 (k-o, co) vorbei- (ob. vorüber-)gehen ob. ~fahren (an dat.); (unikac) meiden; (wymijać) ausweichen (dat.); kara ~ja k-o j. entgeht der Strafe; v/i. (uchodzić, uplywać) vorübergehen, verstreichen; ~ się ~ sie sich kreuzen; (z kim) verfehlen (acc.); (z czem) übersehen (acc.); ~ się z prawdą lügen.
- mika** (młi'fa) f ③4¹ Glimmer m.
- Mikołaj** (młiko'łaj) m ①28¹ Nikolaus; ②ek (ˈɔ'jɛf) m ①21¹ b Nikolagefchenk n; Kuchen (den hl. Nikolaus darstellend).
- mikrus** (młi'krus) m ①2 Knirps.
- mila** (młi'ła) f ③5 Meile.
- milczeć** (młi'łɕɕetɕi), pf. za~ ②19 schweigen, still sein.
- milczek** (ˈɕɕɛk) m ①21 verschwiegener Mensch; ~enie (ˈɕɕɛ'nie) n ②18 (Stil.) Schweigen n; w ~eniu schweigend; grobowe ~enie Grabesstille f; ~kłem (młi'łɕɕɛ'kɛm) in aller Stille; (tajemnie) heimlich, verflohen.
- mile** (młi'le) freundlich; (przyjemnie) angenehm.
- mill** (młi'li) f. mily.
- milljard** (młi'łjart) m ①5⁸ Milliarden f; ~Jon (ˈjon) m ①2¹ Million f; ~Jonowy (ˈno'wɔ) ⑦1 Millionen...
- milnąć** (ˈmɔɕɕi), pf. za~ ⑩4¹ stumm werden, verstummen.
- milowy** (ˈno'wɔ) ⑦1 Meilen...
- milutki** (młi'łut'ki) ⑦9 (-ko) sehr lieb, sehr angenehm.
- miłośierdzie** (młio'ɕie'rdɕie) n ②15 Barmherzigkeit f, Erbarmen; ~ny (ˈnɔ) ⑦1 (-nie) barmherzig, mitleidig.
- miłośny** (młio'ɕnɔ) ⑦1 (-śnie) liebevoll; (o liście, wierszu) Liebes...; ~ostka (ˈo'ɕka) f ③4² Liebesschaft, Liebele; ~ość (młi'łɔɕɕi) f ④1 Liebe; na ~ość boską! um Gotteswillen!; ~ościwy (ˈɔɕɕi'wɔ) ⑦1 (-wie) gnädig, huldvoll; ~ośnica (ˈɔɕɕni'tɕa) f ③9 Liebhaberin; ~ośnik (ˈo'ɕnik) m ①14 Liebhaber, Freund (von dat.); ~ować (ˈo'watɕi) ⑪20 lieben; ~y (młi'ɔ) ⑦6 lieb; (przyjemny) angenehm.
- mimo** (młi'mo): a) adv. vorbei, vorüber; ~ uszu puszczać nicht beachten; b) prp. (gen. u. acc.) trotz, ungeachtet (gen.); ~ to trotzdem; ~ woli unwillkürlich.
- mina** (młi'na) f ③1: a) Miene, Gebärde; gęsta ~ selbstbewusstes, rzadka ~ unsicheres Auftreten n; b) (podkop albo morska) (See-)Mine.
- mijać** f. mijać.
- minerjalny** (młinera'łnɔ) ⑦1 Mineral...; ~at (ˈne'rat) m ①3 Mineral n.
- miniony** (młin'ɔ'nɔ) ⑦14¹ vergangen, verflohen.
- minister** (młinłi'ɕter) m ①7¹ Minister; ~jalny (ˈja'łnɔ) ⑦1

Ministerial...; **stwo** (ˈstɔr-
stɔ) *n* ②1 Ministerium.
minja (mɪ'nja) *f* ③8 Mennig *m*.
Minka (ˈka) *f* ③4² München *n*.
minog (mɪ'noɫ) *m* ①13¹ Neun-
auge *n*, Bride *f*.
mioldek (mjo'dɛk) *m* ①21^{1a}
(guter) Met; (dzielący) Kin-
dermet; **dobranie** (ˈdobra'nie)
n ②13 Honigeinsammlung
f; **dosytnia** (ˈdoɫu'tnia) *f*
③6³ Metbrauerei; **downik**
(ˈdo'wnik) *m* ①13² Honig-
Tuchen; **dowy** (ˈdo'wɔ) ⑦1
Honig...; **dowe** miesiące *m/pl*.
Glitterwochen *f/pl*.
miotacz (mjo'tatɕ) *m* ①30¹
Werfer, Schleuderer.
miotac (ˈtatɕi) ⑬1 werfen,
schleudern; kim, czom: hin
und her werfen (*acc.*); ~ obelgi
(*na acc.*) beschimpfen, schmähen
(*acc.*); ~ potwarze verleumben;
fig. (o namiętnościach) ergreifen,
beunruhigen.
miototka (miototka) *f* ③4²
kleiner Besen *m*; (do ubrań)
Reiherbürste; **larz** (mjo'tiaɕ)
m ①33 Besenbinder; **ta** (ˈta)
f ③1¹ Besen *m*; (u komoty)
Schweif *m*. [picla] Met.
miód (mjo't) *m* ①26 Honig; (do)
mir (mir) *m* ①8 Ansehen *n*.
mirł (mirł) *m* ①10¹ Myrte *f*;
~owy (ˈto'wɔ) ⑦1 Myrten...
misła (mɪ'ɫa) *f* ③1 große
Schüssel; **eczka** (ˈɛɕ'tɕka)
f ③4² kleine Schüssel, Schüssel-
chen *n*; (podstawka) Untertasse;
~ka (ˈka) *f* ③4² Schüssel.
misterlnosc (mɪstɛ'rnoɕ'tɕi) *f*
④1 Feinheit, das Kunstvolle
n; **ny** (nɔ) ⑦1 (-nie) fein,
kunstvoll, meisterhaft.
mistrz (mɪɕ'tɕ) *m* ①33 Mei-
ster; (nauczyciel) Lehrer, Lehr-
meister; **ostwo** (ˈtɕo'stɔ) *n*
③1 Meistererschaft *f*; **owski** (ˈo-

tɕo'stɕi) ⑦9 (po -sku) Mei-
ster..., meisterhaft; (nauczyciel-
ski) Lehrer...; **yni** (ˈtɕɨ'nɪ) *f*
③10 Meisterin; (nauczycielka)
Lehrerin, Lehrmeisterin. [tɕɨs].
mit (mit) *m* ①10¹ Mythe *f*, Myth-
mitra (mɪ'tra) *f* ③2³ (biskupia)
Bischofsmütze; (książęca) Für-
stenhut *m*. [mühevoll Arbeit].
mitrega (mitrɛ'ga) *f* ③4 Mütze,
mityczny (ˈtɕɨ'ɕny) ⑦1 (-nie)
mythisch, sagenhaft.
mitygować (mitɨgo'watɕi), *pf.*
u~ ①20 besänftigen, beruhigen.
mizdrzyć (mɪ'ɕdɕɨ) się ⑬2
(*do gen.*) schmeicheln (*dat.*).
mizerak (mɪɕo'rak) *m* ①13¹
armer, elender Mensch.
mizerja (ˈja) *f* ③8 Elend *n*;
(potrawa) Gurkensalat *m*.
mizernieć (ˈnɪɕi) ①18, *pf.* z~
abmagern, abfallen.
mizerny (ˈnɔ) ⑦1 (-nie) arm,
elend, armselig; (wychudzony)
abgemagert, abgehirt; (lichy)
schwach.
mknąc (mknɔɕi), *pf.* po~ ⑩2
sich rasch fortbewegen; rasch
weiterreisen.
masłkac (masł'katɕi) ⑬1, *pf.*
~nąc (ˈnɔɕi) ⑩2 schmagern.
mlecz (mlɛɕ) *m* ①30 Milch
f; (szpik w grzbiecie) Rücken-
mark *n*; **ak** (mɪɕ'tɕak) *m*
①13¹ Milchner; *fig.* Milchbart;
~arka (mɪɕ'tɕarka) *f* ③4²
Milchfrau; **arnia** (ˈnia) *f* ③6³
Milchhandlung, Milchhalle;
~arz (mɪɕ'tɕaɕ) *m* ①33
Milchmann; **ko** (ˈko) *n* ②9
(gute) Milch *f*; (w roślinie) Milch-
saft *m*; **nik** (ˈnik) *m* ①13²
Milchzahn; **ny** (nɔ) ⑦1 mil-
chig; (obstępujący w mleko) milch-
reich; (o barwie) milchweiß;
(~ny ząb, potrawa) Milch...
mleć (mlɛɕi), *pf.* ze~ ⑬8 mah-
len; (~ językiem) plappern.

mleko (mlɛ'ʦo) *n* ②8 Milch *f*;
mieć ~ pod nosem Milchbart
sein, sehr jung sein; ~dajny
(~da'jnɨ) ⑦1 milchgebend.

młocarnia (młotʦa'rnia) *f* ③6⁸
Dreschmaschine; ~ka (młot'ʦka)
f ③4² Dreschzeit, Dreschen *n*.

młodnieć (mło'dniɛtʃɨ), *pf. od.* ~
①18 jung werden, sich ver-
jüngen.

młoldclany (~dotʃja'nɨ) ⑦1
(-no) jugendlich; (niedoświadczo-
ny) unerfahren; ~dość (mło'-
doʃtʃɨ) *f* ④1 Jugend(alter *n*);
(czas ~dości) Jugendzeit; ~dy
(~bü) ⑦5 (-do) jung; pan *m*
~dy Bräutigam; panna *f* ~da
Braut; państwo *n* ~dzi Braut-
paar; za ~du in der Jugend.

młoldzian (mło'dʒian) *m* ①1²
Jüngling; ~dzieniaszek (~
dʒienja'ʃɔʃɨ) *m* ①20, ~dzieniec
(~dʒiɛ'njɛtʃɨ) *m* ①37¹ ganz
junger Bursche; ~dzieniczy (~
dʒiɛ'njɛtʃɨ) ⑦4 (-czo) jugend-
lich, Jugend...; ~dzień (mło'-
dʒiɛnʃɨ) *f* ④8 (ohne *pl.*) Jugend;
~dzik (~dʒik) *m* ①13¹ unerfahre-
ner Bursche, Grünschnabel; ~
dzlutki (~dʒlu'tki) ⑦9 (-ko) Blü-
tung.

młokos (mło'ʦoʃ) *m* ①2 Zunge.

młot (młot) *m* ①10 (großer)
Hammer; ~eczek (~tɛ'tʃɔʃɨ) *m*
①21^b Hämmerlein *n*; ~ek
(mło'tɛ) *m* ①21^b Hammer.

młócić (młu'tʃɨtʃɨ), *pf. wy.* ~ ②5
dreschen.

młódź (młutʃɨ) *f* ④7 Jugend.

młyn (młyn) *m* ①2¹ Mühle;
~arczyk (~na'rtʃɨk) *m* ①14
Müllergeselle; ~ar(ecz)ka (~
na'r[ɛ'tʃɨ]ka) *f* ③4² Müllerin;
~arski (~na'rʃki) ⑦9 Müller...;
~arstwo (~ʃtwo) *n* ②1 Müller-
handwerk; ~arz (młyn'naʃɨ) *m*
①33 Müller; ~arzowa (~naʒo'-
wa) *f* ⑦20 Müllersfrau; ~ek

(młu'neʃ) *m* ①21^b (kleine)
Mühle *f*, Handmühle *f*; ~ek
do kawy Kaffeemühle *f*; (obróć)
Kreisrehung *f*; (koziołek) Pur-
zelbaum; robić ~ka e-n Purzel-
baum schlagen; ~ówka (~nu'ʃka)
f ③4² Mühlwasser *n*.

młyński (młu'nʃki) ⑦9 Mühl...

mna (mnɔ) *f. ja u. miąc.*

mnich (mnich) *m* ①11 Mönch.

mnie (mnjɛ) *f. ja.*

mniej (mɨjɛ) [*cmpr.* za mało]
weniger, minder; ~ więcej
mehr oder weniger, ungefähr;
~szosc (~ʃɔʃtʃɨ) *f* ④1 Min-
derheit, Minorität; ~szy (~ʃɨ)
⑦11 [*cmpr.* za mało] kleiner,
minder; ~sz o to darauf kommt
es nicht an, was liegt daran.

mniejwszy (~ʃɨtʃɨ), *pf. u.* ~, z ~
②12 verkleinern, vermindern.

mnlemać (mnjɛ'matʃɨ) ③1 mei-
nen, glauben; (przypuszczać)
vermuten.

mnlema/nle (~ma'njɛ) *n* ②13
Meinung *f*; ~ny (~nɨ) ⑦1 ver-
meint(l)ich.

mnisi (mn'iʃi) ⑦13 Mönchs...;
~szka (~ʃka) *f* ③4² Nonne.

mnogi (mno'gɨ) ⑦8 (-go)
zahlreich, viel; Gram. liczba *f*
~ga Mehrzahl, Plural *m*; ~
gość (~goʃtʃɨ) *f* ④1 große
Zahl, Menge.

mnożenie (mnoʒɛ'njɛ) *n* ②13
Vermehrung *f*; (w rachunkach)
Multiplizieren, Multiplikation
f; ~na (mno'gna) *f* ⑦1 Multi-
plika'nd *m*; ~nik (~nik) *m*
①13² Multiplika'tor.

mnożyć (~gütʃɨ), *pf. po.* ~ ②12
vermehrern; (powiększać) ver-
größern; (w rachunkach) multi-
plizieren.

mnóstwo (mnu'ʃtwo) *n* ②1
große Anzahl *f*, große Menge *f*.
mobilizacja (mobi'ʒɨʃɨja) *f*
③8 Mobilisierung.

moc (motʃ) *f* ④9 Macht, Gewalt; (siła) Kraft, Stärke; (mnóstwo) große Menge; ~a na ~y kraft (*gen.*).

mocar/ka (motʃa'ra) *f* ③4² starke Frau; ~ski (ˈʃki) ⑦9 Herrscher...; ~stwo (ˈʃtwo) *n* ②1 Macht *f*, (großer) Staat *m*.

mocarz (mo'tʃaʃ) *m* ①33 sehr starker Mensch; (władca) Macht-haber, Herrscher.

mocno (mo'tʃno) stark; (silnie) fest; (bardzo) sehr; ~ny (ˈnu) ⑦1 stark, kräftig; (silny, trwały) fest, dauerhaft; (wielki) groß.

mocować (motʃo'watʃi) *się, pf.* *prze~, za~ się* ⑩20 sich anstrengen; (z kim) ringen, kämpfen (mit *dat.*).

mocz (motʃ) *m* ①30 Harn.

moczar (mo'tʃar) *m* ①8 Moorast, Moor *n*.

moczowy (ˈtʃo'wu) ⑦1 Harn...

moczyć¹ (mo'tʃu'tʃi) ⑩12 harnen, pissen.

moczyć² (~), *pf. z~, za~* ⑩12 naß machen, einweichen; ~nogi ein Fußbad nehmen.

moczymorda (ˈmo'rda) *m* ③18² Säufer. [*n*, Muster *n*.]

model (mo'del) *m* ①30 Mode'll

modelować (ˈmo'watʃi), *pf. wy~* ⑩20 modellieren.

modlić (mo'dli'tʃi) *się, pf. po~ się* ⑩3 beten.

modlitew/ka (ˈlito'ʃta) *f* ③4² kurzes Gebet *n*; ~nik (ˈte'w-nik) *m* ①13² Gebetbuch *n*.

modlitwa (ˈli'twa) *f* ③1¹ Gebet *n*.

modła (ˈla) *f* ③1¹ (wzór) Mode'll *n*, Muster *n*; (modlitwa) (mit *pl.*) Gebet *n*.

modniarka (modnia'rka) *f* ③4² Mode'händlerin, Modistin; ~

nisia (ˈni'ʃia) *f* ③6 Mode-dame; ~ny (mo'dnu) ⑦1 (-nie) mode'tn.

modry (mo'dru) ⑦10 (-dro) blau.

modrzew (mo'dʒef) *m* ①38¹ ♀ Lärche *f*; ~lowy (ˈdʒewo'wu) ⑦1 Lärchen...

mog... (mog...) *f. móc.*

mogła (mog'la) *f* ③1 Grab-hügel *m*, Grab *n*; (kopiec) Gebdenhügel *m*; ~ka (ˈka) *f* ③4² kleiner Grabhügel *m*; *pl.* ~ki Friedhof *m*. [Mainz *n*.]

Moguncja (mogu'ntʃja) *f* ③8

moi (mo'li), **moja** (mo'ja) etc. *f. mój.*

Mojżesz (mo'jʒeʃ) *m* ①33 Mo-seß; **Łowy** (ˈgo'wu) ⑦1 mo-ja'is̄. [z~ ⑩4 naß werden.]

moknąć (mo'knɔʃi), *pf. prze~, mokry (ˈru) ⑦10 (-ro) naß;*

(wilgotny) feucht.

molestować (mo'leʃto'watʃi) ⑩20 belästigen.

moneta (mone'ta) *f* ③2² Münze; (pieniądź) Geld *n*; ~arny (ˈta'ru) ⑦1 Münz...

monopol (mono'pol) *m* ①30 Monopo'l *n*.

monotonny (monoto'nu) ⑦1 (-nie) monoto'n, eintönig.

monstrualny (monʃtrua'lnu) ⑦1 (-nie) ungeheuerlich.

moralność (mora'lnoʃtʃi) *f* ④1 Mora'l, Sittlichkeit; ~ny (ˈnu) ⑦1 (-nie) moralis̄; (o zachowaniu się) gesittet; (duchowy) geistig.

morat (mo'ra) *m* ①3 Mora'l *f*, Lehre *f*. [Mähren *n*.]

Morawy (mora'ru) *f/pl.* ⑥3

mord (mort) *m* ①6 Mord, Ermordung *f*. [Schnauze.]

morda (mo'rda) *f* ③2 Maul *n*,

morder/ka (morde'rka) *m* ③11 Mörder; ~czy (ˈtʃu) ⑦4

Mord..., mörderis̄; ~czyni (ˈtʃu'ni) *f* ③10 Mörderin;

~stwo (ˈde'rʃtwo) *n* ②1 Mord *m*, Mordtat *f*.

mordować (mordo'watʃi), *pf. za.* ①20 morden; (męczyć) quälen, plagen, ermüden; ~ się się quälen, sich plagen.

mordownia (ˈdo'wnja) *f* ③6° Mörberhöhle; (męczarnia) Quälerei.

morella (more'ła) *f* ③5 Morelle, Aprikose; ~owy (ˈdo'wū) ⑦1 Morellen...; ~ówka (ˈlu'fła) *f* ③4² Aprikosenschnapss *m*.

morfina (mor'fi'na) *f* ③1 Morphinum *n*.

morg (morʃ) *m* ①13 Morgen, **morowy** (moro'wū) ⑦1 Pest..., verpestet; (dziarski) tüchtig, wader.

mors (morʃ) *m* ①2 Walroß *n*.

morski (ˈmi) ⑦9 See..., Meer...

morusać (moru'fatʃi), *pf. za.* ③1 beschmieren, beschmutzen.

morwa (mo'rwa) *f* ③1 Maulbeerbaum *m*; ~owy (ˈwo'wū) ⑦1 Maulbeer... **[See f.]**

morze (mo'ʒe) *n* ②14 Meer,

morzyć (mo'ʒytʃi), *pf. z.* ②12 quälen, peinigen; (głodem) hungern lassen; (o śnie) übermannen.

moślądz (mo'ʃi'qtʃ) *m* ①30² Messing *n*; ~ślężnictwo (ˈʃi'qntʃ'no'wō) *n* ③1 Gelbgießerei *f*; ~ślężnik (ˈʃi'qntʃ'nik) *m* ①14 Messingschmied, Gelbgießer; ~ślężny (ˈnu) ⑦1 Messing..., aus Messing.

Moskal (mo'ʃkai) *m* ①29 Russe; 2 russische Sardine *f*; **Mołowski** (ˈmo'ʃkai) ⑦9 (po -sku) russisch, moskowitzsch.

most (moʃt) *m* ①10¹ Brücke *f*; *fig.* prosto *z* ~u unumwunden; ~ek (mo'ʃtel) *m* ①21^{1a} kleine Brücke *f*; Anat. Brustbein *n*; ~owe (ˈto'wo) *n* ⑦21 Brückengeld; ~owy (ˈto'wū) ⑦1 Brücken...; *subst.* Brückenaufheber *m*.

moszcz (moʃtʃ) *m* ①30 Most.

mość (moʃtʃi) *f* ④1: Jogo (Jej) cesarska ~Seine (Sjre) kaiserliche Majestät; mości panie! verehrter Herr!

motac (mo'tatʃi), *pf. na.* ~, *z.* ③1 haspeln; (platać) verwickeln; ~ się sich verwickeln; (mieszać się) sich verwirren.

motek (ˈtoʃ) *m* ①21^{1b} Strähn.

motłoch (mo'tłoch) *m* ①12 Pöbel, Gefindel *n*.

motor (mo'tor) *m* ①8 Motor; ~owy (ˈro'wū) ⑦1 Motor...; *subst.* Motorführer *m*.

motowidło (ˈto'wi'dło) *n* ②6² Haspel *f*.

motyka (motu'ka) *f* ③4¹ Haue,

motyl (mo'tül) *m* ①29² Schmetterling; ~ek (ˈtü'ioʃ) *m* ①21 kleiner Sch.; ~kowy (ˈko'wū) ⑦1 Schmetterlings...

motyw (mo'tuf) *m* ①3 Moti'v *n*, Beweggrund.

motywować (ˈwo'watʃi), *pf. u.* ①20 begründen.

mowa (mo'wa) *f* ③1 Sprache; (przemówienie) Rede; ~ca (mo'f-tʃa) *m* ③11 Redner; ~nica (mowni'tʃa) *f* ③9 Rednerbüchne; ~ny (ˈnu) ⑦1 gesprächig.

mozollic (moʒo'vitʃi) ②3 anstrengen, plagen; ~ się sich plagen.

mozolny (ˈnu) ⑦1 (-nie) anstrengend, mühevoll.

moźół (mo'ʒul) *m* ①26 Mühe *f*; (stwardniała skóra) Schwiele *f*.

moździerz (mo'ʒb'ieʃ) *m* ①30¹ Wörfer.

może (mo'ʒe) vielleicht, möglicherweise, wohl.

możliwość (ˈʒe'bnofitʃi) *f* ④1, ~liwość (ˈli'woʃitʃi) *f* ④1 Möglichkeit; ~obny (ˈʒe'bnū) ⑦1 (-nie), ~liwy (ˈli'wū) ⑦1 (-wie) möglich.

można (ˈna) ②2 man kann, man darf, es ist möglich.

możność (mo'gnoſi'tſi) *f* ④1
Möglichkeit; (potęga) Macht.

możnowładca (nowła'tſka) *m*
③11 Machthaber; **ny** (wła'd-
nū) ⑦1 machthaberisch; **ztwo**
(wła'tſtwo) *n* ②1 Adelsherr-
ſchaft *f.* Aristokratie *f.*

możny (nū) ⑦1 (-nie) mächtig.

móc (mutſ) ⑩16 können, ver-
mögen; (mieć prawo) dürfen.

mógl (mugl) *f.* möc. [nige.]

mój (mu) ⑥5 mein; der mei-
}

mókt (muſt) *f.* moknąć.

mól (mul) *m* ①36 Motte *f.*;
fig. geheimer Kummer *m.*; ~
książkowy Bücherwurm.

mór (mur) *m* ①26 Pest *f.*, Seu-
che *f.*

mówić (mu'witiſi) ⑩2, *pf.*
powiedzieć (powie'dſietſi) ⑩4
ſprechen, reden; ſagen.

mózg (muſt) *m* ①13 Gehirn *n.*;
~ownica (muſgowni'tſka) *f* ③9
Girnlafien *m.*; *fig.* Kopf *m.*;
~owy (go'wu) ⑦1 Hirn...

mrą (mrq) etc. *f.* mrzeć. [fel.]

mroczny (mro'tſchnū) ⑦1 dun-
}

mroczyć (mſchū'tſi), *pf.* za~ ⑩12
verdunkeln, verfinſtern; ~ się
ſich verfinſtern, finſter werden;
(o człowieku) ein düſteres Ge-
ſicht machen.

mrok (mroſ) *m* ①13 Dämme-
rung *f.*, Dunkel *n.*

mroźwie (mro'wie) *n* ②15 Amei-
ſenhaufen *m.*; *fig.* Gewimmel;
(droszez) Schauer *m.*; **wisko**
(wli'ſko) *n* ②8 Ameiſenhaus-
ſen *m.* [gefrieren machen.]

mrozić (mro'ſiitiſi), *pf.* za~ ⑩10

mroźny (m'niū) ⑦1 (-no) froſtig,
kalt.

mrówcz(an)y (mru'tſch[a'n]ū)
⑦4 (⑦1) Ameiſen... [meln.]

mrówić (mru'witiſi) się ⑩2 wim-
}

mrówka (mru'fka) *f* ③4² Ameiſe;
~kojad (ko'jat) *m* ①5 Ameiſen-
bär.

mróz (mruſ) *m* ①26 Froſt;
(droszez) kalter Schauer.

mrułczec (mru'tſchetſi) ⑩9, *pf.*
~knąc (mgtſi) ⑩2 brummen,
murren; ~ sobie pod nosem
vor ſich hin murmeln.

mrugać (mru'gatiſi) ⑩1, *pf.*
~nąć (mgtſi) ⑩2 mit den
Augen zwinkern, blinzeln.

mruk (mruł) *m* ①13¹ Brummen
n., Gemurmel *n.*; (o człowieku)
brummiger Menſch.

mrukliwy (mli'wū) ⑦1 (-wie)
brummig, mürrisch.

mruknać *f.* mruzczać.

mrzyć (mru'gū'tſi) ⑩12: ~ oczy
mit den Augen niden.

mrzeć (mgtſi) ⑩25 ſterben.

mrzonka (mgo'nfa) *f* ③4² Phan-
taſiegebilde *n.*, Einbildung.

msza (mſcha) *f* ③9¹ Meſſe;
~alny (mſcha'lnū) ⑦1 Meſſe...;
~ał (mſchal) *m* ①3 (loc. ~ale)
Meſſebuch *n.*

mszyca (mſchū'tſka) *f* ③9 Blatt-
lauſ.

mścić (mſitiſi'tſi'eł) *m* ①29,
~ka (tſi'e'liſta) *f* ③4² Rā-
cher(in).

mścić (mſitiſi), *pf.* za~ ⑩9¹ (się
ſich) rächen (na kim za acc.
an j-m für acc.).

mściwość (mſi'woſi'tſi) *f* ④1
Rachſucht; ~wy (wū) ⑦1 (-wie)
rachſüchtig.

mu (mu) *f.* on.

mucha (mu'ſha) *f* ③3 Fliege;
~omór (cho'mur) *m* ①26 Flie-
genſchwamm.

mullarczyk (muſa'rtſchūł) *m*
①14 Maurerlehrling; ~arka
(ſa'rka) *f* ③4² Maurerfrau;
(rzemioſto) Maurerhandwerk *n.*;
~arski (ſi'tſi) ⑦9 (po -sku)
Maurer...; nach Maurerart;
~arstwo (ſtwo) *n* ②1 Maure-
rei *f.*; ~arz (mu'ſiaſch) *m* ①33
Maurer.

mullisty (mułi'ŝtū) ⑦7 ſchlammig.
muł (muł) *m* ①3 ſchlamm; Boot. Wauleſel; **owoy** (to'wū) ⑦1 ſchlamm...; Wauleſel...
mundur (mu'ndur) *m* ①8 Uniform *f*.
mundurować (ro'watŝi), *pf. u.* ②20 uniformieren. [form...]
mundurowy (wū) ⑦1 Uniform.
munsztuk (mu'nsztuk) *m* ①13 Wundſtück *n*; (u konia) Baum.
mur (mur) *m* ①8 Mauer *f*.
murarczyk, murarka etc. *f.* malarczyk etc. [(plab) *m*.]
murawa (ra'wa) *f* ③1 Raſen.
murga (mu'rga) *m* ③18² grober Menſch. [brummen.]
murkotać (murko'tatŝi) ②11.
murować (muro'watŝi), *pf. wy.* ②20 mauern.
murszec (mu'rszetŝi), *pf. z.* ②18 morſch werden.
murzyn (mu'gün) *m* ①11, **ka** (Gü'nka) *f* ③4² Negger(in).
murzyński (Gü'nŝi) ⑦9 (po-sku) Negger..., wie ein Mohr.
mus (muŝ) *m* ①3 Zwang; *z.* u gezwungen.
musić (mu'ŝitŝi), *pf. z.* ②18 zwingen, nötigen.
musieć (ŝietŝi) ②18 müſſen, gezwungen ſein; musi ſię man muŝ.
muskać (mu'ŝkatŝi) ③1, *pf. n.* ②2 ſtreicheln, liebkoſen; *z.* ſię ſich puzen.
muskul (mu'ŝkul) *m* ①3 Muskel.
musować (muŝo'watŝi), *pf. za.* ②20 mouffieren, ſchäumen.
muszą (ma'ŝq) etc. *f.* musieć.
musze (ŝe) *f.* mucha.
muszelka (muŝe'ŝka) *f* ③4² kleine Muſchel.
muszka (mu'ŝka) *f* ③4² kleine Fliege; (na brodzie) Spitzbärtchen *n*; ✕ Biſierfliege.
muszkatolka (to'ŝka) *f* ③4²

Muſka'tbirne; **owoy** (to'wū) ⑦1 Muſkat...
muszla (mu'ŝla) *f* ③5 Muſchel; **lowy** (to'wū) ⑦1 Muſchel...
musztarda (muŝta'rda) *f* ③2 Senf *m*, Moſtrich *m*.
musztra (mu'ŝtra) *f* ③2² Exerzierübung.
musztrować (muŝtro'watŝi), *pf. z.* ②20 exerzieren, abrichten.
mutarka (mute'rka) *f* ③4² Schraubenmutter.
muzyczny (muŝu'ŝny) ⑦1 Muſik...; **k** (mu'ŝk) *m* ①14 Muſiker; Tonküſtler; **ka** (muŝka) *f* ③4¹ Muſik; **kalny** (ka'lny) ⑦1 (-nie) muſikaliſch; **kant** (ŝu'kant) *m* ①9 Muſikant, Muſiker.
my (mū) *f.* ja.
mych (mūŝ) *f.* mój.
myć (mütŝi), *pf. z.* ②2 (ſię ſich) waſchen.
mydeleńcza (müdełn'i'ŝka) *f* ③4² Seifenbüchſe; **etko** (de'ŝko) *n* ②9 (feine) Toilettenſeife; **lanka** (müŝa'nka) *f* ③4² Seifenblaſe; **lany** (lny) ⑦1 Seifen...; **larnia** (la'rnia) *f* ③8² Seifenſiedererei; **larz** (mü'dlaŝ) *m* ①33 Seifenſieder.
mydlie (mü'dlitŝi), *pf. za.*, *na.* ②3 ſeifen; *co.* eiſeifen; *fig.* betrügen, täuſchen.
mydliny (müŝli'nny) *f/pl.* ③1 Seifenwaſſer *n*.
mydło (mü'bło) *n* ②6² Seife *f*.
myjak (mü'jal) *m* ①13² Waſchlappen.
mylić (mü'litŝi), *pf. o.* ②3 irreführen, irremachen; (chybiać) verſehen; *z.* ſię ſich irren.
mylność (mü'lnoŝtŝi) *f* ④1 Irrtümlichkeit, Falſchheit; **ny** (ny) ⑦1 (-nie) falſch, unrichtig.

myłka (mú'łka) *f* ③4² Irrtum
m; (biał) Fehler *m*.

mym(l) (mú'm[li]) *f*. mój.

mysikrólik (múšifru'łif) *m*
①13¹ Baunkönig.

mysz (múš) *f* ④8 Maus; (na
twarzy) Muttermal *n*; **aty**
(~šha'tu) ⑦7 (-to) maufegrau;
ka (mú'ška) *f* ③4² Mäus-
chen *n*.

myszkować (~šo'watš) *pf.* z.
②20 mausen.

myszy (mú'šú) ⑦11 Mäuse...

myśl (múš'li) *f* ④1 Gedanke *m*;
(zapatrywanie) Ansicht.

myśleć (mú'š'lietš) *pf.* po. ②15

denken (o *instr.* an *acc.*); nach-
denken (über *acc.*); (być zdania)
glauben, meinen; (zamierzać)
gedenken, beabsichtigen.

myśl|ciel (~li'tšiel) *m* ①29
Denker; **owy** (múš'ło'wú) ⑦1
Gedanken...

myśl|wlec (~li'wletš) *m* ①37,
wy (~li'wú) *m* ⑦18 Jäger,
Weidmann; **wskl** (~li'šš'li)
⑦9 Jagd..., Jäger...; **wstwo**
(~štvo) *n* ②1 Jagdwesen.

myt|nik (mú'tnik) *m* ①14 Waut-
ner, Böllner; **o** (mú'to) *n* ②1
Waut *f*, Boll *m*. [niesleit.]

mzyć (mšútš) ②12: mży eš

N

na (na) (wo? *loc.*; wohin? *acc.*)
auf (wo? *dat.*; wohin? *acc.*); an,
in (*dat.* u. *acc.*); (oel) zu (*dat.*),
für (*acc.*); (kierunek) nach (*dat.*);
gegen (*acc.*); ~ bok zur Seite;
~ czas zur rechten Zeit, recht-
zeitig; ~ dobre ganz gehörig;
~ domiar überdieß; ~ pewno
sicher; ~ oścież offen, angel-
weit; ~ osłep blindlings; ~
pamięć auswendig; ~ przykład
(abgefürzt: *n.p.*) zum Beispiel
(*ž.B.*); ~ razie vorläufig, einst-
weilen; ~ wskróś durch u. durch.

Wo na... bił die verstärkte
Handlung im Sinne von „viel,
in Menge, genug“ usw. bedeutet
oder zur Bildung des vollendeten
Aspekts dient, sind die Verben meist
nicht besonders aufgeführt und unter
dem Grundwort aufzusuchen.

nababrać (naba'bratš) *pf.* ④9
hinschmierern; ~ się się be-
schmutzen.

naba|wład (~ba'w'latš) ④1, *pf.*
wład (~w'litš) ④2 (się) (*gen.*)
verursachen, zufügen (beide *acc.*);
~ k-o strachu j-m Furcht ein-
jagen, j-n mit Angst erfüllen; ~

się (*gen.*) sich zuziehen (*acc.*); ~
się strachu e-e Angst ausstehen.

nabiał (na'bial) *m* ①3 Milchpro-

nabić *f.* nabijać. [bukie *n./pl.*]

nabledować (~b'ledo'watš) *się*
pf. ④20 recht viel ausstehen,
viel leiden.

nablegać (~b'le'gatš) ④1, *pf.*

nabiec (na'bieč) ④5 anschwel-
len, anlaufen; (napelnic się) sich
füllen; ~ się się müde laufen.

nabierać (~b'le'ratš) ④1, *pf.*

nabrać (na'bratš) ④24 nehmen;

(przyjmować) annehmen; (po-

chnąć) anschwellen; k-o: aus-

zahlen; (oszukać) betrügen; ~

się czogo et. einsammeln, in

großen Mengen bekommen;

~ się strachu Angst haben;

nabiera się eš sammelt sich an.

nabijać (~bi'jatš) ④1, *pf.* **na-**

bić (na'bitš) ④1 beschlagen, ein-

schlagen; (napelniać) vollfüllen,

vollpflöpfen; strzelbę: laden;

nabić sobie głowę czem się

et. in den Kopf setzen; nabić

k-o j-n durchprügeln.

nabożeństwo (~bože'n'stvo) *n*
②1 Andacht *f*; (w kościele)

Gotteſſdienſt *m*; (nie) mieć -stwo (-stwa) do k-o (fein) großes Zutrauen zu j-m haben; **nica** (ni'itſa) *f* ③9, **niś** (ni'guliſi) *m* ①32¹ Frömm-ler(in); **nośó** (noſi'tſi) *f* ④1 Andacht, Frömmigkeit; **ny** (nū) ⑦1 (-nie) andächtig, fromm.

nabó (na'bu) *m* ①36² Übung *f*, Geſchoß *n*.

nabrac *f*. nabierać.

nabrzoźe (nab'zo'ze) *n* ②16 Uferlandschaft *f*; (u morza) Küſtenland; **ny** (nū) ⑦1 am Ufer (ob. an der Küſte) gelegen; Ufer..., Küſten...

nabrzmiwać (nab'zmi'e'watſi) ⑬1, *pf.* **nabrzeknać** (nab'z'e'knatſi) ⑩2 u. **nabrzmić** (nab'zmi'e'tſi) ⑩18 anlaufen, anſchwellen.

naburmuſzyć (naburmu'ſczytſi) ſie *pf.* ⑩12 ein mürriſches Geſicht machen.

nabytek (nab'utek) *m* ①21^a Erwerbſung *f*; Ankauf.

nabywać (nab'uwatſi) ⑬1, *pf.* **po** u. **nabyć** (nab'utſi) ④1 erwerben, erlangen; (kupować) kaufen.

nabywca (nab'utſa) *m* ③11 Erwerber; Käufer.

nachmu|rzać (nachmu'gatzſi) ⑬1, **rzyć** (z'utſi) *pf.* ⑩12 (ſie ſich) umwölken; (o człowieku) ein düſteres Geſicht machen.

nachodzić (nach'o'dzi'tſi) ⑩7, *pf.* **najść** (najſi'tſi) ⑩4¹: ~ k-o i-n überlaufen; nachodzić ſie ſich müde gehen; viel herumgehen.

nachyllać (nach'yllatſi) ⑬1, *pf.* **yllć** (yllitſi) ⑩3 neigen, beugen.

naciąg *f*. nacinać.

naciągac (naci'og'gatſi) ⑬1, *pf.* **naciagnąć** (nagitſi) ⑩2 ziehen, (ein)ſaugen; (wziwac) anziehen, anlegen; zegar: auf-

ziehen; ~ k-o i-n zum beſten haben; ~ k-o na co et. von j-m erpreſſen.

naciągłany (naga'nū) ⑦1, **nięty** (ni'ę'tū) ⑦7 gezwungen, geſünſtelt, unnatürlich.

naciek (na'tſiek) *m* ①13 Tropfſtein; **z** Infiltra't *n*; **owy** (o'wū) ⑦1 Tropf...; Infiltra't...

nacierać (naci'e'ratſi) ⑬1, *pf.* **natrzeć** (nat'etſetſi) ⑨25 (ſtarf) reiben; (czem) einreiben (mit *dat.*); (na k-o) (uderzać) angreifen (*acc.*); loſtſtürmen (auf *acc.*); (dokuczać) zuſetzen (*dat.*).

nacinać (naci'i'natſi) ⑬1, *pf.* **naciąg** (naci'og'gatſi) ⑨21 anſchneiden; (seinac) fällen, hauen. **nacisk** (naci'ſkiſk) *m* ①13 Druck; (nagniotek) Hühnerauge *n*.

nacis|kać (naci'i'kfatſi) ⑬1, *pf.* **nać** (nactſi) ⑩2 drücken; (wyciskać) preſſen; (rzucac) werfen; (na *acc.*) e-n Druck ausüben (auf *acc.*), bedrängen (*acc.*); ~ ſie ſich drängen.

naczczo (naci'czczo) nüchtern, mit leerem Magen.

naczekać (naci'ce'katſi) ſie *pf.* ⑬1 lange warten.

naczel|nictwo (naci'cel'ni'ctwo) *n* ②1 Vorſtand *m*, Direktion *f*; **nik** (naci'ce'lnik) *m* ①14 Vorſtand, Direktor; **ny** (nū) ⑦1 Ober...; (główny) Haupt...

naczołek (naci'czo'lel) *m* ①21^b Stirnbinde *f*; (~ dachu) Giebel.

naczy|nie (naci'czy'nje) *n* ②13 Geſchirr; (a. Anat.) Geſäß; (narzędzie) Werkzeug; **niowy** (ni'o'wū) ⑦1 Geſäß...

naczyścić (naci'czy'ſi'tſi'tſi) ſie *pf.* ⑩9 ſich müde reinigen.

naczytać (naci'tatſi) ſie *pf.* ⑬1 (*gen.*) ſich ſatt leſen (an *dat.*).

nad (nad) (wo? *instr.*; wohin? *acc.*) über (*dat.* u. *acc.*); (przy nazwach

rzek) an (*dat.*); ~ rzeką am
Flusse; ~ grobem am Grabe;
~ ranem gegen Morgen; (beim
empr.) als; kochać ~ życie
mehr als sein Leben lieben.

nad... in Bsgn mit Subst. oft:

Ober...; mit Verben: ein wenig.

nadać f. nadawać. [ter(hin).]

nadal (na'dali) ferner(hin), wei-

nadar|emny (~dars'mnū) ⑦1

(-nie) vergeblich; ~mo (~da'r-
mo) vergeblich, umsonst.

nadarzać (~da'żatʃi) ⑬1, *pf.*

nadarzyć (~dūtʃi) ⑬12 (k-u co)
vermitteln (i-m et.); ~ się się
barbieten, sich ereignen.

nadawać (~da'matʃi) ⑬3, *pf.*

nadać (na'datʃi) ⑬2 (k-u co)
verleihen, geben (i-m et.);
(naniósć) herbeibringen; list:
aufgeben; ~ się (do *gen.*) passen
(zu *dat.*).

nadaw|ca (~da'ftʃa) *m* ③11 Ver-
leiher; (listu etc.) Aufgeber;
~czy (~tʃu) ⑦4 Verleihungs...;
(recepis etc.) Aufgabe...; ~czyni
(~tʃu'ni) *f* ③10 Verleiherin;
Aufgeberin.

nadać f. nadywać.

nadażyć (~dʒ'żūtʃi) *pf.* ⑬12
et. zu tun imstande sein; ~ k-u
za kim gleichen Schritt mit j-m
halten.

nad|bałtycki (nadbaltu'tʃli) ⑦9

an der Ostsee gelegen, Ostsee...

nad|blić (na'dbliʃti) *pf.* ⑩1 ein
wenig zerschlagen.

nad|bliec (na'dblietʃi) *pf.* ⑩5 her-
beilaufen, herbeieilen.

nadbity (~bli'tū) ⑦7 angeschla-
gen. [Überschuß.]

nad|bór (na'dbūr) *m* ①26¹

nad|brzeże (~bʒe'ʒe) *n* ②16
Uferland; (nadmorze) Küsten-
strich *m*; ~brzeżny (~nū) ⑦1 am
Ufer (ob. an der Küste) gelegen.

nadbudówka (~budu'fka) *f* ③4²

Oberbau *m*.

nad|butwiały (~bntwia'łū) ⑦6
angefault, morsch.

nad|chodzić (~cho'dʃitʃi) ⑬7,

pf. **nadejść** (na'dejʃitʃi) ⑬4²
(an)kommen; (o listach etc.) ein-
laufen.

nad|ciągać (nattʃi'gʌtʃi) ⑬1,

pf. ~ciągnąć (~nʒitʃi) ⑩2 heran-
ziehen, heranrücken; (zblizać się)
nahen.

nad|cinać (~tʃi'i'natʃi) ⑬1, *pf.*

~ciąć (na'tʃi'ʒtʃi) ⑨21 an-
schneiden.

nad|człowiek (~tʃłō'miēf) *m*

①43 Übermensch.

nad|datek (nabda'teʃ) *m* ①21¹

Zugabe *f*, Überzahlung *f*.

nad|dzierać (naddʃie'ratʃi) ⑬1,

pf. **nade|drzeć** (nade'bʒetʃi)
⑨25 anreißen; ein Stückchen
von et. abreißen.

nade|brać (nade'bratʃi) *pf.* ⑨24

e-n Teil von et. nehmen.

nadejść f. nadchodzić.

nadeptać (~de'ptatʃi) *pf.* ⑩11

(co, na *acc.*) treten (auf *acc.*).

nader (na'der) sehr, überaus.

nade|rwać f. nadrywać.

nade|rznąć f. nadrzynać.

nade|śtać f. nadsyćać.

nad|etatowy (nadetato'wū) ⑦1

überzählig. [über alles.]

nade|wszystko (nadeʃʃu'ʃtʃto)

nad|ętość (nadʒ'toʃitʃi) *f* ④1 Auf-

geblasenheit; *fig.* Schmulst *m*;

~ty (~tū) ⑦7 (-to) aufgeblasen;

fig. stolz; (o stylu) schwülstig.

nad|ginać (~gʃi'natʃi) ⑬1, *pf.*

~głąć (na'dgʌtʃi) ⑨21¹ ein

wenig beugen ob. krümmen.

nad|glądać (~głi'ʒatʃi) ⑬1 be-

auffichtigen. [anfaulen.]

nad|gnić (na'dgnitʃi) *pf.* ⑩1

nad|graniczny (~gran'i'tʃnū)

⑦1 Grenz...

nad|gryzać (~grū'fatʃi) ⑬1, *pf.*

~gryźć (na'dgrūʃitʃi) ⑨4 an-

beißen.

Wgl. auch die Bemerkung zu na und nad

nad|jeżdżać (nadje'ǫbǫatʃi) ⑬1, pf. **~jechać** (nie'chatʃi) ⑬5 ankommen; (wozom) angefahren, (konno) angeritten kommen.

nad|kaśić (natǫ'ǫitʃi) pf. ⑫8 anbeißen.

nad|kładać (natʃa'batʃi) ⑬1, pf. **~łożyć** (nadlo'ǫtʃi) ⑫12 zulegen, hinzufügen.

nad|latywać (nadlatu'watʃi) ⑬4, pf. **~lecieć** (nie'tʃietʃi) ⑫16 herbeifliegen, herangeflogen kommen; (o człowieku) herbeilaufen.

nad|liczbowy (nitʃbo'wū) ⑦1 überzählig.

nad|ludzki (lud'tʃi) ⑦9 (-ko) übermenschlich.

nad|łamywać (lamu'watʃi) ⑬1, pf. **~łamać** (la'matʃi) ⑫4 anbrechen.

nad|łożyć f. nadkładać.

nad|tubać (dłu'batʃi) pf. ⑫4 aushöhlen; ~ się (koło gen.) sich müde arbeiten (an dat.).

nad|miar (na'dm'ar) m ①8 Übermaß n, überschuß.

nad|mieniać (mie'niatʃi) ⑬1, pf. **~mienić** (nitʃi) ⑫1 bemerken, erwähnen.

nad|mierny (mie'rniū) ⑦1 (-nie) übermäßig. [wenig naß.]

nad|mokty (mo'ktū) ⑦6 ein/

nad|morski (mo'rʃi) ⑦9 an der See gelegen; See...; **~morze** (mo'ʒe) n ⑫14 Meeresküste f, Küstenstrich m.

nadmuchać (dmu'chatʃi) pf. ⑬1 blasen; aufblasen.

nadob|ność (dobno'ʃitʃi) f ④1 Anmut; **~ny** (niū) ⑦1 (-nie) anmutig, hübsch.

nad|obowiązkowy (obow'ǫbʃo'wū) ⑦1 (-wo) unobligat.

nadół (na'du) herunter.

nad|palać (natpa'latʃi) ⑬1, pf. **~palić** (nitʃi) anbrennen.

nad|pijać (pli'jatʃi) ⑬1, pf.

~pić (na'tplitʃi) ⑫1 ein wenig abtrinken, nippen.

nad|piłować (pilo'watʃi) pf. ⑫20 anfeilen.

nad|płacać (pła'tʃatʃi) ⑬1, pf. **~płacić** (tʃitʃi) ⑫5 überzahlen.

nad|pływać (plū'watʃi) ⑬1, pf. **~płynąć** (nʊtʃi) ⑫1 herbeischwimmen; (o okręcie) ankommen. [①14 Oberleutnant.]

nad|porucznik (poru'tʃi) m }

nad|programowy (programo'wū) ⑦1 (-wo) außer dem Programm.

nad|pruwać (pru'watʃi) ⑬1, pf. **~pruć** (na'tprutʃi) ⑫5 ein wenig auftrennen.

nad|przyrodzony (pʃi'rodʃo'niū) ⑦1 übernatürlich.

nad|psuwać (pʃu'watʃi) ⑬1, pf. **~psuć** (na'tpʃutʃi) ⑫3 ein wenig verderben; ~ się zu verderben beginnen.

nad|rabiać (nabra'batʃi) ⑬1, pf. **~robić** (ro'bitʃi) ⑫2' (durch Arbeit) einholen; nachholen; fig. ~ czem się durch et. zu helfen wissen; ~ miną gute Miene zum bösen Spiel machen.

nad|radea (ra'tʃa) m ③11 Derrat. [Traßen; zertraßen.]

nadrapać (dra'patʃi) pf. ⑫4 viel/

nad|rastać (ra'ʃtatʃi) ⑬1, pf. **~rosnąć** (ro'ʃnʊtʃi) ⑫2 herantwachsen.

nad|rąbywać (rūmbū'watʃi) ⑬3, pf. **~rąbać** (rūm'batʃi) ⑫4 anhanen.

nad|reński (re'niʃi) ⑦9 am Rhein gelegen; Rhein...

nadręczyć (drę'tʃi) pf. ⑫12 (się się) quälen, plagen.

nad|robić f. nadrabiać.

nad|rosnąć f. nadrastac.

nad|rywać (nadru'watʃi) ⑬1, pf. **nad|rwać** (de'rwatʃi) ③22 anreißen; k-o: schwächen.

nad|rzeczny (ˈnɔʂɛʦny) ⑦ 1 am
Flusse gelegen.

nadrzeć f. nadzierać.

nad|rzędny (ˈnɔʂɛdnɨ) ⑦ 1 über-
geordnet, höher.

nad|rzynać (nadʒuˈnatɕi) ⑬ 1,
pf. **nade|rznąć** (ˈnɔʂɛrʒnɔʦɨ) ⑩ 2
anschnitten.

nad|skakiwać (nadɕkakiˈwatɕi)
⑬ 3, pf. **ˈskoczyć** (ˈskɔʦɔʦɨ) ⑩ 12
herbeispringen, herbei-
eilen; **ˈskakiwać** k-u j-m den
Fof machen; sich bei j-m ein-
zufachmeicheln suchen.

nad|stuchiwać (ˈnadɕtuchiˈwatɕi)
⑬ 3, pf. **ˈstuchać** (ˈstuchacɕi)
⑬ 1 horchen.

nad|spodzi(ew)any (ˈnadɕpɔdʑi-
ˈewani) ⑦ 1 (-nie) unberhofft.

nad|stawiać (ˈnadɕstawiacɕi) ⑬ 1,
pf. **ˈstawić** (ˈstavitɕi) ⑩ 2 hin-
halten; wagen; ~ sieg sich vor-
drängen.

nad|syłać (nadɕuˈlatɕi) ⑬ 1, pf.
nade|śłać (ˈnadeɕɕlatɕi) ⑩ 8 (zu-
über-)senden, schicken.

nad|szarpać (ˈnadɕɕarpatɕi) ⑩ 4,
pf. **ˈszarpnąć** (ˈɕarpnɔʦɨ) ⑩ 2
(gen.) schwächen (acc.), verrin-
gern (acc.).

nad|szedł (naˈtɕɕedɫ) etc. f.
nadejść. [pf. ⑩ 20 anstücken.]

nad|sztukować (ˈnadɕɕtukɔˈwatɕi)
nadto (naˈtto) überdies; (za wiele)
zuviel; (bardzo) sehr, recht.

nad|ożycie (ˈnadɔʒɨˈtɕie) n ② 13
Mißbrauch m. [schwächen.]

nad|wątlić (ˈnadɔˈwtɕitɕi) pf. ⑩ 3

nad|wergzać (ˈnadɔˈwɛrʒacɕi) ⑬ 1,
pf. **ˈwergzyć** (ˈwɛrʒɨ) ⑩ 12
(be)schädigen, verlegen.

nad|wichnić (ˈnadɔˈvɕinɨ) pf.
⑩ 2 ausreden, verrenken.

nad|wiślański (ˈnadɔˈvɕislanski) ⑦ 9
an der Weichsel gelegen,
Weichsel...

nad|wodny (ˈnadɔˈvɔdnɨ) ⑦ 1 am
Wasser gelegen, Wasser...

nadworny (ˈnadɔˈvɔrni) ⑦ 1 Fof...

nad|wyżka (ˈnadɔˈvɕɕka) f ③ 4²
Überfluß m.

nadybać (ˈnɔduˈbatɕi) pf. ⑩ 4 (zu-
fällig) antreffen, finden.

nadymać (ˈnɔduˈmatɕi) ⑬ 1, pf.

nadać (naˈdɔʦɨ) ⑨ 12 auf-
blasen; fig. ~ sieg stolz tun.

nadymić (ˈnɔduˈmɨtɕi) pf. ⑩ 2 viel
Rauch machen; nadymito sieg
es hat stark geraucht.

nadziewać (ˈnadɕɕieˈwatɕi) ⑬ 1, pf.

nadziać (naˈʒɨacɕi) ⑩ 17 füllen;
~ na co an et. (an)steden.

nadzieja (ˈnadɕɕieˈja) f ③ 7 Hoff-
nung. [überirdisch.]

nad|ziemski (ˈnadɕɕieˈmɕki) ⑦ 9

nadzierać (ˈnadɕɕieˈratɕi) ⑬ 1, pf.

nadrzeć (naˈʒɔʦɨ) ⑨ 25 (recht
viel) zerreißen. [überfichtlich.]

nad|zmysłowy (ˈnadɕmɨɕɫɔˈwɨ)

nadzorca (ˈnadɕɔrʦa) m ③ 11
Aufseher; **ˈczy** (ˈtɕɕu) ⑦ 4

Aufsichtß...; **ˈować** (ˈɔˈwatɕi)
⑩ 20 beaufsichtigen. [nicht f.]

nadzór (naˈʒɔr) m ① 26 Auf-

nadzwyczaj (ˈnadɕɕɔˈvɕaj) außer-
ordentlich, überaus; **ˈny** (ˈnɨ)

(-nie) ungewöhn-
lich, außergewöhnlich.

nadźwigać (ˈnadɕɕɔˈvɨˈgatɕi) sieg
⑩ 1 sich müde tragen; bis zur

Ermüdung tragen.

naf|clany (ˈnafɕɕɫani) ⑦ 1

Naphtha...; **ˈclarz** (naˈftɕɕɫarɕ)
m ① 33 Naphthagrubenbesitzer;

(kupiec) Naphthahändler; **ˈta**
(ˈta) f ③ 2² Naphtha n, Petro-

leum n; **ˈtowy** (ˈtoˈwɨ) ⑦ 1
Naphtha... [belästigen.]

nagabywać (ˈnagaɔˈbɨˈwatɕi) ⑬ 4

nagadać (ˈnagaˈdatɕi) pf. ⑩ 1 viel
reden od. erzählen; ~ na k-o

über j-n klagen; ~ sieg sich satt
reden.

nagan|a (ˈnagaˈna) f ③ 1 Tabel
m, Berweiß m; **ˈny** (ˈnɔˈnnɨ)

⑦ 1 (-nie) tadelhaft.

naganiać (naga'niatʃi) ⑬1, *pf.*
nagonić (ˌgo'niʃi) ⑬1 *zusammen-*
treiben; nagonić się *viel*
herumrennen.
nagarbować (ˌgarbo'watʃi) *pf.*
 ⑩20: ~ skóre k-u j-n *tüchtig*
durchprügeln. [Blosk.]
nagi (na'gii) ⑦10 (-go) *nadt.*
naginać (ˌgłi'natʃi) ⑬1, *pf.* **na-**
glać (na'głatʃi) ⑩21 *biegen,*
beugen; ~ do (*gen.*) *anleiten,*
anhalten zu (dat.); ~ się do
(gen.) sich anpassen (dat.).
nagiący (ˌgłi'gʲi) ⑦2 *brin-*
gend; wniosek *m* ~ *Dringlich-*
keitsantrag.
nagle (na'glɛ) *plötzlich, auf ein-*
mal; (prędko) *schnell, rasch.*
naglić (ˌgłi'liʃi) ⑩3 (k-o *do gen.*)
drängen (j-n zu dat.); antrei-
ben; czas nagli *die Zeit drängt.*
nagłość (na'głɔʃi) *f* ④1
Dringlichkeit; (szybkość) *Eile.*
nagłośnia (nagł'oʃ'nia) *f* ③6³
Stimmband n.
nagłówek (ˌgłu'wek) *m* ①21^{1b}
Titel, Aufschrift f; Kapitäl n.
nagły (na'głɨ) ⑦6 (-głɛ) *plöz-*
lich; (pilny) *bringend*; wniosek
m ~ *Dringlichkeitsantrag.*
nagminny (ˌgmi'nnɨ) ⑦1 (-nie)
epide'misch.
nagnać (na'gnatʃi) *pf.* ⑬1: ~ k-u
strachu j-m Furcht einjagen;
 ~ się *viel herumrennen.*
nagniatąć (ˌgna'iatʃi) ⑬1, *pf.*
nagnieść (na'gnieʃi) ⑩7
(stark) (ab)drüden.
nagniewać (ˌgnie'watʃi) *się pf.*
 ⑬1 (na *acc.*) *sich ärgern (über*
acc.).
nagniot (na'gniɔt) *m* ①3 *Schwiele*
f; nek (ˌgno'tɛk) *m* ①21 *Hüh-*
nerauge n. [Weinſchiene.]
nagolenica (ˌgołɛni'tʃa) *f* ③9)
nagonić *f. naganiać.*
nagość (na'goʃi) *f* ④1 *Nadt-*
heit, Blöße.

nagrać (na'gratʃi) *się pf.* ⑬1
viel (ob. zur Genüge) spielen.
nagradzać (ˌgra'batʃi) ⑬1, *pf.*
nagrodzić (ˌgro'bitʃi) ⑩7 (k-o
za acc.) belohnen (j-n für
acc.); (k-u co) vergelten (j-m
et.); ~ szkodę den Schaden er-
ſetzen; ~ się *sich verlohnen.*
nagrobek (ˌgro'bek) *m* ①21^{1b}
Grabstein, Grabmal n; (napis)
Grabſchrift f; ~ny (ˌnnɨ) ⑦1
Grab... [m, Belohnung.]
nagroda (ˌgro'da) *f* ③2 *Bohnf*
nagryźć (na'grɨʃi) *pf.* ⑩4 (k-o)
viel Kummer bereiten (dat.);
 ~ się *sich kränken ob. abhärmen.*
naharować (ˌharo'watʃi) *się pf.*
 ⑩20 *sich abplagen.*
naigrawać (ˌigra'watʃi) *się* ⑬1
(z gen.) sich lustig machen (über
acc.).
nałwiność (nał'wnoʃi) *f* ④1
Naivität; ~ny (ˌnnɨ) ⑦1 (-nie)
naiv, unbesangen.
najadać (ˌja'batʃi) *się* ⑬1, *pf.*
najeść (na'jeʃi) *się* ⑩3 *sich*
satt essen (czego an et.); ~ się
strachu große Angst ausstehen.
najać *f. najmować.*
najazd (na'jazt) *m* ①16 *Einfall,*
Überfall.
najechać *f. najeżdżać.*
najem (na'jem) *m* ①3 (*gen.*
najmu) Miete f; (dzierżawa)
Pacht f; ~nik (ˌje'muʃi) *m*
 ①14 *Bohnarbeiter, Tagelöh-*
ner; (w złym sensie) Mietling;
 ~ny (ˌnnɨ) ⑦1 *mietbar, Miet...;*
(przekupny) bestechlich.
najeść *f. najadać.*
najeżdca (ˌjeʃtʃa) *m* ③11
[a. najeżdźca (ˌjeʃtʃa)]
Angreifer, Feind.
najeżdżać (ˌjeʃdʃatʃi) ⑬1, *pf.*
najechać (ˌjeʃatʃi) ⑩5 *über-*
fallen; (na co) *hineinfahren*
(in acc.); (na kogo) losfahren
(auf j-n).

najeżyć (ˈjɛʑʲɪt͡ʂɨ) *pf.* ⑫ 12 em-
porsträuben.

najjaśniejszy (najjaʂɨ'nie'jʂɨ) (7) 11: 2 Pan Seine Majestät.

najmą (na'jmɔ) etc. *f.* nająć.

najmować (najmo'watʂɨ) ⑪ 20, *pf.* **nająć** (na'jɔtʂɨ) ⑨ 18' (ver-) mieten; k-o: (ver)binden; ~ się k-u się j-m verbinden.

najpierw (na'pʲierf) zuerst.

najść *f.* nachodzieć.

najwyższy (najwʲ'ʂɨʂɨ) (7) 11 [*sup.* ju wysoki] der höchste; ~ trybunał oberster Gerichtshof.

nakapać (ˈka'patʂɨ) *pf.* ⑩ 4 (hin-) träufeln, bespritzen. [Ausfrag.]

nakaz (na'kaz) *m* ① 3 Befehl.

nakazywać (ˈkazɨ'watʂɨ) ⑬ 2, *pf.* **zwać** (ˈka'ʂatʂɨ) ⑩ 14 (an)be-
fehlen.

nakiwać (ˈki'watʂɨ) *pf.* ⑬ 1: ~ k-u j-m (mit dem Finger) drohen.

nakłać (na'kʲɔtʂɨ) *pf.* ⑨ 20 fluchen.

naklejać (ˈkle'jatʂɨ) ⑬ 1, *pf.*

nakleić (ˈkle'itʂɨ) ⑫ 4 ankle-
ben, aufkleben.

nakład (na'klad) *m* ① 26 (wyda-
tek) Aufwand, Kosten *pl.*, Aus-
lagen *f/pl.*; (~ książki) Verlag;
(wydanie) Auflage *f.*

nakładać (ˈkla'datʂɨ) ⑬ 1, *pf.*

nałożyć (ˈko'kʲɪtʂɨ) ⑫ 12 auf-
legen, anlegen; (ładować) auf-
laden; (dokładać) zulegen; książ-
kę: verlegen.

nakładca (ˈkla'tʂa) *m* ③ 11
Verleger. [lagś...]

nakładowy (ˈdo'wɨ) (7) 1 Ber-)

nakłamać (ˈkla'matʂɨ) *pf.* ⑩ 4
zusammenlügen; ~ się genug
gelogen haben.

nakłaniać (ˈkla'njatʂɨ) ⑬ 1, *pf.*

nakłonić (ˈko'nʲitʂɨ) ④ 1 (k-o
do *gen.*) bewegen (i-n ju *dat.*).

nakłaść (na'klaʂɨtʂɨ) *pf.* ⑨ 8 (viel)
auflegen, aufladen.

nakoniec (nafo'nʲotʂɨ) endlich,
schließlich.

nakrajać (ˈkra'jatʂɨ) ⑩ 16, *pf.*
~kroić (ˈkro'itʂɨ) ⑫ 4' (co) an-
schneiden; (czego) schneiden.

nakraplać (ˈkra'pʲatʂɨ) ⑬ 1, *pf.* ~
kropić (ˈkro'pʲitʂɨ) ⑫ 2 bespren-
gen, sprenkeln. [felig, schedig.]

nakrapiany (ˈpla'nɨ) (7) 1 spren-)

nakraść (na'kraʂɨtʂɨ) *pf.* ⑩ 8
(*gen.*) (viel) zusammenstehlen.
nakreślać (ˈkre'ʂɨlatʂɨ) ⑬ 1,
pf. **~ić** (ˈkʲitʂɨ) ⑫ 3 zeichnen;
(naznaczać) bezeichnen, aufstrei-
chen; (opisać) schildern.

nakręcać (ˈkrɨ'tʂatʂɨ) ⑬ 1, *pf.*
~cić (ˈʂɨtʂɨ) ⑫ 5 drehen, wen-
den; zegar: aufziehen.

nakruszyć (ˈkrʲu'ʂɨtʂɨ) *pf.* ⑫ 12
zerbröckeln, zerkrümeln; (czego
do *gen.*) eiubrodern (et. in *acc.*).

nakrycie (ˈkrʲitʂɨ) *n* ② 13 (~
stolu) Tisch-)Decken; (ręcz do
nakrywania) Decke *f.*; ~ głowy
Kopfbedeckung *f.*; (przy stole)
Gebet, Kuvvert.

nakrywać (ˈwatʂɨ) ⑬ 1, *pf.* **~ć**
(na'krʲitʂɨ) ⑩ 2 (be-, zu-)decken;
(~ do stolu) den Tisch decken;
~ się sich zudecken.

nakryw(k)a (ˈkrʲu'wa, ˈkrʲu'ʂa) *f*
③ 1 (③ 4²) Deckel *m.*

nakrzyżować (ˈkʂɨ'ʂɨʂɨtʂɨ) *pf.*
⑫ 19 (na k-o) j-n ausschelten;
~ się sich satt schreiben.

nakształt (na'ʂɨʂtat) (*gen.*) nach
Art (*gen.*), wie.

nakupywać (ˈkupʲu'watʂɨ) ⑬ 4,
pf. **~ić** (ˈku'pʲitʂɨ) ⑫ 2 (*gen.*)
(viel) ein-, zusammen-käufen.

nalac *f.* nalewać.

nalatać (ˈla'tatʂɨ) ⑬ 1, *pf.* ~
locić (ˈle'ʂɨtʂɨ) ⑫ 16 zu-
sammenfliegen; ~ się sich mü-
de laufen.

nalociałość (ˈleʂɨ'a'loʂɨtʂɨ) *f*
④ 1 Anflug *m.*: (coś obcego) et.
Fremdartiges *n.*

nalegać (na'le'gatſi) ⑬1 (na co) bringen (anf *acc.*); (na k-o) bringen (in *acc.*), bringend bitten (um *acc.*).

nalepliac (˘le'piatſi) ⑬1, *pf.* ˘lic (˘piitſi) ⑬2 (an- od. auf-) kleben.

nalepka (˘ka) *f* ③4² Anklebezettel *m*; (˘ na czem) Etifette *f*.

naleśnik (˘le'ſinik) *m* ①13² Pfannkuchen.

nalewać (˘le'watſi) ⑬1, *pf.* **nalać** (na'latſi) ⑬17 eingießen, einschenken; (wylać) (aus-)schütten; ~ się austrinnen; (o człowieku) sich betrinken.

nalewka (˘le'ſka) *f* ③4² Aufguß *m*; (napój) Obstbranntwein *m*; Viför *m*.

należeć¹ (˘le'getſi) ⑬19 gehö- ren (do *gen.* j-m); (mieć udział w czem) angehören (*dat.*); (być czymś prawem) gebühren, zukommen; ~ ży eś paſt; eś ge- ziemt; ~ ży mit *inf.* man ſoll, man muß; (obchodzi k-o) eś geht an (*acc.*). [gelegen haben.]

należeć² (˘) ſię *pf.* ⑬19 genug

należ|ność (˘le'noſtſi) *f* ④1, ˘ytość (˘ju'toſtſi) *f* ④1 Gebüh- r; ˘ny (˘nu) ⑦1, ˘yty (˘ju'tu) ⑦7 (-ycie) gebührend, gehörig. [zählen.]

naliczyć (˘li'tſitſi) *pf.* ⑬12

nalot (na'lot) *m* ①3 Anflug.

naładować (˘lado'watſi) *pf.* ⑬20 aufladen.

nałapać (˘la'patſi) *pf.* ⑬4 (*gen.*) (in Menge) (ein)fangen.

nałazić (˘la'ſiitſi) ⑬10 getrock- nen; ~ się ſich müde ge- hen; viel herumgehen.

nałgać (na'lgatſi) *pf.* ⑨23 (zusam- men)lügen. [Gewohnheitſ...]

nałogowy (˘logo'wu) ⑦1 (-wo)

nałożnica (˘loſni'tſa) *f* ③9 Rebſweib *n*.

nałożyć *f.* nakładać.

nałóg (na'luſ) *m* ①13 (üb- le) Gewohnheit *f*; Vaſter *n*.

nam (nam) *f.* ja.

namacać (nama'tſatſi) *pf.* ⑬1 erfühlen, (durch Herumfühlen) finden; *fig.* ertappen.

namacalny (˘tſa'lnu) ⑦1 (-nie) greifbar, deutlich.

na|maczać (˘ma'tſhatſi) ⑬1, *pf.* ˘moczyć (˘mo'tſchütſi) ⑬12 einweichen, einwässern.

na|makać (˘ma'katſi) ⑬1, *pf.* ˘moknąć (˘mo'ngtſi) ⑩4 naß werden.

namarszcz|ać (˘ma'rschtſhatſi) ⑬1, *pf.* ˘yc (˘ſchtſchütſi) ⑬12 mit Runzeln bedecken; ~ się die Stirn runzeln.

na|maszczać (˘ma'ſchtſhatſi) ⑬1, *pf.* ˘maścić (˘maſtſitſi) ⑬9 einfetten; (maścią) einſalben; ~ k-o j-m die letzte Wlung erteilen; ~ k-o na króla j-n zum Könige ſalben.

na|mawiać (˘ma'wiatſi) ⑬1, *pf.* ˘mówić (˘mu'wiitſi) ⑬2 (k-o do *gen.*) bereden, (do złego) ver- führen, verleiten (j-n zu *dat.*).

naml (na'mli) *f.* ja.

namie|st|nictwo (˘mieſtni'tſ- two) *n* ②1 Statthalterei *f*; ˘nik (˘mie'ſtnik) *m* ①14 Statt-

halter; (zastępca) Stellvertreter; ˘nikowa (˘niko'wa) *f* ⑦20 Ge- mahlin deſ Statthalters; ˘nikowski (˘ko'ſſi) ⑦9 Statt-

halter... [(hinein)mischen.]

namiesz|ać (˘mie'ſhatſi) *pf.* ⑬1

namie|t|ność (˘mie'tnoſtſi) *f* ④1 Leidenschaft; ˘ny (˘nu) ⑦1 (-nie) leidenschaftlich.

namlot (na'mlot) *m* ①10¹ Zelt *n*.

namłócić (˘mlu'tſitſi) *pf.* ⑬5 ausdreschen.

namnożyć (˘mno'gütſi) *pf.* ⑬12 ſehr vermehren; ~ się ſich (an-) häufen.

namoczyć *f.* namaczać.

☛ Vgl. auch die Bemerkung zu na.

namoknąć f. namakać.

namotać (ˈmo'tatʃi) pf. ⑬1 auf-
haspeln, aufwickeln.

namowa (ˈmo'wa) f. ⑤1 Über-
redung, Antrieb m.

namozollé (ˈmoʒo'watʃi) się pf.
⑫3 sich abplagen.

namówié f. namawiać.

namuliáć (ˈmu'liatʃi) ⑬1, pf.
~lé (ˈliatʃi) ⑫3 verschlammen;
Sand ablagern.

namullisty (ˈmi'stʲu) ⑦7 ver-
schlammt.

namuł (na'muł) m ①3 Schlamm,
abgelagerter Sand.

namydliáć (ˈmʲu'dʲiatʃi) ⑬1, pf.
~lé (ˈliatʃi) ⑫3 einseifen, mit
Seife einschmierern.

namysł (na'mysł) m ①3 Über-
legung f.

namysliáć (ˈmʲu'sʲliatʃi) się ⑬1,
pf. ~lé (ˈliatʃi) się ⑫3 (nad
instr.) überlegen, erwägen.

nanosić (ˈno'sʲiatʃi) ⑫8, pf. **na-
nieść** (na'niesʲtʃi) ⑨2 herbei-
tragen, herbeischaffen; (o wo-
dzie) anschwemmen.

nanudzić (ˈnu'dʲiʃtʃi) pf. ⑫7
(sich) recht viel langweilen.

naobiecywać (ˈobʲieʃʲu'watʃi)
pf. ⑬4 (gen.) (viel) versprechen
(acc.). [(gen.) abschwören (acc.).]

naobierać (ˈobʲie'ratʃi) pf. ⑬1

naoczny (ˈo'tʃɔnʲu) ⑦1 (-nie)
augenscheinlich; ~ świadek m
Augenzeuge.

naokóło (ˈo'ɫo'ɫo), **oól** (ˈo'ɫul)
ringsherum; (mit gen.) um (acc.)
herum.

naopak (ˈo'paʃ) verkehrt.

naopowiadać (ˈo'povʲia'batʃi) pf.
⑬1 (recht viel) erzählen.

naostatek (ˈnoʃta'teʃ) zum
Schluß, schließlich.

napad (na'pat) m ①6 Überfall;
(~ choroby etc.) Anfall.

napadać (ˈpa'batʃi) ⑬1, pf. **na-
paść** (na'paʃtʃi) ⑩9 ([na]

acc.) überfallen (acc.); über
(acc.) herfallen; (o chorobie etc.)
anfallen, befallen; (o śniegu
etc.) in Menge fallen.

napajać (ˈpa'jatʃi) ⑬1, pf. ~
polé ⑫4¹ (ˈpo'litʃi) (k-o) zu
trinken geben (dat.); tränken
(acc.); (napętniać) erfüllen.

napakować (ˈpaʃo'watʃi) pf. ⑩20
vollpaden, vollstopfen; ~ się
sich vollstopfen; (naleźć) hinein-
kommen, sich hineindrängen.

napalić (ˈpa'liatʃi) pf. ⑫3 (gut)
einheizen; (spalić) verbrennen;
~ się geheißt werden; ~ (tyto-
niu) (voll)rauchen.

naparstleć (ˈpa'rʃtɛʃ) m ①21¹b
Fingerhut; ~ **kowaty** (ˈkova'tu)
⑫7 (-to) fingerhutförmig; ~
nica (ˈni'tʃa) f ③9 ♀ Finger-
hut m.

naparzyć (ˈpa'gʲitʃi) pf. ⑫12
brühen; herbatę: aufgießen.

napaskudzić (ˈpaʃku'dʲiʃtʃi) pf.
⑫7 Unordnung machen, be-
schmutzen.

napastliwy (ˈpaʃtʲli'wu) ⑦1
(-wie) zudringlich, auffällig; ~
nik (ˈpa'ʃtʲniʃ) m ①14 zudring-
licher Mensch; Angreifer; ~
lować (ˈlo'watʃi) ⑩20 über-
fallen, angreifen; (nagabywać)
quälen, beunruhigen.

napaść¹ (na'paʃtʃi) f ④1 Über-
fall m; (nieustuszny zarzut) unbe-
rechtigter Vorwurf m.

napaść² f. napadać.

napatrzeć (ˈpa'tʃtʲitʃi) się pf.
⑫12 viel sehen; sich satt sehen
(an dat.).

napawać (ˈpa'watʃi) ⑬1 (sich
sich) füllen, sättigen; ~ k-o
czem j-n mit et. erfüllen, j-m
et. einflößen.

napchać f. napychać.

napętniać (ˈpe'niatʃi) ⑩1, pf.
~lé (ˈliatʃi) ⑫1¹ (ani, er, voll-)
füllen (czem mit dat.).

naperzyć (nape'gütʃi) się *pf.* ⑫12 sich aufblähen. [nimmt.]
napewno (npe'wuo) sicher, be-
napędzać (npę'dʃatʃi) ⑬1, *pf.*
 ~dzić (ndʃi'tʃi) ⑫7 (her)an-
 treiben, hineintreiben; (*gen.*)
 zusammentreiben (*acc.*); ~ k-u
 strachu j-m Furcht einjagen.
napinać (npi'natʃi) ⑬1, *pf.*
napięć (na'pię'tʃi) ⑨21' an- (od.
 auf-)spannen; (rozpocząć) an-
 fangen, einleiten.
napić (na'piitʃi) się *pf.* ⑩1 (*gen.*)
 trinken (*acc.*).
napiekać (npi'e'fatʃi) ⑬1, *pf.* **na-
 piec** (na'pietʃi) ⑨13 (*gen.*) (viel)
 baden (*acc.*); ~ się (vor Hitze)
 tüchtig braten.
napieprzyć (npi'e'pʃčütʃi) *pf.*
 ⑫12 stark pfeffern; *fig.* ~ k-u
 j-m viel Ärger bereiten.
napierać (npi'e'ratʃi) ⑬1, *pf.* ~
przeć (na'pʃčotʃi) ⑨25 (na *acc.*)
 drängen, bedrängen (*acc.*); (na
 k-o) dringen (in *acc.*); ~ się
 (czego) durchaus (od. dringlich)
 begehren (*acc.*).
napierśnik (npi'e'rʃinik) *m* ①13²
 Brustspanzer; ♂ Bohrbett *n.*
napieścić (npi'e'ʃi'čii'tʃi) się *pf.*
 ⑫9 (z *instr.*) viel lieblosen (*acc.*);
 (czem) sich ergößen (an *dat.*).
napięcie (npi'ę'tʃie) *n* ②13 An-
 spannen; *fig.* Spannung *f.*
 Stärke *f.*; z ~m mit Spannung.
napiętek (npi'ę'tek) *m* ①21^{1b}
 Spade *f.* [anseilen.]
napiłować (npiło'watʃi) *pf.* ⑩20
napis (na'pitiʃ) *m* ①3 Aufschrift
f., Inschrift *f.*; (tytuł) Titel.
napisac (npi'i'fatʃi) *pf.* ⑩10
 (auf)schreiben; książkę: ver-
 fassen.
napiłtek (npi'i'tek) *m* ①21^{1a}
 Trank; ~wek (nwek) *m* ①21^{1a}
 Trinkgeld *n.*
naplatać (npla'tatʃi) ⑬1, *pf.*
 ~pleść (na'plie'ʃi'tʃi) ⑬7¹ flech-

ten; (~pleść) (viel) zusammen-
 schweben.

naplwać (npl'u'watʃi) ⑬1, *pf.*
napluć (na'plu'tʃi) ⑩3 u. **na-
 plwać** (na'plu'watʃi) ⑬1 an-
 speien, anspuhen; ~ k-u w twarz
 j-m ins Gesicht spucken; nie
 dać sobie ~ w kaszę sein An-
 sehen zu behaupten wissen.
napłakać (npla'fatʃi) się *pf.*
 ⑩5 (sich satt) weinen.
napłatać (npla'tatʃi) *pf.* ⑬1
 niederhauen; ~ figlów viel
 Streiche machen.
napłodzić (npl'o'dʃi'tʃi) *pf.* ⑫7
 (*gen.*) zeugen (*acc.*).
napływać (nplu'watʃi) ⑬1, *pf.*
napłynąć (nplu'ngtʃi) ⑩1 (her-
 an)fließen, strömen, ankommen.
napływ (na'pluʃ) *m* ①3 Zufluß;
 ~owy (nwo'wu) ⑦1 ange-
 schwemmt; (obzy) fremd, zu-
 sammengeströmt.
napoczynac (npo'tʃu'natʃi), *pf.*
napoczęć (npo'tʃčotʃi) ⑨20¹
napolić *f.* napajać. [aufsaugen.]
napokutować (npo'to'watʃi)
 się *pf.* ⑩20 lange büßen.
napoty (npo'tn) zur Hälfte, halb.
napolminac (npo'mi'natʃi) ⑬1,
pf. ~mnieć (npo'mni'e'tʃi) ⑩11
 ermahnen; (przestrzogać) war-
 nen; ~mniecie (npo'mnie'nie) *n*
 ②13 Ermahnung *f.*
napomykać (npo'mu'fatʃi) ⑬1,
pf. **napomknąć** (npo'mkn'otʃi)
 ⑩2 erwähnen, andeuten.
napoprzek (npo'pʃčotʃ) quer über.
napotykać (npo'tu'fatʃi) ⑬1, *pf.*
napotkać (npo'tkatʃi) ⑬1 sto-
 ßen (auf *acc.*), begegnen (*dat.*).
napowietrzny (napowie'tʃčnu)
 ⑦1 Luft...
napowrót (npo'wrut) zurück.
napozór (npo'sur) scheinbar.
napożyczać (napo'żu'tʃatʃi)
 ⑬1, ~yć (ntʃčütʃi) ⑫12 zusam-
 menborgen.

☛ Vgl. auch die Bemerkung zu na.

- napó]** (na'puj) *m* ①36² Getränk
n, Trauf.
- napór** (˘pur) *m* ①26 Druck.
- napracować** (˘pratʃo'watʃi) *się*
pf. ①20 (viel) arbeiten.
- naprać** (na'pratʃi) (*się*) *pf.* ②24¹
waschen; k-o: tüchtig durch-
hauen.
- napraszać** (˘pra'sʃatʃi) ③1, *pf.*
˘prosić (˘pro'siitʃi) ②8 zusam-
menbitten; (viele Personen)
einladen; ˘praszać *się* *się* auf-
drängen; ˘prosić *się* lange
bitten.
- napraw(k)a** (˘pra'wa, ˘pra'fła)
f ③1 (③4²) Verbesserung.
- naprawiać** (˘watʃi) ③1, *pf.* ˘ić
(˘wiitʃi) ②2 ansbessern, wie-
der gutmachen.
- naprawdę** (˘pra'wɔdɛ) wahrhaftig;
(rzeczywiście) wirklich.
- naprężyć** (˘prɛ'ʒatʃi) ③1, *pf.*
˘yć (˘ʒitʃi) ②12 (an)spannen;
~ *się* *się* spannen, *się* reden.
- naprosić** *f.* napraszać.
- naprowadzać** (˘prowa'dʃatʃi)
③1, *pf.* ˘dzić (˘dʃiitʃi) ②7
(na *acc.*) lenken (auf *acc.*), füh-
ren; (sprowadzać) (in Menge)
bringen. [bestauben.]
- naprószyć** (˘pru'sʃitʃi) *pf.* ②12
- napróžno** (˘pru'ʒno) vergeblich.
- naprzeciw(ko)** (˘psʃe'tʃiif, ˘
tʃiifʃto) gegenüber; (*dat.*) ent-
gegen; ˘legły (˘lie'głũ) ⑦6
(-głe) gegenüberliegend.
- naprzec** *f.* napierać.
- naprzemian** (˘miau'awɛʃɛlnɛ;
˘lagły (˘lie'głũ) ⑦6 (-głe)
wechselständig; *kąty m/pl.* ˘ległe
Wechselwinkel.
- naprzód** (na'psʃut) voran, vor-
aus; (przy wliczaniu) zuerst; ~!
vornwärts!
- naprzykład** (˘psʃu'klat) (abgef.
n. p.) zum Beispiel (abgef. *z. B.*),
beispielsweise.
- naprzykrzać** (˘psʃu'kʃatʃi) ③1, *pf.*
˘yć (˘kʃitʃi) ②12 (*dat.*) belästigen (*acc.*); zu-
bringlich sein.
- napusć** (na'pʃutʃi) *pf.* ①13 (viel)
verderben; ~ k-u krwi i-n sehr
ärgern, aufregen.
- napuch|tość** (˘pu'kʃo'toʃtʃi) *f* ④1
Anschwellung, Geschwulst; ˘ty
(˘tu) ⑦6 (an-, auf-)geschwollen.
- napuszczać** (˘pu'sʃtʃatʃi) ③1,
pf. ˘napuścić (˘pu'siitʃi) ②9
hereinlassen; (czem) anmachen
ob. tränken (mit *dat.*).
- napuszyć** (˘pu'sʃutʃi) *pf.* ②12
(*się* *się*) aufblähen, aufblasen.
- napuszys|tość** (˘ʃu'ʃtoʃtʃi) *f*
④1 Aufgeblasenheit; (stylu)
Schwulst *m*; ˘ty (˘tu) ⑦7 (-to)
aufgebläht, aufgeblasen; (o sty-
lu) schwülstig.
- napuścić** *f.* napuszczać.
- napychać** (˘pu'kʃatʃi) ③1, *pf.*
˘napchać (na'pʃatʃi) ③1 (*się*
się) vollstopfen.
- narachować** (˘raʃo'watʃi) *pf.*
①20 (zusammen)zählen.
- narada** (˘ra'da) *f* ③4² Beratung.
- naradzać** (˘ra'dʃatʃi) *się* ③1,
pf. ˘dzić (˘dʃiitʃi) *się* ②7 *się*
beraten; ~ *się* z kim i-s Rat
einholen.
- naramiennik** (˘ram'ie'nuʃif) *m*
①13² Armspange *f.*
- narastać** (˘ra'ʃtatʃi) ③1, *pf.*
˘narosnąć (˘ro'ʃnɔtʃi) u. ˘naróść
(na'ruʃitʃi) ②10 anwachsen,
zunehmen. [(nagle) plößlich.]
- naraz** (na'raʃ) auf einmal;
- narazać** (˘ra'ʒatʃi) ③1, *pf.* ˘na-
razić (˘ra'ʃiitʃi) ②10 (na *acc.*)
aussetzen, bloßstellen (*dat.*); ~
zdrowie die Gesundheit ge-
fährden; ~ *się* (na *acc.*) *się* aus-
setzen (*dat.*); ~ *się* k-u i-n be-
leibigen, *się* i-n zum Feinde
machen.
- narażenie** (˘raʒe'n'ie) *n* ②3:
z ˘m życia mit Lebensgefähr.

➡ Bgl. auch die Bemerkung zu na.

narciarstwo (nartʃja'rstwo) *n*

②1 Schneeschuhlaufen, Skisport *m*; **narz** (na'rtʃja'šč) *m*

①33 Skiläufer. [Ziſſe *f.*]

narcyz (na'rtʃyć) *m* ①2¹ Narz

nareszcie (nare'ʃtʃe) *adv* endlich

naręczny (nrę'tʃnū) ⑦1 (-nie)

zur Hand gelegen; ~ koń *m* Handpferd *n*.

narkotyk (narko'tūf) *m* ①13²

Narkotikum *n*, Schlafmittel *n*.

narobić (nrɔ'biitʃi) *pf.* ⑫2¹

machen, fertigstellen; (spowodować) bereiten, verursachen.

narodlek (nrɔ'beł) *m* ①21 Völ-

ken *n*, kleines Volk *n*; **owlec**

(~do'wiectʃ) *m* ①37 Rationa-

li'ft; **owomość** (~woʃitʃi) *f* ④1

Rationalität; **owy** (~do'wū)

⑦1 (-wo) national; (ludowy)

völkisch, Volks...; strój *m*

~owy Nationaltracht *f*.

narodzenie (narodʃe'nje) *n* ②13

Geburt *f*; Boże 2 Weihnach-

ten *pl*.

narodzić (nrɔ'bdʃiitʃi) *pf.* ⑫7 ge-

bären, zur Welt bringen; ~ się

geboren werden, zur Welt

kommen; (powstać) entstehen.

narodziny (~bdʃi'nū) *f/pl.* ③1

Geburt *f*. [Wuchs *m.*]

narośl (na'roʃli) *f* ④7 Aus-}

narowić (nrɔ'wilitʃi) ⑫2¹: ~ ko-

nia ein Pferd verderben; ~ się

störriſch werden od. ſein. [riſch.]

narowisty (nrɔ'wilitʃi) ⑦7 stür-}

narozle (nrɔ'ʒe) *n* ②16 Geſt *f*;

~nik (~niſ) *m* ①13³ (dom) Ge-

haus *n*; (kamień) Geſtein; (na

oprawie) Geſtück *n*; ~ny (~nū)

⑦1 Geſt...

naród (na'rut) *m* ①26 Volk *n*,

Ration *f*; (rodzaj) Gattung *f*;

(ciężka) Menge *f* Menſchen.

narócić *v.* narastać.

narów (na'ru) *m* ①26 Unart *f*.

nart (nart) *m* ①10, *m* *pl.* -y

ſki, Schneſchuh.

narumienić (nrumlɛ'niitʃi) się

pf. ⑫1 ſchamrot werden.

naruzlać (nrɔ'ʃatʃi) ⑬1, *pf.*

~yć (~ſtʃitʃi) ⑫12 ſtören, ver-

leſen; (zdradzać) verraten.

narwać (na'rwatʃi) *pf.* ⑨22

pflücken.

narwany (nrwa'nū) ⑦1 über-

ſpannt, ein wenig verrückt.

narybek (nrū'beł) *m* ①21^{1b}

Fiſchbrut *f*; *fig.* Nachwuchs.

narybiać (~biatʃi) ⑬1, *pf.* ~

bić (~bitʃi) ⑫1 e-n Feind mit

Fiſchen beſetzen.

naryczeć (nrɔ'tʃetʃi) się *pf.*

⑫19 (lange) brüllen.

narząd (na'ʒɔt) *m* ①6 Werkzeug

n; (przrząd) Apparat. [lekt *m.*]

narzeczce (~ʒe'tʃe) *n* ②16 Dia-}

narzeczona (~tʃo'na) *f* ⑦1

Braut; ~ony (~nū) *m* ⑦1

Bräutigam *m*; *pl.* ~eni Braut-

paar *n*.

narzekać (~ʒe'fatʃi) ⑬1 (na *acc.*)

ſich beſchweren (über *acc.*).

narzędzie (~ʒɔ'dʃie) *n* ②15

Werkzeug, Gerät; Instrument.

narznięć (na'ʒnɔtʃi) *pf.* ⑩2

ſchneiden.

narzulcać (~ʒu'tʃatʃi) ⑬1, *pf.*

~cić (~tʃiitʃi) ⑫5 (*gen.*) hin-

werfen (*acc.*); (*acc.*) umwerfen,

bewerfen; ~co (się) k-u j-m et.

(ſich j-m) aufdrängen.

narzut (na'ʒut) *m* ①10¹ An-

wurf; ~ka (~ʒu'tʃa) *f* ③4¹

Überwurf *m*; (ubranie) Über-

zieher *m*, Paletot *m*; ~owy (~

to'wū) ⑦1: skala *f* ~owa

nas (naʃ) *f.* ja. [Granitblock *m.*]

nasad (na'ʃat) *m* ①6 Griff;

(u mota) Stiel, Schaft; (u wozu)

Wagengeſtell *n*; ~a (~ʃa'da) *f*

③2 Unterlage, Baſis; ~ka (~

ʃa'tʃa) *f* ③4² Auſſatz *m*; (pu-

łapka) Falle.

nasadzać (~ʃa'dʃatʃi) ⑬1, *pf.*

~dzić (~bdʃiitʃi) ⑫7 (czem) an-

pflanzen (mit *dat.*); (na co) setzen (auf *acc.*); (ozdabiać) besetzen, schmücken.

nasi (na'ʃi) *f.* *nasz.*

nasilać *f.* *nasiewać.*

nasilad (na'ʃlat) *m* ①6 Sitzbad *n*; **~ty** (na'ʃla'diti) ⑦6 bevölkert, volkreich; **~owy** (na'do'wü) ⑦1 Sitz...

nasilać (na'ʃla'tatʃi) ⑬1, *pf.* **~nąć** (na'ngtʃi) ⑩2 (czem) durchtränkt werden (mit *dat.*); (o wodzie) eindringen.

nasiedlać (na'ʃie'di'atʃi) ⑬1, *pf.* **~ić** (na'ʃitʃi) ⑩3 ansiedeln.

nasiedzić (na'ʃie'dʃietʃi) *się* ⑩17 lange sitzen, sich lange aufhalten.

nasiek (na'ʃie'ek) *m* ①13 Knotenstod.

nasiekać (na'ʃie'ekatʃi) *pf.* ⑬1, **nasiec** (na'ʃie'etʃ) *pf.* ⑨13¹ einschneiden, einferben; (*siekać*) (viel) hacken.

nasienie (na'ʃie'nio) *n* ②17¹ Same(n) *m*; **~nolowy** (na'nio'wü) ⑦1 Samen...; **~nnik** (na'ʃie'nnik) *m* ①13² Samengehäuse *n*; **~nny** (na'nü) ⑦1 Samen..., Samen enthaltend.

nasiewać (na'ʃie'watʃi) ⑬1, *pf.* **nasilać** (na'ʃiatʃi) ⑩17 (be)jäen.

nasilać (na'ʃli'atʃi) ⑬1, *pf.* **nasilić** (na'ʃilitʃi) ⑩3 anspannen; *nasilić się* sich sehr anstrengen.

nasilenie (na'ʃie'nio) *n* ②17¹

Spannung *f.* Intensität *f.*

naskakać (na'ʃka'katʃi) *się* *pf.* ⑬1

(viel) herumspringen.

naskarzyć (na'ʃta'rʒütʃi) *pf.* ⑩12 (na k-o przed *instr.*) verklagen (*j-n* bei *dat.*); **~ się** (viel) klagen.

naskórek (na'ʃku'rek) *m* ①21^{1b} Oberhaut *f.*

naskrobać (na'ʃkro'batʃi) *pf.* ⑩4 abschaben; *ciato: fragen.*

nastać *f.* *nasylac.*

nastaniec (na'ʃta'nio'etʃ) *m* ①37¹ Sendling.

nastuchiwać (na'ʃtuchi'watʃi) ⑬3 horchen.

nastugiwać (na'ʃtugi'watʃi) ⑬3 (k-u) dienen (*dat.*).

nasmażać (na'ʃma'ʒatʃi) ⑬1, *pf.* **~yć** (na'ʒütʃi) ⑩12 (*gen.*) (viel) schmoren (*acc.*); *owoc: einjeden.*

naspót (na'ʃpuł) gemeinschaftlich, zusammen.

nasprawiać (na'ʃpra'wi'atʃi) *pf.* ⑩1 (*gen.*) (viel) anschaffen (*acc.*).

nasrożyć (na'ʃro'ʒütʃi) *się* *pf.* ⑩12 zornig werden; ein grimmes Gesicht machen.

nassać (na'ʃʒatʃi) *się* *pf.* ⑨22¹ (*gen.*) (viel) saugen (*acc.*).

nastać¹ (na'ʃtatʃi) *się* *pf.* ⑩14 lange stehen; infolge langen Stehens müde werden.

nastać² *f.* *nastawać.*

nastanie (na'ʃta'nio) *n* ②13 Anbruch *m.* Anfang *m.*

nastarczyć (na'ʃta'rtʃütʃi) *pf.* ⑩12 (*gen.*) in ausreichender Menge liefern (*acc.*); (k-u) gewachsen sein (*dat.*).

nastawiać (na'ʃta'watʃi) ⑩3¹, *pf.* **~ć** (na'ʃtatʃi) ⑩14 anbrechen, beginnen; **~ po kim** folgen (*dat.*); **~ na** (*acc.*) nachstellen (*dat.*); (*napierać*) bestehen (auf *dat.*), verlangen (*acc.*).

nastawiać (na'ʃta'watʃi) ⑩3¹, *pf.* **~ć** (na'ʃtatʃi) ⑩14 anbrechen, beginnen; **~ po kim** folgen (*dat.*); **~ na** (*acc.*) nachstellen (*dat.*); (*napierać*) bestehen (auf *dat.*), verlangen (*acc.*).

nastawiać (na'ʃta'watʃi) ⑩3¹, *pf.* **~wić** (na'witʃi) ⑩2 (in Menge) hinstellen: (*budować*) bauen; (*podawać*) hinhalten, hureichen; (*stawiać*) aufstellen; *zegar: richten*; (*~ do gotowania*) aus Feuer stellen; **~ ucha** horchen.

nastąpić *f.* *następować.*

nastąpić (na'ʃtą'piti'etʃ) *m* ③11, **~czyni** (na'ʃtʃü'nio) *f* ③10 Nachfolger(in); **~nie** (na'nio) hierauf, dann; **~nik** (na'nik) *m* ①13² Gram. Nachsatz; (*w logice*) Folge *f*; **~ny** (na'nü) ⑦1 folgend.

następować (na'ʃtą'pować) ⑩20, *pf.* **nastąpić** (na'ʃtą'piti'etʃ)

⑫2 (na *acc.*) treten (auf *acc.*); (po *instr.*) folgen (auf *acc.*), nachfolgen (*dat.*); (stać się) erfolgen.

następstwo (ˈnɛʦtɔmˈpɛʦtʷo) *n* ②1 (Nach-)Folge *f*; (skutek) Wirkung *f*; ~ tronu Thronfolge *f*.

następujący (ˈnɛʦtɔˈpɛʦɨ) ⑦2 folgend; -co folgendermaßen.

nastrajać (ˈnɛʦtɔˈjaʦɨ) ⑬1, *pf.*

nastroić (ˈnɛʦtɔˈrɔjɨ) ⑫4¹ fortplan etc.: stimmen.

nastraszyć (ˈnɛʦtɔˈʂɨʦɨ) *pf.*

⑫12 k-o: erschrecken; ~ się in Angst geraten, erschrecken.

nastręczać (ˈnɛʦtɔˈʂɨʦaʦɨ) ⑬1,

pf. ~ **yc** (ˈnɛʦtɔʦɨʦɨ) ⑫12 empfehlen; czego: bieten, darbieten.

nastroić *f.* nastrajać.

nastrój (naˈʂtɔj) *m* ①36²

Stimmung *f.*

nastrzelać (ˈnɛʦtɕɛˈlɔʦɨ) (się) *pf.*

⑬1 (viel) zusammenschießen.

nastrzelić (ˈnɛʦtɕɛˈlɨʦɨ) ⑫1 *pf.* ~ **plić** (ˈnɛʦtɕɛˈplɨʦɨ) ⑫2 (*gen.*)

ausranszen (*acc.*), die Fäden herausziehen aus (*dat.*); ezem: (mit Schmutz) überladen.

nastrzykiwać (ˈnɛʦtɕɨˈkiˈwatɕɨ) ⑬3,

pf. ~ **knąć** (ˈnɛʦtɕɨˈknɔʦɨ) ⑩2 einspritzen.

nasulwać (ˈnasɨˈwatɕɨ) ⑬1, *pf.*

~ **nąć** (ˈnasɨˈnɔʦɨ) ⑩1 heranschieben, anhäufen; ~ co k-u j-m

et. eingeben od. einflüstern; ~ kapeluszu na oczy den Hut auf die Augen drücken od. ziehen;

~ się zufällig erscheinen; myśl nasuwa się der Gedanke drängt sich auf.

nasycić (ˈnasɨˈʦɨʦɨ) ⑬1, *pf.*

~ **cić** (ˈnasɨˈʦɨʦɨ) ⑫5 sättigen;

(zadowalać) befriedigen; głód:

stillen; ~ się sich sättigen, satt werden.

nasylać (ˈnasɨˈlatɕɨ) ⑬1, *pf.*

~ **ślać** (naˈʂlatɕɨ) ⑩7 viel schicken,

senden. [ung *f*; Damm *m.*]

nasyp (naˈʂɨp) *m* ①3 Aufschüt-

nasypka (ˈnasɨˈpka) *f* ③4² Inlett *n*, Zieche.

nasypliwać (ˈnasɨˈpɨˈwatɕɨ) ⑬3,

pf. ~ **ać** (ˈnasɨˈpatɕɨ) ⑩4 czego:

schütten, streuen (*acc.*); (usypać)

(auf-, voll-)schütten; (napelniać)

füllen; ~ się sich hineinschüt-

ten; hineinfallen.

nasz (nasz), ~ **a**, ~ **e** (naˈʂa, ~

ʂe) ⑥6 unser; der (die, das)

unfrige; po ~emu nach unse-

rer Art od. Sitte.

naszaleć (ˈnaszaˈlɛʦɨ) się *pf.*

⑩18 viel Tollheiten machen.

naszarpać (ˈnaszaˈrpatɕɨ) *pf.* ⑩4

(viel) zerzausen od. zerrausen;

fig. schwer schädigen.

naszczekać (ˈnaszɕɛˈkaʦɨ) *pf.*

⑬1 (na *acc.*) anbellern (*acc.*);

fig. verleumden (*acc.*); ~ się sich

müde bellen.

naszczepić (ˈnaszɕɛˈpɨʦɨ) ⑫4

pfropfen, setzen.

naszczołpać (ˈnaszɕɔˈlpatɕɨ) *pf.* ein-

flüstern.

naszyjnik (ˈnasɕɨˈjɨɲɨk) *m* ①13²

Halssband *n*, Halsschmud.

naszywać (ˈnasɕɨˈwatɕɨ) ⑬1, *pf.*

~ **ć** (naˈʂɨʦɨ) ⑩2 annähen;

(*gen.*) viel nähern (*acc.*).

naśladować (ˈnasɨˈlɔˈdɔˈwatɕɨ)

⑩20 nachahmen (*dat.*).

naśladowca (ˈnasɨˈlɔˈdɔˈʦɨ) *m* ③11,

~ **czyni** (ˈnasɨˈʦɨɲɨ) *f* ③10 Nach-

ahmer(in); ~ **czy** (ˈnasɨˈʦɨ) ⑦4

Nachahmung⁸...; ~ **nictwo** (ˈ

ˈnɨˈʦɨʦtʷo) *n* ②1 Nachahmung *f.*

naśmiewać (ˈnasɨˈmʲɛˈwatɕɨ) się

⑬1 (z *gen.*) auslachen (*acc.*).

naśpiewać (ˈnasɨˈpʲɛˈwatɕɨ) *pf.*

⑬1 (viel) singen; ~ się viel ge-

sungen haben.

natańczyć (ˈnataˈɲɨʦɨʦɨ) się *pf.*

⑫12 viel tanzen.

natapiać (ˈnataˈpʲatɕɨ) ⑬1, *pf.*

~ **topić** (ˈnatoˈpʲɨʦɨ) ⑫2 (w wodzie)

ins Wasser werfen, ersäufen;

(na ogniu) schmelzen; ~ się ertrinken; in Menge schmelzen.

natarcie (nata'rtɕie) *n* ②13 Angriff *m*.

natarczywość (natartɕu'woɕiɕi) *f* ④1 Heftigkeit, Ungeſtüm *n*; ~ **wy** (wł) ⑦1 (-wie) heftig, ungeſtüm.

natargać (ˈta'rgatɕi) *pf.* ⑬1 recht kaufen; ~ *k-u* uszu *j-n* bei den Ohren nehmen.

natargować (ˈtargo'watɕi) *się pf.* ⑩20 (*z instr.*) lange handeln (mit *dat.*).

natchnąć (na'tɕnɔtɕi) *pf.* ⑩21 (zapalić) begeistern; (podać) eingeben, einflößen.

natchnienie (ˈtɕnɛ'nie) *n* ②13 Begeisterung *f*; Umgebung *f*.

natężyć (ˈtɛ'ɟatɕi) ⑬1, *pf.* ~ **yc** (ˈɟutɕi) ⑫12 anspannen, anstrengen; ~ *się* sich anstrengen.

natkać, natknąć *ſ. natykać.*

natłaczać (ˈtɫa'tɕatɕi) ⑬1, *pf.* ~ **łoczyć** (ˈtɫo'tɕutɕi) ⑫12 vollstopfen, vollfüllen; ~ *się* sich hineindrängen; sich in großer Masse ansammeln.

natłok (na'tɫɔk) *m* ④13 Gebränge *n*, Andrang.

natłuc (ˈtɫutɕ) *pf.* ⑨131 zerſchlagen, zerſtoßen.

natłuścić (ˈtɫu'ɕiɕiɕi) *pf.* ⑫9 anſetten.

natoczyć (ˈto'tɕutɕi) *pf.* ⑫12 (*gen.*) (an-, ab-)zapfen (*acc.*); *fig.* vergießen; (o robactwie) anfreſſen.

natomiłast (ˈto'mi'aɕt) dagegen.

natopić *ſ. natapiać.*

natrafiac (ˈtra'fiatɕi) ⑬1, *pf.* ~ **fić** (ˈfiɕi) ⑫2 (*acc., na acc.*) (an)treffen (*acc.*); ſtoßen (auf *acc.*); (znaleźć) finden.

natrącić (ˈtrɔ'tɕiɕi) *pf.* ⑫5 (durch *e-n* Stoß) beſchädigen; (o *instr.*) erwähnen (*acc.*).

natręctwo (ˈtrɛ'ɕtɫo) *n* ②13u-

bringlichkeit *f*; ~ **ł** (na'trɛt) *m* ④9 zubringlicher Menſch; ~ **tny** (ˈtrɛ'tnɨ) ⑦1 (-nie) zubringlich.

natrwożyć (ˈtrɔwɔ'ɟutɕi) *się pf.* ⑫12 in Angst ſein.

natrysk (na'trɨɕk) *m* ④13 Brauſe *f*, Duſche *f*; ~ **owy** (ˈo'wɨ) ⑦1 Brauſe...

natrząsać (ˈtrɕɔ'ɕatɕi) ⑬1, *pf.* ~ **śc** (na'tɕɔɕiɕi) ⑨3 (*gen.*) ſchütteln (*acc.*); ~ *się* (*z gen.*) verſpotten (*acc.*), verhöhnern (*acc.*).

natrzec *ſ. naciernac.*

natrzymać (ˈtrɕu'matɕi) *się pf.* ⑬1 lange gehalten haben.

natura (natu'ra) *f* ③2² Natur; (istota) Weſen *n*; ~ **alista** (ˈra'liɕta) *n* ③17 Naturaliſt, Naturforſcher; ~ **alność** (ra'li'noɕiɕi) *f* ④1 Natürlichkeit, Ungezwungenheit; ~ **alny** ra'li'nɨ) ⑦1 (-nie) natürlich; (niwymuszony) ungezwungen; hiſtorja *f* ~ *alna* Naturgeſchichte; gabinet *m* ~ *alny* Naturalienkabinett *n*.

natworzyć (ˈtrɔwɔ'ɟutɕi) *pf.* ⑫12 (viel) ſchaffen, erfinden.

natychniaſt (ˈtu'ɕm'aɕt) ſoſort, ſogleich; ~ **owy** (ˈto'wɨ) ⑦1 ſoſortig.

natykać (ˈtu'fatɕi) ⑬1, *pf.* ~ **tkac** (na'tfatɕi) ⑬1 (co *czom*) vollſtopfen, anfüllen (et. mit *dat.*); (czego *do gen.*) ſteden (et. in *acc.*); *natkać* (*gen.*) viel ſpinnen, weben (*acc.*); *natykać* *się, pf.* ~ **natknąć** (na'ifnɔtɕi) *się* ⑩2 (*na acc.*) ſtoßen (an *acc.*); (zjawieć *się*) erſcheinen.

nauczać (ˈu'tɕatɕi) ⑬1, *pf.* ~ **yc** (ˈu'tɕutɕi) ⑫12 lehren; ~ *się* (*gen.*) (er)lernen (*acc.*).

nauczka (ˈuɕa) *f* ④3² Lehre; (przestroga) Warnung; (nagana) Tadel *m*, Berweiß *m*.

nauczyciel (ˈuɕu'ɕiɕiel) *m* ④29, ~ **ka** (ˈuɕie'liɕa) *f* ③4²

Behrer(in); ~ski (ˈbʲe'ɫʲɕʲi) ⑦9 Behrer..., Behr...; po ~sku wie ein Behrer, lehrermäßig; ~stwo (ˈbʲtʲwɔ) n ②1 Behrer-schaft f; (zawód ~ski) Behramt.
nauka (nau'ka) f ③4¹ Lehre; (umiejętność) Wissenschaft; (wiedza) Wissen n; (uczoność) Gelehrsamkeit, Gelehrtheit; (wyszkolenie) Bildung; (nabywanie nauk) Studium n, Studien pl.; (uczenie) Unterricht m, Lehre; (napomnienie) Ermahnung; (przestroga) Warnung; (kazanie) Predigt.
naukowóść (nauf'o'woʂtʲɕi) f ④1 Wissenschaftlichkeit; ~wy (ˈwɔ) ⑦1 (-wo) wissenschaftlich; (stępujący nauce) Behr..., zB. zakład m ~wy Behranstalt f.
naumyslnie (ˈnum'ɫʲɪnʲe) ad-sichtlich, mit Fleiß.
nauragać (aur'gati) się pf. ⑬1 (z gen.) verhöhnen (acc.).
naużywać (ˈnauʲ'watʲi) (się) pf. ⑬1 (gen.) gebraucht (ob. geöffnet) haben (acc.).
nawa (na'wa) f ③1 Schiff n.
nawadniać (ˈwa'dniati) ⑬1, pf. **nawodnić** (ˈwo'dniʲti) ⑫1¹ bewässern.
nawalać (ˈwa'liati) ⑬1, pf. ~lić (ˈɫʲiti) ⑫3 (viel auf e-n Haufen) werfen; (k-u gen.) überhäufen (i-n mit dat.).
nawalnica (ˈwalni'tʲɕa) f ③9 Guß-, Plag-regen m; (burza) Ungewitter n; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) heftig, stürmisch; (liczny) ungemäßig; deszcz m ~ny Plag-regen.
nawał (na'wał) m ①3 Menge f.
nawarzyć (ˈwa'ʲutʲɕi) pf. ⑫12 (gen.) (viel) kochen, sieden (acc.); (o piwie) brauen; fig. ~ piwa Unheil stiften.
naważać (ˈwa'ʲatʲɕi) ⑬1, pf. ~yć (ˈʲutʲɕi) ⑫12 abwiegen.

nawąchać (ˈwɔ'ʲatʲɕi) się pf. ⑬1 (gen.) sich (an dat.) satt riechen.
nawbijać (ˈwbʲi'jatʲɕi) pf. ⑬1 (gen.) (viel) hineinschlagen (acc.).
nawet (na'wet) sogar, selbst.
nawędrować (ˈwɔ'drɔ'watʲɕi) się pf. ⑫20 viel gewandert sein; genug wandern.
nawiać f. nawiewać.
nawias (na'wiaʂ) m ①3 Klammer f; ~em (ˈwia'ʂem), ~owo (ˈʂo'wo) nebenbei, nebenher; ~owy (ˈʂo'wɔ) ⑦1 zwischen Klammern befindlich; (o zdaniu) eingeschaltet.
nawiązlywać (ˈwiɔʲsɨ'watʲɕi) ⑫2, pf. ~ać (ˈwɔʲ'fatʲɕi) anbinden, anmachen; (gen.) (viel) zusammenbinden (acc.); znajomość etc.: anknüpfen.
nawiedzać (ˈwie'dʲatʲɕi) ⑬1, pf. ~dzić (ˈdʲɕiti) ⑫7 heimsuchen; (odwiedzać) besuchen.
nawierlać (ˈwie'rʲati) ⑬1, pf. ~cić (ˈtʲɕiti) ⑫5 Böcher bohren; anbohren.
nawierzchnia (ˈwie'ʂʲɕɨ'nia) f ③6³ Oberbau m.
nawieszac (ˈwie'ʂatʲɕi) ⑬1, pf. **nawiesić** (ˈwie'ʂiti) ⑫8 (gen.) (in Menge) aufhängen; (czem) behängen (mit dat.).
nawlewać (ˈwie'watʲɕi) ⑬1, pf. **nawlać** (na'watʲɕi) ⑫17 antreiben; (gen.) (durch Wehen) antreiben (acc.).
nawleźć f. nawozic.
nawiljać (ˈwili'jatʲɕi) ⑬1, pf. ~nąć (ˈnɔtʲɕi) ⑩1 aufwideln; ~ się k-u j-m in die Hände geraten, sich j-m darbieten; ~ się k-u na oczy sich j-m zeigen.
nawlekać (ˈwle'katʲɕi) ⑬1, pf. **nawlec** (na'wlietʲɕi) ⑩14 einfädeln; korale etc.: auffädeln; (obcigać) überziehen; (nanosić) zusammenbringen, herbeischleppen.
nawodnić f. nawadniać.

nawodzić (nawo'dʃitʃi) ⑩7 (k-o do *gen.*) anleiten, führen (i-n zu *dat.*).

nawojować (nawojo'watʃi) się *pf.* ⑩20 lange Krieg führen; (o żołnierzu) lange Kriegsdienst geleistet haben.

nawołać (ˈnɔ'wɔ'latʃi) się *pf.* ⑩1 sich müde rufen; lange rufen.

nawoływać (ˈnɔ'wɔ'watʃi) ⑩4 laut (ob. stark) rufen.

nawozić (ˈnɔ'wɔ'ʃitʃi) ⑩10, *pf.* **nawleźć** (na'wieʃitʃi) (*gen.*) viel herbeiführen; eo: düngen.

nawój (na'wɔj) *m* ①36 Roden.

nawóz (na'wɔʃ) *m* ①26 Dünger.

nawpół (ˈnɔ'pɔ'wɔ'ɫ) zur Hälfte, halb.

na|wracać (ˈnɔ'wra'tʃatʃi) ⑩1, *pf.* **ˈwrócić** (ˈwru'tʃitʃi) ⑩5

(um)wenden, umkehren; (k-o do *gen.*) befehlen (i-n zu *dat.*); ~ się zurückkehren; ~ się do (*gen.*) sich befehlen zu (*dat.*).

nawrotny (ˈnɔ'wro'tnɨ) ⑦1 (-nie) umwendbar; Wende...

nawrót (na'wru't) *m* ①26 Umwenden *n*; Wendung *f*; (powrót) Wiederkehr *f*; (o chorobie) Rückfall; (powtórzenie) Wiederholung *f*; ♀ Schneckenklee.

nawyczka (ˈnɔ'wɨ'tʃka) *f* ③42 Gewohnheit.

nawyknać (ˈnɔ'wɨ'knatʃi) *pf.* ⑩2 (do *gen.*) sich gewöhnen (an *acc.*), sich angewöhnen (*acc.*).

nawymyślać (ˈnɔ'wɨ'mɨ'ʃɨ'ɫatʃi) *pf.* ⑩1 erfinden; ~ k-u i-n beschimpfen.

nawywrót (ˈnɔ'wɨ'wru't) verkehrt.

nawzajem (ˈnɔ'wʂa'jem) gegenseitig. [Rücken.]

nawznak (na'wʂnaʃ) auf dem

nazabić (ˈnaʂbi'jatʃi) *pf.* ⑩1 töten.

nazaciągać (ˈnaʂtʃi'gɔ'gatʃi) *pf.*

⑩1 k-o: anwerben; ~ długów viel Schulden gemacht haben.

nazad (na'ʂat) zurück.

nazadawać (ˈnaʂa'dɔ'watʃi) *pf.* ⑩3 (viel) aufgegeben haben.

nazajutrz (ˈnaʂa'jutʃ) am folgenden (ob. nächsten) Tage.

nazbierać (ˈnaʂbje'ratʃi) *pf.* ⑩1 (viel) ansammeln, zusammentringen. [až ~ im Überfluß.]

nazbyt (na'ʂbɨt) zu (viel, sehr);

nazewnątrz (ˈnaʂe'wnɔ'tʃ) nach außen hin; auf der Außenseite.

naziębić (ˈnaʂi'gɨ'bitʃi) się *pf.* ⑩2 (viel) frieren.

nazjeździć (ˈnaʂje'ʒdʒatʃi) się *pf.* ⑩1 (zahlreich) gefahren (ob. [konno] geritten) kommen.

nazłośćić (ˈnaʂlɔ'ʃitʃitʃi) się *pf.* ⑩9 sich (sehr) ärgern.

naznaczać (ˈnaʂna'tʃatʃi) ⑩1, *pf.* **ˈyć** (ˈtʃɨ'tʃitʃi) ⑩12 eo: bezeichnen, anzeichnen; k-o: zeichnen, stempeln; (wyznaczać) bestimmen, festsetzen.

na|zwa (na'ʂwa) *f* ⑦1, **ˈzwisko** (ˈʂwɨ'l'ʃko) *n* ②8 Benennung *f*; (oznaczenie) Bezeichnung *f*; (imię) Name *m*; (~ rodowe) Familiennamen *m*; nazwiskiem mit Namen, namens.

nazywać (ˈnaʂu'watʃi) ⑩1, *pf.* **nazwać** (na'ʂwatʃi) ⑨22¹ (be-)nennen; ~ się sich nennen; na-

zywam się Antoni ich heiße Anton. [⑩20 sehr bebauern.]

nazałować (ˈnaʂa'wɔ'watʃi) się *pf.*

nażarty (ˈnaʂa'rtɨ) ⑦7 ange-

fressen. [⑩9 lange betteln.]

nażebrać (ˈnaʂe'bratʃi) się *pf.*

nażerać (ˈnaʂe'ratʃi) się ⑩1, *pf.*

nażreć (na'ʂre'tʃi) się ⑨6 sich anfressen.

nażyć (ˈnaʂɨ'ʒi) się *pf.* ⑩2 lange gelebt haben; (używać życia) sein Leben genießen. [geändert.]

nażyłowany (ˈnaʂɨ'wɔ'wɔ'nu) ⑦1/

Neapol (ne'a'pɔli) *m* ①3 Neapel.

negliż (ne'gliʃ) *m* ①30 Morigenkleid *n*; (domowe ubranie) Hausgewand *n*.

ner/ka (ne'rka) *f* ③4¹ Niere; **~kowy** (ˌko'wú) ⑦1 Nieren...; **~kówka** (ˌku'fka) *f* ③4² Nierenbraten *m*.

nerw (nerf) *m* ①3 Nerv; **~lca** (ˌwli'tŕa) *f* ③9 Neurose; **~owy** (ˌwo'wú) ⑦1 (-wo) Nerven... **nęcić** (nɛ'tŕitŕi) *pf. przy.* **z** ②5 (an)locken.

nędzia (nɛ'dŕa) *f* ③9 Elend *n*, Not; **~arka** (ˌdŕa'ra) *f* ③4², **~arz** (ˌdŕa'ŕa) *m* ①33 Elend(e)r.

nędnąć (ˌnɛtŕi) *pf. wy.* ②18 elend (oo. arm) werden; (ubożec) verarmen; (chudnąć) abmagern.

nędz/nik (ˌnɛtŕ) *m* ①14 elender Kerl, nichtswürdiger Mensch; **~ny** (ˌnɛ) ⑦1 (-nie) elend, arm, dürftig; (liczy) elend, schlecht; (nikczemny) niederträchtig; (chudy) mager, schlecht aussehend. **nękać** (nɛ'ka) *pf. z* ③1 quäl-en, plagen.

ni (ni) (ani) nicht einmal; ~... ~ weder... noch; **~by** (ˌbɛ) als ob, gleichsam; (pozornie) scheinbar. **niańczyć** (nia'nɛtŕitŕi) *pf. wy.* ②12 Kinderwärtin sein; ~ k-o j-n auf den Händen herumtragen. [wärtin.]

niańka (nia'nka) *f* ③4² Kinder-
nią (niɔ) *f. on.*

nic (nitŕ) ⑥9b nichts; ~ a ~ ganz u. gar nichts; na ~ zu nichts, umsonst, vergeblich; do czego zu nichts; **~pon** (ˌponi) *m* ①31¹ Taugenichts.

nich (nitŕ) *f. on.*

niciany (nitŕja'nu) ⑦1 Zwirn... **nicować** (ˌtŕo'watŕi) ②20, *pf.* **prze.** umwenden; *pf. wy.* k-o: durchhebeln; (obmawiac) be-reben. [nic] leidlich, nett.]

niczego (ˌtŕo'go) (eigtl. *gen. von*)

niczyj (nitŕi) ⑥5 niemandes; niemandem gehörend. [dent *m.*]

nić (nitŕi) *f* ④1 Zwirn *m*, Za-

nie¹ (nie) (wenn es allein in der Antwort steht) nein; (bei e-m Zeitwort) nicht; (vor e-m Hauptwort) fein, zB. ~ mam książkę ich habe kein Buch; in 3sgn: un...

nie² (ˌ) *f. on.*

niebaczny (ˌba'tŕnɛ) ⑦1 (-nie) unbedacht, unbesonnen.

niebawem (ˌba'wem) unverzüglich, bald.

niebezpieczeństwo (ˌbɛŕpɛtŕe'ntŕo) *n* ②1 Gefahr *f*; **~ny** (ˌbɛ'tŕnɛ) ⑦1 (-nie) gefährlich.

nie|bianin (ˌbia'nin) *m* ①40 Himmelsbewohner; **~biański** (ˌbia'nŕi) ⑦9 himmlisch; **~bleskawy** (ˌbɛŕŕa'wú) ⑦1 (-wo) bläulich; **~bleski** (ˌbɛ'ŕŕi) ⑦9(-sko)Himmels..., himmlisch; (o barwie) (himmel)blau; **~biosa** (ˌbio'ŕa) *n/pl.* ②1² Himmel *m*.

niebo (nie'bo) *n* ②1² Himmel *m*.

nieboga (ˌbo'ga) *f* ③4 armes Frauenzimmer, Arme.

niebogłosy (ˌbɔgł'o'sú) krzyczeć w ~ sehr laut schreien.

nieborak (ˌbo'ra) *m* ①4 armer Mensch, armer Teufel.

niebosiężny (ˌbo'ŕi'ŕnɛ) ⑦1 himmelhoch.

nieboski (ˌbo'ŕi) ⑦1 ungöttlich; wyglądać jak ~skie stworzenie schäuderhaft aus-sehen. [Horizo'nt.]

nieboskłon (ˌbo'ŕkɔn) *m* ①3

nieboszcz/ka (ˌbo'ŕtŕka) *f* ③4², **~yk** (ˌŕtŕkɔ) *m* ③14 Verstorbene(r); Selige(r); wei-laub. [bosiężny.]

niebotyczny (ˌtu'tŕnɛ) = nie-
niebożę (ˌbo'ŕŕ) *n* ②18 armes Geschöpf.

niebytność (ˌbu'tno'ŕi) *f* ④1 Abwesenheit.

niebwały (ˌbɛ'wá'wú) ⑦6 (-ale) noch nicht dagewesen, unerhört;

- (niezwykły) ungewöhnlich; (nie-doświadczony) unerfahren.
- niech** (niech), **aj** (aj) brüdt e-n Befehl oder Wunsch aus: er mag, er soll, zB. ~ powie er soll sagen; ~ cię Bóg prowadzi Gott möge dich führen.
- niechclacy** (niechtst'cty) ⑦2 unabsichtlich; **niele** (nie'le) n ②13: od **nie** widerwillig; (lekko) mit Leichtigkeit, leicht; jak od **nie** widerwillig.
- niechcąc** (nie'cty) f ④1 Abneigung, Widerwille m.
- niechętny** (nie'ctny) ⑦1 (-nie) ungern, mit Widerwillen.
- niechlujła** (nie'lu'ja) f ③7, m ③18² unsaubere Person f; **ny** (ny) ⑦1 (-nie) unsauber, unflätig; **stwo** (stwo) n ②1 Unsauberkeit f, Unflätigkeit f.
- niechwaląc** (nie'wa'ltcy) się ohne sich loben zu wollen, ohne Über-treibung.
- niechybny** (nie'bnny) ⑦1 (-nie) unfehlbar; (pewny) gewiß.
- niechże** (nie'cze) = niech.
- niecierpliwić** (nie'cpliv'itcy) ④2 ungeduldig machen; ~ się ungeduldig werden; **wość** (wo'cty) f ④1 Ungeduld; **wy** (wy) (-wie) ungeduldig.
- niecka** (nie'cka) f ③4² Trog m, Mulde.
- niecnota** (nie'nota) f ③2 Schandt-at; m ③18² Taugenichts.
- niecny** (nie'ny) ⑦1 (-nie) ehrlos, unehrenhaft.
- nieco** (nie'co) etwas, ein wenig.
- nieczuły** (nie'czu'ly) ⑦6 (-ule) gefühllos; unempfindlich; ~ na (acc.) ohne Gefühl für (acc.); ~ na ból abgestumpft für Schmerz.
- nieczynność** (nie'czyn'no'cty) f ④1 Untätigkeit; (w służbie) Nichtaktivität; **ny** (ny) (-nie) untätig; nicht aktiv.
- nieczyłtość** (nie'czu'łto'cty) f
- ④1 Unreinigkeit, Schmutz m; (grzech **tości**) Unkeuschheit; fig. Unlauterkeit; **ty** (ty) ⑦1 (-to) unrein, unsauber; (brudny) schmutzig; (nieuczciwy) unehrlich; fig. unlauter.
- nieczytelny** (nie'czyt'e'lnny) ⑦1 (-nie) unleserlich.
- niedaleki** (nie'dale'ki) ⑦9 (-ko) unweit, unfern.
- niedawno** (nie'dawno) unlängst.
- niedawny** (nie'dawny) unlängst ge-schehen.
- niedbalec** (nie'dba'lec) m ④37 nachlässiger Mensch; **stwo** (nie'dba'stwo) n ②1 Nachlässig-keit f; **ty** (nie'dba'ly) ⑦6 (-le) nachlässig.
- niedobitek** (nie'dobit'e'k) m ④13¹, gew. pl. -tki Überbleibsel m/pl., Reste m/pl. [betrag, De'ficyt n.]
- niedobór** (nie'dob'ur) m ④26 Fehl-
- niedoceniać** (nie'doc'e'nia'cy) ④31 nicht genug würdigen.
- niedocieczony** (nie'docie'czony) ⑦14¹ unerforschlich, uner-gründlich.
- niedoczekanie** (nie'docze'ka'nie) n ②13: ~ jego! das soll er nicht erleben!
- niedogodność** (nie'dogo'dno'cty) f ④1 Unbequemlichkeit, Nach-teil m; **ny** (nie'do'gnny) ⑦1 (-nie) unbequem, ungeleg.
- niedogryzek** (nie'dogry'zek) m ④28¹b Überbleibsel n, Speiserest.
- niedojładać** (nie'doja'datcy) ④31, pf. **nieść** (nie'do'je'cty) ④3 sich nicht satt essen; wenig essen.
- niedojrzałość** (nie'do'jrza'łość) f ④1 Unreife; **ty** (nie'do'jrza'ly) ⑦6 (-ale) unreif.
- niedokładność** (nie'dokład'no'cty) f ④1 Ungenauigkeit; **ny** (nie'do'kładny) ⑦1 (-nie) ungenau.
- niedokonany** (nie'dokona'ny) ⑦1 un-vollendet; Gram. czas m prze-szły ~ Mitvergangenheit f.

niedokrewność (ˈkreˈwnoɕtɕi) f ④1 Blutarmut; **ny** (ˈnɨ) ⑦1 blutarm, anämisch.

niedola (ˈdoˈlʲa) f ③5 Mißgeschick n, Unglück n.

niedolega (ˈdołɛˈga) m ③18², f ③4 (uolomny) gebrechlicher Mensch, Krüppel; (nieudolny) unbeholfener Mensch; (upośledzony na umyśle) Schwachkopf; **stwo** (ˈstʲwo) n ②1 Gebrechlichkeit f, Krüppelhaftigkeit f; (nieudolność) Unbeholfenheit f; (ˈumysłowe) Schwachsin m.

niedoleżnieć (ˈɟnietɕi), pf. z. ⑩18 gebrechlich (od. schwachsinig) werden.

niedoleżny (ˈɟnɨ) ⑦1 (-nie) gebrechlich; (nieudolny) unbeholfen; (nieumysłowo) schwachsinig.

niedomagać (ˈdomaˈgatɕi) ⑩1 unpäßlich sein, kränkeln.

niedomawiać (ˈmaˈwiaɕi) ⑩1, pf. **~wić** (ˈmuˈwiɕi) ⑩2 nicht alles aussprechen; die letzte Silbe nicht deutlich aussprechen.

niedomyślny (ˈmɨˈɕiˈlnɨ) ⑦1 nicht (od. wenig) scharfsinnig.

niedonoszony (ˈdonosɕoˈnɨ) ⑦14¹ (o plodzie) frühgeboren.

niedopałek (ˈdopaˈɫɛk) m ①21^b Zigarren-, Zigarettenstummel.

niedopieczony (ˈdopiɛɕoˈnɨ) ⑦14¹ nicht ganz ausgedaden; fig. nicht ganz ausgebildet.

niedorostek (ˈdoroˈɕtɛk) m ①21 halbwüchsiger Zunge.

niedorzeczność (ˈdoɕɛˈtɕnoɕtɕi) f ④1 Unsinn m; **ny** (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) unsinnig.

niedosłyszec (ˈdoɕɫɨˈɕɛtɕi) pf. ⑩19 schwerhörig sein.

niedospać (ˈdoˈɕpatɕi) pf. ⑩12 zu wenig schlafen.

niedostateczność (ˈdoɕtateˈtɕnoɕtɕi) f ④1 Mangelhaftigkeit, Unzulänglichkei; **ny** (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) mangelhaft, ungenügend.

niedostatek (ˈdoɕtaˈtɛk) m ①21^a (gen.) Mangel (an dat.); (ubóstwo) Armut f, Not f.

niedostawać (ˈwatɕi) ⑩3 (gen.) fehlen (an acc.).

niedostępny (ˈdoɕtɛɕˈmɨˈnɨ) ⑦1 (-nie) unzugänglich; (niezbadany) unerforschlich.

niedoszły (ˈdoˈɕɫɨ) ⑦6 nicht zustande gekommen; (daremny) erfolglos.

niedościgniony (ˈdoɕtɛɕˈɟnɨoˈnɨ) ⑦14¹ unerreichbar; (niezbadany) unerforschlich.

niedość (nieˈdoɕtɕi) nicht genug.

niedoświadczenie (ˈdoɕiˈwiatɕɛˈnie) n ②13 Unerfahrenheit f, Mangel m an Erfahrung; **ony** (ˈatɕoˈnɨ) ⑦14¹ (-enie) unerfahren.

niedowarzony (ˈdowaɕoˈnɨ) ⑦14¹ roh, nicht gar gekocht; fig. unerfahren.

niedoważyć (ˈdowaˈɟatɕi) ⑩1, pf. **~yć** (ˈɟɨtɕi) ⑩12 nicht richtig wiegen.

niedowiarek (ˈdowiˈaˈrɛk) m ①21 Ungläubiger, Zweifler; (bezbożnik) Atheist.

niedowidzieć (ˈwiˈdɕetɕi) ⑩17 nicht gut sehen, kurzichtig sein.

niedowierzać (ˈwiɛˈɟatɕi) ⑩1 nicht trauen. [(-nie) indiscret.]

niedyskretny (ˈɔɕkretˈnɨ) ⑦1 niedziela (ˈɔɕiɛˈlʲa) f ③5 Sonntag m; **ny** (ˈnɨ) ⑦1 Sonntagss..., sonntägig.

niedźwiadek (ˈɔɕiˈwiaˈdɛk) m ①21 junger Bär; (pajak) Skorpioˈn; **wiedzi** (ˈwiɛˈɕi) ⑦13 Bären...; **wiedziarz** (ˈɔɕiˈaɕ) m ①33 Bärenführer; **wiedzica** (ˈɔɕiˈtɕa) f ③9 Bärin; **wiedź** (ˈwiɛtɕi) m ①31¹ Bär; fig. ungeschlachter Mensch; pl. ~wiedzie Bärenpelz m.

nieforemny (ˈforeˈmnɨ) ⑦1 (-nie) unregelmäßig.

niefortunny (ˈnɛfortuˈnɲɨ) ⑦1
(-nie) unglücklich, fatal.

niegdys (nieˈgdʲɨ) einst, einmal.

niego (nieˈgo) f. on.

niegodny (ˈnɛɡɔˈdnɨ) ⑦1 (-nie)
unwürdig, nicht wert.

niegodziwlec (ˈnɛɡɔdʲiˈwɫɛtʃ) m
①37 nichtswürdiger Mensch;
~**wość** (ˈwɔɕtʲɨ) f ④1 Nichts-
würdigkeit; ~**wy** (ˈwɨ) ⑦1
(-wie) nichtswürdig; (niedozwo-
lony) verboten, unrechtmäßig.

niegościnnie (ˈnɛɡɔɕtʲɨˈnɲɨ) ⑦1
(-nie) ungestlich; (o kraju etc.)
unwirtlich.

niegrzeczność (nɛˈɡɛtʃɔˈ
ɲɔɕtʲɨ) f ④1 Unhöflichkeit,
Unartigkeit; ~**ny** (-nie)
unhöflich, unartig.

niehonorowy (ˈɲɔnɔrɔˈwɨ) ⑦1
(-wo) unehrenhaft.

niej (niej) f. on. [wiffer.]

niejaki (niejaˈtʲi) ⑥13 ein ge-
-

niejeden (nieˈbɛn) ⑥15 mancher.

niejednak (nieɔnaˈtʲi) ⑦9 (-ko),
~**kowy** (ˈkɔˈwɨ) ⑦1 (-wo) ver-
schieden.

niejedność (nieˈɔnoɕtʲɨ) f ④1
Uneinigkeit.

niekarany (ˈɲɛaraˈnɨ) ⑦1 nicht
vorbestraft.

niekarny (ˈɲɛarˈnɨ) ⑦1 (-nie)
zuchtlos, ohne Disziplin.

niekiedy (nieˈɔ) manchmal,
bisweilen. [richtig.]

niekłamany (ˈɲɛkɫamaˈnɨ) ⑦1 auf-
-
niekompetencja (ˈɲɛkɔmpɛtɛˈnɔ-
tʃja) f ③8 Unzuständigkeit.

niekompletny (ˈɲɛkɔmˈplɛˈtɲɨ) ⑦1
unvollständig.

niekonieczny (ˈɲɛkɔnɛˈtʃɲɨ) ⑦1
nicht notwendig; (-nie) nicht
ganz, nicht sehr.

niekonstytucyjny (ˈɲɛkɔnstʲɨtʲu-
tʃɨˈjnɨ) ⑦1 (-nie) nicht ver-
fassungsmäßig.

niekorzystny (ˈɲɛkɔɔˈtʲɲɨ) ⑦1
(-nie) unvorteilhaft.

niekształtny (ˈɲɛɕtʲaˈtɲɨ) ⑦1
(-nie) ungestalt, unregelmäßig.

niektd|ry (ˈɲɛtuˈrɨ) ⑥12³, pl. ~**rzy**
(ˈɔ) m, ~**re** f, n einige, manche.

niekulturalny (ˈɲɛkʲuraˈlɲɨ)

⑦1 (-nie) unzivilisiert.
niełada (ˈɲɛlaˈɔa) nicht gering;
człowiek ~ kein gewöhnlicher
Mensch.

nielegalny (ˈɲɛɡɛlaˈlɲɨ) ⑦1
(-nie) ungesetzlich. [jährig.]

nieletni (ˈɲɛlɛˈtɲɨ) ⑦1 minder-}

niełiczny (ˈɲɛlɛˈtʃɲɨ) ⑦1 (-nie)
nicht zahlreich, wenig.

niełtosny (ˈɲɛlɔˈtʃɲɨ) ⑦1 (-śnie)
unbarmherzig. [illoyal.]

niełojalny (ˈɲɛlɔjaˈlɲɨ) ⑦1 (-nie)}

niełudny (ˈɲɛlɔˈɲɨ) ⑦1 wolfßarm.

niełudzki (ˈɲɛlɔˈtʃɨ) ⑦1 (-ko) un-
menschlich; (okrutny) grausam.

nieład (nieˈlat) m ③6 Unord-
nung f. [nicht schön.]

nieładny (ˈɲɛlaˈdnɨ) ⑦1 (-nie)}

nieładka (ˈɲɛlaˈɕka) f ⑧4¹ Un-
gnade. [nicht leicht.]

nieładny (ˈɲɛlaˈdnɨ) ⑦1 (-wo)}

nlem (nɛm) f. on.

niema (nieˈma) es gibt nicht, es
ist nicht da; ~go tu er ist nicht
da, er fehlt.

niemal (ˈɲɛmal) fast, beinahe.

niemały (ˈɲɛmaˈlɨ) ⑦6 (-łɔ) nicht
wenig, nicht gering.

Niemcy (nieˈmɛtʃɨ) pl. ⑥3³
Deutschland n.

niemceć (ˈɲɛmɛtʃɨ), pf. z. ⑩18
zu einem Deutschen werden.

niemczyć (ˈɲɛmɛtʃɨ), pf. z. ⑩12
germanisieren.

niemczyzna (ˈɲɛmɛtʃɨˈʃɲa) f ③1
Deutschtum n; deutsche Sitte
ob. Sprache.

niemiara (ˈɲɛmiaˈra) f: co ~ in
Unmasse, unbändig.

Niemiec (nieˈmɛtʃɨ) m ①37
Deutscher; 2kl (ˈɲɛmɛˈtʃɨ)

⑦9 (po 2ku) deutsch; 2kość
(ˈɲɛkɔɕtʲɨ) f ④1 Deutschtum n.

nlemlęc (n^ml^{et}ʃi), *pf.* 0 ~ ①18
stumm werden, verstummen.

nlemlity (n^mli'itū) ⑦6 (-le) unan-
genehm, unlieb; (niechętnie) un-
gern.

nlemlitoslerny (n^mliłoʃ'le'rnū) ⑦1
(-nie) unbarmherzig.

Niemka (nie'mka) *f* ③4² Deutsche.

nlemoc (n^moʃ) *f* ④9 Schwäche;
(choroba) Krankheit.

nlemoralny (n^mora'lnū) ⑦1
(-nie) unmoralisch. [heit.]

nlemota (n^mo'ta) *f* ③2² Stumm-

nlemowa (n^mo'wa) *m* ③1, *f*
③18² Stummer).

nlemowię (n^mo'wię) *n* ②15
kleines Kind; ~cy (n^mli'ę'tʃū)
⑦2 Kindes..., kindlich.

nlemozlewny (n^moʃe'bnū) ⑦1
unmöglich; ~lwy (n^mi'wū) ⑦1
(-wie) unmöglich; ~lwość (n^m-
woʃ'tʃi) *f* ④1, ~ność (n^moʃ'tʃi)
f ④1 Unmöglichkeit.

nlemu (nie'mu) *f.* on.

nlemy (nie'mū) ⑦1 (-mo) stumm;
(cichy) still. [bestimmt.]

nlemylnie (n^mlū'lnie) zweifellos,

nlienacko (n^mna'tʃko) *n* ②9: z -ka
unversehens, plötzlich.

nlienaganny (n^mnaga'nnū) ⑦1
(-nie) tabellos, untadelhaft.

nlienasycony (n^mnaʃūtʃo'nū)
⑦14¹ unerfättlich.

nlienaturalny (n^mnatura'lnū) ⑦1
(-nie) unnatürlich; (przesadny)
übertrieben; (sztuczny) gekün-
stelt, affektiert. [z. ②7 hassen.]

nlienawidzić (n^mawi'bi'itʃi), *pf.*

nlienawlistny (n^mwi'listnū) ⑦1 ver-
hät; (przykry) widerlich; ~liść
(n^mna'wi'listʃi) *f* ④1 Haß *m.*

nlienawyktly (n^mwū'ktū) ⑦6 unge-
wohnt.

nlienormalny (n^mnorma'lnū) ⑦1
(-nie) außergewöhnlich.

nlieobecność (n^mo'be'tʃnoʃ'tʃi)
f ④1 Abwesenheit; ~ny (n^mnū)
⑦1 abwesend.

nlieobeznany (n^mo'beʃna'nū) ⑦1 un-
erfahren. [⑦1 unberechenbar.]

nlieobliczalny (n^mo'bi'itʃa'lnū) }
nlieobyczajność (n^mo'bi'itʃaj-
noʃ'tʃi) *f* ④1 Unfittlichkeit;
~ny (n^mnū) ⑦1 (-nie) unfittlich.

nlieoceniłony (n^mo'tʃeni'o'nū) ⑦14¹
unschätzbar.

nlieodłączny (n^mo'bi'ę'tʃnū) ⑦1
(-nie) untrennbar.

nlieodmienny (n^mo'bmie'nū) ⑦1
(-nie) unabänderlich; Gram. un-
flektiert.

nlieodpowiedni (n^mo'pwo'ie'dni)
⑦1 (-nio) nicht passend.

nlieodpowiedzialny (n^mo'be'ʃia'li-
nū) ⑦1 unverantwortlich.

nlieodrodny (n^mo'bro'dnū) ⑦1 f-r
Vorfahren würdig.

nlieodstępny (n^mo'btʃt'p'nū) ⑦1
(-nie) unzettrennlich; nicht von
der Seite weichend.

nlieodwołalny (n^mo'dwoła'lnū) ⑦1
(-nie) unwiderruflich.

nlieodzowny (n^mo'bo'wnū) ⑦1
(-nie) unumgänglich.

nlieodżałowany (n^mo'dʒałowa'nū)
⑦1 unvergeßlich.

nlieogłębność (n^mo'glę'bnoʃ'tʃi) *f*
④1 Unvorsichtigkeit; (bezwzględ-
ność) Rücksichtslosigkeit; ~ny
(n^mnū) ⑦1 (-nie) unvorsichtig;
(bezwzględny) rücksichtslos.

nlieograniczoność (n^mo'granitʃo'-
noʃ'tʃi) *f* ④1 Grenzenlosigkeit,
Unendlichkeit; (swoboda) unum-
schränkte Freiheit; ~ny (n^mnū)
⑦14¹ (-czenie) grenzenlos, un-
endlich; unumschränkt.

nlieokazaty (n^mo'kaʃa'itū) ⑦6 (-ale)
unansehlich, unscheinbar.

nlieokleżnany (n^mo'kleʃna'nū) ⑦1
zügellos, maßlos.

nlieokreślony (n^mo'kre'ʃlnū) ⑦1
unbestimmt; ~ony (n^mo'nū) ⑦14¹
unbestimmt, unbestimmbar.

nlieokrzesany (n^mo'kʃoʒa'nū) ⑦1
(-nie) ungefchliffen, roh.

nieomylny (nomú'vnu) ⑦1 (-nie) unfehlbar, untrügllich.

nieopatrny (nopa'tšnu) ⑦1 (-nie) unvorsichtig; (nagly) plögllich.

nieopisany (nopiš'a'nu) ⑦1 (-nie) unbeschreiblich, unsäglich.

nieopłacony (noplato'nu) ⑦14¹ nicht bezahlt; (o liście) unfrankiert; (nieoceniony) unschätzbar.

nieoprawny (nopravnu) ⑦1 ungebunden, broschiert.

nieorganiczny (norganii'tšnu) ⑦1 (-nie) anorganisch.

nieosobliwy (nosobli'vnu) ⑦7 (-iście), ~owy (no'vu) ⑦1 (-wo) unpersönlich.

nieostrożność (noštrognoš'tš) f ④1 Unvorsichtigkeit; ~ny (nu) ⑦1 (-nie) unvorsichtig.

nieoswiecony (nosvieto'nu) ⑦1 ungebildet.

nieoznaczony (nosnatšo'nu) ⑦1 unbegrenzt, unbestimmt.

niepamięć (pami'e'tš) f ④1: pusić w ~ vergeffen; pójść w ~ in Vergessenheit geraten.

niepamiętny (pami'e'tnu) ⑦1 unbenklich.

nieparzysty (naparž'vnu) ⑦7 unpaarig; (o liźbie) ungerade.

niepełnoletni (nepnoletni) ⑦1 minderjährig.

niepewność (nep'vnoš'tš) f ④1 Ungewißheit; ~ny (nu) ⑦1 (-nie) ungewiß; (wątpliwy) zweifelhaft; (czogo) unsicher; (o ozłowieku) unzuverlässig.

niepełnienny (nepšimie'nnu) ⑦1 der Schrift unfundig.

nieplaatny (npl'vnu) ⑦1 unbesolbet. [fruchtbar, steril.]

niepłodny (nplodnu) ⑦1 un-

niepłonny (nplonnu) ⑦1 (-nie) nicht unbegründet, gewiß.

niepocieszny (npočie'šnu) ⑦1 (-nie) freudlos; (ponury) trüb, düster.

niepocieszony (npočonu) ⑦1 untröstlich.

niepoczciwiec (npočiči'violetš) m ①37 unehrlicher, schlechter Mensch; ~wość (nwoš'tš) f ④1 Unehrllichkeit; ~wy (nvu) ⑦1 (-wie) unehrlich.

niepoczesny (npočie'šnu) ⑦1 (-nie) unansehnlich.

niepoczytalny (npočita'vnu) ⑦1 (-nie) unzurechnungsfähig.

niepodległość (npodobie'gloš'tš) f ④1 Unabhängigkeit, Freiheit; ~ty (nvu) ⑦6 (-le) unabhängig, selbständig.

niepodobieństwo (npodobie'ništvu) n ②1 Unähnlichkeit f; (niemożliwość) Unmöglichkeit f; ~bny (nbo'vnu) ⑦1 (-bnie) unähnlich; unmöglich.

niepodzielny (npočie'vnu) ⑦1 (-nie) unteilbar.

niepogoda (npo'goda) f ③2 schlechtes Wetter n; ~ny (nvu) ⑦1 trüb, regnerisch.

niepohamowany (npošamova'nu) ⑦1 (-nie) unbehämbar, gewaltig. [greiflich.]

niepojęty (npoič'tu) ⑦7 unbe-

niepokalany (npošala'nu) ⑦1 (-nie) unbeslekt, rein.

niepokazny (npoš'šnu) ⑦1 (-nie) unansehnlich.

niepokoić (npošoi'tiči), pf. za- ②4¹ beunruhigen; (dokuczać) belästigen; ~ się beunruhigt sein, sich ängstigen.

niepokój (npo'čuj) m ①36² Unruhe f; (obawa) Angst f.

niepokonalny (npošona'vnu) ⑦1 unbezwingbar, unüberwindlich.

niepomierly (npošie'rvnu) ⑦1 (-nie) unmeßbar; (ogromny) außerordentlich. [gebenf.]

niepomny (npo'mnu) ⑦1 unein-

niepomysłność (npo'myš'noš'tš) f ④1 Widerwärtigkeit, Mißgeschick n; ~ny (nvu)

⑦1 (-nie) ungünstig, widerwärtig; (nieszczęśliwy) unglücklich.

niepoptatny (ˌnɔpɔtˈatnɨ) ⑦1 nicht lohnend; (o towarze) nicht gangbar.

niepoprawność (ˌnɛprɔˈwɔɲɔɕˈitɕɨ) *f* ④1 Unverbesserlichkeit; (wadliwość) Fehlerhaftigkeit; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) unverbesserlich; (wadliwy) fehlerhaft.

nieporadność (ˌnɛpɔrɔˈdnɔɕˈitɕɨ) *f* ④1 Ratlosigkeit; (nieodstępno) Unbeholfenheit; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) ratlos; unbeholfen.

nieporozumienie (ˌnɛpɔrɔzʉmˈiɛˈnɛ) *n* ②13 Mißverständnis.

nieporządek (ˌnɛpɔrɔˈbɛɕ) *m* ①21'a Unordnung; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) unordentlich.

nieposkromiony (ˌnɛpɔɕkrɔmˈiɔˈnɨ) ⑦14'1 zügellos.

nieposłuszeństwo (ˌnɛpɔɕɕɔɕɛˈnɛɕtʂwɔ) *n* ④1 Ungehorsam *m*; ~ny (ˌnɛɕɔˈɕnɨ) ⑦1 (-nie) ungehorsam.

niepospolity (ˌnɛpɔɕpɔɕˈitɨ) ⑦7 (-icie) ungewöhnlich.

nieposzlakowany (ˌnɛpɔɕɕɔɕɔˈwɔˈnɨ) ⑦1 (-nie) tabellos.

niepośledni (ˌnɛpɔɕɕɛˈdnɨ) ⑦13 (-nio) nicht gewöhnlich, nicht durchschnittlich.

niepotrzebny (ˌnɛpɔtɕɛˈbnɨ) ⑦1 (-nie) unnötig.

niepowetowany (ˌnɛpɔwɛtɔwɔˈnɨ) ⑦1 unerfesslich.

niepowodzenie (ˌnɛpɔwɔɕɛˈnɛ) *n* ②13 Mißgeschick, Mißerfolg *m*.

niepowołany (ˌnɛpɔwɔlɔˈnɨ) ⑦1 (-nie) unberufen, nicht kompetent.

niepowrotny (ˌnɛpɔwrɔˈtɨ) ⑦1 (-nie) unwiederbringlich.

niepowszedni (ˌnɛpɔwɕɛˈdnɨ) ⑦13 (-nio) nicht alltäglich; (rzadki) selten.

niepowsięgliwy (ˌnɛpɔwɕɛˈɕɨ) ⑦1

głi'wɨ) ⑦1 (-wie) unenthaltlich, unbändig.

niepoznanie (ˌnɛpɔznɔˈnɛ) *n* ②13: do -nia biż zur Unkenntlichkeit.

nieporządany (ˌnɛpɔrɔˈɔdnɔɕˈitɕɨ) *f* ④1 Unansehnlichkeit; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) unansehnlich.

niepożądany (ˌnɛpɔrɔˈɔdnɔˈnɨ) ⑦1 unerwünscht; (zbyteczny) überflüssig.

niepożyteczny (ˌnɛpɔrɔˈɕɛˈtɕɨ) ⑦1 (-nie) unnützlich, unnütz.

nieprawda (ˌnɛprɔˈwɔdɔ) *f* ③2 Unwahrheit; (kłamstwo) Lüge; (in Fragen) ~(?), nicht wahr?

nieprawdopodobieństwo (ˌnɛpɔrɔˈwɔɕɔˈbɔɕɛˈnɛɕtʂwɔ) *n* ②1 Unwahrscheinlichkeit *f*; ~bny (ˌbɔˈbnɨ) ⑦1 (-nie) unwahrscheinlich.

nieprawdziwość (ˌnɛprɔˈwɔɕɛˈitɕɨ) *f* ④1 Unwahrheit; (fałszywość) Falschheit; ~wy (ˌwɨ) ⑦1 (-wie) unwahr, falsch.

nieprawidłowość (ˌnɛprɔˈwɔɕɛˈitɕɨ) *f* ④1 Unregelmäßigkeit; Unkorrektheit; ~wy (ˌwɨ) ⑦1 (-wo) unregelmäßig.

nieprawność (ˌnɛprɔˈwɔɕɛˈitɕɨ) *f* ④1 Gesetzeswidrigkeit; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) gesetzeswidrig.

nieprawowity (ˌnɛprɔˈwɔvɨˈtɨ) ⑦7 (-icie) unrechtmäßig.

nieprawy (ˌnɛprɔˈwɨ) ⑦1 unrechtlich; (o dziecku) unehelich, illegitim.

nieproszony (ˌnɛprɔɕɛˈnɨ) ⑦14'1 ungebeten.

nieprzebiagany (ˌnɛprɕɛˈbɔgɔˈnɨ) ⑦1 unerbittlich.

nieprzebrany (ˌnɛprɕɛˈbrɔˈnɨ) ⑦1 unerforschlich.

nieprzebyty (ˌnɛprɕɛˈbɨˈtɨ) ⑦7 ungangbar, pfadlos.

nieprzedajny (ˌnɛprɕɛˈɔdɔˈjnɨ) ⑦1 unverkäuflich; *fig.* unbestechlich.

nieprzejednany (ˌnɛprɕɛˈjɛdnɔˈnɨ) ⑦1 unversöhnlich.

nieprzejrzany (ˌnɛprɕɛˈrɕɔˈnɨ) ⑦1 unübersichtlich.

nieprzejrzysty (niep'szej'z'ist'ny) ① 1 (-ście) undurchsichtig; fig. unklar, unübersichtlich.

nieprzekraczalny (nie'p'rat'sha'lny) ① 1 unüberschreitbar.

nieprzeliczny (nie'p'zeli'chny) ① 14¹ unzähllich. 【① 1 wasserdicht.

nieprzemakalny (nie'p'zema'lny) ① 1 undurchdringlich; fig. nicht scharfsinnig.

nieprzerwany (nie'p'zherwa'ny) ① 1 (-nie) ununterbrochen.

nieprzespany (nie'p'zhespa'ny) ① 1: -na noc f schlaflose Nacht.

nieprzewidywalny (nie'p'zhevid'wal'ny) ① 1 unvorhergesehen.

nieprzeżroczysty (nie'p'zhes'tro'tschu'ist'ny) ① 1 undurchsichtig; (mętny) trüb.

nieprzychylność (nie'p'zichyln'ość) f ① 1 Ungunst, Abgeneigtheit; **ny** (ny) ① 1 (-nie) ungünstig, abgeneigt.

nieprzyjaźli (nie'p'zichia'zli) m ① 48 Feind; **cielski** (ciels'ki) ① 9 (po -sku) feindlich; **ciółka** (ciół'ka) f ① 4² Feindin; **zny** (zny) ① 1 (-źnie) feindselig; **żni** (zhi'jni) f ① 1 Feindschaft.

nieprzyjemność (nie'p'zichim'nost') f ① 1 Unannehmlichkeit; **ny** (ny) ① 1 (-nie) unangenehm.

nieprzymuszony (nie'p'zichim'uszo'ny) ① 14¹ ungezwungen.

nieprzystępność (nie'p'zichim'uszo'ny) f ① 1 Unzugänglich-keit; **ny** (ny) ① 1 (-nie) unzugänglich.

nieprzynalność (nie'p'zichim'uszo'ny) f ① 1 Bewußlosigkeit; (~ umystu) Geistesabwesenheit; **ny** (ny) ① 1 bewußtlos; geistesabwesend.

nieprzywykły (nie'p'zichim'uszo'ny) ① 8 ungewohnt.

nieprzyznawanie (nie'p'zichim'uszo'ny) n ① 13 się (do gen.) Leugnen (gen.).

nieprzewoźność (nie'p'zichim'uszo'ny) f ① 1 Unanständigkeit, Ungezogenheit; **ty** (ty) ① 1 (-cie) unanständig, ungezogen.

niepyszny (nie'p'zichim'uszo'ny) ① 1: jak ~ wie ein begoffener Bube.

nierad (nie'rat) inbett. ungern; rad ~ gern oder ungern.

nieraz (nie'raz) oft, mehrmals.

nierogaczna (nie'rogacz'na) f ① 1 Borstenbieh n.

nierozdzielność (nie'rozdzeli'nost') f ① 1 Unzertrennlichkeit, Unteilbarkeit; **ny** (ny) ① 1 (-nie) unzertrennlich.

nierozłączność (nie'rozdzeli'nost') f ① 1 Unzertrennlichkeit; **ny** (ny) ① 1 (-nie) unzertrennlich, untrennbar.

nierozmyślny (nie'rozmyślny) ① 1 (-nie) unüberlegt, übereilt; (nieumyślny) unvorsätzlich.

nierozpuszczalny (nie'rozpuszcz'alny) ① 1 (-nie) unauflöslich.

nierozsądek (nie'rozszad'ek) m ① 21^a Unüberlegtheit f, Unvernunft f; **ny** (ny) ① 1 (-nie) unüberlegt, unvernünftig.

nierozstrzygnięty (nie'rozszad'ek) ① 7 unentschieden.

nieroztropność (nie'rozszad'ek) f ① 1 Unklugheit, Unbesonnenheit; **ny** (ny) ① 1 (-nie) unklug, unbesonnen.

nierozumni (nie'rozszad'ek) ① 1 (-nie) unverständlich.

nierozważny (nie'rozszad'ek) ① 1 (-nie) unüberlegt, unbedacht-sam.

nierozwinięty (nie'rozszad'ek) ① 7 unentwickelt; fig. zurückgeblieben.

- nierównie** (ˈruˈwnɨe), ~no (ˈno) (nieładko) uneben, rauh; (niejednostajnie) ungleichförmig, ungleichmäßig; (beim *empr.*) ungleich, weitauß, bei weitem; ~ność (ˈnoʂɨʲɛ) f ④1 Unebenheit; Ungleichheit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 uneben; ungleichförmig; ungleich.
- nieruchomość** (ˈruχoˈmoʂɨʲɛ) f ④1 Unbeweglichkeit; *pl.*-ości unbewegliche Habe f, Immobilien *pl.*; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 unbeweglich.
- nierzadki** (ˈɲaˈtʲɨ) ⑦9 (-ko) nicht schütter; (częsty) häufig.
- nierząd** (nɨˈɟɔt) m ①6 (bezrząd) Regierungslosigkeit f, Anarchie f; (nieobyczajność) Sittenlosigkeit f, Unzucht f; ~nica (ˈnɨˈtʂa) f ③9 unzüchtiges Frauenzimmer n, Dirne; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 anarchisch; (nieobyczajny) unzüchtig.
- niesamowity** (ˈɕamowiˈtɨ) ⑦7 (-icie u. -ito) nicht ganz wohl.
- niesforłność** (ˈɕfoˈrnoʂɨʲɛ) f ④1 Bügellofigkeit; (nieposłuszeństwo) Unfolgsamkeit, Widerspenstigkeit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) zügellos; unfolgsam.
- nieskazitelność** (ˈɕkaʂɨʲtɛˈlˈnoʂɨʲɛ) f ④1 Unbescholtetheit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) makellos.
- nieskazony** (ˈɕkaʂoˈnɨ) ⑦14¹ rein, unberührt.
- nieskładny** (ˈɕklaˈdnɨ) ⑦1 (-nie) unsymmetrisch; (niezręczny) ungeschickt.
- nieskończonie** (ˈɕkɔnʲɕɔˈnie) unendlich; (bardzo) sehr; ~oność (ˈtʂɔˈnoʂɨʲɛ) f ④1 Unendlichkeit; ~ony (ˈtʂɔˈnɨ) ⑦14¹ unendlich; (nie dokończony) unvollendet.
- niesława** (ˈɕlaˈwa) f ③1 Schande.
- niesłony** (ˈɕloˈnɨ) ⑦1 ungesalzen.
- niesłowny** (ˈɕloˈwnɨ) ⑦1 wortbrüchig; (niepewny) unzuverlässig.
- niesłuszny** (ˈɕluˈʂɨnɨ) ⑦1 (-nie) unrecht, unbillig.
- niesłychany** (ˈɕɨˈsʲɨˈnɨ) ⑦1 (-nie) unerhört; (ogromny) außerordentlich.
- niesmłaczny** (ˈɕmaˈtʂɨnɨ) ⑦1 (-nie) unschmackhaft; *fig.* geschmacklos; (przykry) unbehaglich; ~ak (nɨˈɕmaʲt) m ①13 (unangenehmer) Geschmack f; *fig.* Unbehagen n, Mißbehagen n.
- niesnaska** (ˈɕnaˈʂka) f ③4², *mf pl.* -ki Streit m, Zwist m.
- niespełna** (ˈɕpoˈlna) nicht ganz, nicht voll(ständig); ~ rozumu nicht bei Verstand.
- niespodzianka** (ˈɕpɔʂɨˈna) f ③4² (angenehme) Überraschung; ~dziany (ˈɕʂɨˈnɨ), ~dziewany (ˈɕʂɨˈwaˈnɨ) ⑦1 (-nie) unerhofft, unerwartet.
- niespokojny** (ˈɕpoʂoˈjnɨ) ⑦1 (-nie) unruhig.
- niesposób** (ˈɕpoˈʂɔb) man kann nicht; es ist nicht möglich.
- niespostrzeżony** (ˈɕpoʂtʂɔˈɟoˈnɨ) ⑦14¹ (-zenie) unbemerkt.
- niespożyty** (ˈɕpoʂɨˈtɨ) ⑦7 nicht verzehrt; (nie zniszczalny) unbenutzt; sehr stark.
- niesprawiedliwość** (ˈɕprawiˈɛdliˈwoʂɨʲɛ) f ④1 Ungerechtigkeits; ~wy (ˈnɨ) ⑦1 (-wie) ungerecht.
- niestalność** (ˈɕtaˈloʂɨʲɛ) f ④1 Unbeständigkeit; (u człowieka) Wankelmüt m; (zmiennność) Veränderlichkeit; ~ty (ˈtɨ) ⑦6 (-le) unbeständig; wankelmütig; veränderlich.
- niestarałność** (ˈɕtaraˈnnoʂɨʲɛ) f ④1 Mangel an Sorgfalt; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) unsorgfältig; (o człowieku) sorglos.
- niestety** (ˈɕtɛˈtɨ) leider.

niełtosowny (ˌɲɛtɔʂɔ'wnɨ) ⑦ 1 (-nie) unpassend, ungehörig.

niełtrawność (ˌɲɛtra'wnoʂɨtʂɨ) f ④ 1 Unverdaulichkeit; (zle trawienie) Verdauungsbeschwerden f/pl.; ~ny (ˌnɨ) ⑦ 1 (-nie) unverdaulich, schwer verdaulich; (o łożądku) schwer verdaulich.

niełstrojny (ˌɲɛstro'jnɨ) ⑦ 1 (-nie) (nie ozdoby) schmudlos; (skromny) bescheiden; (rozstrojony) verstimmt.

niełstrudzony (ˌɲɛstrudʂo'nɨ) ⑦ 14¹ (-nie) unermüdblich.

niełworzony (ˌɲɛwɔʂɔ'nɨ) ⑦ 14¹ nicht dagewesen; fig. ungereimt.

niełsumienność (ˌɲɛsumʲɛ'noʂɨtʂɨ) f ④ 1 Gewissenlosigkeit; ~ny (ˌnɨ) ⑦ 1 (-nie) gewissenlos.

niełwój (nie'ɲwɔj) ⑥ 5 (-wojo) (oboy) fremd; (niezdrow) nicht ganz wohl, unpasslich; (nie w humorze) bei schlechter Laune.

niełsystematyczny (ˌɲɛɕɨstematu'tʂɨnɨ) ⑦ 1 (-nie) systemlos.

niełszczególny (ˌɲɛtʂɨtʂɛgu'lnɨ) ⑦ 1 (-nie) nicht besonders, kein besonderer.

niełszczołość (ˌɲɛtʂɨtʂɛ'roʂɨtʂɨ) f ④ 1 Unaufrichtigkeit; ~ry (ˌrɨ) (-rze) unaufrichtig.

niełszczęsny (ˌɲɛtʂɨtʂɛ'ʂnɨ) ⑦ 1 (-eśnie) unglücklich, verhängnisvoll; ~ście (ˌɕɨtʂɨtʂɨ) się ② 9: ~ści się es glückt nicht, es mißglückt; ~ście (ˌɕɨtʂɨtʂɛ) n ② 13 Unglück; (niepowodzenie) Mißgeschick; na ~ście, ~ściem unglücklicherweise; ~śliwy (ˌɕɨɫi'wɨ) ⑦ 1 (-wie) unglücklich.

niełszkodliwy (ˌɲɛtʂɔkɔɫi'wɨ) ⑦ 1 (-wie) unschädlich.

niełspójny (nie'ɕɔpɔ'nɨ) ⑦ 1 Besper...; ~ry (ˌrɨ) m/pl. ① 8 Besper(andaht) f. [Wispel.]

niełszpuka (ˌɲɛɕpu'ka) f ③ 4²

niełszykowny (ˌɲɛɕɨkɔ'wnɨ) ⑦ 1 (-nie) nicht fecht, unelegant.

niełściłość (ˌɲɛɕɨtʂɨ'ɕtɔʂɨtʂɨ) f ④ 1 Ungenauigkeit; ~sty (ˌɕɨɫɨ) ⑦ 6 (-śle) ungenau.

niełść (nie'ɕɨtʂɨ), pf. z. ⑥ 2 tragen; (przynosić) bringen; ~jaja, ~ się (o kurze) Eier legen; wieść niesie es geht das Gerücht, es verlautet.

niełślubny (ˌɲɛɕɨu'bnɨ) ⑦ 1 unehelich, illegitim.

niełśmiałość (ˌɲɛɕɨmʲa'ɫɔʂɨtʂɨ) f ④ 1 Schüchternheit; ~ły (ˌɫɨ) ⑦ 6 (-ło) schüchtern, ängstlich.

niełśmiertelnik (ˌɲɛɕɨmʲierte'lnɨk) m ① 14 Strohblume f; ~ność (ˌnoʂɨtʂɨ) f ④ 1 Unsterblichkeit; ~ny (ˌnɨ) ⑦ 1 (-nie) unsterblich; (o ranie, chorobie) nicht lebensgefährlich, nicht tödlich.

niełświadomy (ˌɲɛɕɨwʲado'mɨ) ⑦ 1 unbewußt; (czego) unerfahren (in dat.), unkundig (gen.).

niełwleży (ˌɲɛɕɨwʲɛ'ɟɨ) ⑦ 12 (-zo) nicht frisch; (o pieczywie) altbacken. [verhohlen, offen.]

niełtajony (ˌɲɛtajo'nɨ) ⑦ 14¹ un-

niełtaktowny (ˌɲɛtakto'wnɨ) ⑦ 1 (-nie) taktlos.

niełknięty (ˌɲɛɫnʲɛ'ɟɨ) ⑦ 7 unberührt, unangetaftet.

niełtoperz (ˌɲɛto'pɔɕɨ) m ① 23 Fledermaus f. [unschwer, leicht.]

niełtrudny (ˌɲɛtru'dnɨ) ⑦ 1 (-no)

niełtrwały (ˌɲɛtrwa'ɫɨ) ⑦ 6 (-ale) nicht dauerhaft; (niestały) unbeständig; (znikomy) vergänglich.

niełtykalny (ˌɲɛɫka'lnɨ) ⑦ 1 (-nie) unantaftbar; (o osobie) unverleßlich.

niełtyle (ˌɲɛɫɨ'ɫɛ) nicht so sehr.

niełubtagany (ˌɲɛɫɫaga'nɨ) ⑦ 1 (-nie) unerbittlich.

niełuchronny (ˌɲɛɕro'nɨ) ⑦ 1 (-nie) unvermeidlich.

niełuchwytny (ˌɲɛɕɨwɨ'tnɨ) ⑦ 1 (-nie) nicht greifbar.

nieuctwo (ˈnɛʦtʲvɔ) *n* ②1 Unwissenheit *f.*

nieuczalność (ˈnɛʦtʲʃɛ'li-woʒɪtʲɕi) *f* ④1 Unredlichkeit; (podłość) Niederträchtigkeit; ~wy (ˈwɔ) ⑦1 (-wie) unredlich, unehrlich; niederträchtig.

nieuczony (ˈnɛʦtʲɔ'nu) ⑦1 ungelehrt, ungebildet; (prosty) einfach, natürlich.

nieuczynny (ˈnɛʦtʲɔ'nnɨ) ⑦1 (-nie) ungefällig, undienstfertig.

nieudany (ˈnɛdɔ'nu) ⑦1 ungeheuchelt; (szczery) aufrichtig.

nieudolność (ˈnɛdɔ'lnɔʒɪtʲɕi) *f* ④1 Unfähigkeit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) wenig befähigt; (slaby) schwach.

nieufność (ˈnɛ'fnɔʒɪtʲɕi) *f* ④1 Mißtrauen *n*; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) mißtrauisch.

nieugaszony (ˈnɛɟɔʃɔ'nu) ⑦14¹ nicht gelöscht; (niezaspokojony) unbefriedigt.

nieugiętość (ˈnɛɟɪ'ɟɔʒɪtʲɕi) *f* ④1 Unbeugbarkeit; ~ty (ˈtɨ) ⑦7 (-cie) unbeugbar; (silny) fest, stark.

nieuk (nɛ'uk) *m* ①13¹ ungebildeter Mensch; (nie chcący się uczyć) ungelehriger, fauler Mensch. [unstillbar.]

nieukojony (ˈnɛʊɔjɔ'nu) ⑦14¹

nieuleczalność (ˈnɛlɛʦɛ'li-woʒɪtʲɕi) *f* ④1 Unheilbarkeit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) unheilbar.

nieuleknlony (ˈnɛlɛ'knlɔ'nu) ⑦14¹ unerlöset.

nieumiarowany (ˈnɛmɪɔ'ɔwɔ'nu) ⑦1 (-nie) unmäßig.

nieumiejętność (ˈnɛmɪɛ'ɟɛ'tnoʒɪtʲɕi) *f* ④1 Unwissenheit, Unerfahrenheit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) unwissend, unerfahren.

nieumysłny (ˈnɛmɨ'βɪ'lnɨ) ⑦1 (-nie) unabsichtlich; (przypadkowy) zufällig.

nieuniknlony (ˈnɛnɪ'knlɔ'nu)

⑦14¹ (-nienie) unvermeidlich; (pewny) sicher.

nieuprzędzony (ˈnɛpʃɛdʲɔ'nu) ⑦14¹ unparteiisch.

nieurodzaj (ˈnɛrɔ'ɔsɔj) *m* ①30 Mißgerente *f*; ~ność (ˈɔsɔ'j-noʒɪtʲɕi) *f* ④1 Unfruchtbarkeit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) unfruchtbar.

nieurzędowy (ˈnɛɟɛ'ɔdɔ'wɨ) ⑦1 (-wo) nicht amtlich.

nieusposobiony (ˈnɛʃpɔʒɔ'ɔ'nu) ⑦1 nicht gestimmt.

nieusprawiedliwiony (ˈnɛʃpra-wɪɛ'li'wɔ'nu) ⑦1 nicht gerechtfertigt.

nieustający (ˈnɛʃtɔjɔ'tʲɕɨ) ⑦2 (-co), ~anny (ˈannɨ) ⑦1 (-nie) unaufhörlich, dauernd.

nieustalony (ˈnɛʃtɔ'ɔ'nu) ⑦14¹ nicht festgesetzt.

nieustraszołość (ˈnɛʃtrɔʃɔ'ɔ-noʒɪtʲɕi) *f* ④1 Unerlösetheit; ~ny (ˈnɨ) ⑦14¹ (-enie) unerlöset, mutig.

nieuszanowanie (ˈnɛʃʃanɔ'wɔ'nie) *n* ②13 Mangel *m* an Achtung.

nieuszkodzony (ˈnɛʃʃkɔdʲɔ'nu) ⑦14¹ unbeschädigt.

nieutulony (ˈnɛtulɔ'nu) ⑦14¹ unstillbar; (niepocieszony) trostlos.

nieuwalga (ˈnɛwɔ'wɔ) *f* ③4 Unaufmerksamkeit; ~ny (ˈwɔ'wɔ'nu) ⑦1 (-nie) unaufmerksam.

nieuzasadnlony (ˈnɛʊzɔ'dnlɔ'nu) ⑦1 unbegründet.

nieużyteczność (ˈnɛɟɪ'tʃɔ'noʒɪtʲɕi) *f* ④1 Unbrauchbarkeit, Nutzlosigkeit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 unbrauchbar, unnütz, nutzlos.

nieużytek (ˈnɛɟɪ'tɛʃ) *m* ①21¹ *a*, *ms* *pl.* nieużytki Beispiele *pl.*

nieużyty (ˈnɛɟɪ) ⑦7 ungefüllig.

nieużywany (ˈnɛɟɪ'wɔ'nu) ⑦1 unbenutzt; (nowy) neu.

niewart (nɛ'wart) *indekl.* nicht wert, nicht würdig.

nieważność (nwa'gnoſtſi) *f* ④1 Ungiltigkeit; **ny** (nū) ⑦1 (-nie) ungiltig, nichtig.
niewątpliwy (nwɔtpli'wū) ⑦1 (-wie) unzweifelhaft, zweifellos; (pewny) gewiß.
niewczas (nie'wɔtſhaſ) *m* ①3 ungelegene Zeit *f*; *pl.* ny Wochen *n*; po nie zu spät.
niewczesny (nwɔtſhe'ſnu) ⑦1 (-nie) spät; *fig.* unziemlich.
niewdzięczność (nwɔſtſe'tſhnoſtſi) *f* ④1 Undank *m*; **ny** (nū) ⑦1 (-nie) undankbar.
niewesoły (nweſo'ly) ⑦6 (-io) nicht froh, traurig.
niewiedomo (nwiedo'mo) unbekannt; man weiß nicht; **mość** (moſtſi) *f* ④1 Unkenntnis *f*; **my** (mū) ⑦1 unbekannt; **ma** *f* die unbekannte Zahl, Unbekannte.
niewiarygodny (nwiarugo'dnū) ⑦1 (-nie) unglauwürdig; (niepewny) unſicher.
niewiasta (nwia'sta) *f* ③2¹ Frauenzimmer *n*, Weib *n*.
niewioldoczny (nwido'ɔtſhnu) ⑦1 (-nie) unſichtbar; **domy** (do'mū) ⑦1 blind; **działność** (ɔſia'ɔnoſtſi) *f* ④1 Unſichtbarkeit; **działny** (ɔnū) ⑦1 (-nie) unſichtbar. [kenntnis.]
niewiedza (nwiedo'sza) *f* ③9 Unwissenheit.
niewiele (nwie'lie), **lu** (lū) ⑧9 nicht viel(e), wenig(e).
niewielki (nwie'liki) ⑦9 nicht groß.
niewierność (nwie'rnoſtſi) *f* ④1 Untreue, Treuloſigkeit; **ny** (nū) ⑦1 (-nie) untreu, treuloſ; (pogański) ungläubig.
niewieści (nwie'stſi) ⑦13 Weiber..., Frauen...; **cioc** (ciocſi) ⑩18 weiblich (ob. verweiblicht) werden.
niewiniątko (nwiniog'tko) *n* ②9 unſchuldigeſ Gefchöpf; **nien**

(nwi'nien) ⑦17, **ny** (nnū) ⑦1 (-nie) unſchuldig; ſchuldlos; **nność** (nnoſtſi) *f* ④1 Unſchuld; (czystość obycajów) Keuſchheit; (dziewictwo) Jungfernſchaft.
niewłaściwość (nwlaſtſi'woſtſi) *f* ④1 (niestosowność) Unkorrektheit; (niedopuszczalność) Unzuläſſigkeit; **za** Unzuſtändigkeit; **wy** (wū) ⑦1 (-wie) unkorrekt; unzuläſſig; unzuſtändig; (nierzezywisty) uneigentlich, unecht.
niewoła (nwol'a) *f* ③5 Knechtſchaft, Sklaverei; (wojenna) Gefangenſchaft; (przymus) Zwang *m*; wziąć do ni gefangennehmen; dostać się do ni in Gefangenſchaft geraten; **nica** (ni'ɔtſa) *f* ③9 Sklavin; **nictwo** (ni'tſtwo) *n* ②1 Sklaverei *f*; (handel nikami) Sklavenhandel *m*; **niczy** (ni'ɔtſhū) ⑦4 (-czo) ſklaviſch, Sklaven...; **nik** (ni'ɔk) *m* ①14 Sklave; (jeniec) Gefangener; (sługa) Knecht.
niewolno (nwol'no) es iſt nicht erlaubt, es iſt verboten.
niewód (nie'wut) *m* ①6 Buggarn *n*.
niewprawny (nwpra'wnū) ⑦1 (-nie) ungeübt; (niezręczny) ungeſchickt.
niewstrzymany (nwſtſhuma'nū) ⑦1 (-nie) unaufhaltſam.
niewybredny (nwubre'dnū) ⑦1 (-nie) nicht wäſſeriſch.
niewyczerpany (nwütſcherpa'nū) ⑦1 (-nie) unerſchöpflich.
niewyćwiczony (nwütſwütſho'nū) ⑦14¹ ungeübt.
niewydatny (nwuda'tnū) ⑦1 (-nie) unergiebig. [anſchließlich.]
niewygasty (nwuga'stū) ⑦6 un-
niewygodła (ngo'da) *f* ③2 Unbequemlichkeit; **ny** (nū) ⑦1 (-nie) unbequem.

niewykonalny (ˈnɛwɨkɔnalˈnɨ) ⑦ 1
(-nie) unausführbar.

niewykszałcony (ˈnɛwɨkszaltʂɔˈnɨ) ⑦ 14¹ (-cenie) ungebildet.

niewymierny (ˈnɛwɨmieˈrnɨ) ⑦ 1
(-nie) irrational.

niewymowny (ˈnɛwɨmɔˈwnɨ) ⑦ 1
(-nie) unaussprechlich.

niewymuszony (ˈnɛwɨmɨʂɔˈnɨ) ⑦ 1
(-szenie) ungezwungen.

niewypłaca|ność (ˈnɛwɨpłatʂaˈlɨ-
noʂɨtʂɨ) f ④ 1 Insolvenz f;

ny (ˈnɨ) ⑦ 1 (-nie) insolvent.

niewyraźny (ˈnɛwɨraˈʂɨnɨ) ⑦ 1
(-nie) undeutlich.

niewyrobiony (ˈnɛwɨrɔbɔˈnɨ) ⑦ 14¹
nicht ausgearbeitet; (o człowieku) unerfahren, weltfremd.

niewyrozumiący (ˈnɛwɨrɔzumiˈjɨ) ⑦ 6
(-ale) einrichtlos; (bezwzględny) rüchrichtlos.

niewyspany (ˈnɛwɨʂpaˈnɨ) ⑦ 1
nicht angeschlossen; schläfrig.

niewystarczający (ˈnɛwɨstarczajˈjɨ) ⑦ 2 (-co) nicht ausreichend.

niewystawny (ˈnɛwɨstaˈwnɨ) ⑦ 1
(-nie) prunlos; (skromny) bescheiden.

niewysłędzony (ˈnɛwɨsłɛdʂɔˈnɨ) ⑦ 14¹
nicht ausgeforscht.

niewytrawny (ˈnɛwɨtraˈwnɨ) ⑦ 1
(-nie) unerfahren.

niewytrzymały (ˈnɛwɨtʂɨmaˈlɨ) ⑦ 6
(na acc.) nicht abgehärtet (gegen acc.); empfindlich.

niewytorny (ˈnɛwɨtɔˈrnɨ) ⑦ 1
(-nie) ungekünstelt, einfach.

niewzruszalny (ˈnɛwɨzruszɔˈlɨnɨ) ⑦ 1
(-nie) unerfütterlich.

niezabawny (ˈnɛzabɔˈwnɨ) ⑦ 1
(-nie) nicht lustig.

niezachwiany (ˈnɛzɔxwɨaˈnɨ) ⑦ 1
(-nie) unerfütterlich.

niezadługo (ˈnɛzadɨˈgu) bald.

niezadowolienie (ˈnɛzɔwɔlɛˈnie) n ② 13
Unzufriedenheit f; **ony** (ˈɔnɨ) ⑦ 1
unzufrieden.

niezakłócony (ˈnɛzakɨɫɔˈnɨ) ⑦ 14¹
ungeföhrt.

niezależ|ność (ˈnɛzɔlɛʂˈnoʂɨtʂɨ) f ④ 1
Unabhängigkeit; **ny** (ˈnɨ) ⑦ 1
(-nie) unabhängig.

niezamężna (ˈnɛzamɛʂˈna) ⑦ 1
unvermählt, unverheiratet.

niezamieszkały (ˈnɛzamɛʂɔˈlɨ) ⑦ 6
unbewohnt.

niezamoż|ność (ˈnɛzɔmoʂɨtʂɨ) f ④ 1
Unbemitteltheit; **ny** (ˈnɨ) ⑦ 1
(-nie) unbemittelt.

niezapominaljka (ˈnɛzɔpomɨˈnɨjka) f ③ 4²
Bergigmeinnicht n.

niezapomniany (ˈnɛzɔpɔmˈnɨnɨ) ⑦ 1
unvergeßlich.

niezaprzeczony (ˈnɛzɔpʂɛtʂɔˈnɨ) ⑦ 14¹
(-czenie) unlegbar.

niezasłużony (ˈnɛzɔʂɨnɔˈnɨ) ⑦ 14¹
(-żenie) unverdient.

niezatarty (ˈnɛzɔtaˈrtɨ) ⑦ 7
unverwischt.

niezaw|słość (ˈnɛzɔwɨˈʂɔʂɨtʂɨ) f ④ 1
Unabhängigkeit; **sły** (ˈʂɨ) ⑦ 6
(-śle) unabhängig.

niezawod|nie (ˈnɛzɔwɔˈdnɛ) höchst
wahrscheinlich, bestimmt; **ny** (ˈnɨ) ⑦ 1
untrüglich, zuverlässig. [erforcht.]

niezbadany (ˈnɛzɔbadaˈnɨ) ⑦ 1
un-
niezbędny (ˈnɛzɔbɛˈdnɨ) ⑦ 1
(-nie) unentbehrlich; unumgänglich
notwendig.

niezbierany (ˈnɛzɔbɛraˈnɨ) ⑦ 1: -ne
mleko n Vollmilch f.

niezbity (ˈnɛzɔbɨˈtɨ) ⑦ 7 (-icie)
unwiderlegbar.

niezbyt (nɛˈʂbɨt) nicht sehr, nicht
allzu...

niezdara (ˈnɛzɔdaˈra) m ③ 18², f ③ 2³
ungeföhnte Person f.

niezdat|ność (ˈnɛzɔdatˈnoʂɨtʂɨ) f ④ 1
Untauglichkeit; **ny** (ˈnɨ) ⑦ 1
untauglich, unbrauchbar.

niezdecydowa|nie (ˈnɛzɔɛtʂɨɔwɔˈwaˈnie) n ② 13
Unentschlossenheit f, Schwanken; **ny** (ˈnɨ) ⑦ 1
(-nie) unentschlossen.

niezdobyty (ˌsɔbɔbʲuˈtɨ) ⑦7 nicht erobert; (trudny do zdobycia) uneinnehmbar.

niezdolność (ˌsɔdɔˈlnoʂɪʦɪ) f ④1 Unfähigkeit; (~ do służby) Untauglichkeit; ~ny (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) unfähig; untauglich.

niezdrowy (ˌsɔdrɔˈwɨ) ⑦1 (-wo), ~**zdrów** (nieˈsɔdrɔf) ungesund; (szkodliwy dla zdrowia) schädlich.

niezgodła (ˌsɔgɔˈɫa) f ③2 Bwetracht, Uneinigkeit; ~**llwy** (ˌliˈwɨ) ⑦1 (-wie) zankfüchtig; ~**ność** (ˌnoʂɪʦɪ) f ④1 Nichtübereinstimmung, Abweichung; ~**ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) uneinig; (bez zgodności) nicht übereinstimmend.

niezgrabność (ˌsɔgrɔˈbnoʂɪʦɪ) f ④1 Ungehidtheit; ~**ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) ungeschickt.

niezliczalny (ˌnieʂɪʦɪˈɫnɨ) ⑦1 (-nie) unerfüllbar, unmöglich. [unzählbar, unzehlig.]

niezliczony (ˌnieʂɪʦɔˈnɨ) ⑦14¹

niezłomny (ˌnieʂɔˈmnɨ) ⑦1 (-nie) unbeugsam, unverbüchlich.

niezłożony (ˌnieʂɔˈɫɔnɨ) ⑦14¹ nicht zusammengesetzt, einfach.

niezły (nieˈʂɫɨ) ⑦6 (-zły) nicht schlecht; recht gut.

niezmiennosć (ˌnieʂmieˈnnoʂɪʦɪ) f ④1 Unveränderlichkeit; ~**ny** (ˌnɨ) (-nie) unveränderlich.

niezmierny (ˌnieʂmieˈrnɨ) ⑦1 (-nie) unermeßlich, außerordentlich.

niezmordowany (ˌnieʂmordɔwɔˈnɨ) ⑦1 (-nie) unermüdblich.

nieznaczny (ˌnieʂnaˈʂɫnɨ) ⑦1 (-nie) unmerklich, unbedeutend; um ein wenig.

nieznajomość (ˌnieʂnajɔˈmoʂɪʦɪ) f ④1 Unbekanntschaft; (czego) Unkenntnis (*gen.*); ~**my** (ˌnɨ) ⑦1 (-mo), **nieznany** (ˌnieʂnaˈnɨ) ⑦1 unbekannt.

nieznośny (ˌnieʂnoˈʂɪnɨ) ⑦1 unerträglich, unausstehlich.

niezręczny (ˌnieʂrɛˈʂɫnɨ) ⑦1 (-nie) ungeschickt.

niezrozumiały (ˌnieʂrɔʂumiaˈɫɨ) ⑦6 (-ale) unverständlich; (trudny do pojęcia) unbegreiflich.

niezrównany (ˌnieʂrɔwnɔˈnɨ) ⑦1 (-nie) unvergleichlich.

niezupełny (ˌnieʂɔpɛˈɫnɨ) ⑦1 (-nie) unvollständig, mangelhaft.

niezwłoczny (ˌnieʂwɔˈɫɫnɨ) ⑦1 (-nie) unverzüglich, sofort.

niezwykły (ˌnieʂwɨˈɫɨ) ⑦6 (-kle) ungewöhnlich, selten.

nieżonaty (ˌnieʂɔnɔˈtɨ) ⑦7 unverheiratet, ledig.

nieżyczliwość (ˌnieʂɪʒɫɪˈɫiˈwoʂɪʦɪ) f ④1 Ungunst, Mißgunst; ~**wy** (ˌwɨ) ⑦1 ungünstig; (człowiek) übelgenunt.

nieżywołtny (ˌnieʂɨwɔˈɫnɨ) ⑦1 leblos; ~**y** (ˌɟɨˈwɨ) ⑦1 (-wo) leblos, tot.

nigdy (niˈɟɔ) nie(mals).

nigdzie (ˌniɟɫe) nirgends; ~ indziej an keinem anderen Orte.

nijak (niˈjɔk) keineswegs.

nijaki (ˌniˈjɔki) ⑥13 keiner (von beiden), keinerlei; Gram. rodzaj m ~ sächliches Geschlecht n, Neutrum n.

nikczemnieć (niˈkɫɫɛˈmnieʂɪ), pf. z. ⑩18 elend (od. niederträchtig) werden.

nikczemnik (ˌniˈkɫɫɨ) m ①14 elender, niederträchtiger Mensch; ~**ność** (ˌnoʂɪʦɪ) f ④1 Niederträchtigkeit, Nichtswürdigkeit; ~**ny** (ˌnɨ) ⑦1 (-nie) elend; (podły) niederträchtig, nichtswürdig, erbärmlich.

niklel (niˈɫɫɛ) m ①34¹⁸ Nidel. **niklować** (ˌniˈɫɫɔˈwɔʂɪ), pf. po ⑩20 vernideln.

nikłowy (ˌniˈɫɫɔˈwɨ) ⑦1 Nidel..., auß Nidel.

nikłość (niˈɫɫɔʂɪʦɪ) f ④1 Unansehnlichkeit; ~**ty** (ˌɫɨ) ⑦6 (-lo) unansehnlich, winzig.

niknąć (ni'knąć), *pf.* z. ④¹ (ver)schwinden, vergehen.
nikogo (ni'ko'go) etc. *f.* nikt.
nikotyna (ni'kotu'na) *f.* ③¹ Niko-
 ti'n n, [feiner.]
nikt (niikt) ⑥¹ niemand; (zaden)
nim¹ (niim) (zanim) bevor, ehe.
nlm² (n) *f.* on. [schein; fig. Glanz.]
nimb (niimp) *m.* ①³ Heiligen-
niniejszy (ni'nie'jszy) ⑦¹¹ die-
 ser, vorliegend; niniejszem
 hiermit, hierdurch.
nios... (nioś...) *f.* nieść.
niszcząć (ni'szcząć), *pf.* z.
 ①¹⁸ zugrunde gehen, herunter-
 kommen; (niknąć) schwinden.
niszczyciel (ni'szczyciel) *m.*
 ①²⁹ Vernichter, Zerstörer;
 ~skl (ni'szczyciel) ⑦⁹ vernich-
 tend, zerstörerisch.
niszczyć (ni'szczyciel), *pf.* wy.
 z. po. ②¹² vernichten, ver-
 wüsten, zerstören; k-o: zugrunde
 richten; ~ się verderben, sich
 abnutzen; (o człowieku) sich zu-
 grunde richten, sich ruinieren.
nit (niit) *m.* ①¹⁰ Nietnagel.
niteczka (niite'czka) *f.* ③⁴² dün-
 ner Faden *m.*
nitka (ni'itka) *f.* ③⁴² Faden *m.*;
 (włókno) Faser, Fieber; zmoknąć
 do nitki ganz durchnäßt werden;
 nie zostawić na kim suchej nit-
 ki kein gutes Haar an j-m lassen.
niwa (ni'wa) *f.* ③¹ Flur, Ge-
 filde *n.*, Flu; *fig.* Gebiet *n.*
niwecz (ni'wecz): w ~ obrócić
 zunichte machen, vernichten.
niweczyć (ni'weczyciel), *pf.* z.
 ②¹² vereiteln. [auffäbeln.]
nizac (ni'zac), *pf.* na. ①¹⁴
nizanka (ni'zanka) *f.* ③⁴² Schnur.
niznla (ni'zla) *f.* ③¹ Nieder-
 rung; ~ny (ni'ny) ⑦¹ in der
 Niederung liegend.
nizlutki (ni'zlutki) ⑦⁹ (-ko)
 sehr niedrig; ~kl (ni'zkl) ⑦⁹
 (-ko) [*cmp.* niższy, *adv.* niżej]

niedrig; ♪ (o tonach) tief; kla-
 niac się ~ko untertänig grü-
 ßen; ~ko-pienny (ni'ko'pienny) ⑦¹
 niederstämmig; las *m* -ny Nie-
 derwald; ~ko-procentowy (ni-
 protcento'ny) ⑦¹ zu niedriger
 Zinsen; ~kość (ni'kość) *f.* ④¹
 Niedrigkeit. [*cmp.*.]
niż¹ (ni'ż) als, denn (mit nach)
niż² (n) *m.* ①³⁰ Niederland *n.*;
 (~ rzeki) Unterlauf.
niżej (ni'żej) [*cmp.* zu nizko]
 niedriger, tiefer; ~ podany
 unten angegeben; ~ podpisany
 der Gefertigte; ~ (bei Zahlen)
 unter, zB. ~ pięciu unter fünf.
niższość (ni'ższość) *f.* ④¹
 niedrigerer Stand *m.*; *fig.*
 geringere Bedeutung; ~y (ni'
 ⑦¹¹ niedriger, tiefer; ~szkole
f. realna Unter-Realsschule.
noc (not) *f.* ④⁹ Nacht; dobra
 ~!, dobrej ~y! gute Nacht!;
 w ~y, ~a bei Nacht, des Nachts,
 nachts; ~leg (ni'leg) *m.* ①¹⁹
 Nachtlager *n.*, Nachtquartier *n.*;
 stanąć ~legiem übernachten;
 ~nik (ni'nik) *m.* ①¹³² Nachttopf;
 ~ny (ni'ny) ⑦¹ Nacht..., nächtlich.
nocować (notko'wać), *pf.* prze.
 ①²⁰ nächtigen, übernachten;
 k-o: über Nacht beherbergen.
nodze (no'bse) *f.* noga.
noga (no'ga) *f.* ③⁴ Fuß *m.*,
 Bein *n.*; iść ~ za nogą Schritt
 für Schritt gehen; wyciąć
 wojsko co do nogi das Heer bis
 auf den letzten Mann nieder-
 hauen; przewracać do góry
 nogami das unterste an oberst
 kehren; w nogi auf und davon;
 dać nogę davonlaufen; padam
 do nóg! ergebenster Diener!
nogawica (nogawi'ca) *f.* ③⁹, mit
pl. -ce Rose *f.*
nogawka (ni'gawka) *f.* ③⁴² Code.
nogietek (ni'giotek) *m.* ①²¹¹
 Ringelblume *f.*

nominacja (nomi'na'tsja) *f* ③8 Ernennung; **~alny** (na'lnü) ⑦1 (-nie) nominiell; **~at** (mi'nat) *m* ①9 Neuernannter; **~ować** (no'watš) ④20 erennen. [finn.]
nonsens (no'nšenš) *m* ①3 Unnora (no'ra) *f* ③23 Loch *n*, (unterirdische) Höhle.
norma (no'rma) *f* ③1 Norm, Botschrift; **~alny** (ma'lnü) ⑦1 (-nie) norma'l, regelrecht.
Norwegja (norwe'gja) *f* ③8 No'rwegen *n*; **~ski** (šti) ⑦9 (po-sku) no'rwegisch.
Norymberga (rümbe'rga) *f* ③4 Nürnberg *n*; **~ski** (šti) ⑦9 Nürnberger...
nos (noš) *m* ①21 Nase *f*; **chustka** *f* do ~a Schnupf- od. Sacktuch *n*; **mruzcć** pod ~em in den Bart hinein brummen; **zadzierać** ~a sich aufblähen, stolz sein; **nie wytknąć** ani ~a gar nicht ausgehen.
nosalczna (nošatš'i'sna) *f* ③1 Nolz *m*; (u psów) Staupe.
nosaty (ša'tü) ⑦7 großnasig.
nosek (no'šek) *m* ①21^b Näschen *n*.
nosić (no'šitš) ②8 tragen; ~ się sich tragen; (ubierać się) sich kleiden; ~ się z czem et. herumtragen; ~ się z zamiarem beabsichtigen. [Wasserträger.]
nosiwoda (nošliwo'da) *m* ③14
nosorożec (nošoro'žetš) *m* ①34 Nashorn *n*, Rhino'zeros *n*.
nosowy (nošo'wü) ⑦1 (-wo) Nasen..., nasal. [(Trag-)]Bahre *f*.
nosze (no'šče) *m/pl.* ①30
nośny (no'šnü) ⑦1 tragbar; (trwały) dauerhaft; **kura** *f* nośna Begehene.
notarjalny (notarja'lnü) ⑦1 (-nie) notarie'll; **~at** (ta'rjat) *m* ①10¹ Notaria't *n*; **~usz** (ta'rjuš) *m* ①33 Notar.

notatka (ta'tfa) *f* ③4² Notizheft *n*; (zapisek) Notiz; **~atnik** (ta'tnik) *m* ①13², **~es** (no'teš) *m* ①3 Notizbuch *n*; **~ować** (to'watš) ④20 notieren, anmerken.
nowalja (nowa'lja) *f* ③8, *gew. pl.* -je Erslinge *m/pl.* (der Saatzeit); **~ator** (wa'tor) *m* ①7¹ Neuerer; **~atorski** (to'ršti) ⑦9 Neuerungs...; **~lejusz** (wii'tšjuš) *m* ①33 Novize, Neuling; **~lna** (wii'na) *f* ③1 Neugierigkeit; (wiadomość) Nachricht; **~lniarstwo** (nli'rštwo) *n* ②1 Neugierigkeitskrämerei *f*; Tratschsucht *f*; **~lniarz** (nliš) *m* ①33 Tratscher; **~lutki** (wii'tšti) ⑦9 funkelnagelneu.
nowo (no'wo) neu; na ~ von neuem, auf's neue; **~czesny** (tšče'šnü) ⑦1 (-śnie) neuzeitlich, modern; **~modny** (mo'dnü) ⑦1 (-nie) neumodisch; **~nabywca** (nabü'tšba) *m* ③11 der neue Eigentümer; **~narodzony** (narodšo'nü) ⑦1 neugeboren; **~rocze** (ro'tščne) *n* ⑦26 Neujahrsgeld; **~rocznik** (nriš) *m* ①14¹ Neujahrstaschenbuch *n*; **~roczny** (rü) ⑦1 Neujahr's...; **~rodek** (rü'dek) *m* ①21 Neugeborener, neugeborenes Kind *n*.
nowość (no'wošitš) *f* ④1 Neuheit, das Neue *n*; (nowy zwy, czaj) Neuerung; (~ literacka) Neuerscheinung, neues Buch *n*.
nowo...: ~twór (nowo'tfur) *m* ①26 Neugebilde *n*, Geschwulst *f*; (~t. językowy) neugebildetes Wort *n*, Neologismus; **~upieczony** (upietšo'nü) ⑦1 frischgebaden; **~zaciężny** (šatš'iž'čnü) ⑦1 neugeworben; *subst.* Neueingewürdter *m*, Rekrut *m*; **~żeniec** (že'u'ietš) *m* ①37 Neuerwählter.

nowożytność (nowoGü'tnoſtſi) f ④1 Neuzeit; (nowoczesność) das Neuzeitliche n; ~ny (~nü) ⑦1 (-nie) neuzeitlich; dzieje m/pl. ~ne Geschichte f der Neuzeit.
nowy (no'wü) ⑦1 neu.
nozdrze (no'sdſe) n ②16 Nasenloch; pl. -a Nüstern f/pl.
nożęta (noGž'ta) n/pl. ②18 Füßchen; ~ny (~nü) ⑦1 Fuß...
nożownictwo (noGowni'tſtwo) n ②1 Messerschmiedehandwerk; ~lczy (~wni'tſſu) ⑦4 Messerschmied(e)...; ~lk (~Go'wniſ') m ①14 Messerschmied.
nożowy (noGo'wü) ⑦1 Messer...
nożyce (noGü'tſe) f/pl. ③9, ~yczki (~Gü'tſſi) f/pl. ③4² Schere f.
nożyk (no'Güſ') m ①13² kleines Messer n; Federmesser n.
nóg (nuſ') f. noga.
nów (nuſ') m ①38¹ Neumond.
nóż (nuſſſ) m ①36 Messer n.
nóżka (~ka) f ③4² Füßchen n; padam do nówek! ergebenster Diener!
n. p. = na przykład zum Beispiel.
nucić (nu'tſi'tſi) pf. za~ ②5 summen, (vor sich hin) singen.
nudja (nu'da) f ③2 Langeweile f; ~ność (~noſtſi) f ④1 Übelkeit; ~ny (~nü) ⑦1 (-nie u. -no) langweilig, fade; ~no mi es ist mir übel; ~y (~dü) m/pl. ①6 Langeweile f.
nudziłarka (nudſja'rka) f ③4² langweiliges Frauenzimmer n; ~arstwo (~ſtwo) n ②1 lang-

weiliges Zeug; ~arz (nu'bf'asſſ) m ①33 langweiliger Mensch.
nudzić (nu'bf'itſi) pf. z~ ②7 langweilen, langweilig sein; (grymasić) launenhaft sein; nudzi mnie es ist mir übel; ~ się sich langweilen.

numer (nu'mer) m ①8¹ Nummer f; fig. to dobry ~ das ist ein nettes Fruchtel; ~acja (~ra'tſja) f ③8 Numerierung; ~ować (~ro'watſi) ②20 numerieren; ~owy (~ro'wü) ⑦1 numerisch, nach Nummern geordnet.

nur (nur) m ①2 Boot. Taucher; dać ~a verschwinden; ~ok (~oſ') m ①21 Taucher; dać ~ka untertauchen; ~kiem płynąć unter dem Wasser schwimmen; ~kować (~to'watſi) ②20 untertauchen; ~kowy (~wü) ⑦1 Taucher...

nurt (nurt) m ①10¹ Strom, Strömung f; pl. ~y Wellen f/pl.; ~ować (~to'watſi) ②20 wühlen.

nurzać (nu'Gatſi) ③1 (się) untertauchen; ~ się we krwi im Blute baden.

nuta (nu'ta) f ③2² Note; (melodja) Melodie, Weise.

nuż (nuſſſ) da, nun; a ~ wenn aber. [müdenb.]

nużący (nuGž'tſſü) ⑦2 (-co) er-
nużel (nu'Ge) wohlan!

nużyć (nu'Güſſi) pf. z~ ②12 ermüden. [nicht's, Faulenzer.]

nygus (nü'guſ') m ①2 Taugen-
nyża (nü'Gja) f ③9 Nische.

O

o (o) prp. (acc. u. loc.): 1. (acc.) an (acc.), 3B. uderzyć o stół an den Tisch schlagen; (dla, z powodu) um (acc.), wegen (gen.), 3B. walczyć o zwycięstwo um den Sieg kämpfen; oskarżać

o zdradę wegen Verrats anklagen; prosić o co um et. bitten; (beim empr.) um (acc.), 3B. większy o połowę um die Hälfte größer; o pięć minut później (um) fünf Minuten später.

2. (*loc.*) über (*acc.*), von (*dat.*),
 3. mówić o czym über et., von
 et. sprechen; (bei Zeitbestimmun-
 gen) um, 3. o dwunastej (go-
 dzinie) um zwölf Uhr; o półno-
 cy um Mitternacht; (z) mit
 (*dat.*), 3. dom o dwu oknach
 ein Haus mit zwei Fenstern;
 an (*dat.*), 3. chodzić o kiju an
 einem Stocke gehen. [Vater.]

O. Abl. für ojciec (= ksiądz)
O..., a. **ob...** (ob...) u. **obe...**
 (obe...) herum, herunter, be...
 u. dgl.

oba (o'ba) *m, n*, **oble** (o'ble) *f*,
obydwa (obu'dwa) *m, n*, **oby-**
dwie (obu'dwie) *f*, **oba]** (o'bai)
m alle ⑧ 2¹ (nur von Personen
 männl. Geschlechts), **oboje** (obo'je)
 ⑧ 11 (nur von Personen verschie-
 denen Geschlechts) beide.

obabrać (oba'bratŝi) *pf.* ⑩ 9 be-
 schmäßen, beslecken.

obaczyc (oba'tŝatŝi) *pf.* ⑩ 12
 bemerken, erblicken, wahrneh-
 men; (widzieć) sehen.

oballać (oba'latŝi) ⑩ 1, *pf.* ~
lic (litŝi) ⑩ 3 umwerfen, um-
 stürzen; budowlę: niederreißen;
 (niweczyć) vereiteln, vernichten;
 rząd: stürzen.

obalamucić (obalamu'tŝitŝi) *pf.*
 ⑩ 5 k-o: verwirren (*acc.*), den
 Kopf verdrehen (*dat.*).

obarczać (oba'rtŝatŝi) ⑩ 1, *pf.*
 ~yc (tŝütŝi) ⑩ 12 (k-o czem)
 belasten, bedrücken (i-n mit
dat.); (praca) überhäufen; ~ się
 sich belasten; (praca) sich über-
 bülden.

obarzaneł (oba'ga'neł) *m* ① 21^{1b}
 Brezel *f*.

obawa (oba'wa) *f* ③ 1 Angst,
 Furcht; (niepokój) Besorgnis.

obawiać (awiatŝi) się ⑩ 1 (*gen.*)
 fürchten (*acc.*), befürchten (*acc.*);
 (o *acc.*) besorgt sein (um *acc.*,
 für *acc.*), fürchten (für *acc.*).

obcałować (optŝalo'watŝi) *pf.*
 ⑩ 20 abküssen.

obcałs (o'ptŝaŝ) *m* ① 2¹, ~sik
 (optŝa'ŝiik) *m* ① 13² Ubsaß.

obcażki (optŝo'ŝtŝi) *m/pl.* ① 13
 kleine Gänge *f*.

obceslem (optŝe'ŝem), ~owo (~
 ŝo'wo) mit Festigkeit; ohne
 Umstände; ~owy (~ŝo'wu) ⑦ 1
 rücksichtslos; (zuchwały) frech.

obcagi (optŝo'gi) *m/pl.* ① 13
 Gänge *f*.

obchodzić (obŝo'dŝitŝi) ⑩ 7, *pf.*

obejść (o'bejŝitŝi) ⑩ 4³ um
 (*acc.*) herumgehen; (odwiedzać)
 besuchen; (okrązać) umgehen;
 (oszukać) hintergehen, betrü-
 gen; (świącić) feiern, begehen;
 (interesować) angehen, inter-
 essieren; ~ się (*instr.*)^o sich be-
 gnügen, sich behelfen (mit *dat.*);
 (bez *gen.*) entbehren (können)
 (*acc.*), sich zu helfen wissen (ohne
acc.); (z *instr.*) umgehen (mit
dat.), behandeln (*acc.*); obej-
 dzie się es ist entbehrlich, es ist
 nicht nötig. [f; (święto) Fest *n.*]

obchód (o'ŝut) *m* ① 26 Feier]
obciąć *f.* obcinać.

obciągać (optŝi'o'gatŝi) ⑩ 1, *pf.*
 ~nąć (~ngtŝi) ⑩ 2 *nm* (*acc.*)
 herumziehen, einfassen (*acc.*);
 (pokrywać, powlekać) überziehen;
 brzytwę: abziehen; zegarek: re-
 passieren; ~ty (~tu) ⑦ 1 (-lo)
 enganliegenden, glatt.

obciążać (optŝi'o'gatŝi) ⑩ 1, *pf.*
 ~yc (~Gütŝi) ⑩ 12 belasten, be-
 schweren; ~ sobie żołądek sich
 den Magen überladen; ~ swo-
 je sumienie et. auf sein Ge-
 wissen laden.

obcierać (optŝie'ratŝi) ⑩ 1, *pf.*
obetrzeć (obe'tŝetŝi) ⑨ 25² ab-
 wischen; (osuszać) abtrocknen.

obcinać (optŝi'natŝi) ⑩ 1, *pf.*
obciąć (o'ptŝi'otŝi) ⑨ 21 abhau-
 en, abschneiden; włosy: schnei-

den, stuzen, sčeren; (zmniejszać) vermindern.

obcinek (optʃi'nel) *m* ①21^b WbŃchnigel *n*, WbŃfall.

obcis|kać (optʃi'ʃtatʃi) ⑬1, *pf.* **~nać** (ˌnoʦʲi) ⑩2 festbinden; ~ się się fest schnüren.

obcis|łość (ˌobʲiʦʲi) *f* ④1 Enganliegen *n*; **~ty** (ˌti) ⑦6 (-io u. -śle) enganliegend.

obco... (o'ptʃo...) in ʒŃgn fremd...; **~języczny** (ˌiʒʲi'ʦi) ⑦1 fremdsprachig; **~krajowiec** (ˌkrajɔ'wiɔʲtʃ) *m* ①37 Fremdländer; **~krajowy** (ˌjo'wü) ⑦1 fremdländisch; **~plemienny** (ˌpʲiɕiɛ'nnü) ⑦1 einem fremden Stamm angehörend.

obcować (optʃo'watʃi) ⑪20 (z *instr.*) verkehren (mit *dat.*).

obcowanie (ˌwa'nie) *n* ②13 Verkehr *m*, Umgang *m*.

obcy (o'ptʃü) ⑦2 (-co) fremd.

obczyzna (optʃü'sna) *f* ③1 Fremde; (obce obyczaje) fremdes Wesen *n*.

obdarow|ywać (obdarowü'watʃi) ⑬4, *pf.* **~ać** (ˌro'watʃi) ⑪20 beschenken.

obdartus (obda'rtuʃ) *m* ①2 zerlumpter Kerl.

obdarz|ać (obda'ʒatʃi) ⑬1, *pf.* **~yc** (ˌʒütʃi) ⑩12 beschenken, ausstatten; (enotami) begaben.

obdzia|ać (obdʲiɛ'ʒatʃi) ⑬1, *pf.* **~ć** (ˌdʲiɛʲi) ⑩3 verteilen, austheilen (unter *acc.*).

obdzierać (obdʲiɛ'ratʃi) ⑬1, *pf.* **obdrzeć** (obe'dʒetʃi) ⑨25 abreißen; skóre: abhäuten; korę: abrinden; (k-o z czego) berauben (i-n *gen.*), rauben (i-m *et.*).

obec|nie (obe'tʃniɛ) jeʒt, gegenwärtig; **~ność** (ˌnoʦʲi) *f* ④1 Anwesenheit, Gegenwart; **~ny** (ˌnü) ⑦1 anwesend; (teraźniejszy) gegenwärtig, jeʒig.

obdrzeć *f.* obdzierać.

obegnać (obe'gnatʃi) się *pf.* ⑬1 sich erwehren.

obejmą (obe'jmo) *etc.* *f.* objąć.

obejmować (obejmo'watʃi) ⑪20, *pf.* **objąć** (o'bjɔʦʲi) ⑨18^a umfassen; (uściskać) umarmen; (zawierać) enthalten, umfassen; (brać w posiadanie) übernehmen.

obejrzeć (obe'i'ʒetʃi) *pf.* ⑩20^a ansehen; ~ się sich umschauen.

obejście (obe'i'ʒiʦʲiɛ) *n* ②13 Rundgang *m*; (zabudowania gospodarskie) Anwesen, Wirtschaft *f*; (obcowanie) Umgang *m*.

obejść *f.* obchodzić.

obel|ga (obe'liga) *f* ③4 Schimpf *m*, Schmach; (obraza) Beleidigung; **~żwy** (ˌʒü'wü) ⑦1 (-wie) schimpflich, schmähtlich.

obełgać (obe'lgatʃi) *pf.* ⑨23 be-

oberwać *f.* obrywać. [lügen.]

oberwa|niec (oberwa'niɛʦ) *m* ①37^a zerlumpter Kerl; **~nie** (ˌniɛ) *n* ②13 się chmuni Wolkenbruch *m*; **~ny** (ˌnü) ⑦1 zerlumpt.

oberznąć *f.* obrzynać. [haus *n.*]

oberża (obe'rʒa) *f* ③9 Wirtʃ.

obeschnąć *f.* obsychać.

obesłać *f.* obsyłać.

obetrzeć *f.* obcierać.

obeznany (obesna'nü) ⑦1 bekannt, vertraut.

obezreć *f.* obzerać.

obębnić (obɛ'm'bnitʃi) *pf.* ⑩1^a durch Trommelschlag verkünden.

obfi|cle (opʃi'tʃlɛ) reichlich, in Überfluß; **~łość** (ˌloʦʲi) *f* ④1 Reichlichkeit, Überfluß *m*, Fülle; róg *m* obfitości Füllhorn *n*; **~tować** (ˌto'watʃi) ⑪20 (w *acc.*) Überfluß haben (an *dat.*), reichlich versehen sein (mit *dat.*); **~ty** (ˌtü) ⑦7 reichlich; (bogaty) reich; (wydatny) erziebig.

obgad|ać (obga'datʃi) ⑬1, **~ywać** (ˌbu'watʃi) ⑬2 bereden.

- obgryzać** (obgru'fatʃi) ⑬1, *pf.*
obgryźć (o'bgru'ʃitʃi) ⑨4 be-
 nagen, abnagen.
- obiad** (o'biat) *m* ④16 Mittag-
 essen *n*, Mittag; jeść ~ zu Mit-
 tag essen; speisen; przed ~em
 vormittags; po obiedzie nach-
 mittags, nach Tisch.
- obiadować** (do'watʃi) ⑬20 zu
 Mittag essen.
- obiadowy** (wu) ⑦1 Mittagʃ...
- obiato** (ob'ia'ta) *f* ③2² Sühn-
 opfer *n*.
- obicie** (obli'tʃie) *n* ②13 Be-
 schlag *m*; (~ ścian) Tapete *f*;
 (~ na meblach) Überzug *m*.
- obicie** *f.* objąć.
- obie** (o'bie) *f* ⑧2¹ *f.* oba.
- obiet** *f.* obiegać.
- obietanka** (obietka'nka) *f* ⑨4²
 Versprechen *n*.
- obietliwy** (obietli'watʃi) ⑬2,
pf. ~ać (obli'tʃatʃi) ⑬1 ver-
 sprechen; ~ się k-u versprechen
 zu i-m zu kommen.
- obiedwie** (obie'dwie) *f.* obydw.
- obieg** (o'bieg) *m* ④13 Umlauf;
 ~ krwi Kreislauf des Blutes;
 puszczać w ~ in Verkehr setzen;
 (rozpowszechniać) verbreiten.
- obiegać** (obie'gatʃi) ⑬1, *pf.*
obiec (o'biec) ⑩5 herumlau-
 fen; (przebiec) durchlaufen;
 (okręzać) umkreisen; obiegłem
 wszystkich ich bin bei allen
 gewesen.
- obielić** (obie'lić) ⑬1, *pf.* ~lić
 (~lić) ⑬3 weißen, weiß
 machen.
- obierać** (obie'ratʃi) ⑬1, *pf.*
obrać (o'bratʃi) ⑨24 owoce
 etc.: (ab)schälen; (zbierać) ab-
 lesen; (k-o z *gen.*) berauben
 (i-n *gen.*); (wybierać) wählen.
- obieralność** (~ra'lnob'itʃi) *f*
 ④1 Wählbarkeit; ~ny (~ny)
 ⑦1 wählbar. [Versprechen *n.*]
- obietnica** (obietni'tʃa) *f* ③9
- objąć** (obli'jatʃi) ⑬1, *pf.* obić
 (o'bić) ⑩1 (zbiąć) abschla-
 gen; (otrząsać) vom Baume
 schütteln; (przybiąć) beschlagen;
 (pokrywać) überziehen; k-o:
 durchprügeln; ~ się o uszy zu
 j-8 Ohren dringen.
- objadać** (~ja'batʃi) ⑬1, *pf.* ob-
 jeść (o'bie'ʃitʃi) ⑬3 anfreffen,
 aufessen; ~ się sich satt essen.
- objaśnić** (obja'ʃiniatʃi) ⑬1,
pf. ~nić (~nić) ⑬1 (oświe-
 tlać) beleuchten; (wyjaśniać) er-
 klären, erläutern; k-o: beleh-
 ren, informieren; ~ się licht
 (ob. klar) werden.
- objaśnienie** (~nie'nio) *n* ②13
 Erklärung *f*, Erläuterung *f*.
- objaw** (o'bjaʃ) *m* ①3 Erschei-
 nung *f*; (oznaka) Zeichen *n*; (~
 choroby) Symptom *n*; (wyraz)
 Ausdruck.
- objawiać** (obja'wiatʃi) ⑬1, *pf.*
 ~wić (~witʃi) ⑬2 offenbaren,
 äußern; ~ się erscheinen; (oka-
 zywać się) sich zeigen, hervor-
 treten; ~wienie (~wie'nio) *n*
 ②13 Offenbarung *f*.
- objazd** (o'bjaʃ) *m* ④16 Rund-
 fahrt *f*; (okrażenie) Umweg;
 (urzędowy) Vereisung *f*; ✕ Pa-}
- objąć** *f.* obejmować. [trouille *f.*]
- objechać** *f.* objeżdżać.
- objekt** (o'bjejt) *m* ④10¹ Gegeu-
 stand, Obj'e'kt *n*; ~ywny (~tu'w-
 ny) ⑦1 (-nie) sachlich.
- objeść** *f.* objadać.
- objeżdżać** (obje'qdb'gatʃi) ⑬1, *pf.*
objechać (~je'ʃatʃi) ⑬5 be-
 fahren, bereisen; (okręzać) um-
 gehen.
- objęcie** (obję'tie) *n* ②13 (ob-
 jętość) Umfang *m*; (ramiona)
 Arme *m/pl.*, Umarmung *f.* (wzię-
 cie w posiadanie) Übernahme *f*;
 ~tość (~to'ʃitʃi) *f* ④1 Umfang
m; (pojemność) Manminhalt *m*;
 ~ty (~tu) ⑦7 (zawarty) enthalten.

objuczlać (obju'tŝatŝi) ⑬1, *pf.*
 ~yć (tŝtŝütŝi) ⑫12 beladen.
obkrajać (opfra'jatŝi) ⑪16, ~
 wywać (w'u'watŝi) ⑬4 be-
 schneiden, anschnneiden.

oblać *f.* oblewać.

oblamować *f.* lamować.

oblatywać (obl'at'u'watŝi) ⑬2,
pf. obclecieć (l'e'tŝi'etŝi) ⑬16
 herumfliegen um (*acc.*), um-
 flattern; *fig.* durchfeilen; (opa-
 dać) abfallen; strach mnie
 oblecial Angst befiel mich.

oblazły (l'a'ŝl'u) ⑦6 (-lo) ab-
 gefärbt, verbläßt.

oblec *f.* oblekać.

obclecieć *f.* oblatywać.

oblegjać (obl'e'gatŝi) ⑬1, *pf.*
oblec (o'b'letŝi) ⑩13 belagern;
fig. bedrängen, umdrängen.

oblegajacy (ogaj'g'ŝu) ⑦2 be-
 lagernd; *subst.* Belagerer *m.*

oblekać (obl'e'katŝi) ⑬1, *pf.*
 ~oć (o'b'letŝi) ⑨14 anziehen;
 (odziewać) ankleiden; ~ się się
 kleiden, ein Kleid anlegen; (po-
 krywać się) sich bedecken.

obleplić (obl'e'pl'atŝi) ⑬1, *pf.*
 ~ić (p'litŝi) ⑩2 beflehen.

obleśny (obl'e'ś'n'u) ⑦1 (-nie)
 schmeichlerisch; (wstrętny) wider-
 wärtig.

oblewać (obl'e'watŝi) ⑬1, *pf.*
oblać (o'b'latŝi) ⑪17 begießen;
 (pokrywać) bedecken; (okrażać)
 umfließen, umströmen; (uczeić
 picciem) einweihen (durch ein Be-
 getlage); ~ się sich begießen, sich
 anschlütten; ~ się potem stark

oblezić *f.* oblazić. [ŝwizęn.]

oblegzenie (obl'ę'g'e'nie) *n* ②13
 Belagerung *f.*; trzymać w ~eniu
 belagern; stan *m* ~enia Stand-
 recht *n*; ~niczy (n'i'tŝu) ⑦4
 Belagerungs...

obliczać (obl'i'tŝatŝi) ⑬1, *pf.*
 ~yć (tŝtŝütŝi) ⑫12 berechnen;
 ~ się z kim mit j-m abrechnen.

oblizze (obl'i'tŝe) *n* ②16 Ant-
 liz, Angesicht; w -czu (*gen.*)
 in Gegenwart (*gen.*), vor (*dat.*).

abilg (o'b'li) *m* ①13 Schuld-
 schein; ~ państwowy Staats-
 ŝuldbverschreibung *f.*

obligacja (og'a'tŝja) *f* ③8 Schuld-
 schein *m*; -cje *pl.* państwowe
 Staatspapiere *n/pl.*

obligować (og'o'watŝi) ⑩20 (k-o
 o co) bitten (*i-n* um *acc.*); (k-o
 do *gen.*) verpflichten (*i-n* zu *dat.*).

oblizywać (obl'iŝ'u'watŝi) ⑬2,
pf. ~ać (l'i'ŝatŝi) ⑪14 ab-
 leden, belecken; ~ się sich lecken;
fig. et. recht begehren.

oblubienica (obl'ublen'i'tŝa) *f*
 ③9 Braut; ~niec (l'bo'n'ietŝi)
m ①371 Bräutigam.

obładować (obl'ado'watŝi) *pf.*
 ⑪20 beladen, belasten.

obłamać (obl'a'matŝi) *pf.* ⑪4
 abbrechen.

obłaskawić (obl'aŝ'a'm'itŝi) *pf.*
 ⑫2 zähmen; ~ się zähm wer-
 den.

obława (obl'a'wa) *f* ③1 Treib-
 jagd; (policyjny) Streife.

obławiać (w'latŝi) ⑬1, *pf.* o-
 bławić (obl'o'witŝi) ⑫2 er-
 beuten; ~ się viel gewinnen.

obłazić (obl'a'ŝiitŝi) ⑫10, *pf.*

oblezić (o'b'leŝ'itŝi) ⑨5 um et.
 herumŝleichen; (opadać) be-
 fallen; (złazić) sich ablösen, sich
 abŝürfen; (wypadać) ausfal-
 len; (tracić barwę, polznąć) die
 Farbe verlieren, abfärden.

obłok (o'b'lok) *m* ①13² Bogen,
 bogenförmige Krümmung *f.*

obłokalnie (l'a'n'le) *n* ②13
 Wahnsinn *m*, Zrrsinn *m*; ~ny
 (n'u) ⑦1 wahnsinnig, verrückt.

obłok (o'b'lok) *m* ①6 Wahnsinn,
 Zrrsinn; ~ prześladowczy Ver-
 folgungs-wahn.

obłocić (obl'o'tŝitŝi) *pf.* ⑫5 mit
 Rot beschmugen.

obłoczek (obłó'tsçek) *m* ①21¹b
 Wölkchen *n*; ~k (o'blok) *m* ①12
 Wolle *f*.

obłowić *f. obławiać.*

obłożny (obłó'żny) ⑦1 (-nie)
 bettlägerig; -na choroba *f*
 Krankheit, infolge deren man
 das Bett hüten muß; chorować
 -nie bettlägerig sein.

obłożyc *f. okładać.*

obłożyny (obłótsçu'nny) *f/pl.*
 ③1 Einkleidung *f*.

obłud|a (obłu'da) *f* ③2 Heuchelei,
 Falschheit; ~nik (n'nik) *m*
 ①14 Heuchler; ~ny (nny) ⑦1
 (-nie) heuchlerisch, falsch, gleich-
 nerisch; (udawany) Schein...

obłup|iać (oblu'piatçi) ⑩1, *pf.*
 ~ć (p'itçi) ⑩2 schälen; ~ze
 skóry k-o j-m die Haut ab-
 ziehen.

obłup|ywać (obłupu'watçi) ⑩2,
pf. ~ać (oblu'patçi) ⑩4 ab-
 schälen.

obłuszcz|ać (obłu'sçtsçatçi)
 ⑩1, *pf.* ~yc (sçtsçütçi) ⑩12
 schälen, enthülsen.

obmac|ywać (~matçu'watçi)
 ⑩2, *pf.* ~ać (obma'tçatçi) ⑩1
 betasten, befühlen.

obmaw|ać (obma'wiatç) ⑩1, *pf.*
 ~mówić (~mu'witçi) ⑩2 be-
 reden, verleumden.

obmaz|ywać (obmas'u'watçi) ⑩2,
 ~ać (obma'satçi) ⑩14 be-
 schmieren. [⑩1 abstauben.]

obm|iać (obmia'tatçi), *pf.* po-
 ~mierzać (obmie'rçnatçi) *pf.*
 ⑩3 zum Esel werden; już mi
 to ~ zło ich bin dessen schon
 überdrüssig, es eckelt mich.

obmoc|yć (obmo'tçütçi) *pf.*
 ⑩12 beneßen, anfeuchten.

obmok|ły (obmo'kły) ⑦6 durch-
 näßt.

obmowa (obmo'wa) *f* ③2 üble
 Nachrede, Verleumdung.

obmów|ić *f. obmawiać.*

obmurowanie (obmurowa'n'nie)
n ②13 Umzäunungsmauer *f.*

obmurow|ywać (obmurowu'
 watçi) ⑩4, *pf.* ~ać (~muro'
 watçi) ⑩20 ummauern.

obmy|s|ić (obmu'ç'i'watçi) ⑩1,
pf. ~ć (~iitçi) ⑩3 erdenken.

obmy|wać (obmu'watçi) ⑩1, *pf.*
 ~ć (o'bmütçi) ⑩2 (ab)waschen.

obnaz|ać (obna'çatçi) ⑩1, *pf.*
 ~yc (~çütçi) ⑩12 entkleiden,
 entblößen; *fig.* (z *gen.*) berau-
 ben (*gen.*); ~ się się entklei-
 den, sich entblößen.

obnie|ść *f. obnosić.*

obni|ż|ać (obni'çatçi) ⑩1, *pf.*
 ~yc (~çütçi) ⑩12 tiefer od-
 niedriger machen; (zmniejszać)
 vermindern, herabsetzen.

obni|żka (~ni'i'sçka) *f* ③4² Herab-
 setzung.

obnosiciele (~nos'i'tçiele) *m* ①29
 Herumträger, Skolporteur.

obnosić (obno'ç'i'tçi) ⑩8, *pf.* ob-
 nieść (o'bnieç'i'tçi) ⑩2 herum-
 tragen; ~ się z czem sich mit
 et. herumtragen.

obo|jczyk (obo'jtçuk) *m* ①13²
 Schlüsselbein *n*.

obo|je (obo'je) ⑧1 beide.

obo|jęt|nieć (oboję'm'ietçi) ⑩18
 (na *acc.*) gleichgiltig werden
 (gegen *acc.*); ~ność (~noç'i'tçi)
f ④1 Gleichgiltigkeit; ~ny (~
 nny) ⑦1 (-nie) gleichgiltig.

obok (o'bok) daneben; (*gen.*)
 neben (*dat.*).

obopó|lny (obopu'pólny) ⑦1 (-nie)
 beiderseitig.

obora (obo'ra) *f* ③2² Viehstall
m; (bydło) Vieh *n*.

oboryw|ać (oboru'watçi) ⑩1, *pf.*
 ~ać (obo'ratçi) ⑩9 um-
 ackern, umpflügen.

obosieczny (obosie'tçenny) ⑦1
 zweischneidig; *fig.* zweideutig.

obostronny (~stro'nny) ⑦1
 (-nie) beiderseitig.

obostrzać (obo'střatři) ⑬1, pf. **~yć** (ütři) ⑬12 verschärfen.

obowiązać f. obowiązywać.

obowiązany (obow'jaz'ny) ⑦1 verpflichtet; (winien) schuldig; **~ek** (ow'jz'ek) m ①21^a Pflicht f, Verpflichtung f; (stuzba) Dienst; **~kowy** (ow'jz'ko'wu) ⑦1 (-wo) Pflicht...; pflichtgemäß, obligatorisch; (o człowieku) pflichteifrig; **~ujący** (u'jz'uj'cu) ⑦2 verbindlich, bindend.

obowiązywać (obow'jaz'watři) ⑬2, pf. **~ać** (ow'jz'atři) ⑪14 (do gen.) verpflichten (zu dat.), verbinden; (o ustawie) verbinden, gelten, wirken; ~ się sich verpflichten.

obożować (obo'ż'watři) ⑪20 lagern; **~wisko** (ow'i'řko) n ②8 Lagerplatz m; **~wy** (owli) ⑦1 Lager...

obóz (o'buř) m ①26 Lager n.

obrać (obra'batři) ⑬1, pf.

obrobić (obro'bitři) ⑬2¹ bearbeiten; kamień: behauen; ~ się mit der Arbeit fertig werden.

obrabować (ow'o'watři) pf. ⑪20 berauben.

obracać (obra'třatři) ⑬1, pf.

obrócić (ow'třitři) ⑬5 wenden, kehren; (kręcić) (herum-) drehen; (przemieniać) verwandeln, umwandeln; (kierować) richten; (~ na co) verwenden, bestimmen (zu dat.); (~ czem) verfügen (über acc.); ~ się sich wenden; (kręcić się) sich (herum-) drehen; (przebywać) sich aufhalten, sich befinden, verkehren; (przemieniać się) sich verwandeln.

obrachowywać (obrachow'watři) ⑬1, pf. **~ać** (ow'o'watři) ⑪20 berechnen, ausrechnen; ~ się (z kim) abrechnen (mit dat.).

obracbuniek (ow'u'nek) m ①21^a Berechnung f; ~ z kim zrobić

mit j-m abrechnen; **~kowy** (ow'ko'wu) ⑦1 Rechnungs...

obrać f. obierać.

obrada (obra'da) f ③2 Beratung.

obradować (ow'o'watři) ⑪20 beraten (nad instr. über acc.).

obracać (obra'třatři) ⑬1, pf.

obrosnąć (obro'řnqtři) ⑩10 ob.

obróść (o'bruř'tři) ⑩10 (czem) bewachsen (mit dat.); (o człowieku) einen Bart bekommen.

obraz (o'brař) m ①3 Bild n; (~ malowany a.) Bildnis n, Gemälde n. [gung.]

obraz (obra'fa) f ③1 Beleidig-

obrazek (ow'ek) m ①21^b Bildchen n, (kleines) Bild n; książka f z obrazkami Bilderbuch n.

obrazic f. obrażać. [der...]

obrazkowy (ow'ko'wu) ⑦1 Bil-

obrazowość (ow'ow'otři) f ④1

das Bildliche n, Bilderreichtum

m; **~wy** (ow'owli) ⑦1 (-wo)

bildlich; (należący do obrazu)

Bilder...; (o stylu) bilberreich.

obrażać (ow'atři) ⑬1, pf. **~zić**

(ow'itři) ⑬10 beleidigen, krän-

ken; (naruszać) verletzen; ~ się

(czem) sich beleidigt fühlen

(durch acc.); ~ się na k-o

i-m et. übelnehmen.

obrazliwy (obras'li'wu) ⑦1

(-wie) beleidigend, anzüglich;

(o człowieku) empfindlich.

obrąbek (ow'rub'ek) m ①21^b

Saum, Einfassung f.

obrablywać (obrachow'watři) ⑬2,

pf. **~ać** (ow'rub'atři) ⑪4 rings-

um behauen.

obraczka (ow'rtřka) f ③4²

Reif m; (pierscion) Ring m; ~

ślubna Trauring m; **~owy** (ow'

ko'wu) ⑦1 gerändert; (w kształ-

cie obrączki) ringförmig.

obręb (o'bręmp) m ①3 Kreis; ~

działalności Wirkungskreis;

(granice) Grenzen f/pl.; poza

~em außerhalb der Grenzen.

obróbiać (obró^{m'}biat^{fi}) ⑬1, *pf.*
~bić (~biit^{fi}) ⑭2 säumen, ein-
fassen.

obrócz (o'brót^{sch}) *f* ④9 Reifen *m.*

obrobić *f.* obrabiać.

obrodzić (obro'dsit^{fi}) *pf.* ⑭7
viel Früchte tragen; e-n guten
Ertrag liefern; gut geraten.

obrok (o'brok) *m* ①13 Kost *f.*
Nahrung *f.*; (dla koni) Pferde-
futter *n.* Hafer (mit Spreu).

obrona (obro'na) *f* ③1 Verteidi-
gung; (mowa) Verteidigungs-
rede; (opieka) Schutz *m.*; brąc
w obronę in Schutz nehmen.

obronić *f.* bronić.

obronny (obro'nny) ⑦1 (-nie)
Verteidigungs...; (broniony) ver-
teidigt, geschützt; obronna un-
versehrt, wohlverhalten.

obrońca (obro'nit^{ca}) *m* ③11
Beschützer, Beschirmer; (adwo-
kat) Verteidiger, (Rechts-)An-
walt; ~czy (~t^{sch}) ⑦4 Schutz...

obrosnąć, obrósć *f.* obrastać.

obrosnięty (~hⁱit^{ty}) ⑦7 be-
wachsen; (~ włosami) behaart.

obrotnica (obrotni't^{ca}) *f* ③9
☞ Drehscheibe; ~ność (obro't-
no^{fi}) *f* ④1 Drehbarkeit;
(zręczność, spryt) Gewandtheit,
Klugheit; ~ny (~ny) ⑦1 (-nie)
drehbar; (zręczny) geschickt, ge-
wandt; (sprytny) verschlagen,
klug; ~owy (~to'wu) ⑦1 rollend,
Koll...; kapitał *m* ~owy Be-
triebskapital *n.* [n.]

obroza (obro'za) *f* ③9 Halsband

obróbka (obru'pka) *f* ③4² Be-
arbeitung; ~ roli Feldbau *m.*

obrócić *f.* obracać.

obrót (o'brut) *m* ①26 Drehung
f.; (zwrot) Schwenkung; (ruch)
Bewegung; *fig.* (zwrot, kierunek)
Wendung *f.*, Richtung *f.*; (kło-
poty) Verlegenheit *f.*; ☞ Umsatz;
~ pieniężny Geldumsatz.

obrus (o'brus) *m* ①2¹ Tischtuch *n.*

obruszać (obru'szat^{fi}) ⑬1, *pf.*
~yc (~schüt^{fi}) ⑭12 erschüttern;
~ k-o j-n erbittern; ~ się (na
acc.) sich entrüsten, erbittert
sein (über *acc.*).

obrywać (obru'wat^{fi}) ⑬1, *pf.*
oberwać (obe'rwat^{fi}) ⑧22 ab-
reißen; kwiat, owoc: (ab)pflük-
ken; *fig.* erwischen; ~ się ab-
reißen; (o górze) einstürzen;
(pozostawać) übrigbleiben.

obryzgać (obru'sgat^{fi}) *pf.* ⑬1
besprühen; *fig.* ~ kogo błotem
j-n sehr beschimpfen, (krytyko-
wać) j-n herunterputzen.

obrzęd (o'b^get) *m* ①25² Bere-
monie *f.*, Feier *f.*; ~dek (ob^go'-
dek) *m* ①21^{1a} Gebrauch, Ri-
tus; (wyznanie) Konfession *f.*

obrzezanie (ob^gesa'nie) *n* ②13
Beschneidung *f.*; ~anlec (~niet^{fi})
m ①37¹ Beschneidener; ~ek
(~^gesol) *m* ①21^{1b} Abschnitzel *n.*
obrzezływać (ob^gesu'wat^{fi}) ⑬2,
pf. ~ać (~^gesat^{fi}) ⑭14 beschnei-
den.

obrzęk (o'b^get) *m* ①13 Ge-
schwulst *f.*

obrzęklac (ob^get'fat^{fi}) ⑬1, *pf.*
~nąć (~ngt^{fi}) ⑭2 anschwellen.

obrzęklatość (~o^{fi}t^{fi}) *f* ④1 An-
schwellung, Geschwulst; ~ły (~-
ły) ⑦6 geschwollen.

obrzmiaty (ob^gmia'ty) ⑦6 (-ale)
angeschwollen; ~wać (~^gmie-
wat^{fi}) ⑬1 anschwellen.

obrzulac (ob^gu'tzat^{fi}) ⑬1, *pf.*
~cić (~t^{fi}) ⑭5 bewerfen;
(przy szyciu) umstechen; ~ obo-
lgami mit Schimpfworten über-
häufen.

obrzydlivlec (ob^gubli'wiet^{fi})
m ①37 ekelhafter Mensch; ~-
liwość (~li'wo^{fi}) *f.*, ~ość (~-
^gubli^ofi) *f* ④1 Ekelhaftig-
keit, Abscheulichkeit; (wstręt)
Ekel *m.*; ~lwy (~li'wu) ⑦1
(-wie) ekelhaft, ekelig, abscheulich.

obrzydnąć (obq'u'dnqtŝi) *pf.* ⑩3
eflig werden; już mi to obrzyd-
ło daß efelt mich schon an.

obrzyldzać (obq'u'dŝatŝi) ⑬1,
pf. ~dzic (~dŝiitŝi) ⑫7 (sobie
co) ŝich et. berekeln; Efel be-
kommen (vor *dat.*); (k-u co)
berekeln (i-m et.). [Efel *m.*]

obrzydzenie (~dŝe'nje) *n* ②13

obrzynać (obq'u'natŝi) ⑬1, *pf.*
oberznąć (obe'qngtŝi) ⑩2 be-
ŝneiden; drzewo: abŝügen.

obrzynek (~neŝ) *m* ①20 Ab-
ŝnizel *n.*

obsaczać (opŝa'tŝatŝi) ⑬1, *pf.*
~yc (~tŝutŝi) ⑫12 umzingeln.

obsada (opŝa'da) *f* ③2 Befetzung.

obsaldzać (~dŝatŝi) ⑬1, *pf.* ~dzic
(~dŝiitŝi) ⑫7 beŝezen.

obserwa|cja (opŝerwa'tŝja) *f* ③8
Beobachtung; ~**cyjny** (~tŝü'jnü)
⑦1 Beobachtungŝ...; ~**tor** (~
wa'tor) *m* ①71 Beobachter.

obserwować (~wo'watŝi), *pf.* za~
⑫20 beobachten; (przeŝtrzegać)
einhalten.

obsiać *f.* obsiewać.

obsiadać (opŝi'a'datŝi) ⑬1, *pf.*
obsiąć (o'pŝi'atŝi) ⑩12 (co)
ŝich um et. herum ŝezen; *fig.*
(zajmować) beŝezen; (otaczać)
umringen; (dokuczać) zuŝezen
(*dat.*), bedrängen.

obsiewać (opŝie'watŝi) ⑬1, *pf.*
obsiać (o'pŝiatŝi) ⑫17 beŝäen.

obskakiwać (opŝkaki'watŝi) ⑬3,
pf. **obskoczyć** (~ŝlo'tŝutŝi)
⑫12 umŝpringen; umringen;
(napadać) überfallen, befallen.

obskrobliwać (opŝtrobü'watŝi)
⑬2, *pf.* ~ać (~ŝtrob'batŝi) ⑫4
abŝchaben, abŝrapen; (~ z luŝek)
abŝchnppen.

obskubliwać (~ŝkubü'watŝi) ⑬2,
pf. ~ać (~ŝkub'batŝi) ⑫4 (ab-)
rupfen. [Bienenung.]

obsługa (opŝlu'ga) *f* ③4³ Be-
obsługiwać (~gii'watŝi) ⑬2, *pf.*

~**żyć** (~ŝlu'gütŝi) ⑫12 bedie-
nen. [⑫20 beŝchmiercn.]

obsmarować (~ŝmaro'watŝi) *pf.*

obstać *f.* obstawać.

obstallowywać (~ŝtallowü'watŝi)
⑬4, *pf.* ~ować (~wo'watŝi) ⑫20
beŝtellen. [Beŝtellung *f.*]

obstalunek (~ŝu'neŝ) *m* ①21¹a

obstawać (~ŝta'watŝi) ⑬3, *pf.*
obstać (o'pŝtatŝi) ⑬14 (*acc.*)
umŝtehen, umringen; (przy
instr., za *instr.*) beŝtehen (auf
dat.), verŝarren (bei *dat.*); ~ za
kim j-n in Echuß nehmen, ver-
teidigen; nie móc obstać nicht
beŝtehen können; ŝein Auskom-
men nicht finden.

obstawić (~ŝta'watŝi) ⑬1, *pf.*
~wić (~wi'tŝi) ⑫2 umŝtellen.

obstąpić (~ŝtö'piitŝi) *pf.* ⑫2 um-
ringen, umgeben.

obstrzydz (o'pŝtŝutŝi) *pf.* ⑩15¹
(ab)ŝchneiden, ŝcheren.

obsycać (opŝü'ŝatŝi) ⑬1, *pf.*
obeschnąć (obe'ŝchnqtŝi) ⑩4³
trodnen, troden werden.

obsytać (opŝü'latŝi) ⑬1, *pf.*
obestać (obe'ŝlatŝi) ⑫7 be-
ŝchiden; ŝchiden (zu *dat.*).

obsypliwać (opŝüpi'watŝi) ⑬2,
pf. ~ać (~ŝü'patŝi) ⑫4 beŝchüt-
ten, beŝtreuen; (~ darami) über-
ŝchütten, überhäufen; ~ ŝię ab-
fallen, abrutfchen.

obszar (o'pŝŝar) *m* ①8 Raum;
Gebiet *n*; ~**nik** (~ŝŝa'rniŝ) *m*
①14 Gutŝbeŝitzer.

obszarplać (~ŝŝa'rpapŝi) *pf.* ⑫4
zerreißen, zerlumpen; ~**aniec**
(~pa'nietŝ) *m* ①37¹ zerlumpeter
Kerl.

obszerlność (~ŝŝe'rnoŝitŝi) *f* ④1
Geräumigkeit, großer Umfang
m; ~**ny** (~nü) ⑦1 (-nie) geräu-
mig; (szeroki) weit, umfang-
reich; (o liŝcie etc.) außŝührlich.

obszukać (~ŝŝu'fatŝi) *pf.* ⑬1
abŝuchen, durchŝuchen.

obszywać (opšću'watšj) ⑬1, pf. **obszyć** (o'pšćutšj) ⑬2 benähen; (brzegiem) einfaſſen, beſetzen.
obšlinić (šći'ni'niitšj) pf. ⑬1 beleden.
obtarł (o'ptarł) etc. ſ. obetrzeć.
obtykać (tu'fatšj) ⑬1 beſtopfen.
obuch (o'buch) m ①12¹ Rücken e-r Art; być pod ~em unter der Art ſein.
obuć ſ. obuwać.
obu|dzać (obu'bfatšj) ⑬1, pf. ~dzic (bšjitišj) ⑬7 weden; ~ ſię erwachen.
obumarły (obuma'rłü) ⑦6 abſterbend, abgeſtorben.
obumierać (obumie'ratšj) ⑬1, pf. **obumrzeć** (obu'mGetšj) ⑥25¹ abſterben.
oburącz (obu'rącz) mit beiden Händen. [anſchnauzen.]
oburknać (obu'rknatšj) pf. ⑩2
oburzlać (obu'Gatšj) ⑬1, pf. ~ć (Gütšj) ⑬12 (ſię ſich) empören, entrüſten. [rüftung ſ.]
oburzenie (G'e'nje) n ②13 Ent-
obustronny (obuštro'nnü) ⑦1 (-nie) beiderſeitig.
obuwać (obu'watšj) ⑬1, pf. **obuć** (o'butšj) ⑬1 Schuhe anziehen, beſchuhen. [m/pl., Schuhwerk.]
obuwie (wie) n ②15 Schuhe
obwałować (obwało'watšj) pf. ②20 mit e-m Wall umgeben.
obwarowanie (obwarowa'nje) n ②13 Befefigung ſ.
obwarowywać (wu'watšj) ⑬4, pf. ~ać (ro'watšj) ②20 befeſtigen. [①21^b Brezel ſ.]
obwarzanek (waGa'neł) m
obwąchl|wać (obwączh'i'watšj) ⑬3, pf. ~ać (wączh'atšj) ⑬1 beſchnüffeln, beriechen.
obwiąz|ywać (wioz'u'watšj) ⑬2, pf. ~ać (wioz'fatšj) ①14 umbinden, verbinden.
obwiesz|ać (wie'ſchatšj) ⑬1, pf. ~ać (šćitišj) ⑬8 behängen;

~ ſię (czem) ſich behängen (mit dat.); (powieſić ſię) ſich anſhän- gen, ſich erhängen.

obwiesz|ać (wie'ſchatšj) ⑬1, pf. ~ać (šćitišj) ⑬9 ankündigen, bekanntmachen.

obwiesz|enie (ſchatš'e'nje) n ②13 Ankündigung ſ.

obwież|ć ſ. obwozić.

obwi|jać (wi'jatšj) ⑬1, pf. ~nąć (ngtšj) ⑩1 umwickeln, einwickeln; ~ w bawelnę verbergen, verheimlichen; ~ ſię (w acc.) ſich hüllen (in acc.), ſich verhüllen (mit dat.).

obwi|niać (wi'niatšj) ⑬1, pf. ~nić (niitišj) ⑩1 (k-o o acc.) beſchuldigen (i-n gen.).

obwi|s|ać (wi'ſatšj) ⑬1, pf. ~nąć (ngtšj) ⑩4 herabhängen.

obwi|sty (stü) ⑦6 herabhängenb.
obwodowy (obwodo'wü) ⑦1 Kreis...

obwod|zić (wo'bfitišj) ⑬7 herumführen; (otaczać) umgeben.

obwo|ły|wać (wołu'watšj) ⑬4, ~ać (wo'latšj) ⑬1 auſrufen; ~ k-o czem j-n ju (dat.) wählen.

obwo|zić (wo'ſitišj) ⑬10, pf. **obwież|ć** (o'bwiež'itišj) ⑥10 herumfahren, -führen; ~ ſię z (instr.) herumführen, -tragen (acc.).

obwó|d (o'bwut) m ①26 Kreis; (~ kola) Umfang, Peripherie ſ.

obwó|dka (obwu'tka) f ③4² Einſaffung, Saum m, Rand m.

oby (o'bu) o daß doch (brüdt e-n Wunſch aus u. wird auch durch mögen umſchrieben). [nehmen.]

oby|c|le (obu'tšje) n ②13 Brauch, Sitte ſ; (zwycaj) Gewohnheit

ſ; ~ność (tšja'noſitišj) f ④1 Sittlichkeit; ~ny (nü) ⑦1 (-nie) ſittlich, moraliſch; ~owy (jo'wü) ⑦1 Sitten...

oby|dwa (obu'dwa) ⑧2² ſ. oba.
oby|wać (obu'watšj) ſię ⑬1, pf.

obyć (o'büćfi) się ⑭1 (z instr.) sich gewöhnen (an acc.); (bez gen.) sich behelfen (ohne acc.).
obywatel (obüwa'tełi) m ①29 Bürger; (państwo) Staatsbürger; (własceiciel dóbr) Gutsbesitzer; **ka** (te'łta) f ③4² (Staats-)Bürgerin; Gutsbesitzerin; **skł** (skłi) ⑦9 (po sku) Bürger..., bürgerlich; Gutsbesitzer...; **stwo** (stwo) n ②1 Bürgerrecht; (obywatele) Bürger m/pl., Bürgerschaft f.
obżalować (obżał'watfi) pf. ①20 beschuldigen, anklagen.
obżarł (o'żarł) etc. f. obezreć.
obżarstwo (ża'rstwo) n ②1 Gefräßigkeit f, Böllerei f; **tuch** (tuch) m ①2 Vielfraß.
obżerać (że'ratfi) się ⑬1, pf. **obżreć** (ob'e'żretfi) się ⑨26 sich anfreffen.
ocalić (otfa'liatfi) ⑬1, pf. **lic** (litfi) ⑫3 retten.
ocalić (letfi) pf. ⑩18 sich retten, unverfehrt bleiben.
ocena (otse'na) f ③1 Beurteilung, Gutachten n; (~ książki etc.) Kritik, Rezension.
ocenić (niatfi) ⑬1, pf. **nić** (nitfi) ⑫1 beurteilen, schätzen; książkę etc.: kritisieren.
ocet (o'tset) m ①22 Essig.
ochłodostwo (ochłodo'stwo) n ②1 Reinlichkeit f.
ochładzać (ochła'dzatfi) ⑬1, pf. **ochłodzić** (ochłodo'sziti) ⑫7 abkühlen; fig. erfrischen.
ochłaniać (ochła'niatfi) ⑬1, pf. **ochłonać** (ochłono'ntfi) ⑩1 (z gen.) sich erholen (von dat.).
ochłap (o'chłap) m ①2¹ (Fleisch-) Abfall. [sich abkühlen.]
ochłodnąć (ochłodo'bućfi) pf. ⑩4
ochłodzić f. ochładzać.
ochłonać f. ochłaniać.
ochmistrz (o'chmistrz) m ①33 Hofmeister; **ostwo** (ostwo's-

two) n ②1 Hofmeisteramt; **yni** (tschü'nii) f ③10 Hofmeisterin.
ochłoczy (ochłot'schü) ⑦4 (-czo) willig, gern; (wesoty) lustig, fröhlich; **ota** (ta) f ③2² Lust, Wille m; (zabawa) Belustigung f, Unterhaltung f; z **otą** gern, mit Vergnügen; z **oty** freiwillig; **otniczy** (ototni'tschü) ⑦4 freiwillig; **otnik** (ototnił) m ①14 Freiwilliger; na **otnika** freiwillig; **otny** (nū) ⑦1 (-nie) willig; (wesoty) fröhlich; (pogodny) heiter.
ochraniać (ochra'niatfi) ⑬1, pf. **ochronić** (ochroni'tfi) ⑫1 schützen, bewahren; ~ od (gen.) schützen, bewahren vor (dat.).
ochrona (ochro'na) f ③1 Schutz m; (schronienie) Zuflucht; **nka** (ochro'nka) f ③4² Kinderbewahranstalt, Krippe; **ny** (nū) ⑦1 (-nie) Schutz..., schützend.
ochryplność (ochrup'łośnitfi) f ④1 Heiserkeit; **ły** (łū) ⑦6 (-ło u. -le) heiser; **nąć** (nqtfi) pf. ⑩2 heiser werden.
ochrzcić f. chrzcic. [fehlen.]
ochybić (ochy'bitfi) pf. ⑫2 ver-
ociągac (otfi'g'gatfi) się ⑬1 zaudern, zögern.
ocieklać (otfi'le'fatfi) ⑬1, pf. **nąć** (nqtfi) ⑩2 abfließen; ~ czym trießen von (dat.), durchtränkt sein mit (dat.).
ociekły (łū) ⑦6 triefend, über-
ocielić się f. cielić. [strömt.]
ociemniać (otfi'e'mniatfi) ⑬1, pf. **nić** (nitfi) ⑫2² verbunkeln.
ociemnieć f. ciemnieć.
ociemniać (otfi'e'niatfi) ⑬1, pf. **nić** (nitfi) ⑫1 beschatten.
ociepić (otfi'e'piatfi) ⑬1, pf. **lic** (litfi) ⑫3 (sich) erwärmen.
ocierać (otfi'e'ratfi) ⑬1, pf. **otrzeć** (ot'fchetfi) ⑨25¹ ab-

wischen; (~ z prochu) abstauben; (scierać) abreiben; ~ się (o acc.) sich reiben (an acc.); ~ się o uszy czyje zu j-s Ohren dringen; ~ się o (acc.) mit (dat.) verlehren; (nabierać oglady) Lebensart annehmen.

ociężałość (otʃɛʒa'loʃtʃɛ) *f* ④1 Schwerefälligkeit; ~ **ły** (ˌɫɨ) ⑦6 (-le) schwerfällig.

ociosać (otʃɔ'satʃɛ) *pf.* ⑬1 behauen.

ocknąć (o'tʃnɔŋtʃɛ) *się pf.* ⑩2 aufwachen.

oclenie (otʃlɛ'o'nɛ) *n* ⑨13 Verzollung *f.*

ocłan (o'tʃtan) *m* ①3 effigsaures Metall *n*; ~ miedzi Grünspan; ~owy (ˌto'wɨ) ⑦1 Effig...

ocucić *f.* cucić.

ocukrować (otʃu'tro'watʃɛ) *pf.* ⑩20, **ocukrzyć** (otʃu'tʃɨtʃɛ) *pf.* ⑩12 versüßen; überzuckern.

ocyganić (otʃɨga'niɛtʃɛ) *pf.* ⑩1 betrügen.

ocyl (o'tʃɨɫ) *m* ①30¹ Stupfzelle *f.*

ocz... *f.* oko.

oczarować *f.* czarować.

oczekiwać (otʃɛkɨ'watʃɛ) ⑬3 (*gen.*) erwarten (*acc.*); ~ **anie** (ˌwa'nɛ) *n* ②13 Erwartung *f.*

oczerlniać (otʃɛ'rɲɨ'watʃɛ) ⑬1, *pf.* ~ **nić** (ˌniɛtʃɛ) ⑩1 anschwärzen; (oskarzać) verleumden.

oczłeta (otʃɔ'ɫɛ) *n/pl.* ②18 Auglein; ~ **ko** (o'tʃɔ) *n* ②9 Auglein, Auge; (w siecl, pończosze) Masche *f.*

oczkować (ˌko'watʃɛ) ⑩20 äugeln; rośliny: pflanzeln.

oczny (ˌnɨ) ⑦1 Aug(en)...

oczodół (otʃo'dɨɫ) *m* ①26 Augenhöhle *f.*

oczy (o'tʃɨ) *pl.* von oko (*f.* ɔs).

oczyścić (otʃɨ'tʃɨtʃɨ'watʃɛ) ⑬1, *pf.* ~ **ścić** (ˌɫɨtʃɨ'tʃɨ) ⑩9 reinigen, putzen; (*z gen.*) säubern (von *dat.*); ~ się sich rei-

nigen; (usprawiedliwiać się) sich rechtfertigen, sich von e-m Borwurfe befreien; ~ **szczać** (ˌɫɨtʃɨ'watʃɨ'tʃɨ) ⑦2 Reinigung...; ~ **szczalny** (ˌɫɨtʃɨ'wa'li'ɲɨ) ⑦1: ofiara *f* -na Sühnopfer *n.*

oczytanie (otʃɨ'ta'nɛ) *n* ②13 Belesenheit *f*; ~ **any** (ˌnɨ) ⑦1 belesen.

oczywistość (otʃɨ'wi'stoʃtʃɛ) *f* ④1 Augenscheinlichkeit; (jasność) Klarheit; ~ **ty** (ˌtɨ) ⑦7 augenscheinlich, handgreiflich; (jasny) klar, deutlich; ~ **ta** (rzecz), **oczywiste** (ˌwi'stɨ'tʃɛ) selbstverständlich, natürlich.

ocmlewać (otʃmɨ'watʃɛ) ⑬1, *pf.* **ocmlić** (o'tʃmɨ'tʃɨ) ⑩1¹ verbunkeln; blenden.

ocwizzyć (otʃwi'ɫɨ'tʃɨ'tʃɨ) *pf.* ⑩12 durchprügeln.

od (ot) (*gen.*) von (*dat.*); (zeitlich) von ... an, seit (*dat.*); (przed) vor (*dat.*); (nach *empr.*) als, 3°. starszy ~ ciobie älter als du.

od... (od...), *a.* **ode...** (ode...) ab..., ent..., weg...; (*z powrotem*) zurück...

odbicie (odbɨ'tʃɛ) *n* ②13 Rückprall *m*, Rückstoß *m*; (~ nieprzyjaciół) Zurückwerfen; (uwolnienie) Befreiung *f*; (~ światła) Reflexion *f*; (odcisk) Abklatsch *m*; (w druku) Abdruck *m*; (~ pokarmu) Aufstoßen.

odbić *f.* odbijać.

odblegać (odbɨ'gatʃɛ) ⑬1, *pf.* **odblec** (o'dbɨ'ɛtʃɛ) ⑩5 davonlaufen; ~ k-o i-n im Stiche lassen; *fig.* ~ od tematu abschweifen.

odblerać (odbɨ'ratʃɛ) ⑬1, *pf.* **odebrać** (ode'bratʃɛ) ⑨24 ab-, weg-nehmen; (~ *z powrotem*) zurücknehmen; (otrzymać) erhalten, empfangen; ~ sobie życie sich das Leben nehmen.

odbijać (odbi'jatŝi) ⑬1, *pf.* **odbić** (o'dbiitŝi) ⑭1 zurück-, ab-schlagen; (odbierać) abnehmen, entreißen; (uwalniać) befreien; (odtamywać) abbrechen; głos: zurückwerfen; światło: zurückstrahlen; (~ w druku) abdrucken; (oddalać się) sich entfernen; ~ od brzegu vom Ufer abstoßen; (~ od otoczenia) abstecken (von dat.); ~ się ab-, zurück-prallen; (o gło-sie, świetle) reflektiert (ob. ge-brochen) werden; (o potrawach) aufstoßen.

odbiórca (odbi'o'rtŝa) *m* ③11, **~czyni** (o'tŝi'ni) *f* ③10 Empfänger(in); ☉ Abnehmer(in), Kunde *m*, Kundin *f*; ☽ Adressat (-in); **~czy** (o'tŝi) ⑦4 Empfängerŝ...

odbiór (o'dbi'ur) *m* ①26 Empfang, Abnahme *f*; ☉ Bezug.

odbitka (odbi'i'tka) *f* ③4² Ab-klatŝ *m*, Abdruck *m*. [glanz.]

odbłysek (o'dbli'ŝk) *m* ①13 Ab-
odbudowa (odbudo'wa) *f* ③2
Wiederaufbau *m*; (nowa budowa) Wie-
deraufbau *m*.

odbudowywać (o'dbu'watŝi) ⑬4,
pf. **~ać** (o'do'watŝi) ⑭20 wie-
deraufbauen.

odburknąć (odbu'r'ngtŝi) *pf.* ⑩2
e-e mürrische Antwort geben;
antworten. [Vertrieb.]

odbyt (o'dbit) *m* ①10¹ Absatz,
odbywać (odbu'watŝi) ⑬1, *pf.*
odbyć (o'dbitŝi) ⑭1 abhalten;
(załatwiać) besorgen, abmachen;
~ się stattfinden.

odcołdzać (ottŝe'o'dŝatŝi) ⑬1, *pf.*
~dzić (o'dŝiitŝi) ⑭7 abseien.

odchodnie (o'dŝo'dne) *n* ⑦21:
na ~dnie beim Fortgehen; (na
pożegnanie) zum Abschied; **~dowy**
(o'do'wü) ⑦1 Abgangŝ...; kisz-
ka *f* ~dowa Waidarm *m*.

odchodzić (o'dŝo'dŝiitŝi) ⑭7, *pf.*
odejść (o'de'jŝitŝi) ⑭4³ weg-

gehen; (o pociagu etc.) abgehen;
~ od zmysłów die Besinnung
verlieren, außer sich sein; (odpa-
dać) abfallen, sich ablösen; ☉
guten Absatz finden; ~ k-o i-n
verlassen.

odchorować (o'dŝoro'watŝi) *pf.*
⑭20 (durch acc.) krank werden.

odchód (o'dŝut) *m* ①26 Ab-
gang; (odpływ) Abfluß.

odchrząknąć (o'dŝŝq'ngtŝi) *pf.*
⑩2 sich räuspern.

odchylić (o'dŝi'liatŝi) ⑬1, *pf.*
~ić (o'dŝiitŝi) ⑭3 zurückbiegen;
(odsuwać) wegziehen; ~ się sich
abwenden; (odstaniać się) sich
eröffnen, sich zeigen.

odciąć *f.* odcinać.

odciągać (ottŝi'o'gatŝi) ⑬1, *pf.*
~nąć (o'ngtŝi) ⑩2 ab-, weg-
ziehen; *fig.* abbringen; liez-
bę: subtrahieren. [Tierung *f.*]

odciąć (o'ttŝi'ent) *m* ①31 Schat-
f

odcinać (ottŝi'i'natŝi) ⑬1, *pf.*

odciąć (o'ttŝi'ngtŝi) ⑨21 ab-,
weg-schneiden; ab-, weg-hauen;
nogę, rękę: amputieren; (oddzie-
lać) trennen; (odciągać) abzie-
hen; ~ się sich wehren, sich ver-
teidigen; (słowami) antworten;
e-n Vorwurf zurückweisen.

odcinek (ottŝi'i'nek) *m* ①21^b
Abschnitt; (w gazecie) Feuille-
ton *n*; (skrawek) Abschnitzel *n*.

odcisk (o'ttŝi'iŝk) *m* ①13 Ab-
klatŝ, Abdruck; (nagniot)
Schwiele *f*; (na nogach) Hüfner-
auge *n*.

odcisnąć (ottŝi'iŝnatŝi) ⑬1,
pf. **~nąć** (o'ngtŝi) ⑩2 zurück-
drängen; (sporządzać odcisk)
abklatŝen, abdrucken; ~ sobie
nogę sich den Fuß wund drük-
ten. [⑭20 entziffern.]

odcyfrować (o'tŝi'fro'watŝi) *pf.*

odczepiać (o'tŝe'o'piatŝi) ⑬1,
~pić (o'piitŝi) ⑭1 losmachen;
☽ abkluppeln; ~ się sich los-

machen; ~ się od k-o j-n in Ruhe lassen. [Abstandsgeld.]
odczepne (ottʃe'pne) *n* ⑦21
odczu|wac (ottʃu'watʃi) ⑬1, *pf.* ~ć (o'tʃutʃi) ⑬3 heraussfühlen; tief empfinden.
odczyn (o'tʃin) *m* ①3 Reaktion *f*; ~nik (o'tʃinik) *m* ①13² Reagens *n*.
odczyszczac (ottʃiʃ'ʃutʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~ścić (o'tʃiʃitʃi) ⑬9 reinigen, putzen; (odświeżać) auffrischen. [leżenie *f*; Vortrag.]
odczyt (o'tʃit) *m* ①13 Vor-
odczyt|ywać (ottʃitü'watʃi) ⑬4 *pf.* ~ać (o'tʃit'atʃi) ⑬1 vorlesen; (z czego) ablesen (von *dat.*).
oddać *f.* oddawać. [der Ferne.]
oddal (o'dbal) *f* ④7: w ~i in
oddalać (odba'latʃi) ⑬1, *pf.* ~ić (o'dlatʃi) ⑬3 entfernen; ~ ze służby aus dem Dienste entlassen.
oddal|enie (o'dal'nie) *n* ②13 Entfernung *f*; ~ony (o'dal'ny) ⑦1 fern, entlegen.
oddaw|ać (odba'watʃi) ⑬3, *pf.* **oddać** (o'dbatʃi) ⑬2 zurückgeben; (nagradzać) vergelten; (dawać do rąk, wręczać) übergeben, abgeben, einhändigen; (~ do szkół etc.) schicken, geben; (okazywać) bezeigen; (polecac) anvertrauen; (wyrzacać) ausbrüden, wiedergeben; (wymiotować) von sich geben, erbrechen; ~ wizytę den Besuch erwidern; ~ k-o sądowi dem Gerichte überliefern; ~ się się ergeben; (poświęcać się) sich widmen; ~ się zmartwieńtu etc. sich überlassen, sich hingeben.
oddaw|ca (odba'fʃa) *m* ③11, ~
czyni (o'tʃin'ni) *f* ③10 Überbringer(in).
oddech (o'dbeʃ) *m* ①45 Atem; ~owy (o'dbeʃ'owy) ⑦1 Atem...

oddychać (oddu'ʃatʃi) ⑬1, *pf.* **odetchnąć** (ode'tʃnɔtʃi) ⑬2¹ atmen; Atem schöpfen; (wytechnać, odpocząć) ausruhen; nie dawać k-u odetchnąć j-n nicht zu Atem kommen lassen.
oddzia|ł (o'dbʃal) *m* ①3 Abteilung *f*.
oddzia|ływać (odbʃalü'watʃi) ⑬4, *pf.* ~ać (o'dbʃal'atʃi) ⑬1 einwirken, beeinflussen.
oddziel|ać (o'dʃie'latʃi) ⑬1, *pf.* ~ić (o'dʃitʃi) ⑬3 absondern, trennen; (odgraniczać) abgrenzen, abteilen.
oddzielny (o'dʃi) ⑦1 (-nie) (o'dʃ-) gesondert, getrennt.
oddzierać (odbʃie'ratʃi) ⑬1, *pf.* **odderzeć** (ode'bʃetʃi) ⑨25 abreifen. [④21 abläuten.]
oddzwon|ić (odbʃwo'nitʃi) *pf.*
oddźwięk (o'dbʃwi'ɔtʃ) *m* ①13 Wiederhall; Klang.
odebrać *f.* odbierać.
odechcl|ewać (odeʃtʃe'watʃi) się ⑬1, *pf.* ~eć (ode'ʃtʃe'etʃi) się ⑬2: ~ewa mi się czego ich verliere die Lust zu (*dat.*).
odderzeć *f.* oddzierać.
odegnać *f.* odganiać.
odegrać *f.* odgrywać.
odejmow|ać (odejmo'watʃi) ⑬20, *pf.* **odjąć** (o'djɔtʃi) ⑨18¹ benehmen, wegnehmen; (zdej-mować) abnehmen; (odciągać) subtrahieren, abziehen; odjęto mu mowę er hat die Sprache verloren; jak gdyby ręką odjął wie wenn es jemand mit der Hand weggestrichen hätte; wie durch ein Wunder.
odejmowanie (o'dejmo'nie) *n* ②13 Subtrahieren, Subtraktion *f*.
odejście (ode'jʃitʃie) *n* ②13 Abgang *m*.
odejść *f.* odchodzić.
odemknąć *f.* odmykać.
odepchnąć *f.* odpychać.

odepn... f. odpląć.
 odeprzeć f. odpierać.
 oderwać f. odrywać.
 oderznąć f. odrzynać.
 odestać f. odsyłać.
 odeszła (ode'szła) etc. f. odejść.
 odetchnąć f. oddychać.
 odetkać f. odtykać.
 odezwa (ode'swa) f ③1 Aufruf
 m, Manifest n.
 odezwać się f. odzywać się.
 odęty (odę'ty) ⑦7 (-to) aufge-
 bunjen; fig. aufgebühten, stolz.
 odfuknąć (otfu'fuknąć) pf. ⑩2
 unwirksam antworten.
 odgadlywać (odgabü'watki) ⑬2,
 pf. **nać** (aga'bnętki) ⑩3 erra-
 ten, enträtseln.
 odgązlenie (aga'zje'nie) n
 ②13 Abzweigung f; ④ Flügel-
 bahm f.
 odganiać (aga'niatki) ⑬1, pf.
 odgonić (ago'niatki) ⑬1 od.
 odegnać (ode'gnatki) ⑬1 weg-
 treiben, wegzagen.
 odgartywać (odgartü'watki) ⑬2,
 pf. **nać** (ga'rtętki) ⑩2 weg-
 scharren; zur Seite schieben.
 odginać (odgi'natki) ⑬1, pf.
 odgiąć (o'dgiętki) ⑨21¹ zurück-
 biegen, zurückschlagen.
 odgłoś (o'dgłoś) m ①3 Wider-
 hall, Echo n; (huk) Getöse n,
 Schall; (sława) Ruf, Ruhm.
 odgniatać (agnia'tatki) ⑬1, pf.
 odgnieść (o'dgnięstki) ⑨7 ab-
 drücken, (durch Drücken) beschä-
 den.
 odgonić f. odganiać. [bigen.]
 edgotowlywać (agotowü'watki)
 ⑬4, pf. **nać** (to'watki) ⑩20
 abkochen.
 odgradzać (agra'diatki) ⑬1, pf.
 odgrodzić (agro'dsiętki) ⑬7 ab-
 gäunen; (odzielać) scheiden,
 trennen.
 odgraniczać (granii'tsiętki)
 ⑬1, pf. **yc** (tsięütki) ⑩12
 abgrenzen, scheiden, trennen.

odgrzać (agra'gatki) się ⑬1,
 pf. odgrozić (agro'siętki) się
 ⑩10 (k-u czym) drohen (i-m
 mit dat.), androhen (i-m et.).
 odgrodzić f. odgradzać.
 odgrywać (agru'watki) ⑬1,
 pf. odegrać (ode'gratki) ⑬1
 (ab)spielen; (udawać k-o) sich
 ausgeben (für acc.); (~ przegra-
 ną) zurückgewinnen.
 odgryzać (agru'iatki) ⑬1, pf.
 odgryźć (o'dgrüsiętki) ⑨4 abbei-
 ßen; ~ się k-u sich wehren
 gegen j-n; i-s Sticheleien zu-
 rückweisen.
 odgryzek (odgrü'sek) m ①21¹b
 abgebißenes Stück n.
 odgrzebywać (agzebu'watki)
 ⑬2, pf. **nać** (gze'batki) ⑩4
 aufgraben, aufscharren; fig.
 wiederfinden.
 odgrzewać (agze'watki) ⑬1,
 pf. **nać** (o'dgętki) ⑩17 auf-
 wärmen.
 odjazd (o'bjazd) m ①16 Abfahrt
 f, Abreise f.
 odjąć f. odejmować.
 odjeżdżone (je'sdne) n ⑦21:
 na odjeżdżnem bei der Abreise,
 beim Abschied.
 odjeżdżać (obje'gdętki) ⑬1,
 pf. odjechać (je'ętki) ⑬5
 abreisen, abfahren; pociąg
 odjeżdża der Zug geht ab; ~
 k-o j-n verlassen.
 odjęcie (ię'tsię) n ②13 Ab-
 wegnahme f. [Beschaid.]
 odkaz (o'tkaz) m ①3 Antwort f,
 odkazywać (afü'watki) ⑬2 be-
 antworten; (przekazywać) über-
 weisen; ~ się drohen.
 odkażać (otfa'gatki) ⑬1, pf.
zić (siętki) ⑩10 desinfizieren.
 odkąd (o'tkt) (zeitlich) von wo,
 woher; (zeitlich) seit wann; seit-
 dem.
 odkąsić (otkę'siętki) pf. ⑩8 ab-
 beißen.

- odklejać** (ˈkɫɛ'jatʃɨ) ⑬1, *pf.* ˈkɫɛ'itʃɨ) ⑬4 ableimen; ~ się się ablösen.
- odkładać** (otkła'datʃɨ) ⑬1, *pf.* **odłożyć** (odło'gütʃɨ) ⑬12 beiseite legen; (oszczędzać) ersparen; (~ na później, złożyć) aufschieben, verschieben.
- odkładać** (otkła'niatʃɨ) ⑬1, *pf.* **odkłaonić** (ˈkɫo'nitʃɨ) ⑬1 (k-o od *gen.*) abbringen (i-n von *dat.*); ~ się den Gruß erwidern.
- odkłon** (o'tkɫon) *m* ①3 Wegengruß.
- odkochać** (otko'chatʃɨ) się *pf.* ⑬1 zu lieben aufhören.
- odkopywać** (ˈkopu'watʃɨ) ⑬2, *pf.* ˈkɔ'patʃɨ) ⑬4 aufgraben; (wykopać) herausgraben.
- odkorkować** (ˈkorko'watʃɨ) *pf.* ⑬20 entkorken.
- odkręcać** (ˈkrę'tʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* ˈcié (ˈtʃitʃɨ) ⑬5 abdrehen, aufdrehen. [schneiden.]
- odkroić** (ˈkro'itʃɨ) *pf.* ⑬4¹ ab-
- odkrycie** (ˈkrü'tʃio) *n* ②13 Aufdeckung *f*; (głowy) Entblößung *f*; (kraju etc.) Entdeckung *f*; (wyjawienie) Offenbarung *f*.
- odkrywać** (ˈkrü'watʃɨ) ⑬1, *pf.* ˈ6 (o'tkrütʃɨ) ⑬2 aufdecken; ~ głowę das Haupt entblößen, den Hut abnehmen; kraj: entdecken; (objawić) offenbaren, verraten. [decken.]
- odkrywca** (ˈkrü'ftʃa) *m* ③11 Ent-
- odkup** (o'tkup) *m* ①3 Wiederaufkauf, Abkauf; ˈciel (ˈpi'tʃioł) *m* ①29 Erlöser.
- odkupywać** (otkupu'watʃɨ) ⑬2, *pf.* ˈkɨ (ˈku'pitʃɨ) ⑬2 abkaufen; (kupić na nowo) wiederaufkaufen; (~ z niewoli) loskaufen; (wybawić) erlösen.
- odkurzając** (ˈku'gatʃɨ) ⑬1, *pf.* ˈyć (ˈgütʃɨ) ⑬2 abstauben.
- odkwitać** (ˈkwitʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* ˈnąć (ˈngtʃɨ) ⑬4¹ verblühen; (kwitnąć na nowo) wieder aufblühen. [geblüht.]
- odkwitły** (ˈkɫ) ⑦6 verblüht, ab-
- odlać** *s.* odlawać.
- odlatywać** (odlatu'watʃɨ) ⑬4, *pf.* **odlecieć** (ˈlɛ'tʃietʃɨ) ⑬16 wegfliegen.
- odległość** (ˈlɛ'gɫoʃitʃɨ) *f* ④1 Entfernung, Abstand *m*; ˈty (ˈtɫ) ⑦6 entfernt, abgelegen.
- odlepiac** (ˈlɛ'piatʃɨ) ⑬1, *pf.* ˈpić (ˈpitʃɨ) ⑬2 abkleben, losmachen.
- odlew** (o'dliɛf) *m* ①3 Abguß; ˈwacz (ˈwatʃɨ) *m* ①33 (Wle-tal-)Gießker.
- odlewać** (odliɛ'watʃɨ) ⑬1, *pf.* **odlać** (o'dliatʃɨ) ⑬17 abgießen; posag etc.: gießen, e-n Abguß machen von; ~ wodę urinieren.
- odlewarnia** (ˈwa'ru'ia) *f* ③6⁸ Gießerei; ~ żelaza Schmiedehütte.
- odleżeć** (odliɛ'getʃɨ) *pf.* ⑬19 (eine bestimmte Zeit hindurch) liegen; ~ sobie co się et. wund liegen; sich et. wund drücken; ~ się (o roli) brachliegen; (o owocach) weich werden.
- odliczać** (odli'tʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* ˈyć (ˈtʃütʃɨ) ⑬12 abrechnen, abziehen; (wyliczać) aufzählen.
- odlot** (o'dłot) *m* ①10¹ Fortfliegen *n*.
- odludziec** (odlu'dɛɕ) *m* ①21 Menschenfeind; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (-nio) menschenleer, öde.
- odłam** (o'dlam) *m* ①3 Bruchstück *n*, Bruch; (część) Teil; ˈek (odla'mɛɕ) *m* ①21^b Bruchstück *n*; ~ki *pl.* Abfälle.
- odłamywać** (odlamu'watʃɨ) ⑬2, *pf.* ˈać (ˈla'watʃɨ) ⑬4 abbrechen.
- odłaczając** (ˈɫɔ'tʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* ˈyć (ˈtʃütʃɨ) ⑬12 (od *gen.*) absondern, trennen (von *dat.*); dziecko: entwöhnen.

odłożyc f. odkładać.

odłóg (o'dluf) *m* ①13° Brachfeld *n*, Brache *f*; leżąc odłogiem brachliegen; *fig.* vernachlässigt sein, unbearbeitet sein.

odłuplywać (odlupu'watŃi) ⑬2, *pf.* ~ać (lu'patŃi) ⑩4 abspalten, abschälen.

odłuszczlać (lu'sčtŃŃatŃi) ⑬1, *pf.* ~yc (ŃŃtŃŃtŃŃi) ⑩12 aushülsen.

odmaczać (ma'tŃŃatŃi) ⑬1, *pf.* **odmoczyć** (mo'tŃŃŃtŃi) ⑩12 anfeuchten.

odmakać (ma'fatŃi) ⑬1, *pf.* **odmoknąć** (mo'fugtŃi) ⑩4 aufweichen, weich werden.

odmalować (ma'lio'watŃi) *pf.* ⑩20 abmalen; (przedstawić) darstellen, schildern.

odmarsz (o'dmarŃŃ) *m* ①33 Umarsch.

odmawiać (ma'w'iatŃi) ⑬1, *pf.* **odmówić** (mo'witŃi) ⑩2 eo: herŃagen, ~ modliłwq ein Gebet verrichten; k-o: abspenŃtig machen; (czego k-u) abŃwlaŃgen, abŃagen (i-met.), ablehnen (*acc.*); ~ sobie czego ŃiŃ et. versagen, ŃiŃ et. nicht gönnen.

odmęć (o'dmęć) *m* ①10¹ trübes Wasser *n*; (zamieszanie) Verwirrung *f*.

odmiana (odmia'na) *f* ③1 (zmiana) Änderung, Abwechslung; (rodzaj) Abart, Spielart; Gram. Abänderung, Deklination; (~ czasownika) Konjugation.

odmieńniać (mie'niatŃi) ⑬1, *pf.* ~nić (niitŃi) ⑩1 (ver-) ändern, (ab)wechŃseln; (przemieniać) verwandeln; Gram. abändern, deklinierten; czasownik: konjugieren; ~ się ŃiŃ ver ändern; Gram. dekliniert (ob. [czasownik] konjugiert) werden.

odmienny (mie'nnŃ) ⑦1 (-nie) (zmienny) veränderlich, un-

beständig; (rózny) verschieden, abweichend; Gram. flektiert.

odmierzać (mie'gatŃi) ⑬1, *pf.* ~yc (GütŃi) ⑩12 abmessen.

odmięknąć f. mięknąć.

odmładzać (m'la'dŃatŃi) ⑬1, *pf.*

odmłodzić (m'lo'dŃitŃi) ⑩7 verjüngen, jung machen.

odmłodnieć f. młodnieć.

odmoczyć f. odmaczać.

odmoknąć f. odmakać.

odmowa (mo'wa) *f* ③2 abŃwlägige Antwort, Abweisung.

odmowny (wnŃ) ⑦1 (-nie) abŃwlägig, ablehnend.

odmówić f. odmawiać.

odmrazać (odmra'gatŃi) ⑬1, *pf.*

odmrozić (mro'siitŃi) ⑩10 abfrieren. [Frostbeule *f.*]

odmrozenie (mro'Ńe'n'ie) *n* ②13

odmruknąć (mru'fugtŃi) *pf.* ⑩2 mürrisch antworten.

odmykać (ml'fatŃi) ⑬1, *pf.*

odemknąć (ode'mfugtŃi) ⑩2 öffnen, aufmachen.

odmywać (mü'watŃi) ⑬2, *pf.* **odmyć** (o'dmütŃi) ⑩2 abwaschen.

odnająć (na'jgtŃi) ⑨18¹ (aus) zweiter Hand vermieten.

odnajdywać (najdu'watŃi) ⑬2,

odnaleźć (na'leŃitŃi) ⑨5¹ auffinden.

odnawiać (na'w'iatŃi) ⑬1, *pf.*

odnowić (no'witŃi) ⑩2¹ (się ŃiŃ) erneuern; (odswieżyć) auffrischen; restaurieren.

odniechcenia (niečtŃe'n'ia) unwillkürlich.

odnieść f. odnosić.

odnoga (odno'ga) *f* ③4 Seitenarm *m*; (gałąź) Seitenzweig *m*; ~ morska Meerbusen *m*.

odnosić (no'ŃitŃi) ⑩8, *pf.*

odnieść (o'dnieŃitŃi) ⑥2 zurücktragen, zurückbringen; (zanosić) (hin)tragen; ~ do czego beziehen auf (*acc.*), in Beziehung bringen mit ob. zu (*dat.*); ~

zwycęstwo den Sieg davontragen; ~ się do (*gen.*) się beziehen ob. Bezug haben auf (*acc.*); ~ się do k-o się an i-n wenden; (powoływać się) się auf i-n berufen.

odnośny (odno'ŝinü) ⑦1 (-nie) bezüglich; (dotyczący) betreffend.

odnowiciel (ˈnowi'tŝiel) *m* ①29 Erneuerer.

odnowić *f.* odnawiać.

odosoblniać (odoso'bniatŝi) ⑬1, *pf.* ˈnlic (ˈnitŝi) ⑫2² absondern, separieren; ~ się in der Einsamkeit leben.

odosobnienie (ˈnio'nje) *n* ②13 Abgeschlossenheit *f.*; (samotność) Einsamkeit *f.*; ˈnlony (ˈnio'nü) ⑦14¹ abgefordert; (samotny) einsam; (rzadki) vereinzelt.

odpadać (otpa'datŝi) ⑬1, *pf.* ˈodpaść (o'tpaŝitŝi) ⑩9 abfallen (od *gen.* von *dat.*).

odpadek (ˈpa'deŝ) *m* ①21¹b, *msł pl.* ˈki Abfälle *pl.*; ˈty (ˈtü) ⑦6 abgefallen; (o kraju, luzdżach) abtrünnig.

odpalać (ˈpa'liatŝi) ⑬1, *pf.* ˈlic (ˈlitŝi) ⑫3 wegbrennen; k-o: abweisen.

odparzać (ˈpa'ŝatŝi) ⑫1, *pf.* ˈyć (ˈytŝitŝi) ⑫12 abkochen; ~ sobie co się et. wunddrücken.

odparzellna (ˈŝeli'na) *f* ③1 wundgebrückte Stelle.

odpaslywać (ˈpaŝü'watŝi) ⑬2, ˈac (ˈpa'ŝatŝi) ⑫12 ab-, losgürten; ~ się den Gürtel abnehmen.

odpaść *f.* odpadać.

odpędzać (ˈpę'dŝatŝi) ⑬1, *pf.* ˈdzic (ˈdŝitŝi) ⑫17 wegtreiben, vertreiben, wegiagen.

odpląć *f.* odpinać.

odplić *f.* odpijać.

odplerać (ˈpie'ratŝi) ⑬1, *pf.* ˈodeprzeć (ode'pŝetŝi) ⑩25 zurückwerfen, zurückŝlagen, ab-

wehren; eos: parieren; zarzuty: zurückweisen; (odpowiedzieć) erwidern.

odpljać (otpli'jatŝi) ⑬1, *pf.* ˈodplić (o'tpliŝi) ⑫1 abtrinken; ~ do k-o i-m gutrinken.

odplłować (ˈpiło'watŝi) *pf.* ⑫20 abfeilen.

odpinać (ˈpi'i'natŝi) ⑬1, *pf.* ˈodpląć (o'tpiąŝi) ⑩21¹ aufknöpfen; sprzączkę: abŝhuallen.

odpls (o'tpliŝ) *m* ①3 Abŝrift *f.*, Skopie *f.*

odplslywać (otpliŝü'watŝi) ⑬2, *pf.* ˈac (ˈpi'i'ŝatŝi) ⑫10 abŝchreiben, kopieren; (~ na list) zurückŝchreiben, den Brief beantworten; dług, podatek: abŝchreiben.

odpłacać (ˈpła'tŝatŝi) ⑬1, *pf.* ˈclic (ˈtŝitŝi) ⑫5 abzahlen; ~ k-u co i-m et. vergelten.

odpływ (o'tplüŝ) *m* ①3 Abfluß; ~ morza Ebbe *f.*

odpływać (ˈplü'watŝi) ⑬1, *pf.* ˈnać (ˈnätŝi) ⑩1 (o wodzie) abŝließen, ablaufen; (o czlowieku, zwierzęciu) wegŝchwimmen; (o okręcie) abŝegeln, abŝiffen.

odpływowy (ˈwo'nü) ⑦1 Abfluß...

odpoczynek (ˈpoŝü'neŝ) *m* ①21¹a Ruhe *f.*, Raŝt *f.*

odpoczlywać (ˈpoŝü'watŝi) ⑬1, *pf.* ˈnąć (ˈpo'tŝotŝi) ⑩20 (aus)ruhen, raŝten.

odpokutować *f.* pokutować.

odporność (ˈpo'rnoŝitŝi) *f* ④1 Widerstandŝfähigkeit; ˈny (ˈnü) ⑦1 (-nie) Verteidigungŝ...; (oporny) widerŝpenŝtig, trogig; przymierze *n* zaczepno-odporne ŝchutz- und Trutzbündnis *n*.

odpowiadać (ˈpowia'datŝi) ⑬1, *pf.* ˈwledzić (ˈwie'dŝitŝi) ⑫4 antworten, erwidern; (na *acc.*) beantworten (*acc.*); ~ za (*acc.*) verantwortlich ŝein für (*acc.*); (pokutować za co) büßen

- für (*acc.*); (okazać się stosownym) entsprechen (*dat.*).
- odpo|wiedni** (otponi'e'bni) ⑦13 (-nio) entsprechend, angemessen; ~**władz** (ˌpo'włɛʦi) f ④1 Antwort; ~**władzialność** (ˌwi'e'bʂa'vnoʂiʦi) f ④1 Verantwortlichkeit, Verantwortung; (poręka) Haftung, Haftpflicht; ~**władzialny** (ˌnu) ⑦1 (-nie) verantwortlich.
- odprasować** (ˌpraʂo'watʂi) pf. ⑩20 abbügeln.
- odprawa** (ˌpra'wa) f ③1 Abfertigung, Verabschiedung.
- odpra|wiać** (ˌwɪatʂi) ⑩1, pf. ~**wić** (ˌwɪitʂi) ⑩2 abfertigen, verabschieden, entlassen; ~ k-o z niczem j-n mit leeren Händen abziehen lassen; ~ co et. verrichten, abhalten; ~ mszę die Messe lesen.
- odprowa|dzać** (ˌprowa'ɔʂatʂi) ⑩1, pf. ~**dzić** (ˌɔʂiʦi) ⑩7 (ab)führen, begleiten; ~ k-o od (*gen.*) j-n abbringen von (*dat.*).
- odpruć** (o'tpruʦi) pf. ⑩3 abtrennen. [Abspringen.]
- odprysnąć** (otpru'ʂnɔʦi) pf. ⑩2]
- odprze|gać** (otprʂɛ'gacʂi) ⑩1, pf. **odprze|żać** (o'tprʂɛʒɔʦi) ⑩15 ausspannen; abkuppeln.
- odprzy|słegać** (ˌpʂiʦuʂi'gacʂi) ⑩1, pf. ~**ślądź** (ˌpʂiʦu'ʂi'gɔʦi) ⑩16 abschwören; ~ się (czego) ver schwören (*acc.*), sich losschwören (von *dat.*).
- odpust** (o'tpuʂt) m ④10¹ Urlaub; ~**owy** (ˌto'wu) ⑦1 Urlaub...
- odpulszczać** (ˌpu'ʂtʂatʂi) ⑩1, pf. ~**ścić** (ˌʂiʦiʦi) ⑩9 (k-u co) verzeihen (*i-m acc.*).
- odpychać** (ˌpu'ɕatʂi) ⑩1, pf. **odepchnąć** (ode'pɕnɔʦi) ⑩2 ab-, wegstoßen. [tauben.]
- odpylic** (ˌpu'ɫiʦi) pf. ⑩3 ab-]
- odpytywać** (ˌpu'ɫi'watʂi) ⑩2, pf. ~**ać** (ˌpu'ɫatʂi) ⑩1 abfragen.
- odra**¹ (o'dra) f ③2³ Masern pl.
- Odra**² (ˌ) f ③2³ Oder.
- odrabiać** (odra'ɔiatʂi) ⑩1, pf. **odrobić** (ˌro'ɔiitʂi) ⑩2¹ abarbeiten; (nadrobić) einbringen, nachholen; (zakonczyć) fertig-machen, beendigen; (odmianić coś zrobionego) rückgängig machen.
- odrachować** (ˌraɕo'watʂi) pf. ⑩20 abzählen, abrechnen.
- odraczać** (ˌra'tʂatʂi) ⑩1, pf. **odroczyć** (ˌro'tʂiʦi) ⑩12 ver-schieben, aufschieben; rozprawę, posiedzenie: vertagen.
- odra|dzać**¹ (ˌra'ɔʂatʂi) ⑩1, pf. ~**dzić** (ˌɔʂiʦi) ⑩7 (k-u co) ab-raten, widerraten (*i-m acc.*); ab-raten (*i-m von dat.*).
- odradzać**² (ˌ) pf. ⑩1, **odrodzić** (ˌro'ɔʂiʦi) pf. ⑩7 wiederbeleben; ~ się wiederaufleben; wiedergeboren werden; (wyra-dzać się) ausarten.
- odrapywać** (odrapu'watʂi) ⑩2, pf. **odrapać** (odra'patʂi) ⑩4 abkratzen.
- odrastać** (odra'ʂtatʂi) ⑩1, pf. **odrosnąć** (ˌro'ʂnɔʦi) ⑩4 od-]
- odroś** (o'droʂiʦi) ⑩10 wieder-wachsen.
- odratować** s. ratować.
- odra|za** (ˌra'ʂa) f ③1 Abscheu m, Ekel m; (niechęć) Widerwille m; ~**zający** (ˌʂajɔ'tʂu) ⑦2 (-co) ekelerregend, abstoßend.
- odrabywać** (odrabu'watʂi) ⑩2, pf. **odrabiać** (ˌra'ɔ'watʂi) ⑩4 ab-hauen.
- odręb|ność** (odrzɛ'm'noʂiʦi) f ④1 Besonderheit, Verschiedenheit; ~**ny** (ˌnu) ⑦1 abgesondert; Sonder...
- odrę|twiać** (odrzɛ'twi'atʂi) ⑩1, pf. ~**wić** (ˌwɪitʂi) ⑩2² starr machen.
- odrętwia|łość** (ˌwɪa'ɫoʂiʦi) f ④1 Starrheit, Erstarrung; ~**ły** (ˌlu) ⑦6 starr, erstarrt.

- odrętwieć** (odrę'twi'etŝi) ①18 erstarren, starr werden.
- odrobić** f. odrabiać.
- odrobin|a** (odrobi'na) f ③1, ~**(ecz)ka** (~e'tŝi'ka) f ③4² Broden *m*; (nieco) ein wenig.
- odroczenie** (odrotŝe'nie) *n* ②13 Vertagung *f*.
- odroczyć** f. odraczać.
- odrodlek** (odro'def) *m* ①21 Musgearteter; ~**ny** (~nü) ⑦1 ausgeartet.
- odrodzenie** (odrods'e'nie) *n* ②13 Wiedergeburt *f*, Wiederaufleben; (w sztuce, literaturze) Renaissance *f*.
- odrodzić** f. odradzać.
- odrosnąć, odrość** f. odrastać.
- odrost** (o'droŝt) *m* ①10¹ Wachstum.
- odróżniać** (odru'Gni'atŝi) ⑬1, *pf.* ~**nić** (~ni'itŝi) ⑫2² unterscheiden.
- odruch** (o'druŝ) *m* ①12 Reflexbewegung *f*; ~**owy** (~ŝo'wü) ⑦1 (-wo) unwillkürlich.
- odrwić** (o'drwi'itŝi) *pf.* ⑫2² verspotten; (oszukać) betrügen.
- odrysować** (odruŝo'watŝi) *pf.* ①20 abzeichnen.
- odrywać** (odru'watŝi) ⑬1, *pf.* **oderwać** (ode'rwatŝi) ⑨22 abreißen, losreißen; (k-**o** od *gen.*) abrufen (i-n von *dat.*), stören (i-n in *dat.*); ~**się** sich losreißen.)
- odrzec** f. odzierać. [sich trennen.]
- odrzekać** (odŝe'fatŝi) ⑬1, *pf.* **odrzec** (o'dŝetŝi) ⑩14 ob. **odrzeknąć** (~nŝi'itŝi) ⑩2 antworten; ~**się** czego entŝagen (*dat.*).
- odrzulcać** (odŝu'tŝatŝi) ⑬1, *pf.* ~**cić** (~tŝi'itŝi) ⑫5 zurüdwurfen; (~ na bok) wegwerfen; fig. ablehnen, zurüdwweisen.
- odrzwie** (o'dŝwie) *n/pl.* ⑥3² Türpfosten *m/pl.*
- odrzynać** (odŝu'natŝi) ⑬1, *pf.* **odrzynać** (ode'Gnŝi'itŝi) ⑩2 abschneiden.
- odrynek** (~neŝ) *m* ①21^b Nischnigel *n*.
- odsa|dzać** (otŝa'dŝatŝi) ⑬1, *pf.* ~**dzić** (~dŝi'itŝi) ⑫7 wegsetzen, entfernen; (~ od piersi) entwöhnen. [ausŝchnaufen.]
- odsapnąć** (~ŝa'pnoŝi) *pf.* ⑬2]
- odsądzać** (~ŝo'dŝatŝi) ⑬1, *pf.* ~**dzić** (~dŝi'itŝi) ⑫7 (k-o od *gen.*) abŝprechen (i-m et.); ~ k-o od *czci* i-n für ehrlos erklären.
- odsetka** (~ŝe'tŝa) *f* ③4² Proze'nt *n*; *pl.* -ki Zinsen *m/pl.*
- odsladywać** (~ŝiadu'watŝi) ⑬2, *pf.* **odsiedzić** (~ŝie'dŝietŝi) ⑫17 abŝitzen.
- odsliec** (o'tŝietŝi) *f* ④8 Entŝaß *m*; (uwolnienie) Befreiung.
- odskakiwać** (otŝkati'watŝi) ⑬3, *pf.* **odskoczyć** (~ŝko'tŝi'itŝi) ⑫12 abŝpringen, abprallen; (~ na bok) auf die Seite ŝpringen.
- odstaniać** (~ŝla'n'iatŝi) ⑬1, *pf.* **odstanić** (~ŝlo'ni'itŝi) ⑬1 enthüllen; (odkrywać) aufdecken, entbeden. [m, Akt *m.*]
- odstona** (~ŝlo'na) *f* ⑤1 Aufzug]
- odstugiwać** (~ŝlugi'watŝi) ⑬3, *pf.* ~**żyć** (~ŝiu'Giti'itŝi) ⑫12 (ausŝ-) dienen; dug: abdieneu; ~ k-u *co* i-m et. vergelten.
- odsprzed|awać** (~ŝpsŝeda'watŝi) ⑬3, *pf.* ~**ać** (~ŝpsŝe'datŝi) ⑬2 wiederverkaufen.
- odsprzed|awca** (~da'ŝtŝa) *m* ③11 Wiederverkäufer; ~**az** (~ŝpsŝe'daŝ) *f* ④9 Wiederverkauf *m*.
- odstawa** (~ŝta'wa) *f* ③1 Buŝtelung.
- odstawać** (~ŝta'watŝi) ⑬3¹, *pf.* **odstać** (o'tŝtatŝi) ⑬14 (od *gen.*) abŝtehen (von *dat.*), ŝich abliŝŝen; drzwi odstają die Tür ŝchließt nicht gut; ~**się** ungeŝehen ŝein; (o plynach) e-e Zeitlang ŝtehen; ŝich ŝetzen.
- odsta|wiał** (~watŝi) ⑬1, *pf.* ~**wić** (~wi'itŝi) ⑫2 wegŝtellen,

wegsetzen; ~ k-u co j-m et. zu stellen, abliefern.

odstawka (ˌstɔ'fʃa) f ③4²: pójść w -kę verabschiedet werden.

odstąpić s. odstępować.

odstęp (o'tʃtɔmp) m ①3 Abstand; (odległość) Distanz f; ~ca (ˌstɔm'ptʃa) m ③11 Abtrünniger; ~ny (nɔ) ⑦1 abtrünnig.

odstępować (ˌpɔ'watʃi) ⑩20, pf.

odstąpić (ˌstɔ'pʲitʃi) ⑩2 ab-, zurück-treten, sich entfernen; (~ od gen.) absteigen, ablassen (von dat.), aufgeben (acc.); ~ k-o verlassen; ~ k-u co j-m et. abtreten, überlassen. [fall m.]

odstępstwo (ˌstɔ'wɔ) n ②1 Ab-

odstrasz|ać (ˌstɔ'ra'sʃatʃi) ⑩1, pf. ~yć (ˌsʃutʃi) ⑩12 ab-schrecken, verschrecken.

odstręcza|ć (ˌstɔ'rɛ'tʃatʃi) ⑩1,

~yć (ˌsʃutʃi) ⑩12 (k-o od gen.) abbringen (j-n von dat.); die Lust benehmen (j-m zu dat.); ~ k-o od siebie von sich zurückstoßen; ~ k-u co j-m et. abwendig machen; ~ k-u co j-m et. abraten.

odsu|wać (ˌsu'watʃi) ⑩1, pf.

~nąć (ˌnɔtʃi) ⑩10 wegschieben, wegrücken; (otwierać) zurück-schieben; (usuwać) entfernen; ~ się wegrücken.

odsyłacz (ˌsɨ'łatʃ) m ①33 Ab-

fender; (w książce etc.) Verweisung f, Anmerkungszeichen n; (uwaga) Anmerkung f.

odsyłać (ˌatʃi) ⑩1, pf. **odesłać**

(ode'ʃlatʃi) ⑩7 zurück-schicken, zurücksenden; (posyłać) (ab)senden, schicken; (~ w książce) verweisen, hinweisen (auf acc.).

odsypl|wać (ˌsɨp'łɔ'watʃi) ⑩2,

pf. ~ać (ˌsɨ'p'atʃi) ⑩4 ab-, weg-schütten.

odszczegó|lniać (ˌsʃtʃɛgɔ'li-

nʲatʃi) ⑩1, pf. ~nić (ˌnʲitʃi) ⑩2² auszeichnen.

odszcze|kać (ˌsʃtʃɛ'katʃi) pf. ⑩1 widerrufen.

odszczepleniec (ˌsʃtʃɛpl'e-nietʃ) m ①371 Abtrünniger; (~ kościola) Keger.

odszedł (o'tʃɛdł) etc. s. odejść.

odszkodować (ˌsʃkɔbɔ'watʃi) pf. ⑩20 entschädigen.

odszkodowanie (ˌwa'nʲe) n ②13 Entschädigung f; Schadenersatz m. [⑩2 zurückstoßen.]

odszturknąć (ˌsʃtu'r'knɔtʃi) pf. }

odszuk|liwać (ˌsʃuk'li'watʃi) ⑩3, pf. ~ać (ˌsʃu'katʃi) ⑩1 (daß Verlorene) wiederfinden.

odśpiewać (ˌsʃpʲe'watʃi) pf. ⑩1 (ab)singen; (im Gesang) vortragen. [Zentrifuga'l.]

odśrodkowy (ˌsʃrɔtʃɔ'wɨ) ⑦1 }

odśrubować (ˌsʃrɔbɔ'watʃi) pf. ⑩20 abschrauben.

odśwież|ać (ˌsʃwʲe'ʃatʃi) ⑩1,

pf. ~yć (ˌʒutʃi) ⑩12 auf-frischen; ~ się sich erfrischen.

odświętny (ˌsʃwʲi'ɛ'tnɨ) ⑦1 (-nie)

festtäglich, festlich, Festtags...

odtańczyć (ˌta'nʲitʃutʃi) pf.

⑩12 (ab)tanzen; (e-n Tanz) aufführen.

odtąd (o'tɔt) von nun an; (ortlich) von hier (an).

odtelegrafować (ˌtɛlɛgɔ'fɔ'watʃi) pf. ⑩20 abtelegraphieren; telegraphisch antworten.

odtlenić (ˌtlɛ'nʲitʃi) pf. ⑩1 vom Sauerstoff befreien.

odtłuszczać (ˌtʃu'sʃtʃatʃi) ⑩1 entfetten.

odtrącać (ˌtrɔ'tʃatʃi) pf. ⑩1,

~ać (ˌtʃɨ'itʃi) pf. ⑩5 zurück-, weg-stoßen; (odejmować) abziehen. [gift n.]

odtrutka (ˌtru'tʃa) f ③4² Gegen- }

odtworzyć (ˌtwa'ʒatʃi) ⑩1, pf.

~ać (ˌtwa'ʒutʃi) ⑩12 wiedergeben, nachahmen.

odtykać (ˌtu'katʃi) ⑩1, pf. **ode-**

tkać (ode'tkatʃi) ⑩1 öffnen.

oduczlać (odu'tŝatŝi) ⑬1, *pf.* **~yc** (~tŝütŝi) ⑫12 abgewöhnen.

odumierać (umie'ratŝi) ⑬1, *pf.* **odumrzeć** (u'm'zetŝi) ⑨25 k-o: hinterlassen; ojeiec odumarił go ber Vater hinterließ ihn; er verlor den Vater.

odurzlać (odu'gatŝi) ⑬1, *pf.* **~yc** (~gütŝi) ⑫12 betäuben.

odwach (o'dwacŝ) *m* ①12 Hauptwache **A**

odwadniać (odwa'dniatŝi) ⑬1, *pf.* **odwodnić** (~wo'dnitŝi) ⑫2² entwässern. **【Reinheit.】**

odwaga (odwa'ga) *f* ③4 Mut *m.*

odwalić (~wa'litŝi) *pf.* ⑫3 wegwälzen; (odbić) wegschlagen.

odwallna (~li'na) *f* ③1 abgeschlagene Stüd *n.*

odwaniać (~wa'niatŝi) ⑬1 den Geruch entziehen. **【abfuchen.】**

odwarzyć (~wa'gütŝi) *pf.* ⑫12

odważlać (~wa'gatŝi) ⑬1, *pf.* **~yc** (~gütŝi) ⑫12 (wazyć) abwägen, abwiegen; ~ życie sein Leben aufß Spiel setzen; ~ się wagen, sich erlühnen.

odważny (~ni) ⑦1 (-nie) mutig.

odwdzięczlać (~wbŝi'g'tŝatŝi) ⑬1, *pf.* **~yc** (~tŝütŝi) ⑫12 dankbar vergelten; ~ się sich dankbar erweisen.

odwet (o'dwet) *m* ①10¹ Vergeltung *f*; (odszkodowanie) (Schaden-)Erfatz.

odwlaźlywać (odwla'zŝu'watŝi) ⑬2, *pf.* **~ać** (~wi'z'fatŝi) ⑪14 losbinden, losknüpfen.

odwleczny (~wie'tŝnu) ⑦1 (-nie) ewig; (prastary) uralt.

odwiedzać (~wie'bŝatŝi) ⑬1, *pf.* **~dzić** (~bŝitŝi) ⑫7 besuchen.

odwiedziny (~bŝi'ni) *f/pl.* ③1 Besuch *m.*

odwieść *f.* odwozdić.

odwieźć *f.* odwozić.

odwijać (~wi'i'jatŝi) ⑬1, *pf.*

~nąć (~nqtŝi) ⑩1 abwickeln, aufwinden; zwój: aufrollen; (odwracać) zurückschlagen; ~ się ausholen. **【metter n.】**

odwilż (o'dwiliŝ) *f* ④8 Taus

odwlekać (~wie'fatŝi) ⑬1, *pf.* **odwlec** (o'dwletŝ) wegschieben; (zwlekać) aufschieben, verzögern.

odwodowy (odwodo'wu) ⑦1 Entlastungs..., Rechtfertigungs...; (koń ~) Reserve...

odwodzić (odwo'bŝitŝi) ⑫7, *pf.*

odwieść (o'dwieŝitŝi) ⑨10 abbringen; ~ kurek (u strzelby) den Fahn ziehen.

odwoływać (~wolu'watŝi) ⑬4,

pf. **~ać** (~wo'latŝi) ⑬1 co: widerrufen, zurückziehen; k-o: abberufen; ~ się (do gen.) sich berufen (auf acc.); appellieren (an acc.).

odwołanie (~la'nie) *n* ②13 Widerruf *m*; aż do -ania hiß auf Widerruf; (~ k-o) Abberufung *f*; (~ w sądzie) Appellation *f*, Berufung *f*.

odwozić (~wo'ŝitŝi) ⑫10, *pf.*

odwieźć (o'dwieŝitŝi) ⑨6 wegführen; (towarzyszyć k-u) begleiten.

odwdz (o'dwuz) *m* ①26 Abfuhr *f*.

odwód (o'dwut) *m* ①26 Ableiten *n*; (odwrót) Rückzug; (tylna straż) Nachtrab; (zapas) Reserve *f*; (w sądownictwie) Rechtfertigung *f*.

odwracać (~wra'tŝatŝi) ⑬1, *pf.*

odwrócić (~wru'tŝitŝi) ⑫5 abwenden, abkehren.

odwrotny (~wro'tni) ⑦1 (-nie) umgekehrt, verkehrt; -na stro-*na f* Rehrseite; **~otowy** (~to'wu) ⑦1 Rückzug...; **~ót** (o'twut) *m* ①26 Rückzug; na ~ót umgekehrt.

odwyklać (~wu'fatŝi) ⑬1, *pf.*

~nąć (~nqtŝi) ⑩3 sich abgewöhnen; **~ty** (~ti) ⑦6 abgewöhnt.

odwzajem|niać (ˈɔwʑajɛˈmɲat͡ʂi)

⑬1, *pf.* ˌnɪć (ˈnɪt͡ʂi) ⑫2² erwidern; ~ się się erkenntlich zeigen.

【Eber.】

odynieć (ɔdɯˈnɪɛt͡ʂi) *m* ①34²

odzew (oˈd͡ʑɛʃ) *m* ①3 Anruf.

odziedzic|ać (ɔd͡ʑɛd͡ʑɪˈt͡ʂat͡ʂi)

⑬1, *pf.* ˌyć (ˈt͡ʂɯt͡ʂi) ⑫12 erben, durch das Erbe erhalten.

odzienie (ɔd͡ʑɛˈnɪɛ) *n* ②13 Kleidung *f.*, Anzug *m.*

odzierać (ɔd͡ʑɛˈrat͡ʂi) ⑬1 abreißen; (~ ze skóry) schinden; *fig.* rauben.

odziewać (ɔd͡ʑɛˈwat͡ʂi) ⑬1, *pf.*

odział (oˈd͡ʑɪat͡ʂi) ⑩17 bekleiden, anziehen.

odzież (oˈd͡ʑɛʃ) *f* ④8 Kleidung.

odznac|ać (ɔd͡ʑnaˈt͡ʂat͡ʂi) ⑬1, *pf.*

ˌyć (ˈt͡ʂɯt͡ʂi) ⑫12 auszeichnen; ~ się sich hervortun.

odznaczenie (ɔd͡ʑɛˈnɪɛ) *n* ②13 Auszeichnung *f.* 【Zeichen *n.*】

odznaka (ɔd͡ʑnaˈka) *f* ③4¹ Ab-

odzwiercied|lać (ɔd͡ʑwɛrt͡ʂɛˈd͡ʑɪat͡ʂi) ⑬1, *pf.* ˌlɪć ⑫3 abspiegeln.

odzwycza|lać (ɔd͡ʑwɯt͡ʂaˈjat͡ʂi)

⑬1, *pf.* ˌlɪć (ˈt͡ʂɯˈt͡ʂi) ⑫4 abgewöhnen.

odzyski|wać (ɔd͡ʑɨʂt͡ʂiˈwat͡ʂi)

⑬3, *pf.* ˌać (ˈʃɯˈt͡ʂi) ⑬1 wieder-gewinnen, -erlangen.

odzywać (ɔd͡ʑɯˈwat͡ʂi) się ⑬1, *pf.*

odzewać (ɔdɛˈʃwat͡ʂi) się ⑨22¹ sich melden; (odpowiadać) antworten.

odźwierny (ɔd͡ʑwɪɛˈrnɯ) *m* ⑦18

Portier; (stróż) Hausmeister.

odżałować (ˈɔʒaɫɔˈwat͡ʂi) *pf.* ⑩20

jich et. nicht gereuen lassen; nie móc ~ czego et. nicht genug bedauern können.

odżyć (oˈd͡ʑɯt͡ʂi) *pf.* ⑩2 wieder-aufleben. 【lebend, Nähr...】

odżywczy (ˈɔʒɯˈt͡ʂɯ) ⑦4 be-

odżywi|ać (ˈɔʒɯˈwat͡ʂi) ⑬1, *pf.*

ˌlɪć (ˈwɪt͡ʂi) ⑫2 (er)nähren.

ofarbować (ɔfarbɔˈwat͡ʂi) *pf.*

⑩20 färben.

oferta (ɔfeˈrta) *f* ③2² Offerte.

ofiar|a (ɔfiaˈra) *f* ③2³ Opfer *n.*;

(datek) freiwilliger Beitrag *m.*;

ˌność (ˈnob͡ʂt͡ʂi) *f* ④1 Opfer-

willigkeit; ˌny (ˈnɯ) ⑦1

Opfer...; (chętny do ofiar) opfer-

willig; ˌodawca (ˈɔdaˈt͡ʂa)

m ③11, ˌodawczy|ni (ˈt͡ʂɯˈ-

nɪ) *f* ③10 Spender(in).

ofiarować (ˈɔɾɔˈwat͡ʂi), *pf.* za-

⑩20 opfern; (~ w darze) anbie-

ten; (darować) schenken, spen-

den; ~ się k-u z czem j-m et.

anbieten.

oficer (ɔʃiˈt͡ʂɛr) *m* ①7¹ Offizier;

ˌski (ˈt͡ʂɛˈr͡ʂi) ⑦9 Offizier...

oficj|alista (ɔʃɪt͡ʂjalɪˈʂta) *m*

③17 Privatbeamter; ˌalny

(ˈt͡ʂɪaˈlɯ) ⑦1 (-nie) amtlich;

ˌał (ɔʃiˈt͡ʂjal) *m* ①2 Offizial.

oficyna (ɔʃɪt͡ʂɯˈna) *f* ③1 Hin-

terhaus *n.*, Hofgebäude *n.*

ofuknąć (ɔfuˈnɔkt͡ʂi) *pf.* ⑩2 an-

schmucken, heftig anfahren,

oganiać (ɔgaˈniat͡ʂi) ⑬1 weg-

jagen, abwehren; ~ się (k-u od.

przed instr.) sich erwehren

(gen.).

ogar (oˈgar) *m* ①2 Jagdhund.

ogarek (ɔgaˈrɛk) *m* ①21^{1b} (~

świecy) Licht-, Kerzenstumpf;

(~ cygara) Zigarrenstummel.

ogar|niać (ɔgaˈrɲiat͡ʂi) ⑬1, *pf.*

ˌnɔć (ˈnɔkt͡ʂi) ⑩2 umfassen;

(opanowywać) ergreifen; (opadać)

befallen; (~ myśla) begreifen.

ogień (oˈgɛɲ) *m* ①34⁹ Feuer *n.*

ogier (oˈgɛr) *m* ①2 Hengst.

ogład|ać (ɔglɔdˈat͡ʂi) ⑬1, *pf.*

ˌnɔć (ˈnɔkt͡ʂi) ⑩2 anschauen,

befichtigen; ~ się sich umsehen,

zurück-schauen; ~ się na (acc.)

(zważać) achten auf (acc.); (mieć

wzgląd) berück-sichtigen (acc.).

ogładacz (ˈɔdat͡ʂ) *m* ①33 Be-

schauer.

ogledność (ogł'ędnos'ć) *f* ④1
Vorſicht, Umſicht; (względnosć)
Rückſicht; ~ny (~nü) ⑦1 (-nie)
vorſichtig; rückſichtsvoll.

ogledziny (ogł'ędzin'ny) *f/pl.* ③1
Beſichtigung *f*, Beſchau *f*.

ogłada (ogła'da) *f* ③2 Schliſſ *m*,
äußere Bildung.

ogłaszać (ogła'szatſi) ⑬1, *pf.*

ogłosić (ogło'siitſi) ⑩8 an-
kündigen, bekanntmachen; (~
drakiem) (im Druck) erſcheinen
laſſen, herausgeben; (anonso-
wać) annonciieren; ~k-o czem
j-n anrufen zu (*dat.*).

ogłodzić (ogło'dſiitſi) *pf.* ⑩7
anſhungern.

ogłoszenie (ogło'sze'nie) *n* ②13
Ankündigung *f*, Kundmachung
f; (anons) Anzeige *f*.

ogłuchnąć *f.* gluchnąć.

ogłupiający (ogłupa'ją'tſi) ⑦2
verbummend.

ogłupieć *f.* glupieć.

ogłuszać (ogłu'szatſi) ⑬1, *pf.*

~yć (~ſchütſi) ⑩12 betäuben.
ognik (o'gni'k) *m* ①13²: blędny
~ Trlicht *n*.

ognio... (o'gni'o...) in 8ſſen Feuer-
er..., ⑩. ~miſtrz (~miſt'ſi) *m*
①33 Feuerwerker; ~trwały (~
trwa'lü) ⑦6 feuerfeſt.

ogniowy (ogni'o'wü) ⑦1 Feuer...

ognisko (ogni'ſko) *n* ②8 Herd
m; ~ obozowe Lagerfeuer; (~
promieni, elipsy) Brennpunkt *m*;
(punkt ſrodkowy) Mittelpunkt *m*.

ogniskować (~ło'watſi), *pf.* 2
⑩20 (ſię)ſich vereinigen, ſonzen-
trieren. [Feuer...; *fig.* hißig.]

ognisty (ogni'ſty) ⑦7 feurig.]

ogniwo (ogni'wo) *n* ②1 (~łań-
cucha) Kettenglied; (~galwa-
niczne) Eleme'nt; (węzeł) Band.

ogolić *f.* golić.

ogolacac (ogola'tſatſi) ⑬1, *pf.*
~ocić (ogolo'tſiitſi) ⑩5 (k-o z
gen.) berauben (j-n e-r Sache).

ogon (o'gon) *m* ①2¹ Schwanz,
Schweif; ~ek (ogo'neſ) *m* ①21^{1b}
Schwanzchen *n*; ~lasty (~nia'ſt-
tü) ⑦7 geſchwängt; suknia *f*
~lasta Schlepplleid *n*; ~owy
(~no'wü) ⑦1 Schwanz...

ogorzlały (ogorza'lü) ⑦6 von der
Sonne verbrannt; gebräunt;
~eć (ogo'getſi) *pf.* ⑩18 von
der Sonne verbrannt werden.

ogólnik (ogu'lni'k) *m* ①13² all-
gemeine Behauptung *f*; ~niko-
wy (~ko'wü) ⑦1 (-wo) im all-
gemeinen, nicht genau; ~ny (~
nü) ⑦1 (-nie) allgemein; Ge-
ſamt...; dobro *n* ~ne Gemein-
wohl.

ogół (o'gół) *m* ①26⁴ Allgemein-
heit *f*; (wszyscy) Geſamtheit *f*;
~em, w ogóle im allgemeinen,
überhaupt.

ogóreczek (ogure'tſeſ) *m*
①21^{1b} kleine Gurke *f*; ~ek
(ogu'reſ) *m* ①13¹ Gurke *f*; ~ko-
wy (~ko'wü) ⑦1 Gurken...;
sezon *m* ~kowy Sauregurken-
zeit *f*.

ograbić (ogra'b'iitſi) *pf.* ⑩2
plündern, berauben.

ograć (o'gratſi) *pf.* ⑩1: ~k-o
j-m im Spiel alleß abgewinnen;
sztuka *f* ograna viel geſpielteſ
Stück *n*.

ograszać (ogra'ſatſi) ⑬1, *pf.*
ogrodzić (ogro'dſiitſi) ⑩7 ein-
frieden, umzäunen.

ograniczac (ogran'i'tſatſi)
⑬1, *pf.* ~yć (~ſchütſi) ⑩12
abgrenzen; *fig.* beſchränken, ein-
ſchränken; ~ony (~ſcho'nü)
⑦14¹ beſchränkt.

ogrodnictwo (ogrodni'tſtwo) *n*
②1 Gärtnerei *f*, Gartenbau
m; ~niczka (~ni'tſka) *f* ③4²
Gärtnerin; ~niczy (~ſi) ⑦4
Gärtner...; ~nik (ogro'dni'k)
m ①14 Gärtner; ~owy (~do-
wü) ⑦1 Garten...

ogrodzenie (ogrodʑe'nie) *n* ②13 Einfriedung *f.* Einzäunung *f.*
ogrodzić *f.* ogradać.
ogrom (o'grom) *m* ①3 (ungeheure) Größe *f.*; ~ny (ogro'mnu) ⑦1 (-nie) ungeheuer, riesig, außerordentlich.
ogród (o'grut) *m* ①26 Garten; ~ek (ogru'deʑ) *m* ①21^b Gärtchen *n.*, Kleiner Garten.
ogrzyzać (ogru'ʑatʂi) ⑩1, *pf.* ~zyć (o'gru'ʑi'tʂi) ⑨4 benagen.
ogryzek (ogru'ʑeʑ) *m* ①21^b benagtes Stück *n.*; *pl.* ogryzki Abfälle.
ogrzewać (ogʑe'watʂi) ⑩1, *pf.* ogrzać (o'gʑatʂi) ⑩17 (er)wärmen.
ogrze|wacz (ogʑe'watʂ) *m* ①30¹ Wärmer; ~walnia (~wa'lnia) *f* ③6⁸ Wärmestube; ~ni Heizraum *m.*; ~wanie (~wa'nie) *n* ②13 Heizung *f.*
ohyda (ohu'da) *f* ③2 Efel *m.*, Abscheu *m.*; (rzecz ohydna) etwas Efelhaftes *n.*; ~ność (~noʂi'tʂi) *f* ④1 Abscheulichkeit; ~ny (~nu) ⑦1 (-nie) efelhaft, abscheulich; (okropny) grauererregend.
ojciec (o'jʂi'eʑ) *m* ①47 Vater; ~ chrzestny Taufvater; ~ duchowny Geistlicher.
ojcobó|ca (ojʂobu'itʂa) *m* ③11 Vatermörder; ~stwo (~ʂtwo) *n* ②1 Vatermord *m.*
ojcować (ojʂo'watʂi) ⑩20: ~k-u bei j-m den Vater vertreten.
ojcowizna (~wi'ʑna) *f* ③1 väterliches Erbe *n.*
ojcowski (ojʂo'ʂʑi) ⑦9 (po-sku) väterlich; ~stwo (~ʂtwo) *n* ②1 Vaterschaft *f.*
ojczenasz (ojʂe'naʑ) *m* ①30¹ Vaterunser *n.*
ojczulek (ojʂu'leʑ) *m* ①20 Väterchen *n.*
ojczym (o'jʂum) *m* ①1 Stiefvater.

ojczysty (ojʂu'ʂtʂi) ⑦7 väterländisch; kraj *m* ~ Vaterland *n.*; język *m* ~ Muttersprache *f.*
ojczyzna (~ʑna) *f* ③1 Vaterland *n.* [⑩12 verwunden.]
okaleczyć (okalie'tʂu'tʂi) *pf.*
okamgnienie (okamgu'e'nie) *n* ②13 Augenblick *m.*
okamienieć *f.* kamienieć.
okap (o'ʑap) *m* ①3 Dachtraufe *f.*; (nad kominem) Kamindeckel *f.*
okapać (oka'patʂi) *pf.* ⑩4 beträufeln.
okaz (o'ʑ) *m* ①3 Exemplar *n.*; na ~ zur Ansicht.
okazać *f.* okazywać.
okazałość (okaza'loʂi'tʂi) *f* ④1 Glanz *m.*, Herrlichkeit; ~ły (~li) ⑦6 (-le) glänzend, prächtig; (przystojny) stattlich.
okaziclel (okazi'tʂiel) *m* ①29 Borzeiger.
okazja (oka'ʑja) *f* ③8 Gelegenheit; (sposobność jazdy) Fahrgelegenheit.
okazywać (okazu'watʂi) ⑩2, *pf.* okazać (oka'ʑatʂi) ⑩14 zeigen; eześ etc.: bezeigen; okazać się sich zeigen, erscheinen; (wyjść na jaw) sich herausstellen.
oklezać *f.* kielzać.
okle|n(ecz)ko (okle'neʑo, okle'ne'tʂko) *n* ②9 Fensterchen; ~nica (~ni'tʂa) *f* ③9 Fensterladen *m.*
oklask (o'klastʂ) *m* ①13 Beifall.
oklaskiwać (~k'i'watʂi) ⑩20: ~k-o j-m Beifall klatschen, j-n mit Beifall aufnehmen.
okle|jać (okle'jatʂi) ⑩1, *pf.* ~ić (~i'tʂi) ⑩4 beleben.
oklep (o'klep): na ~ ohne Sattel; ~any (~pa'nu) ⑦1 abgedroschen, längst bekannt.
okład (o'klad) *m* ①6 Umschlag; ~em und noch mehr; mehr als.
okładać (okla'datʂi) ⑩1, *pf.* obłożyć (oblo'kʂi'tʂi) ⑩12 be-

legen; (otaczać) umgeben; ~ kija-
mi prüfeln, schlagen.

okładka (ofla'tka) *f* ③4² Ein-
band *m*, Einfassung.

okładzinka (ofla'dzi'nka) *f* ③4²
(Buch-)Einband *m*.

okłamywać (oflamu'watŃi) ③2,
pf. ~ać (ofla'matŃi) ④4 belügen.

okłot (o'klot) *m* ①10 Bündel *n*
Stroh.

okno (o'fno) *n* ②7 Fenster.

oko (o'fo) *n* ②22: a) (*pl.* oczy)
Auge; (mówić) w oczy inŃ Ge-
sicht; poza oczy hinter dem
Rücken; (patrzeć) z pod oka
schiel; na pierwszy rzut oka
auf den ersten Blick; zwrócić
oczy na (*acc.*) sein Augenmerk
richten auf (*acc.*); patrzy mu
z oczu mau sieht es ihm an;
mieć na oku k-o auf j-n auf-
passen; b) (*pl.* oka) Masche *f*.

okolica (ofola'i'tŃa) *f* ③9 Gegend;
(sąsiedstwo) Umgebung, Nachbar-
schaft; ~iczny (~i'i'tŃnŃ) ⑦1 in
der Umgegend gelegen.

okoliczność (ofola'i'tŃnoŃi'tŃi)
f ④1 Umstand *m*; (sposobność)
Gelegenheit; ~noŃciowy (~noŃi-
tŃio'wŃ) ⑦1 (-wo) gelegent-
lich, Gelegenheits...

około (ofo'fo) (*gen.*) um (*acc.*)
herum; (bei Bahnen) gegen.

okoń (o'fon') *m* ①31¹ Barsch;
stanać okoniem sich sträuben.

okop (o'fop) *m* ①3 Schützen-
graben.

okopać *f.* okopywać.

okopcić (ofo'pŃi'tŃi) *pf.* ④5 mit
RuŃ beschmutzen, ruŃig machen.

okopisko (ofopi'i'Ńfo) *n* ②8 ein
verschanzter Ort *m*; (emontarz)
Zudenfriedhof *m*.

okopywać (ofopu'watŃi) ③2, *pf.*
okopać (ofo'patŃi) ④4 umgra-
ben, mit e-m Wall umgeben;
~ się sich verschanzten. [haut.]

okostna (ofo'Ńtna) *f* ⑦1 Bein-]

okowa (ofo'wa) *f* ③2, meist *pl.*
-wy Fesseln. [rituŃ *m.*]

okowita (ofow'i'ta) *f* ③2² Spi-
]

okólnik (ofu'lnik) *m* ①13²

Rundschreiben *n*, Zirkula'r *n*.

okół (o'kul) *m* ①26 Umkreis.

oków (o'fuf) *m* ①26, meist *pl.* oko-
wy Fesseln *f/pl.*

okpływać (okpi'watŃi) ③1, *pf.*
~ić (o'fplitŃi) ④2² überlisten,
betrügen.

okradać (ofra'datŃi) ③1, *pf.*

okraŃić (o'fraŃi'tŃi) ④8 bestehlen.

okraklem (ofra'tiem) mit ge-
spriczten Beinen.

okrasa (ofra'Ńa) *f* ③1 Schmutz
m, Verzierung; (omasta, tłustoŃ)
Schmalz *n*, Fett *n*.

okraszać (ofra'ŃatŃi) ③1, *pf.*

okrasić (ofra'Ńi'tŃi) ④8 ver-
zieren, schmücken; (~ tłuszczem)
mit Fett anmachen.

okraŃić *f.* okradać.

okrawać (ofra'watŃi) ③1, *pf.*

okroić (ofro'i'tŃi) ④4² ab-
schneiden; okroi mi się co przy-
tem idź verdienen dabei etwas.

okrawek (ofra'wek) *m* ①21¹ b
AbŃchnigel *n*.

okrąg (o'frok) *m* ①13⁴ Kreis;
~ koła Kreisumfang; ~glak

(ofrok'glak) *m* ①13² Rundholz
n; ~gleć (~glietŃi) ④18 rund

werden; ~gławy (ofroglawŃ)
⑦1 (-wo) rundlich; ~gły (~glŃ)

⑦6 (-to) rund.

okrążyć (ofrok'ŃatŃi) ③1, *pf.* ~
żyć (~ŃitŃi) ④12 umkreisen,

umzingeln; (otaczać) umgeben;
(w mowie) umŃreiben.

okres (o'fres) *m* ①3 (obwód)
Umkreis, Umfang; (~ czasu)

Ńrist *f*; (okreŃlony czas) Periode
f; (stan) Stadium *n*; Gram. Pe-
riode *f*, Satzgefüge *n*.

okreŃlać (ofre'Ńi'watŃi) ③1, *pf.*

~ić (~ŃitŃi) ④3 e-n Kreis
ziehen; (ograniczać) begrenzen,

- einschränken; (oznaczać) bezeichnen; (opisywać) beschreiben.
- określony** (ˈo.krɛ.ʃɫɔ.nɨ) ⑦14¹ bestimmt.
- okrę|cać** (o.krɛ.ʃɫɔ.ʦa.ʦɨ) ⑬1, pf. ~**cić** (ˈtɕɨ.ʃɫɔ.ʦɨ) ⑬5 umschlingen.
- okrę|cik** (o.krɛ.ʃɫɔ.ʦɨk) m ①13² kleines Schiff n, Schiffchen n; ~**łt** (o.krɛ.ʃɫɔ) m ①10 Schiff n; ~**towy** (ˈa.to.ˈwɔ) ⑦1 Schiffsz...
- okrężny** (o.krɛ.ʃɫɔ.nɨ) ⑦1: bilet m ~ Rundreisebillet n; podróż f okrężna Rundreise.
- okroić** f. okrawać.
- okropność** (o.kro.pɔ.nɔʃɨʦɨ) f ④1 Schredlichkeit, Gräßlichkeit; ~**ny** (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) schredlich, gräßlich, fürchtbar.
- okruchy** (o.kru.ʧɨ) m/pl. ①12 Bruchstücke n/pl., Broden m/pl.; ~ herbaciano Bruchtee m.
- okrucieństwo** (o.kru.ʧɨ.ɲɨ.ʃɫɔ) n ②1 Grausamkeit f.
- okrutnik** (o.kru.ʧɨ.nɨk) m ①14 grausamer Mensch, Tyrann; ~**ność** (ˈnɔʃɨʦɨ) f ④1 Grausamkeit; ~**ny** (ˈnɨ) ⑦1 (-nie) grausam; (ogromny) ungeheuer, fürchterlich; (~nie) sehr, überaus.
- okrwawić** f. krwawić.
- okrycie** (o.kru.ʧɨ.ʦɨ) n ②13 Bedeckung f; (odzienie) Kleidung f; (płaszcz) Mantel m, Saft f.
- okrywać** (o.kru.ʧɨ.wa.ʦɨ) ⑬1, pf. **okryć** (o.kru.ʧɨ) ⑬2 bededen, umhüllen; (odziewać) bekleiden.
- okrzesać** (o.krɛ.ʃɫɔ.ʦa.ʦɨ) pf. ⑩10 abschleifen; ~**any** (ˈa.ʃa.ˈnɨ) ⑦1 gebildet, wohlgezogen.
- okrzyczany** (o.krɛ.ʃɫɔ.ʧa.ˈnɨ) ⑦1 berüchtigt; (znany) bekannt.
- okrzyczać** (o.krɛ.ʃɫɔ.ʧɨ.ʦɨ) pf. ⑬19 in Verross bringen; ~ k-o czem j-n zu et. ausrufen.
- okrzyk** (o.krɛ.ʃɫɔk) m ①13 Ruf, Schrei. [Schlag m.]
- okucie** (o.ku.ʧɨ) n ②13 Be-
okuć f. okuwać.
- okula|rnik** (o.ku.la.ˈrɨ.nɨk) m ①14 Brillenmacher, Optiker; 300f. ①13¹ Brillenschlange f; ~**ry** (ˈrɨ) m/pl. ①8¹ Brille f.
- okulbaczyć** f. kulbaczyć.
- okuleć** (o.ku.ʧɨ.ʦɨ) pf. ⑩18 lahm werden. [genarzt.]
- okulista** (ˈo.ku.ʃɫɨ) m ③17 Au-
okup (o.kup) m ①3 Pösegeld n.
- okupywać** (o.kup.ʧɨ.wa.ʦɨ) ⑬2, pf. **okupić** (o.ku.ʧɨ) ⑬2 loskaufen, freikaufen.
- okurz|ać** (o.ku.ʧɨ.ʦɨ) ⑬1, pf. ~**yc** (ˈɨ.ʧɨ) ⑬12 abstauben; (okrywać kurzem) bestauben; (~ kadzidłem) umräumen.
- okuwać** (o.ku.wa.ʧɨ) ⑬1, pf. **okuć** (o.ku.ʧɨ) ⑬3 beschlagen; ~ w kajdany in Fesseln schlagen.
- okwit|ać** (o.kwi.ʧɨ.ʦɨ) ⑬1, pf. ~**nąć** (ˈnɔ.ʧɨ) ⑩4¹ verbüßen, **olbrzym** (o.ˈɔ.bɕɨm) m ①1¹ Riese; ~**ł** (ˈɔ.bɕɨ.ˈmɨ) ⑦1 riesig.
- olcha** (o.ˈɔ.ʧa) f ③3 Erle.
- olej** (o.ˈɔ.ʃɨ) m ①30 Öl n; ~**arnia** (ˈa.ja.ˈrɨ.nɨ) f ③6³ Ölprelle; ~**ek** (o.ˈɔ.ʃɨ) m ①21¹a (wohlfriechendes) Öl n; ~**ny** (ˈnɨ) ⑦1 Öl...; ~**owaty** (ˈo.jɔ.wa.ˈtɨ) ⑦7 ölig; ~**owy** (ˈo.jɔ.wɨ) ⑦1 Öl...
olliwa (o.ˈɔ.ʃɨ.wa) f ③1 (Baum-, Oliven-)Öl n; ~**liwarka** (ˈo.jɔ.wa.ˈrka) f ③4² Ölfläschchen n, Ölfanne; ~**lwka** (o.ˈɔ.ʃɨ) f ③4² Ölbeere, Olive; ~**lwkowy** (o.ˈɔ.ʃɨ.ˈwɔ) ⑦1 (-wo) olivenfarbig; ~**lwnik** (o.ˈɔ.ʃɨ.nɨk) m ①13² Ölgarten; ~**lwny** (ˈnɨ) ⑦1 Öl...
- olśniewać** (o.ʃɨ.ɲɨ.ˈwɔ.ʧɨ) ⑬1, pf. ~**nić** (o.ʃɨ.ɲɨ.ʧɨ) ⑬15 blenden.
- o|gać** (o.ˈɔ.ʧɨ) pf. ⑧23 belügen.
- O|tomuniec** (o.ˈɔ.mɨ.ˈnɨ.ʧɨ) m ①34² Ölmütz n.
- o|to|w|lak** (o.ˈɔ.wɔ.ˈɔ.lak) m ①13² Bleierzn; ~**wlanka** (ˈo.jɔ.wa.ˈnfa) f ⑧4² Senfblei n; ~**wlany** (ˈo.jɔ.wa.ˈnɨ) ⑦1 Blei...; fig. bleiern, grau.

otó|w (o'tuf) *m* ①39² Blein; ~**wak** (olu'wak) *m* ①21^b Bleifist.
o|tarz (o'tař) *m* ①30¹ Altar.
o|tysleć *f.* lysieć.
o|mac|kiem (oma'třk'em), po ~**ku** (~**tu**) im Finstern tappend.
o|mal (o'mal)~, ~ *z*e beinahe, fast.
o|malować (omal'o'watř) *pf.* ①20
o|malic *f.* malic. ||bemalen.}
o|ma|sta (oma'sta) *f* ③2² Fett *n.*
o|maszczać (oma'sčtřčatř) ③1,
pf. **o|ma|ścić** (oma'střitř) ③2
 schmälzen, mit Fett anmachen.
o|mawiać (oma'wiać) ③1, *pf.*
o|mówić (omu'w'itř) ③2 be-
 sprechen.
o|mączony (omqtřcho'nũ) ⑦14¹
 bemehlt, vom Mehl weiß.
o|mdlały (omdl'a'ly) ⑦6 (-to)
 schwach, ohnmächtig.
o|mdlenie (omdl'e'n'ie) *n* ②13
 Ohnmacht *f.*
o|mdlewać (omdl'e'watř) ③1, *pf.*
o|mdleć (o'mdl'etř) ①18 ohn-
 mächtig werden.
o|mieszkać (om'ie'sčtatř) *pf.* ③1
 versänmen, unterlassen.
o|mi|jać (om'i'jatř) ③1, *pf.* ~**nać**
 (~nqtř) ⑩1 meiden, umgehen;
 (przejsć obok) vorbeigehen (an
dat.). ||**fuchen.**}
o|mi|et (o'm'iet) *m* ①10¹ Eier-
 drusch; ~**ny** (om'o'tnu) ⑦1 reich
 an Korn; *fig.* ausgiebig.
o|motać (omo'tatř) *pf.* ③1 ver-
 wideln; *fig.* bestriden.
o|mówić *f.* omawiać.
o|mszały (omřha'ly) ⑦6 mit
 Schimmel bedekt. ||**moost.**}
o|mszony (omřcho'nũ) ⑦14¹ be-
o|myllić *f.* mylic.
o|myłka (omu'łka) *f* ③4² Irrtum
m., Versehen *n.*; (bład) Fehler *m.*
o|n (on) *m.*, **o|na** (o'na) *f.*, **o|no** (o'no)
n ③3 er, sie, es.
o|negdaj (one'gdaj) neulich; (przed-
 wieczora) vorgestern.

o|ngić (o'ngitř) einst.
o|niemleć *f.* niemieć.
o|nieśmlellić (onieřsm'ie'litř) *pf.*
 ①23 einschüchtern.
o|nuc(k)a (onu'tř[ř]a) *f* ③9 (③4²)
 Fuřklappen *m.* ||**tei f.**}
o|pactwo (opa'třtvo) *n* ②1 Ab-
o|pacz|ność (opa'třchnořtř) *f*
 ④1 Verfehrtheit; ~**ny** (~nũ)
 ⑦1 (-nie) verfehrt; (uparty)
 eigensinnig; (śmieszny) lächerlich.
o|pad (o'pat) *m* ①6 Fallen *n.*, Ein-
 senken *n.*; *pl.* ~y Niederwřlage *pl.*
o|padać (opa'datř) ③1, *pf.* **o|pa|ść**
 (o'pařitř) ⑩9 (ab)fallen,
 sinken; ~ *z*e sit schwach werden;
 (napadać) überfallen. ||**schlecht.**}
o|pak (o'pal): na ~ verfehrt; (nie)
o|pakowanie (opakowa'n'ie) *n* ③13
 Verpackung *f.*, Emballage *f.*
o|pakow|ywać (opakow'watř)
 ③4, *pf.* ~**ać** (opako'watř) ①20
 ein-, verpacken; *czem:* über-
 laden, bepacken.
o|palać (opa'latř) ③1, *pf.* ~**ić**
 (~litř) ①23 (nieco spalić) an-
 brennen, versengen; (ogrzawać)
 beheizen; ~ *się* (o czlowieku) von
 der Sonne gebräunt werden.
o|palony (~lo'nũ) ⑦14¹ geheizt;
 von der Sonne gebräunt.
o|pał (o'pal) *m* ①3 Brenn-, Heiz-
 material *n.*; (ogrzowanie) Be-
 heizung *f.*; być w ~ach in e-r
 schwierigen Lage sein.
o|pałka (opa'łka) *f* ③4² Korb *m.*;
 koszałki opalki Unsinm *m.*
o|pamiętać (opamię'tatř) *się pf.*
 ③1 zur Besinnung kommen.
o|pancerzony (opantře'co'nũ)
 ⑦14¹ bepanzert.
o|panow|ywać (opanow'watř)
 ③4, *pf.* ~**ać** (~no'watř) ①20
 oo: sich bemächtigen (*gen.*); k-o:
 bestriden; (ogarniać) ergreifen,
 erfassen; ~ *się* sich beherrschen.
o|par (o'par) *m* ①8, *mp pl.* ~y
 Dunst, Nebel.

oparcie (opa'rtʃiɔ) *n* ②13 Stütze *f*, Behue *f*; punkt *m* -cia Stützpunkt.

oparkanie (oparka'nitʃi) *pf.* ⑫1 umgännen, einschließen.

opark (o'park) *f.* oprzeć.

oparzyć *f.* parzyć.

opas (o'pas) *m* ①3 Futter *n*; bydło *n* na ~ Wastvieh.

opasać (opa'ʃatʃi) ⑬1 mästen; (otaczać) umgeben, umzingeln.

opaska (opa'ʃka) *f* ③4² Band *n*; (pas) Gürtel *m*; (~ na książki) Kreuzband *n*, Schleiße; (bandaż) Binde.

opasłość (o'pasłɔʃtʃi) *f* ④1 Fettleibigkeit; ~ty (~tu) ⑦6 (-asło) fettleibig, dick; ~towy (~to'wū) ⑦1 Wast...

opasć *f.* opadać.

opat (o'pat) *m* ①9 Abt.

opatrunk (opatru'nek) *m* ①21^{1a} Verband; ~kowy (~ko'wū) ⑦1 Verband...

opatrywać (opatru'watʃi) ⑬2, ~trzyć (opa'tʃuʃtʃi) ⑬12 betrachten; rannego: verbinden; (k-o czem) versehen (i-n mit dat.); (zabezpieczyć) verwahren; ~ się się umsehen; ~ się w (acc.) sich versehen mit (dat.).

opatrliwość (opatʃnoʃtʃi'wū) ⑦1 von der Vorsehung gegeben; ~ność (opa'tʃnoʃtʃi) *f* ④1 Vorsehung.

opatrywać *f.* opatrywać.

Opawa (opa'wa) *f* ③1 Troppau *n*.

opchać *f.* opychać.

oper (ope'ra) *f* ③2³ Oper; ~tka (~ro'tka) *f* ③4² Operette;

~tkowy (~to'wū) ⑦1 Operetten...;

~owy (~ro'wū) ⑦1 Opern...

opędzać (opę'dʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~dzić (~dʃitʃi) ⑬7 verſcheuchen;

(odpędzać) abwehren; potrzeby, wydatki: beſtreiten; ~ się (k-u) ſich erwehren (*gen.*).

opętaniec (ta'nietʃ) *m* ①37¹ Beſeſſener.

opętywać (opę'tu'watʃi) ⑬2, *pf.* ~ać (opę'tatʃi) ⑬1 beſtriden (a. *fig.*); ~any przez diabła vom Teufel beſeſſen.

opić (o'piʃtʃi) się *pf.* ④1 ſich betrinken.

opieczetować *f.* pieczetować.

opleka (ople'ka) *f* ③4¹ Schutz *m*, Obhut; (~ nad małoletnim) Vormundſchaft.

oplekować (~ko'watʃi) się ⑫20 (kim) beſchützen (*acc.*); Vormund ſein (*gen.*).

oplekun (ople'kun) *m* ①1 Beſchützer; (~ nauk) Gönner; (~ małoletniego) Vormund; ~ka (~ku'nka) *f* ③4² Beſchützerin; Gönnerin; Vormünderin.

oplekuńczy (~ku'nitʃu) ⑦4 Schutz...; (sąd ~) Vormundſchafts...; ~stwo (~ſtwo) *n* ②1 Vormundſchaft *f*.

opierać (opie'ratʃi) ⑬1, *pf.* oprzeć (o'pʃetʃi) ②25¹ anlehnen, ſtützen; ~ się ſich anlehnen; (sprzeciwić się) ſich widerſetzen.

opieszalność (opieſza'łoʃtʃi) *f* ④1 Trägheit; (nie dbalstwo) Nachläſſigkeit; ~ty (~tu) ⑦6 (-ale) träge; nachläſſig.

opiewać (opie'watʃi) ⑬1 beſingen; (brzmieć) lauten.

opięty (opię'tu) ⑦7 eng anliegend. [beſeilen.]

opłkować (opłi'ko'watʃi) *pf.* ⑫20

opinja (opli'nja) *f* ③8 Meinung; (zdanie) Anſicht; (sąd) Gutachten *n*. [f. Schilderung *f.*]

opis (o'piʃ) *m* ①3 Beſchreibung; **opisowy** (opis'o'wū) ⑦1 beſchreibend, ſchildernd.

opisywać (opis'u'watʃi), *pf.* ~ać (opis'iatʃi) ⑫10 beſchreiben, ſchildern; (określać) umſchreiben.

oplamieć *f.* plamieć.

oplatać (opla'tatʃi) ⑬1, *pf.* **op-
pleść** (o'p'leʃtʃi) ⑨7¹ umfled-
ten, umstriden. [umstriden.]
opłatać (opł'atʃi) *pf.* ⑩11 *fig.*
opleśnić *f.* pleśnić.
opluć (o'plu'tʃi) *pf.* ⑩3, **opłwać**
(o'pl'watʃi) *pf.* ⑬1 bespućen.
opłacać (opla'tʃatʃi) ⑬1, *pf.*
~cić (~tʃitʃi) ⑫5 bezahlen;
Hst: franfieren; podatki: zahlen,
entrichten; ~ się się lošťanfen;
~ się k-u-j-n bestechen; (o rzeczy)
się auszahlen, sich lohnen.
opłakany (~ka'nü) ⑦1 (-nie) be-
klagenšwert, kläglich.
opłakiwać (~ki'watʃi) ⑬3, *pf.*
opłakać (opla'fatʃi) ⑬5 be-
weinen.
opłata (opla'ta) *f.* ③2² Gebühr;
(podatek) Steuer; ~ szkolna
Schulgeld *n.*; ~ pocztowa Fran-
fierung. [te *f.*]
opłatek (~teʃ) *m.* ④21^{1b} Dbla'.
opłatny (opla'tnü) ⑦1 (-nie) be-
zahlt, franfirt; darmo i oplat-
nie gratis u. franfo. [hege *n.*]
opłot (o'plot) *m.* ④10¹ Gaun, Ge-
opłókiwać (opł'uki'watʃi) ⑬3,
pf. **opłókać** (oplu'fatʃi) ⑬5
abspülen.
opłucna (oplu'tʃna) *f.* ⑦1 Brust-
fell *n.*, Rippenfell *n.*; zapalenie
n. -nej Rippenfellentzündung *f.*
opływać (opłü'watʃi) ⑬1, *pf.*
~nąć (~n'atʃi) ⑩1 umschwim-
men; (~ okrętem) umschiffen, um-
segeln; (o rzeczy) umfließen; opły-
wać *w* (*acc.*) Überfluß haben an
(*dat.*). [niger Entfernung.]
opodal (opo'dai) unweit, in ei-
opodatkować (opodatko'watʃi) *pf.*
⑩20 besteuern.
opoka (opo'fa) *f.* ③4¹ Fels *m.*
opona (opo'na) *f.* ③1 Borhang
m.; Anat. ~ mózgowa Hirnhaut;
~ brzuszna Bauchfell *n.*
oponcza (opo'nitʃa) *f.* ③9
Mantel *m.*

oporny (opo'rnu) ⑦1 (-nie) wi-
derspeustig.
oporządzać (opo'g'atʃi) ⑬1,
pf. **~dzić** (~dʃitʃi) ⑫7 zu-
richten.
opowiadać (opowia'datʃi) ⑬1,
pf. **~wiedzieć** (~wie'dʃietʃi) ⑫6
erzählen; (donosić) berichten,
melden; ~ się się melden, sich
aufagen; ~ się przy (*instr.*) sich
erklären für (*acc.*).
opowładanie (~da'nie) *n.* ②13,
~wieść (opo'wieʃitʃi) *f.* ④1 Er-
zählung, Bericht *m.*
opozycja (oposu'tʃja) *f.* ③8 Op-
positio'n; **~cyjny** (~tʃü'jnu) ⑦1
(-nie) oppositionell.
opó] (o'puj) *m.* ④36 Trunfenbold.
opór (o'pur) *m.* ④26 Widerstand;
(sprzeciwienie) Widerspruch *m.*;
bierny ~ passive Resistenz *f.*
opóźnić (opu'ʃnitʃi) *pf.* ⑫1¹
(się się) verspäten.
oprawa (opra'wa) *f.* ③1 (książki)
Einband *m.*; bez -wy ungebun-
den; dać książkę do -wy ein
Buch zum Einbinden geben;
(obwódka) Einfassung; (~ obrazu)
Einrahmung.
oprawiać (~wia'tʃi) ⑬1, *pf.* **~wić**
(~witʃi) ⑫2 einbinden; (osa-
dzać) einfassen, einsetzen; obraz:
einrahmen; rybę: ausweiden.
oprawca (opra'ftʃa) *m.* ③11
Schinder.
oprawka (opra'ffa) *f.* ③4² Ein-
band *m.*; **~ny** (opra'wnü) ⑦1
(-nie) gebunden. [rige Lage.]
opresja (opre'ʃja) *f.* ③8 schwie-
oprocenować (oproctento'-
watʃi) *pf.* ⑩20 verzinsen.
opromieniac (opromie'niatʃi)
⑬1, *pf.* **~nić** (~nitʃi) ⑫1 um-
strahlen.
oprowadzać (oprowa'datʃi) ⑬1,
~dzić (~dʃitʃi) ⑫7 herum-
führen. [(*dat.*.)]
opórcz (o'prutʃ) (*gen.*) außer]

opróżniać (opru'gniatʃi) ⑬1, *pf.*
~nić (nńitʃi) ⑫1¹ leeren, frei-
machen; ~ się leer (ob. frei) w.
opryskliwość (opruʃkʃli'woʃitʃi)
f ④1 aufbrausendes Wesen n;
~wy (wü) ⑦1 (-wie) aufbrau-
send, iähzornig. [Strolch.]
opryszek (opru'ʃek) m ①20
oprzeć f. opierać.
oprytomnieć (opʃču'to'mńietʃi)
pf. ⑩18 zu sich kommen.
optryk (o'ptul) m ①14 D'ptifer.
opuchlina (opu'chli'na) f ③1 Ge-
schwulst; ~ty (opu'chli) ⑦6 ge-
schwollen; ~nąć (nńetʃi) *pf.* ⑩2
anschwellen.
opukliwać (opu'kli'watʃi) ⑬3, *pf.*
~ać (opu'fatʃi) ⑬1 beklopfen,
abklopfen.
opust (o'puʃt) m ①10¹ Nachlaß,
Raba'tt. [verödet, verwüstet.]
opustoszały (opuʃtosʃa'ly) ⑦6
opuszczać (opu'ʃtʃatʃi) ⑬1,
pf. ~ścić (ʃitʃitʃi) ⑫9 aus-,
weglassen; miejsce, osobę: ver-
lassen; (spuszczać) herablassen,
senken; (~z ceny) ab-, nachlassen;
(zdradzać) im Stiche lassen; ~ się
(im Eifer) nachlassen; sich ver-
nachlässigen; opuszczony ver-
nachlässigt.
opychać (opu'chatʃi) ⑬1, *pf.*
opchać (o'pchatʃi) ⑬1 voll-
stopfen.
oracz (o'ratʃ) m ①33 Pflüger.
orac (o'ratʃi), *pf.* z~ ⑩9 pflügen,
adern. [Treibhaus n.]
oranżerja (oranʃe'rja) f ③8
oratorski (orato'rʃi) ⑦9 Red-
ner...
oraz (o'raʃ) zugleich, und.
orzczyk (o'rtʃyk) m ①13² Ort-
szeit n.
order (o'rɔr) m ①8 Orden.
ordynacja (ordyna'tʃja) f ③8
Majoratsgut n; (~lekarska) Dr-
dination; ~acki (~na'tʃi) ⑦9
Majorats...

ordynans (ordū'nans) m ①1¹
Ordonnanz f.
ordynarny (~na'rny) ⑦1 (-nie)
ordinär, gemein. [Ioratsherr.]
ordynat (~du'nat) m ①9 Ma-
ordynek (~du'nef) m ①21^a
Schlachtordnung f.
orędownik (orę'do'wnik) m ①14
Fürsprecher; (opiekun) Be-
schützer. [Iest; BotŃhaft f.]
orędzie (orę'dʃe) n ②15 Mani-
oręź (o'ręʃ) m ①30¹ Waffe f;
~ny (orę'gnū) ⑦1 (-nie) Waf-
fen..., mit Waffen.
organ (o'rgan) m ①3 Orga'n
n; ~lczny (~ni'tʃny) ⑦1
(-nie) organisch.
organista (~ni'ʃta) m ③17 Or-
gani'st, Orgelspieler; ~niścina
(~niʃitʃi'na) f ③1 Frau des
Organisten; ~ny (~ga'nū) m/pl.
①3 Orgel f.
orka (o'rka) f ③4¹ Pflügen n.
orklestra (ork'e'ʃtra) f ③2³ Or-
che'ster n.
orkisz ♀ (o'rkiʃ) m ①30 Spelt.
orkiŃtko (ork'i'ʃko) ②9, ~g (o'rkiʃ)
n ②18 kleiner Adler; ~ł (~li)
⑦1 Adler...
orł... f. orzeł.
Ormilanin (ormia'nin) m ①40
Armenier; ~anka (~mia'nka) f
③4² Armenierin; ~ański (~
mia'nki) ⑦9 (po -sku) arme-
nisch.
ornament (orna'ment) m ①19
Orname'nt n; ~acja (~ta'tʃja)
f ③8 Orname'ntif. [Iwand n.]
ornat (o'rnat) m ①10 Meßge-
orny (o'rny) ⑦1 Ader...
orszak (o'rsʃak) m ①13 Schatz
f, Gefolge n.
ortografia (ortogra'fja) f ③8
RechtŃreibung, Orthographie.
oryginalny (oryginal'ny) ⑦1
(-nie) origine'll, eigentümlich;
~ał (~gli'nal) m ①3 Originäl
n; ①2 Sonderling.

orzę (o'żę) etc. f. orać.
orzec f. orzekać.
orzec (o'żec) m ①12¹ Ruß f; (drzewo) Rußbaum; **owy** (~ cho'wó) ⑦1 Rußbaum(holz)...
orzeczenie (o'żecz'e'nje) n ②13 Ausßpruch m, Gutachten; (wyrok) Urteil.
orzekać (o'żecz'at'si) ⑬1, pf.
orzec (o'żecz) ⑩14 aussagen, besagen; (osądzać) beurteilen.
orzet (o'żet) m ①24¹ Adler; (z papieru, zabawka) Drachen.
orzesek (o'żecz'ek) m ①21^{1b} kleine Ruß f, Rußchen n.
orzeźwiałe (o'żecz'iw'iat'si) ⑬1, pf. **wiść** (~w'iat'si) ⑩2 erquiden.
osa (o'ża) f ③2 Wespe.
osaczka (o'żacz'ka) ⑬1, pf. **yc** (~t'schüt'si) ⑩12 umzingeln.
osad (o'żat) m ①6 Bodensaß, Niederschlag.
osad|a (o'żat'a) f ③2 (oprawa) Einfassung; (u strzelby) Schaft m; (kolonia) Ansiedlung, Kolonie; **nik** (~nił) m ①14 Ansiedler; **owić** (~do'w'iat'si) pf. ⑩2 ansiedeln.
osadzać (o'żacz'at'si) ⑬1, pf. **dzić** (~d'żat'si) ⑩7 einfassen, besetzen; ~ k-o gdzie j-n ansiedeln; ~ na tronie auf den Thron erheben; ~ konia das Pferd anhalten; ~ się sich niederlassen; (osiadać) sich (am Boden) ansetzen. [⑩18 allein bleiben.]
osamotnieć (o'żamo'tniet'si) pf.
osądzać (o'żo'żacz'at'si) ⑬1, pf. **dzić** (~d'żat'si) ⑩7 urteilen ~ber (acc.). [troden, dürr.]
oschły (o'żschł) ⑦6 (oschle)
oschnąć f. osychać.
osetka (o'żet'ka) f ③4² Weßstein w.; ~ masła Butterwed m.
oset (o'żet) m ①22³ Distel f.
osępieć (o'żep'iet'si) pf. ⑩18 düster werden.
osiadać (o'żiat'at'si) ⑬1, pf.

osiadać (o'żiat'at'si) ⑩12 sich niederlassen, ansässig werden; ~ się sich setzen; ~ na tronie den Thron besteigen.
osiadły (o'żiatł) ⑦6 ansässig.
osiąg|ać (o'żiat'g'at'si) ⑬1, pf. **nąć** (~ng'at'si) ⑩2 erlangen.
osiadać f. osiadać. [umstriden.]
osidl|ić (o'żidł'it'si) pf. ⑩3 fig.)
osied|ać (o'żiedł'iat'si) ⑬1, pf. **lić** (~it'si) ⑩3 ansiedeln.
osiem (o'żiem) ⑧4 acht; **dziesięt** (~d'zies'iet) ⑧6 achtzig; **naście** (~na'st'iet'si) ⑧5 achtzehnj; **set** (~set) ⑧9 achthundert.
osierdzie (o'żier'dzje) n ②15 Zwerchfell; (worek sercowy) Herzbeutel m.
osieroc|ić (o'żiero't'żit'si) pf. ⑩5 zu Waisen machen; als Waisen hinterlassen. [verwaisen.]
osieroc|ić (~żit'si) pf. ⑩18
osiewek (o'żiew'ek) m ①21^{1a} Aussaat f. [Häcio) Espenlaub n.]
osika (o'żika) f ③4¹ ♀ Espe; **osiod|ać** f. siod|ać.
osiol (o'żiol) m ①24³ Esel; **ek** (o'żiol'ek) m ①21 Eselchen n.
osiowy (o'żio'wó) ⑦1 Ahsen...
osiwiec f. siwiec.
oskarzać (o'żkar'żat'si) ⑬1, pf. **żyć** (~żut'si) ⑩12 (k-o o acc.) anklagen (j-n gen.).
oskar|żenie (~że'nje) n ②13 Anklage f; **żony** (~żo'nó) m ⑦14¹ Angeklagter; **życiel(ka)** (~żu't'żiel, ~żiel'ka) m ①29 (f ③4²) Kläger(in); **życiel publiczny** Staatsanwalt. [m.]
oskoma (o'żko'ma) f ③1 Appetit
oskrob|ywać (o'żkrobu'wat'si) ⑩2, pf. **ać** (o'żkro'bat'si) ⑩4 abschälen; sciany: (ab)schaben.
oskrzella (o'żk'żel'ia) f ③5 Luftröhrenast m; zapalenie ~li Luftröhrentzündung f, Bronchitis f; **owy** (~lio'wó) ⑦1 Bronchia'l...

oskrzydlać (oŝkřid'bu'latŝi) ⑬1, pf. ~lć (~litŝi) ⑫3 überflügeln, umzingeln.
oskublywać (oŝkubu'watŝi) ⑬2, pf. ~ać (oŝku'batŝi) ⑪4 (be-)
osł... (oŝl...) f. osiół. [rupfen.]
osta|biać (oŝta'b'iatŝi) ⑬1, pf. ~bić (~bitŝi) ⑫2 (ab)schwächen.
osta|blenie (~bie'n'ie) n ②13 Schwäche f, Abschwächung f.
osta|bnąć f. słabnąć.
osta|dzac (oŝta'dzatŝi) ⑬1, pf. **osta|dzić** (oŝto'dŝitŝi) ⑫7 versüßen.
osta|niać (oŝta'n'iatŝi) ⑬1, pf. **osta|nić** (oŝto'n'itŝi) ⑫1 verhüllen; (okrywać) bededen; (ehronić) (be)schützen.
osta|wlać (oŝta'watŝi) ⑬1, pf. ~wić (~witŝi) ⑫2 in Verruß bringen; ~ się in üblen Ruf kommen. [rüchtigt.]
osta|wiony (~wo'nü) ⑦14¹ be-
ostoda (oŝto'da) f ⑤2 Verfüßung; fig. Vinderung.
ostodzić f. osładzac.
ostona (oŝto'na) f ⑤1 Fülle, Verbedung; (ochrona) Schutz m.
ostonić f. osłaniać.
osta|plały (oŝtop'ia'lü) ⑦6 starr; ~pleć (oŝtu'pletŝi) pf. ⑪18 erstarren; ~plenie (~pie'n'ie) n ②13 Starrheit f.
osmalić (oŝma'litŝi) pf. ⑫3 anbrennen, versengen.
osmarowlywać (oŝmarowü'watŝi) ⑬2, pf. ~ać (~ro'watŝi) ⑪20 beschmieren; fig. (oczerniać) anschwärzen.
osnowa (oŝno'wa) f ③2 (u tkaczy) Werst m, Aufzug m; (trosé) Inhalt m; Gram. Wurzel.
osnuć (o'ŝnutŝi) pf. ⑪3 umspinnen, umweben; fig. (~powieśé etc.) aufbauen. [(postać) Gestalt.]
osoba (oŝo'ba) f ③2 Person;
osobistość (~bi'ŝtoŝtŝi) f ④1 Persönlichkeit; ~ty (~tü) ⑦7

(-biście) persönlich; podatek m ~ty Personalsteuer f; sprawa f ~ta private Angelegenheit.
osobli|wość (~bli'woŝtŝi) f ④1 et. Besonderes n; Besonderheit, Seltenheit; ~wy (~bli'wu) ⑦1 sonderbar; (rzadki) selten; ~wie besonders; (niezwykłe) außerordentlich.
osobnik (oŝo'b'nik) m ①14 Zndivi'duum n; ~no (~no) getrennt, abgefordert; ~ność (~noŝtŝi) f ④1 Abgesondertheit; (samotność) Einsamkeit; na ~ności unter vier Augen; ~ny (~nü) ⑦1 abgefordert, besonder. [jonen...]
osobowy (oŝobo'wü) ⑦1 Per-
oso|wlały (oŝoj'a'lü) ⑦6 düster, verstimmt; ~wieć (oŝo'wietŝi) pf. ⑪18 verstimmt werden.
osóbka (oŝu'pka) f ③4² (kleine) Person, Persönchen n.
ospa (o'ŝpa) f ⑤1 Blattern f/pl., Pocken f/pl.
ospa|łość (oŝpa'łoŝtŝi) f ④1 Schläfrigkeit; (gnusność) Trägheit; ~ty (~tü) ⑦6 (-ale) schläfrig, verschlafen; (leniwy) träge.
ospo|watość (oŝpowa'toŝtŝi) f ④1 Podennarbigkeit; ~waty (~tü) ⑦7 (-to) podennarbig; ~wy (~po'wü) ⑦1 Blattern..., Pocken...
osrebrzyć f. srebrzyć.
ostać f. ostawać.
ostatecz|nie (oŝtate'tŝnie) schließlich, endlich; ~ność (~noŝtŝi) f ④1 Äußerste n; Extre'm n; doprowadzac do ~ności et. bis zum Äußersten treiben; ~ny (~nü) ⑦1 der äußerste; (ostatni) der letzte; (Schluß...); (końcowy) End...
ostat|ek (oŝta'tek) m ①21^b Rest, Reste n; pl. ~ki überreste pl.; gonić ~kami schon am Ende angelangt sein; na ~ku

- zuleży, endlich; do ~ka gänz-
lich, völlig; ~ni (ˈni) ⑦13 der
letzte; (ostateczny) der äußerste;
(najgorszy) der schlechteste, der
ärgste; ~nio zuleży.
- ostawać** (oʂtaˈwatʂi) ⑥3¹, *pf.*
ostać (oʂtatʂi) ⑤14 (zurück-)
bleiben; ~ się bestehen, sich be-
haupten.
- ostemplować** *f.* stemplować.
- ostentacyjny** (oʂtɛntatʂuˈjɛnɨ)
⑦1 (-nie) auffallend, Aufsehen
erregend; in -er Aufsehen erre-
genden Weise. [ort *m.*, Sport *m.*]
- ostoja** (oʂtoˈja) *f.* ③7 Zuflucht(s-)
- ostowy** (ˈwɨ) ⑦1 Diesel...
- ostro** (oʂtro) scharf, spiz.
- ostroga** (oʂtroˈga) *f.* ③4 Sporn *m.*
- ostro/kątny** (ˈoʂˈtɲɨ) ⑦1 spiz-
winflig; ~kół (ˈtroˈsul) *m.* ①26
Palissade *f.*; ~krąg (ˈkrɔɫ) *m.*
①13⁴ Regel; ~stóp (ˈʂtɔp) *m.*
①2¹ Pyramide *f.*
- ostrość** (oʂtroʂtʂi) *f.* ④1
Schärfe; (surowość) Strenge.
- ostroż/ność** (oʂtroʒnoʂtʂi) *f.*
④1 Vorsicht; ~ny (ˈnɨ) ⑦1
(-nie) vorsichtig, behutsam.
- ostrów** (oʂtrɔw) *m.* ①26 (Zufl.)
Insel, Werder.
- ostry** (oʂtrɨ) ⑦10 (ostro) scharf;
(ostro zakończony) spiz; (surowy)
strenge.
- ostryga** (oʂtrɨˈga) *f.* ③4 Muster.
- ostrze** (oʂtʂɛ) *n.* ②16 Schärfe
f.; Schneide *f.*
- ostrzegać** (oʂtʂɛˈgatʂi) ⑩1, *pf.*
ostrzec (oʂtʂɛtʂ) ⑧15 war-
nen. [⑩1 beschließen.]
- ostrzellwać** (oʂtʂɛliˈwatʂi) *f.*
- ostrzeżenie** (oʂtʂɛʒɛˈnie) *n.*
②13 Warnung *f.*
- ostrzyć** (oʂtʂɨtʂi), *pf.* na... wy~
⑩12 schärfen, wegen, schleifen;
~ sobie zęby na (*acc.*) begehren.
- ostrzydz** (oʂtʂɨtʂ) *pf.* ⑥15
(ab)schneiden, scheren; dać się
~ się das Haar scheren lassen.
- ostuldać** (oʂtuˈdʂatʂi) ⑩1, *pf.*
~dzić (ˈdʂiʂi) ⑩7 abfühlen.
- ostyglać** (oʂtuˈgatʂi) ⑩1, *pf.* ~
nąć (ˈnɔtʂi) ⑩2 kalt w., abfüh-
len; (zmniejszać się) nachlassen.
- osunąć** *f.* osuwać.
- osuszać** (oʂuˈʂatʂi) ⑩1, *pf.*
~yc (ˈʂɨtʂi) ⑩12 trocken ma-
chen, abtrocknen; grunt: trocken
legen, entwässern.
- osuwać** (oʂuˈwatʂi) się ⑩1, *pf.*
osunąć (oʂuˈnɔtʂi) się ⑩1
(ab)gleiten, (nieder)rutschen.
- oswajać** (oʂwaˈjatʂi) ⑩1, *pf.*
oswoić (oʂwoˈiʂi) ⑩4¹ äh-
men; ~ się z (*instr.*) sich ge-
wöhnen an (*acc.*).
- oswo/badzać** (oʂwobaˈdʂatʂi)
⑩1, *pf.* ~bodzić (ˈboˈdʂiʂi)
⑩7 erlösen; (uwolnić) befreien;
obciążone miasto: entsetzen.
- oswobodziciel** (ˈoswɔdʂiˈtʂiel) *m.*
①29 Erlöser, Befreier.
- oswoić** *f.* oswajać.
- osychać** (oʂɨˈtʂatʂi) ⑩1, *pf.*
oschnąć (oʂʂnɔtʂi) ⑩4² trock-
nen.
- oszacować** *f.* szacować.
- oszaleć** (oʂʂaˈlietʂi) *pf.* ⑩18
verrückt (ob. toł) werden.
- oszalowanie** (ˈosʂaˈnɔnie) *n.* ②13
Bretterverschlag *m.*
- oszańcować** (oʂʂanˈiʂoˈwatʂi)
pf. ⑩20 (sich) verschanzten.
- oszczep** (oʂʂtʂɛp) *m.* ①3 Lan-
ze *f.*, Speer.
- oszczer/ca** (oʂʂtʂɛˈrtʂa) *m.*
⑤11 Verleumder; ~czy (ˈtʂɨ)
⑦4 (-czo) verleumde-
risch; ~stwo (ˈʂtwo) *n.* ②1
Verleumdung *f.*
- oszczędl/ność** (oʂʂtʂɨˈdnoʂtʂi)
f. ④1 Sparsamkeit; kasa *f.* ~
ności Sparskasse; *pl.* ~ności Er-
sparnisse *pl.*; ~ny (ˈnɨ) ⑦1
(-nie) sparsam.
- oszczęldzać** (ˈdʂatʂi) ⑩1, *pf.* ~
dzić (ˈdʂiʂi) ⑩7 (er)sparen;

(k-o) ſchonend behan-
deln; (k-u *gen.*) bewahren (j-n
vor *dat.*).

oszklenie (oſſk'le'n'le) *n* ②13
Berglaſung *f*; **~lony** (l'o'n'ũ)
⑦14¹ verglaſt.

oszołomić (oſſo'lo'm'litſi) *pf.*
⑩2 betäuben.

oszpełcać (oſſpe'tſhatſi) ⑩1, *pf.*
~**cić** (tſhitſi) ⑩5 entſtellen.

oszułkiwać (oſſu'li'watſi) ⑩3, *pf.*
~**kać** (oſſu'fatſi) ⑩1 be-
trügen, hintergehen.

oszułkaniec (oſſa'n'ietſi) *m* ①37¹,
~**st** (o'ſchuſt) *m* ①9 Betrüger;
~**stka** (oſſu'ſtka) *f* ③4² Be-
trügerin; ~**stwo** (~ſtwo) *n* ②1
Betrug *m*; *pl.* Betrügereien.

oszwałbiać (oſſwa'b'iatſi) ⑩1,
pf. ~**bić** (b'itſi) ⑩2 betrügen.

oś (oſi) *f* ④1 Achſe.

ościenny (oſi'e'n'ũ) ⑦1 be-
nachbart, Nachbar... [weit.]

oścież (o'ſitſieſz): na ~ *angiel-*
oś (oſitſi) *f* ④2 (ſiſſch-)Gräbe.

oślak (o'ſliak) *m* ①13¹ (junger)
Eſel; ~**arz** (l'iaſz) *m* ①34
Eſeltreiber; ~**atko** (oſli'atko)
n ②9 Eſelchen; ~**ę** (o'ſli'e) *n*
②18 (junger) Eſel *m*; ~**l** (l'li)
⑦1 Eſelb...; ~**lca** (l'li'tſa) *f*
③9 Eſelin.

oślepić (oſli'e'p'iatſi) ⑩1, *pf.*
~**pić** (p'itſi) ⑩2 blenden.

oślepnąć (oſli'e'p'natſi) *pf.* ⑩2
erblinden.

oślinić *f.* ślinić.

ośmiellać (oſm'le'latſi) ⑩1,
pf. ~**lić** (l'itſi) ⑩3 dreißt machen;
~ ſie ſich erkühnen.

ośmieszlać (oſſhatſi) ⑩1, *pf.* ~**yć**
(ſchuſtſi) ⑩12 lächerlich machen.

ośmio... (oſm'io...) in 8ſſen acht...,
z. B. ~**boczny** (b'o'tſchnũ) ⑦1 acht-
feitig; ~**bok** (l'm'io'bol) *m* ①13
Achtel *n*; ~**dniowy** (d'ni'o'wũ)
⑦1 achttägig; ~**konny** (l'o'n-

nũ) ⑦1 achtpännig; ~**krotny**
(l'ro'tnũ) ⑦1 (-nie) achtfach,
achtmal; ~**letni** (l'e'tni) ⑦13
achtjährig; ~**miesięczny** (m'
ieſi'e'ż'tſchnũ) ⑦1 achtmonat-
lich; ~**raki** (r'a'tſi) ⑦9 achterlei.

ośmioro (oſm'io'ro) ⑧11 acht
(v. *Perſ.* verſchiedenen Geſchlechts).

oświadczyć (oſw'ia'tſhatſi)
⑩1, *pf.* ~**yć** (tſchütſi) ⑩12
erklären, äußern; ~ ſie ſich er-
klären; (pannie) ſich erklären
(*dat.*), anhalten (um *acc.*); ~
ſie (k-u z *instr.*) erklären (j-m
acc.); ~ ſie za (*instr.*) ſich er-
klären für (*acc.*).

oświadczenie (oſſſe'o'n'le) *n* ②13
Erklärung *f*; ~**yny** (tſchü'nũ)
f *pl.* ③1 Erklärung *f.*

oświata (oſw'ia'a'ta) *f* ③2² Auf-
klärung, Bildung; (kultura)
Kultur; ministerstwo *n* -ty
Unterrichtsministerium.

oświecać (oſw'ie'tſhatſi) ⑩1,
pf. ~**cić** (tſhitſi) ⑩5 beleuch-
ten; (pouczab) belehren; (kzszal-
cić) bilden.

oświecony (oſſo'nũ) ⑦4¹ (Titel)
Jaśnie ~ Durchlaucht *f.*

oświełtać (oſw'ie't'iatſi) ⑩1,
pf. ~**lić** (l'itſi) ⑩3 beleuch-
ten, erleuchten; ~**lenie** (l'le'o'-
nie) *n* ②13 Beleuchtung *f.*

ot (ot) = at.

otaczać (ota'tſhatſi) ⑩1, *pf.*
otoczyć (oto'tſchütſi) ⑩12 um-
geben, einſchließen.

otawa (ota'wa) *f* ③1 Grummet *n.*

otchłań (o'tchłani) *f* ④3 Abgrund
m.

otłuſzczać (oth'u'ſchſhatſi) ⑩1,
pf. ~**ścić** (ſhitſi) ⑩9 fett
machen; mit Fett beſchmugen.

oto (o'to) ſiehe *dal*; (więc) alſo,
nun. [Umgebung *f.*]

otoczenie (ototſſe'n'le) *n* ②13

otoczyć *f.* otaczać.

ot6ż (o'tuſz) alſo.

otrąbić (otrą^m'bić) *pf.* ⑩12
ausblasen, ausposaunen. [*f.*]
otrąby (otrą^m'bū) *m/pl.* ①3 Kleie
otrąclie (otrą'tście) *n* ②13 Ver-
giftung *f*; **uc** (o'trutći) *pf.*
①3 vergiften.
otrząsać (otrzą'sać) *się pf.*
⑩1 (z *instr.*) sich gewöhnen
(an *acc.*).
otrząsać (otrzą'sać) ⑩1, *pf.*
ząsać (o'tsą'sać) ⑩3 abschüt-
teln; ~ się (z *gen.*) sich los-
machen, sich erholen (von *dat.*).
otrząpać (otrzą'pać) *pf.* ①4 ab-
stauben. [*Bauchfell n.*]
otrżewna (otrże'mna) *f* ⑦1
otrżeliwac (otrże'siwatći) ⑩1,
pf. **wlic** (o'wlicći) ⑩2 wieder
zur Besinnung bringen; nüch-
tern machen; (pokrzepiac) er-
frischen, erquiden.
otrżeźwieć *f.* trzeźwieć.
otrzymlywac (otrżum'watći)
⑩2, *pf.* **zac** (otrżum'watći) ⑩1
erhalten, empfangen, bekom-
men; (uzyskać) erlangen.
otucha (otu'cha) *f* ③3 Mut *m.*
otulić (otu'litći) *pf.* ⑩3 einhüllen.
otumanie *f.* tumanieć.
otwarcie (otwa'rtćie) *n* ②13 Er-
öffnung *f.*
otwarłość (otw'artći) *f* ④1 Offen-
heit; (szczerosc) Aufrichtigkeit;
ty (otł) ⑦7 (acie) offen; (nie-
zamkniety) unverschlossen; (szcze-
ry) offenerzig, aufrichtig; (po-
jętny) aufgewedt; **ty dom m**
gastfreies Haus *n.*
otwierać (otwie'ratći) ⑩1, *pf.*
otworzyć (otwo'Gutći) ⑩12
öffnen, aufmachen; (rozpoczy-
nac) eröffnen; droge: bahnen;
(odkrywać) entdecken; ~ się sich
öffnen; (o drzewiach) aufgehen.
otworem (otwo'rem): stać ~
offenstehen; **ór** (o'twur) *m*
④26 Öffnung *f*; (dziura) Loch
n; (ujście) Mündung *f.*

otyłość (ottu'lośćći) *f* ④1 Be-
leibtheit, Dickleibigkeit; **ty** (o-
lū) ⑦6 (-lo) beleibt, dickleibig.
otynkować *f.* tynkować.
owa (o'wa) *f.* ów.
owad (o'wat) *m* ④5² Insekt *n.*
owak (o'waf): tak i ~ so und so;
czy tak czy ~ ob so oder so.
owal (o'wall) *m* ④30 Owa'l *n*;
ny (owa'lnū) ⑦1 (-nie) oval,
länglichrund.
owąd (o'wgt): stąd i z ~ von
hier und von dort her; ni stąd
ni z ~ mir nichts, dir nichts.
owlca (o'ftca) *f* ③9 Schaf *n*;
czarek (ctśa'ref) *m* ④20,
czarka (ctśa'rfa) *f* ③4² Schä-
fer(in); **czarnia** (ctśa'rnia)
f ③6² Schafstall *m*; (trzoda)
Schafherde; **czarski** (ctśa'r-
ski) ⑦9 Schäfer...; **czarz** (o'f-
ctśaf) *m* ④33 Schafhirt; **czy**
(ctśū) ⑦4 Schaf...
owdowieć *f.* wdowieć. [*her.*]
owędy (owę'dū): tedy ~ hin und
owiac *f.* owiewać.
owiec (o'wletći) *f.* owca.
owieczka (owie'tśfa) *f* ③4²
Schäfschen *n*, Schäfslein *n.*
owies (o'wieś) *m* ④34¹ Hafer.
owiewać (owie'watći) ⑩1, *pf.*
owiac (o'wiatći) ⑩17 umwehen.
owljać (owli'jatći) ⑩1, *pf.* **nąć**
(nqtći) ⑩1 einwickeln, um-
wickeln; ~ się sich einhüllen; ~
co w bawelnę verheimlichen.
owładnać (owla'bnqtći) *pf.* ⑩2
(*instr.*) sich bemächtigen (*gen.*).
owłosiony (owłog'io'nū) ⑦14¹
behaart.
owo (o'wo) ⑥7¹ jenes; to i ~
dies und jenes; verschiedene.
owoc (o'wotć) *m* ④30² Frucht
f; *pl.* owce Obst *n*; owce po-
łudniowe Südfrüchte *f/pl.*; **ar-**
ka (ctśa'rfa) *f* ③4² Obsthän-
dlerin; **arnia** (ctśa'rnia) *f* ③6²
Obsthändlung; **owy** (otśo'wū)

⑦1 Frucht...; drzewo n ~owe
Obstbaum m.

owrządzenie (owrodse'nje) n
②13 Geschwür; **działy** (~dʒa'-
łu) ⑦6 geschwürig.

owslanka (ofʃa'nka) f ③4²
Haferstroh n; (kasza) Hafer-
grübe; **any** (~ʒa'nü) ⑦1 Ha-
fer...; **sko** (~ʃi'ʃko) n ②8
Haferstoppeln f/pl.

owsu (o'ʃu) f. owies.

owszem (o'ʃʒem) (przeciwnie)
im Gegenteil, vielmehr; (w od-
powiedzi) jawohl, freilich; (chęt-
nie) mit Vergnügen.

ozdabiać (ozda'biatʃi) ⑬1, pf.
ozdobić (ozdo'bitʃi) ⑫2¹
schmücken, (ver)zieren.

ozdoba (ozdo'ba) f ③2 Schmutz
m, Bierde, Verzierung; **blony**
(~bio'nü) ⑦14¹ geschmückt; (~
orderem) außgezeichnet (mit
dat.); subst. Besitzer m (gen.);
bnny (~bnü) ⑦1 (-nie) geziert,
verziert.

ozdrowieć (ozdro'wletʃi) pf.
⑫18 gesund werden, genesen.

ozieblać (ozie'biatʃi) ⑬1, pf.
zbić (~bitʃi) ⑫2 erkalten, kalt
machen; ~ się kalt werden.

ozieblność (~bioʒitʃi) f ④1 Kälte;
fig. Gleichgiltigkeit; **ty**
(~tü) ⑦6 (-le) kühl, kalt; fig.
gleichgiltig.

oziebnąć (~bnoutʃi) pf. ⑩4 kalt
werden, erkalten. [terfaat.]

ozimina (ozim'i'na) f ③1 Wein-}

ozłocić f. złocić.

oznaczać (ozna'tʃatʃi) ⑬1, pf.
zyc (~tʃitʃi) ⑫12 bezeichnen;
(określać) bestimmen; (znaczyć)
bedeuten. [stimmt.]

oznaczony (~tʃo'nü) ⑦14 be-}

oznajmiać (ozna'jm'iatʃi) ⑬1,
pf. **zmie** (~mitʃi) ⑫2 verkün-
den, melden.

oznajmienie (~mie'nie) n ②13
Kundmachung f, Anzeige f.

oznaka (ozna'ka) f ③4¹ Anzei-
chen n; (znak) Merkmal n.

ozór (o'sur) m ①26^{2a} Zunge f.

ozrebić f. zrebić.

ożenie f. żenieć.

ożyć (o'żytʃi) pf. ⑫2 wieder
aufleben.

ożyna (ożu'na) f ③1 Brombeere.

ożywczy (ożu'ftʃu) ⑦4 (-zo)
belebend.

ożywiać (~wiatʃi) ⑬1, pf. **zwić**
(~witʃi) ⑫2 beleben.

Ó

ósemka (uʃe'mka) f ③4² (cyfra)
Achter m; (format książki) Df-
tabformat n; (ósma część) der
achte Teil m; Achtel n; masze-
rować w ~ch in Reihen zu acht
marschieren.

ósmy (u'ʃmü) ⑦1 der achte.

ów (uf) m, **owa** (o'wa) f, **owo**
(o'wo) n ⑥7¹ jener, jene, jeneß.

ówczesny (uftʃe'ʒu) ⑦1 da-
malig. [da.]

ówdzie (u'ʒdʒe): tu i ~ hier und

P

p. Abl. für pan ob. pani.

pacha (pa'ʃa) f ③3 Achselhöhle;
pod pachą unter dem Arme.

pachciarz (pa'ʃtʃi'aʃ) m ①33
Witkhpächter.

pachnąć (pa'ʃngtʃi), pf. za~

⑫9 duften, riechen (czem nach
dat.); fig. to pachnie więzieniem
daß droht mit einer Kerker-
strafe.

pachnidło (~ni'dło) n ②6 Riech-
mittel.

- pachole** (paço'łe) *n* ②18 Knappe; (giermek) Knappe; **ołek** (o'le) *m* ①20 Burſche, Knecht; chudy ołek armer Eſchluder.
- pachwinia** (paſhwi'na) *f* ③1 Leiſtengend; **owy** (no'wü) ⑦1 Leiſten...
- pacierz** (pa'tſjeſh) *m* ①30¹ Rüdgrat *n*; (modlitwa) Gebet *n*; (Ojezenasz) Vaterunſer *n*; **owy** (Go'wü) ⑦1 Rüdgrat...; rdzeń *m* owy Rüdemark *n*; stos *m* owy Wirbelſäule *f*.
- paciorek** (pa'tſio'rek) *m* ①21^{1b}, *mſt pl.* paciorki Glaſſperle *f*; (rózaniec) Roſenfranz.
- paciuk** (pa'tſjuk) *m* ①13¹ junges Schwein *n*, Ferfel *n*.
- pacyfikacyjny** (pa'tſjifika'tſju'ju) ⑦1 Frieðens...
- paczka** (pa'tſhka) *f* ③4² Paſet *n*, Pädchen *n*.
- paczyć** (pa'tſhütſj) ſię ②12 ſich biegen, ſich werfen.
- padać** (pa'datſj) ③1, *pf. s.* **paſć** (paſtſj) ⑩9 fallen; (ginać) umkommen, zugrunde gehen; pada deszcz eſ regnet; pada ſnieg eſ ſchneit; pada grad eſ hagelt; padam do nóg iſh habe die Ehre.
- padaczka** (pada'tſhka) *f* ③4² Fallſucht, Epilepie.
- padalec** (pada'tſetſj) *m* ①34 Blindſchleiche *f*.
- padlina** (padli'na) *f* ③1 Maſ *n*.
- padot** (pa'dot) *m* ①3 Tal *n*.
- pagórek** (pago'rek) *m* ①21^{1b} Hügel; **kowaty** (kowa'tü) ⑦7 (-to) hügelig. [mann, Hanſwurst.]
- pajac** (pa'jatſj) *m* ①32¹ Hampel-]
- pajak** (pa'jgł) *m* ①13¹ Spinne *f*; (ſwiecznik) Kronleuchter; **owaty** (kowa'tü) ⑦7 Spinnen...; ſpinnenartig.
- pajęczyna** (paižtſhü'na) *f* ③1 Spinnweben *n*.
- palka** (pa'ła) *f* ③4¹ Kiſte; **klecik** (kio'tſjif) *m* ①13²
- Pädchen *n*; **kiet** (pa'tiet) *m* ①10¹ Paſe't *n*.
- pakować** (paſo'watſji), *pf. za.*, **po.** ①20 (ein)paðen; (Jeſć chciwie) gierig eſſen.
- pakowny** (ko'wnü) ⑦1 viel faſſend, geräumig.
- pakunek** (ku'neſ) *m* ①21^{1a} Gepäd *n*, Gepädſtüd *n*.
- pakt** (paſt) *m* ①10¹ Vertrag.
- pal** (pał) *m* ①30^{1a} Paſahl.
- palacz** (pa'latſh) *m* ①33 (przy maszynio) Heizer; (~ tytoniu) Raucher; **arnia** (la'rnia) *f* ③6³ Brennerie. [biel *n*.]
- palant** (pa'liant) *m* ①10 Ball-]
- palatyn** (pa'la'tün) *m* ①1¹ Paſal- graf.
- palcowy** (pałtſjo'wü) ⑦1 Finger...; **czasty** (tſhca'ßtü) ⑦7 mit Fingern; fingerig.
- palec** (pa'lietſj) *m* ①34 Finger; wielki ~ Daumen; (uogi) Gehef.
- paleńnie** (pałie'nie) *n* ②13 (~ tytoniu) Rauchen; **nisko** (ni'ni'ſko) *n* ②8 Feuerraum *m*.
- palic** (pa'lietſj), *pf. s.*, *za.*, *u.* ②3 brennen; (~ w piecu) heizen; (~ tytoń) rauchen; ~ ſię brennen; ~ ſię do k-o für i-n (in Liebe) brennen; ~ ſię do czego vor Begierde nach (dat.) brennen.
- paliwo** (li'wo) *n* ②1 Brenn-, Heizmaterial.
- palma** (pa'lima) *f* ③1 Palme.
- palnąć** (~nqtſj) *pf.* ⑩2 haufen; e-n ſieb verſetzen (dat.); ~ głupstwo e-e Dummheit ſagen.
- palnik** (pa'linik) *m* ①13² Brenner; **ny** (nü) ⑦1 brennbar, Brenn...; broń *f* na Feuerwaſſe; **ony** (io'nü) ⑦14¹ gebrannt. [Fingerchen *n*.]
- paluszek** (pału'ſheſ) *m* ①21^{1b}
- pałac** (pa'latſj) *m* ①30 Palaſt, Palais *n*; **yk** (la'tſjuk) *m* ①13² kleines Palais *n*.

patac (pa'tatʃi), *pf. za.* ⑬1 brennen, glühen (czem vor *dat.*).

patasz (patʃa) *m* ①30¹ Säbel.

pataszować (patʃo'watʃi), *pf. s.* ⑪20 mit dem Säbel hauen; *fig.* freffen.

patleczka (pato'tʃka) *f* ③4² Stäbchen *n*; ♪ Schlägel *m*; ~ka (pa'tka) *f* ③4² (bider) Stod *m*, Knüttel *m*; (~ do bębna) Trommelschlägel *m*; (leb) Kopf *m*, Schübel *m*.

pamiętka (pami'ot'ka) *f* ③4² Andenken *n*, Erinnerung; (pomnik) Denkmal *n*; obchód *m* na ~kę Gedächtnisfeier *f*; ~kowy (ko'wü) ⑦1 Gedenk...

pamięć (pa'miętʃi) *f* ④1 Gedächtnis *n*; (przypomnienie) Erinnerung, Andenken *n*; na ~ auswendig; świętej pamięci *od.* (bei Zuden) blagoslawionej pamięci (mit abgekürzt: *sp. od. b. p.*) seligen Andenkens; weisand; za pamięci ludzkiej seit Menschengedenken.

pamiętać (pami'ot'atʃi), *pf. po.* za. ⑬1 gedenken; (przypominać sobie) sich erinnern; ~o (*instr.*) gedenken, eingedenk sein (*gen.*).

pamiętnik (pami'otnik) *m* ①13² Stammbuch *n*; (rodzaj pisma historycznego) Denkwürdigkeiten *f/pl.*, Memoiren *f/pl.*; (dziennik) Tagebuch *n*; ~ny (~nü) ⑦1 (-nie) denkwürdig.

pan (pan) *m* ①1⁸ Herr; ~młody Bräutigam; Majjasniejszy 2 Seine Majestät *f*; Wielmożny 2 Wohlgeboren; Jasnie Wielmożny 2 Hochwohlgeboren.

pancernik (pantʃo'rnik) *m* ①13² ♪ Panzerschiff *n*; Boot. Gürteltier *n*; ~orny (~nü) ⑦1 gepanzert; ~orz (pa'ntʃoʃ) *m* ①30¹ Panzer, Harnisch.

panegiryk (panegiri'ruk) *m* ①13² Lobschrift *f*; (mowa) Lobrede *f*.

panewka (pano'fka) *f* ③4² Zündpfanne; spalić na panewce erfolglos bleiben.

pani (pa'ni) *f* ③10¹ Frau; (władczyni) Herrin, Gebieterin; (dama) Dame; ~dobrodziejka gnädige Frau; ~nienka (~nie'nta) *f* ③4² Fräulein *n*.

panicz (pa'niʃ) *m* ①33 junger Herr; ~isko (~ni'ʃko) *m* ②10 großer Herr.

panieński (~nie'niʃti) ⑦9 jungfräulich; Jungfern...; ~stwo (~stwo) *n* ②1 Jungfernschaft *f*. **panna** (pa'na) *f* ③1¹ Fräulein *n*; (kobieta niezamężna) Jungfrau; ~na młoda Braut.

panoszyć (pano'ʃtʃi) *się, pf. s.* się ⑫12 den großen Herrn spielen.

panować (pano'watʃi), *pf. o.* ⑫20 herrschen; (nad *instr.*) beherrschen (*acc.*), regieren (*acc.*).

panowanie (panowa'nie) *n* ③13 Herrschaft *f*, Regierung *f*.

panujący (panuju'ʃi) ⑦2 herrschend; *subst.* Herrscher *m*.

pantalony (pantalo'nu) *m/pl.* ①3 Hosen *f/pl.* [huhn *n.*]

panarka (pa'arka) *f* ③4² Perls

pantera (pa'te'ra) *f* ③2⁸ Panther *m*.

pań/ski (pa'niʃti) ⑦9 (po ~sku) dem Herrn gehörig, Herren...; (należący do właściciela *n. p. wsi*) herrschaftlich; (elegancki) vornehm; żyć po ~sku wie ein Herr leben; ~ska żona Ihre Frau (Gemahlin); (modlitwa) Anioł ~We Maria *n*; wieczerza *f* ~ka das heilige Abendmahl; ~skość (~ʃkoʃtiʃi) *f* ④1 herrisches Wesen *n*; ~stwo (~stwo) *n*: a) ②12 Herrschaft *f*; ~stwo młodzi Brautpaar; b) (kraj) ②1 Staat *m*, Reich; ~szczyzna (~ʃtʃi'ʃna) *f* ③1 Frondienst *m*.

papa (pa'pa) *f*: dać k-u w papę 1-m eine Ohrfeige versetzen.

- papier** (pa'pler) *m* ①8 Papier *n*; (akt) Schriftstück *n*; **ek** (pa'pie'rek) *m* ①21^b Stück *n* Papier; (banknot) Banknote *f*; **nia** (pa'piera) *f* ③6³ Papierfabrik.
- papierlos** (pa'pie'roś) *m* ①2¹ Zigarette *f*; **ośnica** (pa'pie'roś'ni'ca) *f* ③9 Zigarettendose.
- papierowy** (pa'pie'rowy) ⑦1 Papier...
- papieski** (pa'pie'ski) ⑦9 päpstlich; **stwo** (pa'pie'stwo) *n* ④1 Päpsttum; (godność) päpstliche Würde *f*; **sz** (pa'piesz) *m* ①33 Papst. [villote *f*.]
- papiot** (pa'pi'ot) *m* ①10 Paß
- papka** (pa'pka) *f* ③4² Brei *m*.
- paplać** (pa'pl'at'si), *pf. wy.* ⑬1 schwäzen. [traut *n*.]
- parapio** (pa'prot'si) *f* ④1² Farn-
- papryka** (pa'pryka) *f* ③4¹ Paprika *m*. [m.]
- papuga** (pa'puga) *f* ③4 Papagei
- para** (pa'ra) *f* ③2² Paar *n*; (~wodna) Dampf *m*; parami paarweise.
- parafila** (pa'ra'fila) *f* ③8 Kirchsprenkel *m*, Pfarre; **alny** (pa'ra'filny) ⑦1 Pfarr...; **anin** (pa'ra'filin) *m* ①40 Pfarrkind *n*; (prostak) Spießbürger.
- parafina** (pa'ra'fina) *f* ③1 Paraffin *n*.
- paralizyk** (pa'ra'li'zyk) *m* ①14 Gelähmter; **izm** (pa'ra'li'zizm) *m* ①30 Schlag(stuß), Lähmung *f*.
- paralizować** (pa'ra'li'zow'at'si), *pf. s.* ①20 lähmen.
- parasol** (pa'ra'sol) *m* ①30^{1a} (Regen-)Schirm; (~od słońca) Sonnenschirm; **ka** (pa'ra'solka) *f* ③4² Sonnenschirm *m*; **nik** (pa'ra'solnik) *m* ①14 Schirmmacher.
- parawan** (pa'rawan) *m* ①3 Wandschirm; (przed piec) Ofenschirm.
- parch** (pa'rch) *m* ①12¹, *mf pl.* ~y Grind, Rinde *f*.
- parcie** (pa'rt'sie) *n* ②13 Drücken, Druck *m*; ~ Blähung *f*.
- parć** (pa'rt'si) *f* ④1 Sadleinwand.
- parka** (pa'rfka) *f* ③4² Pärchen *n*.
- parkan** (pa'fan) *m* ①3 Pflanze *f*, Zaun.
- parlament** (pa'rla'ment) *m* ①10¹ Parlamente *n*; (budynek) Parlamentsgebäude *n*.
- parł** (pa'rl) etc. *f. przeć*.
- parny** (pa'rnny) ⑦1 (-no) schwül.
- parobczak** (pa'rob'czak) *m* ①14¹, **ek** (pa'rob'ek) *m* ①20 Knecht. [ter.]
- paroch** (pa'roch) *m* ①11¹ Pfar-
- parokorny** (pa'roko'orny) ⑦1 (-no) zweispännig.
- parostatek** (pa'rosta'tek) *m* ①21^{1a} Dampfschiff *n*.
- parować** (pa'row'at'si), *pf. wy.* ②20 dampfen; (o wodzie) verdunsten.
- parowlec** (pa'row'lec) *m* ①34¹ Dampfschiff *n*, Dampfer; **wóz** (pa'row'lec) *m* ①26 Dampfswagen, Lokomotive *f*; **wy** (pa'row'lec) ⑦1 Dampf...
- parów** (pa'row) *m* ①26 Schlucht *f*.
- parskać** (pa'rska't'si) ⑬1, *pf. nac* (pa'rska't'si) ②2 schnauben; ~ śmiechem in lautes Gelächter ausbrechen.
- parszywieć** (pa'rszy'wieć), *pf. s.* ①20 grindig (ob. räudig) werden. [dig, räudig.]
- parszywy** (pa'rszy'wy) ⑦1 (-wo) grin-
- partacki** (pa'rtacki) ⑦9 (po-cku) stümperhaft; partacka robota *f* Pfluscheri.
- partacz** (pa'rtacz) *m* ①33 Stümper, Pfluscher.
- parter** (pa'rter) *m* ①8 Partierter *n*, Erdgeschoss *n*; **owy** (pa'rt'owy) ⑦1 Partierter..., ebenerdig.
- partja** (pa'rtja) *f* ③8 Partie; (stronnictwo) Partei; (najmiej. mieszkania) Mietz-Partei.
- partyzancki** (pa'rtja'nt'ski) ⑦9: wojna *f* -ka, **antka** (pa'rtja'ntka) *f* ③4² Kleinkrieg *m*.

Paryz (pa'rułš) *m* ①30¹ Paris *n*; **Zyski** (rułš'ki) ⑦9 Pariser; po Zysku nach Pariser Art. **parzyć** (pa'gütš), *pf. s.*, o~ ⑩12 brühen; (piec, palic) brennen; ~ się się brennen; (łączy się w pary) sich paaren. **parzysty** (pa'gü'štü) ⑦7: liczba *f*-sta gerade Zahl. **pas** (paš) *m* ①2¹ Gürtel; (rzeźmień) Riemen; (pręga) Streifen; (~ ziemi) Streifen; (~ w połowie ciała u człowieka) Taille *f*; być za ~em vor der Tür, nahe; wziąć nogi za ~ Ferseugeld geben. **pasac** (pa'šatš) ⑩1 (oft) weiden. **pasaż** (~šatš) *m* ①30 Passage *f*. **pasażer** (paša'ger) *m* ①1 Passagier, Fahrgast. **pasą** (pa'šę) etc. *f.* paść². **pasek** (pa'šęš) *m* ①21^b Gürtel; *fig.* Schleichhandel. **pasieka** (pašje'ka) *f* ③4¹ Biengarten *m*. **pasierb** (pa'šierp) *m* ①1 Stiefsohn; ~bica (~bi'tša) *f* ③9 Stieftochter. [Schleichhändler.] **paskarz** (pa'šatš) *m* ①33) **paskudnik** (pašku'dnik) *m* ①14 ekelhafter Mensch; ~ny (~nü) ⑦1 (-nie) garstig, ekelhaft. **paskudzić** (~šitš), *pf. za.*, po~ ⑩7 beschmutzen, verunreinigen. **pasmo** (pa'šmo) *n* ②6 Gebinde; (szereg) Reihe *f*; ~ gór Gebirgskette *f*. **pasować** (pašo'watš) ⑩20: ~k-o j-n zum Ritter schlagen; ~ się ringen. [Schmarotzer.] **pasżyt** (pašo'güt) *m* ①2) **pasterka** (pašte'ra) *f* ③4² Schäferin, Hirtin; (nabożeństwo) Hirtenmesse; ~ski (~ški) ⑦9 Hirten...; ~stwo (~štvo) *n* ②1 Hirtenleben. [Schäfer, Hirt.] **pasterz** (pa'štesč) *m* ①33) **pastuch** (~tuč) *m* ①11¹ Hirt; ~szy (~tu'šü) ⑦11 Hirten...

pastwa (pa'štwa) *f* ③1 Raub *m*; wydać na -wę preisgeben. **pastwić** (pa'štwi'itš) się ⑩2 (nad instr.) j-n Horn auslassen (an dat.); mißhandeln (acc.). **pastwisko** (~wli'ško) *n* ②8 Weideplatz *m*, Weide *f*. **pasza** (pa'šča) *f* ③9 Viehfutter *n*. **paszcza** (pa'ščšča) *f* ③9 Rauchen *m*, Schlund *m*. **paszport** (pa'ščport) *m* ①10¹ (Reise-)Paß. [stete *f.*] **pasztet** (~ščtet) *m* ①10¹ Pa- **paść¹** *f.* padać. **paść²** (~), *pf. s.* ⑨1 weiden. **patelnia** (pate'lnia) *f* ③6⁸ Pfanne. **patent** (pa'tent) *m* ①10¹ Patent *n*; (dyplom) Diplom *n*; ~owy (~to'wü) ⑦1 Patent... **patrol** (pa'trol) *m* ①30 Patrouille *f*. [patrouillieren.] **patrolować** (~lo'watš) ⑩20) **patron** (pa'tron) *m* ①2¹ Patron *n*, Schutzheiliger; (nabój) Patronne *f*; ~ka (patro'nka) *f* ③4² Schutzheilige. **patroszyć** (~tro'ščütš), *pf. wy.* ⑩12 ausweiden. **patrzeć** (pa'tšetš), *pf. po.* ⑩10 schauen; ~ się zuschauen. **paty|czek** (patu'tšetš) *m* ①21^b, ~k (pa'tül) *m* ①13² Föllchen *n*; Stod. [⑦13 Pfauen...] **paw** (paš) *m* ①38 Pfau; ~l (~wii) **Paweł** (pa'weł) *m* ①24 Paul. **paznokcie** (pašno'tietš) *m* ①34⁵ Nagel (am Finger). **pazur** (pa'sur) *m* ①8¹ Krallen *f*, Klaue *f*. **paż** (paš) *m* ①11¹ Page. **październik** (paššje'rnik) *m* ①13² Oktober. **pażeczek** (pa'tšetš) *m* ①21^b Knospe *f*; (ciasto) Krapsen. **pażnik** (pa'tnik) *m* ①14 Pilger. **pchać** (pčatš), *pf. po.* ⑩1 stoßen, drängen.

pchła (pęhła) *f* ③ 1¹ Flos *m*.
pchnąć (pchuǳi) *pf.* ⑩ 2 stoßen.
pedał (pe'dał) *m* ① 3 Peda'l *n*.
pedel (pe'deł) *m* ① 23 Bede'ł.
pejs (pejs) *m* ① 2¹ Schlafenloede *f*.
pejzaz (pe'jsafsz) *m* ① 30 Band-
pełt (pełt) *f.* pleć. [schafsbild *n*.]
pełnia (pe'lnia) *f* ⑤ 6 Fülle;
 (~ księżyc) Vollmond *m*; w ca-
 łej pełni in seiner ganzen Grö-
 ße; vollständig.
pełnić (~niłsi) *pf. s., wy.* ⑩ 1¹
 erfüllen; ~ służyć den Dienst
 versehen, Dienst machen.
pełno (~no) voll; **pełni** (~ni) ⑦ 13
 volljährig, mündig, ma-
 jorenn; **pełność** (~ności) *f*
 ④ 1 Mündigkeit; **pełnictwo**
 (~motłni'tstwo) *n* ② 1 Voll-
 macht *f*; **pełnik** (~mo'tłnił) *m*
 ① 14 Bevollmächtigter; **pełny**
 (~nū) ⑦ 1 vollmächtig, voll.
pełny (~nū) ⑦ 1 voll. [gültig].
pełzać (pe'łsz) ⑩ 1 kriechen.
pełznąć (~szn) *pf. wy.* ~, s. ⑩ 4
 (ver)schießen, die Farbe verlie-
 ren; ~ na niczem vergeblich sn.
pensja (pe'nšja) *f* ③ 8 (płaca)
 Pension, Gehalt *m*; (instytut)
 Pension, Pensionat *n*; **penjnarz**
 (~jo'nasz) *m* ① 33 Pensionär;
penjarka (~jona'rka) *f* ③ 4² Pen-
 sionärin.
perła (pere'ła) *f* ③ 4² kleine
 Perle. [füm *n*.]
perfuma (perfu'ma) *f* ⑤ 1 Par-
perfumować (~mo'watł) *pf.*
 na. ⑩ 20 parfümieren.
pergamın (perga'min) *m* ① 3
 Pergame'nt *n*; **perowy** (~no'wū)
 ⑦ 1 Pergament...
perlisty (perłi'stū) ⑦ 7 mit
 Perlen besetzt; pot *m* ~ Schweiß
 in Tropfen.
perła (pe'ria) *f* ③ 1¹ Perle.
perłowy (~lo'wū) ⑦ 1 Perl...
perswadować (perłwado'watł),
pf. wy. ⑩ 20 einreden, zureden.

pertraktacja (pertrafta'tšja) *f* ③ 8
 Verhandlung. [verhandeln.]
pertraktować (~to'watł) ⑩ 20
peruka (peru'ka) *f* ⑤ 4¹ Perücke.
perzyć (pe'gütł) *się, pf. za.* ~ *się*
 ⑩ 12 aufbrausen.
perzyna (pegu'na) *f* ③ 1: obrócić
 w -nę einäschern.
pestka (pe'łta) *f* ③ 4² (Frucht-)
 Kern *m*.
pełnien (pe'wien) ⑥ 15 ein (ge-
 wisser); **pełnik** (~nił) *m* ① 13²
 et. vollkommen Bestimmes *n*;
pełność (~ności) *f* ④ 1 Gewiß-
 heit, Sicherheit; **pełny** (~nū) ⑦ 1
 (-no) gewiß, sicher; na ~no be-
 stimmt. [graupen *f/pl.*]
pełczak (pe'čzak) *m* ① 13 Gersten-
pełczarz (pe'čsz) *m* ① 30¹
 Blase *f*; (uczłowieka) Harndblase
f; **pełzowy** (~go'wū) ⑦ 1 Bla-
 sen...; **pełzyk** (~čsz) *m* ① 13²
 Bläschen *n*.
pełznieć (pe'čšnił) *pf. na.*
 ⑩ 18 (an)schwellen, auflaufen;
 (~ w wodzie) aufquellen.
pełd (peł) *m* ① 6 (šchneller) Lauf;
 (gałazka) Trieb, Sproß.
pełdrak (pe'drak) *m* ① 13¹ Enger-
 ling; (o chłopaku) Knirps.
pełdel (pe'dseł) *m* ① 34⁶ Pinfel.
pełdzić (pe'dłił) *pf. na., po.*
 ⑩ 7 treiben; wódkę: destillie-
 ren; życie: zubringen; (biec,
 jechać) rennen, jagen; ~ za kim
 j-n nachrennen, j-n verfolgen.
pełdziwać (~dłi'watł), *pf. za.*
 ⑩ 20 pinfeln.
pełk (peł) *m* ① 13 Bund, Bündel
n; (~ kłosów) Garbe *f*.
pełkać (pe'łak) ⑩ 1, *pf. po.*
pełknąć (~n) ⑩ 3 plagen,
 bersten; (o szkle etc.) sprngen;
 (o murze etc.) Risse bekommen.
pełkawy (pe'łka'wū) ⑦ 7 (-to) bauchig.
pełpek (pe'm'peł) *m* ① 21^{1b} Ra-
 bel; **pełpowina** (pe'm'powi'na) *f*
 ③ 2² Nabelschnur.

pętać (pę'tatɕi), *pf. s.* ⑬ 1 fesseln, binden.

pętleika (pętle'ika) *f* ③ 4², **ła** (pę'tła) *f* ③ 5, **lica** (li'tɕa) *f* ③ 9 Schleiße, Masche; (~ do chwytnia) Schlinge.

pęty (pę'tu) *f/pl.* ⑤ 1 Fesseln.

piac (piatɕi) ⑩ 17 krähen.

planla (pia'na) *f* ⑤ 1 Schaum *m*; **ka** (ka) *f* ③ 4² (z białek) Schnee *m*; **ka morska** Meer-schaum *m*.

pianista (pian'i'ta) *m* ⑤ 17, **ka** (ka) *f* ③ 4² Klavier-spieler(in), Künstler(in).

piaszczyty (piaɕtɕu'tu) ⑦ 7 (-to) sandig; **ek** (pia'ɕel) *m* ① 21^a Sand; *pl.* **ki** sandige Gegend *f*; **karnia** (ka'rnja) *f* ③ 6¹ Sandgrube; **kowiec** (ko'wjetɕ) *m* ① 34¹ Sandstein.

piastować (piaɕto'watɕi) ⑩ 20 dziecko: auf den Armen tragen, watten; urząd: bekleiden, verwalten. [berwarterin.]

piastunka (tu'nka) *f* ③ 4² Stein-spiegeln; **się**, *pf. za.* **się** ⑥ 21¹ emporstreben; (wspinać się) klimmen, klettern.

piątek (pio'tek) *m* ① 21^a Freitag; wielki ~ Karfreitag; **kowy** (ko'wu) ⑦ 1 am Freitag.

piątka (pio'tka) *f* ③ 4² Fünfer *m*; **y** (tu) ⑦ 7 der fünfte; **na godzina** *f* fünf Uhr; **o** przez dziesiątę ohne Ordnung; durch-einander gemischt.

pić (pitɕi), *pf. wy.* ⑩ 1 trinken; (upijać się) saufen; chce mi się ~ mi się dürrtet, ich habe Durst.

piec¹ (pietɕ) *m* ① 30¹ Ofen; **uch** (pie'tɕuch) *m* ① 5³ Ofenhöcker.

piec² (pi), *pf. u.* **wy.** ⑥ 13 baden; mięso: braten; (palic) brennen.

piechota (pieɕo'ta) *f* ③ 2² Fuß-volk *n*, Infanterie; **isć** ~otą zu Fuß gehen; **ur** (pie'ɕur) *m* ① 7 Fußgänger.

piecyk (pie'tɕyk) *m* ① 13² (klei-ner) Ofen; ~ do palenia kawy Kaffeetrommel *f*.

piecza (pie'tɕa) *f* ③ 9 Sorge, Fürsorge; mieć -czę o (*instr.*) Sorge tragen für (*acc.*).

pieczara (piɕa'ra) *f* ⑤ 2³ Höhle, Grotte.

pieczątka (pietɕo'tka) *f* ③ 4², **ęć** (pie'tɕo'tɕi) *f* ④ 1¹ Siegel *n*.

pieczeń (pie'tɕen) *f* ⑩ 3 Braten *m*. [① 33 Schmaroger.]

pieczeniarsz (pietɕe'njaɕ) *m* **pieczętować** (pietɕo'twatɕi), *pf. za.* **o.** ⑩ 20 (ver)siegeln.

pieczołowiłość (pietɕo'łowi-toɕi) *f* ④ 1 Sorgfalt, Sorgsamkeit; **ty** (tu) ⑦ 7 (-cie) sorgfältig, sorgsam.

pieczyłste (pietɕu'te) *n* ⑦ 21 Braten *m*; **wo** (wo) *n* ② 1 Gebäck.

pieg (pieł) *m* ① 13, mit *pl.* **ł** Sommersprosse *f*; **owaty** (ogowa'tu) ⑦ 7 (-to) sommersprossig.

piej... *f.* piac.

piek... *f.* piec.

piekarczyk (pieka'rtɕyk) *m* ① 14¹ Bäckerjunge; **ka** (ka) *f* ③ 4² Bäckerin; **nia** (nja) *f* ③ 6³ Bäckerei; **ski** (ɕki) ⑦ 9 Bäcker...

piekarz (pie'kaɕ) *m* ① 33 Bäcker.

plekący (piek'o'tɕu) ⑦ 2 brennen.

piekleiny (piekle'iny) ⑦ 1 (-nie) Höllen..., höllisch; **kto** (pie-ko) *n* ⑨ 7 Hölle *f*.

piel... *f.* plec.

pielęgnować (piel'igno'watɕi), *pf. wy.* ⑩ 20 pflegen.

pielgrzym (pie'igɕym) *m* ① 1¹ Pilger; **ka** (agɕu'mka) *f* ③ 4² Pilgerfahrt, Wallfahrt.

pielucha (piu'ɕa) *f* ③ 3, **uszka** (piu'ɕka) *f* ③ 4² Windel.

pień (pien) *m* ① 34 (Baum-) Stamm; zboże *n* na pniu Ge-

- treide auf dem Halme; wyciąg w ~ ausnahmslos nieder-machen.
- pleniac/ki** (plenia'tŝi) ⑦9 (po-cku) prozeßsüchtig; ~two (~two) n ②1 Prozeßsücht f.
- pleniądz** (pie'niądz) m ①36², mst pl. ~s (~nią'dŝe) Geld n; (moneta) Münze f.
- plenić** (pie'nić) sie, pf. s~ sie ⑩1 schäumen. [Geld...]
- pleniężny** (~nięż'ny) ⑦1 (-nie)
- pieprz** (piepŝ) m ①30 Pfeffer; ~niczka (~ni'czka) f ③4² Pfefferbüchse; ~ny (~ny) ⑦1 gepfeffert. [⑩12 pfeffern.]
- pieprzyć** (pie'pŝyć) pf. po~
- pieprzyk** (ŝpŝ) m ①13² Muttermal n, Schönheitsmal n.
- pie...** f. prac. [bett n.]
- piernat** (pie'rnat) m ①10 Feder-}
- pierni(cze)k** (pie'rni'k, ~ni'tŝek) m ①13² (①21^{1b}) Befluchen.
- piersi** (pie'rŝi) f ④1 Brust; ~słowy (~ŝio'wu) ⑦1 (-wo) Brust...; ~sisty (~ŝi'ŝtu) ⑦7 (-to) starkbrüstig.
- piersielań** (pie'rŝiel'ent) m ①31 Ring; ~enlowaty (~ŝienio-wa'tu) ⑦7 (-to) ringförmig; ~enlowy (~nio'wu) ⑦1 Ring...; ~onek (~ŝio'nef) m ①21^{1b} Ring.
- pie Rowej** (pie'rwej) früher.
- pie Rowlastek** (pie'rowia'ŝtel) m ①21^{1b} Grundstoff, Element n; & Wurzel f; ~kowy (~ko-wu) ⑦1 ursprünglich.
- pie Rowlosnek** (~wo'ŝnel) m ①21^{1b} Schließelblümchen n.
- pie Rowolcna** (~wotŝi'na) f ③1 Erstling m; ~rodnosc (~ro'd-noŝi'ŝi) f ④1 Erstgeburt; ~rodny (~ny) ⑦1 erstgeboren; grzech m ~rodny Erbsünde f; ~tny (~wo'tny) ⑦1 (-nie) ur-sprünglich; primär; ~wzór (~wŝur) m ①26 Vorbild n.
- pie Rowŝenstwo** (pie'rowŝe'ni-ŝtwo) n ②1 Vorzug m, Vor-rang m.
- pie Rowszy** (pie'rowŝu) ⑦11¹ der erste; po raz ~ zum erstenmal; ~lepszy der erste beste.
- pie Rowzasty** (pie'ŝa'ŝtu) ⑦7 (-to) Feder..., gefiedert; ~s (pie'ŝe) n ②16 Federn f/pl., Gefieder.
- pie Rowchlać** (pie'ŝchlać) ⑩1, pf. ~nąć (~nąć) ⑩4¹ fliehen, aus-einanderstieben.
- pie Rowchliwy** (~li'wu) ⑦1 (-wie) fürchtŝam, jaghaft.
- pie Rowzyć** (~ŝyć) sie, pf. wy~ sie ⑩12 Federn bekommen, ŝich mausern. [bett n.]
- pie Rowzyna** (~ŝu'na) f ③1 Feder-}
- pies** (pieŝ) m ①24⁴ Hund; ~ek (~ŝek) m ①21 Hündchen n.
- pie Rowzcz/och** (pie'ŝtŝoch) m ①11, ~oszek (ŝtŝo'ŝek) m ①20 Liebŝling, ŝoŝŝind n; ~ota (~ŝtŝo'ta) f ③2² Lieb-koŝung, Bärtlichkei; ~otka (~ŝtŝo'tka) f ③4² Liebchen n; ~otliwy (~ŝtŝotli'wu) ⑦1 (-wie) zart, einŝmeichelnd.
- pie Rowszy** (pie'ŝu) ⑦11 (-szo) Fuß..., zu Fuß.
- pie Rowcić** (pie'ŝi'ŝi'ŝi), pf. po~ ⑩9 Liebkoŝen; (cackać) häŝŝeln; ~ sie ŝich Liebkoŝen l.; ŝich zieren.
- pie Rownarz** (pie'ŝniarŝ) m ①33 Sānger; (poeta) Dichter.
- pie Rowŝni** (pieŝni) f ④1 Lied n, Ge-ŝang m. [Peterŝilie.]
- pie Rowszka** (pie'tru'ŝka) f ③4²}
- pie Rowć** (pie'ć) (mit gen.) ⑧4 fünf; ~dziesiać (~dŝie'ŝi'ć) ⑧6 (gen.) fünfzig.
- pie Rowlićleć** (pie'ćli'le'ć) n ③15 Zeitraum m von fünf Jahren, Quinquennium; ~letni (~lie'tni) ⑦13 fünfjāhrig; ~rakli (~ra'li) indef. fünfertei; ~krotny (~kro'tny) ⑦1 (-nie) fünfŝach.

pięćset (pi'ęt'set) ⑧9 fünfshun-
dert; **ny** (˘be'tnū) ⑦1 der fünf-
hundertste.

piędz (pi'ęt'si) *f* ④1 Spanne; ~
ziemi ein Fußbreite Erde.

piękniec (pi'ę'ni'et'si), *pf. wy*~
⑩18 schöner werden.

piękno (˘no) *n* ②1 Schöne;
~**ność** (˘no'st'si) *f* ④1 Schön-
heit; **ny** (˘nū) ⑦1 (-nie) schön.

pięś (pi'ę'st'si) *f* ④1 Faust.

pięta (pi'ę'ta) *f* ③2² Ferse.

piętnaście (pi'ętna'st'sie) ⑧5
fünfzehn; **asty** (˘na'stū) ⑦7
der fünfzehnte. [mal.]

piętno (pi'ę'tno) *n* ②1 Brand-
piętnować (˘no'wat'si), *pf. na*~
⑩20 brandmarken.

pięto (pi'ę'to) *f. piąć.*

piętro (pi'ę'tro) *n* ②2² Stod m,
Stodwerk; **wy** (˘tro'wū) ⑦1
...stüdig (in Bfign).

piętrzyć (pi'ę't'szüt'si) ⑩12, *pf.*
na~ auftürmen, aufhäufen; ~
się się türmen, sich häufen.

pięćka (pi'ę'ka) *f* ③4² Pille.

pięćka (pi'ę'ka) *f* ③1 Duite.

pijacki (pi'ja't'si) *n* ⑦9 (po-cku)
Säufer..., nach Säuferart; ~
Jaczka (˘ja't'ska) *f* ③4² Säuf-
ferin; **Jaczysko** (˘jat'skū'isko)
m ②10 Trunkenbold; **Jak** (pi'
ja't) *m* ①14 Säufer; **Jakstwo**

(˘ja'n'st'wo) *n* ②1 Trunksucht
f; **Jany** (˘ja'nū) ⑦1 (po-
janemu) (be)trunken, berauscht.

pijar (pi'jar) *m* ①7 Piarist
(religiöser Orden); **ski** (pi'ja'r-
s'i) ⑦9 Piaristen...

pijatyka (˘jatū'ta) *f* ③4¹ Sauf-
gelage *n.* [egel *m.*]

pijawka (˘ja'fa) *f* ③4² Blut-
sauger.

pikleta (pi'it'o'ta) *f* ③2² Pite'tt
n. Feldwache.

piknąć (pi'it'ękt'si) *pf.* ⑩2 stechen;
fig. peinlich berühren.

pikować (pi'it'o'wat'si), *pf. wy*~
⑩20 steppen.

pikowy (˘wū) ⑦1 Pifee..., aus
Pifeestoff.

pillic (pi'it'si) ⑩3 drängen.

pilnie (pi'it'nie) fleißig.

pilnik (pi'it'nik) *m* ①13² Zeile *f.*

pilno (˘no) dringend, eilig; ~
ność (˘no'st'si) *f* ④1 Fleiß *m*;
(spieszność) Dringlichkeit.

pilnować (pi'it'no'wat'si), *pf. przy*~
⑩20 (*gen.*) beaufsichtigen (*acc.*),
achtgeben auf (*acc.*); (strzec)
hüten (*acc.*); ~ się się hüten;
(być pilnym) fleißig sein.

pilny (pi'it'nū) ⑦1 fleißig; (na-
glący) dringlich, dringend.

pilot (pi'it'ot) *m* ①10 Pfafl.

pilsń (pi'it'sni) *f* ④1 Filz *m*;
~**nowy** (˘no'wū) ⑦1 Filz...

piła (pi'ia) *f* ③1 Säge; ~**ka**
(˘ka) *f* ③4² (kleine) Säge; (do
gry) Ball *m.*

piłować (pi'it'o'wat'si), *pf. s.* ⑩20
sägen; (~ pilnikiem) feilen.

piotun (pi'o'tun) *m* ①3 Wermut;
~**ówka** (˘nu'fa) *f* ③4² Wermut-
branntwein *m.*

pión (pi'on) ①3 Senfblei *n.*
Lot *n*; (w szachach) a. **sek** (pi'o-
nes) *m* ①21^b Bauer; **owy** (˘
no'wū) ⑦1 (-wo) senfacht.

plor... *f. prać.* [(-schlag).]

plorun (pi'o'run) *m* ①1¹ Blitz

plorunować (˘no'wat'si), *pf. s.*~
⑩20 donnern, fluchen.

plorunujący (˘nu'ę't'si) ⑦2 (-co)
Donner..., Knall...; -ce wraże-
nie *n* niederhammernder Ein-
druck *m.* [f ③4² Bied *n.*]

plos(ę)nka (pi'o'snka, pi'o's'nfka)

Piotr (piotr) *m* ①1 Peter.

piórko (pi'u'rko) *n* ②9 (kleine)
Feder *f*; ~**nik** (˘nik) *m* ①13²
Federbüchse *f.* Peuna'l *n.*

pióro (˘ro) *n* ②2 Feder *f*; (~ do
pisania) Schreibfeder *f*; ~**pusz**
(˘ro'pusz) *m* ①30¹ Federbüsch.

pirożek (pi'ro'żek) *m* ①21^b, ~**rog**
(pi'it'rut) *m* ①13² (gefüllter) Klob.

- pisać** (pi'ʂatʂ), *pf. na...*, *s.*
 ① 10 schreiben; (donosie) berichten; ~ sie sich nennen; ~ sie na co einer Ansicht beipflichten.
- pisanka** (ʂa'nfa) *f* ③ 4² bemaltes Österei *n*; ~arstwo (ʂa'rʂtwo) *n* ② 1 Schriftstellerei *f*.
- pisarz** (pi'ʂaʂ) *m* ① 33, ~arka (ʂa'rfa) *f* ③ 4² Schreiber(in); (autor[ka]) Schriftsteller(in).
- pisem|ko** (piʂe'mfo) *n* ② 9 (kleine) Schrift *f*; ~ny (nū) ⑦ 1 (-nie) schriftlich.
- pisk** (piʂʂ) *m* ① 13 Gequichtsche *n*, Gefreisch *n*; ~liwy (li'wū) ⑦ 1 (-wie) freischend.
- piskle** (pi'ʂliʂ) *n* ② 18 Vogeljunges; (kurczę) Kucklein; *fig.* Kindchen.
- pismak** (pi'ʂmaʂ) *m* ① 14 elender Schreiber; (podły dziennikarz) Schmod.
- pismo** (mo) *n* ② 1 Schrift *f*; (czasopismo) Zeitschrift *f*; (gazeta) Zeitung *f*; (dzielo) Werk.
- pisnąć** (nɔtʂi) *pf.* ⑩ 2 mudsen.
- pisownia** (piʂo'wnia) *f* ③ 6³ Schreibart; (poprawna) Rechtschreibung.
- pistolet** (piʂto'let) *m* ① 10 Pistole *f*; ~owy (to'wū) ⑦ 1 Pistolen...
- pisyać** (piʂu'watʂi) ⑬ 2 (oft, wiederholt) schreiben.
- pisz...** *s.* pisać.
- piszczałka** (piʂtʂa'ka) *f* ③ 4² (Sirten-)Pfeife; (w organach) Orgelpfeife.
- piszczeć** (pi'ʂtʂetʂi), *pf. za...*
 ⑩ 19 kreischen, pfeifen.
- piszczel** (pi'ʂtʂel) *f* ④ 7 Drorgelpfeife; (kość goleniowa) Schienbein *n*; (kość ramieniowa) Armspeiche.
- piś|midto** (piʂ'mi'dto) *n* ② 6 elendes Schriftstück; ~miennictwo (mienni'tʂtwo) *n* ② 1 Literatur *f*; ~mienny (mie'n-
- nū) ⑦ 1 (-nie) schriftlich; (o czlowieku) schriftkundig.
- pi|wiarnia** (pi'wia'rnia) *f* ③ 6³ Bierhalle; ~wiarz (pi'wiaʂ) *m* ① 33 Bierstecher.
- piwko** (pi'flo) *n* ② 9 (gutes) Bier.
- piwnica** (pi'wni'tʂa) *f* ③ 9 (Bier-)Keller *m*; ~czny (tʂnū) ⑦ 1 Keller...
- piwny** (pi'wnū) ⑦ 1 Bier...; (o oczach) braun.
- piwo** (pi'wo) *n* ② 1 Bier; dać na ~ Trinkgeld geben. [rose.]
- piwonja** (pi'wo'nja) *f* ③ 8 Pfingst-
- piwosz** (pi'woʂ) *m* ① 33 Biertrinker.
- piwovar** (pi'wo'war) *m* ① 7 Bierbrauer; ~nia (wa'rnia) *f* ③ 6³ Bierbrauerei.
- piż|mak** (pi'ʒmaʂ) *m* ① 13¹ Zibetmaus *f*; ~mo (mo) *n* ② 1 Bisam *m*, Moschus *m*; ~mowlec (mo'wietʂ) *m* ① 34¹ Moschustier *n*; ~mowy (wū) ⑦ 1 Moschus..., Bisam...
- plac** (pʂaʂ) *m* ① 30 Platz.
- placek** (pʂa'tʂeʂ) *m* ① 21^{1b} Kuchen, Fladen; paść plackiem auf das Gesicht fallen.
- placka** (pʂa'tʂa) *f* ③ 4² Fliegenwebel *m*.
- plac|owe** (tʂo'we) *n* ⑦ 21 Platzgeld; ~owy (wū) ⑦ 1 Platz...; ~yk (pʂa'tʂuʂ) *m* ① 13² Platzchen *n*. [Vorposten *m*.]
- placówka** (pʂatʂu'ʂka) *f* ③ 4²
- plaga** (pʂa'ga) *f* ③ 4 Plage; (uderzenie) Sieb *m*.
- plakat** (pʂa'fat) *m* ① 10¹ Plakat *n*; ~ować (to'watʂi) ⑩ 20 plakatieren.
- plama** (pʂa'ma) *f* ③ 1 Fleck(en) *m*, Makel *m*.
- plamić** (mi'itʂi), *pf. po...*, *s.*, *o...*
 ⑩ 2 besleden.
- plamisty** (mi'itʂi) ⑦ 7 fleckig; (łatwo plamiący się) leichtbesledend.
- plamka** (ʂa) *f* ③ 4² Fleckchen *n*.

plan (plian) *m* ①3 (zamiar) *Ab-*
sicht *f*, *Plan*; (rysunek) *Grund-*
riß, *Entwurf*.
planować (pliano'watſi), *pf. u.*
①20 *planen*, *beabsichtigen*.
planowy (no'wu) ⑦1 (-wo) *plan-*
mäßig, *nach einem Plan*.
planeta (ne'ta) *f* ③2² *Planet m*.
plant (pliant) *m* ①10¹, *gew. pl.*
~y öffentliche Anlagen f/pl.
plantacja (ta'tſja) *f* ③8 *Garten-*
anlagen pl.; (*~ kawy etc.*) *Plan-*
tage, *Pflanzung*.
plantować (to'watſi), *pf. wy*
①20 *planieren*, *ebnen*.
plaster (plia'ſter) *m* ①22 *Pfla-*
ster n; (*~ miodu*) *Honigscheibe f*.
plastyczny (plaszti'tſchnü) ⑦1
(-nie) *plastisch*.
platyna (tu'na) *f* ③1 *Platin n*.
plądrować (plodro'watſi), *pf.*
s. ①20 *plündern*. [*Tanz.*]
pląs (plasz) *m* ①3, *mß pl.* *~y*
pląsać (szatſi), *pf. po* ①31
tanzen; (*skakać*) *springen*.
plątać (plio'tatſi), *pf. na* ①11
(*się się*) *berwickeln*, *berwirren*;
język plątać *się k-u stottern*,
wirreß Zeug reden; *coś plą-*
tać *mi się* *na języku et.*
schwimmt mir auf der Zunge.
plątanina (tani'na) *f* ③1 *ber-*
worrenes Zeug n, *Gewirr n*.
pleban (plie'ban) *m* ①1¹ *Pfar-*
rer; (*~ ja* (*~ ba'nja*) *f* ③8 *Pfarre*;
(*urząd* *~a*) *Pfarrstelle*.
pleć (pletſi), *pf. wy* ①68 *jäten*.
plecie (pletſie) *f* *pleść*.
pleciołka (pletſio'ńka) *f* ③4²
Geflecht n; (*~ny* (*~tſio'nu*) ⑦15
geflochten.
plecy (plie'tſü) *m/pl.* ⑤5 *Schul-*
ter f, *Rücken m*; *miec* *~ Pro-*
tektion haben.
plemię (plie'mię) *n* ②17 *Stamm*
m; (*~enny* (*~mie'nnü*) ⑦1
Stamm... [*Samenfaden*].
plemnik (plie'mniſ) *m* ①13

plenarny (pliena'rtü) ⑦1 *Plē-*
nat...
pleść (pletſitiſi) ⑥7¹ *flechten*;
(*gadać niedorzecznie*) *schwätzen*,
Unsinn reden.
pleśnieć (pletſnie'tſi), *pf. o* *s.*
za ①18 *schimmelig werden*.
pleśń (pletſini) *f* ④1 *Schimmel m*.
plet... *f. pleść*.
pletwa (pletwa) *f* ③1 *Flöße*;
(*blona u ptaków etc.*) *Schwimm-*
haut. [*fig. Mißt m.*]
plewa (plie'wa) *f* ③1 *Spren*;
plewić (wli'tſi), *pf. wy* ①22
jäten. [*Stoß*].
plik (plif) *m* ①13 *Bündel n*.
pliszka (pliszka) *f* ③4² *Bach-*
stelze. [*trag*].
pion (plion) *m* ①3 *Ernte f*, *Er-*
nter.
plot... *f. pleść*.
plotka (plio'tka) *f* ③4² (*falsches*)
Gerücht n, *Klatſch m*; (*~karka*
(*~ka'rka*) *f* ③4² *Klatſchweib n*;
~karstwo (*~stwo*) *n* ②1 *Klatſch-*
sucht f; (*~karz* (*~kaſch*) *m* ①33
Klatſchmaul n.
plotkować (lo'watſi), *pf. na*
①20 *Klatſchen*.
pluć (plutſi) ①13, *pf. na* *oder*
plunąć (pliu'notſi) ⑩1 *spuden*.
plugastwo (pluga'stwo) *n* ②1
Unrat m, *Unflat m*.
plugawieć (wli'tſi), *pf. s.*, *o*
①2 *unflätig machen*, *besudeln*.
plugawiec (wlietſi) *m* ①37 *un-*
flätiger Mensch; (*~wy* (*~wü*)
⑦1 (-wo) *unflätig*, *schmutzig*.
plunąć *f. pluć*. [*ſcher n.*]
plusk (pluſk) *m* ①13 *Geplät-*
pluskać (szatſi) ①31, *pf. ~nąć*
(*~notſi*) ⑩2 *plätſchern*; (*bryz-*
gać) (*be*) *spritzen*.
pluskiewka (pluſkie'ſka) *f* ③4²
Spannagel m; *Boof. kleine*
Wanze; (*~kwa* (*pliu'ſtwa*) *f*
⑤1¹ *Wanze*.
plusz (pliuſch) *m* ①30 *Plüsch*;
~owy (*~ſcho'wü*) ⑦1 *Plüsch*...

- pluta** (płu'ta) *f* ③² Regenwetter *n*.
- pluton** (płu'ton) *m* ①³ X Zug; **owy** (no'wū) *m* ⑦¹⁸ Zugführer.
- plwociny** (plwotſi'nū) *f/pl.* ③¹ (der ausgeworfene) Speichel *m*.
- placa** (pla'tſa) *f* ③⁹ Vohn *m*; (pensja) Gehalt *m*.
- plachta** (pla'ſhta) *f* ③² Tafel *n*, Stück *n* grober Leinwand.
- placić** (pla'tſi'ć) *pf.* **za**, **po** ⑩⁵ (be)zahlen; (nagradzać) (be-)lohnen.
- placz** (placſh) *m* ①³⁰ Weinen *n*; wybuchnąć ~em in Tränen ausbrechen; **ka** (ka) *f* ③⁴² Klageweib *n*; **llwy** (li'wū) ⑦¹ (-wie) weinerlich.
- plakać** (pla'fatſi), *pf.* **za** ⑩⁵ weinen; k-o: beweinen.
- plaski** (pla'ſti) ⑦⁹ (-ko) flach; (płytki) feicht; (o zarele) fade; **konogi** (kono'gij) ⑦⁸ plattfüßig; **korzeźba** (koſe'ſiba) *f* ③¹ Basrelief *n*; **kość** (koſtſi) *f* ④¹ Flachheit; Seichtheit; **kowzgorze** (kows'gu'ge) *n* ②¹⁶ Hochflähe *f*.
- plaszcz** (placſhtſh) *m* ①³⁰¹ Mantel; **owy** (ſchtſcho'wū) ⑦¹ Mantel...
- plaszczyc** (pla'ſhtſchütſi), *pf.* **s** ⑩¹² flach machen, plattdrücken; ~ się (przed *instr.*) sich erniedrigen (vor *dat.*).
- plaszczyk** (ſchtſchül) *m* ①¹³² Mäntelchen *n*; (pozór) Deckmantel, Vorwand.
- plaszczyna** (ſchtſchū'ſna) *f* ③¹ Fläche, Ebene.
- płat** (płat) *m* ①¹⁰ Vappen.
- płatek** (pla'teſ) *m* ①²¹^{1b} Vappchen *n*; ~ sniegu Schneeflocke *f*; idzie jak z płatka es geht ganz nach Wunsch.
- płatnerz** (neſh) *m* ①³³ Waffenſchmied.
- płatniczy** (nli'tſhū) ⑦⁴ Zahlungs...; *subst.* Zahlkellner *m*; **ność** (noſtſi) *f* ④¹ Zahlbarkeit; **ny** (nū) ⑦¹ zahlbar; (opłacany) bezahlt, besoldet.
- plaw** (plaf) *m* ①³: w ~ schwimmend.
- plawić** (pla'wi'tſi), *pf.* **s** ⑩² schwimmen; ~ się schwimmen.
- plawny** (wū) ⑦¹ schiffbar.
- plaz** (plazh) *m* ①³ Burch, Umphie *f*; (~ szabl) flache Klinge *f*; puścić ~em hingehen lassen, ungestraft lassen.
- plazować** (so'watſi), *pf.* **s** ⑩²⁰ mit der flachen Klinge schlagen.
- plelowy** (plſhio'wū) ⑦¹ geschlechtlich, Geschlechts...
- plęc** (pletſi) *f* ④¹² Geschlecht *n*; (cera) Gesichtsfarbe, Teint *m*.
- plochllwy** (ploſhli'wū) ⑦¹ (-wie), **y** (plo'ſhū) ⑦³ (-o) scheu, schüchtern; (lekkomyślny) flatterhaft.
- plodność** (plo'dnoſtſi) *f* ④¹ Fruchtbarkeit; **dny** (nū) ⑦¹ (-nie) fruchtbar; **dowy** (do'wū) ⑦¹ Frucht...; **dzenie** (dse'nie) *n* ②¹³ Zeugung *f*.
- plodzić** (plo'dſi'tſi), *pf.* **wy** ⑩⁷ zeugen, hervorbringen; ~ się sich vermehren.
- plomienić** (plomie'ni'tſi) ⑩¹ (się) entflammen.
- plomieńlisty** (nli'ſtū) ⑦⁷, **ny** (mie'nnū) ⑦¹ (-nie) feurig.
- plomień** (plo'mieni) *m* ①³¹ Flamme *f*. [Flämmchen *n*.]
- plomyk** (plo'mū) *m* ①¹³²
- plonąć** (plo'no'tſi), *pf.* **za**, **s** ⑩¹ in Flammen stehen, brennen; (czem) entbrannt sein (von *dat.*). [Scharlach *m*.]
- plonica** (ploni'tſa) *f* ③⁹
- plonić** (plo'nitſi) się, *pf.* **za** się ⑩¹ rot werden.
- płonny** (plo'nnū) ⑦¹ (-nie) vergeblich, eitel, fruchtlos.

plószyc (plo'szútsji), *pf.* s~ 12
 schein machen, verschweigen; ~
 się schein werden.

plot (plot) *m* 10 Baum, Heide *f.*

plówiec (plo'wieszi) 11 18 (zóknać) vergilben; (póznac) die
 Farbe verlieren.

plowy (wó) 7 1 gelblich; (owłosach) aschblond.

plóza (sja) *f* 3 1 Schlittenkufe.

plóclenko (plútsio'no) *n* 2 9
 feine Weinwand *f*; Drillisch *m*;
 ~wy (sot'wó) 7 1 Drillisch...,
 Weinen...

plóclenny (plútsie'nnó) 7 1
 Weinwand..., Weinen... [trog *m.*]

plóczka (plú'tszi) *f* 3 4 2 Spül-
 plót (plut) *m* 1 26 Frucht *f*;
 (produkt) Erzeugnis *n.*

plókać (plú'katzi), *pf.* wy~ 11 5
 schwimmen, spülen.

plótno (plú'tno) *n* 2 7 1 Wein-
 wand *f*, Weinen.

plucika (plú'tszi) *n/pl.* 2 9
 Beuschel *n*, Zungenhaschee *n*;
 ~ny (nnó) 7 1 Zungen...; ~o
 (tszo) *n* 2 8 Zungenflügel *m*;
pl. ~a Zunge *f.*

plug (plu) *m* 1 13 2 Pflug.

plukac (plú'katzi) 11 5 = plókać.

ptyn (piun) *m* 1 3 Flüssigkeit *f.*

ptynac (plú'ngtzi), *pf.* po~ 10 1
 fließen; (cioc) rinnen, strömen;
 (~ na wodzie) schwimmen; (o cza-
 sie) vergehen.

ptynny (piú'nnó) 7 1 (-nie)
 flüßig; (biogly, gladki) fließend,
 geläufig.

plyta (plú'ta) *f* 3 2 2 Platte;
 ~ka (ka) *f* 3 4 2 Plättchen *n.*

plytki (plú'tki) 7 9 (-ko) feicht;
 (plaaki) flach.

plywacz (plú'watzi) *m* 1 33,
 ~ka (ka) *f* 3 4 2 Schwimmer(in).

plywac (watzzi) 11 1 schwimmen.

plywak (waf) *m* 1 14 Schwim-
 mer; ~alnia (wa'wnia) *f* 3 6 3
 Schwimmanfialt.

pną (pnó) etc. *f.* piąc.

pnia (pni) *f.* pień. [Stumpf.]

pniać (pniat) *m* 1 13 2 (Baum-)

po (po) (*loc.*) (*na*) auf (*dat.*); (*w*)
 in (*dat.*); (zur Bezeichnung der
 Reihenfolge) nach (*dat.*); ~ nie-
 wczasie zur Unzeit, zu spät;
 (aż do) (*acc.*) bis zu (*dat.*); (zur
 Bezeichnung des Zweites) (*acc.*)
 um (*acc.*), zB. isć ~ wodę um
 Wasser gehen; ~ raz pierwszy
 (drugi, ostatni) zum ersten-
 (zweiten-, letzten-)mal; ~ dziś-
 dzień bis heute; ~ dwa (trzy
 etc.) zu zweien (dreien usw.),
 je zwei (drei usw.); ~ czemu?
 wie teuer?; ~ koronie ~ e-r
 Krone; ~ polsku, ~ niemiecku
 polnisch, deutsch; ~ pierwsze
 (drugie, trzecie) erstens (zwei-
 tens, drittens).

 Verben, bei denen po... bloß den
 vollendeten Aspekt bezeichnet, sind
 in der Regel nicht angegeben worden
 und unter dem Grundwort (d. h. ohne
 po) aufzusuchen, zB. pobleđnac
 unter bleđnac.

pobawic (poba'witzi) *pf.* 12 2
 (przebywać) sich aufhalten, ver-
 bleiben; k-o: unterhalten; ~
 się sich amüsieren.

pobicie (bi'itzi) *n* 2 13 Miß-
 handlung *f*; (~ nieprzyjaćela)
 Befiegung *f.*

pobic *f.* pobijać.

poblegać (bie'gatzi) *pf.* 13 1
 ein wenig laufen.

poblelać (bie'latzi) 13 1, *pf.*
 ~lic (litzi) 12 3 weißen; ~ się
 sich weiß machen; ☉ verjinnen.

pobierać (bie'ratzi) 13 1 bezie-
 hen; ~ naukę den Unterricht
 genießen. [flüchtig.]

poblezny (bie'gnó) 7 1 (-nie)

pobjać (bi'iatzi) 13 1, *pf.* po-
 bic (po'bitzi) 11 1 besiegen,
 schlagen; dach: decken; beczkę:
 bereifen; ~ się sich raufen.

- poblzkl** (pobli'żfi) ⑦9 nahe (-gelegen). [in der Nähe.]
- pobliz** (po'bliż) *m* ①30: wu
- pobłażac** (bła'żatfi) ⑬1 nachsichtig sein, Rücksicht haben.
- pobłażliwość** (bła'żli'wośćfi) *f* ④1 Rücksicht; ~**wy** (wu) ⑦1 (-wie) nachsichtig.
- pobłyskiwać** (bły'ski'watfi) ⑬3 schimmern, glänzen.
- pobocznica** (boczn'i'tsa) *f* ③9 Seitenstraße; (~ wojska) Flanke; ~**nie** (nie) nebenbei; ~**ny** (nu) ⑦1 Neben...; (boezny) Seiten... [②1 Schlachtfeld.]
- pobojowisko** (bojowi'isko) *n*
- poborca** (bo'rtsa) *m* ③11 Steuereinnahmer.
- poborowy** (boro'wü) ⑦1 Auffentierungsz..., Rekrutierungsz...
- pobożność** (bo'żnośćfi) *f* ④1 Frömmigkeit; ~**ny** (nu) ⑦1 (-nie) fromm, andächtig.
- pobór** (po'bur) *m* ①26 (podatek) Abgabe *f*, Steuer *f*; (~ wojskowy) Rekrutierung *f*.
- pobrać** (bratfi) *pf.* ⑨24 p*ie*nić: einnehmen, ein Kassieren, fassen; z*o*nieza: aufheben, rekrutieren; ~ sie się (miteinander) verheiraten.
- pobranie** (bra'nie) *n* ②13 (~ pocztowe) Nachnahme *f*.
- pobratymczy** (tu'mtshü) ⑦4 Stammverwandt, verbrüderet; ~**lec** (tu'mletfi) *m* ①37 Stammbruder; ~**stwo** (tu'mstwo) *n* ②1 Stammverwandtschaft *f*; Bruderschaft *f*.
- pobrykać** (bru'fatfi) *pf.* ⑬1 ausgelassen sein.
- pobrzeże** (bze'ze) *n* ②16 Ufer- (od. Küsten-)land *n*.
- pobrzękiwać** (bżę'ki'watfi) ⑬3 rasseln, klingen.
- pobudka** (bu'tka) *f* ③4² Antrieb *m*, Ansporn *m*; (motyw) Beweggrund *m*; ✕ Reveille.
- pobudować** (pobudo'watfi) *pf.* ⑩20 bauen; ~ sie się ein Haus bauen.
- pobudzać** (bu'żatfi) ⑬1, *pf.* ~**zić** (żitfi) ④7 (budzić) erwecken; (do gen.) anregen, anspornen, bewegen (zu dat.); (podniecać) reizen. [umflattern.]
- pobujać** (bu'jatfi) *pf.* ⑬1 her-
poburzyć (bu'żutfi) *pf.* ⑩12 zerstören; (podburzać) aufheizen; wlosy: zerzaufen.
- pobyć** (po'bütfi) *pf.* ⑩1 e-e Zeitlang sich aufhalten. [halt *m.*]
- pobyć** (büt) *m* ①10¹ Ausent-
pocatowanie (patowa'nie) *n* ②13 Küffen; z ~owaniem ręki mit Handkuß, dankbar; ~**unek** (tu'nek) *m* ①21¹a Kuß.
- pocenie** (tse'nie) sie *n* ②13 Schwitzen. [Schweide, Futteral *n.*]
- pochewka** (poche'ka) *f* ③4²
- pochlapać** (chła'patfi) *pf.* ⑩4 beschmutzen, beslecken.
- pochlebca** (chle'ptsa) *m* ③11 Schmeichler.
- pochlebiać** (chlatfi) ⑬1, *pf.* ~**bić** (bitfi) ⑩2 schmeicheln.
- pochlebny** (chle'bny) ⑦1 (-nie) schmeichelhaft; ~**stwo** (stwo) *n* ②1 Schmeichelei *f*.
- pochłaniać** (chła'niatfi) ⑬1, *pf.* ~**tonąć** (chło'notfi) ⑩1 verschlingen, verzehren; *fig.* in Anspruch nehmen.
- pochmurnieć** (chmu'rnetfi) *pf.* ⑩18 trübe werden; ~**ność** (no'żfi) *f* ④1 Trübe *n*, Düstereheit; ~**ny** (nu) ⑦1 (-no) trübe; (o złowieku) düster, finster.
- pochodnia** (cho'bnia) *f* ③6³ Fackel.
- pochodny** (nu) ⑦1 abgeleitet; ~**dzenie** (dse'nie) *n* ②13 Abstammung *f*, Herkunft *f*.
- pochodzić** (pocho'żitfi) ⑩7 (ab)stammen, herkommen; *pf.* ~ sobie ein wenig herumgehen,

spazieren; ~ za czem nachgehen (dat.); ~ w czem tragen (acc.).
pochop (po'chop) *m* ①3 Anlaß, Antrieb; ~ny (~cho'pnü) ⑦1 (-nie) geneigt, bereit.
pochód (po'chut) *m* ①26 Marsch, Umzug; w ~l marsch!
pochrześlnica (po'chre'shnii'tsa) *f* ③9, ~nik (~he'shn'ik) *m* ①14 Taufkind *n*.
pochwa (po'chwa) *f* ③11 Scheide; (futral) Futteral *n*.
pochwała (po'chwa'latfi) ⑩1, *pf.* ~lic (~litfi) ⑩3 loben; billigen, gutheißen.
pochwała (p'chnü) ⑦1 Lob..., Belobungs..., Preis...; list *m* ~ Belobungsschreiben *n*; ~ła (~la) *f* ③1 Lob *n*, Belobung.
pochwyć (~chwü'tfiitfi) *pf.* ⑩5 ergreifen, packen; ~na gorącym uczynku auf frischer Tat ertappen.
pochylla (~chu'latfi) ⑩1, *pf.* ~lic (~litfi) ⑩3 neigen, senken; ~ się sich neigen, sich bücken.
pochylony (~ho'nü) ⑦14¹ geneigt; (o człowieku) gebeugt; ~łość (~hü'lo'sitfi) *f* ④1 Neigung, Gefälle *n*; (stok) Abhang *m*; ~ty (~tu) ⑦6 (-lo) abschüssig; (o człowieku) gebeugt; równia *f* ~ła schiefe Ebene.
pociąg (po'tfiotfi) *pf.* ⑨21 in Stüde schneiden.
pociąg (po'tfiotfi) *m* ①13 Reingung *f*, Anziehung *f*; (ochota) Lust *f*; ~ Bug.
pociągać (po'tfi'gatfi) ⑩1, *pf.* ~gnąć (~gnotfi) ⑩2 ziehen; (o chorym) am Leben bleiben, leben; ~ się sich hinziehen; (trwać) dauern.
pociągły (~gltü) ⑦6 (-gle) länglich; ~gnięcie (~gnie'tfi) *n* ②13 Ziehen; ~gnięcie piórem Federstrich *m*; ~gowy (~go'wu) ⑦1 Bug..

pocihu (~tphi'chu) still, im stillen.
pocić (po'tfiitfi) sie ⑩5 schmeißen.
poclecha (~tphi'cha) *f* ③3 Trost *m*; (uclecha, radość) Vergnügen *n*, Freude.
pociemku (~tphi'mfu) im Dunkeln, in der Dunkelheit.
pocierać (~tphi'eratfi) ⑩1, *pf.*
potrzeć (po'tfiotfi) ⑨25 reiben; (rozcierać) zerreiben.
pocieszac (po'tfi'e'shatfi) ⑩1, *pf.* ~yc (~schütfti) ⑩12 trösten.
pocieszający (~schajotfi) ⑦2 tröstlich, erfreulich; ~nie (~tphi'nie) *n* ②13 Trost *m*; ~ny (~tphi'schnü) ⑦1 (-nie) ergötlich, drollig; ~yciel (~schü'tfiel) *m* ①29 Tröster. [Bnieriemen.]
pociąg (~tphi'g'ie) *m* ①34
pociśk (po'tfi'i'sk) *m* ①13 (Wurf-) Geschöß *n*; (strzala) Pfeil.
pociśnięcie (po'tfi'i'snie'tfi) *n* ②13 Druck *m*.
począć *f.* poczynąć.
początek (po'tfi'otek) *m* ①21^a Anfang, Beginn; z ~ku anfangs; ~ki *pl.* Anfangsgründe *pl.*; (pochodzenie) Ursprung; ~kowy (~tphi'otko'wu) ⑦1 anfänglich, Anfangs...; ~kowe wiadomości *pl.* Anfangsgründe *m/pl.*; ~kowo anfangs; ~kujący (~kujotfi) *m* ⑦2, ~kująca (~tfa) *f* ⑦2 Anfänger(in).
poczciwiec (poit'fi'i'wi'etfi) *m* ①37, ~wina (~wi'ina) *m* ⑤18² guter, braver Mann; ~wość (~wo'stfi) *f* ④1 Rechtchaffenheit; ~wy (~wu) ⑦1 (-wie) rechtchaffen, redlich; (zaczny) brav; (przyzwoity) anständig.
poczekać (~tphi'atfi) *pf.* ⑩1 warten; ~alnia (~fa'lnia) *f* ③6³ Wartezimmer *n*; (~kolejowa) Warteraum *m*, Wartesaal *m*; ~anie (~fa'nie) *n* ②13: na ~aniu sofort (so daß man darauf warten kann).

☛ Bgl. auch die Bemerkung zu po.

poczer|niac (potsche'rnjatſi) ⑬1, *pf.* ~**nić** (˘n'itſi) ⑬1 ſchwärzen.
poczesny (˘tsche'ſnũ) ⑦1 (-nie) ehrenvoll, ehrbar; (znaczny) ansehnlich.
poczet (po'tſchet) *m* ①22⁴ (liczba) Zahl *f*; (szereg) Reihe *f*; (orszak) Gefolge *n*.
poczęcie (˘tschũ'tſje) *n* ②13 Empfängnis *f*.
poczęstunek (˘tschũ'ſtu'neſ) *m* ①21^{1a} Bewirtung *f*.
pocztła (po'tſhta) *f* ③2² Poſt; (urząd) Poſtamt *n*; ~**arski** (˘ta'rſki) ⑦9 Poſt...; ~**arz** (po'tſhtatſch) *m* ①33 Poſtbote; ~**mistrz** (˘m'iſtſch) *m* ①33, ~**mistrzyni** (˘tschũ'ni) *f* ③10 Poſtmeiſter(in); ~**owiec** (˘to'w'ietſ) *m* ①37 Poſtbedienſteter; (gołąb) Briefftaube *f*; ~**owy** (˘to'wũ) ⑦1 Poſt...; ~**ówka** (˘tu'ſka) *f* ③4² Poſtkarte; ~**yljon** (˘tũ'ljon) *m* ①1¹ Poſtillion.
poczucie (˘tschũ'tſje) *n* ②13 Gefühl; Sinn *m* (für et.).
poczłować (potschũ'watſi) ⑬1, *pf.* ~**uć** (po'tſchutſi) ⑬13 fühlen, ſpüren, empfinden; (nosem) riechen; (o zwierzętach) wittern; ~**uwać się** (do *gen.*) ſich bekennen (zu *dat.*), ſich ſchuldig fühlen; ~**uwać się** do obowiązku ſich verpflichtet fühlen; et. alſ ſeine Pflicht anſehen.
poczwar|a (potschwa'ra) *f* ③2³ Scheuſal *n*, Ungeheuer *n*; ~**ka** (˘ka) *f* ③4² Puppe e-ſ Inſektes.
poczwórny (potschwu'rny) ⑦1 (-nie) vierfach; (o zaprzęgu) vierſpännig.
poczynać (˘tschũ'natſi) ⑬1, *pf.* ~**ząć** (po'tſchõtſi) ⑨20¹ anfangen, beginnen; (zajść w ciążę) ſchwanger werden.
poczynić (˘tschũ'nitſi) *pf.* ⑫1 machen; ~ **starać** Vorſorge treffen; (dafür) ſorgen.

poczyścić (potschũ'ſitſitſi) *pf.* ⑫9 reinigen, pußen.
poczytal|ność (˘ta'lnoſitſi) *f* ④1 Zurechnungsfähigkeit; ~**ny** (˘nũ) ⑦1 (-nie) zurechnungsfähig.
poczyt|ność (˘tschũ'tnoſitſi) *f* ④1 große Verbreitung (od. Beliebtheit) e-ſ Buches; ~**ny** (˘nũ) ⑦1 viel geleſen; beliebt.
poczytlywać (˘tũ'watſi) ⑬2, *pf.* ~**ać** (˘tschũ'tatſi) ⑬1 (co za *acc.*) anſehen, halten (et. für *acc.*).
pod (pot) (*acc. u. instr.*) unter (*dat. u. acc.*); (dla oznaczenia godła) zu (*dat.*), zB. sklep ~ zlotem jabłkiem zum goldenen Apfel; (obok) bei, zB. bitwa pod Lwowem bei Bemberg; ~ **wieczór** gegen Abend; (podezas) während.
pod... in 8ſſgn mit Zeitwörtern: unter; (nieco) ein wenig.
podac *f.* podawać.
podal|nie (poda'nie) *n* ②13 Geſuch, Eingabe *f*; (opowiadanie) Sage *f*; (tradycja) Ueberlieferung *f*; ~**niowy** (˘nio'wũ) ⑦1 ſagenhaft. [dagra *n*, Wißt.]
podagra (poda'gra) *f* ③2³ Po'.'
podar|ek (poda'reſ) *m* ①21^{1a}, ~**unek** (˘ru'neſ) *m* ①21^{1a} Geſchenk *n*.
podat|ek (poda'teſ) *m* ①21^{1a} Steuer *f*, Abgabe *f*; ~**kowy** (˘to'wũ) ⑦1 Steuer...; ~**nik** (˘niſ) *m* ①14 Steuerzahler; ~**ność** (˘noſitſi) *f* ④1 Eignung; (uległość) Biegsamkeit, Nachgiebigkeit; ~**ny** (˘nũ) ⑦1 (-nie) geeignet; (uległy) nachgiebig, biegsam.
podawać (poda'watſi) ⑬3, *pf.* ~**ować** (po'watſi) ⑬2 reichen; ~ **rekę** die Hand reichen; (do stołu) ſervieren; (spowiadać) beichten; (o co) einreichen, einkommen (um *acc.*); ~ **się** ſich

 Vgl. auch die Bemerkung zu po.

neigen; ~ się za (*acc.*) sich ausgeben für (*acc.*). [*gabe...*]
podawczy (poda'ftschü) ⑦ 4 Ein-
podaż (po'daſch) *f* ④ 9 Angebot *n.*
podąziac (poda'gatſi) ⑬ 1, *pf.* ~**yc**
 (~gütſi) ⑫ 12 sich begeben; (*za instr.*) folgen ob. nachgehen (*dat.*).
pod|bicie (podbli'tſie) *n* ② 13
 Unterjochung *f*; (*u nogi*) *ſ* *ade f.*
pod|bić *f.* podbijać.
pod|biegać (podbie'gatſi) ⑬ 1, *pf.*
 ~**biec** (po'dbi'etſi) ⑩ 5 herbeieilen,
 herbeilaufen. [*⑦ 1 Polar...*]
pod|biegunowy (~bleguno'wü)
pod|bijać (~bli'jatſi) ⑬ 1, *pf.*
 ~**bić** (po'dbli'tſi) ⑫ 1 hinauf-
 ſchlagen; (~ *co czem*) füttern
 (*mit dat.*); *oenę*: steigern; *buty*:
 beſchlagen; (*zawojować*) unter-
 werfen, unterjochen; ~ się sich
 emporſchwingen. [*oberung f.*]
pod|bój (po'dbui) *m* ① 36² *Er-*
pod|bródek (podb'ru'deſ) *m* ① 21^{1b}
Sinn n. [*Unterbauch m.*]
pod|brzuzo (pob'ru'ſcho) *n* ② 16
pod|budować (~budo'watſi) ⑫ 20
 unterbauen.
pod|budzać (~bu'bfatſi) ⑬ 1,
 ~**burzać** (~gatſi) ⑬ 1, *pf.* ~**budzić**
 (~bf'itſi) ⑫ 7, ~**buntować** (~bun-
 to'watſi) ⑫ 20, ~**burzyć** (~
 Gütſi) ⑫ 12 aufwiegen, auf-
 heben, aufreizen.
pod|chmielić (~chm'ie'litſi) *pf.*
 ⑫ 3: ~ *sobie* sich einen *Rausch*
 antrinken.
pod|chmielony (~ho'nü) ⑦ 14¹
 betrunken, angeheitert.
pod|chodzić (~cho'dſitſi) ⑫ 7, *pf.*
podejść (po'dejsitſi) ⑫ 4⁸ her-
 angehen, heranrücken; *k-o*:
 hintergehen, überliſten.
pod|chorąży (~chor'gü) *m* ⑦ 22
 Unterführer. [*großziehen.*]
pod|chować (~cho'watſi) *pf.* ⑬ 1
pod|chwyliwy (pobch'wilit'i'wü)
 ⑦ 1 (-wie), ~**chwytny** (~chwü'tnü)
 ⑦ 1 verſänglich.

pod|chwytywać (~chwütü'watſi)
 ⑬ 2, *pf.* ~**chwycić** (~chwü'tſitſi)
 ⑫ 5 auffangen, aufgreifen.
pod|ciąć *f.* podcinać.
pod|ciągać (pottſi'g'gatſi) ⑬ 1, *pf.*
 ~**ciągnąć** (~ngtſi) ⑩ 2 hinauf-
 ziehen; (*pod acc.*) unterziehen,
 unter (*acc.*) ziehen.
pod|cinać (~tſi'natſi) ⑬ 1, *pf.*
 ~**ciąć** (po'tſi'gtſi) abſchneiden;
drzewo: anhauen; (*podciąć byt*
czyj) ſchäbigen, vernichten.
podczas (po'ttſchaf) (*gen.*) wäh-
 rend (*gen.*); ~ *gdy* während.
podczaszy (pottſcha'ſchü) *m* ⑦ 22
 Mundſchent.
pod|czerniać (~tſhe'rniatſi) ⑬ 1,
pf. ~**czernić** (~nitſi) ⑫ 1 ein
 wenig ſchwärzen.
pod|czesywać (~tſheſü'watſi)
 ⑬ 2, *pf.* ~**czesać** (~tſhe'fatſi)
 ⑫ 10 hinauflämmen.
pod|dać *f.* poddawać.
pod|dany (~da'nü) ⑦ 1 untertan,
 untergeben; *subst.* Untertan(e)
m, f; ~**daństwo** (~da'niſtwo) *n*
 ② 1 Staatszugehörigkeit *f.*
poddasze (pobda'ſcho) *n* ② 16
 Daſchgeſchoß, *Maufarſe f.*
pod|dawać (~da'watſi) ⑬ 3, *pf.* ~
 ~**dać** (po'dbatſi) ~ergeben; *mysl*:
 eingeben; ~ się sich ergeben, sich
 unterwerfen; ~ się (*woli czyjej*)
 sich fügen; ~ się (*egzaminowi etc.*)
 sich unterziehen (*gen.*).
pod|dmuchać (~dmu'chatſi) *pf.*
 ⑬ 1 (*von unten*) anblafen.
pod|dział (po'dbſial) *m* ① 3 Unter-
 abteilung *f.*
pode... (po'de) in *3ffn* = *pod...*
pode|grzać *f.* podgrzewać.
podejmować (podejmo'watſi)
 ⑫ 20, *pf.* **pod|jąć** (po'djotſi)
 ⑩ 18¹ (*podnosić*) aufheben; (*brać*
na siebie) auf sich nehmen, über-
 nehmen; *k-o*: bewirten, gaſtlich
 aufnehmen; ~ się (*gen.*) auf sich
 nehmen ob. übernehmen (*acc.*).

- podejrzany** (podejGa'nü) ⑦1 (-nie) verdächtig; ~enie (~Ge'nle) n ②13 Verdacht m, Argwohn m; mieć ~enie na (acc.), ~ywać (~Gü'watſi) ③1 (acc.) Verdacht hegen (gegen acc.), verdächtigen (acc.); ~llwość (~li'woſi'tſi) f ④1 Argwohn m, Mißtrauen n; ~llwy (~wü) ⑦1 (-wie) argwöhnisch, mißtrauisch.
- podejść** f. podchodzić.
- podejrzeć** f. podpierać.
- podeptać** (~be'ptatſi) pf. ⑩11 mit Füßen treten; (rozdeptać) zertreten.
- podejrznać** f. podrzynać.
- podeschnąć** f. podsychać.
- podeszlew** (pode'schew) f ④8¹, a. ~wa (~be'schwa) f ③1 Sohle; dawać ~wy do bucików die Schuhe befohlen; ~wlany (~wia'nü) ⑦1 Sohlen...
- podgardle** (podga'rdle) n ②15 Vorderhals m; (w wolu) Wamme f; (pieczeń) Rehlbraten m.
- podgarniać** (~niatſi) ③1, pf. ~garnąć (~ga'rngtſi) ⑩2 hinauffchieben; (podsuwac) unter (acc.) schieben.
- podginać** (podgi'natſi) ③1, pf. ~gnać (po'dgi'gtſi) ⑨21¹ zurüdbiegen; suknię etc.: aufschürzen.
- podglądać** (~gli'g'batſi) ③1, pf. ~glądnać (~ngtſi) ⑩2 (heimlich) beobachten. [faut.]
- podglnię** (~gnli'kü) ⑦6 ange-
- podgolić** (~go'litſi) pf. ⑩3 abrasieren.
- podgórski** (~gu'rſki) ⑦9 am Fuße e-S Gebirges gelegen, subalpin; ~górze (~gu'ge) n ②16 Fuß m e-S Gebirges; (okolica ~górska) subalpine Landschaft f.
- podgryzać** (~grü'fatſi) ③1, pf. ~gryźć (po'dgrü'ſi'tſi) ⑨4 benagen.
- podgrzewać** (podgGe'watſi) ③1, pf. **podgrzać** (~be'g'atſi) ③17 (ein wenig) erwärmen.
- podjadać** (~ja'batſi) ③1, pf. ~jeść (po'bjeſi'tſi) ④3: ~sobie sich satt essen.
- podjazd** (po'bjaſt) m ①16 Streifzug; ~owy (~do'wü) ⑦1: wojna f ~owa Kleinkrieg m.
- podjać** f. podejmować.
- podjeść** f. podjadać.
- podjeżdżać** (pobje'Gb'atſi) ③1, pf. ~jechać (~je'ſatſi) ③5 heranfahren; (konno) heraufreiten.
- podjęcie** (~j'etſie) n ②13 Aufnahme f.
- podjudzać** (~ju'b'atſi) ③1, pf. ~judzić (~dſi'tſi) ⑩7 aufreizen, aufheizen. [auffüttern.]
- podkarmić** (~ka'rm'i'tſi) pf. ⑩2
- podkasywać** (~kaſü'watſi) ③2, pf. ~kasać (~ka'ſatſi) ⑩10 aufschürzen.
- podklejać** (~kle'jatſi) ③1, pf. ~klejść (~kle'itſi) ⑩4 unterkleben.
- podkład** (po'tklad) m ①6 Unterlage f; (próg) Schwelle f.
- podkładać** (po'tkla'batſi) ③1, pf. ~łożyć (~lo'Gütſi) ⑩12 unterlegen; (podsuwac) unterschieben; ogień: (an)legen.
- podkładka** (~kla'tka) f ③4² Unterlage.
- podkochiwać** (~koſhi'watſi) ③5 ~się w kim in j-n verliebt sein.
- podkolanek** (~kolan'ek) m ①21^b, ~kolanie (~kalanie) n ②15 Kniekehle f.
- podkomendny** (~kome'nbnü) ⑦1 untergeben. [Subkomitee n.]
- podkomitet** (~komii'tet) m ①10¹
- podkomorne** (~komo'rne) n ⑦21 Auftermiete f.
- podkomorzy** (~komo'gü) m ⑦22 Unterkämmerer.
- podkoniuszy** (~koniu'szü) m ⑦18 Unterstaßmeister. [Stollen.]
- podkop** (po'tkop) m ①3 Mine f.

☛ Bgl. auch die Bemerkung zu po.

pod|kopywać (potkopu'watſi) ⑬2, *pf.* ~**kopać** (ˌkɔ'patſi) ⑪4

untergraben, unterminieren; ~ sie ſich durch Minieren nähern; (oslabiac) ſchwächen. [Eiſen n.]

pod|kowa (ˌkɔ'wa) *f* ⑨2 **kuſz**

pod|kować (ˌkɔ'watſi) *ob.* ~**ku-**

wać (ˌku'~) ⑬1, *pf.* ~**kuć** (po'tkutſi) ⑩3 beſchlagen.

pod|kradać (ˌkra'datſi) *się* ⑬1,

pf. ~**kraść** (po'tkraſtſi) *się* ⑩3 ſich (heimlich) heranzwischen.

pod|krążony (ˌkrɔ'ʒɔ'nɔ) ⑦14¹:

mieć oczy -ne Ringe unter den Augen haben.

pod|kreślać (ˌkre'ſi'atſi) ⑬1,

pf. ~**kreślić** (ˌkriſi) ⑫3 unterſtreichen.

pod|kręcać (ˌkrɛ'tſatſi) ⑬1, *pf.*

~**kręcić** (ˌkɛtſi) ⑩5 hinaufdrehen.

pod|kuć *f.* podkować.

pod|kupić (ˌku'piti) *pf.* ⑩2 be-

ſtehen.

pod|kuwać *f.* podkować.

pod|lać *f.* podlewać.

pod|latywać (podlatu'watſi) ⑬2,

pf. ~**lecieć** (ˌle'tſietſi) ⑫16 aufſiegen, in die Höhe fliegen.

podlegać (ˌle'gatſi) ⑬1 unter-

liegen; ~ k-u unter j-s Gewalt ſtehen, j-m untergeben ſein.

podleg|łość (ˌlɔſtſi) *f* ④1 Ab-

hängigkeit; ~**ły** (ˌlɔ) ⑦6 untergeben, abhängig.

pod|lepiać (ˌle'piatſi) ⑬1, *pf.*

~**lepić** (ˌpiti) ⑩2 unterkleben.

pod|leśniczy (ˌleſini'tſɔ) *m*

⑦4 Unterförſter.

pod|lewać (ˌle'watſi) ⑬1, *pf.*

~**lać** (po'dwatſi) ⑪17 begießen.

podlewaczka (ˌwa'tſɔka) *f* ③4²

Gießkanne.

pod|leżć *f.* podłazić.

pod|lić (po'dli'tſi), *pf.* s. ⑩3 her-

abwürdigend; ~ sie ſich erniedrigen; (hańbić się) ſich ſchänden.

pod|lizywać (ˌliſi'watſi) ⑬2:

~ sie k-u ſich bei j-m einzuſchmeicheln ſuchen.

pod|lot(ek) (po'dlot, podlot'ek)

m ①2(21) Baſſiſch, junges, heranwachsendes Mädchen n.

pod|łazić (ˌla'zi'tſi) ⑫10, *pf.*

~**leżć** (po'dleſtſi) ⑨5 (pod acc.) kriechen (unter acc.); (zblizać się) herankriechen (an acc.).

pod|łoga (ˌlɔ'ga) *f* ③4 Fußboden

m.

pod|łość (po'dloſtſi) *f* ④1, ~**ota**

(ˌlɔ'ta) *f* ③2² Niedertracht, Gemeinheit.

[lage *f.*]

pod|łoże (ˌlɔ'ʒɛ) *n* ②14 Grund-

pod|łożyc *f.* podkładać.

pod|ług (po'dlɔg) (*gen.*) nach (*dat.*);

gemäß (*dat.*, dem s. nachgeſetzt).

pod|ługowaty (ługowa'tu) ⑦7

(-to), ~**łużny** (ˌlu'ɟnɔ) ⑦1(-nie) länglich. [trächtig, gemein.]

pod|ły (po'dli) ⑦6(-dle) nieder-

pod|majstry (ˌma'jſtɕi) *m*

⑦22 Untermeiſter, Werkführer.

pod|makac (ˌma'fatſi) ⑬1, *pf.*

~**moknąć** (ˌmo'knɔtſi) ⑩4 naß werden.

pod|malowywać (ˌmalowu'

watſi) ⑬4, *pf.* ~**malować** (ˌmo'watſi) ⑪20 untermalen.

pod|mawiać (ˌma'wiatſi) ⑬1,

pf. ~**mówić** (ˌmu'wi'tſi) ⑩2 bereben, aufheßen.

pod|miejski (ˌmie'jſki) ⑦9 in

der Nähe der Stadt gelegen *ob.* wohnend.

pod|minować (ˌmini'watſi) *pf.*

⑩20 unterminieren.

pod|miot (po'dmiot) *m* ①10¹ ⑤ub-

je't n; ~**owość** (ˌto'woſtſi) *f*

④1 Subjektivität; ~**owy** (ˌwɔ) ⑦1 (-wo) ſubjektiv.

pod|moknąć *f.* podmakac.

pod|morski (ˌmo'rſki) ⑦9 unter-

ſeeiſch.

pod|mowa (ˌmo'wa) *f* ③1 (heim-

liches) Überreden n, Aufheßen n; za-wą (*gen.*) auf Unſtiften (*gen.*).

 Vgl. auch die Bemerkung zu po.

pod|mówić f. podmawiać.

podmucha (po'bmuch) m ①12
Hauch, Wehen n.

pod|mulać (mu'latŝi) ⑩1, pf.
~mulić (litŝi) ⑩3 Schlamm
ansetzen, anschlennen.

pod|murowywać (murowu'
watŝi) ⑩4, pf. ~murować (mu-
ro'watŝi) ⑩20 untermauern.

pod|mywać (mu'watŝi) ⑩1, pf.
~myć (po'dmütŝi) ⑩2 unter-
waschen, unterspülen.

pod|najem (na'jem) m ①3 After-
mietete f; ~najemca (je'mtŝa) m
③11 Aftermieter.

pod|najmywać (najmu'watŝi)
⑩2, pf. ~nająć (na'jotŝi) ⑩18¹
in Aftermiete nehmen.

podniebienie (nie'bie'nie) n
②13 Gaumen m.

pod|niecać (nie'tŝatŝi) ⑩1, pf.
~niecić (tŝitŝi) ⑩5 ansachen;
k-o: antreiben.

podniecenie (tŝe'nie) n ②13
Aufgereiztheit f; ~ta (nie'ta) f
③2² Reiz m. [erhaben.]

pod|nosić (no'ŝitŝi) ⑩8, pf.
~nieść (po'dnieŝitŝi) ⑩2 (auf-,
empor-, er-)heben; cenę: erhöhen;
kolnierz: aufstellen; k-o: auf-
richten; myśl: äußern; ~ się sich
erheben; (o cenie) steigen.

podnóże (nu'ge) n ②16 Fuß
m e-s Berges; ~k (k) m ①21^{1b}
(Fuß-)Schemel.

podobać (podo'batŝi), pf. s. ~ ⑩1:
~ sobie w (loc.) Gefallen finden
an (dat.); ~ się gefallen.

podobieństwo (bie'niŝtwo) n
②1 Ähnlichkeit f; (obraz) Eben-
bild; nie ~ eŝ ist unmöglich.

podobizna (bi'ŝna) f ③1 Faŝ-
fi'mile n.

podobno (do'bno) angeblich;
~ny (nu) ⑦1 (-nie) ähnlich.

podobierać (dobie'ratŝi) pf. ⑩1
dazunehmen; (wybrać) wählen.

podobować (podobu'watŝi) pf. ⑩1
hervorlangen, herausnehmen.

pod|ochocić (ochotŝitŝi) pf.
⑩5: ~ sobie sich anheuern.

pododawać (doba'watŝi) pf. ⑩3
hinzufügen; & abdiereu.

pod|oficer (oŝi'tŝer) m ①7¹
Unteroffizier; ~ski (tŝe'rŝi)
⑦9 Unteroffiziers...

podój (po'buj) m ①36² Melken n.

podolewać (dole'watŝi) pf. ⑩1
allmählich hinzuschütten.

podoliczać (litŝatŝi) pf. ⑩1
dazuzählen.

podotać (do'latŝi) pf. ⑩1 (dat.)
gewachsen sein (dat.); (móc)
können. [Echoss.]

podotek (do'teł) m ①21^{1b}

podorabiać (dora'batŝi) pf. ⑩1
hinzumachen. [heranwachsen.]

podorastać (dora'ŝtatŝi) pf. ⑩1

podostat[ek] (doŝta'teł) m
①21^{1a} Überfluß, Fülle f; ~
klem (Dem) im Überfluß.

podostawać (doŝta'watŝi) pf.
⑩3 erhalten.

podówczas (podu'tŝaŝ) da-
mals, zu jener Zeit.

pod|padać (potpa'batŝi) ⑩1, pf.
~paść (po'tpaŝitŝi) ⑩9 unter-
liegen.

pod|palacz(ka) (pa'latŝ, pa-
lia'tŝka) m ①33 (f ③4²)
Brandstifter(in).

pod|palać (latŝi) ⑩1, pf. ~palić
(litŝi) ⑩3 anzünden; (roznie-
cać ogień) Feuer machen; (ni-
szczyć ogień) brandschlagen.

pod|palenie (ie'nie) n ②13
Brandstiftung f.

podpał (po'tpał) m ①3, ~ka (pa-
pa'ka) f ③4² Bündel m.

pod|pasywać (paŝu'watŝi) ⑩2,
pf. ~pasac (pa'ŝatŝi) ⑩10 um-
gürten; (podciągać) auffchürzen.

podpasze (pa'ŝe) n ②16 Achŝel-
höhe f.

pod|paść f. podpadać.

pod|patrywać (potpatrū'watʃi)

⑬4, *pf.* ~patryc (ˌpa'tʃytʃi)

⑫12 (heimlich) beobachten; abgucken (co u *gen.* i-m et.).

pod|pięc *f.* podpinac.

pod|pić (po'tpiitʃi) *pf.* ⑪1 ~sobie sich ein Häuschchen antrinken.

pod|pirać (ˌpie'ratʃi) ⑬1, *pf.*

pod|przeć (pode'pʃetʃi) ⑨25 (unter)stützen; ~ się (na *loc.*) sich stützen (auf *acc.*).

pod|pinać (ˌpi'i'natʃi) ⑬1, *pf.*

~piąc (po'tpiitʃi) ⑨21¹ (przy-pinać) anfnäpfen, anschnallen; (podciagać) anziehen. [Schrift *f.*]

pod|pls (po'tpliʃ) *m* ①3 Unter-}

pod|plisywać (ˌpi'iʃu'watʃi) ⑬2,

pf. ~plsać (ˌpi'iʃatʃi) ⑪10 unter-schreiben, (unter)zeichnen.

pod|ptywać (ˌplu'watʃi) ⑩1, *pf.*

~ptynac (ˌngtʃi) heranschwimmen; (~ okretom etc.) heran-fahren, heranschwimmen.

podpora (potpo'ra) *f* ③2³ Stütze.

pod|porucznik (ˌporu'tʃnʃik) *m*

①14 (Unter-)Leutnant.

pod|porządkowywać (ˌpoqɔtko-

wū'watʃi) ⑬4, *pf.* ~porząd-

kować (ˌto'watʃi) ⑩20 unter-ordnen, unterstellen.

pod|powlądać (ˌpowia'datʃi) ⑬1,

pf. ~powledzić (ˌwie'bfietʃi)

④4 einsagen; (~ szepcem) ein-flüstern.

pod|prowadzać (ˌprowa'dʃatʃi)

⑬1, *pf.* ~prowadzić (ˌdʃitʃi)

⑫7 heransühren; (towarzyszyć nieco) ein Stück begleiten.

pod|pruwać (ˌpru'watʃi) ⑬1, *pf.*

~pruć (po'tprutʃi) ⑩3 auf-trennen. [⑩3 anschwollen.]

pod|puchnąć (ˌpu'ʃngtʃi) *pf.*

pod|pułkownik (ˌpułk'wnʃik) *m*

①14 Oberstleutnant.

pod|rablać (podra'bʃatʃi) ⑬1, *pf.*

~robić (ˌro'bʃitʃi) ⑫4¹ nach-machen, fälschen; pończochy: an-stricken.

pod|ramię (podra'miɛ) *n* ②17

Unterarm *m.* [zertragen.]

podrapać (ˌdra'patʃi) *pf.* ⑩4

pod|rastać (ˌra'ʃtatʃi) ⑬1, *pf.*

~rosnąć (ˌro'ʃnɔtʃi) ⑩10 her-anwachsen.

pod|ratować (ˌrato'watʃi) *pf.*

⑩20 (k-o) aus der Not helfen (*dat.*).

podrażnić (ˌdra'ʒnʃitʃi) *pf.* ⑫1¹

reizen; ~nlenie (ˌnie'nie) *n* ②13 Gereiztheit *f.*

pod|ręcznik (ˌrɛ'ʃnʃik) *m* ①13²

Handbuch *n.*, Vehrbuch *n.*; ~ręczny (ˌnu) ⑦1 Hand...

pod|robic *f.* podrabiać.

pod|rosnąć *f.* podrastać.

pod|rostek (ˌro'ʃteʃ) *m* ①21

halbwüchsiger Zunge.

podróbki (ˌdru'pʃi) *f/pl.* ③4²

Beuschel *n.*, Geschlinge *n.*

pod|równikowy (ˌruwnʃik'o'wū)

⑦1 Äquatoria'l...; tropisch.

podróż (po'druʃ) *f* ④9 Reise;

~na (ˌdru'ʒna) *f* ⑦1 Reisebe-;

~nik (ˌniʃ) *m* ①14, ~ny (ˌnu)

m ⑦18 Reisender; ~ny Reise...

podróżować (ˌgo'watʃi) ⑩20

(herum)reisen.

podruzgotać (ˌdruʃgo'tatʃi) *pf.*

⑩9 zer-schmettern, zer-schlagen.

podrwić (po'drwiitʃi) *pf.* ⑩2²:

~sobie z (*gen.*) sich lustig machen über (*acc.*), verspotten (*acc.*).

pod|ryć (po'drūtʃi) *pf.* ⑩2 unter-

wühlen.

podryg (ˌrüg) *m* ①13: ostatnie

~i die letzten Budungen.

podzierać (ˌdʃie'ratʃi) ⑬1, *pf.*

podrzeć (po'dʃetʃi) ⑨25 zer-

reißen; (~ na kawalki) in Stücke

reißen; ~ się (sich) zerreißen.

pod|rzędny (ˌʒɛ'bnū) ⑦1 (-nie)

untergeordnet; (małoznaczny)

unbedeutend, geringfügig.

pod|rzucać (ˌʒu'tʃatʃi) ⑩2, *pf.*

~rzucić (ˌʃitʃi) ⑫5 hinwer-

fen; (~ w górę) in die Höhe wer-

- fen, aufwerfen; (podkładać) unterlegen; dziecko: unterschieben.
- pod/rzutek** (podʒu'teł) *m* ①21 Findelkind *n*, Findling; dom *m* ~rzutków Findelhaus *n*.
- pod/rzynać** (pɔdʒu'natɕi) ⑬1, *pf.* **podę/rznąć** (pɔdɛ'ʒnɔtɕi) ⑩2 (von unten) beschneiden; ~gardło die Kehle abschneiden.
- pod/sadzać** (pɔtɕa'dɕatɕi) ⑬1, *pf.* **~sadzić** (ɔdɕitɕi) ⑩7 (unter)legen; (podnosić) (empor)heben; jagnię: zum Saugen ansetzen.
- pod/sądny** (pɔd'su'dnɨ) ⑦1 dem Gerichte vorliegend; *subst.* Angeklagter *m*.
- pod/sinleć** (pɔsi'nleć) *pf.* ⑩18 blau unterlaufen.
- pod/skakiwać** (pɔɕka'kiwatɕi) ⑬3, *pf.* **~skoczyć** (ɕkɔ'tɕutɕi) ⑩12 aufspringen, (auf)hüpfen; (o cenie etc.) steigen.
- pod/skarbi** (pɔɕka'rbi) *m* ⑦23 Schatzmeister.
- pod/skok** (pɔ'tɕkɔł) *m* ①13 (Auf-)Sprung; (rozpęd) Anlauf.
- pod/skórny** (pɔɕku'rny) ⑦1 unter der Haut befindlich; Unterhaut... [berupfen.]
- pod/skubać** (pɔɕku'batɕi) *pf.* ⑩4
- pod/słuchliwać** (pɔɕluch'i'watɕi) ⑬1, *pf.* **~słuchać** (ɕlu'chatɕi) ⑬1 horchen, lauschen; k-o, co: belauschen.
- pod/stać** (pɔ'tɕtatɕi) *się pf.* ⑩14 sich setzen; gerinnen. [ältlich.]
- pod/starzały** (pɔstaʒa'łu) ⑦6
- pod/stawa** (pɔsta'wa) *f* ③1 & Grundlinie, Basis; (postument) Gestell *n*, Fuß *m*; (zasada) Grundlage.
- pod/stawiać** (pɔsta'watɕi) ⑬1, *pf.* **~stawić** (ɔstavitɕi) ⑩2 (acc.) stellen; (co za co) (ein-)setzen (et. für acc.).
- pod/stawka** (pɔsta'fka) *f* ③4² Untertasse; **~stawowy** (pɔstawo'wɨ) ⑦1 Grund...
- podstęp** (pɔ'tɕtɕ^{mp}) *m* ①3 List *f*; **~ny** (ɕtɕ^{mp}'ny) ⑦1 hinterlistig.
- pod/stępować** (pɔtɕtɕ^{mp}'pɔ'watɕi) ⑩20, *pf.* **~stąpić** (ɕtɕ^{mp}'pitɕi) ⑩2 herantreten.
- podstoli** (pɔsto'li) *m* ⑦23 Truchseß. [⑩15¹ stuzen.]
- pod/strzydz** (pɔ'tɕtɕitɕitɕi) *pf.*
- pod/suwać** (pɔsu'watɕi) ⑬1, *pf.* **~sunąć** (ɔnɔtɕi) ⑩1 (acc.) schieben; myśl: eingeben; ~się sich heraufschleichen.
- pod/sycać** (pɔsu'tɕatɕi) ⑬1, *pf.* **~syć** (ɕtɕitɕi) ⑩1 sättigen, nähren.
- pod/syobać** (pɔtɕu'ɕatɕi) ⑬1, *pf.* **~pode/schnąć** (pɔdɛ'ɕɕnɔtɕi) ⑩4³ (langsam) trocken werden.
- pod/sypywać** (pɔɕup'watɕi) ⑬2, *pf.* **~sypać** (ɕu'patɕi) ⑩4 streuen, schütten (unter acc.).
- pod/szczuwać** (pɔtɕɕtɕu'watɕi) ⑬1, *pf.* **~szczuć** (pɔ'tɕɕtɕutɕi) ⑩3 (acc.) heßen, aufheßen. [Einflüsterung *f.*]
- pod/szept** (pɔ'tɕɕept) *m* ①10
- pod/szeptywać** (ɕɕeptu'watɕi) ⑬2, *pf.* **~szepnąć** (ɕɕɔ'pɔnɔtɕi) ⑩2 ob. **~szeptać** (ɕatɕi) ⑩11 (ein-, zu-)flüstern.
- podszewka** (pɔɕɔ'ɕka) *f* ③4² Unterfutter *n*.
- podszyłoc** (pɔɕɕu'ɕiɔc) *n* ②13 Unterfutter; (~obuwia) Vor Schuh.
- podszływać** (pɔtɕɕu'watɕi) ⑬1, *pf.* **~yć** (pɔ'tɕutɕi) ⑩2 füttern; obuwie: vor Schuh; ~się (pod acc.) sich berufen (auf acc.), sich stecken (hinter acc.).
- pod/ścielać** (pɔtɕiɕiɔ'watɕi) ⑬1 unterlegen; (unter acc.) streuen.
- pod/ścielisko** (pɔtɕiɕi'ɕko) *n* ②8 Grund *m*, Unterlage *f*.
- pod/ściółka** (pɔtɕiɕiu'ka) *f* ③4² Streu.
- podśmietanie** (pɔɕi'miɔta'niɔ) *n* ②13 (unabgeschöpfte) saure Milch *f*.

 Vgl. auch die Bemerkung zu po.

pod|trzymywać (pottſchümü'-
watſi) ⑬2, *pf.* ~**trzymać** (ſtſchü'-
matſi) ⑬1 (unter)ſtützen; (utrzy-
mac) erhalten; ~ swoje zdanie
ſeine Anſicht aufrecht erhalten.
pod|tuczać (tu'ſtſchatſi) ⑬1, *pf.*
~**tuczyć** (ſtſchütſi) ⑬12 mäſten.
pod|ubożeć (podubo'getſi) *pf.*
⑬18 arm werden, verarmen.
pod|uczać (u'ſtſchatſi) ⑬1, *pf.*
~**uczyć** (ſtſchütſi) ⑬12: ~ k-o
j-m den erſten Unterricht er-
teilen; j-n im Unterricht vor-
wärtſbringen; ~ się czego et.
erlernen; et. beſſer kennen.
pod|udzie (u'dſje) *n* ②15 Un-
terſchenkel *m*.
podumać (du'matſi) *pf.* ⑬1 nach-
ſinnen (nad *instr.* über *acc.*).
pod|upadać (upa'datſi) ⑬1,
pf. ~**upaść** (u'paſtſi) ⑩9 her-
unterkommen, verfallen, ſin-
ken; (ubożeć) verarmen.
pod|urządnik (u'rdſ'nik) *m* ①4
Unterbeamter. [würgen.]
podusić (du'ſiſtſi) *pf.* ⑬8 er-
pod|uszczać (u'ſtſtſchatſi) ⑬1,
pf. ~**uszczyć** (u'ſtſtſchütſi) ⑬12
aufheben, reizen, verleiten.
podusz(ecz)ka (du'ſſe'tſſa)
f ③4² Riſſen *n*, Polſter *n*.
podwajać (dwa'jatſi) ⑬1, *pf.*
podwolić (dwo'litſi) ⑬4¹ ver-
doppeln.
pod|wallna (wali'na) *f* ③1
Unterlage, Grundlage.
pod|wazać (wa'gatſi) ⑬1, *pf.*
~**wazyć** (gütſi) ⑬12 (in die
ſhöhe) heben.
pod|wiałć *f.* podwiewać.
pod|wiązka (wi'g'ſſa) *f* ③4²
Strumpfband *n*; order *m* -ki
Hoſenbandorden.
pod|włązywać (wł'gſu'watſi)
⑬2, *pf.* ~**włązać** (wł'g'ſatſi)
⑬14 unterbinden, verbinden.
pod|wleczonek (wł'etſcho'rek) *m*
①21¹a Sauſe *f*.

pod|wiewać (wle'watſi) ⑬1,
pf. ~**wwiać** (po'dwlatſi) ⑬17 (von
unten) wehen.
pod|wijać (potwii'jatſi) ⑬1, *pf.*
~**winać** (wii'ngtſi) ⑩1 auf-
ſchürzen, zurüdfchlagen.
pod|władny (wła'dnu) ⑦1 unter-
geben, unterworfen. [werf *n.*]
pod|woda (wo'da) *f* ③2 Führe-
pod|wodny (wo'dnu) ⑦1 unter
dem Waſſer befindlich; ↓ łódź
f -na Unterſeeboot *n*.
podwolić *f.* podwajać.
podwoje (podwo'je) *m/pl.* ①31
Flügeltür *f*; Türflügel *m*.
podwójny (dwo'jnu) ⑦1 (-nie)
doppelt; Gram. liczba *f* -na
Zweizahl, Dual *m*.
pod|wórko (dwo'rko) *n* ②9 klei-
ner Hof *m*; ~**órze** (dwo'go)
n ②16 Hof(raum) *m*; ~**drzec**
(dwo'getſ) *m* ①34⁴ großer
Hofraum; ~**órzowy** (go'wu)
⑦1 Hof...
pod|wozić (wo'ſiſtſi) ⑬10, *pf.*
~**wieźć** (po'dwieſtſi) ⑥6 ein
Stück weit fahren.
podwyżka (wu'ſſſa) *f* ③4² Er-
höhung; (~ ceny) Steigen *n*.
podwyż|szać (ſſſatſi) ⑬1, *pf.*
~**szyc** (ſſſütſi) ⑬12 erhöhen.
podziać *f.* podziwiać.
podział (po'dſia) *m* ①3 Teilung
f; ~**ka** (dſia'ſſa) *f* ③4² Maß-
ſtab *m*; ~**owy** (do'wu) ⑦1
Teilungs... [wirken.]
podzilać (dſia'iatſi) *pf.* ⑬1
podzieć *f.* podziwiać.
podzlellać (dſie'iatſi) ⑬1, *pf.*
~**lić** (ſiſtſi) ⑬3 (się ſich)
teilen; (rozdzlellać) verteilen.
podzlellność (dſie'inoſtſi) ⑦4¹
Teilbarkeit; ~**ny** (nu) ⑦1 (-nie)
teilbar; (wydatny) auſſgiebig.
pod|ziemie (ſie'mie) *n* ②15
Untergeſchoß; (ſwiat podziemny)
Unterwelt *f*; ~**ziemny** (nu) ⑦1
unterirdiſch.

- podzlewać** (podʑi'e'watʑi) ⑬1, *pf.* **podzlać** (po'dʑiatʑi) *ob.* **podzlać** (ˌdʑi'etʑi) ⑩19 hintun; ~ się hingeraten, hinkommen.
- podziękła** (ˌdʑi'g'ła) *f* ③4, ~ **owanie** (ˌkɔwa'nie) *n* ②13 Dank *m*, Dankſagung *f*; ~ **ować** (ˌkɔ'watʑi) *pf.* ⑩20 danken.
- podzłurawić** (ˌdʑi'ura'wiitʑi) *pf.* ⑩2 durchlöchern.
- podziw** (po'dʑi'w) *m* ①3 Bewunderung *f*; (zdziwienie) Bewunderung *f*, Staunen *n*.
- podziwiać** (podʑi'wiatʑi) ⑬1 bewundern.
- podzworotnikowy** (ˌʑwɔtɲi'ko'wɔ) ⑦1 subäquatoria'l, tropiſch.
- podźwigać** (ˌdʑi'wi'gatʑi) ⑬1, *pf.* ~ **nąć** (ˌnɔtʑi) ⑩2 in die Höhe richten; ~ się ſich aufheben, ſich aufraffen; (~ się *czem*) ſich eine Muſkelzerrung zuziehen.
- podźwigać** (podʑo'gatʑi) ⑬1 aufwiegen, aufheben.
- podźwigiacz** (ˌgatʑ) *m* ①33 Aufwiegler; ~ **awczy** (ˌga'ftʑu) ⑦4 (-*czo*) aufreizend.
- poemat** (po'e'mat) *m* ①19 Gedicht *n*; (większy) Dichtung *f*; ~ **ta** (ˌta) *m* ③17 Dichter; ~ **tka** (ˌtka) *f* ③4² Dichterin; ~ **tycki** (ˌtɨ'tʑi) ⑦9 (-*ko*), ~ **tyczny** (ˌtɨ'tʑɲu) ⑦1 (-*nie*) dichterisch; poetiſch; ~ **zja** (ˌʑja) *f* ③8 Poesie; (poemat) Dichtung, dichterisches Werk *n*.
- poforsować** (pofo'ʑo'watʑi) *pf.* ⑩20 mit Nachdruck betreiben.
- pogadać** (ˌga'datʑi) *pf.* ⑬1 (*z instr.*) reden, ſich unterhalten (mit *dat.*).
- pogadanka** (ˌda'nka) *f* ③4² Unterhaltung, Plauderei.
- poganiacz** (ˌga'niatʑ) *m* ①33 Viehtreiber.
- poganiać** (ˌniatʑi) ⑬1, *pf.* **pogonić** (ˌgo'niitʑi) ⑬1 treiben; pogonić (pobiec) laufen.
- poganin** (poga'nin) *m* ①40, ~ **ka** (ˌka) *f* ③4² Heide *m*, Heidin *f*.
- pogański** (ˌga'niʑi) ⑦9 (po-*sku*) heidniſch; ~ **stwo** (ˌʑtwo) *n* ②1 Heidentum.
- pogarda** (poga'rda) *f* ③2 Verachtung; ~ **liwy** (ˌdli'wɔ) ⑦1 (-*wie*) verächtlich.
- pogardzać** (ˌdatʑi) ⑬1, *pf.* ~ **zić** (ˌdʑiitʑi) ⑩7 verachten, verſchmähen (*czem acc.*).
- pogarszać** (ˌga'rʑatʑi) ⑬1, *pf.* **pogorszyć** (ˌgo'rʑutʑi) ⑩12 (ſię *ſiã*) verſchlechtern.
- pogasić** (ˌga'ʑiitʑi) *pf.* ⑩8 auflöſchen. [löſchen.]
- pogasnąć** (ˌʑnɔtʑi) *pf.* ⑩4 er-}
- pogawędka** (ˌgawɛ'tka) *f* ③4² Geſpräch *n*, Unterhaltung.
- pogiąć** (po'giatʑi) *pf.* ⑩21¹ (ſię *ſiã*) biegen, krümmen.
- poginać** (ˌgi'niatʑi) *pf.* ⑩1 umkommen, ſterben.
- pogląd** (po'gliɔt) *m* ①6 Überblick, Anſchauung *f*; ~ **dowość** (ˌdo'woʑitʑi) *f* ④1 Anſchaulichkeit; ~ **dowy** (ˌwɔ) ⑦1 (-*wo*) anſchaulich, Anſchauungsſ...
- pogładzić** (ˌgla'dʑiitʑi) *pf.* ⑩7 glätten. [ſtreicheln.]
- pogłaskać** (ˌgla'ʑkatʑi) *pf.* ⑩12}
- pogłębiać** (ˌglɛ'm'biatʑi) ⑬1, *pf.* ~ **bić** (ˌbʑiitʑi) ⑩2 vertiefen.
- pogłębiarka** (ˌbia'rka) *f* ③4² Baggermaſchine.
- pogłoska** (ˌgɔ'ʑka) *f* ③4² Gerücht *n*. [Kopffteuer *f.*]
- pogłowne** (ˌglu'wɔe) *n* ⑦21}
- pogłuchnąć** (ˌglu'ʑnɔtʑi) *pf.* ⑩4 taub werden.
- pognać** (po'gnatʑi) *pf.* ⑬1, **pognieć** (ˌgo'niitʑi) *pf.* ⑩1 eilen, rennen. [faulen.]
- pognić** (po'gniitʑi) *pf.* ⑩1 ver-}
- pognieść** (po'gni'eʑitʑi) *pf.* ⑩7 zerdrücken.

pognewać (pognie'watſi) *pf.* ⑬1 böſe machen, erzürnen, aufbringen; ~ ſie böſe werden; ~ ſie (z *instr.*) ſich überwerfen, ſich entzweien (mit *dat.*).

pogoda (˘go'da) *f.* ③2 Wetter *n.*, Witterung; (piękna ˘) ſchönes, heiteres Wetter *n.*; (˘ umyſtu) Heiterkeit, Frohſinn *m.*

pogodnieć (˘nietſi), *pf. wy.* ⑩18 ſich ausheuern.

pogodny (˘nū) ⑦1 (-nie) ſchön, heiter (a. *fig.*). [*gnac.*]

pogonić *f.* gonić, poganiać, po-
pogoń (po'goni) *f.* ④3 Verfolgung; puścić ſie w ˘za (*instr.*) verfolgen (*acc.*).

pogorszyć *f.* pogarszać.

pogorzelec (˘go'ge'lietſi) *m.* ①37 Abgebrannter; ˘lſko (˘li'ſto) *n.* ②8 Brandſtätte *f.*

pogotowie (˘goto'wie) *n.* ②15 Bereitschaft *f.*; ~ ratunkowe Rettungsgeſellſchaft *f.*

pogranicze (˘granli'tſe) *n.* ②16 Grenze *f.*, Grenzſtrich *m.*; ˘ny (˘nū) ⑦1 an der Grenze liegend od. (o ludziach) wohnend.

pogrzeźać (˘grz'gatſi) ⑬1, *pf.* ˘yć (˘gūtſi) ⑩12 verſenken; ~ ſie ſich verſenken, verſinken.

pogrobowiec (˘grobo'wietſi) *m.* ①37 nachgeborener Sohn.

pogrom (po'grom) *m.* ①3 vollſtändige Niederlage *f.*; vollſtändige Bezwingung *f.*; (in Ruſſland) Pogrom; ˘ca (˘gro'mtſa) *m.* ③11 Beſieger, Bezwinger.

pogrożka (˘gru'ſtſka) *f.* ③4² Drohung; -ki Drohworte *n./pl.*

pogruchotać (˘grucho'tatſi) *pf.* ⑩11 zerſchmettern.

pogryźć (po'gruſtſi) *pf.* ⑨4 zerbeißen, in Stücke beißen.

pogrzeb (po'gɔp) *m.* ①3 Weißenbegängnis *n.*; ˘owy (˘o'wū) ⑦1 Begräbnis...; kartka *f.* ˘owa Totenzettel *m.*

pogrzebacz (pog'ɔe'batſch) *m.* ①30¹, ˘ka (˘ba'tſchka) *f.* ③4² Schürhaken *m.*, Dentrüde.

pogubić (˘gu'biitſi) *pf.* ⑩2 verlieren; (zniszczyc) vernichten.

pogwałcić (˘gwa'tſitſi) *pf.* ⑩5 bergewaltigen. [*⑩2 pfeifen.*]

pogwizdywać (˘gwizdū'watſi)

pohamować (˘hamo'watſi) *pf.* ⑩20 bezähmen, bändigen, zurüchhalten; ~ ſie ſich bezwingen, ſich beherrſchen.

pohańbić (˘ha'nibiitſi) *pf.* ⑩2 ſchänden, entehren.

pohybel (˘hū'beli) *m.* ①34: na ~ zum Verderben; na ˘l Percat!

polć (po'litſi) ⑩4¹ tränken; zu trinken geben (*dat.*); ~ ſie (czem) ſchwelgen (in *dat.*).

polgrać (˘li'gratſi) *pf.* ③1 (ein wenig) ſpielen.

pojaśnić (˘ja'ſiniatſi) ⑩1, *pf.* ˘nić (˘niitſi) ⑩4¹ beleuchten; ˘nieć (˘niotſi) *pf.* ⑩18 heller werden.

pojaźwiać (˘ja'wiatſi) ſie ⑩1, *pf.* ˘wić (˘wiitſi) ſie ⑩2 ſich zeigen, erſcheinen.

pojazd (po'jaſt) *m.* ①16 Wagen.

pojąć *f.* pojmować.

pojechać (poje'chatſi) ⑩5 (hin-) fahren, reiſen; (˘konno) reiten.

pojednawczy (˘jedna'ftſchū) ⑦4 (-czo) verſöhnlich; sąd *m.* ~ Schiedsgericht *n.*

pojedynczy (˘du'ntſchū) ⑦4 (-czo) einzeln; Gram. liczba *f.* -cza Einzahl; ˘ka (˘ka) *f.* ③4² Einſpanner *m.*

pojedynsek (˘du'neſ) *m.* ①21¹a

Zweikampf, Duell *n.*; ˘kować (˘o'watſi) ſie ⑩20 ſich duellieren; ein Duell haben.

pojemność (poje'mnoſtſi) *f.* ④1 Faſſungsvermögen *n.*; (obszar) Faſſungs-, Bade-raum *m.*

pojezierze (˘jeſie'ɔe) *n.* ②16 Seenplatte *f.*, Seegebiet.

pojęcie (pojɛ'tɕie) *n* ②13 (władza pojmowania) Fassungsvermögen; (rozumienie) Auffassung *f*; (~ o czym) Begriff *m*.

pojętność (ɔjɛ'tnoɕ'tɕi) *f* ④1 Fassungsvergabe, Auffassungsvermögen *n*, Gelehrigkeit; ~ny (~nū) ⑦1 (-nie) mit (großem) Fassungsvermögen ausgestattet; gelehrig.

pojmać (po'jmatɕi) *pf.* ⑬1 festnehmen; (~ do niewoli) gefangennehmen.

pojmować (pojmo'watɕi) ⑩20, *pf.* **pojąć** (po'jɔtɕi) ⑥18¹ (brać) nehmen; (~ rozumem) begreifen.

pojutrze (~ju'tɕe) übermorgen.

pokarbować (~karbo'watɕi) *pf.* ⑩20 einferben; włosy: ondulieren.

pokarm (po'farm) *m* ①3 Nahrung *f*; (~ matki) Muttermilch *f*; ~owy (~mo'wū) ⑦1 Nahrungs...; przewodm~owy Verbindungskanal, Darmtröhre *f*.

pokaszllwać (~kaɕli'watɕi) ⑬5 husten, hüsteln.

pokawałkować (~kawałko'watɕi) *pf.* ⑩20 zerstückeln.

pokaz (po'kaɕ) *m* ①3 (wissenschaftliche) Demonstration *f*; na ~ zur Ansicht, als Muster.

pokazywać (pokaɕu'watɕi) ⑩2, *pf.* **pokazać** (~ka'jatɕi) ⑩14 (w)zeigen, (w)weisen; pokazać co po sobie się et. merken lassen; pokaz(yw)ać się sich zeigen, zum Vorschein kommen; (okazać się) sich erweisen.

pokażny (~ka'ɕnū) ⑦1 (-nie) ansehnlich.

pokątny (~kɔ'tnū) ⑦1 (-nie) heimlich, verstoßen; pisarz *m* ~ Winkelschreiber.

poklereszować (~klɛrɛɕo'watɕi) *pf.* ⑩20 (mit dem Säbel) zerhauen. [niederfrühen.]

poklęknąć (~klɛ'ɕnɔtɕi) *pf.* ⑩4

pokład (po'flat) *m* ①6 Schicht *f*, Lage *f*; ↓ Schiffsverdeck *n*.

pokładać (~kla'datɕi) ⑬1, *pf.* **pokłaść** (po'klaɕitɕi) ⑥8 (łiżn., nieder-)legen; (wykładać) auslegen; ~ w kim nadzieję seine Hoffnung auf j-n setzen.

pokłon (po'flon) *m* ①3 Aniefall, Verbeugung *f*; (czesć) Verehrung *f*.

pokłonić (~kło'nitɕi) się *pf.* ⑩1 sich verbeugen; ~ się k-u j-n grüßen.

pokłosie (~kło'ɕie) *n* ②15 Ährenlese *f*. [Liebgewinnen.]

pokochać (~ko'chatɕi) *pf.* ⑬1

pokołik (~ko'lit) *m* ①13² Zimmerchen *n*; ~Jowa (~jo'wa) *f* ⑦22, ~Jówka (~ju'fka) *f* ③4² Stubenmädchen *n*, Kammerjungfer; ~Jowy (~jo'wū) ⑦1 Zimmer..., Stuben...; (przynoszący pokój po wojnie) Friedens...

pokolenie (~kolo'nie) *n* ②13 Geschlecht; (szczep) Stamm *m*; (ludzie równocześnie żyjący) Generation *f*. [anpochen.]

pokołatać (~kolo'tatɕi) *pf.* ⑩11

pokoniywać (~konu'watɕi) ⑬4, *pf.* ~ać (~ko'natɕi) ⑬1 bezwingen, besiegen; trudności etc.: überwältigen. [⑩12 beendigen.]

pokończyć (~kono'ɕitɕitɕi) *pf.*

pokora (po'ɔ'ra) *f* ③2³ Demut.

pokornieć (~nio'tɕi), *pf.* s~ ⑩18 demütig werden. [tig.]

pokorny (~nū) ⑦1 (-nie) demütig

pokos (po'koɕ) *m* ①3 Maß *f*;

~em (leżąc) hingestreckt.

pokost (po'koɕt) *m* ①10¹ Firnis, Lack; ~ować (~to'watɕi), *pf.*

wy~ ⑩20 anstreichen, lackieren.

pokotem (po'ɔ'tem) der Reihe nach.

pokój (po'fuj) *m* ①36² Zimmer

n; (izba) Studie *f*; (w państwie) Friede; (spokój) Ruhe *f*.

pokpi|wać (po'pji'watʃi) ⑬1, pf. ~ć (po'pji'watʃi) ⑫2² sich lustig machen; ~ co et. verderben. [m.]
pokraka (ˈkra'fa) f ⑧4¹ Krüppel
pokrapiać (ˈkra'piaʃi) ⑬1, pf. **pokropić** (ˈkro'piʃi) ⑫2 besprengen.
pokrewieństwo (ˈkrowje'niʃtwo) n ②1 Verwandtschaft f.
pokręcić (ˈkrɔ'ʧiʃi) pf. ⑫5 drehen; ~ się sich verwickeln.
pokropić s. pokrapiać.
pokrowiec (ˈkro'wiɛʃ) m ①34¹ Überzug, Decke f. [kurz.]
pokrótce (ˈkru'tʃɛ) in Kürze, }
pokrycie (po'krʲi'ʧɛ) n ②13 Überzug m, Decke f; (~ domu) Bedachung f; (~ kasowe) Bedeckung f; (zatajenie) Verbergung f.
pokry|wać (ˈkru'watʃi) ⑬1, pf. ~ć (po'krʲi'ʧi) ⑫2 bedecken; futro etc.: überziehen; szkoda, strata: gutmachen; (ukrywać) verheimlichen, bemänteln; ~ się sich bedecken; (skryć się) sich verstecken.
pokrywa (ˈwa) f ③1 Deckel m.
pokry|jomu (ˈkrʲi'o'mu) heimlich, verstoßen. [⑬5 sich räuspern.]
pokrząkiwać (ˈkʃɔ'ʦi'watʃi) }
pokrze|piać (ˈʧɛ'piaʃi) ⑬1, pf. ~pić (ˈpiʃi) ⑫2 erquiden, erfrischen, laben.
pokrzykiwać (ˈkʃɔ'ʦi'watʃi) ⑬3 schreien, rufen.
pokrzywa (ˈkʃɔ'wa) f ③1 Brennessel.
pokrzywiac (ˈkʃɔ'wi'watʃi) się ⑬1 nachmachen (dat.), Gesichter schneiden.
pokup (po'kup) m ①3 Nachfrage f, Absatz einer Ware.
pokupić (ˈku'piʃi) pf. ⑫2, **pokupować** (ˈkupo'watʃi) pf. ⑫20 (an-, zusammen-)kaufen.
pokupny (ˈku'pni) ⑦1 gesucht.
pokusa (ˈku'ʃa) f ③1 Versuchung, Lockung.

pokusić (po'ʧiʃi) pf. ⑫8 in Versuchung führen; ~ się (o acc.) streben (nach dat.), sich bewerben (um acc.).
pokuszenie (ˈʧɛ'nie) n ②13 Versuchung f.
pokut|a (ˈku'ta) f ③2² Buße; ~nica (ˈni'tʃa) f ③9 Büsserin; ~nicy (ˈni'tʃɨ) ⑦4 büßend, Buß...
pokutować (ˈto'watʃi), pf. od~ ⑫20 (za acc.) büßen (für acc.), abbüßen (acc.); fig. sprawa pokutuje od kilku lat die Angelegenheit wartet seit einigen Jahren auf ihre Erledigung.
pokwaszony (ˈkwaszo'nɨ) ⑦14¹ sauer; fig. übelgelaunt.
pokwitowanie (ˈkwitowa'nie) n ②13 Quittung f.
po|ać s. polewać.
Polak (po'laʃ) m ①14 Pole.
polakozer|ca (ˈpakoʒe'ʦa) m ③11 Polen-feind, -hasser; ~czy (ˈʧɨ) ⑦4 polenfeindlich; ~stwo (ˈstwo) n ②1 Polenhaß m.
polan(k)a (po'la'n[ʃ]ka) f ③1 (③4²) Waldwiese, Halde.
polano (ˈno) n ②1 Holzschicht.
polatać (ˈla'taʃi) pf. ⑬1 ein wenig herumfliegen.
pole (po'le) n ②14 Feld; (sposobność) Gelegenheit f; (zakres działania) Wirkungskreis m.
polec (po'leʃ) pf. ⑩13 (auf dem Schlachtfelde) fallen.
pole|cać (po'le'ʧaʃi) ⑬1, pf. ~cić (ˈʧiʃi) ⑫5 empfehlen; (przykazywać) den Auftrag geben.
pole|cający (po'le'ʧajɔ'ʧɨ) ⑦2: pismo n-ce Empfehlungsschreiben; ~cenie (ˈʧɛ'nie) n ②13 Empfehlung f; (nakaz) Auftrag m, Befehl m; ~cony (ˈʧɔ'nɨ) ⑦14¹ eingeschrieben.
polecieć (po'le'ʧiɛʃi) pf. ⑫16 (hin-, weg-)fliegen; (pobiec) hinlaufen.

polegać (po'le'gatʃi) ⑬1 (na *loc.*) sich stützen (auf *acc.*); (opierać się, zasadzać się na *czem*) beruhen (auf *dat.*), abhängen (von *dat.*); ~ na kim j-m vertrauen, sich auf j-n verlassen.

polepszac (po'pʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~yć (s'chütʃi) ⑫12 (się) sich (ver)bessern. [polieren.]

polerować (po'lero'watʃi) ⑫20

polew|a (po'le'wa) *f* ③1 Glasur, Email *n*; ~aczka (wa'tʃka) *f* ③4² Gießkanne.

polewać (po'le'watʃi) ⑬1, *pf.* **połać** (po'ła'tʃi) ⑫17 begießen; garnki etc.: mit Glasur übergießen.

polewany (wa'nü) ⑦1 glasiert.

polewka (le'fka) *f* ③4² Suppe.

poleźć (po'le'ʒi'tʃi) *pf.* ⑨5 hin-kriechen; *fig.* hingehen.

połędwica (po'ędwi'tʃa) *f* ③9 Venden-, Braten-gerichte *m*.

polica (li'tʃa) *f* ③9 Polizei.

poli|cja (poli'tʃja) *f* ③8 Polizei; ~cjant (tʃjant) *m* ①9 Polizeisoldat, Polizist, Wachmann; ~cyjny (li'tʃü'jny) ⑦1 (-nie) polizeilich; Polizei...

policzek (li'tʃo'ek) *m* ①21^b Waage *f*, Waage *f*; (uderzenie) Ohrfeige *f*. [⑫20 ohrfeigen.]

policzkowy (li'tʃo'ek) *pf.* wy~

policzkowy (wü) ⑦1 Baden...

policzyc (li'tʃi'tʃi) *pf.* ⑫12 (zusammen)zählen; ~ się (z kim) abrechnen (mit *dat.*).

pollowanie (li'towa'nie) *n* ②13 Mitleid, Erbarmen.

polityk (li'tül) *m* ①14 Poli-tiker, Staatsmann; *fig.* piffiger Mensch. [wenig lesen.]

polizac (li'tatʃi) *pf.* ⑫17 (ein)

Polka (po'łka) *f* ③4² Polin.

polny (po'lnü) ⑦1 Feld...

polonez (po'lo'neʒ) *m* ①2¹ Polo-näse *f*. [Skolonie.]

polonja (po'nja) *f* ③8 polnische

polor (po'lor) *m* ①8 Schliß, feine Umgangformen *f/pl.*

polot (po'lot) *m* ①10¹ Flug; (wyobraźnia) Schwung.

polować (po'ło'watʃi) ⑫20 ja-gen (na *acc.* auf *acc.*); (być na polowaniu) auf der Jagd sein.

polowanie (wa'nie) *n* ②13 Jagd *f*.

polowy (po'wü) ⑦1 Feld...

Polska (po'łʃka) *f* ③4¹ Polen *n*; **Zskl** (ʒʃli) ⑦9 (po Zsku) polnisch; **Zskość** (ʒʃko'ʃti) *f* ④1 Polentum *n*; **Zszyć** (ʒʃi'tʃi'tʃi) *f* ⑫12 polonisieren.

polubić (po'lu'bi'tʃi) *pf.* ⑫2 lieb-gewinnen.

polubowny (bo'wnü) ⑦1 (-nie) schiedsrichterlich, Schieds...

poła (po'ła) *f* ③1 Schoß *m* am Kleide.

połać (po'latʃi) *f* ④1 Häuser-reihe; ~ kraju Landstrich *m*; ~ słoniny Spedseite.

połapać (ła'patʃi) *pf.* ⑫4 (auf-)fangen; ~ się sich zurechtfinden; auf et. kommen.

połatać (ła'tatʃi) *pf.* ⑬1 (zu-)sammenfliegen.

połączenie (po'ło'cze'nie) *n* ②13 Verbindung *f*; [Anschluß m.]

połknąć *f.* polykać.

połogowy (logo'wü) ⑦1 Wochenbett...

połowa (po'łwa) *f* ③2, ~ówka (lu'fka) *f* ③4² Hälfte; ~owica (łowi'tʃa) *f* ③9 Ehehälfte; ~owiczny (łowi'tʃi'ny) ⑦1 (-nie) zur Hälfte, halb.

położenie (po'ło'ʒe'nie) *n* ②13 Lage *f*; ~ony (go'nü) ⑦14¹ gelegen; (znajdujący się) befindlich.

położyć (po'ło'ʒi'tʃi) *pf.* ⑫12 (hin)legen; ~ nacisk (na *acc.*) betonen (*acc.*), Nachdruck legen (auf *acc.*); ~ kres (*dat.*) ein Ende machen (*dat.*); ~ trupem töten.

 Vgl. auch die Bemerkung zu po.

położna (poło'Gna) *f* ⑦1 Heb-
amme; **~nica** (˘ni'i'tſa) *f* ③9
Wöchnerin; **~nictwo** (˘ni'i'tſ-
two) *n* ②1 Geburtshilfe *f*;
~niczy (˘ni'i'tſçü) ⑦4 Heb-
ammen...; klinika *f* ~nicza Gebär-
klinik.

połóg (po'łuſ) *m* ①13 Wochen-
bett *n*, Kindbett *n*; (rozwiązanie)
Entbindung *f*. [Fang.]

połów (po'łuſ) *m* ①26 Beute *f*;

połówka *f*. połowa.

południe (połu'dnie) *n* ②15¹
Mittag *m*; (strona świata) Süden
m; **~nik** (˘ni'ik) *m* ①13² Mit-
tagskreis, Meridia'n; **~niowiec**
(˘nio'wiecſ) *m* ①37 Südländer;
~niowo (˘nio'wo) süd...; **~niowy**
(˘nio'wu) ⑦1 Mittagſ...; (ozna-
czający stronę świata) südlich,
Süd...

połykać (˘li'fatſi) ⑬1, *pf.* **po-
łknąć** (po'kſnqtſi) ⑩2 verſchlun-
gen, verſchluden.

połysek (po'łuſſ) *m* ①13 Glanz.
połykiwać (˘li'watſi) ⑬3 glän-
zen, ſchimmern. [ſchwenken.]

pomachiwać (˘mach'i'watſi) ⑬5

pomada (˘ma'da) *f* ③2 Pomade.

pomadować (˘do'watſi) ⑪20 mit
einer Pomade einſchmieren.

pomagać (poma'gatſi) ⑬1, *pf.*

pomóc (po'mu'tſ) ⑨16 helfen
(*dat.*), unterſtützen.

poma|leńku (˘ma'le'ni'ku) lang-
ſam; **~lu** (˘ma'lu) ſachte.

pomalować (˘ma'lo'watſi) *pf.*
⑩2 bemalen.

pomarańcza (˘mara'ni'tſa) *f*
③9 Pomeranze, Orange; **~owy**
(˘tſço'wu) ⑦1 Drangen...

pomarszczony (˘marsçtſço'nü)
⑦14¹ runzelig.

pomarszczyć (˘ma'rſçtſçü'tſi)
pf. ⑩12 falten; ezolo etc.: run-
zeln; suknię: fälteln, hauſchen.

pomartwiony (˘martwi'o'nü)
⑦14¹ gekränkt.

pomarznąć (poma'rſnqtſi) *pf.*
⑩3 erfrieren.

pomawiać (˘ma'wiatſi) ⑬1 (k-o
o *acc.*) beſchuldigen (i-n *gen.*).

pomazać (˘ma'fatſi) *pf.* ⑪16
beſchmieren; ~ na króla zum
König ſalben. [Geſalbter.]

pomazaniec (˘fa'niotſi) *m* ①37¹

pomęczyć (pomę'tſçü'tſi) *pf.*
⑩12 ermüden, müde machen;
~ się müde werden.

pomiar (po'miar) *m* ①8 Ber-
meſſung *f*, Kata'ſter.

pomiarkować (pomiar'ko'watſi)
pf. ⑪20 merken, begreifen.

pomiatać (˘mia'tatſi) ⑬1 (rzu-
cać) (hin)werfen; (*instr.*) ver-
ächtlich behandeln (*acc.*).

pomidor (poni'i'dor) *m* ①8¹ Pa-
radieſapfel, Tomate *f*; **~owy**
(˘ro'wu) ⑦1 Tomaten...

pomie|niać (˘mie'niatſi), *pf.*
~nić (˘niitſi) ⑩1 vertauſchen;
~ się z kim tauſchen mit i-m.

pomieszać (˘mie'ſçatſi) *pf.* ⑬1
(się ſich) vermischen, vermengen;
k-o: (ſich) verwirren; ~ k-u szyki
i-s Pläne durchkreuzen.

pomieszczenie (˘ſça'nie) *n* ②13:
~ zmysłów Wahnsinn *m*.

pomieszczenie (˘mieſçtſçe'nie)
n ②13 Unterbringung *f*; (~ dla
człowieka) Unterkunft *f*.

pomieszkanie (˘ka'nie) *n* ②13
Wohnung *f*.

pomieścić (˘mie'ſçitſitſi) *pf.* ⑨9
unterbringen; (mieścić w sobie)
Raum geben, faſſen; ~ się
Raum (ob. Płaſz) finden.

pomiędzy = między.

pomięty (˘mię'tü) ⑦7 zerfnit-
tert, zerfnüllt.

pomiąć (˘mi'i'jatſi) ⑬1, *pf.* **po-
miąć** (˘mi'i'ngtſi) ⑩1 über-
ge'hen; außer acht laſſen; ~ mi-
nawszy, że ... abgeſehen davon,
daß ...

pomimo = mimo.

pominać f. pomijać.
pomnażać (pomna'gatʃi) ⑬1, pf.
pomnożyć (ˌmno'gütʃi) ⑫12
 vermehren, vervielfältigen; &
 multiplizieren.
pomnieć (po'mnie'etʃi) ⑫11 ge-
 denken (*gen.*), denken an (*acc.*).
pomniejszać (ˌmnie'jʃatʃi)
 ⑬1, pf. ~yć (ˌʃatʃi) ⑫12 (sie
 się) verkleinern, verringern;
 liczbę: vermindern.
pomnik (po'mnik) m ①13² Denk-
 mal n, Monument n; ~owy
 (ˌto'wü) ⑦1 monumenta'l.
pomnożyć f. pomnażać.
pomnożyciel (ˌmno'gütʃiel) m
 ①29 Mehre'r, Vermehre'r.
pomny (po'mnü) ⑦1 (*gen. ob. na
 acc.*) eingedenk (*gen.*).
pomoc (po'motʃ) f ④8 Hilfe,
 Beistand m; za~ą (*a. zapomocą*)
 (*gen.*) mittels (*gen.*); ~nica (ˌ-
 ni'tʃa) f ③9 Ge'hilfin; (robot-
 nica) Hilfsarbeiterin; ~niczy
 (ˌtʃü) ⑦4 (-czo) Hilfs...; ~nik
 (ˌmo'tʃnik) m ①14 Ge'hilfe;
 (robotnik) Hilfsarbeiter; ~ny (ˌ-
 nü) ⑦1 behilflich; (użyteczny)
 nützlich; (skuteczny) wirksam.
pomocować (ˌmotʃo'watʃi) się
 pf. ⑫20 (*z instr.*) ringen, kämp-
 fen (mit *dat.*).
pomost (po'most) m ①10¹
 Brüdnenboden; fig. Brücke f;
 ~owy (ˌto'wü) ⑦1 Brüdnen...
pomotać (ˌmo'tatʃi) pf. ⑬1 ver-
 wirren, verwideln.
pomóc f. pomagac. [f, Pest f.]
pomór (po'mur) m ①26 Seuche
pomówić (ˌmu'wütʃi) pf. ⑫2
 (*z instr.*) sprechen, sich unter-
 reden (mit *dat.*).
pompa (po'mpa) f ⑤1 Pumpe;
 (przepych) Pomp m; ~tyczny
 (ˌtu'tʃchnü) ⑦1 (-nie) pomp-
 haft; (o mowie) schwülstig.
pompować (pompo'watʃi), pf.
 na~, wy~ ⑫20 pumpen.

pomrok (po'mroʃ) m ①13 Däm-
 merung f; (ciemność) Dunkel-
 heit f. [Brumme n.]
pomruk (po'mruʃ) m ①13 Ge-
pomrukiwać (ˌti'watʃi) ⑬3
 brummen. [(hin)sterben.]
pomrzeć (po'mre'etʃi) pf. ⑨25
pomsta (po'mʃta) f ③2² Rache.
pomścić (po'mʃitʃitʃi) pf. ⑫9¹
 rächen.
pomył (po'mütʃi) pf. ⑫2 (ab-)
 waschen; ~Je (pomü'je) f/pl.
 ③7 Spülwasser n, Spülicht n;
 fig. schlechtes Getränk n.
pomylić (ˌmu'litʃi) się pf. ⑫3
 sich irren; ein Versehen be-
 gehen; ~yłka (ˌmu'łka) f ⑤4²
 Trümm m, Versehen n.
pomysł (po'müʃl) m ①3 Ein-
 fall, Gedanke; ~owość (ˌto-
 woʃitʃi) f ④1 Erfindungs-
 gabe; (zręczność) Geschicklichkeit;
 ~owy (ˌto'wü) ⑦1 erfindungs-
 reich; (zręczny) geschickt.
pomyślność (ˌmu'ʃlinoʃitʃi)
 f ④1 Wohl n; (dobrobyt) Wohl-
 stand m; życzyć k-u ~ności j-m
 Wohlgergehen wünschen; ~ny
 (ˌnü) ⑦1 (-nie) günstig, nach
 Wunsch.
pomywacz (ˌmü'watʃ) m ①33,
 ~aczka (ˌwa'tʃka) f ③4² Auf-
 wäscher(in); ~alnia (ˌwa'lnia)
 f ③6³ Wäschstube.
ponabierać (ˌnabi'e'ratʃi) pf. ⑬1
 (an-, auf-)nehmen.
ponabijać (ˌnabi'jatʃi) pf. ⑬1
 einschlagen, beschlagen.
ponacinać (ˌnatʃi'natʃi) pf. ⑬1
 schneiden; (naciąć) einferben.
ponad (po'nat) (*acc. u. instr.*)
 über (*dat. u. acc.*).
ponadawać (ˌnada'watʃi) pf.
 ⑫3 verleihen.
ponadto (pona'tto) überdies,
 außerdem.
ponalatać (ˌna'la'tatʃi) się pf.
 ⑬1 herumlaufen.

☛ Vgl. auch die Bemerkung zu po.

ponalewać (ponale'watſi) *pf.* ⑬1
vollgießen. [⑩1 füllen.]

ponapełniać (˘nape'lniatſi) *pf.*

ponaprawiać (˘napra'wiatſi) *pf.*

⑬1 ausbessern. [anwachsen.]

ponarastać (˘nara'ſtatſi) *pf.* ⑬1

ponauczać (˘nau'tſchatſi) *pf.* ⑬1

lehren; ~ się lernen.

ponawiać (˘na'wiatſi) ⑬1, *pf.*

ponowić (˘no'witſi) ⑬2¹ er-

neuern; (powtarzać) wieder-

holen. [benennen.]

ponazywać (˘nafu'watſi) *pf.* ⑬1

poncz (pontſch) *m* ①30 Puntſch.

ponętny (ponę'tnu) ⑦1 (-nie)

verlorend.

poniechać (˘nie'chatſi) *pf.* ⑬1

(*gen.*) unterlassen (*acc.*).

poniedziałek (˘nie'dzia'leſ) *m*

①21^a Montag; ~kowy (˘fo'-

wu) ⑦1 Montagſ... [maßen.]

poniekąd (˘nie'kt) gewiſſer-
weise.

ponieważ (˘nie'waſch) weil.

poniewczasie (˘nie'eftſha'ſie) zu

ſpät.

poniewlerać (˘niemie'ratſi), *pf.*

s. ⑬1 nicht ſchonen; k-o, kim:

ſchönbe behandeln; ~ się herum-

geworfen werden; (o człowieku)

ſich herumtreiben.

poniewierka (˘ka) *f* ③4² Herum-

treiben *n*; (zaniedbanie) Ver-

nachläſſigung. [halb (*gen.*).

poniżej (˘ni'żej) (*gen.*) unter-

poniżać (˘ni'żatſi) ⑬1, *pf.* ~yć

(~Gütſi) ⑫12 demütigen.

ponosić (pono'ſiitſi) ⑫8, *pf.*

ponieść (po'nieſtſi) ⑨2 (zno-

sić, cierpieć) ertragen, erleiden;

(zanieść) hintenagen; (nosić jakiś

czas) eine Zeitlang tragen.

ponowić ſ. ponawiać.

ponowny (˘wnu) ⑦1(-nie) neuer-

lich. [Farbe *f*, Rot *n.*]

pons (ponſ) *m* ①3 (hoch)rote

ponownie (˘po'wnieſi), *pf.* s. ~

⑫18 rot werden, erröten.

ponsowy (ponſo'wu) ⑦1 (-wo)

(hoch)rot.

[langweilen.]

ponudzić (˘nu'dſiitſi) *pf.* ⑫7

ponurość (˘nu'roſtſi) *f* ④1

Düſterheit, düſteres Ausſehen

n; ~ry (˘ru) ⑦10 (-ro) düſter,

trüb; (o wzroku) finſter.

pończocha (ponitſcho'cha) *f* ③3,

~oszka (˘tſcho'ſcha) *f* ③4²

Strumpf *m*; robić ~ochy

Strümpfe ſtricken; ~oszkarnia

(˘tſchoſſka'rnia) *f* ③6²

Strumpfwirkerei; ~oszkowy (˘

˘fo'wu) ⑦1 Strick..., geſtrickt;

~osznictwo (˘ni'tſtwo) *n* ②1

Strumpfwirkerei *f*.

poobalać (pooba'liatſi) *pf.* ⑬1

umwerfen. [⑬1 abweiſen.]

poobcierać (˘optſie'ratſi) *pf.*

poobdzierać (˘obdſie'ratſi) *pf.*

⑬1 abreißen. [Nachmittagſ...]

poobleśni (˘oble'ni) ⑦13

pooblekać (˘oble'katſi) *pf.* ⑬1

überziehen. [umſehren.]

poobracać (˘obra'tſatſi) *pf.* ⑬1

poobrazać (˘obra'żatſi) *pf.* ⑬1

beleidigen. [abreißen.]

poobrywać (˘obru'watſi) *pf.* ⑬1

poobsadzać (poopſa'dſatſi) *pf.*

⑬1 beſetzen. [(auf)wedeln.]

poobudzać (˘obu'dſatſi) *pf.* ⑬1

poobwieszać (˘obwie'ſhatſi) *pf.*

⑬1 behängen. [umwideln.]

poobwijać (˘obwii'jatſi) *pf.* ⑬1

poodbywać (˘obdu'watſi) *pf.*

⑬1 beendigen, abſolvieren.

poodchodzić (˘odcho'dſiitſi) *pf.*

⑫7 weggehen.

poodciągać (˘ottſiō'gatſi) *pf.*

⑬1 ab-, weg-ziehen.

pooddalać (˘odda'liatſi) *pf.* ⑬1

entfernen.

pooddawać (˘odda'watſi) *pf.* ⑫3

abgeben, zurüdggeben.

pooddzierać (˘oddſie'ratſi) *pf.*

⑬1 abreißen.

podmawiać (˘odma'wiatſi) *pf.*

⑬1 abſagen, abſchlagen.

poodmleniać (poodmle'niatſi) *pf.* ⑬1 austauschen.
poodmrażać (poodmra'gatſi) *pf.* ⑬1 abfrieren. [abfallen.]
poodpadać (poodpa'datſi) *pf.* ⑬1 }
poodpędzać (poodpęd'fatſi) ⑬1 }
 wegiagen, wegtreiben.
poodpinać (poodpi'natſi) *pf.* ⑬1
 aufknöpfen. [⑬1 abſprechen.]
poodśądzać (poodśąd'fatſi) *pf.* }
poodstępować (poodstęmpo'watſi)
pf. ⑬20 abtreten.
poodsuwać (poodsu'watſi) *pf.* ⑬1
 wegſchieben. [⑬1 öffnen.]
pootwierać (pootwie'ratſi) *pf.* }
pop (pop) *m* ①4 Pope.
popadać (popa'datſi) ⑬1, *pf.*
popaść (popa'statſi) ⑩9 (ver-)
 fallen. [brennen.]
popalić (popa'litſi) *pf.* ⑩3 ver-
poparzyć (popa'žitſi) *pf.* ⑩12
 verbrühen, verſengen.
popas (popa's) *m* ①3 Fütterung
f (während der Reife); Raſt *f.*
popasać (popa'satſi) ⑬1 füttern;
 (zabawić) raſten, ſich aufhalten.
popasać *f.* popadać. [ſchauen.]
popatrzeć (popa'tſchütſi) *pf.* ⑩12 }
popchnąć *f.* popychać.
popęłniać (popęł'niatſi) ⑬1, *pf.*
 ~nić (ni'itſi) ⑩1¹ begehren,
 verüben.
popęd (pop'pęd) *m* ①6 Trieb,
 Drang; z własnego ~u anſ
 eigenem Antriebe; ~liwość
 (popędli'woſtſi) *f* ④1 Heftig-
 keit, Hitze; ~liwość (li'wu) ⑦1
 (-wie) heftig, hitzig; ~owy (popęd-
 wo'wu) ⑦1 Trieb...
popędzić (popęd'fatſi) ⑬1, *pf.*
 ~ić (pęd'fatſi) ⑩7 antreiben,
 (vornwärts)treiben; ~ić (pobiec)
 ſchnell (hin)laufen.
popękać (popę'fatſi) *pf.* ⑩1 ber-
 ſten, ſpringen, Riſſe bekommen.
popieć (pop'pieć) *pf.* ⑨13 baden;
 ~ ſie ſich verbrennen.
popiełnaty (popieł'naty) ⑦7 (-to)

aſchgrau; ~owy (wi'owu) ⑦1
 Aſchermittwoch...: ~ec (pie-
 tietſ) *m* ①34 Aſchermittwoch;
 ~lca (li'tſa) *f* ⑨9 Bilchmaus;
 ~lſko (li'ſko) *n* ②8 Aſchen-
 haufen *m*; ~nlca (ni'tſa) *f*
 ⑨9, ~niczka (ni'tſka) *f*
 ⑨4² Aſchenſchale; ~nik (pi-
 e'niſ) *m* ①13² Aſchenherd.
popierać (popie'ratſi) ⑬1, *pf.*
poprzeć (pop'pſtatſi) ⑨25
 unterſtützen; (~ dowodami, ſwia-
 dectwami) bekräftigen, belegen.
popiersie (pie'rſie) *n* ②15
 Bruſtbild, Büſte *f.* [trinken.]
popijać (pi'i'jatſi) ⑬1 drauf-
popiód (pop'piód) *m* ①27¹ Aſche
f; *pl. fig.* popioły die ſterblichen
 Überreſte *m/pl.*
popis (pop'pis) *m* ①3 Muſterung
f, Speerſchau *f*; (w szkole) Prü-
 fung *f*, Examen *n.*
popislać (popi'satſi) *pf.* ⑩10
 aufſchreiben; ~ ſię, ~ywać
 (pi'watſi) ⑩2 ſię (czem)
 ſich produzieren (mit *dat.*);
 (chepić ſię) prahlen; ~owy (wi-
 wo'wu) *m* ⑦18 Militärpſich-
 tiger. [berwideln, verwirren.]
poplątać (ppl'otatſi) *pf.* ⑩11 }
poplecznik (ppl'e'tſchniſ) *m* ①14
 Verſechter, Beſchüßer.
popłacać (ppla'tſatſi) ⑬1 (viel)
 gelten, Wert haben.
popłakiwać (pli'watſi) ⑬3, *pf.*
 ~kać (pla'fatſi) ⑬1 weinen.
popłatny (ppla'tny) ⑦1 (o to-
 warze) geſucht; (o zajęciu etc.)
 rentabel, gewinnbringend.
popłoch (pop'ploch) *m* ①12 Be-
 ſtürzung *f*, Schred.
popodbijać (podb'i'jatſi) *pf.*
 ⑬1 unterwerfen, beſiegen.
popodkładać (potkla'datſi) *pf.*
 ⑬1 unterlegen.
popołudnie (połu'dnie) *n* ②13
 Nachmittag *m*; ~niowy (ni'o-
 wu) ⑦1 nachmittäglich, Nach-

mittagß...; **nl** (n¹u) nachmittagß. [(aus)waschen.]
poprac (po'pratʃi) *pf.* ② 24¹
poprasować (p'raʃo'watʃi) *pf.* ④ 20 (aus)bügeln, glätten.
popraw|a (p'ra'wa) *f* ③ 1 Besserung; **czy** (p'ra'ftʃu) ⑦ 4 Besserungs...
popraw|ać (p'ra'watʃi) ⑬ 1, *pf.* **ić** (p'ra'witʃi) ⑫ 2 besser machen, verbessern, korrigieren; k-o: bessern.
popraw|ka (p'ra'fka) *f* ③ 4² Korrektur; (egzamin)Wachttragsprüfung; **ność** (p'ra'wnoʃ'tʃi) *f* ④ 1 Korrektheit; **ny** (n¹u) ⑦ 1 (-nie) korrekt, tabelleß; wydanie: verbessert, durchgesehen.
poproszyć (p'ru'ʃutʃi) *pf.* ⑫ 12 bestauben, bestreuen.
poprzebierać (p'ʃch^obie'ratʃi) *pf.* ⑬ 1 ubranie: umziehen; (wybrać) auslesen. [(durchstoßen.)]
poprzebi|ać (p'bi'jatʃi) *pf.* ⑬ 1
poprzecinać (p'ʃch^otʃi'natʃi) *pf.* ⑬ 1 durchschneiden.
poprzecz|ka (p'ʃch^o'tʃka) *f* ③ 4² Querholz *n*; **ny** (n¹u) ⑦ 1 (-nie) querliegend, Quer...
poprac *f.* popierać.
popzed|ni (p'ʃch^o'dni) ⑦ 13 vorhergehend; (~ dzień) vorig; **niczka** (ni'itʃka) *f* ③ 4², **nik** (p'ʃch^o'dni) *m* ① 14 Vorläufer(in); Vorgänger(in).
popzedstawiać (p'ʃch^otʃta'watʃi) *pf.* ⑬ 1 vorstellen.
popzedz|ać (p'ʃch^o'dʃatʃi) ⑬ 1, *pf.* **z|ać** (dʃitʃi) ⑫ 7 (k-o) vorangehen (*dat.*).
popzedzi|ać (p'ʃie'iatʃi) *pf.* ⑬ 1 (ab)teilen. [(quer.)]
poprzek (po'pʃch^o) in die Quere,
poprzek|adać (p'ʃch^oella'batʃi) *pf.* ⑬ 1 (czem) durchschießen (mit *dat.*); (tłumaczyć) übersetzen. [(1) durchstreichen.]
poprzekre|ś|ać (p're'ʃiatʃi) *pf.*

poprzekre|ś|ać (p're'ʃiatʃi) *pf.* ⑬ 1 verbrehen.
poprzemien|ać (p'ʃch^omle'niatʃi) *pf.* ⑬ 1 vertauschen.
poprzenosić (p'no'ʃitʃi) *pf.* ⑫ 8 hinübertragen; (k-o do innej miejscowości) versetzen.
poprzepadać (p'a'datʃi) *pf.* ⑬ 1 (przy egzaminie) durchfallen; (zgubić się) verlorengelien.
poprzerzynać (p'ru'natʃi) *pf.* ⑬ 1 durchschneiden.
poprzest|awać (p'ʃch^oʃta'watʃi) ⑫ 3¹, *pf.* **ać** (p'ʃch^o'ʃtatʃi) ⑫ 15 (czego) aufgeben (*acc.*), ablassen (von *dat.*); (na czym) es bewenden lassen (bei *dat.*); ~ na małym się mit wenig zufriedengeben.
poprzestaw|ać (ta'watʃi) *pf.* ⑬ 1 umstellen.
poprzewrac|ać (p'ʃch^owra'tʃatʃi) *pf.* ⑬ 1 umwerfen.
poprzy|chodzi|ć (p'ʃch^oʃo'dʃitʃi) *pf.* ⑫ 7, **je|ździ|ać** (je'ʒdʒatʃi) *pf.* ⑬ 1 (an)kommen.
poprzy|mowa|ć (p'ʃch^ojmo'watʃi) *pf.* ⑫ 20 an-, auf-nehmen.
poprzykryw|ać (p'ru'watʃi) *pf.* ⑬ 1 zudecken.
poprzy|le|p|ać (le'p'iatʃi) *pf.* ⑬ 1 ankleben. [(bringen.)]
poprznosić (p'no'ʃitʃi) *pf.* ⑫ 8
poprzy|s|ęga|ć (p'ʃi'gatʃi) *pf.* **si|ędz** (p'ʃch^o'ʃtʃi) ⑩ 16 geloben. [(1) annähen.]
poprznysywa|ć (p'ʃch^o'watʃi) *pf.*
popularny (popul'a'rny) ⑦ 1 (-nie) populär, volkstümlich.
pop|puszcza|ć (pu'ʃtʃatʃi) ⑬ 1, *pf.* **pu|ścić** (pu'ʃitʃi) ⑫ 9 nachlassen; pasa: lodern; ~ cugli die Bügel schießen lassen.
popych|ać (pu'ʃatʃi) ⑬ 1, *pf.*
popchn|ąć (po'pʃch^oʒtʃi) ⑬ 1 stoßen.
popychad|ło (p'ʃa'dlo) *n* ② 6 Büdenbüßer *m.*

popyt (po'płt) *m* ①10¹ Nachfrage *f*; **ny** (pł'tnł) ⑦1 ge-
sucht, begehrt.

pora (po'ra) *f* ③2³ (rechte) Zeit;
~ roku Jahreszeit.

porabiać (ra'biatŝi) ⑬1 machen;
co porabiasz? was machst du?,
wie geht es dir?

porachunek (rachu'neŝ) *m*
①21^{1a} Abrechnung *f*.

porada (pora'da) *f* ③2 Rat *m*,
Anraten *n*; **dnik** (dnik) *m*
①13² Ratgeber; **dney** (dnł)
⑦1 tüchtig, handfertig.

poradzić (dŝitŝi) *pf.* ⑫7 raten;
(na *acc.*) Rat schaffen (gegen
acc.); ~ sobie (z czem) e-n Rat
finden (für *acc.*).

poranek (ra'neŝ) *m* ①21^{1a} Mor-
gen; **ny** (nł) ⑦1 Morgen...

porastać (ra'ŝtatŝi) ⑬1, *pf.* po-
rosnąć (ro'ŝnqtŝi) od. porósć
(po'rosŝiŝi) ⑩4 bewachsen.

porażenie (raže'nje) *n* ②13
Vähmung, Paralyse. [*lage.*]

porażka (ra'ŝka) *f* ③4² Nieder-
schlag

porąbać (rą'batŝi) *pf.* ⑪4 in
Stüde hauen, zerhacken.

porcelan (portŝelan) *f* ②1
Porzellan *n*; **owy** (no'wł)
⑦1 Porzellan...

porcja (po'rtŝja) *f* ③8 Portion.

poręcz (po'rzŝ) *f* ④9 Gelän-
der *n*; (u krzesła) Lehne.

poręka (rę'ka) *f* ③4¹ Bürgschaft,
Garantie; stowarzyszenie *n*
z ograniczoną poręką Gesell-
schaft mit beschränkter Haftung.

porodowy (rodo'wł) ⑦1 Ge-
burts...; **dzić** (ro'dŝitŝi) *pf.*
⑫7 gebären, zur Welt bringen.

porolnic (ro'nitŝi) *pf.* ⑫1 fehl-
gebären; **nianie** (nie'nje) *n*
②1 Fehl-, Früh-geburt *f*.

porosnąć *f.* porastać.

porost (po'roŝt) *m* ①10 Wach-
sen *n*, Wachstum *n*; ♀ Flechte *f*.

porósć *f.* porastać.

porowalność (roma'woŝitŝi) *f* ④1
Porosität; **ty** (tl) ⑦7 poróŝ.

porozbiegać (poroŝbie'gatŝi) *się*
pf. ⑬1 auseinanderlaufen.

porozbierać (bie'ratŝi) *pf.* ⑬1
auseinandernehmen.

porozbiorowy (bioro'wł) ⑦1
nach den Teilungen.

porozchodzić (roŝcho'dŝitŝi)
się *pf.* ⑫7 auseinandergehen.

porozdawać (roŝda'watŝi) *pf.*
⑩3 verteilen; verschenken.

porozdzierać (dŝie'ratŝi) *pf.* ⑬1
zerreißen.

porozjeżdżać (roŝje'ŝdŝatŝi) *się*
pf. ⑬1 auseinanderfahren.

porozkładać (roŝkła'batŝi) *pf.*
⑬1 auseinanderlegen.

porozkradać (kra'batŝi) *pf.* ⑬1
wegstehlen. [*⑬1* aufdrehen.]

porozkręcać (krę'tŝatŝi) *pf.*
porozlepiac (roŝlie'piatŝi) *pf.*
⑬1 aufkleben. [*verschütten.*]

porozlewać (lie'watŝi) *pf.* ⑬1

porozmawiać (roŝma'wiatŝi)
pf. ⑬1 (eine Weile) sprechen.

poroznosić (roŝno'ŝitŝi) *pf.*
⑫8 austragen.

porozpędzać (roŝpę'dŝatŝi) *pf.*
⑬1 auseinanderjagen.

porozpinać (pi'natŝi) *pf.* ⑬1
aufknöpfen, aufmachen.

porozpożyczać (poŝu'tŝatŝi)
pf. ⑬1 (ver)leihen; ausborgen.

porozpuszczać (pu'ŝtŝatŝi)
pf. ⑬1 auflösen; (wypuścić)
entlassen; pogłoskę; verbreiten.

porozrzucac (roŝru'tŝatŝi) *pf.*
⑬1 auseinanderwerfen.

porozsadzać (roŝsa'dŝatŝi) *pf.*
⑬1 auseinandersetzen; minę
etc.: sprengen.

porozsiewać (ŝie'watŝi) *pf.*
⑬1 aussäen; *fig.* verstreuen.

porozstawiać (ŝta'wiatŝi) *pf.*
⑬1 aus(einander)stellen.

porozsuwać (ŝu'watŝi) *pf.* ⑬1
auseinandererschieben.

porozsytać (poroʂʂbũ'łatʂi) *pf.* ⑬1
versenden; k-o: herumſchicken.

poroztwierać (ˌroʂtʂmie'ratʂi) *pf.*
⑬1 öffnen.

porozumienie (ˌroʂumie'nie) *n*
②13 Einverständnis; (zgoda)
Einigung *f.*

porozumiewać (ˌroʂumie'watʂi)
się ⑬1, *pf.* ˌleć (ˌsu'mietʂi)
się ⑬13 ſich verſtändigen;
(godzić się) ſich einigen.

porozwozić (ˌroʂwo'ʂiitʂi) *pf.*
⑬10 herumführen.

poród (po'rut) *m* ①26 Entbin-
dung *f.*, Geburt *f.*

porównanie (ˌruwna'nie) *n* ②13
Vergleich *m.*, Gleichnis; ˌawczy
(ˌna'ftʂu) ⑦4 (-czo) verglei-
chend.

porównywać (ˌruwnũ'watʂi)
⑬1, *pf.* ˌać (ˌru'wnatʂi) ⑬1 ver-
gleichen. [(ſie ſich) entzweien.]

poróżnić (ˌru'gnitʂi) *pf.* ⑬41
port (port) *m* ①101 Hafen.

portal (po'rtal) *m* ①30 Porta'In.

portfel (po'rtʂel) *m* ①30 Portefeuille *n.*

portki (ˌʂi) *f/pl.* ③42 Hoſen.

portmonetka (ˌmone'tka) *f* ③42
Portemonnaie *n.*, Gelbbörſe.

portowy (porto'wũ) ⑦1 Hafen...

portret (po'rtret) *m* ①101 Por-
trä't *n.*, Bildnis *n.*

portretować (ˌto'watʂi), *pf.* ˌs~
⑬20 porträtieren, malen.

portretowy (ˌto'wũ) ⑦1 Porträt...

Portugallia (portuga'lija) *f* ③8
Po'rtugal *n.*; ˌczyk (ˌtʂuʂ)
m ①14 Portugieſe; ˌskł (ˌʂʂi)
⑦9 (po ˌsku) portugieſiſch.

portyk (po'rtũ) *m* ①13 Säu-
lenhalle *f.*

poruczać (poru'tʂatʂi) ⑬1, *pf.*
ˌyć (ˌtʂuʂtʂi) ⑬12 übertragen,
auftragen; (powierzać) anver-
trauen; (polecać) empfehlen.

porucznik (ˌru'tʂuʂnik) *m* ①14
(Ober-)Leutnant.

poruszac (poru'tʂatʂi) ⑬1, *pf.*
ˌyć (ˌtʂuʂtʂi) ⑬12 bewegen;
(wzruszac) rühren.

porwać *f.* porywać.

porwanie (porwa'nie) *n* ②13
Entführung *f.*, Raub *m.* [len.]

poryć (po'rũtʂi) *pf.* ⑬2 zermüh-
en

porysować (ˌrũʂo'watʂi) *pf.*
⑬20 zerkratzen, verkratzen; ~
się riſſig werden, Sprünge be-
kommen.

poryw (po'rũf) *m* ①3 Regung
f.; ~ gniewu Umwandlung *f* deſ
Zornes.

porywać (porũ'watʂi) ⑬1, *pf.*

porwać (po'rwatʂi) ⑨22 ent-
reißen, wegreißen; (schwycić)
ergreifen; ~ się ſich aufraffen,
fortteilen; ~ się na (*acc.*) ſich
wagen an (*acc.*).

porywający (porũwajũ'tʂũ) ⑦2
hinreißen*d.*

porywliwość (porũ'ftʂoʂitʂi) *f*
④1 Zählorn *m.*, auffahrendeſ
Weſen *n.*; ˌczy (ˌtʂuʂ) ⑦4
(-czo) voreilig, haſtig; (nieroz-
ważny) unüberlegt; (oczołowieku)
jähzornig, auffahrend.

porządek (po'gũ'bek) *m* ①21^{1a}
Ordnung *f.*; (następstwo) Rei-
henfolge *f.*

porządkować (ˌgũtko'watʂi) ⑬20
ordnen, in Ordnung bringen.

porządkowy (ˌko'wũ) ⑦1 Ord-
nung*s.*...; ˌny (ˌgũ'tũ) ⑦1
(-nie) ordentlich; (ugi) tüchtig.

porzeczka (po'ge'tʂka) *f* ③4²
Zohannisbeere; ˌowy (ˌko'wũ)
⑦1 Zohannisbeer...

porznać (po'gnũtʂi) *pf.* ⑩2 zer-
ſchneiden; (zarznać) ſchlachten.

porzucac (po'gu'tʂatʂi) ⑬1, *pf.*
ˌcić (ˌtʂiitʂi) ⑬5 wegwerfen;
(zaniechać) ablaſſen (von *dat.*),
aufgeben; (opuszczać) verlaſſen.

posada (poʂa'da) *f* ③2 Dienſt-
ſtelle, Anſtellung, Poſten *m.*;
(podstawa) Grundlage.

➡ Vgl. auch die Bemerkung zu po.

- posadzka** (poʂa'tʂka) *f* ③4² (getäfelter) Fußboden *m*.
- posalg** (po'ʂaʃ) *m* ①13 Mitgift *f*; ~**gowy** (ˌgo'wü) ⑦1 die Mitgift (ob. Brautausstattung) betreffend; ~**zny** (poʂa'gnü) ⑦1 reich ausgestattet.
- posądzać** (ˌʂo'dʂatʂi) ⑬1, *pf.* ~**dzic** (ˌdʂitʂi) ⑬7 verbüchtigen, beschuldigen (o *acc.* wegen *gen.*).
- posąg** (po'ʂoʃ) *m* ①13 Statue *f*, Bildsäule *f*; ~**gowy** (ˌgo'wü) ⑦1 Statuen...; monumenta'l.
- poschodzić** (poʂcho'dʂitʂi) *się pf.* ⑩7 zusammenkommen, sich versammeln.
- poselski** (ˌʂo'ʃiʂi) ⑦9 Gesandten...; (o izbie, mandacie) Abgeordneten...; ~**stwo** (ˌʂtwo) *n* ②1 Gesandtschaft *f*, Botschaft *f*.
- poseł** (po'ʂeʃ) *m* ①20¹ Gesandter, Bote; (~ do sejmu etc.) Abgeordneter; (ambasador) Botschafter.
- posesja** (poʂe'ʂja) *f* ③8 Besitztum *n*; (dobra) Gut *n*.
- posepny** (ˌʂe'm'puü) ⑦1 (-nie) düster, trüb.
- posiadacz** (poʂia'datʂ) *m* ①33 Besitzer, Eigentümer.
- posiadać** (ˌdatʂi) ⑬1, *pf.* ~**siąć** (po'ʂiɔʂitʂi) ⑨12 besitzen, in Besitz nehmen; nie posiadać *się z* (*gen.*) außer sich sein vor (*dat.*). **[[istum n.]**
- posiadłość** (ˌdloʂitʂi) *f* ④1 Besitz
- posiedzenie** (poʂie'dʂe'nie) *n* ②13 Sitzung *f*; ~**zlec** (ˌʂie'dʂietʂi) *pf.* ⑫17 (e-e) Zeitlang sitzen. **[[zer)haben.]**
- posiekać** (ˌʂie'fatʂi) *pf.* ⑬1
- posiew** (po'ʂieʃ) *m* ①3 Saat *f*.
- posillac** (poʂii'ʃatʂi) ⑬1, *pf.* ~**lic** (ˌʃitʂi) ⑫3 (*się* sich) stärken, erquiden, laben. **[[kräftigend.]**
- posilny** (ˌnü) ⑦1 nahrhaft,
- posiłek** (poʂii'ʃeʃ) *m* ①21^a Erfrischung *f*, Nahrung *f*; (pożywnie) Nahrung *f*; *pl.* ~ki Hilfstuppen *f/pl.*; ~**kowy** (ˌko'wü) ⑦1 Erfrischungss..., Vabe...; (o wojsku etc.) Hilfs...
- poskoczyć** (ˌʂko'tʂɔʃtʂi) *pf.* ⑩12 einen Sprung machen.
- poskracać** (ˌʂkra'tʂatʂi) *pf.* ⑬1 (ab)kürzen.
- poskramiacz** (ˌʂkra'miatʂ) *m* ①33 Bändiger, Bezwinger.
- poskramiac** (ˌmiatʂi) ⑬1, *pf.* ~**kromić** (ˌʂkro'miitʂi) ⑫2 bändigen, bezwingen; *zadze* etc.: beherrschen, mäßigen.
- poskrobać** (ˌʂkro'batʂi) *pf.* ⑩4 kraßen.
- post...** *s.* poseł.
- posyłać** (poʂü'ʃatʂi) ⑬1, *pf.* ~**stać** (po'ʂtatʂi) ⑩7 schicken, senden; ~ *po k-o um i-n* schicken, *i-n* holen lassen.
- postanie** (ˌʂła'nie) *n* ②13 Vager.
- postaniec** (ˌʂła'nieʃ) *m* ①37¹ Bote, Sendling.
- postannictwo** (ˌʂłanni'tʂtwo) *n* ②1 Botschaft *f*, Sendung *f*.
- postować** (ˌʂlo'watʂi) ⑩20 Bote sein; (~ do sejmu etc.) Abgeordneter sein.
- postuch** (po'ʂluʂ) *m* ①12 Gehör *n*; ~**ac** (poʂlu'ʂatʂi) *pf.* ⑬1 anhören; (być postusznym) gehorchen (*dat.*); ~**anie** (ˌʂha'nie) *n* ②13 Audienz *f*.
- postulga** (ˌʂlü'ga) *f* ③4 Dienst *m*; (usługiwanie) Bedienung; ~**gacz** (ˌgatʂ) *m* ①33 Bedienter; (~ publiczny) Dienstmann; ~**gaczka** (ˌga'tʂka) *f* ③4² Bedienerin.
- posługiwać** (ˌgii'watʂi) ⑬3 (k-u) bedienen (*acc.*); ~ *się* (*instr.*) sich bedienen (*gen.*).
- posłuszeństwo** (ˌʂho'nieʂtwo) *n* ②1 Gehorsam *m*; ~**ny** (ˌʂlü'ʂnü) ⑦1 (-nie) gehorsam.

posłużyć (poʂlʲuʒʲitʲɕi) *pf.* ⑫12 e-e Zeitlang dienen; (być użytocznym) sich nützlich erweisen; (pomóc) helfen. [geschmack.]
posmak (poʂmaʲk) *m* ①13 Nach-;
posmutnieć (poʂmuʲtʲnʲietʲɕi) *pf.* ⑪18 traurig werden.
posoka (poʂoʲka) *f* ③41 Blut *n*, Sauche.
pospadać (poʂpaʲdatʲɕi) *pf.* ⑬1 herabfallen. [Eile *f.*]
pospiech (poʂpʲiech) *m* ①12
pospieszać (poʂpʲieʂʲatʲɕi) ⑬1, *pf.* ~szyć (poʂpʲieʂʲitʲɕi) ⑫12 eilen.
pospieszny (poʂpʲieʂʲitʲɕny) ⑦1 (-nie) eilig; [Eil..., Schnell...]
pospinać (poʂpʲiʲnatʲɕi) *pf.* ⑬1 zusammenheften. [abzählen.]
pospłacać (poʂpʲlaʲtʲatʲɕi) *pf.* ⑬1
pospolicie (poʂpɔʲliʲtʲɕie) allgemein; (zwykle) gewöhnlich; ~tak (tak) *m* ①14 X Landsturmmann; ~ty (tł) ⑦7 gemein, ordinär; (zwykły) gewöhnlich; rzecz *f* ~ta Republik; ~te ruszenie *n* Landsturm *m*.
pospołu (poʂpoʲlu) zusammen.
pospólstwo (poʂpuʲlʲiʲstwo) *n* ②1 das gemeine Volk, Pöbel *m*.
pospraszac (poʂpraʲʂatʲɕi) *pf.* ⑬1 einladen. [anschaffen.]
posprawiać (poʂpraʲiatʲɕi) *pf.* ⑬1
posprzątać (poʂpʲrʲatʲɕatʲɕi) *pf.* ⑬1 aufräumen.
posprzedawać (poʂpʲrʲedəʲwatʲɕi) *pf.* ⑬3 verkaufen.
pospuszczać (poʂpuʲʂʲtʲʂatʲɕi) *pf.* ⑬1 herunterlassen.
posrebrzać (poʂreʲbʲatʲɕi) ⑬1, *pf.* ~yc (Gütʲɕi) *pf.* ⑫12 verfilbern.
post (poʂt) *m* ①101 Fasten *n*, Fastenzeit *f*; (dzień...u) Fasttag; ~ny (nn) ⑦1 Fast(en)...
postać¹ (poʂtatʲɕi) *f* ④1² Gestalt.
postać² (a) *pf.* ⑬14 (e-e Zeitlang) stehen; (wstąpić) betreten.

postanawiać (poʂtanaʲwiatʲɕi) ⑬1, *pf.* ~owić (noʲwiatʲɕi) ⑫2¹ beschließen, den Beschluß fassen; ~owienie (noʲwieʲnie) *n* ②13 Beschluß *m*; (zamiar) Vorfaß *m*.
postawa (poʂtaʲwa) *f* ③1 Stellung; (postać) Gestalt.
postawić (poʂtaʲwiatʲɕi) *pf.* ⑩1 (hin)stellen; ~ na swoim (seinem) Willen durchsetzen; ~ na loteryję in die Lotterie setzen; ~ się energisch auftreten.
postąpić *s.* postępować.
posterunek (poʂteruʲnek) *m* ①21^a Posten.
postęp (poʂtʲɛmp) *m* ①3 Fortschritt; & Progressioʲnʲf, Reihesf.
postępek (poʂtʲɛmpʲek) *m* ①21^a Handlung *f*, Tat *f*.
postępować (poʂtʲɛmpoʲwatʲɕi) ⑪20, *pf.* ~pić (poʂtʲɛmpʲiʲtʲɕi) ⑫2 (czynić postępy) Fortschritte machen; (zachowywać się) sich benehmen; (działać) handeln.
postępowanie (poʲwaʲnie) *n* ②13 Benehmen; (stapanie) Schreiten, Fortschreiten; ~karne strafgerichtliches Verfahren; ~wlec (poʲwʲietʲɕ) *m* ①37 Fortschrittler; ~wy (wł) ⑦1 (-wo) fortschrittlich.
postój (poʂtuj) *m* ①36² Raſt *f*; (miejsce postoju) Standort.
postrach (poʂtraʲch) *m* ①12 Schreck(en); strzelić na ~ e-n Schreckschuß tun.
postradać (poʂtraʲdatʲɕi) *pf.* ⑬1 verlieren. [herunterwerfen.]
postrzącać (poʂtʲrʲatʲɕatʲɕi) *pf.* ⑬1
postroić (poʂtroʲiʲtʲɕi) *pf.* ⑫4¹ aufpußen. [Strid.]
postronek (poʂtroʲnek) *m* ①21^b
postronny (poʂtroʲnnʲy) ⑦1 Seiten..., Grenz...; (sąsiedni) benachbart; (obcy) fremd.
postrzał (poʂtʲʂal) *m* ①3 Schuß; * Herenschuß; ~owy (oʲwł) ⑦1 Schuß...

 Vgl. auch die Bemerkung zu po.

- postrzelić** (poʂtʂe'lietʂi) *pf.* ⑫3 aufschießen; k-o: (durch e-u Schuß) verwunden; ~ony (ˈlio-nu) ⑦14 angeschossen; (warjat) verrückt, besessen.
- postrzyżyny** (poʂtʂyʒy'nu) *f/pl.* ③1 Haarbeschneidung *f.*
- postukać** (ˈʂtu'katʂi) *pf.* ⑬1 (e-e Zeitlang) klopfen.
- postument** (poʂtu'ment) *m* ①19 Postame'nt *n*, Gestell *n.*
- postwarzać** (ˈʂtwa'gatʂi) *pf.* ⑬1 schaffen.
- posucha** (poʂu'cha) *f* ③3 Trockenheit, Dürre. [Bug *m.*]
- posunąć** (ˈniʒ'tʂie) *n* ②13
- posuwać** (ˈʂu'watʂi) ⑬1, *pf.* ~nąć (ˈʂu'natʂi) ⑩1 (vortwärts)schieben, (vor)rücken; *fig.* treiben; ~ się do (*gen.*) es zu (*dat.*) kommen lassen; sich versteigen bis zu (*dat.*).
- posyłać** *f.* posłać.
- posyłka** (ˈʂu'łka) *f* ③42 Sendung; chłopak *m* do posyłek Dausburſche.
- posypywać** (ˈʂupu'watʂi) ⑬2, *pf.* ~ać (ˈʂu'patʂi) ⑩4 bestreuen. [wüten.]
- poszaleć** (ˈʂa'lietʂi) *pf.* ⑩18
- poszanować** (ˈʂano'watʂi) *pf.* ⑩20 achten; ~anie (ˈnowa'nie) *n* ②13 Achtung *f.* [zerreißen.]
- poszarpać** (ˈʂa'rpʂatʂi) *pf.* ⑩4
- poszczą** (po'ʂtʂyʒ) *etc.* *f.* poświęcić.
- poszczęśliwy** (ˈʂtʂyʒegu'vnu) ⑦1 einzeln.
- poszczęślić** (ˈʂtʂyʒ'ʂtʂiitʂi) *pf.* ⑩9: ~ się glücken; -ilo mi się ich habe Glück gehabt.
- poszczuć** (po'ʂtʂyʒutʂi) *pf.* ⑩3: ~ k-o psami die Hunde auf i-n heßen.
- poszedł** (po'ʂedł) *etc.* *f.* pójść.
- poszept** (po'ʂept) *m* ①101 Einflüsterung *f.*; (szopt) Geflüster *n.*
- poszewka** (poʂe'ʂka) *f* ③42 Überzug *m*, Bieche.
- poszkodowany** (poʂko'dowa'nu) ⑦1 benachteiligt.
- poszlaka** (poʂʂlia'ka) *f* ③41 Spur; (~zbrodni *etc.*) Verdachtgrund *m.*
- poszturchiwać** (ˈʂturchi'watʂi) ⑬3, *pf.* ~ać (ˈʂtu'rekatʂi) ⑬1 (mit dem Ellbogen) stoßen.
- poszukiwać** (ˈʂuʒi'watʂi) ⑬5 (*gen.*) suchen (*acc.*); ~ swego prawa sein Recht verfolgen; ~ swej szkody na kim Schadenersatz von i-m verlangen.
- poszwa** (po'ʂwa) *f* ③14 Überzug *m.* [Strohbad.]
- poszycie** (poʂy'tʂie) *n* ②13
- pościągac** (ˈʂtʂi'gatʂi) *pf.* ⑬1 herunterziehen; (zobrać) zusammenziehen.
- pościć** (po'ʂtʂiitʂi) ⑩9 fasten.
- pościel** (po'ʂtʂiel) *f* ④7 Bettzeug *n*, Betten *n/pl.*; ~le (poʂtʂie'lietʂi) *pf.* ⑩3 betten, das Bett machen. [abwischen.]
- pościelac** (ˈʂtʂie'ratʂi) *pf.* ⑬1
- pościąg** (po'ʂtʂi'g) *m* ①13 Befolgung *f.* [abtschneiden.]
- pościnac** (ˈʂtʂi'natʂi) *pf.* ⑬1
- pościadek** (poʂi'wa'beł) *m* ①211b Hinterkeule *f.*; (tyłek) Hintere.
- pośledni** (poʂi'le'dni) ⑦13 (-nio) schlechter, minder gut.
- poślinc** (ˈʂi'li'ni'etʂi) *pf.* ⑩1 mit Speichel besuchten.
- pośliznąć** (ˈʂi'li'ʒutʂi) *się* *pf.* ⑩2 ausgleiten, ausrutschen.
- poślubić** (ˈʂi'lu'biatʂi) ⑬1, *pf.* ~bić (ˈblietʂi) ⑩2 heiraten.
- poślubny** (ˈʂi'lu'bnu) ⑦1 nach der Hochzeit; podróż *f* -na Hochzeitsreise.
- pośmiertny** (ˈʂmi'e'rtnu) ⑦1 nach dem Tode; (o dziełach, piśmie) nachgelassen.
- pośmielwisko** (poʂi'mi'e'wisko) *n* ②8 Gelächter, Gespött.
- pośredni** (poʂi're'dni) ⑦13 (-nio) mittelbar; ~ictwo (~

➡ Vgl. auch die Bemerkung zu po.

ni'ęstwo) *n* ②1 Vermittlung
f; **liczka** (ni'ętska) *f* ③4²
 Vermittlerin. [vermitteln.]
pośredniczyć (ni'ętskować) ⑫12
pośrednik (po'sire'dnik) *m* ①14
 Vermittler. [Mitte *f*.]
pośrodek (po'siro'dek) *m* ①21¹*b*)
pośród (po'sirut) (*gen.*) mitten
 unter (*dat.*); *z* ~ (*gen.*) unter
 (*dat.*), aus (*dat.*).
poświadczać (po'swia'ttskować)
 ⑬1, *pf.* **yc** (tskować) ⑫12 be-
 stätigen; (przed sądem) bezeugen.
poświadczenie (tsk'e'nie) *n* ②13
 Bestätigung *f*.
poświęcać (po'swię'tskować) ⑬1,
pf. **cić** (tskować) ⑫5 weihen;
 (ofiarować) opfern; (czas, dzieło
 k-u) widmen; ~ się się opfern;
 ~ się nauczyć się widmen (*dat.*).
poświęcenie (tsk'e'nie) *n* ②13
 Einweihung *f*; ~ życia etc. Auf-
 opferung *f*. [⑬2 pfeifen.]
poświstywać (po'swist'wać)
pot (pot) *m* ①10¹ Schweiß.
potajemny (potaje'mny) ⑦1
 (-nie) geheim, heimlich.
potakiwać (potaki'wać) ⑬3 be-
 jahren, ja sagen. [bung *f*.]
potarcie (ta'rtcie) *n* ②13 Rei-
potargać (ta'rgatć) *pf.* ⑬1
 zerreißen. [*f.* Kalium *n*.]
potas (po'tas) *m* ①3 Pottasche
potem (po'tem) hernach, nachher;
 (później) später. [A Pot'e'ng.]
potęga (potę'ga) *f* ③4 Macht;
potęgować (go'watć) *pf.* s~
 ⑫20 steigern, vergrößern; A
 potenzieren. [tig, gewaltig.]
potężny (gnü) ⑦1 (-nie) mäch-
potępić (tę'm'piatć) ⑬1, *pf.*
pić (p'itć) ⑫2 verdammen,
 verurteilen; **pieniec** (pie'-
 niec) *m* ①37¹ Verdammter.
potknąć (po'tknać) się *pf.* ⑩2
 stolpern.
potulic (po'tulic) *pf.* ⑨13 zer-
 schlagen; (~ w moździerzu) zer-

stoßen; **~czenie** (potulic'e'nie)
n ②13 (na ciele) Quetschung *f*.
potłuszczyć (potlu'stskować) *pf.* ⑫9
 fett machen. [Büchlein *n*.]
potoczek (poto'tscek) *m* ①21¹*b*)
potoczny (nü) ⑦1 (-nie) ge-
 wöhnlich, einfach; mowa *f* -na
 Alltagsprache.
potoczyć (to'tskować) *pf.* ⑫12
 (się się) hinwälzen, hinrollen;
~ystość (tsk'ust'ostć) *f* ④1
 große Gewandtheit; **~ysty** (ntü)
 ⑦7 (-to) gewandt; (o mowie)
 fließend. [(strumień) Strom.]
potok (po'tok) *m* ①13² Bach;
potomlek (poto'mek) *m* ①20
 Nachkomme; **~ność** (no'sć) *f* ④1
 Nachwelt; **~ny** (nü) ⑦1
 nachfolgend; (późny) spät; **~stwo**
 (st'wo) *n* ②1 Nachkommen-
 schaft *f*. [trinken.]
potonąć (to'ngć) *pf.* ⑩1 er-
potop (po'top) *m* ①3 Sintflut *f*.
potopić (to'pitić) *pf.* ⑫2 erträn-
 ken; ~ się ertrinken. [tieren.]
potrać (tra'tsć) *pf.* ⑫5 ver-
potrafić (tra'ficić) *pf.* ⑫2 ver-
 mögen, imstande sein, können.
potrajać (tra'jatć) ⑬1, *pf.* **po-**
troić (tro'itć) ⑫4¹ verdrei-
 fachen.
potrawa (potra'wa) *f* ③1 Speise;
 (danie) Gericht *n*; **~ka** (tra'ffa)
f ③4² Ragout *n*.
potrać (tra'tsć) ⑬1, *pf.*
~cić (tsć) ⑫5 stoßen; (~
 przy rachunku) abrechnen, in Ab-
 zug bringen.
potrącenie (tsćenie) *n* ②13
 Stoß *m*; (odliczenie) Abzug *m*.
potroić *s.* potrajać.
potrosze (tro'sze) ein wenig.
potrójny (tru'jny) ⑦1 (-nie)
 dreifach. [giften.]
potruć (po'trucć) *pf.* ⑫3 ver-
potrząsać (tsk'asć) ⑬1, *pf.*
potrząść (tsk'asć) ⑨3
 schütteln.

potrzeba (potsche'ba) *f* ③1 Bedürfnis *n*; (bieda) Not; (walka) Kampf; (~ cielesna) Notdurft; ~ (*gen.*) es ist nötig, man braucht; ~ mi (*gen.*) ich brauche (*acc.*); niema -by es ist nicht nötig; w razie -by nötigenfalls. **[wendig, nötig.]**

potrzebny (~nü) ⑦1 (-nie) not-
potrzebować (~bo'watŃi) *pf.* s.~
①20 (*gen.*) brauchen, bedürfen, nötig haben (*acc.*).

potrzeć *f.* pocierać.

potrzymać (potschu'matŃi) *pf.* ⑬1 halten. **[faust, süßsam.]**

potulny (potu'lnü) ⑦1 (-nie)

poturbować (~turb'o'watŃi) *pf.*

②20 übel zurecht.

potwarczy (~twa'rtŃu) ⑦4 verleumderisch; **~arz**(po'twaŃch) *f* ④9 Verleumdung.

potwierdzać (~twie'rdŃatŃi) ⑬1, *pf.* **~dzić** (~dŃitŃi) ⑫7 bestätigen; pytanie: bejahen.

potworny (~two'rnü) ⑦1 (-nie) abscheulich, ungeheuerlich; (dziwaczny) seltsam.

potworzyć (~two'GütŃi) *pf.* ⑫12 schaffen; ~ się się bilden.

potwór (po'twur) *m* ①26 Ungeheuer *n*, Schesal *n*.

potyczka (potu'tŃka) *f* ③4² Treffen *n*.

poulerać (~ubie'ratŃi) *pf.* ⑬1 anziehen, kleiden.

pouciekać (~utŃie'katŃi) *pf.* ⑬1 davonlaufen, entfliehen.

poucinać (~utŃi'natŃi) *pf.* ⑬1 abschneiden, abhauen.

pouczać (~u'tŃatŃi) ⑬1, *pf.* **~yc**(~u'tŃatŃi) ⑫12 belehren.

poufałć (~ufa'łitŃi) się ⑫3 sich vertraut machen.

poufałość (~ofŃitŃi) *f* ④1 Vertraulichkeit; **~ty** (~tü) ⑦6 (-le) vertraulich.

poufny (~u'fnü) ⑦1 (-nie) vertraulich; (tajny) geheim.

poukładać (pouŃla'datŃi) *pf.* ⑬1 zusammenlegen; (uporządkować) ordnen; dzieła etc.: abfassen.

poułatwiać (~uła'twiatŃi) *pf.* ⑬1 erleichtern. **[sterben.]**

poumlerać (~umie'ratŃi) *pf.* ⑬1

poumieszcząć (~umie'sŃtŃatŃi) *pf.* ⑬1 unterbringen.

poupadać (~upa'datŃi) *pf.* ⑬1 fallen. **[⑬1 aufstellen.]**

poustawiać (~uŃta'wiatŃi) *pf.*

poustępować (~uŃtŃp'o'watŃi) *pf.* ⑫20 zurüdtreten.

pousuwać (~uŃu'watŃi) *pf.* ⑬1 entfernen, beseitigen.

powab (po'wap) *m* ①3 Anmut *f*, Reiz; **~ny** (powa'bnü) ⑦1 (-nie) anmutig, reizend.

powaga (powa'ga) *f* ③4 Ansehen *n*; (mina poważna) Ernst *m*; (zdanie poważnego autora) Autorität.

powalić (~wa'łitŃi) *pf.* ⑫3 niederstreden, zu Boden werfen. **[Dede, Blasend m.]**

poważa (~wa'ła) *f* ③1 (Zimmer-)

pcwarjować (~warjo'watŃi) *pf.* ⑫20 verrückt werden.

powasnić (~wa'ŃinilitŃi) *pf.* ⑫1¹ entzweien. **[achten, schätzen.]**

poważać (~wa'gatŃi) ⑬1 (hoch-)

poważanie (~ga'nie) *n* ②13 Achtung *f*, Hochachtung *f*.

poważny (~wa'gnü) ⑦1 (-nie) ernst; (czeigodny) ehrwürdig; (o chorobie etc.) ernsthaft.

poważyc (~GütŃi) się *pf.* ⑫12 sich unterstehen, wagen.

powątpiewać (~wotŃie'watŃi)

⑬1 zweifeln; bezwiefeln (*acc.*).

powątpiewanie (~wa'nie) *n* ②13 Zweifel *m*. **[einschlagen.]**

powbijać (~wbii'jatŃi) *pf.* ⑬1

powciągać (~wiŃie'gatŃi) *pf.*

⑬1 hineinziehen; (~ do księgi) einschreiben.

powetować (~weto'watŃi) *pf.*

⑫20 ersetzen, entschädigen.

 Bgl. auch die Bemerkung zu po.

powiadać (powia'datʃi) ⑬1, pf. **powiedzieć** (wie'dʃietʃi) ⑭4 sagen. [Benachrichtigen.]
powiadomić (do'miitʃi) pf. ⑫2 }
powiastka (wia'ʃtka) f ③4² Erzählung.
powiat (po'wiat) m ①16¹ Bezirk; **owowy** (to'wu) ⑦1 Bezirks... [(ver)binden.]
powiązać (wi'o'ʃatʃi) pf. ⑪14 }
powicie (wi'i'tʃie) n ②13 (urodzenie dziecka) Geburt f; (pieluchy) Windel f; dziecko n w powiciu Wickelkind.
powić f. powijać.
powiódło (powi'dło) ②6, **dołko** (do'łko) ②9 n Brust.
powiedzieć f. powiadać.
powieka (wie'ka) f ③4¹ Augenlid n.
powiernica (wierni'tʃa) f ③9, **lik** (wie'rnił) m ①14 Vertrauter.
powierzlać (wie'ʃatʃi) ⑬1, pf. **yc** (ʃutʃi) ⑫12 anvertrauen.
powierzchnia (wie'ʃchɲa) f ③6³ Oberfläche; (płaszczyna) Fläche; **owność** (cho'wnoʃtʃi) f ④1 Oberflächlichkeit; (strona zewnętrzna) Außenseite; (u człowieka) Äußere n; **owny** (cho'twu) ⑦1 (-nie) oberflächlich; (zewnątrzny) äußerlich.
powiesić (wie'ʃiitʃi) pf. ⑫8 aufhängen; k-o: henken.
powiescio-pisarka (wie'ʃitʃio-piʃa'rka) f ③4², **arz** (pi'ʃaʃ) m ①33 Romanschriftsteller(in); **arski** (ʃʃi) ⑦9 Roman...; **arstwo** (ʃtvo) n ②1 Romanschriftstellerei f.
powiesć (wie'ʃitʃio'wu) ⑦1 Roman... [Roman m.]
powieść¹ (po'mieʃtʃi) f ④1 }
powieść² (w) pf. ⑨10 führen; ~ wzrokiem umherbliden; ~ się glücken.

powietrze (powie'tʃe) n ②16 Luft f; **ny** (nu) ⑦1 Luft...
powiew (po'wief) m ①3 Wehen n; ~ wiatru Windhauch.
powiewać (wie'watʃi) ⑬1 wehen. [luftig.]
powiewny (wie'wnu) ⑦1 (-nie) }
powieźć (po'wieʃitʃi) pf. ⑨6 hinführen.
powiększać (wi'o'ʃatʃi) ⑬1, pf. **yc** (ʃutʃi) ⑫12 vergrößern.
powijać (wi'i'jatʃi) ⑬1, pf. **powić** (po'wiitʃi) gebären; entbunden werden (von dat.); (obwijać) windeln, wideln.
powijak (jat) m ①13² Windelband n.
powinąć (wi'notʃi) się pf. ⑩1 straußeln; nogami się powinęła ich straußelte; fig. es glückte mir nicht.
powinien (wi'nien) ⑦17 verpflichtet; ~ mit den Endungen des Zeitwortes być bedeutet sollen, müssen ⑩3: powinienem (m), powinnam (f) ich soll, ich muß; powinieneś (m), powinnas (f) du sollst, du mußt; powinnismy (m), powinnismy (f) wir sollen, wir müssen. [Pflicht.]
powinność (noʃitʃi) f ④1 }
powinowactwo (wi'nowa'tʃtwo) n ②1 Verschwägerung f, Verwandtschaft f; **aty** (wa'tu) ⑦7 verschwägert, verwandt (durch Heirat).
powinszowanie (wi'nszowa'nie) n ②13 Glückwunsch m.
powisieć (wi'i'ʃietʃi) pf. ⑫18 (eine Zeitlang) hängen.
powlekać (powlie'katʃi) ⑬1, pf. **ec** (po'wlietʃi) ⑩14 überziehen; ~ oczyma den Blick schweifen lassen; ~ się (czem) się überziehen, sich bedecken (mit dat.); powlec się kriechen, (langsam) gehen; (o czasie) sich hinziehen.

- powłazić** (powła'łiti) *pf.* ⑩10 hineinkriechen.
- powłó(cz)ka** (włó'[tʃ]ka) *f* ③4² (③4¹) Übergang *m*, Decke; (błona) Haut, Kruste.
- powłóczyć** (włó'tʃiti) *pf.* ⑩12: ~nogami die Füße schleppen; ~ysty (tʃiti'tu) ⑦7: ~ysta suknia *f* Schleppe; ~ysty wzrok *m* lange beobachtender Blick. [hineintragen.]
- pownosić** (wono'ʃiti) *pf.* ⑩8/
- powodować** (wodo'watʃi), *pf.* s. ⑩20 bewegen, herbeiführen; ~ się (czem) sich leiten lassen (von *dat.*).
- powodzenie** (dʃe'nie) *n* ②13 Befinden; (dobre ~) Wohlergehen; (pomyślny obrót) Erfolg *m*.
- powodzić** (wodo'ʃiti) się ⑩7, *pf.* **powieść** (po'wieʃiti) się ⑩10 (er)gehen; (poszczęścić się) glücken.
- powoli** (powo'li) langsam; (stopniowo) allmählich; ~ność (wono'ʃiti) *f* ④1 Langsamkeit; (uległość) Folgsamkeit; ~ny (nu) ⑦1 (-nie) langsam; (uległy) folgsam, willfährig.
- powołać** (wła'nie) *n* ②13 Berufung *f*, Ruf *m*; (ochota do czego) Neigung *f*; (zawód) Beruf *m*.
- powoływać** (włó'watʃi) ⑩4, *pf.* ~ać (włó'watʃi) ⑩1 berufen; ~ na świadka als Zeugen berufen; ~ się (na *acc.*) sich berufen (auf *acc.*).
- powonienie** (wono'nie) *n* ②13 Geruchssinn *m*. [schieren.]
- powozić** (wó'ʃiti) ⑩10 futzeln
- powozik** (wóʃi) *m* ①13² kleine Kutsche
- ~zowy (wó'wó) ⑦1 Kutschen...
- powód** (po'wut) *m* ①26 Grund, Ursache *f*, Veranlassung *f*; (oskarżyciel) ①26^{2a} Kläger; ~ka (wó'tka) *f* ③4² Klägerin.
- powódź** (po'wutʃi) *f* ④7 Überschwemmung.
- powój** (po'wuj) *m* ①3 Winde *f*.
- powóz** (po'wóz) *m* ①23 Kutsche *f*, Wagen. [hineinfallen.]
- powpadać** (wpa'batʃi) *pf.* ⑩1/
- powpisywać** (wpiʃi'watʃi) *pf.* ⑩2 einschreiben.
- powplatać** (wpli'a'tatʃi) *pf.* ⑩11 einflechten.
- powprowadzać** (wprowa'dbatʃi) *pf.* ⑩1 (hin)einführen.
- powpuszczać** (wpu'stʃatʃi) *pf.* ⑩1 hineinlassen.
- powracać** (wra'tʃatʃi) ⑩1, *pf.* **powrócić** (wru'tʃiti) ⑩5 zurückkehren, zurückkommen.
- powrotny** (wro'tnu) ⑦1 Rückkehr...; -na droga *f* Rückweg *m*; (jazda) Rückfahrt; ~ bilet *m* Rückfahrkarte *f*. [Seiler.]
- powroźnik** (wro'źnik) *m* ①14/
- powrót** (po'wrot) *m* ①26 Rückkehr *f*, Wiederkehr *f*; na ~ zurück, wieder; z powrotem zurück, auf dem Rückwege.
- powróż** (po'wruż) *m* ①26 Seil *n*, Strid, Strang.
- powrzucać** (wru'tʃatʃi) *pf.* ⑩1 hineinwerfen.
- powsadzać** (wʃa'dbatʃi) *pf.* ⑩1 hineinsetzen; (nasadzać) aufsetzen. [einsteigen.]
- powsiadać** (wʃia'datʃi) *pf.* ⑩1/
- powskakiwać** (wʃkaki'watʃi) *pf.* ⑩3 hineinspringen.
- powstanie** (wʃta'nie) *n* ②13 Entstehung *f*; (zbrojne) Aufstand *m*, Aufruhr *m*; ~anie (ʃta'niatʃi) *m* ①37¹ Aufständischer, Aufrührer; ~ańczy (ʃta'niatʃu) ⑦4 (-czo) aufständisch, aufrührerisch.
- powstawać** (wʃta'watʃi) ⑩3¹, *pf.* ~ać (po'wʃtatʃi) ⑩15 entstehen; (wstać) aufstehen, sich erheben; ~ przeciw (*dat.*) sich auflehnen gegen (*acc.*); ~ na

(acc.) tabeln (acc.); (chwycić za broń) einen Aufstand erheben.

powstawiać (powstá'w'iatŝi) pf.

⑬1 hineinstellen; szyby etc.: einsetzen.

powstrzymywać (powstŝ'chú'mú'

matŝi) ⑬2, 26 (powstŝ'chú'matŝi)

⑬1 aufhalten, verzögern; ~ się od (gen.) sich enthalten (gen.).

powstydzic (powstŝ'tú'đŝiitŝi) się

pf. ⑫7: nie ~ się (gen.) sich zu schämeu brauchen (gen.).

powszeczny (powŝ'e'chnú) ⑦1

(-nie) allgemein, universa'l.

powszedni (powŝ'e'dni) ⑦13

(-nio) alltäglich, Alltags...; ~ chleb *m* das tägliche Brot *n*; dzień *m* ~ Wochentag.

powszednic (powŝ'etŝi) ⑪18 all-

täglich (ob. gewöhnlich) werden.

powściągać (powŝ'tŝi'g'atŝi)

⑬1, pf. 26 (powstŝ'g'atŝi) ⑩2 zurückhalten, maßigen; (hamować) zügeln; ~ się sich maßigen.

powściągliwość (powŝ'tŝi'g'atŝi)

f ④1 Mäßigung, Enthaltŝamkeit; ~ wy (pow) ⑦1 (-wie) maßig, enthaltŝam.

powtarzać (powtá'g'atŝi) ⑬1, pf.

powtórzyć (powtú'g'atŝi) ⑫12 wiederholen.

powtóre (powtu're) zweitens;

~ órny (powtu'rnú) ⑦1 (-nie) wiederholt, zum zweiten Male.

powtykać (powtú'fatŝi) pf. ⑬1

hineinsteden.

powybierać (powúbie'ratŝi) pf.

⑬1 wählen; auslesen.

powychodzić (powúcho'đŝiitŝi) pf.

⑫7 hinausgehen; ~ za mąż heiraten (von Mädchen).

powycinać (powútiŝi'natŝi) pf. ⑬1

ausschneiden.

powydawać (powúda'watŝi) pf.

⑬3 ausgeben; k-o: ausliefern; dziela: herausgeben; córki: verheiraten.

powydobywać (powúdobú'watŝi)

pf. ⑬1 herausbringen, jutage fördern.

powyjmować (powújmo'watŝi) pf.

⑪20 herausnehmen.

powykradać (powúfra'batŝi) pf.

⑬1 stehlen; k-o: entführen.

powykręcać (powúkrę'atŝi) pf. ⑬1

ausbrehen.

powykrzywiać (powúkrŝ'iatŝi) pf.

⑬1 frümmen; = powykręcać.

powymierać (powúmie'ratŝi) pf.

⑬1 aussterben.

powynajdywać (powúnajdu'watŝi)

pf. ⑬2 auffindig machen.

powynajmować (powú'watŝi) pf.

⑪20 vermieten.

powynosić (powúno'ŝiitŝi) pf.

⑫8 heranstragen; ~ się weggehen.

powypadać (powúpa'batŝi) pf. }

powypłacać (powúpła'tŝatŝi) pf. }

⑬1 auszahlen.

powyrastać (powúra'ŝtatŝi) pf.

⑬1 auswachsen.

powyrywać (powúru'watŝi) pf. ⑬1

austreiben. [wegŝchiden.]

powysyłać (powúŝú'latŝi) pf. ⑬1 }

powyuczać (powúu'tŝatŝi) pf. }

⑬1 unterrichten; ~ się lernen.

powywozić (powúwo'ŝiitŝi) pf.

⑬1 umwerfen; ~ się umfallen.

powyznaczać (powúŝna'tŝatŝi)

pf. ⑬1 bezeichnen, bestimmen.

powyżej (powú'gej) höher, oben;

(gen.) oberhalb (gen.).

powziąć (powúzi'atŝi) pf. ⑨19

nehmen; (otrzymać) bekommen;

~ zamiar den Entŝluß faŝen.

poza (po'ŝa) (acc., wo? instr.)

hinter (wohin? acc., wo? dat.).

pozabierać (poŝabie'ratŝi) pf. ⑬1

wegnehmen. [töten.]

pozabijać (poŝabi'jatŝi) pf. ⑬1 }

pozacłagać (poŝatŝi'g'atŝi) pf. }

⑬1 einziehen; ~ dlugi Eŝtul-

den machen. [⑬1 anfangen.]

pozaczynać (poŝatŝú'uatŝi) pf. }

pozadłużać (posadlu'gatſi) się *pf.* 131 in Schulden geraten.

pozadzierać (˘sadſie'ratſi) *pf.* 131 anreißen; ~ się (z *instr.*) sich überwerfen (mit *dat.*).

pozajmować (˘sajmo'watſi) *pf.* 131 einnehmen; (obsadzić) be-
setzen. [gen.]

poza jutro (posaju'tro) übermorgen

pozakładać (˘saktia'datſi) *pf.* 131 gründen, anlegen; (ufundować) stiften. [ausländisch.]

pozakrajowy (˘krajow'wu) 71

pozamarzać (˘samar'ratſi) *pf.* 131 erfrieren; (o wodzie etc.) zufrieren.

pozamawiać (˘samar'watſi) *pf.* 131 bestellen; (zaprosić) einladen.

pozamykać (˘samu'katſi) *pf.* 131 (ver)schließen, (ein)sperren.

pozanosić (˘sano'ſitſi) *pf.* 128 hintragen.

pozaoczny (˘otſchnu) 71 (-nie) in i-s Abwesenheit, hinter i-s Rücken. [zunftöfen.]

pozapinać (˘sapi'i'natſi) *pf.* 131

pozapisywać (˘pisi'watſi) *pf.* 132 einschreiben; lekarstwa: verschreiben; (w testamencie) vermachen. [pf. 131 vergeffen.]

pozapominać (˘sapomi'natſi)

pozarastać (˘sara'ſtatſi) *pf.* 131

verwachsen.

pozarażać (˘sara'gatſi) *pf.* 131

anstecken. [131 schlachten.]

pozarzynać (˘sazynu'natſi) *pf.*

pozasadzać (˘saza'dſatſi) *pf.*

131 (czem) bepflanzen (*acc.*);

~ do wleżenia einferlern.

pozasładać (˘sazla'datſi) *pf.*

131 sich setzen, Platz nehmen.

pozasiewać (˘sazsie'watſi) *pf.*

131 (be)säen.

pozasłaniać (˘sazsla'njatſi) *pf.*

131 verhängeln, verhängen.

pozasłużbowy (posaslužbo'wu)

71 (-wo) außerdienstlich.

pozaspakajać (posaspaſa'jatſi) *pf.* 131 befriedigen.

pozasuwać (˘sazu'watſi) *pf.* 131 (hin)schieben; zasuwać: vor-schieben, zuschieben.

pozasypywać (˘sazypu'watſi) *pf.* 132 verschütten.

pozaszkolny (posasſkolo'linu) 71 nicht zur Schule gehörend.

pozaszywać (˘saszu'watſi) *pf.* 132 zunähen; (wszyć) einnähen.

pozawczora (posawtscho'raj) vorgestern. [131 (ab)schließen.]

pozawierać (˘sawie'ratſi) *pf.*

pozawieszać (˘sawie'schatſi) *pf.* 131 aufhängen.

pozawijać (˘sawij'jatſi) *pf.* 131 einwickeln. [131 verdrehen.]

pozawracać (˘sawra'tſatſi) *pf.*

pozawstydząć (˘sawstiu'ſatſi) *pf.* 131 beschämen.

pozadrościć (˘sadro'ſitſitſi) *pf.* 129 (k-u) beneiden (*acc.*).

pozazmystowy (posazsmuſlo'wu) 71 übersinnlich.

pozabawiać (posba'watſi) 131, *pf.* ~wleć (˘wilitſi) 122 (k-o *gen.*)

berauben (i-n *gen.*), rauben (i-m *acc.*); ~ się zycia sich das Leben nehmen.

pozbiegać (˘sbie'gatſi) się *pf.* 131 zusammenlaufen; (w praniu) eingehen.

pozbiierać (˘sbie'ratſi) *pf.* 131 (ver-, ein-)sammeln.

pozbywać (˘sby'watſi) się 131, *pf.* **pozbyć** (po'sbitſi) się 141 (*gen.*) loswerden (*acc.*).

pozdawać (˘sda'watſi) *pf.* 153: ~ egzaminy die Prüfungen ablegen.

pozdajmować (˘sdejmo'watſi) *pf.* 1120 herunternehmen; kapelusze: abnehmen, ablegen.

pozdrowiać (˘sdra'watſi) 131, *pf.* **pozdrowić** (˘sdro'wilitſi) 1221 (be)grüßen. [Gruß m.]

pozdrowienie (˘wie'nie) n 213]

pozdychać (poʂdu'chatʂi) *pf.* ⑬1
zugrunde gehen, krepieren.

pozdzierać (˘ʂʂi'e'ratʂi) *pf.* ⑬1
herunterreißen.

pozew (po'sef) *m* ④3 (*gen.*
pozwu) Vorladung *f.*

pozelenieć (˘ʂi'e'le'netʂi) *pf.*
④18 grün werden.

poziom (po'siom) *m* ④3 Niveau
n; ~ morza Meerespiegel.

poziomka (poʂio'mka) *f* ③4^a
Erdbeere; ~kowy (˘ko'wu) ⑦1
Erdbeer...

poziomy (˘mi) ⑦1 horizonta'l,
wagerecht; (niski) niedrig; *fig.*
banal. [*essen.*]

pozjadać (˘ʂja'datʂi) *pf.* ⑬1 auf-
fressen.

pozejżdżać (˘ʂje'gdʂatʂi) się
pf. ⑬1 zusammen (gefahren)
kommen.

pozlatywać (˘ʂiatu'watʂi) się *pf.*
⑬2 zusammenfliegen; zusam-
men (gefliegen) kommen.

pozlepiac (˘ʂi'e'piatʂi) *pf.* ⑬1
zusammenkleben.

pozlewać (˘ʂi'e'watʂi) *pf.* ⑬1
zusammenschütten.

pozłacać (˘ʂta'tʂatʂi) ⑬1, *pf.*
pozłocić (˘ʂto'tʂiitʂi) ⑬5 ver-
golben.

pozłota (˘ʂto'ta) *f* ③2^a Vergol-
dung; ~tnik (˘tnil) *m* ④24
Vergolder.

pozmiatać (˘ʂmja'tatʂi) *pf.* ⑬1
wegkehren; (na jedno miejsce)
zusammenkehren.

pozmywać (˘ʂmu'watʂi) *pf.* ⑬1
abwaschen.

poznaczyć (poʂna'tʂūtʂi) *pf.*
④12 bezeichnen.

poznawać (poʂna'watʂi) ⑬3, *pf.*
~ać (po'snatʂi) ⑬1 (wieder) er-
kennen; (zawrzeć znajomość) ken-
nenlernen; (rozumieć) einsehen;
(sposzrzegać) (be)merken; ~ się
z kim j-s Bekanntschaft machen,
j-n kennen lernen; ~ się na (*loc.*)
richtig beurteilen, durchschauen.

poznanie (poʂna'nie) *n* ②13 (za-
warcie znajomości) Bekanntschaft
f; (rozumienie) Erkenntnis *f.*

Poznań (po'snani) *m* ④31 Posen *n.*

poznikać (˘ʂni'tatʂi) *pf.* ⑬1 ver-
schwinden.

poznosić (˘ʂno'siitʂi) *pf.* ④28 zu-
sammentragen; (usunąć) auf-
heben. [*scheinbar.*]

pozorny (poʂo'rnŃ) ⑦1 (-nie)
pozostałość (poʂoʂta'łoʂiitʂi) *f*
④1 Überrest *m*; ~ty (˘tu) ⑦6
zurückgeblieben.

pozostawać (poʂoʂta'watʂi)
④3¹, *pf.* ~ać (poʂo'ʂtatʂi) ④15
zurückbleiben, verbleiben; (za-
bawić) sich aufhalten.

pozostawiać (˘ʂta'miatʂi) ⑬1, *pf.*
~wić (˘wiitʂi) ④2 zurücklassen.

pozować (poʂo'watʂi) ④20: ~k-u
do obrazu-j-m zu e-m Bilde sitzen.

pozór (po'sur) *m* ④26 Schein,
Anschein; (wygląd) Aussehen *n*,
Äußere(s) *n*; (pokrywka) Vor-
wand; pod pozorem unter dem
Vorwand; na ~ scheinbar.

pozrastać (˘ʂra'ʂtatʂi) się *pf.*
⑬1 zusammenwachsen.

pozrywać (˘ʂru'watʂi) *pf.* ⑬1
abreißen; kwiaty etc.: pflücken.

pozrzucac (˘ʂʂu'tʂatʂi) *pf.* ⑬1
herabwerfen.

pozszywać (˘ʂʂu'watʂi) *pf.* ⑬1
zusammennähen.

pozwać *f.* pozywać.

pozwalać (˘ʂwa'iatʂi) ⑬1, *pf.*
pozwoić (˘ʂwo'iitʂi) ④23 gestat-
ten, erlauben; (dozwalać) zu-
lassen. [*ladung f.*]

pozwanie (˘ʂwa'nie) *n* ②13 Vor-
|**pozwiązywać** (˘ʂwi'zʂu'watʂi) *pf.*
⑬2 zusammenbinden.

pozwijac (˘ʂwi'i'jatʂi) *pf.* ⑬1 zu-
sammenrollen. [*Erlaubnis f.*]

pozwolenie (˘ʂwo'le'nie) *n* ②13
pozwolić *f.* pozwalać.

pozwozić (poʂwo'iitʂi) *pf.* ④10
zusammen-, herbei-führen.

pozwracać (ˈswraˈtʃatʃi) *pf.* ⑬1
zurückgeben, zurückstellen.

pozycja (poʂuˈtʃja) *f* ③8 Po-
sition; (położenie) Lage; (stano-
wisko) Stellung.

pozyskiwać (ˈsʊʃkiˈwatʃi) ⑬3,
pf. ˈkać (ˈsʊʃˈkatʃi) ⑬1 erwer-
ben, gewinnen; (uzyskać) er-
langen.

pozywać (ˈsʊˈwatʃi) ⑬1, *pf.*
pozwać (poˈʂwatʃi) ⑨20² (przed
sąd) vor Gericht laden, verfla-
gen.

pożalić (ˈGaˈliitʃi) się *pf.* ⑫3
(poskarżyć się) sich beklagen;
(złitować się) sich erbarmen.

pożalować (ˈGałoˈwatʃi) *pf.* ⑫20
bedauern, bemitleiden; (k-u
gen.) mißgönnen (i-m acc.).

pożar (poˈʒar) *m* ①8 Feuer-
brunst *f*, Brand. [m.]

pożarcie (ˈGaˈrtʃie) *n* ②13 ③raß

pożarnictwo (poʒaˈrniˈtʃtvo) *n*
②1 Feuerwehrewesen; ˈny (po-
ʒaˈrni) ⑦1 Feuer...; straż *f*
ˈna Feuerwehr.

pożądać (ˈʒoˈdatʃi) *pf.* ⑬1 (gen.)
begehren (acc.), verlangen (nach
dat.); ˈanie (ˈdaˈnie) *n* ②13
Begierde *f*; ˈany (ˈdaˈni) ⑦1
begehrt, erwünscht; (miły) will-
kommen; ˈlwy (ˈʒoˈdʲiˈwü) ⑦1
(-wie) lästern.

pożegnać (ˈʒeˈgnatʃi) *pf.* ⑬1
(k-o), ˜ się (z kim) Abschied
nehmen (von dat.); ˈalny (ˈnaˈli-
ni) ⑦1 Abschieds...; ˈanie
(ˈnaˈnie) *n* ②13 Abschied *m*.

pożenić (ˈʒeˈniitʃi) się *pf.* ⑫1
heiraten.

pożerać (ˈʒeˈratʃi) ⑬1, *pf.*
pożreć (poˈʒretʃi) ⑨26 (auf-)
fressen, verschlingen. [Stiftung.]

pożoga (poʒoˈga) *f* ④3 Brand-}

pożycie (ˈʒuˈtʃie) *n* ②13 Zu-
sammenleben; ˜ małżeńskie
Eheleben; ˜ z ludźmi Verkehr
m mit Menschen.

pożyczać (ˈʒuˈtʃatʃi) ⑬1, *pf.*
ˈyć (ˈtʃtʃitʃi) ⑫12 leihen, bor-
gen; książki etc.: entleihen.

pożyczka (ˈʒa) *f* ③4² Anleihe,
Darlehen *n*; ˈkowy (ˈkoˈwü)
⑦1 Darlehens...

pożyteczność (poʒuˈteʃ-
noʂitʃi) *f* ④1 Nützlichkeit; ˈny
(ˈni) ⑦1 (-nie) nützlich.

pożytek (ˈʒuˈteʃ) *m* ①21¹ a
Nutzen.

pożytkować (ˈkoˈwatʃi) ⑫20
Nutzen ziehen aus (dat.).

pożyć (poˈʒutʃi) *pf.* ⑫2 (e-e
Zeitlang) leben.

pożywić (ˈʒuˈwiitʃi) *pf.* ⑫2
nähren, sättigen; ˜ się (instr.)
sich erquicken (durch acc.), satt
werden (von dat.); ˈwienie (ˈ-
wieˈnie) *n* ②13 Nahrung *f*,
Kost *f*; ˈwność (ˈwnoʂitʃi) *f*
④1 Nahrhaftigkeit, Nährwert
m; ˈwny (ˈni) ⑦1 nahrhaft.

pój (puj) *f.* poić.

pójść (pujʃitʃi) *pf.* ⑫4² gehen;
˜ za małż heiraten (vom Weibe);
˜ na (acc.) (o pieniądzu) ver-
braucht werden (für acc., zu
dat.); ˜ w górę, w dół (podnieść
się, spaść) steigen, fallen; ˜ za
radą czyją i-8 Rat befolgen; ˜
z dymem in Flammen auf-
gehen, verbrannt werden.

póki (puˈki) so lange (als).

pól (pułi) *f.* pole.

pół (puł) halb; ˜ tuzina ein halbes
Duzend; ˜ książki die Hälfte des
Buches; Uhr: ˜ do drugiej halb
zwei; ˜ bóg (ˈbuk) *m* ①14² Halb-
gott; ˜ bucik (ˈbuˈtʃik) *m* ①13²
Halbschuh; ˜ czwarta (ˈtʃwaˈr-
ta) vierthalb; ˜ glosem (ˈglo-
ʂem) halblaut; ˜ główek (ˈgluˈ
weł) *m* ①21 Dummkopf; ˜
ˈgłuchy (ˈgluˈkū) ⑦1 halbtaub;
˜ godzinny (ˈgodʲiˈnnü) ⑦1
halbstündig; ˜ jedwab (ˈjeˈdwap)
m ①38¹ Halbside *f*.

półka (pu'łka) *f* ③⁴² Fach *n*.
pół...: **~kole** (ło'łie) *n* ②¹⁴ Halbfreis *m*; **~kopiek** (ło'peł) *m* ①²¹^b Halbfachod *n*; **~koszu-
 lek** (łoszu'łeł) *m* ①²¹^b Vorhemdchen *n*; **~krwl** (krwli) (o koniu) Halbbhut *n*; **~księżyc** (ksyż'gütš) *m* ①³⁰ Halbmond; **~kula** (ku'ła) *f* ③⁵ Halbfugel, Semisphäre; **~kullisty** (łi'łtū) ⑦⁷ (-to) halbfugelförmig; **~misek** (łi'łeł) *m* ①²¹^b Schüssel *f*; **~mrok** (mroł) *m* ①¹³ Halbdunkel *n*; **~noc** (łnotš) *f* ④⁹ Mitternacht; (strona świata) Norden *m*; **~nocny** (łno'tšnū) ⑦¹ Mitternachts...; (leżący na ~nocy) nördlich, Nord...; **~oficjalny** (oři-tšja'łnū) ⑦¹ (-nie) halbamtlich; **~rocze** (ro'tše) *n* ②¹⁶ Halbjahr; **~roczny** (ro'tšnū) ⑦¹ (-nie) halbjährig; **~sen** (šen) *m* ①²²^a Halbschlaf; **~skórek** (šku'reł) *m* ①²¹^b Halblebereinband; **~słówko** (šlu'f-ło) *n* ②⁹ Andeutung *f*; **~šrodek** (širo'beł) *m* ①²¹^b unzureichendes Mittel *n*; **~światek** (šwĩa'teł) *m* ①²¹^b Halbwelt *f*; **~światło** (ło) *n* ②³⁴ Halblicht; **~tora** (to'ra) anderthalb; **~trzecia** (tše'tšja) dritthalb; **~urzędowy** (uřižbo'wū) ⑦¹ (-wo) halbamtlich; **~wysep** (wu'šep) *m* ①³ Halbinsel *f*; **~żywy** (žū'wū) ⑦¹ (-wo) halb-lebend, halbtot.

pór (pur) *f*. pora.
póty (pu'tū) solange.
późny (pu'žnū) ⑦¹ (-no) spät.
prababka (praba'pfa) *f* ③⁴² Urgroßmutter.
pralca (pra'tšja) *f* ③⁹ Arbeit; (trud) Mühe; **~codawca** (čoda'ftšja) *m* ③¹¹ Arbeitgeber.
pracować (praco'watšji), *pf.* po-
 ①²⁰ arbeiten.

pracowliwość (łmi'tošitšji) *f* ④¹ Arbeitsamkeit, Emsigkeit; **~ty** (łtū) ⑦⁷ (-icie) arbeitsam, emsig; (mozolny) mühsam.
pracownia (łčho'wnia) *f* ③⁶³ Arbeitsraum *m*, Arbeitszimmer *n*; (warstat) Werkstätte; ~ naukowa Laboratorium *n*; **~nica** (łwni'tšja) *f* ③⁹ Arbeiterin; **~nik** (łčho'wnił) *m* ①¹⁴ Arbeiter.
praczkla (pra'tška) *f* ③⁴² Wäscherin, Wäschfrau; **~arnia** (ła'rnia) *f* ③⁶³ Wäschküche.
prac (pratšji), *pf.* wy- ⑨²⁴¹ waschen.
pradziad (pra'dšiat) *m* ①² Urgroßvater; (przodek) Urahn.
pragnąć (pra'gnu'tšji), *pf.* za- ⑩² wünschen, begehren; (mieć pić) dürsten.
pragnienie (łnie'nie) *n* ②¹³ Wunsch *m*, Begierde *f*; (chęć picia) Durst *m* (a. fig.).
prajęzyk (prajž'sul) *m* ①¹³² Ursprache *f*.
praktyka (pra'tkta) *f* ③⁴¹ Praxis; (doświadczenie) Erfahrung; *pl.* ~i (religijne religiozne) Berichtigungen *f/pl.*; (intrygi) Ränke *pl.*; **~ant(ka)** *f* *m* (ła'nt[ka]) ①⁹ (③⁴²) Praktikant(in).
praktykować (łko'watšji), *pf.* wy- ①²⁰ praktizieren; praktykować się es geschieht.
praktykowany (łkoma'nū) ⑦¹ üblich, gebräuchlich.
pralni (pra'lnia) *f* ③⁶³ Wäschanstalt, Wäscherei; **~nik** (łnił) *m* ①¹³² Wäschholz *n*.
prałat (pra'lat) *m* ①⁹ Prälat.
praojciec (prao'itšetšji) *m* ①⁴⁷ Stammvater, Urahn.
praojczyzna (łoitšn[ina]) *f* ③¹ Stammland *n*.
prasa (pra'šja) *f* ③¹ Presse.
prasować (praco'watšji), *pf.* wy-

s. ①20 pressen; bieliznę etc.:
bügeln, plätten.

prawda (pra'wda) *f* ③2 Wahr-
heit; to ~ das ist wahr; do
prawdy wahrhaftig, wirklich.

prawdomówność (prawdomo-
wność) *f* ④1 Wahrheitsliebe;
(szczerość) Aufrichtigkeit; ~**mo-
wny** (ˌnd) ⑦1 wahrheitslie-
bend; (szczery) aufrichtig; ~**po-
dobieństwo** (ˌpodobie'nstwo)
n ②1 Wahrscheinlichkeit *f*; ~**po-
dobny** (ˌpodo'bnū) ⑦1 (-nie)
wahrscheinlich.

prawdziwość (ˌdʒi'wość) *f*
④1 Wahrhaftigkeit; (rzeczy-
wistość) Wirklichkeit; (~ ka-
mieni, złota etc.) Echtheit; ~**wy**
(ˌwū) ⑦1 (~wie) wahrhaftig;
wirklich; echt. [Hand, Rechte.]

prawica (prami'tka) *f* ③9 rechte
prawic (pra'wić) ⑩2 sagen,
sprechen; (opowiadać) erzählen.

prawidło (prami'dło) *n* ②6 Vor-
schrift *f*, Regel *f*; (~ do butów)
Stiefelleiste *f*; ~**wość** (ˌo'-
wość) *f* ④1 Regelmäßigkeit;
~**wy** (ˌo'wū) ⑦1 (~wo) regel-
mäßig.

prawie (pra'wie) fast, beinahe.

prawniczy (prawni'tschū) ⑦4
(-czo) juristisch; studja *n/pl.*
prawnicze Rechtsstudium *n*;
~**nik** (ˌniĭ) *m* ①14 Rechts-
gelehrter; (słuchacz praw) Jurist;
~**nopañstwowy** (ˌnopañstwo'-
wū) ⑦1 staatsrechtlich.

prawny (pra'wnū) ⑦1 (-nie) ge-
setzlich; Rechts..., Gesetz...; kwe-
stja *f*-na Rechtsfrage; wniosek
m ~ Gesuchantrag.

prawo (pra'wo) *n* ②1 Recht;
(ustawa) Gesetz; w imieniu pra-
wa im Namen des Gesetzes;
~**dawca** (ˌda'ftka) *m* ③11 Ge-
setzgeber; ~**dawczy** (ˌtʃū) ⑦4
gesetzgebend; ~**mocność** (ˌ-
mo'tʃność) *f* ④1 Rechtskraft,

Rechtsgiltigkeit; ~**mocny** (ˌnū)
⑦1 (-nie) rechtsgiltig, rechts-
kräftig; ~**myślny** (ˌmū'ʃi'lnū)
⑦1 (-nie) recht denkend; (wo-
bec rządu) loyal; ~**stawie** (ˌʃta'-
wie) *n* ②15 griechisch-ortho-
doxes Glaubensbekenntnis;
~**stawny** (ˌnū) ⑦1 griechisch-
orthodox, nichtuniert.

prawość (pra'wość) *f* ④1
Rechtshaffenheit, Redlichkeit.

prawować (ˌwo'watʃi) *się* ①20
einen Prozeß führen, streiten.

prawowier|ność (ˌwie'rowność) *f*
④1 Rechtgläubigkeit; ~**ny**
(ˌnū) ⑦1 (-nie) rechtgläubig.

prawow|tość (ˌwi'tość) *f* ④1
Rechtmäßigkeit; ~**ty** (ˌtū) ⑦7
(-icie) rechtmäßig, legitim.

prawy (pra'wū) ⑦1 recht; (uczel-
wy) redlich; (prawdziwy) echt.

prawybor|ca (ˌwūbo'rtʃa) *m* ③11
Urwähler; ~**y** (ˌbo'ru) *m/pl.*
①26 Urwahlen *f/pl.* [Bild *n.*]

prawzdr (pra'wʒur) *m* ①26 Ur-
prażyć (pra'ʒytʃi) *pf. wy.* ⑩12
rösten, dörren; (gotować) kochen;
(o słońcu) brennen; ~ pociskami
mit Geschossen überföhnten.

prąd (prɔd) etc. *f. przeć.* [Mung *f.*]
prąd (prɔt) *m* ①6 Strom; Strö-
prątek (prɔ'tek) *m* ①21^b Ba-
zi'Nuß. [chen *n.*]

prążka (prɔ'ʃka) *f* ③4² Streif-
prążkować (prɔ'ʃko'watʃi) ①20
mit Streifen versehen.

prążkowany (ˌkoma'nū) ⑦1 ge-
streift. [m ①33 Pfriindner.]
prebendar|jusz (prebenda'rjuʃ)
precedens (preʃe'denʃ) *m* ①3
Präzede'nzfall.

pre|ciel (pre'tʃei) *m* ①34⁶ Bre-
zel *f*; ~**larz** (ˌlarʃ) *m* ①33
Brezelverkäufer.

przez (pre'tʃ) weg, fort.

predylek|cja (predū'e'tʃja) *f*
③8 Vorliebe. [Vorlesung.]

prelekc|ja (pre'e'tʃja) *f* ③8]

- preliminarz** (prelimi'ni'naŝ) *m*
 ①30¹ Boranŝlag.
- preludjum** (ˈlu'bju)m *n* ②20¹
 Borſpiel.
- premja** (pre'mja) *f* ③8 Preis *m*.
- prenumerata** (prenumera'ta) *f*
 ③2² Abonnementn; ~tor(ˈtor)
m ①7¹ Abbonnent.
- prenumerować** (ˈro'watʃi) ⑩20
 abbonnieren.
- preparat** (prepa'rat) *m* ①10¹
 Präpara't *n*. [Borwand.]
- pretekst** (pre'teŝt) *m* ①10¹
- pretensja** (prete'nŝja) *f* ③8 An-
 ſpruch *m*, Forberung.
- pretensjonal/ność** (pretenŝjo-
 na'lnoŝi'tŝi) *f* ④1 anſpruchſ-
 volles Weſen; ~ny (ˈnu) ⑦1
 (ˈnie) anſpruchſvoll.
- prezent** (pre'zent) *m* ①19 Ge-
 ſchenk *n*; ~a (ˈŝe'nta) *f* ③2²
 Präſentation.
- prezentować** (ˈŝento'watʃi) ⑩20
 präſentieren.
- prezes** (pre'ŝeʃ) *m* ①1¹ Präſeß,
 Vorſitzender.
- prezesować** (ˈŝeŝo'watʃi) ⑩20
 präſidieren, den Vorſiß führen.
- prezesa** (ˈŝu'ra) *f* ③2³ Prä-
 ſi'dium *n*, Vorſiß *m*; Würde
 eines Vorſitzenden.
- pręclik** (prę'tŝi'lik) *m* ①13² Rute
f; (~ żelazny etc.) Stäbchen *n*;
 & Staubfaden.
- prędkl** (prę'tŝi) ⑦9 (-ko) ſchnell,
 raŝ, geŝwind; (o człowieku)
 heftig, jähzornig; na prędee
 in der Eile; ~kość (ˈkoŝi'tŝi) *f*
 ④1 Geŝwindigkeit; Zähzorn*m*.
- pręga** (prę'ga) *f* ③4 Streifen
m, Strieme. [ger.]
- pręglarz** (ˈgłeŝ) *m* ①30¹ Bran-
 ①10 Rute *f*, Ger-
 te *f*; (~ żelazny) Stab.
- prężność** (prę'żnoŝi'tŝi) *f* ④1
 Ausdehnungsfähigkeit.
- prężyć** (ˈGütŝi), *pf. wy* ⑩12
 (ſię ſi) dehnen, ſtrecken.
- probierczy** (probie'rtŝu) ⑦4
 Probier...; ~erz (pro'bieŝ) *m*
 ①30¹ Krite'rium *n*.
- problem** (probie'mat) *m* ①10¹
 Proble'm *n*; ~yczny (ˈtu'tŝu-
 nu) ⑦1 problema'tiŝ; (zagad-
 kowy) rätiſelhaft; (watpliwy)
 zweifelhaft.
- probostwo** (probo'ŝtwo) *n* ②1
 Pfarre *f*, Propſtei *f*; (urząd pa-
 rafialny) Pfarramt *n*; ~oszcz
 (pro'boŝtŝ) *m* ①30 Pfarrer,
 Propſt.
- probówka** (ˈbu'ŝka) *f* ③4² Pro-
 bierglaß *n*.
- proca** (pro'tŝa) *f* ③9 Schleuder
 (=maŝchine); jak z procy bliŝ-
 ſchnell.
- proceder** (protŝe'der) *m* ①8
 Verfahren *n*, Prozedur *f*;
 (zajęcie) Beŝäftigung *f*; ~ura
 (ˈbu'ra) *f* ③2³ Verfahren *n*.
- procent** (pro'tŝent) *m* ①19 Pro-
 ze'nt *n*; *pl.* ~a Zinſen *m/pl.*;
 ~ skladany Zinſeßzins.
- procentować** (ˈto'watʃi) ſię, *pf.*
 o. ſię ⑩20 Zinſen tragen.
- procentowy** (ˈto'wu) ⑦1 Pro-
 zent...; Zinſ...; stopa *f* -wa
 Zinſfuß *m*; -wo in Prozenten.
- proces** (pro'tŝeŝ) *m* ①3 Pro-
 ze'ŝ; (przebieg) Vorgang.
- procesja** (ˈtŝe'ŝja) *f* ③8 Pro-
 zeŝſio'n. [prozeŝſieren.]
- procesować** (ˈŝo'watʃi) ſię ⑩20
- procesowy** (ˈtu) ⑦1 Prozeŝ...
proch (proŝ) *m* ①12 Staub;
 (~ strzelniczy) Pulver *n*.
- prochowlnia** (ˈŝo'wnia) *f* ③6³
 Pulvermagazin *n*; (fabryka)
 Pulvermühle; ~y (ˈŝo'wu) ⑦1
 Pulver...
- produkować** (produko'watʃi), *pf.*
 wy~ ⑩20 erzeugen.
- produkt** (pro'dukt) *m* ①19 Pro-
 du'kt *n*, Erzeugniß *n*.
- profil** (pro'fil) *m* ①30 Profil
n, Seitenanſicht *f*.

- program** (pro'gram) *m* ①3 Programm *n*; ~owy (mo'wú) ⑦1 Programm...
- projekt** (pro'jekt) *m* ①19 Vorschlag; (plan) Plan.
- projektować** (to'watʃi), *pf. za* ~ ②20 vorschlagen; (zamierzać) planen.
- prokurator** (profura'tor) *m* ①7¹ Staatsanwalt; ~ja (to'ria) *f* ③8 Staatsanwaltschaft.
- proletarjat** (prolieta'rjat) *m* ①10¹ Proletaria't *n*; ~usz (juš) *m* ①33 Proleta'rier.
- prolog** (pro'log) *m* ①13 Prolog, Vorspiel *n*.
- prom** (prom) *m* ①3 Fährte *f*.
- promienieć** (promie'nietʃi) ②18 strahlen.
- promieniować** (mienio'watʃi) ②20 Strahlen aussenden.
- promienilowy** (nio'wú) ⑦1 Strahlen...; Anat. kość *f* ~iowa Speiche; ~lity (ni'itú) ⑦7 strahlend; ~ny (mie'nnú) ⑦1 strahlend, Strahlen...
- promień** (pro'mieni) *m* ①31 Strahl; (u koła) Speiche *f*; (~koła w rysunku) Halbmesser.
- promocyjny** (promotʃü'jny) ⑦1: egzamin *m* ~ Beförderungsprüfung *f*.
- promy(cze)k** (pro'múf, promú'tʃeš) *m* ①13² (①21^b) (kleiner) Strahl; ~ nadziei ein Schimmer von Hoffnung.
- propinator** (propina'tor) *m* ①7 Schankwirt.
- proponować** (pono'watʃi), *pf. za* ~ ②20 vorschlagen.
- proporzec** (po'getʃ) *m* ①34⁴ Fahne *f*.
- propozycja** (pošú'tʃja) *f* ③8 Vorschlag *m*.
- proroctwo** (proro'tstwo) *n* ②1 Prophezeiung *f*; ~ocy (ro'tʃú) ⑦4 prophetisch; ~ok (pro'rof) *m* ①14 Prophet.
- prorokować** (prorofo'watʃi), *pf. wy* ~ ②20 prophezeien.
- prosiak** (pro'ɕak) *m* ①13¹, ~się (ɕi) *n* ②18 Zerkel.
- prosić** (pro'ɕitʃi), *pf. po* ~, *wy* ~ ②8 bitten, ersuchen; (zapraszać) einladen; ~ się inständig bitten.
- proso** (pro'ʂo) *n* ②1 Hirse *f*.
- prost|acki** (proʂta'tʃi) ⑦9 (po-ku) grob, roh, gemein; ~actwo (ɕta'tʃtwo) *n* ②1 Grobheit *f*, Roheit *f*, Gemeinheit *f*; (~acy) gemeines Volk; ~a(cze)k (pro'ɕtaf, proʂta'tʃeš) *m* ①14 (①21) einfacher Mensch; (człowiek nieokrzesany) grober Mensch.
- prosto** (pro'ɕto) gerade, direkt; (bez wybiegów) ohne Umfänge, einfach; ~duszny (~du'ʃnó) ⑦1 (-nie) offenherzig.
- prostokąt** (proʂto'ɕat) *m* ①10 Rechteck *n*; ~ny (~ɕt'nnú) ⑦1 (-nie) rechtwinklig.
- prostopadły** (pa'dú) ⑦6 (-le) senkrecht, vertikal.
- prostota** (ɕto'ta) *f* ③2² Einfachheit, Schlichtheit; ~ serca Einfalt.
- prostować** (ɕto'watʃi), *pf. na* ~, *o* ~, *wy* ~, *s* ~ ②20 gerademachen, richten; pomyłkę: berichtigen.
- prosty** (pro'ɕtú) ⑦7 gerade; kąt *m* ~ rechter Winkel; (pojedynczy) einfach; (skromny) schlicht; ~ żołnierz *m* gemeiner Soldat; po prostu einfach.
- prostytutka** (ɕtú'tka) *f* ③4² öffentliche Dirne.
- proszą** (pro'ɕɔ) etc. *f.* prosić.
- proszek** (pro'ɕeš) *m* ①21^{1b}; Pulver *n*. [②20 pulberisieren.]
- proszkować** (to'watʃi), *pf. s* ~
- proszkowany** (wa'tú) ⑦7 (-to) pulverartig.
- prośba** (pro'ɕba) *f* ③1 Bitte; (podanie) Bittschrift, Gesuch *n*; (wstawienie się) Fürbitte.
- prośny** (nú) ⑦1 (o świni) trächtig.

protokół (proto'łul) *m* ①26 Protokoll *n*.
prowadzić (prowa'dsji'tŝi), *pf. po~*
 ⑩7 führen; (kierować) leiten;
 ~ się się aufführen.
prowincja (ˈwɔl'ɲɕja) *f* ③8 Provinz; ~ **onalny** (ˈɔna'ɲɲ) ⑦1 provinziell.
prowódca (ˈwɔ'dũr) *m* ①71 Haupt *n*, Anführer.
provokacja (ˈwɔfa'tŝja) *f* ③8 Provokation, Herausforderung; ~ **cyjny** (ˈtŝy'ɲɲ) ⑦1 (-nie) herausfordernd.
provokować (ˈwɔ'watŝi), *pf. s~*
 ⑩20 provozieren, herausfordern.
próbja (pru'ba) *f* ③1 Probe; (doświadczenie) Versuch *m*; ~ **ka** (pru'pta) *f* ③42 Warenprobe, Muster *n*; ~ **ny** (ˈɲɲ) ⑦1 Probe...
próbować (ˈbɔ'watŝi), *pf. s~*, **wy~**, **po~** ⑩20 probieren; (doświadczać) versuchen.
próchnieć (pru'chni'e'tŝi), *pf. s~*
 ⑩18 verfaulen, morschwurden.
próchno (ˈno) *n* ②6 Moder *m*; (drzewo) morsches Holz; (~ do krzesania ognia) Bunder *m*.
prócz (pru'tŝ) (*gen.*) außer (*dat.*).
próg (pru'ŝ) *m* ①13 Schwelle *f*.
prószyć (pru'ŝy'tŝi), *pf. za~*
 ⑩12 stäuben; śnieg prószy der Schnee stöbert.
próżnia (pru'gnja) *f* ③6³ leerer Raum *m*, Leere.
próżniaczki (pru'gnja'tŝi) ⑦9 (po-cku), ~ **czy** (ˈtŝy) ⑦4 Faulenzger..., müßig; ~ **ctwo** (ˈtŝɨwo) *n* ②1 Faulheit *f*, Müßiggang *m*; ~ **czka** (ˈɲja'tŝka) *f* ③42 Faulenzgerin.
próżniaczyć (ˈtŝy'tŝi) ⑩12 faulenzgen. [Faulenzger.]
próżniak (pru'gnja't) *m* ①14
próżno (ˈno) leer; siedzieć ~ müßig sitzen; (na) ~ vergebens,

vergeblich, umsonst; ~ **ność** (ˈnoŝi'tŝi) *f* ④1 Leere; (wada ludzka) Eitelkeit; (daremnosć) Vergeblichkeit.

próżnować (ˈno'watŝi), *pf. po~*

⑩20 faulenzgen, müßig sein.

próżnowanie (ˈwa'nie) *n* ②13

Faulenzgen, Müßiggang *m*.

próżny (ˈɲɲ) ⑦1 leer; eitel; vergeblich, ziellos.

pruć (pru'tŝi), *pf. s~* ⑩3 (auf-)trennen; ~ jako die Blüten durchschneiden, durchfurchen.

Pruslak (pru'ŝak) *m* ①14 Preu-

ße; ~ **ki** (ˈŝɨi) ⑦9 preußisch; ~ **y**

(ˈŝy) *f/pl.* ⑤3¹ Preußen *n*.

prychać (pru'chatŝi) ⑩13 schma-

ben.

prym (prüm) *m* ①3: dzierzyć

~ die erste Stelle einnehmen.

pryskać (pru'ŝkatŝi) ⑩1, *pf.*

~ **nąć** (ˈɲɲtŝi) ⑩2 spritzen;

(tryskać) sprudeln; (pękać) ber-

sten, plagen, entzweispringen;

(znikać) verschwinden.

pryszcz(yk) (pru'ŝtŝ(ŝ)k) *m*

①30¹ (①13²) Wimmerl *n*,

kleine Hitzblatter *f*.

prywatla (pru'wa'ta) *f* ③2² Ei-

gennuß *m*, Privatinteresse *n*;

~ **ny** (ˈɲɲ) ⑦1 (ˈnie) privat;

~ **ysta** (ˈtŝta) *m* ③17 Privat-

mann; (w szkole) Privatŝüler.

pryzmat (pru'ŝmat) *m* ①10¹

Pri'sma *n*.

przaśny (pŝa'ŝɲɲ) ⑦1 unge-

fäuert; ~ miód *m* roher Honig.

przędka (pŝɔ'tka) *f* ③4² Spin-

nerin. [Spinnen.]

przać (pŝɔŝi'tŝi), *pf. u~* ⑨11]

prze... (pŝe...) in 8ŝgu

ver..., durch..., auch sehr.

przebaczać (pŝeba'tŝatŝi)

⑩1, *pf. ~yc* (ˈtŝy'tŝi) ⑩12 ver-

zeihen, vergeben.

przebąkiwać (ˈbɔ'bi'watŝi) ⑩3

(halb)laut sprechen, munkeln.

przebić *f.* przebijac.

przebiec *f.* przebiegać.

przebielewać (ˈbiedoˈwatʃi) *pf.*

①20 sich (e-e Zeitlang) durchbringen. **Verlauf.**

przebieg (pʃtʃeˈbʲeɪ) *m* ①13

przebiegać (ˈbieˈgatʃi) ⑬1, *pf.*
~biec (ˈbʲeɪtʃi) ⑩5 durchlaufen.

przebiegłość (ˈbieˈgʲoʃtʃi) *f*

④1 Schlaufheit; ~ły (ˈɫɨ) ⑦6 (-le) schlau, gerieben.

przebierać (ˈbieˈratʃi) ⑬1, *pf.*

~brać (pʃtʃeˈbratʃi) ⑨24 (wybierać) auslesen, wählen; (~ w jedzeniu) wählerisch sein; ~ miarę das Maß überschreiten; ~k-o za (acc.) j-n verkleiden als (acc.); ~ się sich umkleiden; (wyczerpać się) sich erschöpfen.

przebijać (ˈbʲiˈjatʃi) ⑬1, *pf.*

przebić (pʃtʃeˈbʲitʃi) ①1 durchschlagen; (przeszywać) durchbohren, durchstechen; (przeświecać) durchscheinern; (dawać się widzieć) sich zeigen.

przeblagać (ˈbʲlaˈgatʃi) *pf.* ⑬1
verföhnen, besänftigen.

przebłysk (pʃtʃeˈbʲiʃk) *m* ①13

Schimmer. **Durchschimmern.**

przebłyskiwać (ˈbʲiˈwatʃi) ⑬3

przeboleć (ˈboˈlɔtʃi) *pf.* ①18
verschmerzen; (den Schmerz) überwinden. **Willen!**

przebóg! (pʃtʃeˈbʲuɪ) um Gottes-

przebój (ˈbʲuɪ) *m* ①36²: na ~,

przebojem gewaltsam, ohne Rücksicht auf die Gefahren.

przebrać *f.* przebierać.

przebranie (ˈbraˈnie) *n* ②13

Verkleidung *f.*

przebrnąć (pʃtʃeˈbrnɔtʃi) *pf.* ⑩2

durchwaten; *fig.* ~ przeszkody die Hindernisse überwinden.

przebrzmieć (ˈbʲɔmʲetʃi) *pf.*

②14 verhallen, verklingen.

przebrzydły (ˈbʲɔˈɫɨ) ⑦6 ab-

scheulich, verhasst.

przebudować (ˈbudoˈwatʃi) *pf.*

①20 umbauen.

przebudzić (ˈbuˈdʃitʃi) *pf.* ⑩7
wecken; ~ się erwachen.

przebywać (ˈbʲuˈwatʃi) ⑬1, ~

być¹ (pʃtʃeˈbʲitʃi) ④1 (przeprawić się) überschreiten; ~bywać (bawić) sich aufhalten, verweilen.

przebyć² (ˈ) *pf.* ④1 überstehen.

przece|dzać (pʃtʃetʃeˈdʃatʃi)

⑬1, *pf.* ~dzic (ˈdʃitʃi) ⑩7
durchsehen.

przece|lniać (ˈtʃeˈnʲatʃi) ⑬1, *pf.*

~nić (ˈnʲitʃi) ⑩1 überschätzen.

przechadzać (pʃtʃeˈtʃaˈdʃatʃi) się

⑬1, *pf.* **przejsć** (pʃtʃeˈjʃitʃi) się
⑩4¹ spazieren.

przechadzka (ˈtʃaˈtʃka) *f* ③4²

Spaziergang *m*; iść na -kę spazierengehen. **Durchgang.**

przechodni (ˈtʃoˈdnʲi) ⑦13

przechodzić (ˈtʃoˈdʃitʃi) ⑩7,

pf. **przejsć** (pʃtʃeˈjʃitʃi) ⑩4²

vorbei-, vorübergehen; kraj: durchwandern; rzekę: überschreiten; über (acc.) setzen; ~ na k-o auf j-n übergehen; ~ w (acc.) sich verwandeln in (acc.); (przewyższać) übertreffen; (przekraczać) übersteigen; (o czasie =mijać) verstreichen, verfließen.

przechodzień (ˈtʃoˈdʃienʲi) *m*

①50¹ Vorübergehender.

przechorować (ˈtʃoroˈwatʃi) *pf.*

①20 (e-e Zeitlang) krank sein.

przechowywać (ˈtʃowʲuˈwatʃi)

⑬4, *pf.* ~ać (ˈtʃoˈwatʃi) ⑬1
aufbewahren.

przechód (pʃtʃeˈtʃut) *m* ①26

Durchgang; (przemarsz) Durchzug.

prze|chrzcić (pʃtʃeˈtʃtʃitʃitʃi)

pf. ⑩6 (um)taufen; ~chrzta

(ˈtʃtʃta) *m* ③17 Getaufter.

przechwałka (ˈtʃfaˈtʃka) *f* ③4²

Prahlerei.

przechylać (ˈtʃuˈɫatʃi) ⑬1,

pf. ~lic (ˈɫitʃi) ⑩3 (się) sich (hinüber)neigen.

przeciąć f. przecinać.

przeciąg (pʃchɛ'tʃiɔŋ) m ①13 (Luft-)Zug; (~ czasu) Dauer f; w ~u (gen.) binnen (dat.).

przeciągać (ˈtʃiɔ'gacɨ) ⑬1, pf. ~nąć (~gnɔtɨ) ⑩2 durchziehen; (~ na drugą stronę) hinüberziehen; (rozciągać) ausdehnen; (przedłużać) in die Länge ziehen; (przechodzić) durchziehen, durchmarschieren; ~ się się dehnen; (przewlekać się) dauern, sich in die Länge ziehen.

przeciągły (ˈtʃiɔ'gɨ) ⑦6 gehnt, lang.

przeciążać (ˈtʃiɔ'ʒacɨ) ⑬1, pf. ~nąć (~żutɨ) ⑩12 überlasten, überladen, überbürden.

przecie(ż) (pʃchɛ'tʃiɛ[ʃɨ]) doch; chociaż ... ~ ... obwohł ... dennoch.

przecieklać (ˈtʃiɛ'fatɨ) ⑬1, pf. ~nąć (~nɔtɨ) ⑩2 durchsickern, durch (acc.) rinnen.

przecierać (ˈtʃiɛ'ratɨ) ⑬1, pf. **przetrzeć** (pʃchɛ'tʃɛtɨ) ⑨25¹ (durch)reiben; (wycierać) (aus-)wischen; niebo przeciera się der Himmel heitert sich auf.

przecierpieć f. cierpieć.

przecięcie (ˈtʃiɛ'ɕiɛ) n ②13 Durchschnitt m; ~ny (~nɨ) ⑦1 (-nie) durchschnittlich, Durchschnitts...

przecinać (ˈtʃiɛ'natɨ) ⑬1, pf. ~ciąć (pʃchɛ'tʃiɔtɨ) ⑨21 durchschneiden.

przecinek (ˈtʃiɛ'neɫ) m ①21^b Beistrich, Komma n.

przecinkowanie (ˈtʃiɛ'ɲowa'nie) n ②13 Interpunktion f.

przeciskać (ˈtʃiɛ'ɨkatɨ) ⑬1, pf. ~nąć (~nɔtɨ) ⑩2 durchdrängen.

przeciw(ko) (pʃchɛ'tʃiɛf, pʃchɛ'tʃiɛ'fɔ) (dat.) gegen, wider (acc.), entgegen (dat.); za i ~ für und wider; na ~ (gen.) gegen-

über (dat.); z przeciwka von der anderen Seite, von drüben. **przeciwdziałać** (ˈbɕja'fatɨ) ⑬1 entgegenwirken, entgegenarbeiten.

przeciwieństwo (ˈtʃiɛ'wiɛ'niɕtwo)n ②1 Gegensatz m, Gegenteil; ~ losu Mißgeschick.

przeciwległy (ˈtʃiɛ'gɨ) ⑦6(-gle) gegenüberliegend; **niczka** (~ni'tɕka) f ③4², ~nlk (ˈtʃiɛ'niɫ) m ①14 Gegner(in); ~nie (~nie) im Gegenteil, umgekehrt; ~ność (~noɕ'tɨ) f ④1 Gegensatz m; ~ność losu Mißgeschick n; ~ny (~nɨ) ⑦1 entgegengesetzt; stronictwo n ~ne Gegenpartei f; w ~nym razie widrigenfalls; (niepomyślny) ungünstig, widrig; (sprzeczny) widersprechend, widerstreitend; ~prostokątnia (~prostɔkɔ'ɲnia) f ③6³ Hypotenu'se; ~stawiać (ˈɕta'wiaɨɨ) ⑬1, pf. ~stawić (ˈɕlitɨ) ⑩2 entgegen-, gegenüber-stellen; ~waga (~wa'ga) f ③4 Gegen-

gewicht n. **przecudny** (ˈtʃu'duɨ) ⑦1 (-nie) wundersächlich. **przeczekać** (ˈtʃchɛ'fatɨ) pf. ⑬1 abwarten. **przeczenie** (ˈtʃchɛ'nie) n ②13 Verneinung f, Negation f. **przeczesać** (ˈtʃchɛ'ɕacɨ) pf. ⑩10 (durch)kämmen. **przecznica** (pʃchɛ'tɕni'tɕa) f ③9 Querstraße; & Diagonale. **przeczenie** (ˈtʃchɛ'ɕiɛ) n ②13 Ahnung f, Vorgefühl. **przeczulony** (ˈtʃchɛ'ɕo'nɨ) ⑦14¹ überreizt, empfindlich. **przeczuwać** (ˈtʃchɛ'watɨ) ⑬1, pf. ~czuć (pʃchɛ'tɕutɨ) ⑩3 ahnen; (przewidywać) voraussehen; (wietrzyć) mittern. **przeczyć** (pʃchɛ'tɕūtɨ), pf. za~ ⑩12 verneinen; (ab)leugnen.

prze|czyszczać (pʃcʰɛʃtʃu'ʃcʰ-
tʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~czyścić (ʌ-
tʃu'ʃiʃtʃiʃi) ⑫9 reinigen,
säubern; ✎ purgieren.
prze|czyszczenie (ʌtʃu'ʃtʃu'ʃe-
nie) *n* ⑫13: środek *m* na ~
Wbführmittel *n*.
prze|czytać (ʌtʃu'tatʃi) *pf.* ⑬1
(burcʰ)lesen.
prze|ć (pʃcʰɛʃi), *pf.* *na*~ ⑨25
drängen, brüden.
prze|ćwiczyć (ʌtʃi'wi'i'tʃu'tʃi) *pf.*
⑫12 einüben.
przed (pʃcʰɛʃ) (wobin? *acc.*, wo?
instr.) vor (*acc.*, *dat.*).
przed|ajny (ʌda'jnu) ⑦1 käuflich,
zum Verkauf; *fig.* bestechlich;
~awczyk (ʌda'ʃtʃu'ʃ) *m* ①14
Verräter.
przedaw|nienie (ʌdawnie'nie) *n*
②13 Verjährung *f*; ~nlony (ʌ-
nlo'nu) ⑦14¹ verjährt.
przedchrze|cijański (ʃcʰʃcʰe'ʃi-
tʃija'niʃi) ⑦6 vorchristlich.
przed|dzień (pʃcʰe'bdʃeni) *m*
①34¹² Vortag, Vorabend.
przedewszystkiem (ʌdɛʃtʃu'ʃt-
kiem) vor allem; (najbardziej),
am meisten, besonders.
przedhistoryczny (ʃhiʃtoru'tʃu-
nu) ⑦1 vorgeschichtlich.
przed|kładać (ʌka'datʃi) ⑬1, *pf.*
~łożyć (ʌo'gütʃi) ⑫12 vor-
legen.
przed|łużać (ʌu'gatʃi) ⑬1, *pf.*
~yc (ʌgütʃi) ⑫12 verlängern;
(opóźniać) verzögern.
przed|miejski (ʌmie'ʃiʃi) ⑦9
vorstädtisch, Vorstadt...; ~mie-
szczanin (ʌmieʃtʃa'niin) *m*
①40 Vorstädtler; ~mieście (ʌ-
mie'ʃiʃie) *n* ②13 Vorstadt *f*.
przedmiot (ʌmiot) *m* ①10¹ Ge-
genstand; Gram. Obj'e'kt *n*; ~o-
wość (ʌto'woʃiʃi) *f* ④1 Sach-
lichkeit; Objektivität; ~owy
(ʌto'wu) ⑦1 (-wo) sachlich; ob-
jektiv.

przedmowa (ʌmo'wa) *f* ③2 Vor-
rede, Vorwort *n*; ~ca (ʌmo'ʃta)
m ③11 Vorredner.
przedmurze (ʌmu'ʒe) *n* ②16
Vormauer *f*, Schützwehr *f*.
przedni (pʃcʰe'dni) ⑦13 Vor-
der...; (znakomity) vortrefflich.
przednowek (ʌno'weʃ) *m* ①21^{1a}
Vorerntezeit *f*; *na*-nowku vor
der Erntezeit.
przed|obladowy (ʌobiado'wu)
⑦1, ~obiedni (ʌobie'dni) ⑦13
Vormittags...
przed|obywać (ʌdobu'watʃi) się
⑬1, *pf.* ~być (ʌdo'bütʃi) się
⑫1 sich durchdrängen, durch-
dringen.
przedost|awać (ʌdoʃta'watʃi)
się ⑫3¹, *pf.* ~ać (ʌdo'ʃtatʃi)
⑫14 sich durchdrängen, durch-
kommen. [über vorlegte.]
przedostatni (ʌoʃta'tni) ⑦13
przedplekle (pʃcʰɛʃpie'ʃie) *n* ②15
Vorhülle *f*. [nemen't. *n*.]
przed|płata (ʌpła'ta) *f* ③2² Abon-
przedpogrzebowy (ʌpogʒebo'wu)
⑦1: dom *m* ~ Zeichenhalle *f*,
Aufbahrungshalle *f*.
przedpokój (ʌpo'fuj) *m* ①36²
Vorzimmer *n*.
przedpołud|nie (ʌpołu'dnie) *n*
②15¹ Vormittag *m*; ~nlowy (ʌ-
nlo'wu) ⑦1 Vormittags...
przedporodowy (ʌporodo'wu)
⑦1: bole *m/pl.* -we Geburt's-
wehen *f/pl.* [vorsintflutlich.]
przedpotopowy (ʌpotopo'wu) ⑦1
przedramię (ʌra'mię) *n* ②17
Vorderarm *m*.
przedruk (pʃcʰe'druf) *m* ①13
Nachdruck; ~ować (ʌo'watʃi)
pf. ⑫20 umdrucken, nachdrucken.
przedrzeć *s.* przedzierać.
przedrzeźnić (ʌdʒe'ʃniatʃi) ⑬1
verspotten, verhöhnen.
prze|siębior|ca (pʃcʰɛʃiʒi'bio-
tʃa) *m* ③11 Unternehmer;
~czość (ʌtʃoʃiʃi) *f* ④1 Un-

ternehmungsgesicht *m*; **~czy** (ˈtʃy) ④ 4 (ˈczo) unternehmend, unternehmungslustig; **~stwo** (ˈstʷo) *n* ② 1 Unternehmung *f*.
przedsiębiorca (ˈpʃɛjɔˈbratʃɨ) ⑨ 24, *pf.* **~wziąć** (ˈwʑiɔtʃɨ) ⑧ 19 unternehmen; ~ sobie się vornehmen.
przedsiębiorstwo (ˈpʃɛjɔˈtʃɨ) *n* ② 13 Unternehmen; (zamiar) Vorhaben, Vorfaß *m*.
przedsiłonek (ˈpʃɛjɔˈnɛk) *m* ① 21¹ b Vorhaus *n*, Vorhalle *f*.
przedsmak (ˈpʃɛjɔˈtʃɨ) *m* ① 13 Borgeßmack.
przedstawiać (ˈpʃɛjɔˈvʲatʃɨ) ⑩ 1, *pf.* **~wić** (ˈvʲitʃɨ) ⑩ 2 vorstellen; (wyobrażać) darstellen; (opisywać) beschreiben, schildern; korzyści, trudności: bieten; ~ się się vorstellen; (okazywać się) sich zeigen, sich (den Augen) bieten; (wyglądać) aussehn, sich präsentieren.
przedstawiciel (ˈpʃɛjɔˈvʲitʃɨ) *m* ① 29, **~ka** (ˈtʃɨˈvʲitʃɨ) *f* ③ 4² Repräsentant(in); (zastępca) Vertreter(in); **~stwo** (ˈtʃɨˈvʲitʃɨ) *n* ② 1 Repräsentation *f*; (zastępstwo) Vertretung *f*.
przedstawienie (ˈpʃɛjɔˈvʲɛnʲɛ) *n* ② 13 Vorstellung *f*; (upomnienie) Mahnung *f*. [ber Trauung.]
przedślubny (ˈpʃɛjɔˈvʲnʲy) ⑦ 1 vor
przedśmiertny (ˈpʃɛjɔˈvʲmʲɛrtʲnʲy) ⑦ 1 vor dem Tode.
przedświt (ˈpʃɛjɔˈvʲɨvʲitʃɨ) *m* ① 10¹ (Morgen-)Dämmerung *f*.
przedtem (ˈpʃɛjɔˈtʃɨ) vorher; (dawniej) früher.
przedwczesny (ˈpʃɛjɔˈvʲtʃɨˈvʲɛnʲy) ⑦ 1 (-esnie) vorzeitig, zu früh.
przedwczorajszy (ˈpʃɛjɔˈvʲtʃɨˈvʲɛnʲy) ⑦ 11 vorgestrig. [uralt.]
przedwleczny (ˈpʃɛjɔˈvʲlɛtʃɨnʲy) ⑦ 1/
przedział (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *m* ① 3 Ab-
 teilung *f*; (Coupé) *n*; (odstęp) Abstand; (~ między włosami) Haar-
 teilung *f*.

przedzielać (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑩ 1, *pf.* **~ić** (ˈvʲitʃɨ) ⑩ 3 teilen, scheiden.
przedzierać (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑩ 1, *pf.* **~rzeć** (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑩ 25 zerreißen; ~ się (przez *acc.*) bringen (durch *acc.*).
przedzierzgnąć (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *pf.* ⑩ 2 verwandeln.
przedziurawić *f.* dziurawić.
przedziwny (ˈpʃɛjɔˈvʲɨwnʲy) ⑦ 1 (-nie) wundervoll.
przefarbować (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *pf.* ⑩ 20 umfärben.
przeforsować (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *pf.* ⑩ 20 (gewaltsam) durchsetzen; (wymusić) erzwingen.
przełginać (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑩ 1, *pf.* **~gnać** (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑩ 21 (um-)biegen, krümmen; ~ się sich hinüberbeugen.
przeгляд (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *m* ① 6 Überblick *f*; (~ wojskowy) Musterung *f*; (tytuł gazety) Rundschau *f*, Revue *f*.
przeглядać (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑩ 1, *pf.* **~nąć** (ˈnɔtʃɨ) ⑩ 2 durchsehen, mustern; ~ się (w lustrze) sich (im Spiegel) betrachten.
przeгładzić (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *pf.* ⑩ 7 glätten. [Gram. umlauten.]
przeгłaszać (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑩ 1 }
przeгłos (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *m* ① 3 Gram. Umlaut.
przeгłosować (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *pf.* ⑩ 20 überstimmen. [fault.]
przeгnity (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑦ 6 durchge-
przeгotować (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *pf.* ⑩ 20 abkochen, überkochen.
przeгrać *f.* przegrywać.
przeгradzać (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑩ 1, *pf.* **~grodzić** (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) ⑩ 7 scheiden, trennen.
przeгrana (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *f* ⑦ 1 Ver-
 lust *m*, verlorenes Spiel *n*; & Niederlage.
przeгroda (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *f* ③ 2, **~gródka** (ˈpʃɛjɔˈvʲɨɔ) *f* ③ 4² Schei-
 demwand; (półka) Fach *n*.

przegrywać (ˌgru'watʃi) ⑬1, pf. ~**grać** (pʃcʰe'gratʃi) ⑬1 w. spielen, durchspielen; (~ w karty etc.) verspielen, (beim Spiele) verlieren.

przegryzać (ˌgru'fatʃi) ⑬1, pf. ~**gryźć** (pʃcʰe'gruʃitʃi) ⑨4 durchbeißen; (przeżreć) durchfressen; (przekąsić) zu sich nehmen, genießen.

przegub (pʃcʰe'gup) m ①3 Gelenk n; (pachwina) Weistengend f.

przegwarzyć (ˌgwa'gütʃi) pf. ⑩12 (die Zeit) mit Plaudern verbringen.

przehulać (ˌhu'latʃi) pf. ⑬1 noc etc.: durchjubeln; majątek etc.: verprassen.

przeinaczyć (ˌina'tʃiutʃi) pf. ⑩12 umändern.

przejadać (ˌja'batʃi) ⑬1, pf. ~**jeść** (pʃcʰe'jeʃitʃi) ⑭3 (przegryzać) durchfressen; pensję: aufzehren, verzehren, verfressen; ~ się sich überessen; to mi się już ~jadło ich bin dessen schon satt.

przejazd (pʃcʰe'jaʃt) m ①16 Durchfahrt f, Durchreise f; ~ kolejowy Überfahrt f, Übergang; ~ **jażdżka** (ˌja'ʃtʃtʃka) f ③4² Spazierfahrt.

przejąć f. przejmować.

przejdać (pʃcʰe'jɔ) etc. f. przejść.

przejechać f. przejeżdżać.

przejednać (ˌje'ɔnatʃi) pf. ⑬1 versöhnen.

przejeść f. przejadać.

przejezdny (ˌje'ɔɔnɨ) ⑦1 durchreisend, auf der Durchreise.

przejżdżać (ˌje'ɔɔɔatʃi) ⑬1, pf. ~**jechać** (ˌje'ɔatʃi) ⑭5 durchfahren, durchreisen, vorüberfahren; (~ konno) durchreiten, vorbeireiten; ~ k-o j-n überfahren; ~ się ausfahren; ein wenig reisen.

przejście (ˌjɔ'tʃiɔ) n ②13 Er-

griffenheit f, Rührung f; ~**ty** (ˌtɨ) ⑦7 durchdrungen (von dat.).

przejmować (pʃcʰejmo'watʃi) ⑩20, pf. **przejąć** (pʃcʰe'jɔtʃi) ⑨18¹ auffangen; (o strachu etc.) ergreifen, durchdringen; (objąć) übernehmen; (przyjąć) annehmen; (przywłaszczyć sobie) sich aneignen; ~ się (czem) durchdrungen sein (von dat.).

przejmujący (ˌmuje'tʃɨ) ⑦2 durchbringend.

przejrzały (ˌGa'ɨ) ⑦6 überreif.

przejrzeć (pʃcʰe'jɔtʃi) pf. ⑩20¹ durchsehen; ~ się sich betrachten. [wendete Durchsicht f.]

przejrzliwość (ˌʃe'nio)n ②13 (woś) **przejrzysłość** (ˌʃu'ʃtɔʃitʃi) f ④1 Durchsichtigkeit; ~**ty** (ˌtɨ) ⑦7 (-ysto u. -yscie) durchsichtig, überflächlich.

przejście (pʃcʰe'jɔtʃiɔ) n ②13 Durchgang m, Übergang m; ~**ciowy** (ˌtʃiɔ'wɨ) ⑦1 Übergangß...; ~ciowo vorübergehend. [chodzie.]

przejść f. przechadzać u. przejść

przekabacić (ˌka'ba'tʃitʃi) się pf. ⑩5 seine Gesinnung ändern.

przekaz (pʃcʰe'kaʃ) m ①3 Anweisung f.

przekazywać (ˌkaʃu'watʃi) ⑬2, pf. ~**ać** (ˌka'ʃatʃi) ⑩14 überliefern, überweisen; (~ w testamentcie) vermachen; pieniądze: anweisen; (pozostawić) hinterlassen.

przekąs (pʃcʰe'kɔʃ) m ①3 Spott, Stichelei; z ~em spottend, ironisch.

przekąsić (ˌkɔ'ʃitʃi) pf. ⑩8 zu sich nehmen, essen; ~**aska** (ˌkɔ'ʃka) f ③4² Zmöß m.

przekątnia (ˌkɔ'ɔɔnia) f ③6⁸ Diagonale.

przekisnąć (ˌtʃi'ʃɔɔtʃi) pf. ⑩2 durchsäuern.

przekleństwo (ˈkliɛ'nistwɔ) *n*
 ②1 Fluch *m*, Verwünschung *f*.
przeklinać (ˈkli'natɕi) ⑬1, *pf.*
 ~kłać (pɕɕe'liɔtɕi) ⑨20 ver-
 fluchen (*acc.*), fluchen (*dat.*).
przekład (pɕɕe'klad) *m* ①6 Über-
 setzung *f*, Übertragung *f*.
przekładać (ˈkla'batɕi) ⑬1, *pf.*
 ~łożyć (ˈlo'kɔtɕi) ⑫12 (z miejsca
 na miejsce) (anderwohin) legen,
 umlegen; (co czem) durch-
 schießen (et. mit *dat.*), et. zwi-
 schen (*acc.*) legen; (uśmaczyć)
 übersetzen, übertragen (na *acc.*
 in *acc.*); (cenie wyżej) höher-
 stellen, vorziehen; (odkładać na
 inny czas) verlegen, verschieben.
przekłupać (ˈklu'watɕi) ⑬1, *pf.*
 ~ć (pɕɕe'kutɕi) ⑩3 durchsiechen,
 durchlöchern.
przekomarzać (ˈkoma'gatɕi) się
 ⑬1 (z *instr.*) sich necken.
przekonanie (ˈkona'nie) *n* ②18
 Überzeugung *f*.
przekonywać (ˈkonu'watɕi) ⑬4,
pf. ~ać (ˈko'natɕi) ⑬1 über-
 zeugen.
przekop|ywać (ˈkopu'watɕi) ⑬2,
pf. ~ać (ˈko'patɕi) ⑪4 durch-
 graben, durchstechen; (kopać
 powtórnie) umgraben.
przek|ora (pɕɕe'ɔ'ra) *f* ③2⁸,
 ~ór (pɕɕe'ɔ'r) *m* ①26 Troß
m; na ~ór zum Troß; ~orny
 (ˈko'rnɔ) ⑦1 widerspenstig.
przekr|aczać (ˈkra'tɕatɕi) ⑬1,
pf. ~oczyć (ˈro'tɕutɕi) ⑫12
 überschreiten, übertreten.
przekra|dać (ˈkra'batɕi) się ⑬1,
pf. ~ść (pɕɕe'fraɕitɕi) się ⑩8
 (przez *acc.*) durchschlüpfen (durch
acc.); heimlich passieren (*acc.*).
przekreśl|ać (ˈkre'ɕil'atɕi) ⑬1,
pf. ~ić (ˈɕitɕi) ⑫3 durch-
 streichen.
przekrę|ać (ˈkrɛ'tɕatɕi) ⑬1, *pf.*
 ~ić (ˈkrɕitɕi) ⑫5 verdrehen;
 zogarek: überdrehen.

przekroczyć *ś*, przekraczać.
przekroić (ˈro'itɕi) *pf.* ⑫4¹
 durchschneiden.
przekrój (pɕɕe'krɔj) *m* ①36²
 Durchschnitt; ~ podłużny
 Bängsschnitt; ~ poprzeczny
 Querschnitt.
przekrzyczeć (ˈkɕu'tɕetɕi) *pf.*
 ⑫19 überschreien.
przekrzy|wiać (ˈwiatɕi) ⑬1, *pf.*
 ~wić (ˈwiitɕi) ⑫2 verdrehen,
 krümmen; twarz: verziehen.
przekształc|ać (ˈkɕta'itɕatɕi)
 ⑬1, *pf.* ~ić (ˈɕitɕi) ⑫5 um-
 gestalten, umbilden.
przekup|ień (ˈku'piɛn) *m* ①50¹
 Verkäufer, Erödler; ~ka (ˈ-
 ku'pɕa) *f* ③4² Verkäuferin,
 Hökerin; ~ny (ˈnɔ) ⑦1 bestech-
 lich; ~stwo (ˈɕtwo) *n* ②1 Be-
 stechlichkeit *f*; (a. ~lanie [ˈpie'nio]
n ②13) Bestechung *f*.
przekup|ywać (ˈkupu'watɕi) ⑬2,
pf. ~ić (ˈku'piitɕi) ⑫2 bestechen.
przekuwać (ˈku'watɕi) ⑬1 um-
 prägen.
przekwit|ać (ˈkwit'atɕi) ⑬1, *pf.*
 ~nąć (ˈnɔtɕi) ⑩2 verblühen.
prze|ać *ś*, przelewać.
prze|latywać (ˈlatu'watɕi) ⑬2,
pf. ~lecieć (ˈle'tɕietɕi) ⑫16
 durchfliegen; (obok czego) vor-
 beifliegen; (na drugą stronę)
 hinüberfliegen.
prze|lewać (ˈle'watɕi) ⑬1, *pf.*
prze|ać (pɕɕe'latɕi) ⑪17 (do
 czego innego) übergießen, in (ein
 anderes Gefäß) gießen; (nalać
 za wiele) jubiel eingießen;
 krew: vergießen; (przenieść)
 übertragen (na *acc.* auf *acc.*).
prze|leźć *ś*, przelazić.
prze|leżeć (ˈle'getɕi) *pf.* ⑫19
 (e-e Zeitlang) liegen; ~ się daś
 Bett hüten.
prze|leknąć (ˈle'knɔtɕi) się *pf.*
 ⑩1 in Angst geraten.
przelic|ać (ˈli'tɕatɕi) ⑬1, *pf.*

~yc (ˈtʃūtʃi) ⑬12 durchzählen; ~ się się verrechnen.

przelot (pʃchɛ'lot) *m* ①10¹ Durchflug; w locie im Flug; ~ny (ˈno'nu) ⑦1 (~nie) vorübergehend, flüchtig; ptak *m* ~ny Zugvogel.

przeludnienie (ˈludniɛ'nie) *n* ②13 Übervölkerung *f*.

przeładowywać (ˈladowu'watʃi) ⑬4, *pf.* ~ać (ˈladu'watʃi) ⑬20 überladen; (ładować gdzie indziej) umladen. [quer(durch).]

przełaj (pʃchɛ'łaj) *m* ①30: na ~

przełamanie (ˈlama'nie) *n* ②13 Durchbruch *m*.

przełamywać (ˈlamu'watʃi) ⑬2, *pf.* ~ać (ˈla'matʃi) ⑬4 (durch)brechen; (pokonać) übermähtigen. [Überstieg.]

przełaz (pʃchɛ'łaz) *m* ①3

przełazić (ˈla'ʃiitʃi) ⑬10, *pf.* ~leźć (pʃchɛ'leʒiitʃi) ⑨5 durch (*acc.*) kriechen; (przez mur etc.) hinübersteigen über (*acc.*), übersteigen; (przechodzić) durchgehen.

przełęcz (pʃchɛ'łɛtʃ) *f* ④8 (Gebirgs-)Paß *m*. [schluden.]

przełknąć (ˈłnɔtʃi) *pf.* ⑩2 ver-

przełom (pʃchɛ'łom) *m* ①3 Durchbruch; (o czasie) Wendepunkt.

przełożenie (ˈloʒɛ'niʃtwo) *n* ②1 Vorstand *m*; ~ony (ˈo'nu) *m* ⑦14¹ Borgeseßter.

przełożyć *f.* przekładać.

przełyk (pʃchɛ'łyk) *m* ①13 Speiseröhre *f*.

przełmaczać (ˈma'tʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~moczyć (ˈmo'tʃūtʃi) ⑬12 durchnässen.

przełmagać (ˈma'gatʃi) ⑬1, *pf.* ~móc (pʃchɛ'mutʃ) ⑨16 überwinden, übermähtigen, bezwingen; (przeważać) überwiegen, die Oberhand gewinnen.

przełmakać (ˈma'fatʃi) ⑬1, *pf.* ~moknąć (ˈmo'fɔtʃi) ⑩2 durchnässen (*ob. naʃ*) werden.

przemarnować (ˈmarno'watʃi) *pf.* ⑬20 vergeuden.

przemarznąć (ˈma'rsatʃi) ⑬1, *pf.* ~nąć (ˈnɔtʃi) ⑩3 (durch-)frieren.

przemaszzerować (ˈmaszɛro'watʃi) *pf.* ⑬20 vorbei, durchmarschieren.

przemawiać (ˈma'wiaʃi) ⑬1, *pf.* ~mówić (ˈmu'wiitʃi) ⑬2 reden, e-e Rede halten; ~ za kim für j-n sprechen.

przemazływać (ˈmasu'watʃi) ⑬2, *pf.* ~ać (ˈma'fatʃi) ⑬14 durchstreichen. [flug, piffig.]

przemądry (ˈmɔ'brɔ) ⑦1 über-

przemęczyć (ˈmɔ'tʃūtʃi) się ⑬12 sich (e-e Zeitlang) plagen;

przemęczony überangestrengt.

przemian (pʃchɛ'mian) : na ~ abwechselnd; ~a (ˈmi'a'na) *f* ③1 Abwechslung; (zmiana) Veränderung; ~a materji Stoffwechsel *m*; ~a księżycza Mondwechsel *m*, Mondphase.

przemieniać (ˈmie'niatʃi) ⑬1, *pf.* ~nić (ˈniitʃi) ⑬1 verändern, umwandeln, verwandeln.

przemierzyć (ˈmie'rsz) ⑦6 verhaßt, ekelhaft. [⑬12 abmessen.]

przemierzyć (ˈmie'rsz) *pf.*

przemieszkiwać (ˈmieʃkʃi'watʃi) ⑬5 wohnen, sich aufhalten.

przemijać (ˈmi'jatʃi) ⑬1, *pf.* ~nąć (ˈnɔtʃi) ⑩1 vergehen, schwinden.

przemijający (ˈjajɔ'tʃi) ⑦2 (-co) vorübergehend.

przemilczać (ˈmi'łtʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~yc (ˈtʃūtʃi) ⑬12 verschweigen.

przeminać *f.* przemijać.

przemknąć (pʃchɛ'mfɔtʃi) się *pf.* ⑩2 vorbeischießen; vorbeieilen.

przemoc (ˈmotʃ) *f* ④9 Übermacht *f*; ~a mit Gewalt.

przemoczyć f. przemaczać.
przemoknąć f. przemakać.
przemowa (pŝemo'wa) f. ③1
 Ansprache, Rede.
przemozny (˘mo'Gnũ) ⑦1 über-
 mächtig, gewaltig.
przemóc f. przemagać.
przemówić f. przemawiać.
przemówienie (˘mowie'nie) n
 ②13 Ansprache f, Rede f.
przemyciać (˘mũ'tŝatŝi) ⑬1,
 pf. ˘lc (˘tŝiitŝi) ⑫5 ŝmug-
 geln, ŝwårzen.
przemyc f. przemyswać.
przemysł (pŝe'mũŝl) m ①3
 Gewerbe n, Industrie f; (zdol-
 ność do pomysłów) Kunstfleiß,
 Betriebsamkeit f; ˘owlec (˘
 lo'wietŝ) m ①37 Gewerbe-
 treibender, Industrieller; ˘o-
 wy (˘o'wu) ⑦1 Gewerbe...,
 Industrie..., gewerblich.
przemysłliwać (˘mũŝli'watŝi)
 ⑬1, pf. ˘lc (˘mũ'ŝli'watŝi) ⑫3
 überdenken, überlegen.
przemysłny (˘mũ'ŝli'nũ) ⑦1
 (-nie) erfinderisch, fannreich.
przemysłnik (˘mũ'nũŝ) m ①14
 Schmuggler.
przemyswać (˘mũ'watŝi) ⑬1, pf.
przemyc (pŝe'mũtŝi) ⑩2
 (aus)waschen, reinigen.
przenajświętszy (˘najŝwię-
 tŝy) ⑦11 allerheiligst.
przenicować (˘nitŝo'watŝi) pf.
 ⑪20 wenden; fig. durchhecheln.
przeniesienie (˘niesie'nie) n
 ②13 Übertragung f; (˘ na inną
 posadę) Verŝetzung f; (˘ choroby)
 Verŝleppung f; (w rachun-
 kach) Übertragung; ˘ się Überŝieb-
 }
przenieść f. przenosić. [lung f.]
przeniewierczy (˘niewie'rtŝy)
 ⑦4 (-czo) treuloŝ, abtrünnig;
 ˘stwo (˘stwo) n ②1 Treu-
 loŝigkeit f.
przeniewierzlać (˘niewie'gatŝi)
 ⑬1, pf. ˘yc (˘gũtŝi) ⑫12

veruntreuen; ˘ się die Treue
 brechen, treuloŝ werden.
przeniklać (˘ni'fatŝi) ⑬1, pf.
 ˘nąć (˘nũtŝi) ⑩4¹ durchdrin-
 gen; czyje myŝli: durchŝhauen.
przenikliwość (˘li'woŝtŝi) f
 ④1 Durchdringlichkeit; (spryt)
 ŝharŝfinn m; ˘wy (˘wu) ⑦1
 (˘wie) durchdringend; (o glosie)
 gellend; (sprytny) ŝharŝfinnig.
przenocować f. nocować.
przenosić (˘no'ŝiitŝi) ⑫8, pf.
przenieść (pŝe'nieŝitŝi) ⑨2
 (ŝin)übertragen; urzędnika: ver-
 ŝetzen; ˘ nad (acc.) vorziehen
 (dat.), höher ŝhåzen alŝ (acc.);
 ˘ na sobie über ŝich bringen;
 ˘ się überŝiedeln.
przenosiŝnia (˘no'ŝin'a) f ③6³
 Metapher; ˘ny (˘nũ) ⑦1
 (˘nie) (über)tragbar.
przeobrażać (˘obra'gatŝi) ⑬1,
 pf. ˘zic (˘ŝiitŝi) ⑫10 umge-
 ŝtalten, verwandeln.
przeoczyć (˘o'tŝiitŝi) pf. ⑫12
 überŝehen, nicht beachten. [Abt.]
przeor (pŝe'o'r) m ①7 Pri'or,
przeorać (˘o'ratŝi) pf. ⑪9 um-
 pflügen. [rin, Abtiffin.]
przeorysza (˘oru'ŝa) f ③9 Pri'o-
przepadać (˘pa'datŝi) ⑬1, pf.
 ˘paść (pŝe'paŝitŝi) ⑩9 durch-
 fallen; (znikać) verŝwinden;
 (być straconym) verloren ŝein,
 verfallen; ˘paść za (instr.)
 vernarrt ŝein in (acc.).
przepalać (˘pa'latŝi) ⑬1, pf.
 ˘lic (˘litŝi) ⑫3 überheizen; ˘
 w piecu ein wenig heizen; ˘
 się verliŝŝen. [tel m, Binde.]
przepaska (˘pa'ŝta) f ③4² Gür-
przepaslywać (˘paŝu'watŝi) ⑬2,
 pf. ˘ac (˘pa'ŝatŝi) ⑩10 gürteln,
 umŝnallen.
przepaść¹ (pŝe'paŝitŝi) f ④1
 Abgrund m, Tiefe.
przepaść² f. przepadać.
przepchać f. przepychać.

- przepełnienie** (ˌpɛlniɛ'niɛ) *n*
 ②13 Überfüllung *f*; ˌnlony (ˌnio'nu) ⑦14¹ überfüllt.
- przepełdzać** (ˌpɛ'ɖʃatɕi) ⑬1, *pf.*
 ˌdzic (ˌɖʃitɕi) ⑫7 durchtreiben; czas: verbringen, zubringen. [⑫12 überpfeffern.]
- przepleprzyć** (ˌpiɔ'pʃɕütɕi) *pf.*
przeplerać (ˌpiɔ'ratɕi) ⑬1, *pf.*
 ˌprac (ˌpʃɕɛ'pratɕi) ⑨24¹ durchwaschen.
- przeplerzenie** (ˌpiɔ'ɕɛ'nie) *n*
 ②13 Verschlag *m*.
- przepiękny** (ˌpiɛ'ɲny) ⑦1 (-nie) wunder schön.
- przeplórka** (ˌpiu'rka) *f* ③4² Wachtel. [ſchrift *f.*]
- przepis** (ˌpʃɕɛ'piʃ) *m* ①3 Vor-
przepisywać (ˌpʃɕɛ'piʃu'watɕi) ⑬2, *pf.* ˌac (ˌpi'i'fatɕi) ⑪10
 abſchreiben, kopieren; (dawać przepisy) vorſchreiben.
- przeplatać** (ˌplia'tatɕi) ⑬1 durchflechten.
- przeplatać** (ˌpla'tɕatɕi) ⑬1, *pf.* ˌlic (ˌɕɕitɕi) ⑫5 überzahlen; co: zu teuer kaufen; k-o: beſtechen.
- przeplakać** (ˌpla'fatɕi) *pf.* ⑫5 (eine Zeitlang) weinen, durchweinen.
- przepląszyć** (ˌplo'ʃɕütɕi) *pf.* ⑫12 verſcheuchen.
- przeplókiwać** (ˌplu'ɕi'watɕi) ⑬3, *pf.* ˌac (ˌplu'fatɕi) ⑪5
 auſſpülen, abſpülen.
- przeptywać** (ˌptu'watɕi) ⑬1, *pf.* ˌnac (ˌɲɔtɕi) ⑩1 (o rzecze) durchfließen; (obok czego) vorbeifließen; (o człowieku etc.) hinüberſchwimmen; (obok czego) vorbeischwimmen; (o okręcio) durchſchiffen, durchfahren.
- przepona** (ˌpo'na) *f* ③1 Zwerchfell *n*.
- przepowiadać** (ˌpowia'datɕi) ⑬1, *pf.* ˌwiedzieć (ˌwiɔ'ɖʃietɕi) ⑫4
 vorausſagen, prophezeien.
- przepowiednia** (ˌwio'ɖnia) *f* ③6² Prophezeiung; (zapowiedź) Vorbote *m*.
- przepracowanie** (ˌpratɕowa'nie) *n*
 ②13 Überarbeitung *f*.
- przeprac** *f.* przepierać.
- przepraszać** (ˌpra'ʃɕatɕi) ⑬1, *pf.* ˌprosić (ˌpro'ɕiitɕi) ⑫8
 um Verzeihung bitten, Abbitte leiſten; przepaszam! ich bitte um Entſchuldigung!; entſchuldigen Sie!; ˌsię ſiã auſſöhnen.
- przeprawa** (ˌpra'wa) *f.* ③1 Übergang *m*; (przejazd) Überfahrt; (trudność) Schwierigkeit.
- przeprawiać** (ˌpra'wiatɕi) ⑬1, *pf.* ˌlic (ˌwiitɕi) ⑫2 hinüberführen, hinüberbringen; ˌsię przez (acc.) über (acc.) ſetzen; überſchreiten (acc.).
- przeprosić** *f.* przepaszac.
- przeprosiny** (ˌproʃi'ni) *f/pl.* ③1 Verſöhnung *f*.
- przeprowadzać** (ˌprowa'dɕatɕi) ⑬1, *pf.* ˌdzic (ˌɖʃitɕi) ⑫7
 über (acc.) führen, hinüberleiten; (ˌ swój zamian etc.) durchſetzen, durchführen; ˌsię überſiedeln, ausziehen.
- przeprowadzka** (ˌwa'tɕka) *f* ③4² Überſiedlung, Umzug *m*.
- przeprzeć** (ˌpʃɕɛ'pʃɕetɕi) *pf.* ⑨25 durchſetzen.
- przepuklina** (ˌpu'ɕli'na) *f* ③1 Reißenbruch *m*.
- przepust** (ˌpʃɕɛ'puʃt) *m* ①10¹ Durchlaß; ˌka (ˌpu'ɕka) *f* ③4² Paſſierſchein *m*.
- przepuszczać** (ˌpu'ʃɕtɕatɕi) ⑬1, *pf.* ˌpuścić (ˌpu'ɕitɕiitɕi) ⑫9
 durchlaſſen; (ˌ przez sito) durchſeihen; (roztrawiać) verſchwenben, vergeuden; (przebaczać) vergeben, verzeihen.
- przepuszczalny** (ˌɕtɕɕa'ɲny) ⑦1 durchläſſig, durchdringlich.
- przepych** (ˌpʃɕɛ'puɕ) *m* ①12 Pracht *f*, Zugus.

prze|pychać (ˌpʲu'χatɕi) się ⑬1, *pf.* ˌpɕhać (pɕχo'pχatɕi) się ⑬1 się durchdrängen.

przepyszny (ˌpɕu'ʃɨnɨ) ⑦1 (-nie) prächtig, herrlich.

prze|pytywać (ˌpɕtɨ'watɕi) ⑬2, ˌać (ˌpɕu'tatɕi) ⑬1 ausfragen, abfragen.

prze|rabiać (pɕχera'biatɕi) ⑬1, *pf.* ˌrobić (ˌro'biatɕi) ⑬2¹ umarbeiten; zadania etc.: durcharbeiten, durchnehmen; surowce etc.: verarbeiten.

przerachować (ˌraχo'watɕi) *pf.* ⑩20 durchzählen; ~ się się verrechnen.

prze|radzać (ˌra'dɕatɕi) się ⑬1, *pf.* ˌrodzić (ˌro'dɕiatɕi) się ⑩7 sich umwandeln, übergehen (in *acc.*).

prze|rastać (ˌra'ɕtatɕi) ⑬1, *pf.* ˌrosnąć (ˌro'ɕnɔtɕi) ⑩10 überwachsen.

prze|rażać (ˌra'ʒatɕi) ⑬1, *pf.* ˌzić (ˌra'ɕiatɕi) ⑩10 erschrecken, erschüttern; ~ się in Schrecken geraten, erschrecken.

prze|rażliwy (ˌɕi'li'wɨ) ⑦1 (-wie) durchdringend, schrill.

prze|rażenie (ˌʒe'nie) *n* ②13 Entsetzen, Bestürzung *f.*

prze|rębywać (ˌrɕm'bɨ'watɕi) ⑬2, *pf.* ˌrąbać (ˌrɕm'batɕi) ⑩4 durchhauen, durchhaden; ˌrębia (ˌrɕm'bɨa) *f* ③5 Eisloch *n.*

przerobić *f.* przerabiać.

przerodzić się *f.* przeradzać się.

przerosnąć *f.* przerastać.

przeróbka (ˌru'pɕa) *f* ③4² Umarbeitung.

przeróżny (ˌru'ʒnɨ) ⑦1 (-nie) sehr verschieden.

przerwa (pɕχo'rwa) *f* ③1 Unterbrechung; Pause.

prze|rwac (pɕχo'rwatɕi) *pf.* ⑨22, ˌrywać (pɕχerɨ'watɕi) *pf.* ⑬1 (durch-, entzwei-)reißen, zerreißen; (przelamać) durchbre-

chen; (zaprzestać na jakiś czas) unterbrechen; ~ k-u mowę i-m ins Wort fallen; przerwać się (zer)reißen; (pęknać) springen.

przerysow|lywać (ˌrɨɕowɨ'watɕi) ⑬2, *pf.* ˌać (ˌrɨɕo'watɕi) ⑩20 umzeichnen; (odrysować) abzeichnen, kopieren.

przerzednieć (ˌʒe'dnieɕi) *pf.* ⑩18 dünner werden; (o włośnach etc.) sich lichten.

przerzucać (ˌʒu'tɕatɕi) ⑬1, *pf.* ˌić (ˌɕiatɕi) ⑩5 hinüberwerfen; książkę: durchblättern, durchsehen; ~ się übergehen.

prze|rzynać (ˌʒu'natɕi) ⑬1, *pf.* ˌrznąć (pɕχe'ʒnɔtɕi) ⑩2 durchschneiden; ~ się (przez *acc.*) sich durchschlagen.

przesada (pɕχoɕa'da) *f* ③2 Übertreibung; (u człowieka) Affektation; ˌdny (ˌdnɨ) ⑦1 (-nie) übertrieben; affektiert.

przesadzac (ˌɕatɕi) ⑬1, *pf.* ˌdzić (ˌɕiatɕi) ⑩7 (posadzić na innym miejscu) anderswo setzen, versetzen; drzewo etc.: umpflanzen; rów: überspringen, über (*acc.*) setzen; (przewyższać) übertreffen; (czynić co przesadnie) übertreiben; ~ się sich überbieten (in *dat.*).

prze|ślad (pɕχe'ɕɔt) *m* ①6 Vorurteil *n.*; (zabobon) Aberglaube; ˌadny (ˌɕo'dnɨ) ⑦1 abergläubisch; ˌadzać (ˌɕo'dɕatɕi) ⑬1, *pf.* ˌadzić (ˌɕiatɕi) ⑩7 vorzeitig beurteilen. [⑩4³ trocenen.]

przeschnąć (pɕχe'ɕχnɔtɕi) *pf.*

przesiać *f.* przesiewać.

prze|siad|ać (ˌɕia'datɕi) ⑬1, *pf.* ˌsiaść (pɕχe'ɕiatɕi) ⑨12 sich anderswo setzen; (zmieniać miejsce) den Platz wechseln; ⑨ umsteigen.

prze|siadywać (ˌɕiadɨ'watɕi) ⑬2, *pf.* ˌsiedzieć (ˌɕie'dɕiatɕi) ⑩17 (siedz) zubringen.

- prześląkać** (ˌʂiɔ'fatʂi) ⑬1, *pf.* ˌnəɕ (ˌnɔtʂi) ⑩4 durchdringen, durchtränken; ~ czem durchdrungen (od. durchtränkt) fein von (*dat.*).
- prześląść** *f.* przesiadać.
- przesledić** (ˌʂi'e'dliatʂi) ⑬1, *pf.* ˌiɛ (ˌdliatʂi) ⑫3 versehen, übersiedeln; ~ się übersiedeln.
- przesledzić** *f.* przesiadywać.
- prześlewać** (ˌʂi'e'watʂi) ⑬1, *pf.* ˌsłac (pʂe'ʂiatʂi) ⑪17 durchsieben.
- przesilenie** (ˌʂi'li'e'nie) *n* ②13 Krisis *f.*, Krise *f.*; ~ dnia z nocą Sonnenwende *f.*
- przeskakiwać** (ˌʂʂaki'watʂi) ⑬3, *pf.* ˌskoczyć (ˌʂko'tʂūtʂi) ⑫12 überspringen.
- przeskok** (pʂe'ʂkɔɫ) *m* ①13 Sprung (über *acc.*).
- przeskrobać** (ˌʂkro'batʂi) *pf.* ⑪4 sich zu Schulden kommen lassen.
- przesłać** *f.* przesyłać.
- przesłanka** (ˌʂła'nta) *f* ③4² Prämisse.
- przesławny** (ˌʂła'wnɔ) ⑦1 (-nie) hochberühmt.
- przesłuchiwać** (ˌʂłuchi'watʂi) ⑬3, *pf.* ˌac (ˌʂlu'chatʂi) ⑬1 verhören; ˌanie (ˌʂa'nie) *n* ②13 Verhör.
- przesłyszeć** (ˌʂłü'ʂetʂi) *pf.* ⑫19 überhören, nicht hören.
- przesmyk** (pʂe'ʂmɔɫ) *m* ①13 Engpaß.
- przesolić** (ˌʂo'liatʂi) *pf.* ⑫3 versalzen; ˌony (ˌio'nu) ⑦1 versalzen; (o cenie) sehr teuer.
- przespać** (pʂe'ʂpatʂi) *pf.* ⑬12 durchschlafen; ~ się ein wenig schlafen; ein Schläfchen machen.
- przestać** *f.* przestawać.
- przestały** (ˌʂta'ɫɔ) ⑦6 abgestanden; ˌanek (ˌʂta'neɫ) *m* ①21a: bez ˌanku unaufhörlich.
- przestarzały** (ˌʂta'ʂa'ɫɔ) ⑦6 veraltet.
- przestawać** (ˌʂta'watʂi) ⑬3, *pf.* ˌac (pʂe'ʂtatʂi) ⑬15 aufhören; (na loc.) sich begnügen (mit *dat.*); (z instr.) sich abgeben, verkehren (mit *dat.*).
- przestawiać** (ˌʂta'miatʂi) ⑬1, *pf.* ˌwłc (ˌwliatʂi) ⑫2 u'mstellen.
- przestąpić** (ˌʂtɔ'm'płiatʂi) *pf.* ⑫2 überschreiten, übertreten.
- przestępca** (ˌʂtɔ'm'ptʂa) *m* ③11 Freveler, Missetäter; ˌek (ˌpɛɫ) *m* ①21^a Frevel, Vergehen *n.*; ˌny (ˌnɔ) ⑦1: rok *m* ˌny Schaltjahr *n.*; ˌstwo (ˌʂtwo) *n* ②1 Vergehen, Frevel *m.*
- przestrach** (pʂe'ʂtrach) *m* ①12 Schred.
- przestraszać** (ˌʂtra'ʂchatʂi) ⑬1, *pf.* ˌszyć (ˌʂūtʂi) ⑫12 erschrecken; ~ się in Schrecken geraten, erschrecken. [Warnung.]
- przestroga** (ˌʂtro'ga) *f* ③4
- przestronny** (ˌʂtro'nnɔ) ⑦1 (-nie) geräumig, weit.
- przestrzał** (pʂe'ʂtʂal) *m* ①3: na ~ durch und durch; otwierać okna na ~ (zwei) gegenüberliegende Fenster öffnen.
- przestrzegać** (ˌʂtʂe'gatʂi) ⑬1, *pf.* ˌec (pʂe'ʂtʂetʂ) ⑨15 warnen; ~ czego et. hüten, beobachten.
- przestrzelać** (ˌʂtʂe'liatʂi) ⑬1, *pf.* ˌiɛ (ˌliatʂi) ⑫3 durchschießen.
- przestrzeń** (pʂe'ʂtʂeni) *f* ④3 Raum *m.*; (obszar) Gebiet *n.*; ˌStreda.
- przestworze** (ˌʂtwo'ʒe) *n* ②16, ˌór (pʂe'ʂtwɔr) *m* ①26 Raum.
- przesuwać** (ˌʂu'watʂi) ⑬1, *pf.* ˌnəɕ (ˌnɔtʂi) ⑩1 verschieben; ~ się vorübergehen.
- przesuwacz** (ˌʂn'watʂ) *m* ①33 ˌWagenschieber.
- przesycić** (ˌʂu'tʂiatʂi) ⑬1, *pf.* ˌiɛ (ˌtʂiatʂi) ⑫5 sättigen.

prze|syłać (ˌʑi'u'latʂi) ⑬1, pf. ~|słać (pʂɕe'ʂlatʂi) ⑪7 (über-)senden, schicken.

przesyłka (ˌʑi'u'łka) f ⑧4² Sendung; ~ pospieszna Gilgut n.

przesyt (pʂɕe'ʂüt) m ①10¹ Überdruß.

przeszczel|piać (ˌʑɕtʂe'piatʂi) ⑬1, pf. ~|pić (ˌɕi'itʂi) ⑫2 um-pfropfen; fig. übertragen.

przeszk|adzać (ˌʑɕta'dʂatʂi) ⑬1, pf. ~|odzić (ˌʑɕto'dʂiitʂi) ⑫7 (dat.) (ver)hindern (acc.), stören (acc.).

przeszkoda (ˌʑɕto'da) f ③2 Hindernis n, Störung.

przeszło (pʂɕe'ʂɕlo) mehr als; über; ~|roczny (ˌro'tʂuü) ⑦1 vorjährig.

przeszłość (ˌɔʂitʂi) f ④1 Vergangenheit; ~|ty (ˌti) ⑦6 vergangen, verfloßen; przeszłego tygodnia vorige Woche.

przeszuki|wać (pʂɕe'ʂuʂi'watʂi) ⑬3, pf. ~|kać (ˌʂu'fatʂi) ⑬1 durchsuchen.

przeszy|wać (ˌʑɕu'watʂi) ⑬1, pf. ~ć (pʂɕe'ʂuütʂi) ⑫2 durchbohren, durchstechen.

prześcieradło (ˌʂitʂiera'dlo) n ②6 Beintuch, Bettuch.

prześcig|łać (ˌʂitʂi'gatʂi) ⑬1, pf. ~|nać (ˌnɔtʂi) ⑩2 überholen, übertreffen; ~ się (w loc.) wett-eifern (in dat.).

prześladow|ać (ˌʂi'łado'watʂi) ⑫20 verfolgen; ~|ca (ˌdo'ftʂa) m ③11 Verfolger; ~|czy (ˌtʂu) ⑦4 verfolgerisch; obłąd m ~|czy Verfolgungswahn.

prześlepić (ˌʂi'łie'plitʂi) pf. ⑫2 übersehen.

prześlizny (ˌʂi'łi'tʂɔnü) ⑦1 (-nie) wunderschön, herrlich.

prześliznąć (ˌʂi'łi'snɔtʂi) pf. ⑩2 (się) vorübergleiten, durch-schlüpfen. [durchträumen.]

prześnić (pʂɕe'ʂi'niitʂi) pf. ⑫1

prze|śpiewać (ˌʂi'pie'watʂi) ⑬1 durchsingen, absingen.

prze|świadczenie (ˌʂi'wi'atʂɕe'nie) n ②13 Überzeugung.

prze|świecać (ˌʂi'wie'tʂatʂi) ⑬1 durchschimmern.

prze|świe|tlać (ˌtʂiatʂi) ⑬1, pf. ~|tlić (ˌtʂiitʂi) ⑫3 durchleuchten.

prze|świetny (ˌʂi'wie'tnü) ⑦1 (-nie) glänzend; (als Titel) hoch, löblich.

przetak (pʂɕe'taʂ) m ①13 (Draht-)Sieb n.

przetań|czyć (ˌta'ni'tʂuütʂi) pf. ⑫12 tanzen.

prze|tapiać (ˌta'piatʂi) ⑬1, pf. ~|topić (ˌto'piitʂi) ⑫2 (um-)schmelzen.

przetkać f. przetykać 1.

przetknąć f. przetykać 2.

przetłumaczyć (ˌtłuma'tʂuütʂi) pf. ⑫12 übersetzen, übertragen.

przeto (pʂɕe'to) deshalb, darum.

przetopić f. przetapiać.

przetrawić (ˌtra'wiitʂi) pf. ⑫2 verdauen; (~ jaki czas) ver-bringen.

przetrą|cać (ˌtrɔ'tʂatʂi) ⑬1, pf. ~|ć (ˌtʂiitʂi) ⑫5 zerbrechen; (przekąsić) e-n Zmbiß nehmen.

przetrwać (pʂɕe'trwatʂi) pf. ⑬1 überdauern; (znieść) aushalten, überstehen; (przeżyć) überleben.

przetrwonić (ˌtrwo'niitʂi) pf. ⑫1 verschwenden, verprassen.

przetrzą|sać (ˌtʂɔ'ʂatʂi) ⑬1, pf. ~|ść (pʂɕe'tʂɔʂi'itʂi) ⑩3 durchsuchen, durchstöbern.

przetrze|biać (ˌtʂɕe'biatʂi) ⑬1, pf. ~|bić (ˌbiitʂi) ⑫2: ~ las e-n Wald lichten.

przetrzeć f. przecierać.

przetrzepać (ˌtʂɕe'patʂi) pf. ⑫14 ausflocken; k-o: durchprügeln.

przetrzym|ywać (ˌtʂɕu'mü'watʂi) ⑬2, pf. ~|ać (ˌtʂu'matʂi) ⑬1 aushalten, zurückhalten; (prze-trwać) überdauern.

- przetwarzać** (ˈtʃwa'ɣatʃi) ⑬1, *pf.* ~**orzyć** (ˈtʃwo'ɣutʃi) ⑫12 umgestalten; (zmieniać) umwandeln; ~ się się umwandeln, übergehen (w *acc.* in *acc.*).
- przetwór** (pʃcʰe'tʃur) *m* ①26 (Umwandlungs-)Produkt *n.*
- prze|tykać** (ˈtʃi'fatʃi) ⑬1 1. *pf.* ~**tkać** (pʃcʰe'tʃatʃi) ⑬1 durchwirten. 2. *pf.* ~**tknąć** (ˈtʃnɔtʃi) ⑩2 durchstechen. [Übergewicht *n.*]
- przewaga** (pʃcʰewa'ga) *f* ③4
- przewal|ać** (ˈwa'ʎatʃi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (ˈʎitʃi) ⑫3 umstoßen; ~ się się hin u. her wälzen; (przewracać się) umstürzen, umfallen.
- przeważ|ać** (ˈwa'ɣatʃi) ⑬1, *pf.* ~**yc** (ˈɣutʃi) ⑫12 (wazyć) abwägen; (więcej wazyć) überwiegen; (mieć przewagę) überwiegen, das Übergewicht haben; (zyskać przewagę) Oberhand gewinnen.
- przeważnie** (ˈnie) vorwiegend.
- przewaćhać** (ˈwɔ'ɣatʃi) *pf.* ⑬1 durchschnüffeln, wittern; *fig.* merken, vorausahnen.
- przewędrować** (ˈwɔbro'watʃi) *pf.* ⑪20 durchwandern.
- przewiać** *f.* przewiewać.
- przewiązać** (ˈwiɔ'ɣatʃi) *pf.* ⑪14 (um-, unter-)binden.
- przewi|dywać** (ˈwiɔ'du'watʃi) ⑬2, *pf.* ~**dzieć** (ˈwiɔ'dʃiɔtʃi) ⑫17 voraussehen.
- przewie|ebny** (ˈwieʎe'bnu) ⑦1 hochwürdig; (tytuł) ~ książdz Hochwürden; ~ książę! Euer Hochwürden!
- przewierc|ać** (ˈwie'rtʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (ˈɕitʃi) ⑫5 durchbohren.
- przewie|szać** (ˈwie'sʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~**ślic** (ˈɕitʃi) ⑫8 umhängen.
- przewieść** (pʃcʰe'wie'sʃitʃi) *pf.* ⑨10 überführen.
- przewietrzyć** (ˈwie'tʃitʃi) *pf.* ⑫12 lüften; ~ się frische Luft schöpfen.
- przewiew** (pʃcʰe'wieʃ) *m* ①3 Luftzug; Ventilation *f.*
- prze|wlewać** (ˈwie'wʎatʃi) ⑬1; *pf.* ~**wlać** (pʃcʰe'wʎatʃi) ⑪17 durchwehen. [(-nie) lustig.]
- przewlewny** (pʃcʰe'wʎnu) ⑦1}
- przewleźć** *f.* przewozić.
- przewłó|dy** (ˈwiɔ'du) ⑦6 wefl.
- przewi|jać** (ˈwi'ɣatʃi) ⑬1, *pf.* ~**jać** (ˈɣtʃi) ⑩1 umwickeln, umbinden; dziecko: trockenlegen; ~ się vorbeigehen.
- przewini|enie** (ˈwiɔ'nie) ②13 Verschulden, Vergehen.
- prze|wlekać** (ˈwie'fatʃi) ⑬1, *pf.* ~**wlec** (pʃcʰe'wʎɔtʃi) ⑨14 durch- hinüber-ziehen; (się się) in die Länge ziehen, verzögern.
- przewlekły** (ˈwie'kɫu) ⑦6 (-kle) sich lange hinziehen.
- przewod|ni** (ˈwo'dni) ⑦13 leitend, führend, leit...; ~nia niedziela *f* der Weiße Sonntag *m*;
- nictwo** (ˈni'tʃtwo) *n* ②1 Leitung *f*, Führung *f*, Vorsitz *m*;
- ~nliczący** (ˈni'tʃɔ'ɕu) *m* ⑦2 Vorsitzender; ~**nliczka** (ˈni'tʃɫa) *f* ③4² Führerin.
- przewodn|czyć** (ˈwodni'tʃitʃi) ⑫12 führen, leiten; (~ na posiedzeniu) den Vorsitz führen.
- przewodnik** (ˈwo'dnik) *m* ①14 Führer, Wegweiser; (~ dla podróżnych) ①13² Reiseführer.
- przewodzić** (ˈwo'dʃitʃi) ⑫7 (nad *instr.*) befehligen (*acc.*).
- prze|wozić** (ˈwo'ɕitʃi) ⑫10, *pf.* ~**wieźć** (pʃcʰe'wie'sʃitʃi) ⑨6 (hin-)überführen, hinüberbringen.
- prze|wozowy** (ˈwoʃo'wu) ⑦1 Transport...; ~**woznik** (ˈwo'ɕnik) *m* ①14 Führer.
- przewód** (pʃcʰe'wut) *m* ①26 Überführung *f*; (odprowadzenie) Geleit *n*; (przewodnictwo) Leitung *f*, Führung *f*; (~ pokarmowy etc.) Kanal, Gang; ~ oddechowy Atmungsorgane *n/pl.*;

~ elektryczny elektrische Leitung *f*; ~ca (~wu'tsja) *m* ③ 11 Anführer.

przewóz (pŝche'wuŝ) *m* ① 26 Überfuhr *f*, Transport.

prze|wracać (~wra'tŝatŝi) ③ 1, *pf.* ~wrócić (~wru'tŝitŝi) ② 5 umwerfen, umstoßen, umstürzen; (~ na drugą stronę) umwenden, umdrehen; ~ oczyma die Augen verdrehen; ~ do góry nogami durcheinander werfen, ganz umstoßen; ~ się się wälzen; (upadać) umfallen; przewróciło mu się w głowie er ist ganz verrückt geworden.

przewrotny (~wro'tnú) ⑦ 1 (-nie) verkehrt; (o charakterze) falsch.

przewrót (pŝche'wrot) *m* ① 26 Umgestaltung *f* (der Verhältnisse); (~ w państwie) Umsturz, Neuerungen *f/pl.*

przewyborny (~wübo'rnú) ⑦ 1 (-nie) vortrefflich, ausgezeichnet.

przewyższać (~wu'ŝŝatŝi) ③ 1, *pf.* ~yc (~ŝŝitŝi) ② 12 über-treffen, übersteigen, überragen.

przez (pŝcheŝ) (*acc.*) durch (*acc.*); (o czasie) ~ rok ein Jahr (lang); ~ całe życie das ganze Leben (lang, hindurch); ~ lato während des Sommers, über den Sommer; (bei *pass.*) von (*dat.*), zB. postany ~ ojca von dem Vater geschieht; samo ~ się an u. für sich; rozumie się samo ~ się das versteht sich von selbst; (o kierunku na drugą stronę) iść ~ most über die Brücke gehen; przeprowić się ~ rzekę über den Fluss setzen.

przezacny (pŝchosa'tŝnú) ⑦ 1 sehr edel; (Anrede) hochgeehrt.

przeziierać (~ŝie'ratŝi) ③ 1 durch-schimmern.

przeziębłość (~ŝim'biitŝi) *się pf.* ② 2 sich erkälten; ~bienie (~bie'nje) *n* ② 13 Erkältung *f.*

przeziemować (~ŝimo'watŝi) *pf.* ② 20 überwintern.

przeznaczać (~ŝna'tŝatŝi) ③ 1, *pf.* ~yc (~tŝŝitŝi) ② 12 bestimmen; ~enie (~tŝche'nje) *n* ② 13 Bestimmung *f.*

przezor|ność (~ŝo'rnoŝitŝi) *f* ④ 1 Umsicht, Vorsicht; ~ny (~nú) ⑦ 1 (~nie) umsichtig, vorsichtig.

przezwać *f.* przezywać.

przezwiśko (~ŝwi'ŝko) *n* ② 8 Beinamen *m*; (zartobliwe) Spitz-name *m.*

przewycię|zać (~ŝwütŝiŝ'ŝatŝi) ③ 1, *pf.* ~yc (~Gütŝi) ② 12 überwinden.

prze|zywać (~ŝü'watŝi) ③ 1, *pf.* ~zwać (pŝche'ŝwatŝi) ② 22 (k-o) einen Beinamen geben (*dat.*), nennen (*acc.*); ~ się (zmienić nazwisko) e-n (anderen) Namen annehmen; (z kim) sich gegenseitig schelten, beschimpfen.

przeźrocz|le (~ŝro'tŝhe) *n* ② 16 Transparen't, Diapositi'v; ~ystość (~tŝhu'ŝtoŝitŝi) *f* ④ 1 Durchsichtigkeit; ~ysty (~tü) ⑦ 7 (-to) durchsichtig.

przeżegnać (pŝche'ŝe'gnatŝi) *się pf.* ③ 1 sich bekreuzigen.

przeżerać (~ŝe'ratŝi) ③ 1, *pf.* ~żreć (pŝche'ŝretŝi) ① 26 durch-fressen.

prze|żuwać (~ŝu'watŝi) ③ 1, *pf.* ~żuć (pŝche'ŝutŝi) ② 3 gut zer-käuen; (o zwierzętach) wieder-käuen; ~żuwać (~ŝu'watŝ) *m* ① 33 Wiederkäuer. [lebniŝ.]

prze|żyć (~ŝu'tŝje) *n* ② 13 Er-;

prze|żywać (~ŝü'watŝi) ③ 1, *pf.* ~żyć (pŝche'ŝutŝi) ② 2 erleben, verleben; k-o: überleben; ~ się sich überleben.

przęd... *f.* prząść.

przędz|a (pŝŝŝ'bsa) *f* ③ 9 (Spinn-)Warn *n*; ~alnia (~bsa'lnja) *f* ③ 6 Spinnerei; ~lwo (~bŝi'wo) *n* ② 1 Gespinnst.

- przodek** (pʃchɔ'dɛf) *m* ①20 *Vorfahre, Vñhne*; (przód) ①21^b *Vorderteil*.
- przodować** (ˌdo'watʃi) ①20 *e-e führende Rolle spielen*.
- przodowni|ctwo** (ˌdowni'tʃtʃwo) *n* ②1 *Führerschaft f, Leitung f*; **~lk** (ˌdo'wniif) *m* ①14 *Bordermann*.
- przód** (pʃchut) *m* ①26 *Borderteil, Bordere n*; (u koszuli) *Borshend n*; na przodzie (ob. przedzie) *vorne*.
- przy** (pʃchu) (*loc.*) *bei (dat.)*; (*obok*) *neben (dat.)*; (*wobec*) *vor (dat.)*; *in Gegenwart (gen.)*; ~ *tem* *dabei*; ~ *życiu* *am Leben*; *mieszkać ~ ulicy Piotra* *in der Petrusgasse wohnen*; ~ *Bożej pomocy* *mit Gottes Hilfe*.
- przy...** *in Bñgn an... dazu...*
- przybić** *f. przybijać*.
- przy|biegać** (ˌbie'gatʃi) ⑬1, *pf.* **~biec** (ˌbie'tʃ) ⑩5 *herbeilaufen, gelaufen kommen*.
- przy|bierać** (ˌbie'ratʃi) ⑬1, *pf.* **~brać** (pʃchu'bratʃi) ⑩24 (*dzaju*) *nehmen, annehmen*; (*przystrajać*) *schmücken*; (*ubierać*) *fleiden*; (*wzrastać*) *zunehmen, schwellen*.
- przy|bijać** (ˌbi'jatʃi) ⑬1, *pf.* **~bić** (pʃchu'bitʃi) ⑩1 *anschlagen, annageln*; ↓ ~ *do brzegu* *landen*.
- przybli|żać** (ˌbli'ʒatʃi) ⑬1, *pf.* **~żyć** (ˌʒutʃi) ⑩12 (*an*) *nähern, näherrücken*; **~ać się** *sich nähern, näher herankommen*; w ~*oni* *annähern*.
- przyb|łakać** (ˌbł'atʃi) *się pf.* ⑬1 *zufällig kommen (nachdem man sich verirrt hat)*.
- przyb|łoda** (ˌbł'ɔ'da) *m* ③18², *f* ③2 *Sergelaufene(r)*.
- przyboczn|y** (ˌbo'tʃnu) ⑦1 *Seiten...; ~ lekarz* *m* (*krawiec m etc.*) *Leibarzt (Leibschneider)*; *straż f -na* *Leibwache*.
- przybory** (ˌbo'ru) *m/pl.* ①2 *Gerrätschaften f/pl., Requiriten n/pl.*; ~ *do pisania* *Schreibzeug n*; ~ *wojskowe* *Militär-Ausrüstungsstücke n/pl.*; ~ *krawiecki* *Schneiderzugehör n*; ~ *do szycia* *Nähzeug n*.
- przybrać** *f. przybierać*.
- przybrany** (ˌbra'nü) ⑦1 (*syn. oórka*) *Adoptiv...; (przystrojony)* *geschmückt*.
- przybrzeżn|y** (ˌbʒe'ʒnü) ⑦1 *Küsten...*
- przybudow|ywać** (ˌbudow'watʃi) ⑬2, *pf.* **~ać** (ˌbudo'watʃi) ⑩20 *hinzubauen, anbauen*.
- przybudówka** (ˌbu'ʃta) *f* ③4² *Seiten-, Nebenbau m*.
- przybyc|e** (ˌbu'tʃie) *n* ②13 *Ankunft f, Eintreffen*.
- przybysz** (pʃchu'büʃ) *m* ①33 *Ankömmling*.
- przyblywać** (ˌbu'watʃi) ⑬1, *pf.* **~yc** (pʃchu'bütʃi) ⑩1 *ankommen, eintreffen, anlangen*; ~ *z pomocą* *zu Hilfe kommen*; (*rosnąć, zwiększać się*) *wachsen, zunehmen*; *przybyło pięciu uczniów* *die Zahl der Schüler hat sich um fünf vermehrt*.
- przybytek** (ˌbu'tɛf) *m* ①21^a *Zuwachs, Zunahme f*; (*miejsc*) *Wohnung f*; *od przybytku* *glowa nie boli* (*wörtlich: vom Zuwachs bekommt man keine Kopfschmerzen*) *je mehr, desto besser*.
- przychodz|ić** (ˌcho'ʃitʃi) ⑩7, *pf.* **przyjść** (pʃchu'jʃitʃi) ⑦4¹ (*an-, her-*) *kommen*.
- przychowek** (ˌcho'wof) *m* ①21^a *junges Zuchtvieh n*.
- przychód** (pʃchu'chut) *m* ①26 *Einkommen n, Einkünfte pl*.
- przychwyc|ić** (ˌchw'itʃitʃi) *pf.* ⑩5 *ergreifen*; ~ *na gorącym uczynku* *auf frischer Tat ertappen*.

przychylać (ˈtʃɨ'liatʃi) ⑬1, pf. ~**ić** (ˈli:tʃi) ⑫3 neigen, biegen; ~ się się bücken, sich neigen; fig. ~ się do (gen.) beipflichten (dat.); ~ się do prosby (żądania) e-r Bitte (Forderung) Gehör geben.

przychylność (ˈnoʃitʃi) f ④1 Zuneigung, Wohlwollen n; ~**ny** (ˈnu) ⑦1 (nie) geneigt, wohlwollend, zugetan.

przyciąć f. przycinać.

przyciągać (ˈtʃi'g'atʃi) ⑬1, pf. ~**nąć** (ˈnoʃtʃi) ⑩2 herbeiziehen, anziehen; (wabić) anlocken.

przycichnąć f. cichnąć.

przycierać (ˈtʃi'e'ratʃi) ⑬1, pf. ~**trzeć** (ˈtʃe'ʃtʃetʃi) ⑨25 abreiben; fig. ~ k-u rogów j-n bändigem.

przycinać (ˈtʃi'i'natʃi) ⑬1, pf. ~**ciąć** (ˈtʃi'ʃtʃi) ⑨21 zuschneiden, fügen; (odecinać) abschneiden.

przycinek (ˈneʃ) m ①21^b Stichelei f.

przycisk (ˈtʃi'ʃiʃtʃ) m ①13 (nacisk) Druck; (accent) Nachdruck, Ton, Akzent; (~ na listy) Briefbeschwörer; ~**acz** (ˈtʃi'ʃkatʃ) m ①30¹ Drücker.

przyciskać (ˈtʃi'ʃkatʃi) ⑬1, pf. ~**nąć** (ˈnoʃtʃi) ⑩2 (auf)drücken.

przyciszać (ˈtʃi'ʃʃatʃi) ⑬1, pf. ~**yc** (ˈʃʃütʃi) ⑩12 (den)Daut dämpfen.

przyczajać (ˈtʃʃa'jatʃi) ⑬1, pf. ~**ić** (ˈitʃi) ⑩4 (się) sich verstellen, (się) auf die Lauer legen.

przyczepek (ˈtʃʃe'pɛʃ) m ①21^b Anhängsel n.

przyczepiać (ˈtʃʃe'piatʃi) ⑬1, pf. ~**ić** (ˈpi:tʃi) ⑩2 (się) sich anhängen; ~ antoppeln.

przyczepka (ˈtʃʃe'pʃa) f ③4² Anhängsel n; ~**ny** (ˈnu) ⑦1 anhängbar, Anhänge...; (o człowieku) sich gern an j-n klammern.

przyczesać (ˈtʃʃe'ʃu'watʃi) ⑬2, pf. ~**ać** (ˈtʃʃe'ʃatʃi) ⑩10 (się) sich die Haare zurechtmachen, glattkämmen.

przyczótek (ˈtʃʃu'ʃet) m ①21^b Borgiebel; ~ mostowy Brückentopf.

przyczyna (ˈtʃʃu'na) f ③1 Grund m, Ursache; (powód) Veranlassung; (przyczynienie się) Vermittlung.

przyczynek (ˈtʃʃu'neʃ) m ①21^a Beitrag; (dodatek) Zugabe f.

przyczyniać (ˈni'iatʃi) ⑬1, pf. ~**ić** (ˈni'itʃi) ⑩1 zugeben, hinzutun; (zwiększać) vermehren; ~ się beitragen.

przyczynowy (ˈno'wu) ⑦1 (-wo) urfächlich, Grund...

przycmlewać (ˈtʃʃim'ie'watʃi) ⑬1, pf. ~**ćmić** (ˈtʃʃi'm'itʃi) ⑩1¹ verdunkeln.

przycwiczac (ˈtʃʃi'wi'ʃʃatʃi) ⑬1, pf. ~**yc** (ˈtʃʃütʃi) ⑩12 einüben.

przydać f. przydawać.

przydarczać (ˈda'ʃatʃi) się ⑬1, ~**yc** (ˈgütʃi) się ⑩12 sich ereignen, sich zutragen.

przydatek (ˈda'tɛʃ) m ①21^a Zugabe f, Beilage f; ~ do wagi Zuwage f.

przydatność (ˈda'tnoʃtʃi) f ④1 Nützlichkeit, Tauglichkeit, Brauchbarkeit; ~**ny** (ˈnu) ⑦1 nützlich, tauglich, brauchbar.

przydawać (ˈda'watʃi) ⑩3, pf. ~**dać** (ˈtʃʃu'batʃi) ⑩2 hinzugeben, hinzufügen; ~ się do (gen.) nützlich sein, taugen zu (dat.).

przydawka (ˈda'ʃfa) f ③4² Gram. Attrib'n't n, Beifügung.

przydech (ˈtʃʃu'beʃ) m ①12 Hauch; Gram. Spi'ritus, Aspiration f; ~**owy** (ˈʃo'wu) ⑦1 aspiriert, Hauch...

przydeptać (ˈde'ptatʃi) pf. ⑩11 niedertreten.

przydomek (ˌdo'meʃ) *m* ①21^{1b}
Beiname; (ˌszlachecki) Adels-
präbikat *n*.

przydrożny (ˌbro'ʒnɨ) ⑦1 am
Wege liegend ob. gelegen.

przydrutować (ˌdrutɔ'watʃɨ) *pf.*
①20 mit Draht befestigen.

przydulszać (ˌdu'ʃatʃɨ) ⑬1, *pf.*
ˌsł (ˌʃiitʃɨ) ⑫8 ersticken;
(do *acc.*) drücken (an *acc.*).

przydybać (ˌdu'batʃɨ) *pf.* ⑪4
antreffen, ertappen, erwischen.

przydymić (ˌdu'miitʃɨ) *pf.* ⑫2
räucherig machen.

przydymiony (ˌdümü'o'nɨ) ⑦14¹
räucherig; (o potrawach) nach
Rauch schmeckend.

przydzielać (ˌdʃie'łatʃɨ) ⑬1,
pf. ˌł (ˌłiitʃɨ) ⑫3 zuteilen.

przyfastrygować (ˌfaʃtrũgo'
watʃɨ) *pf.* ⑪20 anheften.

przygana (pʃču'ga'na) *f* ③1 Ta-
bel *m*, Bormurf *m*.

przyganiać (ˌniatʃɨ) ⑬1 (k-u
co) tabeln, aussetzen (et. *audat.*).

przygarbić (ˌga'rbiitʃɨ) się *pf.*
⑫2 sich bücken, bündig werden.

przygarniać (ˌga'rniatʃɨ) ⑬1,
pf. ˌg (ˌga'rniitʃɨ) ⑩2 an
sich ziehen, zu sich nehmen.

przygasać (ˌga'ʃatʃɨ) ⑬1, *pf.*
ˌsnać (ˌʃniitʃɨ) ⑩2 verlöschen,
langsam ausgehen.

przygasać (ˌga'ʃatʃɨ) ⑬1, *pf.*
ˌsł (ˌʃiitʃɨ) ⑫8 anlöschen.

przyglądać (ˌgl'ɔ'batʃɨ) się ⑬1,
pf. ˌnać (ˌniitʃɨ) się ⑩2 (*dat.*)
betrachten, anschauen (*acc.*).

przyglądzić (ˌgl'a'dʃiitʃɨ) *pf.* ⑫7
glätten; (ˌsobie włosy) glatt
kämmen.

przygłuchnąć (ˌglũ'chnitʃɨ) *pf.*
⑩4 schwerhörig werden.

przygłuszać (ˌʃatʃɨ) ⑬1, *pf.*
ˌyć (ˌʃiitʃɨ) ⑫12 dämpfen.

przygnać (pʃču'gnatʃɨ) *pf.* ⑬1
(i. gnać) herantreiben.

przygnębiać (ˌgnũ'm'biatʃɨ) ⑬1,

pf. ˌł (ˌłiitʃɨ) ⑫2 nieder-
drücken, niederschlagen.

przygnębiałość (ˌbie'nie) *n* ②13
Niederengeschlagenheit *f*, (pʃču'
ʃe) Depression *f*.

przygniatać (ˌgni'a'tatʃɨ) ⑬1,
pf. ˌeść (pʃču'gniitʃɨ) ⑨7
niederdrücken.

przygodła (ˌgo'da) *f* ③2 Aben-
teuer *n*; ˌny (ˌnɨ) ⑦1 (ˌnie)
zufällig. [przygnać.]

przygonić (ˌgo'niitʃɨ) *pf.* ⑫1 =

przygotowanie (ˌgotowa'nie) *n*
②13 Vorbereitung; czynić ˌania
Anstalten treffen; ˌawczy (ˌ
wa'ʃču) ⑦4 Vorbereitung...

przygotowywać (ˌgotowũ'watʃɨ)
⑬2, *pf.* ˌać (ˌto'watʃɨ) ⑪20
vorbereiten.

przygramolić (ˌgramo'liitʃɨ) się
pf. ⑫3 (herbei)gefroren kom-
men.

przygrzywać (ˌgrũ'watʃɨ) ⑬1 mit
Musik begleiten.

przygrzywka (ˌgrũ'ʃfa) *f* ③4²
Musikbegleitung; (wstęp) In-
troduktion.

przygrzyzać (ˌgrũ'ʃatʃɨ) ⑬1, *pf.*
ˌyć (pʃču'grũiitʃɨ) ⑨4 be-
nagen, zubeißen; ˌwargi sich
auf die Rippen beißen.

przygrziewać (ˌgʒe'watʃɨ) ⑬1,
pf. ˌać (pʃču'gʒatʃɨ) ⑪17
(auf)wärmen; słonce ˌewa die
Sonne wärmt.

przygwoździć (ˌgwo'ʃdiitʃɨ) *pf.*
⑫7 annageln, festnageln.

przyimek (pʃču'i'meʃ) *m* ①21^{1b}
Gram. Bormort *n*, Präposition *f*.

przyjaciel (pʃču'ja'tʃiel) *m* ①48
Freund; ˌski (ˌʃie'łiitʃɨ) ⑦9
(po ˌsku) Freundes...

przyjaciółka (ˌjatʃi'u'tʃa) *f* ③4²
Freundin; (szpilka) Festnadel.

przyjazd (pʃču'jaʃt) *m* ①16 An-
kunft *f*.

przyjazny (ˌja'ʃnɨ) ⑦1 freund-
schaftlich; (pomyślny) günstig.

przyjaźnić (ˌja'ʃɪnɪtʃɨ) się ⑩¹:

~ z kim się mit j-m befreunden.

przyjaźń (pʃɕu'jaʃɪnɨ) f ④¹
Freundschaft.

przyjąć f. przyjmować.

przyjechać f. przyjeżdżać.

przyjemność (ˌje'mnoʃɪtʃɨ) f

④¹ Annehmlichkeit, Vergnügen n; ~ny (ˌnu) ⑦¹ (ˌnie) angenehm; (miły) lieb(lieh).

przyjezdny (ˌje'ʃɒnu) ⑦¹ durchreisend.

przyjeżdżać (ˌje'ʃɒgatʃɨ) ⑩¹,

pf. **przyjechać** (ˌje'ʃatʃɨ) ⑩⁵
kommen.

przyjęcie (ˌjɨ'tʃɨɔ) n ②¹³ Aufnahme f; (~ gości) Empfang m.

przyjmować (ˌjɨmo'watʃɨ) ⑩²⁰,

pf. **przyjąć** (pʃɕu'jɔtʃɨ) ⑨^{18¹}
annehmen, empfangen; ~ do szkoły etc. in die Schule usw. aufnehmen; ~ się (o zwyczajach etc.) in Aufnahme kommen, in Gebrauch kommen; (o roślinach) Wurzeln schlagen.

przyrzec (pʃɕu'jɛtʃɨ) się pf.

⑩^{20¹} (dat.) anschauen (acc.).

przyjście (pʃɕu'jɪtʃɨɔ) n ②¹³
Ankunft f.

przyjść f. przychodzić.

przykazanie (pʃɕu'kaʃa'ɲɔ) n
⑧¹³ Gebot.

przykazywać (ˌʃu'watʃɨ) ⑩² an-
befehlen, gebieten.

przyklasnąć (ˌʃɫɪa'ʃɲɔtʃɨ) pf.

⑩² (unter Beifallklatschen) zu-
stimmen.

przyklejać (ˌʃɫɪɔ'jatʃɨ) ⑩¹, pf.

~łé (ˌʃɫɪɔ'ɪtʃɨ) ⑩⁴ ankleben.

przykleić (ˌʃɫɪɔ'jatʃɨ) ⑩¹, pf.

~nąć (ˌɲɔtʃɨ) ⑩⁴ niederknien.

przykład (pʃɕu'klat) m ①⁶ Bei-

spiel n; na ~ (abgeleitet u. p.)
zum Beispiel (z. B.); brać sobie
k-o za ~ j-n zum Muster nehmen.

przykładać (ˌʃɫa'datʃɨ) ⑩¹, pf.

~żóżyć (ˌʃɔ'ʒutʃɨ) ⑩¹² (an-, auf-,
bei-)legen; nie przykładać wagi

do (gen.) sein Gewicht legen auf
(acc.); ~ się do (gen.) sich eifrig
beschäftigen mit (dat.), sich wid-
men (dat.).

przykładowy (ˌʃɫa'dnu) ⑦¹ (-nie)

musterhaft; (o karze) exempla-
risch. [graben.]

przykop (pʃɕu'kop) m ①³ Lauf-

przykopać (ˌʃu'watʃɨ) ob. ~kuwać

(ˌʃu'watʃɨ) ⑩², pf. ~kuć (ˌ-

tutʃɨ) ⑩³ schmieben (do gen.
an acc.).

przykrajać (ˌʃra'jatʃɨ) ⑩¹⁶ ob.

~krawać (ˌʃra'watʃɨ) ⑩¹, pf.

~kroić (ˌʃro'itʃɨ) ⑩^{4¹} zuschnei-

den. [Zuschnneider.]

przykrawacz (ˌʃra'watʃɨ) m ①³³

przykrość (pʃɕu'kroʃtʃɨ) f ④¹

Unannehmlichkeit, Verdruß m;

~ry (ˌrɨ) ⑦¹⁰ (ˌro) unan-

genehm, peinlich; (uciążliwy) be-

schwerlich, ermüdend. [m.]

przykrywa (ˌʃru'wa) f ③¹ Wedel

przykrywać (ˌʃru'watʃɨ) ⑩¹,

pf. ~kryć (pʃɕu'krutʃɨ) ⑩² (zu-,

ver-)beden, bedecken.

przykrzyć (pʃɕu'ʃɕutʃɨ) się

⑩¹² k-u: lästig werden; przy-

krzy mi się ich bin überdrüssig

(gen.).

przyku(wa)ć f. przykopać.

przylatywać (ˌʃɫat'u'watʃɨ) ⑩²,

pf. ~lecieć (ˌɫɔ'ɪtʃɨɔtʃɨ) ⑩¹⁶

herbeifliegen, geflogen kommen;

(przybiegać) herbeieilen.

przyładek (ˌʃɫɔ'dɛʃ) m ①^{21^b}

Borgebirge n, Kap n.

przylegać (ˌʃɫɔ'gatʃɨ) ⑩¹, pf.

~nąć (ˌɲɔtʃɨ) ⑩² sich hinlegen;

~ do (gen.) anliegen, anschließen,

(graniczyć) angrenzen an (acc.).

przyległy (ˌʃɫɔ) ⑦⁶ angrenzend.

przylepić (ˌʃɫɔ'pɪatʃɨ) ⑩¹, pf.

~łé (ˌpɪitʃɨ) ⑩² ankleben.

przylepka (ˌʃɫɔ'pʃa) f ③^{4²} An-

klebsehl n; (na chlebie) Anschnitt

m, Ranft m. [bleiben (bleiben).]

przylepnać (ˌʃɫɔ'pɲɔtʃɨ) pf. ⑩²

przyłgnąć (přčů'łgnqtř) ⑩2 (do gen.) flehen (an acc.); fig. (o człowieku) zugetan sein (dat.).
przyłutować (łluto'watř) pf. ⑪20 anlöten.
przytapywać (łtapu'watř) ⑫2, pf. łac (ła'patř) ⑪4 ertappen, erwischen.
przytazić (ła'stř) ⑫10, pf. przytazić (přčů'łtořtř) ⑨5 herbeikriechen.
przytaczać (łtřatř) ⑬1, pf. łyc (łtřatř) ⑫12 angeschlossen, beifügen; ~ się sich anschließen, beitreten (dat.).
przytłaczać (přčů'łtřatř) f ③9 Biiier n.
przytżyc f. przykładać.
przymarzać (łma'řatř) ⑬1, pf. łznąć (łnqtř) ⑩3 anfrieren.
przymaszować (łmařero'watř) pf. ⑪20 herbeimarřieren.
przymawiać (łma'watř) się ⑬1 f-n Wunsch zu verstehen geben, Anspielungen machen.
przymierać (łmie'ratř) ⑬1 langsam (ab)sterben; ~ z głodu Hunger leiden.
przymierzając (łmie'řatř) ⑬1, pf. łyc (łřatř) ⑫12 messen; ubraze: anprobieren; nie łajac ohne anzüglich zu sein, mit Verlaub zu sagen.
przymierze (łmie'ře) n ②16 Bund m, Bündnis.
przymieszając (łmie'řatř) pf. ⑬1 beimischen, beimengen; ~ ka (łka) f ③4² Beimischung.
przymilać (łmi'łatř) się ⑬1 sich angenehm zu machen suchen.
przymiot (přčů'miot) m ①10¹ Beschaffenheit f, Eigenschaft f; ~ Epphiliis; ~nik (łmie'tniř) m ①13² Eigenschaftswort n, Adjektiv n; ~nikowy (łniřo'wu), ~ny (łnü) ⑦1 adjektivisch.
przymknąć f. przymykać.

przymocować (łmotřo'watř) pf. ⑪20 befestigen.
przymówka (łmu'řa) f ③4² Anspielung.
przymrozek (łmro'řeř) m ①21^{1a} leichter Frost.
przymrużyć (łmru'řtř) pf. ⑫12 (oczy) die Augen halb zudrücken; mit den Augenlidern zwinkern. [Zwang.]
przymus (přčů'muř) m ①3
przymusowy (łmuřo'wu) ⑦1 (-wo) zwangsweise, Zwangs...
przymulśać (łmu'řatř) ⑬1, pf. łsić (łřitř) ⑫8 zwingen, nötigen.
przymykać (łmu'řatř) ⑬1, pf. przymknąć (přčů'mřqtř) ⑩2 zumachen, schließen.
przynaglić (łna'głatř) ⑬1, pf. łić (łgłitř) ⑫3 beschleunigen; (zmuszać) nötigen.
przynajmniej (łna'jmniej) wenigstens. [(zu)gehören.]
przynależać (łnale'řetř) ⑫9
przynależność (łnořitř) f ④1 Zugehörigkeit; (~ do gminy) Zuständigkeit, Heimatsberechtigung; ~ny (łnü) ⑦1 zugehörig; (do gminy) zuständig, heimatberechtigt; ~ytość (łgů'tořitř) f ④1, mit pl. łytosci Zugehör n.
przynęcać (łnř'třatř) ⑬1, pf. łić (łřitř) ⑫5 anlocken; ködern.
przynęta (łta) f ③2 Röder m.
przynosić (łno'řitř) ⑫8, pf. ~nieść (přčů'nieřitř) ⑨2 (herbei)bringen, holen.
przynieć (łobletřu'watř) ⑫2, łac (łobletřatř) ⑬1 versprechen, zusagen.
przyniekać (łobletřatř) ⑬1 bekleiden, bedecken, überziehen.
przyodziewać (łodřie'watř) ⑬1, pf. łodźać (ło'řiatř) ⑫17 anziehen, (an)kleiden.

przyczadabiac (ˈɔsɔɔa'ɓiatɕi) ⑬1, *pf.* ˈɔɓiɔɔ (ˈɔsɔɔo'ɓiɔɔiɕi) ⑫2¹ ſchmüden.

przyczadać (ˈpa'ɔatɕi) ⑬1, *pf.* ˈpaſɔɔ (pſɕu'paɕiɕi) ⑩9 (hin-) fallen; ~ do ziemi zur Erde fallen; ~ na (dzień etc.) fallen auf (*acc.*); ~ na k-o i-m zu fallen; ~ k-u do serca j-ſ Herz gewinnen; ~ k-u do gustu j-ſ Geſchmack entsprechen.

przypadek (ˈpa'ɔɔɔ) *m* ①21^{1a} Zufall, Ereignis *n*; Gram. ①21^{1b} Fall, Kaſus; na wszelki ~ auf jeden Fall, jedenfalls; przypadkiem zufällig.

przypadkowość (ˈpatko'woɕiɕi) *f* ④1 Zufälligkeit, das Zufällige *n*; **kowy** (ˈko'wu) ⑦1 (-wo) zufällig; **łtoſć** (ˈpa'ɔ-łtoɕiɕi) *f* ④1 krankhafter Zuſtand *m*, Symptom *n*.

przypalać (ˈpa'latɕi) ⑬1, *pf.* ˈlɔɔ (ˈlɔɔiɕi) ⑫3 anbrennen.

przypasać (ˈpa'ɕatɕi) *pf.* ⑪10 umgürten.

przypaſć *f.* przypadać.

przypa|trywać (ˈpatru'watɕi) ſię ⑬2, *pf.* ˈtɔɔɔ (ˈpa'tɕɔɔiɕi) ſię ⑫10 (dat.) zuſchauen, zuſehen (*dat.*), betrachten (*acc.*).

przypędzać (ˈpɔ'ɔɔatɕi) ⑬1, *pf.* ˈɔɔɔ (ˈɔɔiɕi) ⑫7 (herbei-) treiben; (przybiec) herbeieilen; eiligſt gelaufen kommen.

przypięć *f.* przypinać.

przypiecek (ˈpɔi'e'ɕɔɔ) *m* ①21^{1b} angemauerter Sitz am Ofen.

przypieczętować (ˈpɔi'eɕɕo'watɕi) *pf.* ⑪20 zuſiegeln; *fig.* beſiegeln.

przypiekać (ˈpɔi'e'atɕi) ⑬1 (ein wenig) röſten, baden; ~ włosy das Haar brennen.

przyczplerać (ˈpɔi'e'ratɕi) ⑬1, *pf.* ˈpɔɔɔ (pſɕu'pſɕɔɔiɕi) ⑥25 anlehnen, angrenzen; ~ k-o j-n in die Enge treiben.

przyczpljać (ˈpɔi'i'jatɕi) ⑬1 (do *gen.*) zutrinken (*dat.*); *fig.* anſpielen (auf *acc.*).

przyczplnować (ˈpɔi'i'no'watɕi) *pf.* ⑪20 achtgeben, zuſehen.

przyczplinać (ˈpɔi'i'natɕi) ⑬1, *pf.* ˈpɔi'atɕ (pſɕu'pɔi'atɕi) ⑨21¹ anheften; (na guzik) anknöpfen; *fig.* ~ k-u łatkę i-m et. anhängen; ~ k-u rogl i-m ſörner aufſetzen.

przyczplis (pſɕu'pɔi'ɕ) *m* ①3, ˈɔɔ (ˈpɔi'ɕɔɔ) *m* ①21^{1b} Note *f*; Unmerkung *f*.

przyczplis|ywać (ˈpɔi'ɕi'watɕi) ⑬2, *pf.* ˈatɕ (ˈpɔi'ɕatɕi) ⑪10 zuſchreiben; (dopisywać) dazuſchreiben; (dedykować) widmen.

przyczplątać (ˈpɔi'ɔ'atɕ) ſię *pf.* ⑪11 ſich (zufällig) beigeſellen, dazuſkommen.

przyczplać|ać (ˈpɔi'atɕatɕi) ⑬1, *pf.* ˈlɔɔ (ˈatɕiɕi) ⑫5 (czem) büßen (mit *dat.*).

przyczplaszczyc (ˈpɔi'ſɕɕɕuɕi) *pf.* ⑫12 ſchabrüden.

przyczplodek (ˈpɔi'o'ɔɔ) *m* ①21^{1a} junger Zuwachs.

przyczplływ (pſɕu'pɔi'ɔɔ) *m* ①3 Zufluß; (*dat.*) (z)wiebenfluß; (~ morza) Flut *f*.

przyczplływać (ˈpɔi'ɔ'watɕi) ⑬1, *pf.* ˈnatɕ (ˈnatɕi) ⑩1 heranſchwimmen; (o wodzie) herbeifließen, heranſtrömen.

przyczplchle|biać (ˈpɔɕɕi'e'ɓiatɕi) ⑬1, *pf.* ˈɓiɔɔ (ˈɓiɕi) ſię ⑫2 ſich einſchmeicheln.

przyczplodobać (ˈɔɔ'ɔatɕi) *pf.* ⑬1: ~ ſię k-u i-m zu gefallen ſuchen.

przyczplodobnieć (ˈpɔɔo'ɓiɕi) *pf.* ⑫1¹ (ſię ſich) aſſimilieren.

przyczplom|inać (ˈpɔm'i'natɕi) ⑬1, *pf.* ˈniɔɔ (ˈpɔ'mni'atɕi) ⑫11 (k-u *acc.*) erinnern (i-n *an acc.*); ~ ſobie ſich erinnern (*gen. ob. an acc.*); ~ ſię ſich in Erinnerung bringen.

przyskakiwać (ˌpʂɨʂa'ki'watʂi) ⑬3, *pf.* ˌskoczyć (ˌskɔ'tʂɔ'ʦytʂi)

⑬12 herant., herbeispringen.

przysklepiać (ˌpʂɨ'kle'piatʂi) ⑬1,

pf. ˌkleć (ˌkle'ʦi) ⑬2 überwölben.

przyskoczyć *f.* przyskakiwać.

przysłać *f.* przysyłać.

przysłaniać (ˌpʂɨ'la'niatʂi) ⑬1,

pf. ˌstonić (ˌstɔ'ni'ʦi) ⑬1

verbeden, verhüllen; (zasłona)

verschleiern.

przysłowie (ˌpʂɨ'wɔ'wie) *n* ②15²

Sprichwort; ˌwłowy (ˌwɔ'wɔ'wɔ)

⑦1 (-wo) sprichwörtlich.

przysłówek (ˌpʂɨ'wɔ'wɛk) *m* ①21^{1b}

3*r m.* Umstandswort *n*, Adverb-

bium *n*; ˌkowy (ˌkɔ'wɔ'wɔ)

⑦1 adverbie^{ll}.

przysłuchiwać (ˌpʂɨ'lu'chi'watʂi)

się ⑬3, *pf.* ˌać (ˌa'ʦi'watʂi)

⑬1 się (*dat.*) zuhören (*dat.*).

przysługa (ˌpʂɨ'wɔ'ga) *f* ③4 Dienst

m, Gefälligkeit; wyświadczyć

k-u -gę i-m einen Gefallen tun.

przysługiwać (ˌpʂɨ'wɔ'gi'watʂi) się

⑬2 1. (o prawie) aufstehen; pra-

wo mi ˌguje es steht mir das

Recht zu, ich habe das Recht;

2. *pf.* ˌżyć (ˌʒɨ'ʦi'watʂi) się ⑬12

k-u i-m e-n Dienst erweisen;

(oddać przysługę) e-e Gefällig-

keit erweisen.

przysmłaczek (ˌpʂɨ'ma'ʦɛk) *m*

①21^{1b}, ˌak (ˌa'ʦi'watʂi) *m*

①13 Federbissen.

przysmalic (ˌpʂɨ'ma'li'ʦi) *pf.* ⑬3

anbrennen, versengen.

przysmażać (ˌpʂɨ'ma'ʒatʂi) ⑬1,

pf. ˌyć (ˌy'ʦi'watʂi) ⑬12 schmoren,

rösten.

przysparzać (ˌpʂɨ'spa'ʒatʂi) ⑬1,

pf. ˌsporzyć (ˌspɔ'ʒytʂi) ⑬12

(k-u *gen.*) verschaffen (i-m *acc.*);

(powiększać) vergrößern, ver-

mehren.

przyspieszać (ˌpʂɨ'pʂi'e'ʒatʂi) ⑬1,

pf. ˌyć (ˌy'ʦi'watʂi) ⑬12 beschleu-

nigen.

przysposabiać (ˌpʂɨ'pɔ'sa'biatʂi)

⑬1, *pf.* ˌobić (ˌɔ'bɨ'ʦi'watʂi) ⑬2

zurichten, zubereiten; (przygo-

tować) vorbereiten.

przystać *f.* przystawać¹.

przystanek (ˌpʂɨ'sta'nek) *m* ①21^{1a}

Haltestelle *f*, Station *f*; ˌstań

(ˌpʂɨ'ʦi'watʂi) *f* ④3 Verbindung-

platz *m*, Hafen *m*.

przystawać¹ (ˌpʂɨ'sta'watʂi) ⑬3,

ˌstać (ˌpʂɨ'ʦi'watʂi) ⑬15 an-

liegen, anpassen; (przyłączać

się) beitreten, sich anschließen;

(godzić się) einwilligen (na *acc.*

in *acc.*); ˌstoi es geizemt sich,

es paßt sich.

przystawać² (ˌpʂɨ'sta'watʂi) ⑬3,

ˌstać (ˌpʂɨ'ʦi'watʂi) ⑬1 stehenbleiben,

haltmachen.

przystawanie (ˌpʂɨ'sta'wa'nie) *n* ②13

Stehenbleiben; ˌkongruenz *f*.

przystawiać (ˌpʂɨ'sta'wiatʂi) ⑬1,

pf. ˌwić (ˌwi'ʦi'watʂi) ⑬2 hinstellen,

hinsetzen.

przystawka (ˌpʂɨ'sta'ʃka) *f* ③4² Vor-

speise.

przystąpić *f.* przystępować.

przystąpienie (ˌpʂɨ'sta'pʂi'e'nie) *n*

②13 Beitritt *m*.

przystęp (ˌpʂɨ'ʦi'watʂi) *m* ①3 Zu-

tritt, Zugang; ˌny (ˌnɨ'watʂi)

⑦1 (ˌnie) zugänglich; (o czło-

wieku) leutselig, freundlich;

(o conio) mächtig, nicht teuer;

(jasny, łatwo zrozumiały) klar, ver-

ständlich.

przystępować (ˌpʂɨ'sta'pʂɔ'watʂi)

⑬2, *pf.* ˌstąpić (ˌstɔ'pʂi'watʂi)

⑬2 (do *gen.*) treten (zu *dat.*);

(ˌ do towarzystwa etc.) beitreten

(*dat.*); ˌ do rzeczy an die Sache

gehen; ˌ do egzamina się e-r

Prüfung unterziehen.

przystojny (ˌpʂɨ'sto'jny) ⑦1 (-nie)

hübsch; (przyzwoity) anständig,

schicklich.

przystosowywać (ˌpʂɨ'sto'sɔ'wɔ'watʂi)

⑬4, *pf.* ˌać (ˌa'ʦi'watʂi)

przytulny (ˈtuˈlɪnɨ) ⑦1 (-nie) (uprzejmy) höflich, freundlich; (gościnnie) gastlich; (wygodny) bequem; (miły) angenehm.

przytułek (ˈleɕ) m ①21^{1a} Zuflucht f, Zufluchtsort; (przytulisko) Asyl n, Heim n.

przytwierdzać (ˈtwieˈrdʑatʂɨ) ⑬1, pf. ˈdzic (ˈdʑitʂɨ) ⑬7 befestigen, anheften.

przytyć (pʂɨuˈtɨtʂɨ) pf. ⑪2 dider werden.

przytyk (ˈtɨɕ) m ①13 Anspielung f; (przycinek) Stichelei f.

przytykać¹ (ˈtɨˈfatʂɨ) ⑬1, pf. **przytkać** (pʂɨuˈtʂatʂɨ) ⑬1 zu stopfen, zumachen.

przytykać² (ˈ) ⑬1, pf. **przytknąć** (pʂɨuˈtʂnɔtʂɨ) ⑩2 (do gen.) angrenzen, stoßen (an acc.); (dotykać) berühren (acc.).

przyuczlać (ˈuˈtʂatʂɨ) ⑬1, pf. ˈyc (ˈuˈtʂɨtʂɨ) ⑫12 lehren; (przyzwyczajać) gewöhnen (an acc.), anhalten (zu dat.); ~ się erlernen; (przywykać) sich gewöhnen (an acc.).

przywalbiać (ˈwaˈbiatʂɨ) ⑬1, pf. ˈbić (ˈbitʂɨ) ⑩2 (an-, herbei-) laden.

przywalłac (ˈwaˈlʑatʂɨ) ⑬1, pf. ˈłć (ˈłitʂɨ) ⑫3 (co czem) wälzen (et. auf acc.), bedecken (et. mit dat.).

przywataścać (ˈwaɫɔˈʂatʂɨ) się pf. ⑬1 dahergelaufen kommen.

przywara (ˈwaˈra) f ③2³ Fehler m, Gebrechen n.

przywdziławać (ˈwɔʂieˈwatʂɨ) ⑬1, pf. ˈać (ˈwɔʂiatʂɨ) ⑪17 anziehen, anlegen.

przywędrować (ˈwɔbroˈwatʂɨ) pf. ⑪20 herbeigewandert kommen.

przywlać f. przywiewać.

przywłazać (ˈwɔɫʑaˈnie) n ②13 (do k-o) Anhänglichkeit f; **ny** (ˈnɨ) ⑦1 (do gen.) zugetan (dat.), gewöhnt (an acc.).

przywłazywać (ˈwɔɫʑuˈwatʂɨ) ⑬2, pf. ˈać (ˈwɔɫʑatʂɨ) ⑪14 (do gen.) anbinden (an acc.); ~ wagę (do czego) Bedeutung beilegen (dat.); ~ się (do k-o) liebgewinnen (acc.), sich gewöhnen (an acc.).

przywldywać (ˈwɔidɨˈwatʂɨ) się ⑪20, pf. ˈwldzić (ˈwɔiˈdʑietʂɨ) się ⑫17 scheinen, dünfen.

przywidzenie (ˈwɔʂeˈnie) n ②13 Einbildung f.

przywieść f. przywozić.

przywlewać (ˈwieˈwatʂɨ) ⑬1, pf. **przywlać** (pʂɨuˈwiatʂɨ) ⑪17 herbeivehen.

przywleźć (ˈwieɕitʂɨ) pf. ⑫17 (herbei)bringen. [recht n.]

przywilej (ˈwɔiˈɫiej) m ①30 Vor-**przywitać** (ˈwɔiˈtatʂɨ) pf. ⑬1 begrüßen; ~ się (z instr.) (be-)grüßen (acc.).

przywilekać (ˈwɔieˈfatʂɨ) ⑬1, pf. ˈec (pʂɨuˈwɫietʂɨ) ⑩14 (się się) her(bei)schleppen.

przywłaszczać (ˈwɔlaˈʂtʂatʂɨ) ⑬1, pf. ˈyc (ˈʂtʂɨtʂɨ) ⑫12 aneignen, zueignen.

przywodzić (ˈwɔˈwɔʂitʂɨ) ⑫7, pf. ˈwleść (pʂɨuˈwɫeɕitʂɨ) ⑩10 (herbei)bringen, (herbei)führen; (cytować) anführen, anziehen, zitieren; ~ do rozpaczy zur Verzweiflung bringen.

przywoływać (ˈwoɫuˈwatʂɨ) ⑬1, pf. ˈać (ˈwoˈlatʂɨ) ⑬1 (herbei-)rufen.

przywozić (ˈwoˈʂitʂɨ) pf. ⑫10 = przywieźć.

przywódca (ˈwuˈtʂa) m ③11 Anführer; (~ spisku etc.) Räbelführer. [fuhr f.]

przywóz (pʂɨuˈwuɕ) m ①26 Zu-**przywracać** (ˈwraˈtʂatʂɨ) ⑬1, pf. ˈwrócić (ˈwruˈtʂitʂɨ) ⑫5

wiedergeben, wiederherstellen; ~ do dawnego stanu in den früheren Stand zurückversetzen.

przywykać (ˈwɔ'fatɕi) ⑬1, *pf.* ˈnɔć (ˈnɔtɕi) ⑩3 (do *gen.*) sich gewöhnen (an *acc.*).

przyzba (pɕi'u'ɕba) *f* ③1 Bank *f* an der Außenwand eines Hauses.

przyznawać (ˈɕna'watɕi) ⑬3, ˈać (pɕi'u'snatɕi) ⑬1 (wyznać) zugehen, zugeben; ~ *k-u co j-m et. zuerkennen, zusprechen; ~ się gestehen; ~ się (do gen.) sich bekennen (zu dat.); ~ się do winy die Schuld gestehen.*

przyzwać (pɕi'u'swatɕi) *pf.* ⑨22¹ zu sich (be)rufen.

przyzwalac (ˈɕwa'ɫatɕi) ⑬1, *pf.* ˈollć (ˈɕwo'ɫitɕi) ⑬3 erlauben (*acc.*), einwilligen (in *acc.*); zdanie *n* ˈalające Einräumungsſatz *m.*

przywołtość (ˈɕwo'ɫoɕtɕi) *f* ④1 Anſtand *m*, Anſtändigkeit; ˈty (ˈtɫu) ⑦7 (ˈcie) anſtändig; (odpowiedni) entſprechend, angemessen. [②13 Erlaubnis *f.*]

przyzwolenie (ˈɕwo'ɫie'nie) *nj*

przyzwolic *f.* przyzwalać.

przyzwyczałjać (ˈɕwɔ'tɕa'jatɕi) ⑬1, *pf.* ˈlć (ˈɫitɕi) ⑬4 (się) sich gewöhnen (do *gen.* an *acc.*).

przyzwyczajenie (ˈɫje'nie) *n* ②13 Gewohnheit *f.*

ps... *f.* pies.

pseudonim (pɕeudo'nim) *m* ①3 Pseudonym *n.*

psi (pɕi) ⑦13 Hund..., Hunde...; ~ figiel *m* Schelmenſtreich; ˈa powinność *f* verſuchte Schuldigkeit; ˈa krew! Hundeseele!, Beſtie!; ˈak (pɕi'ak) *m* ①13¹ junger Hund; ˈarnia (pɕi'a'rnia) *f* ③6⁹ Hundestaß *m*; (sfora psów) Hundemeute; ˈca (pɕi'i'tɕa) *f* ③9 Hündin; ˈna (ˈna) *f* ③1 armeß Hündchen *n.*

psiozczyć (pɕio'tɕi'utɕi), *pf.* ˈs ⑬12 (na *acc.*) ſchimpfen (über *acc.*).

psisko (pɕi'i'ɕko) *n* ②10¹ großer (garſtiger) Hund *m.*

psot|a (pɕo'ta) *f* ③2² Mutwille(n) *m*, (Buben-)Streich *m*; ˈnik (ˈni'ik) *m* ①14 Schelm.

psrąg (pɕtrɔł) *m* ①13¹ Forelle *f.*

psrokaty (pɕtroka'tu) ⑦7 (-to) (bunt)ſchedig.

pstry (pɕtrɫ) ⑦10 (pstro) bunt; ~ koń *m* Schede *f.*

psuć (pɕutɕi), *pf.* ˈze~, ˈpo~ ⑬3 verderben; (nyszczyć) ruinieren; ~ się ſchlechter (ob. ſchlummer) werden; (gnić) faulen.

psy|kać (pɕu'fatɕi) ⑬1, *pf.* ˈknąć (ˈknɔtɕi) ⑩2 zifchen.

pszczelarz (pɕtɕe'ɫaɕ) *m* ①33 Bienenzüchter, Zmker; ˈelnictwo (pɕtɕe'ɫni'tɕwo) *n* ②1 Bienenzucht *f*, Zmferci *f*; ˈelny (pɕtɕe'ɫnɫ) ⑦1 Biene...; ˈoła (pɕtɕe'ɫa) *f* ③2 Biene, Zimme; ˈotka (pɕtɕe'ɫta) *f* ③4² Bienehen *n.*

pszenica (pɕɕeni'tɕa) *f* ③9 Weizen *m*; ˈlczny (ˈni'tɕnɫ) ⑦1, ˈny (ˈnɫ) ⑦1 Weizen...

ptactwo (pta'tɕtwo) *n* ②1 Geflügel, Vögel *m/pl.*; ˈk (ptał) *m* ①13¹, ˈszek (pta'ɕeł) *m* ①21 Vogel, Vöglein *n*; ˈsi (pta'ɕi) ⑦13 Vogel...; ˈsznik (ˈɕni'ik) *m* ①14 Vogelhändler; (przydomek) Vogler; ˈszyna (ˈɕu'na) *f* ③1 armeß Vöglein *n*; ˈszyniec (ˈɕu'ni'eɕ) *m* ①34² Vogelhaus *n.* [③17 Publizist.]

publicysta (publi'tɕu'ɕta) *m*

publiczność (publi'tɕnoɕtɕi) *f* ④1 Pu'blicitum *n*; ˈny (ˈnɫ) ⑦1 (ˈnie) öffentlich; dobro *n* ˈne Gemeinwohl.

publika (publi'ta) *f* ③4¹ allgemeine(s) Wohl *n*; (publiczność) Pu'blicitum *n.*

publikować (ˈɫo'watɕi), *pf.* ˈo~ ⑬20 publizieren, veröffentlichen.

puch (puć) *m* ①12 Flaumfedern *f/pl.*, Daunen *f/pl.*; rozbic w ~ vollständig (zer)schlagen.
puchlina (ˈli'na) *f* ③1 Geschwulst; ~ wodna Wasserfucht.
puchnąć (pu'ćnoʦi), *pf. na* ~ ⑩3 (an)schwellen.
puciołowy (puʦołowa'tu) ⑦7 (-to) pausbädig.
pudefko (pude'fko) *n* ②9 (kleine) Schachtel *f*; ~to (pu'dio) *n* ②6 Schachtel *f*; (u wozu) Wagenkasten *m*; ~tować (ˈto'watʃi) ⑪20 fehlschießen, pudeln.
pudrować (pudro'watʃi), *pf. na* ~ ⑫20 pudern.
pugilares (pugili'a'reʃ) *m* ①3 Geldbörse *f*, Portemonnaie *n*.
puginał (pugii'nał) *m* ①21 Dolch.
puhacz (pu'hatʃ) *m* ①321 Uhu.
puhar (pu'har) *m* ①81 Pokal.
pukać (pu'fatʃi) ⑬1, *pf. za* ~ u. **puknąć** (ˈnoʦi) ⑩2 klopfen, pochen; (~ ze strzelby) knallen.
pukanina (pufanii'na) *f* ③1 Klopfen *n*, Geklopfe *n*; (strzelanina) Schießen *n*, Knallen *n*, Gefalle *n*; ~awka (ˈa'fka) *f* ③42 Knallbüchse.
puklel (pu'Vel) *m* ①34 Gaarbüschel *n*, Vode *f*.
puklerz (pu'kleʃ) *m* ①30 Schild.
puknąć *s.* pukać.
pukpuk! (pu'puk) es klopft!
pułchność (pu'łćnoʦi'tʃi) *f* ④1 Weichheit, Loderheit; ~ny (ˈnu) ⑦1 (ˈno) weich, locker.
pulpit (pu'łplit) *m* ①10¹ (Schreib-, Noten-)Pult *n*.
puls (pulʃ) *m* ①3 Puls(schlag).
pułap (pu'lap) *m* ①3 (Stuben-)Decke *f*, Plafond.
pułapka (puła'pka) *f* ③4² Falle.
pułk (pułk) *m* ①13 Regiment *n*; ~ownik (ˈo'wulik) *m* ①14 Oberst; ~owy (ˈo'wu) ⑦1 Regiment's... [stein.]
pumeks (pu'meʃ) *m* ①3 Bims

punkt (punkt) *m* ①19 Punkt; ~ualny (ˈtua'linu) ⑦1 (-nie) pünktlich.
pupil (pu'pił) *m* ①29, ~ka (ˈpi'łka) *f* ③4² Mündel *m, f*.
pupillarny (ˈu'ru) ⑦1 pupillarisch; sąd *m* ~ Vormundschaftsgericht *n*; papier *m* ~ mündelsicheres Wertpapier *n*.
purchawka (purcha'fka) *f* ③4² Kugelpilz *m*.
purpura (purpu'ra) *f* ③2⁸ Purpur *m*; ~owy (ˈo'wu) ⑦1 (-wo) purpurrot, Purpur...
pustelina (puʃte'linia) *f* ③6³ Einöde, Einsiedelei; ~nik (ˈnik) *m* ①14 Einsiedler; ~niczy (ˈni'tʃu) ⑦4 einsam.
pustka (pu'ʃta) *f* ③4² Einöde, Wüstenei; (próżnia) Leere; stać ~ką leerstehen; ~ki w teatrze das Theater ist leer; mieć ~ki w głowie hohl im Kopfe sein; ~kowie (ˈo'wie) *n* ②15 Wüstenei *f*.
pustoszać (ˈto'ʃetʃi), *pf. o* ~ ⑪18 wüßt (ob. leer) werden.
pustoszyć (ˈto'ʃutʃi) ⑫12 verwüsten, verheeren.
pustota (ˈto'ta) *f* ③2² Mutwille(n) *m*, Übermut *m*.
pusty (pu'ʃtu) ⑦7 (-to) wüßt; (próżny) leer; (o człowieku) mutwillig, übermütig; ~nia (ˈtu'nia) *f* ③6 Wüste; ~nny (ˈtu'nu) ⑦1 Wüsten...
puszcza (pu'ʃtʃa) *f* ③9 Wildnis, Urwald *m*.
puszczać (pu'ʃtʃatʃi) ⑬1, *pf. puścić* (pu'ʃtʃi'tʃi) ⑫9 (oś) lassen; (wpuszczać) einlassen; (wypuszczać) freilassen, laufen lassen; ~ krew zur Aber lassen; ~ w niepamięć (ab)sichtlich vergessen; ~ w dzierzawę verpachten; majątek: durchbringen; *v/i.* (o barwie) abfärben, ausgehen; ~ się w drogę sich auf den Weg

- machen; ~ się za kim j-m nachlaufen.
- puszczyk** (pu'sčtšćuſk) *m* ①13¹ Nachteule *f*, Käuzchen *n*.
- puszek** (pu'sček) *m* ①21^{1a} Leichter Flaum.
- puszka** (pu'sčka) *f* ③4² Büchse, Dose; ~rz (sch) *m* ①33 Büchsenmacher. [⑩12 sich aufblähen.]
- puszyć** (pu'sčütšć) *się*. *pf. na* ~ się
- puszysty** (schütšćtū) ⑦7 flaumig.
- puścić** *f*. puszcząć.
- puścizna** (pušćitšći'sna) *f* ③1 Nachlaß *m*. [Büchse *f*.]
- puzderko** (puſde'rfko) *n* ②9
- pycha** (pū'čha) *f* ③3 Stolz *m*, Hochmut *m*, Übermut *m*; to ~! (daß ist) großartig!
- pyllé** (pū'litšći) ⑩3 stauben.
- pył** (pūł) *m* ①3 Staub; ~ek (sch) *m* ①21^{1b} Blütenstaub; ~kowy (sch'wū) ⑦1 Staub...
- pypać** (pu'petšći) *m* ①34 Pips.
- pyпка** (pū'pka) *f* ③4² Pfeifchen *n*; ssać z -ki aus der Milchflasche saugen. [stumpf.]
- pyrkaty** (pūrfka'tū) ⑦7 (-to)
- pyrz** (pūřč) *m* ①30 Duede *f*.
- pysk** (pūřšć) *m* ①13² Maul *n*, Schnauze *f*; ~aty (sch'atū) ⑦7 schauzig; *subst.* böses Maul *n*.
- pyskować** (sch'watšći) ⑩20 (groß) schimpfen.
- pyszatek** (pūřčha'tek) *m* ①21 stolzer, übermütiger Mensch.
- pyszczek** (pū'sčtšćek) *m* ①21^{1b} Mäulchen *n*, Schnäuzchen *n*; Mundwerkzeuge *n/pl*.
- pysznić** (pū'sčnitšći) *się* ⑩1¹ stolz sein (czem auf *acc.*); prahlen, sich brüsten (mit *dat.*).
- pyszny** (sch'nū) ⑦1 (-nie) stolz, übermütig; (wspaniały) herrlich, prächtig; (znakomity) vortrefflich.
- pytać** (pū'tatšći), *pf. wy* ~, *za* ~ ⑩1 (k-o o *acc.*) (be)fragen (j-n um *acc.*); ~ się fragen.
- pytalnik** (pūta'jnīk) *m* ①13² Fragezeichen *n*; ~nie (sch'tanie) *n* ②13 Frage *f*. [iieb *n*.]
- pytel** (pū'tel) *m* ①34 Beutel.
- pytliować** (pūtlō'watšći), *pf. prze* ~ ⑩20 beuteln; ~ językiem mit der Zunge dreschen. [badig.]
- pyzaty** (pūřa'tū) ⑦7 (-to) paus.

R

- rabat** (ra'bat) *m* ①10¹ Raba'tt; ~owy (sch'wū) ⑦1 Rabatt...
- rabin** (sch'bin) *m* ①1¹ Rabbi'ner.
- rabować** (rabo'watšći), *pf. z* ~ ⑩20 rauben, plündern.
- rabuniek** (rabu'nek) *m* ①21^{1a} Raub, Plünderung *f*; ~kowy (rabunko'wū) ⑦1 Raub...
- rabuś** (ra'buřći) *m* ①33 Räuber.
- rachmistrz** (ra'čmīřćtšć) *m* ①33 Rechenmeister, Rechnungsführer.
- rachować** (račho'watšći), *pf. po* ~ ⑩20 rechnen, zählen; ~ się abrechnen; (zaliczać się) sich (ein-)rechnen; ~ się z (*instr.*) rechnen mit (*dat.*).
- rachulba** (račhu'ba) *f* ③1 Rechnung; (obliczenie) Berechnung; ~neczek (sch'etšćek) *m* ①21^{1a} (kleine) Rechnung *f*; ~nek (sch'nek) *m* ①21^{1a} Rechnung *f*.
- rachunkowość** (računko'wořćtšći) *f* ④1 Rechnungswesen *n*; ~wy (sch'wū) ⑦1 Rechnungs...; Rechen...
- raclica** (ratšći'tšća) *f* ③9 (gespaltene) Klaue; Fuß *m*; ~lczny (ratšći'tšćnū) ⑦1 Klauen...
- racja** (ra'tšćja) *f* ③8 (powód) Ursache, Grund *m*; (porcja) Portion; mieć rację recht haben; ~onalny (sch'čionaj'lnū) ⑦1 (-nie) vernunftmäßig.

raczej (ra'tschej) eher, vielmehr.
raczkować (ratscho'matſi) ⑩20 auf allen vieren kriechen.
raczyć (ra'tschütſi) ⑩12 (chcieć) geruhen, belieben; (częstować) bewirten, traktieren; ~ się einander bewirten. [froh, gern.]
rad (rat) *m*, **rada**¹ (~da) *f* indetf.
rada² (~) *f* ③2 Rat *m*; dawać radę czemu j-m gewachsen sein; dawać sobie radę się zu helfen wissen.
rad|ca (ra'ttſa) *f* ③11 Rat *m*; ~**czyni** (~tschü'nſi) *f* ③10 Rätin.
radny (ra'dnu) *m* ⑦18 Ratſherr, Gemeinderat.
radosny (rado'ſnu) ⑦1 (-oſnie) fröhlich, freudig.
radość (ra'doſtſi) *f* ④1 Freude; (przyjemność) Bergnügen *n*.
radować (rado'watſi) się, *pf.* u~ się ⑩20 (*instr.*) sich freuen (über *acc.*).
radyk|alny (radu'fal'nu) ⑦1 (-nie) radikal; (gruntowny) gründlich; ~**ał** (~du'fal) *m* ①1¹ Radikaler.
radzić (ra'dſiitſi), *pf.* po~ ⑩27 raten, Rat erteilen; (naradzać się) beraten, beratschlagen; ~ się sich beraten; ~ się k-o j-n um Rat fragen; ~ sobie sich Rat schaffen, sich helfen.
rafa (ra'fa) *f* ③1 Riff *n*, Klippe.
rafinować (raſino'watſi) ⑩20 raffinieren.
raj (raj) *m* ①30 Paradies *n*.
rajca (~tſa) *m* ③11 Ratſherr.
rajfurka (rajsu'rfa) *f* ③4² Stuppelerin.
rajski (~ſti) ⑦9 Paradies...
rak (raf) *m* ①13¹ Krebs (a. [♂]).
rakarz (ra'rafſh) *m* ①33 Schinder.
rakowy (~fo'wu) ⑦1 Krebs...
ram|a (ra'ma) *f* ③1 Rahmen *m*; ~**(ecz)ka** (ra'mka, rame'tſka) *f* ③4² (kleiner) Rahmen *m*.

ram|en|owy (ram'enio'wu) ⑦1, ~**enny** (~nie'nu) ⑦1 Arm..., Schulter...
ramię (ra'mię) *n* ②17 Arm *m*; *pl.* ramiona Schulter *f*; ruszać ramionami mit den Achseln zucken; z ramienia (*gen.*) auf Befehl (*gen.*); (ze strony) von (*dat.*), von seiten (*gen.*); na ramię broń! Gewehr über!
rana (ra'na) *f* ③1 Wunde; człowiek, że go do rany przyłożyć ein herzenguter Mensch.
ranek (ra'nek) *m* ①21^b Morgen.
ranić (ra'nitſi), *pf.* z~, po~ ⑩1 verwunden. [sehr früh.]
ran|utko (~nu'tko) frühmorgens, |
ranka (ra'nka) *f* ③4² kleine Wunde.
ranny¹ (ra'nnu) ⑦1 verwundet; *subst.* Verwundeter *m*.
ranny² (ra'nnu) ⑦1 Morgen...; (wczesny) Früh...; ~ ptaszek *m* Frühhaufsteher.
rano (ra'no) *n* ②1 Morgen *m*; *adv.* früh(morgens).
rap|tem (ra'ptem) plögl.ich; ~**towny** (~to'wnu) ⑦1 (-nie) plögl.ich; (o człowieku) jähznornig.
raptularz (~tu'lasz) *m* ①30¹ Konzept-, Notizbuch *n*.
raptus (~tuſh) *m* ①2 Hitzkopf.
raróg (ra'ruſ) *m* ①13¹ Boof. Blausuß; patrzeć jak na raroga j-n mit großen Augen anstarren.
rarytas (raru'taſh) *m* ①3 Rarität' *f*, Seltenheit *f*.
ras|a (ra'ſa) *f* ③1 Rasse; ~**owości** (~ſo'woſi'tſi) *f* ④1 (reine) Rasse; ~**owy** (~ſo'wu) ⑦1 (-wo) von (reiner) Rasse.
rata (ra'ta) *f* ③2 Rate; w ratach in Teilzahlungen.
ratować (rato'watſi), *pf.* u~ wy~, od~, po~ ⑩20 retten; (przychodzić na pomoc) zu Hilfe kommen; ratujcie! zu Hilfe!

- ratownictwo** (ratorwni'tkŭtwo) *n*
 ②1 Rettungswesen.
- ratunek** (ratu'nek) *m* ①21^a Ret-
 tung *f*; (pomoc) Hilfe *f*.
- ratunkowy** (ratunfo'wŭ) ⑦1 Ret-
 tungs..., Hilfs...
- ratusz** (ra'tusz) *m* ①30¹ Rat-
 haus...; **owy** (owŭ'wŭ) ⑦1
 Rathaus...
- raz** (raŝ) *m* ①3²: a) Stieb, Stoß;
 (wypadek) Fall; w takim ~ie in
 diesem Falle; w najgorszym
 ~ie schlimmstenfalls; w kaź-
 dym ~ie für jeden Fall, jeden-
 falls; na ~ie vorläufig, für
 jetzt; b) (przy liczebnikach) Mal *n*,
 ...mal; (jeden) ~ einmal; dwa
 (trzy) ~y zwei- (drei-)mal; ani
 jeden ~ kein einziges Mal; pew-
 nego ~u einmal, eines Tages;
 od ~u sofort; z ~u anfangs;
 ~ po ~ mehrere Male, mehr-
 mals; (przy mnożeniu) ~y mal,
 3. dwa ~y dwa zweimal zwei.
- razem** (ra'fem) zusammen.
- razić** (ra'ŝitiŝi), *pf.* **po~** ⑩10
 treffen, verwunden; wzrok, słuch:
 źbel berühren; (o świotle) blen-
 den. {chleb *m* ~ Schrottbrot *n*.}
- razowy** (raŝo'wŭ) ⑦1 geschrotten;}
- rażny** (ra'ŝnŭ) ⑦1 (-nie u. -no)
 flink, munter.
- rań** (raŋ^m) ①25, **rańek** (raŋ^m'beŝ)
 ①21^b *m* Rand, Saum.
- rańać** (raŋ^m'batŝi), *pf.* **po~** ⑩4
 hauen; drzewo: haden.
- rańcleta** (raŋtŝe'ta) *n/pl.* ②18
 Händchen; **ka** (raŋ'tŝka) *f* ③4²
 Händchen *n*; (rekojeŝe) Griff *m*;
 całuje ~ki (ich) Küŝŝ(e) die Hand.
- rańcy** (raŋ'tŝu) ⑦4 flink, behend.
- rań** (raŋ) *f.* reka.
- rdza** (rdŝa) *f* ③9 Rost *m*; (na zbożu)
 (korn-)Brand *m*.
- rdzawieć** (rdŝa'wieteŝi) ⑩18 =
 rdzewieć. {wie} roŝfarben.}
- rdzawy** (wŭ) ⑦1 rostig; (o bar-
 dzen)lowy (rdŝen'lo'wŭ) ⑦1
 Marf...; **ny** (rdŝe'nnŭ) ⑦1
 (~nie) Kern...; aus dem Grunde.
- rdzeń** (rdŝeni) *m* ①31 Marf *n*;
 (srodek) Kern; ~ pacierzowy
 Ründenmarf *n*.
- rdzewieć** (rdŝe'wieteŝi), *pf.* **za~**
 ⑩18 rosten, rostig werden.
- reagować** (reago'watŝi) ⑩20 re-
 agieren.
- reakcja** (ra'ktŝja) *f* ③8 Re-
 aktion, Rückŝlag *m*; **cyjny** (~
 tŝu'jnŭ) ⑦1 (-nie) reaktionär.
- realista** (reali'ŝta) *m* ③17 Re-
 ali'st; (uczeń szkoły realnej) Re-
 alschüler; **noŝe** (rea'lnoŝiŝi)
f ④1 Realit'ät; **ny** (nnŭ) ⑦1
 (~nie) real, reell, wirklich; szko-
 ła *f* ~na Realschule.
- recepta** (reŝe'pŝi) *m* ①3 Re-
 zepi'ŝe *n*.
- recepta** (ra) *f* ③2² Rezept *n*.
- recydywa** (reŝybŭ'wa) *f* ③1
 Reŝybi'v *n*, Rückfall *m*.
- recytować** (reŝo'watŝi) ⑩20 re-
 zitieren. {⑩20 rebigieren.}
- redagować** (redago'watŝi), *pf.* **z~**
- redakcja** (reda'ktŝja) *f* ③8 Re-
 daktion, Schriftleitung; **tor**
 (reda'tor) *m* ⑦1^a Redakteur.
- redukować** (reduko'watŝi), *pf.* **z~**
 ⑩20 reduzieren.
- reduta** (redu'ta) *f* ③2² Redoute.
- refektarz** (reŝe'ktarŝ) *m* ①30¹
 Refektorium *n*, Speiŝesaal.
- referat** (reŝe'rat) *m* ①10¹ Re-
 fera't *n*; (sprawozdanie) Bericht.
- referować** (refo'watŝi), *pf.* **z~** ⑩20
 referieren.
- reflektować** (reŝlekt'o'watŝi)
 ⑩20 reflektieren; (upominać)
 ermahnen; ~ się sich beruhigen;
 (rozmyŝlić się) sich eines Besseren
 beŝinnen.
- reformacja** (refo'rma) *f* ③1 Re-
 form; **acja** (ma'tŝja) *f* ③8
 Reformation.
- reformować** (refo'mo'watŝi), *pf.* **z~**
 ⑩20 reformieren.

regencja (rege'ntŝja) *f* ③8 Regentŝchaft.

regulacja (regulja'tŝja) *f* ③8 Regulierung; ~**amin** (ˌla'min) *m* ①3 Reglement *n*;

~**arność** (ˌla'rnoŝi'tŝi) *f* ④1 Regelmäßigkeit; (u kobiet) Regel, Monatsfluß *m*; ~**arny** (ˌnũ) ⑦1 (-nie) regelmäßig.

regulować (ˌlo'watŝi), *pf. u* ④20 regulieren.

reguła(k)a (regu'łkja) *f* ③1 (③4²) Regel; ~ **trzech** Regelbetri'.

rehabilitacja (rehabilita'tŝja) *f* ③8 Rehabilitierung.

rehabilitować (ˌto'watŝi), *pf. z* ④20 rehabilitieren.

rej (rej) *m* ①30 Borrang, Vorrang; (taniec) Reigen; ~ **wodzie** die erste Stelle einnehmen.

reja (re'ja) *f* ③7 Rahe.

rejent (re'jent) *m* ①9 Nota'r.

rejestr (re'jeŝtr) *m* ①8 Register *n*, Verzeichniß *n*.

rejestrować (rejeŝtro'watŝi), *pf. z* ④20 registrieren.

rekompensata (rekompensata) *f* ③2² Entschädigung, Ersatz *m*.

rektorat (rekto'rat) *m* ①10¹ Rektora'tn; ~**ski** (ˌŝti) ⑦9 Rektor(s)... [*pf. z* ④20 berichtigen.]

rektyfikować (rektuŝiko'watŝi), *pf. z* ④20 rektyfikieren.

rekwizyta (rekwiŝu'ta) *n/pl.* ①19 Gerätschaften *f/pl.*

relacja (relja'tŝja) *f* ③8 Relation, Bericht *m*; (stosunek) Verhältnis *n*, Beziehung.

religia (relji'gia) *f* ③8 Religion;

~**lność** (ˌgii'jnoŝi'tŝi) *f* ④1 Religioŝität; ~**lny** (ˌnũ) ⑦1 (-nie) religiöŝ.

ren¹ (ren) *m* ①2 Renntier *n*.

Ren² (ˌ) *m* ①3 Rhein.

reński (re'niŝti) ⑦9 Rhein..., rheiniŝ; *subst.* Gulden *m*.

reparacja (repara'tŝja) *f* ③8 Reparatur.

repertuar (repertua'r) *m* ①8 Re-

petować (repeto'watŝi) ④20 repetieren, wiederholen.

reprezentacja (representa'tŝja) *f* ③8 Repräŝenta'tn; ~**cyjny** (ˌtŝũ'jnũ) ⑦1 Repräŝentations...

reprodukować (reproduko'watŝi), *pf. z* ④20 reproduzieren.

reprimenda (reprime'nda) *f* ③2 Verweiŝ *m*.

republika (repu'blika) *f* ③4¹ Republi'k; ~**anin** (ˌka'nin) *m* ①40¹ Republika'ner; ~**ański** (ˌka'niŝti) ⑦9 republika'niŝ.

reputacja (reputa'tŝja) *f* ③8 Ruf *m*.

reskrypt (re'ŝkript) *m* ①10¹ Reŝkri'pt *n*, Erlaß.

resor (re'ŝor) *m* ①8, *mŝt pl.* ~y Feder *f* an einem Wagen.

restancja (reŝta'ntŝja) *f* ③8 Rückŝtand *m*.

restauracja (reŝtaura'tŝja) *f* ③8 Restaurant *n*, Gaŝthauŝ *n*;

(odnowienie) Restauration; ~**ować** (ˌro'watŝi) ④20 restaurieren. [**Vorbehalt m.**]

restrykcja (reŝtrũ'tŝja) *f* ③8

resursa (reŝu'rŝa) *f* ③1 Kaŝino *n*.

reszta (re'ŝta) *f* ③2² Reŝt *m*;

~**ka** (ˌka) *f* ③4² (Zuŝ-)Reŝt *m*;

gonić ~**kami** den leŝten Heller außgeben.

retyl (re'tũ) zu Hilŝe!

reumatyzm (reuma'tuŝm) *m* ①3 Rheumatiŝmus, Rheuma *n*.

rewanż (re'wanŝ) *m* ①30 Vergeltung *f*.

rewanżować (ˌGo'watŝi) *się. pf. z* ④20 ŝich revanŝieren.

rewerenda (ˌwerek'nda) *f* ③2 Prieŝterrod *m*. [**Heerŝau.**]

rewja (re'wia) *f* ③8 Revue,

rewolucja (ˌwolu'tŝja) *f* ③8 Revolution; ~**jonista** (ˌlutŝi-oni'ta) *m* ③17 Revolutionär;

~**cyjny** (ˌtŝũ'jnũ) ⑦1 (-nie) revolutionär.

rezultat (reзу'ltat) *m* ①10¹ Re-
sulta't *n*, Folge *f*.
rezurekcja (zure'ktšja) *f* ③8
Auferstehungsfeier.
rezydencja (rę'de'ntšja) *f* ③8
Rejidenz.
reżyser (reżu'ſer) *m* ①7¹ Re-
giſſen *r*. [hauer.]
reżacz (reż'mbatš) *m* ①33 Holz-
reçe (re'ſe) *f*. reka.
reżcznik (reż'tšniš) *m* ①13²
Handtuch *n*; ~ny (nu) ⑦1
(nie) Hand...; ~na robota *f*
Handarbeit. [⑩12 bürgen.]
reżycz (reż'tšütš), *pf.* za~, po~
reka (re'ka) *f* ③19 Hand; (ramię)
Arm *m*; prowadzić za rękę bei
der Hand; chodzić z kim pod
rękę Arm in Arm; być pod
rękę bei der Hand; dostać się
w ręce (*gen.*) in j-s Gewalt ge-
raten; być na rękę bequem
sein, paſſen; patrzeć k-u na
ręce j-m auf die Finger ſchauen;
nosić na rękę im Arm tragen;
wyciągać rękę betteln; oddać
do rąk einhändigen, perſönlich
übergelien; siedzieć z zało-
zonymi rękoma müſſig daſißen.
rękaw (re'kaš) *m* ①2¹ Ärmel.
rękalwica (re'kałi'tšja) *f* ③9,
~wiczką (wli'tška) *f* ③4²
Handſchuh *m*; ~wicznik (niš)
m ①14 Handſchuhmacher.
reżoldzielnictwo (reżoldšle-
ni'tštwo) *n* ②1 Handwerk, Ge-
werbe; ~dzielnik (dšie'liniš)
m ①14 Handwerker, Gewerbe-
treibender; ~dzieło (dšie'ło)
n ②1 Handwerk, Gewerbe;
~jeść (režo'ještš) *f* ④1 (Hand-)
Griff *m*; ~jmia (ro'jmia) *f*
③8 Bürgſchaft; ~pis (ro'piš)
m ①3 Handſchrift, Manuſcript
n; ~piśmienny (piš'mie'nu)
⑦1 (-nie) handſchriftlich.
robactwo (roba'tštwo) *n* ②1
Ungeziefer; ~aczek (ba'tšeš)

m ①21 Würmchen *n*; ~aczko-
waty (batšłowa'tł) ⑦7
wurmähnlich, wurmartig; ~acz-
llwy (batšli'wü) ⑦1 wurm-
ſtichig; ~ak (ro'baš) *m* ①13¹
Wurm.
robić (bitš), *pf.* z~, po~, na~
⑩2¹ machen, tun; (sporządzać)
verfertigen; (pracować) arbeiten;
~pańczochy Strümpfe ſtriden.
robocizna (robotš'i'na) *f* ③1
Fronarbeit, Frondienſt *m*.
roboczy (bo'tšü) ⑦4 Arbeits...,
arbeitsam; dzień ~ Arbeitſtag.
robota (bo'ta) *f* ③2² Arbeit.
robotnica (botni'tšja) *f* ③9
Arbeiterin; ~niczy (ni'tšü)
⑦4 Arbeiter...; ~nik (bo'tniš)
m ①14 Arbeiter; ~ny (nu)
⑦1 Arbeits...; (pracowity)
arbeitsam.
roczlek (ro'tšeš) *m* ①21^b
Zährchen *n*, Zahr *n*; ~nica
(rotšni'tšja) *f* ③9 Zahrſtag
m; ~nik (ro'tšuliš) *m* ①13²
Zahrbuch *n*; (~ pisma) Zahr-
gang; *pl.* ~niki Annalen *pl.*;
~ny (nu) ⑦1 (-nie) jährlich,
Zahrš...
rodaczką (roda'tška) *f* ③4²
Landſmännin; ~ak (ro'baš) *m*
①14 Landſmann.
Rodan (ro'dan) *m* ①3 Rhone *f*.
rodny (ro'dnu) ⑦1 Zeugungš...
rodowity (dowi'tü) ⑦7 ge-
boren, gebürtig; ~wód (do'-
wut) *m* ①26 Rationale *n*;
(genealogia) Stammbaum; ~wy
(wü) ⑦1 Geſchlechtš...
rodzaj (ro'dšaj) *m* ①30 Art *f*,
Gattung *f*; Gram. Geſchlecht
n; ~owy (jo'wü) ⑦1 Ge-
ſchlechtš...; obrazek *m* ~owy
Genrebild *n*. [Geſchwister *pl.*]
rodzeństwo (rodž'e'ntštwo) *n* ②1
rodziciel (ro'dšitš) *m* ①32¹ Vater;
~ca (rodš'i'tšja) *f* ③9 Mutter;
pl. ~ce (tše) ①32¹ Eltern *pl.*;

~cielka (ˈtʃɛ'lka) *f* ③4² Mutter; **~cielski** (ˈtʃɛlʲski) ⑦9 elterlich, Eltern...

rodzić (ro'dʑiʦiʲ), *pf. u. po. z.* ⑩7 gebären; (plodzić) erzeugen; (o drzewach) Früchte tragen; ~ się geboren werden; (powstawać) entstehen; (o owocach) geraten, gedeihen. [echt.]

rodzimy (ˈdʑi'mi) ⑦1 national; **rodzina** (ˈdʑi'ni) *f* ③1 Familie; **~lny** (ˈdʑi'ni) ⑦1 Familien...; (miejsce, kraj) Geburts... Heimat... [siostra] leiblich.

rodzony (ˈdʑo'ni) ⑦14¹ (brat), **rodzylek** (ˈdʑu'neʃ) *m* ①21^{1b}, **~ka** (ka) *f* ③4² Rosine *f*.

rogacizna (rogaʦi'ʲna) *f* ③1 Hornvieh *n*; **~acz** (ro'gaʦiʃ) *m* ①32¹ Rehbock; **~al(ek)** (ro'gali, ~ga'leʃ) *m* ①30(①21^{1b}) Rispel.

rogatka (ˈga'tka) *f* ③4² Schranken *m*, Schlagbaum *m*; (zaknięcie) Barriere.

rogaty (ˈga'tu) ⑦7 (-to) gehört; *fig.* hart, unbegierig; **~atywka** (ˈtu'ʃta) *f* ③4² vieredige Mütze; **~owacieł** (ˈgowa'tʃɛiʲ) ⑪18 hornig werden; **~owaty** (ˈtu) ⑦7 (-to) hornartig; **~owy** (ˈgo'wu) ⑦1 Horn...; **~ówka** (ˈgu'ʃta) *f* ③4² Hornhaut. [spieß *m.*]

rohaty (rohata'na) *f* ③1 Wurf; **rolić** (ro'liʦiʲ), *pf. za.* ⑩4¹: ~ sobie sich einbilden; ~ się schwärmen, wimmeln; roł mi się es fällt mit ein. [rege.]

rojny (ro'jni) ⑦1 (-nie) belebt; **rojowisko** (rojowi'ʲko) *n* ②8 Gedränge, dichtes Gewimmel.

rok (roʃ) *m* ①49 (*pl. lata*) Jahr *n*. **rokosz** (ro'ʃoʃ) *m* ①30 Aufruhr, Empörung *f*; **~anin** (ˈʃa'ni) *m* ①41 Aufrührer, Empörer; **~ować** (ˈʃo'watʃi) ⑪20 sich auflehnen, sich empören.

rokować (roʃo'watʃi) ⑪20 (*z kim o acc.*) unterhandeln (mit *j-m*

wegen *gen.*); ~ co et. versprechen, Anlaß zu den besten Hoffnungen geben; ~ sobie co et. erhoffen.

rokowanie (ˈwa'nie) *n* ②18 Unterhandlung *f*.

rola (ro'ʲa) *f* ③5 Acker *m*; (~aktora) Rolle; **~nictwo** (ˈni'tʃtwo) *n* ②1 Ackerbau *m*, Landwirtschaft *f*; **~niczy** (ˈni'tʃɕi) ⑦4 Ackerbau...; **~nlk** (ro'ʲnlk) *m* ①14 Ackermann, Landmann; **~ny** (ˈni) ⑦1 Acker...

romans (ro'maʃ) *m* ①18 Roman; (stosunek miłosny) Liebesverhältnis *n*.

romansować (ˈʃo'watʃi), *pf. po.* ⑪20 e. Liebesverhältnis haben.

romansowy (ˈʃo'wu) ⑦1 (-wo) romanhaft; (o człowieku) gern Liebschaften suchend.

romantyczność (romantu'tʃnoʒiʲ) *f* ④1 Romantik; **~ny** (ˈni) ⑦1 (-nie) romantisch.

romantyk (ˈma'ntɨk) *m* ①14 Romantiker.

rond (ront) *m* ①6 (pismo) Rundschrift *f*; (u kapelusza) Hutrand.

rondel (ro'ndɛʲ) *m* ①34⁶, **~ok** (ˈbe'ʃɛʃ) *m* ①21^{1b} Kasserolle *f*, Pfanne *f*. [-we Rundschrift *f.*]

rondowy (ˈdo'wu) ⑦1: pismo *n*;

ronić (ro'niʦiʲ) ⑩1: ~ ży Tränen vergießen.

ropa (ro'pa) *f* ③1 Rohöl *n*; ③⁸ Eiter *m*. [⑩2 eitern.]

ropić (ro'piʦiʲ) *się, pf. roz.* ~ się **ropienie** (ˈpi'e'nie) *n* ②13 Eiterung *f*.

ropień (ro'piɛn) *m* ①34⁹ Geschwür *n*, Abszess. [eitern.]

ropny (ro'pni) ⑦1 Eiter...;

ropucha (ropu'cha) *f* ③3 Kröte.

rosa (ro'ʃa) *f* ③1 Tau *m*.

rosić (ro'ʃiʦiʲ) ⑩8 betauen; ~ łzami mit Tränen benezen; deszcz rosi es träufelt.

Rosja (ro'ʃja) *f* ③8 Rußland *n*; **~janin** (ˈja'ni) *m* ①41,

~janka (ˌjaˈnka) *f* ③ 4² Russe *m*,
Ruffin *f*; **Zyjski** (ˌʒyˈjɫɫsi) ⑦ 9
(po-sku) ruffisch.

rosły (roˈʃlɨ) ⑦ 6 groß gewachsen,
wohlgebaut.

rosnąć (roˈʃnɔtʃɨ), *pf. wy~* ⑩ 10
wachsen; (powiększać się) größer
werden, zunehmen.

rosochaty (roʂoʂaˈtɨ) ⑦ 7 stark
verästelt, vielästig.

rosółek (roʂoˈɫɛʃ) *m* ① 21^{1a}
gute (Rinder-)Suppe *f*; **~ołowy**
(ˌɔˈwɨ) ⑦ 1 Suppen...; **~ół**
(roˈʃɨ) *m* ① 26 (Rinder-)
Suppe *f*; Fleischbrühe *f*.

rościć (roˈʃtʃɨtʃɨ), *pf. u~* ⑩ 9:
~ sobie pretensje Ansprüche
machen; ~ sobie prawo das
Recht beanspruchen.

rość (roʂtʃɨ) ⑩ 10 = rosnąć.

roślin/a (roʂliˈviˈna) *f* ③ 1 Pflanz-
ze; **~ność** (ˌnoʂtʃɨ) *f* ④ 1
Pflanzenwelt, Vegetation; **~ny**
(ˌnɨ) ⑦ 1 Pflanzen...

rota (roˈta) *f* ③ 2² Rotte; ~ przy-
sięgi Eidesformel.

rotmistrz (roˈtmɨʃtʃɨ) *m* ① 33
Rittmeister.

rotunda (rotuˈnda) *f* ③ 2 Rotunde;
(plaszcz damski) Pelzmantel *m*.

rowek (roˈwɛʃ) *m* ① 21^{1a} kleiner
Graben; (karb) Furche *f*.

rowkować (rowkɔˈwatʃɨ), *pf. po~*
⑩ 2 kerben.

rowu (roˈwu) *f. rów*.

roz... (roʂ..., roʂ...), **roze...**
(roʂe...) in 3^{flg}: zer..., ausein-
ander...

rozbawiać (roʂbaˈwiatʃɨ) ⑩ 1,
pf. ~ić (ˌwiatʃɨ) ⑩ 2 unter-
halten, amüsieren; ~ się sich zu
unterhalten anfangen; lustig
werden.

rozbazgrać (ˌbaˈʃgratʃɨ) *pf.*
① 9¹ auseinander-schmieren; ~
się viel schmieren.

rozbeczeć (ˌbeˈtʃɛtʃɨ) *się pf.*
⑩ 19 zu weinen anfangen.

rozbestwiony (ˌbeʂtʃwioˈnɨ)
⑦ 14¹ rasend, viehisch.

rozbebnic (ˌbeʂmˈbniitʃɨ) *pf.* ⑩ 1¹
anstrommeln.

rozbicie (ˌbiˈtʃɨ) *n* ② 13 Zer-
schlagen; ~okrętu Schiffbruch *m*.

rozbic *f. rozbijać*.

rozbieg (roˈʃbieʃ) *m* ① 13 An-
lauf; (~ dróg) Abzweigung *f*.

rozbiegać (ˌbieˈgatʃɨ) *się* ⑩ 1,
pf. rozblec (roˈʃbietʃ) *się* ⑩ 5
auseinanderlaufen; (rozpędzać
się) ins Laufen kommen; (wzłaz
rozpęd) e-n Anlauf nehmen; (~
w przeciwne strony) divergieren,
auseinandergehen.

rozbierać (roʂbieˈratʃɨ) ⑩ 1, *pf.*

rozbrać (roʂeˈbratʃɨ) ⑩ 2¹ aus-
einandernehmen; (rozktadać)
zerlegen, zergliedern; dom: ab-
tragen, demolieren; ubranie:
ausziehen, auskleiden; (badać)
überprüfen, untersuchen; to-
war: schnell verkaufen; (o cho-
robie) den ganzen Körper durch-
dringen; ~ analysieren.

rozbieżność (ˌbieˈʒnoʂtʃɨ) *f*
④ 1 Divergenz; **~ny** (ˌnɨ) ⑦ 1
(~nie) auseinandergehend, di-
vergierend; ~no drogi *f/pl.*
Scheideweg *m*.

rozbijać (ˌbiˈjatʃɨ) ⑩ 1, *pf.*

rozbic (roˈʃbitʃɨ) ⑩ 1 zerschla-
gen; (gwatownie) zerschmettern;
namlot: aufschlagen; zgroma-
dzenie: sprengen, auflösen; ~
się zerschellen, in Stücke gehen;
(o okręcie) Schiffbruch leiden;
(o ukladach etc.) scheitern.

rozbiłjaka (ˌbiłjaˈta) *m* ③ 17²
Kaufbold.

rozbiór (roˈʃbiur) *m* ① 26 Zer-
legung *f*; (podział) Teilung *f*;
Gram., ~ Analýse *f*; **~ka** (ˌ
biuˈrka) *f* ③ 4² Abtragen *n*;
Demolieren *n*.

rozbitek (ˌbiˈtɛʃ) *m* ① 21 Schiff-
brüchiger.

rozboleć (ˌbo'letɕi) *pf.* ⑩15 zu schmerzen anfangen; głowa mnie lala ich habe Kopfschmerzen bekommen.

rozboj (ro'ʃbuj) *m* ①36² (Straßen-)Raub; **nik** (ˌbu'niɕ) *m* ①14 (Straßen-)Räuber, Bandit.

rozbrajać (ˌbra'jatɕi) ⑬1, *pf.* **broić** (ˌbro'itɕi) ⑩4¹ entwasfnen.

rozbrat (ro'ʃbrat) *m* ①10¹ Trennung *f.*, Scheidung *f.*; **wziąć** ~ *z* (*instr.*) scheiden von (*dat.*).

rozbrykać (ˌbru'katɕi) *się pf.* ⑬1 ausgelassen (od. mutwillig) werden.

rozbrzmiewać (ˌbʒmje'watɕi) ⑬1 erschallen, ertönen.

rozbudzić (ˌbu'ɔ'ɕitɕi) *pf.* ⑩7 erwecken, erregen.

rozburzyć (ˌbu'ɟitɕi) *pf.* ⑩12 zerstören; **włosy**: zerrauen.

rozchmurzać (ˌxmn'ɟatɕi) ⑬1, *pf.* **yc** (ˌɟitɕi) ⑩12 klären; ~ *się* sich aufheitern.

rozchodzić (ˌxɔ'ɔ'ɕitɕi) *się* ⑩7, *pf.* **rozejść** (ro'ʃejɕitɕi) *się* ⑩4³ auseinandergehen; (**znikać**) zergehen, schwinden; **rozchodzić** obuwie die Schuhe austreten.

rozchorować (ˌxɔro'watɕi) *się pf.* ⑩20 krank werden.

rozchód (ro'ʃxut) *m* ①26 Ausgabe *f.*; **przychód** ~ Einnahmen und Ausgaben.

rozchwytywać (ˌxwytú'watɕi) ⑬2, *pf.* **cić** (ˌxwú'tɕitɕi) ⑩5 od. **tać** (ˌtatɕi) ⑬1 auseinanderreißen; **towar**: schnell verkaufen.

rozchylać (ˌxú'liatɕi) ⑩1, *pf.* **lić** (ˌliɕitɕi) ⑩3 entfalten.

rozciąć *f.* rozciąć.

rozciągać (roʃtɕi'ɟatɕi) ⑬1, *pf.* **nać** (ˌnɔtɕi) ⑩2 ausdehnen, ausstrecken; (**rozpinać**) ausspannen; (**rozprzestrzeniać**) ausbrei-

ten; ~ *się* sich ausdehnen, sich ausbreiten; (**sięgać**) reichen.

rozciąłość (ˌɟoɕitɕi) *f* ④1 Ausdehnung; (**szerokość**) Breite.

rozcieńczać (ˌtɕje'nitɕatɕi) ⑬1, *pf.* **yc** (ˌtɕutɕi) ⑩12 verdünnen.

rozcierać (ˌtɕje'ratɕi) ⑬1, *pf.* **zetrzeć** (ˌʒe'tɕetɕi) ⑩25¹ zerreiben.

rozcinać (roʃtɕi'natɕi) ⑬1, *pf.* **zciąć** (ro'ʃtɕi'ɟtɕi) ⑩21 zerschneiden, aufschneiden.

rozczarować (ˌtɕxaro'watɕi) *pf.* ⑩20 enttäuschen; **anie** (ˌwa'nie) *n* ②13 Enttäuschung *f.*

rozczeslywać (ˌtɕxɛɕú'watɕi) ⑬2, *pf.* **ać** (ˌtɕxɛ'ɕatɕi) ⑩10 auseinanderkämmen.

rozczłonkować (ˌtɕxlonko'watɕi) *pf.* ⑩20 zergliedern.

rozczochrać (ˌtɕxɔ'xratɕi) *pf.* ⑬1 zerrauen.

rozczuliac (ˌtɕxú'liatɕi) ⑬1, *pf.* **lić** (ˌliɕitɕi) ⑩3 rühren; ~ *się* gerührt werden.

rozczyn (ro'ʃtɕyn) *m* ①3 Auflösung *f.*; (**z maki**) Sauerteig.

rozczyniac (ˌtɕxú'niatɕi) ⑬1, *pf.* **lić** (ˌniɕitɕi) ⑩1 auflösen, einrühren, anmachen.

rozczytywać (ˌtɕxytú'watɕi) ⑬2, *pf.* **ać** (ˌtɕxú'tatɕi) ⑬1 durchlesen; (**rozważać**) genau erwägen; ~ *się* Lust zum Lesen bekommen; (**w loc.**) sich ins Lesen (*gen.*) vertiefen.

rozewiartować *f.* ewiartować.

rozdawac (roʃɔ'watɕi) ⑬3, *pf.* **dać** (ro'ʃɔatɕi) ⑩2 verteilen; (**rozdarowywać**) verschenken.

rozdarowywać (ˌɔarowú'watɕi) ⑬4, *pf.* **ać** (ˌɔaro'watɕi) ⑩20 verschenken.

rozdept(yw)ać (ˌɔɔ'pt(ú'w)atɕi) ⑩11 (⑩2) zertreten.

rozdęcie (ˌɔ'ɕje) *n* ②13 Blähung *f.*, Erweiterung *f.*

rozdłubywać (ˌdłubɨ'watʃɨ) ⑬2, pf. ˌać (ˌdłu'batʃɨ) ⑪4 zerfragen.

rozdmuchliwać (ˌdmuchɨ'i'watʃɨ) ⑬3, pf. ˌać (ˌdmu'chatʃɨ) ⑬1 auseinanderblasen; ogień: aufschauen.

roz|drablać (ˌdra'bɨatʃɨ) ⑬1, pf. ˌdrobić (ˌdro'bɨitʃɨ) ⑬2¹ zerkleinern, zerstückeln; ~ się zerbröckeln.

rozdraplywać (ˌdrapɨ'watʃɨ) ⑬2, pf. ˌać (ˌdra'patʃɨ) ⑪4 zerkratzen; fig. ausplündern.

rozdrażniać (ˌdra'ʒniatʃɨ) ⑬1, ˌnić (ˌniitʃɨ) ⑬1¹ (auf)reizen, anbringen. [⑬12 aufreizen.]

rozdroczyć (ˌdro'tʃūtʃɨ) pf. / **rozdroże** (ˌdro'ʒe)n ②16 Scheideweg m; (manowce) Abwege m/pl.

roz|dwa|jać (ˌdwa'jatʃɨ) ⑬1, pf. ˌdwoić (ˌdwo'itʃɨ) ⑬4¹ teilen; umysł: entzweien.

rozdwojenie (ˌdwoje'nie)n ②13 Entzweigung f, Zwiespalt m.

roz|dymać (ˌdɨ'matʃɨ) ⑬1, pf. ˌać (ro'fɔtʃɨ) ⑩17 aufblasen; (durch Blasen) erweitern.

rozdział (ro'ʃɨ'al) m ①3 Trennung f, Scheidung f; (rozdwojenie) Zwiespalt; (na głowie) Scheitel; (w książce) Abschnitt.

rozdzia|wiać (ˌdʃa'wiatʃɨ) ⑬1, pf. ˌwić (ˌwiitʃɨ) ⑬2 (den Mund) aufsperrn.

rozdzia|lać (ˌdʃi'e'liatʃɨ) ⑬1, pf. ˌlić (ˌliitʃɨ) ⑬3 (ver)teilen; (rozłączać) trennen, scheiden; włosy: scheiteln.

rozdzierać (ˌdʃi'e'ratʃɨ) ⑬1, pf. **rozdzierać** (roʃe'bɔetʃɨ) ⑨25 zerreißen; (przez rozdarcie otwierać) aufreißen.

rozdzwięk (ro'ʃɨ'wɨŋk) m ①13 Disharmonie f; fig. Zwiespalt.

rozebrać f. rozbierać.

rozedma (roʃe'dma) f ③1 Blähung, Erweiterung.

rozedrzyć f. rozdzierać.

rozegnać f. rozganiać.

rozegrać f. rozgrywać.

rozegrana (ˌgra'na) f ⑦1 unentschiedene Partie im Spiel.

rozegrzać f. rozgrzewać.

rozejm (ro'ʃejm) m ①3 Vergleichen; ✕ Waffenstillstand.

rozejrzyć (roʃe'jɔetʃɨ) się pf. ⑬20¹ sich umschauen.

rozejść się f. rozchodzić się.

rozepchać f. rozpychać.

rozeprzeć f. rozpierać.

rozerwać f. rozrywać.

rozerwalny (roʃerwa'lnɨ) ⑦1 (-nie) zerreißbar.

rozeschnąć f. rozsychać.

rozestać f. rozsyłać.

rozespąć (roʃe'ʃpatʃɨ) się pf. ⑬12 schlaftrunfen werden.

rozetrzyć f. rozcierać.

rozoznawać (ˌzna'watʃɨ) ⑬3, pf. ˌać (ˌʃe'ʃnatʃɨ) ⑬1 erkennen, unterscheiden; ~ się sich auskennen.

rozfałdować (roʃfałdo'watʃɨ) pf. ⑪20 die Falten glätten.

rozgadać (roʃga'datʃɨ) pf. ⑬1 ausplaudern; ~ się ins Plaudern geraten; zu reden anfangen.

rozgałęziać (ˌgałɨ'ʃiatʃɨ) się ⑬1 sich verzweigen, sich ausbreiten.

rozganiać (ˌga'njatʃɨ) ⑬1, pf.

rozegnać (ˌʃe'gnatʃɨ) ⑬1 auseinanderreiben; (rozpedzać) auseinanderjagen.

rozgardjasz (ˌga'rdʃaʃ) m ①30 Wirrwarr.

rozgar|niać (ˌga'rnɨatʃɨ) ⑬1, ˌtywać (ˌtɨ'watʃɨ) ⑬2, pf. ˌnąć (ˌnɔtʃɨ) ⑩2 auseinander-scharren, wegbringen.

rozgarnięty (ˌnɨ'g'ɨ) ⑦7 vernünftig, klug.

roz|gaszczać (ˌga'ʃtʃtʃatʃɨ) ⑬1, pf. ˌgościć (ˌgo'ʃtʃtʃitʃɨ) ⑬9 als Gast aufnehmen; ~ się sich

festsetzen; (urządzić się wygodnie u k-o) es sich bequem machen.

rozgatunkować (ˌgʌtʊŋkɔ'wʌtʃɨ) *pf.* ⑪20 (nach Gattungen) fortieren.

rozgląd|ać (ˌgʌɫɨ'dʌtʃɨ) się ⑬1, *pf.* ˌnʌć (ˌnɔtʃɨ) się ⑩2 sich umschauen.

rozgłaszać (ˌgʌɫʌ'sʃʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌgʌɫɔsɨ (ˌgʌɫɔ'sʃɨtʃɨ) ⑫8 eine Nachricht verbreiten.

rozgłos (rɔ'sgʌɫɔʃ) *m* ①3 Berühmtheit *f*; (zły ~) Ruchbarkeit *f*.

rozgłośny (ˌgʌɫɔ'sʃɨnɨ) ⑦1 berühmt; (w złym sensie) berühmtig.

rozgmatwać (ˌgʌmʌ'twʌtʃɨ) *pf.* ⑬1 entwirren, lösen.

rozgniatać (ˌgʌɫnʌ'tʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌgʌɫnʌsɨ (rɔ'sgʌɫnʌsʃɨtʃɨ) ⑨7 zerdrücken, zerquetschen.

rozgniewać *f.* gniewać.

rozgorycz|ać (ˌgɔrɔ'tʃɨtʃʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌɲɨć (ˌtʃʃʌtʃɨ) ⑫12 verbittern, mit Bitterkeit erfüllen.

rozgorzały (ˌgɔgɔ'ʒʌɫɨ) ⑦6 erhitzt; *fig.* begeistert.

rozgospodarować (ˌgɔgɔ'spɔdʌrɔ'wʌtʃɨ) się *pf.* ⑪20 sich einquartieren, sich festsetzen.

rozgościć *f.* rozgaszczać.

rozgotow|ywać (ˌgɔtɔwʌ'wʌtʃɨ) ⑬2, *pf.* ˌɲʌć (ˌgɔtɔ'wʌtʃɨ) ⑪20 zerfochen.

rozgrab|iać (ˌgʌrʌ'bʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌɫé (ˌbʃɨtʃɨ) ⑫2 auseinanderharfen; *fig.* ausplündern.

rozgradzać (ˌgʌrʌ'dʃʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌgʌrɔdzɨ (ˌgʌrɔ'dʃɨtʃɨ) ⑫7 abfondern, scheiden.

rozgranicz|ać (ˌgʌrʌɫɨ'tʃʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌɲɨć (ˌtʃʃʌtʃɨ) ⑫12 abgrenzen, scheiden, trennen.

rozgromić (ˌgʌrɔ'mʌtʃɨ) *pf.* ⑫1 auf's Haupt schlagen.

rozgrzywać (rɔ'sgrɨ'wʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌrozgrʌć (rɔ'sgrʌ'tʃʌtʃɨ) ⑬1

(im Spiel) entscheiden; ~ się sich abspielen, sich entscheiden.

roz|gryzać (ˌgʌrɨ'ʃʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌgʌrɨć (rɔ'sgrɨ'sʃɨtʃɨ) ⑨4 zerbeißen, zernagen.

rozgrzesz|ać (ˌgʌgʌ'sʃʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌɲɨć (ˌʃʃʌtʃɨ) ⑫12 (k-o) die Sünden erlassen (*dat.*); ~ się sich keine Strupeln machen; ˌɲɨsɨ (ˌʃʃɔ'nʌ) ⑫13 Sündenablaß *m*, Absolution *f*.

rozgrzewać (ˌgʌgʌ'wʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌrozgrʌć (rɔ'sgrʌ'tʃʌtʃɨ) ⑪17 erwärmen.

rozgwiazda (ˌgʌwʌ'ʃdʌ) *f* ③21 *Booř.* Seestern *m*.

rozhlukany (ˌɫʌkʌ'nɨ) ⑦1 mild, toll.

rozhulać (ˌɫʌ'ɫʌtʃɨ) się *pf.* ⑬1 lustig werden; ein lieberliches Leben anfangen.

rozjaś|niać (ˌɫʌ'sʃɨɫnʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌɲɨć (ˌɫʌtʃɨ) ⑫1¹ aufhellen, hell machen; czolo: aufheitern.

rozjaźr|iać (ˌɫʌ'ʒʌtʃʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌɲɨć (ˌtʃʃʌtʃɨ) ⑫12 ranq: eitern(d) machen, entzünden; k-o: aufheizen, ergrimmen; ~ się eitrig werden.

rozjaźrenie (ˌtʃʃɔ'nʌ) *n* ②13 Ergrimmung *f*, Erbitterung *f*.

rozjechać *f.* rozjeżdżać.

rozjem|ca (ˌɫʌ'jɛ'mʃʌ) *m* ③11, ˌɫɫɨk (ˌɫɫɨk) *m* ①14 Schiedsrichter, Schiedsmann; ˌczy (ˌtʃʃʌ) ⑦4 (czo) u. ˌny (ˌnɨ) ⑦1 (ˌɲɨ) schiedsrichterlich; sąd *m* ˌczy Schiedsgericht *n*.

rozjeżdżać (ˌɫʌ'jɛ'ʒʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌrozjɛkʌć (ˌɫʌ'jɛ'kʌtʃɨ) ⑬5 überfahren; ~ się auseinanderfahren, wegfahren, wegreisen.

rozjusz|ać (ˌɫʌ'ju'sʃʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* ˌɲɨć (ˌʃʃʌtʃɨ) ⑫12 wüten d machen; ~ się wüten werden.

rozjuszony (ˌtʃʃɔ'nɨ) ⑦14¹ wütend, wild.

rozkawałkować (roʒkawałko-watʃi) *pf.* ⑩20 zerstückeln.

rozkaz (roʒkʌʒ) *m* ①3 Befehl, Geheiß *n.*

rozkazujący (roʒkʌjujʹtʃu) ⑦2 (-co) befehlend, gebietend, gebieterisch; *Gram. tryb m* ~ befehlende Art *f.*, Imperativ.

rozkazywać (roʒkʌjʹwatʃi) ⑬2, *pf.* roʒkʌʒʹwatʃi ⑩14 (k-u) befehlen (*dat.*), gebieten (*dat.*).

rozkąsać (roʒkʌʒʹatʃi) ⑬1, roʒkʌʒʹitʃi *pf.* ⑩8 zerbeißen.

rozkleżnąć (roʒkʌʒʹnʌʒʹi) *pf.* ⑩1 konia: abjäumen; namiętności: freien Lauf lassen (*dat.*).

rozklejać (roʒkʌʒʹjatʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹiʹitʃi ⑩4 (Geleimteß) auflösen; *afisz*: antleben; ~ się aus dem Beim gehen. [stimmt.]

rozklepamy (roʒkʌʒʹpa-nu) ⑦1 *ver.*
rozkład (roʒkʌʒʹkʌt) *m* ①6 Auflösung *f.*, Zerlegung *f.*; (upadek) Zerfall; ⑦ ~ jazdy Fahrplan, Fahrordnung *f.*; (~ mieszkania) Einteilung *f.*; ~owy (do'wu) ⑦1 Zerlegungs...

rozkładać (roʒkʌʒʹatʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹoʒyć (roʒkʌʒʹoʒʹitʃi) ⑩12 zerlegen; (rozelagać) ausbreiten; (dzielić) (ein)teilen; ~ obóz das Lager aufschlagen; ~ się sich zerlegen, der Zerlegung unterliegen; (~ się z czem) sich ausbreiten (mit *dat.*), ausbreiten (*acc.*); ~ się obozom sich einquartieren.

rozkłócić (roʒkʌʒʹiʹitʃi) *pf.* ⑩5 zerrühren, zerquirlen.

rozkłuwać (roʒkʌʒʹwatʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹiʹitʃi ⑩3 aufstehen, öffnen.

rozkochać (roʒkʌʒʹatʃi) *pf.* ⑩1 verliebt machen; ~ się sich verlieben; ~any (roʒkʌʒʹa-nu) ⑦1 verliebt.

rozkotywać (roʒkʌʒʹoʒʹitʃi) *pf.* ⑩10 (a. ⑩1) ins Schaufeneln bringen; ~ się ins Schaufeneln geraten.

rozkopywać (roʒkʌʒʹoʒʹitʃi) ⑬2, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹitʃi ⑩4 aufgraben.

rozkorzeźniać (roʒkʌʒʹoʒʹnʌʒʹitʃi) się ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹnʌʒʹitʃi ⑩1 sich (vermittels Wurzeln) ausbreiten.

rozkosz (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹi) *f* ④9 Vergnügen *n.*, Lust; ~ny (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹi-nu) ⑦1 (~nie) vergnügt, lustig; (przyjemny) angenehm, wunnig.

rozkoszować (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑩20 się (czem) sich ergötzen (an *dat.*), genießen (*acc.*).

rozkraczać (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi ⑩12: ~ (nogi) die Beine ausspreizen.

rozkradać (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi ⑩8 (weg-)stehlen.

rozkrajać (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑩16, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi ⑩4¹ zerfchneiden: (przekroić) aufschneiden.

rozkroćać (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi ⑩5 aufdrehen.

rozkruszać (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi ⑩12 zerbröckeln; *fig.* zertrümmern.

rozkrawiać (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi ⑩2 blutig machen; ~ się zu bluten anfangen.

rozkrzewiać (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi ⑩3 fortpflanzen, entwickeln, fördern.

rozkrzyczeć (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) się *pf.* ⑩19 ins Schreien kommen; zu schreien anfangen.

rozkupywać (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑬2, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi ⑩2 aufkaufen.

rozkurczać (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) ⑬1, *pf.* roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi ⑩12 ausstreden, ausdehnen.

rozkwaterować (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) się *pf.* ⑩20 Unterfunkt finden.

rozkwit (roʒkʌʒʹoʒʹoʒʹoʒʹitʃi) *m* ①10¹ Blüte *f.*; (czas ~u) Blütezeit *f.*

rozkwitnąć (rokwit'natſi) ⑬1, pf. **~nąć** (rokwit'ni) ⑩4¹ aufblühen.

rozlać f. rozlewać.

rozlatywać (roflatü'watſi) się ⑬2, pf. **~lać** (roflat'etſi) się ⑫16 auseinanderliegen; (rozpadać się) auseinanderfallen, zerfallen; (rozprasać się) sich zerstreuen.

rozlazłość (roflaz'loſt'etſi) f ④1 Nachlässigkeit, Zerfahrenheit; **~ty** (roflaz) ⑦6 (-złość) nachlässig.

rozlegać (rofliegatſi) się ⑬1, pf. **~lec** (rofliegtſi) się ⑩13 erschallen, ertönen.

rozległość (roflieg'loſt'etſi) f ④1 Ausdehnung, Geräumigkeit; **~ty** (roflieg) ⑦6 (-łość) geräumig.

rozleniwieć (rofleniw'ietſi) pf. ⑪20 faul werden.

rozlew (ro'flief) m ①3: ~ krwi Blutvergießen n.

rozlewać (rofliewatſi) ⑬1, pf.

rozlać (ro'fliatſi) ⑪17 verschütten, vergießen; (wylać) ausschütten; ~ się sich ergießen.

rozleźć f. rozłazić.

rozliczać (rozlitſatſi) ⑬1, pf. **~yc** (rozlitſatſi) ⑫12 abzählen; ~ się abrechnen.

rozliczny (rozlitſ) ⑦1 (-nie) zahlreich, vielfach.

roziokować (roziok'watſi) pf. ⑪20 einquartieren, unterbringen.

rozłam (ro'flant) m ①3 Bruch, Zwiespalt.

rozłamywać (rozlamü'watſi) ⑬2, pf. **~ać** (rozlamatſi) ⑪4 zerbrechen, entzweibrechen.

rozłazić (rozlaz'itſi) się ⑫10, pf.

rozleźć (ro'flieſt'etſi) się ⑨5 auseinanderkriechen; (rozchodzić się) auseinandergehen, sich zerstreuen.

rozłazić (rozlaz'itſatſi) ⑬1, pf. **~yc** (rozlaz'itſatſi) ⑫12 (się) trennen, scheiden.

rozłaczny (rozlacſn) ⑦1 (-nie)

trennbar; **~ka** (rozlacſa) f ③4¹ Trennung, Scheidung.

rozłożyć f. rozkładać.

rozłożysty (rozloz'ist) ⑦7 (-ście) weit ausgebreitet.

rozłuplywać (rozlupü'watſi) ⑬2, pf. **~ać** (rozlupatſi) ⑪4 aufknaden.

rozmachać (rozmachatſi) pf. ⑬1 in Schwingung bringen; ~ się sich in Bewegung setzen; et. rasch zu tun beginnen.

rozmaczać (rozmatſchatſi) ⑬1, pf. **~moczyć** (rozmotſchütſi) ⑫12 erweichen, einwässern.

rozmańliwość (rozman'liw'ost'etſi) f ④1 Mannigfaltigkeit, Verschiedenheit; **~ty** (rozman) ⑦7 (-cie) mannigfaltig, verschieden.

rozmać (rozmatſi) ⑬1, pf. **~moknąć** (rozmotknęć) ⑩4 durchnäßt werden; (in-e-r-Flüſsigkeit) weich werden.

rozmarzyciel (rozmarz'itſiel) ⑬1, pf. **~yc** (rozmarz'itſiel) ⑫12 (die Runzeln) glätten.

rozmarzyć (rozmarz'itſi) pf. ⑫12 in Träumerei versinken.

rozmawiać (rozmawiatſi), pf. **po-** ⑬1 sprechen, sich unterreden; (gwarzyć) sich unterhalten.

rozmaźliwać (rozmaźliwatſi) ⑬2, pf. **~ać** (rozmaźliwatſi) ⑪14 (zer-)schmieren; fig. ~ sprawę verbreiten, breittreten; ~ się zu weinen beginnen.

rozmiar (roz'fmjar) m ①8, mit pl. **~y** Dimension f, Ausmaß n.

rozmięknąć (rozmięknęć) ⑬1, pf. **~nieć** (rozmięknęć) ⑫1 weicheln.

rozmięszczać (rozmięszczatſi) ⑬1, pf. **~mieścić** (rozmięszczatſi) ⑫9 unterbringen, einquartieren.

rozmiękać (rozmiękatſi) ⑬1, pf. **~nąć** (rozmiękatſi) ⑩3 weich werden.

rozmiękczać (rozmiękczatſi) ⑬1, pf. **~yc** (rozmiękczatſi) ⑫12 aufweichen.

rozmiękczenie (rosmieg'ktsche'nie) *n* ②13: ~ mózgu Gehirnerweichung *f*.

rozmiłjać (ˌmili'jatʃi) się ⑩1, *pf.* ~nąć (ˌnɔtʃi) się ⑩1 (z *instr.*) nicht zusammentreffen (mit *dat.*), nicht begegnen (*dat.*); (krzyżować się) sich kreuzen.

rozmiłować (ˌmילו'watʃi) *pf.* ⑩20 (w sobie k-o) Liebe für sich erweisen (in *dat.*); (k-o w *loc.*) Liebe für (*acc.*) erweisen (in *dat.*); ~ się (w *loc.*) lieb gewinnen (*acc.*).

roz|mnażać (ˌmna'ʒatʃi) ⑩1, *pf.* ~mnożyć (ˌmno'ʒytʃi) ⑩12 (się) sich vermehren; (~ przez potomstwo) sich fortpflanzen.

rozmoczyć *f.* rozmaczać.

rozmożnąć *f.* rozmakać.

rozmowa (ˌmo'wa) *f* ③2 Gespräch *n*, Unterredung; (~ towarzyska) Unterhaltung; ~ny (ˌmo'wnu) ⑦1 redselig.

rozmówić (ˌmu'witiʃi) się *pf.* ⑩2 reden, sich verständigen.

rozmówka (ˌmu'ʃka) *f* ③4² kurz Gespräch *n*; *pl.* -ki Gesprächsübungen *pl.*

rozmyśł (ro'smüʃi) *m* ①3 Überlegung *f*; z ~em absichtlich.

rozmyślać (ˌmu'ʃiʃiatʃi) ⑩1 nachsinnen (über *acc.*), überlegen.

rozmyślić (ˌʃiʃi) się *pf.* ⑩3 sich anders befinden; den Entschluß ändern.

rozmyślny (ˌʃiʃni) ⑦1 (-nie) absichtlich, mit Vorbedacht.

roznamięt|niać (ˌnamieg'tniatʃi) ⑩1, *pf.* ~nić (ˌniitʃi) ⑩1¹ (k-o) Leidenschaft entfachen (in *dat.*); ~ się leidenschaftlich werden.

roznieclać (ˌnie'tʃatʃi) ⑩1, *pf.* ~ić (ˌtʃiitʃi) ⑩5 entfachen, entflammen; ~ ogień Feuer schüren od. anmachen.

roznosić (ˌno'ʃiitʃi) ⑩8, *pf.* ~nieść (ro'ʃnieʃitʃi) ⑩2 aus-

einandertragen; potrawy: aus-tragen, umherreichen; (rozrywać) in Stücke (zer)reißen.

roznosiciel (ˌnoʃi'tʃiel) *m* ①29, ~ka (ˌtʃiel'ʃka) *f* ③4² Austräger(in).

rozochocić (ˌoʃo'tʃiitʃi) *pf.* ⑩5 lustig machen; ~ się lustig werden.

rozognić (ˌo'gnitʃi) *pf.* ⑩1 entflammen; ~ się sich entzünden; entbrennen. [Zweiflung.]

rozpacz (ro'ʃpatʃ) *f* ④8 Ber-

rozpaczać (ˌpa'tʃatʃi) ⑩1, *pf.* z ~ u. **rozpaczyć** (ˌtʃutʃi) ⑩12 verzweifeln, verzagen.

rozpaczliwy (ˌʃi'wu) ⑦1 (-wie) verzweifelt, verzweiflungsvoll.

roz|padać (ˌpa'datʃi) się ⑩4, *pf.* ~paść (ro'ʃpaʃitʃi) się ⑩9 auseinanderfallen, zerfallen.

rozpadlina (ˌpadli'na) *f* ③1 (Felsen-)Kluft.

roz|pajać (ˌpa'jatʃi) ⑩1, *pf.* ~poić (ˌpo'itʃi) ⑩4¹ trunken machen; an das Saufen gewöhnen.

rozpakow|ywać (ˌpaʃowu'watʃi) ⑩4, *pf.* ~ać (ˌpaʃo'watʃi) ⑩20 auspacken.

rozpałić (ˌpa'ʃiatʃi) ⑩1, *pf.* ~ić (ˌʃiitʃi) ⑩3 anzünden; *fig.* entflammen; (~ w piecu) Feuer machen; ~ się sich entzünden, Feuer fangen; *fig.* entflammen, entbrennen.

rozpałka (ˌpa'ʃka) *f* ③4² Bündstoff *m*.

rozpamiętywać (ˌpamiętu'watʃi) ⑩4 überdenken; sich ins Gedächtnis zurückrufen.

rozpapląć (ˌpa'pʃiatʃi) *pf.* ⑩1 ausplauschen.

roz|pasać¹ (ˌpa'ʃatʃi) się ⑩1, *pf.* ~paść¹ (ro'ʃpaʃitʃi) się ⑩9 fett (od. dić) werden.

rozpasany (ˌp ʃa'nu) ⑦1 aus-schweifend.

rozpo|gadzać (ˌpɔɡaˈdʃatʃɨ) ⑬1, pf. ~godzić (ˌɡɔˈdʃitʃɨ) ⑬7 (się) aufheitern.

rozpoić f. rozpajać.

rozporzą|dzac (ˌpɔɔɹɔˈdʃatʃɨ) ⑬1, pf. ~dzić (ˌdʃitʃɨ) ⑬7 verfügen (czem über acc.).

rozporzą|dzalny (ˌɔɹsaˈl̪n̪u) ⑦1 verfügbar; ~dzenie (ˌɔɹʂɛˈniɛ) n ②13 Verfügung f, Berordnung f. [gestreckt, ausgebreitet.]

rozpo|stary (ˌpɔʂtaˈrtu) ⑦7 aus-

rozpo|ścierać (ˌpɔʂitʃɛˈratʃɨ) ⑬1, pf. ~strzeć (ˌpɔˈʂtʃɛtʃɨ) ⑨25² ausstreuen, ausbreiten; ~ się (h)inziehen.

rozpowszech|niać (ˌpɔwʂɛˈɲaˈniatʃɨ) ⑬1, pf. ~nić (ˌn̪itʃɨ) ⑬7 verbreiten.

rozpo|władać (ˌpɔwjaˈdatʃɨ) ⑬1, pf. ~władzić (ˌwjaˈdʃetʃɨ) ⑬4 erzählen; (rozpapać) ausſchwätzen, ausplaudern.

rozpoz|nawać (ˌpɔʂnaˈwatʃɨ) ⑬3, pf. ~ać (ˌpɔˈʂnatʃɨ) ⑬1 erkennen, unterſcheiden.

rozpożyc|zać (ˌpɔɔɹɔˈʒitʃatʃɨ) ⑬1, pf. ~yc (ˌitʃitʃɨ) ⑬12 ausleihen, verborgen.

rozpór (roˈʂpur) m ①26 Schliß

roz|praszać (ˌpraˈʂatʃɨ) ⑬1, pf. ~prószyć (ˌpruˈʂitʃɨ) ⑬12 (się) zerſtreuen.

rozprawa (ˌpraˈwa) f ③1 (rozmowa) Unterredung; (~ sądowa) Verhandlung; (dyskusja) Debatte; (dzieło naukowe) Abhandlung, Dissertation; (~ z kim) Auseinanderſetzung; (bitwa) Schlacht.

rozpra|wiał (ˌpraˈwiatʃɨ) ⑬1 (rozmawiał) reden, ſprechen, ſich verbreiten (über acc.); (dyskutować) diſputieren, debattieren, verhandeln; (rozporządzać) verfügen (über acc.); ~ się, pf. ~wlic (ˌwlicʃɨ) się ⑬2 (z kim) ſich auseinanderſetzen (mit dat.), abrechnen (mit dat.).

rozprawka (ˌpraˈfta) f ③4² Diſſertation, (kleine) Abhandlung.

rozpręż|ać (ˌprɔˈɹɛʃatʃɨ) ⑬1, pf. ~yc (ˌɹitʃɨ) ⑬12 ſpannen, dehnen.

rozpromie|niać (ˌpromiɛˈniatʃɨ) ⑬1, pf. ~nić (ˌn̪itʃɨ) ⑬1 erleuchten; ~ się ſtrahlen.

rozpromionony (ˌn̪ioˈn̪u) ⑦14¹ ſtrahlend.

rozprostow|ywać (ˌprɔʂtomuˈwatʃɨ) ⑬2, pf. ~ać (ˌprɔʂtoˈwatʃɨ) ⑬20 gerademachen.

rozprowa|dzać (ˌprowaˈdatʃɨ) ⑬1, pf. ~dzić (ˌdʃitʃɨ) ⑬7 auseinanderführen; (prowadzić wszędzie) überall hinführen.

rozprószyć f. rozpraszać.

roz|pruwać (ˌpruˈwatʃɨ) ⑬1, pf. ~pruć (roˈʂprutʃɨ) ⑬3 auftrennen; brzuch: aufſchligen.

rozprys|kiwać (ˌpruʂkiˈwatʃɨ) ⑬3, pf. ~nąć (ˌpruˈɲɔtʃɨ) ⑩2 zerſtieben.

rozprzą|d f. rozprzegać.

rozprze|dawać (ˌpʂɛɔaˈwatʃɨ) ⑬3, pf. ~dać (ˌpʂɛˈdatʃɨ) ⑬2 ausverkaufen. [m.]

rozprze|daż (ˌɔɹʂɔʃ) f Ausverkauf

rozprze|strzelniać (ˌpʂɛɔʂtʂɛˈniatʃɨ) ⑬1, pf. ~nić (ˌn̪itʃɨ) ⑬1 ausbreiten, ausdehnen.

rozprze|gać (ˌpʂɔʒˈgatʃɨ) ⑬1, pf. rozprzą|d (roˈʂpʂɔʒɨ) ⑩15 ausſpannen; fig. zerrütten; ~ się ſich auflöſen.

rozpuk (roˈʂpu) m ①13: ſmiac ſię do ~u ſich franklachen.

rozpu|st|a (roʂpuˈʂta) f ③2² Ausſchweifung; ~nica (ˌn̪iˈtʂa) f ③9 ausgeſchaffenes Weib n; ~nik (ˌn̪i) m ①14 ausgeſchaffener Menſch, Wollüſtling; ~ny (ˌn̪u) ⑦1 (ˌn̪iɛ) wollüſtig.

rozpu|szczać (ˌpuˈʂtʂatʃɨ) ⑬1, pf. ~ścić (ˌʂtʂitʃɨ) auß-einanderlaſſen, entlaſſen; (~ w płynie) zerlaſſen, auflöſen; wio-

sy: auflösen; (rozpowszechniac) verbreiten; (rozszerzac) erweitern, auslassen; wodze czemu: freien Lauf lassen (*dat.*); ~ sie sich öffnen; (w plynie) sich auflösen, zergehen; (o czlowieku) ausgelassen werden.

rozpuszczalny (ˈrupʂtʂaˈlnɨ) ⑦1 (-nie) lösbar, löslich.

rozpychać (ˈrupʂatʂi) ⑬1, *pf.* **rozepchać** (roʂeˈpʂatʂi) ⑬1 auseinanderstoßen; (powiększac) vergrößern. [Berstäuber.]

rozpylacz (ˈrupʂiatʂ) *m* ①30¹

rozpytywać (ˈrupʂyˈwatʂi) sie ⑬2 ausfragen, ausforschen.

rozrabiać (roʂraˈbʂatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **robić** (ˈroˈbitʂi) ⑫2¹ anmachen, einrühren; (rozpuszczac) auflösen; (rozcieńczac) verdünnen.

rozrachować (ˈraʂoˈwatʂi) *pf.* ⑩20 berechnen; ~ sie (z kim) abrechnen (mit *dat.*).

rozradować (ˈradoˈwatʂi) *pf.* ⑩20 sehr erfreuen; ~ sie sehr erfreut sein.

rozradzać (ˈraˈdʂatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **rodzić** (ˈroˈdʂitʂi) ⑬7 (sie się) fortpflanzen, vermehren.

rozraniać (ˈraˈniatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **ić** (ˈnitʂi) ⑫1 verwunden; ranę: wieder aufreißen.

rozrastać (ˈraˈʂtatʂi) sie ⑬1, *pf.* ~ **rosnąć** (ˈroˈʂnɔtʂi) sie ⑩4 sich ausbreiten, wachsen.

rozrablywać (ˈroˈmʂuˈwatʂi) ⑬2, *pf.* ~ **ać** (ˈroˈmʂatʂi) ⑩4 zerhacken, zerhacken.

rozrobić *f.* rozrabiać.

rozrodzić (ˈroˈttʂɨ) ⑦4 Zeugung...; ~ **rodzić** *f.* rozradzać.

rozrosnąć sie *f.* rozrastać sie; ~ **ć** (roˈʂroʂt) *m* ①10¹ Wachstum *n*, Vermehrung *f.*

rozróżniać (ˈruˈʒniatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **ić** (ˈnitʂi) ⑫1¹ unterscheiden.

rozruch (roˈʂruʂ) *m* ①12, *mf. pl.* ~y Aufruhr, Tumult.

rozruszać (ˈruˈʂatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **yc** (ˈʂtʂitʂi) ⑫12 in Bewegung bringen, aufrühren; ~ sie sich rühren, lebhafter werden.

rozrywać (ˈruˈwatʂi) ⑬1, *pf.* **rozerwać** (roʂeˈrˈwatʂi) ⑨20 auseinander-, zerreißen; ~ k-o j-n zerstreuen, unterhalten; ~ sie (się) zerreißen; (bawić się) sich zerstreuen, sich unterhalten.

rozrywka (ˈruˈʂa) *f* ③4² Zerstreuung, Unterhaltung.

rozrządzać (ˈʒoˈdʂatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **dzić** (ˈdʂitʂi) ⑫7 verfügen, anordnen.

rozrzedzać (ˈʒeˈdʂatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **dzić** (ˈdʂitʂi) ⑫7 verdünnen.

rozrzewniać (ˈʒeˈwniatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **ić** (ˈnitʂi) ⑫1¹ (zu Tränen) rühren.

rozrzucić (ˈʒuˈtʂitʂi) ⑬1, *pf.* ~ **ić** (ˈtʂitʂi) ⑫5 umherwerfen; pieniądzo: verschwenden.

rozrzutnica (ˈʒutniˈtʂa) *f* ③9, ~ **nik** (ˈʒuˈtniʂ) *m* ①14 Verschwend(er)in); ~ **ność** (ˈnoʂitʂi) *f* ④1 Verschwendung; ~ **ny** (ˈnɨ) ⑦1 (ˈnie) verschwenderisch.

rozśada (roʂʂaˈda) *f* ③2, ~ **sadka** (ˈʂaˈtʂa) *f* ③4² Setzling *m*; ~ **sadnik** (ˈʂaˈdniʂ) *m* ①13² Setzpflanzenbeet *n*; (ˈchoroby) Keimstätte *f*; ~ **sadowy** (ˈdoˈwu) ⑦1 Setz...

rozśadzać (ˈʂaˈdʂatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **dzić** (ˈdʂitʂi) ⑫7 voneinander setzen; rośliny: verpflanzen; (rozbić, rozrywać) (zer)sprennen.

rozśadłok (ˈʂoˈdoʂ) *m* ①21^{1a} Vernunft *f*, Verstand; ~ **ny** (ˈnɨ) ⑦1 (ˈnie) vernünftig.

rozśadzać (ˈʂoˈdʂatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **dzić** (ˈdʂitʂi) ⑫7 entscheiden.

rozszewać (ˈʂʂeˈwatʂi) ⑬1, *pf.* ~ **siać** (roˈʂʂiatʂi) ⑩17 ausfüllen; pogłoski: verbreiten.

- rozsladać** (roʃʃja'batʃi) się ⑬1, *pf.* ~**śląć** (ro'ʃʃi'qʃi'tʃi) się ⑨12 sich (breit) hinsetzen; sich ausbreiten.
- rozslędląć** (~ʃi'e'dliatʃi) ⑬1, *pf.* ~**lę** (~li'tʃi) ⑫3 ansiedeln.
- rozslerdzić** (~ʃi'e'rɔʃi'tʃi) *pf.* ⑫7 aufbringen, entrüsten; ~ się aufgebracht (ob. zornig) werden.
- rozstawić** (~ʃta'witi'tʃi) *pf.* ⑫2 berühmt machen (~ się werden).
- rozstrozyć** (~bro'gütʃi) się *pf.* ⑫12 erboft werden.
- rozstajny** (~ʃta'jny) ⑦1 Scheide...; ~**stanie** (~ʃta'n'nie) *n* ②13 Scheiden, Abschied *m*.
- rozstawać** (~ʃta'watʃi) się ⑬3, *pf.* ~**stać** (ro'ʃʃtatʃi) się ⑫15¹ (*z instr.*) scheiden, Abschied nehmen (von *dat.*); ~ się *z* życi^{em} aus dem Leben scheiden.
- rozstawiać** (~ʃta'wiatʃi) ⑬1, *pf.* ~**wie** (~wi'tʃi) ⑫2 auseinanderstellen; ~ straż^e Wachen aufstellen.
- rozstępywać** (~ʃt'p'w'watʃi) się ⑬2, *pf.* ~**stąpić** (~ʃt'p'p'i'tʃi) się ⑫2 auseinandertreten, Platz machen; (o ziemi) sich öffnen.
- rozstrajać** (~ʃtra'jatʃi) ⑬1, *pf.* ~**strolic** (~stro'litʃi) ⑫4¹ bestimmen.
- rozstrój** (ro'ʃʃtruj) *m* ①36² Verstimmung *f*; ~ nerwowy Nervenzerrüttung *f*.
- rozstrzelać** (~ʃtʃ'e'liatʃi) ⑬1, *pf.* ~**lę** (~li'tʃi) ⑫3 erschießen, füsilieren; (rozrzucac) zerstreuen, zerſchießen; ~ czcionki gesperrt ſetzen; ~ony druk *m* gesperrte Lettern *f/pl*.
- rozstrzygać** (~ʃtʃ'u'gatʃi) ⑬1, *pf.* ~**nąć** (~nɔtʃi) ⑩2 (się) sich entscheiden.
- rozsuwać** (~ʃu'watʃi) ⑬1, *pf.* ~**nąć** (~nɔtʃi) ⑩1 auseinanderſchieben; ~ się auseinander-rücken.
- rozsuwalny** (roʃʃuwa'lny) ⑦1 zum Auseinanderſchieben.
- rozswawolić** (~ʃwawo'li'tʃi) się *pf.* ⑩3 übermütig werden.
- rozsycać** (~ʃu'ʃatʃi) się ⑬1, *pf.* ~**roszeschnąć** (roʃ'e'ʃʃuɔtʃi) się ⑩4² (vor Dürre) ledwerden, auseinanderfallen.
- rozsyłać** (~ʃu'latʃi) ⑬1, *pf.* ~**zesłać** (roʃ'e'ʃlatʃi) ⑪7 versenden, verſchicken. [ſendung.]
- rozsyłka** (~ʃu'lfka) *f* ③4² Muß-}
- rozsyпка** (~ʃu'pka) *f* ③4²: pójść w-kę zerſtreut (ob. zerſprengt) werden.
- rozsyplywać** (~ʃu'p'w'watʃi) ⑬2, *pf.* ~**ać** (~ʃu'vatʃi) ⑪4 zerſtreuen, ausſtreuen, außſchütten; ~ się sich außſchütten; (rozpadać się) auseinanderfallen.
- rozszaleć** (~ʃa'lietʃi) *pf.* ⑪18 rasend (ob. toł) werden.
- rozszarpływać** (~ʃarpu'watʃi) ⑬2, *pf.* ~**ać** (~ʃa'rpatʃi) ⑪4 zerreißen, zerfleiſchen.
- rozszczekać** (~ʃtʃ'e'katʃi) się *pf.* ⑬1 zu Bellen anfangen.
- rozszczepiać** (~ʃtʃ'e'p'iatʃi) ⑬1, *pf.* ~**lę** (~p'i'tʃi) ⑫2 zerſpalten; roślina: verpflanzen.
- rozszerzając** (~ʃ'e'ʃ'atʃi) ⑬1, *pf.* ~**yc** (~gütʃi) ⑫12 erweitern, ausbreiten.
- rozsznurować** (~ʃʃnu'watʃi) *pf.* ⑪20 (się) sich aufſchnüren.
- rozścielając** (~ʃtʃi'e'liatʃi) ⑬1, *pf.* ~**lę** (~li'tʃi) ⑫3 ausbreiten; 16żko: aufbetten.
- rozśmiać** (~ʃ'miatʃi) się *pf.* ⑪17 zu lachen anfangen; in lauteſ Vachen ausbrechen.
- rozśmieszać** (~ʃ'mi'e'ʃ'atʃi) ⑬1, *pf.* ~**yc** (~ʃ'u'tʃi) ⑫12 Vachen erregen (bei *dat.*), zum Vachen bringen (*acc.*).
- rozszpiewać** (~ʃpi'e'watʃi) się *pf.* ⑬1 zu ſingen anfangen; Luſt zum Singen bekommen.

rozswlecać (roʂʂi'wle'ʂʂatʂi) ⑬1, pf. ⑬6 (˜ʂʂiitʂi) ⑬5 hell

machen, erleuchten; ~ się zu leuchten anfangen; (o lampie etc.) zu brennen anfangen.

roz|taczać (˜ta'tʂʂatʂi) ⑬1, pf.

˜toczyć (˜to'tʂʂütʂi) ⑬12 (się) sich) ausbreiten, ausdehnen; ciasto: auswalzen. [tauen.]

roztajać (˜ta'jatʂi) pf. ⑬1 auf-

roztajnić (˜ta'nitʂütʂi) się pf. ⑬12 zu tanzen anfangen.

roz|tapiać (˜ta'piatʂi) ⑬1, pf.

˜topić (˜to'plitʂi) ⑬2 schmelzen; tuszcz: zerlassen; ~ się zererschmelzen; (o tuszczach) zergehen.

roz|targ|nienle (˜targn'le'n'le) n

②13 Zerstreuung f; ˜nlony (˜nio'nü) ⑦141 zerstrent.

rozterka (˜te'rka) f ③42 Zwi-

spalt m, Zwiſt f. [ſchlagen.]

roztłuc (ro'ʂtłutʂ) pf. ⑨13 zer-

roztoczyć ſ. rozziaczać.

roztopić ſ. rozziapiać.

roztratować ſ. tratować.

roztrąbić (˜trq'bitʂi) pf. ⑬2

ausſpoſaunen.

roztrącać (˜trq'tʂatʂi) ⑬1, pf.

˜lć (˜tʂiitʂi) ⑬5 auseinanderstoßen, zerstoßen.

roztrop|ność (˜tro'pnoʂtʂi) f

④1 Klugheit, Vernunft; ˜ny (˜nü) ⑦1 (˜nie) klug.

roz|trwaniać (˜trwa'n'iatʂi) ⑬1,

pf. ˜trwonić (˜trwo'n'itʂi) ⑬1 vergeuden, verpraſſen.

roztrzas|kiwać (˜tʂʂaʂtʂi'watʂi)

⑬3, pf. ˜kać (˜tʂʂa'ʂatʂi)

⑬1 od. ˜nąć (˜nqtʂi) ⑩41 zerſchmettern.

roztrząsać (˜tʂʂq'ʂatʂi) ⑬1, pf.

˜nąć (˜nqtʂi) ⑩2 aufrütteln, durcheinanderwerfen; (zbadać) prüfen, unterſuchen.

roztrząsanie (˜ʂa'n'ie) n ②13

Unteꝛſuchung f, Erforſchung f.

roztrzępa|niec (˜tʂʂepa'nie) m

①371 zerſtreuter Menſch, ſlat-tergeiſt; ˜ny (˜nü) ⑦1 (˜nie) zerſtreut, ſlatteꝛhaft.

roztulać (˜tu'liatʂi) ⑬1, pf.

˜lć (˜litʂi) ⑬3 auseinanderſalten, öffnen.

roz|twierać (˜twie'ratʂi) ⑬1, pf.

˜tworzyć (˜two'gürtʂi) ⑬12 öffnen, aufmachen.

roztwór (ro'ʂtur) m ①26 ſſ-

ung f; (rozczyn) Auflöſung f.

roztyć (ro'ʂtütʂi) się pf. ⑬2

bid werden.

rozum (ro'ʂum) m ①3 Verſtand,

Vernunft f; nauczyć k-o ˜u j-n Moreſ lehren; być nieſpełna ˜u nicht recht bei ſein ſein.

rozumieć (roſu'mie'tʂi), pf. z-

⑬13 verſtehen, begreifen; ~ się ſich verſtehen (na loc. auf acc.).

rozumny (roſu'mnü) ⑦1 (˜nie)

verſtändig, vernünftig, klug.

rozumować (roſumo'watʂi) ⑩20

räſonieren, logiſch ſchließen.

rozumo|wanie (˜wa'n'ie) n ②13

Räſonieren, ſchlußfolgerung f; ˜wy (˜mo'wü) ⑦1 (˜wo) Verſtandes...; vernunftmäßig.

rozuzdać (˜u'ʂatʂi) pf. ⑬1 ent-

zügelu, loſſlaſſen.

rozwaga (roſwa'ga) f ③4 Be-

daçtſamkeit, Überlegung; (roz-ważanie) Erwägung, Reſlexion.

rozwallać (˜wa'liatʂi) ⑬1, pf.

˜lć (˜litʂi) ⑬3 zertrümmern, zerſtören; ~ się einſtürzen; (wyciągać się) ſich (müſſig) hinſtreden.

rozwalliny (˜li'nü) f/pl. ③1, ˜-

llsko (˜li'ʂlo) n ②8 Trümmer

m/pl., Ruinen f/pl.

roz|walniać (˜wa'lin'iatʂi) ⑬1,

pf. ˜wolnić (˜mo'lin'itʂi) ⑬1

locher machen, lodern.

rozwałkować (˜walko'watʂi) pf.

⑩20 auſwalzen. [offen.]

rozwarto (˜wa'rtü) ⑦7 (˜to)

rozważać (rozwa'gatʃi) ⑬1, pf. ~**ać** (~Gütʃi) ⑫12 abwiegen; (rozmyślać) erwägen, überlegen.

rozważny (~nū) ⑦1 (-nie) bedächtig, überlegt.

rozweselać (~weʃe'latʃi) ⑬1, pf. ~**ić** (~litʃi) ⑫3 fröhlich stimmen, erheitern.

rozweselający (~waig'tʃi) ⑦2: gaz *m* ~ Bachgas *n*.

rozwiać *f.* rozwiewać.

rozwiązalny (~wiɔ'ʃa'lnū) ⑦1 lösbar; ~**anie** (~sa'nje) *n* ②13 Lösung *f*; ~**ie** Entbindung *f*.

rozwiązywać (~wiɔ'ʃi'watʃi) ⑬2, pf. ~**ać** (~wiɔ'fatʃi) ⑪14 auflösen, binden; zagadkę etc.: (auf-)lösen; ~ się sich auflösen, aufgehen.

rozwichrzyć (~wi'ch'Gütʃi) *pf.* ⑫12 zerzaufen.

rozwidniać (~wi'dniatʃi) ⑬1, *pf.* ~**nić** (~nitʃi) ⑫1¹ hell machen, erhellen; ~ się, ~**nieć** (~niatʃi) *pf.* ⑪18 hell werden, tagen. [geschieden.]

rozwidzłony (~wiɔdʃ'o'nū) ⑦16 | **rozwiemożnić** (~wiemo'G-nitʃi) się *pf.* ⑫1¹ (über-)mächtig werden. [aufmachen.]

rozwierać (~wie'ratʃi) ⑬1 öffnen, |

rozwieszać (~wie'ʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (~ʃitʃi) ⑫8 aufhängen, ausspannen.

rozwieść *f.* rozwodzić.

rozwiewać (~wie'watʃi) ⑬1, *pf.* ~**wiać** (ro'ʃwiatʃi) ⑪17 zerwehen, verwehen.

rozwieźć *f.* rozwozić.

rozwiężłość (~wiɔ'ʃoʃ'tʃi) *f* ④1 Bügellosgkeit, Unfittlichkeit; ~**ły** (~łū) ⑦6 (-zło) zügellos, unfittlich.

rozwiłjać (~wi'jatʃi) ⑬1, *pf.* ~**nęć** (~ngtʃi) ⑩1 aufwickeln, entfalten; (się) sich entwickeln.

rozwickłać (~wi'katʃi) *pf.* ⑬1 entwirren, lösen.

rozwinięty (~niɔ'tū) ⑦7 entwidelt.

roz/wlekać (~wli'e'fatʃi) ⑬1, *pf.* ~**wlec** (ro'ʃwlietʃ) ⑩14 auseinanderziehen; igię: ausfädeln.

rozwlekałość (~wli'e'fatʃi) *f* ④1 Weitläufigkeit; ~**ły** (~łū) ⑦6 (-kle) breit, weitläufig; (o stylu) schleppend.

rozwtóczyć (~wlu'tʃūtʃi) się *pf.* ⑫12 sich verbummeln, sich verlottern.

rozwodnić (~wo'dnitʃi) *pf.* ⑫1¹ wässrig machen.

rozwodowy (~do'wū) ⑦1 (Czhe.) Scheidungs...

roz/wodzić (~wo'dʃitʃi) ⑫7, *pf.* ~**wieść** (ro'ʃwieʃitʃi) ⑩10 trennen, scheiden; (rozciagać) ausdehnen, erweitern; ~ się sich scheiden (von dat.); ~ się ze zoną sich von der Frau scheiden lassen; ~ się (nad instr.) sich verbreiten (über acc.).

rozwojnie *f.* rozwalniać.

rozwojnie (~wo'wio'nje) *n* ②13 Durchfall *m*, Diarrhöe *f*.

roz/wozić (~wo'ʃitʃi) ⑫10, *pf.* ~**wieźć** (ro'ʃwieʃitʃi) ⑩10 herumsühren; überall hinführen; ~**ie** verschleifen.

rozwoziciel (~woʃi'tʃiel) *m* ①29 Austräger, Verschleifer.

rozwód (ro'ʃwut) *m* ①26 (Czhe.) Scheidung *f*; ~**ka** (~wu'ka) *f* ⑩4² geschiedene Frau.

rozwój (ro'ʃwui) *m* ①36² Entwicklung *f*.

rozwozka (~wn'ʃka) *f* ⑩4² Verschleif *m*, Vertrieb *m*.

rozwrzeszczeć (~wɔ'e'ʃtʃetʃi) się *pf.* ⑫19 zu schreien anfangen, schreien.

rozwściekłać (~wʃitʃie'watʃi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (~litʃi) ⑫3 wütend machen, in Wut versetzen.

rozwścieklony (~w'o'nū) ⑦14¹ wütend.

rozwydrzony (ˈrɔwɔdʑɔˈnu) ⑦ 14¹ frech, übermütig. [*Rosine f.*]
rozynek (rɔzɨˈnɛʃ) *m* ① 21^{1b}
rozzlew (rɔzɨˈʃɛʃ) *m* ① 3 Klaffen *n*; Gram. *Si'a'tuš.*
rozzłościć (ˈrɔzɨˈʃɛʃɨʦɨ) *pf.* ② 9 in Born bringen, in Wut versetzen; ~ się zornig werden.
rozzuchwalac (ˈrɔzɨˈxwɔˈʎatɕɨ) ③ 1, *pf.* ① 6 (ˈʎɨʦɨ) ② 3 frech machen; ~ się frech werden.
rozzalić (ˈrɔzɨˈʎɨʦɨ) *pf.* ② 3 rühren; ~ się gerührt werden; zu Klagen anfangen; ~ **ony** (ˈɔˈnu) ⑦ 14¹ (na *acc.*) beleidigt (über *acc.*), erbittert.
rozzarzac (ˈrɔzɨˈʒatɕɨ) ③ 1, *pf.* ① 6 (ˈʒɨʦɨ) ② 12 entfachen, in Blut versetzen.
rozżek (rɔzˈʒɛʃ) *m* ① 21^{1b} Hörnchen *n*; (~ na *proch*) Pulverhorn *n*; (*rogalek*) Rispel; *pl.* ˈkɨ (ˈkɨ) & *Zohannisbrot n.*
rožen (ˈʒɛn) *m* ① 22 (*Strat.*) Spieß; *pieczeń f z rozna* Spießbraten *m.*
rób (rup) *f.* robić.
ród (rut) *m* ① 26 Stamm, Geschlecht *n*; (~ *panujący*) Dynastie *f*; (*pochozenie*) Herkunft *f*; *rodem* gebürtig; *skąd rodem?* von wo stammend?
rog (ruf) *m* ① 13 Horn *n*; *pl.* *rogi* Hörner *pl.*; (~ *jelenia, rena*) Geweih *n*; (~ *ulicy*) Ecce *f*; (~ *do sznurówek*) Fischbein *n.*
roj (ruj) 1. *f.* roić. 2. *m* ① 36² Schwarm; ~ *ka* (ˈka) *f* ③ 4² Ausschwärmen *n* der Bienen.
roś (ruʃ) *f.* rość.
ród (ruf) *m* ① 26 Graben.
rowieśnica (rɔwɨˈɕɨnɨˈʦɨ) *f* ③ 9, ~ *lk* (ˈwɨˈɕɨnɨʃ) *m* ① 14 Altersgenossin *f.*, ...*ŝe m*; *Ge-spielin f.*, ...*le m.*
rownać (ruˈwnatɕɨ), *pf.* *z.*, *wy* ③ 1 gleichmachen, ausgleichen; (*czynić* *gładkim*) ebenen; ~ się

gleich sein; *ŝ* gleichstellen (*z kim dat.*). [*Gleichung f.*]
równanie (ruˈwnɔˈnɨ) *n* ② 13
równia (ruˈwnɨa) *f* ③ 6³ Ebene.
równie (ˈnɨ) ebenso.
również (ˈnɨʃ) ebenfalls.
równik (ˈnɨʃ) *m* ① 13² Äqua'tor; ~ **owy** (ˈkɔˈwɔ) ⑦ 1 äqua'toria'l.
równina (ˈnɨˈna) *f* ③ 1 Ebene.
równiutki (ˈnɨˈuʦɨ) ⑦ 9 (-*ko*) ganz gleich, eben.
równo (ruˈwno) gleich; (*taksamo*) ebenso; (*gładko*) eben, glatt; (*równocześnie*) zugleich; in *ŝŝgn* gleich...; ~ **boczny** (ˈbɔˈʦɨnɨ) ⑦ 1 gleichseitig; ~ **brzmiący** (ˈbʒmɨˈqɨʦɨ) ⑦ 2 gleichlautend; ~ **czesny** (ˈʦɨʃɨˈɕnɨ) (-*śnie*) ⑦ 1 gleichzeitig; ~ **legła** (ˈlɨˈgɨa) *f* ⑦ 6 Parallele; ~ **ległobok** (ˈlɨgɨɔˈbɔk) *m* ① 13 Parallelogramm *n*; ~ **legły** (ˈlɨˈgɨ) ⑦ 6 (-*gle*) parallel; ~ **leżnik** (ˈlɨˈʒnɨk) *m* ① 13 Parallelfreis; ~ **mlerny** (ˈmlɨˈrnɨ) ⑦ 1 (-*nie*) gleichmäßig; ~ **ramlenny** (ˈramɨˈnɨ) ⑦ 1 gleichschönfing.
równość (ruˈwnɔʃɨʦɨ) *f* ④ 1 Gleichheit.
równo|uprawnienie (ˈuprawnɨˈnɨ) *n* ② 13 Gleichberechtigung *f*; ~ **waga** (ˈwaˈgɨa) *f* ③ 4 Gleichgewicht *n*; ~ **ważnik** (ˈwaˈʒnɨk) *m* ① 13² voller *Erz*; ~ **ważny** (ˈwaˈʒnɨ) ⑦ 1 von gleichem Gewicht; von gleicher Bedeutung; äquivalen't.
równoważyć (ˈwaˈʒɨʦɨ), *pf.* *z.* ② 12 daß Gleichgewicht halten; (*znaczyć* *to samo*) gleichviel bedeuten.
równoznaczny (ˈɔˈnɨˈʦɨnɨ) ⑦ 1 (-*nie*) gleichbedeutend, synonym.
równy (ˈnɨ) ⑦ 1 (-*no*) gleich; (*gładki*) glatt, eben.
rózga (ruˈʒga) *f* ③ 4 Rute; (*gałazka*) Zweig *m.* [*ŝe f.*]
róz (ruʃ) *m* ① 30 rote Schmin-

róża (ru'ga) *f* ③ 9 Rose; ³⁸ Rose, Rotlauf *m*, Brand *m*; **~aniec** (~Ga'niētš) *m* ① 34² Rosenkranz; **~any** (~Ga'nū) ⑦ 1 Rosen... **[Rute.]**
różdźka (ru'sčtšča) *f* ③ 4²
różnica (ruGū'i'tša) *f* ③ 9 Unterschied *m*, Differenz; **~liczkowy** (~łitsčko'wū) ⑦ 1 Differentia'l... **[unterscheiden.]**
różnic (ru'Gniētš) *się* ⑩ 1¹ sich
różno... (~no...) in Břgn verschieden...; **~barwny** (~ba'rwnū) ⑦ 1 verschiedenfarbig; **~języczny** (~jžsū'tščnū) ⑦ 1 verschiedensprachig, vielsprachig; **~kształtny** (~łšča'tlnū) ⑦ 1 verschieden gestaltet; **~rakl** (~ra'ti) ⑦ 9 verschiedenartig; **~rodność** (~ro'dnoštš) *f* ④ 1 Ungleichartigkeit, Mannigfaltigkeit; **~rodny** (~nū) ⑦ 1 (-nie) ungleichartig, mannigfaltig.
różność (~noštš) *f* ④ 1 Verschiedenheit, Mannigfaltigkeit; (nierówność) Ungleichheit.
różnoznaczy (~řna'tščnū) ⑦ 1 (-nie) verschieden, mannigfaltig.
różować (ruGo'watš), *pf.* na ⑩ 20 rot schminken.
różowy (~wū) ⑦ 1 (-wo) rosa (-farbig), rosig. **[Röschen n.]**
różyczka (ruGū'i'tšča) *f* ③ 4²
rtęciowy (rtžtšio'wū) ⑦ 1 Quecksilber...
rtęć (rtžtš) *f* ④ 1 Quecksilber *n*.
rubaszność (ruba'sčuoštš) *f* ④ 1 Derbheit; **~ny** (~nū) ⑦ 1 (-nie) derb, ungeniert.
ruch (ruč) *m* ① 12 Bewegung *f*; (~ w mieście) Verkehr, Leben *n*.
ruchliwość (~li'woštš) *f* ④ 1 Beweglichkeit; **~wy** (~wū) ⑦ 1 (~wie) beweglich.
ruchoomość (ruč'o'moštš) *f* ④ 1 Beweglichkeit; *pl.* ~mości bewegliche Güter *n/pl.*, Mobilien *pl.*; **~my** (ruč'o'mū) ⑦ 1 (~mo)

beweglich; **~wy** (~wū) ⑦ 1 Bewegung's...
ruczaj (ru'tšaj) *m* ① 30 Bach.
ruda (ru'da) *f* ③ 2 Erz *n*.
rudawy¹ (ruda'wū) ⑦ 1 (-wo) rostfarbig; rötlich. **[Birge n.]**
Rudawy² (~) *f/pl.* ③ 1 Erzge-
rudo|brody (rubobro'dū) ⑦ 5 rothäutig; Rothbart; **~włosy** (~wło'sū) ⑦ 1 rothaarig.
rudy (ru'dū) ⑦ 5 (-do) rothaarig, rötlich. **[eines Schiffes.]**
rufa (ru'fa) *f* ③ 1 Hinterteil *n*
rugi (ru'gi) *m/pl.* ③ 4 Delogierung *f*; (w parlamencie) Prüfung *f* der Mandate.
rugować (rugo'watš) ⑩ 20 (gerichtlich) aus der Wohnung treiben; (badać) untersuchen, prüfen.
ruina (ru'na) *f* ③ 1 Ruine; Trümmer *pl.*
rujnować (rujno'watš) ⑩ 20 ruinieren, zugrunde richten.
rumacja (ruma'tšja) *f* ③ 8 Räumung; Umzug *m*.
rumak (ru'mak) *m* ① 13¹ Roß *n*.
rumianek (rumia'nek) *m* ① 21¹ a & Kamille *f*; (odwar) Kamillentee; **~kowy** (~ko'wū) ⑦ 1 Kamillen... **[badig, rot.]**
rumiany (~mia'nū) ⑦ 1 (-no) rot-
rumienić (~mie'niētš), *pf.* za ⑩ 1 röten; ~ się erröten.
rumieniec (~mie'niētš) *m* ① 34² Röte *f* der Wangen; ~ wstydu Schamröte *f*; mieć rumieńce rote Wangen haben.
rumor (ru'mor) *m* ① 8 Lärm, Getöse *n*.
rumowisko (rumow'i'sko) *n* ② 8 Trümmer *pl.*, Geröll.
Rum|unja (~mu'nja) *f* ③ 8 Rumänien *n*; **Luński** (~mu'ni'ski) ⑦ 9 (po -uńsku) rumänisch.
runąć (ru'ngtš) *pf.* ⑩ 1 zusammenstürzen, einstürzen, einfallen; (o człowieku) niederstürzen.
runo (ru'no) *n* ② 1 Bließ.

rupielec (rupie'tŝie) *n/pl.* ⑤3² altes Gerümpel *n.* [Bruch *m.*]
ruptura (ruptu'ra) *f* ③2³ Risten-
rur|a (ru'ra) *f* ③2³ Röhre, Rohr
n.; ~ka (ka) *f* ③4² Röhrrhen
n., Rohr *n.*; ~kowaty (kow'a'tu)
 ⑦7 (-to) röhrenförmig; ~owy
 (ro'wü) ⑦1 Rohr... [Dynamph.]
rusaŝka (ruŝa'ŝka) *f* ③4² Rixe,
Rus|in (ru'ŝiin) *m* ①1¹, ~inka
 (ŝi'nfka) *f* ③4² Ruthene *m.*
 ...nin *f*; ~ki (ŝi) ⑦9 (po ~ku)
 rutheniŝch.
ruszać (ru'ŝchatŝi) ⑩1, *pf.* ru-
zyć (ŝchütŝi) ⑩12 rühren;
 (dotykać) aurrühren; (poruszać)
 bewegen; ~ się się bewegen,
 sich rühren; ruczaj! vorwärts!
ruszenie (ruŝche'nie) *n* ②13:
 pospolite ~ Vandsturm *m.*
rusznik|arski (ruŝni'ka'rŝi)
 ⑦9 Büchŝenmacher...; ~arstwo
 (ŝtowo) *n* ②1 Büchŝenmacher-
 handwerk *n.*; ~arz (ni'faŝch) *m*
 ①33 Büchŝenmacher.
ruszt (ruŝt) *m* ①10¹ (Feuer-)
 Koŝt. [②13 Gerüŝt.]
rusztowanie (ruŝtowa'nie) *n*
 ruszyć *s.* ruszać.
rutyna (rutü'na) *f* ③1 Routine.
rwać (rwatŝi), *pf.* ze~, roze~, po~
 ⑨22 reißen; (rozdzierać) zer-
 reißen; owoce: pflücken; *v/i.*
 (w czlonkach) reißen; ~ się rei-
 ßen; ~ się do (*gen.*) sich drän-
 gen nach (*dat.*). [ter *n.*]
rwetes (rwe'teŝ) *m* ①3 Geze-
ryba (rü'ba) *f* ③1 Fiŝch *m.*
ryba|cki (ba'tŝi) ⑦9 Fiŝcher...;
 ~ctwo (tŝtowo) *n* ②1 Fiŝcher-
 handwerk, Fiŝcherei *f*; ~czka
 (ba'tŝka) *f* ③4² Fiŝcherin.
rybak (rü'baŝ) *m* ①14 Fiŝcher.
rybl (bi) ⑦9 Fiŝch... [ŝchwalbe.]
rybitwa (bi'twa) *f* ③1¹ See-
rybka (rü'pfa) *f* ③4² Fiŝchlein
n., kleiner Fiŝch *m.* [Fiŝch...]
rybny (rü'buü) ⑦1 fiŝchreich,

rybołowstwo (rübo'łowŝtowo) *n*
 ②1 Fiŝchfang *m.*, Fiŝcherei *f.*
rycer|ski (rüŝe'rŝi) ⑦9 (-sko)
 ritterlich, Ritter...; (wojowniczy)
 kriegeriŝch; ~skość (ŝtoŝtŝi)
f ④1 Ritterlicheit; ~stwo (ŝ-
 ŝtowo) *n* ②1 Ritterŝtand *m.*;
 (rycerze) Ritterschafft *f.*
rycerz (rü'tŝeŝch) *m* ①33 Ritter.
rych|łość (rü'chloŝtŝi) *f* ④1
 Geŝchwindigkeit; ~ty (tü) ⑦6
 (to) geŝchwind, zeitig; (wnet)
 bald. [ŝtration, Bild *n.*]
rycina (rüŝi'na) *f* ③1 Zŝlu-
ryczak (rü'tŝchak) *m* ①10¹ Pau-
 ŝcha'le *f*; ~em im ganzen, alŝ
 Pauŝchale; ~owy (to'wü) ⑦1
 Pauŝchal...
ryczeń (rü'tŝchetŝi) ⑩19, *pf.* za~
 od. ryknąć (knutŝi) ⑩2 brüllen.
ryć (rüŝi), *pf.* wy~ ⑩2 wühlen;
 (w metalu) ŝtechen, grabieren.
rydel (rü'deli) *m* ①34 Grab-
 ŝcheit *n.*, Spaten.
rydwan (rü'dwan) *m* ①2¹ Wa-
 gen, Kutsche *f.* [Reizker.]
rydz (rüŝ) *m* ①30¹ Rötling.
rygor (rü'gor) *m* ①8 Diŝzipli'n
f., Zucht *f.*, Strenge *f*; ~ysta
 (rü'ŝta) *m* ③17 ŝtrenger
 Menŝch.
ryjek (rü'jeŝ) *m* ①21^b Rüŝŝel.
ryk (rüŝ) *m* ①13 Gebrüll *n.*
ryknąć *s.* ryczeń.
rylec (rü'lietŝ) *m* ①34 Grab-
 ŝichel, Stift.
rym (rü'm) ①3 Reim.
rymar|ski (ma'rŝi) ⑦9 Rie-
 mer...; ~stwo (ŝtowo) *n* ②1
 Riemerhandwerk. [mer.]
rymarz (rü'maŝch) *m* ①33 Rie-
rymotwór|czy (motwu'tŝchü) ⑦4
 dichteriŝch.
rymować (mo'watŝi) ⑩20 rei-
 men, dichten; ~ się sich reimen.
rymowy (mo'wü) ⑦1 Reim...
ryn(ecz)ka (rüne'tŝka, rü'nfka)
f ③4² Pfanne, Kafferoŝle.

rynek (rú'nef) *m* ①21¹a Ring (-plaß), Markt(plaß).

ryn|na (rú'nna) *f* ③1¹ (Dach-) Rinne; ~sztok (~sfotf) *m* ①13 Rinnestein.

rynsztunek (rúnfchtu'nef) *m* ①19 Rüstung *f*.

rynwa (~wa) *f* ⑤1¹ Rinne.

rys (rúß) *m* ①3 Zug; ~ charakteru Charakterzug; ~y (twarzy) Gesichtszüge *pl*.

rysa (rú'sa) *f* ③1 Riß *m*, Spalte.

rysl (rú'ßi) ⑦13 Buchs...

rysik (rú'ßik) *m* ①13² Griffel.

ryskal (rú'ßkal) *m* ①30 Stichschaufel *f*.

rysopis (rúßo'pif) *m* ①3 Beschreibung *f* der Gesichtszüge, Signalement *n*.

rysować (rúßo'watßi), *pf. na* ~ ①20 zeichnen; ~ się Risse bekommen.

ryso|wnica (rúßowni'tfa) *f* ③9 Zeichen-, Reiß-brett *n*; ~wnik (~ßo'wnik) *m* ①14 Zeichner.

rysun|ek (~ßu'nef) *m* ①21¹a Zeichnung *f*; *pl.* ~ki Zeichnen *n*; nauka *f* ~ków Zeichenunterricht *m*; ~kowy (~ßunfu'wü) ⑦1 Zeichen...

rys (rúßi) *m* ①31¹ Buchs.

rytm (rútm) *m* ①3 Rhythmus; ~iczny (~mi'tfchnü) ⑦1 (-nie) rhythmisch, im Takt.

rytowni|ctwo (rútowni'tßtwo) *n* ②1 Stech-, Grabier-kunst *f*; ~czy (~tfchtü) ⑦4 Graveur...

rytownik (~to'wnik) *m* ①14 Graveur, Stecher.

rytu|alny (rútu'alnü) ⑦1 (-nie) rituell; ~ał (~tu'al) *m* ①3 Rituall *n*.

rywal (rú'wali) *m* ①29 Nebenbuhler, Rival'e; ~zacja (~ßi'sa'tßja) *f* ③8 Rivalisieren *n*, Wettfeiern *n*.

rywalizować (~ßi'fo'watßi) ①20 rivalisieren, wetteifern.

rywałka (~wa'lifa) *f* ③4² Nebenbuhlerin, Rivalin.

ryza (rú'sa) *f* ③1 Riess *n*.

ryzykować (rúßiko'watßi), *pf. za* ~ ①20 riskieren, aufß Spiel setzen.

ryzykowny (~nü) ⑦1 (-nie) riskant, gewagt.

ryż (rúßch) *m* ①30 Reis; ~owy (~Go'wü) ⑦1 Reis...

ryży (rú'ßü) ⑦12 (fuchs)rot, rötlich.

rzad|ki (Ga'tfi) ⑦9 (-ko) dünn, schütter; (~ko ustawiony) spärlich; (nie częsty) selten; ~kość (~koßitßi) *f* ④1 Düntheit; (nie częstość) Seltenheit.

rzadzić (Ga'bfietßi) ①20 dünn werden; (zjawiać się rzadko) selten werden.

rząd¹ (Ggt) *m* ①6, *a. pl.* ~y Regierung *f*; (porządek) Ordnung *f*.

rząd² (~) *m* ①25² Reihe *f*, Glied *n*; (klasa) Klasse *f*; (~ na konia) (Pferde-)Geschirr *n*.

rząd|ca (Gg'ttßa) *m* ③11, ~czyni (Ggtfchtü'nli) *f* ③10 Herrscher (-in), Regent(in); (~dóbr) Berwalter(in).

rząd|ność (Gg'dnoßitßi) *f* ④1 Ordnungsliebe, Ordentlichkeit; ~ny (~nü) ⑦1 (~nie) ordnungsliebend, ordentlich.

rządowy (Ggdo'wü) ⑦1 (-wo) Regierungss...

rządzić (Gg'bfietßi) ①7 regieren, herrschen; ~ czem beherrschen (*acc.*); regieren (*acc.*) (*a. Gram.*); ~ się sich regieren, *s-e* Geschäfte verwalten; (udawać pana) den Herrn spielen; (kierować się) sich richten (*nach dat.*), sich leiten lassen (*von dat.*). [sprechen.]

rzec (Gctß) *pf.* ⑩14 sagen, **rzec|hot** (Gc'hot) *m* ①10¹ Gequale *n*.

rzechotać (Gcchtotatßi) ①11 qualen.

- rzecz** (Ge'tsch) *f* ④8 Ding *n*, Sache; (działanie) Handlung, Tat; to nie moja ~ das ist nicht meine Sache; przystąpić do ~y zur Sache kommen; Thea. ~ dzieje się w (*loc.*) die Handlung spielt in (*dat.*); na ~ (*gen.*) zugunsten (*gen.*); mówić do ~y vernünftig reden; być do ~y passend sein, passen. [men *n.*]
- rzeczka** (Ge'tschka) *f* ③4² Flüssig-
- rzecznictwo** (rzes'ničtvo) *n* ②1 Vertretung *f*, Fürsprache *f*.
- rzecznik** (Ge'tschnik) *m* ①14 Sachwalter, Fürsprecher; (adwokat) Rechtsanwalt.
- rzeczownik** (Ge'tschow'nik) *m* ①13² Hauptwortn, Substantiv *n*; ~owy (~owu) ⑦1 (-wo) substantivisch.
- rzeczliwość** (rzes'cho'wość) *f* ④1 Sachlichkeit; ~wy (~wu) ⑦1 (-wo) sachlich.
- rzeczpospolita** (rzes'pospoli'ta) *f* ⑦27 Freistaat *m*, Republik.
- rzeczywistość** (Ge'tschüwli'f-tost'ć) *f* ④1 Wirklichkeit; ~ty (~tu) ⑦7 (-ście) wirklich.
- rzednieć** (Ge'dnie'tć) *pf.* wy~, z~ ④18 schütter (spärlich) werden.
- rzeka** (Ge'ra) *f* ③4¹ Fluß *m*; (wielka ~) Strom *m*.
- rzeknąć** (Ge'lnę'tć) *pf.* ⑩2=rzec.
- rzekomy** (Ge'fo'mu) ⑦1 (-mo) angeblich.
- rzemienny** (Gemie'nnu) ⑦1 Riemen..., Iedern. [men.]
- rzemieś** (Ge'mie'ni) *m* ①31 Rie-}
- rzemieślniczy** (Gemie'shni'tschu) ⑦4 Handwerker..., Gewerbe...; ~nlk (~mie'shni'nik) *m* ①14 Handwerker.
- rzemiosło** (~mlo'sło) *n* ②1 Handwerk, Gewerbe.
- rzemy(cze)k** (Ge'mu'tschok) *m* ①13² (①21^b) Riemen.
- rzepa** (Ge'pa) *f* ③1 weiße Rübe, Wasserrübe.
- rzepak** (Ge'pa) *m* ①13 Rüb[samen]; ~owy (~owu) ⑦1 Rüb[sen]... [benfeld.]
- rzepisko** (Ge'pi'sko) *n* ②8 Rüb[s]
- rzepka** (Ge'pka) *f* ③4² kleine Rübe, Rübchen *n*; ~nlk (~nik) *m* ①13² Rapskohl; ~ny (~nu) ⑦1 Rüb[en]...
- rzesa** (Ge'scha) *f* ③9 Char *f*; ②niemiecka das Deutsche Reich.
- rzyszoto** (Ge'scho'to) *n* ②1 (Bast-) Sieb.
- rzetelność** (Ge'tel'nost'ć) *f* ④1 Ehrlichkeit, Redlichkeit; (prawdziwość) Echtheit; ~ny (~nu) ⑦1 (~nie) ehrlich, redlich; (prawdziwy) echt.
- rzewność** (Ge'wno'st'ć) *f* ④1 Wehmut; (~placzu) Bitterlichkeit; ~ny (~nu) ⑦1 (~nie) wehmütig; (o placzu) bitter(lieh).
- rzezać** (Ge'satć) *pf.* ob~ ④31 (be)schneiden; (zabijać) schlachten
- rzezak** (~sak) *m* ①13² Schlachtmesser *n*.
- rzezaniec** (~sa'nię'tć) *m* ①37¹ Verschnittener.
- rzezmieszek** (Geshimie'shek) *m* ①21 Bentelschneider, Säuner.
- rzeż** (Ge'ż) *f* ④1 Schlachten *n*; (o bitwie) Gemegel *n*, Megelei.
- rzeźba** (Ge'siba) *f* ③1 Bildhauerei; (rzecz rzeźbiona) Schnitzwerk *n*, Skulptur.
- rzeźbiarka** (~bia'rka) *f* ③4² Bildhauerin; ~skl (~shli) ⑦9 Bildhauer...; ~stwo (~stwo) *n* ②1 Bildhauerkunst *f*, Bildhauerei *f*.
- rzeźbiarz** (Ge'sibiasz) *m* ①33 Bildhauer, Schnitzer.
- rzeźbić** (Ge'shibitć) *pf.* wy~ ⑩2 schnitzen, meißeln.
- rzeźki** (Ge'şifi) ⑦9 (-ko) rüstig, frisch, munter; ~kość (~kost'ć) *f* ④1 Rüstigkeit, Munterkeit.
- rzeźnia** (Ge'sin'a)/③6³ Schlachthaus *n*, Schlachtbank; ~nictwo

- (~ni'i'tstwo) *n* ②1 Fleischhauer-gewerbe; ~**niczka** (~ni'i'tstka) *f* ③4² Fleischhauerin; ~**niczy** (~ni'i'tstcu) ⑦4 Fleischher...; ~**nik** (Ge'stutik) *m* ①14 Fleischher, Metzger; ~**ny** (~nu) ⑦1 Schlacht...
- rzeźliwość** (Ge'stutost'itzi) *f* ④1 Lebhaftigkeit; ~**wy** (~wu) ⑦1 (~wo) lebhaft, munter.
- rzeźączka** (Ge'ge'tstka) *f* ③4² Harnzwang *m*, Tripper *m*.
- rzeźucha** (~Gu'tka) *f* ③3 Brunnen-, Berg-)Krefse.
- ...**rzędowy** (...Gzdo'wu) ⑦1 in 3fig ...reichig, zB. dwu~zwei-
rzęd (Gz'du) *f*. rząd. [reichig.]
- rzędolice** (Gzpo'litzi) ⑩3 (schlecht) geigen, fiedeln. [Wimper *f*.]
- rzęsa** (Gz'sa) *f* ③1 (Augen-)
- rzęsisty** (Gz'si'tstü) ⑦7 (-to u. -ście) reichlich, zahlreich; (o deszczu) dicht; (o oświetleniu) herrlich, glänzend; (o oklaskach) rauschend.
- rzęzić** (Gz'si'tstzi) ⑩10 röheln.
- rznąć** (Gzntzi) *pf. po~* ⑩2 schneiden; (zarzynać) schlachten; (rzeźbić) schnitzen; (bić) hauen, prügeln; (~ na skrzypcach) geigen, spielen.
- rznigcie** (Gnig'tstie) *n* ②13 Schneiden; (~ w brzuchu) Bauchgrimmen.
- rzodkiew** (Go'ttief) *f* ④10¹ Rettich *m*; ~**ka** (~tiefka) *f* ③4² Radieschen *n*.
- rzucać** (Gu'tsatzi) ⑩1, *pf. po~* od. **rzucić** (~st'itzi) ⑩5 werfen, schleudern; (odrzucić) wegwerfen; ~ okiem e-n Blick werfen; ~ się (na acc.) sich werfen, sich stürzen (auf acc.), (napadać) überfallen; (~ się w kuczach) Krämpfe haben; (cisnąć się) stürzen, hervorbrechen (aus dat.).
- rzut** (Gut) *m* ①10¹ Wurf; & Projektion; ~ oka Blick.
- rzutki** (Gu'tti) ⑦9 (-ko) gewandt, geschickt; ~**kość** (~kost'itzi) *f* ④1 Gewandtheit, Geschicklichkeit. [tiv; Projektions...]
- rzutowy** (Guto'wu) ⑦1 projek-]
- rzygać** (Gu'gatzzi) ⑩1 toßen.
- Rzym** (Güm) *m* ①3 Rom *n*; ~**Janin** (Güm'Janin) *m* ①41, ~**Janka** (~mia'nka) *f* ③4² Römer(in); ~**skl** (Gu'mstzi) ⑦9 römisch.
- rżnąć** (r'Getzi) *pf. za~* ⑩18 wiehern.
- rznąć** (r'Gzntzi) ⑩2 = rznąć.

S

- Sabau|dja** (šabau'dja) *f* ③8 Savoyen *n*; ~**dzki** (~st'li) ⑦9 von Savoyen.
- Sabinka** (~bi'nka) *f* ③4² Sabinerin.
- sad** (šat) *m* ①6 Obstgarten; ~**ek** (ša'bek) *m* ①21^b kleiner Obstgarten.
- sadło** (ša'bło) *n* ②6 Fett; (~ wieprzowe) Speck *m*; ~**wy** (~lo'wu) ⑦1 Fett..., Speck...
- sadowić** (šado'witzi) *pf. u~* ⑩2 setzen; ~ się sich niederlassen; sich setzen.
- sadownictwo** (šadowni'tstwo) *n* ②1 Obstgärtnerei *f*; ~**iczka** (~ni'i'tstka) *f* ③4², ~**lik** (~do'wuik) *m* ①14 Obstgärtner(in); ~**liczy** (~ni'i'tstcu) ⑦4 Obstgärtner... [Stätte.]
- sadyba** (šadu'ba) *f* ③1 Wohn-]
- sadza** (ša'bsa) *f* ③9 Ruß *m*.
- sadzać** (ša'bsatzzi) ⑩1 setzen; rośliny: anpflanzen.
- sadzawka** (~ša'fka) *f* ③4² Saßteich *m*, Teich *m*.
- sadzić** (ša'bsi'tstzi) *pf. po~, za~* ⑩7 setzen; rośliny: pflanzen,

- steden; ~ przoz (*acc.*) setzen über (*acc.*); ~ się prunken, prahlen; ~ się na (*acc.*) sich anstrengen, et. Besonderes an od. in (*dat.*) zu zeigen.
- sadzony** (sads'o'nü) ⑦14¹ Сед..., gefest, gepflanzt; -no jaja *n/pl.* Spiegeleier.
- safandula** (safa'ndu'ła) *m* ③18² Schlafmütze *f*, Schlappschwanz.
- sagan** (sa'gan) *m* ①2¹ Wasserkeffel. [(go'wü) ⑦1 Sago...] **sago** (sa'go) *indef.* Sagon; ~ **wy** **sakiewka** (saki'e'fka) *f* ③4² Geldbeutel *m*, Geldbörse.
- sakrament** (sakra'ment) *m* ①19 Sakrament *n*. [Sachsen *n*.]
- Saksonja** (saks'o'nja) *f* ③8) **sakwa** (sa'kwa) *f* ③1¹ Rucksack *m*.
- sala** (sa'ła) *f* ③5 Saal *m*.
- salamandra** (salam'a'ndra) *f* ③2³ Salamander *m*.
- salaterka** (sa'te'rka) *f* ③4² Salatpfanne. [Preßwurst *f*.]
- salceson** (sals'kš'o'n) *m* ①3) **saletra** (sali'e'tra) *f* ③2³ Salpeter *m*; ~ **trzany** (trš'a'nü) ⑦1 Salpeter...
- salina** (sali'na) *f* ③1 Salzgrube.
- salka** (sa'łka) *f* ③4² kleiner Saal *m*.
- salon** (sa'lon) *m* ①3 Salon, Empfangszimmer *n*; ~ **lk** (sali'o'nli) *m* ①13² kleiner Salon; ~ **owlec** (no'wi'e'tš) *m* ①37 Salonmann; ~ **owy** (wü) ⑦1 Salon..., salonmäßig, fein.
- salamacha** (salam'a'ča) *f* ③3 Drei *m*; *fig.* Wischmasch *m*.
- sałata** (sala'ta) *f* ③2² Salat *m*.
- sam** (sam) ⑥7¹ (~ jeden) allein; (nie kto inny) selbst; (nie innego jak tyko) lauter; ~ na ~ gang allein, unter vier Augen; przy ~ ym brzegu dicht am Ufer; ~ e czas zur rechten Zeit; po ~ e uszy bis über die Ohren; * ten ~ derselbe.
- Samarytanin** (sam'arita'ni)n *m* ①40¹, ~ **anka** (ta'nfa) *f* ③4² Samariter(in); **Łański** (ta'nifli) ⑦9 Samariter...
- salmica** (samii'tška) *f* ③9, ~ **mlczka** (mli'tška) *f* ③4² Weibchen *n*; ~ **mliec** (sa'mietš) *m* ①37 Männchen *n*.
- samo...** (sa'mo...) *in* 3ffg Selbst..., selbst...; ~ **bójca** (bu'itška) *m* ③11 Selbstmörder; ~ **bdjczy** (tšču) ⑦4 selbstmörderisch; Selbstmord...; ~ **bdjczyni** (tšču'ni) *f* ③10 Selbstmörderin; ~ **bdjstwo** (bu'itštwo) *n* ②1 Selbstmord *m*; ~ **chcąc** (hamo'čtš) freiwillig, von selbst; ~ **chdd** (čhut) *m* ①26 Automobil *n*, Kraftwagen; ~ **chwalczy** (čwa'łtšču) ⑦4 prahlerisch; ~ **chwalstwo** (čtwo) *n* ②1 Eigenlob, Prahlerei *f*; ~ **chwał** (hamo'čwał) *m* ①2 Prahlhans; ~ **czwart** (tšwart) selbviert, mit drei anderen; ~ **dziatający** (dšialaj'čju) ⑦2 selbsttätig, automatisch; ~ **dzielność** (dšie'linošitš) *f* ④1 Selbstständigkeit; ~ **dzielny** (nü) ⑦1 (-nie) selbständig; ~ **dzierżca** (dšie'rčtška) *m* ③11 Selbstherrscher; ~ **dzierżny** (dšie'rčnü) ⑦1 selbstherrschend, tyrannisch; ~ **głoska** (gło'ska) *f* ③4² Selbstlaut *m*, Vokal *m*; ~ **gwalt** (hamo'gwalt) *m* ①10 Selbstbefleckung *f*, Dnanie *f*; ~ **listny** (li'sitnü) ⑦1 (-nie) selbständig, unabhängig; ~ **lub** (hamo'liub) *m* ①2 selbstfüchtiger Mensch; ~ **lubny** (liu'bnü) ⑦1 (-nie) selbstfüchtig, egoistisch; ~ **lubstwo** (liu'pštwo) *n* ②1 Selbstsucht *f*, Egoismus *m*; ~ **pał** (hamo'pał) *m* ①3 Selbstzünder; ~ **pas** (paš) gang allein; chodzić ~ pas sich herumtreiben; ~ **pomoc** (po'motš) *f* ④9 Selbst-

hilfe; ~rodny (ˈrɔ'dnɨ) ⑦1 (-nie) ungefüßtelt, natürlich, Natur...; ~rząd (ɕamo'ɕot) m ①6 Autonomie f; ~rządny (ˈɕɔ'dnɨ) ⑦1 (-nie) autonom; ~tnik (ɕamo'tnik) m ①14 Einsamer; ~tność (ˈtnɔʃtɕi) f ④1 Einsamkeit; ~tny (ˈtnɨ) ⑦1 (-nie) einsam; ~trzask (ˈtrɕastɕ) m ①13 (Vogel-)Falle f; ~trzeć (ˈtrɕetɕi) selbstritt, mit zwei anderen; ~twdrstwo (ˈtvu'rɕtwo) n ②1 Urzeugung f; ~uczek (ˈu'tɕetɕ) m ①21^b Lehrbuch n zum Selbstunterricht; ~uk (ɕamo'ul) m ①14¹ Autobiografie; ~war (ˈwar) m ①8¹ (russischer) Teesessel; ~wiedza (ˈwie'dza) f ③9 Selbstbewußtsein n, Selbsterkenntnis; ~wola (ˈwo'la) f ③5 Eigenmächtigkeit, Willkür; ~wolny (ˈwo'lnɨ) ⑦1 (-nie) eigenmächtig, willkürlich; ~wtór (ɕamo'fʊr) selbster, zu zweien, mit noch einem; ~zwaniec (ˈswa'nietɕ) m ①37¹ einer, der sich fälschlich einen fremden Namen beilegt; ~wypa'tor; ~zwańcozy (ˈswa'nɨtɕɨ) ⑦4 falsch, betrügerisch.

sandacz (ɕa'ndatɕ) m ①32¹ Bander.

sandał (ˈdal) m ①2¹ Sandale f.

saneczki (ɕane'tɕki) f/pl. ③4² kleiner Schlitten m; Nobel f; ~kowy (ˈko'wɨ) ⑦1 Nobel...

sanie (ɕa'nje) ⑥3², a. sanki (ɕa'nki) f/pl. ①21 Schlitten m.

sanitarny (ɕan'ita'rnɨ) ⑦1 Gesundheits... [bahu.]

sanna (ɕa'nna) f ③1¹ Schlitten-]

saplać (ɕa'paiɕi) ①4, pf. ~nąć (ˈnɔtɕi) ⑩2 schnauben, schnaufen.

sardelka (ɕarde'ka) f ③4² Sardelle; ~owy (ˈo'wɨ) ⑦1 Sardellen... [dinien n.]

Sardynja (ˈbɨ'nja) f ③8 Car-]

sardynka (ˈka) f ③4² Sardine.

sarenka (ɕare'nka) f ③4² Klei-
neß Reh n.

sarkać (ɕa'rfatɕi) ③1 (na acc.) murren, schimpfen (über acc.).

sarna (ɕa'rna) f ③1 Reh n; ~ni (ˈni) ⑦13 Reh...; ~nia (ˈniɔ) n ②18 Rehkalt; ~nina (ˈni'na) f ③1 Rehfleisch n.

Sas (ɕaɕ) m ①1¹ Sächse; 2kl (2li) ⑦9 sächsisch.

sasanka ɕ (ɕaɕa'nka) f ③4² Küchenschelle.

satyna (ɕatú'na) f ③1 Satin m.

satyra (ɕatú'ra) f ③2³ Satire; ~yczny (ˈru'tɕɨnɨ) ⑦1 (-nie) satirisch; ~yk (ˈruɕ) m ①14 Satiriker.

są (ɕɔ) f. być.

sączyć (ɕɔ'tɕutɕi), pf. wy~ ②12 träufeln; ~ się trießen, fidern.

sąd (ɕɔt) m ①6 Gericht n; (wyrok) Urteil n; (opinia) Meinung f.

sądny (ɕɔ'dnɨ) ⑦1 Gerichts...; ~ dzień m der jüngste Tag, (u zydów) Versöhnungstag.

sądow/nictwo (ɕɔdɔwni'ɕtwo) n ②1 Gerichtswesen; (władza sądowa) richterliche Gewalt f; ~ny (ˈdo'wnɨ) ⑦1 (nie) gerichtlich; ~ość (ˈdo'woɕtɕi) f ④1 gerichtliche Gewalt; ~y (ˈdo'wɨ) ⑦1 Gerichts..., gerichtlich.

sądzić (ɕɔ'dɕitɕi), pf. o~ ②7 richten, Recht sprechen; (wydawać opinie) urteilen; (mnieć) meinen, glauben.

sąg (ɕɔt) m ①13² Klastert f; ~owy (ˈgo'wɨ) ⑦1 Klastert...

sąsład (ɕɔ'ɕiat) m ①15, ~ka (ˈɕia'tka) f ③4² Nachbar(in).

sąsładować (ˈɕiado'watɕi) ①20 (z instr.) benachbart sein (dat.); (być sąsiadem) Nachbar sein (gen.).

sąsiedni (ˈɕje'dni) ⑦13 nachbarlich, Nachbar...

sąsiedztwo (sɔɕiɛ'tɕtʷo) *n* ②1
Nachbarschaft *f*.

sążleń (sɔ'ʒɛni) *m* ①31³ Klastertlang, Klastert...; **~nistry** (nɪ'ɕtɪ) ⑦7 (~nisicze) Klastertlang.

scełdzać (ɕtɕe'dɕiatɕi) ⑬1, *pf.* **~dzic** (ɔɕiɛtɕi) ⑫7 absehen.

scełna (ɕtɕe'na) *f* ③1 Szene, Austritt *m*; (w teatrze) Bühne; **~narjusz** (na'rjusz) *m* ①30¹ Szenarium *n*; **~nliczny** (nɪ'ɕtɕnɪ) ⑦1 (-nie) bühnenmäßig.

sceptlyczny (ɕtɕeptɪ'tɕɕnɪ) ⑦1 (-nie) skeptisch; **~yk** (ɕtɕe'ptɪk) *m* ①14 Skeptiker.

schab (ɕɕap) *m* ①3 Rippenstück *n*; (o człowieku) Hungerleider.

schadzać (ɕɕa'dɕatɕi) ⑬1, **schodzilc** (ɕɕo'dɕiɛtɕi) ⑫7, *pf.* **zejść** (sɛjɕitɕi) ⑫4⁴ heruntergehen, herunterkommen; (mijać) vergehen, verfließen, enteilen; (odchodząc) weggehen, scheiden; (o roślinach) aufsteimen, aufsprossen; *v/t.* (przechodząc) durchkreuzen, durchqueren; (schodząc suknie) abtragen; ~ z drogi den Weg verlassen; ~ się zusammenkommen, sich versammeln; (o drogach) sich kreuzen; (spotykać się) sich begegnen.

schadzka (ɕɕa'dɕta) *f* ③4² Zusammenkunft, Rendezvous *n*.

scheda (ɕɕe'da) *f* ③2 Erbschaft, Erbe *n*, Nachlaß *m*.

schemat (ɕɕe'mat) *m* ①19 Schema *n*; **~yczny** (ɕtɕ'ɕnɪ) ⑦1 (-nie) schematisch.

schlebiłac (ɕɕliɛ'biatɕi) ⑬1, *pf.* **~lic** (ɕɕiɛtɕi) ⑫2 schmeicheln.

schll (ɕɕli) etc. *f.* schnać.

schludność (ɕɕɫu'dnoɕtɕi) *f* ④1 Sauberkeit; **~ny** (nɪ) ⑦1 (~nie) sauber, nett.

schła (ɕɕɫa) etc. *f.* schnać.

schłopieć *f.* chłopieć.

schnać (ɕɕɫɔtɕi), *pf.* **wy-** ⑩4² trodnen; (usychać) verdorren; *fig.* verſchmachten, vergehen (z *gen.* vor *dat.*).

schodlek (ɕɕo'dɛk) *m* ①21^{1b} Stufe *f*; *pl.* **~ki** Treppe *f*; **~owy** (ɔdo'wɪ) ⑦1 Treppen...; **~y** *f.* schód.

schodzilc *f.* schadzać.
scholrowany (ɕɕorowa'nu) ⑦1, **~rzaty** (ɕɕa'ɫɪ) ⑦6 durch (die) Krankheit abgezehrt, kränklich.

schowlać (ɕɕo'watɕi) *pf.* ⑬1 (się) verstecken, verbergen; aufheben; **~ek** (ɕɕek) *m* ①21^{1b} Aufbewahrungsort; (kryjówka) Schlupfwinkel, Versteck *n*.

schód (ɕɕɫɔt) *m* ①26 Abstieg; (schodek) Stufe *f*, Treppe *f*; *pl.* **schody** (ɕɕo'dɪ) ①3 Stiege *f*, Treppe *f*.

schroinić (ɕɕro'nitɕi) *się* *pf.* ⑫1 sich flüchten; (ukryć się) sich verstecken; **~nlenie** (nɪɛ'nɪe) *n* ②13 Zuflucht *f*; **~nisko** (nɪ'ɕko) *n* ②8 Zufluchtsort *m*, Asyl; (przylulek) Versorgungsanstalt *f*; (~ dla turystów) Schutzhütte, Touristenhaus.

schudnąć *f.* chudnąć.

schwylicić (ɕɕwɪ'ɕitɕi) *pf.* ⑫5, **~tać** (ɕɕatɕi) *pf.* ⑬1 ergreifen, packen, erfassen.

schyllać (ɕɕɪ'ɫatɕi) ⑬1, *pf.* **~lic** (ɕɕiɛtɕi) ⑫3 (się) bücken, beugen.

schyłek (ɕɕɛk) *m* ①21^{1a} Neige *f*; na -lku auf der Neige, am Ende.

scysja (ɕɕɪ'ɕja) *f* ③8 Meinungsverschiedenheit, Zwist *m*.

scyzoryk (ɕɕɪ'ɕo'rɪk) *m* ①13² Federmesser *n*; ~ kieszonkowy Taschenmesser *n*.

szcernieć *f.* czernieć.

szcerzwieć *f.* czerstwieć.
szcerwieńlic (ɕɕɕerniɛ'nitɕi) *się* *pf.* ⑫1, **~nieć** (nɪɛ'tɕi) *pf.* ⑫18 rot werden, erröten.

sczeznać (štšče'ŋnqtš) *pf.* ⑩2
verlorengehen, verfallen.
sczeslywać (štščeš'wattš) ⑩2,
pl. **śc** (štšče'šattš) ⑩8 herab-
lämmen.
secht (šešt) *f.* schnąć.
sedno (še'dno) *n* ②1 wundgerie-
bene Stelle *f.*; trafiać w samo
~ den wunden Punkt treffen.
sejm (šejm) *m* ①3 Landtag;
~**mlk** (šmłk) *m* ①13² (Pro-
vinzial-)Landtag; ~**mik** rela-
cyjny Wählerversammlung *f.*
zwecks Reichenschaftsberichts;
~**mlkować** (šmłko'watš) ⑩20
Landtag halten, tagen; (radzić
niepotrzebnie) unnütz debattie-
ren; ~**mlkowy** (šmłko'wł), ~
mowy (šmo'wł) ⑦1 Land-
tags...
sekret (še'kret) *m* ①19 Ge-
heimnis *n.*; w sekrecie im ge-
heimen; prosić o ~ um Geheim-
haltung bitten. [kretärin].
sekretarka (šta'rka) *f* ③4² Sec-
sekretarstwo (šta'rštvo) *n* ②1
Sekretariat, Sekretärwürde *f.*
sekretarz (šre'taš) *m* ①33
Sekretär. [Schreibtiſch].
sekretarzyk (šta'gł) *m* ①13²
sekretny (šekre'tnł) ⑦1 (-nie)
geheim.
seksualny (šeštšua'łnł) ⑦1
(-nie) sexuell, geschlechtlich.
sekutnica (šekutni'tšja) *f* ③9
lästiges (od. böses) Weib *n.*
Sekwana (šwa'na) *f* ③1 Seine.
sekwestr (šekwe'štr) *m* ①8 Se-
questration *f.*; ~**ować** (štro-
watš) ⑩20 sequestrieren, be-
schlagnahmen. [hellgrün].
seledynowy (šeledyno'wł) ⑦1
seler (še'ler) *m* ①8 Sellerie *f.*
seminarium (šemina'rijum) *n*
②20 Seminar; ~**nauczyciel-
skie** Lehrer(innen)-Bildungs-
anstalt *f.*
seminarzysta (šnaqu'šta) *m*

③17, ~**ka** (ška) *f* ③4² Semi-
nari'st(in).
sen (šen) *m* ①22³ Schlaf;
(widziadło senne) Traum.
senator (šena'tor) *m* ①71 Se-
na'tor; ~**skł** (što'rštłi) ⑦9
Senato'ren...; ~**stwo** (štvo)
n ②1 Senatorenwürde *f.*
sen|nik (še'nnik) *m* ①13²
Traumbuch *n.*; ~**ność** (šnoštš)
f ④1 Schläfrigkeit, Schlaf-
trunkenheit; ~**ny** (šnł) ⑦1
(-nie) schläfrig, schlaftrunken;
(widziany we śnie) Traum...
sens (šeštš) *m* ①3 Sinn; ~**mo-
ralny** Moral *f.*, Idee *f.*
sentencja (šente'ntšja) *f* ③8
Sente'nz, allgemeiner Gedanke
m.; ~**onalny** (šjua'łnł) ⑦1
(-nie) sentenziö's.
sentyment (štu'mont) *m* ①19
Gefühl *n.*, Empfindung *f.*; ~**al-
ność** (šta'łnoštš) *f* ④1 Sen-
timentalität, Empfindsamkeit;
~**alny** (šta'łnł) ⑦1 (-nie) sen-
timental, empfindsam.
senza|cja (šenza'tšja) *f* ③8
Sensation, Aufsehen *n.*; ~**cyjny**
(štš'jnł) ⑦1 (-nie) sensa-
tionell, aufsehenerregend.
separ|acja (šepara'tšja) *f* ③8
Separation, Trennung, Schei-
dung; ~**acyjny** (šraš'jnł) ⑦1
Trennungs..., Scheidungs...;
~**atka** (šra'tka) *f* ③4² separates
Zimmer; ~**separates** Coupé *n.*
separować (šro'watš) ⑩20 tren-
nen. [m ①21^{1b} Duarkäse].
sor (šer) *m* ①8¹, ~**ek** (še'rek)
Serblja (še'ršja) *f* ③8 Serbien
n.; ~**skł** (šštłi) ⑦9 (po ~sku)
serbisch.
serclo (še'rtše) *n* ②14¹ Herz;
~**owy** (štš'wł) ⑦1 (-wo)
Herz...; ~**owo** chory herzlei-
dend.
serd|aczek (šerba'tšef) *m*
①21^{1b}, ~**ak** (še'rdał) *m* ①13²

- Brustlatz; (kożuch bez rękawów) Bauernpelz.
- serdeczność** (sɛrɔɛ'ʦnoʃiʦi) *f* ④ 1 Herzlichkeit; **ny** (nɔ) ⑦ 1 (nie) herzlich; **ny** przyjaciel *m* Herzensfreund; **ny** palec *m* Ringfinger.
- serduszko** (sɛ'duʃkɔ) *n* ② 9 Herzen; (pieszozotliwie) Herzliebchen; **waty** (wa'tu) ⑦ 7 (-to) herzförmig. [Ständchen *n.*]
- serenada** (sɛrena'da) *f* ③ 2
- serjo** (sɛ'ɟjo) ernsthaft, im Ernst.
- sernik** (sɛ'rniʦ) *m* ① 13² Käsekuchen; (kosz do suszenia sera) Käsekorb; **owaty** (rowa'tu) ⑦ 7 (-to) käseartig, käsig; **owy** (ro'wu) ⑦ 1 Käse...
- serwatka** (sɛrwa'tka) *f* ③ 4² Wolle, Milchwasser *n.*
- serwetka** (sɛ'wɛ'ta) *f* ③ 2², **ka** (ka) *f* ③ 4² Serviette.
- serwis** (sɛ'rwiʃ) *m* ① 2¹ Service *n.*; **owy** (ro'wu) ⑦ 1 Service...
- setka** (sɛ'tka) *f* ③ 4² hundert Stück; Hundert *n.*; **nia** (nia) *f* ③ 6³ Abtheilung von hundert Soldaten; Hundertschaft; **nik** (niʃ) *m* ① 14 Anführer von hundert Mann; **ny** (nɔ) ⑦ 1 der hundertste; (dzielny) tüchtig.
- sezon** (sɛ'son) *m* ① 3 Saison *n. f.*; **owy** (no'wu) ⑦ 1 Saison...
- sejdzia** (sɛ'dʒia) *m* ⑦ 26 Richter; **dzina** (dʒi'na) *f* ③ 1 Richtersgattin; **dziostwo** (dʒio'stwo) *n* ② 1 Richteramt; (sejdzia z żoną) ② 12 der Richter u. dessen Frau; **dziewski** (dʒio'ʃɛʦi) ⑦ 9 Richter...
- sejdiwość** (sɛ'dʒi'woʃiʦi) *f* ④ 1 hohes Alter *n.*; **wy** (wu) ⑦ 1 hochbejahrt, alt; **wy** wiek *m* hohes Alter *n.*
- sek** (sɛʃ) *m* ① 13² Snorren, Anoten; w tem l da stɛd'ʒ!; **aty** (sɛ'fa'tu) ⑦ 7 (-to) snorrig, knotig.
- sej** (sɛʃ^{mp}) *m* ① 2 Geier; l (pi) ⑦ 13 Geier...
- sejcie** (sɛʃ^{mp}'piɛʦi) *się* ② 2 sich verfinstern, finstern werden.
- sfabrykować** *f.* fabrykować.
- sfalszować** *f.* falszować.
- sfastrygować** (sɛ'fastɾy'go'watʃi) *pf.* ① 20 zusammenheften.
- sfera** (sɛ'fɛ'ra) *f* ③ 2³ Sphäre, Region.
- sfolgować** *f.* folgować.
- sfora** (sɛ'o'ra) *f* ③ 2³ Koppel; Hundemeute; (zgraja) Bande.
- sformować** *f.* formować.
- sforsować** (sɛ'o'watʃi) *pf.* ① 20 forcieren; ~ się się übermäßig anstrengen.
- sfrancuzić** (sɛ'frantʃu'ʃiɛʦi) *pf.* ① 18 zum Franzosen werden; französische Sitten annehmen.
- ślać** (ɕ'iatʃi), *pf.* po~, za~ ① 17 säen.
- ślad...** (ɕ'lad...) *f.* siąść.
- śladać** (ɕ'ia'datʃi) ① 13, *pf.* śląść (ɕ'ɔʃiʦi) ② 12 sich setzen, Platz nehmen. [iżben pšlegɛn.]
- śladywać** (ɕ'iadu'watʃi) ① 2 zu
- ślano** (ɕ'ia'no) *n* ② 1 Heu; **branie** (bra'nie) *n* ② 13, **kos** (no'ʃɔʃ) *m* ① 3 Steuernte *f.*
- ślar|czan** (ɕ'ia'rʦan) *m* ① 3¹ Schwefelsäure *f.*; ~ miedzi Kupfervitriol *n.*; ~ ołowia Schwefelsaures Bleioryd *n.*; **czany** (ɕ'ʦa'nu) ⑦ 1 Schwefel..., schwefelhaltig; **czysty** (ɕ'ʦu'ʃtu) ⑦ 7 (-yście) schwefelartig; (gorący) hitzig; (o mrozie) sehr stark.
- ślarka** (ka) *f* ③ 4¹ Schwefel *m.*; **n** (kan) *m* ① 3 Sulfa't *n.*
- ślarkować** (sɛ'o'watʃi), *pf.* na~ ① 20 einschwefeln, mit Schwefel überziehen. [ɛl...]
- ślarkowy** (sɛ'o'wu) ⑦ 1 Schwefel-
- ślarnik** (niʃ) *m* ① 13² (Schwefel-)Bündelhölzchen *n.*
- ślatka** (ɕ'ia'tka) *f* ③ 4² Netz *n.*; (na głowę) Netzhaube *f.*; (u przo-

zuwajających zwierząt) Rezmagen
m; ~kować (ˈfo'watʃi) ⑪20
netzähnlich wirken; ~kowały
(ˈfo'wa'tu) ⑦7 (-10) netzartig,
netzähnlich; ~kowy (ˈfo'wu) ⑦1
Netz...; ~kówka (ˈku'fka) f ③4²
Netzhaat.

śląkać (ʃi'q'fatʃi) ⑬1, pf. wy~
od. **śląknać** (ˈnɔtʃi) ⑩2 die
Nase (od. śich) schneuzen.

śląść f. siadać. [Schlinge f.]

śidło (ʃi'i'dlo) n ②6 Vogelnetz,

siebie (ʃie'bie) gen. u. acc., **sobie**
(ʃo'bie) dat. u. loc., **się** (ʃi'q)
acc., **sobą** (ʃo'bu) instr. des rüd-
bezüglichen Fürwortes ⑧4 1. es
u. ird abweichend vom Deutschen für
alle Personen gebraucht; im Deutschen
dafür die persönlichen Fürwörter der
1., 2., 3. Person; *zB.* biorę sobie
ich nehme mir; weź sobie
nimm dir!; bierzemy sobie
wir nehmen uns; kładę się ich
lege mich; kładziesz się du
legst dich; kładzicie się ihr le-
get euch; kładą się sie legen
sich; 2. bei unpersönlichen Formen
des Zeitwortes bedeutet się soviel
wie das deutsche man; *zB.* mówi
się man sagt; pisze się man
schreibt; chodzi się man geht;
3. się bleibt oft unübersetzt; *zB.*
dziać się geschehen; uczyć się
lernen; patrzeć się schauen;
4. in verschiedenen Redensarten: idź
sobie! geh weg!; być u siebie
zu Hause sein; odchodzić od
siebie von Sinnen sein; wziąć
co na siebie et. anziehen;
przyjść do siebie zu sich kom-
men.

ślec (ʃietʃ), pf. **po~** ⑩13¹ haden;
(bie) hauen, züchtigen, peitschen.

ślęczka (ʃie'tʃka) f ③4² Hädsel
n, Hädlerling m; ~rnia (ˈfa'rnia)
f ③6³ Hädlermaschine.

ślęczna (ʃie'tʃna) f ⑦1 Se-
fante.

śleczny (ˈnū) ⑦1 Sieb...; broń
f -na blanke Waffe; ząb m ~
Schneidezahn.

śleć (ʃietʃi) f ④1 Netz n; (~
pajęcza) Spinnwebewebe n.

śled(ę)m (ʃie'd[ɛ]m) ⑧4 sieben;
~dziesiąt (ˈdʃie'ʃi'q) ⑧6 sieb-
zig; ~dziesiąty (ˈdʃie'ʃi'q'tu) ⑦7
der siebzehnte; ~dziesiącioletni
(ˈdʃie'ʃi'q'tsiol'et'ni) ⑦13 sieb-
zigjährig. [(Wohn-)Sitz m.]

śledlisko (ʃiedli'sko) n ②8

śledmlo... (ʃie'dmlo...) in 3ten
sieben...; ~barwny (ˈba'rwnu)
⑦1 siebenfarbig; ~dniowy (ˈdnio'wu)
⑦1 siebentägig; ~
godzinny (ˈgodʃi'unnū) ⑦1
siebenstündig; ~gród (ˈmio'grut)
m ①26 Siebenbürgen n; ~klo-
wy (ˈkilo'wu) ⑦1 sieben Kilo
wiegend; ~letni (ˈle'tni) ⑦13
siebenjährig; ~miesięczny (ˈmie-
sji'q'tʃennū) ⑦1 sieben-
monatlich; ~rakl (ˈra'tli) ⑦9
siebenfach.

śledmoro (ʃiedm'oro) sieben.

śledmiozłotkowy (ˈʃloʃto'wu)
⑦1 siebenzillig.

śledmiu (ʃie'dmiu) ⑧4 sieben.

śledm|nastka (ʃiedmna'stka) f
③4² (die Zahl) siebzehn; ~na-
stoletni (ˈnaʃtol'et'ni) ⑦13
siebzehnjährig; ~nasty (ˈna'stu)
⑦7 der siebzehnte; ~naście
(ˈna'sti'ʃie) ⑧5 siebzehn; ~
naścioro (ˈnaʃti'ʃio'ro) sieb-
zehn; ~set (ʃie'dmʃet) ⑧9
siebenhundert; ~setny (ˈʃe'tnu)
⑦1 der siebenhundertste.

śledzący (ˈdʃo'tʃu) ⑦2 fipend;
życie n -ce Stubenleben; ~dze-
nie (ˈdʃe'nie) n ②13 Sitten;
(miejsce) Sitzplatz m; (część cia-
ła) Gesäß; ~dziba (ˈdʃi'ba) f
③1 (Wohn-)Sitz m.

śledzić (ʃie'dʃietʃi) ⑬17 sitzen.

ślej... (ʃiej...) f. siac.

ślejba (ʃie'jba) f ③1 Saatzeit.

slekać (šj'e'fatšj) ⑬1 = siec.
sle|kacz (šj'e'fatš) *m* ①30¹
 Spadmesser *n*; (zab) Säuer; ~ka-
 nina (˘lan'i'na) *f* ③1 gehad-
 teš Fleiſch *n*; (rzez) Gemengel
n; ~klera (˘k'e'ra) *f* ③2³ Spade,
 Art; ~kierka (˘k'e'rka) *f* ③4²
 kleine Art.
sielanka (šj'e'ſa'na) *f* ③4²
 Zdylle, Zdyl *n*; (poemat) Hirten-
 gebicht *n*; ~owy (˘o'wü) ⑦1
 idylliſch, idyllenhaft, Zdyllen...
sielski (šj'e'lišj) ⑦9 ländlich.
siemię (šj'e'mię) *n* ②17 Samen
m; (~lau) Beinfamen *m*.
siennik (šj'e'nwił) *m* ①13²
 Strohsfad. [Vorhaus *n*.]
sień (šj'enj) *f* ④1 Hausflur *m*,
siępacz (šj'e'patš) *m* ①33
 Häſcher. [Hoch.]
slerak (šj'e'rał) *m* ①13² grober
slerdzić (šj'e'rđiſj) ſię ⑩7 ſich
 ärgern. [Bauernmittel *m*.]
slermlęga (šj'erml'ę'ga) *f* ③4
slerolctwo (šj'ero'tjtwo) *n* ②1
 Verwaiſtheit *f*; ~cy (˘tšü) ⑦2
 Waiſen...; ~t(ka) (˘t[ka]) *f* ③2²
 (③4²) Waiſe; (o chłopeu) Wai-
 ſenknabe *m*.
sierp (šj'erp) *m* ①2¹ Sichel *f*.
sier|pień (šj'e'rpienj) *m* ①34³
 Auguſt; ~pniowy (˘pni'wü)
 ⑦1 Auguſt...
sierpowaty (˘powa'tü) ⑦7 ſichel-
 förmig. [Haar *n*.]
sierść (šj'eršj'itšj) *f* ④1 (tieriſcheš)
sierzant (šj'e'rſant) *m* ①9
 Sergeant, Feldwebel.
siew (šj'ef) *m* ①3 Säen *n*, Saat *f*;
 ~ca (˘tša) *m* ③11 Säer, Sä-
 mann; ~ka (˘ka) *f* ③4² Saat;
 ~nik (šj'e'wnił) *m* ①13 Sä-
 maſchine *f*; ~ny (˘nü) ⑦1 Saat...
się (šj'ę) *f*. siebie.
sięglac (šj'ę'gatšj) ⑬1, *pf.* ~nąć
 (˘nątšj) *pf.* ⑩2 reichen; (po
 acc.) langem, die Hand auß-
 ſtrecken (nach *dat.*).

sik|ać (šj'i'fatšj) ⑬1, *pf.* ~nąć
 (˘nątšj) *pf.* ⑩2 ſprißen; ~awka
 (˘la'ſka) *f* ③4² Feuerſpritze.
sikor(k)a (˘to'r[ka]) *f* ③2³ (③4²)
 Kohnmeiſe.
sillic (šj'i'liſj) ⑩3 zwingen; ~
 ſię ſich anſtrengen.
sil|nica (šj'i'ni'itša) *f* ③9
 (Kraft-)Motor *m*; ~ny (˘nü)
 ⑦1 (~nie) kräftig, ſtark.
sił|a (šj'i'ła) *f* ③1 Kraft, Stärke;
 ~acz (˘atš) *m* ①33 ſtarker
 Menſch, Atſhle't; ~omierz (˘o'-
 mieſch) *m* ①30¹ Kraftmeſſer,
 Dynamome'ter.
siłnawy (šj'i'na'wü) ⑦1 (-wo)
 bläulich; ~nek (šj'i'nel) *m* ①21^{1a}
 Cyankali *n*; ~niak (˘niat) *m*
 ①13², ~nlec (˘nietš) *m* ①34²
 blauer Fleck am Körper, (blaue)
 Beule *f*.
sinic (˘niitšj) ⑩1 blau färben.
siniec (˘nietšj), *pf.* po~ ⑩18
 blau werden.
sino... (˘no...) in 3ſgn blau...;
 ~biały (˘bia'lü) ⑦6 blauweiß.
siłność (˘noſitšj) *f* ④1 Bläue;
 ~ny (˘nü) ⑦1 (~no) blau, bläu-
 lich; ~ny kamień *m* Blauſtein,
 Kupfervitriol *n*.
siłod|ełko (šj'ode'łko) *n* ②9 kleiner
 Sattel *m*; (tożysko) Bager;
 ~larski (˘la'ršj) ⑦9 Satt-
 ler...; ~larz (šj'o'blaſch) *m* ①33
 Sattler. [Satteln.]
siłodzac (˘latšj), *pf.* o~ ⑩1
siłdło (˘lo) *n* ②6 Sattel *m*.
siłoło (šj'o'ło) *n* ②4 Dorf.
siłonka (šj'o'na) *f* ③4² Bor-
 hänſchen *n*, Borzimmerchen *n*,
 Gang *m*.
siło|tra (šj'o'ſtra) ③2⁴, ~trzy-
 c-
 ka (˘tšü'tška) ③4² *f* Schw-
 ſter, Schwefterchen *n*; ~cio-
 teczna Conſine.
siłostrobó|ca (šj'oštrobu'itša) *m*
 ③11 Schweftermörder; ~stwo
 (˘štwo) *n* ②1 Schweftermord *m*.

siostrzany (šioštršā'nū) ⑦1
schwesterlich, Schwester...

siostrzelnica (šioštršā'nica) f
③9 Nichte; **nięc** (nišē'nietš)
m ①37¹ Neffe.

siódemka (šio'demka) f ③4²
die (Zahl) Sieben; **ma** (šio'd-
ma) f ⑦1 sieben Uhr; **mak**
(maš) m ①14 Schüler der
siebenten Klasse; **my** (mū)
⑦1 der siebente.

sióstr... (šioštr...) f. siostra.

sitlarstwo (šitlarštwo) n ②1
Siebmacherei f; **ko** (šit'ko) n
②9 kleines Sieb; (do herbaty)
Teefieb; **o** (šit'o) n ②1 Sieb;
owaty (šitowa'tū) ⑦7 (-to)
siebartig.

sitolwie (šitol'wie) n ②15 Binse
f, Binsengras; **wisko** (wiš-
fo) n ②8 Binsengestrüpp.

siłwak (šil'wak) m ①13¹ (koń)
Schimmel; **wawy** (wa'wū)
⑦1 (-wo) grau; teilweise grau;
wek (wek) m ①21 Schimmel.

siwlec (šil'wietš) pf. **po**~, **o**~
④18 grau werden.

siwiutki (šiwu'tki) ⑦9 (-ko)
ganz grau. [haar n.]

siwizna (šiwiz'na) f ③1 graues
siwka (šil'ffa) f ③4² graue

Stute; (o krowie) graue Kuh.
siwo|brody (šiwobro'dū) ⑦5
graubärtig; **okl** (o'li) ⑦9
grauäugig. [schimmel.]

siwosz (šil'woš) m ①32¹ Grau-
siwość (šiwos'č) f ④1 graue

Farbe. [haarig.]

siwłosy (šiwlo'sū) ⑦1 grau-
siwy (šil'wū) ⑦1 (-wo) grau.

skakać (ška'katš) ④5 (④1), pf.
skoczyć (ško'tšūtš) ④12

springen; (podskakiwać) hüpfen.
skakanina (škafani'na) f ③1
Springerei.

skala (ška'la) f ③5 Skala; Maß-
stab m; ♪ Tonleiter.

skalać f. kalać.

skaleczyć (škašē'tšūtš) pf.
④12 verwunden.

skallina (šli'na) f ③1 Felsen-
spalt m, Felsenriß m; **łlsty**
(li'štū) ⑦7 (-to) felsig, schroff.

skalny (ška'lnū) ⑦1 Fels...;
olej m ~ Petroleum n.

skala (ška'la) f ③1 Fels m,
Felsen m; (w morzu) Klippe.

skatka (ška'ta) f ③4² kleiner
Fels m; (krzemień) Feuerstein

m; (~ drzewna) Holzsplitter m.

skamieniałość (škamenia-
lošitš) f ④1 Versteinering;
pl. Łości Fossilien n/pl.; **ty**
(tū) ⑦6 versteinert.

skamienieć f. kamienieć.

skandal (ška'ndał) m ①30 Škan-
dał; **łczny** (li'tšnū) ⑦1
(-nie) skandalös.

skandować (šdo'watš) ④20
skandieren. [tropfen.]

skapać (ška'patš) pf. ④4 herab-
skapanieć f. kapanieć.

skaptować (škapto'watš) pf.
④20: ~ sobie k-o i-n für sich
gewinnen. [strafen.]

skarać (ška'ratš) pf. ④9 be-
skaranie (ra'nie) n ②13: ~

boskie Gottes Strafe f; Un-
glüd.

skarb (škar) m ①3 Schatz; (~
państwa) Staatsfinanzen pl.,
Vrar n, Fiskus.

skarbiec (škar'bietš) m ①34
Schatzhaus n, Schatzkammer f.

skarbnica (škarbni'tša) f ③9
Schatzlasten m, Schatzkütchen
n; **nik** (niš) m ①14 Schatz-
meister. [mel., Spar-büchse.]

skarbonka (šbo'nka) f ③4² Sam-
skarbowość (šbo'wošitš) f ④1

Finanzwesen n.

skarbowy (šbo'wū) ⑦1 Finanz...;
dyrekcja f-wa Finanzdirektion

f; bon m ~ Staatschatzschrein.

skarcić f. karcić.

skarga (ška'rga) f ③4 Klage.

skarłowaciel (skarłowa'tsjietsji) *pf.* ①18 verkümmern, verkrüppeln.

skarpetka (skarpe'tka) *f* ⑤4² (Fuß-)Sode.

skarykaturować (skarufaturo'watſi) ①20 karifizieren.

skarżyć (ſka'rgütſi) *pf.* za~na ①212 klagen; ~ się (na *acc.*) klagen, sich beklagen (über *acc.*).

skaza (ſka'ſa) *f* ⑤1 Fleck *m*; (~ na szkło *etc.*) Riß *m*; (szkoda) Schaden *m*, Nachteil *m*.

skazaniec (ſkaſa'nietsj) *m* ①37² Verurteilter.

skazic *f.* kazić.

skazlywać (ſkaſu'watſi) ①32, *pf.* ~ać (ſka'ſatſi) ①14 (k-o *na acc.*) verurteilen (i-n *zu dat.*).

skąd (ſkɔt) von wo?; woher?

skądś (ſkɔ'beſi) von irgendwo; irgendwoher.

skapać (ſkɔm'patſi) *pf.* ①14 (się) baden. [Frau.]

skapica (~pi'tſa) *f* ③9 geizige

skapić (ſkɔm'piitſi) *pf.* po~ ①22 geizen, knausern; ~ k-u (*gen.*) i-m *et.* mißgönnen.

skapiec (~pietſi) *m* ①37 Geizhals, Knauser.

skapstwo (~pstwo) *n* ②1 Geiz *m*, knauserei; (szczupły) knapp.

skiba (ſki'ba) *f* ③1 Furche.

sklerować *f.* kierować.

skilnąć (ſki'ngtſi) *pf.* ①01 winken, ein Zeichen geben; ~nienie (~nie'nie) *n* ②13 Wink *m*.

skipleć (ſki'pietſi) *pf.* ①213 überkochen; (o mleku) gerinnen.

skisnąć (ſki'ſngtſi) *pf.* ①02 fauer werden.

sklelać (ſkle'tſatſi) ①31, *pf.* ~ić (~tsi'itſi) ①25 zusammenstellen; rasch machen.

sklejać (ſkle'o'jatſi) ①31, *pf.*

skleić (ſkle'i'itſi) ①24 zusammenfleben.

sklep (ſklep) *m* ①3 Gewölbe *n*, Laden, Geschäft *n*, Handlung *f*.

sklepienie (~ple'nie) *n* ②13 Gewölbe, Wölbung *f*.

skleplik (~piſ) *m* ①13 kleiner Laden, Greislerei *f*; ~arz (~pi'faſz) *m* ①33 Greisler.

sklepiony (~pio'nu) ⑦14¹. ge-wölbt.

sklepowa (~po'wa) *f* ⑦20, ~pówka (~pu'ſka) *f* ③4² Ladenmädchen *n*, Verkäuferin; ~powy (~po'wu) ⑦1 Laden...

sklęsnąć (ſkɔ'ſngtſi) *pf.* ①04 einfallen; (znikać) verschwinden; (o spuchliźnie) abschwellen.

skład (ſklat) *m* ①6 Zusammen-
setzung *f*; (układ) Bau, Bildung *f*; (magazyn) Lager *n*, Niederlage *f*, Depot *n*; wcho-dzić w~ (*gen.*) gehören (*zu dat.*); enthalten sein (*in dat.*).

składacz (ſkla'datſz) *m* ①33 Seher; (~maszyn) Monteur.

składać (ſkla'datſi) ①31, *pf.* na~po~ *ob.* złożyć (ſło'gütſi) ①212 zusammenlegen, zusammen-
setzen; ręce: falten; sukno, list: zusammenfalten; pieniądze: sammeln; (oszczędzać) (zusammen)sparen; (odkładać) ab-, nieder-legen; pieniądze w banku: niederlegen, deponieren; ~ urząd das Amt niederlegen; ~ broń die Waffen strecken; (~ w groble) beisezen; ~ ofiary Opfer bringen; ~ przysięgę, egzamin e-n Eid, e-e Prüfung ablegen *ob.* leisten; ~ dowody beweisen, Bemeise beibringen; ~ wizytę e-n Besuch abstaten; ~ k-u swoje uszanowanie i-m seine Aufwartung machen; ~ winę na (*acc.*) *et.* schieben auf (*acc.*), zuschieben (*dat.*); ~ się sich zusammensetzen; (z *gen.*) bestehen (aus *dat.*); (na *acc.*) beitragen (*zu dat.*); ~ się we

dwoje sehr untertänig sein; tak się składa eś fügt sich so.

składany (skłaba'nu) ⑦1 zusammenlegbar.

skład|ka (skła'tka) f ③4² Sammlung, Kollekte; **~kowy** (ko'wu) ⑦1 Sammel...; uczta f **~kowa**

Picknick n; **~nia** (skła'dnia) f ③6³ Konstruktion; Gram. Satz-

lehre, Syntax; **~nik** (skła'dnik) m ①13² Bestandteil; **~ny** (nu) ⑦1

(~nie) wohlgestaltet, proportioniert; (zręczny) geschickt; (w porządku) ordentlich.

składowe (skłabo'wo) n ⑦21 Pargergeld, Pargergebühr f; **~wnia**

(do'wnia) f ③6³ Pargern; **~wy** (wu) ⑦1 Parger...; części

f/pl. **~wo** Bestandteile m/pl.

skłamać f. klamać.

skłaniać (skła'niatşi) ⑬1, pf.

~onić (skło'niitşi) ⑫1 neigen; (nakłaniać) veranlassen, bewegen;

~ się się neigen; (uklonić się) sich verneigen; ~ się ku (dat.) hinneigen zu (dat.).

skłębic (skłęm'bitşi) się pf. ⑫2 sich zusammenballen.

skłonność (skło'nnoşi'tşi) f ④1 Neigung; (do gen.) Hang m (zu

dat.); pl. **~ności** Anlagen pl.; **~ny** (nu) ⑦1 (do gen.) geneigt

(zu dat.); bereit (zu dat.); ~ do gniewu jähzornig. [stehen.]

skłuc (skłutşi) pf. ⑪3 nieder-

skner|a (skne'ra) m ③18² Weiz-

hals, Schnaufer; **~stwo** (stwo) n ②1 Weiz m, Schnauferi f.

skobel (sko'bel) m ①34⁶ Riegel, Schließelisen n.

skoczok (sko'tschof) m ①21 Springer; (konik polny) Grass-

hüpfer, Heupferdchen n; **~ny** (nu) ⑦1 (~nie) lustig, flott.

skoczyć f. skakać.

skojarzenie (skojaże'nie) n ②13 Vereinigung f; (~ myśli) Affo-

skojarzyć (sja'gütşi) pf. ⑫12 vereinigen; malżeństwo: zustande bringen; myśli: assoziieren.

skok (skof) m ①13 Sprung; pl. **~i** (u zająca) Hüufe pl.

skotać (skola'tatşi) pf. ⑪11 zerschlagen; fig. zerrüthen.

skomlić (sko'mliitşi) ⑫3 min-

seln.

skompletować (skompleto'watşi) pf. ⑪20 komple't machen, vervollständigen.

skomplikowany (skomplikowa'nu) ⑦1 kompliziert, verwickelt.

skomponować (skompono'watşi) ⑪20 komponieren, verfassen.

skon (skon) m ①3 Tod; **~ać** (sko'natşi) pf. ⑬1 sterben, ver-

scheiden, verenden.

skoncentrować (skontcentro'watşi) pf. ⑪20 konzentrieren.

skonfederowany (skofederowa'nu) ⑦1 föderiert.

skonfiskować f. konfiskować.

skonfrontować (skfronto'watşi) pf. ⑪20 konfrontieren.

skonfundować (skundo'watşi) pf. ⑪20 verwirren.

skonstruować (skstruo'watşi) pf. ⑪20 konstruieren.

skonsumować (sksumo'watşi) pf. ⑪20 konsumieren, verzehren.

skończony (skontscho'nu) ⑦14¹ (-czenie) total, gänzlich; ~ czło-

wiek ein ganzer Mensch.

skończyć f. kończyć. [Schöpf.]

skop (skop) m ①2 Ziegenbock,

skoplek (skpl) m ①21^{1b}, **~piec** (skpletş) m ①34 Welfeimer.

skoplywać (skopli'watşi) ⑬2, pf. **~ać** (sko'patşi) ⑪4 abtragen;

(~ nogami) mit den Füßen treten od. stoßen.

skoro (sko'ro) sobald; (adv. zu skory) schnell, rasch.

skorowidz (skoro'wiitşi) m ①30¹ alphabetisches Verzeichniß n; ~ adresowy Adreßbuch n.

skorupa (škoru'pa) *f* ③1 Schale; a. **~pka** (špa) *f* ③4² (czerep) Scherbe; (~ pokrywająca co) Kruste; **~plak** (šplak) *m* ①13¹ Schalentier n.

skorupiec (špietš) ④20 sich mit einer Kruste überziehen.

skory (škoru) ⑦10 (-ro) schnell, rasch, hurtig.

skorzystać *f.* korzystać.

skos (škoš) *m* ①3: na ~ schief, schräg.

kosic *f.* kosić.

skostnieć *f.* kostnieć.

skośny (ško'shnu) ⑦1 (-nie) schief, schräg. [Verhe *f.*]

skowronek (škowro'nek) *m* ①21

skowyczeć (škowu'tšetš) *pf.* za. ④19 winseln.

skłóra (šku'ra) *f* ③2³ Haut; (~ zwierzęca) Haut, Fell n, Balg *m*; (~ wyprawiona) Leder *n*; dać w skórę k-u j-n durchprügeln; wygarbować skórę k-u j-n durchbleuen; zalać sadła za skórę k-u j-m arg zuseßen; **~órka** (šku'rka) *f* ③4² dünne Haut, Häutchen *n*; (~ zwierzęca) (kleines) Fell *n*; (~ na chlebie) Rinde; (~ na owocach) Schale; (~ wyprawiona) (dünnes) Leder *n*; **~órkowy** (škurto'wu), **~órzan-y** (šku'žanu) ⑦1 Leder..., ledern; **~órnik** (šku'rnik) *m* ①14 Lederhändler; **~órny** (šku'rny) ⑦1 Haut...

skówka (šku'fka) *f* ③4² Beschlag *m*, Reifen *m*, Ring *m*.

skra (škra) *f* ③1¹ Funke(n) *m*.

skracać (škra'tšetš) ④31, *pf.*

skrócić (škru'tšetš) ④25 (ab-, ver-)kürzen.

skradać (škra'batš) ④31, *pf.*

skraść (škrašitš) ④8 (weg-) stehlen; ~ się sich heranschieben.

skraj (škraj) *m* ①30 Rand; **~ny** (nu) ⑦1 (-nie) äußerst, radikal.

skrajac (šjatš) ④31, *pf.* skrolić

(škro'litš) ④4¹ abschneiden; (przykrajac) zuschneiden.

skrapiac (škra'piatš) ④31, *pf.*

skropić (škro'piatš) ④2 be-gießen, besprühen, besprengen.

skrapiac (škra'piatš) ④31 (się się) kondensieren.

skraść *f.* skradac.

skrawek (škra'wek) *m* ①21^{1b} Abschneigel *n*.

skreślac (škre'shitš) ④31, *pf.*

~ić (šhitš) ④3 streichen; (przedstawiac, opowiadac) dar-stellen, erzählen, schildern.

skrewić *f.* krewić.

skrećlac (škru'tšetš) ④31, *pf.*

~ić (šhitš) ④5 umdrehen; (obracać) wenden; śrubę: schrauben; (kręcić) winden; sznur: zusammendrehen; lampę: her-unterschrauben; kurek: ab-drehen; (skierować się) die Rich-tung nehmen; ~ kark k-u j-m den Hals umdrehen; ~ się sich zusammendrehen; (być bezra-dnym) sich drehen und wenden.

skrepować (škrz'powa'tš) *pf.* ④20 fesseln, zusammenschnü-ren; (a. fig.) binden.

skręć (škrut) *m* ①10¹ Umdrehung *f*; (zakręć) Drehung *f*; (zgięcie) Krümmung *f*, Biegung *f*.

skrob (škrop) *m* ①3 Stärke *f*, Kraftmehl *n*.

skrobaczka (škroba'tšetš) *f* ③4² Schabeisen *n*, Schabmesser *n*.

skrobać (škro'batš) ④4, *pf.* z., o., po., wy. od. **skrobnać** (~ nqtš) ④2 schaben; rybę: ab-schuppen; (się się) kratzen; pismo: radieren.

skrofuliczny (škrofuli'tšynu) ⑦1 (-nie) skrofulidös; **~ty** (šfu-lu) *f/pl.* ③1 Skrofeln *pl.*

skrolić *f.* skrajac.

skromnista (škromni'sha) *f* ③6 bescheidenes Frauenzimmer *n*; **~niś** (šniš) *m* ①32¹ beschei-

denen Menschen; ~niutki (ˌnu't-
ti) ⑦9 (-ko) sehr bescheiden;
~ność (ˌnoʃitʃi) f ④1 Beschei-
denheit; (prostota) Einfachheit;
~ny (ˌnu) ⑦1 (ˌnie) bescheiden;
(prosty) einfach, schlicht.

skroniowy (ʃkronio'wū) ⑦1
Schläfen...

skroni (ʃkroni) f ④3 Schläfe.

skropić s. skrapiać.

skrócić s. skracać.

skrucha (ʃkrucha) f ③3 Reue.

skrupić (ʃkrupitʃi) pf. ⑩2: ~
się (na loc.) büßen müssen (für
acc.), 18. to wszystko skrupi się
na mnie für dieses alles werde
ich büßen müssen.

skrupulat|ność (ʃkrupa'ła't-
noʃitʃi) f ④1 Genauigkeit;
(sumiennosc) Gewissenhaftigkeit;
(punktualność) Pünktlichkeit;
~ny (ˌnu) ⑦1 (ˌnie) genau;
(sumienny) gewissenhaft; (punk-
tualny) pünktlich.

skrupuł (ʃkrupuł) m ①3 Skrupel.
Bedenken n.

skruszeć s. kruszeć. [demütig.]

skruszony (ˌʃcho'nū) ⑦14¹ reuig, /

skruszyć (ʃkruszyć) pf. ⑩12
zermalmen, zertrümmern; ~
się zerbröckeln; (uczuc skrucze)
reuig werden; Reue empfinden.

skrycie (ʃkrutʃie) geheim, im
geheimen.

skryć s. skrywać.

skrypt (ʃkrüpt) m ①19 Hand-
schrift f; (ˌdużny) Schuldschein,
Reue's; ~a (ˌta) n/pl. ①19
(geschriebene) Univerſitätsvor-
lesungen f/pl.

skryształizować (ʃkrüʃtaliʒo'-
watʃi) pf. ⑩20 kristallisieren.

skrytka (ʃkrutka) f ③4² Schließ-
winkel m, Verſted n; ~ poczto-
wa Poſtfaß n.

skrytopiślowy (ʃkrütöpitʃio'wū)
⑦1 Kryptogamiſch.

skry|tość (ʃkrutöʃitʃi) f ④1

Verborgtheit; (skryty charak-
ter) in ſich gefehrtes Weſen n;
~ty (ˌtu) ⑦7 (ˌcie) verſtedt, ver-
borgen; (tajny) heimlich; (o czło-
wioku) in ſich gefehrt.

skrywać (ʃkrü'watʃi) ⑩1, pf.

skryć (ʃkrütʃi) ⑩2 verſteden;
(taić) verheimlichen.

skrzeczeć (ʃʃʃe'tʃeʃi), pf.
za ⑩19 ſchreien, krächzen.

skrzela (ʃʃʃe'ła) f ③5, nſt pl.
~o Riemen m/pl.; ~owy (ˌwo-
wū) ⑦1 Riemen...

skrzemieniały (ʃʃʃemienia'ły)
⑦6 (-lo) verſieſelt.

skrzep (ʃʃʃep) m ①3 geronnene
Flüſſigkeit f; ~ty (ˌtu) ⑦6 ge-
ronnen, erſtarrt; ~nąć (ˌnɔtʃi)
pf. ⑩2 gerinnen, erſtarren.

skrzesać s. krzesać.

skrzę|ność (ʃʃʃe'tnoʃitʃi) f
④1 Emſigkeit; ~ny (ˌnu) ⑦1
(ˌnie) emig, geſchäftig.

skrzyd|ełko (ʃʃʃüde'łko) n ②9
Flügelchen; ~ełkowały (ˌkowa-
tū) ⑦7 (-to) flügelartig; ~laty
(ˌła'tū) ⑦7 (-to) geflügelt;
Flügel...; ~ło (ˌlo) n ②6 Flügel
m; ~łowy (ˌwo'wū) ⑦1 Flügel...

skrzyn|eczka (ʃʃʃüne'tʃka) f
③4² Käſtchen n; ~ła (ˌła) f ③6,
~ka (ˌka) f ③4² Kifte, Kaſten
m; ~ka na liſty Briefkaſten m;
~łowy (ˌwo'wū) ⑦1 kaſten-
artig, kaſtenförmig; ~kowy (ˌ-
ko'wū) ⑦1 Kaſten...

skrzyp (ʃʃʃüp) m ①3 Gefnarre
n; ♀ Schachtelhalm.

skrzyplce (ʃʃʃü'ptʃe) m/pl.
⑤3⁸ Geige f, Violine f; ~cowy
(ˌco'wū) ⑦1 Geigen...

skrzypok (ʃʃʃü'pök) m ①20
Geigenſpieler.

skrzyplęc (ʃʃʃü'pjetʃi) ⑩13, pf.
za_ od. skrzypnąć (ʃʃʃü'pɔtʃi)
⑩2 fnarren; (o śniegu) kniſtern.

skrzypliwy (ʃʃʃü'pli'wū). ⑦1
(-wie) fnarrend, kniſternnd.

skrzywdzić f. krzywdzić.
skrzywić f. krzywić.
skrzyżować (skřiw'go'watšj) pf. ①20 kreuzen.
skubać (sku'batšj) ①4, pf. wy~
 ob. skubnąć (skub'ntšj) ⑩2 zupfen;
 gęś: rupfen; (zrywać) pflücken.
skuć (skutšj) pf. ①3 zusammen-
 schmieden.
skullé f. kullé.
skupiać (skup'p'iatšj) ⑩1, pf.
 ①ć¹ (skup'iatšj) ⑩2 zusammen-
 rücken, aneinanderbringen; ~
 się się zusammenhäufen; (du-
 chowo) sich sammeln.
skupienie (skupie'nie) n ②13
 Sammlung f, Andacht f.
skupować (skupo'watšj) ①20,
 pf. ①ć² (skup'p'iatšj) ⑩2 zu-
 sammenkaufen; (wykupować)
 aufkaufen.
skurcz (skurtšj) m ①30 Krampf.
skurczyć (skur'tšjütšj) pf. ⑩12
 zusammenziehen; (skrzywić)
 krümmen; ~ się się zusammen-
 ziehen, sich krümmen; (~ w pra-
 niu etc.) einlaufen, eingehen.
kusicé f. kusicé.
skuteczność (skute'tšjnošitšj)
 f ④1 Wirksamkeit; (skutek)
 Erfolg m; ~ny (nt) ⑦1 (~nie)
 wirksam, erfolgreich.
skutek (sku'tešj) m ①21^a Folge
 f; Wirkung f; (dobry, zły) Erfolg.
skutkować (sko'watšj), pf. po~
 ①20 wirken, Wirkung haben.
skwapliwość (skwapli'wošitšj)
 f ④1 Bereitwilligkeit, Eilfertig-
 keit; (pospiech) Hast; ~wy (nt)
 ⑦1 (~wie) bereitwillig, eil-
 fertig; (spiesznie) hastig.
skwar (skwar) m ①8 Hitze f,
 Blut f. [(Speć)Griech f.]
skwarek (skwa'rešj) m ①21^b
skwarny (nt) ⑦1 (-no) heiß;
 (duszny) schwül. [sic braten.]
skwarzyć (skwa'gütšj) się ⑩12
skwaśnić f. kwaśnić.

skwer (skwer) m ①8 (Garten-)
 Anlage f.
skwlerczé (skwle'rtšjetšj) ⑩19
 zischen, rascheln; (skowyczeć)
 winseln.
skwitować f. kwitować.
sta|blutki (stabiutšj) ⑦9 (-ko)
 sehr schwach, sehr matt; ~lżna
 (stbi'lna) f ③1 schwache Seite;
 Anat. Weichen f/pl.
stąbnąć (stąbnutšj) ⑩4¹, pf. o~
 ze~ schwach (ob. matt) werden.
stabość (stą'bošitšj) f ④1
 Schwäche; (choroba) Schwäch-
 lichkeit, Krankheit; (niedyspo-
 zycja) Unpäßlichkeit. [feln.]
stąbować (stą'watšj) ①20 frän-
stąbowlitość (stąwli'tošitšj) f
 ④1 Kränklichkeit; ~ty (nt)
 ⑦7 (~to) kränklich.
stąby (stą) ⑦1 (-bo) schwach;
 (chory) krank, unwohl; (niedys-
 ponowany) unpäßlich; stąbo mi
 mir ist unwohl.
stąć¹ (stąšj), pf. po~ ①8 betten;
 (rozciągać) ausbreiten; ~ drogę
 den Weg bahnen; ~ się do nóg
 k-u j-m zu Füßen fallen.
stąć² (~) ①7 schiden, senden.
stąniać (stą'niatšj) się ⑩1
 wanken. [(zaszczyt) Ehre.]
stąwa (stą'wa) f ③1 Ruhm m;
stąwetny (stąw'etny) ⑦1 (-nie)
 ehrenwert, achtbar. [preisen.]
stąwlicé (stą'wlicé) ⑩2 rühmen,
stąwność (stą'wnošitšj) f ④1
 Berühmtheit, Ruhm m; ~ny
 (nt) ⑦1 (~nie) berühmt.
słodkawy (słodka'wu) ⑦1 (-wo)
 süßlich.
słodki (słotšj) ⑦9 (-ko) süß;
 Ag. lieb, angenehm.
słodko... (słotko...) in 3sgn süß...
 3B. ~mowny (słot'wny) ⑦1
 süßredend. [Süßigkeit, Süße.]
słodkość (słotkošitšj) f ④1
słodować (słodo'watšj) ①20
 malzen.

- słodownia** (słodo'wnia) *f* ③ 6³ Malzhaus *n*; **słowy** (sdo'wu) ⑦ 1 Malz...
- słodycz** (słut'sch) *f* ④ 9 SüÙe, SüÙigkeit; *fig.* Lieblichkeit.
- słodzic** (słut'si) *pf.* o ~ ⑩ 7 ver-süÙen; (eukrom) (ver)zuckern.
- słodzutki** (słut'sti) ⑦ 9 (-ko) sehr süÙ; *fig.* sehr lieb.
- słoliczek** (słoli'tschek) *m* ① 21¹ b, **lk** (słol'ik) *m* ① 13² Tiegel; (~ na konfitury) Ein siedeglas *n*.
- słojowaty** (słowa'tu) ⑦ 7 (-to) geädert; (podobny do stoja) tie-gelförmig.
- słoma** (słoma) *f* ③ 1 Stroh *n*; **mlanka** (mla'na) *f* ③ 4² Strohdach *n*; (chata) mit Stroh gedeckte Hütte; (kapelus) Strohhut *m*; **mlany** (mla'nu) ⑦ 1 Stroh...
- słomka** (słomka) *f* ③ 4² Strohhalm *m*; **kowy** (słowu) ⑦ 1 Stroh... [etwas salzig.]
- słonawy** (słona'wu) ⑦ 1 (-wo)
- słoneczko** (słone'tschko) *n* ② 9 die (liebe) Sonne *f*; **nlk** (nl'ik) *m* ① 13² Sonnenblume *f*; (zegar ny) Sonnenuhr *f*; **ny** (nu) ⑦ 1 (nie) Sonnen..., sonnig; **ny rok** *m* Sonnenjahr *n*; **kapiel** *f* na Sonnenbad *n*; **dzień** *m* ny sonniger Tag.
- słonina** (słoni'na) *f* ③ 1 Speck *m*.
- słoniowaty** (słoniowa'tu) ⑦ 7 (-to) elefantenartig; (ocięzaly) unbeholfen; **wy** (nio'wu) ⑦ 1: kość *f* wa Elfenbein *n*; z kości wej elfenbeinern.
- słonka** (słonka) *f* ③ 4² Boal. Schnepfe *f*.
- słonko** (słonko) *n* ② 9 = słoneczko.
- słolność** (słolno'sti) *f* ④ 1 Salzigkeit; **ny** (nu) ⑦ 1 (no) salzig; (solony) gesalzen; **na kapiel** *f* Salzbad *n*.
- słol** (słol) *m* ① 31¹ Elefant.
- słolnce** (słol'niÙe) *n* ② 14 Sonne *f*; grzać się na -cu sich sonnen.
- słotja** (słota) *f* ③ 2² Regenwetter *n*; **ny** (nu) ⑦ 1 (no) regnerisch.
- Słowlanin** (słowia'nin) *m* ① 41 Slave; **Łanski** (Łwia'n'ik'sti) ⑦ 9 slawisch.
- słowliczy** (słowi'tschu) ⑦ 4 Nachtigallen...; **lk** (słol'ik) *m* ① 13¹ Nachtigall *f*.
- słownictwo** (słowni'tstwo) *n* ② 1 Nomenklatur *f*.
- słownik** (słol'nik) *m* ① 13² Wörterbuch *n*, **Łe'rifon** *n*; **arstwo** (Ła'rtstwo) *n* ② 1 Verifographie *f*; **arz** (Łwi'Łasch) *m* ① 33 Verifograph.
- słolność** (słolno'sti) *f* ④ 1 Worthalten *n*; (dokładność) Genauigkeit; **ny** (nu) ⑦ 1 (nie) in Worten, gesprochen; (dosłowny) wörtlich, buchstäblich; (ustny) mündlich; (o człowieku) wort-haltend, pünktlich.
- słowo** (słowo) *n* ② 4 Wort; Gram. Zeitwort, Verbum; jednem słowem mit einem Wort; słowem kurz gesagt; słowami in Worten, (przy podaniu liezb) sage; ~ w ~ Wort für Wort, wörtlich; ~ po słowie jedes Wort; co do słowa genau; zwymysłać k-o ostatniemi słowami j-n mit den allergröÙten Ausdrücken beschimpfen; dać ~ sein (Ehren-)Wort geben; do-trzymać słowa Wort halten.
- słoworód** (słoworut) *m* ① 26 Wortableitung; Etymologie *f*; (temat) Wortstamm.
- słowotwórczy** (słowort'sch) ⑦ 4 wortbildend; **stwo** (Łstwo) *n* ② 1 Wortbildung *f*.
- słol** (słol) *m* ① 26 Malz *n*.
- słol** (słol) *m* ① 36 Tiegel; (~ na konfitury) Ein siedeglas *n*; (~ w drzewie) Weäder *n*; Jahresring.

- słów** (słuf) f. słowo.
- słów|eczko** (słuwe'tscho) n ②9
Wörtlein; **~ko** (słu'fko) n ②9
Wörtchen, Wort; *pl.* **~ka** Wör-
ter *pl.*, *Bofabeln f/pl.*
- słuch** (słuch) m ①12 Gehör n,
Hören n; *znacze* **~u** vom Hören-
fagen; **~acz** (słu'chatsch) m ①33
Hörer; **~aczka** (scha'tscha) f
③42 Hörerin.
- słuchać** (schatsj) ③1 'hören;
(k-o) anhören (*acc.*), zuhören
(*dat.*); (*pod*słuchiwać) horchen;
(*być* posłusznym) gehorchen
(*dat.*), folgen (*dat.*), befolgen
(*acc.*).
- słuchawka** (scha'fka) f ③42
Hörmuschel, Hörrohr n; (*u* le-
karzy) Stethoskopo'pn, Hörrohr n.
- słuchowy** (scho'wu) ⑦1 Gehör...
- śludzy** (słu'dsju) f. sluga.
- śluga** (słu'ga) 1. m ③43 Diener;
(służący) Bedienter; 2. f ③4
Dienerin; (służąca) Dienstmäd-
chen n, Bediente. [Diener.]
- ślugus** (sługus) m ①11 (schlechter)
- ślup** (słup) m ①21 Pfeiler,
Säule f; **~** graniczny Grenz-
pfahl; **~** kilometrowy Kilometer-
stein; **~** telegraficzny Tele-
graphenstange f; stać jak **~**
wie ein Klotz dastehen; **~ek**
(słup) m ①21b Säulchen n;
Bolzen; & Stempel; **~lasty**
(słupa'stju) ⑦7 säulenförmig;
(o roślinach) holzig; **~lec** (słup-
pietś) m ①34 Tragpfeiler.
- ślupiec** (słupietś), *pf.* o. ①18 er-
starren. [Säulen...]
- ślupowy** (słupa'wu) ⑦1 Pfeiler...]
- ślusznosc** (słusznosc) f ④1
Billigkeit, Recht n; *mieć* **~**
recht haben; (**~** wzrostu) Statt-
lichkeit, hoher Wuchs m; **~ny**
(słusny) ⑦1 (nie) billig, (ge)recht;
(o wzroście) groß, stattlich.
- śluzal|czość** (słuzal'czość) f ④1,
~stwo (słuzal'stwo) n ②1
- knechtisches Wesen n; **~czy** (słuz-
al'czy) ⑦4 (słuzal'czy) knechtisch.
- śluzal|ca** (słuzal'ca) f ⑦2 Dienst-
mädchen n; *panna* **~** Kammer-
jungfer, Stubenmädchen n; **~cy**
(słuzal'cy) m ⑦2 Bedienter.
- śluzba** (słuzba) f ⑤1 Dienst
m; (*pl.* **~**służący) Dienerschaft;
(personal) Personal n.
- śluzbis|ta** (słuzbis'ta) m ③17
dienstestriger Mensch; **~tość**
(słuzbis'tość) f ④1 Dienstestfer m;
~ty (słuzbis'ty) ⑦7 dienstestfrig.
- śluzbowy** (słuzbowy) ⑦1 Dienst...,
dienstlich.
- śluzeb|na** (słuzeb'na) f ⑦1,
~nica (słuzeb'nica) f ③9 Dienerin,
Magd; **~nik** (słuzeb'nik) m ①14
Diener; **~ność** (słuzeb'ność) f ④1
Dienstbarkeit; **~ny** (słuzeb'ny) ②1
dienstbar.
- śluzka** (słuzka) 1. f ③42 Die-
nerin; 2. m ③182 (bemütigter,
untertäniger) Diener.
- śluzyc** (słuzyc) *pf.* u. **po** ②12
dienen, bedienstet sein, im
Dienste stehen; **~** do mszy mi-
nistrieren; (*o* psie) aufwarten;
(*do* *gen.*) dienen, nützlich sein
(zu *dat.*); (*o* pomagac) wohlthun,
bekommen; (*być* używanym) ver-
wendet werden; *to* mi nie służy
das bekommt mir nicht, *tut* mir
nicht gut; *jak* zdrowie służy?
wie ist Ihr Befinden?; *zdrowie*
mi nie służy *idę* fühlen mich nicht
gesund; *niech* ci służy *na* zdro-
wie! wohl bekomm's!
- stych** (stych) m ①12: *ani* **~**
nichts ist zu hören.
- stychać** (stychać) *indef.* man
hört; (*o* mowa) es verlautet;
co **~**? was hört man Neues?
- stynąc** (stynąc) ⑩1 (*z* *gen.*)
berühmt sein (*wegen* *gen.*).
- stynny** (stynny) ⑦1 berühmt.
- styszalny** (styszalny) ⑦1 hör-
bar.

styszec (szlú'schetšj), *pf. u., po~*
⑩19 hören.

smaczność (šma'tšchnošitšj) *f* ④1
Schmackhaftigkeit; ~ny
(~nu) ⑦1 (~nie) wohlschmeckend;
~nego! guten Appetit!

smagać (šma'gatišj), *pf. wy~* ⑩1
geißeln, peitschen.

smagłość (šma'głošitšj) *f* ④1
dunkle Hautfarbe; ~ty (~tu) ⑦6

(~to) (wysmukły) schwächlig,
schlank; (o cerze) dunkel, braun.

smak (šmaš) *m* ①13 Geschmack;
to mi w ~! das ist nach meinem
Geschmack!, das gefällt mir!; ~osz
(~koš) *m* ①33 Feinschmecker.

smakować (~ko'watšj) ⑩20
schmecken, munden.

smakowity (~kowi'tu) ⑦7 (-icie)
schmackhaft; ~wny (~ko'wu) ⑦1
geschmackvoll, mit (gutem)
Geschmack.

smalcować (šmalšto'watšj)
⑩20 schmälzen.

smalec (šma'šetš) *m* ①34
Schmalz *n*.

smallé (šma'lišj) ⑩3 brennen;
papierosy: rauchen; ~ cholówki
do (*gen.*) den Hof machen (*dat.*).

smardz (šmartš) *m* ①30 Mor-
chel *f*.

smark (šmarš) *m* ①13, ~lel
(~lel) *m* ①34⁶ Rog; ~acz
(~katiš) *m* ①33 Roghub; ~acz-
ka (~ka'tška) *f* ③4², ~ula
(~ku'ła) *f* ③5 Rogmädel *n*;
~ac (~katišj) ⑩1 rozen; ~aty
(~ka'tu) ⑦7 rozig.

smarować (šmaro'watšj), *pf.*
po., na~ ⑩20 (ein)schmieren.

smarowidło (~wi'dło) *n* ②6
Schmiere *f*; ~wóz (~ro'wuš)
m ①26^{2a} (Wagen-)Schmierer.

smazyć (šma'žitšj), *pf. przy~*
⑩12 rösten, schmoren; mięso:
baden; konfitury: einsieden: ~
sobie głowę sich den Kopf zer-
brechen; ~ się braten.

smereka (šmere'ta) *f* ③4¹
Föhre, Kiefer.

smętność (šmę'tnošitšj) *f* ④1
Traurigkeit, Melancholie; ~ny
(~nu) ⑦1 (~nie) traurig.

smłoczek (šmo'tšek) *m* ①21
kleiner Drache; (u owadów)
Saugrüffel; ~oczy (šmo'tšču)
⑦4 Drachen...; ~ok (šmoš) *m*
①13¹ Drache.

smollak (šmo'łaš) *m* ①13² Kien-
holz *n*, Kienspan; ~larnia (~
ła'rnja) *f* ③6⁸ Pechhütte, Teer-
brennerei; ~larz (šmo'łaš) *m*
①33 Teerbrenner.

smollic (~lišj) ⑩3 rauchen
schmauchen. [harzig, pechig.]

smolny (šmo'lnu) ⑦1 (-no)

smoła (šmo'ła) *f* ③1 Pech *n*,
Teer *m*; ~owy (~lo'wu) ⑦1
Pech..., Teer...

smrodliwy (šmrodliš'wu) ⑦1
(-wie) stinkend, stinfig.

smrodzić (šmro'džitšj), *pf. na~*
⑩7 stänkern, Gestank machen.

smród (šmruš) *m* ①26 Gestank;
(przezwisło) Miststint.

smucić (šmu'tšitšj), *pf. za~*
⑩5 betrüben, kränken; ~ się
sich kränken, betrübt sein.

smuga (šmu'ga) *f* ③4 Streifen
m; (~ na ciele) Strieme.

smukłość (šmu'košitšj) *f* ④1
Schlantheit; ~ty (~tu) ⑦6 (~to)
schlank.

smutlek (šmu'tek) *m* ①21^{1a}
Traurigkeit *f*, Trauer *f*; ~ny
(~nu) ⑦1 (~no u. ~nie) traurig;
(zasmucający) betrübend.

smycz (šmütš) *f* ④8 Koppel.

smyczek (šmütšek) *m* ①21^{1b}
Violinbogen; ~kowy (~to'wu)
⑦1 Streich...

smyk (šmül) *m* ①13² Baš-
geigenbogen; *fig.* Laugenichtš.

sn... (šn...) *f.* sen. [scheinlich.]

śnać (šnatšj) offenbar, wahr-
śnadny (šna'dnu) ⑦1 (-nie) leicht.

snop (шноп) *m* ①2¹, **~ek** (шпек) *m* ①21^{1b} Garbe *f*, Bund *n*; **~owy** (шпо'wü) ⑦1 Garben...
snuć (шнути) ①3 spinnen, winden; ~ się się entwideln; (kręcić się tu i tam) sich tummeln, wimmeln; mnóstwo ludzi snuje się po ulicach in den Straßen wimmelt es von einer großen Menschenmenge.
snycer|ski (шнүтс'кi) ⑦9 Schnitzer...; **~stwo** (штво) *n* ②1 Schnitzerei *f*.
snycerz (шнүтс'кш) *m* ①33 Schnitzer.
sobalczy (шобал'тш) ⑦4 Hunde...; **~ka** (шка) *f* ③4¹ Hund *m*.
sobek (шобек) *m* ①20 Selbstsüchtiger, Egoist.
sobie (шобіе) *f*. siebie.
sobkostwo (шобкост'во) *n* ②1 Selbstsucht *f*, Egoismus *m*.
sobol (шоболі) *m* ①29 Zobel; *pl.* ~e Zobelpelz *m*; **~li** (шлі) ⑦1, **~owy** (шпо'wü) ⑦1 Zobel...
sobot|a (шобот'а) *f* ③2² Samstag *m*, Sonnabend *m*; **~ni** (шні) ⑦13 am Samstag stattfindend.
sobowtór (шобовтур) *m* ①26^{2a} Doppeltgänger.
sobótka (шобу'тка) *f* ③4² Sonnenwendfeier. [Gabelstange.]
socha (шоча) *f* ③3 Pfluggabel.
soczek (шотс'кш) *m* ①21^{1a} (guter) Saft. [③9 Linse.]
soczewica ♀ (шотс'кшi'тш) *f*
soczew|ka (шеч'ка) *f* ③4² Linsenglas *n*, Linse; **~kowaty** (шкo'wätü) ⑦7 (-to) linsenförmig; **~kowy** (шкo'wü) ⑦1 Linsen...
soczys|tość (шотс'кшү'тш) *f* ④1 Saftigkeit; **~ty** (штü) ⑦7 (-to u. -yscie) saftig.
sod (шот) *m* ①6 Natrium *n*; **~a** (шода) *f* ③2 Soda; **~ek** (шдек) *m* ①21^{1a} Natriumoxyd *n*; **~owy** (шдо'wü) ⑦1 Soda...; woda *f* ~owa Sodawasser *n*.

sof(k)a (шo'f[т]а) *f* ③1 (③4²) Sofa *n*. [phist.]
sofista (шo'fі'stа) *m* ③17 So-
sofistycz|ność (шшү'tс'кшo'fі'tш) *f* ④1 Sophisterei, Spitzfindigkeit; **~ny** (штü) ⑦1 (~nie) sophistisch, spitzfindig.
sofizmat (шo'fі'smat) *m* ①19 Trugschluß; *fig.* Vernünftelei *f*.
sojka (шo'jka) *f* ③4² Häher *m*.
sojusz (шo'jusz) *m* ①30 Bündnis *n*; **~nik** (шю'шнi'к) *m* ①14 Verbündeter; **~owy** (шшo'wü) ⑦1 Bundes...
sok (шoк) *m* ①13 Saft.
sokolіę (шoko'ліę) *n* ②18 junger Falke *m*; **~li** (шлі) ⑦1 Falken...; (od towarzystwa gimnastycznego Sokół) Sokol... [Falkenmeister.]
sokolnik (шo'kolnіk) *m* ①14
sokół (шo'kul) *m* ①26^{2a} Falke; (towarzystwo gimnastyczne) Sokol-Turnverein.
sol... (шoл...) *f*. sol.
sol|anka (шoла'нка) *f* ③4² Salzquelle, Sole; **~ankowy** (шанкo'wü) ⑦1 Sol...; **~arnia** (ші'arnіа) *f* ③6³ Salzfabrik *n*.
solenizant (шoлені'sant) *m* ①9 Zubilar. [feierlich.]
solenny (шoл'еннү) ⑦1 (-nie) sollich
solіć (шo'літш), *pf. na... wy* ①3 salzen; (~do przechowania) einsalzen, in Salz legen; (~mięso do przechowania) einpökeln; solone ryby *f/pl.* Salzische *m/pl.*; solone mięso *n* Pökelfleisch.
solidar|ność (шoлідар'ношtш) *f* ④1 Solidarität; **~ny** (штü) ⑦1 (~nie) solidarisch.
solist|a (шoлі'stа) *m* ③17, **~ka** (шка) *f* ③4² Solist(in), Solofänger(in).
sollter (шoлi'ter) *m* ①8¹ Soolbandwurm; (brylant) Solitär.
sol|niczka (шoлнi'ц'кш) *f* ③4² Salzfatz *n*; **~ny** (штü) ⑦1 Salz...; żupa *f* ~na Saline.

Solnogród (soł'no'grut) *m* ①26
Salzburg *n*.

solony (soło'nii) ⑦1 *f. solić.*

sołtys (so'tkũ) *m* ①1¹ Schult-
heiß, Schulze. **【Sensblei n.】**

sonda (so'nda) *f* ③2 Sonde,
sondować (so'watŝi), *pf. wy-*
①20 sondieren; *fig.* ausforschen.

sonet (so'net) *m* ①10¹ Sonett *n*.

sopel (so'peli) *m* ①34⁶ Zapfen.

sortować (sorto'watŝi), *pf. po-*
①20 sortieren.

sortyment (so'tument) *m* ①19
Sortiment *n*, Auswahl *f*.

sos (soŝ) *m* ①3 Sauce *f*, Sauce
f; (humor) Saune *f*.

sosienka (soŝe'nka) *f* ③4², ~na
(so'jna) *f* ③1¹ Fichte, Kiefer;
~nowy (so'now) ⑦1 Fichten...,
Kiefer... **【(so'ni) ⑦13 Eulen...】**

solwa (so'wa) *f* ③2 Gule; ~wi
sowiec (so'wiecŝi) ①18 traurig
werden.

sowiłość (so'wi'łoścŝi) *f* ④1
Reichlichkeit; ~ty (~tu) ⑦7
(-icie u. -to) reichlich.

sowizdrzał (so'wi'zdzał) *m* ①2
Eulenspiegel.

sól (sul) *f* ④7 Salz *n*; być
soł w oku k-u j-m ein Dorn
im Auge sein.

spacer (ŝpa'tŝer) *m* ①8 Spazier-
gang; ~ować (so'rowatŝi) ①20
spazieren; ~owy (so'row) ⑦1
Spazier...

spaczyć (ŝpa'tŝutŝi) *pf.* ①212
krümmen, biegen; (przekręcić)
verdrehen, verzerren; ~ się
krümmen werden; *fig.* verzerrt
werden; ins Gegenteil um-
schlagen.

spać (ŝpatŝi) ①12 schlafen.

spad (ŝpat) *m* ①6 Abfall, Fall;
(spadziłość) Gefälle *n*.

spad... (ŝpad...) *f. spaść.*

spadać (ŝpa'datŝi) ①31, *pf. spaść*
(ŝpaŝitŝi) ①09 (herab-, herun-
ter-)fallen, stürzen; (zmniejszać

się) abnehmen; (o conie) sinken;
~ z ciała mager werden.

spadek (ŝpa'dek) *m* ①21^{1a} Nei-
gung *f*, Gefälle *n*; (~ po kim)
Erbe *n*, Erbschaft *f*, Nachlaß;
wziąć ~ po kim j-n beerben.

spadkobierca (ŝpatobierca)
m ③11 Erbe; ~bierczylni (~
tŝchũ'ni) *f* ③10 Erbin; ~dawca
(so'datŝa) *m* ③11 Erblasser;
~wy (so'wu) ⑦1 Erb...

spadochron (spado'chron) *m* ①3
Fallschirm.

spadziłość (ŝpadzi'łoścŝi) *f*
④1 Neigung, Gefälle *n*; (stok)
Abhang *m*; ~ty (~tu) ⑦7
(so) steil, abschüssig.

spajać (ŝpa'jatŝi) ①31, *pf. spoić*
(ŝpo'itŝi) ①24¹ zusammen-
fügen, zusammenleimen.

spalać (ŝpa'latŝi) ①31, *pf. spalić*
(ŝpa'litŝi) ①23 verbrennen; (~
przy egzaminie) verwerfen; ~ się
verbrennen; (o domoch etc.) ab-,
niederbrennen.

spalenie (ŝpa'lie'nio) *n* ②13
Verbrennen; (~ przy egzaminie)
Durchfall *m*; ~nlzna (so'ni'sna)
f ③1 Brandgeruch *m*.

spamiętać (ŝpamię'tatŝi) *pf.* ①31
sich merken.

spanoszeć (ŝpano'sŝetŝi) *pf.*
①18 hochmütig werden.

sparaliżować *f. paraliżować.*

sparodjować (ŝparodjo'watŝi) *pf.*
①20 parodieren.

sparszywieć *f. parszyszywieć.*

spartaczyć (ŝparta'tŝutŝi) *pf.*
①212 verpfuschen.

spazellina (ŝpa'zeli'na) *f* ③1
Brandwunde.

sparzyć *f. parzyć.*

spasać (ŝpa'ŝatŝi) ①31, *pf. spaść*
(ŝpaŝitŝi) ①01 abweiden; ~ się
sich aufressen.

spaskudzić (ŝpaŝku'dŝitŝi) *pf.*
①27 verunreinigen; *fig.* verun-
stalten.

spasty (špa'štu) ⑦6 fett.
spać¹ f. spadać.
spać² f. spasać.
spazm (špašm) m ①3 Krampf;
 ~ **atyczny** (~matu'tšhnu) ⑦1
 (-nie) krampfhaft, spasmatisch.
specjalność (špetšja'lnošć) f
 ④1 Spezialität; ~ **ny** (~nu)
 ⑦1 (~nie) Spezial..., speziell.
specjal (špe'tšjal) m ①3 Deli-
 kateſſe f, Beckerbiſſen.
specyficzny (špetšyfi'tšhnu)
 ⑦1 (-nie) ſpezi'fiſch, eigentüm-
 lich; ~ **lk** (~tšh'fił) m ①13
 beſondereſ ſeilmittel n.
spedy|cyjny (špedutšy'jnu) ⑦1
 Expeditionſ...; ~ **tor** (~du'tor) m
 ①7¹ Expediteur.
spetna (špe'na): nie ~ rozumu
 nicht recht bei Sinnen.
spetn|lać (špe'mlatš) ⑬1, pf.
 ~ **lc** (~niitš) ⑫1¹ erfüllen, voll-
 bringen; ~ kielich den Becher
 leeren; ~ zdrowie czyje auf j-ſ
 Geſundheit trinken; ~ ſię ſich
 erfüllen; ~ ſię ſich kommen.
spetznac f. polznac.
spędzać (špę'džatš) ⑬1, pf.
 ~ **dzic** (~dšitš) ⑫7 wegtreiben,
 wegſcheuchen; piód: abtreiben;
 (~ na jedno miejsce) zuſammen-
 treiben; czas: zubringen.
spędzenie (~dše'nie) n ②13: ~
 piódu Fruchtabtreibung f.
spętać f. pętać. [Schlaſſucht.]
spłaczka (šplę'čka) f ③4²
spiać f. spinać.
spic f. spijać.
spiec (špjetš) pf. ⑩13 baden;
 mięso: braten; ~ ſię ſich ver-
 brennen.
spiekota (špieko'ta) f ③2² Fiſz.
spienig|zać (špeni'g'žatš) ⑬1,
 pf. ~ **yc** (~gütš) ⑫12 in Gelb
 umſetzen, zu Gelbe machen.
spieniony (špenio'nu) ⑦14¹
 ſchäumenb.
spierac¹ (špie'ratš) ⑬1, pf.

zoprzec (še'pščetš) ⑩25² zu-
 rückdrängen; ~ ſię ſich anſtem-
 men.

spierac² (~) ſię ⑬1 (z instr.)
 ſtreiten (mit dat.); (o acc.) auf
 ſeiner Meinung beſtehen (we-
 gen gen.).

spierac³ (~) ⑬1, pf. **sprać**
 (špratš) ⑩24¹ auſwaschen;
 k-o: durchhauen.

spierzchnac (špie'žchnatš) pf.
 ⑩4¹ rauh werden.

spieszny (špie'shnu) ⑦1 (-nie)
 eilig, in der Eile.

spieszyc (špie'schütš), pf. **po**~
 ⑫12 eilen; ~ ſię ſich beeilen.

spigle (špi'g'čje) n ②13
 Schnalle f; ~ **krótkie** ~ Kurz-
 ſchluß m.

spietrzyc (špe'tšchütš) pf. ⑫12
 auftürmen, aufhäufen.

spijać (špi'jatš) ⑬1, pf. **spić**
 (špitš) ⑫1 wader zutrinken;
 ~ ſię ſich berauschen.

spiknac (špi'knatš) ſię pf. ⑩2
 ſich vereinigen; ~ na k-o ſich
 gegen j-n verſchwören.

spilowac f. pilowac.

spinać (špi'natš) ⑬1, pf. **spiać**
 (špiatš) ⑩21¹ zuſammen-
 ſteden, ~ ſitzen; (ſastrygowac)
 heften; (~ sprzączka) zuſammen-
 ſchnallen; ~ wozy: zuſammen-
 kuppeln; ~ konia ostrogami
 dem Pferde die Sporen geben;
 ~ ſię ſich auf die Behen ſtellen;
 (o koniu) ſich häumen.

spinka (špi'nfka) f ③4² Schnalle;
 (~ do koszul) Hemdknopf m; (~
 do manszotów) Manſchetten-
 knopf m.

spirytus (špiru'tuſ) m ①3 Spi-
 rituſ; ~ do palenia Brenn-
 ſpirituſ m; ~ **owy** (~šo'wu) ⑦1
 Alkohol...

spis (špiſ) m ①3 Verzeichniſ
 n; ~ ludności Volkszählung f.
spisac f. spisywac.

spisek (spii'ʃeʃ) *m* ①21^a Verschwörung *f*, Skomplot *n*.
spiskowac (spiiʃi'wacʃi) ①20 eine Verschwörung anzetteln.
spisko/wiec (ʃo'wiefi) *m* ①37 Verschwörer, Verschworener; **wy** (wü) ⑦1 verschwörerisch.
spislywac (spiiʃi'wacʃi) ①32, *pf.* **ac** (spii'ʃatʃi) ①10 aufschreiben; (zrobić spis) verzeichnen; ~ się sich auszeichnen.
spity (spii'tu) ⑦7 betrunken.
spiz (spiiʃi) *m* ①30 Erz *n*; (~ dzwonowy) Glockenmetall *n*; **ow** (ʃo'wü) ⑦1 Erz..., ehern.
splamic (spia'miʃi) *pf.* ①21 beslecken, fleckig machen; ~ się sich beslecken; *fig.* sich entehren.
splatac (spia'tatʃi) ①31, *pf.* **spleść** (spieʃiʃi) ⑥7¹ zusammenflechten; ~ się sich fügen; tak się splata eś fügt sich so.
splądrowac *f.* plądrowac.
splątać (spii'g'tatʃi) *pf.* ①31 verwideln.
spleśnieć *f.* pleśnieć.
splot (spii'lot) *m* ①10¹ Verbindung *f*; (warkocz) Bopf.
spługawic *f.* plugawic.
spu|wac (spii'u'wacʃi) ①31, *pf.* **nać** (ʃn'gʃi) ⑩1 (aus)spunden.
spuwaczka (spii'uwa'tʃka) *f* ③4² Spudnapf *m*.
spłacać (spia'tʃatʃi) ①31, *pf.* **lic** (ʃiʃiʃi) ①25 abzahlen; dług: abtragen.
spłakać (spia'fatʃi) się *pf.* ①17 bitterlich weinen.
spłaszcz|ac (spia'ʃatʃatʃi) ①31, *pf.* **yc** (ʃatʃatʃi) ①212 abflachen, flach drücken; ~ się sich (demütig) ducken.
spłata (ta) *f* ③2² Abzahlung; (rata) Teilzahlung, Rate; na spłaty gegen Teilzahlungen.
spłatać (spia'tatʃi) *pf.* ①31: ~ k-u figla j-m e-n Schwabernad spielen.

spław (spiaf) *m* ①3 Flößen *n*.
spławiac (spia'wiatʃi) ①31, *pf.* **lic** (ʃwiʃi) ①22 flößen, (den Fluß herab)schwemmen; konie: in der Schwemme baden.
spławny (ʃwü) ⑦1 schiffbar.
spłodzić (splo'dʃiʃi) *pf.* ①27 zeugen, erzeugen.
spłonać *f.* pionać.
spłoszyć *f.* ploszyć. [schossen.]
spłowiaty (splo'wia'tü) ⑦1 ver-
spłowić (splo'wiefi) *pf.* ①18 verschießen (von der Farbe).
spłukiwac (spiu'ki'wacʃi) ①33, *pf.* **ac** (spiu'fatʃi) ①15 abspülen, abwaschen, schwemmen; usta: ausspülen.
spły|wac (spii'u'wacʃi) ①31, *pf.* **nać** (ʃn'gʃi) ⑩1 (z góry) herabfließen; (w jedno miejsce) zusammenfließen; (o czasie) vergehen; ~ na k-o j-m zuteil werden; krew zabitego nie na niego daś Blut des Getöteten wird über ihn kommen.
spochmurnieć (spochmu'rniefi) *pf.* ①18 nmwölkt werden; *fig.* mürrisch (od. trübe) werden.
spocić (sp'o'tʃiʃi) się *pf.* ①25 verschwitzt werden, schwitzen.
spoczyn|ek (spotʃu'neʃ) *m* ①21^a Ruhe *f*, Raft *f*; ~ niedzielny Sonntagruhe *f*; **kowy** (ʃu'ko'wü) ⑦1 Ruhe...
spoczywac (spotʃu'wacʃi) ①31, *pf.* **ać** (sp'o'tʃotʃi) ⑩20¹ (aus)ruhen, sich erholen.
spod|eczek (spode'tʃeʃ) *m* ①21^b Untertasse *f*; **ek** (sp'o'beʃ) *m* ①21^b Unterfaß, Untertasse *f*; (podkładka) Unterlage *f*.
spodlic *f.* podlic.
spodni (sp'o'dni) ⑦13 untere, Unter...; **nica** (ni'i'tʃa) *f* ③9. **niczka** (ni'i'tʃka) *f* ③4² (Weiber-)Rod *m*, Unterrod *m*; **nie** (nie) *f/pl.* ⑥3² Hoßen *f/pl.*, Beinkleider *n/pl.*

spodobać f. podobać.

spodziewać (spodzie'watſi) się
⑬1 hoffen; (oczekiwać) erwarten.

spoglądać (spogłid'batſi) ⑬1, pf. ~nąć (~ngtſi) ⑩2 schauen, blicken; ~ na k-o z podziwem mit Bewunderung zu j-m emporsehen.

spoić f. spajać.

spoiłtość (spoił'ſtoſtſi) f ④1 Zusammenhang m der Teile; ~ty (~tu) ⑦7 (~to) fest zusammenhängend.

spojenie (~je'nle) n ②13 Gefüge. [Haut.]

spojówka (~ju'ffa) f ③④2 Binde]

spojrzeć f. spojierać.

spojrzenie (spojre'nle) n ②13 Blick m.

spokojność (spoko'jnoſtſi) f ④1 Ruhe; (cisza) Stille; ~ny (~nu) ⑦1 (~nie) ruhig; (cichy) still; (lubiący pokój) friedliebend.

spokój (spoi'ui) m ①36² Ruhe f; (cisza) Stille f.

spokrewnić (spokre'wnitſi) się pf. ⑩1¹ sich verschwägern.

spolszczyć (spoi'stſtſitſi) pf. ⑩12 (się) sich polonisieren; (przetłumaczyć na polskie) ins Polnische übersetzen.

społeczność (spoletſche'nitſwo) n ②1 (bürgerliche) Gesellschaft f, Gemeinschaft f; ~nik (~le'tſchnik) m ①14, ~niczka (~ni'tſcha) f ③4² eine sich gemeinnützig betätigende Person; ~ność (~noſtſi) f ④1 Gemeinſchaft; ~ny (~nu) ⑦1 (~nie) geſellſchaftlich, Sozial...; nauki f/pl. ~ne Sozialwiſſenſchaften; ekonomja f ~na Nationalökonomie.

spotem (spoi'em) gemeinſam, zuſammen.

spopieścić (spopie'łietſi) pf. ⑩18 zu Aſche werden, vermodern.

spotularyzować (spotulariſo'-

watſi) pf. ⑩20 volkſtümlich darſtellen; populär machen.

sporność (spoi'rnoſtſi) f ④1 Streitigkeit; ~ny (~nu) ⑦1 (~nie) ſtreitig; (orzeczy) ſtrittig; sprawy f/pl. ~ne Streitſachen.

sport (ſport) m ①10¹ Sport; ~owy (~to'wu) ⑦1 (-wo) ſportmäßig.

spory (spoi'ru) ⑦10 (-ro) ziemlich groß; (dość liczny) ziemlich viel; (szybki) ziemlich ſchnell; (wydatny) auſgiegig.

sporysz ♀ (spoi'ruiſh) m ①30¹ Mutterkorn n.

sporządzać (spoi'gd'batſi) ⑩1, pf. ~dzić (~diſitſi) ⑩7 verfertigen, (zu)bereiten; ~ testament ein Teſtament aufſetzen.

sposobić (spoiſo'b'itſi) ⑩2 pf. (się) sich vorbereiten (do gen. zu dat.). [Gelegenheit.]

sposobność (~ſo'bnoſtſi) f ④1

sposób (spoi'ſup) m ①26 Art f, Weiſe f; (srodek) Mittel n; na to niema ſposobu dem iſt nicht abzuſhelfen.

spoztrlegać (spoiſtſche'gatſi) ⑩1, pf. ~ec (spoi'stſchetſi) ⑩15 wahrnehmen, bemerken, crblicken; ~ się inne werden.

spoztrze|gawczy (~ſtſhega'ftſhu) ⑦4 Wahrnehmungs..., Beobachtung...; ~zenie (~ze'nle) n ②13 Wahrnehmung f.

spotęgować f. potęgować.

spotężnieć (spoi'g'ni'etſi) pf. ⑩10 mächtiger (od. ſtärker) werden.

spotkać f. spotykać.

spotkanie (~ka'nle) n ②13 Begegnung f; wyjść (wyjechać) na ~ (gen.) entgegengehen (-ſahren) (dat.).

spotrzebować f. potrzebować.

spotwarzać (spotwa'gatſi) ⑩1, pf. ~yć (~gütſi) ⑩12 verleumben.

spotykać (spotu'fatʃi) ⑬1, pf. ~kać (spo'tfatʃi) ⑬1 (k-o) begegnen (dat.), treffen (acc.); nieszczęście mnie ~kalo es ist mir ein Unglück zugestoßen; ~kal mnie wielki zaszczyt e-e große Ehre ist mir zuteil geworden; ~ się się begegnen, sich treffen; ~ się z czym stoßen auf (acc.); ~ się z odmowną odpowiedzią e-e abschlägige Antwort erhalten.

spoufałać (spoufa'fatʃi) ⑬1, pf. ~łać (~litʃi) ⑬3 vertraulich machen; ~ się (z instr.) vertraut werden (mit dat.).

spoważnieć (spowa'gnietʃi) pf. ⑪18 ernst(er) werden.

spowiadać (spowia'datʃi), pf. wy~ ⑬1: ~ k-o i-s Beichte anhören; ksiądz A. -dał mnie ich habe bei dem Geistlichen A. gebeichtet; ~ się (przed instr. z gen.) beichten (j-m et.).

spowiednica (swiedni'tʃa) f ③9 Beichtstuhl m; ~nik (swie'dnit) m ①14 Beichtvater.

spowiedź (spo'wietʃi) f ④1 Beichte.

spowijać (spowli'jatʃi) ⑬1, pf. ~łać (spo'witʃi) ⑬1 (ein)wickeln.

spowinować (spowinowa'tʃatʃi) się ⑬1, pf. ~łać (tʃitʃi) się ⑬5 sich verschwägern.

spowodować f. powodować.

spozierać (sposie'ratʃi) ⑬1, pf. spojrzeć (spo'jgetʃi) ⑬20¹ schauen, blicken.

spożywać (spogu'watʃi) ⑬1, pf. ~yc (spo'gu'tʃi) ⑬2 verzehren; (zżyć) aufzehren, verbrauchen.

spożywczy (spogu'fʃtʃu) ⑦4 Eß..., Konsum...; towary m/pl. -cze Konsumwaren f/pl.; podatek m ~ Verzehrungssteuer f.

spód (spu) m ①26 (dno) Boden, Grund; (dolna część) Unterteil; (podkładka) Unterlage f; (~

ubrania) Unterfutter n; na spodzie unten; z pod spodu von unten.

spół|nia (spu'inja) f ③6³ Band n, Bindelied n; ~nik (nif) m ①13² Bindewort n, Konjunktion f; ~ność (noʃitʃi) f ④1 Zusammenhang m, Kohäsion; ~ny (nu) ⑦1 zusammenhängend.

spójrz (spujʃ) f. spojrzeć.

spół|niczka (spu'lni'tʃka) f ③4², ~nik (nijf) m ①14 Teilhhaber(in), Kompagnon m; (uczestnik) Teilnehmer(in); ~zbrodni Mitverbrecher(in); ~ność (noʃitʃi) f ④1 Gemeinschaft; ~ny (nu) ⑦1 (nie) gemeinschaftlich, gemeinsam.

spółczynnik (spu'tʃu'nnif) m ①13² Koeffizient.

spółdzielczy (dʃie'Uʃtʃu) ⑦4 genossenschaftlich, kooperativ.

spółgłoska (glo'ʃka) f ③4² Mitlaut m, Konsonant m.

spółka (ka) f ③4² Gesellschaft, Kompanie; ~ z ograniczoną poręką Gesellschaft mit beschränkter Haftung; ~ zarobkowa Erwerbssgenossenschaft.

spółkować (to'watʃi) ⑬20 geschlechtlich verkehren (z instr. mit dat.).

spółkowanie (to'wa'nie) n ②13 Beischlaf m. [kommenfurabel.]

spółmierny (mie'ru) ⑦1

spółobywatel (obu'wa'toi) m ①29, ~ka (te'wa) f ③4² Mitbürger(in).

spółpracownictwo (pratʃow'ni'tʃtwo) n ②1 Mitarbeiter-schaft f; ~nik (to'wnif) m ①14 Mitarbeiter.

spółtowarzysz (to'wa'ʃi) m ①33, ~ka (gu'ʃka) f ③4² Gefährte m, ...tin f.

spółubiegać (ubie'gatʃi) się ⑬1 sich mitbewerben.

spółuczeń (spułu'tschon¹) *m* ①20
(gen.-nia, pl.-niowie) Mitstücker.

spółwinny (swi'nnu) ⑦1 mit-
schuldig.

spółwłaściciel (swia'stŕi'ci'el) *m* ①29, ~**ka** (stŕie'ŕca) *f* ③4²
Miteigentümer(in).

spółwyznawca (swisna'ftŕa) *m*
③11 Glaubensgenosse.

spór (spur) *m* ①26 Streit,
Zwist, Gank.

spóźniać (spu'sin'iatŕi) ⑩1, *pf.*
~**ić** (n'itŕi) ⑩1¹ (sich sich) ver-
späten; ~ się zu spät kommen;
(o zegarze) zu spät gehen.

spóźnienie (nie'nie) *n* ②13
Verspätung *f*.

pracować (spratŕo'watŕi) się
pf. ⑩20 sich abarbeiten.

spragniony (spragnio'nu) ⑦14¹
(gen.) schmachkend, lechzend (nach
dat.); (~ wody) durstig.

praszać (spra'shatŕi) ⑩1, *pf.*
~**ać** (spras'iatŕi) ⑩8 ein-
laden, zu Gast bitten.

sprawa (spra'wa) *f* ③1 Ange-
legenheit, Sache; (interes) Ge-
schäft *n*; (uozynek) Handlung,
Tat; (~ sądowa) (Rechts-)Sache;
(doniesienie) Bericht *m*, Rechen-
schaft; zdawać sprawę Rechen-
schaft ablegen, Bericht erstatten.

sprawca (spra'ftŕa) *m* ③11, ~
czyni (stŕu'ni) *f* ③10 Ur-
heber(in), Täter(in).

sprawdzać (spra'wŕiatŕi) ⑩1,
pf. ~**ć** (dsŕiatŕi) ⑩7 (die
Wahrheit) feststellen; (zbadać
prawdę) (die Wahrheit) unter-
suchen; wybory: verifizieren; ~
się sich bewahrheiten, sich er-
füllen.

sprawiać (spra'wiatŕi) ⑩1, *pf.*
~**ić** (spra'wiatŕi) ⑩2 anrichten,
aufstellen; (dokonać) ausrichten;
(powodować) verursachen, be-
wirken; przyjemność, zmartwienie:
bereiten; ubranie: anschaffen;

rybę etc.: ausweiden; ~ się sich
benehmen, sich aufführen; do-
brze się sprawić seine Sache
gut machen, sich auszeichnen.

sprawiedliwość (sprawiedli'-
woŕitŕi) *f* ④1 Gerechtigkeit;
minister *m* ~wości Justizmini-
ster; ~**wy** (swu) ⑦1 (~wie)
gerecht; (uczciwy) rechtschaffen;
(o wadze) richtig.

sprawka (spras'fa) *f* ③4² Tat;
(sły postępek) Streich *m*; ~**ność**
(spra'wnoŕitŕi) *f* ④1 Geschid-
lichkeit, Gewandtheit; (~ fa-
bryki etc.) Leistungsfähigkeit;
~**ny** (nu) ⑦1 (~nie) geschickt,
gewandt.

sprawować (sprawo'watŕi) ⑩20
(urząd ein Amt) bekleiden, ver-
walten; ~ się sich aufführen,
sich betragen.

sprawowanie (wa'nie) *n* ②13
sich Aufführung *f*, Betragen.

sprawozdanie (sprawoŕda'nie)
n ②13 Bericht *m*, Bericht-
erstattung *f*, Rechenschafts-
legung *f*; (~ poselskie) Rechen-
schaftsbericht *m*; (referat) Refe-
ra't; ~**dawca** (da'ftŕa) *m* ③11,
~**dawczy** (da'ftŕu'ni) *f* ③10
Berichterstatter(in); (~ teatral-
ny) Theaterreferent(in); ~**daw-
czy** (da'ftŕu) ⑦4 bericht-
erstattend, Bericht...

sprawunek (sprawu'nek) *m*
①21¹a Geschäft *n*; Versorgung
f; (polecenie) Auftrag; mam
w mieście kilka -wunków ich
habe in der Stadt einiges zu
besorgen.

sprężyna (spręŕu'na) *f* ③1
Feder; *fig.* Triebkraft, Ansporn
m, Beweggrund *m*.

sprężystość (spręŕtoŕitŕi) *f*
④1 Spannkraft, Elastizität;
(energia) Energie, Tatkraft;
~**ty** (tu) ⑦7 (-yście) elastisch;
(energiczny) energisch.

sprofanować (sprofano'watŃi) *pf.* ⑩20 profanieren, ent-
sprosić *f.* spraszac. [weihen.]
sprośność (sprof'noŃiŃi) *f.*
 ④1 Gemeinheit, Unzüchtigkeit;
 ~ny (~nū) ⑦1 (-oŃnie) gemein,
 unzüchtig, unflätig.
sprostać (sprof'ŃtatŃi) *pf.* ⑬1
 gewachsen sein (*dat.*); (znieŃe
 porównanie) den Vergleich auß-
 halten (mit *dat.*).
sprostować (sprof'Ńto'watŃi) *pf.*
 ⑩20 richtigstellen, berichtigen;
 ~anie (~wa'nie) *n.* ②13 Richtig-
 stellung *f.*, Berichtigung *f.*
sproszkować *f.* proszkować.
sprośnik (sprof'ŃniŃk) *m.* ①14
 gemeiner, unzüchtiger Mensch.
sprować (sprof'wa'watŃi) ⑬1,
pf. ~dzić (~dŃiŃi) ⑩7 towar:
 beziehen, kommen lassen, be-
 schaffen; (przyrowadzać) (her-
 bei)bringen, holen; ~ się eine
 (neue) Wohnung beziehen.
sprowokować *f.* prowokować.
spróbować *f.* próbować.
spróchniały (spru'chnia'ły) ⑦6
 (-to) morsŃ; (od robactwa) wurm-
 Ńtichig; ~nieć *f.* próchnieć.
sprych (spru'ch) *m.* ①12¹, ~a (~a)
f. ③3 (Nad-)Speiche *f.*
spry|ciarz (spru'ciarsz) *m.* ①33
 Schlaupf; ~t (spru't) *m.* ①10¹
 Geist, WiŃ; (podstępn) List *f.*; ~t-
 ny (~nū) ⑦1 (-nie) geistreich;
 (podstępn) listig; (mądry) flug.
sprzączka (sprz'czka) *f.* ③4²
 Schnalle.
sprządz *f.* sprzęgać.
sprzątać (sprz'at'atŃi) ⑬1, *pf.*
 wy~ po~ ob. **sprzątnąć** (~nŃiŃi)
 ⑩2 aufräumen; (z *gen.*) weg-
 räumen (von *dat.*); (ukraŃeć)
 weggraffen, entwenden.
sprzątanie (~ta'nie) *n.* ②13
 (Auf-)Räumen.
sprzeciw (sprz'e'ciw) *m.* ①3
 Einspruch, Protest.

sprzeciw|lać (~ciw'iatŃi) się
 ⑬1, *pf.* ~lić (~wiitŃi) się ⑩2 się
 widersetzen; (~ w mowie) wider-
 sprechen; Einspruch erheben;
 (nie zgadzać się) zuwiderlaufen,
 widerstreiten.
sprzeczać (sprz'e'ciŃatŃi) się,
pf. po~ się ⑬1 (z kim o *acc.*)
 streiten (mit *dat.* über *acc.* ob.
 wegen *gen.*).
sprzecz|ka (~ka) *f.* ③4² Streit
m.; Wortwechsel *m.*; ~ność (~
 noŃiŃi) *f.* ④1 Widerspruch *m.*,
 Widerstreit *m.*; ~ny (~nū) ⑦1
 (~nie) widersprechend, wider-
 streitend.
sprzedajny (sprz'e'daja'ny) ⑦1
 (-nie) verkäuflich; *fig.* bestechlich.
sprzedawać (~da'watŃi) ⑬3, *pf.*
 ~dać (psz'e'datŃi) ⑩2 verkaufen.
sprzedaż (sprz'e'dasz) *f.* ④9
 Verkauf *m.*
sprzeniewierz|ać (sprz'eniewie'z-
 atŃi) ⑬1, *pf.* ~yć (~GütŃi)
 ⑩12 veruntreuen, defraudieren;
 ~ się untreu werden;
 (~ się zasodom) aufgeben.
sprzeniewierzenie (~Ge'nie) *n.*
 ②13 Veruntreuung *f.*
sprzęgać (sprz'g'atŃi) ⑬1, *pf.*
 ~gadz (sprz'gadz) ⑩15 zusam-
 menspannen, verbinden; wozy:
 zusammenkoppeln.
sprzęgło (sprz'g'gło) *n.* ②7 Kup-
 pelung *f.*, Kuppelvorrichtung *f.*
sprzet (sprz'et) *m.* ①10 Gerät
n.; (mebel) Möbel *n.*
sprzyjać (sprz'ujatŃi) ⑬1 gün-
 Ńtig (ob. gewogen) sein.
sprzyskrzyć (sprz'uskrz'itŃi) *pf.*
 ⑩12 vereiteln; ~ sobie (*acc.*)
 überdrüssig werden (*gen.*); ~
 się eflig werden; (o robocie)
 langweilig werden.
sprzymierz|ać (sprz'umie'atŃi)
 się ⑬1, *pf.* ~yć (~GütŃi) ⑩12
 się sich verbinden, ein Bündnis
 schließen.

sprzymierzeniec (ˈʂpɔ'mjɛrʑɛnʲɛtʂ) *m*
 ① 37¹ Bundesgenosse, Verbündeter; **ony** (ˈɔ'no) ⑦ 14¹ verbündet.
sprzysięgać (ˈʂpɔ'ɟɔ'gɔtʂɨ) *się* ⑬ 1, *pf.* **sięgać** (ˈʂpɔ'ɟɔ'gɔtʂɨ) *się* ⑩ 18 sich verschwören.
sprzysiężenie (ˈʂpɔ'ɟɔ'ɟɛ'njɛ) *n*
 ② 13 Verschwörung *f.*
spuchnąć (ˈʂpu'χnɔtʂɨ) *pf.* ⑩ 3 (an)schwellen.
spust (ˈʂpuʂt) *m* ① 10¹ Falltür *f.*, Fallgitter *n.*; (~ stawu) Schleuse *f.*; (~ w zamku) Riegel; (~ w plecu hutniczym) Schütte *f.*; (stok góry) Bergabhang.
spustoszyć (ˈʂpuʂtɔ'ɟɨtʂɨ) *pf.*
 ⑩ 18 veröden; **enie** (ˈʂɕɛ'njɛ) *n* ② 13 Verwüstung *f.*, Verheerung *f.*; **yc** (ˈʂɕɨtʂɨ) *pf.* ⑩ 12 verwüsten, verheeren.
spuścić (ˈʂpu'ɕtʂɨtʂɨ) ⑬ 1, *pf.* **ścić** (ˈʂɕɨtʂɨtʂɨ) ⑩ 9 herab-, herunter-laffen, senken; głoś, cicho: senken; staw: ab-laffen; (~ z cony) nachlassen; (o strunach) herabstimmen; *fig.* ~ z tonu gelindere Saiten aufziehen; ~ nos na kwintę die Flügel hängen lassen; herabgestimmt sein; nie ~ z oka nicht aus den Augen lassen; ~ się się herab- (ob. herunter-) lassen; ~ się na (*acc.*) sich ver-laffen auf (*acc.*).
spuścizna (ˈʂpu'ɕɨtʂɨ'ɕna) *f* ③ 1 Nachlaß *m.*, Erbschaft *f.*
spychać (ˈʂpu'χɔtʂɨ) ⑬ 1, *pf.* **zpchnąć** (ˈʂɛ'pχnɔtʂɨ) ⑩ 2 herab-, herunter-stoßen, stürzen; (co na k-o) wälzen (et. auf *acc.*).
spytać (ˈʂpu'tɔtʂɨ) *pf.* ⑬ 1 (się) (an)fragen.
srać (ˈʂratʂɨ) ⑬ 1 scheißen.
srebrnik (ˈʂrɛ'brnik) *m* ① 13² Silbergroßchen.
srebrno... (ˈʂno...) in 8ßgn Silber..., 8ß. **plóry** (ˈplu'rú) ⑦ 10 mit

silbernem Gefieder; **włosy** (ˈvɔ'wɔ'sy) ⑦ 1 silberhaarig.
srebrny (ˈʂnɨ) ⑦ 1 silbern.
srebro (ˈʂrɛ'bro) *n* ② 6 Silber; żywe ~ Quecksilber *n.*; *pl.* srebra Silbergeschirr *n.*
srebrodajny (ˈʂrɛ'dajny) ⑦ 1, **nośny** (ˈno'ɕny) ⑦ 1 silberhaltig.
srebrzyć (ˈʂrɛ'bɔtʂɨ), *pf.* **o** ⑩ 12 verfilbern; ~ się e-n Silberschein von sich geben; wie filbern aussehen.
srebrzysty (ˈʂrɛ'bɨstɨ) ⑦ 7 (-to) silberglänzend, silberfarbig.
sroczka (ˈʂrɔ'tʂka) *f* ③ 4² Elstier; **czy** (ˈtʂɨ) ⑦ 4 Elster...
srogi (ˈʂrɔ'gɨ) ⑦ 8 (-dzo u. -go) grausam; (straszny) fürchterlich, fürchterlich; ~ ga zima *f* strenger Winter *m.*; **gość** (ˈgɔ'ɕɨtʂɨ) *f* ④ 1 Grausamkeit; Fürchterlichkeit; (~ zimy) Strenge.
sroka (ˈʂrɔ'ka) *f* ③ 4¹ = sroczka; **ty** (ˈta'tɨ) ⑦ 7 (to) schedig.
srom (ˈʂrom) *m* ① 3 Schande *f.*; (wstyd) Scham *f.*; **otność** (ˈɔ'tno'ɕɨtʂɨ) *f* ④ 1 Schändlichkeit; **otny** (ˈɔ'ny) ⑦ 1 (-nie) schändlich.
srożyć (ˈʂrɔ'ɟɨtʂɨ) *się* ⑩ 12 wüten, toben.
ssać (ˈʂɕɔtʂɨ), *pf.* **wy** ⑨ 22¹ saugen; swierzę *n* ssać, **ssak** (ˈʂɕɔk) *m* ① 13 Säuger *n.*
ssawka (ˈʂɕɔ'ɕka) *f* ③ 4² Saugnapfchen *n.*
stacja (ˈʂta'tʂja) *f* ③ 8 Station; **cyjny** (ˈtʂɨ'ɟny) ⑦ 1 Station...
stacząc (ˈʂta'tʂɨtʂɨ) ⑬ 1, *pf.* **stoczyć** (ˈʂtɔ'tʂɨtʂɨ) ⑩ 12 hin-ab-, herunter-wälzen, -rollen; (o robakach) aufstreffen; (~ na tokarni) dreheln, kugelrund machen; ~ bitwę e-e Schlacht liefern; ~ spór e-n Streit führen; ~ się hinabkollern.

stać (stātʃi), *pf.* **po~** ⑮14 stehen; (~czem, na czem) (polegać) beruhen, sich stützen (anf *dat.* b*zw.* *acc.*); (o *acc.*) achten (auf *acc.*), sich et. machen (aus *dat.*); (wystarczać) hinreichen; ~ go na to er hat die Mittel dazu; nie ~ mnie na to ich kann mir das nicht erlauben; nie ~ (k-u czego) fehlen; nie ~ mi cierpliwości es fehlt mir die Geduld; ~ się ⑮15¹ geschehen, stattfinden; ~ się czem werden; ~ się sławnym berühmt werden; stało się es ist geschehen.

stadło (sta'dło) *n* ②6 (Che-) Paar.

stadnik (sta'dnik) *m* ①13¹ Buchthorse; (koń) Buchthengst; (pasterz) Viehhirt; ~lna (~ni'na) *f* ③1 Gestüt *n*.

stado (sta'do) *n* ②1 Herde *f*; (o ptakach) Schaar *f*.

stagnacja (stagna'cja) *f* ③8 Stillstand *m*.

stajać (sta'jaiʃi) *pf.* ⑮1 tauen, zergehen; (zniknąć) schwinden.

staję (sta'ję) etc. *f.* stawać.

staje (sta'je) *f/pl.* ③7 hundred Schritt.

stajenny (staje'nnü) ⑦1 Stall...; *subst.* ⑦18 Stallknecht *m*; ~nia (sta'nia) *f* ③6⁴ Stall *m*.

stal (stali) *f* ④7 Stahl *m*; ~ka (~fa) *f* ③4² Stahlfeder; ~oryt (~o'rüt) *m* ①10¹ Stahlstich; ~ować (~o'watʃi) ④20 stählen; ~ownia (~o'wnia) *f* ③6³ Stahlschmiede; ~owy (~o'wü) ⑦1 (-wo) Stahl... stählen; (o barwie) stahlblau; ~dwka (~u'fka) *f* ③4² Stahlfeder.

stałość (sta'łośiʃi) *f* ④1 Beständigkeit, Festigkeit; (wytrwałość) Standhaftigkeit; ~ly (~lü) ⑦6 (~le) beständig; (wytrwały) standhaft; (Ggł. płynny) fest; ~ła cena *f* fester Preis *m*;

ład *m* ~ly Festland *n*; ~ly dochód *m* fixes Einkommen *n*.

stamtąd (sta'mtą) von dort (aus).

stan (stan) *m* ①3 Stand; (okoliczności) Zustand, Umstand; (państwo) Staat; (część ciała) Taille *f*; wobec takiego ~u rzeczy unter solchen Umständen; być w innym ~ie in anderen Umständen sein; być w ~ie imstande sein, können; mąż *m* ~u Staatsmann; ~y Ameryki die Staaten Amerikas.

stanąć *f.* stawać.

stancja (sta'ntcja) *f* ③8 Wohnung, Quartier *n*; być na -ji u (*gen.*) wohnen bei (*dat.*). [scher.]

stangret (sta'ngret) *m* ①9 Kut-]

stanik (sta'nik) *m* ①13² Taille *f*; (gorset) Korsett *n*, Nieder *n*.

stanowczość (stano'ftʃoʃiʃi) *f* ④1 Entschiedenheit, Entschlossenheit; ~czy (~iʃi) ⑦4 (~czo) entschieden; (ostateczny) endgiltig; (o człowieku) entschlossen, resolut.

stanowić (stano'wiʃi) ④2¹ bestimmen, verordnen; (o *loc.*) entscheiden (über *acc.*); klacze etc.: beschälen, belegen; (twożyć) bilden, ausmachen; (znaczyć) bedeuten; to nie stanowić das hat nichts zu sagen.

stanowisko (~nowi'fko) *n* ②8 Stellung *f*; (miejsce postoju) Standort *m*; (u myślowych) Anstand *m*.

stanowy (stano'wü) ⑦1 Stände...

starać (sta'ratʃi) się, *pf.* **po~**, **wy~** się ⑮1 sich Mühe geben, sich bemühen, trachten; ~ o (*acc.*) sorgen für (*acc.*); (ubiegać się) sich bewerben um (*acc.*).

staranie (stara'nie) *n* ②13 Sorge *f*, Mühe *f*; mieć ~ sorgen; dokładać staran sorgen; się Mühe geben.

staran|ność (stara'nnoŝi'tŝi) *f*
 ④1 Sorgfalt; ~ny (nū) ⑦1
 (nie) sorgfältig.

starcie (sta'rtŝie)n ②13 (~wojsk)
 Zusammenstoß *m*.

starczy (sta'rtŝy) ⑦4 Greifen...,
 Alters...; uwiad *m* ~ Alters-
 Schwäche *f*. [reichen, genügen.]

starczyć (stŝy'tŝi) ⑩12 ausŝ-

stargać (sta'rgatŝi) *pf.* ⑩1 zer-
 reißen; *fig.* erschöpfen.

start (stark) etc. *f.* zetrzeć.

staro... (sta'ro...) in 3ŝan alt...;

~dawność (da'wnoŝi'tŝi) *f* ④1
 Altertümlichkeit; **~dawny** (nū)

⑦1 altertümlich; **~kawalerstwo**
 (~kawale'rŝtwo) *n* ②1 Sage-

folktum; **~modny** (~mo'dnū)
 ⑦1 (-nie) altmodisch; **~polski**

(po'liŝti) ⑦9 altpolnisch.

staro|sta (stara'sta) *m* ③13

Burghauptmann; (naczelnik
 powiatu) Bezirkshauptmann;

(na weselu) Hochzeitmarschall;
~stować (~sto'watŝi) ⑩20 Bez-

irkshauptmann (ob. Hochzeit-
 marschall) sein; **~stwo** (~ro'st-

two) *n* ②1 Bezirkshauptmann-
 schaft *f*.

starośc|ianka (~roŝi'tŝia'nfa) *f*
 ③4² Tochter des Bezirkshaupt-

manns; **~na** (~roŝi'tŝi'na) *f* ③1
 Bezirkshauptmannsgattin.

starość (sta'roŝi'tŝi) *f* ④1
 (hohes) Alter *n*, Greisenalter *n*.

staro|świecki (stara'ŝwie'tŝi) *m*
 ⑦9 (po-cku) altmodisch, vom al-

ten Schläge; **~wina** (~wi'na) *m*
 ⑤18², *f* ③1 arme(r) Alte(r);

~wlerny (~wie'rny) ⑦1 altgläu-
 big; **~zakonny** (~zako'nnū) ⑦1

(-nie) alttestamentarisch, jüdisch;
subst. Jude *m*; **~zytność** (~Gü't-

noŝi'tŝi) *f* ④1 Altertum *n*;
 (dawność) Altertümlichkeit; *pl.*

-oŝci Antiquitäten; **~zytny** (~
 Gü'tny) ⑦1 (-nie) alt, antik;

(~dawny) altertümlich.

star|szeństwo (starsŝe'n'ŝtwo)

n ②1 höheres Alter; prawo *n*
 ~szeństwa das Vorrecht des

(höheren) Alters; **~szyzna** (~
 ŝy'ŝna) *f* ③1 die Ältesten

pl., die Vorgesetzten *pl.*; **~uch**
 (sta'ruch) *m* ①12¹ alter Kauz;

~uszek (staru'sŝek) *m* ①20
 Alter, Greis; **~uszka** (~ru'sŝka)

f ⑤4² Alte, Greisin; **~y** (sta'rū)
 ⑦10 (-ro) alt.

starzec (sta'Getŝ) *m* ①37¹
 Greis.

starzec (~Getŝi) *się, pf. ze ~ po-
 się* ⑩18 alt werden, altern.

starzyzna (~ŝy'ŝna) *f* ③1 alter
 Zeug *n*; czuć -ną eŝ riecht nach

altem Zeug.

statecz|ność (state'tŝnoŝi'tŝi)
f ④1 Beständigkeit; (powaga)

Erfnst *m*, gefeßtes Wesen *n*;
~ny (nū) ⑦1 (-nie) beständig;

(poważny) ernst, gefeßt.

statek (sta'tek) *m* ①21^{1b} Gewät
n, Geschirr *n*; ↓ Fahrzeug *n*,

Schiff *n*; (majatek) Dabe *f*.

statut (sta'tut) *m* ①19 Statu't
n; **~owy** (~to'wū) ⑦1 (-wo)

statutenmäßige.

statyst|ja (stati'ŝta) *m* ③17,
~ka (~ka) *f* ③4² Stati'st(in);

~yczny (~tu'tŝny) ⑦1 (-nie)
 statistisch; **~yk** (~tū't) *m* ①14

Statistiker; **~yka** (~tu'fa) *f* ③4¹
 Stati'st. [Gelenk *n*.]

staw (staf) *m* ①3 Reich; (Anat.)

stawac (sta'watŝi) ⑩3¹, *pf.*
~stanac (~nqtŝi) ⑩1 stehenblei-

ben; haltmachen; (o rzekach)
 erstarren, gefrieren; włosy

stają na głowie die Haare
 sträuben sich ob. stehen zu Ber-

ge; (~ na loc.) sich stellen, treten
 (auf acc.); (przybyć) gelangen,
 hinkommen; ~ u celu ans Ziel

gelangen, beim Ziele anlangen;
 (~ w gospodzie) einkehren (in
dat.); (dojść do skutku) zustande

- kommen; (o uktadach) geschlossen werden; stanęło na tem es wurde beschloffen, wir (sie) kamen überein; ~ przed sądem vor Gericht erscheinen; ~ na czele (*gen.*) an die Spitze (*gen.*) treten; (zjawić się) erscheinen; (~ przy *loc.*) beistehen (*dat.*); (~ k-u za *acc.*) ersetzen (*i-m acc.*); (wystarczyć) ausreichen; nie ~ fehlen, mangeln; stawać się werden.
- stawiąć** (stá'wíatʃi) ⑬1, *pf.*
postawić (poʃta'wíitʃi) ⑬2 stellen; (budować) bauen, errichten; (sprzeciwić się) sich widersetzen; ~ na loterji in die Lotterie setzen; ~ czoło (k-u) die Stirn bieten (*dat.*); ~ przeszkody Hindernisse in den Weg legen; ~ się sich stellen; ~ się do wojska sich zur Musterung stellen.
- stawiennictwo** (stá'wíenní'tʃtʷo) *n* ②1 Erscheinen vor Gericht; (~ wojskowe) Erscheinen zur Musterung. [*m*, Einlage.]
- stawka** (sta'fka) *f* ③4² Einsatz
- staw|niczy** (stá'wní'tʃtʷi) *m* ⑦4 Fischmeister; ~owy (stá'wó'wó) ⑦1 Teich...; Anat. Gelenk...
- stąd** (stɔt) von da, von hier; (dalego) deswegen.
- stągiew** (stɔ'gíef) *f* ④10¹ Bottich *m*, Wasserfaß *n*.
- stąpić** (stɔ'páʃi) ⑬1, *pf.* ~ić (stá'itʃi) ⑬2 treten, schreiten.
- stearyna** (stearú'na) *f* ③1 Stearin *n*; ~owy (stá'wó'wó) ⑦1 Stearin... [*steppen.*]
- stebnować** (stebno'watʃi) ⑪20
- stebnowka** (sté'nu'fka) *f* ③4² Steppnaht.
- stek** (stɛʃ) *m* ①13 Zusammenfluß; (wylew) Ausguß; (mnóstwo) Haufen.
- stelmach** (sté'łmáʃ) *m* ①11 Stellmacher, Wagner
- stempel** (sté'mpeli) *m* ①34⁶ Stempel; (~ do naklejania) Stempelmarke *f*.
- stemplować** (stó'watʃi), *pf.* o~ ⑪20 (ab)stempeln. [*pel...*]
- stemplowy** (stó'wó) ⑦1 Stempel
- step** (stɛp) *m* ①3 Steppe *f*, Heide *f*; ~owy (stó'wó) ⑦1 Steppen...
- ster** (stɛr) *m* ①8 Steuer(ruber) *n*.
- sterać** (sté'ratʃi) *pf.* ⑬1 abnützen; entfräften.
- sterczeć** (sté'rtʃetʃi), *pf.* wy~ ⑬19 emporragen.
- sternik** (sté'rniʃ) *m* ①14 Stenermann; *fig.* Weiter, Venker.
- sterować** (stero'watʃi) ⑪20 steuern, lenken.
- sterowy** (stó'wó) ⑦1 Steuer...; balon *m* ~ Lenkballon.
- sterta** (sté'rta) *f* ③2² Schober *m*.
- stęch|lizna** (stɛ'chłí'sna) *f* ③1 dumpfiger, muffiger Geruch *m*; ~ty (stɛ) ⑦6 dumpfig, muffig; ~nąc (stɛ'ntʃi) *pf.* ⑩2 dumpfig (od. muffig) werden.
- stękać** (stɛ'fatʃi) ⑬1, *pf.* ~nąć (stɛ'ntʃi) ⑩2 stöhnen, ächzen.
- stękliwy** (sté'li'wó) ⑦1 (-wie) stöhnend, ächzend.
- stępn** (stɛ'p) *m* ①2¹ (Pferde-) Schritt; ~ak (stá'ak) *m* ①13¹ Paßgänger, Zelter.
- stęplić** (stɛ'płíitʃi) *pf.* ⑩2 stumpf machen, abstumpfen; ~leć (sté'letʃi) *pf.* ⑪18 stumpf werden, abstumpfen.
- stęsknić** (stɛ'stɛnítʃi) się *pf.* ⑩1¹ Sehnsucht bekommen (za *instr.* nach *dat.*).
- stęzleć** (stɛ'zɛtʃi) *pf.* ⑪18 steif werden, erstarren; (stać się grubszym) dider werden; ~nie (sté'nie) *n* ②13 Steifheit.
- stłaczać** (stá'tʃatʃi) ⑬1, *pf.*
stłoczyć (stó'tʃatʃi) ⑬12 zusammenpressen.
- stłuc** (stɛłtʃ) *pf.* ⑨13 zer Schlagen, zerquetschen; ~czenie

- (~tsche'nie) *n* ②13 Berschlagen; (~ rekie etc.) Quetschung *f*.
- stłumiać** (stłu'mi'atʃi) ⑩1, *pf.*
~ić (~miitʃi) ⑩2 erdrücken, unterdrücken; *głos*: dämpfen; (*duś*) erlösen.
- stłuszczenie** (stłus'cz'tʃe'nie) *n*
 ②13 Berfettung *f*; **~ściec** (~β'tʃi'etʃi) *pf.* ⑩18 fett(er) werden.
- sto** (sto) ⑧7 hundert.
- stoczyc** *f.* staczać. [Scheuer.]
- stodoła** (stodo'ła) *f* ③1 Scheune.
- stol** (sto'li) etc. *f.* stać.
- stolk** (sto'li) *m* ①14 Sto'ifer.
- stojak** (sto'ja) *m* ①13² Ständer; **~acy** (~jo'tʃu) ⑦2 (-co), na **~aczke** (~jo'tʃkɛ) stehend.
- stok** (sto) *m* ①13 Abhang; (*szkarp*) Böschung *f*.
- stokrloc** (sto'krotʃi) hundertmal; **~otny** (stokro'tni) ⑦1 (-nie) hundertfach; **~otka** (~tru'tka) *f* ③4² Gänseblümchen *n*.
- stol/arczyk** (stolia'rtʃuk) *m*
 ①14¹ Tischlerlehrling; **~arka** (~la'rka) *f* ③4² Tischlerin; (*rzemiosto*) Tischlerhandwerk *n*; (*warstat* *stolarski*) Hobelbank; **~arnia** (~la'rnia) *f* ③6² Tischlerei, Tischlerwerkstatt; **~arski** (~la'rʃi) ⑦9 Tischler...; **~arstwo** (~stwo) *n* ②1 Tischlerei *f*, Tischlerhandwerk; **~arz** (sto'laʃ) *m* ①33 Tischler, Schreiner. [Stuhl...]
- stolcowy** (stol'itʃo'wu) ⑦1
- stole** (sto'le) *f.* stół.
- stolec** (sto'letʃ) *m* ①34 Stuhl.
- stolica** (stoli'tʃa) *f* ③9 Hauptstadt, Residenz; ~ apostolska päpstlicher Stuhl *m*.
- stol/lczek** (~li'tʃek) *m* ①21^b, **~lk** (sto'lik) *m* ①13² kleiner Tisch, Tischchen *n*.
- stolnica** (stolini'tʃa) *f* ③9 Klüdelbrett *n*; (~ do siekania) Hackbrett *n*.
- stoinik** (~ni) *m* ①14 Truchseß.
- stoł...** (stoł...) *f.* stół.
- stoleczek** (stole'tʃek) *m* ①21^b Sesseln, Stühlchen *n*.
- stoleczny** (stole'tʃny) ⑦1 Hauptstadt..., hauptstädtisch.
- stolek** (sto'lek) *m* ①21^b Stuhl.
- stołować** (~o'watʃi) ⑩20 (się) sich belästigen.
- stołownik** (~o'wnik) *m* ①14 Kostgänger; **~wy** (~wu) ⑦1 Tisch..., Tafel... [Affel.]
- stonoga** (stono'ga) *f* ③4 Mauer-
stop (stop) *m* ①3 Schmelz *n*; ~ dzwonowy Glöckengut *n*.
- stopa** (sto'pa) *f* ③2 Fuß *m* (a. Maß); Fußsohle; (*podstawa*) Basis; ~ procentowa Zinsfuß *m*; u *stóp* góry am Fuße des Berges. [Schmelzen.]
- stopić** (~pitʃi) *pf.* ⑩2 (się)
- stopień** (sto'pieni) *m* ①34² Stufe *f*; (u *powozu*) Fußtritt; (*ranga*) Rang; (na *termometrze*) Grad; Gram. Stufe *f*; do *tego* stopnia zu dem Grade; so *sehr*, so *weit*.
- stopka** (~ka) *f* ③4² kleiner Fuß *m*.
- stopniec** (~pnetʃi) *pf.* ⑩18 verschmelzen.
- stopniować** (stopnio'watʃi), *pf.*
 u ~ ⑩20 abstufen, steigern.
- stopniowanie** (~pniowa'nie) *n*
 ②13 Gram. Steigerung *f*, Romparation *f*; **~wy** (~pni'o'wu) ⑦1 (~wo) stufenweise, allmählich.
- stopowy** (stopo'wu) ⑦1 einen Fuß lang. [Saloufie.]
- stora** (sto'ra) *f* ③2³ Rouleau *n*.
- storczyk** (sto'rtʃuk) *m* ①13² Anabentrout *n*, Drösch *f*.
- stos** (stoʃ) *m* ①3 Hause(n); (~ do *palenia*) Scheiterhaufe(n); ~ elektryczny elektrische Batterie *f*; ~ *pacierzowy* Wirbelsäule *f*.
- stosować** (stoʃo'watʃi), *pf.* za ~ ⑩20 anpassen; (*używać*) anwenden; ~ *się* passen; ~ *się* do

- (*gen.*) sich fügen (*dat.*); (*być* zwróconym do k-o) sich richten, gerichtet sein (*an acc.*).
- stosow|any** (stosowa'nú) ⑦ 1 angewandt; sztuka f-na Kunst-gewerbe n; ~ność (stownoś'itŝi) f ④ 1 Angemessenheit; ~ny (stow'nú) ⑦ 1 (~nie) angemessen, passend; ~nie do (*gen.*) entsprechend, gemäß (*dat.*).
- stosun|ok** (stun'neŝ) m ① 21¹ Verhältnis n, Beziehung f; ~służbowy, miłosny Dienst-, Diebes-verhältnis n; utrzym-wać ~ki z (*instr.*) verkehren mit (*dat.*); ~ki handlowe Handels-beziehungen f/pl.; ~kowy (stun-ko'wú) ⑦ 1 (-wo) verhältniß-mäßig, relativ.
- stowarzysz|ać** (stowarŝu'szatŝi) się ⑬ 1, pf. ~yć (stŝutŝi) się ⑬ 12 sich vereinen.
- stowarzyszenie** (stŝe'nie) n ② 13 Verein m.
- stoż|ek** (stog'eŝ) m ① 21¹ b Ke-gel; ~kowaty (stosŝkowa'tú) ⑦ 7 kegelförmig; ~kowy (stow'wú) ⑦ 1 Kegel...
- stó|j** (stuj) f. stać.
- stół** (stul) m ① 26 Tisch; (wielki ~biesiadny) Tafel f; (wikt) Be-föstigung f, Kost f; nakrywać do stołu den Tisch decken; da-wać na ~ die Speisen auftra-gen; prosić do stołu zu Tische bitten; podawać przy stole servieren, bei Tische aufwarten; przystąpić do stołu pańskiego das hl. Abendmahl nehmen.
- stóp** (stup) f. stopa.
- strace|nie** (stratŝe'nie) n ② 13 Hinrichtung f; ~niac (stnetŝ) m ① 37¹ zum Tode Beurteilter.
- strach** (strach) m 1. ① 12 Schrecken, Angst f, Furcht f; być w ~u in Angst sein; ~powiedzieć es ist schrecklich zu sagen; 2. (duch) ① 12¹ Gespenst n.
- strachać** (strachatŝi) się ⑬ 1 Angst haben, fürchten.
- stracić** f. tracić.
- stragan** (strag'an) m ① 2¹ Ram-bude f; (taw) Verkaufsbank f; ~larka (st'arfa) f ③ 4² Höferin.
- straj|pić** (straj'pitŝi) pf. ⑬ 2 kränken; ~pienie (stpie'nie) n ② 13 Kränkung f, Kummer m.
- strasz|ak** (straszak) m ① 13² Gespenst n; ~liwy (stli'wú) ⑦ 1 (stliwie), ~ny (stnú) ⑦ 1 (~nie) fürchtbar, schrecklich.
- straszyć** (stŝutŝi), pf. na ~ ⑬ 12 schrecken; (o duchach) spuken.
- straszydło** (stŝu'dlo) n ② 6 Ge-spenst, Schrecksal; (~ na ptaki) Vogelscheuche f, Popanz m.
- strata** (strata) f ③ 2² Verlust m; (szkoda) Schaden(n) m.
- stratować** f. tratować.
- straw|a** (strawa) f ③ 1 Essen n, Speise f; (pożywienie) Nahrung; (~ dla bydła) Futter n; ~wić (stwitŝi) pf. ⑬ 2 verdauen; ~wny (stwnú) ⑦ 1 verdaulich.
- straż** (strasz) f ④ 9 Wache; ~przednia Vorhut; ~tylna Nachhut; ~policyjna Polizeiwache; ~nica (stragni'tŝa) f ③ 9 Wach-turm m; ~niczy (stŝu) ⑦ 4 Wacht...; budka f ~nicza Wäch-terhäuschen n; ~nik (stragnik) m ① 14 Wächter; (nadzorca) Aufseher; ~nik polny, lasowy Feld-, Wald-hüter.
- strącać** (stratŝatŝi) ⑬ 1, pf. ~ić (stŝitŝi) ⑬ 5 hinabstoßen; (~ w przepaść) hinunterstürzen; owoce: abschlagen.
- strączek** (stratŝeŝ) m ① 21¹ b Schote f, Hülsen f; ~kowy (stow'wú) ⑦ 1 Schoten..., Hülsen...
- strąk** (strak) m ① 13² Schote f.
- strefa** (strefa) f ③ 1 Zone.
- strejk** (strejŝ) m ① 13 Streik, Arbeiterausstand.

strajkować (strejfo'watʃi), *pf.* za. ①20 streifen.
strajkowy (ˈso'wɔ) ⑦1 Streif...
stre|szczać (stře'szʧtʃatʃi) ⑬1, *pf.* ~ścić (stʃi'ʃi'ʃi) ⑫5 den Inhalt angeben; ~ się się kurz fassen. [⑫13 Inhaltsangabe.]
streszczenie (ˌstʃtʃɔ'nie) *n*
stręczenie (střtʃɔ'nie) *n* ⑫13: biuro *n* strężeń (Dienst-)Vermittlungsbureau; ~ do nierządu Verleitung *f* zur Unzucht.
stręczyć (střtʃɔ'ć) *pf.* na. ⑫12 zuweisen, vermitteln.
stroczyć *f.* troczyć.
strok(ka) (střo'f[ʦ]a) *f* ③1 (③4²) Strophe. [ten, ermahnen.]
strofować (ˈso'watʃi) ⑫20 schel. }
stroiciel (střoi'ʧiel) *m* ⑫29 Klavierstimmer.
strolć (střo'litʃi), *pf.* na., wy. ⑫4¹ schmähen; (przystrajać) aufpußen; ♪ stimmen; ~ miny Gesichter schneiden; ~ sobie żarty *z* (*gen.*) sich lustig machen über (*acc.*); ~ się sich schmähen, sich pußen.
stroj|nik (střo'niʃ) *m* ⑫13² Stimmgabel *f*; ~niska (ˈniʃ'ʃia) *f* ③6 pußsüchtiges Frauenzimmer *n*; ~ność (ˈnoʃitʃi) *f* ④1 Pierlichkeit der Kleidung, Kleidsamkeit; ♪ Harmonie; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (ˈnie) gepußt; (o sukni) zierlich, kleidsam; ♪ harmonisch, gestimmt.
stromy (střo'mɨ) ⑦1 (-mo) steil, abschüssig, schroff.
strona (střo'na) *f* ③1 Seite; (okolica) Gegend; (partja, stronnictwo) Partei; *z* tej strony diesseits; *z* tamtej strony jenseits; ~ tylna, odwrotna Rückseite *f*; *z* mojej strony meinerseits; usunąć na stronę beiseite schieben. [(Buch-)Seite.]
stronica (střoni'ʧa) *f* ③9
stronic (střo'niʃi) ⑫1 sich fern-

halten; (od *gen.*) fliehen, meiden (*acc.*).
stronnictwo (střonni'ʧtwo) *n* ⑫1 Partei *f*; ~czość (ˌtʃɔʃitʃi) *f* ④1 Parteilichkeit; ~czy (ˌtʃɨ) ⑦4 (~czo) parteilich, parteiisch; Partei...
stronnik (střo'nniʃ) *m* ⑫14 Parteigänger.
strop (střop) *m* ⑫3 Zimmerdecke *f*; Dach *n*; ~niebieski Himmelsgewölbe *n*; ~owy (~po'wɨ) ⑦1 Dedek..., Dach...
stropić (střo'pitʃi) *pf.* ⑫2 verwirren; ~ się in Verwirrung geraten.
stroskany (střoʃka'nɨ) ⑦1 betrübt, niedergeschlagen.
strój¹ (střui) *m* ⑫36² Puß, Aufpuß; (ubiór) Kleidung *f*; ♪ Saitenflang; ~ ludowy Volks-tracht *f*.
strój² (ˈ) *f.* stroić.
stróż (střuʃɨ) *m* ⑫36¹ Wächter; (dozorca domu) Hausmeister, Hausbesorger; (opiekun) Beschützer; Aniol *m* ~ Schutzengel; ~ka (střu'ʃka) *f* ③4² Hausmeisterin, Besorgerin; ~owa (střu'go'wa) *f* ⑦20 Hausmeistersgattin; Hausmeisterin.
stróżować (střu'go'watʃi) ⑫20 Wache halten, Wächter sein.
struchleć *f.* truchleć.
strucla (střu'tʃla) *f* ③5 Striegel *m, f.* Beden *m*.
struć (střutʃi) *pf.* ⑫3 vergiften.
strudel (střu'del) *m* ⑫34⁰ Strudel; ~ *z* jabłkami Apfelftrudel.
strudzić *f.* trudzić.
strug (střuʃ) *m* ⑫13² Schnitzmesser *n*, Hobel.
struga (střu'ga) *f* ③4 Bach *m*, Wasserader; *fig.* ~ krwi Blutstrom *m*.
strugać (střu'gatʃi), *pf.* o. ⑫6 schnitzeln; (skrobać) schaben; oiówek: spizen.

strugarka (struga'rka) *f* ③4² Hobelmaschine.

stru|mień (stru'mieni) *m* ①31 Bach; *fig.* Strom; krew leje się ~mieniami das Blut rinnt in Strömen; ~**myczek** (..mü'fšef) *m* ①21^{1b}, ~**myk** (..müf) *m* ①13² Bächlein *n.*

strun|a (stru'na) *f* ③1 Saite; ~**owy** (..no'wü) ⑦1 Saiten...

strup (strup) *m* ①2¹, ~**ek** (..pef) *m* ①21^{1b} Brustschlag, Schorf; ~**asty** (..p'a'ftü) ⑦7 schorfig.

strupieszaty (strupieš'a'lü) ⑦6 moršć.

stru|si (stru'si) ⑦13 Strauß...; ~**ś** (stru'si) *m* ①31¹ Boob. Strauß.

struż... (struž...) *f.* strugać.

strwozić *f.* trwozić.

strych (stru'š) *m* ①12 (Dach-) Boden; (kreska) Strich, Pinie *f.*

strychnina (..ni'na) *f* ③1 Strichnin *n.*

strychulec (stru'šü'lietš) *m* ①34 Strichholz *n.*, Streichbrett *n.*; wziąć pod jeden ~ über einen Reisten schlagen. [Strid.]

stryczek (stru'tšef) *m* ①21^{1b}

stryl|j (strüj) *m* ①11¹ Dnkel, Dheim; ~**janka** (..ja'nfa) *f* ③4² Tante; ~**jaszek** (..ja'šef) *m* ①20 Dnkelchen *n.*; ~**jeczny** (..je'tšönü) ⑦1 Dnkel...; ~jeczny brat *m* Better, Cousin; ~jeczna siostra *f* Base, Cousine; ~**jek** (..ješ) *m* ①20 Dnkel; ~**ostwo** (..jo'štwo) *n* ②12 der Dnkel u. dessen Frau.

stryszek (strü'šef) *m* ①21^{1b} kleiner Boden, Dachlammer *f.*

strzał (štršal) *m* ①3 Schuß; odległość *f.* u Schußweite.

strzała (štrš'a'ła) *f* ③1 Pfeil *m.*; (szybki) jak ~ Pfeilschnell.

strzałowy (..o'wü) ⑦1 Pfeil...

strzaskać (štrš'a'šatš) *pf.* ③1 zeršmettern.

strzas|ać (štrš'atš) ③1, *pf.* ~**nać** (..nqtš) ⑩2 ab-, herumter-šütteln.

strzec (štršetš), *pf.* u. ~ ⑨15 (*gen.*) (be)hüten; (pilnować) bewachen; niech cię Pan Bóg strzeże! Gott möge dich behüten!; ~ się (*gen.*) sich hüten (vor *dat.*), (wystżegać się) vermeiden (*acc.*).

strzecha (štrš'e'š'a) *f* ③3 Strohdach *n.*; (dom) Dbdach *n.*; Wobnung, Haus *n.*; ~ rodzinna Vaterhaus *n.*; pod jedną strzechą unter einem Dache.

strzel|ać (štrš'e'latš) ③1, *pf.* ~**ić** (..lietš) ⑩3 šchießen (do *gen.* nach *dat.*); (~ z armaty, karabinu) abfeuern (*acc.*); (wypalić, o karabinie etc.) losgehen; (róšć szybko) schnell emporšchießen; ~ić sobie w łeb sich e-e Kugel durch den Kopf jagen; ~ oczyma die Blicke herumwerfen; ~ baki tänbeln, faulenzten; ~ się z kim sich duellieren, Kugeln wechšeln mit j-m.

strzelal|nie (štrš'e'la'nie) *n* ②13 Schießen; ~ do tarczy Šchießenschießen; ~**lnia** (..lan'i'na) *f* ③1 Schießerei; (walka karabinowa, armatnia) Gewehr-, Kanonen-feuer *n.*

strzelba (štrš'e'ł'ba) *f* ③1 Gewehr *n.*; (~ myśliwska) Flinte.

strzelec (štrš'e'lietš) *m* ①37 Schütze, Zäger; ~**ki** (..li'e'š'ki) ⑦9 (po ..ku) Schützen..., Zäger...; nach Schützenart; towarzystwo *n.* ~kie Schützenverein *m.*; ubranie ~kie Zägeranzug *m.*

strzellć *f.* strzelać.

strzellsty (..li'štü) ⑦7 šlantš (emporšchießend).

strzelnic|a (štrš'e'lni'tš'a) *f* ③9 Schießstätte, Schießhaus *n.*; ~**czy** (..tšü) ⑦4 Schützen...; (do strzelania) Schieß...; proch *m.* ~czy Schießpulver *n.*

strzemię (střch'e'miě) *n* ②17 Steigbügel *m*.
strzepliywać (střch'epl'i'watři) ③2, *pf.* **~ać** (střch'e'patři) ④4 od. **~nąć** (střngtři) ⑩2 abschütteln, abklopfen.
strzępek (střch'ęm'p'eř) *m* ①21^b, **~ka** (střka) *f* ③4² Feßen *m*; (wiókno) Faser *f*; **podrzeć** na **~ki** in Feßen zerreißen, zerfeßen; **~lasty** (střla'stę) ⑦7 (-to) voll Fasern, ausgefranst.
strzęplić (střpitři) ⑩2 faserig machen, auffasern; **~ się** sich aufbriefeln.
strzydz (střch'ędz), *pf.* **o~**, **po~** ⑨15 wlosy: schneiden; **owoc:** fcheren; **~ uszyna** die Ohren spizen.
strzykac (střch'ę'fatři) ⑩1, *pf.* **~nąć** (střngtři) ⑩2 sprißen; (knieć) stechen, zwiiden; strzyka mi w uchu eř sticht mich im Ohre.
strzykanie (střa'nie) *n* ②13 (w uszach) Ohrenschmerzen *m/pl*; **~awka** (střa'ska) *f* ③4² Spritze.
strzyżenie (stře'nie) *n* ②13 Scheren *n*; (**~ owiec**) (Schaf-) Schur *f*.
stu (stę) (indef.) ⑧7 (nur bei männlichem Geschlecht) hundert; in Břgu hundert...; zB. **~arkuszowy** (střařch'ęwę) ⑦1 hundert Bogen umfassend.
student/cik (střde'ntřiř) *m* ①14¹ kleiner Schüler; **~cki** (střři) ⑦9 Studenten...; **po~cku** nach Studentenart.
student (stř'dent) *m* ①9 Student'ent, Schüler; **~ praw** Hörer der Rechte; **~erja** (stře'ria) *f* ③8 Studentenwesen *n*, Studenten *m/pl*. [studieren.]
studjować (střdjo'watři) ④20 |
studnia (stř'dnia) *f* ③6⁴, **~dnica** (střdni'třa) *f* ③9 Brunnen

m; **~dnierz** (střdni'ař) *m* ①33 Brunnenmeister; **~dzienka** (střdře'nka) *f* ③4² kleiner Brunnen.
studzić (stř'dřitři), *pf.* **o~** ⑩7 (ab)kühlen. [Sülze, Gallerte.]
studzienina (střřeni'na) *f* ③1 |
studzienny (střře'nnę) ⑦1 Brunnen...; **woda** *f* -na Brunnenwasser *n*.
stuk (střtř) *m* ①13, **~ot** (střot) *m* ①10¹ Geflopfen *n*, Färm.
stukac (střtř'fatři) ⑩1, *pf.* **~nąć** (střngtři) ⑩2 klopfen, poltern, lärmern; **~ czem** anschlagen mit (*dat.*).
stullać (střtř'watři) ⑩1, *pf.* **~ić** (střitři) ⑩3 zusammendrücken; (zamykać) zudrücken, schließen; (składać) zusammenfallen; **~ się** sich schließen. [Zahrhundert.]
stulecie (střlie'třie) *n* ②15 |
stuletni (střlie'tni) ⑦13 hundertjährig; **~listny** (střřtnę) ⑦1 hundertblättrig.
stula (střtř'a) *f* ③1 Stola, Priesterbinde.
stwardnieć *f.* twardnieć.
stwarzać (střwa'ratři) ⑩1, *pf.* **stworzyć** (střwo'řitři) ⑩12 schaffen; (**o Bogu**) erschaffen.
stwierdzać (střwie'rdřatři) ⑩1, *pf.* **~dzić** (střřitři) ⑩7 bestätigen, feststellen.
stworzenie (střwoře'nie) *n* ②13 Geschöpf; **~ świata** Schöpfung *f* der Welt.
stworzyć *f.* stwarzać.
stwórca (střwu'rtřa) *m* ③11 Schöpfer; **~czy** (střřę) ⑦4 Schöpfer..., schöpferisch.
styczeń (střtřřeni) *m* ①34¹⁰ Januar, Jänner; **~niowy** (střno'wę) ⑦1 Januar...
styczna (střtřřna) *f* ⑦1 Tangente; **~ności** (střnoř'iři) *f* ④1 Berührung, Verbindung; **nie mieć ~ności** (z kim) in keiner Berührung stehen, nicht ver-

fehren (mit *dat.*); mieć ~ność
Fühlung haben; ~ny (~nu) ⑦1
Berührungsz., berührend.

stygnać (stú'gnqǫǰi) ⑩2 kalt
werden, abkühlen; *fig.* erlahmen.

stykać (stú'fatǰi) ⑩1, *pf.* **zo-
tknąć** (se'tknoǰi) ⑩2 in Berüh-
rung bringen; ~ się z (*instr.*)
zusammenkommen mit (*dat.*).

styl (stúli) *m* ①30 Stil; ~lsta
(stúli'sta) *m* ③17 Stiliſt;
~lstyka (~li'stuka) *f* ③41 Sti-
liſtiſt; ~lzacja (~li'fa'tǰja) *f* ③8
Stiliſierung; ~owy (~wo'wú)
⑦1 (-wo) ſtilvoll.

stypa (stú'pa) *f* ③1 Zeichen-
ſchmaus *m.*

Stylrja (stú'rja) *f* ③8 Steier-
mark; ~rylczyk (~ru'jtǰǫǰ) *m*
①14 Steirer; ~ryjski (~
ru'jtǰi) ⑦9 ſteiriſch.

subjekcja (subje'tǰja) *f* ③8
Unbequemlichkeiſt, Ungelegen-
heit; robić k-u ſubjekcję i-m
Umſtände machen; nagadać
k-u ſubjekcji i-m orbentlich
ſeine Meinung ſagen.

subjekt (bu'jekt) *m* ①9 (Hand-
lungsz.) Gehilfe, Kommis.

sublimat (subli'mat) *m* ①10¹
Sublima't *n*; ~owy (~to'wú)
⑦1 Sublimat... [brette.]

subretka (subre'tka) *f* ③4² Sou-
subskrybować (subskrybo-
watǰi) ⑩20 ſubſkribieren, zeich-
nen; ~ypcja (~skru'ptǰja) *f* ③8

Subſkription, Zeichnung.

substancja (~sta'ntǰja) *f* ③8
Subſtanz, Stoff *m*; (istota, treść)
Weſen *n*, Inhalt *m*, Kern *m.*

subtelność (subte'lnqǫǰi) *f*
④1 Feinheit; (o rozumowaniu)
Spizfindigkeit, Scharſſinnig-
keit; ~ny (~nu) ⑦1 fein, ſubtil;
(bystry, przenikliwy) ſpizfindig,
ſcharſſinnig; (dokładny) genau.

suchar (bu'char) *m* ①8¹, ~ek (~
cha'ref) *m* ①21^{1b} Zwiebađ.

suchedni (suche'dni) *m/pl.*
①34¹² Faſten *n.*

sucho (bu'cho) trocken; na dworze
~ drauſen iſt eš trocken; puſcić
co na ~ eſt. ungeſtraft laſſen;
to ci nie ujdzie na ~ daš wirt
du büſzen müſſen; uszlišmy na
~ wir ſind mit heiler Haut da-
vongekommen.

suchość (bu'cho'ſtǰi) *f* ④1
Trockenheit; (chudość) Mager-
keit.

suchotnica (~cho'ntǰja) *f* ③9,
~nlk (~cho'tnił) *m* ①14 Schwiub-
ſüchtige(r), Zungenſüchtige(r);
~nlczy (~ni'tǰǫǰ) ⑦4 (-czo)
ſchwindsüchtig; wieſć ~nicy
żywot ein elendes Daſein füh-
ren; ~y (~cho'ti) *f/pl.* ③1
Schwindsucht *f*; (~plucne) Lun-
genſucht *f.*

suchy (bu'chu) ⑦3 trocken;
(chudy) mager; (o gałziach etc.)
dürr.

suczka (bu'tǰǫǰa) *f* ③4² Hündin.

suczy (bu'tǰǫǰ) ⑦4 Hünde...

sufit (bu'ſiit) *m* ①10¹ (Zimmer.)
Decke *f*, Blaſend.

sufler (bu'ſler) *m* ①7¹ Souf-
ſleur. [Weiſbiſchof.]

sufragan (ſufra'gan) *m* ①1¹

suka (bu'ka) *f* ③4¹ Hündin.

sukces (bu'tǰǫǰ) *m* ①3 Erfolg.

sukcesja (ſukte'ǰja) *f* ③8

(następstwo) Nachſolge; (napstę-
pstwo tronu) Thronſolge; (spadek)
Erſchaft; ~yjny (~ſu'inu) ⑦1:
wojna *f* -na Erſfolgekrieg *m.*

sukienka (ſutie'nta) *f* ③4²

Kleidchen *n*; ~ko (~ko) *n* ②9

Halbtuch, Damentuch; ~nlca

(~lenni'tǰja) *f* ③9 Tuchgeſchäft

n; ~nletwo (~two) *n* ②1 Tuch-

fabrikation *f*; ~nlczy (~ni'tǰǫǰ)

⑦4 Tuchmacher...; ~nlk (~nił)

m ①14 Tuchmacher; (kupiec)

Tuchhändler; ~ny (~nu) ⑦1

Tuch...

sukmana (sukma'na) *f* ③1 Bauernrod *m* aus Loben.
suknia (su'nia) *f* ③6⁴ Kleid *n*.
sukno (suko) *n* ②7 Tuch.
sult'an (su'ltan) *m* ①1¹ Sultan;
ahski (a'ni'ski) ⑦9 Sultan...
sum (sum) *m* ①2 Wels.
suma (su'ma) *f* ③1 Summe;
 (~ pieniądze) Geldsumme; (nabożeństwo) Hochamt *n*; (trosć) Inbegriff *m*, Hauptinhalt *m*.
sumak (su'mak) *m* ①13¹ Antilope *f*. [⑦1 (-nie) summarisch.]
sumaryczny (sumaru'tschi) }
sumiasty (sumia'stu) ⑦7: ~ was *m* langer Schnurrbart.
sumilenie (mie'nie) *n* ②13 Gewissen; wyrzuty *m/pl.* enia Gewissensbisse *pl.*; bez enia gewissenlos; ~ **enność** (mie'no'st'ki) *f* ④1 Gewissenhaftigkeit; ~ **enny** (nu) ⑦1 (-nie) gewissenhaft.
sumować (sumo'wat'ki), *pf. ze.* ①20 abdiveren, summieren.
sumpt (sumpt) *m* ①19: własnym ~em auf eigene Kosten; ~em państwa auf Staatskosten; wielkim ~em mit großem Aufwand.
sułnąc (su'ngt'ki) ⑩1, ~ **wać** (~wat'ki) ⑩1 schieben; (kroczyć) schreiten, gehen; ~ nogami die Füße schleifen.
suplika (supli'ka) *f* ③4¹ Bitte, Bittschrift; ~ **ować** (~fo'wat'ki) ①20 bitten.
suponować (spono'wat'ki) ①20 vermuten, voraussetzen.
surd|ucik (surdu'tsik) *m* ①13² (kleiner) Rod; ~ **ut** (su'rdu't) *m* ①10 Rod; ~ **utowiec** (duto'wot'ki) *m* ①37 Rodträger (als Gegensatz zum Bauern); ~ **utowy** (~to'wu) ⑦1 Rod...
surma (su'rma) *f* ③1 Posaune.
surogat (suro'gat) *m* ①10¹ Surroga't *n*.

suro|wica (surowi'tka) *f* ③9 Serum *n*; ~ **wiec** (ro'wiot'ki) *m* ①34¹ Rohstoff, Rohmaterial *n*; (skóra) Rohleder *n*; (zelazo) Roheisen *n*; ~ **wizna** (wi'izna) *f* ③1 roher Stoff *m*; (warzywa) rohes Gemüse *n*; (zelazo) Roh-eisen *n*; ~ **wość** (ro'wo'st'ki) *f* ④1 Rohheit; (srogość) Strenge; ~ **wy** (wu) ⑦1 (~wo) roh; (niegotowany) ungekocht; (nieobrobiony) unbearbeitet; (o drzewie) naß; (srogi, ostry) streng, scharf.
sus (sus) *m* ①2¹ Sprung, Satz; dać ~a einen Sprung machen.
suseł (seł) *m* ①22 Zieselmaus *f*.
suszla (su'sza) *f* ③9 Dürre; ~ **arnia** (s'a'nia) *f* ③6³ Trockenstube, Darre; ~ **yca** (s'chu'tka) *f* ③9 Darrfucht.
suszyć (su'sz'ki), *pf. za. wy.* ⑩12 trocknen, dörren; (pościć) fasten; ~ głowę k-u j-m den Kopf warm machen; ~ sobie głowę się den Kopf zerbrechen; ~ się trocknen.
sutanna (suta'na) *f* ③1 Priesterrod *m*.
sute|rena (sute'na) *f* ③1, a. ~ **ryna** (ru'na) Souterrain *n*, Kellerwohnung; ~ **renowy** (~no'wu) ⑦1 Souterrain...
sutkla (su'tka) *f* ③4² Brustwarze; ~ **owy** (~fo'wu) ⑦1 Brust...
suty (su'tu) ⑦7 (-to) reichlich.
suwać (su'wat'ki) ⑩1 = sunąć.
suwak (swak) *m* ①13² Schieber.
swa (swa) *f. swój*.
swacie (swa'tsie) *f. swat*.
swar (swar) *m* ①8 Bank, Zänferei *f*; ~ **llwy** (~li'wu) ⑦1 zänfchtig, zänfisch.
swarzyć (swa'z'ki) się ⑩12 zanken, habern.
swat (swat) *m* ①9, ~ **ka** (ka) *f* ③4² Brautwerber(in), Heiratsvermittler(in).

swatac (šwa'tatš), *pf. wy~, po~*
 ⑬1 e-e Ehe vermitteln; ~ k-o
 z kim j-m die Ehe anraten
 mit (*dat.*).

swawola (šwawo'ła) *f* ③5 Mut-
 wille *m*, Übermut *m*.

swawollc (~łittš), *pf. po~* ⑫3
 mutwillig (übermütig, auß-
 gelassen) sein; ~ z kim mit j-m
 spielen, schäkern.

swawollnica (~wołłni'tš) *f* ③9,
 ~nik (~wo'łłniš) *m* ①14 mut-
 willige, ausgelassene Person;
 ~ny (~nū) ⑦1 (~nie) mutwillig,
 übermütig, ausgelassen.

swą (šwą) *f.* swój. [*geruch.*]

swąd (šwąd) *m* ①25² Brand-
 swe (šwe) etc. *f.* swój.

swędzić (šwęd'šiči) ⑫7 juden.

swoboda (šwobo'da) *f* ③2 Frei-
 heit; (niezależność) Unabhängig-
 keit, Ungebundenheit; ~ ruchów
 Freiheit der Bewegungen; ~
 słowa Redefreiheit.

swobodność (~nošiči) *f* ④1
 Unbefangenheit; ~ny (~nū) ⑦1
 (~nie) frei; (niezależny) unab-
 hängig; (niekrepowany) unbes-
 fangen. [*f. swój.*]

swol (šwo'łi), **swoja** (šwo'ja) etc. *f.*

swojak (šwo'jak) *m* ①14¹ Vands-
 mann; (krewny) Verwandter;
 ~ski (~šči) ⑦9 einheimisch;
 (o zwierzętach) zahm, Haus...;
 ~szczyzna (~šičičū'sna) *f* ③1
 Heimatsrecht *n*. [*Bolzen.*]

sworzeń (šwo'ženi) *m* ①31

swój (šwuj) ③5 sein(e); ab-
 weichend vom Deutschen wird es für
 alle drei Personen gebraucht: mam
 swoje rzeczy ich habe meine
 Sachen; masz swój dom du hast
 dein Haus; mamy swój dom
 wir haben unser Haus; (~ wla-
 sny) eigen; widziałem na swoje
 własne oczy ich habe es mit
 meinen eigenen Augen gesehen;
 jestem dziś nie ~ ich bin heute

übel gelaunt; ich fühle mich
 unwohl; po swojemu nach
 seiner (meiner usw.) Art; posta-
 wić na swoim feinen Willen
 durchsetzen; wyjsć na swoje
 feine Rechnung dabei finden;
 w swoim czasie zur rechten
 Zeit; dostał za swoje er hat
 feinen Lohn bekommen; *pl. swol*
 (krewni) die Seinigen (Meinigen
 usw.)

swych (šwučš), **swymi** (šwu'mi)
f. swój.

sybaryta (šubarū'ta) *m* ③17
 Sybarit, Bollüstling; ~yzm
 (~tūsm) *m* ①3 Genußsucht *f*,
 Weichlichkeit *f*.

Syberja (šübe'ria) *f* ③8, ~bir
 (šü'bir) *m* ①8 Sibirien *n*; 2-
 beryjski (~ru'jšči) ⑦9 sibirisch.

syćlc (šü'tšiči), *pf. na~* ⑫5
 sättigen; miód: brauen.

Sycyllia (šütšū'ła) *f* ③8 Sizi-
 lien *n*; 2lljski (~li'šči) ⑦9
 sizilianisch.

syłczac (šü'tščetš) ⑫19, *pf.*
 ~knąc (~knęčš) ⑩2 zischen,
 pfeifen.

sygnał (šü'gnał) *m* ①8 Signa'l
n, Zeichen *n*; ~owy (~ło'wū) ⑦1
 Signal...

sygnatura (šügnatu'ra) *f* ③2³
 Signatur, Bezeichnung; ~ka
 (~tu'rka) *f* ③4² Etikette; (dzwo-
 nek) ganz kleine Kirchenglocke.
sygnet (šü'gnet) *m* ①10¹ Siegel-
 ring.

sygnować (~no'watš) ⑩20 fig-
 nieren, bezeichnen; (podpisać)
 unterzeichnen, unterschreiben.
syk (šüš) *m* ①13 zischen *n*,
 Pfeifen *n*; Gram. zischlaut.

syknąc *f.* syczeć.

sylwet(k)a (šü'wete'č[š]a) *f* ③2²
 (③4²) Silhouette.

symbol (šü'mboli) *m* ①30 Sym-
 bo'l *n*, Sinnbild *n*; ~iczny (~
 li'tščnū) ⑦1 (-nie) symbolisch,

finnbillich; **szować** (szo'watʃi) ②20 symbolisieren.
syn (sün) *m* ①14 Sohn; **alek** (na'lof) *m* ①20 (schlechter) Sohn. [difs.]
syndyk (sü'ndük) *m* ①14 Syn-
synek (nef) *m* ①20 Söhnchen *n.*
synod (sü'not) *m* ①6 Syno'de *f.*
synogarlica (sünogarli'tʃa) *f* ③9 Schtaube.
synonim (süno'nim) *m* ①3 Synonym' *n.*, finnverwandtes Wort *n.*; **owy** (mo'wü) ⑦9 synonym, finnverwandt.
synowia (no'wa) *f* ⑦20 Schwiegertochter; **lec** (wletʃ) *m* ①37 Neffe; **ski** (no'fʃli) ⑦9 Sohnes...
sypać (sü'patʃi) ⑩4, *pf.* **po**, **na**, **u** ob. **sypnąć** (nngʃi) ⑩2 schütten; (**usypać**) aufwerfen; **pieniądzi** etc.: reichlich ausgeben, verteilen; **śnieg sypie** es ist ein Schneegestöber; **~ się** heransfallen, sich herausschütten; (**o pieniądzu**) reichlich ausgegeben werden; (**dokąd**) strömen (*in acc.*); (**~ się przed sądem**) sich verstricken; (**rozpadać się**, **o jedwabiu**) zerfallen, Risse bekommen.
sypią (sü'pjo) *f.* **sypać**.
sypląć (sü'pjaʃi) ⑩1 schlafen, zu schlafen pflegen.
syplalnia (pia'linia) *f* ③63 Schlafzimmer *n.*, Schlafgemach *n.*; **ny** (nü) ⑦1 Schlaf...
sypki (sü'pki) ⑦9 (-ko) Loder, bröckelnd. [n.]
system (sü'stem) *m* ①3 Systeme'
systematyczność (matu'tʃnoʃtʃi) *f* ④1 Ordnung, Planmäßigkeit; **ny** (nü) ⑦1 (nie) systematisch.
syt (süt) *m* ①10¹: **do ~u** zur Genüge, genug.
sytnieć (sü'tnieʃi) ⑩18 satt werden.

sytność (nosʃtʃi) *f* ④1 Nahrhaftigkeit; **ny** (nü) ⑦1 (nie) nahrhaft. [gung.]
sytość (sü'toʃtʃi) *f* ④1 Sätti-
sytuacja (sütua'tʃja) *f* ③8 Situation, Lage; **acyjny** (tʃü'j-nü) ⑦1 Situations...; **owany** (owa'nü) ⑦1 *situierter*; (**położony**) gelegen, befindlich.
syty (tü) ⑦7 (-to) satt, gesättigt.
szabas (sʃa'batʃ) *m* ①2¹ Sabbath; **ować** (so'watʃi) ⑩20 den Sabbath feiern; **owy** (so'wü) ⑦1 Sabbath...; **ówka** (sü'fka) *f* ③4² kleine Kerze; (**czapka**) Zipfelmütze.
szabelka (sʃabe'lika) *f* ③4² Säbelchen *n.*; **la** (lia) *f* ③5 Säbel *m.*; **lica** (li'tʃa) *f* ③9 (großer) Säbel *m.*
szablon (sʃa'błon) *m* ①3 Schablone *f.*; **owy** (no'wü) ⑦1 (-wo) schablonenhaft.
szach (sʃaʃ) *m* ①11 Schach; *pl.* **~y** Schach(spiel) *n.*; **grać w ~y** Schach spielen.
szacherka (sʃaʃe'rika) *f* ③4² Schacher *m.*
szachlista (sʃli'ʃta) *m* ③17 Schachspieler; **ować** (sʃo'watʃi) ⑩20 (k-o) Schach bieten (*dat.*); **ownica** (sʃowni'tʃa) *f* ③9 Schachbrett *n.*; **owy** (sʃo'wü) ⑦1 Schach...
szachraj (sʃaʃ'raj) *m* ①28¹, **ka** (ra'ika) *f* ③4² Schacherer(in), Schwindler(in); **ski** (ra'jʃi) ⑦9 Schacher..., Schwindler...; **stwo** (stwo) *n* ②1 Schacherei *f.*, Schwindlerei *f.*
szachować (ro'watʃi) ⑩20 schachern, schwindeln.
szacować (sʃatʃo'watʃi), *pf.* **o** ⑩20 schätzen, taxieren; (**szanować**) achten, hochhalten.
szacownik (sʃif) *m* ①14 Schätzmeister; **ny** (nü) ⑦1 schätzbar, wert.

szacunek (szatʃu'nek) *m* ①21ª Schätzung *f.*, Taxierung *f.*; (poważanie) (Hoch-)Achtung *f.*; (w listach) z kiem achtungsvoll; **~kowy** (ʃtʃunko'wú) ⑦1 Schätzungs...; komisja *f.* **~kowa** Schätzungskommission; wartość *f.* **~kowa** Schätzwert *m.*

szafa (ʃa'fa) *f* ③1 Schrank *m.*

szafarka (ʃa'farka) *f* ③4² Schaffnerin, Beschießerin; (zarządczyni) Verwalterin.

szafarnia (ʃa'farnia) *f* ③6² Speisekammer.

szafarski (ʃa'farski) ⑦9 Schaffner...; **~arz** (ʃa'farsz) *m* ①33 Schaffner, Beschießer; (zarządca) Verwalter.

szafarzyć (ʃafaza'Gütʃi) ⑩12 Schaffner (od. Verwalter) sein.

szaf(oc)zka (ʃa'ʃta, ʃe'ʃtʃka) *f* ③4² Schränkchen, Kästchen *n.*

szafel (ʃa'fel) *m* ①34^b, **~lik** (ʃif) *m* ①13 Schaff *n.*

szafir (ʃa'fir) *m* ①8 (kamień) Saphir; (barwa) himmelblaue Farbe *f.*; **~owy** (ʃo'wú) ⑦1 (-wo) Saphir...; himmelblau.

szafować (ʃafo'watʃi) ⑩20 (*instr.*) reichlich austeilen, spenden (*acc.*). **【Kasten...】**

szafowy (ʃo'wú) ⑦1 Schrank...]

szafrań (ʃa'fran) *m* ①2¹ Schafrań; **~owy** (ʃo'wú) ⑦1 Schafrań...; (o barwie) safrangelb.

szajka (ʃa'jka) *f* ③4¹ Bande, Gefindel *n.*

szakłak (ʃa'ʃak) *m* ①13² Kreuzdorn. **【Wif m ①13² Schal.】**

szal (ʃaʃ) *m* ①30¹, a. **~lk** (ʃa'ʃ-)

szala (ʃa'ʃa) *f* ③5 (Wag-)Schale; zaważyć na -li in die Wagschale fallen.

szalbierczy (ʃaʃbje'rtʃu) ⑦4 (-czo) betrügerisch, schwindlerisch; **~ka** (ʃa) *f* ③4² Betrug *m.*, Schwindel *m.*; (o kobiecie) Betrügerin, Schwindlerin; **~ski**

(ʃbji) ⑦9 (po ~sku) Schwindler...; betrügerisch, **~stwo** (ʃtwo) *n* ②1 Betrug *m.*, Schwindel *m.*

szalbierz (ʃa'ʃbjeʃ) *m* ①33 Betrüger, Schwindler.

szalbierzyć (ʃbje'Gütʃi) ⑩12 betrügen, schwindeln.

szaleć (ʃa'ʃietʃi) ⑩18 rasen, verrückt sein; (za *instr.*) rasend verliebt sein (in *acc.*); ~ za czym nachjagen (*dat.*); ~ z rozpaczy vor Verzweiflung den Verstand verlieren.

szalej (ʃie) *m* ①30 Bilsentkraut *n.*; ~ jadowity Wasserstierling.

szaleńcie (ʃie'nie) rasend, wahnsinnig; **~niec** (ʃietʃ) *m* ①37¹ Berrückter, Wahnsinniger.

szaleństwo (ʃie'niʃtwo) *n* ②1 Raserei *f.*, Wahnsinn *m.*

szalka (ʃa'ʃka) *f* ③4² Schale; *pl.* -ki (kleine) Schälwage.

szalony (ʃo'nu) ⑦14¹ rasend, toll, wahnsinnig, verrückt (*a. fig.*).

szalować (ʃa'watʃi) ⑩20 verschalen, mit Brettern verschlagen.

szalowanie (ʃa'wa'nie) *n* ②13 Verschalung *f.*

szal (ʃaʃ) *m* ①3 Raserei *f.*, Tobsucht *f.*, Wahnsinn.

szalas (ʃa'ʃaʃ) *m* ①3 Raubhütte *f.* **【Wirrkopf, Tollkopf.】**

szalawita (ʃaʃawii'a) *m* ③18²

szalwja (ʃa'ʃwja) *f* ③8 Salbei; **~owy** (ʃo'wú) ⑦1 Salbei...

szambellan (ʃambje'ʃan) *m* ①1¹ Kämmerer; **~ański** (ʃa'niʃki) ⑦9 Kämmerer...

szamotać (ʃamo'tatʃi) ⑩11 rütteln, zerren; ~ się się hin und her werfen; ~ się z (*instr.*) sich herumbalgen mit (*dat.*).

szampan (ʃa'mpan) *m* ①2¹ Champagner; **~ański** (pa'niʃki) ⑦9 Champagner...

szaniec (ʃa'niʃtʃ) *m* ①34² Schanze *f.*, Verschanzung *f.*

szafncowy (sfanitfo'wü) ⑦ 1
Schauzen...

szanowac (sfano'watfi), *pf.* za~
u~ ⑩ 20 fchätzen, ehren, achten;
(oszczedzac) fchonen; ~ się fch
fchonen.

szanowny (~no'wntü) ⑦ 1 geehrt,
achtbar; (w liście) 2 Panie! Ge-
ehrter Herr! [Ausficht.]

szansa (sfha'nfa) *f* ③ 1 Chance,

szantaż (sfha'ntafh) *m* ① 30
Erpressung *f*; ~ysta (~Gü'fta)
m ③ 17 Erpresser; ~ystka (~
Gü'fta) *f* ③ 4² Erpresserin.

szaraczlak (sfhara'tshel) *m*
① 21^b afchgrauer Boden; ~
kowy (~fo'wü) ⑦ 1 aus afch-
grauem Boden; *fig.* ~kowa
szlachta *f* der arme Adel *m*.

szaragi (sfhara'gi) *m/pl.* ① 13
Kleiderrechen *m*.

szarak (sfha'raf) *m* ① 13¹ Hafe.

szaraczka (sfhara'nitfha) *f* ③ 9
Heufchrede; *fig.* Hafe *m*.

szarawy (sfharawa'rü) *m/pl.*
① 3 Pluber-, Pumpf-hofen *pl.*

szarawy (sfhara'wü) ⑦ 1 (-wo)
in's Graue fallend, graulich.

szarfa (sfha'rfa) *f* ③ 1 Schärpe.

szarga (sfha'rga) *f* ③ 4 naffes
Wetter *n*.

szargać (sfha'rgatfi) ⑩ 1 be-
fchmuzen, befchlumpfern; *fig.* ~
slawę czyją i-s guten Ruf be-
fleden. [(-ko) fcharmant, höflich.]

szarmancki (sfharma'ntfi) ⑦ 9

szaro... (sfha'ro...) in 8ffgn grau...,
zB. ~brunatny (~bruna'tnü) ⑦ 1
graubraun; ~zielony (~fiele'o-
nü) ⑦ 1 graugrün.

szarosc (sfhara'fiftfi) *f* ④ 1 grane
Farbe, Grau *n*. [weiß *n*.]

szarotka (sfhara'fta) *f* ③ 4² Edel-
szary (sfha'rü) ⑦ 10 (-ro) grau;

-ra godzina *f* Dämmerstunde;
na -rym końcu am äußerften
Ende.

szarplac (sfha'rpatfi) ⑩ 4, *pf.*

~nąc (~nqtfi) ⑩ 2 reißen, zerren;
(rozdzierać) zerreißen, zerflei-
fchen; ~ za włosy an den Ha-
ren zausen; ~ za dzwonek an
der Glode zerren; ~ slawę
czyją i-s guten Ruf verlegen,
i-n verleumben; ~ się fch hin
und her werfen; ~ się z (*instr.*)
fch herumbalgen mit (*dat.*); ~
się na (*acc.*) angreifen (*acc.*);
~ na co fch anstrengen (et. zu
tun); ~ się o (*acc.*) fch reißen
um (*acc.*).

szarpanina (~pani'na) *f* ③ 1 Hin-
und Herreißen *n*; Rauferei.

szaruga (sfharu'ga) *f* ③ 4 naffes,
effliges Wetter *n*.

szarytka (sfharu'tfa) *f* ③ 4² barm-
herzige Schwefter.

szarzac (sfha'Gatfi) ⑩ 1 be-
fchmuzen; ~ się w blocie fch im
Rot wälzen; ~ się po świecie
fch in der Welt herumtreiben.

szarzac (sfha'Gatfi) ⑩ 18 grau
werden; (o zmierzchu) dämmern.

szarzyzna (~Gü'sna) *f* ③ 1 graues
Kleid *n*; ~ życiowa die (graue)
Alltäglichkeit des Lebens.

szarża (sfha'rga) *f* ③ 9 Charge;
(atak) Attade, Angriff *m*.

szarżowac (~Go'watfi) ⑩ 20 an-
greifen, chargieren; (przesadzac)
übertreiben.

szastlac (sfha'ftatfi) ⑩ 1, *pf.* ~
nąc (~nqtfi) ⑩ 2 hin und her
bewegen; ~ czem herumwerfen
mit (*dat.*); ~ pieniądzmi viel
Geld ausgeben; ~ się fch her-
umtummeln; herumspringen.

szata (sfha'ta) *f* ③ 2² Kleid *n*,
Gewand *n*.

szatan (sfha'tau) *m* ① 1¹ Satan,
Teufel; ~ański (~ta'niftfi) ⑦ 9
teuflich; ~aństwo (~ftwo) *n*
② 1 Teufelei *f*.

szatkowac (sfhatko'watfi), *pf.* po~
⑩ 20 fchneiden; ~ kapustę
Kraut fchneiden.

szatkownica (schatkowni'tŝa) *f*
 ③9 Krauthobel *m*.

szat|na (ˌna) *f* ⑦1 Garderobiere; **ˌnia** (ˌnia) *f* ③6³ Garderobe; **ˌny** (ˌnũ) *m* ⑦18 Garderobier.

szatyn (ŝa'tũn) *m* ①1¹, **ˌka** (ˌtu'nfã) *f* ③4² eine(r) mit dunkelbraunen Haaren.

szczać *P* (ŝtŝŝatŝi) ⑨22 piffen.

szczaw (ŝtŝŝaf) *m* ①38¹ Sauerampfer; **ˌlowy** (ˌwio'wũ) ⑦1 Sauerampfer...

szczaw|a (ŝtŝŝa'wa) *f* ③1 Sauerquelle; **ˌlan** (ˌwian) *m* ①3 Kleeŝure *f*; **ˌlk** (ˌwif) *m* ①13 Sauerklee.

szcz|atek (ŝtŝŝot'eŝ) *m* ①21^{1b} Reŝt, Überreŝt, Überbleibŝel *n*; **ˌtkowy** (ŝtŝŝot'k'o'wũ) ⑦1 verkümmert; do **ˌŝtu** (ŝtŝŝŝ'ˌtu) ganz und gar, gänzlich.

szczebel (ŝtŝŝe'beli) *m* ①34⁶ (Reiter-)Sproŝŝe *f*, Stufe *f* (a. fig.).

szczeb|ot (ŝtŝŝe'biot) *m* ①10¹, **ˌanio** (ˌta'nie) *n* ②13 Gezwiŝŝer *n*; (ˌ ludzki) Gep|auder *n*.

szczeb|otać (ˌbio'tatŝi) ⑩11 zwitŝchern; (o ludziach) plaudern.

szczeb|ot|ka (ˌka) *f* ③4² Plauderin, Plappermäulchen *n*; **ˌllwoŝć** (ˌli'woŝitŝi) *f* ④1 Plauderhaftigkeit; **ˌllwy** (ˌli'wũ) ⑦1 (-wie) geŝŝwägig.

szczecin|a (ŝtŝŝetŝi'na) *f* ③1 Borŝtenhaar *n*, Borŝte; **ˌowaty** (ˌnowa'tũ) ⑦a (-to) borŝtenartig, borŝtig; **ˌowy** (ˌno'wũ) ⑦1 Borŝten...

szczegó|lnoŝć (ˌgu'vnoŝitŝi) *f* ④1 Beŝonderheit, Sonderbarkeit; w ˌnoŝci inŝbeŝondere; **ˌny** (ˌnũ) ⑦1 (ˌnie) beŝonderŝ; (niezwykly) ŝonderbar, merkwürdig; (poszczególny) einzeln.

szczeg|ó|ł (ŝtŝŝe'gul) *m* ①26⁴,

ˌólik (ˌgu'liŝ) *m* ①13 Einzelheit *f*; et. Beŝonderes *n*.

szczegó|lwoŝć (ˌgu'lo'woŝitŝi) *f* ④1 Umŝtändlichkeit; **ˌwy** (ˌwũ) ⑦1 (ˌwo) einzeln, ŝpeziell; (dokładny) umŝtändlich, mit allen Einzelheiten.

szczek|a|ć (ŝtŝŝe'fatŝi) ⑩1, *pf.* **ˌnać** (ˌnqtŝi) ⑩2 bellen; **ˌanio** (ˌta'nie) *n* ②13 Bellen, Gebell.

szczelin|a (ŝtŝŝeli'na) *f* ③1 Spalte, Riŝe; **ˌka** (ˌka) *f* ③4² Spalt *m*, Riŝ *m*.

szczal|noŝć (ŝtŝŝe'vnoŝitŝi) *f* ④1 Dichte, genauesZuŝammenpaŝŝen *n*; **ˌny** (ˌnũ) ⑦1 (ˌnie) dicht, luŝtdicht (ŝchlieŝend), genau zuŝammenpaŝŝend.

szczel|niak (ŝtŝŝe'nial) *m* ①13¹ junger Hund; **ˌniq** (ˌni'q) *n* ②18 Zunge(ŝ) bei Tieren.

szczep (ŝtŝŝeŝ) *m* ①3 Pfropf, Pfropfreiß *n*; (drzewo) gebropfter Obŝtbaum; (ród) Stamm.

Szczepan (ŝtŝŝe'pan) *m* ①1¹ Stephan.

szczep|ić (ŝtŝŝe'piitŝi), *pf.* w **ˌza** ⑩2 drzewa: pfropfen; ludzi: impfen.

szczepionka (ŝtŝŝe'pio'ntã) *f* ③4² Impffŝtoff *m*.

szczepka (ŝtŝŝe'pka) *f* ③4² Holzŝheit *n*; robić ˌki Holz ŝpalten.

szczepowy (ŝtŝŝe'po'wũ) ⑦1 Pfropf...; (rodowy) Stammes...

szcz|erba (ŝtŝŝe'rba) *f* ③1 Bünde, ŝŝarte; **ˌty** (ŝtŝŝerba'tũ) ⑦7 (ˌto) ŝŝartig.

szcz|erbić (ˌbitŝi), *pf.* w **ˌwy** ⑩2 ŝŝartig machen; ˌ się ŝŝartig werden.

szcz|eró|ć (ŝtŝŝe'roŝitŝi) *f* ④1 Auŝrichtigkeit; (uczciwoŝć) Redlichkeit; (prawdziwoŝć) ŝŝtheit; **ˌrozłoty** (ˌroŝlo'tũ) ⑦7 auŝ echtem Golde; **ˌry** (ˌrũ) ⑦10 (ˌrze) auŝrichtig; (prawdziwy)

wahr, echt; (czysty) rein, lauter; (uczciwy) redlich.

szczyrzyć (szczyřho'giltři), *pf. wy* ~ ⑩12: ~ zęby die Zähne zeigen; ~ zębki (do *gen.*) kofettieren (mit *dat.*).

szczyznać (szczyřho'snztři) *pf.* ⑩2 verlorengehen.

szczydzić (szczyřho'bsłitři), *pf. o* ~ ⑩7 sparen, schonen; nie ~ trudów keine Mühe scheuen; nie ~ pochwał mit Lob nicht geizen.

szczyżek (szczyřho'ż) *m* ①13 Geflirr *n*, Gerassel *n*.

szczyżka (szczyřho'ża) *f* ③4¹ Kieffer *m*, Sinnlade.

szczyżkać (szczyřho'żać), *pf. za* ~ ⑩1 klirren, rasseln; ~ zębami mit den Zähnen klappern.

szczyżkanie (szczyřho'żkanie) *n* ②13 Geflirr; ~ zębów Zähneklappern.

szczyżkowy (szczyřho'żkowy) ⑦1 Sinnladen...

szczyścić (szczyřho'ścić), *pf. po* ~ ⑩9 Glüd geben; szczyścić Boże! Glüd auf!; szczyścić się (*dat.*) es glüdt (*dat.*); j. hat Glüd; (nie) szczyści mi się ich habe (sein) Glüd.

szczyście (szczyřho'ścić) *n* ②13 Glüd; na los szczyściecia auf gut Glüd, aufs Geratewohl; na ~ zum Glüd.

szczyścić wleć (szczyřho'wić) *m* ①37 Glüdskind *n*; ~ wość (szczyřho'wić) *f* ④1 Glüdseligkeit; ~ wy (szczyřho'wić) ⑦1 (~wie) glüdtlich, glüdselig.

szczyżodrobliwość (szczyřho'żodrobliwość) *f* ④1, ~ ość (szczyřho'żodrobliwość) *f* ④1 Freigebigkeit; ~ obliwy (szczyřho'żodrobliwość) ⑦1 (-wie), ~ y (szczyřho'żodrobliwość) ⑦10 (-drze) freigebig; ~ y dar *m* reiche Gabe *f*.

szczyżoczek (szczyřho'żoczek) *f* ③4²: ~ do zębów Zahnbürste; ~ ka (szczyřho'żoczek) *f* ③4² Bürste; ~ ka do butów Schuhbürste; ~ ka do sukien Kleiderbürste; ~ ka

~ do zamiataniakehrbesen *m*; ~ karz (szczyřho'żoczek) *m* ①33 Bürstenmacher.

szczyżokować (szczyřho'żokować), *pf. wy* ~ ⑩20 Bürsten. [(auf)heßen.]

szczyżuć (szczyřho'żuć), *pf. na* ~ ⑩3} **szczyżo** (szczyřho'żo) *n* ②6 Stelze *f*, Stelzbein. [Secht.]

szczyżpak (szczyřho'żpak) *m* ①13¹} **szczyżpleć** (szczyřho'żpleć) ⑩18 geringer werden; (o człowieku) mager werden.

szczyżplutki (szczyřho'żplutki) ⑦9 sehr mager; ~ łość (szczyřho'żplutki) *f* ④1 Geringheit, Kleinheit; Magerkeit; ~ ty (szczyřho'żplutki) ⑦6 (szczyřho'żplutki) gering, klein; mager, schwächig.

szczyżpowy (szczyřho'żpowy) ⑦1 Secht...

szczyżur (szczyřho'żur) *m* ①8¹ Ratte *f*.

szczyżutek (szczyřho'żutek) *m* ①21¹b Nasenstüber.

szczyżwać (szczyřho'żwać) ⑩1 mit Hund jagen; ~ any (szczyřho'żwać) ⑦1 mit Hund gejagt; (chytro) gerieben, schlau, pfffig.

szczyżycie (szczyřho'życie) się ⑩5 (czem) sich rühmen (*gen.*).

szczyżgłot (szczyřho'żgłot) *m* ①24 Stieglitz. [Urin *m*, Harn *m*.]

szczyżyny (szczyřho'żyny) *f/pl.* ③1} **szczyżać** (szczyřho'żać) ⑩4, *pf. nać* (szczyřho'żać) ⑩2 zviden, kneifen; (~ w język) beißen (auf *dat.*); (skrbać) pflüden; mróz szczyżpie w twarz der Frost schneidet ins Gesicht.

szczyżpawka (szczyřho'żpawka) *f* ③4² Ohrwurm *m*.

szczyżpłe (szczyřho'żpłe) *m/pl.* ①34, ~ czyki (szczyřho'żpłe) *m/pl.* ①18 (Stein-)Bange *f*; ~ do cukru Zuderzange *f*.

szczyżplórek (szczyřho'żplórek) *m* ①21¹a Schnittlauch.

szczyżpta (szczyřho'żpta) *f* ③2² Priese; (odrobina) Bißchen *n*; ani -ty prawda niema w tem daran ist nicht ein Körnchen Wahrheit.

- szczyt** (sčtščt) *m* ①10¹ Gipfel, Spitze *f*; ~ glupoty die höchste Dummheit *f*; być u ~ u rozwoju auf dem Gipfel der Entwicklung stehen; ~ność (~nošć) *f* ④1 Erhabenheit; ~ny (~nü) ⑦1 (~nie) erhaben; ~owy (~to'wü) ⑦1 Gipfel...
- szedł** (ščedł) etc. *f. isć.*
- szef** (ščef) *m* ①1 Chef; (przełożony) Vorgesetzter.
- szeląg** (šče'łg) *m* ①13² Groschen, Heller; być bez ~a ganz ohne Geld sein; nie mam ani złamanego ~a ich habe keinen einzigen Heller.
- szelest** (šče'łošt) *m* ①10¹ Geräusch *n*; (~lišci) Rauschen *n*.
- szeleścić** (~lie'šćitšitš) *pf. za* ⑩9 ein Geräusch machen, säufeln; (o liściach) rauschen; ~ jedwabiami mit dem Seidenfelle rauschen.
- szelka** (šče'łka) *f* ③4² Hosenträger *m*, Tragband *n*.
- szelmia** (šče'łma) *m* ③18², *f* ③1 Schelm *m*, Schurke *m*; ~ostwo (~mo'štwo) *n* ②1 Schelmerei *f*, Schurkerei *f*; ~owski (~mo'šći) ⑦9 (-ko) schelmisch, schurkisch.
- szemat** (šče'mat) *m* ①10¹ Schema *n*; ~yzm (~ma'tüsm) *m* ①3 Schematismus.
- szemrac** (šče'mratš) *pf. za* ⑩9¹ murren. [melu.]
- szemrzyć** (~šetš) ⑩19 mur.
- szepnąć** (ščep'ń) ⑩21 flüpfeln, beim Reden mit der Zunge anstoßen.
- szepnąć** (ščep) *m* ①10¹ Geflüster *n*; mówić ~em flüpfeln.
- szepnąć** (šče'ptatš) ⑩11, *pf.* ~nąć (~nqtš) ⑩2 flüpfeln, murmeln.
- szereg** (šče'rol) *m* ①13 Reihe *f*, Glied *n*; stać w ~u in Reihe und Glied stehen.
- szeregować** (~go'watš) ⑩20 in Reihen aufstellen.
- szeregowiec** (~go'wietš) *m* ①37 gemeiner Soldat; (w piechocie) Infanterist; ~wy (~go'wü) ⑦1 Reihen...; żołnierz ~wy = szeregowiec.
- szermierka** (ščermie'rfa) *f* ③4² Fechtkunst; nauczyciel *m* ~ki Fechtlehrer; sala *f* do ~ki Fechtfaal *m*; uczyć się ~ki fechten lernen; ~ski (~šći) ⑦9 Fecht...; ~stwo (~štwo) *n* ②1 Fechtkunst *f*.
- szermierz** (šče'rmięš) *m* ①33 Fechter; *fig.* Berserker.
- szermować** (~mo'watš) ⑩20 fechten.
- szerołki** (ščero'łki) ⑦9 (~ko) breit; (daleki) weit; (obszerny) weit; (rozległy) ausgedehnt; spowiadać ~ko weit u. breit erzählen; ~kość (~košć) *f* ④1 Breite; (rozległość) Ausdehnung; (objętość) Weite; ~kość toru Spurweite. [Hornisse *f.*]
- szerszeń** (šče'rščeni) *m* ①31¹]
- szerszy** (šče'rščü) *f.* szeroki.
- szertz** (ščersh) : w ~ in die Breite; dwa metry w ~ zwei Meter breit; wzdłuż i w ~ in die Länge u. in die Breite; krzyż u. quer.
- szeryć** (šče'Gutš) ⑩12 verbreiten; ~ fałszywe pogłoski falsche Gerüchte in Umlauf setzen.
- szesnastka** (ščesna'stka) *f* ③4² (Zahl) Sechzehn; (format książki) Sechzehntel *n*.
- szesnasto...** (~na'sto...) in 36er sechzehn...; *zł.* ~calowy (~šćalio'wü) ⑦1 sechzehn Zoll messend; ~letni (~lie'tni) ⑦13 sechzehnjährig.
- szesnasty** (~na'stü) ⑦7 der sechzehnte. [sehn.]
- szesnastka** (~na'stš) ③5 sech-
- szesćcian** (šče'šććian) *m* ①2¹ Würfel, Kubus; (~liczy)

drutte Potenz *f*; ~cienny (~tʃie'nnü) ⑦1 Kubik...; metr *m* ~cienny Kubikmeter.

sześćcio... (ʃʂeʃtʃio...) in 8ffgu fechs...; ʃB. **~boczny** (~bo'tʃnnü) ⑦1 fechsfeitig; **~bok** (~bof) *m* ①13 Sechseck *n*; **~dniowy** (~dnio'wü) ⑦1 fechsätig; **~godzinny** (~godʃi'nnü) ⑦1 fechs-spännig; **~krotny** (~tro'tnü) ⑦1 (-nie) fechsfach; fechsmal; **~lecie** (~le'tʃie) *n* ②15 Zeitraum *m* von sechs Jahren; **~letni** (~le'tni) ⑦13 fechsjährig; **~miesięczny** (~mieʃe'ʒ'tʃnnü) ⑦1 fechsmonatig.

sześcioro (ʃʂeʃtʃio'ro) ⑧11 fechs (von Personen verschiedenen Geschlechtes).

sześć (ʃʂeʃtʃi) ⑧4 fechs.

sześćdziesiąt (~ʃie'ʒi'ʒt) ⑧6 fechzig; **~dziesiąty** (~ʒi'tü) ⑦7 der fechzigste; **~kroć** (~krotʃi) fechsmal; **~set** (~ʃet) ⑧9 fechshundert; **~setny** (~ʃe'tnü) ⑦1 der fechshundertste.

szew (ʃʂeʃ) *m* ①22⁸ Naht *f*.

szew|c (ʃʂeʃtʃ) *m* ①37 Schuhmacher, Schuster; **~cowa** (~tʃo'wa) *f* ⑦20 Schuhmachersfrau, Schusterin; **~czyk** (~tʃčüf) *m* ①14¹ Schusterjunge; **~ski** (~ʃʃi) ⑦9 Schuster...; **~ska pasja** porywa mnie ich werde fuchsteufelshild; **~stwo** (~ʃtwo) *n* ②1 Schuhmachershandwerk.

szkalować (ʃʂka'lio'watʃi) ④20 lästern; (oczerniać) verleumben.

szkapa (ʃʂka'pa) *f* ③1 Gaul *m*.

szakplerz (ʃʂka'plieʃ) *m* ①30¹ Skapulier *n*.

szkaradła (ʃʂkara'da) *f* ③2 Abscheulichkeit; (potwór) Scheusal *n*; **~nik** (~ra'dniʃ) *m* ①14 abscheulicher Mensch; **~ność** (~noʃtʃi) *f* ④1 Abscheulichkeit, Häßlichkeit; **~ny** (~nü) ⑦1 (~nie) abscheulich, häßlich.

szkaradzić (~ra'dʃitʃi) ④7 häßlich machen, verunstalten.

szkaradzieństwo (~ʃie'niʃtwo) *n* ②1 Abscheulichkeit *f*; (skaradna rzecz) abscheuliche Sache *f*.

szkarlatyna (ʃʂkar'lati'na) *f* ③1 Scharlach *n*.

szkarlat (ʃʂka'r'lat) *m* ①10¹ Scharlach, Purpur; chodzić w ~ach Purpurkleider tragen; **~ny** (~a'tnü) ⑦1 Scharlach...

szkarp (ʃʂkarp) *m* ①3 Abhang, Wall. [(34²) Schotulle.]

szkatuł(k)a (ʃʂkatu'ł[ʃa] *f* ③1]

szkic (ʃʂtʃitʃ) *m* ①30 Skizze *f*.

szkicować (~tʃo'watʃi), *pf. na* ④20 skizzieren.

szkielet (ʃʂkie'let) *m* ①10¹ Skelett *n*, Gerippe *n*.

szkieł (ʃʂkieł) *f. szkło*.

szkiełko (~ko) *n* ②9 Glas; ~ do zegarka Uhrglas; ~ do okularów Brillenglas; ~ do lampy Zylinder *m*.

szkl|anica (ʃʂk'liani'tʃa) *f* ③9 großes Glas *n*; **~aneczka** (~ne'tʃka) *f* ③4² Gläschen *n*; **~anka** (ʃʂk'li'a'nka) *f* ③4² Glas *n*; **~an(n)y** (ʃʂk'li'a'n[ü]) ⑦1 Glas...; gläsern; huta *f* -na Glashütte; **~arczyk** (ʃʂk'li'a'r'tʃčüf) *m* ①14¹ Glaserlehrling; **~arnia** (ʃʂk'li'a'rn'a) *f* ③6⁸ Glasererei; (~ na rośliny) Glashaus *n*; **~arski** (ʃʂk'li'a'rʃʃi) ⑦9 Glaser...; **~arstwo** (~ʃtwo) *n* ②1 Glaserhandwerk; **~arz** (ʃʂk'li'a'ʃ) *m* ①33 Glaser.

szklic (ʃʂk'li'itʃi) się ④3 gläsern schwimmern, glänzen, blinken.

szklisty (ʃʂk'li'i'ʃtü) ⑦7 (-to) gläsern, blinkend.

szkliwo (ʃʂk'li'wo) *n* ②1 Schmelzglas, Email.

szkło (ʃʂk'ło) *n* ②7 Glas.

Szk|ocja (ʃʂko'tʃja) *f* ③8 Schottland *n*; **socki** (ʃʂko'tʃʃi) ⑦9 schottisch.

szkoda (šćko'ba) *f* ③2 Schade(n) *m*; ~ go eš ist schade um ihn; ~ na to pieniędzy eš ist schade, dafür Geld auszugeben; ~ zem tego nie widział schade, daß ich dieses nicht gesehen habe.

szkodli|wość (šćkobli'wošći) *f* ④1 Schädlichkeit; ~ **wy** (~wu) ⑦1 (~wie) schädlich; (o wpływie) nachteilig.

szkodnik (~nik) *m* ①14 schädlicher Mensch; schädliches Tier *n*.

szkodzić (šćko'džitš), *pf.* za~ ⑩7 schaden, Schaden zufügen.

szkolnictwo (šćkol'ni'tstwo) *n* ②1 Schulwesen; ~ **nik** (šćko'li'nik) *m* ①14 Schullehrer, Schulmeister; (u żydów) Tempeldiener; ~ **ny** (~nü) ⑦1 Schul...

szkoła (šćko'ła) *f* ③2 Schule; chodzie do -y die Schule besuchen; ukończyć -y die Studien beendigen.

szkopuł (šćko'puł) *m* ①3 Klippe *f* (a. fig.).

Szkot (šćkot) *m* ①9 Schotte.

szkótka (šćku'tka) *f* ③4² Schule für kleine Kinder; ~ froblowska Fröbelschule; ~ drzew Baumschule.

szlaban (šćli'a'ban) *m* ①2¹ Schlafbank *f*; (rogatka) Schlagbaum.

szlach|cianka (šćlachći'a'nka) *f* ③4² Edelfrau; (panna) Edelfräulein *n*; ~ **cić** (šćli'a'ći'tš) *m* ①14 Edelmann, Edler, Adelig; mianować ~ciem adeln, in den Adelsstand erheben; ~ **cić** (~tš) ⑩5 adeln; ~ **ocki** (~šće'tš) ⑦9 adelig, Adels...; po ~ecku wie ein Edelmann; ~ **ectwo** (~two) *n* ②1 Adel *m*, Adelsstand *m*; ~ **etka** (~ta) *m* ③18² armer Edelmann; ~ **etnieć** (~ni'eć) ⑩18 edler (ob. feiner) werden; ~ **etność** (~nošć) *f* ④1 Adel *m*; (~

umysiu) edle Gefinnung, Edelmut *m*; ~ **etny** (~nü) ⑦1 (-nie) edel; ~ **etny** kruszec *m* Edelmetall *n*; ~ **ta** (~ta) *f* ③2² Adel *m*.

szlaczek (šćli'a'tšćek) *m* ①21^{1b} (schmale) Borte *f*, Rand.

szlafroczek (šćlafro'tšćek) *m* ①21^{1b} Schlafrock, Hauskleid *n*.

szlak (šćli'a) *m* ①13 Borte *f*, Bordüre *f*, Rand; (droga) Weg; ~ kolejowy Bahnlinie *f*.

szlar(k)a (šćli'a'r[ka]) *f* ③2³ (③4²) Besatz *m*, Falbel.

szli (šćli) etc. *f.* isć.

szlifa (šćli'fa) *f* ⑤1 Schleife; dosłużyć się szlif oficerskich den Offiziersrang erlangen.

szlifier|nia (šćli'fio'rnia) *f* ③6³ Schleifanstalt; ~ **ski** (~šćli) ⑦9 Schleifer...; ~ **stwo** (~štwo) *n* ②1 Schleiferhandwerk, Schleiferei *f*. [Schleifer.]

szlifierz (šćli'foš) *m* ①33

szlifować (šćli'fo'watš), *pf.* o~ ⑩20 schleifen; polieren.

szlochać (šćli'o'ćhatš) ⑩1 schluchzen.

szła (šćla) etc. *f.* isć.

szłapać (šćla'patš) ⑩4 langsam gehen; (~ bućkami) mit den Schuhen klappern.

szłapak (šćla'pak) *m* ①13¹ Paßgänger.

szmal|ciany (šćmatš'i'anü) ⑦1 Fegen..., Lumpen...; ~ **ciarski** (~tš'i'a'ršći) ⑦9 lumpig, Spadern...; ~ **t(k)a** (~t[ka]) *f* ③2² (③4²) Fegen *m*, Lumpen *m*; *pl.* ~ty Spadern *pl.*

szmat (šćmat) *m* ①10 Stück *n*; ~ czasu Spanne *f* Zeit.

szmer (šćmer) *m* ①8 Geräusch *n*; (szemranie) Gemurmel *n*.

szmuklerski (šćmukle'ršći) ⑦9 Posamentier...; ~ **erstwo** (~štwo) *n* ②1 Posamentierhandwerk; ~ **orz** (šćmu'łwoš) *m* ①33 Posamentierer.

sznur (sčnur) *m* ①8¹ Schnur *f*;
(gruby) Strick; **eczek** (ro-
tschek) *m* ①21^{1b} dünnes Schnür-
chen *n*; **ek** (roek) *m* ①21^{1b}
(dünne) Schnur *f*; **kowy** (sčnur-
to'wü) ⑦1 Schnur...
sznurować (ro'watš) *pf. za*~
④20 (zu) schnüren.
sznurowadło (rowa'blo) *n* ②6
Schuhriemen *m*; **wany** (wa'-
nü) ⑦1 geschnürt; **wane**
buciki *m/pl.* Schnürschuhe; **wy**
(ro'wü) ⑦1 Schnur...
sznurówka (ru'fka) *f* ③4²
Schnürleibchen *n*, Wieder *n*.
szop (šop) *m* ①2 Waschbär.
szopla (šop'a) *f* ③1 Schuppen
m; **ka** (ša) *f* ③4² Krippe (beim
Marionettentheater); a to **ka!**
das ist eine Fege!
szor (šor) *m* ①8 (Pferde-)Ge-
schirr *n*.
szorować (šoro'watš) *pf. wy*~
④20 scheuern, reiben; (isć
předko) schnell gehen, laufen.
szorstki (šor'stki) ⑦9 (-ko)
rauh; **ka** odpowiedź *f* barsche
Antwort; **kosć** (oštsk) *f* ④1
Rauheit; Barschheit.
szosa (šos'a) *f* ③1 Chaussee.
szóstak (šuštak) *m* ①13²
Sechser; **ka** (ša) *f* ③4² die
Zahl sechs; (szóstak) Sechser *m*;
y (šuštu) ⑦7 der sechste;
~a godzina sechs Uhr; pół do
~ej halb sechs Uhr.
szpachla (špa'člia) *f* ③5 Spal-
tel *m*.
szpaczek (špa'tschek) *m* ①21
(junger) Star; **y** (štsč) ⑦4
Star...
szpada (špa'da) *f* ③2 Degen *m*.
szpagat (špa'gat) *m* ①10¹
Spagat, Bindfaden; **dwka**
(tu'fka) *f* ③4² Schnaps *m*.
szpak (špaš) *m* ①13¹ Star;
owaty (owa'tu) ⑦7 (-to)
grau geprenkelt.

szpaler (špa'lier) *m* ①8 Spa-
lier *n*.
szpalta (špa'lita) *f* ③2² (Drud-)
Spalte. [Riž *m*, Riže.]
szpara (špa'ra) *f* ③2³ Spalte,
szparag (špa'raf) *m* ①13²
Spargel; **arnia** (ga'rnja) *f*
③6³ Spargelbeet *n*; **owy** (go-
wü) ⑦1 Spargel...
szpargal (špa'rgal) *m* ①3
Schartefe *f*.
szparki (špa'rki) ⑦9 (-ko)
schnell, geschwind.
szpecić (špe'tštsk) *pf. o*~ *ze*~
④5 entstellen, verunstalten.
szpetnieć (špe'tnietš) *pf. ze*~
④18 häßlich werden.
szpetność (oštsk) *f* ④1 Häß-
lichkeit; **ny** (nü) ⑦1 (nie)
häßlich, garstig.
szperacz (špe'ratš) *m* ①33
Grübler.
szperać (ratš) ④1 grübeln,
wühlen; (szukać) sorgfältig
(nach)suchen.
szperka (špe'rka) *f* ③4² Sped
m, Spedgriebe; (godzina zamy-
kania bram) Sperrstunde; (za-
plata za otwarcie bramy) Sperr-
scheser *m*. [(pies) Spiß.]
szpic (špitsk) *m* ①30¹ Spitze *f*;
szpieg (špiel) *m* ①14³ Spion;
ostwo (go'stwo) *n* ②1 Spio-
nage *f*; **owac** (go'watš) ④20
spionieren, spähren; **owski** (go-
štski) ⑦9 Spion...
szplik (šplik) *m* ①13 Mark *n*.
szpikować (špiko'watš) *pf.*
na~ ④20 spiden.
szplikowy (wü) ⑦1 Mark...
szplikulec (špl'letš) *m* ①34
Spidnadel *f*.
szpilczka (špilis'tška) *f* ③4²
kleine Stednadel.
szpilka (špili'fka) *f* ③4² Sted-
nadel; ~ do kapelusza Hut-
nadel; ~ do krawatki Kra-
wattennadel; ~ do włosów

- Haarnadel; szpilki sosnowe
Nichtennadeln *pl.*
- szpilkarz** (szpili'kař) *m* ①33
Radler; **owaty** (owata'tu) ⑦7
(-to) nadelförmig; **owy** (ow'wü)
⑦1 Nadel...; drzewa *n/pl.* owe
Nadelbäume *m/pl.* [nat.]
- szpinak** (szpini'nak) *m* ①13 Spi-
|
szpital (szpiti'tali) *m* ①30 Spi-
|
ta'l *n*, Krankenhaus *n*; **lk** (l-
|
ta'lić) *m* ①13² (dla dzieci)
|
Kinderspital *n*; **ny** (nu) ⑦1
|
Krankenhaus... [f ⑧1 Klauć f.]
- szpon** (szpon) *m* ①3, **a** (ana)|
szponder (szpo'nder) *m* ①22
|
Stippenfleisch *n*.
- szpotawy** (szpota'wü) ⑦1 (-wo)
|
Klumpfüßig. [speiche f.]
- szprych** (szprüch) *m* ①12 Rad-|
szpulka (szpu'lika) *f* ③4² Spule.
szpunt (szpunt) *m* ①10¹ Spund
(zapfen). [④20 spünden.]
- szpuntować** (szto'watć), *pf.* za-
szrama (szra'ma) *f* ③1 Schram-
me. [Schranken *f/pl.*]
- szranki** (szra'ni) *m/pl.* ①13|
szron (szron) *m* ①3 Reif.
- sztabla** (szta'ba) *f* ③1 Stab
m, Stange; **ka** (szta'pka) *f*
③4² dünne (od. kurze) Stange;
owy (ow'wü) ⑦1 Stab...;
(należący do sztabu) Stabß...;
owy oficer *m* Stabsoffizier.
- sztachety** (sztache'tü) *m/pl.* ①3
Stafeten *f/pl.*
- sztafirować** (sztafiro'watć)|
④20 ausbuzen. [felei.]
- sztaluga** (ształu'ga) *f* ③4 Staf-|
sztańca (szta'ńca) *f* ③9 Stan-
zenhammer *m*; **ować** (szto'-
watć) ④20 stanzen, prägen.
- sztańdar** (szta'ndar) *m* ①8
Standa'rte *f*, Fahne *f*; **owy**
(ow'wü) ⑦1 Standarten...
- sztolnia** (szto'lnia) *f* ③6³ Stöl-
len *m*.
- sztorc** (sztorć) *m* ①30: **em**,
na **em** aufrecht; *fig.* zum Trop.
- sztabak** (sztu'bak) *m* ①14 Ele-
mentarshüler.
- sztluclec** (sztu'tłetć) *m* ①34
Stußen, Stußbüchse *f*; (noż.
łyżka i widelec) Gßbested *n*.
- sztuczka** (sztu'tćka) *f* ③4²
Kunststückchen *n*, Trid *m*; (ka-
walek) Stüddchen *n*; **ność** (no-
śćitć) *f* ④1 Künstlichkeit, daß
Gefünstelte *n*; **ny** (nu) ⑦1
(nie) künstlich, kunstvoll, kunst-
reich; (udawany) gefünstelt; **no**
ognie *m/pl.* Feuerwerk *n*.
- sztuka** (sztu'ka) *f* ③4¹ Kunst;
(podstęp) Kunstgriff *m*, List;
(kawalek) Stüdd *n*; **stosowana**
Kunstgewerbe *n*; dokazać -ki
ein Kunststück zustande bringen;
spłatać -kę k-u j-m e-n Streich
spielen; **mięsa** Rindfleisch *n*;
kilka sztuk einige Stüdd; biore
dziesięć sztuk ich nehme zehn
Stüdd. [Studatu'r.]
- sztukaterja** (sztułate'ria) *f* ③8|
sztukmistrz (sztu'lmistř) *m*
①33 Künstler.
- sztukować** (sztuło'watć), *pf.*
po ④20 anstüden, stüdeln.
- szturchaniec** (szturcha'nietć)
m ①34² Stoß.
- szturkać** (sztu'rkać) ④1, *pf.*
nać (naćitć) ④2 stoßen; **nać**
się szklankami mit den
Gläsern anstoßen.
- szturm** (szturm) *m* ①3 Sturm;
em im Sturm.
- szturmować** (szmo'watć) ④20
stürmen; k-o: bestürmen.
- sztych** (sztych) *m* ①12 Stich;
(miedzioryt) Kupferstich; wysta-
wić k-o na **em** j-n der Gefahr
aussetzen; **arz** (szty'kař) *m*
①33 Kupferstecher.
- sztygar** (szty'gar) *m* ①7 Steiger.
- sztylet** (szty'let) *m* ①10¹ Dolch.
- szywnieć** (szty'wnietć), *pf.*
ze ④18 steif werden; (**em** ze
zimna) erstarren.

sztyw|ność (sčtū'wnośći) *f* ④1 Steifheit; **ny** (nū) ⑦1 (nie) steif.

szuba (šču'ba) *f* ⑤1 Pelzrod *m*.

szubien|lica (ščubieni'i'tša) *f* ③9 Galgen *m*; **icznik** (i'tščnič) *m* ①14 *fig.* Galgenstrick.

szubraw|iec (ščubra'wietš) *m* ①37 Schuft, Schurke; **stwo** (bra'bstwo) *n* ②1 Schurerei *f*.

szuf|elka (ščufe'lka) *f* ③4², **la** (šču'fła) *f* ③5 Schaufel.

szuflad|ka (ščufla'da, fla'tfa) *f* ③2 (③4²) Schublade.

szuja (šču'ja) *m* ③18², *f* ③7 Schurte *m*, Schurfin *f*.

szukać (šču'katšj), *pf.* **po**~, **wy**~, **od**~ ③1 (*gen.*) suchen (*acc.*).

szuler (šču'lier) *m* ①7 Spieler; **nia** (lie'nia) *f* ③6⁵ Spielhölle; **stwo** (bstwo) *n* ②1 Vögelin beim Spiel.

szum (ščum) *m* ①3 Sausen *n*; ~ *w* uszach Dhrensausen *n*.

Sumawa (ščuma'wa) *f* ③1 Böhmerwald *n*.

szumić (šču'mietšj), *pf.* **za**~ ②13 saufen; (o wietrze) brausen; (o lesie) rauschen; (o rzece) rauschend dahinfließen; (zyc szumnie) in Saus und Braus leben; szumi mi w głowie es faust mir im Kopfe.

szum|ność (šču'mnośći) *f* ④1 Aufgeblasenheit, Stolz *m*, Prahlerei; **ny** (nū) ⑦1 (nie) übertrieben, schwülstig; (dumny) stolz; zyc nie flott leben.

szumować (ščumo'watšj), *pf.* **wy**~ ①20 abschäumen.

szumo|waty (šmowa'tū) ⑦7 schaumig; **winy** (wi'nū) *f/pl.* ③1 Schaum *m*; *fig.* Abschaum *m*, Hefe *f*; **wnica** (wni'tša) *f* ③9 Schaumlöffel *m*.

szupasować (ščupašo'watšj) ①20 abschieben.

szur|ać (šču'ratšj) ③1, **gać** (gatšj) ③1, *pf.* **nać** (natšj) ⑩2 schieben, schleppen; ~ *no*-gami mit den Füßen schurren.

szurgot (šču'rgot) *m* ①10¹ geräuschvolles Bewegen *n*.

szus (ščušč) *m* ①2 toller Einfall; **owaty** (šowa'tū) ⑦7 (-to) verrückt.

szuter (šču'ter) *m* ①22⁴ Schotter. **szutrować** (ščutro'watšj), *pf.* **wy**~ ①20 schottern.

szutrowisko (šwi'bsto) *n* ②1 Schottergrube *f*.

szuwar (šču'war) *m* ①8 Schilf *n*. **szwab** (ščwab) *m* ①2 Rüdchen-schabe *f*; (pogardliwie o Niemcu) Deutscher; **ka** (ka) *f* ③4² Deutsche; **ski** (šči) ⑦9 (po ~sku) deutsch.

szwaczka (ščwa'tšča) *f* ③4² Näherin. **szwalgler** (ščwa'gler) *m* ①24 Schwager; **glerka** (gie'rfa) *f* ③4², **growa** (gro'wa) *f* ⑦20 Schwägerin; **grostwo** (gro'bstwo) *n* ②12 der Schwager mit seiner Frau.

szwajcar (ščwa'itšar) *m* ①7 Portier; 2 Schweizer; **ja** (tša'rja) *f* ③8 Schweiz; **ski** (šči) ⑦9 Schweizer...; ser *m* ~ski Schweizerkäse.

szwalnia (ščwa'lnia) *f* ③6⁵ Näherwerkstatt; ~ bielizny Weißnäherei.

szwank (ščwanč) *m* ①13 Schaden; (niebezpieczeństwo) Gefahr *f*; **narazać na** ~ einer Gefahr aussetzen.

szwankować (šo'watšj) ①20 schwanken; ~ *na* (*acc.*) leiden an (*dat.*); ~ *na* zdrowiu kränkeln; ~ *na* opinii keinen guten Ruf genießen.

szwarc (ščwartš) *m* ①30 (czernido) Schuhschäbse *f*; (do kuchni) Dfenschwärze *f*.

- szwargot** (szwa'rgot) *m* ①10¹ Geplapper *n*. [plappern.]
- szwagotać** (szgo'tatʃi) ①13
- Szwajcja** (szwe'tʃja) *f* ③8 Schweden *n*; **ed** (szwet) *m* ①5¹ Schwede; **Łodźki** (szwe'tʃi) ⑦9 (po -ku) schwedisch.
- szwendać** (szwe'ndatʃi) się ⑩1 sich herumdrehen.
- szyb** Ż (szüp) *m* ①3 Schwacht.
- szybla** (szü'ba) *f* ③1 Scheibe, Fensterscheibe; **ka** (szü'pła) *f* ③4² Scheibchen *n*.
- szybki** (szü'pki) ⑦9 (-ko) schnell, geschwind; **konogi** (szono'gi) ⑦8 schnellfüßig; **kość** (szostʃi) *f* ④1 Schnelligkeit, Geschwindigkeit.
- szybować** (szübo'watʃi) ⑩20 schieben; (o orlo) kreisen.
- szycie** (szü'tʃie) *n* ②13 Nähen; białe ~ Weißnäherei *f*.
- szyc** (szütʃi), *pf. u.* ⑩2 nähren.
- szydełko** (szüde'łko) *n* ②9 Häfelnadel *f*; **wy** (szü'wu) ⑦1 Häfel...
- szyderca** (szüde'rtʃa) *m* ③11 Spötter; **czy** (szü) ⑦4 (-czo) *u.* **ski** (szki) ⑦9 (-sko) spöttisch, höhnerisch; **stwo** (sztwo) *n* ②1 Spott *m*, Hohn *m*.
- szydło** (szü'dło) *n* ②6 Ahle *f*, Pfriem *m*; **waty** (wa'tü) ⑦7 (-to) pfriemensförmig.
- szydzić** (szü'dʃitʃi) ⑩7 (z *gen.*) verspotten, verhöhnern (*acc.*).
- szyfon** (szü'fon) *m* ①3 Chiffonleinenwand *f*.
- szyja** (szü'ja) *f* ③7 Hals *m*; dać -ję za co seinen Hals daran setzen; na łeb na -ję über Hals und Kopf; **ka** (szka) *f* ③4² (dünnere) Hals *m*; **ka** flaszki Flaschenhals *m*.
- szyk** (szük) *m* ①13 Ordnung *f*, Reihenfolge *f*; (elegancja) Eleganz *f*, Schick; ~ słów Wortfolge *f*; ~ bojowy Schlachtordnung *f*; pomieszać ~ k-u j-m einen Strich durch die Rechnung machen; zadawać ~ imponieren, maßgebend sein.
- szykana** (szüka'na) *f* ③1 Schifane.
- szykanować** (szü'watʃi) ⑩20 schifanieren.
- szykować** (szü'watʃi), *pf. u.* ⑩20 ordnen; (~ wojsko) in Schlachtordnung aufstellen; (przygotowywać) vorbereiten, zurecht machen; ~ się (do *gen.*) rüsten (zu *dat.*).
- szykowność** (szü'wnoʃtʃi) *f* ④1 Eleganz; **ny** (szü) ⑦1 (nie) elegant, fecht, schick.
- szyldkret** (szü'łitkret) *m* ①10¹ Schildpatt *n*; **owy** (szü'wu) ⑦1 aus Schildpatt.
- szyna** (szü'na) *f* ③1 Schiene.
- szynel** (szü'nel) *m* ①30^{1a} (*gen. sg. a, gen. pl. i*) Soldatenmantel.
- szynk** (szünk) *m* ①13, **ownia** (szü'wnia) *f* ③6³ Schenke *f*, Strug *m*. [m.]
- szynka** (szü'nka) *f* ③4² Schinken
- szynklarka** (szü'rka) *f* ③4² Schenkwirtin; (dziewczyna) Schankmädchen *n*; **arski** (szü'rʃki) ⑦9 Schenker...; **arstwo** (szü'rstwo) *n* ②1 Schankgewerbe; **arz** (szü'nka) *m* ①33 Schenker, Schankwirt; **fas** (szfa) *m* ①3 Schanktisch
- szynkować** (szü'watʃi), *pf. wy.* ⑩20 (aus)schenken. [nen...]
- szynowy** (szüno'wu) ⑦1 Schien-
- szypułka** (szüpu'łka) *f* ③4² Stiel *m*, Stengel *m*. [Helm.]
- szyszak** (szü'szak) *m* ①13²
- szyszka** (szü'szka) *f* ③4² Zapfen *m* der Nadelbäume; **owy** (szü'wu) ⑦1 zapfentragend.
- szyzma** (szü'sma) *f* ③1 Schisma *n*; **tyk** (szü'tül) *m* ①14 Schismatiker.

Ś

ściana (šitš'ia'na) *f* ③ 1 Wand; A Seite; mieszkać z kim o -nę j-8 Wandnachbar sein; rzucać groch o -nę tauben Ohren predigen; tłuc głową o -nę mit dem Kopf gegen die Wand rennen.

ścianka (˘ka) *f* ③ 4² dünne Wand.
ściąg *f. ścinać.*

ściągać (šitš'g'atš) ⑬ 1, *pf. ~nęć* (˘n'etš) ⑩ 2: a) zusammenziehen; (~ z góry) herunterziehen; (zbierać) sammeln, versammeln; (zdejmować spodnie, buty) ausziehen; (porwać, ukraść) wegschnappen, stehlen; wino, piwo: vom Fasse abziehen; ~ skórę z (*gen.*) das Fell abziehen (*dat.*); ~ co na siebie sich et. zuziehen; ~ podatki Steuern einziehen, eintreiben; ~ wojska Truppen konzentrieren; ~ k-o kijem j-n durchprügeln; b) *v/i.* (schodzić się) zusammenkommen, zusammenströmen; ~ się sich zusammenziehen; (o materjach, w praniu) eingehen.

ścichnąć (šitš'i'chn'etš) *pf.* ⑩ 4 still(er) werden.

ście (šitš'e) *f. sto.*

ściec *f. ściekać.*

ścięg (šitš'iel) *m* ① 13 Stich; szyc drobny ~iem mit kleinen Stichen nähen.

ściekać (šitš'e'iatš) ⑬ 1, *pf. ściec* (šitš'ietš) ⑩ 6 herunterfließen; (~ kropłami) heruntertropfen, -sickern.

ściek (šitš'iel) *m* ① 13 Abfluß, Rinne *f.* Kanal.

ścielić (šitš'e'itš), *pf. po~* ⑩ 3 ausbreiten; łózka: betten.

ściemniać (šitš'e'mniatš) ⑬ 1 dunkel machen, verbunkeln; -nia się es wird dunkel.

ściemnieć (˘nietš) *pf.* ⑪ 18 dunkel werden.

ścienny (šitš'ie'ntu) ⑦ 1 Wand...

ścierać (šitš'ie'ratš) ⑬ 1, *pf. zetrzeć* (se'itšetš) ⑨ 25³ abreiben; (~ na proch) zerreiben, zermalmen; prochy: abwischen; ~ sobie skórę sich die Haut aufschürfen; ~ się sich abreiben, abwetzen; (~ przez używanie) sich abnutzen: (o piśmie) sich verwischen; ~ z kim mit j-m zusammentreffen.

ścierka (šitš'ie'ka) *f* ③ 4² Wischtuch *n.*, Wischlappen *m.*; (~ do szorowania) Scheuerlappen *m.*

ściernisko (šitš'ierni'isko) *n* ② 8 Stoppelfeld.

ściern (šitš'ierni) *f* ④ 3 Stoppelhalm *m.*; *pl.* ściernie Stoppeln.

ścierpieć (šitš'ie'rp'ietš) *pf.* ⑩ 13 leiden, dulden.

ściernąć (˘n'etš) *pf.* ⑩ 2 erstarrten; noga mi ścierpła der Fuß ist mir eingefroren.

ścierwo (šitš'ie'rivo) *n* ② 1 Haas; (pogardliwie) Luder.

ścięsniać (šitš'ie'šin'iatš) ⑬ 1, *pf. ~ić* (˘itš) ⑩ 1¹ enger machen; (ograniczać) einschränken; ~ się sich verengern.

ścieżka (šitš'ie'š'ka) *f* ③ 4² (Fuß-)Pfad *m.*, Steg *m.*; ~yna (˘u'na) *f* ③ 1 schmaler Pfad *m.*

ścię... (šitš'ię...) *f. ściać.*

ścięcie (šitš'ię'tš'e) *n* ② 13 Hinrichtung *f.* (durch das Beil).

ścięgno (˘gno) *n* ② 7 Sehne *f.*

ścięty (šitš'ię'tu) ⑦ 7 abgeschnitten; (zabity) enthauptet; (pijany) sternhagelbesoffen; ostrosłup *m.* ~ Pyramidenstumpf; stożek *m.* ~ Kegelsumpf.

ścigać (šitš'ię'gatš) ⑬ 1 k-o: verfolgen (*acc.*), nachsetzen (*dat.*).

ścinać (šitš'ię'natš) ⑬ 1, *pf.*

ścięć (šitš'ię'tš) ⑨ 21² abschneiden; drzewa: fällen; (~

k-u głowe) enthaupten, köpfen; (~ w lód) erstarren (ob. gefrieren) machen; (~ k-o z nóg) zu Boden schlagen, niederschlagen; ~ się erstarren, gefrieren; (o krwi) stoden; (o mleku) gerinnen.

ścisłk (šitšijšf) *m* ①13 Ge-dränge *n.* [Schraubenzwinge *f.*]

ścisłkacz (šitšij'šfatsč) *m* ①30¹

ścisłkac (šitšij'šfatsč) ③1, *pf.* ~nac (~nqtš) ⑩2 zusammen-drücken, zusammenpressen; (~ w tłumie) einengen, einflemmen; (uściskać) au sich drücken, umarmen; (cisnąć) drücken; ~ rękę czyjś i-š Sand drücken; ~ zęby die Zähne zusammenpressen; ~ serce das Herz zerschneiden, verwunden; (w ustach) ścisłkam cię serdecznie ich grüße dich herzlich; ~ się się zusammenpressen; (o sercu) sich zusammenkrampfen; ~ się z (*instr.*) einander umarmen; (~ sznurówkę) sich schnüren.

ścisłtość (šitšij'šłotšitšij) *f* ④1 Genauigkeit; (~ w wykonywaniu rozkazów) Pünktlichkeit; **ty** (~tu) ⑦6 (-śle) genau; (ostry) streng; (~ła nauka) exakt; (~ła przyjaźń) eng, intim; w ścisłem znaczeniu słowa im engen Sinne des Wortes; wyrażać się ściśle sich deutlich ausdrücken; wykonać rozkaz ściśle einen Befehl pünktlich befolgen.

śląd (šijłat) *m* ①6 Spur *f.*; Fahrt *f.*; wstępować w ~y (*gen.*) in (i-š) Fußstapfen treten (*a. fig.*).

ślamazarny (šijłamafar'nu) ⑦1 (-nie) nachlässig.

ślaz (šijłafš) *m* ①3 Mälve *f.*

śląsk (šijłg'šfšij) ⑦9 schlesisch;

śląsk (šijłgšf) *m* ①13² Schlessien *n.*

ślędczy (šijłe'tšfšü) ⑦4 Unter-suchungs...; sędzia *m* ~ Unter-suchungsrichter.

ślędzić (šijłe'đšfšitšij), *pf.* wy~ ⑩7 untersuchen, beobachten; (iść za śladem) der Spur nachgehen.

ślędziennik (šijłeđšle'nnik) *m* ①14 Milzschütiger, Sphoconder; ~dzłona (đšio'na) *f* ③1 Milz; ~dzłonowy (~no'wü) ⑦1 Milz...

ślędzłowy (šijłeđšio'wü) ⑦1 Springš...

ślędztwo (šijłe'tštwo) *n* ②1 Unter-suchung *f.*

ślędź (šijłetšij) *m* ①31¹ Spring; ~ wędzony Büdfling.

ślępak (šijłe'pak) *m* ①14, ~piec (špieč) *m* ①37 Blinder; (krótkowidz) Kurz-sichtiger.

ślępie (špie) *n* ②15 Auge.

ślępnąć (špnqtšij), *pf.* o~ ⑩3 blind werden, erblinden.

ślępota (špo'ta) *f* ③2² Blindheit.

ślępy (špü) ⑦1 (-po) blind.

ślęczeć (šijłe'tšetšij) ⑩19 (nad *instr.*) fortwährend sitzen (über *dat.*), sich abmühen (bei *dat.*).

ślęc|nlutki (šijłe'tšn'utšij) ⑦9 (-ko) wunderschön, hübsch; ~ność (šijłe'tšnošitšij) *f* ④1 Schönheit, Hübschheit; ~ny (~nü) ⑦1 (-nie) schön, hübsch, reizend.

ślęc|aczy (šijłima'tšü) ⑦4 Schneeden..., schneedenartig; **ak** (šijłi'maf) *m* ①13¹ Schneede *f.*; ~akowaty (~mafowa'tu) ⑦7 (-to) schneedenförmig.

ślęc|ić (šijłi'nitšij), *pf.* na~, o~ ⑩1 mit Speichel benetzen; ~ się geifern, den Speichel fließen lassen.

ślęc|ka (šijłi'nška) *f* ③1 (③4²) Speichel *m.*; mówi, co mu ślęc|ka na język przyniesie er redet, was ihm auf die Zunge kommt; polykać ślęc|kę Speichel schlucken; vergebens gelüsten (nach *dat.*); aż ślęc|ka idzie eš wäffert einem der Mund.

ślinnik (śl'ni'nik) *m* ①13²
Speichelstoff.

śliski (śl'ni'fki) ⑦9 (-ko) glatt,
schlüpfrig; (niepewny) unsicher;
~ko na dworze es ist draußen
glitscherig; ~kość (kość'ki) *f*
④1 Schlüpfrigkeit.

ślwa (śl'ni'wa) *f* ③1 Pflaumen-
baum *m*; ~ka (śl'ni'ka) *f* ③4²
Pflaume, Zwetschge; ~kowy
(ko'wu) ⑦1 Pflaumen...; (o
barwie) pflaumenfarbig; ~owica
(śl'ni'woli'tka) *f* ③9 Pflaumen-
branntwein *m*, Sliwowitz *m*.

ślizgać (śl'ni'gac) *się* ⑩1
gleiten, glitschen; (~na tyżwach)
Schlittschuh laufen; noga śliz-
ga się der Fuß gleitet aus.

ślizgawica (gaw'li'tka) *f* ③9
Glatteis *n*; ~ka (ga'fka) *f* ③4²
Schlittschuhlaufbahn; chodzić
na ~kę Schlittschuh laufen.

śliski (śl'ni'fki) ⑦9 *f*. śliski.

ślub (śl'ub) *m* ①3 Trauung *f*;
(ślubowanie) Gelübde *n*.

ślubny (śl'ub'ny) ⑦1 Trau-
ungs...; suknia *f* -na Hochzeit-
kleid *n*, Brautkleid *n*; -na
obrączka *f* Trauring *m*, Ehe-
ring *m*; (o żonie, dzieciach) ehe-
lich; stanąć na -nym kobiercu
vor dem Traualtar erscheinen.

ślubować (śl'ubo'wat) ⑩20
geloben, ein Gelübde ablegen.

ślusarczyk (śl'usza'rt) *m*
①14 Schlosserlehrling; ~ka
(ka) *f* ③4² Schlosserhandwerk
n; (żona ślusarza) Schlosserfrau;
~nia (ni'a) *f* ③6³ Schlosserei,
Schlosserwerkstätte; ~ski (ski) ⑦9
Schlosser...; ~stwo (stwo) *n*
②1 Schlosserhandwerk.

ślusarz (śl'usza) *m* ①33
Schlosser.

śluz (śl'uz) *m* ①3 Schleim;
~otok (so'tok) *m* ①13 Schleim-
fluß; ~owy (so'wu) ⑦1:
blona *f* ~owa Schleimhaut.

śmiać (ś'miać) *się*, *pf. na* ~, *u* ~,
za ~ *się* ⑩17 lachen; (*z gen. über*
acc.); (*wyśmiewać*) auslachen
(*acc.*); ~do (*gen.*) anlachen (*acc.*).

śmiać (ś'miać) *f*. śmieć.

śmiałość (ś'mia'łość) *m* ①20
Wagehals, Verwegener; ~
kostwo (ko'stwo) *n* ②1 Wag-
haftigkeit *f*, Verwegenheit *f*;
~ość (ość'ki) *f* ④1 Kühnheit;
(bezczelność) Dreistigkeit; ~y
(ny) ⑦6 (no) kühn, mutig;
(zuchwały) dreist.

śmiech (ś'miech) *m* ①12 Lachen
n, Gelächter *n*; obrazac w ~
ins Lächerliche ziehen; parsknąć
~em laut auflachen; ~ mnie
hierze ich muß lachen.

śmieć (ś'mieć) *n* ②15
Wist *m*, Urat *n*, Rehrich *m*;
na własnych ~ciach im eigen-
en Hause; ~cisko (tschi'fko)
n ②8 Wisthaufe(n) *m*; ~cuch
(tschi'uch) *m* ①11 Wistfink.

śmieć (ś'mieć) ⑩13 wagen,
sich erkühnen, den Mut haben;
(~zuchwałe) sich erdreisten; ~em
zapytać, prosić ich erlaube mir
zu fragen, bitten.

śmieją... (ś'mieją...) *f*. śmiać.

śmiały (ś'mie'ły) *f*. śmiały.

śmiercionośny (ś'mierciono'fi-
ny) ⑦1 tobdringend, tödlich.

śmierć (ś'mierć) *f* ④1 Tod *m*;
skarac na ~ zum Tode ver-
urteilen; isć na ~ in den Tod
gehen; zapomnieć o czym na
~ et. ganz und gar vergessen;
kara *f* śmierci Todesstrafe *f*.

śmierdzieć (ś'mie'rdzieć) ⑩17
stinken.

śmierdziuch (dsi'uch) *m* ①11
Stinker; (smarkacz) Nohlöffel,
Frag.

śmiertelny (te'ni'ny) *m* ①14
Sterblicher; ~ność (ność'ki)
f ④1 Sterblichkeit; ~ny (ny)
⑦1 (nie) sterblich; (zabijający)

töblich; ~na choroba *f* lebensgefährliche Krankheit; ~ny strach *m* Todesangst *f*; ~ny grzech *m* Todsünde *f*; sen *m* ~ny Todesſchlaf; ~ne loże *n* Sterbebett, Sterbelager.

šmierzyć (š'mi'e 'Gutš) ⑩12 beſänftigen, ſtillen.

šmieszek (š'mi'e 'šchel) *m* ①20 Spaßmacher; (ušmiech) anmutiges Pächeln *n*; (chęc do śmiechu) Nachluſt *f*; zjeś -ka das Pachen kriegen.

šmieszka (š'ka) *f* ③4² Spaßmacherin; 8ool. Vachtaube; ~ność (noš'itš) *f* ④1 Pächlichkeit; ~ny (nu) ⑦1 (nie) lächerlich, komiſch.

šmieszyc (š'mi'e 'šchütš) *pf.* roz. ⑩12 zum Pachen reizen; lächerlich erſcheinen.

šmietania (š'mi'eta 'na) *f* ③1 Rahm *m*, ſaures Obere *n*; ~ka (š'ka) *f* ③4² Sahne, Obere *n*; ~ka bita Schlagsahne; *fig.* (ka towarzystwa) Elite; ~kowy (ko'wu) ⑦1 aus, mit Sahne; ~kowe masło *n* Teebutter *f*; ~owy (no'wu) ⑦1 Rahm...

šmietnik (š'mi'e 'niik) *m* ①13² Miſthauſe(*n*).

šmiga (š'mi'ga) *f* ③4 Windmühlenslügel *m*; (~ aeroplanu) Luſtſchraube.

šmigac (š'gatš) ⑩1, *pf.* ~nać (notš) ⑩2 ſchnell laufen, fliegen; k-o: ſchlagen, hauen.

šmigus (š'guš) *m* ①2¹ Waſſerſpritze *f* zum Beſprengen am Oſtermontag. [ſtuden.]

šniadać (š'nia 'datš) ⑩1 früh-
šniadanie (š'da 'nie) *n* ②13 Frühſtück; pokój *m* do śniadań Frühſtückszimmer *n*.

šnialdawy (š'da'wu) ⑦1 (-wo) bräunlich, fahl; ~dość (doš'itš) *f* ④1 braune, fahle Farbe; ~dy (dü) ⑦5 (do) braun, fahl.

šnić (š'ni'itš) ⑩1 (sig) träumen; ani mi sig nie śni eš fällt mir nicht im Traume ein.

šnieć (š'ni'etš) *f* ④1 Brandpilz *m*; (~ zbozowa) Getreidebrand *m*.

šniedzieć (š'nie 'dšietš) ⑩18 roſten, Grünſpan anſetzen; *fig.* verſchimmeln.

šniedz (š'ni'etš) *f* ④1 (Kupfer-)Roſt *m*. Grünſpan *m*.

šniog (š'niel) *m* ①13 Schneee; ~ pada eš ſchneit; biały jak ~ ſchneeweiß; ~owlec (go'wietš) *m* ①34¹ Schneefchuß; ~owy (go'wu) ⑦1 Schneee...

šniezka (š'nie 'š'ka) *f* ③4 Schneeglöckchen *n*.

šnieżno (š'nie'Gno): dziś ~ eš ſchneit heute; in 8ſan ſchnee..., z8. ~biały (š'bia'lu) ſchneeweiß.

šnieżny (š'nie'Gnu) ⑦1 Schneee...; -na białość *f* ſchneeweißer Farbe.

šnieżyc (š'ni'tš) *f* ③9 Schneeegeſtöber *n*. [voll Schneee.]

šnieżysty (š'ni'tš) ⑦7 (-to) ſpl (š'pi) etc. *f.* spac.

špiący (š'pi'q'tšü) ⑦2 ſchlafend; (senny) ſchläfrig, verſchlafen; ~aczka (š'pi'q'tš'ka) *f* ③4² Schlafſucht.

špichlesz (š'pi'š'loš'ch) *m* ①30¹, **špichsz** (š'pi'š'š'ch) *m* ①30¹ Kornkammer *f*. [(to) špiš(ig).]

špiczasty (š'pi'š'č'a'š'tü) ⑦7 }
špieszny (š'pie'š'nu) ⑦1 (-nie) eilig; ~ goniec *m* Eilbote; špieszno mi ič habe Eile.

špieszyć (š'pie'š'č'itš) *pf.* po. ⑩12 eilen; ~ za (*instr.*) nach-eilen (*dat.*); ~ sig ſich beeilen.

špiew (š'pieš) *m* ①3 Gefang.

špiewaczka (š'pie'wa'tš'ka) *f* ③4² Sängerin.

špiewać (š'pie'watš) *pf.* za. ⑩1 ſingen; (opiewać) beſingen.

špielak (š'pie'waš) *m* ①14 Sängere; ~ka (š'pie'š'ka) *f* ③4²

Vied(chen) *n*; ~**nik** (~nif) *m*
 ①13² Gefangbuch *n*, Vieder-
 buch *n*; ~**nošć** (~nošitšj) *f* ④1
 Sangbarkeit, Wohlklang *m*;
 ~**ny** (~nū) ⑦1 (~nie) sangbar,
 wohlklingend, melodisch.
špiolch (špjoš) *m* ①11, ~**szek**
 (~šheš) *m* ①21 Sangschläfer.
špizarnia (špjiŋa'rnja) *f* ③6⁸
 Speisefammer.
šredni (šire'dni) ⑦13 Mit-
 tel..., der mittlere; ~o *adv.*
 mittelmäßig; stan *m* ~ Mittel-
 stand; szkoła *f* ~a Mittelschule;
 ~wiek *m* die mittleren Jahre
n/pl.; wieki *m/pl.* ~e Mittel-
 alter *n*. [messer *m*.]
šrednica (~ni'tšja) *f* ③9 Durch-
šrednik (šire'dniš) *m* ①13²
 Strichpunkt.
šredniowieczny (~n'owie'tšnū)
 ⑦1 (-nie) mittelalterlich.
šroda (širo'da) *f* ③2 Mittwoch *m*.
šrodek¹ (širo'deš) *m* ①21^{1a}
 Mitte *f*; (punkti) Mittelpunkt,
 Centrum; ~ ciężkości Schwerk-
 punkt; w šrodku in der Mitte;
 w šrodku lata mitten im Som-
 mer; boli mnie w šrodku ich
 habe Weibschmerzen.
šrodek² (~) *m* ①21^{1b} Mittel *n*;
 (~ lekarski) Arznei *f*; (droga)
 Mittelstraße *f*; *pl.* šrodku Geld-
 mittel *n/pl.*; nie mieć šrodków
 mittellos sein.
šrodkowy (šrotko'wū) ⑦1 Mit-
 tel..., der mittlere.
šrodopieście (šrodopo'šitšje) *n*
 ②15 Mittelfasten.
šrodowisko (~dowi'ško) *n* ②8
 Mittelpunkt *m*; (~ w którym się
 żyje) Milieu. [Mittwoch.]
šrodowy (~do'wū) ⑦1 am)
šródmięście (šrudmie'šitšje) *n*
 ②15 innere Stadt *f*.
šródziemny (šrudšie'mnū) ⑦1:
 Morze *n* Šródziemne Mittel-
 ländisches Meer, Mittelmeer.

šruba (širu'ba) *f* ③1 Schraube.
šrubować (širubo'watšji), *pf.* za-
 wy~ ①20 schrauben.
šrubowiec (~bo'wjetšji) *m* ①34¹
 Schraubendampfer.
šrubowy (~wū) ⑦1 Schrauben...
šrubsztak (širu'pšhtak) *m* ①13²
 Schraubstod.
šrut (širut) *m* ①10 Šrot *m a n*;
 ~ownia (~to'wnja) *f* ③6⁸ Šrot-
 mühle; ~owy (~to'wū) ⑦1
 Šrot...; ~ówka (~tu'šta) *f* ③4²
 Šrotbüchse.
šwiadczenie (šwiatšche'nie) *n*
 ②13 Bezeugen; (~ pieniądze,
 w naturze) Leistung *f*; ~ się kim
 Anführung *f* i-š als Zeugen.
šwiadczyć (šwia'tšitšji), *pf.*
 za~ ②12 zeugen (o *loc.* für *acc.*),
 bezeugen (*acc.*); (być świadkiem)
 Zeuge sein; (wyświadczać k-u co)
 erweisen, leisten; ~ dobrodziej-
 stwa Wohltaten erweisen; ~
 na rzecz państwa an den
 Staat leisten; ~ się (*instr.*)
 sich berufen auf (*acc.*), als Zeu-
 gen anführen (*acc.*); Bogiem się
 świadczę Gott ist mein Zeuge.
šwiadectwo (šwiade'tštwo) *n*
 ②1 Zeugnis; (poświadczenie)
 Schein *m*, Bescheinigung *f*; ~
 szkolne Schulzeugnis; ~ chrztu
 Taufschein *m*; ~ ślubu Trau-
 fschein *m*.
šwiadek (šwia'deš) *m* ①20
 Zeuge; (o kobiecie) Zeugin *f*.
šwiadom (šwia'dom) ⑦17 inest.
 š. ~y; ~ość (~do'mošitšji) *f* ④1
 Bewußtsein *n*; zdawać sobie
 ~ość (*z gen.*) sich Rechenschaft
 geben (über *acc.*); sich bewußt
 sein (*gen.*); ~y (~mū) ⑦1 (~ie)
 bewußt; (znający się na czem)
 kundig.
šwiat (šwiat) *m* ①16⁴ Welt *f*;
 (widok publiczny) Öffentlichleit
f; część ~a Weltteil *m*; wydać
 (przyjść) na ~ zur Welt brin-

gen (kommen); zejść ze ~a sterben; na tamtym świecie im Jenseits; wyprawić na tamten ~ ins Jenseits befördern; na świecie in der Welt; jak ~ om solange die Welt besteht.

świątek (š'wia'tek) *m* ①21^b kleine Welt *f*; pół ~ Halbwelt *f*.

świątełko (š'wiat'ełko) *n* ②9 kleines Licht.

światło (š'wia'tło) *n* ②3⁴ Licht; (oświatlenie) Beleuchtung *f*; rzucić ~ na co et. beleuchten, erklären; ~dawca (š'da'tš'a) *m* ③11 Aufklärer, Gelehrter; ~druk (š'druk) *m* ①13 Lichtdruck.

światłość (š'wiat'ść) *f* ④1 Licht *n*; (blask) Glanz *m*; (rozum) Aufklärung; ~ły (š'ly) ⑦6 (š'ło) hell, licht; (rozumny) aufgeklärt.

światopogląd (š'wito'gl'gd) *m* ①6 Weltanschauung *f*; ~wiec (š'to'wi'etš) *m* ①37 Weltmann; ~wość (š'woš'tš'i) *f* ④1 Weltton *m*; weltliches Leben *n*; ~wy (š'wly) ⑦1 Welt..., weltlich.

świąd (š'wi'gd) *m* ①6 Sturm.

świąteczny (š'wi'etš'tš'ny) ⑦1 (-nie) Feiertags..., Fest..., festlich; ~ki (š'ki) *f/pl.* ③4²: Zielone ~ki Pfingsten *pl.* [feiern].

świątkować (š'to'watš'i) ④20

świątobliwość (š'tobli'woš'tš'i) *f* ④1 Gottgefälligkeit; (świątość) Heiligkeit; Jego Świątobliwość Seine Heiligkeit; ~wy (š'wly) ⑦1 (~wie) gottgefällig.

świątynia (š'tu'nia) *f* ③6 Heiligtum *n*, Tempel *m*.

świder (š'wi'der) *m* ①22 Bohrer.

świdrować (š'dro'watš'i) ④20 bohren.

świdrowaty (š'drowa'tu) ⑦7 (-to) bohrerförmig; ~wnik (š'dro'wnik) *m* ①13² Bohrmaschine *f*; ~wy (š'wly) ⑦1 Bohr...

świeca (š'wie'tš'a) *f* ③9 Kerze, Licht *n*.

świecić (š'š'itš'i), *pf.* po~, za~ ⑤ leuchten; (o słońcu etc.) scheinen; (cnotą) vorleuchten (mit *dat.*); (zaświecać) anzünden; ~ bokami abgerissen sein; ~ łokciami zerrissene Ellenbogen zeigen; Panie świeć nad jego duszą! Gott habe ihn selig!; ~ się leuchten; (o lampie) brennen; (błyszczoć) glänzen.

świecidełko (š'wietš'ide'łko) *n* ②9 Flitter *m*, Flitterwerk.

świecki (š'wie'tš'ki) ⑦9 (po-ku) Welt..., weltlich; ksiądz *m* ~ Weltpriester.

świeckość (š'woš'tš'i) *f* ④1 Weltlichkeit; (~ przekonaa) weltliche Gesinnung.

świeczka (š'wie'tš'ka) *f* ③4² Kerzchen *n*, Lichtlein *n*; ~ki w oczach mu stoją er hat Tränen in den Augen; ~nik (š'nik) *m* ①13² Leuchter; *fig.* stać na ~niku eine Leuchte sein.

świegot (š'wie'got) *m* ①10¹ Zwitscher *n*.

świe(r)gotać (š'wie[r]go'tatš'i), *pf.* za~ ④11 zwitschern; *fig.* plaudern. [Schwiegermutter.]

świekra (š'wie's'kra) *f* ③2³

śwlerk (š'wlerk) *m* ①13² Rotanne *f*, Fichte *f*; ~owy (š'owly) ⑦1 Fichten... [fen, zirpen.]

świerkać (š'wie'rkatš'i) ③1 piep-*f*

świerszcz (š'wiersč'tš'č) *m* ①30¹

Grille *f*, Heimgchen *n*; ~eć (š'etš'i) ④19 zirpen.

świerzb (š'wiesč'p) *m* ①3 Kräpfe *f*;

ślącza (š'wie'sč'ig'tš'ka) *f* ③4² Zuckerschlag *m*; (~onie) Zuden *n*;

~lic (š'litš'i) ④2 jüden;

~owaty (š'owaw'tu) ⑦7 fräpzig; (o zwierzętach) rüdig.

światlany (š'wiolet'ia'ny) ⑦1

leuchtend, voll Licht; ~eć (š'ietš'i) ④18 leuchten;

~lca (š'li'tš'a) *f* ③9 Gastzimmer *n*;

~lk (š'lik) *m* ①13² Leuchstoff;

~lity (łi'ftü) ⑦7 Lichtvoll, voll Licht; ~ny (łnü) ⑦1 Beucht..., Licht...; gaz m ~ny Beuchtgas n.
światnić (łni'tfi), pf. u. ⑩1 glänzend machen, verherrlichen.
światność (łno'fi'tfi) f ④1 Glanz m, Pracht; ~ny (łnü) ⑦1 (nie) glänzend; (wspaniały) pruchtig; (doskonaly) köstlich; (jako tytuł) (wohl)lößlich.
światłość (fi'wie'go'fi'tfi) f ④1 Frische; (nowość) Neuheit; ~zutki (łju'tfi) ⑦9 (-ko) ganz frisch; (nowutki) funfelnagelneu; ~zy (łju) ⑦12 (łzo) frisch; (nowy) neu.
święcenie (fi'wi'ż'ts'e'nie) n ②13 Weihe f; (obchodzenie) Feiern n; ~ wody Wasserweihe f; pl. -nia kapłańskie Priesterweihe f.
święcić (łt'fi'tfi), pf. u. ⑩5 (poświęcać) (ein)weihen; (obchodzić święto) heiligen, feiern; ~ się geheiligt sein, geehrt sein; (dziać się) geschehen, vorgehen; (w kartach) Trumpf sein; święć się imię Twoje geheiligt sei Dein Name; ~ się na kapłana die Priesterweihe erhalten.
święcie (łt'fi): ~ obiecywać feierlich versprechen; ~ dotrzymać słowa sein Wort unverbrüchlich halten.
święcone (łt'fo'ne) n ⑦21 das geweihte Osterei; prosić na ~ zu Ostern einladen.
święcony (łnü) ⑦14¹ geweiht; -na woda f Weihwasser n.
święto (fi'wi'ż'to) n ②5 Feiertag m, Festtag m, Fest; święta pl. wielkanocne Ostern pl.; Zielone święta pl. Pfingsten; ~bliwy (łbli'wü) ⑦1 f. świętobliwy; ~jański (łja'ni'fi) ⑦9: ~j. robaczek m Johanniswürmchen n; ~kradca (łkra't-t'a) m ③11 Tempelschänder,

Kirchenräuber; ~kradzki (łkra't'fi) ⑦9 (-ko) kirchenschänderisch, gottlos; ~kradztwo (łkra't'fi'two) n ②1 Tempel-, Kirchen-schändung f, Kirchenraub m; (bozbożność) Gottlosigkeit f; ~pietrze (łpie't'sze) n ②16 Peterspfennig m.
świętoszlek (łto'f'szeł) m ①20, ~ka (łto'f'ska) f ③4² Scheinheilige(r), Trömmler(in); ~kostwo (łto'f'ko'f'two) n ②1 Scheinheiligum, Trömmlerei f.
świętość (łto'fi'tfi) f ④1 Heiligkeit; (rzecz święta) Heiligtum n.
świętować (łto'wa'tfi) ⑩20 feiern, einen Feiertag haben.
święty (łtü) ⑦7 (-cie) heilig; Pismo n -te Heilige Schrift f; Ojciec m ~ der Heilige Vater; -tej pamięci (mst abgękryt: ś. p.) seligen Andenkens, (gott-)selig, weiland; mieć -te życie ein sorgenfreies Leben haben.
świnia (fi'wi'ni'a) f ③6 Schwein n; (przezwisko) Schweinekerl m, Schwein(e)igel m; ~lniarka (łni'a'rka) f ③4² Schweinemagd; ~lniarz (łni'a'sz) m ①33 Schweinehirt; (handlarz świń) Schweinehändler; (przewisko) Schweinekerl; ~lnic (łni'tfi) ⑩1 beschmutzen, verunreinigen; ~lnina (łni'ni'a) f ③1 Schweinefleisch n; ~lnka (fi'wi'ni'tka) f ③4² Schweinchen n; ~lnka morska Meerschweinchen n; ~lnituch (fi'wi'ni'tuch) m ①11 Schweinekerl; ~lnski (łn'fi) ⑦9 Schweins..., Schweine...; (brudny) schweinisch, ekelhaft, schmutzig; ~lnstwo (łst'wo) n ②1 Schweinerei f.
świsnąć (fi'wi'ni'gnę'tfi) pf. ⑩2 (ukraść) weg schnappen, mausen; (gwizdać) f. swistać; (zniknąć) verschwinden. [Pfeifen n.]
świst (fi'wi'ni't) m ①10¹ Pfeiff,

świs|tać (ś'wisi'tatɕi) ⑬1, pf. **~nąć** (ˌnɔɲɕi) ⑩2 pfeifen.

świstak (ˌtaɕ) m ①13 3oof. Mürmeltier n; (przezwiseo) Windbeutel.

świstawka (ˌta'ɕfa) f ③42 Pfeife.

świstek (ś'wisi'tetɕ) m ①21^{1b} Papierfesen; (kartka) Zettel.

świszczeć (ś'wisi'ɕtɕɕetɕi), pf. za~ ⑩19 pfeifen, faufen.

świszczypała (ˌɕɕupa'ła) m ③182 Windbeutel.

świt (ś'wilit) m ①10¹ Tagesanbruch, Morgendämmerung f.

świta (ś'wisi'ta) f ③2² Suite, Gefolge n.

świtać (ś'wisi'tatɕi), pf. za~ ⑩1 dämmern, tagen; świta der Tag bricht an, es dämmert; świta w głowie (k-u) es dämmert (ihm) im Kopfe.

świtezianka (ś'witezja'na) f ③4² Wassernixe. [rod m.]

świtka (ś'wisi'tka) f ③4² Pelz-}

T

ta (ta) f. ten.

taba|czarnia (tabatɕa'rnia) f ③6³ Tabakstube; (sprzedaż tytoniu) Tabakverschleiß m; **~czka** (ˌɕɕka) f ③4² (feiner) Schnupftabak; (krupki) feiner Grieß m; **~ka** (ˌka) f ③4¹ (Schnupf-) Tabak m; zażywać **~ki** Tabak schnupfen; zażyć **~ki** e-e Priese nehmen; **~kier(k)a** (ˌkie'r[ɕ]a) f ③2³ (③4²) Tabakdose.

tabel|a (tabe'ła) f ③5 Tabelle; **~arny** (ˌa'rni) ⑦1, **~aryczny** (ˌa'ru'ɕɕni) ⑦1 (-nie) tabellarisch.

tablica (tabli'tɕa) f ③9 Tafel; (tabela) Tabelle; **~iczka** (ˌb'li'ɕɕka) f ③4² kleine (Schreib-) Tafel; **~iczka** czekolady Tafel Schokolade; **~iczkowy** (ˌb'li'ɕɕo'wu) ⑦1 Tafel..., tafelförmig.

tabor (ta'bor) m ①8 Wager n; (~ z wozów) Wagenburg f; Wagenpark.

tabula (ta'bu'ła) f ③5 Grundbuch n; (urząd) Grundbuchamt n; **~arny** (ˌa'rni) ⑦1 (-nie) grundbücherlich, hypothekarisch.

tabun (ta'bun) m ①3 Pferdeherde f; **~owy** (ˌno'wu) ⑦1: koń m **~owy** Steppenpferd n.

taburet (tabu'ret) m ①10 Ta- burett n.

tac(k)a (ta'tɕ[ɕ]a) f ③9 (③4²) Servierbrett n; Präsentierteller m.

taczać (ta'tɕatɕi) ⑩1 wälzen, rollen; ciasto: wälzen; ~ się taumeln.

tacz|karz (ta'tɕkaɕ) m ①33 Schubkarrenschieber, Kärchner; **~ki** (ˌki) f/pl. ③4² Schubkarren m; **~kować** (ˌko'watɕi) ⑩20 karren.

Tadeusz (tade'uɕ) m ①33 Thaddäus.

tafl|a (ta'ɕła) f ③5 Tafel, (~szkla) Scheibe; **~any** (ˌa'ni) ⑦1 Tafel...; **~owy** (ˌo'wu) ⑦1 Tafel...; **~ować** (ˌo'watɕi) ⑩20 täfeln; **~owanie** (ˌo'wa'nie) n ②13 Täfelung f, Täfelwerk.

taft|a (ta'fta) f ③2² Taf(f)et m; **~owy** (ˌo'wu) ⑦1 Taft...

talć (ta'litɕi), pf. za~ ⑩4 verheimlichen, verbergen; ~ się (z instr.) ein Geheimnis machen (aus dat.), verheimlichen (acc.).

tajeć (ta'jetɕi) ⑩6 schmelzen, tauen; taje es taut.

tajem|nica (tajemni'tɕa) f ③9 Geheimnis n; w -icy im geheimen; **~niczość** (ˌɕɕoɕ'tɕi) f ④1 das Geheimnisvolle n; (~ postępowania) Geheimnistuerei, Geheimnisträmerei f; **~niczy**

(~tschü) ⑦4 (-czo) geheimnisvoll; ~ność (~jo'mnošitšji) f ④1 Heimlichkeit; ~ny (~nü) ⑦1 (~nie) heimlich, geheim, im geheimen.

tajnik (ta'jušif) m ①13² geheimer Winkel; (tajemnica) Geheimnis n; ~ność (~nošitšji) f ④1 Heimlichkeit; ~ny (~nü) ⑦1 (~nie) geheim, Geheim...; ~ny radca m Geheimrat; ~ny środek m Geheimmittel n; ~na rozprawa f geheime Verhandlung.

tak (taš) (odpowiedź na pytanie) ja, jawohl; (w ten sposób) so, auf diese Weise; (w następujący sposób) folgendermaßen.

taki (ta'vi) ⑧13 solcher, so beschaffen; ~ sam ebensolcher, ebenso beschaffen; jaki ... ~ wie ... so, ꞑ. jaka praca, taka płaca wie die Arbeit, so der Lohn; coś takiego so etwas; ~o jest twoje postępowanie so ist dein Benehmen; (w pytaniu) kto ~? wer denn?; co ~ogo? was denn?

taksa (ta'tšja) f ③1 Taxe; ~cja (~šja'tšja) f ③8 Wertbestimmung; (Ab-)Schätzung; ~tor (~tor) m ①7¹ Schätzmeister.

taksować (tašfo'watšji) ②20 taxieren.

takt (takt) m ①10¹ Takt; ~owność (~to'wnošitšji) f ④1 Taktgefühl n; ~owny (~to'wnü) ⑦1 (-nie) taktvoll; nie ~owny taktlos; ~yczny (~tü'tšchnü) ⑦1 (-nie) taktisch; ~yk (ta'tkuf) m ①14 Ta'ktiker; ~yka (~tü'ta) f ③4¹ Ta'ktif.

także (ta'tšje) auch, gleichfalls.

talar (ta'lar) m ①8¹ (pieniądz) Taler; (piaszoz) Tala'r; ~ek (~la'reš) m ①21^b Scheibe f. **talent** (ta'lent) m ①10 Tale'nt n; (zdolność) Fähigkeit f.

talerz (ta'leš) m ①30¹ Teller;

~owy (~Go'wü) ⑦1 Teller...; (wielki jak talerz) tellergroß; ~yk (~le'guf) m ①13² Tellerchen n.

talja (ta'lja) f ③8 Taille; (~kart) Spiel n Karten.

tam (tam) dort; (dokąd) dort-hin; kto ~? wer da?; gdzie ... ~ wo ... dort (ob. da); gdzież ~ wo denn.

tama (ta'ma) f ③1 Damm m, Deich m; (granica) Grenze; klasz tamę (dat.) Grenzen setzen (dat.).

tamować (tamo'watšji), pf. za- ②20 dämmen; (powstrzymać) anhalten, hemmen, hindern; ~ krew daš Blut stillen.

tamowy (~mo'wü) ⑦1 Damm...

tamtejszy (tamto'jšchü) ⑦11 dortig.

tamten (~ten) ⑧7¹ jener, der dort; na ~ten świat inš Zenseitš; na ~ty m świecie im Zenseitš; ~tędy (tamto'dü) dort durch; ~te (ta'mše) ebenda-selbst, ebendort.

tan (tan) m ①3 Tanz; ~cerka (~tše'rka) f ③4² Tänzerin; ~cerz (ta'ntšeš) m ①33 Tänzer; ~cmistrz (ta'ntšm'ištš) m ①33 Tanzmeister; ~ecznica (tanetšchni'tšja) f ③9 Tänzerin; ~eczny (~no'tšchnü) ⑦1 Tanz...

tandeciarka (tandetšja'rka) f ③4² Tröblerin; ~clarski (~šji) ⑦9, ~tny (~do'tnü) ⑦1 (-nie) Tröbler..., tröblerhaft; ~clarstwo (~tšja'rštvo) n ②1 Tröbelhandel m; ~clarz (~do'tšiasč) m ①33 Tröbler; ~ta (~ta) f ③2² Tröbel(markt) m; (liczy towar) Ausschußware.

tani (ta'ni) ⑦13 (-nie) billig, wohlfeil.

taniec (ta'nišetš) m ①34² Tanz.

tanieć (~nišetšji), pf. po- ②18

billiger (ob. wohlfeiler) werden.

taniłość (~nošitšji) f ④1 Billigkeit.

tańcować (tań'ko'watʃi) ①20, **tańczyć** (ˈtʃɔ̃tʃi), *pf.* **potan-
czyć** ①2 tanzen. [Pritische *f.*]
tapczan (ta'ptʃan) *m* ①21
tapicer (tapi'ʃer) *m* ①7 Tape-
zierer; **~ski** (ˈtʃe'rʃki) ⑦9
Tapezierer...
tapicerować (ˈro'watʃi), *pf.* **wy-
①**20 tapezieren.
tarabanić (taraba'niʃi) *się* ①1
sich herumerschleppen.
taradajka (tarada'jka) *f* ③4
(schüttelnder) Wagen *m.*
taran (ta'ran) *m* ①21 Sturm-
bock, Mauerbrecher.
tarapata (tarapa'ta) *f* ③22 Not,
Verlegenheit; po długich **~ch**
nach langen Schwierigkeiten.
taras (ta'ras) *m* ①3 Terra'sse *f*;
~owy (ˈʃo'wɨ) ⑦1 Terrassen...
tarasować (taraʃo'watʃi), *pf.*
za ①20 berrammeln.
tarcicla (tarc'ji'tʃa) *f* ③9 ge-
fügtes Brett *n*; **~owy** (ˈtʃo'wɨ)
⑦1 Brett...
tarcle (ta'rtʃle) *n* ②13 Reibung *f.*
tarczla (ta'rtʃla) *f* ③9 (Wehr-)
Schild *m*; (~ strzelnicza, sygna-
lowa) Scheibe; (obrona) Schutz
m, Schirm *m*; strzelanie *n* do
~y Scheibenschießen; **~owaty**
(ˈtʃchowa'tɨ) ⑦7 (-to) schild-
förmig; **~ownik** (ˈtʃcho'wnik)
m ①14 Schildträger; **~owy**
(ˈwɨ) ⑦1 Schild...; Scheiben...
targ (tarł) *m* ①13 Markt; (plac
~owy) Marktplatz; (ruch ~owy)
Marktbefuch; (targowanie się)
Handeln *n*, Feilschen *n*; iść
w **~** feilschen; dobić **~u** den
Kauf zustande bringen.
targlać (ta'rgatʃi) ①31, *pf.* **~nąć**
(ˈnɔtʃi) ①02 reißen, raufen,
zerren; *fig.* (osłabiać) schwächen;
(rozrywać) zerreißen, sprengen;
~ sobie włosy sich die Haare
raufen; ~ k-o za uszy j-n bei
den Ohren ziehen; ~ k-o za

rękaw j-n am Ärmel zupfen;
~ się sich reißen; ~ się na k-o
Hand an j-n legen; ~ się na
życie (*gen.*) j-n töten wollen;
~ się na własne życie e-n
Selbstmord versuchen; ~ się na
sławę czyją j-ś Ehre antasten.
targaniec (ˈga'niɛtʃ) *m* ①342
Schwungriemen am Wagen.
targować (targo'watʃi), *pf.* **u-
po** ①20 handeln; (kupować)
kaufen; (sprzedawać) verkaufen;
~ się handeln, feilschen.
targowe (ˈgo'we) *n* ⑦21 Markt-
gebühr *f*; **~wica** (ˈgowi'tʃa) *f*
③9, **~wisko** (ˈwii'ʃko) *n* ②8
Marktplatz *m*; Markt *m*; **~wy**
(ˈgo'wɨ) ⑦1 Markt...
tarka (ta'rka) *f* ③41, **~o** (ˈlo)
n ②8 Reibeisen *n*; (~ do drzewa)
Käspel *f.*
tarł (tarł) *etc.* *f.* trzeć.
tarło (ta'rlo) *n* ②6 Fischlaiche *f*;
Baichplatz *m.*
tarmosić (tarmo'ʃitiʃi) ①28
schütteln, rütteln.
tarnina (tarni'na) *f* ③1 Schleh-
dorn *m.*
tartak (ta'rtaʃ) *m* ①13 Säge-
mühle *f.*
taryfa (taru'fa) *f* ③1 Tarif *m*;
~owy (ˈfo'wɨ) ⑦1 tarifmäßig.
tarzać (ta'gatʃi) ①31 (się się)
herummähen.
tasak (ta'ʃaʃ) *m* ①132 Faschinen-
messer *n*; kurzer Schwert *n.*
tasiemiec (taʃie'miɛtʃ) *m* ①34
Bandwurm.
tasiemka (ˈʃie'mka) *f* ③42 Band
n; ~ do bucików Schuhband *n.*
tasować (taʃo'watʃi), *pf.* **s-
①**20 die Karten mischen.
taśma (ta'ʃi'ma) *f* ③1 (starke)
Band *n*, Borte; ~ miernicza
Meßband *n.*
tatla (ta'ta) *m* ③182, **~o** (ˈto)
m ①51, **~ko** (ˈko) *m* ①51 Bā-
terchen *n*, Papa, Papachen *n.*

- teraźniejszość** (teraśnie'j-
śchoβitβi) *f* ④ 1 Zeit, Gegen-
wart; **~szy** (śchu) ⑦ 1 jeźig,
gegenwärtig; Gram. czas *m* ~
szy Gegenwart *f*, Präfens *n*.
- tercet** (te'rtβet) *m* ① 10¹ Ter-
ze'tt *n*. **[diener.]**
- tercjan** (te'rtβjan) *m* ① 1¹ Schul-
tercjan (śaśch) *m* ① 33 Fran-
ziśkanerbruder mit halben Ge-
lübden.
- terkotłac** (terko'tatβi) ④ 11 plap-
pern, schwagen; **~ka** (śa) *f*
③ 4² Plaudertasche.
- termin** (te'rm'in) *m* ① 3 Termi'n,
Frist *f*; (~ w sądzie) gerichtliche
Vorladung *f*; (nauka u zemie-
śnika) Lehre *f*; oddać do ~u
in die Lehre geben; być w ~ie
in der Lehre sein; **~ator**
(na'tor) *m* ① 7 Lehrling; **~o-
wać** (no'watβi) ④ 20 in der
Lehre sein; **~owy** (no'w'u) ⑦ 1
Termin... **[Thermome'ter n.]**
- termometr** (termo'metr) *m* ① 8¹
- termy** (te'rm'u) *f/pl.* ③ 1 Bäder
n/pl.; (źródła) warme Quellen.
- terpentyńa** (terpenty'na) *f* ③ 1
Terpentin *m*; **~owy** (no'w'u)
⑦ 1 Terpentin...
- testament** (teβta'ment) *m* ① 19
Testame'nt *n*; **~arny** (ta'ruū)
⑦ 1 (-nie), **~owy** (to'w'u) ⑦ 1
testamentarisch, Testaments...
- testator** (ta'tor) *m* ① 7¹, **~ka**
(to'rka) *f* ③ 4² Erblasser(in).
- teściowa** (teβitβio'wa) *f* ⑦ 17
Schwiegermutter.
- teść** (teβitβi) *m* ① 32¹ Schwieger-
vater.
- tetryczac** (tetr'u'tβetβi), *pf. s.*
④ 18 mürrisch werden.
- tetryk** (te'truif) *m* ① 10 Ńh-
pocho'nder.
- też** (teβch) auch; (w pytaniu) kto ~?
wer denn?, wer wohl?; (prze-
cież) doch; niby ~ scheinbar; *f.*
tenże.
- te** (tā) *f.* ta, ten.
- technac** (tā'chnatβi), *pf. s.* ⑩ 2
dumppig werden.
- teczla** (tā'tβa) *f* ③ 9 Regen-
bogen *m*; **~ówka** (tβu'fta) *f*
③ 4² Regenbogenhaut.
- tedy** (tā'dū) hier durch, hier vor-
über; ~ owędy hin und her.
- tegi** (tā'gi) ⑦ 8 (~go) fest, stark;
(dzielny) tüchtig; **~gość** (agoβitβi)
f ④ 1 Stärke; Tüchtigkeit.
- tepic** (tā^mpiitβi), *pf. wy.* o. ⑩ 2
ausröten; (czynić tępym) ab-
stumpfen.
- tepiec** (pietβi), *pf. s.* ⑩ 18
stumpf werden; *fig.* verblöden.
- tepość** (poβitβi) *f* ④ 1 Stumpf-
heit; ~ umysłu Stumpfsinn *m*;
tepota (po'ta) *f* ③ 2⁸ Stumpf-
sinn *m*, Blödsinn *m*.
- tepy** (pū) ⑦ 1 stumpf; *fig.* stumpf-
sinnig; (o koniu) faul; tepo
pojmwac schwer begreifen.
- teśknica** (tββni'tβa) *f* ③ 9, ~
nota (no'ta) *f* ③ 2² Sehnsucht
f; (~ za domem) Heimweh *n*.
- teśknic** (niitβi), *pf. za.* ⑩ 1¹
(za instr.) sich sehnen (nach dat.);
~ za domem Heimweh haben.
- teśkny** (nū) ⑦ 1 (-nie) sehn-
süchtig, sehnsuchtsvoll; teśkno
mi za (instr.) ich sehne mich nach
(dat); teśkno mi mir ist bange.
- tētent** (tā'tent) *m* = tentent.
- tętnica** (tētni'tβa) *f* ③ 9 Schlag-,
Puls-ader; **~nicowy** (tētniitβo-
wū) ⑦ 1 arteriell.
- tętnic** (niitβi), *pf. za.* ⑩ 1¹
pulsieren.
- tętno** (no) *n* ② 1 Puls *m*.
- też** (tā'ch) *f.* tenże.
- teżec** (tā'Getβ) *m* ① 34 Starr-
krampf. **[starrn.]**
- teżec** (~Getβi), *pf. s.* ⑩ 18 er-
tiul (tiul) *m* ① 30 Tüll.
- tkac/ki** (tka'tβi) ⑦ 9 Weber...;
~two (~two) *n* ② 1 Weber*i* *f*,
Weberhandwerk.

tkacz (tkaʦɨ) *m* ①33 Weber.
tkać (tkaʦi), *pf. u.* ①31 weben;
 tkany złotem goldburdwirkt.
tkalnia (tka'lnia) *f* ⑥³ Webe-
 rei; (warstat tkacki) Webstuhl *m*.
tkanina (tkani'na) *f* ③1 Ge-
 webe *n*, Webzeug *n*.
tkanika (tka'nika) *f* ③⁴2 Zellen-
 gewebe *n*, Zelle; **~kowały** (ko-
 wa'tu) ⑦7 (-to) zellenartig;
~kowy (ko'wu) ⑦1 Gewebe...
tkliwość (tkli'woʦiʦi) *f* ④1
 Empfindsamkeit; **~wy** (wu)
 ⑦1 (~wie) empfindlich; (wzru-
 szający) rührend.
tknąć *f. tykać*.
tkwić (tkwiʦi) ②²2 steden;
 tkwi mi w pamięci ich erinnere
 mich.
tleć (tletʦi) się ①18, **tlieć** (tliʦi)
 się, *pf. za.* się ②3 glimmen.
tlon (tʂon) *m* ①3 Sauerstoff;
~ek (tʂo'neʦ) *m* ①21¹b Dyr'b *n*.
tlonisko (tʂonli'ʦko) *n* ②8 Rost *m*.
tło (tʂo) *n* ②1 (Spinter-)Grund *m*.
tlóczek (tʂo'tʂeʦ) *m* ①21¹b
 (kleiner) Kolben; **~ący** (tʂo-
 tʂo'ʦu) ⑦2: pompa *f* ~ąca
 Drudpumpe; **~nia** (tʂo'tʂnia)
f ⑥³3 Presse; (na wino) Kelter.
tlóczyć (tʂo'ʦiʦi), *pf. s.* ②12 (zu-
 sammen)drücken, (zusammen-)
 pressen; (~ w jedno miejsce) zś-
 drängen; ~ się się drängen.
tlók (tʂok) *m* ①13 Kolben; (scisk)
 Gebränge *n*.
tlókarnia (tʂo'arna) *f* ⑥6: ~
 oleju Ölpreſſe; ~ wina Wein-
 kelter.
tlómacz etc. *f. tłumacz* etc.
tluc (tʂuʦ), *pf. po.*, *s.*, *u.*
 ⑤13 ſchlagen, ſtoßen; (~ czem
 o *acc.*) ſchlagen (mit *dat.* an
acc.); (rozbijając) zerſchlagen; (~
 w moździerz) zerſtoßen; orzechy:
 knader; k-o: hauen, (pięciami
 mit den Fäuſten) bearbeiten;
 ~ się (stukać) klopfen, Lärm

machen; (tulać się) ſich herum-
 treiben; (~ się w kawalki) ſich
 zerſchlagen, in Stücke gehen.

tluczlek (tʂu'tʂeʦ) *m* ①21¹b
 Stößer; (~ zderzaka) Puffer-
 ſtange *f*; (~ w moździerz) Mör-
 ſerkeule *f*; **~ka** (ka) *f* ③⁴2
 Stampfe; (do kolatania) Poſch-
 hammer *m*; (do orzechów) Nuß-
 knader *m*; **~ony** (tʂo'nu)
 ⑦14¹ geſtoßen; rana *f* ~ona
 Schlagwunde.

tłum (tʂum) *m* ①3 Sausen,
 Menge *f*, Raſſe *f*; ~ ludzi
 große Menſchenmenge *f*; w tłu-
 mie im Gebränge; **~ny** (nu)
 ⑦1 (~nie) zahlreich.

tłumacz (tʂu'maʦ) *m* ①33, **~ka**
 (~ma'tʂka) *f* ③⁴2 Dolmetſch
m; (~ dziela) Überſeſer(in);
 (objasniacz) Erklärer(in).

tłumaczenie (tʂe'nie) *n* ②13
 Überſetzung *f*; (wyrażanie, obja-
 snianie) Ausdrücken, Auslegen;
 ~ się Rechtfertigung *f*.

tłumaczyć (tʂu'ma'ʦiʦi), *pf.*
wy., **prze.** ②12 überſetzen,
 übertragen (z polskiego na nie-
 mieckie aus dem Polniſchen ins
 Deutſche); (objasniać) erklären,
 auslegen; (wrażać) ausdrücken;
 (oddawać myśli) wiedergeben;
 (się się) rechtfertigen.

tłumić (tʂu'miʦi), *pf. s.*, **przy.**
 ②2 unterdrücken; głoś: dämp-
 fen; *fig.* erſticken.

tłumok (~moʦ) *m* ①13² Ranzen.

tłusztawy (tʂuʦta'wu) ⑦1 (-wo)
 fettig; (~ w dotknięciu) ſich fettig
 anfühlend; **~tość** (~toʦiʦi) *f*
 ④1 Fettigkeit; (tuszcz) Fett
n; **~ty** (~tu) ⑦7 (~to) fett;
 (sprośny) ſchmużig, ſchlüpfrig;
 ~ty dowcip *m* geſpesseter Wiß.

tłuszcz (tʂuʦʦɨ) *m* ①30 Fett
n; **~ak** (tʂu'ʦʦaʦ) *m* ①13²
 Fettgeſchmullſt *f*; **~owy** (~
 ſʦiʦo'wu) ⑦1 Fett...

tłuszcic (tlu'ʒitʂitʂi), *pf.* o~ ⑩⁹ einfetten.

tłuszciec (tlu'ʒitʂietʂi), *pf.* s~ ⑩¹⁸ fett (o człowieku itd) werden.

tłuszcloch (tlu'ʒitʂloch) *m* ①¹¹ Diwanst.

tną (tną) etc. *f.* ciąc.

to¹ (to) *f.* ten.

to² (~) dann, so; to ... to bald ... bald; oft bleibt es unübersetzt, zB. kto to? wer ist es?; zoologia jest to nauka o zwierzętach die Zoologie ist die Lehre von den Tieren.

to... (to~...) *f.* ty.

tolołek (tobo'leł) *m* ①²¹^b Gepäc *n*; ~dł (to'bul) *m* ①²⁶ (großes) Gepäc *n*; Ballen.

toczek (to'tʂeł) *m* ①²¹^b runde Scheibe *f*; (~szliflerski) Schmirgelscheibe *f*; (kapelusza damski) runder, flacher Hut, Toque *f*.

toczyć (to'tʂütʂi), *pf.* po~, s~ ⑩¹² wälzen, rollen; (~ na tokarni) dreheln; wodę: schöpfen, pumpen; wino etc.: zapfen; (o robakach) zerfressen, zernagen; *fig.* (zjadać) verzehren, benagen; ~ pianę schäumen; ~ rozmowę, spór ein Gespräch, einen Streit führen; ~ oczyma, wzrokiem die Augen, den Blick herumrollen lassen; ~ się rollen, sich wälzen; (obrać się) sich drehen; (płynąć) fließen, strömen; (odbywać się) stattfinden, geführt werden.

toczydło (to'tʂu'blo) *n* ②⁶ Polierscheibe *f*.

tojad ♀ (to'jat) *m* ①⁶ Eishut.

tok (toł) *m* ①¹³ Gang, Lauf; (przebieg) Verlauf; (obrot) Wendung *f*; (~ gdzie zboże młóca) Dreschtenne *f*; (~ garniearski) Töpferscheibe *f*; ~ szyn Schienstrang; ~ myśli Gedankengang; rzecz jest w~u die Sache ist im Gange; w~u rozmowy

im Laufe des Gespräches; ~ spraw der Verlauf der Dinge.

tokar|czyk (toła'rtʂyk) *m* ①¹⁴¹ Drechslerlehrling; ~ka (~ła) *f* ③⁴² Drehbank; (zona tokarza) Drechslerin; ~nla (~nia) *f* ③⁶⁸ Drechslerwerkstatt, Drechslerlei; (tokarka) Drehbank; ~ski (~łłi) ⑦⁹ Drechsler...; ~stwo (~łtwo) *n* ②¹ Drechslerhandwerk.

tokarz (to'łaʂ) *m* ①³³ Drechsler.

tokow|ać (to'kowatʂi) ⑩²⁰ balzen, sich paaren; ~nie (~wa'nie) *n* ②¹³ Brunstzeit *f*, Balzen; ~lisko (~wi'łko) *n* ②⁸ Balz *m*.

toler|ancja (tolera'ntʂja) *f* ③⁸ Toleranz, Duldsamkeit; ~ancki (~ra'ntʂi) ⑦⁹ tolerant, duldsam; (pobliżliwy) nachsichtig; ~owac (~ro'watʂi) ⑩²⁰ dulden.

tom (tom) *m* ①³ Band.

tomik (to'mił) *m* ①¹³² Bändchen *n*.

...tomowy (...tomo'wü) ⑦¹ in 8ssgn ...bändig, in ... Bänden, zB. powieść *f* dwutomowa Roman *m* in zwei Bänden.

ton (ton) *m* ①³ Ton; (dźwięk, brzmienie) Klang; (sposób mówienia) Redeweise *f*; dobry~ der gute Ton.

tonacja (tona'tʂja) *f* ③⁸ Tonart.

toniczny (toni'i'tʂny) ⑦¹ Ton..., tonisch.

tonać (to'ngtʂi), *pf.* za~ ⑩¹ versinken, untergehen; (o człowieku) ertrinken; ~ we łzach in Tränen zerfließen; ~ we krwi in Blut schwimmen. [Uggrund *m*.]

toń (toni) *f* ④³ Tiefe; (przepaść)

topić (to'pitʂi), *pf.* za~ ⑩² ertränken, ersäufen; ~ okręt ein Schiff versenken; (*pf.* s~, roz~) (~ na ogniu) schmelzen; tuszeze: zergehen (ob. zerfließen) lassen; (*pf.* u~) ~ wzrok den Blick heften; ~ żelazo w piersi das Eisen in die Brust bohren; ~

się się ertränken; (tonać) ertrinken; (o uszczach) zergehen, zerfließen.

topiel (to'piełi) *f* ④7 Wasser-schlund *m*, (Wasser-)Abgrund *m*; (utonięcie) Ertrinken *n*; **~ac** (˘pie'łietŝ) *m* ①37 Ertrunken-ner; (zwłoki) Wasserleiche *f*;

~ica (˘li'tŝa) *f* ③9 Wassernixe.
topilwość (topli'woŝtŝi) *f* ④1 Schmelzbarkeit; **~wy** (˘wu) ⑦1 schmelzbar.

topnieć (to'pnie'tŝi), *pf. s.* ⑩18 schmelzen, zergehen (a. *fig.*).

topny (to'pni) ⑦1 schmelzbar.

topolla (topo'ła) *f* ③5 Pappel; **~owy** (˘to'wu) ⑦1 Pappel...

toporek (topo'ref) *m* ①21^b (kleines) Beil *n*, Hade *f*; **~rowy** (˘ro'wu) ⑦1 Beil...; **~rzysko** (˘gu'ŝko) *n* ②8 (Beil-)Stiel *m*; (wielki topór) großes Beil.

topór (to'pur) *m* ①26^a a Beil *n*, Hade *f*; (siekiera) Art *f*.

tor (tor) *m* ①8 Bahn *f*; **~** Geleise *n*; **~** wysięgowy Rennbahn *f*.

torba (to'rba) *f* ③1 Tasche; (worek) Sack *m*, Beutel *m*; pójść z torbami betteln gehen; **~biasty** (˘bia'ŝtu) ⑦7 (-to) taschen- (ob. ŝad-)artig.

torebka (tore'pka) *f* ③4² Täschchen *n*; (˘ ręczna) Handtasche; (woreczek) Säckchen *n*; **~** Frucht-kapsel; **~** Kapsel; **~kowaty** (˘koma'tu) ⑦7 (-to) kapsel-förmig; **~kowy** (˘ko'wu) ⑦1 taschen-artig; Kapsel...

torf (torf) *m* ①3 Torf; **~larnia** (˘ŝa'rnia) *f* ③6⁸ Torfgrube; **~larz** (to'rŝaŝ) *m* ①33 Torf-gräber; **~iasty** (˘ŝa'ŝtu) ⑦7, **~owy** (˘so'wu) ⑦1 Torf..., tor-fig; **~owisko** (˘owis'ŝko) *n* ②8 Torflager, Torfmoor.

torować (toro'watŝi), *pf. u.* ⑩20: **~** drogę den Weg bahnen oder ebnen (auch *fig.*).

...torowy (...toro'wu) ⑦1 in 8ŝan ...ŝpurig, ⑧. dwu- zweispurig; wąsko- schmalspurig.

torpedowiec (torpedo'wietŝ) *m* ①34¹ Torpedoboot *n*.

tort (tort) *m* ①10¹ Torte *f*.

tortura (tortu'ra) *f* ③2⁸ Tortur, Folter; (męka) Marter; brać na -ry auf die Folter spannen.

tortuować (˘ro'watŝi) ⑩20 fol-tern, martern.

totumfacki (totumfa'tŝi) *m* ⑦9 Fastotum *n*.

towar (to'war) *m* ①8 Ware *f*; (˘ nadany na kolei) Gut *n*; **~owy** (˘ro'wu) ⑦1 Waren...; **~** po-ciąg *m* ~owy Güterzug; **~ozna-stwo** (˘rosna'ŝtwo) *n* ②1 Wa-renkunde *f*.

towarzyski (towa'gu'ŝli) ⑦9 (-ko) gesellschaftlich; (lubiący ~stwo) gesellig; **~skosc** (˘ŝtoŝtŝi) *f* ④1 Geselligkeit; **~stwo** (˘ŝtwo) *n* ②1 Gesellschaft *f*; (stowarzy-szenia) Verein *m*.

towarzysz (towa'guŝ) *m* ①33, **~ka** (˘gu'ŝka) *f* ③4² Gefährte *m*, ...in *f*; (współtowarzysz) Ge-nosse *m*, ...ŝin *f*; (przyjacieli) Kamerad(in); (czeladnik) Geselle *m*; **~** podróży Reisegefährte; **~** szkolny Schulkamerad.

towarzyszyć (˘gu'ŝutŝi) ⑩12 (k-u) Gesellschaft leisten (*dat.*), begleiten (*acc.*).

toż (toŝ) ⑥8 *f. tenże.*

tożsamość (toŝŝa'moŝtŝi) *f* ④1 Identität.

trać (tra'tŝitŝi), *pf. s.*, **po**~, **u** ⑩5 verlieren, einbüßen; pieniądze: verschwenden, durch-bringen; złożyć: hinrichten; **~** cialo mager werden.

tracz (tratŝ) *m* ①33 Brett-schneider; **~ka** (˘ta) *f* ③4² Brettsäge.

tradować (trabo'watŝi) ⑩20 vortragen.

tradycja (tradi'tsja) *f* ③⁸ Tradition, Überlieferung; ~**cyjny** (~tsju'jni) ⑦¹ (-nie) traditione'll.

traf (traf) *m* ①³ Zufall; ~**em** zufällig; dziwnym ~**em** durch einen merkwürdigen Zufall.

trafiac (tra'fiatʃi) ③¹, *pf.* ~**ić** (~fiitʃi) ⑩² treffen; ~**na** (*acc.*) auf (*acc.*) treffen ob. stoßen; ~**do** (*gen.*) in (*acc.*) treffen; ~**k-u do gustu** j-s Geschmack treffen; ~**do czyjogo przekonania** j-n überzeugen; ~**na wesele** (uczta) gerade zur Hochzeit (zum Schmaus) ankommen; ~**się** sich treffen; (zdarzać się) sich ereignen.

trafika (tra'fiika) *f* ③⁴¹ Trafik *m.*

trafność (tra'fnoʃtʃi) *f* ④¹ Richtigkeit, das Treffende *n*; (~ strzału, rzutu) Treffsicherheit; (doskonłość) Vortrefflichkeit; ~**ny** (~ni) ⑦¹ (-nie) (zu)treffend; (o strzale etc.) treffsicher.

trafunek (~fu'nek) *m* ①²¹^a Zufall.

tragarz (tra'gasz) *m* ①³³ Träger.

tragedia (tra'gedja) *f* ③⁸ Tragödie, Trauerspiel *n*; ~**glcność** (~gli'tsjuoʃtʃi) *f* ④¹ das Tragische *n*, Tra'gik; ~**glczny** (~ni) ⑦¹ (-nie) tragisch; ~**glk** (tra'gik) *m* ①¹⁴ Tra'giker.

trajkotac (trajko'tatʃi), *pf.* **na** ~ ⑩¹ plappern.

trakt (traft) *m* ①¹⁰¹ Hauptstraße *f*; (gościniec) Chaussee *f*.

traktament (trafta'ment) *m* ①¹⁹ Bewirtung *f*, Aufwartung *f*.

traktat (tra'ftat) *m* ①¹⁰¹ Traktat, Vertrag; (~ naukowy) Abhandlung *f*.

traktować (~to'watʃi), *pf.* **po** ~ ⑩²⁰ traktieren, bewirten; aufwarten (*dat.*); (obehodzić się z kim) behandeln; (~ z kim *o acc.*) unterhandeln (mit *dat.*

um acc.); (~ *o loc.*) handeln, sprechen (über *acc.*).

traktyornia (~tuje'rnja) *f* ③⁶³ Wirtshaus *n*, Gaststätte.

tram (tram) *m* ①³ Balken; ~**owwy** (~mo'witi) ⑦¹ Balken...

tramwaj (tra'mwaj) *m* ①³⁰ Straßenbahn *f*; ~**elektryczny** elektrische Bahn *f*; ~**konny** Pferdebahn *f*; ~**owy** (~jo'witi) ⑦¹ Straßenbahn...

tran (tran) *m* ①³ Fischtran.

transakcja (tranʃa'tsja) *f* ③⁸ Transaktion, Geschäft *n*.

transfiguracja (~fiigura'tsja) *f* ③⁸ Umgestaltung.

transformacja (~forma'tsja) *f* ③⁸ Umbildung; Verwandlung.

translokacja (~loka'tsja) *f* ③⁸ Ortsveränderung; (przeniesienie) Versetzung.

transmisja (~mii'tsja) *f* ③⁸ Übertragung; (przy maszynie) Transmission (Sriemen *m*), (tańcuch) Transmissionskette; (transport) Warentransport *m*.

transport (tra'nʃport) *m* ①¹⁰¹ Transport; Fortschaffung *f*; (w buchalterji) Übertrag.

transportować (~to'watʃi), *pf.* **prze** ~ ⑩²⁰ transportieren, weg schaffen; (w księgach) übertragen.

transportowy (~to'witi) ⑦¹ Transport...

franzet (tra'nʃet) *m* ①¹⁰¹ Abort.

trapez (tra'pʃeʃ) *m* ①³ Trapez *n*.

trapić (tra'pitʃi), *pf.* **u** ~, **s** ~ ⑩² quälen; (martwie) kränken; ~**się** sich kränken, sich grämen.

tratować (trato'watʃi), *pf.* **s** ~, **po** ~, **roz** ~ ⑩²⁰ zertreten.

tratwa (tra'twa) *f* ③¹ Floß *n*.

trawa (tra'wa) *f* ③¹ Gras *n*.

trawersa (trawe'rsja) *f* ③¹ Querbalken *m*.

trawlasty (~wa'lsti) ⑦⁷ grasartig.

trawic (tra'wilitʃi), *pf. s.*, *wy.* ⑩² verbauen; (niszczyć) verzehren, aufreiben; życie: verbringen.

trawienie (trawie'nie) *n* ②¹³ Verbauen, Verbauung *f*.

trawisty (ˈwli'ʃtʲu) ⑦⁷ grasreich.

trawka (tra'fka) *f* ③⁴² Grashalm *m*; (drobna trawa) Gräschen *n*.

trawnik (tra'wniʃ) *m* ①¹³² Grasplatz, Rasen.

trą (trɔ) etc. *f. trzeć*.

trąba (trɔm'ba) *f* ③¹ Trompete; (róg) Horn *n*; (~ sionia) Rüssel *m*; ~ powietrzna Windhose; ~ morska Wasserhose; ~ boczka (trɔm'be'tʃka) *f* ③⁴² kleine T.

trąbić (trɔm'bitʃi), *pf. za.* ⑩² trompeten, (die Trompete) blasen; (~ na rogu) ins Horn stoßen; (krzyczeć) laut schreien; (upijać się) saufen; ~ do odwrotu zum Rückzug blasen; ~ na alarm Alarm blasen.

trąbka (trɔm'pka) *f* ③⁴² kleine Trompete; (róg) Horn *n*; (~ z papieru) Düte; ~ sygnałowa Signalarhorn *n*; ~ pocztowa Posthorn *n*; ~ słuchowa Hörrohr *n*; związać w -kę zusammenrollen.

trącać (trɔ'tʃatʃi) ⑩¹, ~cić¹ (ˈtʃi'itʃi) ⑩⁵-e-n Stoß versetzen (*dat.*), stoßen; ~ się anstoßen.

trącić² (~), *pf. po.* ⑩⁵ (czem) rücken (nach *dat.*).

trąć¹ (trɔt) *m* ①⁶ Ausfluß.

trąć² (~) *m* ①⁵ Boot. Drohne *f*.

trącić (trɔ'slitʃi), *pf. u.* ⑩² włosy: käufeln, frisieren; (u żydów) herunterreinigen.

trątnić (trɔ'fuitʃi) *m* ①²⁸¹ Spaßmacher; (~ dworski) Hofnarr.

trąfny (trɔ'fnu) ⑦¹ unrein.

trąli (trɔli) *m* ①³⁰ Triller; ~ować (ˈlɔ'watʃi) ⑩²⁰ trillern.

tron (tron) *m* ①³ (u sukni) Schleppe *f*; (piesń) Klage lied *n*; ✕ Train. ⑩²⁰ trainieren.

tronować (ˈnɔ'watʃi), *pf. wy.*

trązla (trɔ'nʃla) *f* ③⁵ Trense.

trąpanować (trɔpano'watʃi), *pf. s.* ⑩²⁰ den Schädel durchbohren. [Golzschuhe *m/pl.*]

trąpcie (trɔ'ptʃie) *f/pl.* ⑥³²

trąsować (trɔ'so'watʃi), *pf. w.* ⑩²⁰ dressieren, abrichten.

trąsura (ˈbu'ra) *f* ③²³ Dressur.

trąscl|wość (trɔ'sitʃi'woʃitʃi) *f* ④¹ Bündigkeit, Prägung; ~wy (ˈwɔ) ⑦¹ (~wie) bündig; (bogaty w trąscl) inhaltsreich.

trąść (trɔ'sitʃi) *f* ④¹ Inhalt *m*; (podanie trąscl) Inhaltsangabe; (istota) Wesen *n*, Hauptbestand *m*.

trą (trɔ) etc. *f. trzeć*.

trąbacz (trɔm'batʃ) *m* ①³³ Trompeter.

trądownaćleć (trɔdowa'tʃletʃi), *pf. s.* ⑩¹⁸ ausfäsig werden.

trądownaty (ˈwa'tu) ⑦⁷ (-to) ausfäsig.

trącha (trɔ'cha) *f* ③³, ~sz(oz)ka (trɔ'ʃka, ˈʃe'tʃka) *f* ③⁴² ein wenig, etwas; po trąsze langsam, nach und nach.

trąciny (trɔ'tʃi'nu) *f/pl.* ③¹ Säge-, Feil-späne *m/pl.*

trączyć (trɔ'tʃitʃi), *pf. s.* ⑩¹² zusammenbinden, fesseln.

trąić (trɔ'iitʃi), *pf. po.* ⑩⁴¹ verdreifachen.

trąiścieć (ˈli'ʃtoʃitʃi) *f* ④¹ Dreifaltigkeit; ~isty (ˈli'ʃtʲu) ⑦⁷ (-to) dreifaltig, dreifach; ~jacy (ˈja'tʃu) ⑦⁴ Drillings...; ~jak (trɔ'jaʃ) *m* ①¹³¹ Drilling; ~jaki (ˈja'ʃi) ⑦⁹ (-ko) dreierlei, dreifach; auf dreierlei Art; ~js (trɔ'je) ③¹¹ drei (Stück verschied. Geschlechtes).

trąli (trɔ'ʃi) *m/pl.* ①¹³ Riemen, Stride.

tron (tron) *m* ①³ Thron; następca ~u Thronfolger; ~ować (trɔno'watʃi) ⑩²⁰ thronen; ~owy (ˈnɔ'wɔ) ⑦¹ Thron...

- trop** (trop) *m* ①3 Fährte *f*, Spur; isć w ~ za (*instr.*) die Spur (*gen.*) verfolgen.
- tropić** (tro'pitić) *pf. wy.* ①2 der Spur nachgehen oder folgen; (o psie) wittern.
- tropowy** (po'wü) ⑦1 Spur...; pies *m* ~ Spürhund.
- troska** (tro'ška) *f* ③4¹ Sorge; (zmartwienie) Kummer *m*, Gram *m*; bez trosk sorgenlos, sorglos; pelen trosk sorgenvoll.
- troskać** (tro'škatić) się ⑬1 sich bekümmern, sich grämen.
- troskliwość** (troškli'wość) *f* ④1 Sorgsamkeit, Sorgfalt; ~wy (wü) ⑦1 (wie) sorgsam; (staranny) sorgfältig.
- troszczyć** (tro'szczycić) ⑬12 się o (*acc.*) sich bekümmern um (*acc.*), sorgen für (*acc.*); (martwić się) sich grämen.
- trój...** (truj...) in 3ßen drei..., Drei..., 3B. ~barwny (ba'rwü) ⑦1 (-nie) dreifarbig.
- trójca** (tru'jca) *f* ③9 Dreifaltigkeit, Dreieinigkeits.
- trój...: dzielny** (dšle'lnü) ⑦1 (-nie) dreiteilig; ~granisty (grania'štü) ⑦7 (-to) dreifantig, dreieckig; ~lmienny (lmi'e'nnü) ⑦1 dreinamig.
- trójka** (tru'jka) *f* ③4² (liczba) Dreier *m*; ~koni Dreigespann *n*; ~hultajska die höhe Drei.
- trój...: kąt** (tru'jkt) *m* ①10 Dreieck *n*; ~kątny (k'ntü) ⑦1 (-nie) dreieckig; ~kolorowy (koloro'wü) ⑦1 dreifarbig; ~lilistny (li'stñü) ⑦1 dreiblätterig; ~masztowiec (maszto'wietš) *m* ①34¹ Dreimaster; ~nasób (na'šup): w ~nasób dreimal soviel, dreifach; ~nóg (tru'juŃ) *m* ①13³ Dreifuß; ~palczasty (palc'št'a'štü) ⑦7 dreifingerig; ~zęb (tru'jšm'p) *m* ①25 Dreizahn, Dreizack;
- ~zębny (šm'bñü) ⑦1 dreizahnig, dreizackig.
- truchleć** (tru'chleć) *pf. s.* ①18 vor Furcht erstarren.
- trucht** (trucht) *m* ①10¹ Trab; ~em im Trab.
- trucielel** (tručli'čiel) *m* ①29, ~ka (čhle'lika) *f* ③4² Giftmischer(in).
- trucizna** (čhli'sna) *f* ③1 Gift *n*.
- truć** (truč) *pf. o.* ①13 (się) sich vergiften; trujący giftig, Gift...
- trud** (trut) *m* ①6 Mühe *f*, Mühsal *f*; (uciążliwość) Beschwerde *f*; (znóś) Strapaze *f*.
- trudnić** (tru'dnić) *pf. za.* ①1¹ (k-o) beschäftigen, belästigen (*acc.*), Mühe machen (*dat.*); ~ się (*instr.*) sich beschäftigen (mit *dat.*), betreiben (*acc.*).
- trudność** (trudno'šć) *f* ④1 Schwierigkeit; z ~nością mit Mühe; ~ny (nñü) ⑦1 (no) schwer, schwierig; to ~no! da kann man nichts helfen!; ~no o porządnego człowieka es ist schwer, e-n ordentlichen Menschen zu finden.
- trudzić** (tru'dšić) *pf. s.*, na ~po ~ ①7 ermüden; k-o: bemühen, belästigen; ~ się sich bemühen.
- trufła** (tru'fla) *f* ③5 Trüffel.
- trumlenny** (trumle'nnü) ⑦1 Sarg...; ~mna (tru'mna) *f* ③1¹ Sarg *m*. [trąk *n*, Trank.]
- trunek** (tru'neŃ) *m* ①21^{1a} Geß
- trup** (trup) *m* ①2 Leiche *f*, Leichnam; położyć ~em töten; blady jak ~ leichenbläß.
- trupa** (tru'pa) *f* ③1 Truppe; ~artystów Schauspielergesellschaft.
- trupci** (tru'pji) ⑦13 Leichen...; ~a głowa *f* Totenkopf *m*.
- trupiec** (čpletš) ①18, ~pieszeć (čle'ščetš) ①18 (wie e-e Leiche) erstarren. [leichenartig.]
- trupowaty** (pow'a'tü) ⑦7 (-to)

trusia (tru'ʃła) *f* ③6: siedzieć jak ~ mäusehenstill sitzen.

truskawka (truʃka'ffa) *f* ③4² Gartenerdbeere.

truteń (tru'teni) *m* ①31¹ Drohne *f*; (próznik) Taugenichts, Faulenzer; (dureń) Narr, Tölpel.

trutka (tru'tka) *f* ③4² Gift *n*, Giftmischung.

trutynować (trutyno'watʃi) ②20 prüfen, untersuchen; (rozważać) erwägen.

Trydent (trü'dent) *m* ①10¹ Trie'nt *n*; Lencki (ˌde'ntʃi) ⑦9 Trienter, von Trient.

trwać (trwatʃi), *pf.* wy~, po~, prze~ ③1 dauern, wahren; ~ w (*loc.*) beharren bei (*dat.*); ~ przy (*loc.*) verharren bei (*dat.*), treu bleiben (*dat.*).

trwałość (trwa'łoʃiʃi) *f* ④1 Dauerhaftigkeit; ~y (ˌlū) ⑦6 (ˌle) dauerhaft, von (langer) Dauer; ~ie zdrowie *n* (aus-) dauernde Gesundheit *f*; długo (krótko) ~y von langer (kurzer) Dauer; ~nie (ˌwa'nie) *n* ②13 Dauer *f*.

trwoga (trwo'ga) *f* ③4 Angst, Furcht, Schrecken *m*; dzwonić na trwoę Sturmgloden läuten; trąbić na trwoę Alarm (ob. Sturm) blasen.

trwonić (trwo'niʃi), *pf.* prze~ ②1 verschwenden, vergeuden.

trwożliwość (trwoʒli'woʃiʃi) *f* ④1 Furchtsamkeit, Angstlichkeit; ~wy (ˌwū) ⑦1 (ˌwie) furchtsam, ängstlich.

trwożyć (trwo'ʒytʃi), *pf.* s~, za~ ②12 ängstigen, erschrecken; ~ się się ängstigen, fürchten.

tryb (trüb) *m* ①3 Art *f*, Weise *f*; (bieg, tok) Lauf, Verlauf; (ˌu kōła) Getriebe *n*; (ˌy maszyny) Räderwerk *n*; Gram. Art *f*, Modus; zwykłym ~em nach gewohnter Weise; ~ życia Ge-

bensweise *f*; postępować innym ~em e-n anderen Verlauf nehmen; poruszyć wszystkie ~y alles in Bewegung setzen, alles versuchen.

trybowy (trubo'wu) ⑦1 Treib...

trybulka (trübu'łka) *f* ③4² Schnittlauch *m*.

trybuna (ˌbu'na) *f* ③1 Tri-büne; (mownica) Rednerbühne; ~ał (ˌnal) *m* ①3 Tribuna'l *n*; (sąd) Gericht *n*, Gerichtshof; najwyższy ~ał der oberste Gerichtshof; przed ~alem przysięgłych vor dem Geschwornengericht.

trybuszon (ˌbu'ʃon) *m* ①2¹ Korkzieher.

trychotomia (trüchoto'mja) *f* ③8 Dreiteilung.

tryskać (trü'ʃkatʃi) ③1, *pf.* ~nąć (ˌnɔtʃi) ⑩4¹ spritzen; (o wodzie) hervorprudeln; ogień ~ka z oczu die Augen sprühen Feuer; ~kać zdrowiem von Gesundheit strogen.

tryumf (trü'umf) *m* ①3 Tri-u'mph; ~alny (ˌfa'Vnū) ⑦1 (-nie) im Triumph; ~ować (ˌfo'watʃi) ⑩20 triumphieren.

trywialny (trüwia'Vnū) ⑦1 (ˌnie) trivial, gemein.

trzask (tʃaʃk) *m* ①13 Knall; z ~iem knallend, krachend.

trzaska (tʃaʃka) *f* ③4² Splinter *m*; Holzspan *m*.

trzasnąć (tʃaʃka'tʃi) ③1, *pf.* ~nąć (ˌnɔtʃi) ⑩4¹ krachen, knallen; (uderzyć z ~kiem) e-n Schlag versetzen (*dat.*); (peknać) plazen, zerspringen; ~ palcami mit den Fingern knaden; ogień trzaska daß Feuer knistert; ~ drzewiami die Tür heftig zuschlagen; ~ z biczem mit der Peitsche knallen; bodaj cię piorun trzasł! da soll der Donner dreinschlagen!

trząść (tʃɔʒɛʃʲtʃi), *pf. za~, po~*
 ③ 3 schütteln; ~ calym światem
 die ganze Welt beherrschen; ~
 się zittern, heben (od ob. z
gen. vor dat.).

trzcina(k)a (tʃtʃɛʲi'n[ʃa] f ③ 1
 (③ 4²) Rohr n.

trzciniowy (~no'wü) ⑦ 1 Rohr...
trze... (tʃɛo'...) f. trzy.

trzeba (tʃɛo'ba) es ist nötig,
 man muß; ~ mi tego? ist mir
 das nötig?, brauche ich das?;
 ~ iść do domu man (ich) muß
 nach Hause gehen; ~ ci wie-
 dzieć du mußt wissen.

trzebić (tʃɛo'bitʃ), *pf. wy~* ⑩ 2
 reinigen; las: roden; zwierzę
 zabite: ausweiden; zwierzę żywe:
 herfschneiden, kastrieren.

trzechsetny (tʃɛɛʃɛ'tnü) ⑦ 1
 der dreihundertste.

trzeci (tʃɛo'tʃi) ⑦ 13 der (die,
 das) dritte; ~a godzina (na
 zegarze) drei Uhr; jedna ~a
 ein Drittel n; po ~e drittens.

trzeciak (~tʃi'ak) m ① 14 Ter-
 tianer.

trzeciorzędny (~tʃioʒɛ'dnü) ⑦ 1
 in der dritten Reihe (befind-
 lich); (o hotelu etc.) drittklassig,
 dritten Ranges.

trzeć (tʃɛtʃɛʲ), *pf. u~* ⑨ 25 rei-
 ben; konopie: brechen; drzewo:
 sägen; ~ się (o acc.) sich reiben
 (an acc.); (o rybach) laichen.

trzej (tʃɛɛj) ③ 3 drei (nur von
 Männern).

trzepaczka (tʃɛɛpa'tʃɛka) f ③ 4²
 Klopfer m; ~ na muchy Flie-
 genwedel m.

trzepać (tʃɛɛ'patʃi), *pf. s~, wy~*
 ① 4 klopfen; (mówić prędko)
 schnell herfsagen; ~ językiem
 plappern.

trzepanina (~pani'na) f ③ 1
 Klopfererei; (bicie) Prügelei.

trzepnąć (~nɔtʃi) *pf. ⑩ 2* (k-o)
 einen Schlag verfehen (*dat.*).

trzepotać (tʃɛɛpo'tatʃi) ⑩ 11
 (się) mit den Flügeln schlagen,
 flattern.

trzeszczeć (tʃɛɛ'ʃɛtʃɛtʃi), *pf.*
za~ ⑩ 19 frachen; (o ogniu)
 knistern, prasseln.

trześnla (tʃɛɛ'ɛin'la) f ③ 6³
 Kirsche; ~nlowy (~nio'wü) ⑦ 1
 Kirschen...

trzewia (tʃɛɛ'o'wia) *n/pl.* ③ 15
 Gebärmere, Eingeweide.

trzewiczek (tʃɛɛm'i'tʃɛɛk) m
 ① 21^b (kleiner) Schuh; ~l(cz)-
 kowy (~m'i[tʃɛ]to'wü) ⑦ 1
 Schuh...; ~lk (tʃɛɛ'wlik) m
 ① 13² Schuh.

trzeźwić (tʃɛɛ'ʃw'iɛtʃi), *pf. o~*
 ⑩ 2² zur Besinnung bringen;
 pijanego: nüchtern machen;
 ~ się zur Besinnung kom-
 men; (o pijanym) nüchtern
 werden.

trzeźwić (~w'iɛtʃi), *pf. o~* ⑩ 18
 zur Besinnung kommen; (o pi-
 jaku) nüchtern werden.

trzeźwość (~w'oʃtʃi) f ④ 1 Nüch-
 ternheit; ~wy (~wü) ⑦ 1 (~wo)
 nüchtern.

trzęś... (tʃɔʒɛʃ'...) f. trząść.

trzęsawisko (tʃɔʒɛʃaw'i'sko) n
 ② 8 Sumpf m, Morast m; ~ty
 (~tü) ⑦ 7 (~to) sumpfig.

trzęsienie (tʃɔʒɛʃɛ'nie) n ② 13
 Schütteln; ~ ziemi Erdbeben.

trzmieł (tʃɛm'ieɛ) m ① 29²
 Hummel f.

trznadel (tʃɛna'deɛ) m ① 34⁶
 Goldammer f.

trzołda (tʃɛo'da) f ③ 2 Herde;
 (bydło) Kleinvieh n; ~ódka
 (tʃɛu'tka) f ③ 4² (kleine) Her-
 de; das liebe Vieh n.

trzon (tʃɛɛn) m ① 2¹, ~ok (tʃɛɛ'o-
 nof) m ① 21^b Stange f; (ręko-
 jeść) Griff, Heft n; (~miota)
 Stiel; ~owy (~no'wü) ⑦ 1
 Stangen...; Griff..., Heft...;
 ząb m ~owy Backenzahn.

trzos (tʃsoʒ) *m* ①3 Geldbeutel, Geldbörse *f*; **~lk** (ʃliʃ) *m* ①13² (Kleiner) Geldbeutel.

trzpień (tʃpʲienʲ) *m* ①31 (w sprzączce) Dorn, Spitze *f*; (u zawiasów) Spindel *f*.

trzpiot (tʃpʲiot) *m* ①9, **~ka** (ʃka) *f* ③4² flatterhafte Person *f*; **~ostwo** (ˌtoʃtʲwo) *n* ②1 Leichtsinne *m*, Flatterhaftigkeit *f*; (**~owski** figiel) leichtsinniger Streich *m*; **~owaty** (ˌtowaʲtʲ) ⑦7 (-to) flatterhaft, leichtsinnig; **~owski** (ˌtoʃʲʲi) ⑦9 flatterhaft.

trzustka (tʃʲuʃtʲka) *f* ③4² Magenbrüſe.

trzy (tʃʲʲ) ③3 drei; **~ćwiercłowy** (ˌtʃʲwʲertʃʲoʲwʲ) ⑦1 Dreiviertel...; **~dniłowy** (ˌdnʲoʲwʲ) ⑦1 dreitägig; **~dniłowka** (ˌdnʲuʲʃka) *f* ③4² Zeitraum *m* von drei Tagen; (**deszcz ~dniłowy**) drei Tage andauernder Regen *m*; **~dziesiątka** (ˌdʲʲeʃʲtʲka) *f* ③4² die Zahl dreißig; (**~dziesięc lat**) Alter *n* von dreißig Jahren; **~dziesiątkrotny** (ˌʃtoʲroʲtʲnʲ) ⑦1 dreißigfach; **~dziesiątolini** (ˌʃtoʲleʲtʲni) ⑦13 dreißigjährig, dreißig Jahre alt; **~dziesiąty** (ˌdʲʲeʃʲtʲ) ⑦7 der dreißigste; **~dziesiąci** (ˌdʲʲeʃʲtʲʲi) ③5 dreißig; **~dziesiącioro** (ˌdʲʲeʃʲtʲʲoʲro) dreißig (Stück verschiedener Geschlechter); **~funtowy** (ˌfuntʲoʲwʲ) ⑦1 dreipfündig; **~głosowy** (ˌgʲoʃoʲwʲ) ⑦1 dreistimmig; **~kroć** (ˌkrotʃʲ) dreimal; **~krotny** (ˌroʲtʲnʲ) ⑦1 (-nie) dreifach; **~lecie** (ˌleʲtʲʲe) *n* ②15 Zeitraum *m* von drei Jahren; **~letni** (ˌleʲtʲni) ⑦13 dreijährig; **~listny** (ˌliʲʃtʲnʲ) ⑦1 dreiblättrig; **~łokciowy** (ˌłokʲtʲʲoʲwʲ) ⑦1 drei Ellen lang.

trzymać (tʃʲʲmʲatʃʲ), *pf. po* ③1 *v/t.* halten (za *acc.* bei *dat.*); **~ się**

sich halten (czego *an acc.*); **~ się** kupy zusammenhalten; zusammenhängen.

trzy...: miesięczny (tʃʲümʲeʃʲtʃʲnʲ) ⑦1 dreimonatig; **~milowy** (ˌmʲilʲoʲwʲ) ⑦1 von drei Meilen; **~nastoletni** (ˌnaʃtoʲleʲtʲni) ⑦13 dreizehnjährig; **~nastu** (ˌnaʃtu) ③5 dreizehn (nur von Männern); **~nasty** (ˌnaʃtʲtʲ) ⑦7 der dreizehnte; **~naście** (ˌnaʃtʲʲe) ③5 dreizehn; **~naścioro** (ˌnaʃtʲʲoʲro) dreizehn (Stück verschiedenen Geschlechtes); **~nożek** (ˌnoʲʒek) *m* ①21^b Dreifuß; **~nożny** (ˌnoʲʒnʲ) ⑦1 dreifußig; **~piętrowy** (ˌpʲętroʲwʲ) ⑦1 dreistödig; **~razowy** (ˌraʃoʲwʲ) ⑦1 dreimalig; **~sta** (tʃʲʲʲta) ③8 dreihundert.

tu (tu) hier, da.

tuba (tuʲba) *f* ③1 Sprachrohr *n*, (große) Trompete.

tubalny (ˌbaʲlnʲ) ⑦1: **~ głos** *m* donnernde Stimme *f*.

tuberkullozny (tuberkulʲiʲtʃʲnʲ) ⑦1 (-nie) tuberkulös; **~** (ˌbeʲrʲtʲ) *m* ①3 Tuberkel *f*.

tubyllec (tubʲlʲeʃʲ) *m* ①37 Einheimischer, Hiesiger; **~czy** (ˌtʃʲʲ) ⑦4 einheimisch.

tucza (tuʲtʃa) *f* ③9 Gewitter *n*.

tuczny (tuʲtʃnʲ) ⑦1 Mast..., gemästet; (**pozywny**) gut zum Mästen, nahrhaft.

tuczyć (tuʲtʃʲtʲʲ), *pf. wy* ③12 mästen.

tudzieł (tuʲdʲeʃʲ) wie auch.

tuf (tuf) *m* ①3 Tuffstein.

tulić (tuʲlʲitʃʲ), *pf. przy* ③2 (an sich) brüden, bergen; (**uspokajac**) beruhigen, beschwichtigen; (**ukrywać**) bergen; **~ do piersi**, do łona an die Brust brüden; **~ się** sich brüden, sich anschniegen (do *gen.* an *acc.*).

tulipan (tuʲliʲpan) *m* ①2¹ Tulpe *f*; **~owy** (ˌnoʲwʲ) ⑦1 Tulpen...

tułacki (tuła'tŝli) ⑦9 (-cko), **~aczy** (ˌla'tŝu) ⑦4 (-czo) heimatlos, herumirrend; **~actwo** (ˌla'tŝtwo) n ②1, **~aczka**¹ (ˌla'tŝka) f ③4² Herumtreiben n, Herumirren n, Wanderung; (wygnanie) Verbannung; **~acz** (tu'latŝ) m ①33, **~aczka**² (ˌla'tŝka) f ③4² Heimatlose(r); (wygnanie) Verbannte(r); **~zyd** m wieczny **~acz** der ewige Jude; **~ać** (ˌlatŝ) się ③1 sich herumtreiben, herumirren, heimatlos sein.

tułów (tu'luf) m ①39² Rumpf. **tum** (tum) m ①3 Dom, Kathedrale f.

tuman (ˌman) m ①2: a) Staubwolke f; ~ dymu Rauchwolke f; ~ piasku Sandwolke f; b) (o człowieku) zerstreuter, dummer Mensch.

tumanic (ma'nitŝi), pf. o~ ⑩1 irreführen, foppen.

tunel (tu'nel) m ①30 Tunnel.

tupać (tu'patŝi) ⑩4, pf. za~ u.

tupać (ˌnɔtŝi) ⑩2 (mit den Füßen) stampfen.

tupot (tu'pot) m ①10¹ Gestampfe n. [stampfen.]

tupotać (tupo'tatŝi), pf. za~ ⑩11

tur (tur) m ①2 Ur, Auerochse.

turbować (turbo'watŝi) ⑩20 beunruhigen, ängstigen; ~ się sich beunruhigen; ~ się (o acc.) sich Sorgen machen (wegen gen.).

Turcja (tu'rŝja) f ③8 Türkei;

~czyć (ŝtŝütŝi) się ⑩12 zum Türken werden, den Islam annehmen;

~czynka (ˌtŝu'nka) f ③4² Türkin; **~eckl** (ˌro'tŝli)

⑦9 (po Lecku) türkisch; **~ek** (tu'rek) m ①14 Türle.

turkawka (turka'ŝka) f ③4² Turteltaube. [raffel n.]

turkot (tu'rkot) m ①10¹ Ge-

~urkotac (ˌfo'tatŝi), pf. za~ ⑩11

raffeln.

turkuć (ˌtutŝi) m ①31 Wauflwurfsgrille f.

turkus (ˌtuf) m ①2¹ Türkis;

~owy (ˌŝo'wu) ⑦1 Türken...

turma (tu'rma) f ③1 Gefängnis n. [Berg m.]

turnla (tu'rnia) f ③6² (felsiger)

turniej (ˌnei) m ①30 Turnier n.

turnus (ˌnuŝ) m ①3 Reihenfolge f; ~em in e-r bestimmten Reihenfolge. [Gras n.]

turzyc (tu'gŝ'ŝka) f ③9 Ried-

tusz (tuŝ) m ①30 Tusch f; ♪

Tusch; (kapiel) Brausebad n.

tusza (tu'ŝa) f ③9 Beleiht-

heit, Peißestärke; (o) dobrej

tuszy wohlbeleiht, stark.

tuszować (tuŝo'watŝi), pf. wy~

⑩20 tuschieren; (o kapieli) du-

ŝchen; (zamilzać) totschweigen.

tuszyć (tu'ŝütŝi) ⑩12 glauben,

meinen; (spodziewać się) hoffen;

~ sobie sich e-r Hoffnung hin-

geben.

tułaj (tu'taj) hier, da; **~tajszy**

(tute'ŝu) ⑦11 hiesig.

tutka (tu'tka) f ③4² Tüte; (~ do

papierosów) Zigarettenhülse.

tuz (tuŝ) m ①2 (w kartach) 28 n,

Daus n; pl. ~y Stöße, Stieße.

tuzin (tu'ŝin) m ①2¹ Duzend

n; ~ami, na ~y duzendweise;

~kowy (ˌko'wu) ⑦1 Duzend...;

(liczy) schlecht, ordinär.

tuż (tuŝ) gleich, unmittelbar;

~ za (instr.) gleich hinter (dat.);

~ pod (instr.) hart an (dat.), in

der unmittelbaren Nähe (gen.).

tużurek (tu'gu'rek) m ①21¹ b

Rad.

twa (twa) f. twój.

twardnieć (twa'rɔnietŝi), pf. s~

⑩18 hart werden.

twardość (ˌdoŝitŝi) f ④1 Härte;

(surowość) Strenge; (~ serca)

Hertherzigkeit; **~dy** (ˌdu) ⑦5

(~do) hart; (nieczuły) unbarm-

herzig, unerbittlich; (surowy)

streng; (mocny) fest; (ciężki, trudny) schwer. [Quart(läse)]
twardóg (twa'ruł) *m* ①13³
twarz (twař) *f* ④9 Gesicht *n*, Antlitz *n*; być do ~y (gut) zu Gesicht stehen; ~owy (~Go'wó) ⑦1 Gesicht's...; (o kapeluszu) wohl zu Gesicht stehend; ~yczka (~Gu'třřa) *f* ③4² Gesichtchen *n*.
twą (twq), **two** (two) *f*. twój etc.
twierdza (twie'rdřa) *f* ③9 Festung.
twierdzenie (~dře'nie) *n* ②13 Behauptung *f*; ~dzic (~dřitř) ⑩1 behaupten; ~dzacy bejahend, affirmativ. [bilden.]
tworzyć (two'Gütř) *pf. u.* ⑩12
twój (twuj) ⑧5 dein; (ohne Hauptwort) der deinige.
twór (twour) *m* ①26 Gebilde *n*, Schöpfung *f*; ~ca (~řa) *m* ③11 Schöpfer; (autor) Verfasser; ~czość (~řřotř) *f* ④1 schöpferische Kraft; ~czość literacka das literarische Schaffen *n*.
tych (twóř) etc. *f*. twój.
ty (tú) ⑧2, *pl. wy* (wó) *du*, *pl. iř*; mówic k-u ~ j-n duzen.
tych (túř) *f*. ten.
tyczka (tú'třřa) *f* ⑤4² (dünn)e Stange, Pfahl *m*; ~chmielowa Hopfenstange; chudy jak ~ spindeldünn.
tyczyć (tú'třřitř) *się* ⑩12 (*gen.*) betreffen, anbelangen (*acc.*); (odnosić się) sich beziehen (*auf acc.*); co się tyczy was mich betrifft.
tyć (tú'tř) *pf. u.* ⑩2 did werden; an Leibestärke zunehmen.
tyćko (tú'třřo) somenig.
tydzień (tú'dřień) *m* ①50 Woche *f*; wielki ~ Karwoche *f*; tygodniami woda entlang.
tygieł (tú'gieł) *m* ①34⁶, ~ek (~gie'leř) *m* ②21¹ Ziegel.
tygodnik (túgo'dnik) *m* ①13² Wochenſchrift *f*; ~dnłowy (~

dnjo'wó) ⑦1 (-wo) Wochen..., wöchentlich.
tygrys (tú'grúř) *m* ①2 Tiger; ~ł (túgrú'řii) ⑦13 Tiger...
tyka (~řa) *f* ③4¹ Stange, Pfahl *m*.
tykać (tú'tatř) ⑩1, *pf. tknąć* (tknótř) ⑩2 (an)rühren, berühren; ~ się (*gen.*) anfassen (*acc.*); tkęto mnie niemile eř berührt mich unangenehm; tykać się z kim j-n duzen; tykamy się wir duzen einander.
tyła (tú'ła) ⑧10 sibiell; ~dobrego sibiell Guteř; ~trudów sibiell Mühen; ~razy sibiell Male; drugie ~ noch einmal sibiell; ~kroć (~krotř) sooft.
tylko (tú'łko) nur, bloř; ~co bei nahe; (ledwie) kaum; (dopiero co) eben erst.
tylny (~nú) ⑦1 rückwärtig, hinter...; tylna straż *f* Nachhut.
tyłokrotny (túłokro'tnú) ⑦1 (-nie) so häufig, sibiell Male; ~letni (~le'tni) ⑦13 sibiell-jährig; ~rakł (~ra'řii) ⑦9 so verschiedenartig.
tyłu (tú'łu) ⑧10 sibiell(e) (narbon Männern).
tył (túł) *m* ①3 Hinterteil *n*; ~domu Hintertaus *n*; ~głowy Hintertaus *n*; ~ciała Hinterteil; na ~, w ~ nach rückwärts; z ~u von rückwärts; w tyle rückwärts; rostać w tyle zurüdbleiben; cofać się w ~ sich zurüdziehen; zabezpieczac sobie ~y sich den Rückzug sichern; obracać się ~em do (*gen.*) den Rücken zuehren (*dat.*); chodzie ~em rücklings gehen; prawo (lewo) w ~! rechtř (linř) um! [teil *n*, Geřř *n*.]
tyłek (tú'leř) *m* ②21¹ Hintert...
tym(l) (túm, tú'mi) *f*. ten.
tymczasem (túmtřřa'řem) mittlerweile, unterdessen; (na razie) einjtweilen; ~owość (~řo-

wogitki) *f* ④1 Einstweilige(s)
n, Provisorium *n*; **owy** (~bo-
wü) ⑦1 einstweilig; proviso-
risch; ~owo einstweilen.

tynk (tünk) *m* ①13 Tünche *f*,
Mauerbewurf.

tynkować (tünko'watki), *pf.* o~,
po~, wy~ ⑩20 (über)tünchen.

typ (tüp) *m* ①3 Typus, Vorbild
n; (ezejonka) Type *f*, Letter *f*;
~owy (po'wü) ⑦1 (-wo) ty-
pisch, charakteristisch.

tyraljerka (türalje'rka) *f* ③4²
Schwarmlinie; (walka) Gefecht
n in aufgelöster Schwarmlinie.

tyran (tü'ran) *m* ①1¹ Tyrann;
(okrutnik) Wüterich; **ania**
(~ra'nia) *f* ③8 Tyrannei,
Gewaltherrschaft; **anizować**
(~ran'isjo'watki) ⑩20 tyran-
nisieren; **anski** (~ra'nišvi)
⑦9 (po -sku) tyrannisch.

tysiąc (tü'šič) ①30² tausend,

Tausend *n*; ~ami zu Tausen-
den; ~razy tausendmal; **lecie**
(~ie'tšie) *n* ②15 Jahrtausend;
~letni (~ie'tni) ⑦13 tausend-
jährig.

tysiąc|lek (tüšič'leš) *m* ①21¹
Tausend *n*; **ka** (~ka) *f* ③4²
Tausender *m*; **ny** (~nü) ⑦1
tausendfach; der Tausendste.

tytoń (tü'toni) *m* ①30 (Ranch-)
Tabak.

tytu|larny (tütul'a'rnü) ⑦1 Ti-
tular...; -nie dem Namen nach;
~lk (~tu'lik) *m* ①13² beschei-
dener Titel; **A** (tü'tul) *m* ①3
Titel; (napis) Aufschrift; (prawo)
Recht *n*; jakim Dem? mit wel-
chem Rechte?; ~om (*gen.*) unter
dem Titel (*gen.*).

tytułować (tu'watki), *pf.* za~
⑩20 titulieren; książkę etc.:
betiteln; (nazywać) nennen.

tytułowy (tu'wü) ⑦1 Titel...

U

u (*u*) (*gen.*) bei (*dat.*); *u* boku an
der Seite; *u* szyi am Halse;
być *u* siebie zu Hause sein;
■ in 389n mit Zeitwörtern be-
zeichnet es meistens die Vollendung
der Handlung oder die Entfernung
von einem Orte.

ubarw|lać (uba'rwałki) ⑩1,
pf. ~lć (~włiti) ⑩2 färben;
(upiększać) aus schmücken; **lenie**
(~wie'nie) *n* ②13 Farbe *f*.

ubawić *f.* bawić.

ubezczyn|niać (ubešiču'n-
niaćki) ⑩1, *pf.* ~nić (~nićki)
⑩1¹ zur Untätigkeit zwingen.

ubezpie|czać (~pie'tšatki) ⑩1,
pf. ~czyć (~šičiti) ⑩12 (od
gen.) sichern (gegen *acc.*), in
Sicherheit bringen; k-o: ver-
sichern, assuren (od *gen.*
gegen *acc.*); ~ się sich ver-
sichern.

ubezpieczenie (~šiče'nie) *n* ②13
Versicherung *f*, Assurance *n*; *f.*
~ od wypadków Unfall-V.;
~ życiowe Lebens-V.; towa-
rzystwo *n* ubezpieczeń Ver-
sicherungsgesellschaft *f*.

ubezwładn|lać (ubeszwa'dniaćki)
⑩1, *pf.* ~lć (~iti) ⑩1¹ lähmen.
ubezwłasnowollić (~własnowo'-
llićki) *pf.* ⑩3 entmündigen.

ublić *f.* ubijać.

ubiegać (ušie'gati) ⑩1, *pf.*
ublec (u'bieti) ⑩5 (miać) ver-
gehen, versließen; (bioc) lau-
fen; (k-o) zuborkommen (*dat.*);
(~ nieprzyjaciela) überrumpeln;
ubiegać się (*o acc.*) streben
(nach *dat.*), zu erlangen suchen
(*acc.*); (~ o urząd etc.) sich be-
werben (*um acc.*); ~ się z kim
(*o acc.*) wetterfeiern mit j-m
(*um acc.*); ubiegły vergangen.

ublellé (ublé'łitŝi) *pf.* ⑩3 (się się) weißen, weiß machen.

ublerac (ublé'ratŝi) ⑩1, *pf.*

ubrac (u'bratŝi) ⑨24 ankleiden; (wdziwać) anziehen; (czem) schmüden, verzieren, pußen (mit *dat.*); ~ k-o (w klopot) i-n hineinlegen; ~ się się kleiden; (wdziwać suknie) sich anziehen. **【Stampfe.】**

ublajczka (ubl'ija'tŝka) *f* ⑧4²

ubljaé (nbl'jatŝi) ⑩1, *pf.* **ublé** (u'blitŝi) ⑩1 (zabié) erschlagen, töten; zwieryną: erlegen; (ugniataé) feststampfen; ~ piané Schnee schlagen; ~ zótko z cukrom das Eibotter mit Zuder rühren; ubijać się (o *acc.*) sich reißen (um *acc.*). **【gel.】**

ubljak (ubl'jak) *m* ①13² Schle-

ublorczy (ublé'rtŝu) ⑦4 Bekleidungs-, Montierungs-, ~orek (ublé'reł) *m* ①21^{1b} (Kleiner) Anzug; ~ór (u'blur) *m* ①26 Anzug, Kleid *n*; (ozdoba) Verzierung *f*; Puß.

ubllzlaé (ubl'iz'latŝi) ⑩1, *pf.*

~yé (u'gütŝi) ⑩12 (k-u) nahe-treten (*dat.*), beleidigen (*acc.*); ~ sobie sich et. vergeben.

ubllzenle (u'ge'nie) *n* ②13: bez-nia ohne (i-s) Ehre nahezu-treten, ohne (i-n) zu beleidigen.

ubłagaé (ubla'gatŝi) *pf.* ⑩1 k-o: bittend versöhnen; co: erflehen.

ubłoclé (ublé'tŝitŝi) *pf.* ⑩5 (się się) mit Rot beschmieren.

ubocz (u'botŝ) *f* ④8, ~o (u'botŝe) *n* ②16 abseits gelegener Ort *m*; (bezdroże) Abweg *m*; zejść na ~a auf Abwege geraten; na ~y, ~u abseits, beiseite.

ubocznośé (u'botŝnoŝitŝi) *f* ④1 Neben-sächlich-keit; ~ny (u'ny) ⑦1 (~nie) Neben...; (boczny) Seiten..., seitwärts gelegen; ~ny dochód *m* Nebeneinkom-

men *n*; rzecz *f* ~na Neben-sache; ~no pytanie *n* Nebenfrage *f*; ~ne wejście *n* Seiteneingang *m*, Seitentür *f*; ~nie zarabiać nebenbei verdienen.

ubodzenle (ubodŝe'nie) *n* ②13 Stoß *m*; *fig.* Beleidigung *f*.

ubogl (u'bo'gli) ⑦8 (-go) arm (w *acc.* an *dat.*); ubogo ubrany ärmlich gekleidet; pędzić ~żywot ein armseliges Dasein führen.

ubolewać (u'bole'watŝi) ⑩1 (nad *instr.*) bedauern, bemitleiden.

ubolewanie (u'wa'nie) *n* ②13 Bedauern; (współuczucie) Beileid.

ubośé (u'boŝitŝi) *pf.* ⑨9 (mit den Hörnern) stoßen; *fig.* krän-len, beleidigen; to mnie bardzo ubodło das hat mir sehr wehgetan od. viel Verdruß bereitet.

ubożac (u'bo'getŝi) ⑩18 arm werden, verarmen.

ubóstwiać (ubu'ŝtwiatŝi) ⑩1 vergöttern, anbeten.

ubóstwo (ubu'ŝtmo) *n* ②1 Armut *f*; świadectwo *n* -stwa Armutszugnis.

ubrac *f.* ubierać.

ubranle (ubra'nie) *n* ②13 Anzug *m*; (ozdoba) Puß *m*.

ubrdac (u'brdatŝi) *pf.* ⑩1: ~sobie co sich et. in den Kopf setzen.

ubroczyć (ubro'tŝčitŝi) *pf.* ⑩12 (w *loc.*) tauchen (in *acc.*); (splamié) besudeln, beslehen.

ubrudzić (ubru'ŝitŝi) *pf.* ⑩7, ~kaé (~latŝi) *pf.* ⑩1 schmutzig machen, beschmutzen.

ubYTEK (ubu'teł) *m* ①21^{1a} Ab-nahme *f*, Verminderung *f*; (strata) Abgang, Verlust.

ubywać (ubu'watŝi) ⑩1, *pf.*

ubyć (u'bütŝi) ⑩1 (*gen.*) ab-nehmen; ubywa mi sié meine Kräfte nehmen ab; ubywa dnia der Tag wird kürzer; dużo ubyło czasu viel Zeit ist verstrichen;

- ubyło nam dwu kolegów wir haben zwei Kollegen verloren.
- ucałowac** (utʃało'watʃi) *pf.* ① 20 küssen; **anie** (~wa'nie) *n* ② 13 Kuß *m*; **anie** rączek Handfuß *m*.
- uchaty** (uʃa'tü) ⑦ 7 mit Fensteln versehen, Fenster...
- ucho** (u'ʃo) *n* ② 23 1. (*pl.* ucha) Fenster *m*; (~ od bučka) Schlinge *f*; (~ siekiery) Ohr; (~ igły) Radelöhr. 2. (*pl.* uszy) Ohr; dzwonienie *n* w uszach Ohrensausen; ból *m* w uszach Ohrenschmerzen *m/pl.*; po uszy bis über die Ohren; natrzeć uszu *k-u j-m* den Kopf waschen; mówić na ~ inś Ohr sagen; puszczać mimo uszu unbeachtet lassen; dawać ~ Gehör leihen; mieć dobre ~ gutes Gehör haben.
- uchodzie** (uʃo'dʃiitʃi) ④ 7, *pf.* ⑤ 4¹ entgehen, entkommen; (*gen.*) entgehen (*dat.*); (znikać) entweichen; (uciekać) (ent)fliehen; (unikać) (*gen.*) vermeiden (*acc.*), entgehen (*dat.*); (o ozasie) vergehen; (o rzece) sich ergießen, münden (*do gen.* in *acc.*); (wyciekać) fließen (aus *dat.*); uchodzi eś schickt sich, eś paßt; to ci nie ujdzie daß wird dir nicht so hingehen; jemu wszystko uchodzi ihm steht alles an, ihm ist alles erlaubt; (~ za co) gelten, gehalten werden (für *acc.*); ując (iśc) (eine Strecke) gehen.
- uchodzca** (uʃo'tʃi'tʃa) *m* ⑤ 11 Flüchtling.
- uchowac** (uʃo'watʃi) *pf.* ⑩ 1 bewahren, behüten; (wychowac) aufziehen, großziehen; Boże uchowaj! Gott behüte!; ~ się am Leben bleiben.
- uchronic** (uʃro'niiitʃi) *pf.* ④ 1 (*k-o od gen.*) bewahren (*i-n* vor *dat.*); ~ się (*od gen.*) entgehen (*dat.*).
- uchwallac** (uʃwa'watʃi) ⑩ 1, *pf.* ⑩ 3 (~litʃi) ⑩ 3 beschließen.
- uchwała** (wa) *f* ③ 1 Beschluß *m*.
- uchwycić** (uʃwu'tʃiitʃi) *pf.* ④ 5 (*k-o za acc.*) ergreifen, erfassen (*i-n* bei *dat.*); ~ myśl den Gedanken auffassen; ~ się (*gen.*) sich klammern (*an acc.*).
- uchwytny** (~tnü) ⑦ 1 greifbar.
- uchyb|lac** (uʃu'biitʃi) ⑩ 1, *pf.* ⑩ 3 (~biitʃi) ⑩ 2 fehlen, verstoßen, e-n Mißgriff tun; ~ w (*loc.*) fehlen (*in dat.*), e-n Fehler begehen; ~ przeciw (*dat.*) verstoßen gegen (*acc.*); ~ *k-u* nahe-treten (*dat.*), beleidigen (*acc.*); ~ sobie samemu sich selber et. vergeben; ~ celu daß Ziel verfehlen.
- uchyblenie** (uʃu'blie'nie) *n* ② 13 Verstoß *m*, Fehler *m*; (obraza) Beleidigung *f*.
- uchyllac** (uʃu'watʃi) ⑩ 1, *pf.* ⑩ 3 (~litʃi) ⑩ 3 zur Seite biegen; (schylać) beugen; (nieco otworzyć) ein wenig öffnen; (podnosić) in die Höhe heben; (zniesić, skasowac) aufheben, rückgängig machen; (usuwać) entfernen; ~ *k-o od (gen.) i-n* von (*dat.*) ausschließen; ~ z urzędu des Amtes entheben ob. entsetzen; ~ kapelusza przed (*instr.*) den Hut abziehen (od. lüften) vor (*dat.*); ~ głowy den Kopf neigen; ~ się sich neigen; ~ się (*od gen.*) sich entziehen (*dat.*).
- uc|lac** *f.* ucinac.
- uc|agnac** (utʃi'g'gnotʃi) *pf.* ⑩ 2 imstande sein zu ziehen.
- uc|az|li|wośc** (utʃi'g|li'woʃiitʃi) *f* ④ 1 Beschwerlichkeit, Beschwerde; **wy** (~wu) ⑦ 1 (~wie) beschwerlich, schwer.
- ucich|lac** (utʃi'i'ʃatʃi) ⑩ 1, *pf.* ⑩ 3 (~nqć) ⑩ 3 still werden,

berstummen; (uspokajać się) sich legen, sich beruhigen.

uciec f. uciekać.

uclecha (utʃiə'cha) f ③3 Freude; (przyjemność) Vergnügen n.

uciecza (utʃiə'tʃcha) f ③4² Flucht; (schronienie) Zuflucht.

uclekać (utʃiə'fatʃi) ⑬1, pf.

uciec (u'tʃiətʃ) ⑩6 ob. **ucle-**

knąc (utʃiə'fnqtʃi) ⑩2 fliehen;

(od gen.) meiden (acc.); (uchodzić)

entfliehen, entkommen; ~ się

(do gen.) seine Zuflucht nehmen

(zu dat.).

ucieleśn|iać (utʃiə'le'ʃi'natʃi)

⑬1, pf. **~łé** (ˌni'itʃi) ⑩1¹ ver-

förperrn.

uciemieź|iać (ˌmi'ę'ʃatʃi) ⑬1,

pf. **~yć** (ˌGütʃi) ⑩12 bedrücken,

knöcheln.

ucierać (utʃiə'ratʃi) ⑬1, pf.

utrzeć (u'tʃətʃi) ⑨25 (ab-)

reiben; (rozcierać) zerreiben;

~ nosa sich die Nase wischen;

fig. ~ k-u rogów i-m die Hörner

abstoßen; ~ się (wchodzić w

użycie) geläufig (ob. gangbar)

werden; utarło się es ist Brauch

geworden; ~ się z kim mit i-m

streiten ob. kämpfen.

ucierpieć (utʃiə'rpjətʃi) pf. ⑩13

(er)leiden; (ponieść szkodę) Scha-

den erleiden.

uciesz|ność (utʃiə'ʃchnoʃtʃi) f

④1 Ergötlichkeit, Spaßhaftig-

keit; **~ny** (ˌnu) ⑦1 (ˌnie) er-

götlich, Spaßhaft, lustig, droßig.

ucieszyc (utʃiə'ʃchtʃi) pf. ⑩12

(k-o) erfreuen (acc.), Freude be-

reiten (dat.); ~ się (czem) sich

freuen (über acc.).

ucinać (utʃi'natʃi) ⑬1, pf.

uciąć (u'tʃi'qtʃi) ⑨21 abschnei-

den; (odrabiać) abhauen; (~ w mo-

wie) abbrechen; (zagrać) spielen.

ucinek (utʃi'nef) m ①21¹a

Ab schnitzel n; (przycinek) Sti che-

lei f.

uclosać (utʃiə'fatʃi) pf. ⑬1

aushauen, abhauen.

ucisk (u'tʃiʃt) m ①13 Be-

drückung f, Bedrängnis f.

ucis|kać (utʃi'ʃkatʃi) ⑬1, pf.

~nąć (ˌnqtʃi) ⑩2 bedrücken,

bedrängen; (cisnąć) drücken.

ucisz|ać (utʃi'ʃchatʃi) ⑬1, pf.

~yć (ˌʃchtʃi) ⑩12 beruhigen,

zum Schweigen bringen; ~ się

sich beruhigen, still werden.

uciu|ać f. ciulać.

ucywillzować (utʃi'wi'ʃi'fo-

matʃi) pf. ⑩20 zivilisieren.

uczci|ć f. czcić.

uczci|wość (utʃtʃi'woʃtʃi) f

④1 Ehrlichkeit; **~wy** (ˌwü) ⑦1

(ˌwie) ehrlich, rechtchaffen;

(porządny) anständig.

uczenie (utʃe'nie) n ②13

Unterrichten; ~ się Lernen;

~(n)nica (ˌe[n]ni'tʃa) f ③9

Schülerin; **~oń** (u'tʃe'ni) m

①20 Schüler.

uczep|iać (utʃe'piatʃi) ⑬1, pf.

~łé (ˌpi'itʃi) ⑩2 anhängen,

anhften; ~ się (gen.) sich klam-

mern (an acc.).

uczesać f. czesać.

uczestn|ictwo (utʃe'ʃtni'tʃtʃwo)

n ②1 Teilnahme f; **~czka**

(ˌni'tʃcha) f ③4² Teilnehme-

rin; **~lczyć** (ˌni'tʃchtʃi) ⑩12

(w loc.) teilnehmen (an dat.);

~lk (utʃe'ʃtni'it) m ④14 Teil-

nehmer.

uczestować (utʃtʃe'ʃto'matʃi) pf.

⑩20 bewirten.

uczęszczać (utʃtʃtʃatʃi)

⑬1 (do gen.) besuchen (acc.).

uczłowieczyć (utʃtʃl'wie'

tʃi'itʃi) pf. ⑩12 zum Menschen

machen; ~ się Mensch werden.

uczo|ność (utʃe'o'noʃtʃi) f ④1

Gelehrsamkeit; **~ny** (ˌnu) ⑦14¹

(-ono u. -onie) gelehrt; subst.

Gelehrter m. [n, Schmaus m.]

uczta (u'tʃta) f ③2² Gastmahl]

ucztować (utʃtɔ'watʃɨ) ①20
schmausen; beim Mahl sitzen.

uczucie (utʃu'tʃiɔ) *n* ②13
Gefühl; (wrażenie) Empfindung
f; ~ **ciowość** (~tʃiɔ'wɔʃtʃɨ) *f* ④1
Empfindsamkeit; ~ **ciowy** (~tʃiɔ'-
wɨ) ⑦1 (-wo) empfindsam, ge-
fühlvoll; Gefühlsls...

uczuwać (utʃu'watʃɨ) ⑬1, *pf.*
uczuć (u'tʃutʃɨ) ⑬3 fühlen;
(doznać wrażenia) empfinden.

uczyć (u'tʃytʃɨ), *pf. na* ~ ⑬12
lehren, unterrichten; (udzielać
nauki) Unterricht erteilen; ~ *k-o*
czego *j-n* et. lehren; ~ *się* (cze-
go) lernen (*acc.*); ~ *się* napa-
mięć auswendig lernen.

uczynek (utʃu'neʃ) *m* ①21^a
Tat *f*; (dzieło) Werk *n*.

uczynić (~niʃɨ) *pf.* ②1 tun,
machen; ~ *zadość* befriedigen,
Genugtuung geben; ~ *zadość*
obowiązkom die Pflichten er-
füllen; ~ *k-o* czem *j-n* *zu* (*dat.*)
machen.

uczynność (utʃu'nnoʃtʃɨ) *f*
④1 Dienstfertigkeit; ~ **ny** (~nɨ)
⑦1 (~nie) dienstfertig, gefällig.

udać *f. udawać.*

udany (uda'nɨ) ⑦1 falsch, ver-
stellt; (dobrze oddany) wohlge-
troffen, gelungen.

udar (u'dar) *m* ①8 Schlag; ~
serca Herzschlag; ~ słoneczny
Sonnenstich.

udaremniać (udare'mniatʃɨ)
⑬1, *pf.* ~ **ić** (~niʃɨ) ⑬1^a ver-
eiteln. [gelungen, anmutig.]

udatny (uda'tnɨ) ⑦1(-nie) wohl-
f.

udawać (uda'watʃɨ) ⑬3, *pf.*
udać (u'datʃɨ) ⑬2 vormachen,
vorspiegeln; (grać rolę czyją)
die Rolle spielen, sich den An-
schein geben; (naśladować) nach-
machen; ~ głupiego den Dum-
men spielen, sich dumm stellen;
~ pana sich den Anschein e-s
großen Herrn geben, die Rolle

e-s Herrn; spielen; umieć ~ się
zu verstellen wissen; ~ *co* przed
kim *j-m* et. vorspiegeln, einzu-
reden suchen; udaje, że czytam
ich gebe mir den Anschein, daß
ich lese, ich stelle mich lesend;
~ *się* gelingen; nie ~ *się* mi-
lingen; (dobrze, źle ~ *się*) gut,
schlecht geraten; ~ *się* (dokąd)
sich begeben (in *acc.*, nach *dat.*,
zu *dat.*); ~ *się* na spoczynek
sich zur Ruhe begeben; ~ *się*
w podróż sich auf die Reise
machen; (zwrócić się do *k-o*) sich
wenden (an *acc.*); ~ *się* w *k-o*
j-m nachgeraten, ähneln.

udawanie (~wa'nie) *n* ②13 Ver-
stellung *f*, Schein *m*.

udeptać (ude'ptatʃɨ) ①11 fest-
treten; udeptana droga *f* ge-
bahnter Weg *m*.

uderzać (ude'ʒatʃɨ) ⑬1, *pf.*
~ **yc** (~ʒytʃɨ) ⑬12 schlagen,
stoßen (*acc.*), e-n Schlag, Stoß
versetzen (*dat.*); (o piorunie) ein-
schlagen; (wpość w oko) auf-
fallen, frappieren; ~ w dzwony
die Glocken läuten; ~ w bęben
die Trommel rühren; ~ *na*
(*acc.*) angreifen (*acc.*), überfallen
(*acc.*); krew ~ *a* do głowy daß
Blut steigt zu Kopfe; poty
~ *ły* *na* mnie Schweiß be-
deckte mich; ~ *się* sich (an)schla-
gen; anstoßen.

uderzenie (~ʒe'nie) *n* ②13
Schlag *m*, Stieb *m*, Stoß *m*;
~ tętna Pulsschlag *m*.

udławić (udła'wɨtʃɨ) *pf.* ⑬2 er-
sticken, erwürgen; ~ *się* (czem)
ersticken (an *dat.*).

udo (u'do) *n* ②1 Schenkel *m*;
(~ zwierzęce) Keule *f*, Schlegel
m; ~ **wy** (udo'wɨ) ⑦1 Schen-
kel...; Keulen...

udobruchać (udobru'chatʃɨ) *pf.*
⑬1 besänftigen; ~ *się* wieder
gut werden.

udogodnić (udogo'dni'tsi) *pf.*
 ①¹ bequemer machen; ~nie-
 nie (~nie'nie) *n* ②13 Erleich-
 terung *f.*
udoskonalac (udo'skona'liat'si)
 ③1, *pf.* ~lc (~li'tsi) ②3 ver-
 vollkommnen, verbessern.
udowodniac (udowo'dniat'si)
 ③1, *pf.* ~lc (~ni'tsi) ②1¹ be-
 weisen, darlegen. [*n*, Welfen *n.*]
udó] (u'dui) *m* ①36² Gemelte
udramatyzowac (udramat'izo'-
 wat'si) *pf.* ②20 dramatisieren.
udrapowac *f.* drapowac.
udrzeczac (udrz'ecz'at'si) ③1, *pf.*
 ~yc (~t'sch'ut'si) ②12 plagen,
 martern.
udry (u'dri) *m/pl.* ①3: isć na
 ~ z kim j-n angreifen, j-m zu-
 setzen. [②2 vergeistigen.]
uduchownić (uducho'wni'tsi) *pf.*
udusić *f.* dusić.
udział (u'dzial) *m* ①16 Anteil;
 brać ~ w (*loc.*) Anteil nehmen,
 teilnehmen an (*dat.*); przypaść
 w udziale zuteil werden; ~owy
 (Jo'wu) ⑦1 Anteil...; to-
 warzystwo *n* ~owe, spółka *f.*
 ~owa Genossenschaft *f.*
udzlec (u'dplet'si) *m* ①34 Keule
f. Schlegel.
udzieliac (udzie'liat'si) ③1, *pf.*
 ~lc (~li'tsi) ②3 erteilen, ver-
 leihen; wiadomości: mitteilen;
 ~ nauki Unterricht erteilen; ~
 prawa das Recht verleihen; ~
 się się mitteilen; (zyc towarzy-
 sko) gesellschaftlich verkehren.
udzielny (udzie'lni) ⑦1 (-nie)
 unabhängig, selbständig.
udźwignac (ud'wi'gnat'si) *pf.*
 ②2 heben; (e-e Last) ertragen
 können.
ufac (u'fat'si), *pf.* za~ ③1 trauen,
 vertrauen; (w *acc.*) vertrauen,
 sich verlassen (auf *acc.*).
ufarbowac (ufarbo'wat'si) *pf.*
 ①20 färben.

ufligurowac (ufliguro'wat'si) *pf.*
 ②20 (się się) gestalten.
ufiność (u'fino'st'si) *f* ④1 Ver-
 trauen *n*, Zuvorsicht; ~ny (~nd)
 ⑦1 (~nie) vertrauens, zuber-
 sichtlich; ~ny w (*acc.*) im Ver-
 trauen auf (*acc.*).
uformowac *f.* formowac.
ufryzowac *f.* fryzowac.
uganiać (uga'niat'si) ③1 (~ się)
 (za *instr.*) nachjagen, nachteilen
 (*dat.*); ~ się herumlaufen.
ugalszac (uga'schat'si) ③1, *pf.*
 ~slic (~sli'tsi) ②8 löschen.
ugaszczać (uga'scht'shat'si) ③1,
pf. ugościć (ugo'bsht'sht'si) ②9
 bewirten, gastlich empfangen.
uginać (ugni'nat'si) ③1, *pf.* ugiąć
 (u'gi'at'si) ②21¹ biegen, beugen;
 ~ się sich beugen; (upokorzyć się)
 sich demütigen.
uglaskać (ugla'st'sat'si) *pf.* ②12
 zähmen; k-o: besänftigen.
ugniatać (ugnia'tat'si) ③1, *pf.*
ugnieść (u'gni'e'st'si) ②7 (zu-
 sammen)kneten.
ugoda (ugo'da) *f* ③2 Überein-
 kommen *n*, Übereinkunft; (po-
 godzenie się) Vergleich *m*; (umo-
 wa) Vertrag *m*.
ugodzić (ugo'dit'si) *pf.* ②7
 (nając) dingen, mieten; (po-
 godzić) vergleichen, zum Ver-
 gleich bringen; (trafic) treffen;
 (uderzyć) e-n Schlag versetzen,
 schlagen, stoßen; ~ się z kim
 mit j-m einig werden, sich ver-
 gleichen.
ugorzeć (ugo'get'si) *pf.* ②19 von
 der Sonne gebräunt werden.
ugościć *f.* ugaszczać.
ugotowac *f.* gotowac.
ugór (u'gur) *m* ①26 Bruchfeld
n, Bruch *f*; leżość ugorom bruch-
 liegen.
ugruntowac *f.* gruntowac.
ugrupowac (ugrupo'wat'si) *pf.*
 ②20 gruppieren.

ugryźć (u'grüß'tſi) *pf.* ⑨4 beißen; *fig.* stichelnd kränken.

ugrzlżeć (u'g'żoß'tſi) *pf.* ⑩7, ~**żnąć** (~żó'jngtſi) *pf.* ⑩7 stedenbleiben.

ugwieżdźić (ugwi'eß'idſlitſi) *pf.* ⑫11 mit Sternen besäen.

uhastować (uhasto'watſi) *pf.* ⑪20 (auß)stiden.

uiszczać (ui'ſchtſchatſi) ⑬1, *pf.*

uisćić (ui'ſtſiitſi) ⑫9 (dopelniać) erfüllen; *kwota*: (ein)zahlen, erstatten; ~ *się* seine Pflicht erfüllen; ~ *się* z długu e-e Schuld abtragen od. begleichen; ~ *się* z danego słowa sein Wort halten.

ujadać (uja'datſi) ⑬1 heftig belien; ~ *się* z kim sich mit j-m herumzanken.

ujarzmiać (uja'żmiatſi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (~miitſi) ⑫2² unterjochen. [sich verwirklichen.]

ujawić (uja'wiitſi) *pf.* ⑫2 (*się*)

ujawniać (uja'wniatſi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (~niitſi) ⑫1¹ entdecken, offenbaren.

ująć *f.* ujmować.

ujda (u'jdo) etc. *f.* ujsć.

ujechać (uje'chatſi) *pf.* ⑬5 e-e Straße zurüdlezen.

ujednać (uje'dnatſi) *pf.* ⑬1: ~ *sobie* k-o j-n für sich gewinnen od. einnehmen.

ujednostajniać (ujednoſta'jniatſi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (~niitſi) ⑫1¹ gleichmäßig machen; (wyrównać) ausgleichen.

ujemność (uje'mnoſtſi) *f.* ④1 das Negative *n*; ~**ny** (~nü) ⑦1 (~nie) negativ; (o sędzie etc.) abfällig.

ujeżdżać (uje'żdoatſi) ⑬1, *pf.*

ujeżdżić (uje'ßidſiitſi) ⑫11: ~ *konia* ein Pferd zureiten; *fig.* (k-o) gefügig machen, bändigen.

ujeżdżalnia (~żdo'a'lnia) *f.* ⑤6⁹ Reitschule.

ujma (u'jma) *f.* ③1 Schmälerung, Abbruch *m*; bez *ujmy* od. nie czyniąc *ujmy* ohne Abbruch (*dat.*) zu tun.

ujmować (ujmo'watſi) ⑪20, *pf.*

ująć (u'jotſi) ⑨18¹ (chwytać) (er)fassen, nehmen; (pojmąć) gefangennehmen, fesseln; (odejmować, umniejszać) abnehmen, schmälern; (odmawiać) absprechen; (~ *sobie* k-o) für sich gewinnen, für sich einnehmen; *ujmujący* einnehmend, gewinnend; ~ *w* karby in Ordnung bringen; ~ *się* (*gen.*) anfassen (*acc.*); (wziąć *się* do czego) unternehmen, vornehmen; ~ *się* za (*instr.*) sich annehmen (*gen.*), j-S Partei ergreifen; (bronie) in Schutz nehmen (*acc.*).

ujrzeć (u'jotſi) *pf.* ⑫20¹ wahrnehmen, erblicken.

ujście (u'jſtſie) *n.* ②13 (~ *rzeki* etc.) Mündung *f*; (otwór) Öffnung *f*; (odpływ) Abfluß *m*, Austritt *m*; ~ *krwi* Blutverlust *m*.

ujść *f.* uchodzić.

ukamienować (ukamieno'watſi) *pf.* ⑪20 steinigen.

ukarać *f.* karać.

ukartować (ukarto'watſi) *pf.* ⑪20 abkartieren. [Ordnung *f.*]

ukaz (u'faſ) *m.* ①3 Befehl, Ver-
-

ukazywać (ufaſu'watſi) ③2, *pf.* ~**ać** (ufa'fatſi) ⑪14 zeigen; ~ *się* sich zeigen, erscheinen.

ukąsić (uko'ßiitſi) *pf.* ⑫8 beißen; (odgryźć) abbeißen; ~**szonie** (~ſtſe'nie) *n.* ②13 Biß *m*; (~ *komara* etc.) Stich *m*.

uklecić (uklie'tſiitſi) *pf.* ⑫5 zusammenschlagen, elend bauen.

ukleja (uklie'ja) *f.* ③7 Polyp *m*.

ukłknąć (ukli'ngtſi) *pf.* ⑩4 niederknien.

układ (u'lat) *m.* ①6 (ułożenie *w* pewien porządek) Anordnung *f*, Zusammenstellung *f*; (system)

System *n*; (~ dzieła) Anlage *f*, Plan; (wiązanie) Verband; (u-goda) Übereinkunft *f*, Vertrag; *pl.* ~y Verhandlungen *f/pl.*

układać (uła'batʃi) ⑬1, *pf.* **ułożyć** (uło'gütʃi) ⑬12 (~ w porządku) in Ordnung bringen, ordnen; (~ w system) systematisch einteilen; (sporządzać) verfertigen, machen; dzieło: verfassen; (projektować) entwerfen, den Entwurf machen; (umówić się) verabreden, besprechen (mit *dat.*); (kłaść) legen; ~ sobie w myśli sich in Gedanken zurechtlegen; *Exp.* ~ czcionki Drudlettern setzen; ~ się się legen; (~ w porządku) sich ordnen; (udawać) sich verstellen, heucheln; ~ się z kim mit j-m verhandeln, unterhandeln: ułożyć się z kim eine Übereinkunft mit j-m treffen; (pogodzić się) sich mit j-m vergleichen.

układny (uła'dnū) ⑦1 (-nie) leicht zu ordnen; (o człowieku, zachowaniu) manierlich, artig.

ukłon (u'łon) *m* ①3 Verbeugung *f*; (pozdrowienie) Gruß, Empfehlung *f*.

ukłonić (u'łon'itʃi) się *pf.* ⑬11 się verbeugen (k-u vor *dat.*); (pozdrowić) grüßen; (~ się skinięciem głowy, zdjęciem kapelusza) grüßen (*acc.*).

ukłucie (u'łut'icje) *n* ②13 Stich *m*; **uc** (u'łutʃi) *pf.* ⑪3 (się) stechen.

uknuć (u'łnutʃi) *pf.* ⑪3 anzetteln; ~ zdradę Berrat spinnen.

ukochać (u'ł'chatʃi) *pf.* ⑬1 lieb-gewinnen; -chany geliebt, lieb.

ukoić (u'łoi'itʃi) *pf.* ⑬4¹ (się) beruhigen, besänftigen; ~ ból den Schmerz stillen; ~ **lenie** (~je'nie) *n* ②13 Beruhigung *f*.

ukołysać *f.* kołysać.

ukontentować *f.* kontentować.

ukończenie (u'kon'itʃe'nie) *n* ②13 Ende, Schluß *m*; **czyć** (u'ło'nitʃ'cutʃi) *pf.* ⑬12 beendigen, vollenden, abschließen.

ukoronować *f.* koronować.

ukorzyć *f.* korzyć.

ukos (u'łoʃ) *m* ①3 schiefe Linie *f*; na ~, ~em schräg, schief, quer; patrzeć z ~a schieel ansehen.

ukośny (u'ło'ʃinū) ⑦1 (-nie) schräg, schief.

ukracać (u'łra'tʃatʃi) ⑬1, *pf.* **ócić** (u'łru'tʃitʃi) ⑬5 kürzer machen, (ab)kürzen; (zmniejszać) verringern, schmälern.

ukradklem (u'łra't'ciem) heimlich, }
ukraść *f.* kraść. [verstohlen.]

ukrolć (u'łro'litʃi) *pf.* ⑬4¹ abschneiden; ~ się się schneiden, sich verwunden. [Wasser *n.*]

ukrop (u'łrop) *m* ①3 siedendes }
ukrócić *f.* ukracać.

ukruszyć (u'łru'ʃ'cutʃi) *pf.* ⑬12 abbröckeln; (odłamać) abbrechen.

ukrycie (u'łru't'icje) *n* ②13 Verstecken, Verheimlichung *f*; (kryjówka) Versteck.

ukrywać (u'łru'watʃi) ⑬1, *pf.*

ukryć (u'łrutʃi) ⑬2 (się) verstecken, verbergen; (taić) verheimlichen.

ukrzyżować *f.* krzyżować.

ukształcić (u'łʃta'itʃatʃi) ⑬1, *pf.* **ić** (~itʃitʃi) ⑬5 bilden.

ukształtować *f.* kształtować.

ukuc (n'łutʃi) *pf.* ⑪3 schmieden; konia: beschlagen.

ukwalifikować *f.* kwalifikować.

ukwasić (u'łwa'ʃ'itʃi) *pf.* ⑬8 einsäuern, einlegen.

ukwiecić *f.* kwiecić.

ul (u'łi) *m* ①30¹ Bienenkorb.

ulać *f.* ulewać.

ulatniać (u'ła't'niatʃi) ⑬1, *pf.*

ulotnić (u'ło't'ni'itʃi) ⑬1¹ verflüchtigen, in Dampf (ob. Gas) verwandeln; ~ się się verflüchtigen; (znikać) verschwinden.

ulatywać (u'latu'matʃi) ⑬2, *pf.*
ulecieć (u'le'tʃietʃi) ⑫16 ent-
 fliegen; (znikać) verschwinden.
uleczalność (u'letʃa'lnocʃiʃi)
f ④1 Heilbarkeit; **~alny** (~
 tʃa'lnu) ⑦1 (-nie) heilbar;
~enie (~tʃe'nie) *n* ②13 Hei-
 lung *f*; **~yc** (u'le'tʃutʃi) *pf.*
 ⑫12 heilen, kurieren.
ulegać (u'le'gacʃi) ⑬1, *pf.* **ulec**
 (u'letʃi) ⑩13 erliegen, unter-
 liegen; (być posłusznym) ge-
 horchen; (ustępować k-u) nach-
 geben, nachgiebig sein, will-
 fahren; (spełniać wolę czyją)
 sich (i-s Willen) fügen; nie
 ulega wątpliwości es unter-
 liegt keinem Zweifel.
ulegliwość (u'le'gloʃiʃi) *f* ④1
 Nachgiebigkeit, Fügsamkeit;
 (posłuszeństwo) Gehorsam *m*;
~ły (~łu) ⑦6 (~le) nachgiebig,
 fügsam, gehorsam.
ulepek (u'le'pek) *m* ①21^a Kinder-
 sirup, beruhigendes Getränk *n*.
uleplić (u'le'piacʃi) ⑬1, *pf.*
~ić (~piitʃi) ⑫2 zusammen-
 kleben (=leimen, -piden); (z gli-
 ny) aus Lehm formen.
ulepszać (u'le'pʃacʃi) ⑬1, *pf.*
~yc (~ʃutʃi) ⑫12 verbessern.
ulepszenie (~ʃe'nie) *n* ②13
 Verbesserung *f*.
ulewiał (u'le'wa) *f* ③1 Regenguß
m; **~ny** (~nu) ⑦14¹ strömend.
ulewać (u'le'watʃi) ⑬1, *pf.* **ulać**
 (u'latʃi) ⑩17 (ab)gießen.
uleżałka (u'leʒa'łka) *f* ③4²,
ulegałka (u'leʒa'łka) *f* ③4²
 Teighirne.
uleżeć (u'le'ʒetʃi) *pf.* ⑫19
 liegenbleiben; ~ się durch Vie-
 gen weich werden; (o człowieku)
 sich wund liegen.
ulęknąć (u'le'knutʃi) się *pf.* ⑩11
 (*gen.*) erschrecken (vor *dat.*).
ulga (u'łga) *f* ③4 Erleichterung;
 (~ w cierpieniu) Linderung.

ullica (u'li'tʃa) *f* ③9 Gasse,
 Straße; **~lczka** (u'li'tʃka) *f*
 ③4² Gäßchen *n*; **~lcznica**
 (u'li'tʃni'tʃa) *f* ③9 (Straßen-)
 Dirne; **~lcznik** (u'li'tʃni'k) *m*
 ①14 Gassenjunge; **~lczny**
 (~nu) ⑦1 Gassen..., Straßen...
ulitować się *f.* litować się.
ulizać (u'li'zacʃi) *pf.* ⑩14 ab-
 leden; ~ się sich glatt kämmen;
 ulizany geschneiegelt.
ulokować *f.* lokować.
ulotnić *f.* ulatniać.
ulotny (u'lo'tnu) ⑦1 (-nie) flüch-
 tig; pismo *n* -ne Flugschrift *f*.
ulubienica (u'lubien'i'tʃa) *f* ③9
 Liebste, Geliebte; **~bieniec** (~
 bie'niec) *m* ①37¹ Liebling;
~blony (~bio'nu) ⑦14¹ geliebt,
 Lieblings...; **~bować** (~bo'watʃi)
pf. ⑩20 sobie *w* (*loc.*) lieb-
 gewinnen (*acc.*).
ululać (u'lu'latʃi) *pf.* ⑬1 ein-
 lullen, euschlāfern.
ulżyć (u'li'ʒutʃi) *pf.* ⑫12 er-
 leichtern; ulżyło mi es ist mir
 leichter geworden.
uładzić *f.* łagodzić.
ułamiec (u'ła'matʃi) się *pf.* ⑩4
 abbrechen; **~ek** (~mek) *m* ①21^b
 Bruchstück *n*; **~** Bruch(zahl) *f*;
~kowy (~ko'wu) ⑦1 Bruch...
ułan (u'łan) *m* ①1¹ Uła'u;
ułański (u'ła'nʃi) ⑦9 Ula-
 nen...
ułaskawiać (u'łaʃka'watʃi) ⑬1,
~ić (~wiitʃi) *pf.* ⑫2 gähnen;
 złoczyńcy: begnadigen; **~lenie**
 (~wie'nie) *n* ②13 Bähmung *f*;
 (złoczyńcy) Begnadigung *f*.
ułatwiać (u'ła'twatʃi) ⑬1, *pf.*
~ić (~wiitʃi) ⑫2² erleichtern.
ułatwienie (~wie'nie) *n* ②13
 Erleichterung *f*.
ułamność (u'łmnoʃiʃi) *f* ④1
 Gebrechlichkeit; (*wada*) Ge-
 brechen *n*; **~ny** (~nu) ⑦1 (~nie)
 gebrechlich, frūppelhaft.

ułowić (nło'włitſi) *pf.* ⑫2 erjagen, fangen; ~ się in die Falle geraten.

ułożenie (ulože'nje) *n* ⑫13 Einrichten; (ustanowienie) Festsetzung *f*; (omówienie) Besprechung *f*; (zachowanie się) Benehmen, Manier *f*; (położenie) Lage *f*; ~ony (~go'nū) ⑦14¹ geordnet, festgesetzt; (o człowieku) dobrze (źle) ~ony wohl- (schlecht) erzogen; von gutem (schlechtem) Benehmen.

ułożyć *ſ.* układać.

ułuda (ułu'ba) *f* ⑧2 Täuschung; (wabik) Bötung. [ſpalten.]

ułupać (ułu'patſi) *pf.* ⑩4 ab-

umacniać (uma'tſjniatſi) ⑬1, *pf.* ~ocnić (umo'tſjniitſi) ⑫1¹ befestigen; ~ przysięgą durch einen Eid bekräftigen.

umaczać (uma'tſchatſi) ⑬1, *pf.* ~oczyć (umo'tſchütſi) ⑫12 (ein)tauchen; (zwilżać) naß machen, benezen; *fig.* ~ ręce w (*loc.*) Anteil haben an (*dat.*).

umajać (uma'jatſi) ⑬1, *pf.*

umalać (~itſi) ⑫4 mit Laub (od. Blumen) schmücken.

umarły (uma'rłū) ⑦6 verstorben, tot; *subst.* Verstorbener *m.*

umartwlać (uma'rtwłatſi) ⑬1, *pf.* ~ić (~włitſi) ⑫2 kasteien; ~ się sich kasteien; (martwić się) sich kränken.

umarzać (uma'gatſi) ⑬1, *pf.*

umorzyć (umo'gutſi) ⑫12 dług: abtragen, tilgen, amortisieren; sprawę: niederschlagen.

umarzalny (umaGa'lnū) ⑦1 tilgbar, amortisierbar.

umawiać (uma'włatſi) ⑬1, *pf.*

umówić (umu'włitſi) ⑫2 besprechen, verabreden; ~ się über-einkommen, sich verabreden.

umazywać (umazu'watſi) ⑬2, ~ać (uma'fatſi) ⑩14 beschmie-

umęczyć (umę'tſchütſi) *pf.* ⑫12 (się) sich mit Mehl bestäuben.

umbra (u'mbra) *f* ⑧2³ Lampenschirm *m.*

umęczenie (umę'tſche'nje) *n* ⑫13 Ermüdung *f.* [ermüden.]

umęczyć (umę'tſchütſi) *pf.* ⑫12}

umiać (n'miał) *ſ.* umieć.

umiar|kować (umiarko'watſi) *pf.*

⑩20 (się) sich mäßigen; ~kowanie (~kowanje) *n* ⑫13 Mäßigung *f*; ~kowany (~wanū) ⑦1 (-nie) gemäßigt; (mierny) mäßig; cena *f* -na mäßiger Preis *m*; strefa *f* -na gemäßigte Zone; mówić -nie maßvoll sprechen; ~owy (~ro'wū) ⑦1 ebenmäßig, symmetrisch.

umiałać (umia'tatſi) ⑬1, *pf.*

umieść (u'mieſtſi) ⑥7¹ wegkehren, auskehren. [verstehen.]

umieć (u'mietſi) ⑬13 können,

umiejętność (umieję'tnoſtſi) *f* ④1 Wissenschaft; (znajomość) Kenntnis, Verständnis *n*; akademia *f* ~ności Akademie der Wissenschaften; ~ny (~nū) ⑦1 (~nie) verständig; (zręczny) geschickt; (naukowy) wissenschaftlich. [pf. ⑫2 lokalisieren.]

umiejszcwić (umiejętſko'włitſi)

umierać (umie'ratſi) ⑬1, *pf.*

umrzeć (u'mgetſi) ⑥25¹ sterben (*na acc.* an *dat.*); ~ śmiercią naturalną (gwałtowną) e-ſ natürlichen (gewaltfamen) Todes sterben; ~ z głodu vor Hunger sterben; *fig.* ~ ze wstydu etc. vor Scham usw. vergehen.

umieszczać (umie'schſhatſi)

⑬1, *pf.* ~ścić (~ſtſhitſi) ⑫9 unterbringen; pieniądze: anlegen; ~ anons e-e Anzeige in die Zeitung setzen, einrücken.

umieść *ſ.* umiać.

umil|ać (umi'łatſi) ⑬1, *pf.*

~ić (~łitſi) ⑫3 angenehm (od. lieb) machen; ~ się schmeicheln.

umilkać (um'i'ł'fatɕi) ⑬1, *pf.* **~nąć** (ˈnɔtɕi) ⑩3 verstummen; (przestać mówić) abbrechen, innehalten. **umilować** (um'i'ł'watɕi) *pf.* ⑩20 }
umilżg (u'mi'łɕ) *m* ①13 Liebeln *n*; *pl.* ~i Kofettieren *n.*
umilzgać (um'i'ł'gatɕi) się ⑬1, *pf.* **~nąć** (ˈnɔtɕi) się ⑩2 (do *gen.*) schön tun (mit *dat.*); (pochlebiać) schmeicheln (*dat.*).
umknąć *f.* umykać.
umłot (u'młot) *m* ①10¹ Dreschertrag, Ausdrusch; **~ny** (um-ł'o'tnū) ⑦1 ausgiebig, gut schüttend.
umniejszać (umn'ie'jszatɕi) ⑬1, *pf.* **~yc** (ˈɕytɕi) ⑩12 verkleinern, vermindern.
umocnić *f.* umacniać.
umocowlywać (umot'kow'watɕi) ⑬4, *pf.* **~ać** (ˈɔ'watɕi) ⑩20 befestigen; (upełnomocniać) bevollmächtigen.
umoczyć *f.* umaczać.
umor (u'mor) *m* ①8 Tod; pić na ~ się zu Tode saufen; na ~ auf Tod und Leben.
umoralnlać (umora'lniatɕi) ⑬1, *pf.* **~ić** (ˈniitɕi) ⑩1¹ moralisch (ob. sittlich) heben.
umordować (umor'bo'watɕi) *pf.* ⑩20 (się) ermüden.
umorusać (umoru'fatɕi) *pf.* ⑬1 (się) sich schmüzig machen.
umorzyć *f.* umarzać.
umotać (umo'tatɕi) *pf.* ⑬1 (się) sich verwickeln, verstriden.
umowa (umo'wa) *f* ③1 Verabredung, Übereinkommen *n*; (układ) Vertrag *m*, Kontra'kt *m.*
umożebniać (umo'ż'e'bniatɕi) ob. **~liwiać** (ˈli'w'iatɕi) ⑬1, *pf.* **~ebnić** (ˈniitɕi) ⑩1¹ ob. **~liwić** (ˈli'w'iatɕi) ⑩2 ermöglichen.
umówić *f.* umawiać.
umrzeć *f.* umierać.
umundurować *f.* mundurować.

umyc *f.* umywać.
umykać (um'ł'fatɕi) ⑬1, *pf.* **umknąć** (u'm'knɔtɕi) ⑩2 entfliehen, entweichen; ~ się k-a j-m aus dem Wege gehen.
umysł (u'mūɕl) *m* ①3: a) Geist, Gemüt *n*; spokój *m* ~u Gemütsruhe *f*; przytomność *f* ~u Geistesgegenwart; wielkość *f* ~u Geistesgröße; przymioty *m/pl.* ~u Geistesgaben *f/pl.*; wzburzone ~y die aufgeregten Gemüter *n/pl.*; b) (zamiar) Absicht *f*; z ~u absichtlich.
umysłowość (umūɕl'o'woɕtɕi) *f* ④1 geistige Beschaffenheit; (praca umysłowa) geistige Arbeit ob. Tätigkeit; **~wy** (ˈwū) ⑦1 (ˈwo) geistig, Geistes..., Gemüts...; choroba *f* ~wa Geisteskrankheit; praca *f* ~wa geistige Arbeit; nieudolność *f* ~wa Blödsinn *m*; Gram. rzeczownik *m* ~wy abstraktes Hauptwort *n.*
umysłić (um'ł'ɕiitɕi) *pf.* ⑩3 sich vornehmen, beschließen.
umysłny (um'ł'ɕi'nnū) ⑦1 (-nie) absichtlich, vorsätzlich.
umy|wać (um'ł'watɕi) ⑬1, *pf.* **~ć** (u'mūtɕi) ⑩2 (ab)waschen; *fig.* ~ ręce seine Hände in Unschuld waschen; ~ się sich waschen; (równać się z kim) sich vergleichen (ob. messen) können (do *gen.* mit *dat.*).
umywalnia (umūwa'lnia) *f* ③6³ Waschtisch *m*, Toilette; (pokój) Waschzimmer *n.*
unaocznlać (unao'tɕ'niatɕi) ⑬1, *pf.* **~ić** (ˈniitɕi) ⑩1¹ ersichtlich (ob. klar) machen.
unla (u'n'ia) *f* ③8 Union, Vereinigung.
unicestwlać (uni'ɕ'e'ɕtwiatɕi) ⑬1, *pf.* **~ić** (ˈw'iatɕi) ⑩2² vernichten, vereiteln.
uniesienie (uni'eɕ'ie'n'ie) *n* ②13 Borna *m*, Fiße *f*; (zapal) Ent-

zünden; w -niu radości im Freudentaumel.

unieszczęśliwić (unieszczęśliwi-
li'wiatŝi) ⑬1, pf. **lic** (unieszczęśliwi-
li'wiatŝi) ⑬2 unglücklich machen.

uniesć f. unosić.

uniesmiertelniać (uniesmiertelnia-
te'lniatŝi) ⑬1, pf. **lic** (uniesmiertelnia-
te'lniatŝi)

⑬1¹ unsterblich machen; ~ się
się beremigen.

unieważniać (unieważnia'atŝi)

⑬1, pf. **lic** (unieważnia'atŝi) ⑬1¹
ungültig machen, rückgängig
machen; testament, małżeństwo:
für ungültig erklären.

unieważnienie (unieważnie'nie) n ⑬13
Ungültigkeitserklärung f.

uniewinniać (uniewinnia'atŝi) ⑬1,

pf. **nić** (uniewinnia'atŝi) ⑬1¹ unschul-
dig erklären; (w sądzie) frei-
sprechen; (usprawiedliwić) (się
się) entschuldigen, rechtfertigen.

uniform (u'niform) m ⑬3 Uni-
form f; **owy** (unimowu) ⑦1
Uniform...

unikac (unika'atŝi) ⑬1, pf. **nić**
(unika'atŝi) ⑬2 (gen.) meiden
(acc.); (uchodzić) entgehen (dat.).

unikat (unika't) m ⑬10¹ Unikum
n, Unikat n.

unita (unita) m ⑬17 Unierter.

uniwersytecki (uniuwersyte'tŝi-
cki) ⑦9 Uniuersitätss...; **et** (uniu-
wersytecki) m ⑬10¹ Uniuersität f.

unizac (unizac'atŝi) ⑬1, pf. **yc**
(unizac'atŝi) ⑬12 (się się) ernie-
drigen.

unizomość (unizomość'atŝi) f ④1
Untertänigkeit, Unterwürfig-
keit; **ny** (unizny) ⑦14¹ (-zenie)
untertänig, unterwürfig; **ny**
sługa m ergebener (ob. gehor-
samer) Diener.

unosić (unosi'atŝi) ⑬8, pf.

nieść (uniesi'atŝi) ⑨2 davon-
(ob. weg)tragen; (~ w górę) in
die Höhe heben; (o namiętno-
ściach) fortreißen; (móc nieść)

ertragen können; ~ się się er-
heben; ~ się (w powietrzu) schwe-
ben; ~ się (gniewem etc.) sich
hinreißen lassen (von dat.), sich
ereifern, hitzig werden; ~ się
(nad instr.) bewundern (acc.),
entzündt sein (von dat.).

uobecnić (uobecnić'atŝi) pf. ⑬1¹
vergegenwärtigen.

uobycza|jać (uobyczajac'atŝi) ⑬1,

pf. **lic** (uobyczajac'atŝi) ⑬4 gesittet
machen, zivilisieren; ~ się ge-
sittet werden, sich zivilisieren.

uogólniac (uogólniac'atŝi) ⑬1,
pf. **lic** (uogólniac'atŝi) ⑬1¹ verallge-
meinern.

uoslabiac (uoslabiac'atŝi) ⑬1, pf.

oblic (uoslabiac'atŝi) ⑬2 verkör-
pern, personifizieren; **oblenie**
(uoslabienie) n ⑬13 Verkörpe-
rung f.

upadać (upadac'atŝi) ⑬1, pf.

paść (upadac'atŝi) ⑩9 fallen;
(w handlu) bankrott werden;
(spadać) sinken; (znikać) ab-
nehmen, schwinden; ~ na duchu
den Mut verlieren; ~ na siłach
die Kraft verlieren, schwach
werden; ~ pod ciężarem der Last
erliegen; deszcz, śnieg upadł
es hat geregnet, geschneit.

upadek (upadek) m ⑬21^{1a} Fall;
(zawalenie się) Einsturz; (ruina)
Verfall; (zguba) Verderben n;
(zanikanie) Schwinden n.

upadłość (upadłość'atŝi) f ④2 Ban-
kerott m; **ły** (upadłość) ⑦6 ver-
fallen, elend; (w handlu) banke-
rott; do kogo bis zum Um-
sinken, bis zum äußersten.

upajać (upajac'atŝi) ⑬1, pf. **olić**
(upojac'atŝi) ⑩4¹ berauschen;
upojony nadzieją von der Hoff-
nung berauscht; upojony rado-
ścią freudetrunken.

upakować (upakowac'atŝi) pf. ⑩20
(gut) einpacken.

upał (upał) m ⑬3 Hitze f.

upamiętniać (upamię'niatŝi) ⑬1, *pf.* ~łó (˘niitŝi) ⑫1¹ denkwürdig (ob. unvergeßlich) machen.

upamiętnienie (˘nie'nie) *n* ②13 Andenken (an *acc.*).

uparciućh (upa'rtŝi'uch) *m* ①11 eigensinnig Mensch; ~tośó (˘toŝitŝi) *f* ④1 Eigenfynn *m*, Troß *m*; ~ty (˘tu) ⑦7 (˘cio) eigensinnig, trozig, hartnädig.

upaśó *f.* upadać.

upałtrywać (upałru'watŝi) ⑬2, *pf.* ~trzyć (upa'tŝutŝi) ⑫12 wahrnehmen, sehen; (szukać) ausfinden, erforschen; ~sobie coś (do k-o) vor-eingenommen sein (gegen j-n).

upełnoletniać (upełno'le't-niatŝi) ⑬1, *pf.* ~łó (˘niitŝi) ⑫1 volljährig (ob. mündig) erklären; ~lenie (˘nie'nie) *n* ②13 Volljährigkeitserklärung *f.*

upełnomocniać (˘mo'tŝn'iatŝi) ⑬1, *pf.* ~łó (˘niitŝi) ⑫1¹ bevollmächtigen.

uperfumować (uperfumo'watŝi) *pf.* ⑩20 parfümieren.

upewniać (upe'wniatŝi) ⑬1, *pf.* ~łó (˘niitŝi) ⑫1¹ versichern; ~ się się bergewissern.

upędzać (upę'dŝatŝi) się ⑬1 (za *instr.*) nachjagen (*dat.*).

upięć *f.* upinać.

upięć *f.* upijać.

upiec (u'pietŝ) *pf.* ⑨13 baden; mięso: braten; ~ się baden, braten; (o człowieku) sich verbrennen; ~ się w palec sich den Finger verbrennen.

upierać (upie'ratŝi) się ⑬1, *pf.* **uprzeć** (u'pŝetŝi) się ⑨25¹ (przy *loc.*) bestehen, beharren (auf *dat.*); (być upartym) eigensinnig (ob. hartnädig) sein.

upierzlenie (upie'że'nie) *n* ②13 Gefieder; ~yc (upie'żutŝi) *pf.* ⑫12 befiedern.

upiększać (upię'ŝŝatŝi) ⑬1, *pf.* ~yc (˘ŝutŝi) ⑫12 verschönern; ~lenie (˘ŝe'nie) *n* ②13 Verschönerung *f.*

upijać (upi'jatŝi) ⑬1, *pf.* **upić** (u'piitŝi) ⑩1 (się się) betrinken, berauschen.

upilnować (upii'no'watŝi) *pf.* ⑩20 behüten; ~ się (*gen.*) sich bewahren (vor *dat.*).

upinać (upi'natŝi) ⑬1, *pf.* **upiąć** (u'piatŝi) ⑨21¹ aufsteden.

upiór (u'piur) *m* ①26^{2a} Gespenst *n*, Vampir.

uplanować (upli'ano'watŝi) *pf.* ⑩20: ~ sobie sich et. vornehmen.

uplatać (upli'a'tatŝi) ⑬1, *pf.* ~ośó (u'plioŝitŝi) ⑨7¹ flechten; (przeplatać) durchflechten; (zmysłać) erfinden.

uplątać (upli'g'tatŝi) *pf.* ⑩11 (się) sich verwickeln.

upław (u'plaf) *m* ①3 Samenfluß; białe ~y *pl.* weißer Fluß *m*; ~łó (upla'witŝi) się *pf.* ⑩2 haben (w *loc.* in *dat.*).

upływ (u'pluf) *m* ①3 Abfluß; ~ krwi Blutverlust; ~ gazu Gasentweichung *f*; ~ czasu Zeitverlauf; po ~ie jednego miesiąca nach Ablauf eines Monats.

upływać (upli'watŝi) ⑬1, *pf.* ~nąć (˘nqtŝi) ⑩1 abfließen; (o czasie) verfließen, vergehen.

upodlenie (upobie'nie) *n* ②13 Erniedrigung *f*; (podłość) Gemeinheit *f*; ~łó (upo'bliitŝi) *pf.* ⑩3 gemein (ob. niederträchtig) machen (się werden).

upodobiać (upodo'batŝi) *pf.* ⑩1: ~ sobie (*acc.*) lieb gewinnen; ~anie (˘ba'nie) *n* ②13 Gefallen *m*; (gust) Geschmack *m*; wedlug ~ania nach Belieben.

upodobniać (˘do'bniatŝi) ⑬1, *pf.* ~łó (˘niitŝi) ⑫1¹ ähulich machen; ~ się ähulich werden.

upoić *f.* upajać.
upojenie (ˈje'nje) *n* ②13 Raufsch
m., Taumel *m.*
upok|arzać (upoka'ʒatʃi) ⑬1,
pf. ˈorzyć (ˈro'ʒutʃi) ⑫12 (się
ŝich) demütigen.
upokoić (ˈko'itʃi) *pf.* ⑫41 (się
ŝich) beruhigen; ~ się w Panu
 (Bogu) im Herrn entschlafen.
upokorzenie (ˈkoʒe'nje) *n* ②13
 Demütigung *f.*
upolować (upolo'watʃi) *pf.* ⑪20
 erjagen, erbeuten.
upolm|inać (upomi'natʃi) ⑬1,
pf. ˈmnieć (upo'mnietʃi) ⑫11
 ermahnen; ~ się (o *acc.*) mah-
 nen (um *acc.*).
upominek (ˈmli'nek) *m* ①21^a
 Andenken *n.* [Wahnung *f.*]
upomnienie (ˈmnie'nje) *n* ②13
uporać (upo'ratʃi) *się pf.* ⑬1 (z
instr.) fertig werden (mit *dat.*).
upor|czywość (uportʃi'woʃitʃi)
f ④1 Hartnäckigkeit; ˈczywy
 (ˈtʃi'u'wü) ⑦1 (-wie), ˈny
 (upo'rnü) ⑦1 (ˈnie) hartnäckig;
 (o człowieku) eigenfinnig.
uporządkować (upoʒtko'watʃi)
pf. ⑪20 in Ordnung bringen.
uposaż|ać (upoʒa'ʒatʃi) ⑬1, *pf.*
 ˈyć (ˈʒutʃi) ⑫12 anstatt
 (w *acc.* mit *dat.*).
upośle|dzać (upoʃle'dʒatʃi) ⑬1,
pf. ˈdzić (ˈdʒiʃitʃi) ⑫7 be-
 teiligen, zurüdfetzen; (zaniedby-
 wać) vernachlässigen.
upoważn|iać (upowa'ʒniatʃi)
 ⑬1, *pf.* ˈić (ˈniitʃi) ⑫1¹ be-
 rechtigen, ermächtigen.
upoważnienie (ˈnie'nje) *n* ②13
 Berechtigung *f.*; ~ na wypłatę
 Zahlungsanweisung *f.*
upowszechn|iać (upowʃche'ʃ-
 niatʃi) ⑬1, *pf.* ˈić (ˈniitʃi)
 ⑫1¹ verallgemeinern.
upozorow|ywać (upoʒorowü'-
 watʃi) ⑬2, *pf.* ˈać (ˈro'watʃi)
 ⑫20 den Anschein geben (*dat.*).

upór (u'pur) *m* ①26 Hartnäckig-
 keit *f.*, Starrsinn.
uprag|nienie (upragnie'nje) *n*
 ②13 Sehnsucht *f.*; ˈniony (ˈ-
 nio'nü) ⑦14¹ ersehnt, seh-
 nsuchtsvoll erwartet.
upr|aszać (upra'ʃatʃi) ⑬1, *pf.*
 ˈosić (upro'ʃiitʃi) ⑫8 erbitten;
 (prosić) bitten, ersuchen; uprasza
 się es wird ersucht.
upr|aszcz|ać (upra'ʃtʃatʃi)
 ⑬1, *pf.* ˈosić (upro'ʃiitʃiitʃi)
 ⑫9 vereinfachen; & reduzie-
 ren; (skracać) kürzen.
uprawa (upra'wa) *f* ③1 Bau *m.*;
 ~ roli Ackerbau *m.*
uprawdopodobn|ić (uprawdopo-
 do'bniitʃi) *pf.* ⑫1¹ wahrschein-
 lich machen.
upraw|iać (upra'wiatʃi) ⑬1, *pf.*
 ˈić (ˈwiitʃi) ⑫2: ~ pole, rolę
 das Feld, den Acker bebauen,
 bestellen; nauki, sporty: betrei-
 ben; ŝich befaŝen (mit *dat.*).
uprawn|iać (upra'wniatʃi) ⑬1,
pf. ˈić (ˈniitʃi) ⑫1¹ (do *gen.*)
 berechtigen (zu *dat.*).
uprawy (upra'wuü) ⑦1 urbar
 gemacht, bebaut, bestellt.
uprosić *f.* upraszać.
uprościć *f.* upraszczać.
uprowa|dzać (uprowa'dʒatʃi)
 ⑬1, *pf.* ˈdzić (ˈdʒiʃitʃi) ⑫7
 entführen; ˈdzenie (ˈdʒe'nje)
n ②13 Entführung *f.*
uprz|ać *f.* prz|ać.
uprz|ać (upʒo'tatʃi) ⑬1, *pf.*
 ˈnąć (ˈnoʒtʃi) ⑩2 wegräumen.
uprz|ż (u'pʒoʒʃ) *f* ④6 (Pferde-)
 Geschirr *n.*
uprze| się *f.* upierać się.
uprzedni (upʒe'dni) ⑦13 (-nio)
 früher; Gram. czynność *f* ˈa
 vorzeitige Handlung.
uprze|dzać (upʒe'dʒatʃi) ⑬1, *pf.*
 ˈdzić (ˈdʒiʃitʃi) ⑫7 (wyprzedać
 (*acc.*) zuvorkommen (*dat.*); (iść
 przed kim) vorausgehen (*dat.*);

(zawiadamiać) (k-o o loc.) be-
nachrichtigen (i-n von dat.);
(przestrzegać) warnen; ~ k-o
przeciw (dat.) i-n gegen (acc.)
einnehmen; być ~dzonym vor-
eingenommen sein; ~dzać
(~dzić) się voreingenommen
werden (sein); ~dzający zavor-
kommend, höflich.

uprzedzenie (upGedse 'nie) n ② 13
(zawiadomienie) Benachrichti-
gung f; (ostrzeżenie) Warnung
f; (~ do gen.) Voreingenommen-
heit f; bez uprzedzeń vorur-
teilsfrei, unbefangen.

uprzejmość (upGe'jmoŝitŝi) f
④ 1 Höflichkeit, Freundlichkeit,
Liebenswürdigkeit; ~my (~mł)
⑦ 1 (~mie) höflich, liebens-
würdig; prosić (pозdrawiać)
~mie höflich bitten (grüßen).

uprzyjemniać (upGuje'mniatŝi)
⑬ 1, pf. ~łć (~niitŝi) ⑫ 1¹ an-
genehm machen.

uprzykrzać (upGu'fŝatŝi) się
⑬ 1, pf. ~krzyć (~fŝütŝi) się
⑫ 12 lästig (od. langweilig)
werden; ~ sobie co überdrüssig
werden (gen.); ~krzenie (~fŝe'-
nie) n ② 13 Überdruß m; ~krzo-
ny (~fŝo'nu) ⑦ 14¹ lästig.

uprzytomniać (~to'mniatŝi) ⑬ 1,
pf. ~łć (~niitŝi) ⑫ 1¹ ver-
gegenwärtigen.

uprzywilejowany (~wi'lejo'wa'-
nu) ⑦ 1 privilegiert.

upstrzyć (u'pŝtŝütŝi) pf. ⑫ 12
buntschedig machen od. kleiden.

upudrować (upudro'watŝi) pf.
⑪ 20 pudern.

upust (u'puŝt) m ① 10¹ Ab-
(od. Herunter-)lassen n; ~ krwi
Aberlaß; dać ~ czemu freien
Gang lassen (dat.).

upuszczać (upu'ŝtŝatŝi) ⑬ 1,
pf. upuścić (upu'ŝitŝiŝi) ⑫ 9
(~ na ziemię) fallen lassen;
(wypuszczając) auß den Händen

lassen, loslassen; (~ z ceny)
nachlassen; (porzucić) aufgeben;
płyn: ablassen, abzapfen; ~
k-u krwi i-m zur Aber lassen.
urabiać (ura'biatŝi) ⑬ 1, pf.
urobić (uro'biiatŝi) ⑫ 2¹ be-, ver-
arbeiten; (formować) formen,
bilden; (~ przez gniecienie) fest
durchkneten; ~ się się bilden.

uraczyć (ura'fŝütŝi) pf. ⑫ 12
bewirten; ironisch: ŝchön zu-
richten; ~ się (czem) sich gü-
tlich tun (mit dat.), sich ŝmeden
lassen (acc.).

uradować f. radować.

uradzić (ura'bfiiatŝi) pf. ⑫ 7 be-
ŝließen.

uraniać (~niatŝi) ⑬ 1, pf. **uro-
nić** (uro'niitŝi) ⑫ 1 (upuszczając)
fallen lassen; (gubić, tracić)
verlieren; ~ lzy Tränen ver-
gießen.

urastać (ura'ŝtatŝi) ⑬ 1, pf.
urosnąć (uro'ŝnotŝi) ⑫ 10 od.
urośc (u'ruŝitŝi) ⑫ 10 (groŝ-)
wachsen, aufwachsen; (wynikać)
erwachsen, entspringen; ~ w
(acc.) erlangen (acc.), sich em-
porŝwingen zu (dat.).

uratować (urato'watŝi) pf. ⑫ 20
(się się) retten (od gen. vor dat.).

uraza (ura'fa) f ③ 1 Kränkung,
Beleidigung; (złość) Groß m;
czuć urazę do k-o i-m et. nach-
tragen.

urzącać (ura'Gatŝi) ⑬ 1, pf. **ura-
zić** (ura'fiiatŝi) ⑫ 10 (k-o) be-
leidigen, kränken (acc.), nahe-
treten (dat.); ~ sobie k-o sich
i-n abgeneigt machen; bolące
miejsce: berühren, drücken;
(sprawie ból) weh tun (dat.);
~ się (w acc.) sich weh tun (an
dat.); (czuć się obrażonym) sich
gekränkt fühlen.

urąbać (uro'm'batŝi) pf. ⑫ 4 ab-
hauen, abhaden; (narąbać) ŝpal-
ten, haden.

urągac (urɔ'gacɨ) ⑬1 (k-u) verhöhn (acc.), verspotten (acc.).

urągowisko (urɔ'gɔw'isko) n ②8 Spott m; na ~ zum Höhne.

uregulować f. regulować.

urlop (ur'lop) m ①3 Urlaub; podanie n o ~ Urlaubsgesuch;

~nik (ur'lo'pnik) m ①14 Urlaubser, Beurlaubter; **~ować** (ur'lo'watɨ) ①20 beurlauben.

urobić f. urabiać.

uroczy (uro'tɕy) ⑦4 (-czo) bezaubernd, herrlich.

uroczy|stość (uro'tɕy'stoɕ'tɕi) f ④1 Feier; z wielką ~stością mit großer Feierlichkeit; **~sty** (ur'ɕtɨ) ⑦7 (ście) feierlich, festlich; **~ste** święto n Festtag m.

uroda (uro'da) f ⑤2 (piękność) Schönheit; (wzrost) Gestalt.

urodzaj (uro'dsaj) m ①30 (gute) Ernte f; **~ność** (ur'dsaj'noɕ'tɕi) f ④1 Fruchtbarkeit; **~ny** (ur'ny) ⑦1 (nie) fruchtbar.

urodzenie (uro'dɕe'nje) n ②13 Geburt f; (pochodzenie) Herkunft f, Abstammung f.

urodzić (uro'dɕitɕi) pf. ⑩7 gebären; (o ziemi) gute Ernte geben; ~ się geboren werden, zur Welt kommen; (o plonach) gedeihen, geraten.

urodzi|ny (ur'dɕi'ny) f/pl. ③1 Geburt f; (rocznica urodzin) Geburtstag m; **~nowy** (ur'dɕi'nowy) ⑦1 Geburtstags... [schön.]

urodziwy (ur'dɕi'wy) ⑦1 (-wie)

uro|ić (uro'itɕi) pf. ⑩4¹: ~

sobie co się et. einbilden; ~ło mu się er hat sich eingebildet (od. in den Kopf gesetzt); **~jenie** (ur'je'nje) n ②13 Einbildung f,

Wahnvorstellung f; stałe ~jenie fixer Wahn m; **~jony** (ur'jo'ny) ⑦14¹ imaginär.

urok (u'rok) m ①13 Reiz, Zauber; (wdzięk) Anmut f; (czary) Zauber; bez ~u unberufen.

uronie f. uraniać.

urosnąć f. urastać.

uroszczenie (uroɕ'tɕe'nje) n ②13 Anspruch m; (niestuszne ~) Anmaßung f.

urościć (uro'ɕitɕitɕi) pf. ⑩9: ~

sobie się anmaßen, beanspruchen.

urozmaic|ać (urosmaj'tɕatɕi) ⑬1, pf. **~ić** (ur'ɕitɕi) ⑩5

mannigfaltig gestalten; ~ sobie czas (instr.) sich Abwechslung schaffen (durch acc.); **~enie** (ur'tɕe'nje) n ②13 Abwechslung f.

uróść f. urastać.

uruchomić (uruch'o'mitɕi) pf. ⑩2

in Bewegung setzen, mobilisieren; szkoły, urzędy: eröffnen.

urwać f. urywać. [Zaugenichts.]

urwipoteć (urw'ipote'ɕi) m ①34

urwis|ko (ur'wis'ko) n ②8 abgerissener Fels m, Felsklust f; **~ty** (ur'wis'tɨ) ⑦7 (to) abgerissen, abschüssig.

urwisz (ur'wisɕ) m ①33 Irwisch, Schelm.

uryna (ur'yna) f ③1 Urin m, Harn m; **~a** (ur'na) m ①2¹

Nachtgeschirr n; **~owy** (ur'nowy) ⑦1 Harn...

urywać (ur'watɕi) ⑬1, pf.

urwać (ur'watɕi) ⑩22 (ab-,

loż-)reißen; kwiat etc.: (ab-)pflücken; (odciągać, potraçać)

abziehen, abrechnen; (~ w mowie) plöplich abbrechen; urywany głos m abgerissene Stimme f; urywane zdania n/pl. ab-

gebrochene Sätze m/pl.; ~ się abreißen; (o strunach) springen;

(o rozmowie) abbrechen, stoden; urwało mi się ... ich habe ...

(acc.) verloren; można się urwać (ze złości, z nudów) man möchte sich aufhängen (vor Ärger, vor Langerweile).

urywek (ur'wek) m ①21¹b Bruchstück n.

- urywkowy** (urłw'ło'wł) ⑦1(-wo) Bruchstüd..., Bruchstüdweise, in Bruchstüden; (urywany) abgerissen, abgebrochen.
- urząd** (u'gɔt) *m* ①25² Amt *n*; z urzędu von Amtswegen; na ~ auf Bestellung.
- urządzać** (u'gɔ'dfatʃi) ⑬1, *pf.* ~dzic (ˌdʃitʃi) ⑫7 veranstalten; mieszkanie etc.: einrichten; ~ k-o i-n zurichten; ~ się się einrichten.
- urządzenie** (ˌdʃe'nie) *n* ②13 Veranstaltung *f*; (~ mieszkania) Einrichtung *f*.
- urzec** (u'gɛtʃ) *pf.* ⑩14, **urzeknąć** (u'gɛ'knɔtʃi) *pf.* ⑩4 beschreiben, berufen, beszaubern.
- urzędywistniać** (u'gɛtʃɯ'wi'ʃtɲiatʃi) ⑬1, *pf.* ~lc (ˌnɪtʃi) ⑫1¹ (się się) bewirklichen; ~lenie (ˌnɪ'o'nie) *n* ②13 Bewirklichung *f*.
- urzeknąć** *f.* urzec.
- urzetelniać** (u'gɛtɔ'ɲɪ'atʃi) ⑬1, *pf.* ~lc (ˌnɪtʃi) ⑫1¹ auf Richtigkeit prüfen; beglaubigen.
- urzędnicza** (u'gɔ'dnɪ'tʃɕa) *f* ③4² Beamtin; ~nicy (ˌnɪ'tʃɯ) ⑦4 Beamten...; ~nycyna (ˌnɪ'tʃɯ'na) *m* ⑤18² armer (od. niski unansehnlicher) Beamter; ~nik (ˌnɪk) *m* ①14 Beamter; ~ować (ˌdɔ'watʃi) ⑩20 amtieren; ~owanie (ˌdɔwa'nie) *n* ②13 Amtieren *n*; godziny *f/pl.*-ia Amtsstunden; ~owność (ˌdɔ'wnɔʃtʃi) *f* ④1 der amtliche Charakter *m*; ~owny (ˌdɔ'wnɯ) ⑦1 (-nie), ~owy (ˌdɔ'wɯ) ⑦1 (-wo) amtlich, offiziell; pieczęć *f* ~owa Amtssiegel *n*; godzina *f* ~owa Amtsstunde.
- urzywać** (u'gɯ'natʃi) ⑬1, *pf.* **urznąć** (u'gɲɔtʃi) ⑩2 abschneiden, abfägen; (uderzać) schlagen; ~ się się schneiden (w *acc.* in *acc.*); (upić się) sich betrinken.
- usadowić** *f.* sadowić.
- usa|dzać** (uʃa'dfatʃi) ⑬1, *pf.* ~dzic (ˌdʃitʃi) ⑫7 setzen (*acc.*), (Się) Plätze zuweisen (*dat.*).
- usamowolnić** (uʃamowo'ɲɪtʃi) *pf.* ⑫1¹ emanzipieren, freigeben; (upewolenić) für mündig erklären.
- uschnąć** *f.* usychać.
- usiadać** (uʃia'batʃi) ⑬1, *pf.* **usiąść** (u'ʃi'ɕitʃi) ⑨12 sich (nieder)setzen, sich niederlassen; ~ się sich senken, sich (auf den Boden) setzen.
- usid|łać** (uʃi'i'ɫatʃi) ⑬1, *pf.* ~llc (ˌɫitʃi) verstriden.
- usiedzieć** (uʃi'o'dʃiɛtʃi) *pf.* ⑩17 sitzenbleiben.
- usiłność** (uʃi'i'ɫnoʃtʃi) *f* ④1 eifrige Bemühung; ~ny (ˌnɯ) ⑦1 (ˌnie) eifrig, rastlos; ~no żądanie *n* eifriges, dringendes Verlangen; ~no staranie *n* rastloses Bemühen; ~na prosba *f* inständige Bitte.
- usiłować** (uʃi'ɫo'watʃi) ⑩20 trachten, sich bemühen; ~anie (ˌwa'nie) *n* ②13 Bemühung *f*.
- uskakiwać** (uʃka'ki'watʃi) ⑬3, *pf.* **uskoczyć** (uʃko'tʃɯtʃi) ⑩12 (~ na bok) zur Seite springen, ausweichen.
- uskarż|ać** (uʃka'rʒatʃi) się ⑬1, *pf.* ~yć (ˌgɯtʃi) się ⑩12 (na *acc.*) sich beklagen (über *acc.*).
- uskarżanie** (ˌka'nie) *n* ②13 Beschwerde *f*.
- uskoczyć** *f.* uskakiwać.
- uskok** (u'ʃkɔk) *m* ①13 (Seiten-)Sprung.
- uskrobać** (uʃkro'batʃi) *pf.* ⑩4 (*gen.*) abschaben (*acc.*).
- uskutecz|niać** (uʃkuto'tʃɕɲiatʃi) ⑬1, *pf.* ~lc (ˌnɪtʃi) ⑫1¹ bewerkstelligen, ausführen.

ustać (u'šťatŝi) *pf.* ①8: (~ łoże) ein Lager bereiten; (pokryć) (be)beden.

ustonic (uŝlō'nitŝi) *się pf.* ①1 (przed *instr.*) i-ŝ Bliden entgehen.

ustuchać (uŝlu'chātŝi) *pf.* ①31 (*gen.*) folgen, gehorchen (*dat.*).

usługa (uŝlu'ga) *f* ③4 Dienst *m*; (*posługa*) Bedienung; (*przystuga*) Dienst *m*, Gefälligkeit; być na -gi (*gen.*) zu Diensten (*gen.*) stehen; do usługi! zu Befehl!

usługacz (ka ɣ) *m* (~gatsch, uŝlu-ga'ischa) ①33 (⑤4²) Bediener(in).

ustugiwać (uŝlugi'watŝi) ①33, *pf.* ~**zyć** (uŝlu'gūtŝi) ①212 (*dat.*) bedienen (*acc.*), einen Dienst erweisen (*dat.*).

usłużność (uŝlu'gnōŝitŝi) *f* ④1 Dienstfertigkeit; ~**ny** (~nu) ⑦1 (~nie) dienstfertig.

ustyszać *f.* slyścić.

usmalać (uŝma'latŝi) ①31, *pf.* ~**olić** (~mo'litŝi) ①23 mit Pech beschmieren; (~sadzā) anrußen.

usnąć *f.* usypiać¹.

uspokajać (uŝpo'a'jatŝi) ①31, *pf.* ~**olić** (~ko'litŝi) ①24¹ beruhigen, besänftigen; ~ się sich beruhigen, ruhig werden; (uci-szać się) still werden, sich legen; (*ustawać*) nachlassen, aufhören.

uspokojenie (~koje'nie) *n* ②13 Berechtigung *f*.

uspoteczniać (uŝpole'ischn'iatŝi) ①31, *pf.* ~**lić** (~nitŝi) ①21¹ gestattet machen.

usposablać (uŝpo'a'blatŝi) ①31, *pf.* ~**obić** (~ŝo'b'itŝi) ①22¹ befähigen; (*przysposabiać*) zubereiten; być dobrze (źle) ~obionym gut (schlecht) aufgelegt sein; ~ k-o dobrze (źle) dla (*gen.*) i-n gut (schlecht) stimmen für (*acc.*).

usposobienie (~ŝobie'nie) *n* ②13

(zdolność) Fähigkeit *f*, Anlagen *f/pl.*; (*humor*) Stimmung *f*.

usprawiedliwiać (uŝpraw'iedli-w'iatŝi) ①31, *pf.* ~**lić** (~witŝi) ①22 entschuldigen, rechtfertigen; ~**lenie** (~wie'nie) *n* ②13 Entschuldigung *f*, Rechtfertigung *f*.

usta (u'ŝta) *n/pl.* ⑤2 Mund *m*; (*wargi*) Lippen *f/pl.*; woda f do ust Mundwasser *n*; mieć odpowiedź na ~ch e-e Antwort auf den Lippen haben.

ustać *f.* ustawać.

ustallać (uŝta'latŝi) ①31, *pf.* ~**lić** (~litŝi) ①23 feststellen, (be-)gründen; (*umacniać*) befestigen; być ~onym feststehen; ~ się sich festigen; (o pogodzie) beständig werden.

ustanawiać (uŝtana'watŝi) ①31, *pf.* ~**owić** (~no'm'iatŝi) ①22¹ bestimmen, festsetzen; *przepis, prawo*: geben, erlassen; (*mianować*) ernennen (i-n zu *dat.*); (*zaprowadzać*) einsetzen.

ustanek (uŝta'neŝ) *m* ①21¹a Aufhören *n*; bez ustanku ohne Unterlaß, unaufhörlich.

ustatkować (uŝtatko'watŝi) *pf.* ①20 ordentlich (ob. gesetzt) machen; ~ się ordentlich werden; (zmienić tryb życia) den Lebenswandel ändern.

ustawa (uŝta'wa) *f* ③1 Gesetz *n*; (*rozporządzenie*) Verordnung; (*statut*) Statu'tn; ~**losna** Forstordnung.

ustawać (uŝta'watŝi) ①31, *pf.* **ustać** (u'šťatŝi) ①15 aufhören, nachlassen; (stać spokojnie) stehenbleiben; nie ustawać w (*loc.*) nicht ruhen in (*dat.*); nie móc ustać na nogach sich nicht auf den Füßen halten können; ~ się sich absetzen, sich setzen; ustala woda *f* abgestandenes Wasser *n*.

ustaw|iać (uʃta'wia'tɕi) ⑬1, pf. ⑬6 (uʃi'tɕi) ⑬2 aufstellen.
ustawicz|ność (uʃtawi'tɕn'oʃi'tɕi) f ④1 Fortdauer, Un-aufhörlichkeit; ~ny (uʃni) ⑦1 (-nie) fortwährend.
ustaw|nia (uʃta'wnja) f ③6 Stellwerk n; ~niczy (uʃni'tɕi) ⑦4 aufstellbar, Stell...
ustawodaw|ca (uʃwoda'fca) m ⑨11 Gesetzgeber; ~czy (uʃtɕi) ⑦4 gesetzgebend; ~stwo (uʃtʃwo) n ②1 Gesetzgebung f.
ustawowy (uʃwo'wü) ⑦1 gesetzlich.
ustąpić f. ustępować.
usteczka (uʃte'tɕka) n/pl. ②9 Münzchen n.
usterki (uʃte'rɕi) m/pl. ①13 (kleiner) Fehler m; (~ w postępowaniu) Fehltritt m, Mißgriff m.
ustęp (uʃtɕmp) m ①3 Abtreten n; prosię na ~ (i)ch bitte abzutreten; (rozdział w książce) Abschnitt, Kapitel n, Stück n; (wychodek) Abtritt, Abort; ~liwy (uʃli'wü) ⑦1 nachgiebig.
ustępować (uʃtɕmpo'watɕi) ⑬20, pf. **ustąpić** (uʃtɕm'piti'tɕi) ⑬2 zurücktreten; (oddalać się) sich entfernen; (ulegać) nachgeben; (spuścić z ceny) nachlassen; ~ z urzędu das Amt niederlegen; ~ z placu den Platz räumen; (odstąpić) (k-u gen.) abtreten (i-m acc.); ustępować k-u w (loc.) i-m nachstehen in (dat.).
ustępstwo (uʃtʃwo) n ②1 Konzession; (ustępowanie) Nachgiebigkeit f; (~ z ceny) Preisnachlaß m.
ustny (uʃtnü) ⑦1 (-nie) Mund...; (nie pisemny) mündlich; jama f -na Mundhöhle; rozprawa f -na mündliche Verhandlung.
ustopniować f. stopniować.
ustosunkować (uʃtoʃunko'watɕi)

pf. ⑬20 in das richtige Verhältnis bringen.

ustr|ajać (uʃtra'jatɕi) ⑬1, pf. ~ość (uʃtro'litɕi) ⑬4¹ schmücken, verzieren; (urządzać) einrichten.

ustrojowy (uʃtrojo'wü) ⑦1 organisch.

ustronny (uʃtro'nnü) ⑦1 (-nie) abgelegen, einsam; ~ość (uʃtroni) f ④3 abgelegener Ort m; (samotność) Einsamkeit.

ustrój (uʃtruj) m ①36¹ Bau, Organismus; (~ państwa) Verfassung f.

ustrzedz (uʃtɕtɕetɕ) pf. ⑨15 bewahren, behüten (od gen. vor dat.); ~ się (gen.) sich bewahren, sich behüten (vor dat.), entgegen (dat.). [abschießen.]

ustrzelić (uʃtɕtɕe'litɕi) pf. ⑬3

usu|wać (uʃu'watɕi) ⑬1, pf. ~nąć (uʃnɕi) ⑩1 beseitigen, entfernen; (~ na bok) zur Seite schieben, wegräumen; ~ k-o z urzędu i-n des Amtes entsetzen; ~ się sich zurückziehen; ~ się z oczu k-u sich i-s Anblick entziehen, aus i-s Augen gehen.

usychać (uʃu'ɕatɕi) ⑬1, pf.

uschnąć (uʃɕnɕtɕi) trocken, verdorren; (o roślinach) absterben; fig. verkommen (z gen. vor dat.).

usypląć¹ (uʃü'piałɕi) ⑬1, pf.

usnąć (uʃnɕtɕi) ⑩2 einschlafen.

usypląć² (~) ⑬1, pf. **uspić** (uʃpilitɕi) ⑬2² einschläfern.

usyplywać (uʃüpu'watɕi) ⑬2, pf. ~ać (uʃü'patɕi) ⑩4 aufwerfen.

uszanow|ać (uʃɕano'watɕi) pf.

⑩2 ehren; ~anie (uʃa'nie) n ②13 Achtung f, Ehrerbietung f; (w listach) z ~aniem achtungsvoll; z głębokiem ~aniem mit vorzüglicher Hochachtung.

uszaty (uʃɕa'tü) ⑦7 groß- (ob. lang-)ohrig.

uszczelniać (u'sch'tsch'e'lin'iatſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'ntſi) ⑫1¹ ver-dichten, luftdicht machen.

uszczerebek (u'sch'tsch'e'r'beſ) *m* ①21¹a Abbruch; (szkoda) Nachteil, Schaden(n); (strata) Verlust.

uszczęśliwiać (u'sch'tsch'ſ'li'wi'iatſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'w'itſi) ⑫2 beglücken, glücklich machen.

uszczknać (u'sch'tsch'knatſi) *pf.* ⑩2 (ab)spülen.

uszczupiać (u'sch'tsch'u'piatſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'itſi) ⑫3 verkleinern, vermindern.

uszczypka (u'sch'tsch'p'ka) *f* ③4² Stichelei; **~liwość** (u'li'woſ'tſi) *f* ④1 Bissigkeit, Anzüglichkeit; **~liwy** (u'li'w'ü) ⑦1 (-wie) beißend, anzüglich; **~nąć** (u'natſi) *pf.* ⑩2 zwidern; *fig.* sticheln.

uszkadzać (u'sch'ka'dſatſi) ⑬1, *pf.* **uszkodzić** (u'sch'ko'dſitſi) ⑫7 beschädigen; uszkodzony beschädigt, schadhast.

uszko (u'sch'ko) *n* ②9 kleines Ohr; (~ u dzbana etc.) Henkelchen; (~ u igły) Nadelöhr; (~ u bućka) Stiefelstrikke *f.*

uszlachcać (u'sch'la'ch'tſatſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'tſi) ⑫5 adeln.

uszlachetniać (u'sch'e'tniatſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'ntſi) ⑫1¹ (sich) veredeln.

usznurować (u'sch'nuro'watſi) *pf.* ⑪20 schnüren.

uszny (u'sch'nü) ⑦1 Ohren...; lekarz *m* chorób usznych Ohrenarzt. [fertig)nähen.]

uszyć (u'sch'ütſi) *pf.* ⑪2 (auf-) **uszykować** (u'sch'ü'k'watſi) *pf.* ⑪20 ordnen; ✕ in Reih und Glied aufstellen.

uscisk (u'sch'itſi'ſk) *m* ①13 Umarmung *f.*; ~ dłoni Händedruck.

usciskać (u'sch'itſi'ſ'katſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'natſi) ⑫2 umarmen; ~ rękę czyją j-m die Hand brüden.

usmiać (u'sch'im'iatſi) *się pf.* ⑪17 sich auslachen, (viel) lachen.

usmiech (u'sch'miech) *m* ①12 Lächeln *n.*

usmiechlać (u'sch'mie'ch'atſi) *się* ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'mie'chnatſi) *się* ⑩2 lächeln, schmunzeln; ~ *się* do (*gen.*) zulächeln (*dat.*); szczęście ~a mi *się* daß Glück lächelt mir (*zu*).

usmiercać (u'sch'mie'r'tſatſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'tſi) ⑫5 töten.

usmierzać (u'sch'mie'ratſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'Gütſi) ⑫12 mildern, lindern; (uspokajać) beruhigen, beschwichtigen; ból etc.: füllen, lindern; (poskramiać) zähmen.

uspić *f.* usypiać².

uswiadamiac (u'sch'w'ada'm'iatſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'bo'm'iatſi) ⑫2 aufklären; ~ sobie (*acc.*) sich klar werden (sein) (über *acc.*), sich bewußt sein (*gen.*).

uswiadomienie (u'bo'mie'nie) *n* ②13 Aufklärung *f.*

uswietniać (u'sch'w'e'tniatſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'ntſi) ⑫1¹ verherrlichen, Glanz verleihen (*dat.*).

uswiecać (u'sch'w'ie'atſi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'tſi) ⑫5 heiligen.

utaczać (uta'tſatſi) ⑬1, *pf.* **utoczyć** (uto'tſatſi) ⑫12 abzapfen; (przelewać) vergießen. **utalé** (uta'litſi) *pf.* ⑫4 verheimlichen, verstedern, verbergen.

utalentowany (utalientowa'nü) ⑦1 begabt.

utarczka (uta'rtſka) *f* ③4² Zusammentoß *m*, Schärmügel *n.*; ~ słowna Wortstreit *m.*

utargować (utargo'watſi) *pf.* ⑪20 verkaufen, (ein)lösen; (~ z ceny) abhandeln.

utarty (uta'rtü) ⑦7 zerrieben, pulverisiert; (o drodze) gebahnt; (zwykły) üblich, gebräuchlich.

utęsknienie (u'tſch'nie'nie) *n* ②13 Sehnsucht *f.*; ~niony (~

nio'nu) ⑦14¹ sehnsüchtig erwartet.

utkać (u'tkatʃi) *pf.* ⑩1 weben.

utknać *f.* utykać.

utkwic (u'tkwitʃi) *pf.* ⑫2² hineinstecken, hineinstecken; (uwieżnać) stedenbleiben, haften; ~ miecz w piersi das Schwert in die Brust stecken; ~ wzrok w (loc.) den Blick versenken in (acc.); ~ w pamięci im Gedächtnis haften, bleiben.

utleniać (utl'e'niatʃi) ⑬1, *pf.* ⑬6 (u'nitʃi) ⑫1 oxydieren.

utłuc (u'tłutʃi) *pf.* ⑨13¹ zerstoßen, zerstampfen.

utonać (uto'ngtʃi) *pf.* ⑩2 ertrinken; (zagłębić się) sich versenken.

utopić (u'pitʃi) *pf.* ⑫2 versenken; (~ w wodzie etc.) ertränken, ertränken; ~ się sich ertränken; (utonać) ertrinken.

utorować *f.* torować.

utożsamiać (utoʒsa'miatʃi) ⑬3, *pf.* ⑬6 (u'mitʃi) ⑫2 identifizieren.

utrać (utra'tʃi) *pf.* ⑫5 verlieren; (przetrawnioné) vergeuden, verschwenden; ~ **acjusz** (u'juʃ) *m.* ①33 Verschwender.

utrapienie (utrapi'e'nie) *n.* ②13 Plage *f.*, Dual *f.*; (zmartwienie) Kränkung *f.*

utrata (utra'ta) *f.* ③2² Verlust *m.*

utrać (utra'tʃatʃi) ⑬3, *pf.* ⑬6 (u'tʃitʃi) ⑫5 abschlagen, abstoßen; k-o: stürzen.

utrofić *f.* trofić.

utrudniać (utrud'niatʃi) ⑬3, *pf.* ⑬6 (u'nitʃi) ⑫1¹ erschweren, schwer machen.

utrwalac (utrwa'liatʃi) ⑬3, *pf.* ⑬6 (u'liatʃi) ⑫3 dauerhaft machen; (wzmocnić) befestigen.

utrzać *f.* ucierać.

utrzymanie (utʃum'a'nie) *n.* ②13 Erhalten; (opatrzenie

potrzeb codziennych) Unterhalt *m.*; być na ~aniu ausgehalten werden (von *dat.*); ~ **anka** (u'ma'na) *f.* ③4² Mätresse.

utrzymywać (utʃum'u'watʃi) ⑬2, *pf.* ~ **ać** (utʃu'm'watʃi) ⑬1 erhalten; (móc trzymać) halten können; (~ ywać = twierdzić) behaupten; ~ się sich erhalten; (móc się trzymać) sich halten können; ~ się przy (*loc.*) sich behaupten bei (*dat.*). [mästen.]

utuczyc (utu'tʃu'tʃi) *pf.* ⑫12

utulić (utu'litʃi) *pf.* ⑫3 (się) beruhigen.

utwierać (utwie'rdatʃi) ⑬3, ~ **dzić** (u'bitʃi) ⑫7 befestigen; ~ w mniemaniu in der Meinung bestärken.

utworzyć (utwo'ʒutʃi) *pf.* ⑫12 (się) bilden; (stworzyć) schaffen; fundację etc.: stiften.

utwór (u'twur) *m.* ①26 Gebilde *n.*;

(wytwór) Erzeugniß *n.*; (dzieło) **utyc** *f.* tyć. [Werk *n.*]

utykać (utu'tatʃi) ⑬3, *pf.* ~ **tknać** (u'tknatʃi) ⑩2 stolpern, straucheln; utykać na nogę hinken (mit dem Fuße); sprawa utyka die Sache gerät ins Stoden.

utyllitarny (utu'lit'a'rnü) ⑦19 nütz-, lichkeits...

utyskiwać (utʃi'ki'watʃi) ⑬3 flagen, murren; (być niezadowolonym) unzufrieden sein; ~ **kiłwy** (u'ki'wü) ⑦1 mürrisch.

utytułować (utu'tu'watʃi) *pf.* ⑫20 betiteln.

uwaga (uwa'ga) *f.* ③4 Aufmerksamkeit; (sposrzeżenie) Bemerkung; (dopisek) Anmerkung, Notiz; (zważanie) Beachtung; zwracać uwagę na (*acc.*) beachten; wziąć na uwagę in Erwägung ziehen; mając na uwadze in Erwägung (*gen.*).

uwalać (uwa'liatʃi) ⑬3, *pf.* ~ **ać** (uwa'liatʃi) ⑬1 beschwären, beschwören.

uwalniać (uwa'lniatʃi) ⑬1, *pf.* ~**olnić** (uwo'lniatʃi) ⑫1¹ (się) befreien; oskarżonego: freilassen, freisprechen.
uwarstwować (uwarʃtwo'watʃi) *pf.* ⑩20 in Schichten legen; *fig.* in Klassen einteilen.
uwarunkować (uwarunfo'watʃi) *pf.* ⑩20 bedingen.
uwarzyć (uwa'gütʃi) *pf.* ⑫12 gar kochen.
uważać (uwa'gatʃi) ⑬1 aufpassen, achtgeben; (zauważyć) bemerken, beobachten; ~ k-o za co j-n für (acc.) halten od. ansehen; ~ się za (acc.) sich halten für (acc.).
uważny (ˌnu) ⑦1 (-nie) aufmerksam; (ostrożny) vorsichtig.
uwędzić *f.* wędzić.
uwiad/amiać (uw'ada'miatʃi) ⑬1, *pf.* ~**omić** (ˌdo'miatʃi) ⑫2 benachrichtigen, melden; ~ się (o loc.) sich Kenntnis verschaffen (von dat.). [Altersschwäche *f.*]
uwład (u'wład) *m* ①8: ~ starczy
uwładz/lywać (uw'ładz'watʃi) ⑬2, *pf.* ~**ać** (uw'ładz'watʃi) ⑪14 (an-, fest-)binden.
uwłóć *f.* uwijać¹.
uwidoczniać (uw'ido'tʃchniatʃi) ⑬1, *pf.* ~**nić** (ˌnʃchniatʃi) ⑫1¹ ersichtlich (od. sichtbar) machen; ~ się sichtbar werden.
uwleczn/iać (uw'le'čchniatʃi) ⑬1, *pf.* ~**nić** (ˌnʃchniatʃi) ⑫1¹ verewigen.
uwielbiać (uw'ie'libiatʃi) ⑬1 preisen; (podziwiać) bewundern; (ubóstwiać) anbeten, vergöttern.
uwieńczyć (uw'ie'nitʃwatʃi) ⑬1, *pf.* ~**yć** (ˌitʃwatʃi) ⑫12 bekränzen; życzenia, starania: krönen.
uwleryć (uw'ie'gütʃi) *pf.* ⑫12 glauben, Glauben schenken.
uwłeszać (uw'ie'schatʃi) ⑬1, *pf.* ~**osić** (ˌschatʃi) ⑫8 (auf)hängen; ~ się k-u na szyi sich j-n an den Hals hängen.

uwleść *f.* uwodzić.
uwleźć *f.* uwozić.
uwładnać *f.* więdnąć.
uwłózić *f.* więzić.
uwłężnać *f.* więznąć.
uwłóżyć (u'włóʒʃi) *f.* ④1: na -ęzi an die Kette gebunden; pies *m* na -ęzi Kettenhund.
uwijać¹ (uw'ijiatʃi) ⑬1, *pf.* **uwłóć** (u'włotʃi) ⑪1 flechten.
uwijać² (ˌ) ⑬1 = uwijać.
uwijać³ (ˌ) się ⑬1 sich tummeln, sich beeilen; ~ z robotą mit der Arbeit schnell fertig werden.
uwikłać *f.* wikłać.
uwisnąć (uw'isnɔtʃi) *pf.* ⑩4¹ hängenbleiben. [pen.]
uwłec (u'włetʃi) *pf.* ⑨14 schlep-
uwłaczać (uw'ła'tʃwatʃi) ⑬1 (k-u) nahetreten (dat.); zasiugom etc.: verkleinern (acc.).
uwłaszcząć (uw'ła'sčwatʃi) ⑬1, *pf.* ~**ścić** (ˌsčwatʃi) ⑫9 zum Grundeigentümer machen.
uwłolsienie (uw'łols'e'n'nie) *n* ②13 Behaarung *f.*; ~**slony** (ˌsł'o'nu) ⑦14¹ behaart.
uwodzić (uwo'dʃitʃi) *m* ①29 Verführer.
uwodzić (uwo'bdʃitʃi) ⑫7, *pf.* **uwleść** (u'wle'sčitʃi) ⑨10 entführen; dziewczynę: verführen; (obietnica) verleiten, täuschen.
uwołnić *f.* uwalniać.
uwozić (uwo'ʃitʃi) ⑫10, *pf.* **uwleźć** (u'wle'čitʃi) ⑨6 wegführen, entführen; (móc wieźć) zu fahren imstande sein.
uwydatn/iać (uw'ıda'tn'iatʃi) ⑬1, *pf.* ~**nić** (ˌnʃiatʃi) ⑫1¹ zur Geltung bringen, hervorbringen.
uwzględn/iać (uw'zgl'ė'bniatʃi) ⑬1, *pf.* ~**nić** (ˌnʃiatʃi) ⑫1¹ berücksichtigen, in Betracht ziehen; Rücksicht nehmen auf (acc.).
uwzględnienie (ˌnʃe'n'nie) *n* ②13 Berücksichtigung *f.* (gen.); Rücksicht(nahme) *f.* (auf acc.).

uwziąć (u'wʲiʒtʲɕi) się *pf.* ⑨19
 się et. vornehmen; ~ na k-o
 gegen j-n auffällig sein.

uzaleźniać (uʒal'e'ʒn'iatʲɕi) ⑬1,
pf. ~łe (u'niitʲɕi) ⑫1¹ abhängig
 machen.

uzasadniać (uʒaʒa'dniatʲɕi) ⑬1,
pf. ~łe (u'niitʲɕi) ⑫1¹ begründen.

uzbierać (uʒb'e'ratʲɕi) *pf.* ⑬1
 (ein-, an-)sammeln; ~ się się
 ansammeln.

uzbralać (uʒbra'jatʲɕi) ⑬1, *pf.*
 ~oić (uʒbro'litʲɕi) ⑫4¹ (się się)
 bewaffnen, ausrüsten (w *acc.*
 mit *dat.*).

uzbrojenie (uʒbroje'n'ie) *n* ②13
 (Ruż-)Rüstung *f*; ~ kotła Ur-
 matur *f* des Dampffessels.

uzdla (u'ʒda) *f* ⑧2, ~eczka
 (uʒde'tʲʃka) *f* ③4² Baum *m*.

uzdolniać (uʒdo'ln'iatʲɕi) ⑬1,
pf. ~łe (u'niitʲɕi) ⑫1¹ befähigen,
 fähig machen; ~iony be-
 fähigt, begabt; ~lenie (u-
 nie'n'ie) *n* ②13 Begabung *f*,
 Anlage *f*; (zdatność) Eignung *f*.

uzdrjawiać (uʒdra'w'iatʲɕi) ⑬1,
pf. ~owlę (uʒdro'w'itʲɕi) ⑫2¹
 gesund machen, heilen.

uzdrowisko (uʒdrowi'ʒko) *n* ②8
 klimatischer Kurort *m*.

uzewnętrzniac (uʒewn'ż'tʲʃ-
 niatʲɕi) ⑬1, *pf.* ~łe (u'niitʲɕi)
 ⑫1¹ nach außen hin zeigen od.
 ersichtlich machen; ~ się nach
 außen hin hervortreten od.
 sichtbar werden. [Gebiß.]

uzębienie (uʒ'ɛmb'ie'n'ie) *n* ②13

uzmysłowiać (uʒm'ysł'ow'iatʲɕi)
 ⑬1, *pf.* ~łe (u'w'itʲɕi) ⑫2¹
 versinnlichen.

uznanie (uʒna'n'ie) *n* ②13 An-
 erkennung *f*; (przyznanie się)
 Eingeständnis.

uznawać (uʒna'watʲɕi) ⑬3, *pf.*
 ~ać (u'ʒnatʲɕi) ⑬1 anerkennen;
 (pojmować) einsehen, erkennen;
 ~ k-o za (*acc.*) j-n alś (*acc.*) an-

erkennen; ~ co za stosowne
 et. für richtig finden.

uzupełniać (uʒup'e'ln'iatʲɕi) ⑬1,
pf. ~łe (u'niitʲɕi) ⑫1¹ ergän-
 zen; (czynić zupełnym) vervoll-
 ständigen.

uzyskiwać (uʒɨʒ'ki'watʲɕi) ⑬3,
pf. ~ać (uʒu'ʒkatʲɕi) ⑬1 erlan-
 gen; (zyskać) gewinnen.

użalać (uʒa'latʲɕi) się ⑬1, *pf.*
 ~łe (u'niitʲɕi) się ⑫3 sich be-
 klagen, sich beschweren.

użebrać (uʒe'bratʲɕi) *pf.* ⑬9
 erbetteln.

użerać (uʒe'ratʲɕi) ⑬1 abfressen;
 ~ się z kim mit j-m hadern.

użycie (uʒu'ʒi'e) *n* ②13, ~
 wanie (u'wa'n'ie) *n* ②13 Be-
 nützung *f*, Gebrauch *n*; ~wanie
 życia Genuß *m* des Lebens.

użyć *f.* używać.

użyczać (uʒu'ʒ'ʃatʲɕi) ⑬1, *pf.*
 ~yć (u'ʒ'ʃutʲɕi) ⑫12 verleihen,
 mitteilen; ~ się (towarzystwo) in
 Gesellschaft gehen.

użyteczność (uʒu't'e'ʃ'noʒ'itʲɕi)
f ④1 Nützlichkeit, Brauchbar-
 keit; ~ny (u'nü) ⑦1 (nie) nützlich,
 brauchbar; (~ dla społeczeństwa,
 dla ogółu) gemeinnützig.

użytek (uʒu't'eʃ) *m* ①21¹a Ge-
 brauch; (pożytek) Nutzen.

użytkować (uʒu't'kow'atʲɕi) ⑫20
 benutzen; (ciągnąć korzyści)
 Nutzen ziehen (aus *dat.*).

użytkowanie (u'wa'n'ie) *n* ②13
 Nutzenziehung *f*, Nießbrauch *m*;
 ~wy (u'ko'wü) ⑦1 Nutz...

używać (uʒu'watʲɕi) ⑬1, *pf.*
 ~ć (u'ʒutʲɕi) ⑫2 benutzen, (ge-)
 brauchen; (zastosować) anwen-
 den; (posługiwać się) sich bedienen;
 ~ życia das Leben genießen.

używanie *f.* użycie. [mittel *n.*]

używka (uʒu'ʒta) *f* ③4² Genuß-

użyźniać (uʒu'ʒ'niatʲɕi) ⑬1,
pf. ~łe (u'niitʲɕi) ⑫1 fruchtbar
 machen, befruchten.

W

w (*w*), *a. we* (*we*) (*acc. u. loc.*): *a*) in (*acc. u. dat.*), *z* *w*(*e*) wodzie in dem (= im Wasser; w Galicyi in Galizien; pójść w las in den Wald gehen; *b*) an (*acc. u. dat.*), *z* *w*. wierzyć w co an (*acc.*) glauben; *c*) (Zeitbestimmung) w dzień am Tage, bei Tag; w nocy in der Nacht, bei Nacht; w roku 1916 im Jahre 1916; *d*) *z*u (*dat.*) przyjść w odwiedziny *z*u Besuch kommen; *e*) (bleibt unüberseht) grać w piłkę, karty Ball, Karten spielen; bawić się *w*(*e*) wojsko Solbat spielen; w miarę mäßig; *f*) auf (*dat.*): w podróży auf Reisen; *g*) alś (*acc.*): w darze, w posagu alś Geschenk, Mitgift.

W... in Bfgen mit Verben hinein...

W. Abtuzung für Wielki: W. książę badenski der Großherzog von Baden.

wabić (*wa'bitʃi*), *pf. z., przy* ~ ②2 Ioden; ~ się (*o psie etc.*) heißen, auf e-n Namen hören.

wabik (*ˌbʲik*) *m* ①13² Vordmittel *n*, Vordspeife *f*.

wachlarz (*wa'xlarʃ*) *m* ①30¹ Fächer; ~owy (*ˌvaʃo'wu*) ⑦1 (-wo) fächerartig; ~yk (*ˌva'guf*) *m* ①13² kleiner Fächer.

wachlować (*ˌvo'watʃi*), *pf. po* ~ ①20 (się się) fächeln.

wachmistrz (*wa'xmistrʃ*) *m* ①33 Wachtmeister.

Wacław (*wa'tʃlaf*) *m* ①1 Wenzel.

wacpan (*wa'tʃpan*) *m* ①1³, ~ (*ˌpa'ni*) *f* ③10¹ Sie (Anrede).

wadła (*wa'da*) *f* ③2 Fehler *m*; (brak) Mangel *m*; ~ilwość (*ˌli'woʃtʃi*) *f* ④1 Fehler, Mangelhaftigkeit; ~ilwy (*ˌli'wu*) ⑦1 (-wie) fehlerhaft, mangelhaft.

wadzić (*ˌdʃitʃi*) ②7 *k-o*: aufheben, in e-n Streit verwickeln;

k-u: behindert sein, im Wege stehen; ~ się zanken, streiten.

waga (*wa'ga*) *f* ③4 Wage; (ciężar) Gewicht *n*; (znaczenie) Bedeutung, Wichtigkeit; kupować na wagę nach Gewicht; żywa ~ Lebendgewicht *n*.

wagon (*ˌgon*) *m* ①3 Waggon, Wagen. [geld.]

wagowe (*ˌgo'we*) *n* ⑦21 Wag-]

wagowy (*ˌgo'wu*) ⑦1 Wagen...

wahać (*wa'hatʃi*) się, *pf. za* ~ się ③1 schwanken, wanken; (o ruchu wabadłowym) pendeln, schwingen; (~ w postanowieniu etc.) schwanken, unentschlossen sein.

wahadło (*ˌha'dło*) *n* ②6 Pendel *m* *ob. n*; ~wy (*ˌto'wu*) ⑦1 Pendel...

wahania (*ˌha'nie*) *n* ②13 Schwingung *f*; *fig.* ~ się Schwanken.

wakacje (*waka'tʃje*) *f/pl.* ③8 (Schul-)Ferien *pl.*; ~ans (*wa'fanʃ*) *m* ①3 erledigte Stelle *f*;

~ować (*ˌto'watʃi*) ②20 unbesetzt sein.

walać (*wa'latʃi*), *pf. za* ~ ③1 beschmutzen, beschmierern; ~ się sich wälzen (w błocie im Kote); (poniewierać się) herumgeworfen werden; (smarować się) sich beschmierern.

walc (*walʃ*) *m* ①30¹ Walzer.

walcować (*ˌtʃo'watʃi*) ①20 walzen. [werk *n*.]

walcownia (*ˌnia*) *f* ③6³ Walz-]

walcowy (*ˌtʃo'wu*) ⑦1 Walzer...

walczyć (*wa'litʃutʃi*) ②12 kämpfen (z *instr.* mit *dat.*; *o acc. um acc.*; *za acc. für acc.*).

walczyk (*wa'litʃutʃ*) *m* ①13² (kleiner) Walzer; ~ec (*wa'ietʃ*) *m* ①34 Walze *f*, Zylinder; (taniec) Walzer.

waleczność (*wa'le'itʃnoʃtʃi*) *f* ④1 Tapferkeit, Mut *m*; ~ny (*ˌnu*) ⑦1 (*nie*) tapfer, mutig.

walet (wa'let) *m* ①9 (w kartach) Bube.

walić¹ (w'litʃi), *pf. z.* ②3 dom etc.: niederreißen; demolieren; (przewracać) umstürzen; (bić) schlagen, prügeln; (rzucać) hinwerfen, hinschmeißen; (ładować; obarczać czem) laden, wälzen (na *acc.* auf *acc.*); ~ się zusammenstürzen, einstürzen, zusammenfallen; (rzucać się) sich (hin)werfen; (bić się z kim) sich gegenseitig prügeln ob. schlagen; ~ się na (*acc.*) stürzen, fallen auf (*acc.*).

walić² (w) ②3, *pf. ~nąć* (w'ngʃi) ②2 tüchtig schlagen; ~ w drzwi mit Gewalt an die Tür hämmern.

walizja (w'li'ʃa) *f* ③1 Reisekoffer *m*; **ka** (w'li'ʃka) *f* ③4² Handkoffer *m*, Reisetasche.

walka (wa'liʃa) *f* ③4¹ Kampf *m*; (spór) Streit *m*.

walny (wa'itull) ⑦1 (dzielny) tüchtig, brav; (główny) Haupt...; (ogólny, powszechny) allgemein.

walor (wa'lor) *m* ①8 Wert; (papier wartościowy) Wertpapier *n*; ~y *pl.* państwowe Staatspapiere *n/pl.*

waltonia (wal'ito'nia) *f* ③6³ Waldhorn *n*.

waluta (wal'u'ta) *f* ③2² valuta; (kwota) Betrag *m*; ~ złota, srebrna Gold-, Silberwährung.

wał (wał) *m* ①3 Wall; (grobla) Damm; (śala) Welle *f*, Woge *f*; (~ u kola etc.) Welle *f*, Wellbaum *m*; klasć ~em haufenweise zu Boden strecken.

wałach (wa'łach) *m* ①11 Wallach, verschnittener Hengst.

właszyć (w'ła'ʃtʃi), *pf. u.* ②12 verschneiden.

wałe (cze)k (wa'leł, w'le'tʃeł) *m* ①21^b Walze *f*, Rolle *f*; ~ do

ciasta Rudelwalzer; ~ do maglowania Mangelholz *n*.

wałęsać (w'ę'ʃatʃi) się ③1 sich umhertreiben, umherstreifen.

wałkoń (wa'kon) *m* ①31¹ Bagabund; (próznik) Faulenzer.

wałkować (w'wał'kʃi), *pf. wy.* ①20 wälken, rollen; ~ bieliznę mit der Handrolle mangeln.

wałko|waty (w'owa'tu) ⑦7 (-to) walzig, walzenförmig; ~wnica (w'owni'tʃa) *f* ③9 Walzbrett *n*; (~ do maglowania) Handrolle.

wam (l) (wa'm[li]) *f. ty.*

wanienka (wan'e'nka) *f* ③4² kleine Wanne.

wanilja (w'ni'lija) *f* ③8 Vanille; ~owy (w'jo'wu) ⑦1 Vanillen...

wanna (wa'nna) *f* ③1 (Bade-) Wanne.

wapielnia (wapi'e'lnia) *f* ③6³ Kalkbrennerei; ~plennica (w'pi'enni'tʃa) *f* ③9 Kalkofen *m*.

wapienniec (w'pi'enni'etʃi), *pf. z.* ①20 verfallen.

wapien|nik (w'ni'k) *m* ①13² Kalkofen; (człowiek) Kalkbrenner;

~ny (w'ni) ⑦1 Kalk...

wapień (wapi'e'ni) *m* ①31 Kalkstein.

wapniak (w'pni'ak) *m* ①13² Kalkspat, Kalzit; ~arka (w'pni'ar'a) *f* ③4² Kalkgrube; ~arz (w'pni'ar'z) *m* ①33 Kalkbrenner;

~asty (w'pni'a'stu) ⑦7 kalkartig.

wapnić (w'pni'itʃi), *pf. z.* ②1¹ mit Kalk versetzen.

wapniec (w'pni'etʃi), *pf. z.* ②20 verfallen.

wapnisty (w'pni'stu) ⑦7 (-to) kalkig; ~no (w'pno) *n* ②7 Kalk *m*. [Ausdünstung *f*.]

wapor (wa'por) *m* ①8 Dampf.

wara (wa'ra): ~! weg davon!; ~ ci od tego! untersteh dich nicht, daß anzurühren!

warcabnica (wartʃabni'tʃa) *f* ③9 Dambrett *n*; ~y (w'ʃa'bu)

- m/pl.* ①3 Damspiel *n*; grac w ~y Dame spielen.
- warchlak** (wa'rchlak) *m* ①13 Wildschweinfertel *n*, Frischling.
- warcholić** (acho'lić) *pf.* po~ ①23 Unfrieden säen, wühlen; ~ się Hänkel miteinander haben.
- warchoł** (wa'rchol) *m* ①2 Unruhbestifter.
- war|czec** (wa'rtŝetŝi) ①19, *pf.* ~knąc (knqtŝi) ⑩2 Inurren.
- wargia** (wa'rga) *f* ③4 Lippe; ~owaty (gowa'tu) ⑦7 lippenartig; roślina *f* -ta Lippenblütler *m*; ~owy (go'wu) ⑦1 Lippen...
- war|acja** (warja'tŝja) *f* ③8 Bahnstium *m*, Verrücktheit; ♪ Variation; ~acki (ja'tŝi) ⑦9 (-ko) verrückt, wahnsinnig.
- warjant** (wa'rjant) *m* ①10¹ Variante *f*.
- warjat(ka)** (wa'rjat, ja'tfa) *m* ①9 (*f* ③4²) Wahnsinnige(r), Verrückte(r).
- warjować** (jo'watŝi), *pf.* z~ ⑩20 wahnsinnig sein; sich wie wahnsinnig benehmen.
- warkliwy** (li'wu) ⑦1 Inurrig.
- warknąć** *f.* warczec.
- warkoc** (kolŝ) *m* ①30¹ (Haar-) Bopf, (Haar-)Flechte *f*; ~yk (to'tŝut) *m* ①13² kurzer Bopf.
- warkotać** (ko'tatŝi), *pf.* za~ ④11 brummen, surren.
- warować** (waro'watŝi), *pf.* za~ ④20 befestigen; (zabezpiezać) sichern; (zapewniać sobie) sich zusichern, sich ausbedingen; (o psie) kuscheln; ~ się sich verhängen (hinter *dat.*); ~ się (*gen.*) sich in acht nehmen (vor *dat.*).
- warow|nia** (ni'a) *f* ③6² Festung; ~ny (nü) ⑦1 (nie) befestigt; (zabezpieczający) gewährleistend; (ostrożny) behutjam, vorsichtig.
- warstat** (wa'rŝtat) *m* ①10¹ (a. warsztat [ŝtat]) Werkstat *f*, Werkstätte *f*; (stoi) Wertŝich; ↓ ~ okretowy Wert *f*; ~owy (to'wu) ⑦1 Wertstätten...
- warstlewka** (warŝte'fka) *f* ③4² dünne Schicht; ~wa (wa'rŝtwa) *f* ③1 Schicht, Lage; ~wowy (wo'wu) ⑦1 Schichten...
- wart** (wart) *indef.*, ~y (ü) ⑦7 (o) wert; nie ~ (jest) er ist nicht wert; to nie nie ~o daß hat keinen Wert; ~kary er verdient e-e Strafe; ~o es lohnt sich, es steht dafür.
- warta** (wa'rta) *f* ③2² Wache; stać na warcie Wache stehen.
- wartać** (wa'rtatŝi) ⑩1 wert sein.
- wartki** (wa'rtki) ⑦9 (-ko) rasch, schnell; ~ prąd *m* reißende Strömung *f*; ~o koło *n* ein sich schnell drehendes Rad.
- wartkość** (koŝtŝi) *f* ④1 Raschheit, Schnelligkeit.
- wart|ościowy** (toŝtŝio'wu) ⑦1 wertvoll; papiery *pl.* -we Wertpapiere *n/pl.*; ~ość (toŝtŝi) *f* ④1 Wert *m*; bez ~ości wertlos; podanie *n* ~ości Wertangabe *f*.
- wartować** (to'watŝi) ④20 Wache halten, wachen.
- wartownik** (to'wuik) *m* ①14 Wachtposten.
- warty** *f.* wart.
- warunek** (waru'neŝ) *m* ①21¹a Bedingung *f*; (zastrzezenie) Vorbehalt.
- warunkować** (ko'watŝi), *pf.* za~ ④20 bedingen; (zastrzegać sobie) sich vorbehalten.
- warunko|wość** (woŝtŝi) *f* ④1 Bedingtheit; ~wy (wu) ⑦1 (wo) bedingt, Bedingungs...
- warz|achew** (waŝa'ŝeŝ) *f* ④10, ~ęcha (ŝa'ŝa) *f* ③3 Kochlöffel *m*.
- warzlelnia** (ŝe'lnia) *f* ③6² Salzfiederei, Saline; ~onka (go'nka) *f* ③4² Sudfaß *n*.

warzyć (wa'gütŝi), *pf. z., u.* ⑫12 kochen; piwo: brauen; ~ się sieden, kochen.
warzy|wny (wü'wnü) ⑦1 Gemüse...; **wo** (wo) n ②1 Gemüse, Grünzeug.
was (waŝ) f. ty.
wasąg (wa'ŝoŝ) m ①13² Wagen-gestell n; (kosz do wozu) Wagen-forb.
wasz (waŝ) ⑥6 euer.
waŝnic (wa'ŝnitŝi), *pf. po.* ⑫1¹ entzweien, verhezen; ~ się habern, zanken.
waŝn (wa'ŝni) f ④3 Feder m, Zank m, Streit m.
wata (wa'ta) f ③2² Watte.
watować (to'watŝi), *pf. pod.* ⑪20 mattieren.
wawrzyn (wa'wGün) m ①2¹ Vorbeer; (wieniec ~owy Vorbeerfranz; ~owy (no'wü) ⑦1 Vorbeer... [Voreng.]
Wawrzyniec (wü'nietŝ) m ①37¹
waz|a (wa'ŝa) f ③1 Waŝe; (~ na kwiaty) Blumenvaŝe; (~ na roŝól etc.) Suppenschüŝel; **~on** (ŝon) m ①2¹, **~onik** (ŝo'nitŝ) m ①13² Blumentopf.
waz|ka (wa'ŝka) f ③4² kleine Waŝe; Zool. Waŝerjungfer, Fibielle; **~noŝc** (wa'Gnoŝitŝi) f ④1 Wichtigkeit; (znaczenie) Bedeutung; (moc prawna) Giltigkeit; **~ny** (nü) ⑦1 (~nie) wichtig, bedeutend; (mający moc prawna) giltig.
ważyć (wa'Gütŝi), *pf. z., od.* ⑫12 wägen, wiegen; (rozważać) erwägen, überlegen; (potrząsać) ŝwingen, ŝütteln; (narząć na ŝwank) wägen, außŝpielŝetzen, riŝkieren; (szanować) achten, ŝhätzen; (mieć tyle a tyle wägi) wiegen; (mieć znaczenie) Wert haben, bedeuten, gelten; ~ się ŝich wiegen laŝŝen; (wahać się, chwiać się) unentschloŝŝen

ŝein, ŝchwanken; (odwazyć się) wägen, ŝich unterŝtehen; ~ się na życie (gen.)-ŝ Leben nachŝtellen.
wachać (wq'ŝatŝi), *pf. z., po.* ⑫1 riechen. [f. ŝohlweg.]
wądół (wq'duŝ) m ①26 ŝchlucht
wąglik (wq'gilit) m ①13² Giftbeule f; Wilzbrand; **~owy** (to'wü) ⑦1 Wilzbrand...
wągr (wqgr) m ①8¹ Finne f; Blasenwurm; (u ludzi) Witteŝŝer; **~owacieć** (wroma'tŝietŝi) ⑫18 Finnen bekommen; **~owaty** (wa'tü) ⑦7 (-to) mit Finnen (ob. mit Witteŝŝern) beŝaftet.
wąs (wqŝ) m ①2¹ ŝchnurrbart; być pod ~em k-u ŝehr jung gegen i-n ŝein; *pl. y* (u roŝlin) Ranken f/pl.; **~al** (ŝali) m ①29 Mann mit e-m langen ŝchnurrbart; **~aty** (ŝa'tü) ⑦7 ŝchnurrbartig; **~lk** (ŝlit) m ①13² kleiner ŝchnurrbart; **~lisko** (ŝit'ŝto) n ②8 langer ŝchnurrbart m.
wąŝki (ŝi) ⑦9 (-ko) ŝmal, eng; **~oŝc** (toŝitŝi) f ④1 ŝmalheit, Enge.
wątek (wq'teŝ) m ①21¹a Faden; (treŝc) Inhalt.
wątl|eć (wq'tletŝi), *pf. z.* ⑫18 ŝchwach werden; (zmniejszać się) abnehmen, ŝwinden; **~toŝc** (toŝitŝi) f ④1 ŝchwäche, Zartheit; **~ty** (tü) ⑦6 (le) ŝchwach, zart. [fiŝ, Rabeljan.]
wątlus (tuŝ) m ①30¹ ŝhell-
wątor (wq'tor) m ①8¹ lederner ŝchlauch. [(o loc. an dat.)]
wątplić (wq'tpitŝi) ⑫2 zweifeln
wątpliwoŝc (wü'woŝitŝi) f ④1 Zweifel m, Bedenken n; **~wy** (wü) ⑦1 (~wie) zweifelhaft; (niepewny) ungewiŝ, unŝicher.
wątr|oba (tro'ba) f ③1 Leber; **~obiany** (trobia'nü) ⑦1 Leber...; **~óbka** (tru'pfa) f ③4²: **~óbka gęŝia**, ciolęca Gänŝe-, Kalbŝ-leber.

wąwóz (wɔ'wuʃ) *m* ①26 Schlicht
f. Hofweg; (przesmyk) Engpaß.
wąz|lutki (wɔʒ'u'tɕi) ⑦9 (-ko)
ganz schmal; ~**ki** (wɔ'ɕti) ⑦9,
~**kość** (wɔɕ'tɕi) *f* ④1 f. wąski,
wąskość.
wąż (wɔʒɕ) *m* ①35 Schlange *f*;
(~ gumowy etc.) Schlauch.
wbić *f.* wbijać.
wblegać (wbie'gatɕi) ⑬1, *pf.*
wbiec (wbietɕ) ⑩5 hinein-
laufen.
wbijać (wbii'jatɕi) ⑬1, *pf.* **wbić**
(wbii'tɕi) ⑩1 (hin)einschlagen;
~ k-u miecz w ciało j-m daß
Schwert in den Leib stoßen; ~
na pal pfählen, spießen; ~ na
krzyż kreuzigen, ans Kreuz
schlagen; ~ sobie w pamięć się
ins Gedächtnis einprägen; ~
k-o w dumę j-n stolz machen;
~ się w dumę stolz werden.
wbrew (wbrɛf) (*dat.*) gegen
(*acc.*); ~ przepisom den Vor-
schriften zuwider.
wbudować (wbudo'watɕi) *pf.*
⑩20 hineinbauen.
wcale (ftɕa'le) ziemlich; ~ nie
gar nicht.
wchodowy (wɕodo'wu) ⑦1 Ein-
gangß...
wchodzić (wɕo'dɕitɕi) ⑩7, *pf.*
wejść (wejɕ'tɕi) ⑬4³: a) hin-
eingehen, hineinkommen; (~ na
górze) hinaufgehen, hinaufkom-
men; proszę wejść! bitte ein-
zutreten!; ~ w układy in Unter-
handlungen treten; ~ w stan
małżeński in den Ehestand
treten; ~ w zwyczaj (modę) zur
Gewohnheit (Mode) werden;
~ w przysłowie sprichwörtlich
werden; ~ w pogardę in Ver-
achtung geraten; (~ w *acc.* =
zważać) berücksichtigen (*acc.*),
Rücksicht nehmen (auf *acc.*); ~ w
czyje położenie się in die Lage
j-s hineinenden; ~ w szcze-

góły auf die Einzelheiten ein-
gehen; b) (badać) untersuchen; ~
w siebie in sich gehen; c) (stano-
wić część czego) mit inbegriffen
sein (in *dat.*); gehören (zu *dat.*);
~ w grę im Spiele sein.

wchód (wɕut) *m* ①26 Eingang.
wciąć *f.* wcinąć.

wciągać (ftɕi'gatɕi) ⑬1, *pf.*
~**nąć** (wɔtɕi) ⑩2 hineinziehen;
(nałożyć) anziehen; (~ w siebie)
in sich ziehen, aufnehmen; (~ na
górze) hinaufziehen; ~ pazury
die Krallen einziehen; ~ k-o do
(*gen.*) j-n in (*acc.*) ziehen.

wciąż (ftɕi'ɔɕ) fortwährend.

wciekać (ftɕie'katɕi) ⑬1 hinein-
sickern, hineinfließen.

wcielac (wciatɕi) ⑬1, *pf.* ~**ić**
(wciitɕi) ⑩3 (do *gen.*) einver-
leiben (*dat.*); ~ się się verkör-
pern, zur Wirklichkeit werden.

wcielanie (wio'wie) *n* ②13 Ver-
körperung *f*; (~ do *gen.*) Ein-
verleibung *f*; ~**lony** (wio'nü)
⑦14¹ verkörpert; ~lony djabel
m der leibhaftige Teufel.

wcierać (ftɕie'ratɕi) ⑬1, *pf.*
wetrzeć (we'tɕetɕi) ⑨25¹ ein-
reiben (w *acc.* in *acc.*).

wciąć (ftɕi'ɔtɕi) *n* ②13
Einschnitt *m*; ~**ty** (wci'tü) ⑦7 ein-
geschnitten; (o sukni) geschweift.

wcinać (ftɕii'natɕi) ⑬1, *pf.*
wciąć (ftɕi'ɔtɕi) ⑨21 einschnei-
den.

wcisnąć (ftɕii'ɕatɕi) ⑬1, *pf.*
~**nąć** (wɔtɕi) ⑩2 (hin)ein-
drücken; hineinpresse; ~ co do
ręki in die Hand drücken; ~ się
sich hineindrücken; (do wnetrza)
eindringen.

wczas¹ (ftɕɕaɕ) *m* ①3 freie
Zeit *f*, Muße *f*; zażywać ~u
Ferien haben.

wczas² (~) zur rechten Zeit, zeit-
tig; rychło ~ es ist schon zu
spät; nie ~ zu spät.

wczasować (ftŃŃaŃo'watŃi) się, *pf.* wy~ się ①20 Ńich auŃruhen.

wczesnoŃ (ftŃŃe'ŃnoŃtŃi) *f* ④1 Zeitigkeit; ~ny (~nŃ) ⑦1 (-Ńnie) zeitig; rŃhŃ(zeitig); ~ny ptaszek *m* FrŃhhaufŃteher; za-Ńnie zu rŃhŃ; wstawac -Ńnie, iŃc spać -Ńnie zeitig aufŃtehen, zeitig ŃŃlafen gehen.

wczeŃniutki (ftŃŃeŃ'ni'u'tŃi) ⑦9 (-ko) Ńehr rŃhŃ, Ńehr zeitig.

wczoraj (ftŃŃo'raj) gestern; ~szy (~ra'jŃŃu) ⑦11 geŃtrig.

wczuwać (ftŃŃu'watŃi) się ③1, *pf.* wczuć (ftŃŃutŃi) się ①3 Ńich hineinfŃhlen.

wczytliwy (ftŃŃtŃu'watŃi) się ③2, *pf.* ~ać (ftŃŃu'tatŃi) się ③1 Ńich inŃ Lesen vertiefen.

wćwczlać (ftŃŃwŃi'tŃŃatŃi) ③1, *pf.* ~yć (~tŃŃtŃi) ②12 (się Ńich) einŃben.

wdawać (wda'watŃi) ⑤3, *pf.* wdać (wdatŃi) ④2 hineingeben, hineinbringen; ~ w podejrzenie in Verdacht bringen; ~ w kłopoty in Sorgen bringen; ~ w proces in e-n ProzeŃ verwickeln; ~ się Ńich einlassen (w rozmowę in ein GeŃpräch; z kim mit j-m); (mieszać się do czego) Ńich in et. miŃchen; (godzić się na co) eingehen auf (*acc.*); ~ się w k-o j-m nachgeraten.

wdepnąć (wde'pntŃi) *pf.* ⑩2 (*w acc.*) treten (*in acc.*); (~ w nieszczęŃcie etc.) Ńich (inŃ Un-glŃd usw.) verwickeln.

wdeptać (~tatŃi) ①11, ~ywać (~tŃu'watŃi) ③2 hineintreten, hineinstampfen.

wdmuchliwy (wdmuŃi'watŃi) ③3, *pf.* ~ać (wdmu'ŃatŃi) ③1 hineinflaŃen.

wdo|wa (wdo'wa) *f* ③2 Witwe; ~wi (~wŃi) ⑦13 Witwen...; ~wlec (~wletŃi) *m* ①37 Witwer.

wdowieć (wdo'wletŃi), *pf.* o~ ①18 verwitwen.

wdowieŃstwo (wbowie'nŃstwo) *n* ②1 WitwenŃtand *m*.

wdówka (wdu'ffa) *f* ③4² (Liebe, nette, junge) Witwe.

wdraplywać (wdrapu'watŃi) się ③2, *pf.* ~ać (wdra'patŃi) się ④4 hinaufklettern; ~ na górę einen Berg erklimmen.

wdrażać (wdra'ŃatŃi) ③1, *pf.* wdrożyć (wdro'ŃtŃi) ②12 einleiten; ~ k-u co j-m et. bei-

bringen oder einflöŃen; ~ się (*w acc.*) Ńich gewöhnen (*in acc.*).

wdychać (wdu'ŃatŃi) ③1, *pf.* wetchnąć (we'tŃnŃtŃi) ⑩2¹ einatmen.

wdzlać *f.* wdziewać.

wdzierać (wŃŃie'ratŃi) się ③1, *pf.* wdrzeć (we'dŃetŃi) się ⑨25 (*w acc.*) gewaltsam einbringen (*in acc.*); (wdrapywać się) erklettern, erklimmen, ersteigen; ~ na tron Ńich deŃ Thrones bemächtigen.

wdziewać (wŃŃie'watŃi) ③1, *pf.* wdziać (wŃŃiatŃi) ①17 anziehen, anlegen; kapelusze etc.: aufsetzen.

wdzięcznoŃ (wŃŃi'ŃŃnoŃtŃi) *f* ④1 Dankbarkeit; (przyjemnoŃ) Lieblichkeit; ~ny (~nŃ) ⑦1 (~nie) dankbar; (przyjemny) lieblich, anmutig.

wdzięczyć (~tŃŃtŃi) się ②12 lieb tun, Ńchmeideln; ~ się do k-o j-m zu gefallen Ńuchen.

wdzięk (wŃŃi'ŃtŃ) *m* ①13 Reiz, Unmut *f*; dodawać ~u Reiz verleihen.

we (we) *f.* w. [mand, Webe.]

weba (we'ba) *f* ③1 feinste Bein-|

webrnąć (we'brnotŃi) *pf.* ⑩2

(*w acc.*) hineingeraten (*in acc.*).

wed|le (we'dle) (*gen.*) gemäß (*dat.*), nach (*dat.*); (obok) bei (*dat.*), an (*dat.*); ~lug (~luf)

(gen.) nach (dat.); Jug zwycza-
 zaju der Gemohnheit gemäß.
wedrzyć się f. wdzierać się.

wegnać f. wganiać.

wejrzeć f. wzierać.

wejście (we'jście) n ②13 Blied
 m; (wygląd) Aussehen n; z -nia
 vom Aussehen; na pierwsze
 ~ auf den ersten Blied.

wejsć (we'jść) n ②13 Ein-
 gang m; (~ osoby) Eintritt m.

wejsć f. wchodzić.

wekslel (we'kseli) m ①30 (gen.
 ~la) Wechsel; ~larka (wa'rka) f
 ③4² Wechselerin; ~larnia (~
 wa'rnja) f ③6³ Wechselstube;
 ~larski (wa'rstki) ⑦9 Wechs-
 ler...; ~larstwo (wa'rstwo) n
 ②1 Wechselergeschäft; ~larz
 (we'rstasz) m ①33 Wechsel-
 lowy (wo'wu) ⑦1 Wechsel...
 melon (we'lon) m ①3 Schleier;
 ~lk (wo'nik) m ①13² dünner
 (od. kurzer) Schleier.

wetna (we'lna) f ③1 Wolle;
 tkalnica f ~ny Wollweberei; ~
 nianka (wnja'nka) f ③4² wolle-
 nes Kleid n; ~niany (wnja'nu)
 ⑦1 Woll...; wollen; materja
 f-na Wollstoff m; towary m/pl.
 -ne Wollwaren f/pl.; ~niasty
 (wnja'ntu) ⑦7 wollartig, wollig;
 ~nisty (wni'stu) ⑦7 (-to)
 wollig, haarig.

wemknąć (we'mknąć) się pf.
 ⑩2 sich hineinschleichen, hin-
 einschlüpfen.

Weneclja (wene'tsja) f ③8 Be-
 nebig n; ~ski (wsi) ⑦9 bene-
 tianisch.

wentyl (we'ntyl) m ①30 Ven-
 til n. [hinein.]

wen (wen) statt w niego in ihu]
wepchnąć f. wpychać.

weprzeć f. wpierać.

werbować (werbo'watfi), pf. z.
 ①20 (an)werben.

werbuniek (bu'nef) m ①21^a

Werbung f; ~kowy (ko'wu)
 ⑦1 Werbe...

wereta (wero'ta) f ③2² großes
 Tuch n.

werk (werf) m ①13 Werk n,
 Mechanismus; ~mistrz (~
 mi'ststsch) m ①33 Werkmeister.
werniks (we'rnistf) m ①3 Pad.
wersja (we'rsja) f ③8 Version.
wertep (we'rtep) m ①3 Irr-
 weg, Abweg.

wertować (to'watfi) ①20: ~
 książki in den Büchernblättern.
werwa (we'rwa) f ③1 Werbe,
 Schwung m.

werznąć f. wrzynać.

wesele (we'se'le) n ②14 Hoch-
 zeit f; (radość) Freude f; w -lu
 i w smutku in Freud' und Leid.
weselić (~lić) ①23 (sich)
 freuen; ~ sie fröhlich sein.

weseliisko (~li'sko) n ②8 große
 Hochzeit f; ~ny (~se'lnu) ⑦1
 Hochzeits...

wesolutki (we'solutki) ⑦9
 (-ko) sehr fröhlich, sehr heiter;
 ~olek (~so'lek) m ①21 Lustig-
 maker; ~ołość (~so'lość) f
 ④1 Fröhlichkeit, Heiterkeit;
 ~oły (~so'ły) ⑦8 (-lo), ~ół
 (we'bul) indest. fröhlich, heiter,
 lustig; ~oła mina f heitere
 Miene; ~oły dzień m fröh-
 licher Tag; grać coś ~olego
 et. Lustiges spielen; jestem
 ~ół ich bin lustig, gut gelaunt.
wespół (~spul) (z instr.) gemein-
 schaftlich, zusammen (mit dat.).

wesprzeć f. wspierać.

westchnąć f. wzdychać.

westchnienie (westchnie'nie) n
 ②13 Seufzer m.

wesz (we'sz) f ④8² Fuß; ~ka
 (~ka) f ③4² kleine Fuß.

weszła (we'szła) etc. f. wejść.

wet (wet): ~ za ~ (oddać) Glei-
 ches mit Gleichem vergelten;
 wie du mir, so ich dir.

- wetchnąć** *f.* wdychać.
- weteran** (wete'ran) *m* ①1¹ Vetera'n.
- weterynarja** (teruna'ria) *f* ③8 Tierheilkunde; ucześniezać na-ję die tierärztliche Schule be-suchen; ~arski (ana'rżvi) ⑦9 tierärztlich; Veterinär...; ~arz (ru'uaśh) *m* ①33 Tierarzt.
- wetkać** *f.* wtykać¹.
- wetknąć** *f.* wtykać².
- weto** (we'to) *n* indell. Veto, Einspruch *m*; zakładać ~ Einspruch erheben.
- wetrzeć** *f.* wciórać.
- wety** (we'tü) *m/pl.* ①3 Nachtsich *m*, Dessert *n*.
- wewn|ątrz** (we'wnqtsch) inwendig, innen; (*gen.*) im Innern, innerhalb (*gen.*); ~ętrzny (nq'tśhnü) ⑦1 (-nie) inwendig, innerlich, inner; minister *m* spraw -nych Minister des Innern; część *f* -na der innere Teil *m*; lekarstwo do użytku -nego zum inneren Gebrauch.
- wezbrać** *f.* wzbierać.
- wezgłowie** (weszgło'wie) *n* ②15 Polster, Kissen.
- Wezuw|usz** (wesu'wjuśh) *m* ①30¹ Vesuv.
- wezwać** *f.* wzywać.
- wezwanie** (weswa'nie) *n* ②13 Ruf *m*; (żądanie) Aufforderung *f*; (~ do sądu) Vorladung *f*; ~ pomocy Hilferuf *m*.
- weź...** *f.* wziąć.
- węch** (wqch) *m* ①12 Geruch; (zmysł) Geruchssinn; miąc do-bry ~ eine feine Nase haben; ~owy (qho'wü) ⑦1 Geruch...
- wędka** (wq'tka) *f* ③4² Angel; łowić na wędkę angeln.
- wędli|na** (wqđli'na) *f* ③1 Selch-fleisch *n*; *pl.* ~ny (~nü) Selch-waren *pl.*; sklep *m* z ~nami, ~niarnia (~nia'rnja) *f* ③6³ Selcherei *f*.
- wędrować** (wqđro'watśi), *pf.* po-①20 wandern.
- wędrow|czyk** (dro'wtśhük) *m* ①14¹ Wanderbüch; ~lec (~dro'wietsch) *m* ①37 Wanderer; ~ny (~dro'wnü) ⑦1 Wander...; wandern; ptaki *m/pl.* ~no Wander- (ob. Zug-)vögel.
- wędrówka** (dru'fka) *f* ③4² Wanderung.
- wędzarnia** (wqđsa'rnja) *f* ③6³ Räucherlammer.
- wędzić** (wqđśiitśi), *pf.* u ~ ②7 räuchern; ~ się im Rauche hängen; *fig.* sich abhärten.
- wędzidło** (dśi'dło) *n* ②6 Baum *m*, Gebiß.
- wędzonka** (dśo'nka) *f* ③4² Geselchtes *n*.
- węgar** (wq'gar) *m* ①8¹ Tür-pfosten.
- węgiel** (wq'geli) *m* ①34³ Kohle *f*; ~ drzewny Holzkohle *f*; ~ kamienny Steinkohle *f*; kopalnia *f* węgla Kohlenbergwerk *n*; skrzynia *f* na ~ Kohlenfiste; czarny jak ~ sohlischwarz.
- węgielek** (g'io'leś) *m* ①21¹ b kleines Stück *n* Kohle.
- węgiel|nica** (wq'geli'ni'tka) *f* ③9 Winkelmaß *n*; ~nik (g'io'lniś) *m* ①13² Schwinfel; ~ny (~nü) ⑦1 Ed..., Winkel...; kamień *m* ~ny Grundstein.
- węgiel** (wq'giew) *m* ①22 Ede *f*, Winkel; za -głom um die Ede.
- Węgier** (wq'gier) *m* ①24³ Ungar; ~ka (g'io'rfa) *f* ③4² Ungarin; L-ka (śliwka) ungarische Pflaume; (ubranie) ungarischer Pelzrod *m*; Lski (~śvi) ⑦9 (po Lsku) ungarisch.
- węgli|an** (wq'gli'an) *m* ①3 koh-len-saure Verbindung *f*; ~arka (gli'a'rfa) *f* ③4² Kohlenhändlerin; ↓ Kohlenschiff *n*; ~arnia (~nia) *f* ③6³ Kohlenbrennerei;

˘arski (˘ʃʃi) ⑦9 Röhler...;
 ˘arz (wʒ'gʂaʃ) m ①33 Koh-
 lenbrenner, Röhler; ˘asty (˘
 gʂa'ʃtʉ) ⑦7 (-to) kohlenartig.
węgić (wʒ'gʂiʃʃi), pf. z~ ⑩3
 zu Kohle verbrennen.
węgielwodan (˘gʂiwo'dan) m
 ①3 Kohlenhydrat n; ˘wodór
 (˘dur) m ①26 Kohlenwasser-
 stoff; ˘wy (˘gʂi'wʉ) ⑦1 Koh-
 len...; kwas m ˘wy Kohlen-
 säure f.
węgorz (wʒ'goʃ) m ①33 Aal;
 połów m ˘y Aalfang; ˘owaty
 (˘Gowa'tʉ) ⑦7 (-to) aalförmig.
węgrowaty (wʒ'growa'tʉ) ⑦7 (˘
 to) finnig, mit Finnen behaftet.
Węgry (wʒ'grʉ) f/pl. ⑤3¹ Un-
 garn n; na ~ nach Ungarn; na
 Węgrzech in Ungarn.
węzeł (wʒ'seł) m ①22 Knoten;
 (związek) Band n (a. fig.); Anat.
 Knoten; (staw) Gelenk n; ~
 kluczy Schlüsselbund n.
węzełek (wʒ'sełek) m ①21^b
 kleiner Knoten; (rzeczy razem
 związane) Bündel n.
węzłowaty (wʒ'słowa'tʉ) ⑦7 (˘
 to) knotig; (związły) bündig;
 krótko i -to kurz u. bündig;
 ˘wy (˘ł'wʉ) ⑦1 Knoten...;
 punkt m ˘wy Knotenpunkt.
węzłowaty (wʒ'Gowa'tʉ) ⑦7 (˘
 to) schlängelnartig; (o linji) ge-
 schlängelt; ˘wisko (˘wi'ʃko)
 n ②8 Schlangenhaut f; ˘
 wnica (˘wni'tʃa) f ③9 Schlan-
 genlinie; ˘wy (˘go'wʉ) ⑦1
 Schlangen...
węższy (wʒ'ʃʃu) ⑦11 (cmpr.
 zu wąski) enger, schmaler.
wężyc (wʒ'Gʉʃʃi), pf. z~ ⑩12
 enger (od. schmaler) machen (się
 werden).
wężyk (wʒ'Gʉʃ) m ①13 kleine
 Schlange f; x kleine Kanone
 f; (o linji) ①13² schlängen-
 förmige Linie f; ˘owaty (˘gu-

łowa'tʉ) ⑦7 (-to) geschlängelt,
 gewunden.
węgniać (wga'niatʃi), pf. **węgnąć**
 (we'gnatʃi) ⑩1 hineintreiben.
węgiąć (wg'i'natʃi) ⑩1, pf.
wgiąć (wg'otʃi) ⑨21¹ hinein-
 biegen; (zagiąć) einbiegen.
węgiadlać (wgi'adlatʃi) ⑩1, pf.
˘nać (˘ngtʃi) ⑩2 hineinschauen
 (in acc.); (w acc.) Einsicht
 nehmen (in acc.); (troszczyć się
 o co) sich bekümmern (um acc.);
 (badać) untersuchen, prüfen.
węgiębiać (wgi'ęm'biatʃi) ⑩1, pf.
˘ić (˘biitʃi) ⑩2 (się się) ver-
 tiefen; ˘lenie (˘bie'nje) n ②18
 Vertiefung f.
wgniatać (wgni'a'tatʃi) ⑩1, pf.
wgnieść (wgni'eʃʃi) ⑨7 hin-
 eindrücken, hineinpressen.
wgryzać (wgru'zatʃi) się ⑩1,
 pf. ˘ić (wgru'ʃʃi) się ⑨4 sich
 hineinbeißen.
wiać (wia'tʃi) ⑩17 wehen; ~
 zboże daß Getreide schwingen.
wiadomość (wia'do'moʃʃi) f
 ④1 Nachricht, Kunde; (znajo-
 mość) Kenntnis; podawać (przy-
 jąć) do ~ności zur Kenntnis
 bringen (nehmen); ˘my (˘mʉ)
 ⑦1 (˘mo u. ˘mie) bekannt.
wiadro (wia'dro) n ②6 Eimer
 m, Kübel m.
wianleczny (wiane'tʃny) ⑦1
 Kranz...; ˘ek (wia'neł) m ①21^b
 Kranz.
wiano (wia'no) n ②1 Mitgift f.
wianuszek (˘nu'ʃeʃ) m ①21^b
 Kränzchen n.
wiara (wia'ra) f ③1: a) Glaube
 m (w acc. an acc.); wyznanie
 n -ry Glaubensbekenntnis;
 dawać -rę Glauben schenken;
 nie do -ry nicht zu glauben;
 znajdować -rę Glauben finden;
 pokładać -rę (w loc.) Glauben
 setzen (in acc.); b) (wiarogodność)
 Glaubwürdigkeit; (wierność)

Treue; dochować -ry treu
bleiben; ~ małżeńska eheliche
Treue; złamanie *n* -ry mał-
żeńskiej Ehebruch *m*; złamać
-rę die Treue brechen; żyć
na -rę z kim mit j-m in wilder
Ehe leben; c) (bracia żołnierze)
Waffenbrüder *m/pl.*; naprzód,
~! vorwärts, Kameraden!

wiarogodność (wiarogo'dnoŝtŝi)
f ④1 Glaubwürdigkeit; ~godny
(~nu) ⑦1 (-nie) glaubwürdig;
~łomca (ło'mtŝa) *m* ③11
Wortbrüchiger, Treuloŝer; ~
łomność (noŝtŝi) f ④1 Wort-
brüchigkeit, Treubruch *m*; ~
łomny (~nu) ⑦1 (-nie) wort-
brüchig, treuloŝ; ~łomstwo (~
tŝwo) *n* ②1 Treubruch *m*.

wiarus (~ruŝ) *m* ①1¹ alter Sol-
dat.

wiata (wia'ta) f ③2² Halle.

wiatr (wiatr) *m* ①16³: a) Wind;
z ~em in der Windrichtung;
przeciw ~owi gegen den Wind;
pod ~ bei Winde; gadać na ~
in die Luft hinein reden; pójsć
z ~em zu Waŝer (zu nichtŝ)
werden; wynieść się na cztery
~y ŝich zum Teufel ŝeren; b) ~
~y *pl.* Blähungen *f/pl.*; pu-
szczać ~y Winde fahren laŝen.

wiatrak (wia'trak) *m* ①13²
Windmühle *f*; ~akowy (~ło'wu)
⑦1 Windmühlen...; ~onogi
(~trono'gli) ⑦8 windschnell;
~owy (~tro'wu) ⑦1 Wind...;
~ówka (~tru'ŝa) f ③4² Wind-
büchŝe.

wiatyk (wija'tuk) *m* ①13 die
lezte Wegkehrung *f*, Sterbe-
ŝakramente *n/pl.*

wiądł (wiądł) *f*. więdnąć.

wiąz¹ (wiąz) *m* ①2¹ Ulme *f*.

wiąz² (~) *m* ①25, *mŝ pl.* więzy
(wią'ŝu) Band *n*, Feŝŝel *f*; więzy
ciała die Feŝŝeln deŝ Körperŝ.

wiązać (wią'zatŝi), *pf.* z~ ①14

binden; (przywiązywać) anbin-
den; (zawiazywać) zubinden,
verbinden; ~ się ŝich binden;
~ się z kim ŝich mit j-m ver-
binden.

wiązadło (~ŝa'bło) *n* ②6 Band;
wiązadła *pl.* glosowe Stimm-
bänder *pl.*; ~zanie (~ŝa'nie) *n*
②13 Binden, Verbinden; (upo-
minek) Angebinde; (~ na uro-
dziny) Geburtŝtagŝeŝenk; (~
na imieniny) Namenŝtagŝe-
ŝenk; ~zanka (~ŝa'nka) f ③4²
Bund *m*, Bündel *n*; ~ kwiatów
ein Büŝchel *n* Blumen; ~zar
(wią'ŝar) *m* ①8¹ Hängeblođ;
~zka (wią'ŝka) f ③4² Bund *n*.

wiązł (wiązł) *f.* więznąć.

wice- (wi'ŝe-) in Bŝŝn Wiŝe...
...Stellvertreter *m*; ~prezydent
(~pre'ŝudent) *m* ①19 Wiŝe-
präŝident.

wichler (wi'ŝer) *m* ①22⁴
Sturm(wind); ~rowaty (~ro-
wa'tu) ⑦7 (-to) ŝtürmiŝ, un-
ruhig; ~rząciel (~ŝu'tŝieleł) *m*
①29 Unruheŝtiŝter, Ruheŝtörer.

wichrzyć (~ŝütŝi), *pf.* po~z~ ②12
die Ruhe ŝtören, Unfrieden
ŝäen; (podburzać) aufwiegeln.

wichura (~chu'ra) f ③2³ Sturm*m*.

wić¹ (wić) f ④1 Rute, ŝerte;
pl. wici Befehl *m* zum allge-
meinen Aufgebot.

wić² (~), *pf.* u~ ①1 binden, flechten;
~ wieniec e-n Kranz winden; ~
się ŝich winden, (jak waŝ) ŝich
ŝŝlängeln: ~ się przed oczyma
vor den Augen ŝweben.

wid (wit) *m* ①6: ani ~u ani
ŝlychu man ŝieht u. h. rt nichtŝ.

widać (wi'datŝi) (nur in dieŝer
Form) ②1 man ŝieht, man kann
ŝehen; ~ bylo man konnte ŝehen.

widelec (wi'de'letŝ) *m* ①34
Gabel *f*.

widlełki (wi'de'łki) *f/pl.* ③4²
kleine Gabel *f*; ~ełkowaty (~

- bełkowa'tu) ⑦7, **lasty** (ł'a'β-tu) ⑦7 (-to) gabelförmig; **tak** (tak) *m* ①13² gabelförmiges Holz *n*; ♀ Hürapp; **ty** (tū) *m/pl.* ①3 *u. f/pl.* ③1¹ Gabel *f*; (~ do gnoju) Mistgabel *f*.
- widmo** (wi'bmo) *n* ②1 Gespenst; ~ słoneczne Sonnenpektrum.
- widnokrąg** (no'krɔk) *m* ①13⁴ Gesichtskreis, Horizo'nt.
- widny** (nū) ⑦1 (-no) hell, licht.
- widoczny** (wi'do'tʃɔnū) ⑦1 (-nie) sichtbar; (oczywisty) augenscheinlich, offenbar, offenkundig.
- widok** (wi'dok) *m* ①13 Anblick; na ~ (*gen.*) beim Anblick (*gen.*); (~ z okna etc.) Ausblick, Aus-sicht *f*; *pl.* ~i (okolic) Ansichten *f/pl.*; ~ z przodu, z boku Vorder-, Seitenansicht *f*; ~i na przyszłość Ansichten *f/pl.* für die Zukunft; wystawiać na ~ publiczny öffentlich ausstellen; być na ~u gesehen werden.
- wido|kowy** (wido'kwū) ⑦1 An-sichts...; **kówka** (ku'fka) *f* ③4² Ansichtskarte; **my** (do'mū) ⑦1 sichtbar; (posiadający wzrok) sehend; **wisko** (wi'isko) *n* ②8 Schauspiel *f*, Schauspiel; **wnia** (do'wnia) *f* ③6⁸ Schauspiel *m*, Theater*n*; (scena) Bühne.
- widywać** (du'watʃi) ③2 öfters sehen, zu sehen pflegen.
- widz** (wi'tʃ) *m* ①11 Zuschauer.
- widzenie** (wi'dʃe'nie) *n* ②13 Sehen; (zapatrywanie) Anschauung *f*, Ansicht *f*; (~ dziadło) Erscheinung *f*, Gesicht; godny -nia sehenswert; dla -nia um zu sehen; znać z -nia vom Sehen kennen; z punktu -nia ... vom Gesichtspunkte ...; ~ się Zusammentreffen, Begegnung *f*; do -nia (się) auf Wiedersehen.
- widziadło** (dʃia'dło) *n* ②6 Er-scheinung *f*, Gesicht; (widmo) Gespenst. [sichtbar, zu sehen.]
- widzialny** (dʃia'linū) ⑦1 (-nie) **widzieć** (wi'dʃetʃi) ③17 sehen; (poznawać) ersehen, einsehen; ~ się (się) (selber) sehen; ~ się z kim einander sehen; j-n sehen, zusammentreffen (mit *dat.*), begegnen (*dat.*); (wydawać się) scheinen, vorkommen.
- widzimi się** (dʃimi'ʃi) *n* indett. Gutdünken, Willfür *f*.
- wie** (wie) etc. *f.* wiezieć.
- wiec** (wietʃ) *m* ①30 Versamm-lung *f*; Tag, Kongreß.
- wiechła** (wie'cha) *f* ③3 Strohwisch *m*; (nad karczmą) Wirtshauskranz *m*; ♀ Rispe; **śeć** (šetʃi) *m* ①34 Strohwisch.
- wiecować** (tʃo'watʃi) ④20 e-e Versammlung abhalten, tagen.
- wieczowy** (tʃo'wū) ⑦1 Versammlungs...
- wieczera** (wietsʃe'ga) *f* ③9 Abendessen *n*; 2 Pańska daś Heilige Abendmahl *n*.
- wieczerać** (tʃe'gatʃi) ③1 zu Abend essen, nachtmahlen.
- wieczność** (wie'tʃnoʃtʃi) *f* ④1 Ewigkeit; przenieść się do ~ności daś Zeitliche segnen, sterben; **ny** (nū) ⑦1 (-nie) ewig; (ustawiczny) fortwährend, immerwährend; ~nie to samo immer dasselbe.
- wieczorek** (tʃo'rok) *m* ①21^b Abendunterhaltung *f*, Soiree *f*; ~ z tańcami Tanzabend.
- wieczornica** (tʃorn'i'tʃa) *f* ③9 Soiree; **ny** (tʃo'rnu) ⑦1 Abend...
- wieczór** (wie'tʃur) *m* ①26² Abend; ~, -orem abends; wczoraj ~ gestern abend; pod ~, z -ora gegen Abend; dobry ~! guten Abend!; co ~ allabendlich, jeden Abend.

wieczysty (wie'tŝu'ŝtū) ⑦7 (-yście) ewig.

Wiedeń (wie'deni) m ①34¹⁰ Wien n; **Zski** (do'niŝti) ⑦9 (po Zsku) Wiener..., wienerisch.

wiedza (wie'dŝa) f ⑤9 Wissen n; (wiadomość) Kenntnis, Kunde; (umiejętność) Wissenschaft; za wiedzą mit Wissen; bez wiedzy ohne Wissen.

wiedzieć (do'ŝetŝi) pf. ④4 (o loc.) wissen (von dat.); nie ~ ile ich weiß nicht wieviel; przyszedł, nie ~ po co er kam, man weiß nicht wożu.

wiedźma (wie'dŝima) f ③1 Hexe.

wieł... s. wiać.

wiejski (wie'ŝti) ⑦9 (po -sku) ländlich, Land..., Dorf...; -ska prostota f ländliche Einfalt; -skie życie n Landleben; -ska muzyka f Dorfmusik.

wiek (wieł) m ①13 Alter n; (stulecie) Jahrhundert n; (czas) Zeit f, Zeitalter n; (życie) Leben n; ~i pl. średnie Mittelalter n; złoty ~ das goldene Zeitalter n; pl. ~ł (czas nieograniczony) Ewigkeit f; od ~ów seit e-r Ewigkeit, (od najdawniejszych czasów) von alters her; na ~i für ewig; na ~ł w Ewigkeit.

wieko (wie'ko) n ②8 Dedel m.

wiekopomny (wie'kopomnū) ⑦1 ewig unsterblich; (godny pamięci) denkwürdig.

wiekowy (wie'kū) ⑦1 hundert-jährig; ~ człowiek m alter Mensch.

wiekuiŝtoś (wie'ŝtoŝtiŝti) f ④1 Ewigkeit; ~ty (wū) ⑦7 (-ście) ewig.

wielbiciel (wieł'biłi'tŝieli) m ①29, ~ka (wieł'biłi) f ③4² Verehrer(in), Anbeter(in).

wielbić (wieł'biłiŝti) ④2 verehren, anbeten; (wysławiać) preisen.

wielbłąd (wieł'blūgt) m ①2 Kamel n; ~ jednogarbny Dromedar n; ~ dwugarbny Trampeltier n; ~zi (wieł'biłi) ⑦13 Kamel...

wielce (wieł'tŝe) sehr.

wiele (wieł'e), ~lu (wieł'u) (nur bei männl. Subst.) indef. ③10 viel(e); (fragen) wie viel(e)?; ~le trudu viel Mühe; ~lu uczniów viele Schüler; ~le książek viele Bücher.

wielebność (wieł'e'noŝtiŝti) f ④1: wasza ~ (Cuer) Hochwürden; ~ny (wieł'nū) ⑦1 hochwürdig; **Zny Książd X.** Seiner Hochwürden Vater X.

Wielkanoc (wieł'ka'notŝ) f ⑦30 Ostern pl.; na ~ zu Ostern; **Zny** (wieł'nū) ⑦1 Oster...

wielki (wieł'ti) ⑦9 (empr. większy, sup. największy) groß; ~ książę m (a. abgefürzt W. książę) Großherzog, Großfürst; ~ tydzień m Karwoche f; ~czwartek m Gründonnerstag; ~ piątek m Karfreitag; -ka sobota f Karfreitag m.

wielko... (wieł'o...) in 3ten groß..., Groß...; **W. ~duszość** (wieł'oŝ'noŝtiŝti) f ④1 Großherzigkeit, Großmut m; **~duszny** (wieł'nū) ⑦1 (-nie) großherzig, großmütig; **~książęcy** (wieł'kiŝ'ę'ci) ⑦2 großherzoglich, großfürstlich; **~lud** (wieł'liut) m ①2 Riese; **~miejski** (wieł'e'ŝti) ⑦9 (po -sku) großstädtisch; **~myślność** (wieł'miŝ'noŝtiŝti) f ④1 Großmut; **~myślny** (wieł'mi) ⑦1 (-nie) großmütig, erhaben; **~pański** (wieł'pa'niŝti) ⑦9 (po -sku) großherrlich, wie ein großer Herr; **Zpolska** (wieł'o'liŝka) f ③4¹ Großpolen n; **~postny** (wieł'poŝtnū) ⑦1 während der großen Fasten; **~rządca** (wieł'ż'tŝa) m ③1 Gouverneur, Statthalter.

wielkość (wielkɔʃtʃi) f ④1 Größe; obłęd m -kości Größenwahn.
wielmożnik (wielmoʒnik) sie ②1¹ sich wichtig machen.
wielmożność (wielmoʒnoʃtʃi) f ④1 Herrlichkeit; (tytuł) Wasza Łność Euier Wohlgeboren; **ny** (nũ) ⑦1 herrlich; (potężny) mächtig; (tytuł) wohlgeboren; **Łny Panie!** Euier Wohlgeboren!; **Łjasnie Łny Pan** Seine Hochwohlgeboren.
wielo- (wie'lv-) in 8ffan viel...; zB. **barwny** (ba'rwũ) ⑦1 (-nie) vielfarbig; **boczny** (bo'tʃnũ) ⑦1 vielseitig; **bok** (bo'bof) m ①13 Bieleck n, Poligon n; **krotny** (kro'tnũ) ⑦1 (-nie) vielfach; **kształtny** (kʃta'tnũ) ⑦1 vielgestaltig; **letni** (le'tni) ⑦13 vieljährig; **mowny** (mo'wũ) ⑦1 vielredend; (gadaliwy) schwatzhaft, geschwätzig; **nożny** (noʒnũ) ⑦1 vielfüßig; **rakl** (ra'ki) ⑦9 mannigfaltig, vielerlei; **ryb** (ro'rũp) m ①2 8ool. Walfisch; **rybl** (rũ'bi) ⑦9 Walfisch...; **stronny** (stro'nũ) ⑦1 vielseitig; **strunny** (stru'nũ) ⑦1 vielfaitig.
wielość (wie'lvɔʃtʃi) f ④1 Vielheit.
wieloznacny (szna'tʃnũ) ⑦1 vieldeutig; **żenny** (ʒe'nũ) ⑦1 vielweibig; **żenstwo** (ʒe'niʃtwo) n ②1 Vielweiberei f.
wieniec (wie'nietʃ) m ①34² Kranz; otoczyć wieńcem im Kreise umgeben, umzingeln.
wieńczyć (wie'niʃtʃyʃtʃi), pf. u. ②12 befrängen.
wieprz (wiepʃ) m ①33 (männliches) Schwein n; **ak** (wie'pʃak) m ①13¹ junges Schwein n, Ferkel n; **owina** (oʃowi'na) f ③1 Schweinefleisch n; **owy** (oʃo'wũ) ⑦1 Schweins...;

pieczeń f łowa Schweinebraten m.

wiercenie (wierʃe'nie) n ②13 Bohren; Bohrung f; ~ głębo-kie Tiefbohrung f.

wiercić (wierʃitʃi), pf. wy. ②5 bohren; (obracać) drehen, schwingen; ~ się sich herumdrehen, sich fortwährend bewegen.

wierciplęta (wierʃip'ęta) f ③2² Springinsfeld m.

wier|ność (wie'rnoʃtʃi) f ④1 Treue; **ny** (nũ) ⑦1 (-nie) treu; (prawdziwy) getreu, wahr; (dokładny) genau.

wiersz (wierʃ) m ①30¹ Vers; (linia pisana lub drukowana) Zeile f; (poemat) Gedicht n; (rym) Reim; to słowo nie jest do ~a dieses Wort reimt (sich) nicht; **okleta** (wierʃok'le'ta) m ③17 Reimschmied; **opis** (o'p'is) m ①2 Dichter, Poet; **owac** (o'owac) ②20 in Versen schreiben, reimen; **owy** (o'owũ) ⑦1 Vers...; **yk** (y'k) m ①13² (kleines) Gedicht n.

wiert|acz (wier'tatʃ) m ①33 Bohrmeister; **ak** (ak'tat) m ①13² Kurbelbohrer; **arka** (ta'rfa) f ③4² Bohrmaschine; **nictwo** (ni'itʃtwo) n ②1 Tiefbohrtechnik f; **niczy** (ni'itʃy) ⑦4 Tiefbohr...; wieża f **nicza** Bohrturm m.

wierutny (wieri'tnũ) ⑦1 abgeseimt; -ne kłamstwo n Erz-lüge f.

wierz|ba (wie'gba) f ③1 Weide, Weidenbaum m; **blina** (bi'na) f ③1 Weidenholz n; **bowy** (bo'wũ) ⑦1 Weiden...

wierzch (wieʒ) m ①12: a) der obere Teil, Oberteil; na ~u (gen.) oben auf (dat.); na ~ von oben, obenauf; z ~u von oben; b) (~ubrania) Oberzeug n, Überzug; c) (wierzchołek) Gipfel,

- Spitze *f*; *d*) (strona zewnętrzna) Außenseite *f*; *z* ~ *u* von außen; (powierzchnowie) oberflächlich; *e*) (jazda konna) Reiten *n*; jechać ~em reiten; *f*) (~ przy mierzeniu) Draufgabe *f*.
- wierzchni** (wie'gżni) ⑦ 13 ber obere, Ober...; ~e odzienie *n* Oberkleidung; ~a część *f* Ober-
 teil *m*.
- wierzchołek** (~cho'łek) *m* ① 21^b Gipfel, Spitze *f*; (~ trójkąta) Scheitel; ~kowy (~kolko'wu) ⑦ 1 Gipfel..., Scheitel...
- wierzchołwiec** (~cho'wietś) *m* ① 34 Reitpferd *n*; ~wy (~cho'wu) ⑦ 1: koń *m* ~wy Reitpferd *n*.
- wierzenie** (~ge'nie) *n* ② 13 Glaube *m*; ~yćiel (~gu'tsiei) *m* ① 29, ~yćielka (~tsie'łka) *f* ③ 4² Gläubiger(in).
- wierzyć** (wie'gütśi), *pf.* *u* ~ ⑩ 12 (w *acc.*) glauben (an *acc.*); (ufać) trauen.
- wierzytelność** (~güte'łinoś'tsji) *f* ④ 1 Geldforderung; ~ny (~nü) ⑦ 1 (~nie) glaubwürdig; list *m* ~ny Beglaubigungsschreiben *n*.
- wieszać** (wie'szatśi) ⑩ 1 (auf-) hängen.
- wieszadło** (~sca'dło) *n* ② 6 Hängevorrichtung *f*; (kolek do wieszania) Kleiderrechen *m*.
- wieszcz** (wie'sztś) *m* ① 32 Seher, Prophet; (poeta) Dichter; ~ba (~ba) *f* ③ 1 Prophezeiung, Wahrsagung; ~(blar)ka (~bia'r-ka) *f* ③ 4² Wahrsagerin; ~blarski (~bia'rśi) ⑦ 9 prophetisch; ~blarstwo (~bia'rśtwo) *n* ② 1 Wahrsagerie *f*; ~blarz (~bia'sz) *m* ① 33, ~ek (~bia'gek) *m* ① 20 Wahrsager, Prophet; ~y (~gu) ⑦ 4 prophetisch.
- wieszczyć** (wie'sztśtś) ⑩ 12 wahr sagen, prophezeien.
- wieś** (wieśi) *f* ④ 5 Dorf *n*; (do-bra) Gut *n*; mieszkać na wsi auf
- dem Lande wohnen; wyjeżdżać na ~ auf Land fahren; pobyt *m* na wsi Landaufenthalt.
- wieść** 1 (wieś'tsji) *f* ④ 1 Nachricht, Kunde; (pogłoska) Gerücht *n*; (podanie) Sage.
- wieść** 2 (~) ⑩ 10, **wodźić** (wo'dsji) ⑩ 7, *pf.* **powieść**, **zawieść** führen; ~ród das Geschlecht ableiten; ~ się się herumschleppen; ~ się z myślą się mit einem Gedanken herumtragen; jak ci się wie dzie? Wie geht es dir?
- wieśniaczka** (wieś'niatśka) *f* ③ 4² Bäuerin; ~aczy (~nia'tśu) ⑦ 4 ländlich, bäuerlich, Bauern...; ~ak (wie'sniak) *m* ① 14 Bauer, Landmann.
- wietrzeć** (wie'sztś) *pf.* *z* ~, *wy* ~ ⑩ 18 vermitteln.
- wietrznik** (~niś) *m* ① 14¹ Windbeutel; ~ny (~nü) ⑦ 1 (~nie) windig; (o człowieku) flatterhaft; (wiatrowy) Wind...; ospa *f* ~na Windpocken *pl*.
- wietrzyć** (~sztś) *pf.* *z* ~ ⑩ 12 lüften; (o psie etc.) wittern; (obwachiwać) herumschnüffeln; (spodziewać się) vermuten; ~ się się lüften.
- wietrzyk** (~sztś) *m* ① 13² leichter Wind, Lüftchen *n*.
- wiewiórka** (wiewi'urka) *f* ③ 4² Eichhörnchen *n*.
- wieźć** (wieś'tsji) ⑩ 6, **wozić** (wo'sitśi) ⑩ 10, *pf.* **powieźć**, **zawieźć** (im Wagen usw.) fahren, führen; (obwozić) herumsführen.
- wieżla** (wie'ga) *f* ③ 9 Turm *m*; ~owy (~go'wu) ⑦ 1 Turm...; ~yca (~gu'tsja) *f* ③ 9, ~yczka (~gu'tsja) *f* ③ 4² Turm *m*, Türmchen *n*.
- więc** (wię'ts) also, folglich; (dlatego) daher, deshalb; a ~ also; tak ~ so nun. [wiele] mehr.
- więcej** (wię'tsjei) (*cnpr.* *ju*

węcierz (wię'tsjesč) *m* ①30¹
Stromforb.

wędnąc (wię'dnqtšj), *pf. u* ~, *po* ~
⑩4 wellen (auch *fig.*).

większość (wię'tschošitšj) *f* ④1
Mehrheit, Majorität; (~sza
część) Mehrzahl; ~**szy** (~šču)
⑦11 (*cmpr. zu* wielki) größer.

więzadło (wię'fa'dło) *n* ②6 Band.
więzić (wię'šitšj), *pf. u* ~ ⑩10
gefangenhalten.

więzienie (wię'še'nje) *n* ②13
Gefängnis, Kerker *m*, Haft *f*;
~ śledcze Untersuchungshaft
f; ~**zienny** (~šje'unu) ⑦1 Ge-
fängnis...; dozorca *m* -ny Ge-
fängniswärter; ~**zien** (wię'šieni)
m ①20 (*gen. -źnia*) Sträfling;
~**zien** stanu Staatsgefängerer.

więznąc (wię'šutšj), *pf. u* ~ ⑩4
siedenbleiben.

więzy (wię'šy) *m/pl.* ①25 *f.* więz².

wigilia (wi'gij'lija) *f* ③8 Vor-
abend *m*; (przed Bożem Narodze-
niem) Weihnachtsabend *m*,
Christabend *m*; w ~lię am Vor-
abend, am Tage vor (*dat.*); ~**lijny**
(~li'jnü) ⑦1: wieczór *m* -ny
Weihnachtsabend; nastrój *m*
-ny Stimmung *f* am Weih-
nachtsabend. [*sendfüßler.*]

wije (wi'je) *m/pl.* ①30 Taus/
wikary (wi'ka'ru) *m* ⑦10 Bifar.

wiklina (~wi'na) *f* ⑧1 Reijig *n*.

wikłać (wi'flačšj), *pf. po* ~, *u* ~
⑩1 verwickeln; (mieszac) verwir-
ren; ~ się się verwickeln; (w od-
powiedziach etc.) sich verstriden.

wikłanina (wi'klani'na) *f* ③1
Gewirr *n*, Wirrwar *m*.

wikt (wi'kt) *m* ①10¹ Kost *f*.

wiktować (~to'watšj) się ⑩20
sich beköstigen, in Kost sein.

wiktuwały (~tua'łu) *m/pl.* ①3
Wiktualien *f/pl.*

wilczek (wi'łtsčef) *m* ①21
Wölflin *n*; ~**ura** (~tsču'ra) *f*
③2³ Wolfspelz *m*; ~**y** (~tsču)

⑦4 Wolfs...; ~**y** apetyt *m*
Wolfshunger; ~**e** lyko *n* Sei-
delbast *m*; ~**yca** (~tsču'tšja) *f*
③9 Wölfin; ~**ysko** (~tsču'ško)
n ②10¹ großer Wolf *m*.

wilga (wi'l'gja) *f* ③4 Goldamsel.
wilgnąc (~gnqtšj) ⑩3, **wilgotnieć**
(~go'tnetšj), *pf. z* ~ ⑩18 feucht
werden.

wilgnoć (~gnotšj) *f* ④1 Feuch-
tigkeit; w mieszkaniu jest ~
die Wohnung ist feucht.

wilgotny (~gno'tnu) ⑦1 (-nie)
feucht.

willa (wi'l'lija) *f* ③8 = wigilia.

wilk (wi'łł) *m* ①13¹ Wolf.

wilkotak (~ło'tak) *m* ①13¹ Wer-
wolf.

willja (wi'l'lija) *f* ③5 Villa;
Bandhaus *n*; ~**eglatura** (~šiegl'a-
tu'ra) *f* ③2³ Bandaufenthalt
m; bawić na -turze auf dem
Bande weilen.

wina (wi'na) *f* ③1 Schuld, Ver-
schulden *n*; z winy (*gen.*) durch
die Schuld, durch das Ver-
schulden (*gen.*). [*m, list m.*]

winda (wi'nda) *f* ③2 Aufzug

windować (~do'watšj), *pf. za* ~
⑩20 hinaufwinden, hochziehen;
~ się hinaufkommen.

windykować (~du'kwatšj), *pf.*
za ~ ⑩20 vindizieren, in An-
spruch nehmen.

winiarka (wini'a'rka) *f* ③4²
Winzerin; (sprzedająca wino)
Weinhändlerin; ~**nia** (~nia) *f*
③6³ Weinstube, Weinkeller *m*;
~**ski** (~šči) ⑦9 Winzer...

winiarz (wi'njašč) *m* ①33 Win-
zer; (właściciel winiarni) Wein-
händler.

winić (wi'nitšj) ⑩1, **winować**
(~no'watšj), *pf. ob* ~ ⑩20 be-
schulbigen.

winien (~nien) ⑦17, **winny**
(wi'unu) ⑦1: a) schuldig; ja
temu nie ~ ich bin nicht schuld

baran; cóż ja temu ~? was kann ich dafür?; b) (dużny) schuldig (Geld usw.); być winnym schulden, (zawdzięczać) verbanken, (być obowiązany) verpflichtet sein, sollen; c) (należny) gebührend.

winieta (ˈnie'ta) f ③ 2² Bignette.

winiówka (ˈni'u'fla) f ③ 4² Weinsafz n; ♀ Weinbirne.

winiolnica (wi'ni'lic'a) f ③ 9 Weingarten m, Weinberg m; **~niczny** (ˈni'i'tsɕnu) ⑦ 1 Weinberg...; Weinbau...; **~ny**¹ (ˈnu) ⑦ 1 Wein...; (kwaskowaty) säuerlich; **~ny ocet** m Weinessig; **~ny kamień** m Weinstein; **~na polewka** f Weinsuppe.

winny² (wi'nnu) ⑦ 1 f. winien.

wino (wi'no) n ② 1 Wein m; (roślina) Weinstock m, Weinrebe f; (w kartach) Grün; uprawa f -na Weinbau m; **~branie** (ˈbra'nie) n ② 13 Weintese f; **~grad** (ˈno'grat) m ① 6 Weinranke; **~grono** (ˈgro'no) n ② 1 Weintraube; **~gronowy** (ˈno'wu) (Wein-)Trauben...

winowajlca (ˈnowa'jtɕa) m ③ 11, **~czyni** (ˈtɕu'ni) f ③ 10 Schulbige(r), Verbrecher(in).

winszować (wi'nsɕo'watɕi), pf. po. ④ 20 wünschen; (składać powinszowanie) gratulieren (dat.), beglückwünschen (acc.); winszuję ci powodzenia ich gratuliere dir zum Erfolg.

wiod... (wi'od...) f. wieść.

wiolinista (wi'olin'i'sta) m ③ 17 Biolinspieler; **~onczeła** (ˈon'tɕe'ła) f ③ 5 (Biolon-)Cello n.

wionąć (wi'o'noɕi) ⑩ 1 wehen.

wiorsta (wi'o'rɕta) f ③ 2² Werst.

wiosenka (wi'oɕe'nka) f ③ 4² der liebe Frühling m; **~ny** (ˈɕe'nnu) ⑦ 1 Frühlingss...

wioska (wi'o'ɕta) f ③ 4² kleines Dorf n, Dörflein n.

wiosła (wi'o'ɕlo) n ② 6 Ruder; robić wiosłem rudern; **~wać** (wi'o'ɕlo'watɕi) ④ 20 rudern; **~wy** (ˈwu) ⑦ 1 Ruder...

wioslna (ˈɕna) f ③ 1¹ Frühlingm, Benz m; na ~sno im Frühling; **~śniany** (ˈɕni'a'nu) ⑦ 1 Frühlingss... [Ruderer.]

wioślarz (wi'o'ɕli'asɕ) m ① 33]

wiot|ki (wi'o'tɕi) ⑦ 9 (-ko) biegsam, schmiegsam, leicht; **~kość** (ˈkoɕ'tɕi) f ④ 1 Biegsamkeit.

wioz... (wi'oɕ...) f. wieźć.

wiór (wi'ur) m ① 8¹ (Holz-)Span, Hobelspan.

wiózł (wi'usł) i. wieźć.

wir (wir) m ① 8 (Wasser-)Wirbel, Strudel.

wirować (ˈro'watɕi), pf. po. ④ 20 wirbeln, sich im Kreise drehen.

wirłowaty (ˈrowa'tu) ⑦ 7 (-to) wirbelig; **~owy** (ˈro'wu) ⑦ 1 Wirbel...; **~ówka** (ˈru'fla) f ③ 4² Kreiselrad n, Zentrifuge.

wirydarz (ˈru'dasɕ) m ① 30¹ Kunstgarten; (altana) Gartenlaube f.

wisieć (wi'i'ɕetɕi) ④ 18 hangen, hängen; ~ w powietrzu in der Luft schweben; (nadcigać) im Anzuge sein. [helter.]

wisielec (ˈɕie'ɕetɕ) m ① 37 Ge-]

wisienka (wi'ɕie'nka) f ③ 4² kleine Weichselkirche.

wisiorek (ˈɕio'rek) m ① 21^{1b} Anhängsel n; ~do zegarka Uhranhängsel n.

Wista (wi'i'ɕta) f ③ 1 Weichsel.

wist (wi'ɕt) m ① 10 Whist n.

wisus (wi'i'ɕus) m ① 2 Bengel, Lump.

wisnia (wi'i'ɕina) f ③ 6⁴ Weichselbaum m, Weichselkirche; (owoc) Weichsel; **~lak** (ˈɕiniak) m ① 13 Weichselwein; **~lna** (ˈɕini'na) f ③ 1 Weichselholz n; **~lowy** (ˈɕini'wu) ⑦ 1 von Weichselholz; (o barwie) kirsch-

- rot; **łówka** (łɔ'wka) f ③ 4² Weichfellkör m.
- Wit** (wit) m ① 9 Weit.
- witać** (wi'tatɕi), pf. **po~** ⑬ 1 willkommen heißen, bewillkommen; (powitać) begrüßen; wita(cie)! Willkommen!; ~ się einander begrüßen.
- wiwat** (wi'wat) m ① 10¹ Vivat-, Hoch-ruf; spełnić ~ ein Hoch ausbringen; **ować** (to'watɕi) ⑩ 20 Hochrufe ausbringen.
- wiza** (wi'za) f ③ 1 Visum n, Bestätigung (durch Unterschrift).
- wizerunek** (wi'zɔ'nek) m ① 21¹ Bild(nis) n, Ebenbild n.
- wizja** (wi'za) f ③ 8 Vision; (ogledziny) Besichtigung.
- wizować** (wi'zɔ'watɕi), pf. **z~** ⑩ 20 visieren, bidieren.
- wizyta** (wi'zɔ'ta) f ③ 2² Besuch m; pierwsza ~ Antrittsbesuch m; być z -tą (u gen.) e-n Besuch abstaten (dat.); oddać -tę (dat.) e-n Gegenbesuch abstaten.
- wizytować** (wi'zɔ'watɕi), pf. **z~** ⑩ 20 besuchen; (odwiedzać z urzędu) visitieren, e-e Visitation halten.
- wizytowy** (wi'zɔ'wɔ) ⑦ 1 Besuch's...; strój m -wy Besuch'skleid n; bilet m -wy, **dwka** (tu'fka) f ③ 4² Visitenkarte f.
- wjadać** (wja'datɕi) się ⑬ 1, pf. **wjeść** (wje'ɕtɕi) się ⑬ 3 heißen, hineinschneiden (in acc.).
- wjazd** (wjaɕt) m ① 16 Einfahrt f; (przyjazd) Einzug; **owy** (do'wɔ) ⑦ 1 Einfahrts...
- wjezdny** (wje'ɕdnɔ) ⑦ 1 Einfahrts...
- wjeżdżać** (wje'ɕɔ'datɕi) ⑬ 1, pf. **wjechać** (wje'ɕatɕi) ⑬ 5 hineinfahren; (odbywać wjazd) Einzug halten, einziehen; ~ na (acc.) anfahren an (acc.); fig. ~ na k-o j-n aufahren.
- wkierować** (wi'ero'watɕi) pf. ⑩ 20 einlenken, einführen.
- wklejać** (fkle'jatɕi) ⑬ 1, pf. **~** (kle'jɕi) ⑩ 4 (hin)einleben.
- wkłęsać** (fkle'ɕatɕi) ⑬ 1, pf. **~** (kłę'ɕi) ⑩ 4 (hohl) einfallen, einsinken.
- wkłęsałość** (kłę'ɕość) f ④ 1 Einlenkung, Höhlung, Hohlheit, Konfazität; **~** (wypukły) (wypu'kły) ⑦ 6 höhlerhaben, konverkonv; **~** (ły) (ły) ⑦ 6 (ł o u. -śle) hohl, ausgehöhlt, höhlrund, konv; zwierciadło n **~** le Höhlspiegel m.
- wkładac** (fkle'datɕi) ⑬ 1, pf. **włożyć** (włɔ'kɔ'ɕi) ⑬ 12 (hin)einlegen, (hinein)setzen (in acc.); (wdziwać) anlegen, anziehen; ~ ręce do kieszeni die Hände in die Tasche stecken; ~ pieniądze do kasy daß Geld in die Kasse einlegen; ~ k-u koronę na głowę j-m die Krone aufs Haupt setzen; ~ k-u pierścionek na palec j-m den Ring an den Finger stecken; ~ co na k-o j-m et. auferlegen; ~ się (przyczyczać się) sich gewöhnen (an acc.); (wstawiać się) fürbitten (für acc.).
- wkładka** (fkle'tka) f ③ 4² Einlage; (wstawka) Einfaß m; ~ oszczędnościowa Spareinlage; ~ do łóżka Betteinfaß m; ~ przy grze Spieleinfaß m.
- wkoło** (fko'ło), **wokoło** (woko'ło) ringsum; (gen.) rings um (acc.).
- wkoplywać** (fko'pły'watɕi) ⑬ 2, pf. **~** (fko'patɕi) ⑩ 4 eingraben. [⑩ 1 sich einwurzeln.]
- wkorzenieć** (fko'ɕe'niɕtɕi) się pf. | **wkraczać** (fkra'tɕatɕi) ⑬ 1, pf. **~** (fko'ɕatɕi) ⑩ 12 einschreiten; (~ do miasta etc.) einziehen, einrücken; ~ w co in et. (acc.) eingreifen; ~ na drogę den Weg betreten; ~ w zakres (gen.) in den Bereich (gen.) gehören.

wkradać (f'fra'batʃi) ⑬1, *pf.* **~aść** (f'fraʃi'tʃi) ⑩8 einschmuggeln; ~ się się einschleichen, sich einschleichen.

wkraplać (f'fra'p'iatʃi) ⑬1, *pf.* **~opić** (f'fro'p'itʃi) ⑫2 eintröpfeln.

wkręcać (f'frę'tʃatʃi) ⑬1, *pf.* **~ić** (ˌtʃi'tʃi) ⑫5 hineindrehen; *srubę*: einschrauben; ~ się sich einschleichen; (*weiską się*) sich eindringen.

wkroczyć *f.* *wkraczać*.

wkropić *f.* *wkrapiać*.

wkrótce (f'fru'tʃe) in Kürze, bald; ~ potem kurz darauf.

wkruszać (f'fru'ʃatʃi) ⑬1, *pf.* **~yc** (ˌtʃi'tʃi) ⑫12 einbröckeln.

wkupować (f'kupo'watʃi) ⑪20, *pf.* **~ić** (f'ku'p'itʃi) ⑫2 (sich) einkaufen.

włać *f.* *wlewać*.

wlatywać (w'latu'watʃi) ⑬2, *pf.*

wlecieć (w'le'tʃi'e'tʃi) ⑫16 hineinliegen; (*wpadać*) hineinrennen, hineinstürzen.

wlec (w'letʃ) ⑨14, **włóczyć** (w'lu'tʃi'tʃi) ⑫12 schleppen; (*ciągnąć*) ziehen, schleifen; (*prze-wlekać*) in die Länge ziehen; *wlec* żywot daß Leben dahinschleppen; ~ się sich ziehen, sich schleppen; (*isć powoli*) stapeln; *włóczyć się* sich heruntreiben.

wlecieć *f.* *wlatywać*.

wlepiać (w'le'p'iatʃi) ⑬1, *pf.*

~ić (w'le'p'itʃi) ⑫2 hineinkleben; (*wbijac*) einprägen; ~ *wzrok* (*w acc.*) den Blick heften (auf *acc.*); ~ *karę k-u j-m e-e* Strafe auferlegen; ~ się sich hinein-kleben, sich anheften.

wlewać (ˌw'watʃi) ⑬1, *pf.* **wlać** (w'watʃi) ⑪17 (hin)eingießen; (*tehnąć*) einhauchen; ~ *co w k-o j-m et.* einflößen.

wleźć *f.* *włazić*.

wlizzać (w'li'tʃatʃi) ⑬1, *pf.*

~yc (ˌtʃi'tʃi) ⑫12 mit ein-rechnen.

wlok..., **włók...** *f.* *wlec*.

wlot (w'lot) (aus *w lot*) flugs, eilenb.

władać (w'la'batʃi) ⑬1 (*instr.*) beherrschen (*acc.*); (*kierować*) lenken (*acc.*); (*móc ruszać*) be-wegen (ob. rühren) können; (*umieć używać*) zu gebrauchen wissen; ~ *językiem e-e* Sprache beherrschen.

władca (w'la'tʃa)m ③11, **~czyni** (ˌtʃi'u'ni) ③10 Herrscher(in).

władować (ˌdo'watʃi) *pf.* ⑪20 (*do gen.*) hineinladen; (*na acc.*) aufladen.

władza (w'la'dʃa) *f.* ③9 Macht, Gewalt; (*urząd*) Behörde; (*zdolność poruszania*) Bewegungsv-ermögen *n*; (*sila*) Kraft; *stracić -dżę w członkach* gelähmt werden (*an dat.*).

włamanie (ˌma'nie) *n.* ②13 Einbruch *m*; *kradzież f z ˌm* Einbruchsdiebstahl *m*.

włamywać (ˌmü'watʃi) ⑬2, *pf.* **~ać** (w'la'matʃi) ⑪4 einbrechen; ~ się eindringen.

własnoręczny (w'laʃnorę'tʃi'nu) ⑦1 (-nie) eigenhändig.

własność (w'laʃnoʃ'tʃi) *f.* ④1 Eigentum *n*; (*przymiot*) Eigen-schaft; (*własność*) Eigenheit.

własnowolny (ˌwo'lnu) ⑦1 (-nie) eigenwillig.

własny (ˌnu) ⑦1 eigen; *imię n* -ne Eigennamen *m*; *miłość f* -na Eigenliebe.

właściciel (w'laʃ'tʃi'e'le) *m.* ①29, **~ka** (ˌtʃi'e'lika) *f.* ③4² Eigentümer(in); ~ *dóbr* Gutsbesitzer(in).

właściwość (ˌwoʃ'tʃi) *f.* ④1 Eigenheit, Eigentümlichkeit; **~wy** (ˌwu) ⑦1 (ˌwie) eigentl.; (*należyty, odpowiedni*) richtig.

właśnie (w'laʃ'nie) gerade, eben.

właz (właz) *m* ①3 Einsteige-
loch *n*.

włazić (wła'stiti) ⑩10, *pf.* **wleźć**
(wle'stiti) ⑩5 hineintricken;
(~ na górę) hinauftricken, hin-
aufsteigen; (wehodzić) hinein-
kommen; (zmieścić się) Platz
finden; ~ k-u w drogę j-m in
den Weg kommen; ~ w biedę
in e-e schwere Lage geraten; ~
w długi in Schulden geraten.

włazlać (włō'tschatſi) ⑩1, *pf.*
~yc (wtschütſi) ⑩12 einfügen,
einbeziehen; (przyłączać) an-
schließen, einverleiben.

właznie (~nie) einschließlich.

Włoch (włoch) *m* ①11 Italiener.

włochaty (włocha'tu) ⑦7 (-to)
haarig, behaart, zottig.

Włochy (włō'chū) *f/pl.* ⑥31 Ita-
lien *n*.

włodarz (włō'dasch) *m* ①33
Bogt, Dorfschulze.

włos (włos) *m* ①2¹: a) Haar *n*;
szpilka *f* do ~ów Haarnadel;
cienki jak ~ haarfein; o ~ um
ein Haar; ani na ~ nicht um
Haareßbreite; b) (w zegarku)
Unruhe *f*.

włossek (~seſ) *m* ①21^b Här-
chen *n*; wisioć na -ku an einem
Faden hängen; ~sienica (~
sieni'tſa) *f* ⑨9 härenes Ge-
wand *n*; ~sienny (~sio'unū)
⑦1 Haar...; (z włosienia) Roß-
haar...; ~sien' *m* ①31
Roßhaar *n*; ~sisko (~sisi'ſko)
n ②10¹ langeß, dices Haar;
~sisty (~tü) ⑦7 (-to) haarig.

włoski (włō'ſki) ⑦9 (po -sku)
italienisch; welsch; ~ orzech
Walnuß *f*.

włoskwaltość (~ſkowa'toſiti) *f*
④1 Kapillarität; ~ty (~tü)
⑦7 haarfein, haarförmig.

włoszczyzna (włōſtſchū'ſna) *f*
③1 italienisches Wesen *n*;
(warzywo) Grünzeug *n*.

Włoszka (włō'schka) *f* ③4² Ita-
lienerin.

włōſ|clanln (włōſiti'ſia'nin) *m*
①41 Bauer, Landmaun; ~
clanka (~ſia'nka) *f* ③4² Bäue-
rin; ~clanski (~ſia'nſki) ⑦9
bäuerlich, Bauern...; bank *m*-
ki Bauernbank *f*; ~clanstwo
(~ſtwo) *n* ②1 die Bauern *pl.*

włōść (włōſiti) *f* ④1 Dorf *n*,
Gut *n*; włosci *pl.* rentowe
Rentengüter *n/pl.*

włōżyć *f.* wkładać.

włōcz|ęga (włōſtſchū'ga) *m* ③18²
Bagabund, Landstreicher; *f* ③4
(włoczenie się) Herumtreiben *n*;
~ęgotwo (~ſtſchū'gotwo) *n* ②1
Landstreicherei *f*; ustawa *f* o
-stwie Bagabundengeſetz *n*.

włōczka (włō'tſchka) *f* ③4²
Strickwolle, Wollgarn *n*; ~owy
(~o'wū) ⑦1 Woll(garn)...

włōcznia (włō'tſchū'nia) *f* ③6³
Speer *m*, Lanze; ~nik (~niſ)
m ①14 Lanzenträger, Speer-
werfer; ~niowy (~no'wū) ⑦1
Lanzen...

włōczyć (~ſtſchütſi) ⑩12 ſchlep-
pen, ſchleifen; ~ się ſich herum-
treiben, vagabundieren; *f.* a.
wlec; rolę: eggen.

włō|kienny (włōſie'nnū) ⑦1, ~
knisty (~niſi'ſtū) ⑦7 faſerig;
~kno (~kno) *n* ②7 Faſer *f*; (~
w ciełe) Fieber *f*; (~ w tkaninie)
Faden *m*.

wmlawiać (wma'włati) ⑩1, *pf.*
~ówić (wmu'włiti) ⑩2 (w k-o
acc.) einreden (j-m *acc.*); ~ się
do k-o ſich j-m aufdrängen.

wmieszać (wmi'ō'schatſi) *pf.* ⑩1
(ſię ſich) hineinmengen.

wmurować (wmurowatſi) *pf.*
⑩20 (hin)jeu mauern.

wmu|szać (wmu'ſchatſi) ⑩1, *pf.*
~sić (~ſiti) ⑩8 (w k-o *acc.*)
aufzwingen (j-m *acc.*).

wnet (wnet) bald, gleich.

wngk (wnǫk) *m* ①13 Niſche *f*;
~a (wnǫ'fa) *f* ③4¹ Füllung.

wnętrze (wnǫ'tŕzɛ) *n* ②16 das
Innere; ~noſć (no'bitŕji)
f/pl. ④1 Eingeweide *n.*

wniebo-wstąpienie (wniebo-
wŕstǫ'p'nie) *n* ②13 Himmel-
fahrt *f*; ~wzłocie (wŕŕ'ŕtŕje) *n*
②13 Himmelfahrt *f*; ~wzłety
(wŕŕ'tu) ⑦7 in den Himmel
aufgenommen; *fig.* wie in den
Himmel verſetzt, entzünd.

wniesienie (wnieŕŕ'nie) *n* ②13
Eineintragen; (przedłozenie)
Einbringung *f*; ~ustawy Vor-
lage *f* eines Geſetzes.

wnieŕć *v.* wnosić.

wnikac (wni'fatŕi) ⑩1, *pf.* ~
nac (nǫtŕi) ⑩4¹ (ein)brin-
gen (in *acc.*); *fig.* (pojmować)
begreifen, erfassen (*acc.*).

wniosek (wnio'sek) *m* ①21¹a
Antrag; (wynik wnioskowania,
konkluzja) Schluß, Folgerung *f*;
(propozycja) Vorſchlag; stawiac
~ e-n Antrag ſtellen; przyjac
~ den Antrag annehmen.

wnioskodawca (wnio'fatŕa) *m*
③11 Antragſteller.

wnioskować (wnio'watŕi) ⑩20
ſchließen, folgern.

wnosić (wno'ŕitŕi) ⑩3, *pf.*
~wnieŕć (wnieŕitŕi) ⑨2 hinein-
tragen; (przynosić) (hinein-)
bringen; (~ do kŕŕag = zapisac)
eintragen; (zaprowadzac) ein-
föhren; czyje zdrowie: auß-
bringen; podanie: einreichen;
(stawiac wniosek) beantragen;
ustawę: e-e Geſetzvorlage ein-
bringen; (wnioskowac) ſchließen,
folgern (o *loc.* auf *acc.*).

wnuć (wnu'tŕŕ) *n* ②18
Enkelkind; ~czka (ntŕŕa) *f*
③4² Enkelin; ~k (wnu) *m*
①14³ Enkel.

wobec (wo'betŕ) (*gen.*) ange-
ſichts (*gen.*).

woda (wo'da) *f* ③2 Waſſer *n*;
~ morska Meerwaſſer *n*; ~ de-
szczowa Regenwaſſer *n*; plynac
z wodą mit dem Strom, in der
Stromrichtung; przeciw wo-
dzie gegen den Strom; *pl.*
wody Bad *n*, Badeort *m*; jechać
do wód ins Bad fahren.

wodan (dan) *m* ①3 Hydrat *n.*
wodewil (wodo'wili) *m* ①30
Baudeville *n*, Singſpiel *n.*

wodnica (wodni'tŕa) *f* ③9
Waſſernymphe; ~ Waſſerſucht;
~ Meeralg. [⑩1¹ wäſſern.]

wodnić (wo'dnitŕi), *pf.* roz-
wodnić (wdnitŕi), *pf.* z ⑩18
wäſſerig werden.

wodnik (wdni) *m* ①14¹ Waſſer-
mann; 3ool. Waſſerläufer; ~
Waſſerſtoſſ; ~dnistość (wdni's-
toŕitŕi) *f* ④1 Wäſſerigkeit;
~dnisty (~tu) ⑦7 (-to) wäſſerig;
(obŕtujacy w wodę) waſſerreich;
~dny (wo'dnu) ⑦1 Waſſer...;
młyn *m* ~dny Waſſermöhle *f*;
znak *m* ~dny Waſſerzeichen *n*;
puchlina *f* ~dna Waſſerſucht.

wodociąg (wodo'tŕiǫ) *m* ①13
Waſſerleitung *f*; ~ciagowy (~
tŕiǫgo'wu) ⑦1 Waſſerlei-
tungs...; ~ciek (do'tŕiok) *m*

①13 Abfluß; ~lecznictwo (~
letŕŕni'tŕtwo) *n* ②1 Waſſer-
heilkunde *f*; ~lecznicy (ni'tŕ-
tŕu) ⑦4 Waſſerheil...; ~mlerz
(do'mleŕŕ) *m* ①30¹ Waſſer-
meſſer, Waſſerpegel; ~nosiciel
(noŕŕitŕiel) *m* ①29 Waſſer-
träger; ~rost (do'roŕt) *m*

①10¹ Waſſerpflanze *f*, Alge *f*;
~spad (do'ŕpat) *m* ①6 Waſſer-
fall; ~stan (do'ŕtan) *m* ①3
Waſſerſtand; ~trysk (do'trŕŕ)
m ①13 Springbrunnen; ~
wstręć (do'wŕtręć) *m* ①10¹
Waſſerſcheu *f*; ~zbiór (do'ŕbur)
m ①26 Waſſerbehälter. [toſſ.]

wodór (wo'dur) *m* ①26 Waſſer.]

wodza (wo'bsa) *f* ③9 Bügel *m*, Baum *m*; puszczać wodze (k-u) die Bügel schießen lassen (*dat.*); puszczać wodze (namietnościom etc.) freien Lauf lassen (*dat.*); ująć wodze rządu die Bügel der Regierung ergreifen.

wodzilc (wo'dsilitfi) ⑫7 (herum-) führen; *f. a. wiesć*².

wodzilrej (wdsil'rej) *m* ①28¹ Wortänzer; *fig.* Rädelshführer.

wojlaczka (woja'tscha) *f* ③4² Soldatenleben *n*; (wojna) Krieg *m*; **ak** (wo'jak) *m* ①14 Soldat.

wojazować (wojaGo'matfi) ⑪20 reifen. [Ubalbert.]

Wojciech (wo'jtich) *m* ①11¹

wojenny (wo'nnu) ⑦1 Kriegsz...; *sąd m* ~ Kriegszgericht *n*.

wojewoda (wo'jowa) *m* ③13 Wojwode; **ódtwo** (wu'tstwo) *n* ②1 Wojwodenschaft *f*.

wojtok (wo'jok) *m* ①13² Filzbede *f* unter dem Sattel.

wojna (wo'jna) *f* ③1¹ Krieg *m*; ~ domowa Bürgerkrieg *m*; *bóg m* wojny Kriegsgott.

wojować (wojo'matfi) ⑪20 Krieg führen, kämpfen, streiten.

wojownikzy (wojowni'tschu) ⑦4 (-czo) kriegerisch; **nlk** (wo'wnik) *m* ①14 Krieger, Kämpfer.

wojski (wo'jki) *m* ⑦9 Kriegsnormund.

wojsko (wo'jko) *n* ②8 Heer, Armee *f*, Militär; służyć we wojsku heim Militär dienen.

wojskowość (wsko'wojstfi) *f* ④1 Militarismus *m*; (stan wojskowy) Militärstand *m*, Militär *n*; **wy** (wu) ⑦1 Militär...; militärisch; *subst.* Soldat *m*.

wokalny (woka'vnu) ⑦1 Vokal..., Gefangnis...

wokoło (wofo'lo) *f.* wokoło.

wola (wo'la) *f* ③5 Wille *m*; z własnej woli freiwillig, aus freien Stücken; z Bożej woli

durch Gottes Willen, von Gottes Gnaden; podług woli nach Wunsch; do woli nach Belieben; (dosć) zur Genüge, genug; być dobrej (złej) woli (dla gen.) geneigt (abgeneigt) sein (*dat.*); mimo woli unwillkürlich.

wollarka (wo'larfa) *f* ③4² Ochsenhändlerin; (dogładająca wołów) Ochsentreiberin; **Wielswagen m**; **arnia** (n'ia) *f* ③6³

Ochsenstall *m*; **arz** (wo'lasz) *m* ①33 Ochsenhändler; (pasterz wołów) Ochsenhirt, -treiber.

wolc (wo'licz) ⑪15 lieber wollen, vorziehen.

wolnic (wo'lnic) ⑪18 nachlassen, loöderer werden.

wolno (wo) *a* loöder, schlaff; (powolnie) langsam; (swobodnie) frei; chodzić ~ frei herumgehen; puszczać ~ freilassen; *b* (= jest dozwolone, można) mandarf, man kann, es ist erlaubt; ~ mi (ci) ich (du) darf(st); ich (du) kanu(st); ~ wam ihr dürfet, ihr könnet; in 3sgn frei..., Frei..., *3b.* **mularski** (mulia'rkfi) ⑦9 Freimaurer...; **mularstwo** (stwo) *n* ②1 Freimaurerei *f*; **mularz** (mu'lasz) *m* ①33 Freimaurer; **myślność** (m'islinofitfi) *f* ④1 Freidenkerei; **myślny** (-nu) ⑦1 (-nie) freidenkend, freisinnig.

wolność (wo'lnofitfi) *f* ④1 Freiheit; (pozwolenie) Erlaubnis; (~ obyczajów etc.) Ausgelassenheit, Ungebundenheit; walka *f* o ~ Freiheitskampf *m*; ~ prasy Preßfreiheit; wypuszczać na ~ in Freiheit setzen; na wolności im freien Zustande; ~ stanu Gehelosigkeit; *pl.* wolności Freheiten *pl.*, Privilegien *n/pl.*

wolny (-nu) ⑦1 frei; (niezawisty) unabhängig; (luźny) loöder; (nieżonaty, niezamężna) ledig;

(powolny) langsam; (umiarkowany) mäßig, gelinde; (rozwojniony, o stoleu) locker, dünn; na wolnem powietrzu im Freien, unter freiem Himmel; na wolne powietrze inß Freie; ~ od podatków steuerfrei; ~ od należytości gebührenfrei; ~ od cla zollfrei; ~ od opłaty pocztowej portofrei; wolnegu stanu ledigen Standes, ledig.

wolontarjusz (wołonta'rijusč) *m* ①33 Freiwilliger.

woł... *f.* wól.

wołać (wo'latŃi), *pf. za.* ③1 rufen; ~ o pomoc um Hilfe rufen; ~ po imieniu beim Namen rufen.

wołanie (ła'nie) *n* ②13 Rufen, Ruf *m*; (krzyk) Schrei *m*.

wołek (wo'leŃ) *m* ①21 (kleiner, junger) DöŃs.

wołooch (łooč) *m* ①11 Walache; **Łoski** (ło'Ńki) ⑦9 walachiŃŃ; ~ **oszczyzna** (łosčtŃčú'sna) *f* ③1 Walachei; ~ **oszka** (ło'Ńka) *f* ③4² Walachin.

wołowaty (łowa'tú) ⑦7 (-to) ŃwierŃällig, plump (wie ein DöŃs); (o wzroku) bumm, blöđ; ~ **lec** (ło'wleŃŃ) *m* ①34¹ DöŃŃenjiemer.

wołowik (ło'wliŃ) *m* ①13 Walderbje *f*.

wołowina (łowji'na) *f* ③1 Rindfleisch *n*; ~ **nia** (ło'wnia) *f* ③6³ DöŃŃenŃtall *m*; ~ **y** (ło'wú) ⑦1 DöŃŃen..., Rind(Ń)...

Wołyń (wo'łuni) *m* ①31 Wolhy'nien *n*; **Ński** (ŃŃki) ⑦9 wolhy'niŃŃ.

womit (wo'mit) *m* ①10¹, *mŃ pl.* ~y Erbrechen *n*; Ńrodek *m* na ~y Brečmittel *n*; zbiera mi Ńię na ~y ič habe Brečreiz.

wonleć (wo'nleŃŃ) ①18 duŃten (czem nach *dat.*).

wonnoŃć (wo'nnoŃŃŃi) *f* ④1

DuŃt *m*, Wołigeruđ *m*; ~ **ny** (łnú) ⑦1 (łnie) duŃtend.

woń (woni) *f* ④3 Geruđ *m*; (mita ~) Wołigeruđ *m*.

worleczek (wore'tŃeŃ) *m* ①21^{1b} Säčchen *n*, Beutel; ~ **ek** (wo'reŃ) *m* ①21^{1b} Sađ; ~ **kowaty** (łowa'tú) ⑦7 (-to) beutelförmig, Ńađartig; ~ **kowy** (ło'wú) ⑦1 Sađ..., Beutel...

wosk (woŃŃ) *m* ①13 WačŃŃ *n*; ~ pszczelny BienenwačŃŃ *n*.

woskować (woŃko'watŃi), *pf. na.* ①20 wäčŃŃen, wičŃŃŃen; podłogę: bohnen; woskowane plöđno *n* WačŃŃleinwand *f*.

woskowy (ło'wú) ⑦1 (-wo) WačŃŃŃ...; Ńwieca *f* -wa WačŃŃŃerze; masa *f* -wa do podłog WačŃŃbohnermasse.

woszczanka (woŃčtŃč'a'nka) *f* ③4² WačŃŃleinwand; ~ **yny** (łŃčtŃčú'nú) *f/pl.* ③1 WačŃŃŃcheibe *f*.

wotować (woto'watŃi), *pf. za.* ①20 (za *instr.*, przeciw *dat.*) Ńtimmen (für *acc.*, gegen *acc.*).

wotowanie (wa'nie) *n* ②12 Ńtimmenabgabe *f*.

wotum (wo'tum) ②20 Meinung *f*, AnŃicht *f*; (głos) Ńtimme *f*; (Ńlubowanie) Gelübbe; (otiarazawieszona przy ołtarzu) WeihgesčentŃ.

wotywa (wott'wa) *f* ③1 gefungene MeŃŃe.

wozic (wo'ŃitŃi) ②10 *f.* wiezć.

wolziwoda (łŃiwo'da) *m* ③17² WaŃŃerträger; ~ **zowe** (ło'we) *n* ⑦21 Wagenmiete *f*; ~ **zownia** (ło'wnia) *f* ③8³ WagenŃčupben *m*; ~ **W** WagenremiŃe; ~ **zownik** (ło'wnik) *m* ①14 Wagenmeister, Wagner; ~ **zowy** (ło'wú) ⑦1 Wagen...; poczta *f* ~zowa Fačrpost.

woźba (wo'Ńba) *f* ③1 Beförderung, Transport *m*.

woźnica (woʂnʲi'tʂa) *m* ③12
Wagenlenker, Fuhrmann.

woźny (woʂnʲ) *m* ⑦18 Kanzlei-,
Amts-biener. [ren, Führen.]

woźenie (woʂe'nie) *n* ②13 [Fah-]

wód|czany (wutʂ'a'nʲ) ⑦1
Brauntwein...; **~ka** (wu'tʂa) *f*
③4² Brauntwein *m*, Schnaps *m*.

wódz (wutʂ) *m* ①36⁴ (An-)Führer,
Befehlshaber.

wójt (wujt) *m* ①9 Dorfschulze,
Gemeindevorsteher; nie pój-
dziemy do ~a wir werden fei-
nen Richter brauchen; **~ostwo**
(~to'ʂtwo) *n* ②1 Schulzenamt;
~owski (~to'ʂki) ⑦9 Schulzen...

wół (wuł) *m* ①26³ Ochse.

wór (wur) *m* ①26^{2a} Saft; ~ na
makę Viehsaft.

wóz (wuʂ) *m* ①26^{2a} Wagen;
(tura) Fuhrre *f*; ~ drabiniasty
Feiterwagen; ~ ciężarowy Last-
wagen; ~ pocztowy Postwagen;
~ ratunkowy Rettungswagen;
~ sypialny Schlafwagen; mieć
~ i przewóz freie Wahl haben;
Ustr. wielki (ob. zlamany) ~ der
Große Bär.

wózek (~seł) *m* ①21^b (kleiner)
Wagen; ~ dziecięcy Kinder-
wagen; ~ dwukółowy Karren.

wpadać (ʂpa'datʂi) ⑬1, *pf.*
wpaść (ʂpaʂtʂi) ⑩9 hinein-
fallen, in (*acc.*) fallen; (o rzece,
= uchodzić) münden; (wbiegać)
hineinlaufen, hineinrennen;
einbringen; (napadać) über-
fallen; ~ na myśl auf e-n Ge-
danken verfallen; wpadło mi na
myśl ich bin auf den Gedanken
gekommen; ~ w oczy auffallen;
~ w suchoty die Schwindsucht
bekommen; ~ w złość in Born
geraten; (o barwach) ~ w zółte
ins Gelbe fallen.

wpajać (ʂpa'jatʂi) ⑬1, *pf.* **wpolić**
(ʂpo'itʂi) ⑩4¹ einprägen, ein-
flößen.

wpakow|ywać (ʂpakowʲwatʂi)

⑬2, *pf.* **~ać** (~ko'watʂi) ⑩20
(hin)einpacken; (wpychać) hin-
einstopfen; ~ k-o do kozy j-n
ins Gefängnis stecken; ~ k-o
w biedę j-n ins Unglück brin-
gen; ~ sobie kulę w łeb sich
e-e Kugel durch den Kopf jagen;
~ się sich hineindrängen.

wpaść *f.* wpaść.

wpatrywać (ʂpatru'watʂi) się
⑬2, *pf.* **wpatrzeć** (ʂpa'tʂetʂi)
się ⑩10 (w *acc.*) anschauen,
ansehen, genau betrachten.

wpetz|ać (ʂpe'ʂatʂi) ⑬1, *pf.* **~nąć**
(~nɔtʂi) ⑩4 hineinkriechen.

wpę|dzać (ʂpɔ'dʂatʂi) ⑬1, *pf.*
~dzic (~dʂitʂi) ⑩7 hineintrei-
ben, in (*acc.*) treiben od. jagen.

wpiąć *f.* wpiąć.

wpić *f.* wpiąć.

wpierać (ʂpie'ratʂi) ⑬1, *pf.*
wperzeć (we'pʂetʂi) ⑩25¹
hineindrängen; ~ w k-o co j-m
et. einreden wollen.

wpijać (ʂpi'jatʂi) się ⑬1, *pf.*
wpić (ʂpi'tʂi) się ⑩1 sich hinein-
saugen; (wrzynać się) sich ein-
schneiden, in (*acc.*) schneiden.

wpinać (ʂpi'natʂi) ⑬1, *pf.*
wpiąć (ʂpɔtʂi) ⑩21¹ sich hin-
einstechen, in (*acc.*) stechen.

wpis (ʂpiʂ) *m* ①3 Einschreiben
n, Einschreibung *f.*

wpisolwe (ʂpiʂo'we) *n* ⑦21
Einschreibgebühr *f*; ~wy (~wu)
⑦1 Einschreib...

wpisywać (ʂpiʂu'watʂi) ⑬2, *pf.*
wpisać (ʂpi'ʂatʂi) ⑩10 ein-
schreiben, eintragen; ~ się sich
einschreiben; ~ się do towa-
rzystwa e-m Vereine beitreten.

wplatać (ʂpł'a'tatʂi) ⑬1, *pf.*
wpleść (ʂpłeʂtʂi) ⑩7¹ ein-
flechten, in (*acc.*) flechten.

wplątywać (ʂplɔtu'watʂi) ⑬2,
pf. **~ać** (ʂpłɔ'tatʂi) ⑩11 (sie
sich) verwickeln, verstriden.

wpleść f. wplatać.

wpluwać (spłiu'watŝi) ⑬1, pf.

wepłuć (we'płiutŝi) ⑬3 hin-einspußen.

wpław (spław) schwimmend; przebyć rzekę ~ schwimmend über den Fluß ~ sein.

wpływ (spłuf) m ①3 Einfluß; (~ do kasy) Einnahme f; (~ w urzędzie, nowe akta) neueingelaufene Stücke n/pl.

wpływać (spłi'watŝi) ⑬1, pf. ~**nąć** (~nqtŝi) ⑩1 hineinfließen, in (acc.) fließen; ↓ einlaufen; (o aktach w urzędzie) einlaufen; (na acc.) beeinflussen (acc.).

wpływowy (spłiwo'wü) ⑦1 ein-

wpół f. wpajać. [flußreich.]

wpoprzek (sp'o'pŝcheŝ) quer, in die Quere; (gen.) quer über (acc.).

wpośród; sp'o'ŝrut(gen.) inmitten (gen.). [jać ~ um den Leib fassen.]

wpół (spul) halb, zur Hälfte; ob-

wprasować (sp'raŝo'watŝi) ⑪20,

~ywać (~wü'watŝi) ⑬2 hineinbügeln; (weiskac) hineinpressen.

wpraszac (sp'ra'ŝatŝi) ⑬1, pf.

~osić (sp'o'ŝitiŝi) ⑫8 (się się) hineinbitten, hineinbetteln.

wprawa (sp'ra'wa) f ③1 Fertigkeit, Übung; dla ~y zur Übung.

wprawiać (~wiatŝi) ⑬1, pf. ~**ić** (~wiitŝi) ⑫2 (oprawiac) ein-

setzen; einfassen; -wione zęby m/pl. künstliches Gebiß n; -wione oko n künstliches Auge; (w acc.) (zaprawiac) einüben (in dat.); (przyzwyczajac) gewöhnen (an acc.); (nabawiac czego) bringen, treiben (in acc.); ~ w zdziwieniu in Erstaunen setzen.

wprawność (sp'ra'wnoŝiŝi) f

④1 Geläufigkeit, Geübtheit; ~**ny** (~nü) ⑦1 (~nie) geläufig, geübt; ~ne oko geübtes Auge.

wprosić f. wpraszac.

wprost (sp'oŝt) geradeaus; (po prostu) geradezu, direkt.

wprowaldzać (sp'rowa'bfatŝi)

⑬1, pf. ~**dzić** (~bfiiŝi) ⑫7 hineinführen; ~ w świat in die Welt einführen; ~ zwyczaj e-e Sitte einführen; ~ w złość in Born bringen; ~ się ein- ziehen, e-e Wohnung beziehen.

wprzeglać (spŝch'g'fatŝi) ⑬1, pf. ~**nąć** (~nqtŝi) ⑩15 einspannen.

wprzód(y) (spŝcut, spŝcu'bu) zu-

erst, zuvor; (przedzej) früher.

wpust (spuŝt) m ①10¹ Einlaß.

wpulszczać (spu'ŝtŝatŝi) ⑬1, pf. ~**ścić** (~ŝitŝiitŝi) ⑫9 (hin-) einlassen.

wpychać (spłi'chatŝi) ⑬1, pf.

wepchnąć (we'pchnoŝi) ⑩2 hineinstoßen; ~ w ciało in den Leib stoßen; ~ k-u co do ręki j-m et. in die Hand drücken; ~ w nieszczęście ins Unglück stürzen; ~ do grobu ins Grab bringen; ~ do ust in den Mund (hinein)stopfen; ~ się się hin-eindrängen.

wracać (wra'thatŝi) ⑬1, pf.

wrócić (wru'tŝiitŝi) ⑫5 zurück-, wieder-kommen; ~ co (= odda-

wac) zurück-, wieder-geben; szko-

dę, stratę: ersetzen; ~ się zurück-

kehren; (~ z drogi) umkehren;

(o jedzeniu) vom Wagen zurück-

kehren, aufstoßen.

wrachowlywać (wraŝowü'watŝi)

⑬2, pf. ~**ać** (~cho'watŝi) ⑪20 miteinander rechnen.

wradzać (wra'bfatŝi) ⑬1, pf.

wrodzić (wro'bfiiŝi) ⑫7 fig. einpflanzen, (von Natur) aus-

statten (mit dat.); ~ się w (acc.) nachgeraten (dat.).

wraść (wra'ŝatŝi) ⑬1, pf.

wrosnąć (wro'ŝnqtŝi) ⑩10 hin-einwachsen.

wraz (wraŝ) zugleich, zusammen;

(zaraz) (so)gleich.

wraźać (wra'ŝatŝi) ⑬1, pf. ~**zić**

(~ŝiitŝi) ⑫10 hineinstoßen, in

(acc.) stoßen; ~ co w kogo j-m et. einprägen.
wrażenie (wraʒe'nie) n ②13 Ein-druck m; wywołać (ob. wywrzeć) ~ u (gen.) ob. na (acc.) Ein-druck machen auf (acc.).
wrażliwy (ˈwraʒli'wɨ) ⑦1 (na acc.) empfindlich, empfänglich (für acc.).
wraż (wraʒ) etc. f. wrzeć.
wrażb (wraʒmp) m ①25¹b Ein-schnitt, Kerbe f.
wrażbywać (wraʒm'bu'watʃi) [a. wraʒ-bywać (wraʒm'~)] ⑩2, pf. **wrażać** (wraʒm'batʃi) ⑩4 einhauen.
wreszcie (wre'szʃɨɕie) enblich; (w końcu) schließlich, zuletzt.
wręcz (wreʒʃɨɕ) geradezu, direkt; (bez ogródek) geradeheraus.
wręczać (wreʒʃɨɕatʃi) ⑩1, pf. ~ć (ˈwreʒʃɨɕi) ⑩12 einhändig-ge-n; (oddawać) übergeben.
Wrocław (wro'tʃɫaf) m ①38¹ Breslau n.
wrodzić f. wradzać.
wrodzony (wrodʒo'ny) ⑦14¹ an-geboren.
wrogi (wro'gi) ⑦8(-go) feindlich.
wron|a (wro'na) f ③1 Krähe; ~ (nli) ⑦13 Krähen...
wrony (wro'ny) ⑦1 schwarz.
wrosnąć f. wrastać.
wrot|a (wro'ta) n/pl. ②4 Tor n; ~nioa (ˈnli'tʃa) f ③9 Tor-flügel m.
wróbel (wru'bel) m ④34 Spatz, Sperling; ~olek (ˈbe'leɕ) m ①21 kleiner Spatz; ~li (ˈli) ⑦1 Sperlings...; ~lica (ˈli'tʃa) f ③9 Sperlingsweibchen n; ~lik (ˈlik) m ①13¹ kleiner Spatz.
wróclę f. wracać.
wróz|ba (wru'ʒba) f ③1 Wahr-sagung, Prophezeiung; (znak) Vorzeichen n, Vorbedeutung; ~blarka (ˈbia'rka) f ③4², ~ka (wru'ʃka) f ③4² Wahrsagerin; ~biarski (ˈbi'ʃi) ⑦9 wahrsage-

riŃ; ~blarstwo (ˈʃtʂwo) n ②1 Wahrsagekunst f; ~biarz (wru'ʒ-biaʃɨ) m ①33, ~bita (ˈbi'ta) m ③17 Wahrsager.
wróżyć (ˈwrotʃi), pf. na ~ ⑩12 wahr-sagen, prophezeien.
wryć (wru'tʃi) pf. ⑩2 hinein-wühlen; ~ się w (pamięć etc.) sich fest einprägen.
wryty (ˈru) : stać jak ~ wie an-gebonnert dastehen.
wrzask (wraʃɨ) m ①13 Ge-schrei n, Lärm; ~llwy (wraʃɨ-ˈli'wɨ) ⑦1 (-wie) schreiend, lärmend; (o głosie) gellend.
wrzasnąć f. wrzeszczeć.
wrzawa (wra'wa) f ③1 Lärm m; ~ wojenna Kriegsgetümmel n.
wrzę|cy (wraʒ'tʃɨ) ⑦2 siedend, siedendheiß; ~tek (ˈtɛk) m ①21¹a siedende Flüssigkeit f, Sud.
wrzęca|dź (wraʒ'tʃɨdʒɨ) m ①30¹ Vorlegeeßloß n, Riegel.
wrzeciono (wraʒɨo'no) n ③1 Spindel f; ~waty (ˈwa'tɨ) ⑦7 (-to) spindelförmig; ~wy (ˈno-wɨ) ⑦1 Spindel...
wrzeć (wraʒɨ) ⑩19 Kochen, sieden; (burzyć się) brausen, brodeln; (o walec etc.) wüten.
wrzekomo (wraʒe'o'mo) angeblich.
wrzenie (wraʒe'nie) n ②13 Sieden; (niepokój) Gärung f.
wrzęs|ień (wraʒe'ʃien) m ①34¹ September; ~sniowy (ˈʃinio-wɨ) ⑦1 September...
wrzeszczeć (wraʒe'szʃɨɕɨ) ⑩19 schreiben; pf. **wrzasnąć** (wraʒe'ʃ-nɨtʃi) ⑩2 aufschreiben.
wrzodowac|eć (wraʒodo'wa'tʃiɨtʃi) ⑩18 schwären, eiern. [schwür...]
wrzodowy (wraʒodo'wɨ) ⑦1 Ge-schwür
wrzodzi|anka (ˈdʃia'na) f ③4², ~lk (wraʒo'dʃiɨk) m ①13² kleines Geschwür n.
wrzodzić (ˈdʃiɨtʃi) ⑩7 Geschwüre bilden. [trig werden.]
wrzodzi|eć (ˈdʃiɨtʃi) ⑩18 schwä-

wrzos (wɔʒɔʃ) *m* ①3 Heidekraut *n*; **owisko** (ɔʃɔwli'ʃkɔ) *n* ②8 mit Heidekraut bewachsener Ort *m*; **owy** (ɔʃɔ'wɨ) ⑦1 Heide...
wrzód (wɔʒɔt) *m* ①26 Geschwür *n*.
wrzuciać (wɔʒɔ'tʃatʃi) ⑬1, *pf.* **iać** (ɔ'tʃiitʃi) ⑫5 hineinwerfen; in (*acc.*) werfen; ~ się sięch hinein stürzen.
wrzynać (wɔʒɨ'natʃi) ⑬1, *pf.* **werznać** (wɔ'wɔʒtʃi) ⑩2 hinein einschneiden; ~ się w ciało ins Fleisch schneiden.
wsadzać (ʃʃa'dʃatʃi) ⑬1, *pf.* **adzić** (ɔ'dʃiitʃi) ⑫7 hineinsetzen; in (*acc.*) setzen; drzewko: ansetzen, pflanzen; ~ kapelusza den Hut aufsetzen; ~ do (*gen.*) in (*acc.*) stecken.
wschodni (ʃʃɔ'ɔ'dni) ⑦13 östlich, Ost...; (o zwyczajach etc.) orientalisches, morgenländisches.
wschodzić (ʃʃɔ'ɔ'dʃiitʃi) ⑫7, *pf.* **wzejść** (wɔʃɔʃi'tʃi) ⑫4^s aufgehen.
wschód (ʃʃɔt) *m* ①26 Aufgang; (strona światła) Osten; (wschodnia część ziemi) Orient; ~ słońca Sonnenaufgang.
wsi... *f.* wies.
wsiac *f.* wsiawać.
wsiadać (ʃʃi'a'datʃi) ⑬1, *pf.* **wsiąść** (ʃʃi'ɔʃiitʃi) ⑩12 (do *gen.*) sich hineinsetzen; (na *acc.*) sich hinaufsetzen; hineinsteigen, einsteigen; (na *oo*) hinaufsteigen; ~ na wóz sich in den Wagen setzen; ~ do wagonu (in den Wagen) einsteigen; ~ na koń das Pferd besteigen; ~ na okręt das Schiff besteigen; ~ na k-o über j-n herfallen; (tajać) j-n schelten, schimpfen.
wsiak/ać (ʃʃi'ɔ'tatʃi) ⑬1, *pf.* **nać** (ɔ'natʃi) ⑩4 ein-saugen, in sich einziehen; (o płynach) (hin-) **wsiąść** *f.* wsiadać. [ein-sichern.]
wsiawać (ʃʃi'e'watʃi) ⑬1, *pf.*

wsiac (ʃʃi'a'tatʃi) ⑩17 hinein-säen, in (*acc.*) säen, streuen.
wskakiwać (ʃʃtati'watʃi) ⑬3, *pf.* **wskoczyć** (ʃʃtɔ'tʃɔtʃi) ⑫12 (do *gen.*) hineinspringen; (na *acc.*) hinaufspringen.
wskakiwanie (wa'nje) *n* ②13 Aufspringen.
wzkazanie (ʃʃa'wje) *n* ②13 Beigen; (polecenie) Winke *m*, Anleitung *f.*
wskazówka (ʃʃu'wka) *f* ③4² Zeiger *m*; (pouczenie) Belehrung, Winke *m*. Anleitung; *pl.* -ki zachowania się Verhaltensmaßregeln *pl.*
wskazywać (ʃʃu'watʃi) ⑬2, *pf.* **zać** (ʃʃt'a'tatʃi) ⑩14 zeigen, hinweisen; palec *m* ujący Zeigefinger; zaimek *m* ujący hinweisendes Fürwort *n*.
wskaźnica (ʃʃt'a'ʃni'tʃa) *f* ③9 Zifferblatt *n*.
wskaźnik (ʃʃt'a'ʃni'ʃ) *m* ①13² das Maßgebende *n*; (dowód) Beweis.
wskoczyć *f.* wskakiwać.
wskok (ʃʃkɔʃ) *im* Sprung; (szybko) flugs, blickschnell.
wskos (ʃʃkɔʃ) schief, schräg.
wskórać (ʃʃt'u'ratʃi) *pf.* ⑬1 erreichen, ausrichten.
wskróś (ʃʃkruʃi): na ~ durch und durch, ganz, sehr; znać k-o na ~ j-n sehr gut kennen, j-n ganz durchschau haben.
wskręszzać (ʃʃk'ʃtʃe'ʃatʃi) ⑬1, *pf.* **sić** (ɔ'ʃiitʃi) *pf.* ⑫8 neu beleben, ins Leben zurückrufen; *oo*: wiederherstellen; (odnowić) erneuern, auffrischen.
wstawiać (ʃʃi'a'watʃi) ⑬1, *pf.* **iać** (ɔ'wliitʃi) ⑫2 berühmt machen; ~ się berühmt werden.
wstuchiwać (ʃʃtuch'i'watʃi) sich ⑬3, *pf.* **ać** (ʃʃt'u'watʃi) sich ⑬1 (w *acc.*) aufmerksam zuhören, lauschen (*dat.*).

wsmarowywać (fšmarowu'watŝi) ⑬2, pf. **~ać** (ro'watŝi) ⑪20 einschmieren, einreiben.

wspalczny (fšpa'tŝnũ) ⑦1 (~nie) verkehrt; **~k** (fšpaŝ) verkehrt; (w przeciwną stronę) in entgegengesetzter Richtung.

wspaniałośćomyślność (fšpaniałomũ'ŝli'noŝitŝi) f ④1 Hochherzigkeit, Edelmut m; **~łomyślny** (nũ) ⑦1 (-nie) hochherzig, edelmütig; przebaczać -nie großmütig verzeihen; obdarzać -nie reichlich beschenken; **~łość** (nia'łoŝitŝi) f ④1 Pracht, Herrlichkeit; **~łość** umysłu Großmut m; **~ły** (lũ) ⑦6 (~le) prächtig, herrlich.

wsparcie (fšpa'rtŝie) n ②13 Unterstützung f.

wspłąć f. wspinąć.

wspłenić (fšpie'nitŝi) się pf. ⑫1 sich mit Schaum bedecken.

wspłerać (fšple'ratŝi) ⑬1, pf. **wsprzeć** (we'ŝpŝetŝi) ⑩25¹ unterstützen; ~ k-o radą j-m mit Rat beistehen; ~ się sich stützen; ~ się wzajemnie sich gegenseitig unterstützen.

wspinać (fšpi'natŝi) ⑬1, pf. **wspłąć** (fšpi'qtŝi) ⑩21¹: ~ k-onia ostrogami dem Pferde die Sporen geben; ~ się sich emporheben, sich emporrichten; ~ się na palcach sich auf die Zehenspitzen stellen; ~ się (na górę etc.) hinaufklettern, erklimmen; (o zwierzętach) sich auf die Hinterbeine stellen, sich bäumen; (o roślinach) sich emporranken.

wspomagać (fšpoma'gatŝi) ⑬1, pf. **~ódz** (fšpo'mutŝi) ⑩16 (k-o) helfen (dat.), unterstützen (acc.).

wspominać (fšpomii'natŝi) ⑬1, pf. **~mąć** (fšpo'muqtŝi) ob. **~mnieć** (mni'etŝi) ⑩11 (acc.) gedenken (gen.), sich erinnern (an acc.); czynić wzmiankę) er-

wähnen (acc.); **~nienie** (mnie'nie)n ②13 Erinnerung f.

wspomoddz f. wspomagać.

współnictwo (fšpu'lni'ŝtwo) n ②1 Gemeinschaft f; **~niczka** (ni'tŝka) f ③4² Genossin; **~nik** (niŝ) m ①14 Genosse, Gesellschafter; (współwłaściciel) Miteigentümer; (~nik zbrodni) Mitschuldiger; **~ność** (noŝitŝi) f ④1 Gemeinschaft; **~ny** (nũ) ⑦1 (~nie) gemeinsam, gemeinschaftlich; ~nemi siłami mit vereinten Kräften.

współ... (fšpu'...) in 3sgn mit..., ...genosse m; **~biesiadnik** (bieŝia'dniŝ) m ①14 Tischgenosse; **~brat** (~brat) m ①14 Mitbruder; (towarzysz) Kamerad, Genosse; **~bratni** (~bra'ni) ⑦13 nahe verwandt; kameradschaftlich; **~brzmieć** (bŝmi'etŝi) ⑫14 mitklingen; **~chrześcija-nin** (ŝŝeŝitŝia'nin) m ①40 Mitchrist; **~cierpieć** (tŝie'rpie'tŝi) ⑫13 mitleiden; **~czesność** (tŝe'ŝnoŝitŝi) f ④1 Gleichzeitigkeit; **~czesny** (nũ) ⑦1 (-śnie) gleichzeitig; (o ludziach) zeitgenössisch; świat m -sny Mitwelt f; **~czucie** (tŝu'ŝie)n ②13 Mitgefühl, Beileid; **~czuć** (tŝutŝi) ⑩13 mitfühlen; **~czynnik** (tŝu'nniŝ) m ①13² Koeffizient; **~czynny** (tŝu'nũ) ⑦1 mittätig, mitwirkend; **~działać** (dŝia'latŝi) ⑩1 mitwirken; **~dziedzic** (dŝie'bŝitŝ) m ①33 Miterbe; **~dziedziczyć** (dŝiedŝi'tŝutŝi) ⑫12 miterben; **~dzierzawca** (dŝier-ga'ŝa) m ③11 Mitpächter; **~dzierzawic** (ga'wi'tŝi) ⑫2 mitpachten; **~imiennik** (imie'niŝ) m ①14 Namensbruder, Namensvetter; **~mieszkaniec** (mieŝla'nieŝ) m ①37¹ Mitbewohner, Wohnungsgenosse;

~nabywca (nabũ'ftʂa) *m* ③11
 Witterwerber, Witterkäufer; **ob-**
winiony (obwĩnio'nũ) *m*,
 -na (na) *f* ⑦1 Witterangeflag-
 te(r); ~obywatel (obũwa'teli)
m ①29 Witterbürger; ~opiekun
 (opie'kun) *m* ①1 Wittervormund;
 ~oskarżony (oʂkarʒo'nũ) *m*
 ⑦14¹, -na (na) *f* ⑦20 Witterange-
 flagte(r); ~oskarżyciel (oʂkar-
 ʒũ'tʂieli) *m* ①29 Witterankläger;
 ~panujący (panujũ'tʂũ) *m* ⑦2
 Witteregent, Witterherrſcher; ~po-
 dróżnik (podru'gnik) *m* ①14,
 ~podróżny (nũ) *m* ⑦18 Witter-
 reiſender, Reiſegefährtre; ~posła-
 dacz (poʂia'da'tʂ) *m* ①33 Witter-
 eigentümer; ~pracować (pra-
 ʂo'watʂi) ①20 mitarbeiten;
 ~pracownica (tʂowni'tʂa) *f*
 ③9 Witterarbeiterin; ~pracow-
 nictwo (ni'tʂtwo) *n* ②1 Witter-
 arbeiterschaft *f*; ~pracownik
 (niik) *m* ①14 Witterarbeiter; ~
 rodak (ro'dak) *m* ①14 Vaubſ-
 mann; ~rówieśnik (ruwie'ʂi-
 nik) *m* ①14 Altersgenoſſe; ~
 rzędny (ʒũ'dnũ) ⑦1 (-nie) bei-
 geordnet, koordiniert; ~spad-
 kobierca (ʂpatkob'ie'rtʂa) *m*
 ③11 Witterbe; ~środkowy
 (ʂi'rotko'wũ) ⑦1 konzentriſch;
 ~świadek (ʂi'wia'dek) *m* ①20
 Witterzeuge; ~towarzysz (towa'-
 ʒu'ʂ) *m* ①33 Genoſſe, Gefährte;
 ~towarzyszka (ʒu'ʂka) *f*
 ③4² Genoſſin, Gefährtin; ~
 twórca (tũwu'rtʂa) *m* ③11 Witter-
 ſchöpfer; ~ubiegać (ubie'gatʂi)
 ſię ③1 ſich mitbewerben; (-za-
 wodniczyć) wetteifern; ~ucze-
 nica (u'tʂeni'tʂa) *f* ③9, ~
 uczeń (u'tʂeni) *m* ①20 Witter-
 ſchüler(in); ~uczestnictwo (u-
 tʂeʂtũ'i'tʂtwo) *n* ②1 Teil-
 nahme *f*; ~uczestniczka (u-
 ni'tʂka) *f* ③4², ~uczestnik
 (u'tʂe'ʂtnik) *m* ①14 Teil-

nehmer(in); ~udział (u'dʂiał)
m ①16 Teilnahme *f*; (działa-
 nie) Witterwirkung *f*; brać udział
 w (loc.) teilnehmen an (dat.);
 ze udziałem unter Witterwir-
 kung; ~wina (wi'ina) *f* ③1
 Witterſchuld; ~winny (wi'nũ)
 ⑦1 (gen.) mitſchuldig (an dat.);
 ~właściciel(ka) (właʂi'tʂi-
 tʂiel, tʂie'lika) *m* ①29 (*f*
 ③4²) Witterigentümer(in); ~wy-
 chowanek (wũchow'a'nek) *m*
 ①20 Witterjüngling; ~wydawca (u-
 wũda'ftʂa) *m* ③11 Witterauſ-
 geber; ~wyznaniec (wũgnia-
 nie'ʂ) *m* ①37¹ Witterverbannter;
 ~wyznawca (wũſna'ftʂa) *m*
 ③11 Glaubensgenoſſe; ~zało-
 życiel (ʂałoʒũ'tʂiel) *m* ①29
 Witterbegründer; ~zawodnicza
 (ʂawodni'tʂka) *f* ③4² Rivalin,
 Konkurrentin; ~zawodniczyć
 (ni'tʂũtʂi) ①2 wetteifern;
 ~zawodnik (wo'dnik) *m* ①14
 Rivale, Konkurrent.

wstawać (ʂta'watʂi) ①63¹, *pf.*
wstać (ʂtatʂi) ①615 aufſtehen;
 (podnieść się) ſich erheben; ~
 z martwych auferſtehen.

wstawiać (wiatʂi) ①31, *pf.* ~
wić (witʂi) ①2 hineinſtellen;
 in (acc.) ſtellen; zęby, szyby: ein-
 ſetzen; (wsuwać) einſchieben,
 einſchalten; ~ się (za instr.) bit-
 ten (für acc.); za wstawieniem
 ſię (gen.) auf Fürbitte (gen.).

wstawiennictwo (wieni'tʂ-
 two) *n* ②1 Fürſprache *f.*
wstawka (ʂta'ffa) *f* ③4² Ein-
 ſaß *m.*

wstąpić *f.* wſtępować.

wstąpienie (ʂtũ'pie'nie) *n* ②18:
 ~ na tron Thronbeſteigung *f.*

wstążeczka (ʂtũʒe'tʂka) *f*
 ③4² ſchmales Band *n*; ~ka
 (ʂtũ'ʂka) *f* ③4² Band *n*; ~ka
 do kapelusza Hutband *n*; ~ka
 do bucików Schuhband *n.*

wstecz (fštetsch) jurüd; cofać się ~ jurüdweichen; oglądać się ~ się umschauen; kilka lat ~ vor einigen Jahren, einige Jahre früher; ~ zwrot! leht euch!; **nośc** (~noštš) f ④1 Verfehrtheit; ~nośc przekonani reakcyjne Anschauungen pl.; **ny** (~nü) ⑦1 (~nie) verfehrt; (o ruchu) rückgängig, Rüd...; (o przekonaniach) reaktionär.

wstęga (fštę'ga) f ③4 (breites) Band n; **owy** (~go'wü) ⑦1 Band...

wstęp (fštęmp) m ①3 Eintritt; (wojście) Eingang; (przystęp) Zutritt; (~ do dzieła) Einleitung f; (początek) Anfang; na ~ie zu Anfang; ~ wolny freier Eintritt; bilet m ~u Eintrittskarte f.

wstępne (~ne) n ⑦21 Eintrittsgeld; **ny** (~nü) ⑦1 Eintritts...; (przy rozpoczęciu) Antritts...; (o walce) Angriffss...; (na początku dzieła) Einleitungs...; słowo n ~ne Wortort, Einleitung f.

wstępować (fštęmpo'watš) ⑬2, pf. **wstąpić** (fštęm'piitš) ⑬2 (ein)treten; (wchodzić na co) bestiegen (acc.); ~ w progi czyje über j-s Schwelle treten, bei j-m einkehren; ~ w ślady (gen.) in die Fußstapfen (gen.) treten; ~ u (gen.) eintreten bei (dat.); ~ w związku małżeńskie (z instr.) die Ehe schließen (mit dat.), heiraten (acc.); ~ w stan małżeński in den Ehestand treten; ~ do towarzystwa e-m Vereine beitreten; ~ na tron den Thron besteigen.

wstręt (fštřt) m ①10¹ Widerwille (do gen. gegen acc.); **ny** (~nü) ⑦1 (~nie) abscheulich.

wstrząsac (fštřq'batš) ⑬1, pf. **~snac** (~štřtš) ⑩2 erschüttern; (trząśc) schütteln; ~ się erzittern, erbeben.

wstrząśnienie (~štřnie'nio) n ②13 Erschütterung f; ~ mózgu Gehirnererschütterung f; ~ nerwów Nervenchock m.

wstrzemięliwość (fštřchemięšli'woštš) f ④1 Mäßigkeit, Enthaltbarkeit; towarzystwo n ~wości Mäßigkeitsverein m; zwolennik m ~wości Temperenzler; **wy** (~wü) ⑦1 (~wie) mäßig, enthaltbar; (~ w sądach) zurückhaltend.

wstrzykiwać (fštřküşi'watš) ⑬3, pf. **~knac** (fštřküş'knqtš) ⑩2 einspritzen; **kiwanie** (~šliwa'nio) n ②13 Einspritzung f. **wstrzymanie** (~ma'nio) n ②13 Zurückhalten, Anhalten; ~ ruchu Verkehrseinstellung f.

wstrzymywać (~mü'watš) ⑬2, pf. **~ac** (fštřšü'matš) ⑬1 an- (auf-, zurück-)halten; (zatrzymane) anhalten; aufhalten; (postrzymane) zurückhalten; (przerwać) einstellen, unterbrechen; (odłożyć) aufschieben, verzögern; ~ się sich zurückhalten; ~ się (od gen.) sich enthalten (gen.); (czekać) warten.

wstyd (fštüt) m ①6 Scham f; (bańba) Schande f; ~ mi (gen.) ich schäme mich (gen.); poczucie n ~u Schamgefühl; ze ~u vor Scham; przynosić ~ zur Schande gereichen; **liwość** (fštüdi'woštš) f ④1 Schamhaftigkeit; **liwy** (~wü) ⑦1 (-wie) schamhaft; (zawstydzony) verschämt; części f/pl. liwe Schamteile m/pl.

wstydzić (fštü'dšitš) , pf. **za** ⑩7 beschämen; ~ się (gen.) sich schämen (gen.).

wsuwać (fšü'watš) ⑬1, pf. **~nac** (~nqtš) ⑩2 (hin-)einschieben, hineinstecken; ~ się sich einschleichen.

wsypywać (fšüpu'watš) ⑬2,

pf. ~ać (fʃčü'patʃi) ⑪4 hin-einschütten; ~ k-o j-n inš Un-glüd bringen; ~ k-u w skóre j-n durčprügeln.

wsz... f. **wesz.**

wszak (ze) (fʃča'f[ge]) doch, ja.

wszawieć (fʃča'wiotʃi) ⑪18 Läufe bekommen, verlaufen.

wszawy (wü) laufig, verlaust.

wszczepliac (fʃčtʃče'piatʃi) ⑬1, **pf. ~ić** (wpiatʃi) ⑬2 ein-impfen; (wpajać) einprägen, ein-flößen (i-m acc.).

wszczynać (fʃčtʃčü'natʃi) ⑬1, **pf. ~ać** (fʃčtʃčotʃi) ⑨20¹ an-fangen, beginnen; ~ się be-ginnen, entstehen.

wszech... (fʃčech...) in 3^{sgn} all..., All...; ~ **mądrość** (wmo'droʃitʃi) f ④1 Allweisheit; ~ **moc** (wmoʃ) f ④9 Allmacht; ~ **mocny** (wmo'tʃnū) ⑦1 (-nie) allmächtig; ~ **możny** (wmo'ʒnū) ⑦1 (-nie) allgewaltig; ~ **nica** (fʃčechni'tʃa) f ③9 Univer-sität; ~ **nlepiec** (wnie'mietʃ) m ①37 Alldeutscher; ~ **obecność** (wobe'tʃnoʃitʃi) f ④1 Allgegen-wart; ~ **obecny** (wobe'tʃnū) ⑦1 allgegenwärtig; ~ **potężny** (wpotʃ'ʒnū) ⑦1 (-nie) allmächtig; ~ **stronność** (ʃtro'nnoʃitʃ) f ④1 Vielseitigkeit; ~ **stronny** (ʃtro'nū) ⑦1 (-nie) allseitig, vielseitig; (ze wszystkich stron) von allen Seiten; (gruntownie) gründlich; ~ **srodek** (ʃiro'deʃ) m ①21^b Universalmittel n; ~ **świat** (ʃwi'wat) m ①16^a Weltall n, Universum n; ~ **światowy** (to'wū) ⑦1 Welt...; ~ **wiedza** (wie'dʃa) f ③9 Allwissen n; ~ **wiedzący** (wʃo'tʃū) ⑦2 all-wissend; ~ **władny** (wła'dnū) ⑦1 (-nie) allgewaltig.

wszedł (fʃčedł) etc. f. **wejść.**

wszellakl (fʃčelja'tʃi) ⑦9 aller-lei, mancherlei; ~ **ako** (wa'ko)

doch, trotzdem; ~ **kl** (fʃče'łtʃi) ⑦9 jeder, all.

wszerz (fʃčesʃ) in die Breite; dwa metry ~ zwei Meter breit; wzduż i ~ freuz und quer.

wszeteczlenstwo (fʃčotetʃče'nł-ʃtvo) n ②1 (rozpusta) Un-zucht f; (bezwstyd) Frechheit f; ~ **nica** (wni'tʃa) f ③9 Dirne; ~ **nik** (wni'k) m ①14 Wollüstling; (bezwstydnik) frecher Kerl; ~ **ny** (wnū) ⑦1 unzüchtig; (bezwstydny) frech, unverschämt.

wszgdly (fʃčgd'ly), ~ **zle** (złe) überall.

wsztukować (fʃčtu'ko'watʃi) **pf.** ⑪20 einstecken, einsetzen.

wszystek (fʃčü'ʃteʃ) ⑥14, **pl.** wszyscy all; ze wszystkim ganz, gänzlich; po wszystkim nach allem, am Schluß; już po wszystkim alles ist aus.

wszywać (fʃčü'watʃi) ⑬1, **pf.** **wszyć** (fʃčütʃi) ⑪2 einnähen.

wścibiac (ʃbitʃi'biatʃi) ⑬1, **pf.** ~ **ić** (ʃbitʃi) ⑬2 hineinstecken.

wścibski (ʃbitʃi'pʃtʃi) ⑦9 na-feweis.

wściekać (ʃbitʃie'katʃi) się ⑬1, **pf. wściec** (ʃbitʃietʃ) się ⑩17 rasend (toł) werden; ~ na k-o wütend sein auf (acc.); (o psie etc.) an der Tollwut erkranken.

wściekllizna (łtʃi'ʒna) f ③1 Toll-wut; ~ **łość** (łoʃitʃi) f ④1 Wut, Raserei; ~ **ły** (łū) ⑦6 (le) wütend; toł, rasend.

wślizgać (ʃʃłi'ʒgatʃi) się ⑬1, **pf. ~nąć** (wnoʃtʃi) się ⑩2 sich hineinschleichen.

wśród (ʃʃrut) (gen.) inmitten (gen.), unter (dat.); ~ zimy mitten im Winter.

wśrubowywać (ʃʃrubowū'-watʃi) ⑬2, **pf. ~ać** (wbo'watʃi) ⑪20 einschrauben.

wtaczać (fta'tʃatʃ) ⑬1, **pf.** **wtoczyć** (fto'tʃütʃi) ⑬12

hineinwälzen; (~ na górę) hin-
aufwälzen; ~ się wankend hin-
eintreten, hineintorkeln.

wtargnać (fta'rgnq̄tʃi) *pf.* ⑩2
eindringen, einfallen.

wtędy (fte'du) damals, dann.

wtem (ftem) da, in diesem Au-
genblicke; (nagle) plötzlich.

wtenczas (fte'ntʃaʃ) dann, da;
(wtędy) damals.

wtłaczać (ftła'tʃatʃi) ⑬1, *pf.*

woczyć (fto'tʃūtʃi) ⑬12
(hin)eindrücken, hineinpresse.

wtoczyć *f.* wtaczać.

wtorlek (fto'reł) *m* ①21¹a
Dienstag; ~ **kowy** (ko'wū) ⑦1
Dienstag's...

wtórny (ftu'rntū) ⑦1 sekundär.

wtórować (fto'rowatʃi) ④20 *♂*
(*dat.*) begleiten (*acc.*).

wtóry (rū) ⑦10 der zweite;
po raz ~ zum zweitenmal; po
wtóre zweiten's.

wtrącać (ftɔ'rtʃatʃi) ⑬1, *pf.*
~ **ić** (tʃi'tʃi) ⑬5 hineinwer-
fen, hineinstoßen; (~ do rozmō-
wy) einmengen, vorbringen,

erwähnen; (wsuwać) einschie-
ben, einschalten; ~ do więzie-
nia ins Gefängnis werfen; ~
do klasztoru ins Kloster stecken;
~ w nieszczęście ins Unglück
stürzen; ~ się sich einmengen,
sich einmischen (*do gen. in acc.*).

wtręć (ftɔ'ɛt) *m* ①9 Eindringling;
Gram. eingeschalteter Laut.

wtulać (ftu'łatʃi) ⑬1, *pf.* ~ **ić**
(łi'tʃi) ⑬3 hineindrücken, in
(*acc.*) drücken; (o psie) ~ ogon
den Schwanz einziehen.

wtykać ¹ (ftu'tatʃi) ⑬1, *pf.* **wę-**
tkać (we'tatʃi) ⑬1 hineinstecken.

wtykać ² (~) ⑬1, *pf.* **wetknąć**
(we'tknq̄tʃi) ⑩2 hineinstecken.

wuj (wuj) *m* ①11¹ Onkel, Oheim;
~ **aszek** (ja'ʃeʃ) *m* ①20, ~ **cio**
(wu'jtʃo) *m* ①40 Onkelchen *n*;
~ **oczny** (je'tʃnū) ⑦1 Onkel...;

~ **enka** (je'nka) *f* ⑧4² Tante;
~ **ostwo** (jo'ʃtwo) *n* ②10 Onkel
m und Frau.

wulkan (wu'łan) *m* ①2¹ Vul-
kan; ~ **iczny** (ni'tʃnū) ⑦1
vulkanisch.

wwozić (wwo'ʃiitʃi) ④10, *pf.*
wwieźć (wwie'ʃiitʃi) ⑥6 ein-
führen.

wy (wū) ⑥2 (*pl.* von *ty*) ihr.

wy... in 8 Sgn mit heraus...,
hinaus..., aus...

wybaczać (wūba'tʃatʃi) ⑬1,
pf. ~ **yć** (tʃi'tʃi) ⑬12 ver-
zeihen, vergeben; (nie gniewać
się o co) entschuldigen.

wybadać *f.* badać.

wybawiać (wūba'watʃi) ④1, *pf.*
~ **ić** (wūlitʃi) ④2 (*k-o z gen.*)
erlösen, befreien (*i-n* aus *dat.*);
~ *k-o z kłopotu i-m* aus der
Klemme heraushelfen; ~ *k-o*
od (*gen.*) *i-n* retten vor (*dat.*).

wybaćwca (wūba'tʃa) *m* ③11 Er-
löser, Befreier; ~ **wlenie** (w-
wie'nio) *n* ②13 Erlösung *f.*

wybąkać (wūb'atʃi) ⑬1, *pf.* ~
nać (wūq̄tʃi) ⑩4 herausspottern.

wybeczeć (wūbe'tʃetʃi) *się* ⑩19
pf. sich ausweinen.

wybełkotać (wūbe'łotatʃi) *pf.* ④11
heraus-spottern, -stammeln.

wybesztać (wūbe'ʃtatʃi) *pf.* ⑬1
tüchtig aus-schimpfen.

wybebnic (wūb'm'bnitʃi) *pf.* ⑩1¹
austrommeln.

wybiezować *f.* biezować.

wyblić *f.* wybijać.

wybidować (wūbie'do'watʃi) *pf.*
⑩20 viel Unglück (od. Not) aus-
stehen. [flucht *f.* Ausrede *f.*]

wybieg (wū'bieʃ) *m* ①13 Aus-
s-

wybiegac (wūbie'gatʃi) ⑬1, *pf.*
~ **gnąć** (wūgnq̄tʃi) ⑩5 od. ~ **o**
(wū'bie'tʃ) ⑩5 hinauslaufen;
(o gotowanym płynie) überlau-
fen; ~ naprzeciw entgegenlau-
fen; (sięgać) reichen.

wybielać (wübĕ'latšĭ) ⑬1, pf. **leć** (wütšĭ) ⑫3 (aus)weißen; miedziane naczynie: verzinieren.

wybieleć f. bieleć.

wybierać (wĕ'ratšĭ) ⑬1, pf. **wybrać** (wü'bratšĭ) ⑨24 (aus-)wählen; (wymować) herausnehmen; ~ k-o na (acc.) od. instr. i-n za (dat.) wählen; ~ żołnierzy Soldaten ausheben; ~ się (dokąd) sich auf den Weg machen; ~ się w prodróz sich auf die Reise machen, e-e Reise beabsichtigen; ~ się z (instr.) et. unternehmen. [wählbar.]

wybleralny (wĕ'iera'lnü) ⑦1 | **wybleralki** (wĕ'rtii), a. **blorki** (wĕ'rtii) m/pl. ①13 Ausfluß m, Ausflußware f.

wybijać (wübĭ'jatšĭ) ⑬1, pf. **wybić** (wü'bitšĭ) ⑩1: a) (her-)aus schlagen (k-u za b j-m e-n Bahn); ~ drzwi die Tür einschlagen, erbrechen; ~ szyby die Scheiben einschlagen; ~ dziurę w (loc.) ein Loch schlagen in (acc.); b) (objać czem) ausschlagen, tapezieren (mit dat.); pieniądze, medale: schlagen, prägen; (odbijać na czem) abdrücken, abklatschen; (bić) (durch)prügeln; ~ co z k-o j-m et. herausprügeln, anstreiben; c) (wypędzać) vertreiben, verdrängen; ~ k-u co z głowy j-m et. austreiben; d) (zabić wszystko) alles erschlagen, töten; (wytepić) austrotten, vernichten; e) (o zegarze) schlagen; ~ takt den Takt schlagen; ~ zę snu den Schlafrauben (dat.); ~ się emporkommen, sich herbortun; (odznaczyć się) sich auszeichnen; (uwolnić się) sich befreien; ~ się zę snu aus dem Schlafe kommen.

wybitność (wĕ'itnošĭtšĭ) f ④1 hervorragende Bedeutung; (szczegółowość) ausgeprägtes We-

sen n; ~ny (nū) ⑦1 (nie) in die Augen fallend, ausgeprägt; (znaczny) hervorragend.

wybladły (wĕ'la'blü) ⑦6 (-dło) blaß, bleich.

wyblaknąć (wĕ'la'lnqtšĭ) pf. ⑩4 die Farbe verlieren, verschiefen.

wybłagać f. blagać.

wybłakać (wĕ'lg'atšĭ) się pf. ⑬1 sich wieder zurechtfinden.

wybolisty (wĕ'boi'stū) ⑦7 voll Pöcher (von der Straße).

wyborca (wĕ'ortšĭ) m ⑧11 Wähler; spis m ców Wählerliste f; ~czy (tšĕ) ⑦4 Wahl...; prawo n cze Wahlrecht; ~ny (nū) ⑦1 (nie) ausgezeichnet, vortrefflich; ~owy (ro'wü) ⑦1 außerlesen. [(in der Straße).]

wyboj (wü'buj) m ①36² Loch n

wybor (wĕ'bur) m ①26 Wahl f; ~ściły Stimmwahl f; (~dziel etc.) Auswahl f, Auslese f.

wybrać f. wybierać.

wybrakować f. brakować².

wybrany (wĕ'ra'nū) ⑦1 gewählt; ausermählt, außerlesen.

wybredność (wĕ'bro'dnošĭtšĭ) f ④1 Gewähltheit, feiner Geschmack m; ~ny (nū) ⑦1 (nie) wählerisch; ~ny smak m außerlesener feiner Geschmack.

wybrnąć (wü'brntšĭ) pf. ⑩2 sich herausarbeiten; (~ z niebezpieczeństwa etc.) entrichten (dat.); ~ z długów sich von den Schulden freimachen; ~ z kłopotów die Sorgen loswerden.

wybrukować f. brukować.

wytryk (wü'brüt) m ①13 Ausweisung f, Übergriff.

wybryzgać (wĕ'brü'sgatšĭ) ⑬1, pf. **nąć** (nqtšĭ) ⑩2 herborstutzen.

wybrzeże (wĕ'ze'ze) n ②16 Küste f, Gestade, Strand m.

wybuch (wü'buch) m ①12 Ausbruch; ~ krwi Blutsturz; (~ bomby, gazów) Explosion f.

wybuchac (ˌbɨn'xatʃɨ) ⑬1, *pf.* ~nac (ˌnɔtʃɨ) ⑩2 ausbrechen; ~ placzem in Weinen ausbrechen; ~ z czem heransplazn mit (*dat.*).

wybudowa (ˌbɨnɔ'dɔ'wa) *f* ③1 Aufbau *m.*

wybudow|ywać (ˌbɨnɔwɨ'watʃɨ) ⑬2, *pf.* ~ac (ˌdɔ'watʃɨ) ⑪20 (aus-, auf-)bauen.

wybu|lac (ˌbɨn'jatʃɨ) *pf.* ⑬1 üppig (ob. stark) in die Höhe schießen; ~atoc (ˌja'loʃtʃɨ) *f* ④1 Auswuchs *m.*; (~ fantazji, stylu) Ausweifung; ~aty (ˌja'tɨ) ⑦6 aufgeschossen; (przesadny) übertrieben; ~ala fantazja *f* überkühne Einbildungskraft.

wycatować (ˌtʃɔ'watʃɨ) *pf.* ⑪20 abküssen; ~ sie sich satt küssen.

wycedzić (ˌtʃɛ'dʃitʃɨ) *pf.* ⑬7 auszapfen; ~ slowo ein Wort (langsam) herausbringen.

wycelować (ˌtʃɛ'lo'watʃɨ) *pf.* ⑪20 (ab-, hin-)zielen.

wychlostac *f.* chlostac.

wychodek (ˌxɔ'dɛk) *m* ④21'b Wort.

wychod|ne (ˌxɔ'dɛnɛ) *n* ⑦21: na wychodnem im Ausgehen begriffen, beim Ausgehen; ~dowy (ˌdɔ'wɨ) ⑦1 Ausgangs...

wychodzić (ˌxɔ'dʃitʃɨ) ⑬7, *pf.* **wyjsć** (wɨjʃtʃɨ) ⑬4¹: a) ausgehen, hinausgehen; (odejsć) weggehen; ~ z (*gen.*) aus (*dat.*) gehen; ~ do (*gen.*) in (*acc.*) gehen; ~ na-przeciw (*dat.*) entgegengehen (*dat.*); (~ na góre) hinaufgehen, hinauffsteigen; (kończyć się, znikac) ausgehen, schwinden; (zostac zużyty) verbraucht werden; (pojawić się, zostac wydany) erscheinen, herauskommen, herausgegeben werden; ~ na jaw bekannt (ob. entdeckt) werden; ~ z ust ausgesprochen

werden, über die Lippen kommen; ~ na jedno auf eins (ob. dasselbe) herauskommen; ~ na wierzch in die Höhe steigen; *fig.* an den Tag kommen; b) (odchodzić, wydstac się) abgehen, aus (*dat.*) treten; ~ z wojska vom Militär abgehen; ~ z dzies-cinstwa den Kinderschuhen ent-wachsen sein; c) (~ z *gen.*) aus (*dat.*) kommen; ~ z mody aus der Mode kommen; ~ z glowy, z pamieci aus dem Gedächtnisse kommen, entfallen; to mi nie chce (ob. może) wyjść z glowy das will (ob. kann) mir nicht aus dem Kopfe; ~ z wpra-wy aus der Übung kommen; d) (~ na *acc.*) ausgehen (auf *acc.*); okno wychodzi na podwórce das Fenster geht auf den Hof; (stac się, zostac) werden; ~ na (porzadnego) człowieka ein anständiger Mensch werden; ~ na zbraka ein Bettler werden; ~ na dobre, na zle gut, übel bekommen; zum Vorteil, Nachteil reichen; ~ na zdrowie wohlbekommen, zuträglich sein; ~ dobrze, zle na (*loc.*) gut, schlecht auskommen bei (*dat.*), ein gutes, schlechtes Geschäft machen bei (*dat.*); ~ na swoje auf seine Kosten kommen; wyszlo na moje meine Ansicht hat sich bewährt; e) ~ za maz heira-ten (von der Frau); f) (~ obuwie) austreten; ~ sie (herum)gehen.

wychod|zca (ˌxɔ'tʃɨtʃa) *m* ③11 Auswanderer; ~ctwo (ˌtʃtɔwɔ) *n* ②1 Auswanderung *f.*; byc na ~ctwie Emigrant sein.

wychorowac (ˌxɔ'ro'watʃɨ) *pf.* ⑪20 recht lange krank gewesen sein.

wychowac *f.* wychowywac.

wychow|anek (ˌwa'nek) *m* ①20, ~anica (ˌwan'i'tʃa) *f* ③9 Bög.

ling *m*; ~anie (w̄wa'nie) *n* ②13 Erziehung *f*; ~awca (w̄wa'f̄t̄sa) *m* ③11 Erzieher; ~awczy (w̄wa'f̄t̄s̄u) ⑦4 (-cza) erzieherisch, erziehlich, Erziehungs...; zakład -czy Erziehungsanstalt *f*; ~awczyni (w̄wa'f̄t̄s̄u'ni) *f* ⑧10 Erzieherin; ~ek (w̄k'o'w̄eł) *m* ①21^a Aufzucht *f*.
wychowywać (w̄u'ch̄o'w̄u'wat̄s̄i) ⑬4, *pf.* ~ać (w̄ch̄o'wat̄s̄i) ⑬1 erziehen; ~ się erzogen werden, aufwachsen; dobrze ~any wohl-erzogen; źle ~any ungezogen.
wychód (w̄u'ch̄ut) *m* ①25 Ausgang.
wychrz|clanka (w̄ch̄s̄t̄h̄l̄a'nf̄a) *f* ③4² Getaufte; ~cl̄c̄ (w̄t̄h̄it̄s̄i) *pf.* ⑩6 taufen; ~ się ~ać taufen lassen, zum Christentum übertreten; ~ta (w̄u'ch̄y'ch̄ta) *m* ⑧17 Getaufster.
wychuchać (w̄ch̄u'ch̄at̄s̄i) *pf.* ⑩1 sehr sorgsam aufziehen.
wychudnąć *f.* chudnąć.
wychwalić (w̄ch̄wa'liat̄s̄i) ⑬1, *pf.* ~łc̄ (w̄liit̄s̄i) ⑩3 rühmen.
wychwy|tywać (w̄ch̄w̄u't̄u'wat̄s̄i) ⑬2, *pf.* ~cl̄c̄ (w̄ch̄w̄u't̄h̄it̄s̄i) ⑩5 aufgreifen; ~ się ~ać losreißen.
wychylić (w̄ch̄u'liat̄s̄i) ⑬1, *pf.* ~łc̄ (w̄lit̄s̄i) ⑩3 hinausbeugen, hinauslehnen; (wypróżnić) leerren; ~ się ~ać hinausbeugen, sich hinauslehnen (przez okno zum Fenster); (wychodzić) ausgehen, über die Schwelle treten.
wyciąć *f.* wycinać.
wyciąg (w̄u't̄h̄i'ḡ) *m* ①13 Auszug; (winda) Aufzug; ~acz (w̄t̄h̄i'ḡat̄s̄) *m* ①33 Auszieher, Dehner.
wyciągląć (w̄gat̄s̄i) ⑬1, *pf.* ~nąć (w̄nḡt̄s̄i) ⑩2 (her)ausziehen, aus (w̄at.) ziehen; (rozciągać) ausziehen, ausdehnen; (ciągnąć do góry) hinausziehen; (wypisywać, robić wyciągi) Auszüge

machen, heraus schreiben; ~ ręce (do gen., ku dat.) die Hände ausstrecken (zu dat.); fig. i-n um Beistand ansehen; ~ co z k-o et. aus j-m herausbringen, i-m et. abzwängen; ~ z k-o ostatniego centa i-m den letzten Heller abpressen; ~ się ~ać (aus)strecken, sich (aus)dehnen; (wyprostować się) sich aufrichten.
wycie (w̄u't̄h̄i'e) *n* ②13 Geheul.
wycieczka (w̄t̄h̄i'e't̄s̄ka) *f* ③4² Ausflug *m*; ✕ Ausflug *m*.
wyciek (w̄t̄h̄i'eł) *m* ①13 Ausfluß.
wyciekać (w̄t̄h̄i'e'lat̄s̄i) ⑬1, *pf.* ~lec̄ (w̄u't̄h̄i'ełt̄s̄) ⑩6 ausfließen, austrinnen, auslaufen.
wycieniować (w̄t̄h̄i'e'ni'o'wat̄s̄i) *pf.* ①20 (aus)schattieren.
wycieńczać (w̄t̄h̄i'e'ni't̄s̄at̄s̄i) ⑬1, *pf.* ~yc̄ (w̄t̄s̄u't̄s̄i) ⑩12 (sich) entkräften, schwächen, erschöpfen; ~enie (w̄t̄s̄e'ni'e) *n* ②13 Erschöpfung *f*.
wy|cierać (w̄t̄h̄i'e'rat̄s̄i) ⑬1, *pf.* ~trzeć (w̄u't̄s̄et̄s̄i) ⑧25¹ ausreiben; (wyskrobać) auskratzen; (wyczyszczać) abwischen, putzen; ~ prochy Staub abwischen; ~ podłogę den Fußboden abreiben; ~ cudze kąty sich in der Fremde herumtreiben; (~ ubrać = zniszczyć) abnutzen, abtragen; wytarte czoło *n* freche Stirn *f*; ~ się ~ać abwehen; (o ubranu) abgenutzt werden.
wycierpieć *f.* cierpieć.
wycinać (w̄t̄h̄i'nat̄s̄i) ⑬1, *pf.* ~ciąć (w̄u't̄h̄i'ḡt̄s̄i) ⑧21 aus-schneiden; aus (dat.) schneiden; drzewo: aus-hauen, niederhauen, fällen; (uderzyć) e-n Schlag versetzen (dat.); ~ w pień alle(s) niederhauen; ~ się (uderzyć się) sich fest an-schlagen.
wycinek (w̄neł) *m* ①21^b Aus-schnitt; ~ z gazety Zeitung-sauschnitt.

wyciosać f. ciosać.

wyciskacz (ˌtʂi'ʂɨtʂ) *m* ①30¹
Presse *f*; Prägemaschine *f*.

wyciskać (ˌtʂɨtʂ) ⑬1, *pf.* ~nąć
(ˌnɔtʂi) ⑩2 ausdrücken, aus-
pressen; (wymuszać) abpressen,
expresen; (~ wosku, blasze)
modellieren (in Wachs, Blech); ~
co na (*loc.*) aufdrücken (et. auf
dat.); ~ pieczęć das Siegel auf-
drücken; ~ piętno den Stempel
aufdrücken; ein Merkmal ein-
prägen (in *acc.*).

wycmokać (ˌtʂmo'fatʂi) *pf.* ⑬1
abküssen.

wycoflywać (ˌtʂofu'watʂi) ⑬2,
pf. ~ać (ˌtʂo'fatʂi) ⑬1 zurüd-
ziehen; ~ z obiegu aus dem
Verkehr ziehen; ~ się się zurü-
dziehen (von *dat.*); zurüd-
treten; austreten (aus *dat.*).

wycyrklować *f.* cyrklować.

wyczekać (ˌtʂe'fatʂi) *pf.* ⑬1
(geduldig) abwarten; ~ się
lange warten.

wyczekiwać (ˌtʂi'watʂi) ⑬3 (*gen.*)
erwarten (*acc.*).

wyczerpywać (ˌtʂerpu'watʂi)
⑬2, *pf.* ~ać (ˌtʂe'rpatʂi) (sich
sich) erschöpfen; czerpliwość
moja już się ~ła meine Ge-
duld ist schon erschöpft; ~ się
(o książce) vergriffen werden;
~any vergriffen.

wyczesek (wütʂe'ʂeʂ) *m* ①21¹
Fechelstach; *pl.* -ki ausge-
kämmtes Haar *n*.

wyczeslywać (ˌtʂeʂu'watʂi)
⑬2, *pf.* ~ać (ˌtʂe'ʂatʂi) ⑪10
auskämmen; konopie: durch-
hebeln. [⑬1 herauskriechen.]

wyczołgać (ˌtʂo'lgatʂi) *się pf.*

wyczubić (ˌtʂu'bi'ʂi) *się pf.*

⑩2 sich tüchtig herumschlagen.

wyczynlić (ˌtʂu'ni'ʂi) ⑩1, *pf.*

~iać (ˌni'ʂi) ⑬1 tun, aus-
richten; (czyścić) säubern.

wyczyłszczać (ˌtʂu'ʂtʂatʂi)

⑬1, *pf.* ~ścić (ˌʂi'ʂi'ʂi) ⑩9 rei-
nigen; ~ z prochu abstauben.

wyczytlywać (ˌtʂu'tu'watʂi) ⑬2,
pf. ~ać (ˌtʂu'tatʂi) ⑬1 her-
auslesen, lesen; ~ z oczu von
den Augen ablesen.

wyć (wütʂi), *pf.* za~ ⑩2 heulen.

wyćwiczyć (ˌtʂwi'ʂtʂatʂi) ⑬1,
pf. ~yć (ˌtʂu'ʂi) ⑩12 ein-
üben; (wykształcać) ausbilden;
(wychłostać) durchprügeln; ~ się
sich einüben; lernen.

wydać *f.* wydawać.

wyldajać (ˌda'jatʂi) ⑬1, *pf.* ~
doleć (ˌdo'li'ʂi) ⑩4¹ ausmelken.

wydajność (ˌda'jnoʂi'ʂi) *f* ④1,
~ny (ˌnu) ⑦1 = wydajność etc.

wydaleć (wüda'li'ʂi) ⑬1, *pf.*

~lić (ˌli'ʂi) ⑩3 entfernen; ~ ze
służby aus dem Dienst ent-
lassen; (~ z granic państwa) aus-
weisen; ~enie (ˌbe'nie) *n* ②13

Entlassung *f*; Ausweisung *f*.

wydanie (ˌda'nie) *n* ②13 Aus-
gabe *f*; (zdradzenie) Auslieferung
f, Verrat *m*; panna *f* na -niu
heiratsfähiges Fräulein *n*.

wydarcie (ˌda'rtʂie) *n* ②13 Her-
ausreißen; (z rąk) Entreißen.

wydarzać (ˌda'ratʂi) *się* ⑬1,
pf. ~yć (ˌgütʂi) *się* ⑩12 sich
ereignen, vorkommen; ~enie
(ˌge'nie) *n* ②13 Ereignis.

wydatlek (ˌda'teʂ) *m* ①21¹a Aus-
gabe *f*; ~kować (ˌdatto'watʂi)
⑩20 ausgeben; ~ność (ˌnoʂi'ʂi)
f ④1 Ausgiebigkeit, Ergiebig-
keit; ~ny (ˌnu) ⑦1 (nie) aus-
giebig, ergiebig.

wydawać (ˌda'watʂi) ⑬3, *pf.*

wydać (wü'watʂi) ⑩2 heraus-
geben; ~ resztę z (*gen.*) heraus-
geben auf (*acc.*); pieniądze: aus-
geben; (zdradzać) verraten; (wy-
krywać) angeben, entdecken; (~
w czyje ręce) ausliefern; ~ usta-
wę ein Gesetz erlassen; ~ roz-
porządzenie die Unordnung

- treffen; ~ na świat zur Welt bringen, gebären; ~ owoce Früchte tragen; ~ za mąż verheiraten; ~ sąd ein Urteil abgeben; ~ wojnę den Krieg erklären; ~ się (wykrywać się, zdradzać się) entdeckt werden, sich verraten; (o rzeczy) an den Tag kommen; (zdawać się, wyglądać) scheinen, aussehen; (wpadać w oko) ins Auge fallen.
- wydawanie** (ˈdawaˈnie) *n* ②13 Herausgabe *f*; ~ pakunków Gepäckabgabe *f*; ~ca (ˈdaˈtʃa) *m* ③11 Herausgeber; ~czy (ˈtʃu) ⑦4 Herausgeber..., Herausgabe...; ~czyni (ˈtʃuˈni) *f* ③10 Herausgeberin; ~nictwo (ˈniˈtʃtʷo) *n* ②1 Publikation *f*; (~ książek etc.) Verlag *m*; ~niczy (ˈniˈtʃu) ⑦4 Verlags...
- wydać** *f.* wydymać.
- wydażlać** (wũdʒˈlatʃ) ⑬1, *pf.* ~yć (ˈgũtʃi) ⑫12 einholen.
- wydech** (wũˈdɛch) *m* ①12 Ausatmung *f*; ~owy (ˈɔwũ) ⑦1 Ausatmungs...
- wydelegować** (ˈdɛlɛgɔˈwatʃ) *pf.* ⑪20 delegieren, abordnen; (wysyłać) absenden, entsenden.
- wydellkac/ać** (ˈvifaˈtʃatʃ) ⑬1, *pf.* ~ić (ˈtʃiˈtʃi) ⑫5 zart machen, verzärteln.
- wydeptywać** (ˈdɛptũˈwatʃ) ⑬2, *pf.* ~ać (ˈdɛˈptatʃ) ⑪11 *v/t.* austreten.
- wydestylować** (ˈdɛʃtũlɔˈwatʃ) *pf.* ⑪20 (aus)destillieren.
- wydepcie** (ˈdɛˈtʃie) *n* ②13 Ausblasen; ~tość (ˈtɔʃiˈtʃi) *f* ④1 Aufgeblasenheit; (wypukłość) Höhlung *f*; ~ty (ˈtu) ⑦7 aufgeblasen; (wypukły) höhl.
- wydrublywać** (ˈdrũbũˈwatʃ) ⑬2, *pf.* ~ać (ˈdrũˈbatʃ) ⑪4 (her-)ausklauben; (wydrzącać) aushöhlen.
- wydrzlać** (ˈdrũˈlatʃ) ⑬1, *pf.* ~yć (ˈgũtʃi) ⑫12 verlängern, ausziehen, (aus)dehnen.
- wydma** (wũˈdma) *f* ③1 Düne; Sandhügel *m.* [Auspufl.]
- wydmuch** (wũˈdmuch) *m* ①12
- wydmuchlwać** (ˈtʃiˈwatʃi) ⑬3, *pf.* ~ać (ˈdmũˈtʃatʃi) ⑬1 ausblasen.
- wydobrzeć** (ˈdɔˈbʒɛtʃi) *pf.* ⑪18 besser werden; ~ się genesen.
- wydoblywać** (ˈdɔbũˈwatʃi) ⑬1, *pf.* ~yć (ˈdɔˈbũtʃi) ⑫1 herausnehmen, hervorholen; (wyciągać) herausziehen; (wydostawać) herausbringen, herausbekommen; (wykopywać) herausgraben; ~ się sich herausarbeiten, loskommen; ~ się na wierzchołk hervorbringen; ~ się na wolność die Freiheit erlangen.
- wydolć** *f.* wydajać.
- wydołać** (ˈdɔˈlatʃi) *pf.* ⑬1 nachkommen können, gewachsen sein (*dat.*); ~ robocie e-e Arbeit bewältigen können.
- wydoskonalać** (ˈdɔʃkɔnaˈlatʃi) ⑬1, *pf.* ~ić (ˈlitʃi) ⑫3 vervollkommen.
- wydostawać** (ˈdɔʃtaˈwatʃi) ⑬3, *pf.* ~ać (ˈdɔˈʃtatʃi) ⑬14 herausbekommen; ~ się loskommen, herauskommen.
- wyddół** (wũˈduj) *m* ①36² Welle *f.* Weltertrag. [m und *f.*]
- wydra** (wũˈdra) *f* ③2³ Fischotter
- wydraplywać** (ˈdrapũˈwatʃi) ⑬2, *pf.* ~ać (ˈdraˈpatʃi) ⑫4 anstragen; ~ się hinaufkommen, sich hinaufarbeiten; (~ na górę) hinaufflettern; ~ się z (*gen.*) sich herausarbeiten aus (*dat.*).
- wydrzlać** (ˈdrɔˈlatʃi) ⑬1, *pf.* ~yć (ˈgũtʃi) ⑫12 aushöhlen; ~enie (ˈɛeˈnie) *n* ②13 Aushöhlung *f.*
- wydrukować** *f.* drukować.
- wydrwlgrosz** (ˈdrwũˈgrɔʃ) *m* ①33 Betrüger.

wydrwliwać (ˌdrwli'watʃi) ⑬1, pf. ˌlć (wũ'drwli'tʃi) ⑬2² auslachen, verspotten; (wyludzać) herausschwibeln, herauslöften; ~ się się sich losschwibeln.

wydrzeć f. wydziierać.

wydumać (ˌdu'matʃi) pf. ⑬1 ausfinden. [herauschwibeln.]

wydurzyć (ˌdu'gütʃi) pf. ⑬12

wyduiszać (ˌdu'ʃatʃi) ⑬1, pf. ˌslic (ˌʃiitʃi) ⑬8 ausdrücken, auspressen; (z k-o) abpressen, erpressen; słowo - stammeln, herausbringen; (dusić) erdroffeln.

wydychać (ˌdu'chatʃi) ⑬1 ausatmen, aushauchen.

wydymać (ˌdu'matʃi) ⑬1, pf.

wydać (wũ'datʃi) ⑨17 blähen.

wydział (wũ'dʃial) m ①3 Aus-

schuß; (oddział) Abteilung f,

Sektion f; (~ na wszechnicy)

Genalität f; ~ krajowy Landes-

auschuß; członek m ~ u Aus-

schußmitglied n; ~ owy (ˌo'wũ)

⑦1 Ausschuß...; Abteilungs...;

subst. Ausschußmitglied n;

szkoła f ~ owa Bürgerschule.

wydziedziczać (ˌdʃiedzic'ʃatʃi)

⑬1, pf. ˌyc (ˌtʃütʃi) ⑬12

enterben.

wydziałać (ˌdʃie'liatʃi) ⑬1, pf.

ˌlic (ˌliitʃi) ⑬3 aus-, zu-teilen;

(~ ze siebie) ab-, aus-sondern;

(oddzielać) absondern, scheiden;

~ lny (ˌli'ni) f/pl. ⑤1 Aus-

sonderung f, Sekret n.

wydzierać (ˌdʃie'ratʃi) ⑬1, pf.

wydrzeć (wũ'dʒetʃi) ⑥25 her-

ausreißen; (~ z ręki) entreißen,

aus (dat.) reißen; ~ k-o śmierci

i-n dem Tode entreißen.

wydzierzawiać (ˌdʃierʒa'watʃi)

⑬1, pf. ˌlic (ˌwliitʃi) ⑬2 ver-

pachten; ~ od k-o von j-m pach-

ten.

wydziałbywać (ˌdʃiu'bu'watʃi)

⑬2, pf. ˌnac (ˌdʃiu'batʃi) ⑬4

auspicken.

wydziałić (ˌdʃi'wliitʃi) się pf. ⑬2 sich (genug) wundern; nie móc się ~ się nicht genug wundern können.

wydzwlaniać (ˌdʃwa'niatʃi) ⑬1,

pf. ˌonic (ˌdʃwo'niitʃi) ⑬1 aus-

läuten; (o zegarze) schlagen.

wydzwiglać (ˌdʃwi'glatʃi) pf.

⑬1, ˌnżć (ˌnżtʃi) pf. ⑩2 em-

porheben; (~ z gen.) heraus-

heben; ~ k-o z biedy i-m aus

der Not heraus Helfen; ~ się sich

aufrichten; ~ się z choroby sich

von einer Krankheit erholen.

wyegzaminować (ˌegʒami'no-

watʃi) pf. ⑩20 prüfen.

wyekspedjować (ekʃpedʒo'watʃi)

pf. ⑩20 (hinaus)erpedieren.

wyemancypować (ˌemantʃy'po-

watʃi) się pf. ⑩20 selbständig

machen (werden).

wyforować (ˌforo'watʃi) pf. ⑩20

hinausjagen.

wyfrzować (ˌfrʒo'watʃi) pf.

⑩20 (aus)frisieren.

wyga (wũ'ga) f ⑤4 alter Hund

m; fig. schlauer Mensch m.

wygadlywać (ˌgadũ'watʃi) ⑬2,

pf. ˌnac (ˌga'batʃi) ⑬1 aus-

schwätzen, ausplauschen; (wy-

myslać) schimpfen, räsionieren

(na acc. über acc.); ˌnac się ge-

nug reden; umieć ˌnac się sich

ausdrücken können.

wygladzać (ˌga'dʃatʃi) ⑬1, pf.

ˌodlic (ˌgo'dʃiitʃi) ⑬7: ~ k-u

i-m zurecht machen; ~ k-u czem

i-m e-e Gefälligkeit erweisen.

wyglajać (wũ'ga'jatʃi) ⑬1, pf.

ˌoic (ˌgo'itʃi) ⑬4¹ (sich) aus-

heilen.

wyglalać (wũ'ga'liatʃi) ⑬1, pf.

ˌoic (ˌgo'liitʃi) ⑬3 ausrasie-

ren; fig. ~ k-o i-u rupfen.

wyglaniać (ˌga'niatʃi) ⑬1, pf. ˌ-

nac (wũ'quatʃi) ⑬1 ob. ˌonic

(ˌgo'niitʃi) ⑬1 hinausstreifen;

~ z kraju verbannen.

wygarbować (ˌgarbɔ'watʃɨ) *pf.*
 ①20 ausgerben; ~ k-u skórę
 j-n durchprügeln.
wygarniać (ˌga'rniatʃɨ) ⑬1, *pf.*
 ˌaɕ(ˌnɔtʃɨ) ⑩2 herausfcharren.
wygasiać (ˌga'ʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* ~
 nąć (ˌnɔtʃɨ) ⑩4 erlöſchen.
wyglęca (ˌgɨ'ɛtʃɨ) *n* ②13 Ein-
 biegung *f*; (skrzywienie) Krüm-
 mung *f*.
wyginać (ˌgii'natʃɨ) ⑬1, *pf.* **wy-
 głać** (wũ'gɨtʃɨ) ⑨21 (aus-,
 um-)biegen; ~ się się biegen.
wyginać (ˌgii'nɔtʃɨ) *pf.* ⑩1 aus-
 fterben; (wygasnąć) erlöſchen;
 (o drzewach) eingehen. [sehen *n.*]
wygląd (wũ'glɨt) *m* ①6 **Aus-**
wygląd (ˌgɨ'ɔ'batʃɨ) ⑬1 aus-
 ſehen, ausſchauen; *pf.* ~nąć (ˌ
 nɔtʃɨ) ⑩2 heraus-, hinaus-
 ſchauen, -ſehen; (*gen.*) erwarten
 (*acc.*), ausſchauen (nach *dat.*);
 ~ przez okno zum Fenster hin-
 ausſchauen; ~ z (*gen.*) heraus-
 ſchauen, herausragen aus (*dat.*).
wygładzać (ˌgɨ'ɔ'batʃɨ) ⑬1,
pf. ~dzić (ˌɔ'ɕitʃɨ) ⑩7 glatt-
 machen, (aus)glätten; (wyni-
 szać) vertilgen, auströten.
wygładzać (ˌ) ⑬1, *pf.* ~odzić
 (ˌgɨ'ɔ'ɕitʃɨ) ⑩7 ausshungern.
wygłaszać (ˌgɨ'ɔ'ʃatʃɨ) ⑬1,
pf. ~osić (ˌgɨ'ɔ'ʃitʃɨ) ⑩8 aus-
 ſprechen; (ogłaszać) verkünden;
 ~ wykład e-n Vortrag halten.
wyglębiać (ˌgɨ'ɛm'biatʃɨ) ⑬1, *pf.*
 ˌɨ (ˌɕitʃɨ) ⑩2 ausshöhlen.
wygłodnieć (ˌgɨ'ɔ'nietʃɨ) *pf.*
 ⑩18 hungrig werden.
wygłodzić *f.* wygładzać².
wygłosić *f.* wygłaszać.
wygmatać (ˌgma'twatʃɨ) *pf.*
 ⑬1 herauswideln.
wygnać *f.* wyganiać.
wygnanie (ˌgna'nɨ) *n* ②13
 Verbannung *f*, Exil; ~niec (ˌ
 nietʃɨ) *m* ①37⁸ Verbannter;
 ~nka (ˌgna'nɨ) *f* ⑤4² Ver-

bannte; ~ńczy (ˌgna'nitʃɨ)
 ⑦4 Verbannten...
wygniać (ˌgna'iatʃɨ) ⑬1, *pf.*
 ˌgnieść (wũ'gnieʃitʃɨ) ⑨7 aus-
 drücken, auspressen; (ugniatać)
 kucen. [faulen.]
wygnić (wũ'gnitʃɨ) *pf.* ⑩1 ver-
wygodla (wũgo'da) *f* ⑨2 Be-
 quemlichkeit; (~ w mieszkaniu)
 Komfort *m*; ~nieś (ˌgo'dniʃɨ)
m ①32¹ ein die Bequemlich-
 keit liebender Mensch; ~ny (ˌ
 nũ) ⑦1 (ˌnie) bequem; (urzą-
 dzony z wygodami) komfortabel.
wygodzić *f.* wygadać.
wygodzić *f.* wygajać.
wygodzić *f.* wygalać.
wygon (wũ'gon) *m* ①3 Vieh-
 weide *f*, Trift *f*.
wygonić *f.* wyganiać.
wygorsować (ˌgorʃo'watʃɨ) *się*
pf. ⑩20 ein ausgeſchnittenes
 Kleid anziehen; die Brust ent-
 blößen, ſich dekolletieren.
wygospodarować (ˌgoʃpɔbaro'-
 watʃɨ) *pf.* ⑩20 auswirtſchaften.
wygotowywać (ˌgotowũ'watʃɨ)
 ⑬2, *pf.* ~ać (ˌgoto'watʃɨ) ⑩20
 auslöſchen (laſſen); (przygotowy-
 wać) ausfertigen, fertigſtellen.
wygódka (ˌgu'tɨ) *f* ③4² kleine
 Bequemlichkeit; (wychodek) W-
 ort *m*.
wygórować (ˌguro'watʃɨ) *pf.*
 ⑩20 auf das höchſte ſteigern;
 ~any (ˌwa'nũ) ⑦1 übertrieben.
wygrać (ˌgra'bitʃɨ) *pf.* ⑩2
 ausharken; (pustoszyć) aus-
 plündern, austraben.
wygrać *f.* wygrywać.
wygramolić (ˌgramo'ɨitʃɨ) *się*
pf. ⑩3 ſich heraus- (ob. hin-
 auf-)arbeiten.
wygrana (ˌgra'na) *f* ⑦1 Ge-
 winſt *m*, Treffer *m*; (zwycięstwo)
 Sieg *m*; główna ~ Haupttreffer
m; dać za -ną das Spiel
 aufgeben (*a. fig.*).

wygrywać (ˌgrɨ'watʂɨ) ⑬1, pf. **~ać** (wɨ'gratʂɨ) ⑬1 gewinnen; (zagrać) spielen; (w grze, w karty) ausspielen.

wylgryzać (ˌgrɨ'ʂatʂɨ) ⑬1, pf. **~gryźć** (wɨ'grɨʂɨtʂɨ) ⑨4 ausbeissen, ausfressen; (zagryźć wszystko) alle(s) erwürgen; ~ k-o j-n herausbeissen, vertreiben; ~ się się herausbeissen.

wygrzeblować (ˌgʂebɨ'watʂɨ) ⑬2, pf. **~ać** (ˌgʂe'batʂɨ) ⑪4 (her)ausgraben, herausfahren; ~ z zapomnienia der Vergessenheit entreissen.

wygrzewać (ˌgʂe'watʂɨ) ⑬1, pf. **~ać** (wɨ'gʂatʂɨ) ⑪17 durchwärmen; ~ się się wärmen; ~ się na słońcu sich sonnen.

wygrzmocić (ˌgʂmɔ'tʂɨtʂɨ) pf. ⑫5 durchprügeln.

wygubić (ˌgu'bɨtʂɨ) pf. ⑫2 (zgubić) verlieren; (wypić) auströten, vertilgen.

wyguzdrać (ˌgu'ʂdratʂɨ) się pf. ⑪15 endlich fertig werden (mit dem Ankleiden, mit der Arbeit).

wygwizdlywać (ˌgwiʂɨ'dɨ'watʂɨ) ⑬2, pf. **~ać** (ˌgwiʂɨ'fatʂɨ) ⑪15 pfeifen; ~ k-o j-n anspeifen.

wyhaftować f. haftować.

wyhandlować (ˌhandɨ'o'watʂɨ) pf. ⑪20 ausshandeln.

wyheblować (ˌhebɨ'o'watʂɨ) pf. ⑪20 ausshobeln.

wyhodować f. hodować.

wyidealizować (ˌidealiʂɨ'o'watʂɨ) pf. ⑪20 idealisieren.

wyimek (ˌi'meʂ) m ①21b Auszug. [heUgestirnt.]

wyiskrzony (ˌiʂkʂo'nɨ) ⑦14¹

wyjadacz (wɨja'datʂɨ) m ①33 Schmarotzer; stary ~ alter Schlaumeier.

wyjadać (ˌja'datʂɨ) ⑬1, pf. **wyjeść** (wɨ'jeʂtʂɨ) ⑭3 aus-, aufessen; (wygrysać) ausfressen.

wyjałowiać (ˌja'o'wiatʂɨ) ⑬1,

pf. **~ić** (ˌwiʂtʂɨ) ⑫2¹ unfruchtbar machen; rośliny: entfeimen; **~leć** (ˌwiʂetʂɨ) pf. ⑪18 unfruchtbar werden; ~iały unfruchtbar; fig. verborrt; ~io-ny entfeimt.

wyjarzmiac (ˌja'ʂmiatʂɨ) ⑬1, pf. **~ić** (ˌmiʂtʂɨ) ⑫2² vom Boche befreien.

wyjaśnić (ˌja'ʂɨ'niʂtʂɨ) ⑬1, pf. **~ić** (ˌniʂtʂɨ) ⑫1¹ erklären; Aufschluß geben (über acc.); (rozpogadzać) aufheitern; ~ się sich aufklären; sich aufheitern; **~lenie** (ˌniʂe'nie) n ②13 Erklärung f; Aufschluß m.

wyjawiać (ˌja'wiatʂɨ) ⑬1, pf. **~ić** (ˌwiʂtʂɨ) ⑫2 entdecken, enthüllen; (objawiać) offenbaren; (donosić) mitteilen; (zdradzać) verraten; ~ się bekannt werden, herauskommen.

wyjazd (wɨ'jaʂt) m ①16 Abreise f, Abfahrt f; stypendjum m na ~ Reifestipendium n.

wyjać f. wyjmować.

wyjąkać (ˌjɨ'fatʂɨ) pf. ⑬1 herausstottern, herausstammeln. **wyjątlek** (ˌjɨ'teʂ) m ①21¹a Ausnahme f; (~ z dzieła) Auszug; **~kowy** (ˌjɨtko'wɨ) ⑦1 (-wo) Ausnahme..., ausnahmsweise; (niezwykły) ungewöhnlich.

wyjda (wɨ'jɨd) etc. f. wyjść.

wyjec (wɨ'jetʂ) m ①34 Brüllaffe.

wyjechać f. wyjeżdżać.

wyjednlywać (ˌjednɨ'watʂɨ) ⑬4, pf. **~ać** (ˌje'bnatʂɨ) ⑬1 erwirken, auswirken, beſchaffen.

wyjeść f. wyjadać.

wyjezdne (ˌje'ʂɨne) n ⑦21: przy ~m bei der Abreise; być na ~m im Begriffe sein abzureisen. [öfter ausfahren.]

wyjeżdżić (ˌje'ʂɨ'dʂɨtʂɨ) pf. ⑫11

wyjeżdżać (ˌje'ʂɨ'dʂatʂɨ) ⑬1, pf. **wyjechać** (ˌje'ʂatʂɨ) ⑫5 (hin-)

- ausfahren; (w podróż) abreisen; ~ za granicę inß Ausland fahren ob. reifen; ~ naprzeciw (k-u) entgegenfahren (dat.); ~ z (instr.) kommen mit (dat.), erzhählen von (dat.); ~ z czem głupiem mit (dat.) herausplazen. **【ausnehmen.】**
- wyjęcie** (ˈɨjɛt͡ɕɛ) *n* ②13 Her-
wyjęknąć (ˈɨjɛˈknɔt͡ɕɨ) *pf.* ⑩2
 feufzend herausstoßen.
- wyjęczyczyć** (ˈɨjɛt͡ɕɨˈt͡ɕɨt͡ɕɨ) *się*
pf. ⑩12 *się* recht ausdrücken.
- wyjmować** (wɨjmoˈwat͡ɕɨ) ⑩20,
pf. **wyjąć** (wɨˈjɔt͡ɕɨ) ⑨18¹ her-
 ausnehmen; (wyciągać) her-
 ausziehen; (czynić wyjątek) aus-
 nehmen, ausschließen; wyją-
 wszy (acc.) mit Ausnahme
 (gen.), ausgenommen (acc.).
- wyrzecz** *f.* wyzierać.
- wyjście** (wɨˈjɕt͡ɕɨ) *n* ②13 Aus-
 gang *m.*
- wyjsz** *f.* wychodzić.
- wyka** (wɨˈka) *f* ③4¹ Wiede.
- wykadzić** (ˈkaˈd͡ɕɨt͡ɕɨ) *pf.* ⑩7
 austräufeln; (wygnać) berjagen.
- wykaląć** (ˈkaˈlaˈt͡ɕɨ) ⑩1 aus-
 stechen; ~ się *się* herausstechen.
- wykalaczka** (ˈkaˈlaˈt͡ɕka) *f* ③4²
 Bahnstocher *m.*
- wykapać** (ˈkaˈpat͡ɕɨ) *pf.* ⑩4
 (tropfenweise) auslaufen; *fig.*
 -pany wie aus den Augen ge-
 schnitten. **【pf.** ⑩20 austoden.**】**
- wykarczować** (ˈkarc͡ɕoˈwat͡ɕɨ) *pf.*
wykarcić (ˈkaˈrɕɨt͡ɕɨ) *pf.* ⑩2
 (piersią) großäugen; (wycho-
 wywać) aufziehen; zwierzę: auf-
 füttern, mästen.
- wykaszać** (ˈkaˈɕɨˈat͡ɕɨ) *pf.* ⑩1
 (się *się*) ordentlich aushusten.
- wykaz** (wɨˈkaz) *m* ①3 Ausweis;
 (spis) Verzeichnis *n*, Liste *f*; ~
 podatkowy Steuerliste *f.*
- wykazlywać** (ˈkasuˈwat͡ɕɨ) ⑩2,
pf. **kać** (ˈkaˈt͡ɕɨ) ⑩14 (się *się*)
 ausweisen.
- wykapać** (ˈkɔmˈpat͡ɕɨ) *pf.* ⑩4 aus-
 baden; ~ się baden.
- wyklarować** (ˈkleroˈwat͡ɕɨ) *pf.*
 ⑩20 (acc.) die gehörige Rich-
 tung geben (dat.); ~ k-o na
 (acc.) i-n zu (dat.) machen; ~
 k-o na człowieka aus i-m e-n
 anständigen Menschen machen;
 ~ k-o i-n anführen; ~ (się) *się*
 in die Patsche bringen; ~ się
 na (acc.) et. werden.
- wikiplić** (ˈkiˈplet͡ɕɨ) *pf.* ⑩13
 auslaufen, überstochen.
- wyklisnąć** (ˈkiˈɕnɔt͡ɕɨ) *pf.* ⑩2
 (gut) ausgären.
- wykiwać** (ˈkiˈwat͡ɕɨ) *pf.* ⑩1 her-
 anschlenfern; ~ k-o i-n nas-
 führen, in die Patsche bringen.
- wyklarować** (ˈkleroˈwat͡ɕɨ) *pf.*
 ⑩20 abklären, klar machen; ~
 się *się* klären, klar werden.
- wykląć** *f.* wyklinać.
- wyklejać** (ˈkleˈjat͡ɕɨ) ⑩1, *pf.*
 ⑩6 (ˈkleˈjit͡ɕɨ) ⑩12 ausleben.
- wyklepać** (ˈkleˈpat͡ɕɨ) *pf.* ⑩4
 (her)ausklopfen. **【Bannfluch m.】**
- wyklęcie** (ˈkɨt͡ɕɨ) *n* ②13
- wyklinać** (ˈkliˈnat͡ɕɨ) ⑩1, *pf.*
wykląć (wɨˈkɨt͡ɕɨ) ⑨20 ver-
 fluchen; (o kławie kościelnej) in
 den Bann tun.
- wykluczając** (ˈkliuˈt͡ɕat͡ɕɨ) ⑩1,
pf. **yc** (ˈt͡ɕɨt͡ɕɨ) ⑩12 aus-
 schließen.
- wykład** (wɨˈkɨat) *m* ①6 Vortrag;
 (wyjaśnienie) Erklärung *f*, Aus-
 legung *f*; **acz** (ˈkaˈbat͡ɕɨ) *m*
 ①33 Erklärer; **acz** snów
 Tranndeutet.
- wykładać** (ˈdat͡ɕɨ) ⑩1, *pf.* **wy-**
łożyć (wɨkɔˈgɨt͡ɕɨ) ⑩12 hin-
 auslegen, aus (dat.) legen;
 karty: aufdecken; ~ czem aus-
 legen, verfleiden (mit dat.);
 (mieć wykład) vortragen, e-n
 Vortrag halten; (objasniać)
 auslegen, erklären; (wyjaśniać)
 deuten; pieniądze: ausgeben.

wyktad|niczy (ˈkʌdnʲiˈtʃɨ) ⑦4
Exponential...; ~nik (ˈkʌdnʲiʃ)
m ①13² Exponent.

wyktamać (ˈkʌˈmatʃɨ) się pf.
⑩4 się herausslügen.

wyktócić (ˈkʌtʲɔˈtʃɨ) pf. ⑩5
auszanken; ~ się się auszanken;
(przestać się kłócić) zu zanken
aufhören.

wyktu|wać (ˈkʌˈwʌtʃɨ) ⑩1, pf.
~ć (wʌˈkʌtʃɨ) ⑩3 ausstechen,
anspicken; ~ się zum Vorschein
kommen; ~ się z jaja aus dem
Ei kriechen. [Zahnstocher.]

wyktuwacz (ˈwʌtʃɨ) m ①30¹

wyko|le|ić (ˈkʌlʲeˈlʲɨ) pf. ⑩4
(się) entgleisen; ~jenie (ˈjʲeˈnʲe)
n ②13 Entgleisung f; ~jony
(ˈjʲoˈnʲu) ⑦14¹ entgleist; subst.
Entgleister m.

wyko|tatać (ˈkʌˈtʌtʃɨ) pf. ⑩11
ausklopfen, ausbochen; ~ co u
(gen.) et. durch langes Bitten
erlangen von (dat.).

wykonać f. wykonywać.

wykonalny (ˈkʌnʌˈlʲnʲu) ⑦1 (~
nie) ausführbar.

wykonaw|ca (ˈnʌˈtʃɨ) m ③11
Bollzieher, Bollstredler; ~czy
(ˈtʃɨ) ⑦4 bollziehend, voll-
stredend, exekutiv; ~czyni (ˈtʃɨˈnʲi)
f ③10 Bollstredlerin.

wykon|y|wać (ˈkʌnʲuˈwʌtʃɨ) ⑩4,
pf. ~ać (ˈkʌˈnʌtʃɨ) ⑩1 aus-
führen; zlecenie: vollführen;
obowiązki: verrichten, ausüben;
wyrok: vollziehen, vollstreden.

wyko|ń|czać (ˈkʌˈnʲiˈtʃʌtʃɨ) ⑩1,
pf. ~yć (ˈnʲiˈtʃʌtʃɨ) ⑩12 voll-
enden; (wypracować starannie)
ausfertigen.

wyko|p|y|wać (ˈkʌpʲuˈwʌtʃɨ) ⑩2, pf.
~ać (ˈkʌˈpʌtʃɨ) ⑩4 ausgraben;
~alisko (ˈpʌlʲiˈʃtʲo) n ②10 Aus-
grabung f.

wykorzen|iać (ˈkʌkʲoˈnʲiʌtʃɨ) ⑩1,
pf. ~ić (ˈnʲiˈtʃɨ) ⑩1 entwur-
zeln; (wytęplić) austrotten.

wyko|sław|iać (ˈkʌʃlʲiʌˈwʲiʌtʃɨ)
⑩1, pf. ~ić (ˈwʲiˈtʃɨ) ⑩2
krumm machen, verdrehen;
(zniekształcać) verunstalten.

wykp|ić (wʌˈkʲiˈtʃɨ) pf. ⑩2 fop-
pen; (wyszydzać) verhöhnern; ~
co od (gen.) i-m et. ablocken;
~ się (durch e-e Rist) sich aus
der Schlinge ziehen; ~groz
(ˈkʲpʲiˈgrosz) m ①33 Betrüger.

wykr|aczać (ˈkʌˈtʃʌtʃɨ) ⑩1,
pf. ~oczyć (ˈkʌˈtʃʌtʃɨ) ⑩12
ausstreiten; (przekraczać) über-
schreiten, übertreten; (~przeciw
dat.) verletzen (acc.); ~oczenie
(ˈkʌˈtʃʌtʃeˈnʲe) n ②13 Aus-
streuung f.

wykr|adać (ˈkʌˈtʃʌtʃɨ) ⑩1, pf.
~ać (wʌˈkʌtʃʌtʃɨ) ⑩8 heraus-
stehlen; kobieta: entführen.

wykr|ajać (ˈkʌˈjʌtʃɨ) ⑩16, pf.
~kroić (ˈkʌˈjʲiˈtʃɨ) ⑩4¹ (her-)
ausschneiden; ~ formę einen
Schnitt zuschneiden.

wykre|ś|iać (ˈkʌˈrʲeˈʃlʲiʌtʃɨ) ⑩1,
pf. ~ić (ˈlʲiˈtʃɨ) ⑩3 austrei-
chen, aus (dat.) streichen; (rysow-
ać) zeichnen, konstruieren; ~
ny (ˈkʌˈrʲeˈʃlʲiˈnʲu) ⑦1: geometria
f ~na darstellende Geometrie.

wykrę|cać (ˈkʌˈrʲɨˈtʃʌtʃɨ) ⑩1, pf.
~ić (ˈtʃʌtʃɨ) ⑩5 (her)ausdrehen;
bleizną: answinden; (~
czem) schwingen (acc.); ~ co
od k-o et. von i-m heraus-
schwindeln ~ się sich heraus-
drehen; (obracać się) sich um-
drehen; (kręcić się) sich drehen,
sich winden; (wykpić się) sich
aus der Schlinge ziehen; sich
herausslügen.

wykrę|t (wʌˈkʲrɨt) m ①10¹ Aus-
sucht f, Ausrede f; (oszustwo)
Schwindelei f; ~ny (ˈkʌˈrʲɨˈnʲu)
⑦1 (~nie) verschmitzt.

wykr|ochmallić (ˈkʌkʲoʃmʌˈlʲiˈtʃɨ) pf.
⑩3 stärken (mit Stärkemehl).

wykr|oczyć f. wykraczać.

wykrolic f. wykrajac.

wykrój (wú'fruj) *m* ①36² *Aus-*
schnitt.

wykruszlać (~fru'schatſi) ⑬1,
pf. ~yc (~schütſi) ⑫12 (się)
ausbrödeln.

wykrlywać (~fru'watſi) ⑬1, *pf.*
~yc (wú'frütſi) ⑫2 entdecken.

wykrzesać (~kſche'ſhatſi) *pf.* ⑪10
Zunfen herausſchlagen aus
(*dat.*); anſachen.

wykrztulać (~kſchtu'ſiitſi) *pf.* ⑫8
herausſtuſten; *słowo:* heraus-
ſtottern.

wykrzyczeć (~kſchú'tſchetſi) *pf.*
⑫19: ~k-o i-n ausſchelten; ~
się ſich ausſchreien. [Auffchrei.]

wykrzyk (wú'kſchúk) *m* ①13

wykrzykiwać (~kſi'watſi) ⑬3,

pf. ~nąć (~ngtſi) ⑩2 auſrufen;
(hałasować) lärmen; ~ z radoſci
(vor Freude) jauchzen; ~nk (~
niik) *m* ①13² (część mowy)

Empfindungswort *n*; (Znak
pisarski) Auſrufungszeichen *n*.

wykrzywlać (~kſchú'wiatſi) ⑬1,

pf. ~lć (~wiitſi) ⑫2 verdrehen;
twarz: verziehen; *bucik:* ſchief-
treten; ~ się ſich krümmen; (~
twarz) Geſichter ſchneiden.

wykształcać (~kſchta'ltſhatſi)

⑬1, *pf.* ~lć (~tſiitſi) ⑫5 aus-
bilden; ~enie (~tſe'nio) *n* ②13
(Aus-)Bildung *f*.

wykuć f. wykuwać.

wykupno (~ku'pno) *n* ②1 *Aus-*
kauf m; (z *gen.*) *Loſkauf m*,
Auslöſung f, *Einlöſung f*.

wykupować (~kupo'watſi) ⑪20,

pf. ~lć (~ku'piitſi) ⑫2 auf-,
weg-kaufen; ~ z (*gen.*) *Loſkauf-*
en; aus-, ein-löſen.

wykuować f. kurować.

wykurzlać (~ku'gatſi) ⑬1, *pf.*

~uć (~jütſi) ⑫12 austräuchern;
(~ od prochu) austräuben; *k-o:*
vertreiben, wegjagen; *tajkę* etc.:
asträuchen.

wykuwać (~ku'watſi) ⑬1, *pf.*

wykuć (wú'kutſi) ⑪3 (aus-)
ſchmieden; (~ z kamienia) aus-
meißeln, austräuben; (~ w *loc.*)
einmeißeln, einprägen (in *dat.*).

wykwint (wú'kwint) *m* ①10¹

Lurus; (*smak*) Geſchmack; ~nlś
(~kwintulſi) *m* ①30¹ ver-
wöhnter Menſch; ~ny (~nu) ⑦1

(~nie) ausgeſucht, fein. [te *f.*]

wykwit (wú'kwit) *m* ①10¹ Blü-ſ

wykwitlać (~kwit'atſi) ⑬1, *pf.*

~nąć (~ngtſi) ⑩4¹ hervorblühen.

wylać f. wylewać.

wyła/nie (~la'nie) *n* ②13 *Aus-*

gießen, Ausſchütten; (*uprzej-*
mość) *Diebenswürdigkeit f*;

(poświęcenie) *ſingebung f*; ~ny

(~la'ni) ⑦1 ausgegoffen, aus-

geſchüttet; (*o rzece*) aus den

Ufern getreten; (*dla k-o*) ſehr

liebenswürdig (gegen *i-n*).

wylatać (~la'tatſi), **latywać** (~

latú'watſi) ⑬2, *pf.* ~lecieć

(~le'tſietſi) ⑫16 aufſiegen;

(*wybiegać*) hinauslaufen; (*wy-*

padać) entfallen, entſchlüpfen; ~

w powietrze in die Luſt fliegen.

wylądować f. lądować.

wyleczyć f. leczyć.

wyleglać (~lie'gatſi) ⑬1, *pf.* ~

nąć (~ngtſi) ⑩12: ~na ulicę

auf die Straße hinauskommen.

wylegitymować (~legitymo'-

watſi) *pf.* ⑬1 (się ſich) legiti-

mieren, ausweiſen.

wyplelać (~lie'piatſi) ⑬1, *pf.*

~lć (~piitſi) ⑫2 aufkleben;

~ oczy glozen, ſtarren.

wylew (wú'lieſ) *m* ①3 Erguß;

(~ rzeki) *Überschwemmung f*.

wylewać (~lie'watſi) ⑬1, *pf.*

wylać (wú'iatſi) ⑫17 aus-

gießen, ausſchütten; (*przelewać*)

bergießen; (*wypędzać*) hinaus-

werfen; (*o rzece*) aus den Ufern

treten; ~ się ſich ausgießen.

wyleżc f. wylazić.

wylęgać (wylę'gatŝi) ⑬1, *pf.* **wylęgać** (wylę'gatŝi) ⑩12 ausbrüten, aushehen; ~ się ausgebrütet (ob. ausgeheht) werden.

wylękty (wylę'ktu) ⑦6 erschroden.

wyliczlać (wili'tŝatŝi) ⑬1, *pf.* **wyliczlać** (wili'tŝatŝi) ⑩12 auf-, her-zählen; (obliczać) ausrechnen, berechnen.

wyllzywać (wyliz'watŝi) ⑬2, *pf.* **wyllzywać** (wyliz'watŝi) ⑩14 aus-lecken; ~ się sich herauslecken; (~ się z choroby) sich aufraffen.

wylosowiywać (wolosow'watŝi) ⑬2, *pf.* **wylosowiywać** (wolosow'watŝi) ⑩20 auslösen, (ein Ross) ziehen.

wyLOT (wul'lot) *m* ①10¹ Aus-flug; (otwór) Öffnung *f*, Mün-dung *f*; na wyLOTie ulicy beim Ausgang der Straße; na ~ durch und durch; *pl.* wyLOTschläge *pl.* (der Armel).

wyludniłać (wul'dniatŝi) ⑬1, *pf.* **wyludniłać** (wul'dniatŝi) ⑩1¹ entvöl-fern; **wyludniłać** (wul'dniatŝi) *pf.* ⑩18 entvölfert werden.

wytabudać (wabu'datŝi) *się* *pf.* ⑬1 sich mühsam herausar-beiten.

wyładnieć *f.* ładnieć.

wyładowiywać (wadow'watŝi) ⑬2, *pf.* **wyładowiywać** (wadow'watŝi) ⑩20 ausladen, auspacken; ~ czym beladen mit (*dat.*). [schelten.]

wyŁajać (waj'jatŝi) *pf.* ⑩16 aus-

wyŁamywać (wamu'watŝi) ⑬2, *pf.* **wyŁamywać** (wamu'watŝi) ⑩4 ausbre-chen; drzw. etc.: aufbrechen, er-brechen; ~ się ausbrechen; ~ się z (*gen.*) sich lösenmachen (ob. zu befreien)suchen von (*dat.*).

wyŁaniać (wani'watŝi) *się* ⑬1, *pf.* **wyŁaniać** (wani'watŝi) *się* ⑩1 aus Sicht treten; auftauchen.

wyŁapać (wapi'watŝi) *pf.* ⑩4 (ab-)fangen; ~ k-o na (*loc.*) j-n erwischen bei (*dat.*). [fiden.]

wyŁatać (wata'tatŝi) *pf.* ⑩1 (aus-)

wyŁawiać (wani'watŝi) ⑬1, *pf.* **wyŁawiać** (wani'watŝi) ⑩2¹ aus-fischen; (wylapać) (ab-)fangen.

wyŁazić (wazi'watŝi) ⑩8, *pf.* **wyŁazić** (wazi'watŝi) ⑥5 herausstie-chen; (~ w górę) hinaufstiechen; (wspinać się) hinaufklettern; (wypadać) ausfallen, ausgehen; (~ na wierzeh) hervortreten; to mi już bokiem wyŁazi daß kommt mir schon zum Hals her-aus; ~ z długów die Schulden loswerden.

wyŁączlać (wyc'zatŝi) ⑬1, *pf.* **wyŁączlać** (wyc'zatŝi) ⑩12 ausschlie-ßen, ausschalten; **wyŁączlać** (wyc'zatŝi) *m* ①13² Ausschalter; **wyŁączlać** (wyc'zatŝi) *f* ④1 Ausschließlich-keit; **wyŁączlać** (wyc'zatŝi) ⑦1 (nie) aus-schließlich; erflujiv.

wyŁgać (wul'gatŝi) *pf.* ⑥23 (sich) herauslügen.

wyŁoć *f.* loić; ~ k-u skora j-m das Fell gerben.

wyŁom (wul'om) *m* ①3 Bresche *f*; zrobić ~ e-e Bresche schlagen.

wyŁowić *f.* wyŁawiać.

wyŁożyć *f.* wyŁkładać.

wyŁóg (wul'og) *m* ①13³, *mst pl.* -logi Aufschlag, Aufschläge *pl.*

wyŁudzać (wul'dzatŝi) ⑬1, *pf.* **wyŁudzać** (wul'dzatŝi) ⑩7 (co od *gen.*) abtöden, abschwindeln (i-m et.); (co z *gen.*) herauslöden, her-ausschwindeln (et. von *dat.*).

wyŁupać (wul'patŝi) *pf.* ⑩4 aus-hülfsen; (kiuc) austreten.

wyŁupiać (wupiatŝi) ⑬1, *pf.* **wyŁupiać** (wupiatŝi) ⑩2 austreten; ~ oczy glozen; (ziupić) ausplündern.

wyŁuskać (wul'skatŝi) *pf.* ⑩1 aushülfsen.

wyŁuszczlać (wul'stŝatŝi) ⑬1, *pf.* **wyŁuszczlać** (wul'stŝatŝi) ⑩12 er-örtern, erklären, erläutern.

wyŁysieć *f.* łysieć.

wymachiwać (wumachi'watŝi) ⑬3 jucheln.

wymaclywać (ˌmatʂy'watʂi) ⑬2, pf. ˌać (ˌma'tʂatʂi) ⑬1 herausfühlen, heraus tasten; (macać) abtasten, abgreifen.

wy|maczać (ˌma'tʂatʂi) ⑬1, pf. ˌmoczyć (ˌmo'tʂyć) ⑫12 auswässern, ausweichen; sładzia: einweichen; nogę: waschen.

wymagać (ˌma'gatʂi) ⑬1 (gen.) verlangen, fordern (acc.); ~ (acc.) na (loc.), pf. **wymóc** (wú'mutʂi) ⑨16 erzwingen, durchsetzen (et. bei dat.).

wymaganie (ˌga'nio) n ②13 Anspruch m.

wymaglować (ˌmaglio'watʂi) pf. ⑪20 (aus)rollen, mangeln.

wymłakać (ˌma'tatʂi) ⑬1, pf. ˌoknać (ˌmo'knatʂi) ⑩4 durchweichen, durchgeweicht werden; (zmoknąć) durchnässt werden.

wymalować (ˌmalio'watʂi) pf. ⑪20 (aus)malen; (przedstawić) darstellen, schildern.

wymarcie (ˌma'rtʂie) n ②13 Aussterben. [Ubmartʂ.]

wymarsz (wú'marʂ) m ①30

wymarznąć (ˌma'rʂnătʂi) pf. ⑩3 frieren.

wymarzyć (ˌma'gŭtʂi) pf. ⑫12 erträumen; wymarzony erträumt; wie man es nur ausdenken kann.

wymaszerować (ˌmasʂero'watʂi) pf. ⑪20 ausmarschieren, ausrücken.

wymaścić (ˌma'ʂiʂiitʂi) pf. ⑫9 aus- (od. ein-)schmieren.

wymławiać (ˌma'wiatʂi) ⑬1, pf. ˌmówić (ˌmu'wiitʂi) ⑫2 aussprechen; (usprawiedliwić) ausreden, entschuldigen; mieszkanie etc.: kündigen; ~ k-u co) vorhalten (i-m et.), e-n Vorwurf machen (i-m aus dat.); ~ sobie co sich et. ausbedingen, sich et. vorhalten; ~ się ausgesprochen werden; ó wy-

mawia się jak u, ó wird wie u ausgesprochen; (usprawiedliwić się) sich entschuldigen, sich auszureden suchen; ~ się od (gen.) ablehnen, abschlagen.

wy|mawianie (ˌwia'nio) ˌmówienie (ˌmu'wie'nio) n ②13 Aussprechen; (~ mieszkania etc.) Kündigung f; (zarzucanie) Vorhalten, Vorwerfen.

wymazywać (ˌmasŭ'watʂi) ⑬2, pf. ˌać (ˌma'fatʂi) ⑪14 weglöschen, wegwischen; (krośnić) wegstreichen; ~ z pamięci aus dem Gedächtnisse streichen.

wymądrzeć (ˌmɔ'dʒetʂi) pf. ⑪18 klüger werden; (stać się prze-mądrym) überflüg werden.

wymęczać (ˌmę'tʂatʂi) ⑬1, pf. ˌyc (ˌtʂyć) ⑫12 abplagen, quälen; (~ co na loc.) durch Quälen abzwngen (i-m et.); ~ co et. mit Mühe zustande bringen; ~ się sich abplagen.

wymężnieć i. mężnieć.

wymiana (ˌmia'na) f ③1 Austausch m, Auswechslung; (zamiana) Tausch m, Wechsel m; ~ myśli Gedankenaustausch m; kantor m -ny Wechselhaus n; handel m oparty na -nio Tauschhandel.

wymiar (wú'miar) m ①8 Ausmaß n, Dimension f; (pomiar) Ausmessung f, Vermessung f; (~ sprawiedliwości) Handhabung f, Ausübung f; ~owy (ˌro'wú) ⑦1 Ausmaß...

wymłarkować (ˌmlarko'watʂi) pf. ⑪20 abmerken, entnehmen.

wymłatać (ˌmla'tatʂi) ⑬1, pf. ˌleść (wú'mleʂiitʂi) ⑨71 ausfehren, aussegen.

wymiać (wú'miətʂi) pf. ⑨21 zerknüllen.

wy|mlelać (ˌmie'lʂatʂi) ⑬1, pf. ˌmleć (wú'mleʂi) ⑬8 ausmahlen, vermahlen.

wymieniać (ˈmʲeːnʲatʃɨ) ⑬1, pf. ˈlɛ (ˈnʲitʃɨ) ⑫1 aus- (ob. um)tauschen; auswechseln; pieńdże: wechseln; (nazywać) nennen, namhaft machen.

wymienny (ˈmʲeːnʲu) ⑦1 (-nie) Tausch...

wymierać (ˈmʲeːˈratʃɨ) ⑬1, pf. ˈmrzɛć (wʲuˈmʲetʃɨ) ⑥25¹ aussterben.

wymierny (ˈmʲeːˈrʲnʲ) ⑦1 ausmeßbar; & rational.

wymierzać (ˈmʲeːˈjatʃɨ) ⑬1, pf. ˈyć (ˈgʲutʃɨ) ⑫12 ausmessen; grunt: vermessen; (celować)(hin-)zielen; (wyznaczać) bestimmen, zuerkennen; sprawiedliwość: ausüben, handhaben; ~ k-u policzek i-m e-e Dhrfeige geben.

wymierzwiać (ˈmʲeːˈgʲwʲatʃɨ) ⑬1, pf. ˈlɛ (ˈwʲitʃɨ) ⑫2² misten, düngen.

wymieszać (ˈmʲeːˈʃatʃɨ) pf. ⑬1 ausmischen; (zamieszać) umrühren.

wymieść f. wymiatać.

wymię (wʲuˈmʲiɛ) n ②17 mß pl. wymiona Guter n.

wymięknąć (ˈmʲiɛˈknɔtʃɨ) pf. ⑩3 ganż weich werden.

wymiglać (ˈmʲiˈglatʃɨ) się ⑬1, pf. ˈnɔć (ˈnɔtʃɨ) się ⑩2 entweichen, entschlüpfen.

wymiłjać (ˈmʲiˈjatʃɨ) ⑬1, pf. ˈnɔć (ˈnɔtʃɨ) ⑩1 (acc.) ausweichen (dat.), aus dem Wege gehen (dat.); (przejść obok) vorbeigehen (ob. -fahren) an (acc.).

wymiot (wʲuˈmʲiot) m ①10¹ Auswurf; (śmiecie) Rehricht m u. n; pl. ˈy Erbrechen n; środek m na ˈy Brechmittel n; zbiera mi się na ˈy idę habe Brechreiz.

wymiotać (ˈmʲoˈtatʃɨ) ⑬1 erbrechen.

wymiotowy (ˈtoˈwʲu) ⑦1 Brech...

wymknąć f. wymyknąć.

wymieć f. wymielać.

wymłacać (ˈmʲlaˈtʃatʃɨ) ⑬1, pf. ˈɔcić (ˈmʲluˈtʃiitʃɨ) ⑫5 ausbrechen; ˈocka (ˈmʲoˈtʃa) f ③4² Ausbruch m.

wymłodnieć (ˈmʲoˈbnʲoetʃɨ) pf. ⑪18 sich verjüngen; jünger aussehen.

wymoczek (ˈmoˈtʃɛʃ) m ①21 Aufgusstierchen n; pl. -ki Infusorien pl.

wymoczyć f. wymaczać.

wymodlić (ˈmoˈdʲiitʃɨ) pf. ⑫3 erbeten, ersuchen. [weichlich.]

wymokły (ˈmoˈkʲu) ⑦6 fig. blaß, }

wymoknąć f. wymakać.

wymordować (ˈmordɔˈwatʃɨ) pf. ⑪20 (alle) ermorden.

wymorzyć (ˈmoˈgʲutʃɨ) pf. ⑫12 ausshungern.

wymotać (ˈmoˈtatʃɨ) pf. ⑬1 (się) sich herauswideln.

wymowla (ˈmoˈwa) f ③1 Aussprache; (sztuka mowcy) Beredsamkeit, Redefunst; ˈny (ˈnu) ⑦1 (ˈnie) beredt; (dający się wymówić) aussprechlich.

wymóc f. wymagać.

wymóg (wʲuˈmʲuɛ) m ①13 Anforderung f, Erfordernis n; (wymaganie) Anspruch.

wymówic f. wymawiać.

wymówienie (ˈmʲuˈwʲeːˈnʲe) n ②13 = wymawianie.

wymówka (ˈmʲuˈfka) f ③4² Ausrede; (wyrzut) Vorwurf m.

wymrzeć f. wymierać.

wymuliac (ˈmuˈliatʃɨ) ⑬1, pf. ˈlɛ (ˈliitʃɨ) ⑫3 wegsäulen; (podmulać) untergraben.

wymurować (ˈmuroˈwatʃɨ) pf. ⑪20 aufmauern, aufbauen.

wymuskać (ˈmuˈʃtatʃɨ) pf. ⑬1 glatt streichen, schneiegeln; -any geschniegelt, herausgeputzt.

wymulszać (ˈmuˈʃatʃɨ) ⑬1, pf. ˈsłć (ˈʃiitʃɨ) ⑫8 erzwingen, erpressen; ~ co na (loc.) et. abzwingen, abbringen (dat.).

wymuszenie (ˌfʃe'nie) *n* ②13
Erpressung *f*; **ony** (ˌʃo'nu)
⑦14¹ gezwungen, gekünstelt.

wymusztrować (ˌmusztrɔ'watʃi) *pf.* ⑩20 einererzieren;
(~ ze szkoły) ausmustern.

wymyc *f.* wymywać.

wymykać (ˌmũ'fatʃi) *się* ⑩1, *pf.*

wymknać (wũ'mknɔʃi) *się* ⑩2
entwischen, entschlüpfen; (ucie-
kać) entkommen.

wymysł (wũ'mũʃi) *m* ①3 Er-
dichtung *f.*, Ersonnene(s) *n*;
(pomysł) Einfall.

wymyszkować (ˌmũʃkɔ'watʃi)
pf. ⑩20 herausschüffeln.

wymyślać (ˌmũ'ʃlɔ'watʃi) ⑩1,
pf. na u. **łć** (ˌmũʃi) ⑩3 er-
finden, ausdenken; (~ coś nie-
prawdziwego) erdichten; ~ *k-u*
j-n beschimpfen.

wymyślność (ˌmũ'ʃlɔ'noʃi) *f* ④1
Erfindungsgabe; (sztucz-
ność) Künstlichkeit; **ny** (ˌnu)
⑦1 (~nie) erfinderisch; (wybred-
ny) wählerisch.

wymywać (ˌmũ'watʃi) ⑩1, *pf.*
ć (wũ'mũʃi) ⑩2 (aus-)
waschen. [⑩7 herausfinden.]

wynachodzić (wũnachɔ'dʃi) }
wynagr/adać (ˌnagra'dʃatʃi)
⑩1, *pf.* **odzić** (ˌgro'dʃi) }
⑩7 (be)lohnem; stratę, szkodę:
ersetzen.

wynagrodzenie (ˌgrodʃe'nie) *n*
②13 Belohnung *f.*, Lohn *m*;
(~ straty etc.) Ersatz *m*.

wynajdywać (ˌnajdu'watʃi) ⑩2,
pf. **leźć** (ˌna'leʃi) ⑨5¹
ausfindig machen; (~ co nowego)
erfinden; (wymyślać) erfinden;
(odkrywać) entdecken.

wynajmować (ˌnajmo'watʃi)
⑩20, *pf.* **ać** (ˌna'jɔʃi) ⑨18¹
(ver)mieten; *k-o*: dingen, auf-
nehmen; ~ *się k-u* *się* bei *j-m*
verdingen.

wynalaz/ca (ˌlɔ'ʃtʃa) *m* ③11,

czyni (ˌtʃũ'nɔi) *f* ③10 Er-
finder(in); **ek** (ˌlɔ'ʃe) *m*
①21^{1a} Erfindung *f*.

wynarodlawiać (ˌroba'wiatʃi)
⑩1, *pf.* **owić** (ˌdo'wiatʃi) ⑩2¹
(*się* *się*) entnationalisieren.

wynędznieć *f.* nędznieć.

wynicować (ˌnitʃɔ'watʃi) *pf.*
⑩20 auf die linke Seite wen-
den.

wyniesienie (ˌnieʃe'nie) *n* ②13
Heraustragen; (podniesienie)
Heben; (podwyższenie) Erhe-
bung *f*.

wynieść *f.* wynosić.

wynik (wũ'nɔi) *m* ①13 Ergeb-
nis *n*; (skutek) Folge *f*.

wyniknąć (ˌni'fatʃi) ⑩1, *pf.* ~
nąć (ˌnɔʃi) ⑩1¹ (*z gen.*) *się*
ergeben, folgen (aus *dat.*); (po-
wstawać) entstehen, entsprin-
gen; *z tego* ~a daraus folgt.

wyniosłość (ˌnio'ʃlɔʃi) *f* ④1
Erhöhung; (u osoby) Erhaben-
heit; (pycha) Hochmut *m*; **stły**
(ˌʃi) ⑦6 (~śle) erhaben, hoch;
(zarozumiały) hochmütig.

wyniszcząć (ˌni'ʃtʃɔ'watʃi)
⑩1, *pf.* **yc** (ˌʃtʃɔ'wɔʃi) ⑩12
vernichten, zugrunde richten.

wynosić (ˌno'ʃi) ⑩8, *pf.* ~
nieść (wũ'nieʃi) ⑨2 heraus-
(o) hinarbeitragen, aus (*dat.*)
tragen; (~ na górę) herauftra-
gen; (w rachunkach) betragen,
ausmachen; (~nosić ubranie) ab-
tragen; (podnosić) erheben; ~ *do*
stanu szlacheckiego in den
Adelsstand erheben; ~ *k-o* *na*
urząd j-m ein Amt verleihen;
~ *pod niebiosa* in den Himmel
heben, rühmen; ~ *się* *się* aus
dem Staube machen, weggehen;
~ *nieś się!* *pać!* *dić!*; ~ *się* *po-*
nad (acc.) *się* über (*acc.*) heben.

wynuldząć (ˌnu'dʃatʃi) ⑩1, *pf.*
dzic (ˌdʃi) ⑩7 (gehörig)
langweilen; (durch Langweilen)

- abplagen, erschöpfen; (co od gen.) (durch Langweilen) erlangen (et. bei dat.); ~ się się zu Tode langweilen.
- wynurzać** (ˌnu'ɣatʂɨ) ⑬1, pf. **~yc** (ˌɣutʂɨ) ⑫12 emportauschen lassen, hervorstecken; (~k-u ob. przed kim co) zeigen, befehlen (i-m et.); ~ się auf. (ob. hervor)tauchen; ~ się k-u i-m sein Herz ausschütten.
- wynurzenie** (ˌɣe'nje) n ②13 mit pl. -nia Bekenntnisse n/pl., (vertrauliche) Mitteilungen/f/pl.
- wyobraźać** (wɔbɔra'ɣatʂɨ) ⑬1, pf. **~zic** (ˌʂitʂɨ) ⑫10 vorstellen; (przedstawiać) darstellen; ~ sobie sich vorstellen.
- wyobraźnia** (ˌʂɨnja) f ③6^a Einbildungskraft; **~zenie** (ˌɣe'nje) n ②13 Vorstellung f.
- wyorać** (ˌo'ratʂɨ) pf. ⑪9 ausadern, auspflügen.
- wyosobnić** (ˌoʂo'bniitʂɨ) pf. ⑫1¹ absondern.
- wyostrzyć** f. ostrzyć.
- wypaczać** (wɨpa'tʂatʂɨ) ⑬1, pf. **~yc** (ˌtʂutʂɨ) ⑫12 krümmen; fig. verdrehen; ~ się sich werfen.
- wypad** (wɨ'pat) m ①8 Ausfall.
- wypadać** (ˌpa'datʂɨ) ⑬1, pf. **~ać** (wɨ'patʂɨ) ⑩9 (her)ausfallen, aus (dat.) fallen; (o wlosach) ausgehen; (z pamięci, z ust) entfallen (dat.); (wybiegać) hervorstürzen; (udawać się) ausfallen, ablaufen; (przypadać) fallen (na acc. auf acc.), treffen (acc.); (o cenie = kosztować) zu stehen kommen, kosten; to na jedno ~ada es kommt auf ein~ heraus; *impers.* wypada es ziemt sich, es schickt sich.
- wypadanie** (ˌpada'nje) n ②13 Ausfallen; ~ włosów Haar- ausfall m; **~ek** (ˌpa'deʂ) m ①21^{1a} Ereignis n, Fall; nie- szczęśliwy ~ek Unglücksfall.
- wypakowywać** (ˌpaʃowɨ'watʂɨ) ⑬2, pf. **~ać** (ˌpaʃo'watʂɨ) ⑫20 auspacken; (napakować) vollpacken.
- wypalać** (ˌpa'ʎatʂɨ) ⑬1, pf. **~lic** (ˌʎitʂɨ) ⑫3 ausbrennen; cygaro etc.: austrauhen; (z broni) abfeuern, losschießen; ~ w łeb (dat.) niederschließen (acc.); ~ sobie w łeb się e-e Kugel durch den Kopf jagen.
- wypalanie** (ˌpa'nje) n ②13 Ausbrennen; ~ w drzewie Holzbrandmalerei f.
- wypaplać** f. paplać.
- wyparcie** (ˌpa'rtʂje) n ②13 Hinausdrängen; ~ się wegnen.
- wyparować** f. parować.
- wyparzać** (ˌpa'ɣatʂɨ) ⑬1, pf. **~yc** (ˌɣutʂɨ) ⑫12 ausbrühen; (~ na ogniu) ausbrennen.
- wypas** (wɨ'paʂ) m ①3 Wästen n.
- wyplasać** (ˌpa'ʂatʂɨ) ⑬1, pf. **~ać**¹ (wɨ'paʂitʂɨ) ⑩1 (aus-)mästen; (paść) weiden, hüten; ~ się fett werden.
- wypaść**² f. wypadać.
- wypatroszyć** f. patroszyć.
- wypa|trywać** (ˌpatru'watʂɨ) ⑬2, pf. **~trzeć** (ˌpa'tʂetʂɨ) ⑫10 Ausblick halten; ~ sobie oczy sich die Augen aufsehen.
- wypchać**¹ f. wypychać.
- wyp|pchać**² (ˌ) pf. ⑬1, **~pchnąć** (ˌpchnɔtʂɨ) pf. ⑩2 ausstoßen, hinausdrängen.
- wypełniać** (ˌpe'ɲiatʂɨ) ⑬1, pf. **~lic** (ˌniitʂɨ) ⑫1¹ ausfüllen; (spełniać) erfüllen; (uzupełniać) vervollständigen.
- wypetz|ać** (ˌpe'ʂatʂɨ) ⑬1, pf. **~nać** (ˌnɔtʂɨ) ⑩4 herauskriechen; (wypadać) ausfallen; (pot- znać) gänzlich verschließen.
- wyperfumować** (ˌperʃumo'watʂɨ) pf. ⑫20 parfümieren.
- wyperswadować** (ˌperʂwado'watʂɨ) pf. ⑫20 ausreden; ~

- sobie sich aus dem Sinne schla-
gen.
- wypędzacz** (ˌpɛ̃dʑˈtʃɨ) ⑬1, *pf.*
~dzic (ˌdʑɨtʃɨ) ⑬7 hinausstre-
iben; k-o: vertreiben.
- wypędzować** (ˌpɛ̃dʑˈsʲiːˈwɔtʃɨ) *pf.*
⑬20 auspinseln.
- wypiastować** (ˌpʲiɔʂtˈwɔtʃɨ) *pf.*
⑬20 aufziehen, großziehen.
- wypląc** f. wypinać.
- wyplić** f. wypijać.
- wyplek** (wɨˈplɛk) *m* ①13 *mst pl.*
~ł Gesichtsröte *f*; mieć ~ł
rote Flecken im Gesicht haben.
- wyplekać** (ˌpʲiɛˈtʃɨ) ⑬1, *pf.*
wyplec (wɨˈplɛtʃ) ⑥13 aus-
baden; (o mięsie) ausbraten;
(użyć do pieczenia) verbaden;
(palić) (aus)brennen.
- wyplegnować** f. pielegnować.
- wypienić** (ˌpʲiɛˈnʲɨtʃɨ) *pf.* ⑬1
auserschäumen lassen; ~ się aus-
schäumen.
- wyplerać**¹ (ˌpʲiɛˈrɔtʃɨ) ⑬1, *pf.*
~prać (wɨˈprɔtʃɨ) ⑥24¹ an-
waschen; k-o: durchprügeln.
- wyplerać**² (ˌ) ⑬1, *pf.* ~przeć
(wɨˈpʂɔtʃɨ) ⑥25¹ hinaus-
drängen, verdrängen; (wyrzu-
cać) hinauswerfen, hinaus-
stoßen; ~ się (*gen.*) ableugneu
(*acc.*). **[verhättscheln.]**
- wypleścić** (ˌpʲiɛˈʂɨtʃɨtʃɨ) *pf.* ⑬9
- wyplęknąć** f. pięknąć.
- wypijać** (ˌpʲilˈjɔtʃɨ) ⑬1, *pf.* **wy-
plić** (wɨˈpʲɨtʃɨ) ⑬11 austrinken.
- wypinać** (ˌpʲɨˈnɔtʃɨ) ⑬1, *pf.*
wypląc (wɨˈpʲɔtʃɨ) ⑥21¹ her-
ausreden, herausreden; ~ się
sich ausreden.
- wyplis** (wɨˈpʲɨʂ) *m* ①3 Auszug;
pl. ~y Lesebuch *n.*
- wypisywać** (ˌpʲɨʂɨˈwɔtʃɨ) ⑬2,
pf. ~ać (ˌpʲɨˈʂɔtʃɨ) ⑬10 (her-)
auschreiben; (odpisywać) ab-
schreiben; (pisać dużo) (viel) zu-
sammen schreiben; (zużywać przy
pisaniu) verschreiben, verbrau-
- chen; (ze szkoły etc.) ausschließen,
streichen; ~ się sich ausschrei-
ben; (występować) austreten.
- wyplatać** (ˌpʲlʲaˈtɔtʃɨ) ⑬1, *pf.*
~pleść (wɨˈplʲɛʂtʃɨ) ⑥7¹ flech-
ten.
- wyplątać** (ˌpʲlʲɔˈtɔtʃɨ) *pf.* ⑬11
entwirren, herauswideln; ~
się sich herausarbeiten.
- wypleniac** (ˌpʲlʲɛˈnʲɔtʃɨ) ⑬1, *pf.*
~ić (ˌnʲɨtʃɨ) ⑬1 ausjäten;
(wytępiac) austrotten, austilgen.
- wypleść** f. wyplatać.
- wyplewić** f. plewić.
- wypluskać** (ˌpʲlʲuˈʂtɔtʃɨ) *się pf.*
⑬1 sich satt plätschern, baden.
- wypluwać** (ˌpʲlʲuˈwɔtʃɨ) ⑬1, *pf.*
wypluć (wɨˈpʲlʲutʃɨ) ⑬3 aus-
spuden.
- wyptacać** (ˌpʲlʲaˈtʃɔtʃɨ) ⑬1, *pf.*
~ić (ˌtʃɨtʃɨ) ⑬5 abzahlen;
(spłacać) abzahlen; ~ się (z dłu-
gu) die Schuld abzahlen (ob.
abtragen); rzecz się ~a die
Sache zahlt sich aus, lohnt sich.
- wyptacałność** (ˌtʃlʲaˈlʲnɔʂtʃɨ) *f*
④1 Zahlungsfähigkeit; ~ny (ˌnɨ)
⑦1 zahlungsfähig.
- wyptakać** (ˌpʲlʲaˈtʃɨ) *pf.* ⑬5 aus-
weinen; ~ co et. durch Weinen
erlangen; ~ sobie oczy sich die
Augen ausweinen; ~ się sich
satt weinen.
- wyptaszać** (ˌpʲlʲaˈʂɔtʃɨ) ⑬1, *pf.*
~oszyć (ˌpʲlʲoˈʂɨtʃɨ) ⑬12 ver-
scheuchen.
- wyptata** (ˌpʲlʲaˈtɔ) *f* ⑥2² (Aus-)
Zahlung *f*; termin *m* -ty Zah-
lungstermin; wstrzymać -ty
die Zahlungen einstellen.
- wyptatać** (ˌpʲlʲaˈtɔtʃɨ) *pf.*: ~ flgla
k-u j-m einen Streich spielen.
- wyptatność** (ˌnɔʂtʃɨ) *f* ④1 Zah-
lungsfähigkeit; ~ny (ˌnɨ) ⑦1
zahlungsfähig; (płatny) zahlbar.
- wyptodzić** f. plodzić.
- wyptłowiały** (ˌpʲlɔmʲaˈlʲu) ⑦6
verschossen, fadenscheinig; ~-

wieć (w'ietſi) *pf.* ①18 ver-
ſchießen, die Farbe verlieren.

wypłuczyny (w'pluſču'nū) *f./pl.*

⑦1 Spülicht *n.*

wypłukliwać (w'pluſli'watſi) ⑩3,
~ać (w'plu'fatſi) ①12 auſſpü-
len; (w wodzie) auſſwaſchen.

wypływ (wū'plūſ) *m* ①3 Auſſluß;
(wynik) Folge *f.*, Wirkung *f.*

wypływać (w'plū'watſi) ⑩1, *pf.*
~nąć (w'ngtſi) ⑩1 (o wodzie etc.)
(her)auſſfließen, auſtrinnen;
(o rzece) hervorſtrömen, ent-
ſpringen; ↓ (wyjeżdżać) hinaus-
ſegeln, den Hafen verlaſſen;
(o człowieku) hinauſſchwimmen;
(wynikać) hervorgehen; (poja-
wiać) zum Vorſchein kommen.

wypocić (w'po'tſiitſi) *pf.* ⑩5 (się
ſi) auſſchwitzen; (o szybach
etc.) anlaufen.

wypoczynek (w'ſču'neſ) *m* ①21^a
Ruhe *f.*, Raſt *f.*, Erholung *f.*; ~
niedzielną Sonntagſruhe *f.*

wypoczywać (w'ſču'watſi) ⑩1,
pf. ~ać (w'po'tſču'tſi) ⑨20
auſruhen, ſich erholen.

wypogadzać (w'poga'dſatſi) ⑩1,
pf. ~odzić (w'go'dſiitſi) ⑩7 (się
ſi) aufheiteren.

wypolerować (w'połero'watſi) *pf.*
⑩20 (auſ)polieren, glätten.

wypoliczkować *f.* policzkować.

wypolminąć (w'pomii'natſi) ⑩1,
~mnieć (w'po'mni'etſi) ⑩11 vor-
halten, vorwerfen.

wypompować *f.* pompować.

wyporządzać (w'porz'atſi) ⑩1,
pf. ~dzić (w'ſiitſi) ⑩7 her-
richten.

wyposażyć (w'poſa'gatſi) ⑩1,
pf. ~yć (w'gūtſi) ⑩12 auſſtat-
ten (w *acc.* mit *dat.*); (dać
poſag) e-e Mitgift geben (*dat.*).

wypościć (w'po'ſiitſiitſi) się *pf.*
⑩9 genug faſten.

wypowładać (w'powia'datſi) ⑩1,
pf. ~wiedzieć (w'wie'dſi'etſi) ⑩4

auſſprechen, auſſagen; (wygła-
szać) herſagen, vortragen;
(wygadywać) auſſplappern; mie-
szkanie, ſiuzbę etc.: kündigen,
auſſagen; ~ wojnę den Krieg
erklären; ~ się ſich äußern.

wypowiedzenie (w'wie'dſe'nie) *n*
②13: ~ wojny Kriegserklärung
f.; ~ mieszkania Wohnungs-
kündigung *f.*

wypożyczać (w'pozū'tſatſi) ⑩1,
pf. ~yć (w'tſiitſi) ⑩12 auſlei-
hen, auſborgen.

wypracowywać (w'pratſowū'-
watſi) ⑩2, *pf.* ~ać (w'pratſo'-
watſi) ⑩20 auſarbeiten; ~anie
(w'a'nie) *n* ②13 Auſarbei-
tung *f.*; (~ piſemne) Auſſatz *m.*,
ſchriftliche Arbeit *f.*

wyprac *f.* wypierać¹.

wypraktykować *f.* praktykować.

wyprasować *f.* prasować.

wypraszać (w'pra'ſatſi) ⑩1,
pf. ~osić (w'po'ſiitſi) ⑩8 auſ-
bitten, erbitten, durch Bitten
erlangen; ~ k-o od (*gen.*) i-n
auſ (*dat.*) loſsbitten, durch Bit-
ten befreien; ~ ſobie co (=
zakazywać) verbitten, verbieten;
~ k-o z (pokoju etc.) hinauſ-
bitten; ~ za drzwi k-o i-m die
Tür weiſen; ~ się ſich entſchul-
digen; ~ się od (*gen.*) um Ent-
hebung (von *dat.*) bitten, ſich
loſsbitten.

wyprawa (w'pra'wa) *f* ③1 (wy-
prawienie) Abſchiden *n.*, Abſen-
den *n.*, Abfertigung; (odjazd,
wyjazd) Auſfahrt, Abreiſe; (~
wojska) Feldzug *m.*; ~ naukowa
Forſchungsreiſe; (~ przy zamąż-
pójſciu) Auſſtattung; (~ ſciany)
Berpuż *m.*; (~ skór) Gerben *n.*

wyprawiać (w'watſi) ⑩1, *pf.*
~ić (w'watſi) ⑩2 abſchiden, ab-
ſenden; (odprawiać) abfertigen;
(poſyłać) ſchiden, ſenden; bał,
weſele etc.: verauſtalten, geben;

oórka: ausstatten; sciana: tün-
chen; skóry: gerben; (dokazy-
wać) treiben, tun; ~ się się be-
geben; e-e Fahrt (ob. Reise)
unternehmen; ~ się na wojnę
in den Krieg ziehen.

wyprażyć (ˈpraʑɨt͡ʂɨ) *pf.* ⑩12
ausföhren; ~ się sich gehörig
erhören.

wyprężać (ˈprɛʑɨt͡ʂɨ) ⑩1, *pf.*
~ć (ˈt͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩12 aus-
(ob. an-)spannen; ~ się sich aus-
strecken.

wyprorokować *f.* prorokować.

wyprostować (ˈprostɔwɨ-
wat͡ʂɨ) ⑩2, *pf.* ~ć (ˈprostɔ-
wat͡ʂɨ) ⑩20gerademachen, aus-
richten; ~ się sich aufrichten.

wyprowadzać (ˈprowaˈd͡ʂɨt͡ʂɨ)
⑩1, *pf.* ~ć (ˈd͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩7
(hin)ausführen; aus (*dat.*)
führen; (~ z błędu etc.) befreien
(von *dat.*); (~ z równowagi) rei-
ßen (aus *dat.*); (wywodzić od
czego) ab- (ob. her)leiten (von
dat.); ~ wniosek e-n Schluß
ziehen; ~ k-o w pole j-n hinterß
Sicht führen; ~ się e-e Boh-
nung räumen, ausziehen.

wypróbować *f.* próbować.

wypróżniać (ˈpruˈɟniat͡ʂɨ) ⑩1,
pf. ~ć (ˈn͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩1¹ ausleeren;
~ się sich entleeren.

wypruć (ˈpruˈwat͡ʂɨ) ⑩1, *pf.*
~ć (wɨˈprut͡ʂɨ) ⑩3 (her)aus-
trennen. [Ausſchlag.]

wyprysk (wɨˈprɨʂɨ) *m* ①13

wyprządź *f.* wyprzęgać.

wyprząść (wɨˈp͡ʂɨt͡ʂɨ) *pf.* ⑨11
ausſpinnen.

wyprzątać (ˈp͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩1,
pf. ~ć (ˈn͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩2 austräu-
men; (wypróżniać) ausleeren.

wyprzeć *f.* wypierać².

wyprzedawać (ˈp͡ʂɨdaˈwat͡ʂɨ)
⑩3, *pf.* ~ć (ˈp͡ʂɨdaˈwat͡ʂɨ) ⑩1
ausverkaufen; ~ać (ˈdaʂɨ) *f*
⑩3 Ausverkauf *m.*

wyprzeźdzać (ˈp͡ʂɨd͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩1,
pf. ~ć (ˈd͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩7 überholen.

wyprzęgać (ˈp͡ʂɨgɨt͡ʂɨ) ⑩1,
pf. ~ć (wɨˈp͡ʂɨgɨt͡ʂɨ) ⑩15 aus-
spannen.

wyprzysłać (ˈp͡ʂɨʂɨlɨt͡ʂɨ) ⑩1
abſchmören; ~ się (*gen.*)
sich eiblich loßſagen (von *dat.*).

wypudrować (ˈpudroˈwat͡ʂɨ) *pf.*
⑩20 (aus)pudern.

wypukliwić (ˈpukliˈwat͡ʂɨ) ⑩3,
pf. ~ć (ˈpuˈwat͡ʂɨ) ⑩1 aus-
flopfen, auströmmeln.

wypuknąć (ˈpukɨnɨt͡ʂɨ) *f*
③1 Relief *n*; ~ć (ˈpuˈkɨnɨt͡ʂɨ)
f ④1 Erhabenheit, Wölbung;
~ć (ˈkɨ) ⑦6 (~o) konver.

wypust (wɨˈpuʂt) *m* ①10¹ Aus-
laß; (wygon) Weideplatz; ~ć
(ˈpuˈʂtɨ) *f* ③4² Vorstoß, Be-
ſatz; (u roślin) Schößling; (koń-
czyzna) Ausläufer.

wypuścić (ˈpuˈʂɨt͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩1,
pf. ~ć (ˈpuˈʂɨt͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩9
(her)auslassen; (~ na wolność)
freilassen, loßlassen; (opuszczać)
auslassen, weglassen; (wydawać
ze siebie) von sich geben, aus-
stoßen; (o roślinach) ausſchlagen,
treiben ~ z rąk fallen lassen;
fig. entgehen lassen; ~ psy na
k-o die Hunde auf j-n loßlassen;
~ w dzierżawę verpachten; ~
strzałę einen Pfeil abſchießen.

wypychać (ˈpuˈt͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩1, *pf.*
wypchać (wɨˈp͡ʂɨt͡ʂɨ) ⑩1 aus-
ſtopfen.

wypytywać (ˈpɨtuˈwat͡ʂɨ) ⑩2,
pf. ~ć (ˈpuˈtat͡ʂɨ) ⑩1 aus-
fragen, ausforſchen; (przesłuchi-
wać) verhören; lekcję: abhören;
(egzaminować) prüfen.

wyrabiać (wɨraˈbɨat͡ʂɨ) ⑩1 trei-
ben, anſtellen; *pf.* ~ć (ˈro-
bɨt͡ʂɨ) ⑩2¹ erzeugen, machen;
ciasto: durchkneten; (wypracowy-
wać) ausarbeiten; (wyjednywać)
ermirten; k-u posadę etc.: ver-

schaffen; (zużywać) verarbeiten, verbrauchen; ~ się erzeugt werden; (wyćwiczać się) sich einüben, sich entwickeln; (skończyć robotę) mit der Arbeit fertig werden.

wyrachowanie (ˈrachoˈwaˈnie) *n* ②13 Berechnung *f*; *z* ~m mit Vorbedacht.

wyrachowywać (wɨˈrachɔwɨˈwatʃi) ③2, *pf.* **rać** (ˈrachɔˈwatʃi) ①20 ausrechnen; ~ się *z* (*gen.*) Rechnung ablegen von (*dat.*).

wyradzać (ˈraˈbʃatʃi) się ③1, *pf.* **odzić** (ɔˈbʃitʃi) się ②7 aus der Art schlagen, entarten; (o ziemi) unfruchtbar werden.

wyrasfinować (ˈrasʃinoˈwatʃi) *pf.* ①20 austraffinieren; (obliczyć) schlau ausrechnen; -any raffiniert.

wyrastać (ˈraˈʃtatʃi) ③1, *pf.* **osnąć** (ɔˈʃnoʃtʃi) ⑩10 ob. **ósć** (wɨˈruʃitʃi) ⑩10 (heraus)wachsen, aus (*dat.*) wachsen; (dorastać) (heran)wachsen; (*z gen.*) entwachsen (*dat.*); (odzwyczajając się) sich abgewöhnen (*acc.*); ~ *na* (*acc.*) zu (*dat.*) heranwachsen, (heran)reifen.

wyratować *f.* ratować.

wyraz (wɨˈraʃ) *m* ①3 Wort *n*; (wyrażenie) Ausdruck; (~ twarzy) Gesichtsausdruck; (~ wdzięczności, poważania etc.) Ausdruck; ~ zaufania Vertrauensvotum *n*; bez ~u Ausdruckslos.

wyrazić *f.* wyrażać.

wyrazistość (ˈrasʃiˈʃtoʃitʃi) *f* ④1 das Ausdrucksvolle *n*, Klarante *n*; (jasność) besondere Klarheit; ~ty (~tu) ⑦7 (-iście) ausdrucksvoll, markant; (jasny) sehr klar.

wyrażalność (ˈraˈʃnoʃitʃi) *f* ④1 Ausdrücklichkeit, Deutlichkeit; ~ny (~nu) ⑦1 (~nie) ausdrücklich, deutlich.

wyraźać (ˈraˈʃatʃi) ③1, *pf.* **zić** (ʃitʃi) ②10 ausdrücken; (wypowiadać) aussprechen; ~ się sich ausdrücken; (o *loc.*) sich äußern, sprechen (über *acc.*).

wyrażenie (ˈraʃeˈnie) *n* ②13 Ausdruck *m*; dla -nia (*gen.*) um (*acc.*) auszudrücken.

wyrąb (wɨˈrɔmp) *m* ②25¹b Ausschau; (~ lasu) Ausschöpfung *f*.

wyrąbać *f.* wyrebywać.

wyrecytować (ˈretʃytoˈwatʃi) *pf.* ①20 rezitieren; (~ bezmyślnie) herunterleiern.

wyregulować (ˈreguloˈwatʃi) *pf.* ①20 regulieren. [Łoś *n.*]

wyrąbia (ˈrɔmˈbja) *f* ③5 (Eis-)wyrębny (~nu) ⑦1 ausschlagbar.

wyrąbywać (ˈrɔmˈbuˈwatʃi) ③2, *pf.* **wyrąbać** (ˈrɔmˈbatʃi) ob. **wyrąbać** (ˈrɔmˈ) ①4 ausschauen; las: niederhauen, abholzen; (~ *z gen.*) herausshauen.

wyrażać (ˈraʃˈtatʃi) ③1, *pf.* **yc** (ˈtʃitʃi) ②12 vertreten; ~ się kim sich durch j-n vertreten lassen; ~yciel (ˈtʃitʃiˈɕiel) *m* ①29 Stellvertreter.

wyrobić *f.* wyrabiać.

wyrob|nica (ˈrobnɨˈtʃa) *f* ③9 Tagelöhnerin; ~nictwo (~nɨˈtʃtwo) *n* ②1 Tagelöhnerarbeit *f*; ~nik (ˈroˈbnɨk) *m* ①14 Tagelöhner. [Draśel *n.*]

wyrocznia (ˈroˈtʃɔnɨa) *f* ③6³

wyrod|lek (ˈroˈdel) *m* ①21 Ausgearteter; (nieczłowiek) Unmensch; ~ny (~nu) ⑦1 (~nie) ausgeartet, ungeraten.

wyrodzić się *f.* wyradzać się.

wyroić (ˈroˈitʃi) się *pf.* ②4¹ ausschwärmen.

wyrok (wɨˈrɔk) *m* ①13 Urteil *n*; *pl.* ~l Entscheidung *f*.

wyrokować (ˈroˈwatʃi) ①20 (o *loc.*) ein Urteil abgeben, entscheiden (über *acc.*).

wyrosnąć *f.* wyrastać.

- wyrrost** (wú'rošt) *m* ①10¹ Auswachsen *n*; ubranie na ~ für das Auswachsen berechnet; ~ek (~ro'štel) *m* ②21 Auswuchs; (chlopak) junger Bursche; ~ek robaczkowy Wurmfortsatz.
- wyrozumiałość** (wúrosum'ia'łošt'itš'i') *f* ④1 Einsicht, Nachsicht; ~ty (~tu) ⑦6 (~le) einsichtig; (pobłażliwy) nachsichtig.
- wyrozumienie** (~mie'nie) *n* ②13 (zrozumienie) Verständnis; (pobłażliwość) Nachsicht *f*; (wzgląd) Rücksicht *f*.
- wyrozumlewać** (~rosumie'watš'i) ⑬1, *pf.* ~leć (~su'mlešt'i) ⑬13 (zrozumieć) genau verstehen ob. begreifen; (*dat.*) Nachsicht haben (mit *dat.*).
- wyrozumować** (~mo'watš'i) *pf.* ⑩20 (er)schließen.
- wyrób** (wú'rup) *m* ①26 (wyrabianie) Erzeugung *f*; (rzecz wyrobiona) Erzeugnis *n*, Produkt *n*; -robry krajowe Landesprodukte.
- wyrósć** *f.* wyrastać.
- wyrównywać** (~rumnú'watš'i) ⑬4, *pf.* ~ać (~ru'wnatš'i) ⑬1 ausgleichen; powierchnię: eben machen, ebnet; rachunki etc.: begleichen; (uzupełniać) ergänzen; k-u: gleichkommen (*dat.*).
- wyróżniać** (~ru'Gni'atš'i) ⑬1, *pf.* ~leć (~ru'Gni'itš'i) ⑩1¹ (się) unterscheiden; (odznaczać) (sich) auszeichnen.
- wyrugować** (~rugo'watš'i) *pf.* ⑩20 verdrängen; (wypędzić) vertreiben.
- wyrużać** (~ru'šatš'i) ⑬1, *pf.* ~yć (~šatš'i) ⑩12 herausziehen, herausreißen; (wypędzać) vertreiben; (udawać się w drogę) sich auf den Weg machen, aufbrechen; ausmarschieren.
- wyrwa** (wú'rwa) *f* ③1 Austrich *m*, Bruch *m*.
- wyrwać** *f.* wyrzywać.
- wyrybiać** (~rú'biatš'i) ⑬1, *pf.* ~leć (~bi'itš'i) ⑩2 entfishen.
- wyryczeć** (~rú'tšetš'i) *się* *pf.* ⑩19 sich ausbrüllen.
- wyryć** (wú'rúťš'i) *pf.* ⑩2 auswühlen; (wykopać) ausgraben; (~na kamieniu) eingraben, einmeißeln; (~w metalu) eingrabieren; *fig.* einprägen.
- wyryśować** (~rúšo'watš'i) *pf.* ⑩20 (auf)zeichnen.
- wyrywać** (~rú'watš'i) ⑬1, *pf.* ~rwać (wú'rwatš'i) ⑩22 her-ausreißen, herausziehen; zab: ziehen; (w wodzie) reißen, brechen, sprengen; wlosy: aus-raufen; (z ręk) entreißen, aus (*dat.*) reißen; (uwalniać) befreien; (nagle wywoływać) plötzlich aufrufen; ~ się (z *gen.*) sich losreißen (von *dat.*); (uwalniać się) sich freimachen; ~ się (z *instr.*) heraus-plagen, herausfahren (mit *dat.*); wyrwało mi się es ist mir un-willkürlich entchlüpf.
- wyrywka** (~rú'fka) *f* ③4²: pytać na -ki Stichfragen geben; na -ki in Stichproben.
- wyrządzać** (wú'Gó'bsatš'i) ⑬1, *pf.* ~dzić (~bs'itš'i) ⑩7 zufügen, antun; (~coś dobrego) erwei-sen, bezeigen; ~k-u figla j-m einen Streich spielen.
- wyzednieć** (~Ge'bniešt'i) ⑩18 schütten (ob. spärlich) werden.
- wyrzekać** (~Ge'fatš'i) ⑬1, *pf.* ~o (wú'Gešt'i) ⑩14 aussprechen, sagen; (na *acc.*) klagen, sich be-klagen (über *acc.*); ~ się (*gen.*) verzichten (auf *acc.*); ~ się świata der Welt ent-sagen.
- wyrzezać** (~Ge'fatš'i) *pf.* ⑬1 ausschneiden.
- wyrzeźbić** *f.* rzeźbić.
- wyrzynać** *f.* wyrzynać.
- wyrzucać** (~Gu'ťatš'i) ⑬1, ~leć (~ťitš'i) ⑩5 hinauswerfen,

schleudern; plienädze: außwerfen; (k-u co) dorwerfen; (powodować wyrzut) e-n Außschlag verursachen.

wyrzut (wü'gut) *m* ①10¹ Borwurf; ~y *pl.* sumienia Gewissenbisse *pl.*; (~ na ciele) Außschlag; ~ek (~Gu'tel) *m* ①21 Außwurf; ~nia (~n'ia) *f* ③6³ Außlassung *f.* Ellipse *f.*; (~ samogtoski) Außstoßung *f.* Elision *f.*

wyrzlynać (~Gü'natſi) ⑬1, *pf.* ~nąć (wü'Gü'ntſi) ⑩2 außschneiden; (~ w czem) einschneiden, einschneiden; (~ szablą etc.) nieder machen, niedermetzen; (uderzać) e-n Schlag verſetzen (*dat.*); ~ się (uderzać się) ſich feſt anſchlagen.

wysaldzać (~ſa'dſatſi) ⑬1, *pf.* ~dzic (~dſiitſi) ⑫7 (na *acc.*) hinaufſetzen; (z *gen.*) außſetzen; (wyrzucać) hinaußwerfen; (wypierać) verdrängen; drzwi, twierdze: ſprengen; (~ czem) beſetzen (mit *dat.*); (~ drzewami) bepflanzen (mit *dat.*); ~ k-o (na urząd) zu (*dat.*) erheben, (zasadzać wszystkie) alleß außpflanzen; ~ się großtun; ~ się na (*acc.*) et. Glänzendes veranſtalten.

wysapać (~ſa'patſi) *się pf.* ⑪4 ſich außſchnaufen.

wysączyć (~ſo'tſchütſi) *pf.* ⑫12 biß auf die Meige leeren.

wyschnąć *f.* wysychać.

wysłać *f.* wysiewać.

wyśladać (~ſja'batſi) ⑬1, *pf.* ~śląć (wü'ſj'atſi) ⑨12 außſteigen.

wyśladywać (~ſjadü'watſi) ⑬2, *pf.* ~sledzić (~ſje'dſjetſi) ⑫17 (wysładywać długo) zu ſitzen pflegen; (wysiedzieć pewien czas) ſitzenbleiben; (~ a jaj pisklęta) außbrüten, außheften; (odsiedzić) abſitzen; co: erſitzen,

durc (langeß) Sitzen erhalten; ~ dziurę w (czem) durcſitzen (*acc.*), ein Loch ſitzen in (*acc.*); wysiedzieć się lange ſitzen.

wysiakać (~ſj'atſi) *pf.* ⑬1 ſchneuzen; ~ nos ſich ſchneuzen.

wyśląć *f.* wysiadać.

wysiec (wü'ſjetſ) *pf.* ⑨13 außhauen; ludzi: niederhauen.

wysledzić *f.* wysiadywać.

wysłew (~ſj'lef) *m* ①3 Außſaat *f.* **wy|siewać** (~ſje'watſi) ⑬1, *pf.* ~słać (wü'ſjatſi) ⑪17 außſäen.

wysłewki (~ſje'fſi) *m/pl.* ①13 daß Außgeſiebte *n.*; ~ herbaciano Bruchtee *m.*

wysillać (~ſj'i'liatſi) ⑬1, *pf.* ~lic (~litſi) ⑫3 entfräften, erſchöpfen; (wytęzać) anſtrengen; ~ się ſich anſtrengen, Anſtrengungen machen; (tracić siły) ſich erſchöpfen; ~onle (~le'nle) *n* ②13 Erſchöpfung *f.*

wysłętek (~leſ) *m* ①21^a Anſtrengung *f.*

wysklaklwać (~ſklatſi'watſi) ⑬3, *pf.* ~oczyć (~ſko'tſchütſi) ⑫12 heraußſpringen, auß(*dat.*) ſpringen; wyskoczyć ze skóry auß der Haut fahren; co koń wyskoczy in vollem Galopp.

wyskok (wü'ſkof) *m* ①13 Borſprung; (spirytus) Spirituſ, Weiſt, Eſſenz *f.*

wyskrobek (~ſkro'bef) *m* ①21 Abſchabſel *n.*; (ostatnio dziecko) daß legte Kind *n.*

wyskroblywać (~ſkrobü'watſi) ⑬2, *pf.* ~ać (~ſkro'batſi) ⑪4 außſtraßen.

wyskublywać (~ſkubü'watſi) ⑬2, *pf.* ~ać (~ſku'batſi) ⑪4 heraußzupfen, außrupfen.

wyślać *f.* wysyłać *u.* wyścielać.

wyślaniec (~ſla'nietſ) *m* ①37¹,

wyśłannik (~ſla'nnik) *m* ①14 Abgeſandter.

wystawiac¹ (wʲstʲa'wʲatʲʃi) ⑬1
preisen, rühmen.

wystawiac² (wʲ) ⑬1, *pf.* **wowic**
(wʲstʲo'wʲitʲʃi) ⑬2¹ ausdrücken,
ausdrücken; (przedstawiac) schil-
dern; ~ się sich ausdrücken.

wysłuchać (wʲslu'chatʲʃi) *pf.* ⑬1
erhören; (słuchać do końca) (bis
zu Ende) hören, anhören;
(podsluchać) ablauschen; lekeji
etc.: überhören; (~ w sądzie =
przesłuchać) verhören.

wysługiwać (wʲslugi'watʲʃi) ⑬3,
pf. **żyć** (wʲslu'žitʲʃi) ⑬12 ab-
dienen; ~ sobie co sich et. (durch
den Dienst) erwerben; ~giwać
się (*dat.*) Dienste leisten (*dat.*);
żony (ʒo'nʲu) ⑦14¹ ausge-
wismagać *f.* smagać. [bient.]

wysmarkać (wʲsma'rkatʲʃi) się *pf.*
⑬1 sich ausshneuzen.

wysmarowiywać (wʲsmarowu'
watʲʃi) ⑬2, *pf.* **nać** (wʲsmaro'
watʲʃi) ⑬20 aus-, ein-schmierern;
~ tłuszczem einfetten; ~ oliwą
einölen; ~ się sich verschmierern,
sich schmutzig machen.

wysmażać (wʲsma'żatʲʃi) ⑬1,
pf. **żyć** (wʲžitʲʃi) ⑬12 aus-
schmoren, ausbaden.

wysmukłość (wʲsmu'kośćʲʃi) *f.*
⑬1 Schlankheit; **ły** (lʲu) ⑦6
(-lo) schlank.

wysnuwać (wʲsnu'watʲʃi) ⑬1,
pf. **ć** (wʲsnu'watʲʃi) ⑬3 heraus-
spinnen, herausziehen; wniosek
etc.: ziehen; ~ się sich entspin-
nen, sich entwickeln.

wysolce (wʲʃo'tʲʃe), **ko** (wʲko)
[*cmpr.* wyżej (wʲ'gej), *sup.* naj-
wyżej (naj~)] hoch; wyżej
(w książce etc.) oben.

wysoki (wʲʃi) ⑦9 [*cmpr.* wyższy
(wʲ'żʃu), *sup.* najwyższy
(naj~)] hoch; **kość** (wʲkośćʲʃi) *f.*
④1 Höhe; (tytuł) Höhe; stan-
nąć na ~kości zadania der Auf-
gabe gewachsen sein.

wysolić *f.* solid.

wyspa (wʲ'ʃpa) *f.* ③1 Insel;

wplarski (wʲ'pʲarʲʃi) ⑦9 Insel...

wyspać (wʲ'ʃpatʲʃi) się *pf.* ⑬12
sich ausschlafen; wyspany aus-
geschlafen.

wyspiewiywać (wʲspiewu'watʲʃi)
⑬2, *pf.* **nać** (wʲspie'watʲʃi) ⑬1
(aus)singen; (wygadywać) aus-
plappern; (przyznawać się) ge-
stehen.

wyspowiadać *f.* spowiadać.

wyprzedawać etc. *f.* wyprzedać

wyssać *f.* wysysać. [wać etc.]

wystać *f.* wystawać.

wystarać (wʲsta'ratʲʃi) się *pf.* ⑬1

(o *acc.*) verschaffen (*acc.*).

wystarczyć (wʲsta'rtʲʃatʲʃi) ⑬1,
pf. **żyć** (wʲrtʲʃitʲʃi) ⑬12 aus-
reichen, auslangen; (zadowalać)
genügen, befriedigen; (nastar-
czyć) bestreiten können; ~ obo-
wiązkom den Pflichten nach-
kommen können.

wystawa (wʲsta'wa) *f.* ③1 Aus-
stellung; (~ sklepowa) Auslage;
Zha. (~ sztuki) Ausstattung *f.*;
(przepych) Glanz *m.*, Prunk *m.*

wystawiac (wʲsta'watʲʃi) ⑬3¹, *pf.*
nać (wʲ'statʲʃi) ⑬14 heraus-
(ob. hervor)ragen; (wystać) ste-
henbleiben, stehend aushalten;
(wystawać = stać długo) stehen;
(uzyskać przez stanie) (durch lan-
ges Stehen) erlangen; ~ się
recht lange stehen; (o płynach)
(durch Stehen) Klarheit erlan-
gen; (o owocach) (durch langes
Stehen) reif werden; wystaly
abgestanden. [Aussteller.]

wystawca (wʲsta'ftʲʃa) *m.* ③11

wystawiac (wʲsta'watʲʃi) ⑬1,
pf. **nać** (wʲsta'watʲʃi) ⑬2 hin-
aus- (ob. heraus)stellen; rachun-
ek etc., obraz: ausstellen; ~ na
sprzedaż zum Kaufe ausstellen;
~ na widok publiczny öffentlich
sich ausstellen; (~ *acc.* na *acc.*)

aussetzen (i-n *dat.*); dom etc.: aufstellen, bauen; wojsko: aufstellen; Thea. aufführen; (przedstawiać) vorstellen; ~ język k-u i-m die Zunge ausstrecken.

wystaw|ność (ˈwɨstɔ'vnoɕɨtɕi) *f*
 ④1 **Glanz** *m*, **Prunk** *m*; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (ˈnie) glänzend, prunkvoll; ~owy (ˈwɨstɔ'wɨ) ⑦1 Anstellungs...; okno *n* ~owe Schaufenster.

wystąpić *f.* występować.

wystąpienie (ˈwɨtɔ'm'pɨo'nɨe) *n* ②13 **Austritt** *m*; (~ publicznie) **Austritt** *m*.

wysterczać (ˈwɨtɛ'rtɕɨtɕi) ⑬1 **heraus-** (ob. hervor)ragen.

wystękać (ˈwɨtɛ'kɨtɕi) *pf.* ⑬1 **ausstöhnen**.

występ (wɨ'ɕtɛ'm'p) *m* ①3 **Auftritt**; ~ gościnny **Gastspiel** *n*.

występek (ˈwɨtɛ'm'pɛɕ) *m* ①21^a **Frevel**, **Bergehen** *n*; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (ˈnie) frevelhaft, verbrecherisch, lasterhaft.

występować (wɨ'ɕtɛ'm'pɔ'watɕi) ⑬2, *pf.* ~**ąpić** (ˈwɨtɔ'm'pɨɨtɕi) ⑬2 **hervor-** (ob. heraus)treten; (*z gen.*) **austrreten**, **aus** (*dat.*) **treten**; (~ publicznie) **auftreten**.

wystosować (ˈwɨstɔɕɔ'watɕi) *pf.* ⑬20 **erlassen**; ~ pismo *do* (*gen.*) ein **Schreiben** **richten an** (*acc.*).

wystrajać (ˈwɨstrɔ'jɨtɕi) ⑬1, *pf.* ~**oić** (ˈwɨstrɔ'jɨtɕi) ⑬4¹ **się** **sich** **putzen**.

wystraszać (ˈwɨstrɔ'ɕɨtɕi) ⑬1, *pf.* ~**yć** (ˈwɨɕtɕi) ⑬12 **weg-** **schrecken**, **verschrecken**; ~ony **erschrecken**. **aus**schimpfen.

wystrugać (ˈwɨstru'gɨtɕi) *pf.* ⑬6

wystrychnąć (ˈwɨstrɨ'ɕnɔtɕi) *pf.* ⑩2 **ausputzen**; ~ k-o *na* (*acc.*) **i-n** **zu** (*dat.*) **machen**; ~ k-o *na* **dudka** **i-n** **zum** **Marren** **machen**, **zum** **besten** **halten**.

wystrzał (wɨ'ɕtɕɨɕɨɕɨ) *m* ①3 **Schuß**; ~owy (ˈɔ'wɨ) ⑦1 **Schuß**...

wystrzelać (ˈwɨɕtɕɛ'gɨtɕi) *się* ⑬1, *pf.* ~**oc** (wɨ'ɕtɕɛtɕ) *się* ⑩15 (*gen.*) **sich** **in** **acht** **nehmen** (*vor dat.*); (uniknąć) **meiden** (*acc.*).

wystrzelać (ˈwɨɕtɕɛ'ɨɨtɕi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (ˈwɨɕtɕi) ⑩3 (durch **Schießen**) **verbrauchen**, **verschießen**; k-o: **erschießen**; (o broni palnej) **sich** **entladen**; ~ **z** **armaty** (pistoletu) **e-e Kanone** (**Pistole**) **abschießen**; (wytryskać) **hervorsprudeln**; (strzelać *w górę*) **empor-schießen**.

wystrzelić (wɨ'ɕtɕɛ'ɨɨ'pɨɨtɕi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (ˈwɨɨtɕi) ⑩2 **aus-** **fransen**.

wystrzelić (ˈwɨɕtɕu'dɕɨtɕi) ⑬1, *pf.* ~**dzić** (ˈdɕɨtɕi) ⑩7 **abkühlen**.

wystrzelić (ˈwɨɕtɕu'ɨɨtɕi) *pf.* ⑬1 **ausklopfen**.

wystrzelić (ˈwɨɕtɕu'gɨtɕi) ⑬1, *pf.* ~**nąć** (ˈnɔtɕi) ⑩2 **erkalten**.

wystylizować (ˈwɨɕtɨ'ɨɨsɔ'watɕi) *pf.* ⑩20 **stilisieren**, **schreiben**.

wysulwać (ˈwɨɕu'watɕi) ⑬1, *pf.* ~**nąć** (ˈnɔtɕi) ⑩1 **heraus-** **schieben**; ~ **się** **sich** **wegschleichen**.

wyswatać *f.* **swatać**.

wyswob|adzać (ˈwɨɕwɔbɔ'dɕɨtɕi) ⑬1, *pf.* ~**odzić** (ˈbɔ'dɕɨtɕi) ⑩7 **befreien**; ~**odzenie** (ˈbɔbɔɕe'nɨe) *n* ②13 **Befreiung** *f.*

wysychać (ˈwɨɕɨ'ɕɨtɕi) ⑬1, *pf.* ~**chnąć** (wɨ'ɕɨ'ɕnɔtɕi) ⑩4² **auströdnen**, **eintrocknen**; (o czło-wieku) **abmagern**, **dünn** **werden**.

wysyłać (ˈwɨɕɨ'ɨɨtɕi) ⑬1, *pf.* ~**ać** (wɨ'ɕɨ'ɨɨtɕi) ⑩7 (a•) **schicken**, (a•) **senden**.

wysyłka (ˈwɨɕɨ'ɨɨɕɨ) *f* ③4² **Ab-sen-** **dung**.

wysypka (ˈwɨɕɨ'pɕɨ) *f* ③4² **Aus-** **schlag** *m*.

wysypywać (ˈwɨɕɨ'pɨ'watɕi) ⑬2, *pf.* ~**ać** (ˈwɨɕɨ'pɨtɕi) ⑩4 **aus-** **schütten**; (rozsypywać) **verschütten**, **verstreuen**; (posypywać *czem*) **be-** **streuen**; ~ **się** **sich** **verschütten**,

- się verstreuen; (wychodzić tłumnie) heraussströmen; (wychodzić na wierzch, o wysypce) ausstülagen; (wyrastać) hervorsprossen.
- wy|sysać** (w'ys'fatš'i) ①1, pf. ~ssać (w'us'fatš'i) ②21¹ ausssaugen.
- wyszachrować** (w'schachro'watš'i) pf. ②20 herausschwindeln.
- wyszaleć** (w'schal'etš'i) pf. ①18 sich austoben.
- wyszargać** (w'sch'argatš'i) pf. ③1 abmühen, abtragen.
- wyszarp|ywać** (w'sch'arpu'watš'i) ③2, pf. ~nżć (w'sch'arpu'watš'i) ②2 heraussreissen.
- wyszarzeć** (w'sch'ar'etš'i) pf. ①18 (ins Graue) verschleissen, sich abreiben.
- wyszastać** (w'sch'a'statš'i) pf. ③1 vergeuden; ~ się się ausbeuteln.
- wyszczuć** (w'us'čutš'i) się pf. ②22 sich ausspiffen.
- wyszczególn|ić** (w'sčtš'egun'itš'i) ③1, pf. ~ić (w'itš'i) ②1¹ einzeln aufzählen; (rozróżniać) unterscheiden; (odznaczać) auszeichnen; ~ się sich auszeichnen; ~lenie (w'nie'nie) n ②13 Auszeichnung f; (wylczenie) Aufzählung f.
- wyszczekać** (w'sčtš'etš'i) pf. ③1 ausbellen; ~ się sich satt bellen; -kana (o czlowieku) gerieben; subst. einer, der keine Antwort schuldig bleibt; -kana gęba f loses Maul n.
- wyszczerb|ić** (w'sčtš'erb'itš'i) ③1, pf. ~ić (w'itš'i) ②2 schartig machen (się werden); ~iony schartig.
- wyszczertz|ać** (w'sčtš'er'catš'i) ③1, pf. ~yć (w'utš'i) ②12: ~ zęby die Zähne fletschen; ~ oczy gloßen. [herausheßen.]
- wyszczuć** (w'us'čutš'i) pf. ①3
- wyszczupleć** (w'sčtš'upu'letš'i) pf. ①18 abmageru.
- wyszczypać** (w'sčtš'upu'patš'i) pf. ①4 heranszwicken; k-o: tüchtig zwicken. [(aus)flüstern.]
- wyszeptać** (w'sch'e'ptatš'i) pf. ②11
- wyszlifować** (w'sch'lifo'watš'i) pf. ②20 (aus)schleifen.
- wyszlochać** (w'sch'lo'chatš'i) się pf. ③1 sich ausstuluchen.
- wysznuować** (w'schnuro'watš'i) się pf. ①20 sich (fest) schnüren.
- wyszorować** (w'schoro'watš'i) pf. ②20 (aus)scheuern.
- wyszperać** (w'sch'p'e'ratš'i) pf. ③1 ausgrübeln, austramen.
- wyszplegować** (w'sch'piego'watš'i) pf. ②20 ausspionieren.
- wyszpikować** (w'sch'pi'ko'watš'i) pf. ②20 (aus)speiden.
- wysztukować** (w'sčtu'ko'watš'i) pf. ②20 herausstüdeln; fig. mühsam zustande bringen.
- wysztur|kać** (w'sčtu'rkatš'i) pf. ③1, ~chać (w'chatš'i) pf. ③1 puffen, stoßen.
- wyszukliwać** (w'schu'li'watš'i) ③3, pf. ~ać (w'schu'katš'i) ③1 aussuchen; ~any ausgesucht, erlesen.
- wyszumieć** (w'sču'mietš'i) pf. ②13 ausbrausen; (o trunkach) verdampfen, verfliegen; ~ się ausbrausen, nüchtern werden.
- wyszumować** (w'schumo'watš'i) pf. ②20 ab- (ob. aus)schäumen.
- wyszyc** f. wyszywać.
- wyszyl|dzać** (w'sču'bs'fatš'i) ③1, pf. ~dzić (w'bs'itš'i) ②7 verhöhen.
- wyszynk** (w'us'čünk) m ①13 Aussthanf.
- wyszyl|wać** (w'sču'watš'i) ③1, pf. ~ć (w'us'čutš'i) ②2 benähen; niei: ausnähen, verbrauchen.
- wyszzywanka** (w'a'wn'a) f ③4² Ausnäharbeit.
- wysćlelać** (w'us'č'le'latš'i) ③1, pf. **wysćlać** (w'us'č'latš'i) ②8 auslegen; (czem miękkim) auspolstern.
- wysćig** (w'us'č'itš'i) m ①18, mst pl. ~l Wettlauf, Wettrennen n;

~i konne Pferberennen *n*; plac *m* ~ów Rennplatz; na ~i um die Wette.

wyścigać (wũŃi'tŃi'gatŃi) się ⑬1 (z *instr.*) mettelsern (mit *dat.*).

wyścigo|wloc (˘go'w'ietŃ) *m* ①34 Rennpferd *n*; ~**wy** (˘go'wũ) ⑦1 Renn...

wyśle|dzać (˘Ńi's'e'ďfatŃi) ⑬1, *pf.* ~**dźlć** (˘ďŃitŃi) ⑫7 ausforschen, auspähen.

wyślepić (˘Ńi's'e'p'itŃi) *pf.* ⑫2: ~oczy się die Augen verderben.

wyśliz|gać (˘Ńi's'i'i'ŃgatŃi) *pf.* ⑬1 schlüpfrig machen; ~**nać** (˘n'etŃi) się *pf.* ⑩2 ausgleiten; (wymknąć się) entschlüpfen.

wyśmionity (˘Ńi'm'ien'i'tũ) ⑦7 (-nicie) vortrefflich.

wyśmlewać (˘Ńi'm'ie'watŃi) ⑬1, ~**ać** (wũ'Ńi'm'iatŃi) ⑩17 auslachen, verspotten; ~ się się (tũchtig) auslachen; ~ się z (*gen.*) auslachen (*acc.*). [*spiewać.*]

wyśplewać (˘Ńi'p'ie'watŃi) = wy-

wyświadczać (˘Ńi'w'ia't'ŃfatŃi) ⑬1, *pf.* ~**yć** (˘tŃŃũtŃi) ⑫12 erweisen. [*pf.* ⑪20 ansböhren.]

wyświdrować (˘Ńi'w'idro'watŃi)

wyświe|cać (˘Ńi'w'ie'tŃfatŃi) ⑬1, ~**tiac** (˘t'iatŃi) ⑬1, *pf.* ~**cić** (˘tŃitŃi) ⑫5 u. ~**tić** (˘t'itŃi) ⑫3 beleuchten, aufheilen; sprawę: Licht bringen in (*acc.*); ~ się sich aufklären.

wyświe|cać (˘Ńi'w'ie'tŃfatŃi) ⑬1, *pf.* ~**cić** (˘tŃitŃi) ⑫5 weihen; (w kartach) austrumpfen; ~ się die Weihe empfangen; ~**nie** (˘tŃe'n'ie) *n* ②13 Priesterweihe *f.*

wyświstać (˘Ńi'w'i's'tatŃi) *pf.* ⑬1 auspfeifen; k-o: auszischen.

wyt|aczać (wũ'ta'tŃfatŃi) ⑬1, *pf.* ~**oczyć** (˘to'tŃŃũtŃi) ⑫12 herauströhen, aus (*dat.*) rollen; (~ na górę) hinaufrollen; piwo etc. z beczki: abzapfen;

sprawę etc.: anhängig machen, außß Tapet bringen; ~ proces (*dat.*) e-e Klage einreichen (*gegen acc.*); ~ śledztwo (przeciww *dat.*) e-e Untersuchung einleiten (*gegen acc.*); ciasto: auswalzen; (o robactwie) aushöhlen; (~ na warstacie tokarskim) (aus-) drehfeln; ~ się hinausrollen, hinauströhen.

wytańczyć (˘ta'n'itŃũtŃi) się *pf.* ⑫12 viel tanzen.

wytłapiać (˘ta'p'iatŃi) ⑬1, *pf.* ~**opić** (˘to'p'itŃi) ⑫2 aus-

schmelzen; masło etc.: auslassen.

wytargać (˘ta'rgatŃi) *pf.* ⑬1 ausreißen.

wytargować (˘targo'watŃi) *pf.* ⑩20 aushandeln.

wytarmosić (˘tarmo'ŃitŃi) *pf.* ⑫8 zerrren. [*ben, abgenũtŃ.*]

wytarty (˘ta'rtũ) ⑦7 ausgerie-

wytarzać (˘ta'gatŃi) się *pf.* ⑬1 sich herumwũlzen.

wytch|nać (wũ'tŃn'etŃi) *pf.* ⑩21 ausatmen; (wypocząć) aufatmen, ausruhen; wgt. wydychać;

~**nienie** (˘n'ie'n'ie) *n* ②13 Ruhe *f.* RaŃt *f*; bez ~nienia uner- mũdlich, unaufhörlich.

wytępliać (˘tę'm'p'iatŃi) ⑬1, *pf.* ~**ić** (˘p'itŃi) ⑫2 vertilgen, austrotten; (ozynić tępym) abstumpfen; ~ się stumpf werden.

wytęz|ać (˘tę'gatŃi) ⑬1, *pf.* ~**yć** (˘gũtŃi) ⑫12 (się się) anstrengen; sity: anspannen; ~**nie** (˘tę'n'ie) *n* ②13 Anstrengung *f.*

wytknąć *f.* wutykać.

wytknięcie (˘tũn'ie'tŃie) *n* ②13 Vorwurf *m*, Rũge *f.*

wytł|aczać (˘tũ'tŃfatŃi) ⑬1, *pf.* ~**oczyć** (˘tũ'o'tŃŃũtŃi) ⑫12 ausdrũcken, auspressen; Typ. abdrũcken, e-n Wbdrũc machen; (wydeptywać) austreten.

wytłuc (wũ'tłũtŃ) *pf.* ⑨13 aus-

- schlagen; (zabić) erschlagen; (wychłostać) durchprügeln.
- wytlumaczyć** (ˌwtɫumaˈtʃɨtʃi) *pf.* ⑫12 erklären, auslegen; (usprawiedliwić) entschuldigen.
- wytluszczyć** (ˌwtɫuˈʃtʃiʃtʃi) *pf.* ⑫9 fettig machen.
- wytoczyć** *f.* wytaczać.
- wytopić** *f.* wytapiać.
- wytracić** (ˌtraˈtʃatʃi) ⑬1, *pf.* ˌlć (ˌtʃiʃtʃi) ⑫5 vertilgen.
- wytratawać** (ˌtratoˈwatʃi) *pf.* ⑩20 zerstampfen, zertreten.
- wytrawiać** (ˌtraˈwiaʃtʃi) ⑬1, *pf.* ˌlć (ˌwtɫitʃi) ⑫2 äßen; **ność** (ˌtraˈwnoʃtʃi) *f.* ④1 Gründlichkeit; (doświadczenie) Erfahrung; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (ˌnie) gründlich; (doświadczony) erfahren, erprobt.
- wytrąbić** (ˌtrɔmˈbiʃtʃi) *pf.* ⑩2 austrompeten, ausblasen.
- wytrącać** (ˌtrɔˈtʃatʃi) ⑬1, *pf.* ˌlć (ˌtʃiʃtʃi) ⑫5 austreiben, aus (dat.) stoßen; sobie palec: ausrenken.
- wytresować** (ˌtreʂoˈwatʃi) *pf.* ⑩20 dressieren, abrichten.
- wytropić** (ˌtroˈpiʃtʃi) *pf.* ⑩2 auf- (od. aus)spüren.
- wytruć** (wɨˈtrutʃi) *pf.* ⑩3 (alle) vergiften; durch Gift vertilgen.
- wytrwać** (wɨˈtrwatʃi) *pf.* ⑬1 ausharren, ausdauern.
- wytrwałość** (ˌtrwaˈłoʃtʃi) *f.* ④1 Beharrlichkeit, Ausdauer; **ty** (ˌtɨ) ⑦6 (ˌle) beharrlich.
- wytrych** (wɨˈtrɨʃ) *m.* ①12 Dietrich, Sperrhafen.
- wytrysk** (wɨˈtrɨʃk) *m.* ①13 Hervorsprizen n, Ausbruch; (ˌwody) Sprudel.
- wytryskać** (ˌtrɨˈʃkatʃi) ⑬1, *pf.* ˌnąc (ˌnɔʃtʃi) ⑩4 hervorsprizen, hervorsprudeln.
- wytrząsać** (ˌtʃɨˈʂatʃi) *pf.* ⑬1 schlagen, prügeln; pieniądze: hernehmen, holen.
- wytrząsać** (ˌtʃɨˈʂatʃi) ⑬1, *pf.* ˌść (wɨˈtʃɨˈʂtʃi) ⑩3 (her-) ausschütten, herausschütteln; (trząść) schütteln, rütteln.
- wytrzebiać** (ˌtʃɨˈbeʃatʃi) ⑬1, *pf.* ˌlć (ˌʂiʃtʃi) ⑫2 austroden; k-o: fastrieren.
- wytrzeć** *f.* wycierać.
- wytrzepliwać** (ˌtʃɨˈpeɫˈwatʃi) ⑬2, *pf.* ˌać (ˌtʃɨˈpatʃi) ⑩4 ausklopfen.
- wytrzeszczać** (ˌtʃɨˈʂtʃatʃi) ⑬1, *pf.* ˌyć (ˌʂtʃtʃtʃi) ⑫12: ~ oczy gloßen, stieren; ~ oczy na (acc.) mit großen Augen ansehen (acc.), anstieren (acc.).
- wytrzeźwiać** (ˌtʃɨˈʒɨˈwatʃi) ⑬1, *pf.* ˌlć (ˌwtɫitʃi) ⑫2² ernüchtern, nüchtern machen; ~ się, ˌleć (ˌwtɫetʃi) *pf.* ⑩20 sich ernüchtern, nüchtern werden.
- wytrzymalność** (ˌtʃɨˈmaˈłoʃtʃi) *f.* ④1 Bähigkeit, Ausdauer; (ˌna zimno, gorąco) Abhärtung (gegen acc.); (~ rzeczy) Festigkeit; **ty** (ˌtɨ) ⑦6 (ˌle) zähe, ausdauernd; (na acc.) abgehärtet (gegen acc.); (o rzezy) fest.
- wytrzymiwać** (ˌtʃɨˈmlɨˈwatʃi) ⑬2, *pf.* ˌać (ˌtʃɨˈmatʃi) ⑬1 aushalten; (znosić) ertragen; próbę: bestehen.
- wyuczyc** (ˌtuˈtʃɨtʃi) *pf.* ⑩12 ausmästen; ~ się fett werden.
- wytupać** (ˌtuˈpatʃi) *pf.* ⑩4 ausklopfen, ausbochen.
- wytwarzać** (ˌtwaˈʒatʃi) ⑬1, *pf.* ˌorzyć (ˌtwoˈʒɨtʃi) ⑫12 herstellen, bilden; ~ się entstehen.
- wytworność** (ˌtwoˈrnoʃtʃi) *f.* ④1 Feinheit, Vornehmheit; **ny** (ˌnɨ) ⑦1 (ˌnie) fein, vornehm; (wyszukany) ausgedacht, erlesen.
- wytworzyć** *f.* wytwarzać.
- wytwór** (wɨˈtwɨr) *m.* ①26 Erzeugnis n, Produkt n; **czy** (ˌtwoˈrtʃɨ) ⑦4 produktiv.

wytyczenie (ˈtʲɨtʃɛˈnie) *n* ②13
Absteden, Markieren (mit
Stangen); **na** (ˈtʲɨtʃɛˈna) *f*
⑦1 abgesteckte Richtung; *fig.*
Zeitlinie, Direktrine; **ny** (ˈnu)
⑦1 Zeit..., Richtungs...; **yc**
(ˈtʃɨtʃɨtʃɨ) *pf.* ⑫12 mit Stan-
gen absteden od. markieren.

wy|tykać (ˈtʲɨˈtʃakʲ) ⑬1, *pf.* **~**
tknąć (wʲˈtʃɨkɨtʃɨ) ⑩2 heraus-
strecken; *drogę, miejsce:* ab-
steden; (*~ palecem*) zeigen; *blędy*
etc.: vorwerfen, rügen, tabeln.

wy|tynkować (ˈtʲɨnkoˈwatʃɨ) *pf.*
⑩20 übertünchen.

wyucz|ać (wʲuˈtʃɨtʃatʃɨ) ⑬1, *pf.*
~yc (ˈtʃɨtʃɨtʃɨ) ⑫12 (*k-o gen.*)
lehren (*i-n acc.*), beibringen (*i-m*
acc.); *~ się (gen.)* erlernen (*acc.*).
wyuzdany (ˈuʒɨˈdanʲ) ⑦1 zügel-
los.

wywabi|ać (wʲɔˈbʲatʃɨ) ⑬1,
pf. **~ić** (ˈbʲitʃɨ) ⑫2 herans-
locken; (*~ co na loc.*) ablocken
(*i-m acc.*); *plamy:* ausputzen,
reinigen, wegbringen.

wywal|ać (ˈwaˈʲatʃɨ) ⑬1, *pf.*
~ić (ˈʲitʃɨ) ⑫3 herauswälzen;
język etc.: herausstrecken, her-
ausreden; (*wybijać*) durchprü-
geln; *~ się* herausstürzen.

wywalcz|ać (ˈwaˈʲtʃatʃɨ) ⑬1,
pf. **~yc** (ˈtʃɨtʃɨtʃɨ) ⑫12 er-
kämpfen. [⑩20 auswalfen.]

wywałkować (ˈwałkoˈwatʃɨ) *pf.*
wywarz|ać (ˈwaˈʲatʃɨ) ⑬1, *pf.*
~yc (ˈʲutʃɨ) ⑫12 auskochen.

wyważ|ać (ˈ) ⑬1, *pf.* **~yc** (ˈ)
⑫12 herausheben; (*ważyc*)
abwägen. [auschnüffeln.]

wyw|ać (ˈwoˈʲatʃɨ) *pf.* ⑬1|
wywczas (wʲuˈwtʃɨʂɨ) *m* ①3,
mę pl. *~y* Erholung *f.*, Rast *f.*;
~ować *f.* wczasować.

wywdzięcz|ać (ˈwbʲɨˈtʃɨtʃatʃɨ)
się ⑬1, *pf.* **~yc** (ˈtʃɨtʃɨtʃɨ) *się*
⑫12 (*k-u za acc.*) *się* dankbar
erweisen (*i-m für acc.*).

wywedrować (ˈwɔˈbroˈwatʃɨ) *pf.*
⑩20 auswandern.

wywedzic (ˈwɔˈbʲɨtʃɨ) *pf.* ⑫7
(aus)räuchern.

wywęszyć (ˈwoˈʃɨtʃɨtʃɨ) *pf.* ⑫12
= wywachać.

wywi|ać *f.* wywiewać.

wywiad (wʲuˈwiat) *m* ①6 Aus-
forschung *f.*; (*~ u k-o*) Interview
n.; **~owczy** (ˈwiadoˈʲtʃɨ) ⑦4
Muskunfts...; **~y** (ˈwiˈaˈdu) *m/pl.*
①6 Rundtschaft *f.*

wywiadywać (ˈwiˈadoˈwatʃɨ) *się*
⑫2, *pf.* **wywiadzić** (ˈwiˈeˈ
bʲɨtʃɨ) *się* *pf.* ⑫4 (*o acc.*) aus-
kundtschaften (*acc.*).

wywi|ąz|ywać (ˈwiˈɔʒˈwatʃɨ) ⑫2,
pf. **~ać** (ˈwiˈɔʒˈatʃɨ) ⑫14 her-
ausbinden, herausnehmen; *~*
się *się* sich entwickeln, *się* entfal-
ten; (*powstawać*) *się* bilden, ent-
stehen; (*~ się polecenia etc.*) *się*
entledigen (*gen.*); *~ się z długu*
die Schuld abtragen.

wywichnąć (ˈwiˈɨknɨtʃɨ) *pf.*
⑩2 ausrenken, berrenken.

wywiadzić *się* *f.* wywiadywać.
wywierać (ˈwɔˈɨratʃɨ) ⑬1, *pf.*
wywrzeć (wʲuˈwʲɔtʃɨ) ⑨25²: *~*
wpływ (na acc.) Einfluß üben
(*auf acc.*); *~ zemstę (na loc.)*
Rache nehmen (*an dat.*); *~*
złość zwoją (na loc.) seinen
Zorn auslassen (*an dat.*).

wywierc|ać (ˈwiˈeˈrtʃatʃɨ) ⑬1,
pf. **~ić** (ˈtʃɨtʃɨtʃɨ) ⑫5 ausbohren.
wywielszać (ˈwiˈeˈʃatʃɨ) ⑬1,
pf. **~sić** (ˈɨʲitʃɨ) ⑫8 aushän-
gen; *język:* ausstrecken; *k-o:*
(alle) aufhängen; *~ się* *się*
hinausbengen.

wywieszka (ˈwiˈeˈʃɨʂɨ) *f* ③4²
Aushängebild *n.*

wywieść *f.* wywodzić.

wywietrzyć (ˈwɔˈɨtʃɨtʃɨ) *pf.*
⑩18 verwitern.

wywietrzyć (ˈwɔˈɨtʃɨtʃɨ) *pf.*
⑫12 (aus)lüften.

- wywlewać** (wɔ'wle'watʃi) ⑬1, pf. **wywiać** (wɔ'w'iatʃi) ⑪17 herauswehen.
- wywieźć** (wɔ'w'ieʃitʃi) pf. ⑨6 (hin)ausführen.
- wywiljać** (wɔ'w'il'jatʃi) ⑬1, pf. ~**nąć** (wɔ'ngtʃi) ⑩1 (*instr.*) schwingen, drehen (*acc.*); ~ rękami mit den Händen schlenkern; ~ ogonem mit dem Schwanz wedeln; ~ się sich drehen; (wymykać się) entschlüpfen.
- wywikłać** (wɔ'w'ik'latʃi) pf. ⑬1 (sich) heranswinden.
- wywindować** (wɔ'w'indo'watʃi) pf. ⑪20 hinaufwinden, ziehen.
- wywiekać** (wɔ'w'ie'katʃi) ⑬1, pf. ~**c** (wɔ'w'ietʃ) ⑨14 herausschleppen; sprawa: vorbringen; zur Sprache bringen; nitkę z igły: ausfädeln; ~ się sich hinaus schleppen, hinausziehen.
- wywtaszczać** (wɔ'w'ta'stʃatʃi) ⑬1, pf. ~**yć** (wɔ'stʃtʃurʃi) ⑫12 enteignen; ~**nie** (wɔ'stʃtʃe'n'ie) n ⑫13 Enteignung f.
- wywnętrzać** (wɔ'w'nę'tʃatʃi) się ⑬1, pf. ~**yć** (wɔ'tʃtʃutʃi) się ⑫12 (k-u od. przed kim) sein Herz aufschließen (vor *dat.*).
- wywnioskować** (wɔ'w'ni'oʃko'watʃi) pf. ⑪20 (z *gen.*) schließen, e-n Schluß ziehen (aus *dat.*).
- wywodzić** (wɔ'w'o'dʃitʃi) ⑫7, pf. **wywieść** (wɔ'w'ieʃitʃi) ⑨10 hinausführen; ~ k-o w pole j-n hinter's Licht führen; (~ k-o z *gen.*) befreien (j-n von *dat.*); (wykazywać) ausführen; ród, pochodzenie: ab- (od. her)leiten; ~ się sich ableiten.
- wywoływać** (wɔ'w'o'l'watʃi) ⑬2, pf. ~**ać** (wɔ'w'olatʃi) ⑬1 heraussufen; (~ w szkole) ausrufen; duchy: hervorrufen, beschwören; (powołać) hervor- (od. herbei)rufen, verursachen, veranlassen; (ogłaszać) ausrufen, bekanntmachen; (~ z kraju) des Landes verweisen.
- wywoskować** (wɔ'w'oʃko'watʃi) pf. ⑪20 auswichsen.
- wywozic** (wɔ'w'o'slitʃi) pf. ⑫10 = wywieźć; ~**zowy** (wɔ'w'o) ⑦1 Ausfuhr...
- wywód** (wɔ'w'ut) m ①26 Ausfuhr f; (~ rodu) Ableitung f; (dowód) Beweisführung f; (~ oględzin) Befund, Bericht.
- wywóz** (wɔ'w'oʃ) m ①26 Ausfuhr f.
- wywracać** (wɔ'w'r'a'tʃatʃi) ⑬1, pf. ~**ócić** (wɔ'w'r'u'tʃitʃi) ⑫5 umwerfen, umstoßen; (obrać) umdrehen, umkehren; ~ oczami die Augen verdrehen; ~ koziolki Purzelbäume schlagen; ~ się umfallen; ~**ót** (wɔ'w'rut) m ①26: na ~ót verkehrt; ~**otny** (wɔ'w'o'tnɔ) ⑦1 (-nie) leicht umzuwerfen, wackelig.
- wywróżyć** (wɔ'w'r'u'gūtʃi) pf. ⑫12 weisagen, prophezeien.
- wywrzeć** f. wywierać.
- wywrzeszczeć** (wɔ'w'e'stʃtʃetʃi) się pf. ⑫19 sich müde schreien.
- wywyższać** (wɔ'w'ysz'atʃi) ⑬1, pf. ~**yć** (wɔ'stʃtʃitʃi) ⑫12 erhöhen, erheben.
- wywarzajmniać** (wɔ'w'ar'aj'm'nia'tʃi) się ⑬1, pf. ~**ić** (wɔ'nitʃi) się ⑫1¹ (czem za *acc.*) vergelten (et. mit *dat.*).
- wyzbierać** (wɔ'z'b'ie'ratʃi) pf. ⑬1 (alles) aufsummeln.
- wyzdrowić** (wɔ'z'dro'w'ietʃi) pf. ⑪18 gesund werden, genesen; ~**eniec** (wɔ'z'w'ie'n'ietʃ) m ①37¹ Konvaleszent.
- wyzychać** (wɔ'z'ich'atʃi) pf. ⑬1 krepieren, sterben.
- wyzierać** (wɔ'z'ie'ratʃi) ⑬1, pf. **wyjrzeć** (wɔ'j'getʃi) ⑫20¹ heraus schauen. [Bündung f.]
- wyzlew** (wɔ'z'lew) m ①3 Ausfluß
- wyzlewać** (wɔ'z'le'watʃi) ⑬1, pf. ~**zlonąć** (wɔ'z'lo'ngtʃi) ⑩1 aus-

dünsten, ausshanden; ogień: ausſpeien; ~zionać ducha die Seele anshanden.

wyzłobiac (~ſiɔm'biatɕi) ⑬1, pf. ~łóć (~łó'bitɕi) ⑬2 erkalten machen.

wyzłobnąć (~łobnɔtɕi) pf. ⑩4 ausfühlen, erkalten.

wyzłolicać (~łó'łtɕi) ⑬1, pf. ~łóć (~łó'tɕi) ⑬5 vergolden.

wyznaczać (~sna'tɕatɕi) ⑬1, pf. ~yc (~tɕutɕi) ⑬12 bestimmen; pensję etc.: ausſetzen; termin: anſetzen, anberaumen; (poznać) bezeichnen, anzeichnen.

wyznanie (~sna'nɔ) n ②13 Gefändnis, Bekenntnis; (~wiary) Glaubensbekenntnis.

wyznawać (~sna'watɕi) ⑬3, pf. ~ać (wü'snatɕi) ⑬1 geſtehen; religiję: ſich bekennen (zu dat.).

wyznawca (~sua'ftɕa) m ③11 Befenner.

wyzuwać (~su'watɕi) ⑬1, pf. ~yzuć (wü'sutɕi) ⑬3 ausziehen, ablegen; (~[się] z gen.) (ſich) berauben (gen.).

wyżwać ſ. wyzywać.

wyżwalać (~sua'łatɕi) ⑬1, pf. ~łóć (~swo'łitɕi) ⑬3 befreien; niewolnika: freilaſſen; terminatora: freisprechen.

wyżwanie (~sua'nɔ) n ②13 (Heraus-)Forderung ſ.

wyżwisko (~swi'isko) n ③8 Schimpfwort.

wyżwolenie (~swoło'nɔ) n ②13 Befreiung ſ, Freilaſſung ſ, Freisprechung ſ; ~enlec (~nɔtɕi) m ①37¹ Freigelaffener; ~iny (~li'nú) f/pl. ③1 Freisprechung ſ; ~ony (~ło'nú) ⑦14¹ freigelaffen, freigesprochen; sztuki f/pl. ~ono die freien Künſte pl.

wyżysk (wü'süɕk) m ①13 Ausnützung ſ, Ausbeutung ſ.

wyżyskiwać (~süɕi'watɕi) ⑬3,

pf. ~ać (~sü'ɕatɕi) ⑬1 ausnützen, ausbeuten.

wyzywać (~sü'watɕi) ⑬1, pf. ~zwać (wü'swatɕi) ⑨22¹ herauſrufen; (~na pojedynkę) fordern; (wyzywać słowami) ſchimpfen; wyzywać się einander beſchimpfen; wyzywający herauſfordernd.

wyż (wü'ɕ) m ①30: skok m w ~ Hochſprung. [freſſen.]

wyżarty (wü'ɕa'rtú) ⑦7 ausgeſt; **wyżarzyć** (~ɕa'ɕutɕi) pf. ⑨12 ausbrennen, ausglühen.

wyżać ſ. wyżynać. [erbetteln.]

wyżebrać (~ɕe'bratɕi) pf. ⑨24

wyżej (wü'ɕej) [cmpr. zu wyſoko] höher; (w książce etc.) oben. **wyżeł** (wü'ɕel) m ①22 Spürhund, Vorſtehhund.

wyżeracz (~ɕe'ratɕ) m ①33 Auſſreſſer; (paſożyt) Schmarozer.

wyżerać (~ratɕi) ⑬1, pf. **wyżreć** (wü'ɕretɕi) ⑨26 auſſreſſen; k-o: herauſheben, entfernen.

wyżerka (~ɕe'ra) f ③4² Freſſerei, Schmarozerin; chodzić na -ki ſchmarozerin gehen. [höhlen.]

wyżłobić (~ɕło'bitɕi) pf. ⑨2 aus-

wyżółknąć (~ɕu'łnɔtɕi) pf. ⑩4 gelb werden, vergilben.

wyż szość (~wü'ɕɕoɕi'tɕi) f ④1 Oberhand, Überlegenheit; mieć ~nad (instr.) überlegen ſein (dat.).

wyższy (~ɕu) ⑦11 [cmpr. zu wyſoki] höher, Ober...

wyżyć (wü'ɕutɕi) pf. ⑨2 auſkommen, ſein Auſkommen haben; (zżyć) verbrauchen; (przeżyć) erleben, durchleben.

wyżyłować (~ɕuło'watɕi) pf. ⑨20 ausäbern.

wyżyna (~ɕu'na) f ③1 Hochebene; (wzniesienie) Anhöhe.

wyżynać (~ɕu'natɕi) ⑬1, pf. **wyżnąć** (wü'ɕetɕi) ⑨20¹ anſmähen, ſchneiden. [Erntefest n.]

wyżynki (~ɕu'nɔ) f/pl. ③4²

- wzywiac** (wgu'wiatfi) ⑬1, *pf.* ~lc (wuitfi) ⑫2 ernähren; ~ się sein Auskommen finden.
- wzajem(nie)** (wfa'jem, ~je'mnie) gegenseitig; ~ność (wnośćfi) *f* ④1 Gegenseitigkeit; kochać bez ~ności ohne Gegenliebe lieben; ~ny (nu) ⑦1 (~nie) gegenseitig, wechselseitig.
- wzamlan** (wfa'mian) im Tauschwege; ~ za (*acc.*) statt (*gen.*); für (*acc.*).
- wzblerać** (wfbie'ratfi) ⑬1, *pf.* **wzbrać** (wofbratfi) ⑨24² anschwellen, zunehmen; (rosnąć) wachsen, steigen.
- wzbljać** (wfbli'jatfi) ⑬1, *pf.* **wzblć** (wfblićfi) ⑪1 hinaufschlagen, heben; ~ w dumę stolz machen; ~ się się emporheben, sich empor schwingen; (wzlatywać) emporfliegen; ~ się w dumę stolz werden.
- wzbogaciac** (wfboga'tfi) ⑬1, *pl.* ~lc (tftfi) ⑫5 (się się) bereichern.
- wzbraniać** (wfbra'niatfi) ⑬1, *pf.* **wzbronić** (wfbro'niatfi) ⑩1 verbieten; ~ się się weigern.
- wzbuldzac** (wfbu'dfatfi) ⑬1, *pf.* ~dzic (dbstfi) ⑫7 erwecken, erregen; ~ się erwachen.
- wzburzjac** (wfbu'gatfi) ⑬1, *pf.* ~yc (gütfi) ⑫12 aufregen; krew etc. in Wallung bringen; ~ się się aufregen, in Wallung geraten; ~one morze *n* das bewegte Meer; ~one umysly *m/pl.* erregte Gemüter *n/pl.*
- wzdac** *f.* wzdymać.
- wzdluz** (wfbluš) der Länge nach, in der Länge; (*gen.*) längs (*gen.*), entlang (*acc.*).
- wzdryglac** (wfbdrü'gatfi) się, *pf.* ~nac (ngtfi) się ⑩2 schaubern; ~ przed (*instr.*) zurückschreden vor (*dat.*).
- wzdychac** (wfbu'chatfi) ⑬1, *pf.* **westchnac** (we'ftchnotfi) ⑩2 seufzen; ~ do (*gen.*) sich sehnen nach (*dat.*).
- wzdymac** (wfbu'matfi) ⑬1, *pf.* **wzdac** (wfbotfi) ⑩17 aufblasen, aufblähen.
- wzejść** *f.* wschodzić.
- wzgarlda** (wfga'rda) *f* ③2 Verachtung; ~dlwy (dbli'wü) ⑦1 (-wie) verächtlich; (godny ~dy) verachtungswürdig; ~dzac (dbfatfi) ⑬1, *pf.* ~dzic (dbstfi) ⑫7 (*instr.*) verachten, (mit Verachtung) zurückweisen (*acc.*).
- wzglad** (wfglät) *m* ①25² Rücksicht *f*; mieć ~ na (*acc.*) Rücksicht nehmen auf (*acc.*); w tym względzie in dieser Beziehung; pod każdym (pewnym) względem in jeder (gewisser) Beziehung; *pl.* względy Gunst *f.*
- względem** (wfglę'dem) (*gen.*) wegen (*gen.*); (k-o) gegenüber (*dat.*); ~ność (wnośćfi) *f* ④1 Relativität; ~ny (nu) ⑦1 (~nie)relativ, verhältnismäßig; (o czlowieku) rüdsichtsvoll; Stam. zaimok *m* ~ny bezgliches Fürwort *n*, Relativpronomen *n*.
- wzgorok** (wfgu'rok) *m* ①21^b Anhöhe *f*, Flügel; ~rze (rje) *n* ②14¹ Anhöhe *f*; Hochland.
- wzjac** *f.* brać.
- wzlerac** (wfbie'ratfi) ⑬1, *pf.* **wejrzec** (we'jzetfi) ⑫20¹ hineinsehen; (na k-o) hinuntersehen (auf *acc.*), anschauen (*acc.*); (w co) untersuchen (*acc.*).
- wzlernik** (wfbie'rnik) *m* ①13² (ärztlicher) Spiegel.
- wzlewiac** (wfbie'watfi) ⑬1 einatmen, einsaugen; ~anie (waw'nie) *n* ②13 Inhalation *f.*
- wzlgicic** (wfbg'tfi) *n* ②13 (zdobyć) Einnahme *f*, Eroberung *f*; (~ do niewoli) Gefangennahme *f*; = ~tość (tośćfi) *f* ④1 Beliebtheit *f*; ~ty (tü)

⑦7 genommen; (lubiany) beliebt; (o towarze) gesucht.

wzlatywać (wʂlatʲ'watʂʲ) ⑬2, pf. **wzlecieć** (wʂlʲe'tʂʲetʂʲ) ⑬16 emporfliegen, sich hinaufschwingen. [Aufstieg.]

wzlot (wʂlot) m ①10¹ Aufstieg, | **wzm|acniać** (wʂma'tʂnʲatʂʲ) ⑬1, pf. **~ocnić** (˘mo'tʂnʲitʂʲ) ⑬1¹ stärken, verstärken, kräftigen; (umacniać) befestigen.

wzm|agać (wʂma'gatʂʲ) ⑬1, pf. **~óc** (wʂmutʂ) ⑨16 stärken, kräftigen; (zwiększać) vergrößern, vermehren; ~ się sich vergrößern, stärker werden, zunehmen; (podnosić się) steigen.

wzmianka (wʂmʲa'nka) f ③4² Erwähnung f; **~ować** (˘ko'watʂʲ) ⑬20 erwähnen.

wzm|atać (wʂmʲa'tatʂʲ) ⑬1, pf. **~eść** (wʂmʲeʂʲitʂʲ) ⑨7¹ aufwirbeln.

wzmoc|nić f. **wzmacniać**; **~nianie** (˘nʲe'nʲe) n ②13 Stärkung f, Kräftigung f.

wzmożenie (wʂmoʒe'nʲe) n ②13 Stärkung f; ~ się Vergrößerung f, Zunahme f.

wzmóc f. **wzmagać**.

wznak (wʂnak): na ~ rüdlings.

wzn|awiać (wʂna'watʂʲ) ⑬1, pf. **~owić** (wʂno'witʂʲ) ⑬2¹ erneuern, wiederherstellen; zhea. wieder aufführen; **~owionie** (˘wie'nʲe) n ②13 Erneuerung f; zhea. Wiederaufführung f.

wzniec|ać (wʂnʲe'tʂatʂʲ) ⑬1, pf. **~ić** (˘tʂʲitʂʲ) ⑬5 anfachen; (wzbudzać) erwecken, erregen.

wzniesienie (wʂnʲeʂʲe'nʲe) n ②13 Erhöhung f; (wzgórek) Anhöhe f.

wzniesić f. **wznosić**.

wznio|słość (wʂnʲio'słoʂʲitʂʲ) f ④1 Erhabenheit; (wzniesienie) Anhöhe; **~sty** (˘stʲu) ⑦6 (˘śle) erhaben; (wysoki) hoch.

wznosić (wʂno'sʲitʂʲ) ⑬8, pf.

wzniesić (wʂnʲeʂʲitʂʲ) ⑨2 (empor)heben; (podnosić) erheben; (podwyższać) erhöhen; (budować) errichten, bauen; ~ się sich emporheben, sich erheben; (sięgać w górę) emporragen.

wznowiąć f. **wznawiać**.

wz|orek (wʂo'rek) m ①21^b Handarbeitsmuster n; **~orować** (wʂoro'watʂʲ) się ⑬20 (na loc.) zum Muster nehmen (acc.); nachahmen (dat.); **~orowy** (˘wʲu) ⑦1(-wo) musterhaft, Muster...;

~orzec (wʂo'ʒetʂʲ) m ①34⁴ Muster n; **~orzysty** (wʂoʒʲ'ʂtʲu) ⑦7 (-yście) gemustert, bunt.

wzór (wʂur) m ①26 Muster n; (przykład) Beispiel n, Vorbild n; & Formel f; **wzory** pl. do pisania Schreibvorlage f.

wzr|astać (wʂra'statʂʲ) ⑬1, pf. **~osnąć** (wʂro'snʲotʂʲ) u. **~ość** (wʂruʂʲitʂʲ) ⑩10 heranwachsen; (zwiększać się) sich vergrößern; (podnosić się) steigen.

wzrok (wʂroʒ) m ①13 Gesicht n, Sehkraft f, Auge n; krótki, daleki ~ Kurz-, Weit-sichtigkeit f; dobry, słaby ~ gutes, schwaches Auge n; tracić ~ die Sehkraft verlieren; rzucić ~ na (acc.) e-n Blick zuwerfen (dat.); **~owy** (˘ko'wʲu) ⑦1 Gesicht...; Seh...; nerw m ~owy Sehnerv; złudzenie n ~owe optische Täuschung f.

wzrosnąć f. **wzrastać**.

wzrost (wʂroʂt) m ①10¹ Wachstum n; (wysokość ciała) Leibeshöhe f, Wuchs; (przyrost) Zuwachs, Vergrößerung f, Zunahme f; (postęp) Aufblühen n.

wzrósć f. **wzrastać**.

wzrus|ać (wʂru'sʂatʂʲ) ⑬1, pf. **~yć** (˘ʂʂʲitʂʲ) ⑬12 (rozruszać) aufreihen, aufschütteln; (wstrząsać) erschüttern; (poruszać) be-

wegen; (wzburzać) aufwiegeln; uzcucie: rühren; ~ się erzittern; (o uzcuciach) gerührt werden (durch *acc.*); ~ **enie** (~scho'nie) *n*
 ②13 Gemütsbewegung *f*, Rührung *f*; (rozruch) Aufruhr *m*.
wzywać (wʒu'watʃi) ③1, *pf.*
wzwać (we'ʃwatʃi) ④22¹ (wołać) rufen; (przywoływać) herbeirufen, berufen; ~ k-o na pomoc

j-n zu Hilfe rufen; ~ Boga na świadka Gott zum Zeugen anrufen; ~ do siebie zu sich berufen, kommen lassen; ~ na świadka als Zeugen berufen; ~ przed sąd vor Gericht laden.

wżerać (wʒe'ratʃi) się ③1, *pf.*
wżreć (we'ʒretʃi) się ④26 sich hineinbeißen.

Z

z (ʒ), vor *s u. ż* **z** (ʒe): **1.** beim *gen.*: **a)** [bezeichnet den Ausgangspunkt auf die Frage woher?] aus (*dat.*), von (*dat.*): z Krakowa aus Krakau; ze Szwajcarii aus der Schweiz; z kościoła aus der Kirche; spaść z dachu vom Dache; **b)** [bezeichnet das Material, aus welchem et. hergestellt ist, auf die Frage woraus?, wovon?] aus (*dat.*), von (*dat.*): figurka z porcelany aus Porzellan; **c)** [bei Frauennamen zur Bezeichnung des Mädchennamens] Emilia z Fiedlerów Müllerowa Emilie Müller, geboreneczyli; **d)** [zur Bezeichnung der Ursache] vor (*dat.*): plakać z radości vor Freude; zgnąć z głodu vor Hunger; **e)** [bei Bahlwörtern u. *superl.*] von (*dat.*), unter (*dat.*): trzej z uczniów drei von den Schülern; najlepszy z braci der beste von (ob. unter) den Brüdern; **f)** [in Redewendungen] z gruntu von Grund aus; z natury von Natur (aus); z przyzwyczajenia aus Gewohnheit; z urzędu von Amtes wegen; z pozoru dem Scheine nach; z całego serca von ganzem Herzen. **2.** beim *instr.*: **a)** [bezeichnet jede Verbindung auf die Frage mit wem?, womit?] mit (*dat.*): z żoną mit der Frau; z Bogiem mit Gott; z przyjem-

nością mit Vergnügen; z szablą przy boku mit dem Säbel an der Seite; z książką w ręku mit e-m Buche in der Hand; **b)** [bezeichnet die Art u. Weise auf die Frage wie?] mit (*dat.*); z krzykiem mit Geschrei; ze łzami w oczach mit Tränen in den Augen. **3.** mit anderen Präpositionen: z pomiędzy (*gen.*) unter (*dat.*); ze za (*gen.*) hinter (*dat.*) hervor; z nad (*gen.*) von (*dat.*) her; z pod (*gen.*) unter (*dat.*) hervor. **4.** (= około, blisko) ze sto lat gegen hundert Jahre; z dziesięć metrów gegen (ob. etwa) zehn Meter.

za¹ (ʒa) **1.** beim *gen.* [auf die Frage wann?] zur Zeit (*gen.*), während (*gen.*), unter (*dat.*): za cesarza Augusta zur Zeit des Kaisers Augustus, während der Regierung des Kaisers Augustus, unter dem Kaiser Augustus; za moich czasów zu meiner Zeit; za dawnych czasów in alten Zeiten; za życia ojca zu Lebzeiten meines Vaters; za dnia bei Tage, während des Tages. **2.** beim *acc.*: **a)** [auf die Frage wann?, nach welcher Zeit?] in (*dat.*): za rok in einem Jahre; za kilka dni in einigen Tagen; **b)** [bei Zeitwörtern der Bewegung auf die Frage

wohin?] hinter (*acc.*), über (*acc.*): za ogród hinter den Garten; za morze über das Meer; **c**] [bei den Zeitwörtern nehmen, halten, führen, ziehen u. ähnl.] bei (*dat.*), an (*dat.*): wziąć za ucho beim Ohr nehmen; ciągnąć za nogi an den Füßen ziehen; **d**] [w obronie czego] für (*acc.*): za ojczyznę, za wolność walczyć für das Vaterland, für die Freiheit; **e**] [zur Bezeichnung der Ursache auf die Frage weshalb?, wofür?] für (*acc.*): pokutować za kradzież für den Diebstahl; **f**] wegen (*gen.*): skazać za morderstwo wegen Mordes; **g**] [= zamiast] für (*acc.*), anstatt (*gen.*): uważać k-o za (*acc.*) j-n für (*acc.*) halten; służyć za (*acc.*) als ... dienen; przebrać się, uchodzić za (*acc.*) als ... sich verkleiden, gelten; **h**] [bei den Zeitwörtern kaufen, verkaufen] um (*acc.*): za dwie korony um zwei Kronen; za darmo umsonst; **i**] [beim Zeitwort heiraten]: wyjść (za mąż) za (*acc.*) heiraten (*acc.*); wydać (za mąż) za (*acc.*) au (*acc.*) verheiraten; mieć za żonę zur Frau haben, geheiratet haben. **3.** beim *instr.*: **a**] [bei den Zeitwörtern der Ruhe auf die Frage wo?] hinter (*dat.*): za lasem hinter dem Walde; za rzeką hinter dem Flusse, jenseits des Flusses; **b**] [bei den Zeitwörtern der Bewegung] hinter (*dat.* ob. *acc.*), nach (*dat.*): iść za kim j-m folgen; mówić za kim j-m nachreden; chować się za plecami czyjemi sich hinter j-s Rücken verstecken; **c**] [zur Bezeichnung der Reihenfolge u. Zeitfolge] nach (*dat.*): dzień za dniem ein Tag nach dem andern; jeden za drugim einer nach dem andern; **d**] [zur Bezeich-

nung der Folge] za radą (*gen.*) dem Rate zufolge (ob. gemäß); za pozwoleniem mit Erlaubnis; za pomocą mit Hilfe, mittels (*gen.*); za protekcją durch Protektion; **e**] [in anderen Redewendungen] płakać za kim um j-n weinen; tęsknić za (*instr.*) nach (*dat.*) sich sehnen; prosić, wstawiać się za (*instr.*) bitten, eintreten für (*acc.*); być za tem dafür sein; za jednym razem mit einem Male; za jednym zamachem mit einem Schläge, auf einen Schlag; za jednym zachodem zugleich. **4.** co to za waś für; co to za jeden? waś ist das für einer?; co za głupiec! waś für ein Dummkopf!

za² (z) [bei Eigenschafts- u. Umstandswörtern] zu; za młody zu jung; za wiele zu viel.

zab Verben, bei denen za... bloß den vollendeten Aspekt bezeichnet, sind in der Regel nicht angegeben worden und unter dem Grundwort (d. h. ohne za) aufzusuchen, zB. zaabonować unter abonować. [transalpin.] **zaalpejski** (saal'pe'j'ski) ⑦9 **zabagnić** (saba'gnit'si) pf. ⑩1¹ versumpfen; fig. aufschieben.

zabarwienie (zabar'wie'nie) n ⑩13 Färbung f, Farbe f.

zabarykadować (zabar'ufado'wat'si) pf. ⑩20 verbarricadieren, verrammeln.

zabawa (saba'wa) f ⑩1 Unterhaltung, Belustigung; (rozrywka) Zeitvertreib m; (gra) Spiel n; ~ z tańcami Tanzunterhaltung; ~aweczka (zwe't'szka) f ⑩4² kleines Spielzeug n.

zabawiać (zawiat'si) ⑩1, pf. ~ić (zawiat'si) ⑩2 amüsieren, unterhalten (sich); (zatrzymować) auf- (ob. zurück)halten; (zatrzymać się) verweilen, bleiben.

zabawka (saba'fka) *f* ③ 4² Spielzeug *n*; a. = zabawa.
zabawny (ˌba'wɔnɨ) ⑦ 1 (-nie) unterhaltend, amüſant; (śmieszny) komiſch, poſſierlich.
zabazgrać (ˌba'ʒgratʃɨ) *pf.* ⑪ 9¹ befrüteln.
zabezpiecz|ać (ˌbɛʃpʲɔ'tʃatʃɨ) ⑬ 1, *pf.* ˌyć (ˌtʃɔtʃɨ) ⑫ 12 verſichern, ſicherſtellen; ~enie (ˌtʃɔ'nie) *n* ⑫ 13 Verſicherung *f*.
zablcie (ˌbɫi'tʃɛ) *n* ⑫ 13 Totſchlag *m*, Tötung *f*.
zablic *f.* zabijać.
zablec *f.* zabiegać.
zablieg (ʒa'bɫɛ) *m* ① 13 Bemühung *f*; czynić ˌl Schritte machen, ſich bemühen; (~lekarSKI) Handgriff.
zablegać (ʒab'ɫɛgʲɨ) ⑬ 1, *pf.* **zablec** (ʒa'bɫɛʃ) ⑩ 5 (k-u drogę j-m den Weg) verſperren; (j-m) entgegenlaufen; (biec aż do ...) hiſ nach (*dat.*) vordringen; (o *acc.*) ſich bewerben (um *acc.*), trachten (nach *dat.*); (zapobiegac) vorbeugen.
zabiegliwy (ˌbɛɪgɫi'wɨ) ⑦ 1 (-wie) betriebſam, gewandt.
zabiellać (ˌbɛɪ'ɫɛtʃɨ) ⑬ 1, *pf.* ˌlć (ˌɫiitʃɨ) ⑫ 3 weiß überſtünchen; cyna: verzinnen.
zabielec (ˌɫɛtʃɨ) *pf.* ⑪ 18 weiß ſchimmern.
zabierać (ˌbɛɪ'ratʃɨ) ⑬ 1, *pf.* **zabrać** (ʒa'bratʃɨ) ⑨ 24 (weg-) nehmen; miejsoc: einnehmen; ~ ze sobą: mitnehmen; ~ głos daß Wort ergreifen; ~ się (skąd) ſich wegmachen, wegkommen; zabieraj się! paß dich weg!; ~ się (do *gen.*) ſich machen (an *acc.*), ſich anſchicken (zu *dat.*).
zabijać (ˌbɫi'jatʃɨ) ⑬ 1, *pf.* **zablic** (ʒa'bɫitʃɨ) ⑪ 1 töten, totſchlagen, erſchlagen; bydło: ſchlachten; gwoździ: vernageln; (w kartach) ſchlagen; ~

czas die Zeit totſchlagen; ~ się ſich das Leben nehmen; (~ się przypadkowo) den Tod finden.
zabijaka (ˌbɫija'ʔa) *m* ③ 18² Raufbold.
zabity (ˌbɫi'tɨ) ⑦ 7 tot; (zacięty) eingefeleiſcht, hart; -ta palka *f* ein harter Kopf *m*.
zabliźn|iać (ˌbɫi'ʒnɪatʃɨ) *się* ⑬ 1, *pf.* ˌlć (ˌnɪitʃɨ) *się* ⑫ 1¹ vernarben, heilen.
zabłądzic (ˌbɫɔ'dʒitʃɨ) *pf.* ⑫ 7, ˌkać (ˌɫatʃɨ) *się* *pf.* ⑬ 1 ſich verirren, irrtgehen.
zabłocic (ˌbɫɔ'tʃɪitʃɨ) *pf.* ⑫ 5 (*się* ſich) (mit Straßenſot) beſchmutzen.
zabły|snać (ˌbɫɨ'ʒnɔtʃɨ) *pf.* ⑩ 4, ˌszczec (ˌʃtʃtʃɔtʃɨ) *pf.* ⑫ 19 erglänzen, aufblißen; *fig.* aufgehen.
zabobon (ˌbɔ'bon) *m* ① 3 Aberglaube; ~nlk (ˌbɔ'nnɪɫ) *m* ① 14 abergläubischer Menſch; ~ny (ˌnɨ) ⑦ 1 (-nie) abergläubiſch.
zabolec (ˌbɔ'ɫɛtʃɨ) *pf.* ⑫ 15 plözlich zu ſchmerzen anfangen.
zabor|ca (ˌbɔ'rtʃa) *m* ③ 11 Er-oberer; ~czy (ˌtʃɨ) ⑦ 4 Er-oberungs...
zabój (ʒa'buj) *m* ① 86²: na ~ auf Tod und Leben; (szalenie) raſend; ~ca (ˌbu'jtʃa) *m* ③ 11 Mörder; ~czy (ˌtʃɨ) ⑦ 4 (~czo) tödlich, tobbringen; ~czy-ni (ˌtʃɨ'ni) *f* ③ 10 Mörderin; ~stwo (ˌʃtʃwɔ) *n* ② 1 Tötung *f*.
zabór (ʒa'bur) *m* ① 26 Wegnahme *f*, Raub; (~kraju) Annexion *f*, Beſitznahme *f*; (kraj zabrany) daß annektierte Land *n*; ~rosyjski der bei Teilung Polens von Rußland annektierte Teil.
zabrać *f.* zabierać.
zabraknąć (ˌbra'tnɔtʃɨ) *pf.* ⑩ 3 mangeln, nicht ausreichen, aus-gehen; zabrakło mi pieniędzy daß Geld ging mir aus.

zabraniać (ˌbraˈnʲaʲʦʲi) ⑬1, pf. ~onić (ˌbroˈnʲiʦʲi) ⑫1 (gen.) verbieten, untersagen (acc.).

zabnąć (zaˈbrnɔʦʲi) pf. ⑩2 (w acc.) tief in (acc.) hineingeraten, versinken.

zabrudzić (ˌbruˈdʲʦʲiʦʲi) pf. ⑫7, ~kać (ˌkaʲʦʲi) pf. ⑬1 beschmutzen.

zabudowanie (ˌbudowaˈnie) n ②13, mß pl. -nia Gebäudegruppe f; -nia fabryczne Fabrikgebäude pl.

zabudowywać (ˌbudowʲˈwatʲʦʲi) ⑬2, pf. ~ać (ˌbudoˈwatʲʦʲi) ⑪20 verbauen; ~ się mit Gebäuden besetzt werden; (o ludziach) sich ein Haus aufbauen. [knurren.]

zaburzyć (ˌbuˈrʲʦʲeʲʦʲi) pf. ⑫19

zaburzać (ˌbuˈrʲaʲʦʲi) ⑬1, pf. ~yc (ˌrʲʦʲeʲʦʲi) ⑫12 aufrühren, in Verwirrung bringen.

zaburzenie (ˌrʲeˈnie) n ②13 Verwirrung f; (~ w organizmie) Störung f; (~ w kraju) Unruhen f/pl.

zabytek (ˌbʲuˈtek) m ②21^a Überbleibsel n, Überrest; zabytki pl. literackie Literaturdenkmäler n/pl. [Gelüste n.]

zachcianka (ʒaʲʦʲiˈaˈnka) f ③4²

zachcilewać (ʒaʲʦʲiˈleˈwatʲʦʲi) się ⑬1, pf. ~eć (ʒaʲʦʲiˈleʲʦʲi) się ⑫2 gelüsten, e-e Lust bekommen; ~ewa mi się (gen.) es gelüftet mich (nach dat.).

zachęcać (ʒaʲʦʲiˈtʲaʲʦʲi) ⑬1, pf. ~cić (ˌtʲʦʲiʲʦʲi) ⑫5 (do gen.) anregen (zu dat.), aufmuntern; ~ta (ˌta) f ③2 Aufmunterung.

zachcianłość (ʒaʲʦʲiˈnnoʲʦʲiʲʦʲi) f ④1 Gier; ~ny (ˌnʲu) ⑦1 (~nie) gierig. [⑩2 sich verschlucken.]

zachłysnąć (ˌʒʲuˈʧnɔʦʲi) się pf.

zachmurzać (ˌʒmuˈrʲaʲʦʲi) ⑬1, pf. ~yc (ˌrʲʦʲiʲʦʲi) ⑫12 (się) bewölken; fig. verfinstern; ~enie (ˌrʲeˈnie) n ②13 Bewölkung f.

zachodni (ˌʒoˈdʲni) ⑦13 (-nio) westlich, West...

zachodzić (ʒaʲʦʲoˈdʲʦʲiʦʲi) ⑫7, pf. **zajść** (ʒaʲʦʲiʲʦʲi) ⑫4¹ (~ za acc.) hinter (acc.) gehen, sich hinter (dat.) verstecken; (o słońcu etc.) untergehen; (~ do gen., dojsć do pewnego miejsca) gelangen, (hin)kommen; ~ w ciążę schwanger werden; ~ w głowę sich den Kopf zerbrechen; nachdenken; ~ w drogę k-u j-m in den Weg kommen (ob. treten); ~ k-o z tyłu j-m in den Rücken fallen; ~ do k-o bei j-m eintreten, j-n besuchen; (stać się, wydarzać się) geschehen, vorfallen, eintreten; (istnieć) bestehen; (powstać) entstehen; (~ czem = pokrywać się) sich bedecken, unterlaufen (mit dat.); oczy zaszyły krwią die Augen waren mit Blut unterlaufen.

zachorować (ˌʒoroˈwatʲʦʲi) pf. ⑪20 erkranken, krank werden.

zachowanie (ˌʒowaˈnie) n ②13 (się) Benehmen, Betragen; ~wczy (ˌwaˈʦʲʦʲu) ⑦4 (-czo) Erhaltungss...; stronictwo n ~wce konservative Partei f.

zachowywać (ˌʒowʲˈwatʲʦʲi) ⑬2, pf. ~ać (ˌʒoˈwatʲʦʲi) ⑬1 aufbewahren, aufheben; (ocalać) behüten, bewahren, retten; (zatrzymywać) behalten; (przestrzegać, obserwować) beobachten; ~ święta die Feiertage einhalten; ~ się (utrzymywać) sich erhalten; (sprawować) sich bedienen, sich aufführen.

zachód (ʒaˈʦʲut) m ②26 Untergang; (strona świata) Westen; (kraje zachodnie) Dzikident; (krzątanie się) Geschäftigkeit f; (trud, praca) Mühe f, Arbeit f; za jednym zachodem in einem Zug, zugleich. [preisen.]

zachwalać (ˌʒwaˈlʲaʲʦʲi) ⑬1 an-

zachwa|szczac (achwa'schtſchatſi)

⑬1, pf. **~ścić** (ſchtſitſi) ⑫9 (ſie ſich) mit Unkraut bedecken.

zachw|lewać (achwo'watſi) ⑬1,

pf. **~ać** (ſa'chw'atſi) ⑪17 erſchüttern, wanken(b) machen; ~ ſie wanken, zu wanken beginnen.

zachw|cać (achw'atſi) ⑬1,

pf. **~cić** (atſitſi) ⑫5 entzünden, bezaubern; ~ ſie (czem) entzündet (ob. bezaubert) ſein (von dat.), bewundern (acc.); **~cenie** (atſe'nie) n ⑫13, **~t** (ſa'chwüt) m ⑩10¹ Entzünden n; (stan omdlenia) Ekſtaſe f.

zaciąg ſ. zacinac.

zaciąg|lać (atſi'g'atſi) ⑬1, pf.

~nąć (n'atſi) ⑩2 (do gen.) hin- (ob. mit)ziehen (in acc.); (sklaniac do czego) verleiten, verlocken (zu dat.); ſiranki: zuſammen- (ob. zu)ziehen; buty: anziehen; **~** (do wojska) ausheben, werden; ~ wartę die Waſche aufziehen; (~ k-o w acc.) hineinziehen, verwickeln (j-n in acc.); (brać na siebie) aufnehmen, auf ſich nehmen; ~ dług ein Utlehen aufnehmen; ~ ſie (czem) ſich bedecken (mit dat.); (za uwac ſie) ſich zuziehen; ~ ſie (do gen.) ſich ſchleppen (bis zu dat.); ~ ſie do wojska ſich anwerben laſſen; ~ ſie dymem (beim Rauchen) den Rauch ſchlucken; zaciąga ſie na (acc.) et. iſt im Anzuge.

zaciekać (atſie'katſi) ⑬1, pf.

zaciec (ſa'tſietſi) ⑩6 hineintrinken; (o dachu) löcherig ſein; ~ ſie ſich zuſammennehmen, ſich verbeißen; (zagłębiać ſie) ſich vertiefen.

zaciek|tość (atſie'koſitſi) f ④1

Verbiffenheit, Mut, Ungeſtüm n; **~ty** (atü) ⑦6 (le) verbiſſen; (gwałtowny) ungeſtüm, heftig; (o złości) wütend.

zaciekaw|lać (atſie'fa'wiatſi)

⑬1, pf. **~lać** (witſi) ⑫2 (k-o) neugierig machen (acc.), die Neugierde i-z erwecken; **~iający** intereſſant; **~lenie** (mie'nie) n ⑫13 Neugierde f, Intereſſe.

zaciemn|lać (atſie'mn'atſi) ⑬1,

pf. **~lać** (witſi) ⑫1¹ verfinſtern, verdunkeln.

zacien|lać (atſie'n'iatſi) ⑬1, pf.

~lać (n'itſi) ⑫1 beſchatten; **~le** (nie) n ⑫13 ſchattiges Plätzchen.

zacierac (atſie'ratſi) ⑬1, pf.

zatrzeć (ſa'tſetſi) ⑨25 wegreiben, verwiſchen; (niszczyć) vertilgen; ~ ręce die Hände reiben; (~ co czem) einreiben (et. mit dat.); ~ ſie ſich verwiſchen; (znikać) ſchwinden.

zacierka (fa) f ③4² Eiergrauen

pl., Mehluſuppe.

zacierpnąć (atſie'p'n'atſi) pf. ⑩3

erſtarren, einſchlafen.

zacieśn|lać (atſie'ſ'in'iatſi) ⑬1,

pf. **~lać** (n'itſi) ⑫1¹ einengen, enger machen; przyjaźń etc.: inniger machen.

zaciełtrzewić (atſietſtſe'witſi)

ſie pf. ⑫2 ſich verbeißen.

zacie|cle (atſi'g'atſie) n ⑫13

Verſchneiden; (otówka) Spißen; (zapat) Schneid m, Berve f; **~tość** (atſitſi) f ④1 Verbiffenheit, Störrigkeit; **~ty** (atü) ⑦7 (-ecie) verbiſſen, ſtörrig; (uparty) ſtarrſinnig, hartnäckig; (nieublagany) unerbittlich, unbeugſam.

zaciężny (Gnū) ⑦1 Wiets...,

Seibner...

zacinac (atſi'natſi) ⑬1, pf.

zaciąg (ſa'tſi'g'atſi) ⑩21 verſchneiden; ~ sobie palec ſich (beim Schneiden) den Finger verletzen; ~ otówek den Bleiſtift ſpißen; konie: anpeitschen; zęby: zuſammenpreſſen; (~ na acc.) ausſehen (nach dat.), ähnl.

lich sehen (*dat.*); ~ z niemiec-
kiego mit deutschem Akzent
sprechen; ~ się (o drzwiach etc.)
sich einklemmen, sich schwer auf-
machen; (~ się w mówieniu)
stottern, (in der Rede) steden-
bleiben; (trwać upoczywie) be-
harren, hartnäckig sein.

zacis|kać (ˈtʂiʂi'kʂatʂi) ⑬1, *pf.*
~nąć (ˈnɔtʂi) ⑩2 zusammen-
drücken, zusammenpressen; ~
pięści die Fäuste ballen.

zacisze (ˈtʂiʂi'ʂe) *n* ②16 stiller
Ort *m*; (ustroń) Abgeschieden-
heit *f*, Einsamkeit *f*; ~ domowe
Häuslichkeit *f*; w -u im stillen;
zaciszny (ˈnɔ) ⑦1 still, einsam.

zacisność (ʂa'tʂiʂnɔʂiʂi) *f* ④1 Ehr-
lichkeit, Trefflichkeit; ~rodu vor-
nehme Abstammung; ~ny (ˈnɔ)
⑦1 (~nie) ehrbar, vornehm, edel.

zacofa|niec (ʂatʂɔfa'nietʂ) *m*
①371 Rückstrittler, Reaktion-
när; ~ny (ˈnɔ) ⑦1 (~nie)
reaktionär.

zacz (ʂatʂ) : co ~? was für einer?

zaczadzenie (ˈtʂʂadʂe'nje) *n*
②13 Kohlenbunstvergiftung *f*;
~dzic (ˈtʂʂa'dʂiʂi) *się pf.* ⑩7
sich durch Kohlenbunst vergiften.

zaczarować (ˈtʂʂaro'watʂi) *pf.*
①20 verzaubern, verhexen.

zacząć *ś. zaczynać.*

zaczątek (ˈtʂʂɔ'tɛ) *m* ①21'a
Anfang, Beginn.

zaczep|iać (ˈtʂʂe'pʂatʂi) ⑬1,
pf. ~ić (ˈtʂʂe'pʂiʂi) ⑩2 (o *acc.*)
anhaken, anbinden (an *acc.*);
k-o: angreifen; anbinden,
Händel suchen (mit *dat.*); (prze-
mówić do k-o) ansprechen; ~ się
(o *acc.*) hängen bleiben (an *dat.*).

zaczep|ka (ˈtʂa) *f* ③4² Anlaß *m*
zum Streit, Angriff *m*; szu-
kać ~ki Händel suchen; ~ny (ˈnɔ)
⑦1 (~nie) Angriffss..., offen-
siv; wojna *f* ~na Angriffs-
krieg *m*; działać ~nie offensiv

vorgehen; przymierze *n* ~no-
odporne Schutz- und Trug-
bündnis *n*.

zaczernić (ˈtʂʂe'rnietʂi) *pf.* ⑩1
(über)schwärzen; ~niec (~nietʂi)
pf. ⑩18 schwarz schimmern,
sichtbar werden. [⑩2 schöpfen.]

zaczernąć (ˈtʂʂe'rpnotʂi) *pf.*

zaczernieniać (ʂatʂernie'n-
nietʂi) ⑬1, *pf.* ~ić (~nietʂi) ⑩1

rot färben; ~ się rot werden.

zaczęcie (ˈtʂʂɔ'tʂie) *n* ②13
Anfang *m*. [stoff, Sauerteig.]

zaczyn (ʂa'tʂɔn) *m* ①3 Gär-]

zaczynać (ˈtʂʂɔ'natʂi) ⑬1, *pf.*
~nąć (ʂa'tʂɔtʂi) ⑨20¹ (się) an-
fangen, beginnen; ~ z kim e-n

Streit mit j-m anfangen; ~
beczkę ein Faß anstecken.

zaczyn|iać (ˈtʂʂɔ'nietʂi) ⑬1,
pf. ~ić (~nietʂi) ⑩1 ciasto: an-
rühren, anmachen.

zaczytać (ˈtʂʂɔ'tatʂi) *się pf.*
⑬1 sich ins Lesen vertiefen.

zaczma ʂ (ʂa'tʂima) *f* ③1 Star *m*.

zaczmienie (ˈtʂʂmie'nje) *n* ②13
Verfäulnis; ~słońca, księży-
ca Sonnen-, Mond-, finsternis *f*.

zaczmi|ewać (ˈtʂʂmie'watʂi) ⑬1,
pf. ~ć (ʂa'tʂmiłitʂi) ⑩1¹ ver-
finstern, verbunkeln; ~ się sich

verbunkeln; ~o się od (*gen.*) eś
wurde dunkel (vor *dat.*), eś

wimmelte (von *dat.*).

zad (ʂat) *m* ①6 Hintere, Hinter-
teil *n*; na ~ zwrócić; na zadzie

im Rücken, rückwärts; ~ni (ʂa'b-
ni) ⑦13 hintere, Hinter...

zadać *ś. zadawać.*

zada|nie (ˈda'nje) *n* ②13 Auf-
gabe *f*; ~ szkolne Schulauf-
gabe *f*; ~tek (ˈda'tɛ) *m* ①21'a

Angabe *f*, Angeld *n*; *fig.* Unter-
pfand *n*; ~tkować (ˈdatko'watʂi)

⑩20 ein Angeld geben.

zadarcie (ˈda'rtʂie) *n* ②13 Auf-
reißen; (podniesienie) Hinauf-
heben; (~ z kim) Zwist *m*.

- zadawać** (ʒada'watʃi) ⑬3, *pf.*
zadać (ʒa'batʃi) ⑭2 (podawać)
 eingeben; cios, śmierć: versetzen,
 geben; (polecać wykonać) aufge-
 ben; (dawać zadatek) Angeld ge-
 ben; (w kartach) anspielen; ~
 pytanie e-e Frage stellen; ~
 karę e-e Strafe auflegen; ~
 kłam k-u j-n der Lüge beschul-
 digen; widerlegen (*acc.*); ~sobie
 pracy, trudu się Mühe geben,
 sich bemühen; ~ się z (*instr.*) sich
 einlassen mit (*dat.*).
- zadawanie** (ʒda'wanie) *pf.* ⑫1
 verjähren lassen; ~nienie (~
 nie'nie) *n* ⑫13 Verjährung *f*;
 ~niony (ʒno'ni) ⑦14¹ ver-
 jährt; (przestarzały) veraltet.
- zdech** (ʒa'bech) *m* ⑪12 Atem-
 beschwerde *f*.
- zdek** (ʒdek) *m* ⑪21^b Hintere,
 Gesäß *n*.
- zdeptywać** (ʒdeptu'watʃi) ⑬2,
pf. ~ać (ʒde'ptatʃi) ⑪11 nie-
 bertreten; (zacierać) (mit Trit-
 ten) vermischen.
- zadławic** (ʒda'witi) *pf.* ⑫2
 erwürgen; ~ się ersticken.
- zadłużać** (ʒdu'ʒatʃi) ⑬1, *pf.*
 ~ć (ʒdu'ʒiti) ⑫12 mit Schul-
 den belasten; ~ się in Schul-
 den geraten.
- zadosyć** (ʒdo'syti) , **zadość** (ʒa-
 do'syti) : czynić ~ Genüge lei-
 sten: (zadowolić) befriedigen.
- zadośćczynienie** (ʒdo'sytie-
 nie) *n* ⑫13 Genugtu-
 ung *f*; (zadowolenie) Zufrieden-
 heit *f*.
- zadowalać** (ʒdowa'latʃi) ⑬1,
pf. ~olić (ʒwo'litʃi) ⑫3 befrie-
 digen, zufriedenstellen; ~ się
 się begnügen; ~olenie (ʒwolie'-
 nie) *n* ⑫13 Zufriedenheit *f*;
 ~olony (ʒlo'ni) ⑦14¹ (z *gen.*)
 zufrieden (mit *dat.*).
- zadrapać** (ʒdra'patʃi) *pf.* ⑪4,
 ~nąć (ʒnatʃi) *pf.* ⑩2 aufkratzen;
- ~nięcie (ʒni'ętie) *n* ⑫13
 Kratzwunde *f*.
- zadrasnąć** (ʒdra'snatʃi) *pf.* ⑩2
 aufkratzen, streifen; ~ k-o 1-n
 beleidigen, j-m nahehetzen;
 ~nięcie (ʒni'ętie) *n* ⑫13
 Kratzwunde *f*, Streifwunde *f*.
- zadrgczyć** (ʒdrę'tʃiti) *pf.* ⑫12
 zu Tode martern od. quälen.
- zadrgać** (ʒa'drgatʃi) *pf.* ⑬1 er-
 zittern, erbeben, zuden.
- zadrukowywać** (ʒdrukowu'watʃi)
 ⑬2, *pf.* ~ać (ʒdruko'watʃi) ⑪20
 bedrucken.
- zadrzeć** *ś*, **zadzierać**.
- zaduch** (ʒa'buch) *m* ⑪12, ~a (~
 du'cha) *f* ③3 Stidluft *f*.
- zadudnić** (ʒdu'dnitʃi) *pf.* ⑫1
 erdröhnen, dumpf ertönen.
- zaduma** (ʒdu'ma) *f* ③1 Schwer-
 mut, Trübsinn *m*; pogrązać
 się w -mie, ~ć (ʒmatʃi) się *pf.*
 in Gedanken versinken; ~nie
 (ʒma'nie) *n* ⑫13 Trübsinn *m*.
- zadurzyć** (ʒdu'ʒyti) *pf.* ⑫12
 betäuben; ~ się (w *loc.*) sich
 verleben (in *acc.*).
- zadusić** (ʒdu'siti) *pf.* ⑫8, ~-
 szać (ʒʃatʃi) *pf.* ⑬1 erwür-
 gen; ogień: unterdrücken, er-
 sticken; ~ się ersticken.
- zaduszkli** (ʒdu'szki) *f/pl.* ③4²
 Allerseelentag *m*; ~ny (ʒnu)
 ⑦1 Allerseele...; msza *f* ~na
 Seelenmesse *f*.
- zadymić** (ʒdu'miti) *pf.* ⑫2 mit
 Rauch anfüllen, beruhen.
- zadymka** (ʒdu'mka) *f* ③4²
 Schneegeflöckchen *n*.
- zadzyszłany** (ʒdyszła'ni) ⑦1
 atemlos, keuchend, außer Atem;
 ~eć (ʒdu'szetʃi) się *pf.* ⑫1
 außer Atem kommen.
- zadzierać** (ʒdziej'e'ratʃi) ⑬1, *pf.*
zadrzeć (ʒa'dzetʃi) ⑨25 an-
 einreißen; (podnosić) in die
 Höhe heben, hinaufbiegen; ~
 nosa die Nase rümpfen; (spie-

wać fałszywie) falsch singen;
~ (się) z (*instr.*) Streit suchen
(mit *dat.*); ~ się się einreißen;
(podnosić się) sich hinaufbiegen.

zadzlerg (sa' dzierk) *m* ①13 Knoten, Schlinge *f.*

zadzlerglać (dzio'rgatfi) ⑬1, *pf.* ~nąć (~ngtfi) ⑩2 den Knoten zugiehen, zubinden.

zadzlerka (ka) *f* ③4² Liebnagel *m.*

zadzlerzgiac (dzio'ggatfi) ⑬1, *pf.* ~nąć (~ngtfi) ⑩2 fest anziehen.

zadzlerzysty (dzio'gustü) ⑦7 (-yscie) händel-, streit-süchtig.

zadzlobać (dzio'batfi) *pf.* ⑪4, a. -dzłobac (dzio'~) totwidien.

zadziw|iac (dzio'miatfi) ⑬1, *pf.* ~ić (~miftfi) ⑩2 in Erstaunen (ob. Verwunderung) setzen; ~ się sich wundern; staunen.

zadzwonić (dzwo'niatfi) *pf.* ⑩1 (na *acc.*) läuten (zu *dat.*); (~ na *k-o*) klingeln (*dat.*); (~ pie-niądzmi) klingern (mit *dat.*).

zafaldować (falbo'watfi) *pf.* ⑩20 falten, in Falten legen.

zafarbować (farbo'watfi) *pf.* ⑩20 färben.

zafasować (faso'watfi) *pf.* ⑩20 pensję: erhalten, erheben.

zafastrygować (fastrügo'watfi) *pf.* ⑩20 heften.

zagadać *f.* zagadywać.

zagad|ka (gaga'ka) *f.* ③4² Rätsel *n.*; ~kowsóć (~ko'woftfi) *f.* ④1 Rätselhaftigkeit; ~kowy (~ko'wi) ⑦1 (-wo) rätselhaft; ~nienie (~nie'nie) *n.* ②13 Frage *f.*, Probe' *m.*

zagadywać (gadu'watfi) ⑬2, *pf.* ~ać (ga'batfi) ⑬1 ob. ~nąć (~ngtfi) ⑩4¹ aurreben, anprechen; (gadaniem zmieszać) (durch vieles Neben) verwirren; ~ się sich verplaudern.

zaga|j (sa'gai) *m.* ①30 Schonung *f.*

zagal|jać (ga'jatfi) ⑬1, *pf.* ~ić

(~itfi) ⑩4 eröffnen, einleiten; (~ias) eine Schonung anlegen.

zagal|jenie (je'nie) *n.* ②13 Einleitung *f.*, das einleitende Wort; ~jnik (ga'jni) *m.* ①13² Sol-jung *f.*

zaglan|iac (ga'niatfi) ⑬1, *pf.* ~onić (go'niatfi) ⑩2 (hinein-) treiben, in (*acc.*) treiben; ~ się sich versteigen, sich vergalopieren. [sich vergaffen.]

zagap|ić (ga'piatfi) *pf.* ⑩2] **zagar** (sa'gar) *m.* ①8 Kohlendunst.

zagarn|iac (ga'rniatfi) ⑬1, *pf.* ~nąć (~ngtfi) ⑩2 einstreichen; (zabierać) an sich nehmen, an sich reißen; (zdobywać) erbeuten.

zagas|ać (ga'gatfi) ⑬1, *pf.* ~nąć (~ngtfi) ⑩4 erlöschen.

saga|szac (ga'szatfi) ⑬1, *pf.* ~sić (~stiatfi) ⑩8 auslöschen.

zagata (ga'ta) *f.* ③2² Strohmattē (an Bauernhütten als Schutz vor der Kälte).

zagg|ać (gę'gatfi) *pf.* ⑬1 zu schnattern anfangen.

zagg|szczać (gę'schtatfi) ⑬1, *pf.* ~ścić (~stiatfi) ⑩9 verbichten. [ung *f.* Bug *m.*]

zagię|cie (gię'tje) *n.* ②13 Die-]

zaginać (gini'natfi) ⑬1, *pf.* **zagię|ć** (sa'giatfi) ⑨21 (um-) biegen, verbiegen; ~ parol na (*acc.*) erhoffen (*acc.*).

zaginać (gini'ngtfi) *pf.* ⑩1 verlorengehen; (zginąć) umkommen; zaginiony verschollen.

zagład|ać (glę'datfi) ⑬1, *pf.* ~nąć (~ngtfi) ⑩2 hineinsehen, hineingucken; ~ w serce czyje i-m ins Herz blicken; ~ do k-o i-n be-suchen, bei i-m eintreten.

zagła|da (gła'da) *f.* ③2 Vernichtung; ~dzic (dziatfi) *pf.* ⑩7 vernichten, vertilgen; (wy-gładzić) glätten, ebnen.

zagłę|biać (glę'm'biatfi) ⑬1, *pf.* ~ić (~stiatfi) ⑩2 (sich sich) ver-

- tiefen; **~lenie** (ˈbʲeˈnʲe) *n* ②13 Vertiefung *f*; (w ścianie) Nische *f*; **~le** (ˈbʲe) *n* ②15 Becken; ~ weglowe Kohlengebiet.
- zagłodzić** (ˈgʲoˈdʲitʲɕi) *pf.* ⑩7 durch Hunger töten; ~ się verhungern.
- zagłuchnąć** (ˈgʲlʊˈtʲɕnɔtʲɕi) *pf.* ⑩4 taub werden.
- zagłuszać** (ˈʃtʲatʲɕi) ⑩1, *pf.* ~ **zyć** (ˈʃtʲitʲɕi) ⑩12 betäuben; (zakrzyczeł) überstimmen.
- zagmentać** (ˈgmaˈtʲwatʲɕi) *pf.* ⑩1 verwickeln, verwirren.
- zagniewać** (ˈgnʲeˈwatʲɕi) *pf.* ⑩1 erzürnen, ärgern; ~ się böse (ob. aufgebracht) werden.
- zagnieździć** (ˈgnʲeˈʲidʲitʲɕi) *pf.* ⑩11, **~ździć** (ˈgʲdʲatʲɕi) *pf.* ⑩1 (się się) einnisten.
- zagoić** (ˈgoˈitʲɕi) *pf.* ⑩4¹ (się) heilen.
- zagon** (ʃaˈgon) *m* ①3 Streifzug, Überfall; (rola) Acker; a. **~ok** (ˈgoˈnɔk) *m* ①21^b Beet *n*.
- zagonić** *f.* zagoniac.
- zagoływać** (ˈgorʊˈwatʲɕi) ⑩1, *pf.* **~rzeć** (ˈgoˈtʲetʲɕi) ⑩18 vom Kohlendunst betäubt werden; (zapalać się) sich entzündend; **~rzalec** (ˈʃaˈlʲetʲɕi) *m* ①37 Hitzkopf; **~rzałość** (ˈʃaˈlʲoʃitʲɕi) *f* ④1 Fanatismus *m*; **~rzały** (ˈʃu) ⑦6 (-ale) fanatisch; (przesadny) exaltiert, überspannt.
- zagospodarowywać** (ˈgɔʃpɔdaˈrowʊˈwatʲɕi) ⑩2, *pf.* **~ać** (ˈroˈwatʲɕi) ⑩20 wirtschaftlich einrichten; ~ się sich einwirtschaften.
- zagościć** (ˈgoˈʃitʲɕitʲɕi) *pf.* ⑩9 (do gen.) einkehren (bei dat.).
- zagotowlywać** (ˈgotowʊˈwatʲɕi) ⑩2, *pf.* **~ać** (ˈgɔtoˈwatʲɕi) ⑩20 aufkochen lassen; ~ się zu kochen anfangen, aufkochen.
- zagrabiłać** (ˈgraˈbʲiatʲɕi) ⑩1, *pf.* **~ić** (ˈbʲitʲɕi) ⑩2 an sich reißen; (konfiskować) einziehen, konfiszieren; nasienie: ein- (ob. zu-) harken.
- zagrać** *f.* zagrywać.
- zagr|adzać** (ˈgraˈdʲatʲɕi) ⑩1, *pf.* **~odzić** (ˈgroˈdʲitʲɕi) ⑩7 verjünnen; (zamykać) verschließen.
- zagr|anlica** (ˈgranʲiˈtʲɕa) *f* ③9 Ausland *n*; **~iczny** (ˈniˈtʲɕɨnʊ) ⑦1 ausländisch; sprawy -no auswärtige Angelegenheiten.
- zagr|ażać** (ˈgraˈʒatʲɕi) ⑩1, *pf.* **~ozlić** (ˈgroˈʃitʲɕi) ⑩10 drohen; ~ k-u czym j-m et. androhen.
- zagr|oda** (ˈgroˈda) *f* ③2 Verjünnung, Wehege *n*; (kawat gruntu z domem) Bauernhof *m*, Weierei; **~odnik** (ˈgroˈdnʲik) *m* ①14 Häusler; **~ódka** (ˈgruˈtʲa) *f* ③4² kleiner Werkslag *m*; kleiner Bauernhof *m*.
- zagro|zić** *f.* zagrazać; **~żenie** (ˈʒeˈnʲe) *n* ②13 Androhung *f*; **~żony** (ˈʒeˈnʊ) ⑦14¹ bedroht.
- zagrywać** (ˈgrʊˈwatʲɕi) ⑩1, *pf.* **zagrać** (ʃaˈgratʲɕi) ⑩1 spielen; (w kartaach) ausspielen; (o trąbach) erschallen; (o armatach) zu donnern anfangen.
- zagry|zać** (ˈgrʊˈʃatʲɕi) ⑩1, *pf.* **~żić** (ʃaˈgrʊʃitʲɕi) ⑩4 zu Tode beißen; wargi: verbeißen; (się się) zu Tode kränken.
- zagr|ebać** (ˈgʲeˈbatʲɕi) *pf.* ⑩4 (się się) verscharren.
- zagr|ewać** (ˈgʲeˈwatʲɕi) ⑩1, *pf.* **zagrzać** (ʃaˈgʲatʲɕi) ⑩17 aufwärmen, erwärmen; (zaczęcać) anfeuern; nie ~miejsca an e-m Orte sich nicht länger aufhalten; ~ się sich erwärmen.
- zagrzmieć** (ʃaˈgʲmʲetʲɕi) *pf.* ⑩14 zu dauern anfangen; (zabrzmieć) erschallen, ertönen; zagrzmiało es hat gedonnert. [Lieren.]
- zagubić** (ˈgnˈbʲitʲɕi) *pf.* ⑩2 ver-]
- zagw|ażdzić** (ˈgwaˈʒdʲatʲɕi) ⑩1, *pf.* **~oździć** (ˈgwoˈʲidʲitʲɕi) ⑩11 vernageln.

zagwizdać (ˈɡwɨʦi'ʃɔtʃɨ) *pf.* ①15 pfeifen; ~ na (*acc.*) durch Pfeifen herbeirufen.

zahacz|ać (ˈzaxa'tʃɔtʃɨ) ①31, *pf.* ~yć (ˈtʃɔtʃɨ) ①212 (o *acc.*) anknüpfen (*an acc.*); ~ (sie) hängenbleiben (*an dat.*).

zahaftować (ˈzaxɔt'watʃɨ) *pf.* ①20 besticken.

zaharować (ˈxarɔ'watʃɨ) *się pf.* ①20 sich durch schwere Arbeit zugrunde richten.

zahartow|ywać (ˈxartɔw'watʃɨ) ①32, *pf.* ~ać (ˈxartɔ'watʃɨ) ①20 (sich) abhärten.

zahukać (ˈxuk'a'tʃɨ) *pf.* ①31 k-o: überschreien, betäuben.

zaigrać (ˈzi'gratʃɨ) *pf.* ①31 spielen, tändeln.

zaim|łek (ˈzi'meɫ) *m* ①21^b Fürwort *n*, Pronomen *n*; ~kowy (ˈko'wɨ) ⑦1 (-wo) fürwörtlich.

zainstalować (ˈjɨnstalɔ'watʃɨ) *pf.* ①20 (sich) installieren, einrichten.

zainteresowanie (ˈzɨnterɛʂɔwa'nɨ) *n* ②13 Interesse.

zaiskrzyć (ˈzi'ʃtʃɨtʃɨ) *się pf.* ①212 sich mit Funken bedecken.

zaiste (ˈzi'ʃte) wahrlich, fürwahr.

zajad (sa'jat) *m* ①6 Wirteser.

zajadać (ˈja'batʃɨ) ①31, *pf.*

zajeść (sa'jɛʃtʃɨ) ①43 essen;

zajeść się in Wut geraten.

zajad|łość (ˈja'dɔʃtʃɨ) *f* ④1 Verbissenheit, Wut; ~ły (ˈɫɨ) ⑦6 (ˈɫe) verbissen, erbittert.

zajazd (sa'jazt) *m* ①16 Einfahrt *f*; (dom) Einfahrhaus *n*; ~owy (ˈdo'wɨ) ⑦1 Einfahr...

zaj|ać (sa'jɔtʃɨ) *m* ①30^a Gase; (pieczeń) Gasebraten; ~czek (ˈjɔtʃɨʂɛk) *m* ①21 Gäschen *n*.

zaj|ać *f.* zajmować.

zaj|ać (ˈjɔtʃɨ) *się pf.* ①31, ~nąć (ˈnɔtʃɨ) *się pf.* ①04 stottern, stedenbleiben; ~nienie (ˈnie'nɨ) *n* ②13 Stottern.

zaj|ać (ˈjɔtʃɨ) ①31, *pf.* ~yć (ˈtʃɨtʃɨ) *pf.* ①212 e-e Eiterung verursachen; *fig.* erbittern; ~ się sich entzünden; *fig.* erbittert werden.

zajeść *f.* zajadać.

zajezdny (ˈje'ʃɔnɨ) ⑦1 Einkehr...; dom *m* ~ Gasthaus *n*.

zajeżdżać (ˈje'ʃɔtʃɨ) ①31, *pf.*

zajechać (ˈje'ʃɔtʃɨ) ①5 (stawać przed domem) vorsehen; (dostać się dokąd) gelangen, (an)kommen; (~ do k-o) einkehren (bei *dat.*); (~ do hotelu) einkehren (in *acc.*), absteigen (in *dat.*); ~ k-u (drogę) i-m den Weg versperren; ~ k-u i-n in Verlegenheit bringen.

zaj|acie (ˈzi'ɔtʃɨ) *n* ②13 Einnahme *f*; (~ sądownie) Pfändung *f*, Beschlagnahme *f*; (zatrudnienie) Beschäftigung *f*; (zainteresowanie) Interesse.

zaj|ący (ˈzi'ɔtʃɨ) ⑦4 Hasen...

zajmować (sajmo'watʃɨ) ①20, *pf.* **zaj|ać** (sa'jɔtʃɨ) ①18^a einnehmen; (obsadzać) besetzen; (zabierać) wegnehmen, in Besitz nehmen; (opanowywać) sich bemächtigen (*gen.*); (~ sądownie) pfänden;

(zatrudniać) beschäftigen; (interesować) interessieren; (zapełniać) erfüllen; ~ się (zatrudniać się) sich beschäftigen (mit *dat.*); (troszczyć się) sich kümmern (um *acc.*); (o ogniu) Feuer fangen, sich entzünden.

zajmujący (ˈsajmo'watʃɨ) ⑦2 (-co) interessant.

zaj|ście (sa'jɔtʃɨ) *n* ②13 Wortfall *m*; (sprzeczek) Streit *m*;

~ w ciężę Empfangnis *f*.

zaj|ść *f.* zachodzić.

zaj|cowaty (sajal'tʃɔwa'tɨ) ⑦7 (-to) schlecht ausgebaut; ~ec (ˈsa'ɫɛtʃɨ) *m* ①34 Wasserstrieme *f* (im Teig).

zakafa (ˈka'fa) *f* ③1 Schandfled *m*.

zakamieniały (zakamien'ia'ły) ⑦6
versteinert; *fig.* steinhart.
zakapać (zakap'atɕi) *pf.* ⑩4 be-
tröpfeln.
zakapturzyć (zakaptu'gütɕi) *pf.*
⑩12 (się się) verummummen.
zakarmiać (zakarm'iatɕi) ⑩31,
pf. ⑩6 (zmilitɕi) ⑩2 über-
füttern.
zakasać (zakas'atɕi) *pf.* ⑩10 auf-
streifen, zurückstreifen.
zakasować (zakaso'watɕi) *pf.* ⑩20
übertreffen, überholen.
zakaszlać (zakasz'latɕi) *pf.* ⑩31,
~eć (zlietɕi) *pf.* ⑩6 zu husten
ansetzen; ~ się vom Husten
befallen werden.
zakatarzyć (zakata'gütɕi) się *pf.*
⑩12 den Schnupfen bekommen;
-rzony verschnupft.
zakatować (zakato'watɕi) *pf.* ⑩20
zu Tode martern ob. quälen.
zakaz (zakaz) *m.* ①3 Verbot *n.*
zakazić (zakazi'tɕi) *pf.* ⑩10 (się
się) anstecken.
zakazywać (zakazy'watɕi) ⑩2, *pf.*
~ać (zakaz'atɕi) ⑩14 verbieten.
zakaźny (zakaz'ny) ⑦1 ansteckend.
zakażenie (zakaz'e'nie) *n.* ②13
Ansteckung *f.*; ~ krwi Blutver-
giftung *f.*
zakąsić (zakasi'tɕi) *pf.* ⑩8 zu-
beißen; ~ska (zaska) *f.* ③4²
Zimbis *m.*, kleines Frühstück *n.*
zakątek (zatek) *m.* ①21^b verbor-
gener Winkel, Schlupfwinkel.
zakląć i. zaklinać.
zaklejać (zakle'jatɕi) ⑩31, *pf.*
~ić (zilitɕi) ⑩4 verkleben.
zaklecie (zakle'cie) *n.* ②13 Be-
schwörung *f.*; Beteuerung *f.*; ~
ty (ztl) ⑦7 mit dem Bann be-
legt; (zaczarowany) verhext.
zaklinać (zakli'natɕi) ⑩31, *pf.*
zakląć (zakl'atɕi) ⑩20 fluchen;
k-o: beschwören; ~ się hoch u.
heilig beteuern.
zakład (zaklat) *m.* ①6 Anstalt

f., Institut *n.*; (zastaw, fant)
(Inter-)Pfand *n.*; (zapewnienie)
Versicherung *f.*, Bürgschaft *f.*;
(zakładanie się) Wette; ~ karny
Strafanstalt *f.*; ~ naukowy Behr-
anstalt *f.*; ~ sierót Waisenhaus
n.; ~ wodolecznicy Wasser-
heilanstalt *f.*; dawać w ~ ver-
pfänden; isć w ~ wetten; o co
~? um was geht die Wette?

zakładać (zakladatɕi) ⑩31, *pf.*
zakłożyć (zaklo'gütɕi) ⑩12 (klasę
jedno na drugie) aufeinander-
legen; ręce: verschränken; nogi:
kreuzen; (zaginać) einbiegen,
einlegen; (klasę) vorlegen, auf-
setzen; dokłada czego: umlegen;
wejszele, drzwi: verrammeln;
konie: vorspannen; (zapetniać)
bedecken; sidła etc.: stellen;
miasto, szkołę etc.: gründen;
protest: einlegen; ~ się wetten.
zakładka (zakladka) *f.* ③4² Ein-
schlag *m.*; ~niczka (znitɕka)
③4², ~nik (znik) *m.* ①14
Geißel; ~owy (zdo'wly) ⑦1
Anstalts...; (fundacyjny) Stif-
tungs...; kapitał ~owy Grund-
kapital *n.*

zakłopotać (zakłopotatɕi) *pf.*
⑩1 berlegen machen; ~ się ver-
legen werden; ~anie (zta'nie)
n. ②13 Berlegenheit *f.*

zakłócić (zaklo'tɕi) ⑩31, *pf.*
~ić (zilitɕi) ⑩5 aufrühren,
schütteln; (niepokoić) stören.

zakłuwać (zaklu'watɕi) ⑩31, *pf.*
~ć (zaklutɕi) ⑩3 erstecken.

zakneblować (zaknebl'o'watɕi)
pf. ⑩20 knebeln.

zakochać (zakochatɕi) się *pf.* ⑩31
(w loc.) sich verlieben (in acc.);
zakochany verliebt.

zakomunikować (zakomuniko'-
watɕi) *pf.* ⑩20 mitteilen.

zakon (zakon) *m.* ①3 (przepis)
Vorschrift *f.*, Gesetz *n.*; (~ klas-
ztorny) Orden; (wyznanie)

Glaubensbekenntnis *n*; stary
~ das Alte Testament *n*.

zakonkludować (konklyudo'-
watʃi) *pf.* ①20 schlußfolgern.

zakon|nica (konni'niʃa) *f* ③9
Ordensschwester, Nonne; **nik**
(ko'nniʃ) *m* ①14 Ordens-
bruder, Mönch; **ny** (nu) ⑦1
Ordens..., Kloster...

zakoncząć (ko'niʃwatʃi) ⑬1,
pf. **yc** (ʃtuʃi) ⑬12 been-
d(ig)en, beschließen; *nitkə*: ver-
nähen; (zaostrzać) zuspitzen; ~
się endigen, schließen; **onie** (ʃ-
tʃo'nie) *n* ②13 Schluß *m*; (koń-
cówka) Endung *f*, Ausgang *m*.

zakopywać (kopu'watʃi) ⑬2,
pf. **ać** (ko'patʃi) ⑬4 (sich) *się*
vergraben.

zakordonowy (kordono'wū) ⑦1
jenseits der Grenze liegend.

zakorkow|ywać (korkowu'watʃi)
⑬2, *pf.* **ać** (korko'watʃi) ⑬20
verforken, zuspriegen.

zakorzeń|ać (koʃe'niatʃi) ⑬1,
pf. **ić** (niʃi) ⑬1 (sich) *się*
einwurzeln; ionyeingewurzelt.

zakra|dać (kra'datʃi) *się* ⑬1,
pf. **ść** (ʃa'fraʃiʃi) *się* ⑩8 sich
hineinschleichen.

zakrap|ać (kra'pʃatʃi) ⑬1, *pf.*
opić (kro'pʃiʃi) ⑬2 bespriegen.

zakrap|ać (kra'pʃatʃi) ⑬1
(tropfenweise) einspritzen; **acz**
(ʃatʃ) *m* ①30¹ Tropfen-
zähler, Spritze *f*.

zakraść się *f.* zakradać się.

zakrawać (kra'watʃi) ⑬1, *pf.*
oić (kro'itʃi) ⑬4¹ anschnei-
den; (krawać głęboko) einschnei-
den; ~ *na* (*acc.*) ähnlich sehen
ob. sein (*dat.*), streifen an (*acc.*).

zakres (ʃa'trɛʃ) *m* ①3 Bereich
n, Kreis; (granica) Grenze *f*; ~
działania Wirkungskreis.

zakreśl|ać (kre'ʃiʃatʃi) ⑬1, *pf.*
ić (ʃiʃi) ⑬3 beschreiben;
linię: ziehen; (podkreślać) unter-

streichen; (zaznaczać) anzeichnen;
(przeznaczać) festsetzen.

zakręcać (krɛ'ʃatʃi) ⑬1, *pf.*
ić (ʃiʃi) ⑬5 zudrehen;
śrubę: zuschrauben; (okręcać
w koło) herumdrehen, herum-
schwingen; (obracać) umbdrehen;
~ *się* sich umbdrehen; ~ *się* (koło
gen.) eifrig betreiben (*acc.*), sich
an (*acc.*) machen; *ilo* *mi* *się*
w głowie ich bin schwindelig
geworden; *lzy* *ni* *mu* *się*
w oczach Tränen traten ihm in
die Augen.

zakręta (ʃa'trɛt) *m* ①10¹ Krüm-
mung *f*, Biegung *f*, Windung
f; (kręcona linia) Schnürfel;
(obrot) Drehung *f*, Kreis.

zakroić *f.* zakrawać.

zakropić *f.* zakrapiać.

zakrój (ʃa'truj) *m* ①36² Schnitt,
Zuschnitt; (plan) Plan.

zakrycie (krū'ʃie) *n* ②13 Be-
decken; (osłona) Deckung *f*; (po-
zór) Dedmantel *m*, Vorwand *m*.

zakrytja (krū'ʃtja) *f* ③8 Sakri-
stei'; **n** (ni) *m* ①1² Sakristan.

zakrywać (kwatʃi) ⑬1, *pf.* **z-**
kryć (ʃa'trūtʃi) ⑬2 bedecken.

zakrzętnąć (krʃt'ntʃ) *się* *pf.*
⑩2 (koło *gen.*) geschäftig tun
(bei *dat.*), sich zu schaffen ma-
chen (mit *dat.*).

zakrzusić (krʃtu'ʃiʃi) *się* *pf.*
⑬8 sich verschluden.

zakrzy|cząć (krʃu'ʃatʃi) *pf.*
⑬19 überschreien; **knąć** (k-
ntʃi) *pf.* ⑩2 aufschreien; (za-
wolać) rufen.

zakrzyw|ać (krʃu'watʃi) ⑬1,
pf. **ić** (wiʃi) ⑬2 (sich) *się*
krümmen, biegen; **lenie** (w-
le'nie) *n* ②13 Krümmung *f*.

zakuć *f.* zakuwac.

zakup (ʃa'tup) *m* ①3 Einkauf.
zakup|ować (kupo'watʃi) ⑬20,
pf. **ić** (kupʃiʃi) ⑬2 ein-
kaufen.

zakurzyć (ˈkʊ'gʊtʃɨ) *pf.* ⑫12 (ˈkurzym) staubig machen; (ˈdymem) mit Rauch erfüllen; fajkę etc.: anrauchen; ~ się stauben; aż się -yło za nim er hat den Staub hinter sich aufgewirbelt.

zakus (ʃa'fʊʒ) *m* ①3 Versuch *m*; **~ić** (ˈkʊ'ʃiitʃɨ) *się pf.* ⑫8 (o *acc.*) et. zu erlangen suchen.

zak|uwać (ˈkʊ'watʃɨ) ⑬1, *pf.* **~uć** (ʃa'fʊtʃɨ) ⑫3 fest zuschlagen; ~ w kajdany in Fesseln schlagen.

zakwa|szac (ˈkwa'ʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* **~sić** (ˈʃiitʃɨ) ⑫8 einsäuern; ogórki etc.: einlegen; ~ się sauer werden.

zakwiczec (ˈkwi'tʃetʃɨ) *pf.* ⑫19 zu quieken anfangen.

zakwit|ać (ˈkwi'tatʃɨ) ⑬1, *pf.* **~nąć** (ˈnɔtʃɨ) ⑩4¹ zu blühen anfangen, aufblühen.

zalać *f.* zalewać.

zalakierow|ywać (ˈlakierowɨ'watʃɨ) ⑬2, *pf.* **~ać** (ˈro'watʃɨ) ⑫20 lackieren. [⑫20einfassen.]

zalamować (ˈlamo'watʃɨ) *pf.* **zalat|ywać** (ˈla'tatʃɨ, ˈtʌ'watʃɨ)

⑬1 (⑬2), *pf.* **zalecieć** (ˈle'tʃietʃɨ) ⑫16 (fliegend) gelangen, kommen; (o woni) riechen (nach *dat.*). [menstoc *m.*]

zależnia (ˈlɛ'ɲɨa) *f* ③6³ Sa-

zalec|ać (ˈle'tʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* **~ić** (ˈtʃiitʃɨ) ⑫8 empfehlen; (polecać, nakazywać) auftragen; ~ się sich empfehlen; ~ się do panny e-m Fräulein den Hof machen; sich um (*acc.*) bewerben; **~ankl** (ˈtʃa'ŋɨ) *f/pl.* ③4² Werbung *f.* Freien *n.*

zalecieć *f.* zalatywać.

zaledwie (ˈle'dwie) kaum.

zaleg|ać (ˈle'gatʃɨ) ⑬1, *pf.* **~nąć** (ˈnɔtʃɨ) ⑩4 liegenbleiben, unerledigt liegen; (być winnym) schuldig sein; (o podatkach etc.) nicht eingezahlt wer-

den; ~ z (*instr.*) im Rückstande sein mit (*dat.*); ~ (się) durch lange Liegen verdorben werden, abgelegen werden; v/z. einnehmen, besetzen; ~ pole die beste Zeit (od. Gelegenheit) verstreichen lassen; **~tość** (ˈtoʃtʃɨ) *f* ④1 Rückstand *m*; **~ty** (ˈtʌ) ⑦6 rückständig.

zalep|ać (ˈle'pʌtʃɨ) ⑬1, *pf.* **~ić** (ˈpʌitʃɨ) ⑫2 aufkleben.

zalesić (ˈle'ʃiitʃɨ) *pf.* ⑫8 bewalden.

zaleta (ˈle'ta) *f* ③2² gute Eigenschaften, Vorzug *m.*

zalew (ʃa'les) *m* ①3 Überschwemmung *f.*

zalewać (ˈle'watʃɨ) ⑬1, *pf.* **zalać** (ʃa'latʃɨ) ⑫17 übergießen, überschütten; (o rzecze etc.) überschwemmen; ~ robaka die Sorgen ertränken; ~ się łzami in Tränen ausbrechen; ~ się wódka etc. sich vollsaufen; (o papierze) durchschlagen.

zależić *f.* zalezić.

zależec (ˈle'getʃɨ) ⑫19 (od *gen.*) abhängen, abhängig sein (bon *dat.*); zależy mi na jego zdaniu es ist mir an seiner Meinung gelegen.

zależ|ność (ˈnoʃtʃɨ) *f* ④1 Abhängigkeit; **~ny** (ˈnɨ) ⑦1 (*~nie*) abhängig.

zaleknać (ˈlɛ'kɔtʃɨ) *się pf.* ⑩4 erschrecken.

zalicz|ać (ˈli'tʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* **~yć** (ˈtʃiitʃɨ) ⑫12 (do *gen.*) zählen, rechnen (zu *dat.*); (dawać zaliczkę) vorschießen; ~ się sich (ein)rechnen.

zalicz|ka (ˈka) *f* ③4² Vorschuß *m*; (ˈpocztowa etc.) Maßnahme; za *~kę* per Maßnahme; **~kowy** (ˈko'wɨ) ⑦1 Vorschuß...

zalot (ʃa'lot) *m* ①10¹ Weitaufmerksamkeit *f*; *pl.* *~y* Freien *n*; puścić się w *~y* auf die Freite

gehen; chodźcie w ~y auf Frei-
ersthüben gehen; ~nica (ˈni-
tʃa) f ③9 Kofette; ~niczość
(ˈni'tʃoʃitʃi) oder ~ność
(ˈnoʃitʃi) f ④1 Kofetterie, Ge-
fallſucht; ~ny (ˈnu) ⑦1 (ˈnie)
kokett, gefallſüchtig.

zaluǳić (ˈlu'dniatʃi) ⑬1, pf.
~ić (ˈniitʃi) ⑫1¹ (się sić) be-
völkern; ~lenie (ˈnie'nie) n
⑫13 Bevölkerung f.

zaluć (ˈluto'watʃi) pf. ⑪20
verlöten, zuluć.

zagaǳać (ˈaga'dʃatʃi) ⑬1, pf.
~odzić (ˈgo'dʃitʃi) ⑫7 beſänf-
tigen; co: ſchlichten.

zakaŋać (ˈka'ŋatʃi) pf. ⑩2
(gen.) ſich ſehnen (nach dat.).

zakać (ˈka'watʃi) ⑪2,
pf. ~ać (ˈa'watʃi) ⑪4 (durch-)
brechen; światło: brechen; (zagi-
nać) einbiegen; ~ręce die Hände
ringen; ~ się einbrechen; (o
głosie) ſich überſchlagen.

zakać (ˈka'watʃi) ⑬1, pf.
~ić (ˈwiitʃi) ⑫2² beſorgen;
sprawę: erledigen; ~lenie (ˈwie-
nie) n ⑫13 Erledigung f.

zakać (ˈka'watʃi) ⑫10, pf. za-
leść (ˈa'leʃitʃi) ⑨5 kriechen,
(kriechend) gelangen.

zakać (ˈka'watʃi) ⑬1, pf.
~yć (ˈtʃiitʃi) ⑫12 beilegen,
beſchließen; w ~eniu (ˈtʃe-
niu) beiliegend; ~nik (ˈnik)
m ①13² Beilage f.

zakać (ˈka'watʃi) f ③4 Befabung,
Garniſon; stać, leżyć-gą in
Garniſon legen.

zakam (ˈka'łom) m ①3 Krüm-
mung f, Biegung f.

zakaz (ˈka'z) m ①29,
~ka (ˈka'ka) f ③4² Grün-
der(in), Stifter(in).

zakaz (ˈka'z) f. zakładać.

zakaz (ˈka'z) m ①12 Aus-
holen n zum Sieb; z ~em weit
ausholend; za jednym ~em

mit einem Sieb, auf einen
Schlag; (~ na acc.) Anſchlag,
Attentat n; ~ morderczy Nord-
verſuch; ~ stanu Staats-
ſtreich; ~nąc (ˈnɔtʃi) się pf. ⑩2
(zum Sieb) ausſchöpfen.

zakaz (ˈka'z) ⑬1,
pf. ~czyć (ˈmo'tʃiitʃi) ⑫12
eintauchen; (przemacać) durch-
näßigen; ~ się nać werden.

zakaz (ˈka'z) (ˈmagazyno'-
watʃi) pf. ⑪20 einlagern.

zakaz (ˈka'z) ⑬1, pf.
~oknać (ˈmo'ŋatʃi) ⑩4 nać
werden.

zakaz (ˈka'z) (ˈma'liow'watʃi)
⑫2, pf. ~ać (ˈma'liow'watʃi)
⑫20 bemalen, vermalen; ~k-o
j-m einen Schlag verſetzen.

zakaz (ˈka'z) n ⑫13 Ab-
ſterben.

zakaz (ˈka'z) ⑬1,
pf. ~ić (ˈwiitʃi) ⑫2 (się sić)
zu Tode tranken; ciało: faſteien.

zakaz (ˈka'z) ⑬1, pf.
~nąć (ˈnɔtʃi) ⑩3 erfrieren;
(o wodzie) zuſrieren.

zakaz (ˈka'z) (ˈma'ʃi'ſto'watʃi)
f ④1 Schneidigkeit; (siła) Stär-
ke, Wucht; ~sty (ˈstɔ) ⑦7 (~
ście) ſchneidig; ſtarc, wichtig;
~sty was m großer Schnurr-
bart; ~ krok m großer Schritt.

zakaz (ˈka'z) ⑬1, pf.
~ówić (ˈwu'wiitʃi) ⑫2 be-
ſtellen; (~ do tańca) auffordern,
engagieren; chorobę: beſpre-
chen; (zaczarować) bezaubern;
~ się ſich anſagen.

zakaz (ˈka'z) (ˈma'ʃi'watʃi) ⑬2,
pf. ~ać (ˈma'ʃatʃi) ⑪14 ver-
ſchmieren.

zakaz (ˈka'z) (ˈmo'tʃatʃi) ⑬2, pf.
~ić (ˈtʃiitʃi) ⑫5 trüben; po-
rzadek etc.: ſtören; ~ się trübe
werden; ~ło mi się w głowie
mein Kopf wurde mirr; ~lenie
(ˈtʃe'nie) n ⑫13 Störung f.

- zam|czynsko** (samczyn'sko) *n* ②8
altes, großes Schloß; **~ek** (sa-
mek) *m* ①21¹ Schloß *n*, Ver-
schluß; (pałac) Schloß *n*, Burg *f*.
- zameldować** (amel'do'wat'si) *pf.*
①20 (się się) (an)melden.
- zamęczać** (zam'ęczat'si) ③1, *pf.*
~yc (ztschüt'si) ⑩12 (się się)
zu Tode martern ob. plagen.
- zamęście** (zäm'ęst'sie) *n* ②13
Berehelichung *f*; **~zna** (zyna)
⑦1 verehelicht(e), verheiratet(e).
- zamęt** (sa'męt) *m* ①10¹ Wir-
rarr, Chaos *n*.
- zamian** (sa'mian) *m* ①3: w ~
na ~ tauschweise; ~ za (*acc.*)
für (*acc.*); **~a** (zamia'na) *f* ③1
Tausch *m*; (~ przypadkowa) Ver-
wechslung.
- zamianować** (zämiano'wat'si) *pf.*
①20 (k-o *instr.*) ernennen (i-n
zu *dat.*).
- zamlar** (sa'mlar) *m* ①8 Absicht
f; (cel) Zweck; **~owy** (zamo'wu)
⑦1 Absichts... [(*gen.*).]
- zamlast** (zamlast) (*gen.*) (an)statt
- zamlatacz** (zamlatacz) *m* ①33,
~ka (zamlataczka) *f* ③4² (~ ulic)
Straßenlehrer(in).
- zamiatać** (zamiatacz) ③1, *pf.*
- zamleść** (zame'le'st'si) ⑨7¹
(aus)lehren, fegen; ~ pokój das
Zimmer auslehren.
- zamlęć** (zamlęć) *f* ④1 Gesid-
ber *n*; ~snozna Schneetreiben *n*.
- zamlęscowy** (zamlęst'cho'wu) ⑦1
auswärtig.
- zamien|ać** (zame'niat'si) ③1,
pf. **~ić** (zamiat'si) ⑩1 umtauschen,
umwechselln; (~ przypadkowo)
vertauschen, verwechselln; kilka
słów, pierścionki: wechselln; (~
co w *acc.*) verwandeln (et. in
acc.); ~ się (z *instr.*) tauschelln
(mit *dat.*); (~ w *acc.*) verwand-
elt werden (in *acc.*).
- zamlenny** (zame'nnu) ⑦1 tausch-
bar; handel *m* ~ Tauschhandel.
- zamlerać** (zame'rat'si) ③1, *pf.*
zamlrzeć (zame'rat'si) ⑨25 ab-
sterben; *fig.* dahinsteehen.
- zamlerz|ać** (zame'rat'si) ③1 be-
absichtigen, sich vornehmen;
~ się, *pf.* **~yc** (züt'si) się ⑩12
aussholen; ~ się na (*acc.*) die
Hand erheben gegen (*acc.*).
- zamlerzchły** (zame'rchły) ⑦6 ur-
alt.
- zamlieść** (zame'le'st'si) *pf.* ⑩8: ~
ciasto den Teig anmachen.
- zamliesz|ać** (zame'schat'si) *pf.* ③1
vermischelln; *izyka* etc.: umrü-
hen; **~anie** (zsch'a'nie) *n* ②13
Bewirrung *f*; **~ka** (zka) *f* ③4²
Unruhe.
- zamliesz|iwac** (zame'schli'wat'si)
③3, *pf.* **~ać** (zame'schat'si) ③1
sich niederlassen, seinen Wohn-
sitz aufschlagen; dom etc.: be-
wohnen; **~aty** (zka'iu) ⑦6 wohn-
haft; (o domu etc.) bewohnt.
- zamlieścić** (zame'st'sit'si) *pf.*
⑩9 unterbringen; anons: auf-
nehmen; einrücken lassen.
- zamlieść** *f.* zamiatać.
- zamlilcz|ać** (zami'lit'shat'si) ③1,
pf. **~ać** (zlit'shat'si) ⑩19 (o *loc.*)
verschweigen (*acc.*).
- zamlilowanie** (zamiilowa'nie) *n*
②13 (do *gen.*) Vorliebe *f* (für)
- zamlknąć** *f.* zamykać. [(*acc.*).]
- zamlknąć** (zamlknąć) *n* ②13
Zuschließen *n*; (zamek) Ver-
schluß *m*; ~ bramy Torsperr
f; ~ rachunków Rechnungss-
abschluß *m*.
- zamlkowy** (zamlko'wu) ⑦1
Schloß..., Burg...
- zamlmoczyć** *f.* zamaczać.
- zamlmoknąć** *f.* zamakać.
- zamlmordowanie** (zamlmordowa'nie)
n ②13 Ermordung *f*.
- zamlmorski** (zamlmorski) ⑦9 über-
seeisch.
- zamlmortyzować** (zamlmortyfo'wat'si)
pf. ⑩20 amortisieren.

zamorzyć (ˌmo'ɣutʃɨ) *pf.* ⑩12 zu Tode hungern lassen; ~ się sich zu Tode hungern.

zamotać (ˌmo'tatʃɨ) *pf.* ⑩1 verwirren, verstriden.

zamożność (ˌmo'ɣnoʃtʃɨ) *f* ④1 Wohlstand *m*; ~ny (ˌnu) ⑦1 (ˌnie) wohlhabend, vermögend.

zamówić *f.* zamawiać.

zamówienie (ˌmuwie'nje) *n* ②13 Bestellung *f.*

zamrażać (ˌmra'ɣatʃɨ) ⑩1, *pf.*

~ozic (ˌmro'ʃitʃɨ) ⑩10 gefrieren machen; zamrożona kawa *f* Eiscaffee *m.*

zamroczyć (ˌmro'tʃutʃɨ) *pf.* ⑩12 verdunkeln; ~k-o j-m die Befinnung rauben; zamroczyło go er hat die Befinnung verloren.

zamrowić (ˌmro'wjitʃɨ) się *pf.*

⑩2 (od *gen.*) wimmeln (von)

zamrozić *f.* zamrażać. [*dat.*]

zamruczeć (ˌmru'tʃetʃɨ) *pf.* ⑩9 zu brummen anfangen.

zamrużać (ˌmru'ɣatʃɨ) ⑩1, *pf.*

~yc (ˌɣitʃɨ) ⑩12: ~oczy die Augen halb zumachen.

zamrzcę *f.* zamierać.

zamszowy (samʃo'wũ) ⑦1 aus Samischleder.

zamułać (ˌmu'liatʃɨ) ⑩1, *pf.*

~lć (ˌliatʃɨ) ⑩3 verschlammen.

zamurowywać (ˌmurow'watʃɨ)

⑩2, *pf.* **~ać** (ˌmuro'watʃɨ) ⑩20

vermauern, zumauern.

zamydlać (ˌmũ'dliatʃɨ) ⑩1, *pf.*

~lć (ˌliatʃɨ) ⑩3 einseifen; (~k-u oczy) irreführen.

zamykać (ˌmũ'fatʃɨ) ⑩1, *pf.*

zamknąć (ʃa'mknɔtʃɨ) ⑩2 ver-

schließen, (zu)sperrn; zu-

machen; ~oczy (na *acc.*) daß

Auge zudrücken (bei *dat.*); ~

oczy k-u j-m die Augen zu-

drücken; posiedzenie, szkołę:

schließen; (obejmować) fassen; ra-

chunki: abschließen; ~ się (się)

schließen, sperren; (~ się w pokoju etc.) sich einschließen (in *dat.*).

zamyśł (ʃa'mũʃɨ) *m* ①3 Ab-

sicht *f.* Vorhaben *n.* Plan.

zamyślać (ʃamũ'ʃliatʃɨ) ⑩1 be-

absichtigen, im Sinne haben,

vorhaben; ~ się, **~ślić** (ˌʃliatʃɨ)

się *pf.* ⑩3 in Gedanken ver-

sunken, nachdenken; **~ślony** in

Gedanken vertieft.

zaniechać (ʃanie'ɣatʃɨ) *pf.* ⑩1

(*gen.*) unterlassen (*acc.*); (za-

przestać) ablassen (von *dat.*), ein-

stellen; ~ sposobności e-e Ge-

legenheit veräußen.

zanieczyścić (ˌnieɕtʃũ'ʃɨ-

tʃatʃɨ) ⑩1, *pf.* **~ścić** (ˌɕitʃitʃɨ)

⑩9 verunreinigen.

zaniedblywać (ˌnieɔbũ'watʃɨ)

⑩2, *pf.* **~ać** (ˌnie'ɔbatʃɨ) ⑩1

vernachlässigen, veräußen;

nie ~ (*inf.*) nicht veräußen

zu (*inf.*); **~anie** (ˌba'nje) *n* ②13

Vernachlässigung *f.*; Veräußen-

men; (~ wyglądu) Verwahrlo-

sung *f.*; **~any** (ˌba'nũ) ⑦1

(o wyglądzie) verwahrlost.

zaniemagać (ˌniema'ɣatʃɨ) ⑩1,

pf. **~ć** (ˌnie'mutʃɨ) ⑥16 er-

franken, fränkeln.

zaniemieć (ˌnie'mietʃɨ) *pf.* ⑩18

verstummen.

zaniepokoić (ˌniepoko'itʃɨ) *pf.*

⑩41 beunruhigen; **~jenie** (ˌje'nje) *n* ②13

Beunruhigung *f.*

zalniesć (ʃa'nieʃtʃɨ) *pf.* ⑥2,

~nosić (ˌno'ʃitʃɨ) *pf.* ⑩8 hin-

tragen, hinbringen; prośbę,

skargę: einreichen, einbringen;

~ protest Einspruch erheben;

~ się (od *gen.*) außer sich sein

(vor *dat.*); ~ się od śmiechu

sich tollachen; ~ się na (*acc.*)

im Anzuge sein, bevorstehen;

nach (*dat.*) aussehen.

zanik (ʃa'nik) *m* ①13 Schwund.

zanikać (ʃani'fatʃɨ) ⑩1, *pf.*

~nać (ˌnɔtʃɨ) ⑩41 schwinden.

 Vgl. auch die Bemerkung zu za.

zanim (sa'nim) bevor, ehe.

zanocować (nots'o'watſi) pf.

①20 übernachten.

zanosić s. zanieść.

zanotować (noto'watſi) pf. ①20 notieren, anmerken.

zanu|dzać (nu'dſatſi) ①31, pf.

~dzić (dsi'itſi) ①27 (sich) zu Tode langweilen.

zanurz|ać (nu'gatſi) ①31, pf.

~yć (gütſi) ①212 (sich) ein- (ob. unter-)tauchen.

zaocz|ność (sao'tſchnoſitſi) f ④1

Abwesenheit; ~ rozprawy Kontumazverfahren n; ~ny (nu) ⑦1 (nie) abwesend; wyrok m ~ny Kontumazurteil n.

zaogni|ać (o'gni'atſi) ①31, pf.

~ić (ni'itſi) ①21¹ (sich) entzünden; (zaostrzać) verschärfen;

~lenie (nie'nie) n ②13 Entzündung f; fig. Verschärfung f.

zaokrągl|ać (o'f'ro'glatſi) ①31,

pf. ~ić (litſi) ①23 abrunden.

zaop|atrywać (o'patru'watſi)

①32, pf. ~atryzyć (pa'tſchütſi) ①212 (k-o w acc.) versorgen, versehen (i-n mit dat.).

zaopiniow|ać (o'pini'o'watſi)

pf. ①20 s-e Meinung sagen, ein Urteil abgeben (über acc.); podanie etc.: begutachten; ~anie (wa'nie) n ②13 Meinung f, Urteil, Gutachten. [vflügen.]

zaorać (o'ratſi) pf. ①19 ein-

zaordynować (o'ordyno'watſi) pf.

①20 anordnen, verordnen.

zaostrz|ać (o'ſitſchatſi) ①31, pf.

~yć (ſchütſi) ①212 (sich) verschärfen, zuspitzen; ośówek: spitzen; apetyt: reizen.

zaoszczę|dzać (o'schtsch'dſatſi)

①31, pf. ~dzić (dsi'itſi) ①27 ersparen.

zapach (sa'pach) m ①12 Geruch,

Duft; ~nąć (sapa'shngtſi) pf.

①59 zu riechen anfangen, Geruch verbreiten.

zapad|ać (pa'datſi) ①31, pf.

zapaść (sa'paſitſi) ①09 (hin-) einfallen; (o klamce) zufallen; (wpadać) umsinken, einstürzen; (~ w chorobę) versinken (in acc.); ~ na zdrowiu fränkeln; (o wyroku, postanowieniu) fällen, gefällt (ob. ausgesprochen) werden; noc zapada die Nacht bricht ein; ~ się einfallen, einstürzen; ~ się w ziemię in die Erde versinken.

zapad|ka (pa'tſa) f ③4² Fall-

tür, Klappe; ~lina (li'na) f

③1 Erdeinsenkung; ~łość (~

łostſi) f ④1 Eingesenkenheit;

(~ weksla etc.) Fälligkeit; ter-

min m ~łości Fälligkeitstermin;

~ty (ti) ⑦6 eingefallen, ein-

gesunken; (odległy) weit ent-

legen; (płatny) fällig.

zapakow|ywać (pa'fowu'watſi)

①32, pf. ~ać (pa'fo'watſi) ①20

einpacken, verpacken; ~ do wię-

zienia ins Gefängnis stecken.

zapal|ać (sapa'latſi) ①31, pf.

~ić (litſi) ①23 anzünden; (~

w piecu, pod kuchnią) Feuer (au-)

machen; (podpalać) in Brand

stecken; fig. (podniecać) entflam-

men, anfeuern; (budzić) erwek-

ken; ~ się sich entzünden, Feuer

fangen; fig. ~ się (instr.) entbren-

nen (in dat.), in Hitze geraten;

~ się miłością in Liebe ent-

brennen; ~ się do (gen.) sich be-

geistern für (acc.).

zapal|czywość (tschu'woſitſi) f

④1 Zngrimm m, Zähjorn m;

~czywy (tschu'wu) ⑦1 (-wie)

jähornig, hitzig; ~enie (le'nie)

n ②13 Entzündung f; ~enlec

(le'netſ) m ①37¹ Fitzopf;

~niczka (ni'tſcha) f ③4²

Feuerzeug n; ~ność (noſitſi)

f ④1 Entzündbarkeit; ~ny (nu)

⑦1 (nie) entzündbar; ~o-

ny (li'o'nu) ⑦14¹ begeistert.

 Bgl. auch die Bemerkung zu za.

zapal (sa'pal) *m* ①3 Bündloch *n*; (bawelna) rote Stidbaumwolle *f*; (zarliwosé) Eifer, Begeisterung *f*; wpaść w ~ inß Feuer geraten; ~ ostyga baß Feuer verliet; ~ka (pa'ka) *f* ③4² Bündhölzchen *n*.

zapamiętać (pami'at'at'ji) *pf.* ⑬1 gedenken (*gen.*), in Erinnerung behalten; ~ać (ta'łósć (ta'łósćit'ji) *f* ④1 Bewußtlosigkeit; (szal) Wut; ~aty (ta'lu) ⑦6 (ale) Bewußtloß; (szalony) toll.

zapanować (pano'wat'it'ji) *pf.* ⑩20 zu herrschen anfangen; ~ nad sobą sich beherrschen.

zaparcie (pa'rt'it'je) *n* ②13: ~ stolca Stuhlverstopfung *f*; ~ się samego siebie Selbstverleugnung *f*.

zaparkanić (parfa'nit'it'ji) *pf.* ⑩1 ein- (od. um-)zäunen.

zaparzać (pa'gat'it'ji) ③1, *pf.* ~yc (güt'it'ji) ⑩12 aufbrühen.

zapas (pa'baß) *m* ①3 Vorrat; ~owy (bo'wu) ⑦1 vorrätig; X Reserve...

zapasy (pa'ßu) *m/pl.* ①3 Ringkampf *m*; isć w ~ ringen.

zapaść *f.* zapadać.

zapaśniczy (paß'ni't'sz'cu) ⑦4 Ring..., Fechter...; ~lk (pa'ßinik) *m* ①14 Ringer, Fechter.

zapatrywać (patru'wat'it'ji) się ③2, *pf.* ~rzyć (pa't'sz'üt'it'ji) się ⑤10 seinen Blick richten od. heften (auf *acc.*); (zagapić się) sich vergassen, sich versehen; (brać za wzór) sich zum Vorbilde nehmen; (być jakiego zdania) eine Meinung haben (über *acc.*).

zapatrywanie (trüwa'nje) *n* ②13 Ansicht *f*, Meinung *f*; różnica *f* -wan Meinungsverschiedenheit; rzecz *f* -wania Ansichtssache.

zapchać *f.* zapychać.

zapełnić (pe'łnit'it'ji) ⑩1, *pf.*

~ić (nit'it'ji) ⑩4¹ ausfüllen; ~ się sich füllen.

zapewne (pe'wne) gewiß, sicher; (prawdopodobnie) wahrscheinlich.

zapewnić (pe'wniat'it'ji) ⑩1, *pf.* ~ić (nit'it'ji) ⑩4¹ (~k-o o loc.) *i-m* (*gen.*) versichern; (~k-u co) *i-m* et. sicherstellen; mieć ~iony byt sein Dasein sichergestellt haben, e-e sichere Existenz haben; ~ się sich versichern, sich vergewissern; ~lenie (nie'nje) *n* ②13 Versicherung *f*; (~czego) Zusicherung *f*.

zapić (sa'p'it) *m* ①6 Anlauf; (siła) Heftigkeit *f*, Schwung; w pierwszym zapięciem ersten Eifer; (o gniewie) in der ersten Aufwallung.

zapiędzać (p'ę'dzat'it'ji) ③1, *pf.* ~dzić (dsz'it'it'ji) ⑩7 (hin)treiben; (o wietrze) verschlagen; ~ się vordringen; (~ bezmyślnie) sich vergaloppieren.

zapiąć (piat'it'ji) *pf.* ⑩17 zu krähen anfangen, krähen.

zapiąć *f.* zapinać.

zapić *f.* zapijać.

zapiekać (pie'kat'it'ji) ⑩1, *pf.*

zapiec (sa'piet'it'ji) ⑩13 einbrennen.

zapiecek (pie'tsek) *m* ①21¹b Platz hinter dem Ofen.

zapienie (pie'ni'tit'ji) się *pf.* ⑩1 schäumen; ~ się ze złości vor Wut schäumen.

zapieprzyć (pie'sz'üt'it'ji) *pf.* ⑩12 pfeffern.

zapierać (pie'rat'it'ji) ⑩1, *pf.*

zaprzeć (sa'pszet'it'ji) ⑩25 zumachen, versperren; oddech: zurückhalten; ~ się (*gen.*) ab-leugnen, verleugnen (*acc.*).

zapijać (pi'jat'it'ji) ⑩1, *pf.* ~pić (sa'pit'it'ji) ⑩1 im Trunke vergessen; sprawę: beim Glase erlebigen; potrawę: nach (*dat.*) trinken; ~ się saufen.

 Vgl. auch die Bemerkung zu za.

zaplnać (ˈpʲiˈnatʲɕ) ⑬1, *pf.* **zapiąć** (fa'pʲiɔtʲɕ) ⑨21 zknöpfen.

zapis (fa'pʲiʂ) *m* ①3 Rega't *n*;
(wpis) Einschreibung *f*.

zapisek (ˈpʲiʂɛk) *m* ①21'a Plotiz *f*.

zapisywać (ˈpʲiʂɨˈwatʲɕ) ⑬2, *pf.* **~ać** (ˈpʲiʂatʲɕ) ⑩10 einschreiben, eintragen; (spisywać) niederschreiben, notieren; lekarstwo: verschreiben, verordnen; towar: verschreiben, beziehen, kommen lassen; (~ w testamencie) verschreiben, vermachen; zeszyt etc.: vollschreiben; ~ się sich einschreiben (ob. eintragen) lassen; ~ się do głosu sich zum Worte melden; ~ się djabłu sich dem Teufel verschreiben.

zapiszcieć (ˈpʲiʂtʲɕɛtʲɕ) *pf.* ⑩19 zu quiesken anfangen.

zapłatać (ˈpʲlʲatʲɕ) ⑬1, *pf.*

zapleść (fa'pʲlɛʂtʲɕ) ⑨7¹ flechten.

zaplątać (ˈpʲlɔ'tatʲɕ) *pf.* ⑩11 (się się) verwickeln, verwirren.

zapłacić (ˈpʲlatʲɕitʲɕ) *pf.* ⑩5 bezahlen; (odpłacić) heimzahlen, vergelten; Bóg zapłać! vergelt's Gott!; ~ta (ˈta) *f* ③2² Bezahlung, Lohn *m*.

zapładniać (ˈpʲlad'niatʲɕ) ⑬1, *pf.* **~odnić** (ˈpʲlɔ'dnitʲɕ) ⑩4¹ befruchten; kobieta: schwängern.

zapłakać (ˈpʲlatʲɕ) *pf.* ⑩5 zu weinen anfangen, weinen; ~any (ˈta nū) ⑦1 verweint.

zapłomienić (ˈpʲlomʲe'niitʲɕ) się *pf.* ⑩21, **~nąć** (ˈpʲlɔ'notʲɕ) *pf.* ⑩1, **~nić** (ˈpʲlɔ'niitʲɕ) się *pf.* ⑩21 erröten.

zapobiegać (ˈpɔbʲe'gatʲɕ) ⑬1, *pf.* **~bić** (ˈpɔ'bʲetʲɕ) ⑩5 (*dat.*) verhindern (*acc.*).

zapobiegliwość (ˈpɔbʲe'gʲi'woʂtʲɕ) *f* ④1 Vorsorge, Sorgsamkeit; ~wy (ˈwū) ⑦1 (~wie) vor sorgend, sorgsam.

zapocić (ˈpɔ'tʲɕitʲɕ) *pf.* ⑩5 ver schwitzen.

zapodziewać (ˈpɔdʲɕ'e'watʲɕ) ⑬1, *pf.* **~dziać** (ˈpɔ'dʲɕiatʲɕ) ⑩17 verlegen; ~ się verlegt werden, nicht zu finden sein.

zapomagać (ˈpɔma'gatʲɕ) ⑬1 unterstützen.

zapominać (ˈmʲi'natʲɕ) ⑬1, *pf.* **~mnieć** (ˈmnʲetʲɕ) ⑩11 (*acc.*, *o loc.*) vergessen (*acc.*); ~ języka stumm werden; **~minalski** (ˈmʲina'lʲɕtʲɕi) *m* ⑦13 vergeßlicher Mensch; **~mnienie** (ˈmu'nie'nie) *n* ②13 Vergessen; pójść w ~nie in Vergessenheit geraten; przez ~nie aus Bersehen.

zapomogła (ˈmɔ'gʲa) *f* ③4 Unterstützung; ~owy (ˈgɔ'wū) ⑦1 Unterstützungs...

zaporą (ʂapɔ'ra) *f* ③2³ Riegel *m*, Vorschiebeschloß *n*; (~ na rogato) Schlagbaum *m*; (przeszkoda) Hindernis *n*.

zapotrzebowanie (ˈpɔtʲɕebɔ'wa'nie) *n* ②13 Bedarf *m*.

zapowładać (ˈpɔwʲa'datʲɕ) *pf.* ⑬1, **~edzić** (ˈwie'dʲɕetʲɕ) *pf.* ⑩4 anfangen; stub: aufbieten.

zapowiedź (ˈpɔ'wʲetʲɕ) *f* ④1 Ankündigung; (~ slubu) Aufgebot *n*; dać na ~edzi daß Aufgebot bestellen; już po ~edziach sie sind schon aufgeboden.

zapowietrzony (ˈwʲetʲɕɔ'nū) ⑦14¹ verpestet, verseucht.

zapoznawać (ˈpɔpɔ'natʲɕ) ⑩3², *pf.* **~ać** (ˈpɔ'natʲɕ) ⑬1 (*k-o z instr.*) bekanntmachen (*i-u mit dat.*); (nie poznawać) verkennen, unterschätzen; ~ się *z (instr.)* bekannt werden mit (*dat.*).

zapozwać (ˈpɔ'fwatʲɕ) *pf.* ⑨22² vorladen, fordern.

zapozyczać (ˈpɔ'ɕu'tʲɕatʲɕ) ⑬1, *pf.* **~yc** (ˈtʲɕütʲɕ) ⑩12 ausborgen, entleihen; ~ się in Schul-

den geraten; ~ się u (*gen.*) bor-
gen bei (*dat.*).
zapóźnić (ˌpu'ʃiɲitʃi) się *pf.*
 ⑩¹ zu spät kommen.
zapracow|ywać (ˌpratʃowü'-
 watʃi) ⑩², *pf.* ˌać (ˌpratʃo'-
 watʃi) ⑩²⁰ erarbeiten, (mit
 Arbeit) verdienen; ~ się sich zu
 Tode arbeiten. [waschen].
zaprąć (ʃa'pratʃi) *pf.* ⑨²⁴ aus-
zaprasaować (ˌpraʃo'watʃi) *pf.*
 ⑩²⁰ einbügeln, verbügeln; pra-
 sa: pressen.
zapr|aszać (ˌpra'ʃatʃi) ⑩¹,
pf. ˌosić (ˌpro'ʃi'itʃi) ⑩⁸ ein-
 laden; ˌoszenie (ˌproʃe'nie)
 n ②¹³ Einladung f.
zaprawa (ˌpra'wa) f ⑧¹ (~ do
 potraw) Würze; (~ murarska)
 Mörtel m.
zaprawę (ˌpra'wɔ) für wahr,
 wahrhaftig.
zaprav|ać (ˌwiatʃi) ⑩¹, *pf.*
 ˌić (ˌwiitʃi) ⑩² zubereiten,
 zürichten; (~ potrawę czem) an-
 machen, würzen (mit *dat.*); (~
 k-o do *gen.*) abrichten (i-n zu
dat.), gewöhnen (i-n an *acc.*);
 ~ się sich üben (in *dat.*).
zaprązka (ˌpra'ʃtʃa) f ③⁴² Ein-
 brenne.
zaprościć f. zapraszać.
zaprośiny (ˌproʃi'ni) f/pl. ③¹
 Einladung f.
zaprowa|dzać (ˌprowa'dʃatʃi)
 ⑩¹, *pf.* ˌdzić (ˌbʃiitʃi) ⑩⁷
 k-o: führen; (odprowadzać) ge-
 leiten; co: einführen; (urządzać)
 einrichten, installieren.
zaprószyć (ˌpru'ʃatʃi) ⑩¹,
pf. ˌyc (ˌʃiitʃi) ⑩¹² bestäuben.
zapryszczyć (ˌpru'ʃtʃi'ʃiitʃi) *pf.*
 ⑩¹² mit Schwären bededen.
zaprzaniec (ˌpʃa'nietʃ) m ①³⁷¹
 Abtrünniger, Renegat.
zaprząg (ʃa'pʃɔɲ) m ①¹³⁴ Ge-
 spann n.
zaprzęta|ć (ˌpʃɔɲ'tatʃi) ⑩¹,

pf. ˌnąć (ˌnɔtʃi) ⑩² beschä-
 tigen, in Anspruch nehmen.
zaprzecz|ać (ˌpʃe'ʃatʃi) ⑩¹,
pf. ˌyc (ˌʃiitʃi) ⑩¹² ver-
 neinen; (*dat.*) in Abrede stel-
 len (*acc.*); ˌenie (ˌʃe'nie) n
 ②¹³ Verneinung f.
zaprzeć f. zapierać.
zaprzed|awać (ˌpʃe'da'watʃi)
 ⑩³, *pf.* ˌać (ˌpʃe'batʃi) ⑩²
 verkaufen, verschachern; ˌaniec
 (ˌda'ni'etʃ) m ①³⁷¹ Verräter.
zaprzepa|szczać (ˌpʃepa'ʃɔ-
 ʃatʃi) ⑩¹, *pf.* ˌścić (ˌʃiitʃi'itʃi)
 ⑩⁹ (się) verlieren; majątek:
 vergeuden.
zaprzest|awać (ˌpʃeʃta'watʃi)
 ⑩³, *pf.* ˌać (ˌpʃe'ʃtatʃi) ⑩⁵
 (*gen.*) ablassen (von *dat.*).
zaprzesyły (ˌpʃe'ʃɛli) ⑦⁶:
 czas m ~ Vorvergangenheit f.
zaprzęg (ʃa'pʃɔɲ) m ①¹³ Ge-
 spann n.
zaprzęga|ć (ˌpʃɔɲ'gatʃi) ⑩¹, *pf.*
 ˌnąć (ˌnɔtʃi) ⑩¹⁵ anspannen.
zaprzęgowy (ˌgo'wli) ⑦¹ Ge-
 spann...; koń m ~ Zugpferd n.
zaprzyjaźn|ać (ˌpʃɔja'ʃi'iatʃi)
 ⑩¹, *pf.* ˌić (ˌniitʃi) ⑩⁴¹ be-
 freunden, freundschaftlich ver-
 binden; ~ się sich befreunden.
zaprzy|sięgać (ˌpʃɔʃi'g'atʃi)
 ⑩¹, *pf.* ˌsiądz (ˌpʃɔʃi'g'ɔtʃi)
 ⑩¹² beiden, beschwören; ~
 k-u co j-m et. schwören; ~ się
 sich eidlich verpflichten; ˌśle-
 żony (ˌʃo'ni) ⑦¹⁴¹ beeidigt.
zapuchnąć (ˌpu'ʃnɔtʃi) *pf.* ⑩³
 (an)schwellen.
zapudrować (ˌpubro'watʃi) *pf.*
 bepubern.
zapust|iny (ˌpu'ʃtni) ⑦¹ Fa-
 schings..., Faschnachts...; ˌy (ˌtu)
 m/pl. ①³ Faschnacht f.
zapu|szczać (ˌpu'ʃtʃatʃi)
 ⑩¹, *pf.* ˌścić (ˌʃiitʃi'itʃi) ⑩⁹
 hineinlassen, hineindrücken, ver-
 senken; (~ co czem) einlassen,

bestreichen (et. mit *dat.*); ~ podłogę den Fußboden einlassen; ~ oczy czem eintröpfeln, träufeln (et. in die Augen); (spuszczać) hinunterlassen; sieci: auswerfen; brodę etc.: wachsen lassen; ~ korzenie Wurzel fassen; ~ się się einlassen; (zagłębiać się) sich vertiefen; ~ się za daleko zu weit vordringen.

zapychać (ˌpũ'χatʃɨ) ⑬1, pf.

zapchać (ʃa'pχatʃɨ) ⑬1 verstopfen, vollstopfen; (wepchać) hineinstecken.

zapylić (ˌpũ'liatʃɨ) ⑬1, pf. ˌlić (ˌliʦɨ) ⑬3 bestäuben.

zapytywać (ˌpũtũ'watʃɨ) ⑬2, pf. ˌać (ˌpũ'tatʃɨ) ⑬1 (o *acc.*) (be)fragen (um *acc.*); ~ się anfragen; **anle** (ˌa'nle) n ⑬13 Frage f.

zarabiac (ˌra'bʲatʃɨ) ⑬1, pf. ˌobić (ˌro'bʲitʃɨ) ⑬2¹ pieniądze: verdienen; (zaprawiac) anmachen, einrühren. [⑬20 anrechnen.]

zarachować (ˌrach'o'watʃɨ) pf.

zaradczy (ˌra'tʃɨ) ⑦4 abhilfend, vorbeugend, Vorbeuge..., Schutz...; **noś** (ˌra'bnoʃ'tʃɨ) f ④1 Tatkraft; **ny** (ˌnũ) ⑦1 tatkräftig.

zaradzać (ˌdʃatʃɨ) ⑬1, pf. ˌdzić (ˌdʃitʃɨ) ⑬7 Rat schaffen; (~czemu) abhelfen, vorbeugen (*dat.*).

zarane (ˌra'ne) m ①21¹a Morgensröhe f; fig. Anfang.

zarastać (ˌra'ʂtatʃɨ) ⑬1, pf. ˌosnąć (ˌro'ʂnɔtʃɨ) ⑩10 verwachsen; (~ czem) bewachsen, sich bededen (mit *dat.*).

zaraz (ʃa'raʂ) gleich, sofort.

zaraza (ˌra'ʂa) f ③1 Seuche, Pest; **azek** (ˌra'ʂe) m ①21¹b Ansteckungskeim, Infektionserreger; **azilność** (ˌraʂ'i'i'woʂ'tʃɨ) f ④1 das Ansteckende n; **azilny** (ˌli'wũ) ⑦1 (-wie), **azny** (ˌra'ʂnũ) ⑦1 ansteckend.

zarazem (ˌra'ʂem) zugleich.

zarazić (ˌra'ʂitʃɨ) ⑬1, pf. ˌzić (ˌra'ʂitʃɨ) ⑬10 anstecken;

powietrze: verpesten; ~ się sich anstecken; **żenie** (ˌʒe'nle) n

⑬13 Ansteckung f, Infektion f. **zarząbać** (ˌrʒm'batʃɨ) pf. ④4 niederhauen.

zaręczać (ˌrʒ'tʃatʃɨ) ⑬1, pf. ˌyć (ˌtʃχũtʃɨ) ⑬12 bürgen;

~ za (*acc.*) sich verbürgen für (*acc.*); (~ k-o z *instr.*) verloben (i-n mit *dat.*); ~ się sich verloben; **yny** (ˌtʃχũ'nũ) f/pl. ③1 Verlobung f; **ynowy** (ˌno'wũ) ⑦1 Verlobungs...

zarękawek (ˌrʒka'wek) m ①21¹b Wulff.

zarobek (ʃaro'beʂ) m ①21¹a Verdienst; (zysk) Gewinn; **lic** (ˌbʲitʃɨ) pf. f. zarabiac; **kowac** (ʃaropko'watʃɨ) ⑩20 für den Lebensunterhalt sorgen;

kowy (ˌwũ) ⑦1 Verdienst...; podatek m **kowy** Erwerbsteuer f; spółka f **kowa** Erwerbgenossenschaft; **nica** (ˌrobnũ'i'tʃa) f ③9 Tagelöhnerin; **nik** (ˌro'bnił) m ①14 Tagelöhner.

zarodlek (ˌro'beʂ) m ①21¹b Keim; **kowy** (ˌrotko'wũ) ⑦1 Keim...; **nik** (ˌro'bnił) m ①13² ♀ Spore f; Keimkorn n.

zarość (ˌro'liʦɨ) się pf. ⑩4¹ (*instr.*) sich füllen (mit *dat.*).

zaropić (ˌro'pʲitʃɨ) się pf. ⑩2 zu eiern beginnen.

zarosnąć f. zarastać.

zarost (ʃa'roʂt) m ①10¹ Haarwuchs; (~ na twarzy) Bartwuchs.

zarosić (ʃa'roʂ'iʦɨ) f ④7, ˌe (ˌro'ʂi'le) n ②15 Didicht n.

zarozumiałość (ˌroʂum'ia'łoʂ'tʃɨ) f ④1 Einbildung; **ły** (ˌli) ⑦6 (ˌle) eingebildet.

zarównywać (ʃaruwũ'watʃɨ) ⑬4, pf. ˌać (ˌru'wnatʃɨ) ⑬1 ausgleichen; płaszczyznę: ebenen.

zarówno (sar'u'wno) auf gleiche Weise, ebenso.

zarumieniac (rumi'e'niatſi)

⑬1, pf. **~łé** (n'itſi) ⑫1 rot färben; (~ na ogniu) braun rösten; ~ się erröten; (~ na ogniu) braun (geröstet) werden.

zarwać s. zarywać.

zarybek (sar'u'boſ) m ①21^b junge Fischbrut f.

zarybliac (b'iatſi) ⑬1, pf. **~łé** (b'itſi) ⑫2 mit Fischbrut besetzen.

zaryć (sa'rütſi) pf. ⑫2 (się) sich hineingraben, hineinwühlen.

zarys (sa'rüş) m ①3 Umriss, Grundriß; przedstawiac co w ogólnych ~ach et. s. skizzieren.

zarysowywać (rus'bowu'watſi)

⑬2, pf. **~ać** (s'bow'watſi) ⑪20 skizzieren; ~ się (okazać się) im Umriss sichtbar werden; (pokać) Risse bekommen.

zarywać (ru'watſi) ⑬1, pf.

zarwać (sa'rwatſi) ⑨22 erweichen, erhaschen; k-o: pressen.

zarząd (sa'gət) m ①6 Verwaltung f, Administration f; ~ca

(~g'otſka) m ⑧11 Verwalter, Leiter;

~czynl (~g'otſču'ni) f

③10 Verwalterin, Leiterin.

zarządzać (~g'otſatſi) ⑬1, pf.

~dzić (~dſitſi) ⑫7 (instr.) ver-

walten, leiten (acc.); (acc.) an-

ordnen; **~dzenie** (~dſe'nie) n

②13 Unordnung f.

zarzekać (~g'e'fatſi) ⑬1, pf.

zarzec (sa'g'etſi) ⑩14 besprechen, bezaubern; ~ się (gen.)

abschwören (acc.).

zarzewie (~g'e'w'ie) n ②15 Blut

f, Bündstoff m; fig. Keim m.

zarzezać (~g'e'fatſi) pf. ⑬1 ab-

zarznać s. zarzynać. [schlachten.]

zarzucić (~gu'tſatſi) ⑬1, pf.

~łé (~tſitſi) ⑫5 (~ co gdzie)

verlegen, verwerfen; (wyrzucać)

auswerfen; sieci, kotwice: aus-

werfen; (porzucać) aufgeben;

(~ co na siebie) umwerfen, umnehen; (obrzucać czym) bewerfen, bedecken, überschütten; (~ k-u co) vorwerfen (et. dat.), einmenden (et. gegen acc.); (oskarzać o co) zeihen (i-m gen.).

zarzut (sa'gut) m ①10¹ Bornurf,

Einwendung f; ~ka (~gu'tka)

f. ③4² Überzieher m; (narzutka)

Überwurf m.

zarzynać (~gu'natſi) ⑬1, pf.

zarznąć (sa'gnatſi) ⑩2 (się ein-

ander) (ab)schlachten; kurę etc.: abstechen.

zasada (saſa'da) f ③2 Grund-

satz m; (podstawa) Grundlage;

(myśl główna) Grundidee; (pra-

wo główne) Grundgesetz n; &

Grundzahl, Basis; & Base;

~ taryfowa Trachtsatz m.

zasadniczy (~ni'tſču) ⑦4 (-czo)

grundsätzlich, prinzipiell; usta-

wa f -cza Grundgesetz n; pra-

widło n -cze Grundsatz m.

zasadzać (~ſa'dſatſi) ⑬1, pf.

~dzić (~dſitſi) ⑫7 besetzen,

bepflanzen (mit dat.); (sadcie)

(an)pflanzen, setzen; (wsadzać)

setzen, stecken; ~ k-o do więzie-

nia i-n ins Gefängnis wer-

fen; ~ k-o do roboty i-n zu

e-r Arbeit anspannen; (~ na

loc.) bauen, gründen (auf dat.),

begründen (mit dat.); ~ się (na

acc.) aufstauern (dat.); ~ się na

zwierzyne auf Unstaud gehen;

~ się na (loc.) beruhen auf

dat.), sich stützen auf (acc.).

zasadzka (~ſa'tſka) f ③4² Sin-

terhalt m; (pułapka) Falle; (~

na zwierzynę) Unstaud m.

zasapać (~ſa'patſi) się pf. ⑪4

außer Atem kommen; zasapa-

ny schraubend. [gerichtlich.]

zasądowy (~s'g'ow'u) ⑦1 außer-

zasądzać (~s'g'otſatſi) ⑬1, pf.

~dzić (~dſitſi) ⑫7 (na acc.)

verurteilen (zu dat.).

zaschty (sa'ščhli) ⑦6 vertraut, trocken: ~nag f. zasychać.
zasępliac (sępl'm'piatŝi) ⑬1, pf. ~lć (sępl'itŝi) ⑫2 (się się) verbüßern, verbüßern.
zasiać f. zasiewać.
zasładać (sja'datŝi) ⑬1, pf. **zasiaść** (sa'ŝi'ŝitŝi) ⑨12 sich (nieder)setzen; Platz nehmen; ~ miejsce einen Platz be-
 setzen.
zasilec (sa'ŝietŝ) pf. ⑨13, **zasiekać** (sje'katŝi) pf. ⑩1 zu Tode hauen.
zasiedzieć (sje'dŝietŝi) pf. ⑫17 durch langes Sitzen erwerben; ~ się zu lange sitzenbleiben; (spóźnić się) sich verspäten.
zasiek (sa'ŝiel) m ①13, ~a (sje'fa) f ③4¹ Verhau m.
zasiew (sa'ŝief) m ①3 Saat f.
zaslewać (sje'watŝi) ⑬1, pf. **zasiać** (sa'ŝiatŝi) ⑪17 besäen; (siać) säen; cicho jak makiem zasiał es ist mäuschenstill.
zasieć (sa'ŝieć) Hände weg!; tobie ~ od tego das geht dich gar nichts an.
zasięglac (sje'g'gatŝi) ⑬1, pf. ~nag (asęg'itŝi) ⑩2 (gen.) einholen, einziehen (beibe acc.).
zasillać (sje'i'liatŝi) ⑬1, pf. ~lć (sill'itŝi) ⑫3 verstärken; (wspomagac) unterstützen; maszynę: speisen; ~ się sich stärken; (o maszynie) gespeist werden.
zasil'ek (sief) m ①21¹a Unter-
 stützung f; ~kowy (slo'wü) ⑦1 Unter-
 stützungss...
zasiniec (sje'i'niatŝi) pf. ⑫18
 blau werden; (o ciele) mit Blut
 unterlaufen.
zaskakiwać (sŝaf'i'watŝi) ⑬3,
 pf. ~oczyć (sŝo'tŝchütŝi) ⑫12
 zuspringen; ~ k-u drogę j-m
 den Weg abschneiden; ~ k-o
 j-n überraschen, j-m unerwartet
 kommen; (o śmierci) er-

eilen; ~ kolo (gen.) herum-
 springen um (acc.), schmeicheln
 (dat.).

zaskarb'iac (sŝa'r'biatŝi) ⑬1,
 pf. ~lć (sŝitŝi) ⑫2 sobio co
 et. gewinnen, erwerben.

zaskarz'iac (sŝa'r'g'atŝi) ⑬1, pf.
 ~yć (sŝütŝi) ⑫12 anklagen.

zasklepliac (sŝle'pl'iatŝi) ⑬1,
 pf. ~lć (sŝitŝi) ⑫2 überwöl-
 ben; ~ się sich verschließen;
 (o ranie) vernarben; (o gasieni-
 cy) sich einspinnen.

zaskoczyć f. zaskakiwać.

zaskomleć (sŝto'm'letŝi) pf. ⑫8
 zu winseln anfangen, winseln.

zaskorup'iac (sŝkoru'piatŝi) się
 ⑬1, pf. ~lć (sŝitŝi) się ⑫2
 hart werden, sich mit einer
 harten Rinde bedecken.

zaskdrny (sŝu'r'nü) ⑦1 unter
 der Haut (befindlich); woda f
 -na Grundwasser n.

zaskwlerzczać (sŝkw'ier'rtŝetŝi)
 pf. ⑫19 knirschen, prasseln.

zastab'nąć (sŝa'b'nuatŝi) pf. ⑩4
 erkranken; ~nięcie (sŝi'ę'tŝie) n
 ②13 Erkrankung f.

zastać¹ f. zaścielac.

zastać² f. zasylać.

zast'laniac (sŝla'niatŝi) ⑬1, pf.
 ~onić (sŝlo'niatŝi) ⑫1 verhül-

len, verdecken; okna: verhän-
 gen; widok: verstellen; k-o: be-
 ften, schützen; ~ się sich verhül-
 len, sich decken; (instr.) sich ent-
 schuldigen (durch acc., mit dat.);
 vor schützen (acc.).

zastłocic (sŝto'tŝitŝi) się pf. ⑫5
 regnerisch werden.

zastłona (sŝlo'na) f ③1 Vor-
 hang m; (~ twarzy) Schlei-
 er m;
 (ostona) Hülle.

zastłonic f. zastlaniac.

zastuchać (sŝlu'chatŝi) się pf.
 ⑬1 sich ins Hören vertiefen.

zastuga (sŝlu'ga) f ③4 Verdienst
 n; pl. -gi Dienstlohn m.

zastugiwać (saʃlugi'watʃi) ⑬3, pf. ~**zyć** (aʃlu'gütʃi) ⑬12 (na acc.) verdienen (acc.); ~ się (dat.) sich verdient machen (um acc.).
zastużony (aʃo'nü) ⑦14¹ (-żonie) verdient.
zastynąć (aʃtyn'ngtʃi) pf. ⑩1 sich einen Namen erwerben.
zastyszeć (aʃtys'ʃetʃi) pf. ⑫19 zu hören bekommen.
zasmakować (aʃmafo'watʃi) pf. ⑪20 (w loc.) Geschmack (ob. Gefallen) finden (an dat.).
zasmarkać (aʃma'rkatʃi) się pf. ⑬1 sich berözen.
zasmarowiywać (aʃmarowu'watʃi) ⑬2, pf. ~**ać** (aʃmaro'watʃi) ⑪20 verschmieren.
zasmażka (aʃma'ʃʃka) f ③4² Einbrenne.
zasmrładać (aʃmra'dʃatʃi) ⑬1, ~**odzić** (aʃmro'dʃitʃi) ⑫7 stänfern, mit Gestank erfüllen.
zasmuciać (aʃmu'tʃatʃi) ⑬1, pf. ~**ić** (aʃmuc'itʃi) ⑫5 (się) sich betrüben; ~**ony** (aʃbo'nü) ⑦14¹ betrübt, traurig.
zasnąć f. zasypiać.
zasobny (aʃso'bny) ⑦1 wohlhabend; ~**y** (aʃso'bu) m/pl. ①3 Vorräte.
zaspą (sa'ʃpa) f ③1 Verschüttung; ~ śnieżna Schneeverwehung; ~ piaskowa Flugsand m, Düne.
zaspąć f. zasypiać 2.
zaspakajać (aʃpafa'jatʃi) ⑬1, pf. ~**okolić** (aʃpoko'itʃi) ⑫4¹ beruhigen; (zadowalać) befriedigen; głód, pragnienie: stillen. [fen.]
zaspány (aʃpa'ny) ⑦1 verschlafen
zastać f. zastawać.
zastanawiać (aʃtana'wiatʃi) ⑬1, pf. ~**owić** (aʃno'witʃi) ⑫2¹ (zaprzestawać) einstellen; (zatrzymywać) aufhalten, zum Stehen bringen; (zwracać uwagę) zija; aufpassen (dat.), verwundern

(acc.); ~ się (nad instr.) nachdenken (über acc.), erwägen (acc.); ~**owienie** (aʃno'wie'nie) n ②13 Einstellung f; (namysł) Nachdenken, Überlegung f.

zastarzały (aʃtaʒa'łu) ⑦6 veraltet.

zastaw (sa'ʃtaf) m ①3 Pfand n; (zakład aʃniczy) Pfandleihanstalt f.

zastawa (aʃta'wa) f ③1 Klappe, Ventil n; ~ stolu Gedeck n.

zastawać (aʃta'watʃi) ⑬3, pf.

zastać (sa'ʃtatʃi) ⑬14 antreffen; (przydybać na czem) übertraffen (bei dat.).

zastawiać (aʃta'wiatʃi) ⑬1, pf. ~**ić** (aʃwitʃi) ⑫2 versetzen, verpfänden; (stawiać co przed czem) verstellen (et. mit dat.); (zastawiać) bedecken, beschützen; (~ stół) czem) bedecken (mit dat.); ~ sidła Schlingen legen; ~ lapkę e-e Falle stellen; ~ się (instr.) sich verstellen, sich bedecken (mit dat.).

zastawniczy (aʃwni'tʃy) ⑦4 Pfand(leih)...; kartka f -cza Pfandchein m; zakład m ~**Ver-**fügung n.

zastąpić f. zastępować.

zastękać (aʃtę'tatʃi) pf. ⑬1 aufhühen.

zastęp (sa'ʃtęmp) m ①3 Charakter f; ~**y** pl. niebieskie die himmlischen Speerscharen.

zastęplca (aʃtęmp'tʃa) m ③1 Stellvertreter; (~ fabryki etc.) Vertreter; ~**czy** (aʃtęp'czy) ⑦4 (~czo) vertretend, in Vertretung; ~**czyni** (aʃtęp'ni) f ③10 (Stell-)Vertreterin.

zastępować (aʃtęmpo'watʃi) ⑫20, pf. ~**ąpić** (aʃtęmp'pitʃi) ⑫2 vertreten; strażę: ersetzen; (zajść w ciążę) schwanger werden; ~ k-u drogę j-m in den Weg treten.

- zastępstwo** (saʃtɛ^mˈpɛʃtʷo) *n* ② 1 Vertretung *f*.
- zastosow|ywać** (ˌsɛtɔʃɔwɨˈwatɕi) ⑬ 4, *pf.* ˌać (ˌsɛtɔʃɔˈwatɕi) ⑩ 20 anwenden; (przystosowywać) anpassen; ~ się do (*gen.*) sich anpassen an (*acc.*), sich richten nach (*dat.*); ~anie (ˌwaˈnie) *n* ② 13 Anwendung *f*.
- zastój** (saˈʃtɔj) *m* ① 36ª Stillstand, Stodung *f*.
- zastraszyć** (ˌʒtraˈʃɕytɕi) *pf.* ⑫ 12 erschrecken.
- zastronny** (ˌʒtroˈnny) ⑦ 1 (-nie) einseitig, parteiisch. [ʃpizɛn.]
- zastrugać** (ˌʒtruˈgatɕi) *pf.* ⑩ 6]
- zastrupiać** (ˌʒtruˈpiatɕi) się ⑬ 1, *pf.* ˌić (ˌpiitɕi) się ⑫ 2 vernarben. [bepfeiler.]
- zastrzał** (saˈʒtɕal) *m* ① 3 Stre-]
- zastrze|gać** (ˌʒtɕɔˈgatɕi) ⑬ 1, *pf.* ˌc (saˈʒtɕɔtɕ) ⑨ 15 vorthalten, sich ausbedingen; ~ się sich vermahnen; ~zenie (ˌʒɛˈnie) *n* ② 13 Vorbehalt *m*.
- zastrzeżenie** (ˌʒtɕɔˈʒiitɕi) *pf.* ⑫ 3 erschwiegen.
- zastryk|ać** (ˌʒtɕɨˈatɕi) ⑬ 1, *pf.* ˌnąć (ˌnɔtɕi) ⑩ 2 zu reißen anfangen; eo: einprägen.
- zastukać** (ˌʒtuˈatɕi) *pf.* ⑬ 1 (an)klopfen.
- zastyg|ać** (ˌʒtɕɨˈatɕi) ⑬ 1, *pf.* ˌnąć (ˌnɔtɕi) ⑩ 2 erkalten.
- zasunąć** *f.* zasunąć.
- zasuspendować** (ˌʒuspɛndoˈwatɕi) *pf.* ⑩ 20 suspendieren.
- zasuszać** (ˌʒuˈʃatɕi) ⑬ 1, *pf.* ˌyć (ˌʃɕytɕi) ⑫ 12 (ein)trocknen, dörren.
- zasu|wać** (ˌʒuˈwatɕi) ⑬ 1, *pf.* ˌnąć (ˌʒuˈnɔtɕi) ⑩ 1 hineinschieben; rygiel etc.: zu-, vorthieben; frankl.: zugiehen.
- zasuw(k)a** (ˌʒuˈw[ɕ]a) *f* ③ 1 (③ 4^a) Niegel *m*, Borreiber *m*.
- zasądzić** (ˌʒɨwˈɕiitɕi) *pf.* ⑫ 7 zu urteilen anfangen.
- zasychać** (ˌʒɨˈɕatɕi) ⑬ 1, *pf.* ˌaschnąć (saˈʒɕnɔtɕi) ⑩ 4 ein-trocknen; (usychać) verdorren.
- zasy|ać** (saʒuˈlatɕi) ⑬ 1, *pf.* ˌstać (saˈʒlatɕi) ⑩ 7 schiden; uklony, pozdrowienia: entbieten.
- zasy|piąć** (ˌʒɨˈpiatɕi) ⑬ 1 1. *pf.* ˌasnąć (saˈʒnɔtɕi) ⑩ 2 ein-schlafen; (~ na zawsze) ent-schlummern. 2. *pf.* ˌspać (saˈʒpatɕi) ⑫ 12 verschlafen; (zanie-dbywać) vernachlässigen.
- zasy|pywać** (ˌʒɨpuˈwatɕi) ⑬ 2, *pf.* ˌać (ˌʒɨˈpatɕi) ⑩ 4 ver-schlütten; ezem: bestreuen (mit *dat.*); *fig.* k-o: ins Unglück bringen; ~ się sich blamieren; (zdradzać się) sich verraten.
- zasystować** (ˌʒɨstɔˈwatɕi) *pf.* ⑫ 20 sistieren. [⑩ 20 verschalen.]
- zaszalować** (ˌʒɕalɔˈwatɕi) *pf.*]
- zaszańcować** (ˌʒɕanitɕɔˈwatɕi) *pf.* ⑩ 20 verschanzten.
- zaszargać** (ˌʒɕarˈgatɕi) *pf.* ⑬ 1 beschlumpfern; ~ dobrę sławę seinen Ruf verschmerzen; ~ majątek das Vermögen mindern.
- zaszczebiotać** (ˌʒɕtɕɛbioˈtatɕi) *pf.* ⑩ 11 zu zwitschern anfangen.
- zaszczekać** (ˌʒɕtɕɛˈatɕi) *pf.* ⑬ 1 zu bellen anfangen, bellen.
- zaszczep|iać** (ˌʒɕiatɕi) ⑬ 1, *pf.* ˌić (ˌpiitɕi) ⑫ 2 einimpfen (*a. fig.*); roślinę: einpfropfen.
- zaszczęknąć** (ˌʒɕtɕɕˈnɔtɕi) *pf.* ⑩ 4 erklirren.
- zaszczyc|ać** (ˌʒɕtɕɨˈtɕatɕi) ⑬ 1, *pf.* ˌić (ˌtɕiitɕi) ⑫ 5 (k-o *instr.*) beehren, auszeichnen (j-n durch *acc.*). [⑩ 4 zwidɛn.]
- zaszczypać** (ˌʒɕtɕɨˈpatɕi) *pf.*]
- zaszczyt** (saˈʒtɕɨt) *m* ① 10¹ Ehre *f*; (dostojeństwo) Ehren-stelle *f*, Würde *f*; ~ny (ˌʒtɕɨˈt-nɨ) ⑦ 1 (-nie) ehrenvoll.
- zaszedł** (saˈʒɔɔł) *f.* zająśc.
- zaszeptać** (ˌʒɕɛˈptatɕi) *pf.* ⑩ 11 flüßeln, flüßtern.

zaszlochać (zschl'ochatſh) *pf.* aufschluchzen.

zaszpiliac (zſchpi'i'iatſh) ⑬1,

pf. **lic** (litſh) ⑫3 zunadeln.

zaszylwać (zſchü'watſh) ⑬1, *pf.*

ć (ſa'ſchütſh) ⑪2 zunähen;

(w *acc.*) einnähen (in *acc.*);

~ się (w *acc.*) eindringen (in *acc.*).

zaś (ſaſh) dagegen, aber.

zaścian|ek (zſiſtſia'neſ)m ①21^b

kleinadeliges Dorf n; ~ **kowość**

(ko'woſtſh) f ④1 ländliche

Sitte; (zacofanie) Rückſtändig-

ſeit; ~ **kowy** (ko'wü) ⑦1 länd-

lich; (zacofany) rückſtändig.

zaścieniać (zſiſtſie'iatſh) ⑬1, *pf.*

zastać 1 (ſa'ſtatſh) ⑪8 zubecken,

bedecken; iósko: zubetten.

zaślepiac (zſi'pie'piatſh) ⑫1, *pf.*

lic (pi'itſh) ⑫2 (ver)blenden,

blind machen; być zaslepionym

w (*loc.*) vernarrt ſein (in *acc.*);

~ **lenie** (pie'nie) n ②13 Ver-

blendung f.

zaślinić (zſli'i'nliſh) *pf.* ⑫1

beſpeicheln.

zaślubiac (zſli'u'biatſh) ⑬1,

pf. **lic** (bliſh) ⑫2 k-o: hei-

taten; ~ k-u córke j-m die

Tochter zur Frau geben; ~ **iny**

(bi'nü) f/pl. ③1 Trauung f.

zaśmiać (ſa'ſhmiatſh) się *pf.*

⑪17 zu Lachen aufgehen.

zaśmierdzić (zſim'ie'rdſiſh) się

pf. ⑫7 ſtinkig werden.

zaśniecić (zſnie'ie'ſhſiſh) *pf.* ⑫5

mit dem Kornbrande anſteden.

zaśniedzieć (zſnie'ie'dſiſh) ⑪20

mit Grünpan anlaufen.

zaśpiewać (zſi'pie'watſh) *pf.* ⑬1

zu ſingen anfangen, anſtimmen.

zaśrubować (zſi'rubo'watſh) *pf.*

⑪20 ein-, zuſchrauben.

zaświadczać (zſwi'ad'atſh) ⑬1,

pf. **yc** (ſchütſh) ⑫12

bezeugen, beſtätigen.

zaświatowy (zſwi'ato'wü) ⑦1

überirdiſch, tranſzendent.

zaświecać (zſwie'ie'tſhatſh) ⑬1,

pf. **lic** (tſhſiſh) ⑫5 anzün-

den; (blyszozec) leuchten, glän-

zen; ~ się zu brennen (ob.

glühen) anfangen.

zaświerzbieć (zſwie'ie'ſſietſh) *pf.*

⑫2 zu jucken anfangen.

zaświstać (zſwii'ſtatſh) *pf.* ⑬1

pfeifen, einen Pfeiff tun.

zatabaczony (zatabatſcho'nü) ⑦14

mit Schmutz ab verunreinigt.

zat|aczać (zta'tſchatſh) ⑬1, *pf.*

oczyć (to'tſchütſh) ⑫12 (hin-)

wälzen, (hin)rollen; ~ koło e-n

Kreis ziehen; ~ kręgi Kreiſe

ziehen, freifen; ~ się (do *gen.*)

rollen (in *acc.*, bis zu *dat.*).

zataljać (zta'jatſh) ⑬1, *pf.* **lic**

(litſh) ⑫4 verheimlichen.

zatanńczyć (zta'nitſchütſh) *pf.* ⑫12

zu tanzen beginnen; tanzen.

zatapiać (zta'piatſh) ⑬1, *pf.*

opić (to'piitſh) ⑫2 verſen-

ken; okręć: in den Grund bohren;

~ się ſich verſenken; zatopiony

w myślach in Gedanken ver-

ſunken.

zatarg (ſa'tarſ) m ①13 Streit.

zatem (ſa'tem) alſo, ſoiglich.

zatemperować (tempero'watſh)

pf. ⑪20 (zu)ſpißen.

zatechnąć (zta'tchnęſh) *pf.* ⑩2

dumppig werden.

zatkać ſ. zatykać 1.

zatknąć ſ. zatykać 2.

zatloczyć (ztlotſchütſh) *pf.* ⑫12

vollſtopfen. [ſchlagen.]

zatluc (ſa'tlutſh) *pf.* ⑨13 tot-

zatlumić (ztlu'miſh) *pf.* ⑫2

erdrüden, erſticken.

zatluszczac (ztlu'ſchſchatſh)

⑬1, *pf.* **ścić** (ſhſiſh) ⑫9

fettig machen, verſetten; ~ się

ſich mit Fett beſchmierem.

zatluszczenie (zſchſcho'nie) n

②13 Verſetzung f; ~ serca

Herzverſetzung f.

zatoczyć ſ. zataczac.

zatoka (fato'fa) *f* ③4¹ Bucht, Meerbusen *m*, Golf *m*.
zatopić *f*. zatapiać.
zator (sa'tor) *m* ①8 Eisdamme.
zatracać (ˀtra'tʃatʃi) ⑬1, *pf.* ˀcić (ˀtʃi'tʃi) ⑬5 verlieren; (niszczyć) vernichten; ~ się verlorengelien; ˀcenie (ˀtʃe'nie) *n* ②13 (zguba) Verderben; ˀta (ˀta) *f* ③2² Vernichtung; (zanik) Schwund *m*.
zatradować (ˀtrato'watʃi) *pf.* ⑩20 nieder-treten, ˀstampfen.
zatrącać (ˀtrɔ'tʃatʃi) ⑬1, *pf.* ˀić (ˀtʃi'tʃi) ⑬5 verlegen; ~ czem nach (*dat.*) schmecken od. riechen; ~ się verlegt werden.
zatrucie (ˀtru'tʃie) *n* ②13 Vergiftung *f*.
zatrucić *f*. zaturwać.
zatrudniać (ˀtru'dniatʃi) ⑬1, *pf.* ˀić (ˀnitʃi) ⑬1¹ (się) beschäftigen; ˀlenie (ˀnie'nie) *n* ②13 Beschäftigung *f*.
zaturwać (ˀtru'watʃi) ⑬1, *pf.* ˀtrucić (sa'trutʃi) ⑬3 vergiften.
zatrważać (ˀtrwa'ʒatʃi) ⑬1, *pf.* ˀżyc (ˀtrwo'ʒitʃi) ⑬12 erschrecken, ängstigen.
zatrząsk (sa'tʃaʃtʃi) *m* ①13 Hülle *f*; (~ do zapinania) Druckknopf.
zatrząskiwać (ˀtʃaʃti'watʃi) ⑬3, *pf.* ˀnąć (ˀtʃa'ʃnɔtʃi) ⑩4¹ (heftig) zuschlagen.
zatrząść (sa'tʃɔʃtʃi) *pf.* ⑩3 erschüttern; ~ się erzittern.
zatrzeć *f*. zacierać.
zatrzymywać (ˀtʃumü'watʃi) ⑬2, *pf.* ˀać (ˀtʃü'watʃi) ⑬1 aufhalten, zurüchhalten; (~ w biegu) anhalten, zum Stehen bringen; (tamować) hemmen, stillen; (zachowywać dla siebie) behalten; ~ się aufhalten, verweilen; (stawać) stehenbleiben; (czekać) warten.
zatwardzenie (ˀtwardʃe'nie) *n* ②13 Stuhlverstopfung *f*; ˀdzia-

ły (ˀdʃia'lu) ⑦6 hart, verstopft; (bez uczucia) gefühllos.
zatwierdzać (ˀtwio'rdʃatʃi) ⑬1, *pf.* ˀdzić (ˀdʃi'tʃi) ⑬7 bestätigen; ˀdenie (ˀdʃe'nie) *n* ②13 Bestätigung *f*.
zatyłczka (ˀtütʃka) *f* ③4² Stöpsel *m*, Vorstecker *m*.
zatykać¹ (ˀtüt'fatʃi) ⑬1, *pf.* ˀtkać (sa'tfatʃi) ⑬1 zustoßen; (zapychać) verstopfen; (~ korkiem) verforken.
zatykać² (ˀ) ⑬1 *pf.*, ˀatknąć (sa'tnɔtʃi) ⑩2 aufsteden, aufpflanzen.
zauflać (u'fatʃi) *pf.* ⑬1 vertrauen; *co*: anvertrauen; ˀanie (u'fa'nie) *n* ②13 Vertrauen; ˀany (ˀnü) ⑦1 vertraut.
zaułek (u'leł) *m* ①21b Seitengäßchen *n*, entlegener Winkel.
zauźnik (u'ʃɔnił) *m* ①14 Bnträger, Verleumder.
zauważać (uwa'ʒatʃi) ⑬1, *pf.* ˀyc (ˀʒitʃi) ⑬12 bemerken, wahrnehmen; (uczynić uwagę) die Bemerkung machen.
zawada (sawa'da) *f* ③2 Hindernis *n*.
zawalać (ˀdʃatʃi) ⑬1, *pf.* ˀdzić (ˀdʃi'tʃi) ⑬7 im Wege stehen; (przozskadzać) hindern; (szkodzić) schaden; ~ o (*acc.*) anstoßen an (*acc.*).
zawadjać (ˀwadja'tʃi) ⑦9 (-ko) zänfisch, (wyzwajacy) herausfordernd; ˀka (ˀka) *m* ③18² Fändelsucher; ˀaufbold.
zawahać (ˀwa'hatʃi) *się pf.* ⑬1 schwanke.
zawakować (ˀwako'watʃi) *pf.* ⑩20 vakant (od. frei) werden.
zawalać (ˀwa'latʃi) *pf.* ⑬1 beschmutzen.
zawalić (ˀli'tʃi) *pf.* ⑬3 (~ *co instr.*) zuwerfen, ausfüllen (et. mit *dat.*); *pracą*: überhäufen; (zatarasować) verammeln, ver-

 Vgl. auch die Bemerkung zu za.

sperrten; (zburzyć) ein- (ob. nieder-)reißen; ~ się einstürzen.
zawarła (sawa'ła) *f* ③1 Spindel-
 nis n.
zawątka (awa'łka) *f* ③4² ange-
 schwollene Drüse; *pl.* -ki ge-
 schwollene Mandeln.
zawarcie (awa'rtšie) *n* ②13 Ab-
 schluß m; ~ pokoju Friedens-
 schluß m.
zawarczyć (awa'rtšetš) *pf.* ⑩19
 knurren; schwirren.
zawarł (sawarł) *etc.* *f.* zawrzec.
zawarować (awo'watš) *pf.* ⑪20
 vorbehalten, ausbedingen.
zawarłość (awa'rtšotš) *f* ④1
 Inhalt m; ~y (ntł) ⑦7 enthal-
 ten.
zawazyć (awa'Gütš) *pf.* ⑩12
 wiegen; ~ na szali den Aus-
 schlag geben. [tig; recht schnell.]
zawczasu (sawtšča'bu) *rechtzei-*
zawdzięczać (awdšič'čatš) ⑩1
 verdanken. [berufen.]
zawezwać (awe'swatš) *pf.* ⑩1
zawędrować (awędro'watš) *pf.*
 ⑩20 gelangen.
zawiać *f.* zawiewać.
zawiad|amiac (wiada'miatš) ⑩1,
pf. ~omić (do'miitš) ⑩2
 benachrichtigen, verständigen;
~omienie (donie'nje) *n* ②13
 Benachrichtigung *f.*
zawiadow|ca (awo'ftša) *m* ③11
 Verwalter, Leiter; ~stwo (awo'
 fštowo) *n* ②1 Verwaltung *f.*
zawiaływać (awu'watš) ⑩2
(instr.) verwalten, leiten (*acc.*).
zawias (sawias) *m* ①3, ~a (awia'
 ša) *f* ③1 Türangel *f.*
zawiązek (awiq'šet) *m* ①21¹a
 Reim; (początek) Anfang.
zawiązływać (awiqšl'watš) ⑩2,
pf. ~ać (awiq'fatš) ⑩14 zu-
 binden; ranę: verbinden; kra-
 wat: binden; (zakładać, stwarzać)
 gründen, bilden; spisek: an-
 zetteln; (w *acc.*) (ein)binden

(in *acc.*); ~ się się entwidelu;
 (powstawać) entstehen; (zostawać
 założonym) gegründet werden.
zawichrz|ać (awič'čatš) ⑩1,
pf. ~yć (ščütš) ⑩12 ver-
 wirren, stören.
zawicie (awič'čje) *n* ②13 Šau-
 be *f*; Nonnenkleier *m.*
zawić *f.* zawijać.
zawiedzenie (awiedše'nje) *n* ②13
 Enttäuschung *f.* [verwehung]
zawieja (awie'ja) *f* ③7 Schne-
zawierać (awie'ratš) ⑩1, *pf.*
zawrzeć (aw'wetš) ⑩25² zu-
 machen, schließen; umowę, po-
 kój: (ab)schließen; (mieścić w so-
 bie) enthalten; ~ się enthalten
 sein. [Schneegestöber *n.*]
zawierucha (awieru'ča) *f* ③3
zawieruszyć (ščütš) *pf.* ⑩12
 verlegen, verwerfen; *fig.* (za-
 wichrzyć) verwirren; ~ się verlegt
 (ob. verworfen) werden; ver-
 schwinden; (o człowieku) sich ver-
 bummeln.
zawierzyć (awie'Gütš) *pf.* ⑩12
 trauen, Glauben schenken.
zawiesz|ać (awie'sčatš) ⑩1, *pf.*
 ~sić (ščitš) ⑩8 aufhängen;
 okno: verhängen; (odkładać) auf-
 schieben, verschieben; (wstrzy-
 mywać) einstellen; ~ wypłaty die
 Zahlungen einstellen; ~ posie-
 dzenie die Sitzung vertagen; ~
 k-o w urzędowaniu j-n vom
 Amte suspendieren; ~sisty (aw-
 šič'štł) ⑦7 herabhängend;
 (o wąsie) lang; ~szenie (awšo'-
 nje) *n* ②13 Aufhängen; (~
 ostrzymanie) Einstellung *f*; być
 w -eniu unentschieden sein.
zawieść *f.* zawodzić.
zawiewać (awie'watš) ⑩1, *pf.*
zawiać (sawiatš) ⑩17 zu we-
 hen anfangen, wehen; (*acc.*)
 verwehen; (~ dokąd) hinwehen,
 anwehen.
zawieźć *f.* zawozić.

zawijać (ˈwɨjˈjatʃɨ) ⑬1, *pf.* ˈć (ʃaˈwɨitʃɨ) ⑪1 u. **~nąć** (ˈnɔtʃɨ) ⑩2 einwickeln, einhüllen; *rekw.*: aufstreifen; (~ czem) schwenken (*acc.*), herumdrehen (mit *dat.*); ↓ ~ do przystani in den Hafen einlaufen; ~ się sich einwickeln, sich (ein)hüllen; (spieszyc się) sich tummeln.

zawikłać (ˈwɨˈklatʃɨ) *pf.* ⑬1 verwideln, verwirren; **~anie** (ˈlaˈnie) *n* ②13 Verwicklung *f.*

zawileć ♀ (ˈwɨˈlɛtʃɨ) *m* ①34 Küchenchelle *f.* [feucht werden.]

zawilgnąć (ˈwɨˈlɔgnɔtʃɨ) *pf.* ⑩3

zawily (ˈwɨˈlɨ) ⑦6 (-ile) verwidelt, verworren; (niejasny) unklar, undeutlich.

zawinać *f.* zawijać.

zawiniątko (ˈnɔˈtʃɔ) *n* ②9 Bündel, Ränzchen.

zawilnić (ˈwɨˈnɨitʃɨ) *pf.* ⑫1 verschulden, sich zu Schulden kommen lassen; ~ przeciw (*dat.*) sich vergehen gegen (*acc.*); **~nienie** (ˈnɨeˈnie) *n* ②13 Verschulden.

zawisłać (ˈwɨˈsɨatʃɨ) ⑬1, *pf.* **~nąć** (ˈnɔtʃɨ) ⑩1¹ (wisiec) hängen bleiben, schweben (an *dat.*); (zależec od *gen.*) abhängen, abhängig sein (von *dat.*); **~łość** (ˈlɔʃˈtʃɨ) *f* ④1 Abhängigkeit; **~ły** (ˈlɨ) ⑦6 abhängig.

zawilstny (ˈwɨˈstnɨ) ⑦1 (-nie) neidisch, mißgünstig; **~ść** (ʃaˈwɨiʃtʃɨ) *f* ④1 Neid *m.*

zawitać (ˈwɨˈtatʃɨ) *pf.* ⑬1 (do *gen.*) eintreffen, einkehren (bei *dat.*); (rozpocząc się) anbrechen.

zawlekać (ˈwɨˈlɛˈkatʃɨ) ⑬1, *pf.*

zawlec (ʃaˈwɨlɛtʃɨ) ⑥14 (hin-) schleppen, (hin-)ziehen; ~ się sich schleppen, mit Mühe gelangen.

zawładnąć (ˈwɨˈlɔˈdnɔtʃɨ) *pf.* ⑩4 (*instr.*) sich bemächtigen (*gen.*).

zawodny (ˈwɔˈbnɨ) ⑦1 trüglisch, unzuverlässig.

zawodowy (ˈwɔˈbɔˈwɨ) ⑦1 (~wo) beruflich, berufsmäßig; Berufs...; (fachowy) Fach...; szkoła *f*-wa Fachschule.

zawodzić¹ (ˈwɔˈbʃɨitʃɨ) ⑫7, *pf.* **zawieść** (ʃaˈwɨeʃtʃɨ) ⑨10 (prowadzić) führen; (się) täuschen.

zawodzić² (ˈwɔ) ⑫7 weinen, jammern; (spiewać) singen.

zawojować (ˈwɔjɔˈwɔatʃɨ) *pf.* ⑫20 bekriegen; k-o: unterjochen; kraj: erobern.

zawołać (ˈwɔˈlɔatʃɨ) *pf.* ⑬1 rufen; eo: ausrufen; k-o: herbeirufen; **~anie** (ˈlaˈwɔe) *n* ②13 Ruf *m.*, Rufen; na każde ~anie auf jeden Ruf, fortwährend; jak na ~anie wie gerufen; **~any** (ˈlaˈnɨ) ⑦1 tüchtig; (znany) wohlbekannt.

zawozić (ˈwɔˈʃɨitʃɨ) ⑫10, *pf.* **zawieźć** (ʃaˈwɨeʃtʃɨ) ⑥6 (hin-) führen, (zu Wagen) bringen.

zawód (ʃaˈwɔt) *m* ①26 Beruf; (zawiedzenie) Enttäuschung *f.*; (rozmach) Anlauf; za jednym zawodem auf einmal; *pl.* zawody Wettstreit *m.*; w zawody um die Wette.

zawój (ʃaˈwɨj) *m* ①36² Kopfbinde *f.*, Turban; △ Schnörkel.

zawracać (ˈwraˈtʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* **~wrócić** (ˈwruˈtʃɨitʃɨ) ⑫5 umkehren, umdrehen; ~ k-o z drogi j-n umkehren machen; ~ oczy die Augen verdrehen; ~ głowę k-u j-n den Kopf verdrehen; ~ się sich umkehren; sich umdrehen; głowa mi się zawraca mir ist schwindelig.

zawrót (ʃaˈwruˈt) *m* ①26 (Kopf-) Schwindel.

zawrzeć *f.* zawierać.

zawstyldzać (ˈwʃtɨˈbʃatʃɨ) ⑬1, *pf.* **~dzić** (ˈbʃɨitʃɨ) ⑫7 beschämen; ~ się beschämt werden.

zawsze (ʃaˈwʃɔe) immer; raz na ~ ein für allemal.

zawtórować (wuturo'watʃi) *pf.* ①20 affompagnieren.

zawyc (sa'wütʃi) *pf.* ①2 zu heulen anfangen, heulen.

zawyrokowac (würoko'watʃi) *pf.* ①20 ein Urteil abgeben.

zawziąć (sa'wʒi'otʃi) *się pf.* ①19 sich zſ. nehmen; ~ się na (k-o) eß auf (*acc.*) abgesehen haben.

zawzią|tość (wʒi'otʃi'toʃtʃi) *f* ④1 Erbitterung, Hartnäckigkeit; **ty** (tü) ⑦7 (-acie) erbittert; (uparty) hartnäckig; (o złości, nienawiści) unerböhmlich.

zazdraszczac (saʒdra'ʃtʃtʃatʃi) ⑬1, *pf.* **ościć** (sdro'ʃi'tʃi'tʃi) ⑫9 (k-u *gen.*) beneiden (i-n um *acc.*), i-m (*acc.*) mißgönnen.

zazdrlosny (ro'ʒnū) ⑦1 (-śnie) neidiſch, eiferſüchtig; **ość** (sa'fdroʒi'tʃi) *f* ④1 Neid *m*, Mißgunſt; (~ o k-o) Eiferſucht; **ośnica** (droʒni'tʃa) *f* ③9 eiferſüchtigeſ Frauenzimmer *n*.

zazgrzytać (ʒgʒü'tatʃi) *pf.* ⑬1 knirſchen.

zazieleniac (ʒiel'e'niatʃi) ⑬1, *pf.* **ić** (ni'tʃi) ⑫1 grün färben; ~ się zu grünen anfangen; (o drzewach) ſich belauben.

zazierać (saʒie'ratʃi) ⑬1, *pf.* **zajrzeć** (sa'j'etʃi) ⑫20¹ hineinſchauen, hineinblicken; ~ do (k-o) eintreten bei (*dat.*); ~ w (*acc.*) Einblick tun in (*acc.*), unterſuchen (*acc.*).

zaziębiać (ʒi'ęm'biatʃi) *się* ⑬1, *pf.* **ić** (bi'tʃi) *się* ⑫2 ſich verfühlen; **ienie** (bie'nie) *n* ②13 Verkühlung *f*.

zaznaczać (ʒna'tʃatʃi) ⑬1, *pf.* **nić** (tʃtʃütʃi) ⑫12 bezeichnen, anzeichnen; (~ w mowie) betonen, bemerken.

zaznajamiać (ʒnajamiatʃi) ⑬1, *pf.* **omić** (jo'mi'tʃi) ⑫2 bekanntmachen; ~ się bekannt

werden; (~ się z czem) ſich bekanntmachen.

zaznawać (ʒna'watʃi) ⑬3², *pf.* **zaznać** (sa'ʒnatʃi) ⑬1 (*gen.*) kennen lernen (*acc.*). [*lic*.]

zazwyczaj (saʒwü'tʃaj) gewöhnlich; **zażalenie** (saʒal'e'nie) *n* ②13 Beſchwerde *f*; ~ nieważności Wichtigkeitsbeſchwerde *f*.

zażartłość (ʒa'rtʃoʃtʃi) *f* ④1 Erbitterung, Wut; **ż** (tü) ⑦7 (-arcie) erbittert, wütend; (o sporze, walce) hartnäckig.

zażartować (ʒarto'watʃi) *pf.* ①20 ſpaßen, ſich e-n Spaß machen; ~ sobie z (*gen.*) ſich e-n Spaß erlauben mit (*dat.*).

zażądać (ʒa'batʃi) *pf.* ⑬1 (*gen.*) verlangen, fordern.

zażegn|ywać (ʒegnü'watʃi) ⑬1, *pf.* **ać** (ʒe'gnatʃi) ⑬2 beſprechen; nieszcześnie etc. : abwenden.

zażerać (ʒe'ratʃi) *się* ⑬1 mit Bier freſſen; ~ się (nawzajem), *pf.* **zażreć** (sa'ʒretʃi) *się* ①26 einander auffreſſen.

zażycie (ʒü'tʃie) *n* ②13 Genießen, Genießen.

zażyłość (ʒü'łoʃtʃi) *f* ④1 vertrauter Umgang *m*; **ż** (tü) ⑦6 (-yle) vertraut.

zażywać (ʒü'watʃi) ⑬1, *pf.* **ać** (sa'ʒütʃi) ⑫2 einnehmen; (używać) anwenden; (spożywać) genießen; (przeżywać) erleben, durchmachen.

zażywny (ʒü'mnū) ⑦1 (-nie) beleiht, korpulent.

ząb (ʒmp) *m* ①25 Zahn; proszek *m* do zębów Zahnpulver *n*; ~ mnie boli ich habe Zahnschmerzen; zjeść zęby na (czem) alt geworden ſein bei (*dat.*); ostrzyć sobie zęby na (*acc.*) große Luſt haben zu (*dat.*).

ząbek (ʒm'bef) *m* ①21^b Zähnen *n*; (~ czosnku) Zehne *f*; (wyściecie) Zade *f*.

ząbkować (szp'pfo'watʃi) ⑪20
zahnen, Zähne bekommen;
(wycinać w ząbki) auszaden.
ząbkowalny (zowa'nu) ⑦1 ge-
zahnt, zackig; ~ty (ztu) ⑦7 (~
to) zahnfürnig, ausgezackt.
zabiec (sba'bietʃi) pf. ⑩20 ein
altes Weib werden.
zbaczać (sba'tʃatʃi) ⑬1, pf.
zbczyć (sbo'tʃutʃi) ⑬12 ab-
weichen (von dat.); (odbiogac)
abkommen, abſchweifen.
zbadać f. badać.
zbałamucić (sbałamu'tʃitʃi) pf.
⑫5 verführen; (omylić) irre-
führen.
zbankutować f. bankrutować.
zbawca (sba'ftʃa) m ③11 Ret-
ter, Erlöſer; ~czy (tʃtū) ⑦4
(czo) rettend, erlöſend.
zbawiać (w'iatʃi) ⑬1, pf. ~ić
(w'itʃi) ⑫2 erretten, erlöſen.
zbawienie (wio'nie) n ②13
Erlöſung f; (~ duszy) Seelen-
heil, Seligkeit f; **Ziciel** (w'it-
tʃi) m ①29 Erlöſer, Heiland;
~lenność (wio'noſitʃi) f ④1
Heilsamkeit; ~lenny (nu) ⑦1
(nio) heilſam, heilbringend.
zbeczeć (sbe'tʃetʃi) się pf. ⑫19
zu weinen anfangen, weinen.
zbestwienie (sbeſtwio'nie) n
②13 Beſtialität f.
zbesztać f. besztać.
zbecześcić (sbeſtʃo'ſitʃitʃi)
pf. ⑫9 verunehren.
zbgd... f. zbyć.
zbgdny (szg'dnu) ⑦1 überflüſſig.
zbić f. zbijać.
zbić f. zbijać.
zbiegnieć (sbie'gnietʃi) pf. ⑪18
verarmen.
zbieg (sbieʃ) m: a) ①14³ Flücht-
ling; (~ wojskowy) Ueberläufer;
b) ①13 Zusammentreffen n;
(~ rzek) Zusammenfluß.
zbiegać (sbie'gatʃi) ⑬1, pf. **zbiec**
(sbitʃ) ⑩5 herunterlaufen,

hinunterrennen; (o czasie) ver-
ſtreichen, vergehen; (o plynio
podezas gotowania) überlaufen;
(uciekac) entlaufen, entſpringen;
(przebiegac) durchlaufen; ~ się
ſich müde laufen; (z różnych
stron) zusammenlaufen; (o rze-
kach) zusammenfließen; (rów-
nocześnie) zusammentreffen;
(o suknie etc.) zusammenlaufen,
eingehen.

zbiegowisko (sbiegowi'ſzko) n
②8 Zusammenlauf m, Auf-
lauf m. [weiß werden.]

zbielec (sbie'letʃi) pf. ⑪18

zbieracz(ka) (sbie'ratʃ, ~ra'tʃ-
ka) m ①33(f③4²) Sammler(in).

zbierać (sbie'ratʃi) ⑬1, pf. **ze-
brać** (se'bratʃi) ⑥24² ſammeln;

kwiaty: pflücken; (~ w jedno) zu-
ſammennehmen, zuſammen-
faſſen; owoce, zboże: ernten;
(~ ze stołu) abräumen; karty:
abheben; śmietankę: abſchöp-
fen; (zgrupadzac) verſammeln;
wojsko: auſrüſten; zbierano
mleko n Magermilch f; ~ się ſich
fertigmachen, ſich anſchicken; (gro-
madzić się) ſich (ver)ſammeln;
(schodzić się) zuſammenkom-
men; (zdobywać się na co) et. er-
reichen, leiſten; ~ się na deszcz es
wird regnen; ~ się na burzę
ein Gewitter iſt im Anzuge;
~ mi się na płac ich möchte
weinen; ~ mi się na wymioty
es iſt mir übel.

zbieranina (zran'i'na) f ③1 Sam-
melſurium n; (~ ludzi) Geſin-
del n. [gent.]

zbieżny (sbie'gnu) ⑦1 konver-}

zbijać (sbi'jatʃi) ⑬1, pf. **zbić**
(sbitʃi) ⑪1 zuſammenſchlagen;
pieniądze: zuſammenſparen;
(zrucac) herunterſchlagen; (bić)
verprügeln, verhauen; szkło etc.:
zerſchlagen; twierdzenie czyje:
widerlegen; zbijać bąki müßig

herumgehen; ~ k-o z tropu j-n aus der Fassung bringen, j-n verwirren; ~ się (skupiać się) sich zusammenscharen; (o szkle etc.) sich zerschlagen.

zbiornik (sbi'o'rnik) *m* ①13² Behälter, Reservoir *n*; (~ na wodę) Bisterne *f*; ~ **ny** (~nii) ⑦1 Sammel...; ~ **owy** (~ro'wii) ⑦1 (-wo) Sammel...; (wspólny) gemeinsam; wydanie *n* ~owe Gesamtausgabe *f*.

zbiór (sbiur) *m* ①26 Sammlung *f*; (~ plodów) Ernte *f*; *pl.* zbiory (Ertrag der) Ernte *f*; ~ **ka** (~ka) *f* ③4² Zusammenkunft; (zbiornie) Sammlung.

zbir (sbiir) *m* ①7 Hentersknecht, Häfcher.

zblakować *f.* blakować.

zblamować (sblamo'watʃi) *pf.* ①20 (się) sich bloßstellen.

zblednąć *f.* blednąć.

zbliznąć (sbliz'natʃi) ③1, *pf.* ~ **yc** (~gūtʃi) ⑩12 (do *gen.*) nähern, näherbringen (*dat.*); ~ się sich nähern, nahen; ~ **nie** (~ge'nie) *n* ②13 Annäherung *f*.

zbłażnić (sbla'ʃnitʃi) *się pf.* ⑩1¹ sich lächerlich machen.

zblądzić *f.* błądzić.

zbczenie (sbotʃe'nie) *n* ②13 Abweichen, Abschweifen; ~ umysłu Geistesstörung *f*.

zbczyć *f.* zbaczać.

zboisko (sboi'ʃko) *n* ②8 Tenne *f*.

zbołały (sbołia'ły) ⑦6 schmerzend, schmerzhaft.

zborny (sbo'rnii) ⑦1 Versammlungsz...

zboże (sbo'ʒe) *n* ②14 Getreide; handel *m* ~em Getreidehandel; ~ **owy** (~go'wii) ⑦1 Getreide...

zboj (sboj) *m* ①36¹ Räuber; ~ **jecki** (~je'tʃi) ⑦9 Räuber...; ~ **jectwo** (~je'tʃtwo) *n* ②1 Raub *m*, Räuberhandwerk.

zbór (sbur) *m* ①26 Versammlung *f*; (gmina) Gemeinde *f*; ~ izraelicki israelitische Kultusgemeinde *f*; ~ ewangelicki protestantische Kirche *f*.

zbratnąć (sbra'tatʃi) *się pf.* ⑩1 sich verbrüdern; ~ **anie** (~ta'nie) *n* ②13 Verbrüderung *f*.

zbroczyć (sbro'tʃütʃi) *pf.* ⑩12 beslechten.

zbrodnia (sbro'dnia) *f* ③6³ Verbrechen *n*; ~ stanu Staatsverbrechen *n*; ~ **niarka** (~nia'rka) *f* ③4², ~ **niarz** (~niarʃk) *m* ①33 Verbrecher(in); ~ **niczy** (~ni'tʃi) ⑦4 (-czo) verbrecherisch.

zbroić¹ (sbro'itʃi) *pf.* ⑩4¹ anstellen, anrichten; (zawinić) verschulden.

zbroić² (~) ⑩4¹ bewaffnen; ~ się sich wappnen, rüsten.

zbroja (~ja) *f* ③7 Rüstung; ~ **jenie** (~je'nie) *n* ②13 Rüsten, Rüstungen *f/pl.*; ~ **jny** (sbro'jny) ⑦1 (-nie) bewaffnet; mit bewaffneter Hand; ~ **ownia** (~jo'wnia) *f* ③6³ Waffenkammer; (arsenal) Zeughaus *n*, Arsenal *n*.

zbrulczyk (sbru'tʃütʃi) *pf.* ⑩12, ~ **dzic** (~dʃitʃi) *pf.* ⑩7, ~ **kać** (~katʃi) *pf.* ⑩1 (się) sich beschmugen.

zbrzygać (sbru'ʃgatʃi) *pf.* ⑩1 bespritzen; ~ się sich lächerlich machen.

zbrzydnąć (sbrzu'dnɔtʃi) *pf.* ⑩3 häßlich werden; k-u: zum Überdruß werden; zycie mi zbrzydło ich bin des Lebens überdrüssig.

zbrzydzić (~dʃitʃi) *pf.* ⑩7 vereseln.

zbudować (sbuso'watʃi) *pf.* ⑩20 erbauen; ~ **anie** (~wa'nie) *n* ②13 Erbauung *f*.

zbudzić *f.* budzić.

zbuntować *f.* buntować.

zburzenie (sburʒe'nie) *n* ②13 Zerstörung *f*.

zburzyć (sʙu'gütʃi) *pf.* ⑩12 zerstören; dom: niederreißen.

zbutwieć *f.* butwieć.

zbycie (sʙu'tʃi'e) *n* ②13 loswerden; (sprzedaz) Verkaufen; do zbycia zum Verkaufen; (do rozdania) zum Verschenken.

zbyć *f.* zbywać.

zbydłocenie (sʙüdljötʃe'nje) *n* ②13 tierische Verrohung *f.*

zbyt¹ (sʙüt) *m* ①10¹ Absatz; rynek *m* ~u Absatzplatz.

zbyt² (˘) *zu* sehr, (all)zu; ~wiele zu viel.

zbytoczny (sʙüte'tʃönnü) ⑦1 (-nie) überflüssig; (niepotrzebny) unnützig; ~ni (˘ni) ⑦13 (˘nio) zu groß, allzusehr; überflüssig.

zbytek (sʙü'teł) *m* ①21^{1a} Übermaß *n*; (przepech) Luxus; do zbytku im Überfluß; *pl.* zbytki Mutwille(n) *m*; robić zbytki Mutwillen treiben.

zbytkować (˘ko'watʃi) ⑩20 das Maß überschreiten; (dokazywać) mutwillig sein; (lubieć przepych) Luxus treiben. [luxuriös.]

zbytkowny (˘ko'wnü) ⑦1 (-nie)

zbywać (sʙü'watʃi) ⑩1, *pf.* **zbyć** (sʙütʃi) ⑩1 loswerden; k-o: abfertigen; (zrobić) abtun, abmachen; zbywać (brakować) mangeln; zbywa mi na (*loc.*) et. fehlt mir, geht mir ab; zbywa (*gen.*) überflüssig sein; zbywa mi pieniędzy ich habe überflüssiges (od. zuviel) Geld; ~ się (*gen.*) loswerden (*acc.*).

zcukrzeć (stʃu'kʃetʃi) *pf.* ⑩19 verjüdern.

zdać *f.* zdawać.

zda|a (sʙa'ła) von der Ferne; ~eka (˘e'ła) fern; znać k-o ~eka j-n oberflächlich kennen.

zdanie (˘nie) *n* ②13 Herausgeben; (~ rachunku etc.) Ablegen; (~ *gen.* na *acc.*) Überlassen, Übertragen; (sąd) Mei-

nung *f*; Gram. Satz *m*; według -nia (*gen.*) nach der Meinung (*gen.*). [rung *f.*

zdarcie (sʙa'rtʃi'e) *n* ②13 Ber-

zdarzać (sʙa'gatʃi) *się* ⑩1, *pf.*

~yć (˘gütʃi) *się* ⑩12 sich ereignen, sich zutragen, passieren.

zdarzenie (˘ge'nje) *n* ②13 Ereignis.

zdat|ność (sʙa'tnoʃtʃi) *f* ④1 Fähigkeit, Tauglichkeit; ~ny (˘nü) ⑦1 (˘nie) fähig, tauglich.

zdawać (sʙa'watʃi) ⑩3, *pf.* **zdać** (sʙatʃi) ⑩2 resztę z grubego

pieniądza: herausgeben, retouren-

geben; (~ k-u co) überlassen (i-m et.); rachunek, sprawę: ab-

legen; egzamin: ablegen, be-

stehen; ~ się scheinen, vorkom-

men; ~ się na (k-o) sich ver-

lassen auf (*acc.*); ~ się na (co)

taugen, nützlich sein zu (*dat.*).

zdarkła (sʙa'ła) *f* ③4² Kleingeld *n*, Rest *m*; ~owy (˘o'wü)

⑦1: moneta *f* ~owa Scheidemünze.

zdawna (sʙa'wna) seit langer Zeit.

zdz|ać (sʙd'gätʃi) ⑩1, *pf.* ~yć (˘gütʃi) ⑩12 (~ za *instr.*) nach-

kommen (*dat.*); (~ z czem) fertig

werden (mit *dat.*); (spieszyc) eilen; (udawać się dokąd) sich be-

geben; (zmierzać do *gen.*) zielen, streben.

zdech|lak (sʙe'chłak) *m* ①14¹ elend aussehender Mensch; ~

lizna (˘li'jna) *f* ⑤1 Maß *n*; ~ly (˘lü) ⑦6 freipiert, tot.

zdechnąć *f.* zdychać.

zdecydować (sʙetʃüdo'watʃi) *pf.* ⑩20 (~ k-o do *gen.*) bewegen (i-n zu *dat.*); ~ się sich ent-

schließen.

zdejnować (sʙejmo'watʃi) ⑩20, *pf.* **zdz|ać** (sʙd'gätʃi) ⑩18¹ her-

unternehmen, herunterholen; kapelusze etc.: abnehmen, ab-

legen; (w kartach) abheben;

- (o strachu) ergreifen; Phot. aufnehmen, e-e Aufnahme machen.
- zdeklarować** (sɔkɫarɔ'watʃi) *pf.* ①20 erklären; kwotę: zeichnen; ~ się się erklären.
- zdemolować** (sɔmɔlɔ'watʃi) *pf.* ①20 demolieren, niederreißen.
- zdemoralizować** (zɔmalizɔ'watʃi) *pf.* ①20 demoralisieren.
- zdenewować** *f.* denewować.
- zdenewowanie** (sɔdenewɔwa'nɛ) *n* ②13 Nervosität *f*; ~any (zwa'nü) ⑦1 nervös.
- zdeptać** *f.* deptać.
- zderzać** (sɔdɛ'zatʃi) się ⑩1, *pf.* ~yc (zɛ'ɟitʃi) się ⑩12 zusammenstoßen; ~ak (zɛ'ɟak) *m* ①13² Buffer; ~enie (zɛ'ɟɛ'nɛ) *n* ②13 Zusammenstoß *m*.
- zdesperowany** (sɔɛʃpɛrɔwa'nü) ⑦1 verzweifelt.
- zdetronizować** (sɔbetronizɔ'watʃi) *pf.* ①20 entthronen.
- zdjąć** *f.* zdejmować.
- zdjęcie** (sɔɟɛ'tʃɛ) *n* ②13 Unternehmen, Abnehmen; ~ z krzyża Kreuzabnahme *f*; (~ fotograficzne) Aufnahme *f*.
- zdmuchliwać** (sɔdmuchli'watʃi) ⑩3, *pf.* ~ać (sɔdmu'ɟatʃi) ⑩3 *u.* ~nąć (zɛ'ɟnɔtʃi) ⑩2 herunters, wegblasen.
- zdołć** (sɔdɔ'lɔ'tʃi) ⑩2¹ schmücken.
- zdobny** (zɔbnü) ⑦1 verziert.
- zdobyć** (sɔdɔbɔ'tʃɛ) *n* ②13 Eroberung *f*; (czego) Erbeutung *f*; ~cz (sɔdɔ'bɔ'tʃɔ) *f* ④8 Beute.
- zdobywać** (sɔdɔbɔ'watʃi) ⑩1, *pf.* ~ć (sɔdɔ'bɔ'tʃi) ④1 erbeuten; miasto etc.: erobern; (nabyć) erringen; serce czyje: gewinnen; ~ się na (acc.) heranebringen, erreichen (acc.); (stwarzać) leisten, bewerkstelligen; ~ się na od wagę Mut fassen.
- zdobywca** (zɔbɔ'ɟʃɔ) *m* ③11 Eroberer.
- zdolność** (sɔdɔ'lɔnɔʃɔ'tʃi) *f* ④1 Fähigkeit; (~ umysłowa) Begabung, Talent *n*, Anlage; ~ny (zɔnü) ⑦1 (~nie) fähig; begabt.
- zdołać** (sɔdɔ'latʃi) *pf.* ⑩1 können, vermögen, imstande sein.
- zdrałda** (sɔdra'da) *f* ③2 Verrat *m*; ~ stanu Hochverrat *m*; ~dlwy (zɔdli'wü) ⑦1 (-wie) verräterisch; *fig.* tüdlich.
- zdrałdzać** (zɔʃatʃi) ⑩1, *pf.* ~dzić (zɔʃitʃi) ⑩7 verraten.
- zradziecki** (zɔʃɛ'tʃɛ) ⑦9 verräterisch; po -cku auf verräterische Weise.
- zdrajca** (sɔdra'itʃa) *m* ③11, ~czyni (zɔʃɔ'nɛ) *f* ③10 Verräter(in).
- zdrapliwać** (sɔdrapli'watʃi) ⑩2, *pf.* ~ać (sɔdra'patʃi) ⑩4 abtragen; (rozdrapywać) zerkratzen.
- zdrętwieć** *f.* drętwieć.
- zdrobniały** (sɔdɔbɔnɔ'wü) ⑦6 (~le) verkleinert; wyraz *m* ~Berkleinerungswort *n*; imię *n* ~Jo Kosenname *m*.
- zdrojowisko** (sɔdrojɔwi'ʃkɔ) *n* ②8 Kurort *m*, Badeort *m*; ~wy (zɔjɔ'wü) ⑦1 Quell...; zarząd *m* ~wy Brunnenverwaltung *f*.
- zdrowie** (sɔdro'wie) *n* ②13 Gesundheit *f*; (stan zdrowia) Befinden; zapadać na -wiu tränkeln, tränklich sein; przyjąć do -wia genesen, gesund werden; daj Boże-wiał help Gott!; na -aufß Wohl!; jak szanowne ~? wie ist Ihr wertes Befinden?
- zdroliutki** (zɔdɔ'ɟitʃi) ⑦9 (-ko) kerngesund; ~wotność (zɔwɔ'tnɔʃɔ'tʃi) *f* ④1 Gesundheitszustand *m*; ~wotny (zɔwɔ'tnü) ⑦1 gesundheitlich, hygienisch, Sanitätst...; ~wy (zɔwü) ⑦1 (~wo), **zdrów** (sɔdruw) (nur in dieser Form) gesund; bądź zdrów! lebewohl!; bądźcie ~wi! leb(et) wohl!

zdroż|ność (sbro'Gnotʃi) *f* ④1 Fehler *m*, Laster *n*; ~ny (nū) ⑦1 (nie) fehlerhaft, lasterhaft; verkehrt, unpassend.

zdrój (sbru) *m* ①36² Quelle *f*, Brunnen; ~ życia Born des Lebens.

zdrów (sbruw) *f*. zdrowy.

zdruzgotać *f*. druzgotać.

zdrzemnąć (sbro'e'mnɔtʃi) się *pf.* ②2 einschummern.

zdumie|wać (sbumie'watʃi) ⑬1, *pf.* ~eć (sdu'm'eʃi) ⑩18 in Erstaunen setzen; ~ się erstaunen; ~ony erstaunt; ~enie (mie'nie) *n* ②13 Erstaunen.

zduć *f*. durnieć.

zdużyć *f*. durzyć.

zduś (sdu'ʃitʃi) *pf.* ⑩8 zerdrücken; (podusić) erdroffeln.

zdwa|jać (sdua'jatʃi) ⑬1, *pf.* ~ość (sduo'litʃi) ⑩4¹ verdoppeln.

zdybać (sdu'batʃi) *pf.* ⑩4 (*acc.*) beegnen (*dat.*).

zdychać (sdu'chatʃi) ⑬1, *pf.* **zdechnąć** (sde'chnɔtʃi) ⑩3 frebieren, zugrunde gehen.

zdziałać *f*. działać.

zdziczeć *f*. dziczeć.

zdziecinnieć *f*. dziecinnieć.

zdzier|ać (sdsie'ratʃi) ⑬1, *pf.* **zdrzeć** (se'dʒetʃi) ⑨25 ab- (ob. herunter) reißen; ubranie, obuwie: zerreißen, ruinieren; skóra: schinden; ~ się (sić) zerreißen: ~ca (nʃa) *m* ③13 Brellerei, Erpreßer; ~stwo (stwo) *n* ②1 Brellerei *f*, Erpreßung *f*.

zdzierżyć (sdsie'rʒetʃi) *pf.* ⑩19 aushalten; czemu: leisten (*acc.*).

zdziwaczeć *f*. dziwaczeć.

zdzil|wić (sdsi'wiʃi) *pf.* ⑩2 (się sić) verwundern; ~wienie (wie'nie) *n* ②13 Verwunderrung *f*, Staunen.

ze (se) *f*. z.

zebrać *f*. zbierać.

zebranie (sebra'nie) *n* ②13 Versammlung *f*, Zusammenkunft *f*.

zecer (se'tʃer) *m* ①7 Seßer; ~ski (stʃe'rʃi) ⑦9 Seßer...

zechcieć *f*. chcieć.

zeczec *f*. zdzierać.

zegar (se'gar) *m* ①8¹ Uhr *f*; ~ek (ga'ref) *m* ①21^{1b} (kleine) Uhr *f*; ~ek kieszonkowy Taschenuhr *f*; ~kowy (ko'wū) ⑦1 Taschenuhr...; ~mistrz (ga'r-miʃtʃ) *m* ①33 Uhrmacher; ~mistrzowski (miʃtʃo'ʃi) ⑦9 Uhrmacher...; ~mistrzostwo (stwo) *n* ②1 Uhrmacherhandwerk; ~owy (ro'wū) ⑦1 Uhr...

zegnać *f*. zganiać.

zegrać *f*. zgrywać.

zejście (se'ʃitʃie) *n* ②13 Abstieg *m*; *fig.* Tod *m*; świadectwo *n* -cia Totenschein *m*.

zejść *f*. schadzać.

zelzeć (se'liʒetʃi) *pf.* ⑩18 leichter werden, nachlassen.

zelzyć *f*. lżyć.

zelżywy (liʒu'wū) ⑦1 beleidigend, Schmähs...

zełgać *f*. lgać.

zemdleć *f*. mdleć.

zemknąć *f*. zmykać.

zemleć *f*. mleć.

zembrzeć (se'mʒetʃi) *pf.* ⑨25 sterben; zmarło mu się er starb.

zemsta (se'mʃta) *f* ③2 Rache.

zemścić (se'mʃitʃi) *pf.* ⑩9¹ rächen; ~ się (na loc.) sić rächen (an *dat.*).

zepchnąć *f*. spychać.

zepn... *f*. spać.

zeprzeć *f*. spierać.

zepsuć (se'psutʃi) *pf.* ⑩3 verderben; ~ się verderben, schlecht werden; zepsuty verdorben; (moralnie) verderbt, schlecht.

zerk|ać (se'rʒatʃi) ⑬1, *pf.* ~nąć (nɔtʃi) ⑩2 (von der Seite) hinschauen, (hin)blinzeln.

- zero** (se'ro) *n* ②2 Null *f*.
- zerwać** *f*. zrywać.
- zerznąć** (se'rGuztŝi) *pf.* ⑩2 ab-schneiden; (zbić) durchhauen.
- zeshnąć** (se'ŝchnqtŝi) *pf.* ⑩4² vertrodnen; (o liściach) welken.
- z(e)sinieć** (ŝeŝi'ni'etŝi) *pf.* ⑪18 blau werden; blau anlaufen.
- zelskakiwać** (ŝkafŝi'watŝi) ⑬3, *pf.* ~skoczyć (ŝfo'tŝütŝi) ⑭12 herunter- (od. ab)springen.
- zestroblywać** (ŝfrobü'watŝi) ⑬2, *pf.* ~ać (ŝfro'batŝi) ⑭4 abfragen.
- zeskublywać** (ŝkubü'watŝi) ⑬2, *pf.* ~ać (ŝku'batŝi) ⑭4 abzupfen.
- zestabnąć** *f*. słabnąć.
- zestać** *f*. zsyłać.
- zestanie** (seŝla'nie) *n* ②13 Verschidung *f*; ~ieć (an'etŝi) *m* ①37¹ Deportierter.
- zespłolić** (seŝpo'litŝi) *pf.* ⑫3 vereinen; ~ół (se'ŝpuł) *m* ①26 Verband; ♪ Zusammenspiel *n*.
- zestarzec** *f*. starzec.
- zestawiłać** (seŝta'wiatŝi) ⑬1, *pf.* ~ić (awitŝi) ⑭2 zusammenstellen; ~lenie (awie'nie) *n* ②13 Zusammenstellung *f*.
- zestrzelić** (ŝtŝe'witŝi) *pf.* ⑬3 herunterschließen; (złączyć) vereinigen, konzentrieren.
- zestrzydz** (se'ŝtŝütŝi) *pf.* ⑨15 abschneiden, scherem.
- z(e)su|wać** (ŝeŝu'watŝi) ⑬1, *pf.* ~nąć (anqtŝi) ⑭1 hinunterschieben, hinunterrücken; ~ się hinunterrutschen; (~razem) zusammenrücken, näherrücken.
- zieszczupieć** (seŝtŝu'p'ietŝi) *pf.* ⑪18 abmagern; (zmniejszyć się) abnehmen, sich vermindern.
- zeszł|oroczny** (seŝłoro'tŝonu) ⑦1 vorjährig; ~y (se'ŝłü) ⑦6 vergangen, der vorige.
- zespecić** *f*. szpecić.
- zesztywnieć** *f*. sztywnieć.
- zeszyt** (se'ŝtit) *m* ①10¹ Heft *n*; (~ wydawnictwa) Vieferung *f*; dzieło wychodzi ~ami das Werk erscheint in Vieferungen.
- ześliznąć** (ŝli'ŝnqtŝi) się *pf.* ⑩2 hinuntergleiten.
- ześrodkow|ywać** (ŝrotkowü'watŝi) ⑬2, *pf.* ~ać (ŝo'watŝi) ⑭20 konzentrieren.
- zetknąć** *f*. stykać.
- zetknięcie** (setknię'tŝie) *n* ②13 Berührung *f*.
- zetn...** *f*. ściąć.
- zetrzeć** *f*. scierać.
- zewn|ątrz** (se'wnqtŝi) außen; draußen; na ~ nach außen, von außen; (~ *gen.*) außerhalb (*gen.*); ~ętrzny (anę'tŝnu) ⑦1 (-nie) äußerlich, der äußere.
- zewishąd** (se'wŝagt) von allen Seiten. [ieder Hinsicht.]
- zewishczmiar** (ŝeŝe'čmiar) inf]
- zez** (seŝ) *m* ①3 Schielen *n*.
- zezna|wać** (seŝna'watŝi) ⑬3², *pf.* ~ć (se'ŝnatŝi) ⑭1 aussagen; (przyznawać się) gestehen; ~nie (ana'nie) *n* ②13 Aussage *f*; (przyznanie się) Geständnis.
- zewo|lać** (seŝo'watŝi) ⑭20 schie-len; ~aty (ŝowa'tü) ⑦7 (-to) schieläugig.
- zeww|alać** (seŝwa'liatŝi) ⑬1, *pf.* ~o|ić (ŝwo'litŝi) ⑭3 erlauben, einwilligen; ~olenie (ŝwo|ie'nie) *n* ②13 Erlaubnis *f*.
- zewwierzęcenie** (ŝwie'żę'ŝe'nie) *n* ②13 Vertierung *f*, Ver-rohung *f*. [fressen.]
- zeżreć** (se'żretŝi) *pf.* ⑨26 auf-]
- zżb...** *f*. zżb.
- zżb|aty** (żmba'tü) ⑦7 gezähnt; zädig; koło n ate Bahnrad; ~owy (ŝo'wu) ⑦1 Bahn...
- zgadać** (ŝga'batŝi) się *pf.* ⑬1 (o loc.) zu sprechen kommen (auf acc.).
- zga|ywać** (ŝgabü'watŝi) ⑬2, *pf.* ~nąć (ŝga'bnqtŝi) ⑭4¹ erraten.

zgadzać (fga'dfatʃi) ⑬1, pf. **zgodzić** (fgo'dʃitʃi) ⑫7 ver-
söhnen; (~ k-o do gen.) mieten,
dingen (i-n zu dat.); (umawiac)
vereinbaren; ~ się się vertragen,
übereinstimmen; ~ się (na
acc.) eingehen (auf acc.), zu-
stimmen (dat.).
zgaga (fga'ga) f ③4 Sodbren-
nen n.
zganiać (fga'niatʃi) ⑬1, pf. **zoga-
nać** (fo'gnatʃi) ⑬1 u. **zgonić**
(fgo'nitʃi) ⑫1 zusammen-
treiben; (~ z gen.) (weg)treiben
(von dat.); ~ się się müde lau-
fen, sich durch Dausen ermüden.
zganic f. ganic.
zgarbić (fga'rbitʃi) się pf. ⑫2
gebeugt gehen.
zgarniać (fga'rniatʃi) ⑬1, pf.
rać (nqtʃi) ⑩2 zusammen-
raffen; (usuwać) wegräumen.
zgasic (fga'ʃitʃi) pf. ⑫8 aus-
löschen.
zgasnąć f. gasnąć.
zgestniec (fga'ʃtn'ietʃi) pf. ⑩18
Dichter werden.
zgzyszczac (ʃdʃtʃatʃi) ⑬1, pf.
ścić (ʃitʃitʃi) ⑫9 verdichten.
zgiełk (fgiełk) m ①13 Lärm.
zgiećcio (fgi'ćtʃie) n ②13 Bie-
gung f.
zginać (fgi'natʃi) ⑬1, pf. **zgiąć**
(fgi'otʃi) ②21¹ beugen, biegen;
~ się sich beugen, sich bücken.
zginać f. ginać.
zgliszczce (fgli'ʃdʃtʃe) n ②14¹
Brandstätte f; pl. -cza Brand-
trümmer pl.
zglądzać (fgła'dfatʃi) ⑬1, pf.
dzić (ʃdʃitʃi) ⑫7 umbringen;
ausrotten, vernichten.
zglaszać (fgła'ʃatʃi) ⑬1, pf.
osić (fgło'ʃitʃi) ⑫8 (an)mel-
den; ~ się sich melden.
zglebić (fgl'iem'bitʃi) pf. ⑫2 er-
gründen, erforschen.
zgodniec f. glodniec.

zgotować f. zglaszać.
zgotować (fgło'ʃka) f ③4² Silbe;
~owy (ko'wu) ⑦1 Silben...;
in 3ʃgn ...silbig.
zgrupiec f. grupiec.
zgnębić (fgn'iem'bitʃi) pf. ⑫2
niederdrücken; (przygnębić) nie-
dererschlagen.
zgniatać (fgn'iat'atʃi) ⑬1, pf.
zgnieść (fgn'ieʃitʃi) ②7 zer-
drücken; ʃg. unterdrücken.
zgnilic (fgnitʃi) pf. ⑫1 verfaul-
en; ~lizna (ʃli'ʃna) f ③1
Fäulnis; (~ moralna) Verkom-
menheit; ~tka (fgni'itka) f ③4²
Teigbirne; ~ty (ʃtu) ⑦6 ver-
fault, faul.
zgnieść f. zgniatać.
zgnuśnić (fgnu'ʃnitʃi) pf.
⑫18 träge (ob. untätig) wer-
den; ~nie (ʃnie'nie) n ②13
Trägheit f, Untätigkeit f.
zgoda (fgo'da) f ③2 Eintracht;
(ugoda) Übereinkunft, Vergleich
m; (przyzwolenie) Zustimmung,
Einverständnis n; Gram. Kon-
gruenz der Sakteile; ~? ein-
verstanden?
zgodliwość (fgodli'woʃitʃi) f
④1 Verträglichkeit; ~wy (ʃwu)
⑦1 (~wie) verträglich.
zgodność (fgo'dnoʃitʃi) f ④1
Übereinstimmung, Einklang m;
ʃ Harmonie; ~ny (ʃnu) ⑦1
(~nie)übereinstimmend; (będać
w zgodzie) einig, einträchtig;
~nie z (instr.) in Übereinstim-
mung mit (dat.), gemäß (dat.).
zgodzić f. zgadzać.
zgoić (fgo'itʃi) pf. ⑫4 heilen;
~ się zuheilen.
zgollic (fgo'litʃi) pf. ⑫3 ab-
raubern; ʃg. gänglich beraubt
werden.
zgoła (fgo'ła) gänglich, ganz und
gar; ~nie durchaus nicht.
zgon (fgon) m ④3 Tod.
zgonić f. zganiać.

zgorzeć (sgo'getŝi) *pf.* ⑩19
abbrennen; **lina** (li'na) *f*
③1 Brandgeruch *m*; **lisko**
(li'ŝto) *n* ②8 Brandstätte *f.*
zgorzknieć (sgo'ŝknietŝi) *pf.*
⑩18 bitter werden; -niały ver-
bittert.
zgotować *f.* gotować.
zgrabność (sgra'bnoŝitŝi) *f* ④1
Geschicklichkeit, Gewandtheit;
(~ postaci) Zierlichkeit; **ny** (~
nū) ⑦1 (~nie) geschieht, ge-
wandt; (o postaci) zierlich, an-
mutig; (ładny) schön, hübsch.
zgrać *f.* zgrywać.
zgraja (sgra'ja) *f* ③7 Haufe *m.*
Bande; ~ psów Hundekoppel.
zgroma|dzać (sgroma'dŝatŝi) ⑩1,
pf. **dzic** (~dŝitŝi) ⑩7 (się
ŝic) versammeln; **dzenie** (~
dŝe'nio) *n* ②13 Versammlung *f.*
zgromić *f.* gromić.
zgroza (sgr'o'ŝa) *f* ③1 Entsetzen
n. Grausen *n.*
zgrubieć *f.* grubieć.
zgruchotać *f.* gruchotać.
zgruntować (sgrunto'watŝi) *pf.*
⑩20 gründlich erforschen.
zgrywać (sgru'watŝi) ⑩1, *pf.*
z(e)grać (ŝe'gratŝi) ⑩1: ~
k-o j-m im Spiele viel (od.
alles) abgewinnen; ~ się alles
verspielen; ♪ harmonisieren.
zgryzota (sgruŝo'ta) *f* ③2^a Kum-
mer *m.* Kränkung.
zgrzyć *f.* gryźć.
zgrzyźli|wość (~ŝi'li'woŝitŝi) *f* ④1
Grämlichkeit, Verdrießlichkeit;
~wy (~wū) ⑦1 (~wie) gräm-
lich, verdrießlich.
zgrzać *f.* zgrzewać.
zgrzebło (sgrze'bło) *n* ②6 Strie-
gel *m.* [Leinwand].
zgrzebny (~nū) ⑦1 auß Sad.]
zgrzeszyć *f.* grzeszyć.
zgrzewać (sgrze'watŝi) ⑩1, *pf.*
zgrzać (sgrzatŝi) ⑩17 (się ŝic)
erhitzen.

zgrzybiały (sgzūbia'łū) ⑦6 (-ale)
alterŝchwach, gebrechlich; (star-
czy) greisenhaft.
zgrzyt (sgzūt) *m* ①10¹ Knirschen
n; ♪ Wŝtōn; ~ bolu Schmer-
zensŝrei.
zgrzyt|ać (sgzū'tatŝi) ⑩1, *pf.* ~
nąc (~ngtŝi) ⑩2 Knirschen.
zguba (sgu'ba) *f* ③1 Verlust *m*;
(przedmiot zgubiony) der verlo-
rene Gegenstand *m*; (zniszcze-
nie) Verderben *n.*
zgubić (~bitŝi) *pf.* ⑩2 verlie-
ren; (zniszczyć) ins Verderben
ŝtürzen, zugrunde richten.
zgunny (sgu'nū) ⑦1 (-nie) ver-
derblich.
zgwalcenie (sgwaltŝe'nio) *n* ②13
Bergewaltigung *f.* Notzucht *f.*
zgwalcieć *f.* gwałcić.
zhańbić *f.* hańbić.
ziać (ŝiatŝi) ⑩17, *pf.* zionąc
(ŝio'ngtŝi) ⑩2 leuchten, ŝchnau-
ben; (wyziewać) außhauchen;
~ ogniem Feuer ŝchnauben.
zlar|(e)nko (ŝare'no, ŝa'rnko)
n ②9 Körnchen; **nisty** (~
ni'ŝtū) ⑦7 lörrig, gekörnt;
~no (~no) *n* ②6¹ Korn.
ziąb (ŝig'mp) *m* ①3 Grufel.
zielenie (ŝie'lie) *n* ②14² Kraut.
zieleniak (~lie'nial) *m* ①13²
weißer Wein.
zielenić (~lie'nitŝi) *się, pf.* za-
się ⑩1 grünen.
zielenieć (~nietŝi) ⑩20 grün
werden.
zielenina (~li'na) *f* ③1 Grün-
zeug *n.* Gemüse *n.*
zieleni (ŝie'lien) *f* ④3 Grün *n*;
wśród zieleni im Grünen; ~
miedzi Kupfergrün *n.*
zielenik (ŝie'liniŝ) *m* ①13²
Kräuterbuch *n.* Herbarium *n*;
~ny (~nū) ⑦1 Kräuter...
zielon|awy (~liona'wū) ⑦1 (~
wo) grünlich; **ość** (~lie'-
noŝitŝi) *f* ④1 Grün *n*; ~y (~

nü) ⑦1 (no) grün; *Ze Swiätki f/pl.* Pfingsten *n/pl.*
ziemia (šio'mia) *f* ③6¹ Erde; (grunt) Boden *m*; (kraj) Land *n*; rzucac o ~mie, na ~mie zu Boden; na ~mi auf der Erde, auf dem Boden; (= na swiecie) auf Erden; ~mianin (~mia'nin) *m* ①41 (mieszkaniec ~mi) Erdenbewohner, der Irdische; (właściciel ziemski) Gutsbesitzer; (rolnik) Landwirt; ~mianka (~mia'nka) *f* ③4² Gutsbesitzerin; (mieszkanie w ziemi) Erdgrube; ~miański (~mia'niski) ⑦9 Land...; Gutsbesitzer...; sąd *m*-ski Landgericht *n*; ~mianstwo (~mia'nstwo) *n* ②1 Landwirtschast; (= ~mianie) Landwirte *pl.*, Gutsbesitzer *pl.*; ~miopiód (~nio'piót) *m* ①26 Erdfrucht *f*; ~misty (~mi'sti) ⑦7 (-sto) erdig; ~mniak (šio'mniak) *m* ①13² Erdapfel, Kartoffel *f*; ~mny (~mnu) ⑦1 Erd...; ~mski (~bski) ⑦9 (-sko) irdisch; kula *f*-ska Erdkugel, Erdball *m*; ós *f*-ska Erdatmosphäre; życie *n*-skie Erdleben; dobra *n/pl.*-skie Rittergüter; właściciel *m* dóbr -skich Großgrundbesitzer; sędzia *m*-ski Landrichter; ~mstwo (šio'mstwo) *n* ②1 Landabteilungsgericht *n*.
z'ew|ać (šio'watš) ⑬1, *pf.* ~nać (~ngtš) ⑩2 gähnen.
zięba (šięm'ba) *f* ③1 Fink *m*.
ziębić (šięm'bitš) ⑬2 (się się) der Kälte aussetzen; ~bnąć (~bngtš) ⑩4 frieren.
zięć (šiętš) *m* ①28 Schwieger-sohn.
zima (šli'ma) *f* ③1 Winter *m*; -mą im Winter.
zim|nawy (šimna'wü) ⑦1 (-wo) ein wenig kalt, kühl; ~nieć (šim'nietš) ⑬20 kalt werden, erkalten; ~niutki (~nu'tki) ⑦9

eiskalt; ~no (~no) *n* ②1 Kälte *f*; ~ny (~nu) ⑦1 (~no) kalt.
zimo|rodok (šimoro'det) *m* ①21 Eisvogel; ~trwały (~trwa'li) ⑦6 den Winter überdauernd; ~wać (~mo'watš), *pf.* **prze-** ⑩20 den Winter zubringen, überwintern; ~wy (~mo'wü) ⑦1 (~wo) Winter..., winterlich.
ziobro (šio'bro) *n* ②6 Rippe *f*.
ziomek (šio'mek) *m* ①28 Vands- }
zionąc *f.* ziac. [mann.]
ziółko (šiu'łko) *n* ②9 Kraut; *fig.* dobre ~ ein nettes Fröchtchen.
zironizować (šironižo'watš) *pf.* ⑩20 ins Pächlerische ziehen.
ziszczanie (šiščtš'e'nio) *n* ②13 Verwirklichung *f*.
zisać (šiščtš'itš) *pf.* ⑩9 erfüllen; ~ się in Erfüllung gehen, sich verwirklichen. [schrer.]
zjadacz (šja'datš) *m* ①33 Ver- }
zjadać (šja'datš) ⑬1, *pf.* **zjeść** (šještš) ⑬3 (auf)essen; (niszczyć) zugrunde richten; zjeść zęby na (*loc.*) alt geworden sein bei (*dat.*).
zjadli|wość (šjadli'woštš) *f* ④1 Gehässigkeit; ~wy (~wü) ⑦1 (~wie) gehässig.
zjaw|iać (šja'wiatš) ⑬1, *pf.* ~ić (~wiatš) ⑩2 offenbaren; ~ się sich zeigen, erscheinen; ~ienie (~wie'nio) *n* ②13 Offenbarung *f*; ~ się Erscheinen; ~isko (~wi'isko) *n* ②8 Erscheinung *f*.
zjazd (šjašt) *m* ①16 Zusammenkunft *f.* Kongreß; (~w dół) Herabfahrt *f*.
zjechać *f.* zjeżdżać.
zjednoczenie (šjednotš'e'nio) *n* ②13 Vereinigung *f*; ~yc (šno'tš'ütš) *pf.* ⑩12 vereinigen; Zone Stany *m/pl.* die Vereinigten Staaten.
zjed|nywać (šjednu'watš) ⑬1, *pf.* ~ać (šje'dnatš) ⑬1 ver- }
 schafften, gewinnen.

zjeść f. zjadać.

zjeżdżać (sje'ǳbǳatʃi) ⑬1, pf.

zjechać (sje'čhatʃi) ⑮5 herunter- (od. hinunter-)fahren; (~ z drogi) ablenken, abkommen (von dat.); (~ do gen.) (gefahr-)kommen, ankommen; k-o: tüchtig abkanzeln; kraj: durchreisen, bereisen; ~ się zusammenkommen, zusammentreffen.

złać f. zlewać.

zlatywać (s'latu'watʃi) ⑬2, pf.

zlecieć (s'le'tʃetʃi) ⑫16 herunterfliegen; (spadać) herunterfallen; (acc.) durchfallen; ~ się zś.-fliegen; zś.-laufen.

zlecać (s'le'tʃatʃi) ⑬1, pf. ~ić

(~tʃitʃi) ⑫5 austragen; ~nie (~tʃe'nie) n ⑫13 Austrag m.

zleniwieć (s'leni'wjetʃi) pf. ⑪18 faul werden.

zlepek (s'le'pek) m ①21^b Fliedwerf n.

zleplić (s'le'p'litʃi) ⑬1, pf. ~ić

(~p'litʃi) ⑫2 zś.-fleben, -leimen; ~ się fleben, aneinanderhaften.

zlew (s'lew) m ①3 Abguß, Gußstein; (~ rzek) Zusammenfluß.

zlewać (s'le'watʃi) ⑬1, pf. **zlać**

(s'latʃi) ⑪17 (odlewać) ab- (od. weg-)gießen; (~ w jedno) zusammengießen, zusammenschütten; (instr.) begießen (mit dat.); (co na acc.) übertragen (et. auf acc.); ~ się zusammenfließen, -schmelzen.

zlewek (z'lew) m ①21^b Gemengsel n, Mischmasch; zlewki pl. zusammengeoffene Suppe f od. Bier n.

zlezić f. złazić.

zleżeć (s'le'ǳetʃi) się pf. ⑫19 sich verliegen; -zały abgelegen.

złoknąć (s'z'ł'no'ktʃi) się pf. ⑩11 erschrecken.

zliczać (s'li'tʃatʃi) ⑬1, pf.

~yć (~tʃutʃi) ⑫12 zusammenrechnen; (obliczać) berechnen.

zlikwidować (s'li'kwido'watʃi)

pf. ⑪20 liquidieren.

zlitować (~to'watʃi) się pf. ⑫20

(nad instr.) sich erbarmen (gen.).

złodowacieć f. lodowacieć.

złot (s'lot) m ①10¹ Zusammen-

flug; ~ sokołów Turnerfest n.

zlustrować (s'lu'stro'watʃi) pf.

⑪20 besichtigen, revidieren.

złutować (s'łuto'watʃi) pf. ⑫20

zusammenlösen.

złuzować f. luzować.

złagodnieć f. łagodnieć.

złagodzić (s'łago'dʃitʃi) pf. ⑫7

mildern, abschwächen; (przygotować) vorbereiten.

złajać f. łajać.

złakomić (s'łako'mitʃi) się pf.

⑫1 (na acc.) Lust bekommen (auf acc.).

złamać (s'ła'matʃi) pf. ⑪4 (zer-)

brechen; ~ nogę den Fuß bre-

chen; ~ słowo das Wort bre-

chen; ~ się brechen; ~anie (~

ma'nie) n ⑫13 Bruch m.

złapać f. łapać.

złazić (s'ła'zitʃi) ⑫10, pf. **zleźć**

(s'le'ʃitʃi) ⑩5 herunterklettern,

heruntersteigen; (o skórze) ab-

gehen; (szadzać) ausgehen,

heruntergehen; ~ się (lang-

sam) zusammenkommen.

złączyć (s'z'ł'č'atʃi) ⑬1, pf.

~yć (~tʃutʃi) ⑫12 (się) sich

verbinden, vereinigen.

złe (s'le) n ⑦21 das Böse, Übel;

brać za ~ übelnehmen; wycho-

dzić na ~ übel bekommen.

zło (s'lo) n ②1¹ Übel.

złocić (s'ło'tʃitʃi) pf. o. ⑫5 ver-

golden; ~ się goldig schimmern.

złocisty (~tʃi'ʃtú) ⑦7 (-to)

goldfarben; (tkany złotem) gold-

durchwirft.

złoczyńca (~tʃu'nitʃa) m ③11

Übeltäter, Verbrecher.

złodziej (s'ło'dʃiej) m ①28¹ Dieb;

fig. Gauner, Epizubde; ~ka

- (ˌbʂiɔ'ʃta) f ③4² Diebin; Gaunerin; ~ski (ˌbʂi) ⑦9 (po ~sku) Diebs..., diebisch, auf diebische Art; ~stwo (ˌbʂtwo) n ②1 Diebstahl m, Gaunerei f.
- złom** (ʂom) m ①3 Bruch, Bruchfläche f; ~ skały Felswand f.
- złorzeczenie** (ʂoʂe'ʂe'nie) n ②13 Vermünstung f.
- złorzeczyć** (ˌʂe'ʂe'ʂyć) ⑩12 lästern; vermünstchen; (k-u) fluchen (dat.).
- złościć** (ʂo'ʂi'ʂi'ć) ⑩9 (się się) ärgern.
- złość** (ʂo'ʂi'ʂi) f ④1 Ärger m, Born m; wpadać w ~ in Born geraten; mieć ~ do (gen.) gram sein (dat.); robić co na ~ k-u et. j-m zum Troß machen.
- złośliwość** (ˌʂi'wo'ʂi'ʂi) f ④1 Boshaftigkeit; ~wy (ˌwū) ⑦1 (ˌwie) boshaft; ~ bösartig.
- złośnica** (ˌni'ʂa) f ③9 böshafter, jähzorniger Frauenzimmer n; ~nik (ˌni'ʂ) m ①14 böshafter, jähzorniger Mensch.
- złotawy** (ʂota'wū) ⑦1 (-wo) goldfarben, ins Goldgelbe fallend; ~ko (ˌʂo) n ②9 das liebe Gold; (pieszczotliwie) Schätzchen; ~nictwo (ˌni'ʂtwo) n ②1 Goldschmiedekunst f; ~niczy (ˌʂy) ⑦4 Goldschmiede...; ~nik (ˌni'ʂ) m ①14 Goldschmied.
- złoto** (ʂo'to) n ②1 Gold; fig. (pieszczotliwie) Schatz m; ~nośny (ˌno'ʂni) ⑦1 goldhaltig; ~pióry (ˌpi'urū) ⑦10 goldgefiedert; ~usty (ˌu'ʂtu) ⑦7 mit goldenem Wunde; subst. ein guter Redner; ~włosy (ˌwlo'ʂū) ⑦1 goldhaarig.
- złotówka** (ˌtu'ʂta) f ③4² Goldstück n, goldene Münze.
- złoty** (ˌtu) ⑦7 (-to) Gold..., golden; subst. Gulden m.
- złowiec** (ʂo'wi'ʂi) pf. ⑩1 fangen.
- złowieszczycy** (ˌwio'ʂe'ʂy) ⑦4 (-czo), ~wrogli (ˌwro'gli) ⑦8 (-go) unheilfündend.
- złożyć** f. składać.
- złudza** (ʂu'da) f ③2 Trug m, Täuschung; ~dny (ˌnu) ⑦1 trügerisch, täuschend; ~dzenie (ˌbʂe'nie) n ②13 Täuschung f.
- złupić** f. łupić.
- złuszczyć** f. łuszczyć.
- zły** (ʂū) ⑦6 (źle) [cmp. gorszy, sup. najgorszy] schlecht, schlimm, böse, übel.
- zmachać** (ʂma'ʂa'ʂi) pf. ⑩1 ermüden; ~ się müde werden.
- zmaczać** (ʂma'ʂa'ʂi) ⑩1, pf. **zmoczyć** (ʂmo'ʂe'ʂi) ⑩12 naß machen, anfeuchten; ~ się naß (od. feucht) werden.
- zmagać** (ʂma'ga'ʂi) ⑩1, pf. **zmóżdż** (ʂmutʂ) ⑧16 überwältigen, bezwingen; ~ się (z instr.) ringen (mit dat.).
- zmaglować** f. maglować.
- zmajętnieć** (ʂmaj'e'tnie'ć) pf. ⑩18 vermögend werden.
- zmałeć** f. maleć.
- zmarły** (ʂma'rū) ⑦6 verstorben; subst. der Verstorbene m.
- zmarnieć** f. marnieć.
- zmarnować** f. marnować.
- zmarszczka** (ʂma'rʂe'ʂka) f ③4² Runzel, Falte; ~yć (ˌʂe'ʂyć) pf. ⑩12 runzeln; falten; brwi: zusammenziehen; ~ się runzelig werden; (= ~yć twarz) das Gesicht runzeln.
- zmartwić** (ʂma'rwi'ʂi) pf. ⑩2 (się się) tranken; ~lenie (ˌwio'nie) n ②13 Kränkung f.
- zmartwychwstać** (ʂma'rwi'ʂta'wa'ʂi) ⑩3¹, pf. ~ać (ˌwū'ʂwi'ʂta'ʂi) pf. ⑩15 (von den Toten) auferstehen; fig. neugeboren werden; ~anie (ˌʂta'nie) n ②13 Auferstehung f; ~anie: (ˌʂta'nie'ć) m ①37¹ Resurrektionist.

zmarznąć (fma'rsnqtʃi) *pf.* ⑩3
erfrieren.

zmawiać (fma'wiatʃi) ⑬1, *pf.*
zmówić (fmu'wilitʃi) ⑫2 her-
zagen; ~ się się verabreden; ~
się (na k-o) się verschwören
(gegen *acc.*).

zmaza (fma'ʃa) *f* ③1 Etand-
fleck *m*, Tadel *m*; bez -zy mafel-
loś, rein, unbesleckt.

zmażywać (fmaʒu'watʃi) ⑬2,
pf. ~ać (fma'ʃatʃi) ⑪14 (się się)
verwischen, auslöschchen.

zmaćić (fmg'tʃilitʃi) *pf.* ⑫5 trü-
ben; ~ się trübe werden.

zmaźrzeć *f.* maźrzeć.

zmczlenie (fmcʃtʃe'nle) *n* ②13
Ermüdung *f*, Müdigkeit *f*; ~**yc**
(fmg'tʃutʃi) ⑫12 ermüden;
~ się müde werden.

zmężnieć (fmg'ʒnietʃi) *pf.* ⑪18
kräftiger (männlicher) werden.

zmiana (fma'na) *f* ③1 (Ver-)
änderung; (wymiana) Wechsel
m; (odmiana) Abwechslung; ~
warty Wacheablösung.

zmiarkować (fmiarko'watʃi) *pf.*
⑪20 merken.

zmiatać (fma'tatʃi) ⑬1, *pf.*
zmieść (fmieʃitʃi) ⑨7¹ weg-
fegen, zusammenfegen.

zmiądzzyć *f.* miądzzyć.

zmiąć *f.* miąć.

zmiel... *f.* zemleć.

zmieniać (fmie'niatʃi) ⑬1, *pf.*
zić (znitʃi) ⑫1 (ver)ändern;
(wymieniać) (aus)wechseln; ~ się
się ändern; ~**ność** (znostʃi)
f ④1 Veränderlichkeit; (niesta-
łość) Unbeständigkeit; ~**ny** (znü)
⑦1 (nie) veränderlich;
(niestały) unbeständig.

zmierzać (fmie'ʒatʃi) ⑬1 (do
gen.) zielen, losgehen (auf *acc.*);
~**yc** (zjutʃi) *pf.* ⑫12 (ab-,
aus-)messen; ubranie etc.: au-
probieren; ~ się (z *instr.*) sich
messen (mit *dat.*).

zmierzch (fmie'ʒch) *m* ①12 Däm-
merung *f*; ~a (~a) es däm-
mert, es wird dunkel.

zmierznać *f.* mierznąć.

zmierzwić (fmie'ʒwilitʃi) *pf.* ⑫2
zerrausen, zerzausen.

zmierzyć *f.* mierzać.

zmieszać *f.* mieszać.

zmieścić *f.* mieścić.

zmieść *f.* zmiatać.

zmiękczyć *f.* miękczyć.

zmięknąć *f.* mięknąć.

zmiłować (fmiło'watʃi) się *pf.*
⑪20 (nad *instr.*) sich erbarmen
(*gen.*); ~**nie** (~wa'nie) *n* ②13
Erbarmen.

zmizernieć *f.* mizernieć.

zmłócić (fmlu'tʃilitʃi) *pf.* ⑫5
ausdreschen.

zmniejszać (fmińe'ʃatʃi) ⑬1,
pf. ~**yc** (~ʃutʃi) ⑫12 (się się)
verkleinern, vermindern; ~ się
(o liczbie) abnehmen.

zmoczyć *f.* zmaczać.

zmodyfikować (fmodyʃiko'watʃi)
pf. ⑪20 modifizieren, ändern.

zmoknąć *f.* moknąć.

zmora (fmo'ra) *f* ③2³ Ulydrüden
n, Gelpenst *n*.

zmordować (fmordo'watʃi) *pf.*
⑪20 ermüden; ~ się müde
werden.

zmorzyć (fmo'ʒutʃi) *pf.* ⑫12
überwältigen.

zmowa (fmo'wa) *f* ③1 Verab-
redung; (~ tajemna) Einver-
ständnis *n*.

zmódz *f.* zmagać.

zmówić *f.* zmawiać.

zmrok (fsmroʃ) *m* ①13 (Abend-)
Dämmerung *f*, Dunkelheit *f*.

zmrozić (fsmro'ʃitʃi) *pf.* ⑫10
mit Frost durchbringen.

zmrznąć (fsmru'ʒatʃi) ⑬1, *pf.*
~**yc** (~ʒutʃi) ⑫12 oczy: halb
zumachen, zudrücken, schließen.

z murszały (fsmurʃa'ʒu) ⑦6
morjch.

- zmu|szać** (smn'ʃatʃi) ⑬1, *pf.*
~sić (ʃi'itʃi) ⑫8 zwingen.
- zmyć** f. zmywać.
- zmykać** (smü'fatʃi) ⑬1, *pf.*
zamknąć (ʃe'mfngtʃi) ⑫2 sich
 aus dem Staube machen; eo:
 wegstribigen.
- zmyllać** (smü'watʃi) ⑬1, *pf.* **~ić**
 (ʃi'itʃi) ⑫3 irreführen; ~ dro-
 gę den Weg verlieren.
- zmysł** (smüʃl) *m* ①3 Sinn; ~
 piękna Sinn für das Schöne,
 Schönheitssinn; odchodzić od
 ~ów von Sinnen kommen; odzy-
 skać ~y wieder zur Besinnung
 kommen; ~owość (ʃo'woʃtʃi)
f ④1 Sinnlichkeit; ~owy (~
 ʃo'wü) ⑦1 (-wo) Sinnes...;
 (folgujący ~om) sinnlich; (doty-
 kalny) greifbar, konkret.
- zmyślić** (smü'ʃi'latʃi) ⑬1, *pf.*
~ić (ʃi'itʃi) ⑫3 erfinden, er-
 dichten; (klamać) lügen; ~ność
 (noʃtʃi) *f* ④1 Scharfsinn *m*;
 ~ny (~nü) ⑦1 (~nie) scharfsin-
 nig, flug; ~ony (ʃo'nü) ⑦14¹
 erdichtet, erfunden.
- zmywać** (smü'watʃi) ⑬1, *pf.*
zmyć (smütʃi) ⑫2 abwaschen;
 ~ winę z siebie sich von der
 Schuld reinwaschen.
- znachodzić** f. znajdować.
- znachor** (ʃna'ʃor) *m* ①7, **~ka**
 (ʃo'rfa) *f* ③4² Kurpfuscher(in);
 ~stwo (~ʃtvo) *n* ②1 Kur-
 pfuscheri *f*.
- znacze|lek** (ʃna'tʃeʃ) *m* ①21¹
 Zeichen *n*; (~ do kasy etc.) An-
 weisung *f*; (~ pocztowy) Brief-
 marke *f*; ~enie (ʃtʃe'nje) *n*
 ②13 Bedeutung *f*; (~ czlowieka)
 Ansehen; (oznaczenie) Bezeich-
 nen; ~nik (~nik) *m* ①13²
 Streichmaß *n*; (w stenografji)
 Abkürzungszeichen *n*; ~ny (~nü)
 ⑦1 (~nie) bedeutend, beträcht-
 lich, ansehnlich.
- znaczyć** (ʃtʃütʃi), *pf.* **po~** ⑫12
- (be)zeichnen; bielizno: mit e-m
 Zeichen versehen; (mieć znacze-
 nie) bedeuten; znaczący be-
 deutsam, vielbedeutend.
- znać** (ʃnatʃi) ⑬1 kennen; dać ~
 zu wissen geben, benachrichti-
 gen, verständigen; (~ co po loc.)
 merken, erkennen (et. an *dat.*);
 ansehen (i-m *acc.*); (poznawać)
 erkennen; ~, że man sieht, man
 erkennt, daß ...; ~ się (z kim)
 einander kennen, bekannt sein;
 ~ się (na loc.) sich verstehen (auf
dat.); sich auskennen (in *dat.*).
- znagła** (ʃna'gła) plöpflich.
- znajda** (ʃna'jda) *m* ③18² Find-
 ling, Findelkind *n*.
- znajdywać** (ʃdü'watʃi) ⑬2,
znachodzić (ʃnaʃo'dʃi'itʃi) ⑫7,
pf. **znaleźć** (ʃna'ʃeʃtʃi) ⑨5¹
 finden; ~ się sich finden; (być
 mieć miejsce) sich befinden; (zacho-
 wywać się) sich benehmen.
- znajomość** (ʃnajo'moʃtʃi) *f* ④1
 Bekanntschaft; (~ języków etc.)
 Kenntnis; ~my (~mü) ⑦1 (~
 mo) bekannt.
- znak** (ʃnak) *m* ①13 Zeichen *n*;
 (cecha) Kennzeichen *n*, Merk-
 mal *n*; (śląd) Spur *f*; dawać
 się we ~i (*dat.*) i-m zusetzen,
 sich i-m fühlbar machen.
- znakomitość** (ʃomii'toʃtʃi) *f*
 ④1 Vortrefflichkeit; (o osobie)
 Standesperson; (~ naukowa)
 Autorität; ~ty (~tü) ⑦7 (-icie)
 vortrefflich, vorzüglich; (znacz-
 ny) bedeutend. [Finder.]
- znalazca** (ʃnalaz'ʃtʃa) *m* ③11]
- znaleźć** f. znajdować.
- znależne** (ʃe'ʃine) *n* ⑦21 Find-
 derlohn *m*.
- znamienity** (ʃnamieni'tü) ⑦7
 (-icie) bedeutend.
- znamię** (ʃna'mje) *n* ②17 Kenn-
 zeichen, Merkmal; (~ na ciele)
 Wuttermal.
- znany** (ʃna'nü) ⑦1 bekannt.

znarowić (sna'rowi'ć) *pf.* ⑫ 2¹ widerspenstig machen; ~ się widerspenstig werden.

znaszać (sna'szać) ⑬ 1 ubranie: abtragen.

znawca (sna'fca) *m* ⑧ 11 Kenner; ~**stwo** (sntwo) *n* ② 1 (Sach-)Kenntnis *f.*

znęcać (znę'ć) *się* ⑬ 1 (nad *instr.*) quälen, plagen (*acc.*).

znęcić *f. nęcić.*

znędznić (znę'dznić) *pf.* ⑪ 18 elend werden.

znękać (znę'ka'ć) ⑦ 1 abgequält, ermattet.

zniechociać (zniech'ć) ⑬ 1, *pf.* ~**ić** (zniech'ć) ⑫ 5 (k-o) die Lust benehmen (*dat.*); ~ *się* die Lust verlieren; ~**enie** (znie'enie) *n* ② 13 Unlust *f.*

zniecierpliwiać (zniecierpli'ć) *pf.* ⑫ 2 ungeduldig machen (*się* werden); ~**enie** (znie'enie) *n* ② 13 Ungeduld *f.*

znieczulać (znieczu'ć) ⑬ 1, *pf.* ~**ić** (zniech'ć) ⑫ 3 gefühllos machen; ~**enie** (znie'enie) *n* ② 13 Unästhesie *f.*

zniedożniały (zniedoż'niały) ⑦ 6 unbeholfen; ~**enie** (znie'enie) *n* ② 13 Unbeholfenheit *f.*; (~ umysłowe) Geisteskrankheit *f.*

zniekształcać (zniekszta'ć) ⑬ 1, *pf.* ~**ić** (zniech'ć) ⑫ 5 verunstalten.

zniemczyć *f. niemczyć.*

znienacka (zniena'ć) unversehens, plögl.

znienawidzić *f. nienawidzić.*

znieprawiać (zniepra'ć) ⑬ 1, *pf.* ~**ić** (zniech'ć) ⑫ 2 ver-
[derben.]

zniewaga (zniewa'ga) *f* ③ 4 Beleidigung, Schmach.

zniewalać (zniewa'ć) ⑬ 1, *pf.* ~**olić** (zniech'ć) ⑫ 3 zwingen, nötigen; ~ *sobie* k-o i-n für sich gewinnen.

znieważać (zniewa'ć) ⑬ 1, *pf.* ~**yc** (zniech'ć) ⑫ 12 beleidigen; beschimpfen; ~**enie** (znie'enie) *n* ② 13 Beleidigung *f.*; Beschimpfung *f.*

zniewleściałość (zniewleścia'łość) *f* ④ 1 Verweidlichung; ~**ły** (znie) ⑦ 6 verweidlich.

zniknąć (znik'nąć) ⑬ 1, *pf.* ~**nąć** (znik'nąć) ⑫ 4¹ verschwinden.

znikąd (znik'ąd) von nirgends.

znikczemnieć (znikczemnie'ć) *pf.* ⑪ 18 niederträchtig werden.

znikomość (znikomo'ść) *f* ④ 1 Vergänglichkeit; ~**my** (znie) ⑦ 1 vergänglich, unbeständig.

zniszczyć *f. niszczyć.*

zniszczyć *f. niszczyć.*

zniweczyć *f. niweczyć.*

zniżyć (zniż'ć) ⑬ 1, *pf.* ~**yc** (zniech'ć) ⑫ 12 niedriger machen; cenę: erniedrigen, herabsenken; głos: senken; ~ *się* sich senken; (o człowieku) sich herablassen; ~**enie** (znie'enie) *n* ② 13 Erniedrigung *f.*; ~**enie** ceny Preisermäßigung *f.*

znojny (znojny) ⑦ 1 (-nie) mühselig.

znosić (znosi'ć) ⑫ 8, *pf.* **znieść** (znieść) ⑨ 2 (na dół) hinuntertragen; (na jedno miejsce) zusammenbringen; (burzy) abtragen, niederreißen; oddział wojska: vollständig vernichten, aufreiben; ustawę etc.: aufheben; urząd: auflassen; (cierpieć) dulden, ertragen, ausstehen; ~ jaja Eier legen; znosić (ubranie) abtragen; ~ *się* z (*instr.*) Rücksprache halten mit (*dat.*).

znośny (znośny) ⑦ 1 (-nie) erträglich.

znój (znój) *m* ① 36² Mühsal *f.*

znów (znów), **znowu** (znów) wieder.

znudzić (znudzić) *pf.* ⑫ 7 (k-o) langweilig werden (*dat.*).

znużyć f. nużyć.

zobaczenie (sobatsche'nie) się n ②13: do -nia się! auf Wiedersehen!; **yc** (sba'tschützi) pf. ②12 erblicken; (popatrzyć) schauen, sehen; ~ się się wiedersehen; ~ się z (instr.) i-n sehen.

zobojętnieć (soboję'tnietzi) pf. ①18 gleichgültig werden; **enie** (snie'nie) n ②13 Gleichgültigkeit f.

zobowiązywać (sobowię'żu'watzi) ③2, pf. **ać** (sowie'żatzi) ①14 verpflichten, verbindlich machen; **anie** (sfa'nie) n ②13 Verpflichtung f; Verbindlichkeit f.

zobrazować (sobraso'watzi) pf. ①20 bildlich darstellen.

zoczyć (so'tschützi) pf. ②12 erblicken.

zółza (so'łza) f ③1, m̄ pl. ~y Skrofuln pl.; **owaty** (sowa'tu) ⑦7 (-to) skrofulös.

zoologia (soo'ło'gia) f ③8 Zoologie, Tierkunde.

zorać (so'ratzi) pf. ②9 durchpflügen.

zorganizować (sorgan'izo'watzi) pf. ①20 organisieren.

zorza (so'ża) f ③9 Dämmerung; ~ poranna Morgenröte; ~ północna Nordlicht n.

zostawać (sożta'watzi) ⑤3¹, pf. **ać** (so'żtatzi) ⑤15 bleiben; (pozostawać) verbleiben; (wiązać) stedenbleiben; (stać się) werden; ~ księdzem ein Priester werden; in Verbindung mit dem part. prät. e-s Zeitworts bildet es die passiven Verbalformen: ~ pochwalonym gelobt werden; ~ zabitym getötet werden; ~ się (zurück)bleiben.

zostawiać (sożta'watzi) ③1, pf. **ić** (sowie'żatzi) ②2 (zurück-)lassen; (w spadku) hinterlassen; (poruczać) überlassen; ~ k-o w spokoju i-n in Ruhe lassen.

zowąd (so'wąt): ni stąd ni ~ mir nichts, dir nichts; plöblich.

zrabować (srao'watzi) pf. ①20 rauben; k-o: berauben; dom etc.: anstrauben.

zrachować (sracho'watzi) pf. ①20 zusammenrechnen.

zranieć (sra'niitzi) pf. ②1 verwunden; **lenie** (snie'nie) n ②13 Verwundung f.

zraszać (sra'żtatzi) ③1, pf. **rosić** (sro'żtietzi) się ⑩10 ob.

zrosć (sruż'tzi) się ⑩10 zusammenwachsen; (o ranie) sich schließen, vernarben.

zraszać (sra'żtatzi) ③1, pf. **rosić** (sro'żtietzi) ②8 besprengen, besuchten, benezen.

zraz (sraż) m ①2¹, **ik** (sjiit) m ①13² Schnitt, Schnitzel; ~y pl. Klopsz m; ~y siekane Fleischflöße pl.

zrażać (sra'żatzi) ③1, pf. **zić** (sjiitzi) ②10 abschneiden; ~ się (instr.) sich abschneiden lassen (durch acc.).

zrąb (sraup) m ①25^{1b} Rodung f; ~ dachu Dachstuhl; ~ okrętu Schiffsgertippe n.

zrąbać (sraup'batzi) pf. ①4 fällen; (odrabiać) abhauen.

zrealizować (sreal'izo'watzi) pf. ①20 realisieren.

zreflektować (sreflekt'o'watzi) się pf. ①20 sich besinnen.

zreformować f. reformować.

zresztą (sre'schtą) übrigenz, sonst.

zręczność (sre'tschnoż'tzi) f ④1 Geschicklichkeit; **ny** (snu) ⑦1 (nie) geschickt.

zrękwiny (sre'kwini'nü) f/pl. ③1 Verlobung f.

zrobić (sro'bitzi) pf. ②2¹ machen, tun; (~ k-o instr.) i-n zu (dat.) machen; ~ się sich machen.

zrodzić f. rodić.

zrosić f. zraszać.

zrosnąć *f.* zrastać.

zrozumiały (*f*rozumi'a'łŭ) ⑦6 (-ale) verständlich, begreiflich, klar; ~oć (*f*u'mi'etŝi) *pf.* ⑩13 verstehen, begreifen; ~enie (~mie'nie) *n* ②13 Verständniß.

zróść *f.* zrastać.

zrównanie (*f*ruwna'nie) *n* ②13 Gleichmachen; ~stanów Gleichstellung *f* der Stände.

zrównożać *f.* równożać.

zrównywać (*f*ruwnú'watŝi) ⑩4, *pf.* ~ać (*f*ru'wnatŝi) ⑩1 gleichmachen; teren: ebnen; ~ z ziemią der Erde gleichmachen; ~ się z (*instr.*) gleichkommen (*dat.*); (*doganiać k-o*) einholen.

zrózniczkować (*f*ruźnitŝko'watŝi) *pf.* ⑩20 differenzieren.

zrujnować (*f*rujno'watŝi) *pf.* ⑩20 ruinieren.

zryć (*f*rútŝi) *pf.* ⑩2 durchwühlen.

zrywać (*f*rú'watŝi) ⑩1, *pf.* zerwać (*f*e'r'watŝi) ⑩22 abreißen; (~ z k-o) herunterreißen; kwiaty: pflücken; przyjaźń, przymierze: brechen; ~ stosunki den Verkehr abbrechen; więzy etc.: zerreißen, sprengen; konia: überjagen; ~ się aufspringen; ~ się (ze snu) plözlich erwachen; ~ się (do lotu) aufsteigen; (o wietrze) sich erheben, entstehen; (przerwać się) zerreißen; (o strunie) springen.

zrządzać (*f*żo'dŝatŝi) ⑩31, *pf.* ~dzić (~dŝitŝi) ⑩27 verfügen, verhängen; (*wyrządzać*) anrichten; ~dzenie (~dŝie'nie) *n* ②13 Fügung *f*, Schidung *f*.

zrzeczenie (*f*żetŝe'nie) się *n* ②13 Berzicht *m*.

zrzekać (*f*że'atŝi) się ⑩31, *pf.*

zrzec (*f*żetŝ) się ⑩14 (*gen.*) verzichten (auf *acc.*).

zrzęlda (*f*ż'ba) *m* ③18 Nörgler; ~dność (~dnoŝitŝi) *f* ④1 Nörgelei; ~dny (~dnú) ⑦1 (-nie)

nörglerisch, mürrisch; ~dzić (~dŝitŝi) ⑩27 nörgeln.

zrzucić (*f*żu'tŝatŝi) ⑩31, *pf.* ~ić (~ŝitŝi) ⑩25 abwerfen; (~ w dół) hinunterwerfen, hinunterstürzen; ~ k-o z tronu j-n vom Throne stürzen; ~ się sich hinunterstürzen; ~ się z umowy vom Vertrage jurüdtreten.

zsałdzać (*f*sa'dŝatŝi) ⑩31, *pf.* ~dzić (~dŝitŝi) ⑩27 absetzen.

zsiadać (*f*ŝia'datŝi) ⑩31, *pf.* zsiąść (*f*ŝi'etŝi) ⑩12 absetzen, absteigen; von (*dat.*) steigen; ~ się e-n Bodensaß erzeugen; (o mleku) gerinnen, bid werden.

zsiadły (~łú) ⑦6 geronnen; -le mleko *n* Schlidermilch *f*.

zsinieć *f.* zosinieć.

zstępować (*f*ŝtę'p'o'watŝi) ⑩20, *pf.* zstąpić (*f*ŝtę'm'pi'itŝi) ⑩22 hinabsteigen, -kommen.

zsuwać *f.* zesuwac.

zsyłać (*f*ŝú'latŝi) ⑩31, *pf.* zesać (*f*e'ŝlatŝi) ⑩7 herab-, herunter-schiden; (~ na wygnanie) ver-schiden, deportieren.

zsyplywać (*f*ŝpú'watŝi) ⑩2, *pf.* ~ać (*f*ŝú'watŝi) ⑩4 zusam-menschütten; (~ w dół) hin-unterschütten.

zsumować (*f*ŝumo'watŝi) *pf.* ⑩20 abschäumen.

zszywać (*f*ŝú'watŝi) ⑩31, *pf.* zszyć (*f*ŝútŝi) ⑩2 zusammen-nähen.

zubożać (*f*ubo'żetŝi) *pf.* ⑩18 verarmen.

zuch (*f*uch) *m* ①11 Kühner Mensch; (*dzielny chłopak*) fester Kerl; ~owaty (~chowa'tú) ⑦7 (-to) kühn, berwegen; ~walec (~wa'łetŝ) *m* ①37 Feder (ob. fester) Kerl, Fuchling; ~walstwo (~wa'łŝtwo) *n* ②1, ~wa-łość (~wa'łoŝitŝi) *f* ④1 Redheit, Fuchheit; ~wały (~wa'łú) ⑦6 (-ale) fed, fuch.

- zupla** (su'pa) *f* ③ 1, **~ka** (ˌka) *f* ③ 4² Suppe.
- zupełny** (ˌpɔ'lny) ⑦ 1 (-nie) vollständig, vollkommen, ganz.
- zużytkować** (su'žitko'watʃi) *pf.* ④ 20 verwerten.
- zużywać** (su'žit'watʃi) ⑬ 1, *pf.*
- zużyć** (su'žitʃi) ④ 2 verbrauchen; (niszczyć przez używanie) abnutzen; (wycierać) abreiben.
- zwałiać** (swa'bʲatʃi) ⑬ 1, *pf.* ˌlć (ˌlʲitʃi) ④ 2 (herbei)loden.
- zwać** (swatʃi) ⑨ 22² nennen; ~ się heißen.
- zwałia** (swa'da) *f* ③ 2 Streit *m*, **zwał** *m*; **~lwy** (ˌli'wɫ) ⑦ 1 (-wie) streitfüchtig, zänkisch.
- zwallać** (swa'watʃi) ⑬ 1, *pf.* ˌlć (ˌlʲitʃi) ④ 2 umwerfen, niederstreifen; (zburzyć) niederreißen; (~ co na *acc.*) wälzen, schieben (et. auf *acc.*); (uznać za nieważne) verwerfen, für ungültig erklären; ~ się umfassen; (zawalić się) einstürzen; ~ się na (*acc.*) zusammenstürzen über (*acc.*).
- zwalczać** (swa'łʲtʃatʃi) ⑬ 1, *pf.* ˌyć (ˌtʃʲitʃi) ④ 12 bekämpfen; (zwycięzać) besiegen.
- zwalic** *f.* zwałac.
- zwalisko** (ˌli'ʃko) *n* ② 3 Ruine *f*, Trümmer *pl.*
- zwalniać** (swa'lnʲatʃi) ⑬ 1, *pf.* ˌzwnić (swo'lnʲitʃi) ④ 4¹ verlangsamen; (popuszczać) nachlassen; ~ od służby vom Dienste befreien; ~ się loder werden; (uwalniać się) sich befreien.
- zwał** (swał) *m* ① 3 Wall.
- zwapnienie** (swapnʲe'nʲe) *n* ② 13 Verkalkung *f.*
- zwarł** (swarł) *f.* zewrzeć.
- zwarty** (swa'rtɯ) ⑦ 7 geschlossen; (gęsty) dicht, kompakt.
- zwarzyć** (swa'žitʃi) *pf.* ④ 12 abkochen; (o mrozie) schädigen; ~ się gerinnen.
- zwaćać** (swa'gatʃi) ⑬ 1 (na *acc.*)
- berücksichtigen (*acc.*), Rücksicht nehmen (auf *acc.*). [**W**iegen.]
- zwaćć** (swa'žitʃi) *pf.* ④ 12 ab-
- zwąchać** (swo'kʲatʃi) *pf.* ⑬ 1 wintern; (zauważyć) merken; ~ się z (*instr.*) sich verständigigen, in Verbindung treten mit (*dat.*).
- zwątleć** *f.* wątłeć.
- zwątlpic** (swo'pʲitʃi) *pf.* ④ 2 verzagen, verzweifeln; (stracić nadzieję) die Hoffnung verlieren; ~ o chorym den Kranken aufgeben; ~ **plenie** (ˌpi'e'nʲe) *n* ② 13 Verzweiflung *f.*
- zwerbować** *f.* werbować.
- zwę** (swę) *f.* zwac.
- zwęglec** (swę'gʲetʃi) *pf.* ④ 18 verfohlen. [**A**usknüffeln.]
- zwężyć** (swę'kʲitʃi) *pf.* ④ 12
- zwęźlać** (swę'kʲatʃi) ⑬ 1, *pf.* ˌyć (ˌkʲitʃi) ④ 12 schmälern.
- zwiąc** *f.* zwiewać.
- zwiadły** (swia'bu) *m/pl.* ① 3 Kundenschaft *f*, Auskunftschaffung *f.*
- zwiadować** (swia'bu'watʃi) ④ 20 verkünd(ig)en; ~ **anie** (ˌwa'nʲe) *n* ② 13 Verkündigung *f.*
- zwiadun** (swia'btun) *m* ① 2 Verkünder, Bote.
- związać** (swi'kʲatʃi) *pf.* ④ 14 (zusammen)binden; ~ słowem durch Ehrenwort binden; ~ się sich verbindlich machen, sich verpflichten; ~ **ek** (ˌsef) *m* ① 21¹a Verband, Verein, Bund; ~ **ek** malżeński Eheband *n*; ~ **ek** przyjaźni Freundschaftsband *n*; (~ przyczynowy) Zusammenhang *m*; (stosunek) Beziehung *f*; ~ **ie** Verbindung *f*; ~ **kowy** (ˌfo'wɫ) ⑦ 1 Verbands..., Vereins... [**V**errenken.]
- zwichnąć** (swi'kʲugtʃi) *pf.* ④ 2
- zwiadzać** (swi'e'bzatʃi) ⑬ 1, *pf.* ˌdzić (ˌdʲitʃi) ④ 7 besuchen, besichtigen; kraj: bereisen.
- zwierciadlany** (swiertʃ'adʲa'nu) ⑦ 1 Spiegel...; ~ **to** (ˌto) *n*

②³⁵ Spiegel *m*; **łowy** (ło'wü) ⑦1 Spiegel...
zwierz (swie'sch) *m* ①32¹ Tier *n*.
zwierzląc (swie'gatſi) *się* ⑬1, *pf.* **~yc** (łgütſi) *się* ⑫12 *się* aübertrauen; **~ się przed** (*instr.*) seine Geheimnisse aübertrauen (*dat.*); **~enie** (łge'nie) *n* ②13 Geständnis.
zwierzatko (łgü'tfo) *n* ②9 Tierchen.
zwierzchni (swie'gchni) ⑦13 Ober...; **~nictwo** (łni'tſtwo) *n* ②1 Oberherrſchaft *f*; (przełożona władza) vorgesezte Behörde *f*; **~nik** (łnik) *m* ①14 der Vorgesezte; **~ność** (łnoſtſi) *f* ④1 Obrigkeit; **~ność gminy** Gemeindeamt *n*.
zwierzę (łgü) *n* ②18 Tier; **~rzęcość** (łgü'tſoſtſi) *f* ④1 tierische Hoheit, Bestialität; **~rzęcy** (łgü'tſü) ⑦2 (-co) tierisch; **~świat** *m* -cy Tierreich *n*; **~krąg** *m* -cy Tierkreis;
~rzostan (łgo'stan) *m* ①3 Tierbestand; **~rzyna** (łgü'na) *f* ③1 Wild *n*; (mięso) Wildbret *n*; **~rzyniec** (łgü'nietsi) *m* ①34² Tiergarten.
zwieszac (swie'schatſi) ⑬1, *pf.* **~sić** (łſi'tſi) ⑫8 hinunterhängen; **~głową**, **~uszy**: hängen lassen; **~nos** schlecht gelaunt sein; **~się** herunterhängen.
zwieszę *f.* zwodzić.
zwietrzeć *f.* wietrzeć.
zwietrzyć *f.* wietrzyć.
zwiewać (swie'watſi) ⑬1, *pf.* **~wiać** (ſwatſi) ⑫17 wegwehen.
zwieżę *f.* zwozić.
zwiędły (swię'dlü) ⑦6 (-dle) well; **~nąć** (łngtſi) *pf.* ⑩4 verwelken.
zwiększać (swię'kſchatſi) ⑬1, *pf.* **~yc** (łſchütſi) ⑫12 vergrößern.
zwięzłość (swię'łoſtſi) *f* ④1 Bündigkeit, Gedrängtheit; **~ty**

(łü) ⑦6 (-ęzle) bündig, gedrängt.
zwiąć (swi'iatſi) ⑬1, *pf.* **~nąć** (łngtſi) ⑩1 zusammenwickeln; papier: zusammenrollen; **~nieć**: aufwickeln; sklep etc.: auflösen; **~zągle** die Segel einziehen; **~obóz** das Lager abbrechen; **~chorągiewkę** *się* aus dem Staube machen; **~się** *się* zusammenrollen; (spieszyc *się*) *się* beeilen.
zwilgotnieć (swiligo'tnietsi) *pf.* ⑩18 feucht werden.
związać (łgatſi) ⑬1, *pf.* **~yc** (łgütſi) ⑫12 befeuchten.
zwinność (swi'nnosſtſi) *f* ④1 Behendigkeit, Flinkheit; **~ny** (łnü) ⑦1 (łnie) behend, flink.
związać (swi'gatſi) ⑬1, *pf.* **~nąć** (łngtſi) ⑩4¹ herabhängen; **~ty** (łü) ⑦6 schlaff herunterhängend.
zwitek (swi'tetſ) *m* ①21¹ Rolle *f.*
zwlekać (swie'katſi) ⑬1, *pf.* **~lec** (swietſ) pościel: abziehen; (sciagać) herunterziehen; (na jedno miejsce) zusammenſchleppen; **~z** (*instr.*) zögern, zaudern mit (*dat.*); **~się** *się* herunterſchleppen; (odzwlekać *się*) *się* verzögern, *się* hinschleppen.
zwłaszcza (swia'schtsza) im beſondern; **~ze** zumal *da*.
zwłoka (swło'ła) *f* ③4¹ Verzögerung; bez *-ki* unverzüglich.
zwłoki (łli) *f/pl.* ③4¹ Veiche *f.*
zwodniczy (ſwodni'tſchü) ⑦4 (-czo) verführerisch, trügerisch.
zwozić (ſwo'bzitſi) ⑫7, *pf.* **~wieść** (swie'bzitſi) ⑩10 irreführen, täuſchen; (do złego) verführen; **~most**: niederlaſſen.
zwodzony (łſo'nü) ⑦14¹: **~most** *m* Zugbrücke *f.*
zwolenni/czka (ſwolenni'tſchka) *f* ③4², **~k** (łie'nniſ) *m* ①13 Anhänger(in).

zwolna (swo'lna) langsam.

zwolnić f. zwalniać.

zwolnywać (swołú'watŝi) ⑬4, pf. **~ać** (swo'latŝi) ⑬1 (zusammen)berufen, zusammenrufen.

zwozić (swo'ŝiitŝi) ⑬10, pf. **zwozić** (ŝwieŝiitŝi) ⑬6 zusammenführen, (zusammen)bringen; (~ w dói) hinunter-fahren, -führen.

zwój (ŝwuj) m ①36² Knäuel; (~ papieru) Rolle f; (~ w mózgu) Bindung f; Anat. Ganglion n.

zwóska (ŝwu'ŝka) f ③4² Unfallsren n, Herbeifahren n.

zwłacać (ŝwra'tkatŝi) ⑬1, pf. **~ócić** (ŝwru'tŝiitŝi) ⑬5 zurückergeben, -erstatten, -stellen; (kierować) lenken, richten; ~ się (do gen.) sich wenden (an acc.).

zwrot (ŝwrot) m ①10¹ Rückgabe f, Rückerstattung f; (obróć) Umkehr f; w prawo (lewo) ~! rechts (links) schwenkt!; (~ sprawy) Wendung f; Gram. Redewendung f.

zwrotnica (ŝwotni'tŝa) f ③9 **W** Wechŝel m, Weiche; **~niczy** (~ni'tŝi) m ⑦4 Weichenwärter; **~nik** (~niŝ) m ①13² Wendekreis; **~nikowy** (~niŝo'wú) ⑦1: kraj m -wy Tropenland n; **~ny** (~nú) ⑦1 (~nie) Wende...; punkt m ~ny Wendepunkt; **zaimek** m ~ny rückbezügliches Fürwort n.

zwycięski (ŝwütŝi'ŝi) ⑦9 (-ko) siegreich; Sieges...; **okrzyk** m ~ Siegesgeschrei n; **pieśń** f -ska Siegeslied n; **~stwo** (~ŝtwo) n ②1 Sieg m; odnieść ~stwo den Sieg davontragen; **~zca** (~ŝŝa) m ③1 Sieger.

zwycięzać (~ŝatŝi) ⑬1, pf. **~ć** (~ŝütŝi) ⑬12 siegen, den Sieg davontragen; k-o: besiegen; co: überwinden; (przewyższać) übertreffen.

zwyczaż (ŝwú'tŝŝaj) m ①30

Bruch, Sitte f; (przyzwyczajenie) Gewohnheit f; za ~ gewöhnlich; nad ~ außerordentlich, überaus; wchodzić w ~ zur Gewohnheit werden, in Gebrauch kommen; **~ny** (~tŝŝa'juú) ⑦1 (~nie) gewöhnlich; ~ny profesor m ordentlicher Professor; **~owy** (~jo'wú) ⑦1 Gewohnheits...; prawo n -we Gewohnheitsrecht.

zwykly (ŝwú'klú) ⑦6 (-kle) gewöhnlich; wszystko idzie ~ trybem alles geht seinen gewohnten Gang.

zwyknąć (~nótŝi) pf. ⑩3 gewohnt sein, pflegen.

zwyrodnieleć (ŝwúro'dnietŝi) pf. ⑩18 ausarten; **~nie** (~nie'nie) n ②13 Ausartung f.

zwyż (ŝwúŝŝ) (gen.) oberhalb (gen.); (bei Zahlen) über; **~ka** (~ka) f ③4² Überschuß m.

zydel (ŝú'deł) m ①34⁶ Schemel.

Zygmunt (ŝú'gmunt) m ①9 Siegmund. [ŝad.]

zygzak (ŝú'gŝat) m ①13² Zick-

zysk (ŝúŝk) m ①13 Gewinn, Vorteil; **chciwy** ~u gewinnstüchtig.

zyskliwać (ŝúŝki'watŝi) ⑬3, pf. **~ać** (ŝú'ŝatŝi) ⑬1 gewinnen; (ciagnąć ~i) Vorteil ziehen.

zyskowny (~ko'wnú) ⑦1 (-nie) gewinnbringend, vorteilhaft.

zżalany (ŝŝaja'nú) ⑦1 erhitzt, erschöpft, außer Atem.

zżębnięty (ŝŝz'ębnię'tú) ⑦7 vor Kälte erstarrt.

zżąć (ŝŝótŝi) pf. ⑨20 abmähen.

zżótknieć (ŝŝu'ŝnietŝi) ⑬14, pf. **~nąć** (ŝŝu'ŝnótŝi) ⑩4 gelb werden, vergilben. [ŝaun.]

zżuć (ŝŝútŝi) pf. ⑩3 herunter-

zżyc (ŝŝütŝi) się pf. ⑩2 sich einleben; ~ się z czem się an (acc.) gewöhnen.

zżymać (ŝŝú'matŝi) się pf. ⑩1 unwillig (ob. zornig) sein.

Ż

źdźbło (ʃɨdʑbɔ) *n* ②6 *Żalm m.*
źle (ʃilɛ) [*cmpr. gorzej, sup. najgorzej*] *f. zły; mieć się ~* sich nicht wohl fühlen.
źrebić (ʃrɛ'bitʃɨ) *się, pf. o~* się ⑩2 *fohlen, Fohlen werfen; ~bie* (ˌbʲɛ) *n* ②18 *Fohlen; ~bięcy* (ˌbʲɛ'ʦɨ) ⑦2 *Fohlen...; ~bny* (ˌbnɨ) ⑦1 *trächtig.*

żrenica (ʃrɛnɨ'tʃɛ) *f* ③9 *Augenstern m, Pupille.*
żródłany (ʃrɨdɫa'nɨ) ⑦1 *Quellen...; ~to* (ʃrɨ'ɫɔ) *n* ②6 *Quelle f; (początek) Ursprung m; ~tostów* (ˌɫo'ʃtɔw) *m* ①26 *Stamm (des Wortes), Wortstamm; ~towy* (ˌɫo'wɨ) ⑦1 *Quellen...*

Ż

żałba (ʒa'ba) *f* ③1 *Frosch m; fig. Knirps m; zielona ~* Laubfrosch *m; ~bi* (ˌbʲɨ) ⑦13 *Frosch...; ~biatko* (ˌbʲɛ'tʃɔ) *n* ②9 *kleiner, junger Frosch m; ~biniec* (ˌbʲɨ'nʲɛtʃɨ) *m* ①34² *Froschlache f; ~bka* (ʒa'pʃa) *f* ③4² *kleiner Frosch m.*

żabot (ʒa'bot) *m* ①10 *Żabot n, Spitzenkrawatte f.*

żachnąć (ʒa'xɨnɨtʃɨ) *się, pf.* ⑩2 *sich sträuben; vor Angst zurückspringen.*

żaden (ʒa'dɛn) ⑧15 *klein.*

żagiel (ʒa'gʲɛl) *m* ①34⁸ *Segel n.*

żagiew (ʒa'gʲɛʃ) *f* ④10¹ *Brandfadel; (hubka) Feuerschwamm m, Zunder m.*

żaglownik (ʒɫʲo'wnʲɨk) *m* ①13² *Segelschiff n, Segler; ~y* (ˌʒɫʲo'wɨ) ⑦1 *Segel...; płótno n* ⑧ *Segeltuch.*

żak (ʒak) *m* ①14¹ *Schulknabe; ~ostwo* (ˌɫo'ʃtɔwɔ) *n* ②1 *Knabenreich m; ~owski* (ˌɫo'ʃʲtʲɨ) ⑦9 *(po -sku) Schüler...; schülerhaft, Knabenhaft.*

żał (ʒal) *m* ①30: a) *Weid n; (zmar-twienie) Kummer, Gram; (smutek) Wehmut f; (skrucha) Reue f; (narzekanie) Klage f; roz-wodzić* ⑧ *klagen, jammern; ~mnie bierz* ⑧ *Wehmut ergreift mich; ~ bierz* ⑧ *patrzeć na to*

es tut einem leid, daß anzu-sehen; ~ mi ciebie ⑧ *du tust mir leid, es ist mir leid um dich; ~ mi* (gen.) *es ist mir leid um (acc.); mieć ~ do k-o j-m* ⑧ *gram sein; b) (żałowanie) Bedauern n; ~ mi, że ...* ⑧ *ich bedauere, daß ...*

żallé (ʒa'litʃɨ) *się* ⑩3 *sich beklagen (na acc. über acc.).*

żałoba (ʒaɫo'ba) *f* ③1 *Trauer; (czas żaloby) Trauerzeit; przy-wdziać* ˌbɔ *Trauer(kleider) an-legen; chodzić w ~bie, nosić* ˌbɔ *Trauer(kleider) anhaben; ~bliwy* (ˌɫobʲɨ'wɨ) ⑦1 *(-wie) kläglich; ~bny* (ˌɫo'bnɨ) ⑦1 *(-nie) Trauer...; nabożeństwo n* ⑧ *ne Trauergottesdienst m; ~sny* (ˌɫo'ʃnɨ) ⑦1 *(ˌśnie) kläglich, wehmütig; ~śc* (ʒa'ɫɔʃɨtʃɨ) *f* ④1 *Wehmut, Traurigkeit.*

żałować (ʒaɫo'watʃɨ), *pf. po~* ⑩20 *bedauern; żałuję, że ...* ⑧ *ich bedauere, daß ...; grzechów: bereuen; (oszczędzać) schonen, sparen; ~ sobie* (gen.) *sich et. nicht gönnen; ~ pieniądze* ⑧ *Geld ungern ausgeben.*

żałowanie (ˌwa'nʲɛ) *n* ②13 *Be-dauern.*

żałuża (ʒa'ɫu'ʃɨa) *f* ③8 *Zaluzie.*

żandarm (ʒa'nɫarm) *m* ①1¹ *Geudarm; ~erja* (ˌmɛ'rʲɨa) *f*

- ③8 Gendarmerie; ~ski (ˈdaˈrmʃɨ) ⑦9 Gendarm...
żar (ʒar) m ①8 Blut f; ~owy (ˈroˈwɨ) ⑦1 Glüh...
żarcie (ʒaˈrtʃɛ) n ②13 Fraß m, Fressen. [Scherz.]
żarcik (ˈtʃɨk) m ①13² (feiner)
żarliwość (ˈliˈwoʃɨtʃɨ) f ④1 Feuereifer m; ~wy (ˈwɨ) ⑦1 (wie) fanatisch; modlić się ~wie inbrünstig beten.
żarł (ʒarł) etc. f. żreć.
żartoczność (ˈoˈtʃɨnoʃɨtʃɨ) f ④1 Gefräßigkeit; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 (nie) gefräßig. [Fraß.]
żartok (ʒaˈrɨɔk) m ①14¹ Viel-
żarna (ʒaˈrna) n/pl. ②6 Handmühle f. [lampe.]
żarówka (ˈruˈʃka) f ③4² Glüh-
żart (ʒart) m ①10¹ Scherz, Spaß; ~em im Scherz; to nie ~y daß ist kein Spaß; stroić sobie ~y z (gen.) sich lustig machen über (acc.).
żartobliwość (ʒartɔbˈliˈwoʃɨtʃɨ) f ④1 Spaßhaftigkeit; ~wy (ˈwɨ) ⑦1 (wie) scherzhaft, spaßig.
żartować (ˈtoˈwatʃɨ), pf. po~ ①20 scherzen, spaßen; ~ sobie z (gen.) scherzen über (acc.).
żartowniś (ˈtoˈwnɨʃɨ) m ①32¹ Spaßmacher; ~ny (ˈnɨ) ⑦1 spaßhaft, scherzhaft.
żarzyć (ʒaˈʒɨtʃɨ) ①212 glühend machen; ~ się, pf. roz~ się glühen; (blyzszeć) funkeln.
żąć (ʒɔtʃɨ), pf. wy~ ②20¹ (mit der Zichel) schneiden.
żądać (ʒɔˈdatʃɨ), pf. za~ ①31 (gen.) verlangen, fordern (acc.); (pragnać) begehren.
żądanie (ˈdaˈnɛ) n ②13 Verlangen, Forderung f, Begehren; ~ny (ʒɔˈdnɨ) ⑦1 (gen.) begierig; ~ny sławy ruhmbe gierig.
żądło (ʒɔˈdłɔ) n ②6 Stachel m.
żądza (ʒɔˈdʒa) f ③9 Begierde.
- żbik** (ʒbɨk) m ①13¹ Wildfäse f.
żdzgnąć (ʒɔʒgnɔtʃɨ) pf. ⑩2 stechen, einen Stich verfehen.
że (ʒe) daß; dlatogo, ~ deshalb, weil; in ʒłgan doch: siadajże! seʒ' dich doch!; zróbże! mach' es doch!
żebrałcki (ʒebraˈtʃkɨ) ⑦9, ~czy (ˈbraˈtʃkɨ) ⑦4 Bettler...; kij m ~czy Bettelstab; po ~ku wie ein Bettler; ~ctwo (ˈbraˈtʃkɨwo) n ②1 Bettlei f; (= zebrać) Bettler pl., Bettelgesindel n; ~czek (ˈbraˈtʃkɨɔk) m ①20 Bettlerjunge; ~czka (ˈbraˈtʃkɨka) f ③4² Bettlerin.
żebrać (ʒeˈbraʃɨ) ①19 betteln.
żebrałk (ʒeˈbraʃk) m ①14 Bettler; ~nie (ˈbraˈnɛ) n ②13 Betteln; ~nina (ˈbraˈniˈna) f ③1 fortwähren des Betteln n; ~ny (ˈbraˈnɨ) ⑦1: żyć ~nym chlebem vom Bettel leben; chodźcie po ~nym chlebie betteln gehen.
żebro (ʒeˈbro) n ②6 Rippe f; ~wy (ˈbroˈwɨ) ⑦1 Rippen...
żeby (ʒeˈbɨ) daß, damit; bać się, ~... fürchten, daß...; (oby) o daß; wenn nur.
żeglarski (ʒeglaˈrʃkɨ) ⑦9 Schiffer...; ~arstwo (ˈʒɨlaˈrʃkɨwo) n ②1, ~uga (ˈʒɨlaˈnɨˈɡa) f ③4 Schifffahrt; ~arz (ʒeˈɡlaʃk) m ①33 Schiffer, Seemann.
żeglować (ˈʒɨloˈwatʃɨ) ①20 schiffen, segeln; ~ po morzu be-fahren (acc.).
żegnać (ʒeˈgnatʃɨ), pf. po~ ①31 (k-o) verabschieden (acc.); Ab-schied nehmen (von dat.); ~ na wieki Lebwohl sagen (dat.) für ewig; (~ znakiem krzyża) befreuzen (acc.), daß Zeichen des Kreuzes machen (über dat.); ~ się Abschied nehmen (von dat.); (przeżegnać) sich befreuzen.
żelasisty (ʒelasiˈstɨ) ⑦7 (~

sto) eisenhaltig, Eisen...; ka-
piele f/pl. -ste Eisenbäder n/pl.;
~azlwo (A'zsi'wo) n ②1 Ei-
sengerät; (stare ~azo) Bruch-
eisen; ~azko (A'a'kfo) n ②9
Bügeleisen; (~dowłosów) Brenn-
eisen; ~azny (A'a'snu) ⑦1
eisern, Eisen...; ruda f -azna
Eisenerz n; huta f -azna Eisen-
hütte; ~azne zdrowie n eiserne
Gesundheit f; list m ~azny Ge-
leitsbrief; ~azo (A'a'so) n ②1 Ei-
sen; ~aznik (A'a'snik) m ①14
Eisenhändler. [Heiraten n.]
żeniaczka (Genia'ts'ka) f ③4²
żenle (Ge'niet'si), pf. o~ ⑩1 (k-o)
verheiraten (nur vom Manne); ~
się heiraten (nur vom Manne).
żeniec (Ge'niet'si) m ①37¹
Schmitter.
żenować (Geno'wat'si), pf. za~
⑩20 (się się) genieren.
żeński (Ge'niet'si) ⑦9 weiblich,
weiblichen Geschlechtes; szkoła
f -ska Mädchenškule.
żer (Ger) m ①8 Futter n.
żerować (~ro'wat'si) ⑩20 Futter
suchen, weiden. [Bfahl m.]
żerdź (Ger'si) f ④1 Stange,
żętylca (Gę'tu'tka) f ③9 Wolke;
~czny (ts'chnu) ⑦1 Wolken...
żłobek (Gło'bef) m ①21¹b Krip-
pe f; (wkłesłosć) Falsz m, Nut f.
żłoblic (~bit'si) ⑩2, ~kować
(Głopfo'wat'si), pf. wy~ ⑩20
riesen, rieseln.
żłob|kowaty (Głopfowa'tu) ⑦7
(-to) rinnenförmig; ~owy (~
bo'wü) ⑦1 Rippen...
żłopać (Gło'pat'si) ⑩4 kaufen.
żłób (Głup) m ①26 Krippe f.
żmija (Gmi'ja) f ③7 (Gift-)
Schlange, Natter.
żmud|a (Gmu'da) f ③2 Zeitver-
lust m; ~ szkolna Schulstreif
m; ~ny (nu) ⑦1 (~nie) zeit-
raubend; (nudny) langweilig.
żni|wiarka (Gni'wia'rka) f ③4²

Schnitterin; (maszyna) Mäh-
maschine; ~wlarski (A'wia'r'si)
⑦9 Schnitter...; ~wlarz (Gni'
wia'sz) m ①33 Schnitter; ~wo
(A'wo) n ②1 Ernte f; pl. ~wa
Erntezeit f.

żo|qdlek (Go'q'del) m ①21¹b
Magen; ~kowy (A'o'wü) ⑦1
Magen...

żo|qdź (Go'q'dzi) f ④1 Eichel.
żold (Golt) m ①6 Sold, Vöh-
nung f; ~acki (A'da't'si) ⑦9
Soldaten...; ~actwo (A'da't'stwo)
n ②1 Soldatenwolf, Soldates-
ka f; ~ak (A'da) m ①14 Söld-
ner; Soldat; ~owy (A'do'wü)
⑦1 Sold...

żo|ni|erczyk (Gonie'rt's'ki) m
①14¹ kleiner Soldat; ~erka
(A'nie'rka) f ③4² Soldaten-
leben n, Kriegsdienst m; ~erski
(A'nie'r'si) ⑦9 Soldaten...
Militär...; militärisch: ~erstwo
(A'nie'r'stwo) n ②1 Soldaten-
dienst m; (= ~erze) Soldaten
pl., Militär n; ~erz (Go'm'esz)
m ①33 Soldat.

żon|a (Go'na) f ③1 Ehefrau,
Gemahlin, Gattin; wzięć za
~ę zur Frau nehmen, heiraten;
~aty (A'na'tu) ⑦7 (nur vom
Manne) verheiratet; ~ka (Go'u-
ka) f ③4², ~usia (A'uu'sia) f
③6 die liebe Gattin; ~koś
(A'ko'si) m ①32¹ Pantoffelhieb;
~ob|ca (A'obu'tka) m ③11
Frauenmörder; ~ob|stwo (~
stwo) n ②1 Frauenmord m.
żół|cieć (Gu't'siet'si) pf. ⑩18
gelb werden; ~ciowaty (A't'sio-
wa'tu) ⑦7 (-to) gallenartig;
~ciowy (A't'sio'wü) ⑦1 Gallen...;
~clutki (A't'siu't'si) ⑦9 ganz
gelb; ~ć (Gult'si) f ④1 Galle;
zaprawiac ~cią vergällen, bit-
ter machen.

żółknąc (Gu'knę't'si), pf. po~ ⑩4
gelb werden, vergilben.

zółt|aczka (Gulta'tschka) *f* ⑧⁴² Gelbsucht; **~awy** (ˌta'wü) ⑦¹ (-wo) gelblich; **~ko** (Gu'tko) *n* ②⁹ Eigelb, Eidotter; **~kowy** (ˌko'wü) ⑦¹ Dotter...; **~odziób** (ˌto'dsiup) *m* ①² Gelbschnabel; **~y** (ˌwü) ⑦⁷ (ˌo) gelb.
zółw (Gu'w) *m* ①^{38¹} Schildkröte *f*; **~l** (ˌwli) ⑦¹³ Schildkröten...; **~i** krok *m* Schnedenschritt; **~im** krokiem sehr langsam.
zóraw (Gu'raw) *m* ①^{38¹} Kranich; (ˌ u studni) Brunnenföhnenkel; (ˌ do podnoszenia ciężarów) Kran *m*; **~l** (ˌra'wii) ⑦¹³ Kranich...
żrą (Grz) etc. *f.* žreć.
żrący (Grz'tsü) ⑦² beißend, äßend.
żreć (Grz'tsi), *pf.* **po~** ②²⁶ fressen; (o płynach) äßen. [Bison.]
żubr (Gu'br) *m* ①² Auerochse, }
żuć (Gu'tsi), *pf.* **prze~** ③³ fauen.
żupa (Gu'pa) *f* ③¹ (ˌ solna) Salzbergwerk *n*.
żupan (ˌpan) *m* ①^{1¹} Gaugraf, Gespan; polnische Unterkleid *n*.
żurnal (Gu'rnal) *m* ①³⁰ Modeblatt *n*, Modejournal *n*.
żuł|el (Gu'Gel) *m* ①^{34⁶} Schlacke *f*; **~lowy** (ˌlo'wü) ⑦¹ Schlacken...
żwacz (Gwatsch) *m* ①^{30¹} Stau muskel; (u zwierząt) Pansen.
żwa|wość (Gwa'wo'st'si) *f* ④¹ Flinkheit; **~wy** (ˌwü) ⑦¹ (ˌwo) flink, rasch; (żywy) lebhaft.
żwir (Gwir) *m* ①⁸ Schotter, Kies; **~owac** (ˌro'wat'si) ④²⁰ schottern; **~owisko** (ˌromi's'ko) *n* ②⁸ Schottergrube *f*; **~owy** (ˌro'wü) ⑦¹ Schotter...
życie (Gü'tsje) *n* ②¹³ Leben; sposób *m* -cia Lebensweise *f*; zarabiać na ~ się den Lebensunterhalt verdienen; bez -cia leblos; w -ciu nie widziałem czegoś podobnego ich habe

mein Lebtag nichts Ähnliches gesehen.
życi|odajny (Gü'tsioda'inü) ⑦¹ belebend; **~rys** (ˌtsio'rüs) *m* ①³ Lebensbeschreibung *f*, Biographie *f*; **~wy** (ˌwü) ⑦¹ Lebens...
życzenie (Gü'tsche'nje) *n* ②¹³ Wunsch *m*; według -nia nach Wunsch.
życzli|wość (Gü'tscli'wo'st'si) *f* ④¹ Wohlwollen *n*, Gunst; **~wy** (ˌwü) ⑦¹ (ˌwie) wohlwollend, geneigt.
życzyć (Gü'tsčüt'si) ④¹² (*gen.*) wünschen; ~ sobie czego et. wünschen; ~ k-u dobrze, źle j-m wohlwollen, übelwollen.
żyć (Gü'tsi) ④² leben; niech żyje! er lebe hoch!; ~ z (*instr.*) verkehren mit (*dat.*); ~ czem leben von (*dat.*).
żyd (Güt) *m* ①⁵ Jude; (plama) Tintenfleck; **~ek** (ˌdek) *m* ①²¹ (kleiner) Jude; **~ostwo** (ˌdo'stwo) *n* ②¹ Zudentum; das jüdische Wesen; (żydzi) Zudenvolk *n*; **~owica** (ˌdo'wi'tsa) *f* ③⁹ efelhafte Züdin; **~owski** (ˌdo'fs'ki) ⑦⁹ (po -sku) jüdisch, Zuden...; **~ówka** (ˌdu'fka) *f* ③^{4²} Züdin; **~ziak** (ˌdziak) *m* ①^{14¹} Zudenbengel; **~zisko** (ˌdzi'sto) *n* ②¹⁰ efelhafter Jude.
ży|alcy (Gü'jal'sü) ⑦² lebend; **~tko** (ˌtko) *n* ②⁹ Bewesen; Tierchen.
ży|lak (Gü'lat) *m* ①^{13²} Krampfadere *f*; **~lasty** (ˌla'stü) ⑦⁷ nervig, sehnig; **~lny** (Gü'l'nü) ⑦¹ Alder..., Benen...; **~l(ka)** (ˌl[ka]) *f* ③¹ (③^{4²}) Alder; mieć ~lkę do czego sang haben zu (*dat.*); **~łowac** (ˌlo'wat'si) ④²⁰ ausfasern: **~l** k-o j-m arg zusehen; **~łowaty** (ˌlo'wa'tü) ⑦⁷ (-to) flechtig, faferig.

żytni (Gü'tni) ⑦13 Korn..., Roggen...; **niówka** (ni'u'ffa) f ③4² Kornbranntwein m; **nisko** (ni'i'fko) n ②8 Kornfeld.
żyto (o) n ②1 Korn, Roggen m.
żyw (Güw) ⑦17 inbett. = żywy.
żywcem (tšem) lebendig; tłumaczyć ~ z polskiego Wort für Wort aus dem Polnischen übersetzen; przenieść ~ mit Haut und Haaren herübernehmen.
żywiła (Güwi'tła) f ③9 Harz n; **czny** (tšni) ⑦1 harzig.
żywiciel (wi'tšiel) m ①29, **ka** (tšie'lika) f ③4² Ernährer(in).
żywić (Gü'wi'tš), pf. wy~ ②2 ernähren; ~ nadzieję hoffen; ~ się (czem) sich nähren (vondat.).
żywiol (Gü'wiol) m ①3 Element n; (pierwiastek) Urstoff; **owy** (o'wi) ⑦1 elementar.
żywnie (Gü'wnie): co mu się ~ podoba was ihm nur gefällt.

żywność (Gü'wnoštš) f ④1 Nahrungs-, Lebens-mittel n/pl.
żywo (Gü'wo) lebendig; (żwawo) lebhaft, munter; co ~ so rasch als möglich; **plot** (wo'plot) m ①10 lebende Hecke f; **t** (wot) m ①10 Bauch; Mutterleib; (życie) Leben n; (życiorys) Lebensbeschreibung f; **tność** (wo'tnoštš) f ④1 Lebenskraft, Lebensfähigkeit; **tny** (ni) ⑦1 (-nie) lebendig, Lebens...; (zdolny do życia) lebensfähig, lebenskräftig.
żywy (Gü'wi) ⑦1 (-wo) lebend(ig); (ruchliwy) lebhaft, munter; -we srebo n Quecksilber; -we kłamstwo n handgreifliche Lüge f; w -we oczy gerade ins Gesicht; dokuczyć k-u do -wego j-m aufs empfindlichste zusehen.
żywność (Gü'wnoštš) f ④1 Fruchtbarkeit; **ny** (ni) ⑦1 (-znie) fruchtbar.

Notizen

Verzeichnis

der wichtigsten Werke

aus dem Verlage der
Langenscheidtschen
Verlagsbuchhandlung
(Prof. G. Langenscheidt) G.m.b.H.
Berlin-Schöneberg, Bahnstr. 28-30

Gegründet 1856

Preisänderungen vorbehalten!

*Langenscheidt-Sprachbücher sind durch
jede Buchhandlung zu beziehen*

Original-Methode Toussaint-Langenscheidt

*Brieflicher Sprach- und Sprechunterricht
für das Selbststudium*

Englisch von den Professoren van Dalen, Lloyd und Langenscheidt Französisch von den Professoren Toussaint u. Langenscheidt Italienisch von Dr. H. Sabersky und Professor Gustavo Sacerdote Niederländisch von C. J. Vierhout und Lektor Ch. Altena Polnisch v. Prof. Krasnowolski u. Dr. Fr. R. Jacob Portugiesisch v. Luise Ey, Ad. Athen und Prof. de Vasconcellos Rumänisch v. d. Prof. Dr. Ghita Pop und W. Weigand	Russisch v. A. Garbell, Karl Blattner, Prof. Dr. Körner, L. v. Marnitz u. Prof. Perwoff Schwedisch v. E. Jonas, Dr. Ebbe Tuneld u. Prof. G. Morén Spanisch von Dr. S. Gräfenberg u. Don Antonio Paz y Mélia Ungarisch von Prof. Dr. Balassa und Prof. L. Palóczy Altgriechisch von Prof. Dr. A. Tegge Lateinisch von Prof. Dr. Carl Willing Hebräisch von Prof. Dr. Carl Willing

Jede Sprache umfaßt 36 Briefe, eingeteilt in 2 Kurse von je 18 Briefen mit mehreren wertvollen Gratisbeilagen.

Kursus I: Brief 1—18, Kursus II: Brief 19—36.

Jeder Kursus kostet in Karton und Decke 24 M., jed. vollständig. Werk (Kursus I u. II) in Karton u. Decke 45 M. Briefl. jeder Sprache zur Probe 1,50 M. Wenn die Verpflichtung

zur Abnahme eines vollständigen Kursus (18 Briefe mit Beilagen) übernommen wird, können die Briefe auch einzeln, monatlich zwei Briefe für je 1,50 M., bezogen werden.

Einführungen in den Unterricht auf Verlangen kostenlos und portofrei (gewünschte Sprache muß angegeben werden).

Deutsch für Deutsche: Deutsche Sprachbriefe von Prof. Dr. Daniel Sanders. Neubearbeitet von Dr. Julius Dumcke. 20 Briefe u. mehrere Beilagen in Karton u. Decke 27,— M. Einzeln nur Brief 1 zur Probe. (1,50 M.)

Der Kleine Toussaint-Langenscheidt

zur Erlernung fremder Sprachen durch Selbstunterricht
in 20 Lektionen (10 Briefe) und Beilagen

Englisch v. Karl Blattner.

Französisch v. Studien-
Dir. Dr. B. Gaster

Italienisch von Gustavo
Sacerdote

Spanisch von Studienrat
Th. Schoen

Russisch von Dr. Edgar
Spinkler unter Mitarbeit
von Prof. von Marnitz
(in Vorbereitung)

Tschechisch von Prof.
Dr. F. Kabesch (in Vor-
bereitung)

Jeder Lehrgang in Karton u. Decke 12,— M.

*Für jeden Lehrgang sind 4 Sprechplatten von
Ausländern besprochen. Jede Platte kostet einzeln
bezogen 4 Mark, jeder Lehrgang einschl. vier
Sprechplatten in eleganter Kassetten 30,— Mark.*

Die 36 Briefe umfassende große Ausgabe der Unter-
richtsbrieftage geht in ihrem Lehrplan so weit, daß u. a. die
Reife zu Universitätsprüfungen erreicht werden kann.

In der kleinen Ausgabe ist von diesem großen Ziel
abgesehen. Dieser Lehrgang ist ganz darauf einge-
stellt, das für die tägliche Praxis, für Beruf, Reise,
Lektüre und Unterhaltung Notwendige in übersicht-
licher und leicht verständlicher Form zu vermitteln. Der
Unterricht geht von fremdsprachlichen, das heutige
Leben in England usw. schildernden, kurzen, in 1—2
Lektionen abgeschlossenen Texten aus. Die glänzend
bewährte Aussprachebezeichnung hat eine Vereinfach-
ung erfahren, die das richtige Sprechen der fremden
Sprache noch mehr erleichtert. Die Grammatik wird
in klar zu überblickender Form geboten und das Er-
lernen aller unnötigen Vokabeln und Regeln vermieden.

Alles in allem ein Lehrgang, der das Erreichen des
Zieler: wirklich vollkommenes Lesen, Sprechen, Schreiben
und Verstehen der fremden Sprache in interessanter,
leichter Weise und in wenigen Monaten ermöglicht.

Die wichtigsten Vorzüge

der Methode Toussaint-Langenscheidt

Keine Vorbildung erforderlich. Die Lehrgänge sind trotz strengster Wissenschaftlichkeit allgemein verständlich. — Sie setzen keine besonderen Fähigkeiten, keine höhere Schulbildung oder irgendwelche Vorkenntnisse voraus.

Zwangloses Lernen. Der Lernende ist an keinen Menschen, keine Zeit und keinen Ort gebunden. Der Lehrer wird durch die Unterrichtsbriefe vollständig ersetzt, der Lernende kann studieren, wann und wo er will.

Interessanter Lehrstoff. Musterstücke der fremdländischen Literatur (in der „Originalmethode Toussaint-Langenscheidt“) oder kurzgefaßte Schilderungen des wirtschaftlichen und kulturellen Lebens im fremden Land (im „Kleinen Toussaint-Langenscheidt“) dienen dem Unterricht als Grundlage und machen das Studium spannend und anregend.

Gleichmäßiges Fortschreiten. Das Sprechen, Lesen und Schreiben der fremden Sprache wird gleichzeitig von der ersten Stunde an geübt.

Fehlerfreies Aussprache-System. Jeder, der Deutsch lesen und schreiben kann, vermag nach dem einzig dastehenden Toussaint-Langenscheidtschen Aussprachesystem die fremde Sprache vollkommen fehlerfrei zu sprechen. Was die Notenschrift für die Musik bedeutet, das ist dieses Aussprachesystem für den Sprachunterricht.

Keine trockene Grammatik. Dem Schüler wird keine jener großen trockenen Grammatiken in die Hand gegeben, deren Anblick allein schon entmutigt. Der Lehrstoff wird ihm vielmehr in kleinen Quantitäten geboten, die in ihrer Mannigfaltigkeit die Lust zum Lernen stets rege halten.

Ständige Fehlerverbesserung. Jeder Brief bringt die Lösungen der Aufgaben des vorausgegangenen Briefes. Hiernach verbessert der Schüler seine Übersetzungen selbst. Wo für einen Gedanken mehrere gleich gute und richtige Ausdrucksweisen zulässig sind, werden auch diese in der gedruckten Lösung fast immer angegeben. Mehr kann auch der sorgfältigste Lehrer nicht tun; beherrscht er aber die Sprache nicht vollständig, so vermag er das überhaupt nicht. Die Selbstverbesserung nach der gedruckten Lösung ist daher in vielen Fällen der des Lehrers vorzuziehen.

Ausbildung in der Muttersprache. Im Deutschen erwirbt sich der Lernende zugleich gründliche Vervollkommnung, er lernt alle Feinheiten seiner Muttersprache kennen und weiß sich in schwierigen Fällen leicht zu helfen.

Einführung in die Landeskunde. Die Einrichtungen des fremden Landes, Sitten und Gebräuche des fremden Volkes werden im Unterrichtsstoff ganz besonders berücksichtigt.

Abschlußprüfung. Am Schlusse des Unterrichts der „Originalmethode Toussaint-Langenscheidt“ steht es dem Schüler frei, besondere Prüfungsaufgaben von der Verlagsbuchhandlung anzufordern und sie nach Lösung zur Beurteilung einzusenden. Die Arbeiten werden von Fachleuten gewissenhaft geprüft, und der Schüler erhält von der Verlagsbuchhandlung ein Zeugnis über seine Leistungen. Kann das Prädikat „gut“ oder „genügend“ erteilt werden, so hat der Schüler außerdem Anrecht auf ein mehrfarbiges Diplom.

Gleichartige Nachschlagewerke. Der Unterricht nach der Methode Toussaint-Langenscheidt erfordert keine weiteren Hilfsmittel. Wer sich aber trotzdem ein praktisches Wörterbuch usw. anschaffen will, dem stehen die anerkannt besten Werke mit gleicher Aussprachebezeichnung und nach gleichen Grundsätzen bearbeitet, zur Seite.

Erfolge

der Methode Toussaint-Langenscheidt

Bedeutende Gehaltsaufbesserung. Ehe ich zu Ihnen kam, hatte ich es mit anderen Lehrbüchern und -briefen versucht. Keine Methode hat aber an Gediegenheit und trefflicher Anordnung des Lehrstoffes Ihre Methode Toussaint-Langenscheidt erreicht. Das Studium der Briefe war mir ein Genuß. Aus der Erlernung der rumänischen Sprache habe ich materielle Vorteile gezogen; meine Firma hat mir in meiner Stellung als Korrespondent eine bedeutende Gehaltsaufbesserung gewährt. S. St., Mihovap

Als Neunzehnjähriger Auslandskorrespondent einer großen chemischen Fabrik. Ich verdanke Ihren Unterrichtsbriefen so manchen Erfolg. U. a. haben sie wesentlich dazu beigetragen, daß ich schon als Neunzehnjähriger als Auslandskorrespondent in einer der größten chemischen Fabriken Deutschlands angestellt wurde. Zweifellos muß die Methode Toussaint-Langenscheidt als der beste Weg zum Selbstunterricht in einer Sprache bezeichnet werden. Alfred Sch., Ludwigshafen a. Rh.

Angesehene Stellung. Der Methode Toussaint-Langenscheidt verdanke ich, daß ich mich in 3 modernen Sprachen mit Gewandtheit ausdrücken kann. So ist es kein Wunder, daß ich mir, trotzdem ich erst 20 Jahre alt bin, eine angesehene Position dank meiner Sprachkenntnisse, die ich mir unter Ihrer geistigen Führung aneignen konnte, erworben habe. Carl Cl., München-B.

300 Dollar Gehalt. ... Im nächsten Monat trete ich in New York eine Stellung als Hotelsekretär an mit 300 Dollar monatlich. Ich verdanke diese Stellung vor allem meiner Fähigkeit, ein gutes Englisch zu sprechen und zu schreiben, und somit letzten Endes nur Ihrer Methode Toussaint-Langenscheidt. Herbert K., Berlin

Stellung als Leiter einer Fabrik. Mit Erfolg habe ich die Anleitungen Ihrer Methode Toussaint-Langenscheidt zum Selbstunterricht in der italienischen Sprache befolgt. Dank meiner italienischen Sprachkenntnisse bekleide ich hier im Lande eine vorteilhafte Leiterstelle in einer Fabrik. Ing. Selim S., Triest

Förderung in der Schule. Im vergangenen Jahre ließ ich mir, da mir das Erlernen der Sprache in der Schule schwer fiel, Ihre Prospekte schicken. Nach einem halben Jahre hatte Ihre Methode schöne Erfolge gezeigt. Sie hat mich immer wieder angespornt, und ich lernte gern in Ihrem Unterrichtswerk. Es gibt daran nichts Langweiliges. So konnte ich jetzt meine Zensur um 2 Grade verbessern, und habe nun auf meinem Zeugnis der mittleren Reife in Französisch eine sehr gute Note. Deshalb spreche ich Ihnen meinen herzlichsten Dank aus, denn ich verdanke dies vor allem Ihrer Methode Toussaint-Langenscheidt. W. H., Zittau

Im Nebenberuf Dolmetscher, Übersetzer, Sprachlehrer. Ich habe Ihre Unterrichtsbriefe für Latein, Englisch und Französisch bezogen. Diesen Briefen verdanke ich, daß ich das Abitur mit einer blanken Eins bestand. Außer als Volksschullehrer bin ich noch als Dolmetscher, Übersetzer und Sprachlehrer tätig. In meinen Privatkursen verwende ich lediglich Ihre Briefe.

Robert Cl., Reitzenhein (Erzgebirge)

Mit 20 Jahren höchstbezahlter Setzer. Da ich nun im Besitze des Zeugnisses bin, kann ich nicht umhin, Ihnen meinen herzlichsten Dank auszusprechen, besonders für das künstlerische Diplom. Das Studium der französischen Sprache hat den größten Teil mit dazu beigetragen, daß ich mit 20 Jahren schon eine der höchstbezahlten Stellen im Buchdruckgewerbe als Maschinensetzer innehabe. Ich werde Ihre Methode stets weiterempfehlen. Wilhelm K., Düsseldorf

Langenscheidts Wörterbücher

Große Ausgaben, Hand- und Schulausgaben

Unsere Wörterbücher zeichnen sich durch klare augenscheinende Schrift, übersichtliche Anordnung und soliden Einband aus. Ihre Zuverlässigkeit ist geradezu sprichwörtlich. Die Bearbeiter d. Werke zählen zu den hervorragendsten Sprachgelehrten. Die großen Ausgaben sind in erster Linie für den Fachgelehrten bestimmt. Sie sind die umfangreichsten Wörterbücher der englischen u. französischen Sprache. Die Hand- und Schulausgaben sind gekürzte Ausgaben der großen vierbändigen Werke. Während aber die großen Ausgaben infolge ihres Umfanges seit ihrem ersten Erscheinen wenig wesentliche Änderungen erfahren konnten, werden die Hand- und Schulausgaben ständig verbessert und ergänzt. Sie bringen also stets die neuesten Ausdrücke und gehen

auch hinsichtlich ihrer drucktechnischen Ausstattung immer mit der Zeit. Einer der größten Vorzüge der Wörterbücher für die englische und französische Sprache ist die genaue Angabe der Aussprache jedes Wortes nach dem System der Methode Toussaint-Langenscheidt. Außerdem geben sie Aufschluß darüber, ob ein Wort groß oder klein geschrieben wird, wie die Verben konjugiert und die Substantiva dekliniert werden, woher die einzelnen Wörter stammen usw. Diese letzteren Angaben sind in den beiden Werken für die griechische und lateinische Sprache besonders ausführlich behandelt. Das Urteil aller Kreise, die Langenscheidts Wörterbücher benutzt haben, geht dahin, daß es keine besseren Wörterbücher auf der ganzen Welt gibt.

niert werden, woher die einzelnen Wörter stammen usw. Diese letzteren Angaben sind in den beiden Werken für die griechische und lateinische Sprache besonders ausführlich behandelt. Das Urteil aller Kreise, die Langenscheidts Wörterbücher benutzt haben, geht dahin, daß es keine besseren Wörterbücher auf der ganzen Welt gibt.

Wer Langenscheidts Wörterbücher kennt, kauft keine anderen!

Sachs-Villatte, Enzyklopäd. Wörterbuch der französischen und deutschen Sprache mit Angabe der Aussprache nach dem System der Methode Toussaint-Langenscheidt.

A. Große Ausgabe: (redakt. abgeschl. 1880). Teil I (Franz.-dtsch.) LX, 2288 S., 2 Bd. Teil II (Dtsch.-franz.) XXXII, 2120 S., 2 Bd. Vollständig (4 Bände in Halbleder) 128,— M.

B. Hand- und Schulausgabe: (mit Nachtrag 1927) Teil I (Franz.-deutsch) XL, 944 S. Teil II (Deutsch-franz.) XXVIII, 976 S. 2 Bände in Ganzleinen je 16,50 M., in Halbleder je 18,75 M.

Muret-Sanders. Enzyklopädisches Wörterbuch der englischen und deutschen Sprache mit Angabe der Aussprache nach dem phonetischen System der Methode Toussaint-Langenscheidt.

A. Große Ausgabe: (redaktionell abgeschlossen 1901). Teil I (Engl.-dtsch.) XXXII, 2460 S., 2 Halblederbände. Teil II (Dtsch.-engl.) LXXII, 2376 S., 2 Halblederbände. Das vollständige Werk (4 Bände) 128,— M.

B. Hand- und Schulausgabe: Teil I (Englisch-deutsch mit Nachtrag 1930) XXXII, 1067,48 S. Teil II (Deutsch-englisch, Nachtrag in Vorbereitung) XL, 1183 S. 2 Bände in Ganzleinen je 16,50 M., in Halbleder je 18,75 M.

Menge-Güthling. Wörterbuch der griechischen und deutschen Sprache mit besonderer Berücksichtigung der Etymologie. Teil I (Griechisch-deutsch) XXIV, 792 Seiten. Teil II (Deutsch-griechisch) 650 Seiten. Jeder Teil in Ganzleinen gebunden 16,50 M.

Menge-Güthling. Wörterbuch der lateinischen und deutschen Sprache mit besonderer Berücksichtigung der Etymologie. Teil I (Lateinisch-deutsch) XVI, 816 S. Teil II (Deutsch-lateinisch) XII, 740 S. Jeder Teil in Ganzleinen gebunden 16,50 M.

Langenscheidts Neues französisches Wörterbuch. Teil I (Franz.-deutsch) von Stud.-Dir. Dr. B. Gaster, XVI, 544 S. In Ganzleinen geb. 6,50 M. Teil II (Deutsch-franz.) von Dr. W. Mohrhenn in Vorbereitung.

Langenscheidts Handelswörterbücher.

Englisch von J. M. Clark M. A., PH. D. Teil I (Engl.-deutsch) in Vorb. Teil II (Dtsch.-engl.) XVI, 368 Seiten. *Französisch* von F. Le Bourgeois. Teil I (Franz.-deutsch) XXIV, 336 S. Teil II (Deutsch-französisch) XIV, 394 S.

Ganzleinenbände. Jeder Teil einzeln 6,50 M., beide Teile in einem Band 12,— M.

Ben Jehuda. Gesamtwörterbuch der alt- und neu-hebräischen Sprache. Vollständig in 13 Bänden. Jeder Band 31,— M. (Im Erscheinen. Bis jetzt liegen 8 Bände vor. Band IX erscheint 1931.)

Langenscheidts Taschenwörterbücher

Mit Angabe der Aussprache nach dem phonetischen System der Methode Toussaint - Langenscheidt

Diese kleinen handlichen Bändchen weisen im Verhältnis zu ihrem geringen Umfange und dem entsprechend geringen Preis eine erstaunliche Reichhaltigkeit auf. Sie enthalten in beiden Teilen einer Sprache auf durchschnittlich 1000 Seiten einen Schatz von ungefähr 50 000 Stichwörtern. Neben den allgemeinen Ausdrücken der Schrift- und Umgangssprache werden noch berücksichtigt: Ausdrücke aus den Gebieten des Handels, der

Technik und des Sports, soweit sie für das praktische Leben in Betracht kommen, mundartliche Eigentümlichkeiten, idiomatische und andere Redensarten, die im Leben häufig vorkommen, die wichtigsten Eigennamen, sofern sie in der Aussprache irgendwelche Schwierigkeiten bieten, und die wichtigsten Phrasen. Langenscheidts Taschenwörterbücher sind ein guter und preiswerter Ersatz für umfangreiche und teure Werke, besonders für Schulzwecke sehr geeignet.

Deutsch-fremdsprachliche Bände. Dänisch-Norwegisch, Englisch, Französisch, Altgriechisch, Hebräisch, Italienisch, Japanisch, Katalanisch, Lateinisch, Neugriechisch, Niederländisch, Polnisch, Portugiesisch, Rumänisch, Russisch, Schwedisch, Spanisch, Tschechisch, Ungarisch.

Je 2 Teile. Teil I: Fremdsprachlich-deutsch. Teil II: Deutsch-fremdsprachlich. *Englisch, Französisch, Italienisch, Lateinisch, Altgriechisch:* Ganzleinenbände: jeder Teil einzeln 3,90 M., beide Teile in einem Band 7,50 M. Dünndruckausgabe in Ganzleder (nur Englisch und Französisch): beide Teile in einem Band 9,— M. *Alle übrigen Sprachen:* Ganzleinenbände: jeder Teil einzeln 4,80 M., beide Teile in einem Band 9,— M. Von *Neugriechisch* ist jeder Teil ein Doppelband (9,— M.).

Fremdsprachige Bände: Englisch - französisch, Französisch - englisch, Französisch - italienisch, Französisch - spanisch, Griechisch - englisch, Hebräisch - englisch, Lateinisch - englisch, Lateinisch - polnisch. Jeder Band 4,80 M.

Langenscheidts Reisewörterbücher

mit Angabe der Aussprache nach dem phonetischen System der Methode Toussaint-Langenscheidt. Enthalten in erster Linie alles, was der Reisende auf seiner Wanderung durch das fremde Land braucht, daneben aber auch vieles, was über diesen engeren Rahmen hinausgeht. Bisher erschienen:

Italienisch

Italienisch-deutsch u. Deutsch-italienisch. Ganzleinenbd. 4,50 M

Nachschlagebücher für die deutsche Sprache

Ausführliches grammatisch-orthographisches Nachschlagebuch der deutschen Sprache von Dr. A. Vogel. XXXVI, 568 Seiten. 8°. Gebunden 2,85 M.

Langenscheidts Fremdwörterbuch von Prof. Dr. K. Schmidt. Taschenformat. XVI, 428 Seit. Geb. 4,80 M.

Enzyklopädisches Wörterbuch für den deutschen Sprach- und Schreibgebrauch von Prof. W. Kohler. Taschenformat. LXIX, 1175 Seiten. Gebunden 9,— M.

Langenscheidts **Handbücher für Auslandkunde**

Der Zweck dieser Handbücher ist, den ins Ausland reisenden Deutschen über Sitten, Gebräuche und Eigenart des betreffenden Landes und Volkes so aufzuklären, daß er sich im fremden Lande ohne ständige Fragerei vom ersten Tage an wie zu Hause bewegen kann. Die Handbücher beleuchten in knapper, allgemeinverständlicher Weise alles, was dem Reisenden irgendwie wissenswert erscheinen kann, und machen ihn mit öffentlichen und privaten Einrichtungen, Behörden, Handel usw. vertraut

Land und Leute in

Nordamerika. Von Ernst Smithanders. 1926. XX, 740 S.

Südamerika. Von Hans Fändrich. 1927. XVI, 524 S.

England. Von Karl Breul. 1928. XXIV, 650 Seiten.

Frankreich. Von Prof. J. Renard und L. Goldstein. Paris. 1927. XVI, 536 Seiten.

Italien. Von Gustavo Sacerdote. 1925. XXIV, 543 S.

Spanien. Von Dr. G. Richert, Barcelona. 1928. XVI, 469 S.

Sowjetrußland. Von Dr. Schlesinger. 1927. XX, 604 S.

Jeder Band in Ganzleinen 7,50 M.

Metoula-Sprachführer

Eine verkürzte Methode **Toussaint-Langenscheidt**

Dieser Sprachführer gibt für alle auf der Reise vorkommenden Gelegenheiten so erschöpfende Auskunft, daß der Benutzer sich im Restaurant, am Billettschalter, im Theater, auf der Eisenbahn, auf dem Dampfer usw. frei und unabhängig verständigen kann. Die alphabetische Anordnung der einzelnen Artikel ermöglicht das so-

fortige Auffinden jedes Ausdruckes. Besondere Vorzüge: Peinlich genaue Angabe der Aussprache nach dem phonetischen System der Methode Toussaint-Langenscheidt, reichhaltiges farbiges Kartenmaterial, Münzen-Abbildungen, Maß- u. Gewichtstabellen, individuelle Behandlung jeder Sprache, gute Uebersichtlichkeit.

Für Deutsche. Amerikanisch — Arabisch (Ägypt.) — Arabisch (Syrisch) — Bulgarisch — Chinesisch — Dänisch — Englisch — Esperanto — Ewe (Togo) — Finnisch — Flämisch — Französisch — Ful — Haussa (Togo und Kamerun) — Italienisch — Japanisch — Kroatisch — Lettisch — Litauisch — Neugriechisch — Niederländisch — Norwegisch — Persisch — Polnisch — Portugiesisch — Rumänisch — Russisch — Ruthenisch — Schwedisch — Serbisch — Spanisch — Tschechisch — Türkisch — Ungarisch.

Für Engländer. Deutsch, Französisch. In Vorbereitung: Spanisch, Italienisch, Russisch.

Für Italiener. Deutsch, Englisch, Französisch, Spanisch.

Für Franzosen. Deutsch, Englisch, Italienisch, Spanisch, Russisch.

Für Russen. Deutsch, Englisch, Französisch.

Jeder Band 1,50 M.

Langenscheidts Sprachführer

Zur schnellsten Aneignung der Umgangssprache durch Selbstunterricht. Reise-Sprachführer, Konversationsbuch, Grammatik und Wörterbuch.

Englisch	Italienisch	Japanisch
v. Dr. H. Baumann. LXXX, 484 Seiten.	von A. Sacerdote. XVI, 568 Seiten.	von R. Fujisawa. VIII, 496 Seiten.

Jeder Band 6,— M.

Langenscheidts Universal-Wörterbücher

Kleine Wörterbücher im be- || Raum beanspruchende Nach-
quemen Format von 7.5 × 10 cm. || schlagewerke für die Reise.
Besonders geeignet als wenig || Bisher erschienen:

Englisch

(Englisch-Deutsch und Deutsch-Englisch in einem Band)

*Biessam in Ganzleinen gebunden 2 Mark,
in Ganzleder 3 Mark*

Langenscheidts Miniatur-Wörterbücher

Die 13 000 wichtigsten || einem Büchlein von We-
Wörter jeder Sprache in || stentaschenformat

Englisch-Deutsch

Deutsch-Englisch

Französisch / Italienisch in Vorbereitung

*Jeder Teil (640 Seiten auf Dünndruckpapier)
biessam gebunden 1 Mark*

Langenscheidts Konversationsbücher

Für Deutsche und Ausländer gleich gut geeignet

Langenscheidts Konversationsbücher sind für vorgeschrittene und solche, die gute Kenntnisse der fremden Sprache haben, bestimmt. Sie weisen mit Ausnahme des russischen Werkes keine Ausspracheangabe auf, auch ist die Grammatik nur kurz behandelt, dafür enthalten sie aber eine Fülle von Gesprächen und Redewendungen, die für nahezu alle im Leben vorkommenden Gelegenheiten Auskunft und Belehrung ergeben.

Französisch von Ed. Coursier. Kl.-8°. VIII, 624 S.

Italienisch von A. Fiori. Kl.-8°. VIII, 484 Seiten.

Spanisch von M. Ramshorn u. Manuel del Pino. Kl.-8°. 704 Seiten.

Russisch von E. von Oprowsky. Neu bearbeitet u. mit Aussprachebezeichnung. Kl.-8°. 360 Seiten.

Französisch-Russisch von P. Fuchs und Ed. Coursier. Kl.-8°. VIII, 516 Seiten.

Jeder Band in Ganzleinen 5 Mark

Langenscheidts

Handbücher der Handelskorrespondenz (Handelskorrespondenz und Handelskunde)

Die Bände dieser vollständig neuen Bücherreihe tragen den Untertitel „Englisch (usw.) für Kaufleute“. In diesen drei Wörtern ist Inhalt und Zweck der Bände am treffendsten wiedergegeben. Alles, was der Kaufmann zur Erledigung seiner fremdsprachlichen Korrespondenz braucht, ist in diesen Werken zu finden, vom einfachsten Brief angefangen bis zur Mahnung des Schuldners usw. Zum besseren Verständnis aller in den einzelnen Ländern möglichen Geschäftsvorfälle wird auch auf die Handelskunde eingegangen. Durch geschickte Gegenüberstellung des fremdsprachlichen und deutschen Textes ist selbst der Anfänger in der Lage, die schwierigsten Briefe stilvoll und fehlerfrei abzufassen.

Englisch für Kaufleute
von Karl Blattner. XVI,
458 Seiten.

Französisch für Kaufleute
von Diplom-Handelslehrer E. Kaerger. XVI,
454 Seiten.

Spanisch für Kaufleute
von Ed. Hahn-Echenagucia.
Neubearbeitet von Luis
Wiesenthal-Miranda, Catedrático de la Escuela Profesional de Comercio, Cadix
Umfang XVI, 464 Seiten.

Italienisch für Kaufleute
von Aug. Ramdor, Prof.
am Kgl. Handelsinstitut
Palermo. XVI, 450 Seiten.

Russisch für Kaufleute
von A. Lane, Univ.-Lektor,
Dozent am Orientalischen
Seminar Berlin. In neuer
russischer Orthographie.
XVI, 496 Seiten.

Tschechisch für Kaufleute
von B. Meinecke, Prag.
XVI, 522 Seiten.

Jeder Band in Ganzleinen gebunden 6,— M.

Für den gleichen Zweck bearbeitet, ist ferner erschienen:

Neue französische Handelskorrespondenz mit grammatischen Erläuterungen. Von O. Haupt. Kl.-8°. XVI, 283 Seiten. Gebunden 4,80 M.

Langenscheidts fremdsprachliche Lektüre

zur Erweiterung und Auffrischung von Sprachkenntnissen

Eine auf völlig neuen Gedanken aufgebaute Sammlung von kleinen Bändchen in fremden Sprachen, deren Lektüre alte Sprachkenntnisse schnell wiedererstehen und neue leicht erwerben läßt. Die Bände bringen kurzweilige, interessante und spannende Schilderungen und Berichte, die man ohne Stocken wie eine Zeitung oder ein interessantes Magazin lesen kann, denn alle weniger bekannten Wörter sind neben dem Text in Randbemerkungen

übersetzt, erklärt und mit Toussaint-Langenscheidtscher Aussprachebezeichnung versehen. Das Nachschlagen im Wörterbuch ist dadurch überflüssig, ein kurzer Blick nach rechts genügt, um auch jedes bisher unbekannte Wort zu verstehen.

Man liest recht angeregt in diesen Bändchen, man unterhält und amüsiert sich, und die Sprachkenntnisse fliegen dabei zu, ohne daß man sich besonders darum zu bemühen braucht.

Bisher sind erschienen:

Englisch:

Bd. 1: **Something to read**

Bd. 2: **England of to-day**

Bd. 3: **America of today**

Bd. 4: **9 Stories of adventure**

Bd. 11: **The Germans in America**

Bd. 13: **Business Life in America**

Französisch:

Bd. 5: **Quelque chose à lire**

Bd. 6: **La France d'aujourd'hui**

Bd. 12: **Voulez-vous rire?**

Bd. 14: **La Française d'aujourd'hui**

Italienisch:

Bd. 7: **Un po' di tutto**

Bd. 8: **L'Italia d'oggi**

Spanisch:

Bd. 9: **Un poco de todo**

Bd. 10: **La América española de hoy**

In Vorbereitung:

Laugh and be happy!
Business Life in England

England overseas/La España de hoy u. weitere Bände.

Jeder Band (150-160 Seiten Text mit vielen Illustrationen) kartoniert 1,50 M.

Gedächtnis-Ausbildung

von Hans Gloy

7 Briefe und 4 wertvolle Beilagen
In Karton und Decke 12,— Mark

Ein Lehrgang für die Erweckung und Vervollkommnung
der geistigen Fähigkeiten und eine Anleitung zur
Stärkung des Willens und Schärfung der Sinne.

Ein gutes Gedächtnis ist eine unbedingte Notwendigkeit für jeden, der Anspruch darauf erhebt, im Leben vorwärtszukommen. Ein gutes Gedächtnis führt dem Menschen in jeder Lage seine Vorteile klar vor Augen, es verleiht ihm den Blick fürs Praktische, es gibt ihm Selbstvertrauen und Sicherheit im Gebrauch seines Wissens, es erweckt und vergrößert seine Intelligenz und Arbeitsfähigkeit, kurz gesagt, es macht ihn zu dem Menschen, dem Erfolg im Leben beschieden sein muß. Ein gutes Gedächtnis ist nun keineswegs angeboren. Jeder, der nur den Willen hat, sich ein gutes Gedächtnis anzueignen, kann zu diesem Ziel gelangen. Die besten Wege hierzu weist dieses vollständig neue Werk.

Verschiedene Werke

Phraseologie der englischen Sprache. Nebst Systematical Vocabulary von Dr. H. Löwe, neubearbeitet von Prof. Breul. 8°. VIII, 292 Seiten. Geb. 5,— M.

Phraseologie der französischen Sprache. Nebst Vocabulaire systématique von Prof. Dr. Bernhard Schmitz. Unter Mitwirkung von A. Gornay, neubearbeitet von Prof. Dr. Karl Schmidt. 8°. X, 272 Seiten. Geb. 5,— M.

Phraseologie d. italienischen Sprache. Nebst Vocabulario sistematico von Gustavo Sacerdote. XII, 248 Seiten. Gebund. 5,— M.

Italienische Konversationsgrammatik von Gustavo Sacer-

dote. Teil I: XII, 224 Seiten. Geb. 3,60 M. Teil II: XIV, 272 Seiten. Gebunden 4,50 M.

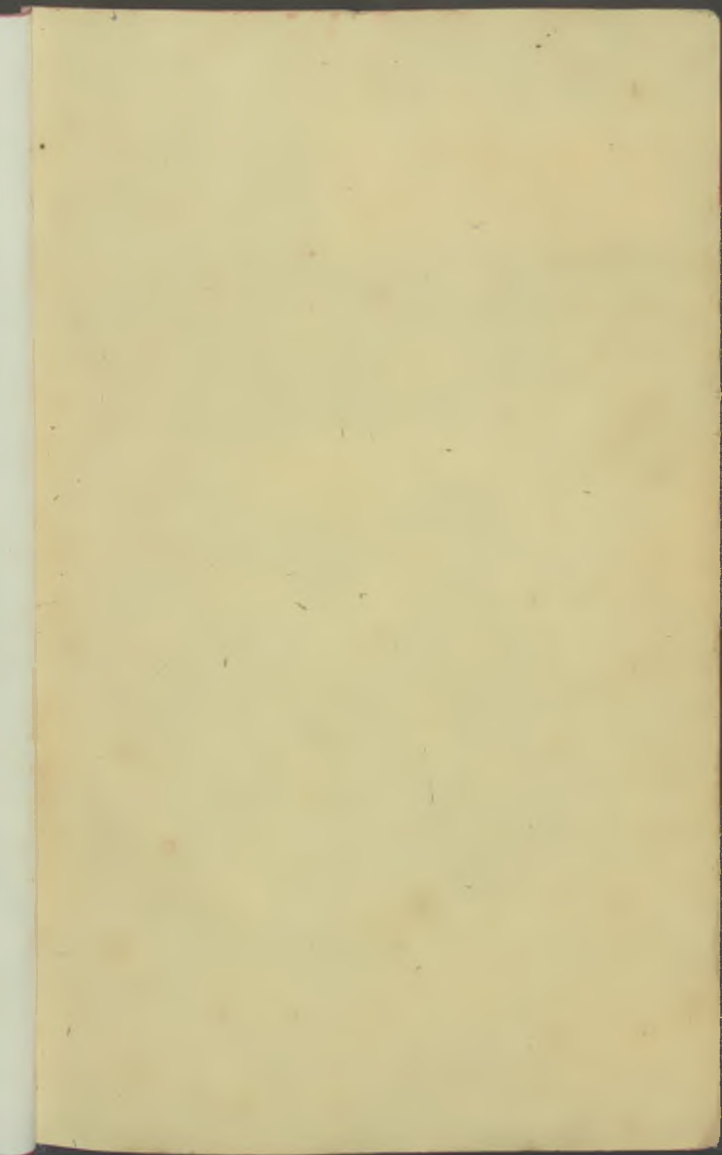
Italienisches Lesebuch von Gustavo Sacerdote. Teil I: Nel bel paese. Geb. 3,90 M. Teil II: Letture Italiane. Gebund. 4,50 M.

Londonismen (Wörterbuch der Londoner und englischen Volkssprache). Von Dr. H. Baumann. CXVI, 286 Seiten. Geb. 5,— M.

Polnische Grammatik von Soerensen. Teil I: Systematische Darstellung. Teil II: Grammatisch-alphabetisches Verbalverzeichnis. Beide Teile in einem Bande geb. 15,— M.

BIBLIOTEKA
UNIWERSYTECKA
w Toruniu

Wn.-Anhang Wn. VII. Cn. 358

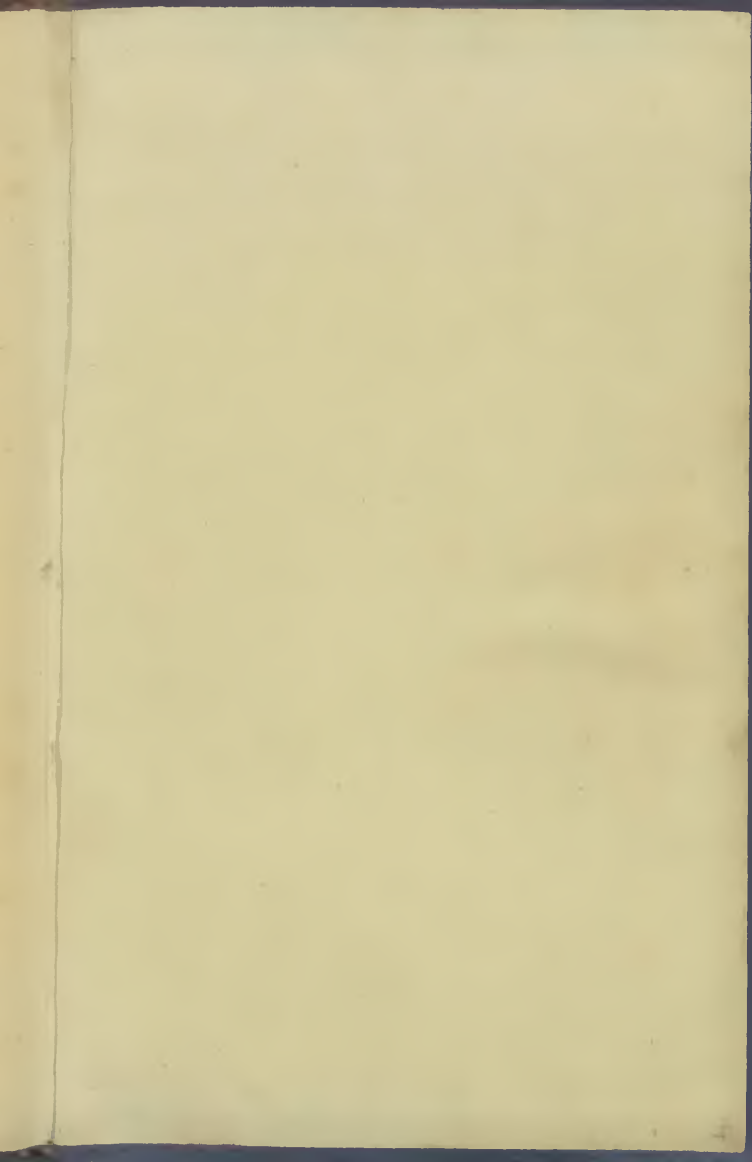

60.-

Biblioteka Główna UMK

300045138137

Biblioteka
Główna
UMK Toruń

1059674

24

Biblioteka Główna UMK

300045138137

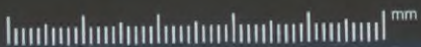
Biblioteka
Główna
UMK Toruń

1059674

24

x-rite

colorchecker CLASSIC

K